بسمه تعالی

تصویب نامه شورایعالی آمایش سرزمین

شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، در راستای عمل به تکلیف جزء ۱ بند الف ماده ۳۶ قانون برنامه ششم توسعه کشور و به استناد بند الف ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی)، سند آمایش سرزمین، شامل سند ملی و اسناد استانی که ممهور به مهر دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین گردیده است را مصوب و مقرر نمود:

۱. از تاریخ ابلاغ این سند، رعایت مفاد آن برای کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور الزامی می‌باشد. شورایعالی آمایش سرزمین به عنوان مرجع استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین، مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این سند را برعهده دارد.

۲. دبیرخانه شورای اقتصاد و دبیرخانه کمیسیون ماده ۲۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موظفند پیش از بررسی هر گونه پیشنهاد طرح و پروژه، از تطبیق اهداف و جانمایی این طرح‌ها و پروژه‌ها با مفاد این سند اطمینان حاصل نمایند.

۳. شورایعالی آمایش سرزمین در راستای ارتقاء تحقق‌پذیری و اجرای نتایج و سیاست‌گذاری‌های این سند، ترتیبات حقوقی و قانونی لازم را فراهم نماید.

۴. دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین، شاخص‌ها و سنجه‌های کمی رصد و پایش تحقق‌پذیری و اجرای نتایج و سیاست‌گذاری‌های این سند را تدوین و پس از طرح و بررسی در کمیسیون تخصصی، در پیوست سند قرار دهند.

۵. استانداران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها مکلفند بلافاصله اسناد آمایش استان‌ها را قبل از مطالعه و اجرای هر گونه طرح یا پروژه‌ای با نتایج و سیاست‌گذاری سند ملی آمایش سرزمین تطبیق دهند.

۶. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، کلیه بانک‌های کشور و صندوق توسعه ملی موظف هستند قبل از اعطای تسهیلات و تامین منابع مالی سرمایه‌گذاری برای اجرای پروژه‌ها، از انطباق آن‌ها با سند آمایش سرزمین اطمینان حاصل نمایند.

۷. به منظور استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین و اجتناب از هدررفت منابع کشور، تمامی اسناد توسعه سرزمینی کشور (اعم از طرح‌های راهبردی یا جامع دستگاه‌های اجرایی کشور، طرح‌های جامع شهری و مانند آن) می‌بایست مبتنی بر سیاست‌گذاری‌ها و جهت‌گیری‌های ابلاغی این سند تدوین و یا در صورت تشخیص مغایرت(با هماهنگی با دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین) مورد بازنگری قرار گیرند.

۸. ملاحظات امنیتی مدنظر وزارت اطلاعات پس از طی مراحل تصویب، بعنوان پیوست محرمانه سند قرار خواهد گرفت.

با احترام مجدد

محمد باقر نوبخت

دبیرخانه مرکزی ریاست جمهوری

شماره :۲۷۷۲

تاریخ : ۱۴۰۰/۰۱/۱۶

ساعت: ۱۴:۴۷

شهر منطقه: مجموعه‌ای از نقاط سکونتگاهی به هم پیوسته با تراکم جمعیتی بالا است که در یک محدوده عملکردی یکپارچه و هم پیوند در قالب شبکه‌ای چند مرکزی و در قلمرو شهر سطح یک یا دو استقرار دارند.

شهر سطح یک: شهرهایی که با دارا بودن عملکرد ملی و فراملی، خدمات برتر ملی را ارائه می‌دهند و فعالیت های تخصصی و دانش‌بنیان دارای مزیت و رقابت‌پذیر در مقیاس بین‌المللی در این شهرها وجود دارند. نقش عملکردی و نوع خدمات‌رسانی شهرهای سطح نخست الزاماً هم‌تراز نیستند.

شهر سطح دو: شهرهایی که در سطح منطقه‌ای و ملی ایفای نقش می‌کنند. این شهرها عمدتاً خدمات منطقه‌ای را ارائه می دهند، هرچند که ظرفیت استقرار خدمات ملی نیز در آنها وجود دارد. نقش عملکردی و نوع خدمات‌رسانی شهرهای سطح دو الزاماً هم‌تراز نیستند.

شهرهای همکار سطح یک و دو: شهرهایی که با دارا بودن پیوندعملکردی و خدماتی براساس ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و تخصص‌های فعلی و آینده، به عنوان همکار در ارائه خدمات به شهرها/ شهرمنطقه‌های سطح یک یا دو ایفای نقش می‌نمایند.

قلمروهای مستعد توسعه: پهنه هایی از سرزمین است که باتوجه به توان اکولوژیکی، آب قابل برنامه‌ریزی مصوب، ظرفیت برد و دسترسی به زیرساختها، ادامه فعالیت‌های موجود و همچنین استقرار جدید فعالیت و جمعیت در آنها با رعایت ملاحظات محیط‌زیست امکان‌پذیر است. این پهنه‌ها با تدقیق نتایج آمایش ملی با آمایش استانی تعیین می‌گردد.

ماده ۲) چشم‌انداز توسعه فضایی سرزمین در افق

گشایش بیانیه:

ما ایرانیان، سخاوتمندی سرزمین‌مان را با رفتار متوازن، متعادل و سازگار با توسعه پایدار، ارج نهاده‌ایم و اینک، حکمروایی کارایی ساخته‌ایم که هر یک از هم‌میهنان، در مسیر اهداف و ارزش‌های زندگی خود، انتخاب‌ها و گزینه‌های فراوان و مناسب حال خود را دارند و سیاستگذارانِ آینده‌نگر، ظرفیت‌ها و قابلیت‌های سرزمین را عمیق می‌شناسند و استعداد و پویایی جامعه را در مسیر آن، ترسیم می‌کنند تا ضمن احترام به این سخاوت‌ها و مواهب سرزمینی، توسعه اجتماعی، سعادت و رفاه پایدار ساکنان امروز و آیندگان، به بهترین وجه، تضمین شود. نوآوران و صاحبان اندیشه و پیشه، در فعالیت‌های ارزش‌آفرین خود، بهترین تناسب را ایجاد نموده و عدالتی شایسته، در جایابیِ فعالیت و سکونت در کشور برقرار است. سرزمینِ ما، فرزندان خود را از بحران‌ها رهایی داده و آب و منابع خدادادی در آن نه به قصد سیرابی حریصانه افراد منفعل، بلکه برای رفع عطش جویندگان تعالیِ پایدار و طراوت ماندگار در همه پهنه سرزمین، جاری است و زندگی در آن، رنگ خدا دارد.

- وجود پهنه‌های دارای پتانسیل انرژی‌های نو در جنوب نواحی شرقی، میانی و غربی برای استفاده از انرژی برق‌آبی، خورشیدی و زیست‌توده (زباله‌سوز)

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۲-۳-چشم‌انداز توسعه استان

مازندران استانی پیشرفته و پایدار، نماد اقتصاد - جامعه شبکه‌ای و دروازه فراملی شمال ایران با ساختار مستحکم محیط‌زیست زاینده و پویا، اقتصاد چندبعدی دانش‌بنیان به محوریت منابع طبیعی و کشاورزی پایدار حامی امنیت غذایی کشور، صنعت مدرن، خدمات برتر با تأکید برگردشگری، نظام فرهنگی و اجتماعی منسجم و با کیفیت در بستری از ساختار فضایی شبکه‌ای با مدیریت و برنامه‌ریزی یکپارچه، مبتنی بر ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات است.

مازندران نگین سبز ایران، سرزمینی سر شار از آ سایش، سلامت، امنیت، ایمنی، رفاه و منزلت اجتماعی بر بنیان هویت‌های اســـاطیری- علوی در شـــمال ایران با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌باشد.

۲-٤- مأموریت‌های توسعه استان

- تأمین حیات و بقای محیط‌زیست شکننده و منحصر به فرد استان
- طراحی روابط برنده- برنده و متوازن اصول توسعه پایدار منطقه‌ای شامل رقابت‌پذیری، زیست‌پذیری و پایداری محیطی
- تدارک سیستم فضایی پشتیبان محیط طبیعی، اقتصاد و جامعه شبکه‌ای
- سازمان‌دهی درونی ساختارهای الزامی توسعه منطقه‌ای شامل کیفیت زندگی، کیفیت محیط‌زیست، کیفیت کسب و کار، تقویت سرمایه‌های اجتماعی و نظام مدیریت یکپارچه و هوشمند
- کاهش اتکای اقتصاد استان به رشد بخش مستغلات و بازار زمین
- دروازه فراملی ارتباط با کشورهای پیرامون دریای مازندران و اروپا
- مدیریت و نظارت بازرگانی در سطح فراملی و مالی در سطح شمال کشور
- مدیریت و حکمرانی سیاسی- اداری شمال کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان قم

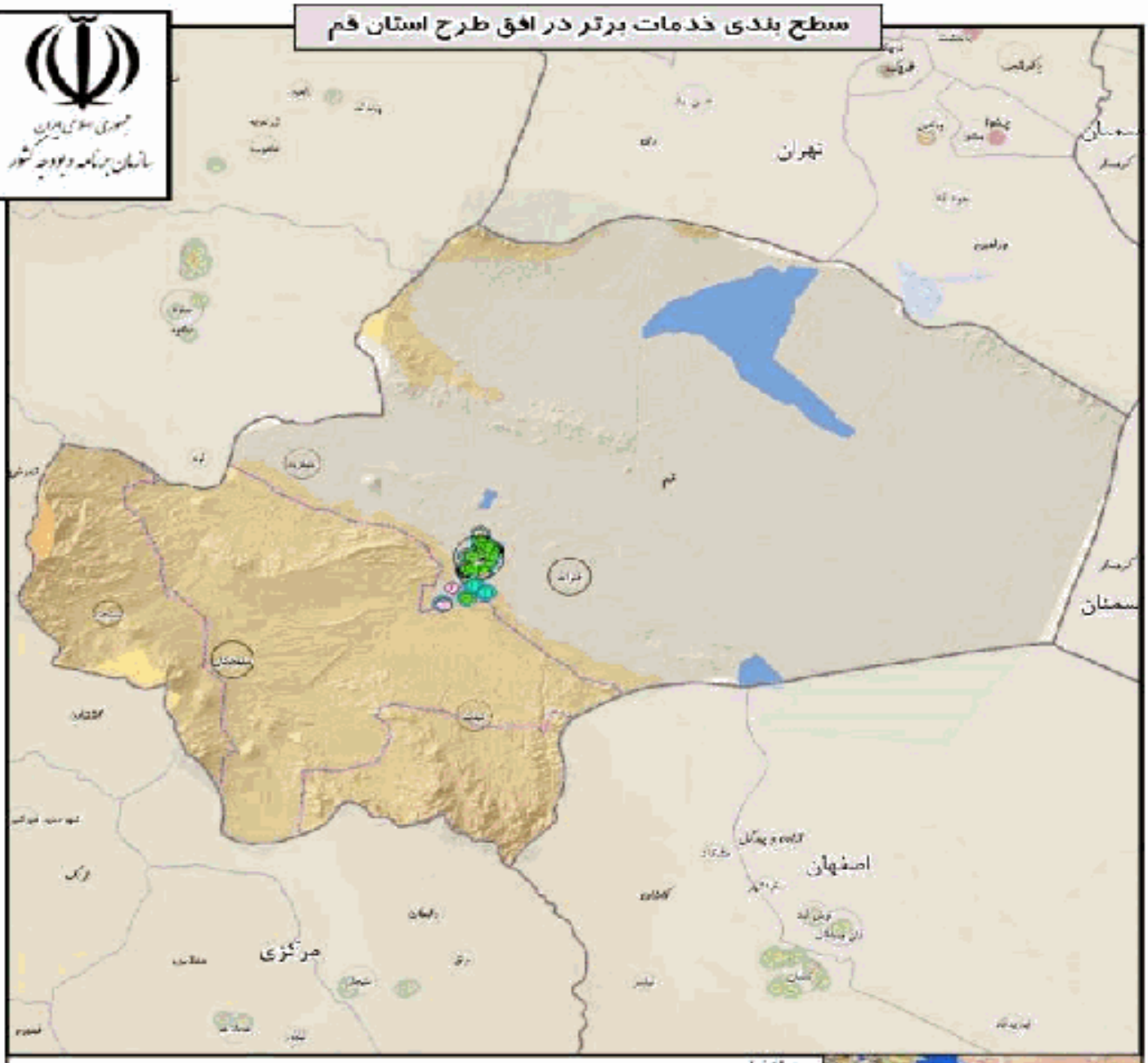

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان قم

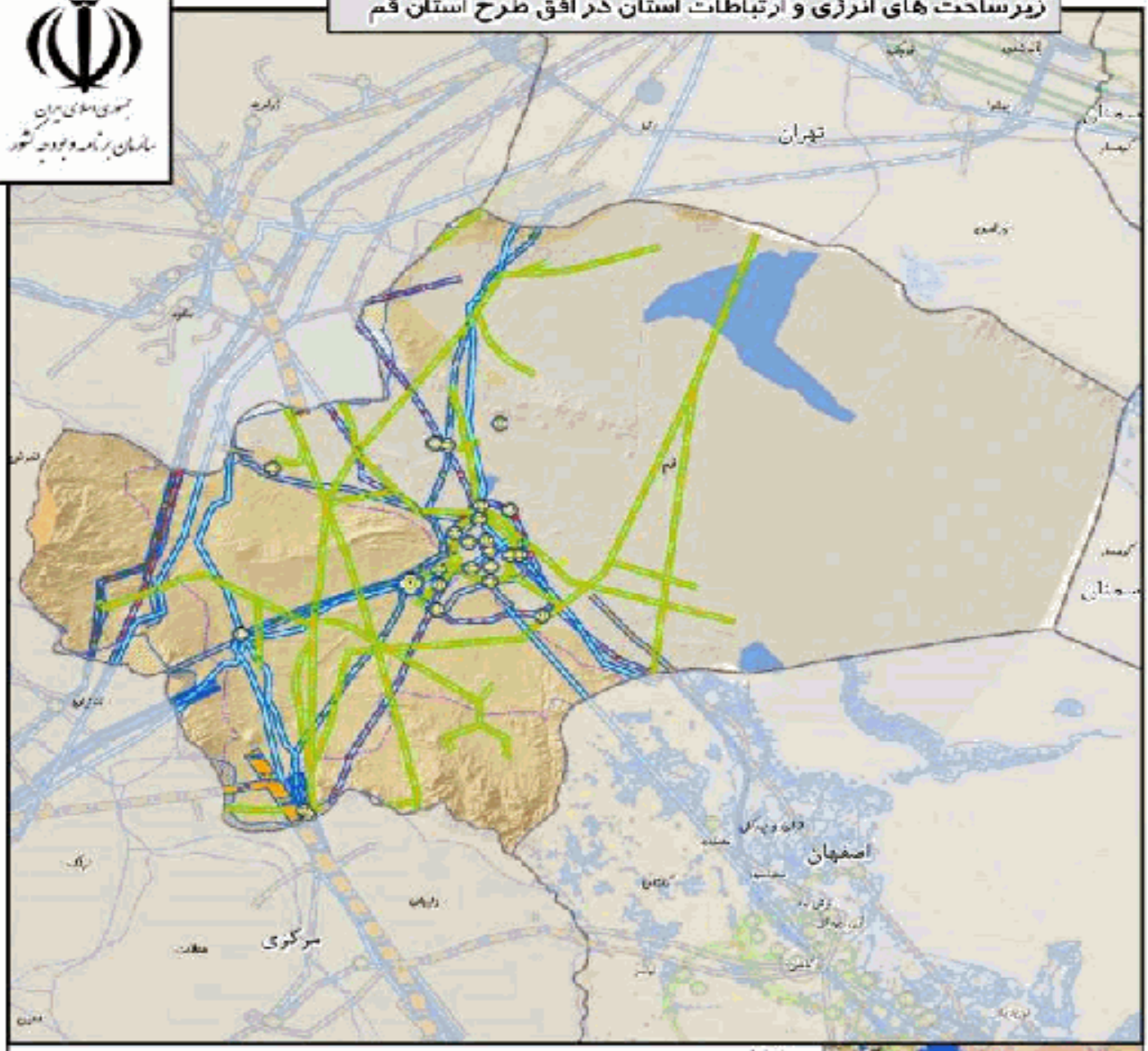

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- پایتخت ملی
- کاری
- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- اتم

توسعه وضع موجود
موجود

خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۲۳۰ کیلوولت
۴۰۰ کیلوولت
۶۳ کیلوولت
خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

مطالعات آمایش استان قم
۱۳۹۶
Scale = 1:500,000
Kilometers

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان قم

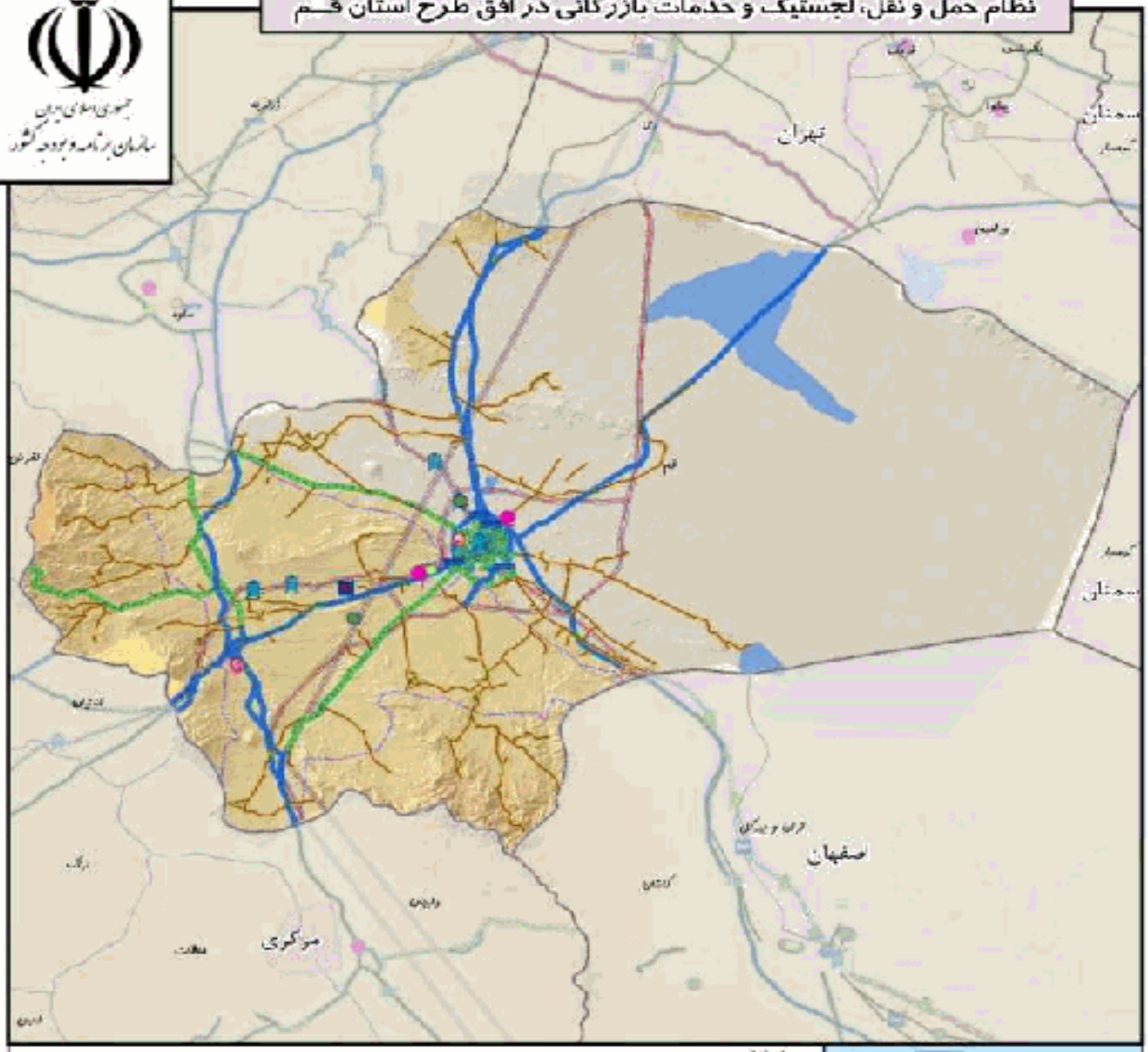

راهنما

فرودگاه
کارگود
استانی
فرا ملی
ملی
پایانه جاده ای
نوع
دارد
مسافری

مراکز لجستیک
نوع
انبار
پرانداز YS
بنبر خشک
سردخانه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
دو منظوره
سرویس

نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
تک
سنگین

وضعیت محور
افق
توسعه وضع موجود
موجود
کارگرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان قم

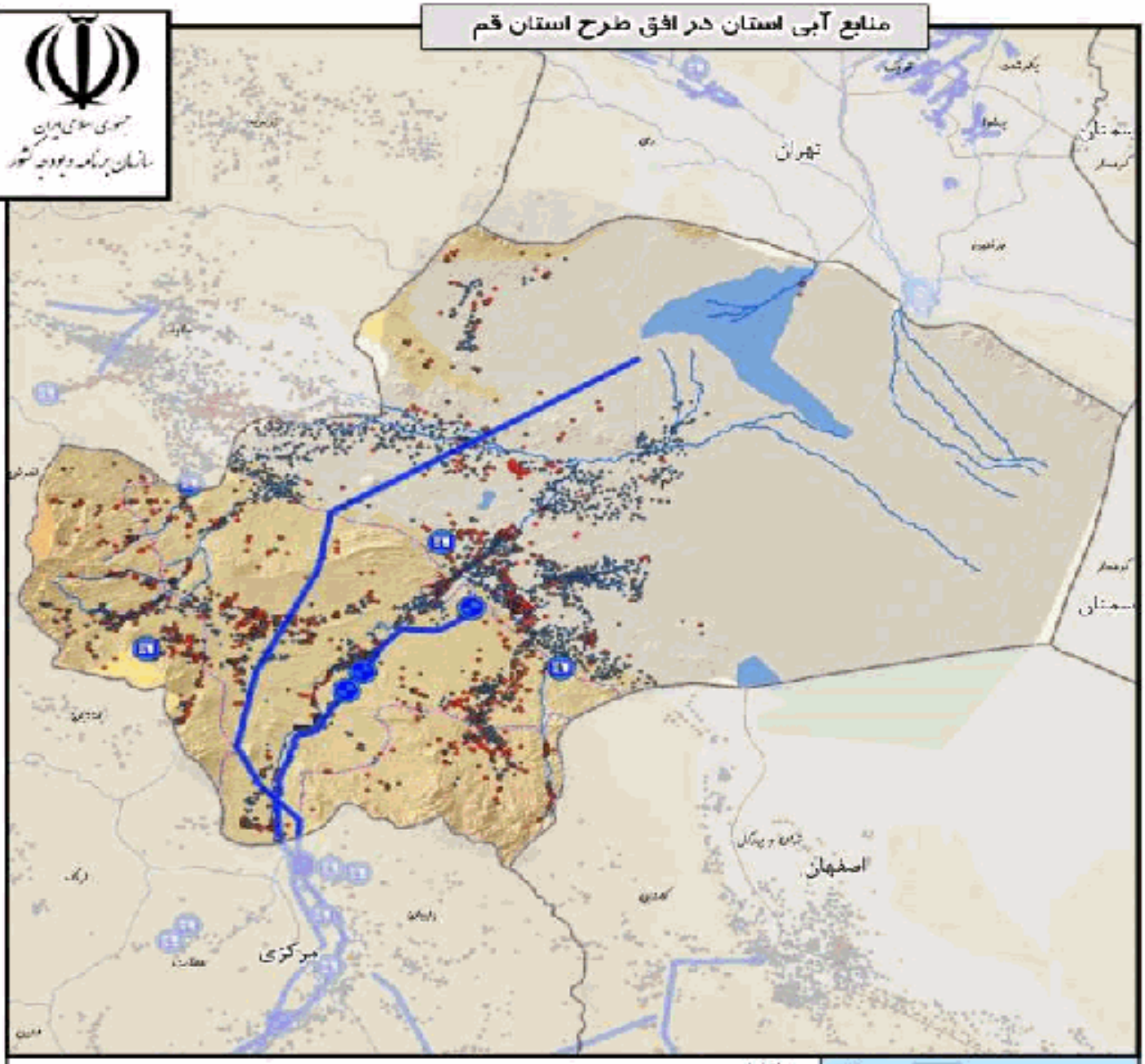

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود

موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

مطالعات آمایش استان قم

Scale = 1:300,000

سازمان فضایی وضع افق استان قم

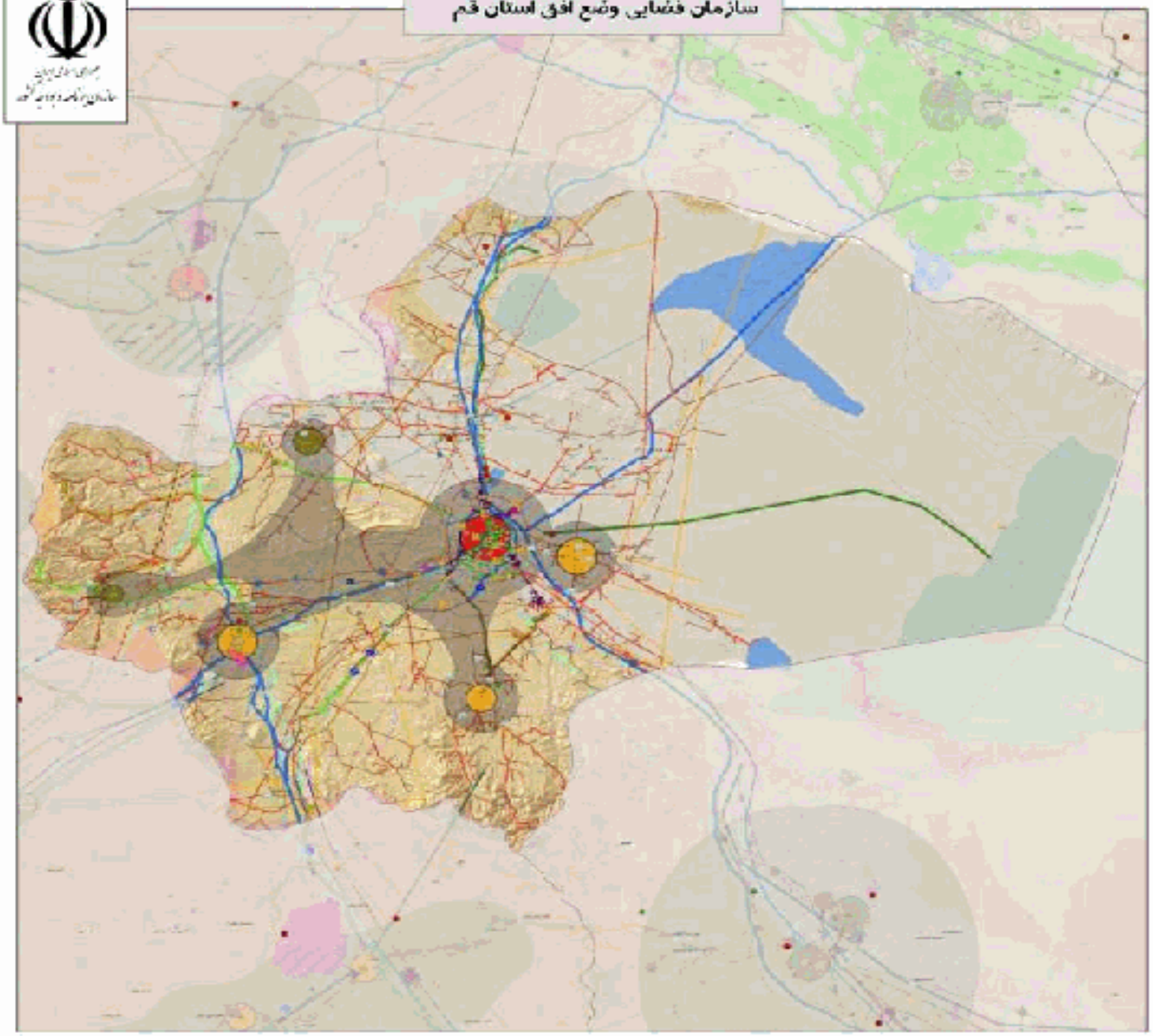

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان قم در افق ۱۴۱۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان قم

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان قم به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- تقویت فرهنگ اسلامی- ایرانی در استان
- گردشگری زیارتی پایدار و پیشرفته

- مراکز حوزوی و دانشگاهی پیشرفته با عملکرد ملی و فراملی
- خدمات توسعه‌یافته و افزایش سهم فعالیت‌های نوین و دانش‌پایه در بخش‌های مختلف خدماتی
- افزایش تولید ناخالص سرانه متناسب با ظرفیت‌های استان و بهبود بهره‌وری سرانه
- بازرگانی پیشرفته متناسب با فعالیت‌های تولیدی و خدماتی
- صنایع پیشرفته با فناوری‌های پاک با تأکید بر تخصصی شدن استان در رشته‌های صنعتی منطبق بر قابلیت‌های استان و کسب جایگاه مناسب در بهره‌برداری از ذخایر معدنی
- حفظ و نگه داشت سطح فعالیت‌های کشاورزی به همراه ارتقای کیفی و کمی تولید
- حفاظت از محیط‌زیست و منابع پایه
- سازمان فضایی متعادل
- ایفای نقش فعال استان در تقسیم کار ملی و مشارکت با تهران در پذیرش نقش‌های ملی و منطقه‌ای پایتخت متناسب با توان‌ها و قابلیت‌های استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

آموزش حوزوی و عالی

- ارائه‌کننده فعالیت‌های مرتبط با آموزش علوم دینی(حوزه‌های علمیه) در سطوح عالی
- ارائه‌دهنده خدمات آموزش عالی با تأکید بر رشته‌های علوم انسانی و اسلامی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های حوزوی استان

فرهنگی و مذهبی

- پایگاه ارتباطات فرهنگی و مذهبی با کشورهای اسلامی و مبادله کننده تولیدات فرهنگی و رسانه‌ای.
- یکی از مکان‌های(شهر قم) برگزاری اتفاقات و مناسبت‌های خاص فرهنگی ملی و بین‌المللی.
- برخوردار از جایگاه ویژه در حفظ و بالندگی هویت اسلامی- ایرانی کشور و شناساندن ابعاد این هویت به سایر ملل جهان و به‌ویژه کشورهای منطقه.

گردشگری

- یکی از کانون‌های توسعه گردشگری زیارتی و تاریخی در جهان تشیع با تاکید بر آثار قدسی حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه(س) و مسجد مقدس جمکران.
- ارائه‌دهنده خدمات گردشگری سلامت و خدمات بهداشتی و درمانی.

خدمات برتر

– کانون جذب طلاب و دانشجویان خارجی از طریق تقویت آموزش حوزوی و عالی.

– استقرار خدمات برتر در زمینه ملی و بازرگانی با توجه به قابلیت‌های موجود و تسهیلات قانونی منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان به منظور جلب و جذب سرمایه گذار.

– ارائه دهنده خدمات برتر در زمینه‌های فرهنگی – هنری و رسانه ای

حمل‌ونقل

– برقرارکننده پیوندهای ارتباطی در شبکه کریدورهای ترانزیتی کشور و پیشگام در برقراری تعامل و همکاری بین استان‌های مستقر در طول این محورها.

– یکی از مناطق بارانداز و توزیع کالا در کشور با توجه به موقعیت ممتاز ترانزیتی استان.

– ارائه دهنده خدمات در امور حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی و هوایی با توجه به موقعیت ممتاز ارتباطی استان در حمل‌ونقل و ترانزیت مسافر و کالا.

– برقرارکننده پیوند ارتباطی(جاده‌ای و ریلی) استان با استان های مرکزی، قزوین و سمنان جهت تسهیل ارتباط مستقیم شبکه‌های جنوب کشور با مناطق شمال غربی و شمال شرقی مستقل از تهران.

نهادی- اداری

– همکاری در تقسیم کار ملی و مشارکت با تهران از طریق کارآمد کردن نظام اداری و اجرایی استان و فراهم نمودن زمینه‌های لازم.

سکونتگاهی

– شهر قم به عنوان کلان شهر مذهبی ایران و پایتخت جهان تشیع

بازرگانی

– ارائه دهنده خدمات تجاری و بازرگانی نوین در صنایع پاک، صنایع فرهنگی و چاپ و همچنین فرش ابریشم قم(دارای برند جهانی).

صنعت و معدن

– یکی از کانون‌های تولید و صادرات صنعتی و معدنی استان نظیر صنایع پاک و کم آب‌بر، نساجی،چرم و پوشاک، ماشین آلات و تجهیزات پزشکی، صنایع فرآوری از شورابه‌های دریاچه نمک، معدن منگنز و باریت، نیروگاه‌های خورشیدی و صنعت چاپ، فرش و سوهان.

کشاورزی

– تولید، توزیع و مبادله دام و طیور.

محیط‌زیست و منابع طبیعی

– حفاظت از مناطق چهارگانه حفاظت شده (پلنگ دره، دریاچه حوض سلطان، دریاچه نمک و پارک ملی کویر) از طریق مشارکت جوامع محلی.

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

آموزش حوزوی و عالی

– پایگاه مرکزیت حوزه علمیه و مرجعیت شیعه و پذیرای طلاب داخلی برای آموزش علوم اسلامی در سطوح عالی

فرهنگی و مذهبی

– چاپ و انتشار کتاب و تولید محتوا در سطح منطقه‌ای و تولید نرم‌افزارهای فرهنگی.

گردشگری

– ارائه امکانات و خدمات و تسهیلات در گردشگری زیارتی- فرهنگی، تاریخی و گردشگری طبیعی.

خدمات برتر و بازرگانی

– کلان‌شهر قم به عنوان مرکزیت خدمات استانی و خدمات برتر به استانهای همجوار

– یکی از مناطق بارانداز تجاری و نگهداری و صادرات کالا در کشور با توجه به وجود منطقه ویژه اقتصادی با تأسیسات گمرکی، بازرگانی، صنعتی و موقعیت جغرافیایی مناسب.

حمل‌ونقل

– ارائه‌کننده خدمات حمل‌ونقل کالا و مسافر با توجه به موقعیت ممتاز و توسعه زیرساخت‌ها و ارتقاء راه‌های ارتباطی درون استانی.

نهادی- اداری

– پذیرش برخی از عملکردهای سیاسی، اداری و فرهنگی و فعالیت های تولیدی و خدماتی قابل انتقال از پایتخت به استان.

سکونتگاهی

– پشتیبانی و کمک به تهران در حوادث و بلایای طبیعی.

– ارائه خدمات به برخی از شهرهای استان‌های همجوار

صنعت و معدن

– یکی از کانون‌های تولید خوشه‌های صنعتی و ارتقاء تکنولوژی صنایع بومی شده در استان نظیر کفش ، مبلمان ، سنگ، خوشه های گچ، صنایع پلاستیک، لاستیک و صنایع فلزی.

کشاورزی

– کشاورزی دانش بنیان، ارگانیک، سالم در تولید محصولات کشاورزی

- مرکزیت گردشگری طبیعی، ورزشی و فرهنگی در سطح ملی و شمال کشور
- مدیریت حمل‌ونقل در سطح ملی و فراملی شمال کشور
- مدیریت فعالیت‌های تحقق و توسعه (R&D) شمال کشور
- مرکزیت اقتصاد کشاورزی حامی امنیت غذایی ملی
- یکی از مراکز اصلی خدمات تخصصی رفاه عمومی (درمانی، فرهنگی و ورزشی) شمال کشور
- تقویت آموزش عالی فراملی در ارتباط با کشورهای پیرامون دریای مازندران و اروپا
- جایگاه برتر صنعت دانش‌بنیان، مدرن و دوستدار محیط در کشور
- تقویت صادرات فرآورده‌های کشاورزی، صنعتی و خدمات دانش‌بنیان در سطح فرا منطقه‌ای

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- تناسب نوع بهره‌برداری و مصرف منابع‌طبیعی با توان اکولوژیک استان
- تناسب شدت بهره‌برداری از منابع با توان اکولوژیک سرزمین
- حفاظت فعال مناطق چهارگانه محیط زیستی
- مدیریت تنوع زیستی (گیاهی و جانوری) استان
- حفاظت، پالایش و نگهداشت محورهای طبیعی استان
- کنترل و کاهش آلاینده‌های محیطی
- مهار و اصلاح الگوهای مصرف انرژی در سیستم‌های مختلف
- کاهش اثرات جانبی متقابل بین فعالیت و محیط‌زیست
- نگاه جامع و راهبردی به توسعه پایداری سواحل
- تأمین امنیت اجتماعی
- تقویت هویت فرهنگی تاریخی
- افزایش کیفیت و دسترس‌پذیری خدمات اجتماعی برای همه گروه‌های اجتماعی، درآمدی، جنسی و با توان جسمی متفاوت در استان
- ارتقای سرمایه اجتماعی

محیط‌زیست و منابع طبیعی

– حفاظت، احیاء و توسعه پوشش گیاهی کم آبر و فضای سبز کم آب بر جهت جلوگیری از پیشروی کویر و ریز گردها.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان قم در افق چشم‌انداز استانی است پیشرفته با مردمی مومن و فرهیخته، فضای معنوی و امن و متناسب با نقش و جایگاه بین‌المللی آن که با برخورداری از اماکن مقدس متعدد، حوزه‌های معتبر علوم دینی، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پیشرفته، خدمات و تولید با کیفیت، توسعه خویش را بر پایه سه محور مرکزیت تولید و نشر علوم و معارف دینی، شهر زیارتی در مقیاس جهانی و الگوی مدنیت اسلامی استمرار می‌بخشد.

این استان با استفاده از موقعیت جغرافیایی خویش، زیربناهای توسعه‌یافته، خدمات پیشرفته و توان‌های متعدد کلان‌شهر قم، ضمن مشارکت با تهران در ایفای برخی از وظایف ملی و منطقه‌ای ، نقش تمرکززدایی ارتباطی از مرکز کشور را به خوبی ایفا می‌نماید.

کلان‌شهر قم به عنوان یکی از مراکز مقدس شیعیان جهان، شهری است پیشرفته و فارغ از فعالیت‌های غیرضروری که به همراه سایر نقاط آباد شهری و روستایی استان شبکه سکونتگاهی با شدت تمرکز کمتر نسبت به مراحل اولیه توسعه را شکل می‌دهند.

این استان در افق چشم‌انداز از نظام‌ها و تأسیسات تولیدی و خدمات پیشرفته برخوردار است. وجه غالب فعالیت‌های تولیدی این استان را صنایع با فناوری برتر، پاک و کم آب‌بر و کشاورزی متمرکز و صنعتی شکل می‌دهند به‌گونه‌ای که ضمن استفاده منطقی از منابع طبیعی، توسعه پایدار را برای برخورداری نسل‌های آینده تضمین می‌نمایند.

ویژگی‌های استان قم در افق چشم‌انداز با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پداقندغیرعامل به صورت زیر ترسیم گردیده است:

– استانی پیشرفته با مردمی مومن و فرهیخته، فضای معنوی و امن و متناسب با نقش و جایگاه بین‌المللی آن.
– برخورداری از اماکن مقدس متعدد و برتر در بخش گردشگری مذهبی.
– دارای حوزه‌های معتبر علوم دینی و قطب آموزش علوم انسانی.
– برخورداری از دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پیشرفته و خدمات و تولید با کیفیت.
– بهره‌مندی از زیربناهای توسعه‌یافته، خدمات پیشرفته و توان‌های متعدد کلان‌شهر قم.
– ایفای برخی از وظایف ملی و منطقه‌ای و تمرکززدایی ارتباطی از مرکز کشور.
– کلان‌شهر قم به عنوان یکی از مراکز مقدس شیعیان جهان، شهری پیشرفته و فارغ از فعالیت‌های غیرضروری.

– استقرار صنایع با فناوری برتر، پاک و کم آب‌بر و کشاورزی متمرکز و صنعتی متناسب با منابع آبی و توان های محیطی در استان.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

– شناساندن ابعاد هویت اسلامی- ایرانی به سایر ملل جهان و به ویژه کشورهای منطقه و استفاده از جایگاه ویژه فرهنگی استان در حفظ و بالندگی هویت اسلامی- ایرانی کشور.

– معرفی جامعه توسعه‌یافته مبتنی بر شاخص‌های توسعه انسانی متناظر با اهداف ملی و جهانی.

– ارتقای همه‌جانبه و پایدار گردشگری زیارتی استان در مقیاس ملی و فراملی از طریق توسعه امکانات و تأسیسات در بخش گردشگری و به بارگیری شیوه‌های نوین مدیریت و بازاریابی.

– افزایش ماندگاری زائرین و گردشگران از طریق به‌کارگیری تمهیدات لازم و جاذبه‌های استان.

– تمرکز بر سطوح برتر تحصیلات حوزوی در استان و انتقال سطوح پایین‌تر به سایر مناطق کشور.

– بهره‌گیری از ظرفیت‌های حوزوی استان در توسعه کمی و کیفی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی استان در رشته‌های علوم انسانی.

– تخصصی شدن استان در بخش خدمات با عملکردهای ملی از طریق ایجاد تحول بنیادین در بخش‌های خدماتی و ارتقای سهم فعالیت‌های نوین در آن‌ها.

– جذب سرمایه‌گذاری‌های متمایل به مناطق پرتراکم کشور به‌ویژه تهران با استفاده از موقعیت ممتاز جغرافیایی استان.

– تخصصی شدن استان در صنایع حمل‌ونقل.

– برقراری پیوندهای اقتصادی فراملی و تسهیل روابط درونی و بیرونی اقتصاد با استفاده از فرصت برخورداری از منطقه ویژه اقتصادی و بندر خشک سلفچگان.

– معرفی و زمینه‌سازی برای حضور و فعالیت هرچه بیشتر بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی استان.

– ارائه خدمات بهینه و پیشرفته به زوار و گردشگران با ساماندهی اصناف و سایر واحدهای بازرگانی شهر قم.

– تنظیم فرایند توسعه استان بر پایه ملاحظات محیط زیستی به‌منظور ارتقاء سطح پایداری توسعه از طریق اعمال مدیریت جامع زیست‌بوم مبتنی بر رویکرد مشارکتی.

– بهره‌برداری بهینه و پایدار از منابع پایه (آب‌وخاک) و حفظ تنوع زیستی و جلوگیری از پیشروی کویر.

– پشتیبانی از استان تهران در شرایط بحرانی با پذیرش برخی از نقش‌های ملی و منطقه‌ای پایتخت به‌ویژه در زمینه‌های فرهنگی و اداری- سیاسی (انتقال برخی از نهادهای حکومتی مثل نهادهای قضایی، سازمان تبلیغات، شورای نگهبان،...).

– کمک به تمرکززدایی ارتباطی از تهران از طریق تقویت پیوند بین شهرهای قم (به عنوان نقطه تلاقی محورهای ارتباطی جنوب) و شهرهای گرمسار در شرق و بویین‌زهرا در غرب تهران).

۲-۵- راهبردهای پابرجا

– برقراری تعادل در افزایش جمعیت و جلوگیری از مهاجرت‌های بی‌رویه به استان.

– گسترش امنیت اجتماعی ، اقتصادی و فضایی متناسب با شأن و جایگاه استان و تقویت سرمایه اجتماعی و کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی و فرهنگی.

– افزایش سطح کمی و کیفی تولیدات فرهنگی و نرم‌افزارها با تأکید بر حوزه¬های تخصصی استان.

– ارتقای سطح بهداشت عمومی ، تأمین دسترسی همگانی به خدمات درمانی و گسترش پوشش بیمه های اجتماعی.

– توسعه فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ارتقاء نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی و تقویت توانمندی‌های افراد و گروه‌های اجتماعی.

– توسعه مناطق مستعد گردشگری و حفظ و احیاء آثار فرهنگی، تاریخی و مذهبی.

– ایجاد زیرساخت‌های گردشگری پیشرفته متناسب با عملکرد ملی و فراملی استان.

– تقویت صنایع‌دستی و بومی استان در زمینه‌های تولید، معرفی و بازاریابی.

– توسعه زیرساخت‌های آموزش علوم دینی (حوزه‌های علمیه) در سطوح عالی و گسترش مؤسسات تخصصی مرتبط با توجه به عملکرد ملی و فراملی.

– توسعه سطوح بالای تحصیلات حوزوی در استان و کاهش سطوح پایین‌تر به نفع سایر مناطق کشور.

– توسعه کمی و کیفی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی استان با بهره¬گیری از ظرفیت‌های حوزوی استان در رشته¬های علوم انسانی و تنوع‌بخشی و تقویت واحدهای دانشگاهی در رشته‌های علوم پزشکی.

– ساماندهی و تجهیز مراکز رشد و پارک‌های علمی– فناوری در ارتباط با مراکز آموزش عالی، مراکز تولیدی و سکونتگاه‌ها.

– سازمان‌دهی و تقویت خدمات برتر و دانش‌بنیان در جهت پشتیبانی از فرآیند توسعه استان.

– فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای جلب سرمایه¬های داخلی و خارجی در فعالیت‌های اقتصادی و بهره گیری از ظرفیت‌های مشارکت مردمی و ارتقای نقش تشکل‌ها (اتحادیه‌ها و تعاونی‌ها و سازمان‌های غیردولتی) در فعالیت‌های اقتصادی.

– نهادینه‌سازی بهره‌وری و افزایش آن در بخش‌های اقتصادی و عوامل تولید و افزایش فعالیت‌های دانش‌پایه، نوآوری و کارآفرینی در استان.

– ارتقای مهارت‌های نیروی انسانی و استفاده از فناوری‌های نوین در فعالیت‌های مختلف اقتصادی.

– نوین‌سازی بخش بازرگانی استان و ساماندهی اصناف و سایر واحدهای بازرگانی.

– توسعه و گسترش زیرساخت‌ها و تأسیسات نگهداری و انتقال کالا (سورتینگ، بسته‌بندی و انبارداری)

– افزایش بهره‌وری منابع پایه آب‌وخاک با استفاده از روش‌های علمی روزآمد.

– حفاظت، احیاء و توسعه پوشش گیاهی استان، بهره‌برداری بهینه از آن و جلوگیری از پیشروی کویر و ریزگردها.

– تنظیم فرایند توسعه استان بر پایه ملاحظات محیط زیستی به منظور ارتقاء سطح پایداری توسعه از طریق اعمال مدیریت جامع زیست‌بوم مبنی بر رویکرد مشارکتی.

– انتقال بین حوضه‌ای آب به عنوان اساسی‌ترین راهبرد در نظر گرفته شده برای مناطق کم آب با رعایت ملاحظات ملی و محیط زیستی.

– مدیریت بهینه پساب‌های شهری.

– اصلاح الگوی کشت و تأکید بر توسعه باغات و فعالیت‌های متمرکز کشاورزی شامل کشت‌های گلخانه‌ای، دامداری‌های صنعتی، پرورش طیور و آبزی‌پروری.

– توسعه صنعتی استان با تأکید بر صنایع پاک و فناوری‌های پیشرفته در ایجاد واحدهای صنعتی جدید و نوسازی و افزایش بهره‌وری صنایع موجود.

– دگرگونی ساختار فعالیت‌های صنعتی در راستای تکمیل زنجیره‌های صنایع موجود و خوشه‌های صنعتی متناسب با طرح آمایش.

– گسترش بهره‌برداری از ذخایر معدنی موجود در استان با توجه به تنوع قابلیت‌های معدنی و کانسارهای موجود استان به‌ویژه نمک، منگنز و منیزیم (دریاچه نمک) و سنگ‌ها و مصالح ساختمانی.

– توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای شاخص‌های بهره‌وری حمل‌ونقل زمینی (اعم از راه و راه‌آهن) با توجه به موقعیت ممتاز ارتباطی استان در حمل‌ونقل و ترانزیت مسافر و کالا.

– ارتقاء عملکرد شبکه‌های انتقال نفت خام، گاز، فرآورده‌های آن و خطوط و پست‌های انتقال نیرو.

– توسعه جایگاه های توزیع، مخازن ذخیره و خطوط انتقال نفت و گاز متناسب با ویژگی ترانزیتی استان و نیازهای مصرف داخلی.

– توسعه کاربری های فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان محرک توسعه فعالیت های خدماتی، علمی و صنعتی در فرآیند توسعه استان.

– بهره گیری از موقعیت ممتاز جغرافیایی استان و نزدیکی آن با منطقه شهری تهران برای افزایش نقش و سهم استان در ساختار اقتصاد ملی.

– ایجاد شرایط، امکانات و بسترهای مناسب قانونی، مدیریتی و زیر بنائی لازم برای پذیرش بخشی از فعالیت‌های تولیدی و خدماتی قابل انتقال از مجموعه شهری تهران به استان.

– اصلاح چهره کالبدی شهر قم و تداوم انتقال فعالیت های مزاحم، آلاینده و غیرضروری متناسب با نقش و جایگاه مقدس و بین‌المللی این شهر.

– به‌کارگیری ملاحظات پدافند غیرعامل در توسعه سکونتگاه‌ها و ایمن‌سازی آن‌ها در نواحی مختلف استان به‌ویژه در راستای کاهش اثرات زلزله، سیل و سایر بلایای طبیعی.

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

– در نقاط شهری استان بخصوص شهرهای قنوات، سلفچگان، جعفریه و نیز نواحی دارای مزیت در شهر قم

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (فعالیتهای کشاورزی، صنعت‌ومعدن، خدمات و ...)

– در نواحی کوهستانی با اولویت گردشگری طبیعی و تثبیت فعالیت‌های باغداری، دامپروری و خدمات

– در نواحی کوهپایه‌ای با اولویت توسعه بخش خدمات(حمل‌ونقل، ترانزیت، بازرگانی، گردشگری ارتباطی)، بخش صنعت(تولید و صادرات صنعتی و معدنی) بخش کشاورزی جایگزینی کشت های موجود با کشت های متراکم و گلخانه‌ای

– در نواحی دشتی و کویری با اولویت توسعه گردشگری(مذهبی ، فرهنگی) و خدمات آموزش حوزوی، عالی و فرهنگی و بخش صنعت با اولویت تولیدات صنعتی و معدنی با تأکید بر صنایع سنگ، مبلمان، فرش و سوهان و ایجاد و توسعه نیروگاه‌های برق خورشیدی

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات(از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی- حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

– استقرار جمعیت در تمامی پهنه‌های دارای ارزش‌های محیط زیستی(مناطق حفاظت‌شده و مناطق شکارممنوع) و نیز پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد (زلزله‌خیزی، سیل‌خیزی و خشک‌سالی) و نواحی کویری

– پهنه‌های منابع طبیعی(مراتع و جنگل‌ها)، حفاظت و پهنه‌های مناسب برای توسعه فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و گردشگری و نواحی اطراف دریاچه نمک و حوض‌سلطان

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و معدنی

– توسعه فعالیت صنعتی در تمامی پهنه‌های حساس و دارای ارزش‌های محیط زیستی (مناطق حفاظت‌شده و مناطق شکارممنوع) و نیز پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد (زلزله‌خیزی، سیل‌خیزی و خشک‌سالی) و شعاع مناسب از کلان‌شهر قم دارای محدودیت است.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان قم به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

– بخش خدمات توسعه‌یافته و در راستای آن توسعه بخش‌های فرهنگی و زیارتی اصلی‌ترین و مهم‌ترین اولویت استان است. بارگاه مطهر حضرت معصومه (س) و مسجد مقدس جمکران به همراه حوزه‌های معتبر علوم دینی، مؤسسات متعدد آموزشی و تحقیقاتی باعث پیدایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های مذهبی و فرهنگی قابل‌توجهی برای استان شده‌اند.

– در حال حاضر بخش صنعت استان یکی از بخش‌های پیشرو و توانمند در اقتصاد استان است. افزایش قابل‌توجه سهم بخش مولد صنعت و معدن در تولید ناخالص استان در سال‌های اخیر نشانگر وجود زمینه‌های مساعد توسعه این بخش در استان است. بخش صنعت با توجه به توان‌های صنعت استان در عرصه ملی به عنوان اولویت دوم توسعه محسوب می‌گردد.

– توسعه فعالیت‌ها و افزایش محصولات کشاورزی در سطح ملی و به تبع آن در سطح استانی از اهمیتی استراتژیک برخوردار بوده؛ بنابراین توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی به عنوان اولویت سوم ضمن تمرکز بر شیوه‌ها و الگوی کشت کم‌آب‌بر، بر توسعه کیفی و افزایش سطح تولید همراه خواهد بود.

– استان قم با توجه به موقعیت ترانزیتی و برخورداری از منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان، می‌تواند نقش مهمی در بازرگانی خارجی و همچنین فعالیت‌های عمده فروشی (تهیه و توزیع کالا در سطح مناطق مرکزی کشور) داشته باشد. لزوم توسعه همه جانبه این فعالیت‌ها و هماهنگی آن با سایر فعالیت‌های اقتصادی، اعم از بخش‌های تولیدی و خدماتی استان در تدوین اهداف باید مورد توجه قرار گیرد.

مناطق برنامه‌ریزی استان

گستره کوهستانی(غرب و جنوب استان)

- گردشگری طبیعی(اکوتوریسم متمرکز و اکوتوریسم گسترده).
- کشاورزی (باغداری ، دامپروری و کشت گیاهان دارویی).
- گردشگری سلامت.

گستره کوهپایه‌ای(غرب و شمال استان)

- حمل‌ونقل و ترانزیت و بازرگانی و پیوندهای ملی ارتباطی و مواصلاتی.
- تولید و صادرات صنعتی و معدنی.
- خدمات گردشگری ارتباطی.
- خدمات پشتیبان تولید صنعتی ، کشاورزی ، گردشگری، بازرگانی و تجاری در مقیاس منطقه‌ای، کشاورزی(زراعت، باغداری ، پرورش دام و طیور) در مقیاس منطقه‌ای.

گستره دشتی و کویری(شرق و جنوب شرق استان)

- گردشگری مذهبی، فرهنگی و تاریخی.
- خدمات آموزش حوزوی و عالی و فرهنگی و مذهبی.
- تولیدات صنعتی و معدنی با تأکید بر صنایع سنگ، مبلمان، فرش و سوهان در مقیاس ملی.
- ایجاد و توسعه نیروگاه‌های برق خورشیدی و سایر انرژی‌های تجدیدپذیر.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

- انجام مستمر اقدامات ترویجی و آموزش بهره‌برداران (در کلیه زیر بخش‌ها) در راستای افزایش بهره‌وری.
- انجام اقدامات اصلاحی در اراضی کشاورزی در جهت افزایش اراضی دارای توان و تبدیل اراضی نامرغوب به مرتع.
- تأمین و بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی، اصلاح روش‌های آبیاری سنتی و استفاده از شیوه‌های مدرن آبیاری.
- اصلاح الگوی کشت و توسعه کشت‌های کم آب‌بر و مقاوم در برابر شوری.
- تأکید بر توسعه باغات، کشت‌های متراکم و گلخانه‌ای.
- زمینه‌سازی برای توسعه کشت گیاهان داروئی.
- حمایت، تقویت و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی.
- ارتقاء شاخص‌های بهداشتی و سلامت در تولیدات دامی.

– استفاده از شیوه‌های نوین بهره‌برداری کشاورزی و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای بهره‌برداران و تولیدکنندگان با اعمال روش‌های نوین مدیریت مزرعه و واحدهای دامداری مبتنی بر افزایش بهره‌وری عوامل و نهادهای تولید.

– ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه پرورش آبزیان (ماهیان زینتی، گوشتی، آرتمیا، تیلاپیا).

صنعت و معدن

– توسعه و حمایت از فعالیت‌های تحقیقاتی در زمینه افزایش بهره‌وری تولیدات صنعتی و معدنی.

– کمک به توسعه صنایع تخصصی استان با تأکید بر صنایع حمل و نقل، صنایع پایین دست پتروشیمی و فولاد، غذایی و دارویی، معدنی، نساجی و پوشاک.

– توسعه صنایع تخصصی استان با تأکید بر صنایع غذایی و دارویی، معدنی، نساجی و قطعات خودرو

– ارتقاء کیفیت و استانداردسازی محصولات صنعتی استان.

– توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تأکید بر صنایع بسته‌بندی محصولات با توجه به موقعیت جغرافیایی استان.

– استفاده از موقعیت و مزیت‌های منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان در توسعه صنعتی با استفاده از امکان صادرات مجدد.

– ارتقاء عملکرد شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود و تکمیل ظرفیت آن‌ها متناسب با توان زیست محیطی نواحی مختلف استان.

– اعطا و تمدید معافیت‌ها و سایر مشوق‌های لازم برای گسترش صنایع پاک (جدید و موجود).

– سرمایه گذاری و ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه صنایع هوا- فضا با توجه به زمینه‌های موجود در جوار فرودگاه بین‌المللی قم.

– انجام حمایت‌های لازم برای اصلاح خط تولید و استفاده از فناوری‌های روز در صنایع موجود با توجه به مساله اشتغال و بیمه‌های اجتماعی و جلوگیری از تبعات آن.

– حفظ هویت صنعت فرش دستباف قم به عنوان یک تولید صنعتی- هنری با توجه به جایگاه آن در بازارهای بین‌المللی.

– توسعه صنایع دستی و سایر صنایع قابل استقرار در نواحی روستایی در راستای متنوع سازی فعالیت‌ها و نگهداشت جمعیت روستایی.

– توسعه خوشه‌های صنعتی استان در زمینه‌های تخصصی (با تأکید بر خوشه‌های کفش، فرش دستباف و مبلمان).

– زمینه سازی برای ایجاد صنایع معدنی با اولویت منگنز و فرو منگنز و پودرهای معدنی.

– نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات معادن.

– توسعه آموزش‌های کاربردی و مهارت افزایی مستمر نیروی کار بخش ، ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید.

– انجام اقدامات لازم(آموزشی و سرمایه‌گذاری) برای ارتقاء سطح فناوری در معادن و صنایع فراوری.

– تکمیل و ارتقا زیرساخت‌های صنعتی، معدنی و تجاری نظیر شهرک‌ها و نواحی صنعتی، پایانه‌های صادراتی، انبارها و سردخانه‌ها، زیرساخت‌های آب و انرژی در شهرک‌ها و استقرار واحدهای صنعتی در شهرک‌ها.

نظام سکونتگاهی

– ایجاد شرایط و تسهیلات لازم برای پذیرش و اسکان مهاجران وارد شده به استان در سایر نقاط شهری (غیر از قم).

– ساماندهی حاشیه نشینی، اصلاح محیط و زیباسازی منظر شهری بر اساس طرح‌های نوین توسعه شهری.

– تقویت و تعمیق فرهنگ اسلام شیعی در طرح‌های توسعه شهری (اعم از ساخت و سازها، بهداشت و نظافت عمومی و توسعه معابر).

– اعمال سیاست‌های تشویقی جهت انتقال واحدهای صنعتی شهر قم به شهرک‌ها و نواحی صنعتی در مراحل اولیه و الزام آن‌ها به انتقال در مراحل بعدی.

– اصلاح چهره کالبدی و تأسیسات خدماتی نقاط روستایی در جهت حفظ حداکثر جمعیت ممکن.

– ضابطه‌مند نمودن ساخت و ساز شهری و روستایی و اعمال ضوابط اصولی معماری و شهرسازی در ساخت و سازها برای مقاوم سازی در برابر سیل و زلزله.

– بهبود الگوی ساخت و ساز مسکن روستایی و مقاوم سازی مسکن و تأسیسات خدمات روستایی.

بازرگانی

– استفاده بهینه از تسهیلات قانونی، فیزیکی و جغرافیایی منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان در راستای توسعه صنعتی و بازرگانی استان.

– برنامه ریزی در خصوص انتقال صنوف آلاینده به شهرک‌ها و مناطق تعیین شده.

– تشویق واحدهای صنفی و بازرگانی استان به استفاده بیشتر از فناوری‌های روز.

– تقویت و سازماندهی تشکل‌های صادراتی استان.

– تقویت اتاق‌های بازرگانی و تعاون برای فراهم نمودن زمینه‌های مبادله با کشورهای هدف.

– حمایت‌های مالی و اجرایی از برگزاری نمایشگاه‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در استان.

گردشگری

– ایجاد تسهیلات و معافیت‌های لازم برای جذب سرمایه گذاری در توسعه زائرسراها در شهر قم و اطراف مسجد جمکران.

– ایجاد تسهیلات و حمایت از مؤسسات گردشگری برای برگزاری تورهای زیارتی داخلی و بین‌المللی.

– گسترش حمل و نقل عمومی بین شهری و داخل شهری برای تسهیل دسترسی زائرین به اماکن زیارتی .

– تشویق سرمایه‌گذاری برای احداث و ایجاد سایت گردشگری و استراحتگاه‌های موقت.

– برقراری تسهیلات لازم برای حفظ، احیاء و بازسازی بافت‌های تاریخی شهر .

– حمایت از ساخت مراکز پذیرایی و اقامتی در سطح استان.

– حمایت از آژانس‌های مسافرتی جهت برقراری تورهای تفریحی بازدید از کویر، دریاچه نمک و سایر جاذبه‌های گردشگری استان.

– حمایت از ایجاد کارگاه‌ها،نمایشگاه‌ها و بازارچه‌های موقت و دائمی صنایع‌دستی.

خدمات برتر

– توسعه کاربردهای فناوری اطلاعات و دولت الکترونیک در همه زمینه‌ها.

– توسعه کاربری‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان محرک توسعه فعالیت‌های خدماتی، علمی و صنعتی در فرآیند توسعه استان.

– ارتقای سهم فناوری‌های نوین اداری و اطلاعاتی در دستگاه‌های دولتی.

– گسترش و تسهیل استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در مناطق مختلف استان.

– ایجاد، توسعه و بهبود زیرساخت‌های ارتباطی، مخابراتی و فناوری اطلاعات در سطوح مختلف.

– ارتقای مهارت‌های نیروی انسانی و استفاده از فناوری‌های نوین در فعالیت‌های مختلف اقتصادی.

– استفاده از فناوری اطلاعات و اینترنت برای راهنمایی، مشاوره، ذخیره اسکان و حمل و نقل زائرین.

حمل و نقل

– تعامل و هماهنگی با دستگاه‌هایی ملی (مثل وزارت راه و شهرسازی، سازمان راهداری و حمل و نقل، راه آهن) جهت تائید و تعیین قم به عنوان گلوگاه ارتباطات جنوب برای تمرکز زدایی ارتباطی از تهران.

– زمینه‌سازی برای شرکت‌های حمل و نقل و رانندگان برای استفاده از مسیرهای جایگزین مستقل از تهران.

– ایجاد امکانات و تسهیلات برای احداث و توسعه مجتمع‌های خدماتی – رفاهی میان جاده‌ای توسط بخش خصوصی در محورهای مواصلاتی استان با تأکید بر محور قم- گرمسار.

– ارتقای سطح کیفی خدمات ایستگاه‌های راه آهن استان.

- حفظ و نگهداشت جمعیت در محیط‌های روستایی
- مهار روند کاهنده نرخ رشد طبیعی جمعیت
- جذب گروه‌های هدف مهاجرت به استان
- ایجاد توازن در توزیع مهاجران به استان
- تقویت حاکمیت ملی
- تحکیم روابط با کشورهای حاشیه دریای مازندران
- کاهش اثرات مخاطرات طبیعی
- تقویت پدافند غیرعامل
- تقویت بازدارندگی نظامی
- افزایش کارایی و بهره‌وری تولیدات بخش کشاورزی
- افزایش و ایمنی و سلامت محصولات کشاورزی
- اشتغال پایدار در بخش کشاورزی
- توسعه کمی و کیفی توان گردشگری استان
- افزایش توان درآمدزایی فعالیت‌های گردشگری استان
- توزیع فعالیت‌های صنعتی و معدنی متناسب با نیازهای توسعه فضایی استان
- تکمیل زنجیره‌های فعالیتی مکمل و پشتیبان بخش صنعت
- توسعه صنعتی سازگار با فرصت‌ها و محدودیت‌های ساختاری استان
- افزایش توان خدمات بازرگانی استان
- توسعه خدمات دانش‌بنیان و برتر
- توسعه خدمات پشتیبان بخش‌های کشاورزی، گردشگری و صنعت
- مدیریت بهینه و کنترل نظام توسعه املاک و مستغلات استان
- تأمین انرژی موردنیاز نظام توسعه منطقه‌ای
- مدیریت زیرساخت آب موردنیاز نظام توسعه منطقه‌ای

– ارتقاء سطح خدمات شرکت‌های حمل و نقل مسافربری و کاربرد فن آوری های جدید در کاهش تلفات.

– تعامل و هماهنگی با استان‌های تهران، قزوین و سمنان در راستای جهت‌دهی ناوگان حمل‌ونقل به استفاده از مسیرهای جایگزین مستقل از تهران.

اجتماعی و فرهنگی

– برنامه‌ریزی برای ارتقای شاخص‌های توسعه انسانی (دست‌یابی به هدف‌های توسعه هزاره M.D.G).

– استفاده از توان‌های مراکز علمی و فرهنگی استان در ارتقاء سطح فرهنگ و روابط اجتماعی حاکم بر سطح جامعه با تأکید بر الگوی رفتار اسلامی.

– توسعه فرهنگسراها و حمایت از برگزاری برنامه‌های مفید و جذاب برای اوقات فراغت جوانان.

– تقویت نیروهای انتظامی و قضایی در راستای افزایش امنیت قضایی و اجتماعی.

– برنامه‌ریزی برای کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی، بیکاری و فقر.

– فراهم نمودن امکان دستیابی همگانی به آموزش عمومی (تا پایان متوسطه).

– آموزش و توانمندسازی زنان.

– گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با توجه به قابلیت‌ها و ضرورت‌های استان.

– توسعه آموزش‌های بهداشتی به‌منظور ارتقا سطح بهداشت جامعه.

– فراهم‌سازی امکان دسترسی به خدمات درمانی در شهر و روستا .

– تعمیم پوشش بیمه‌های اجتماعی، درمانی و حوادث.

– گسترش ورزش‌های همگانی، تفریحی، قهرمانی و حرفه‌ای.

– توسعه امکانات ورزشی و فرهنگی روزآمد و متناسب با نیازهای جمعیت جوان و حمایت از تشکیل گروه‌های ورزشی قهرمانی با هویت استانی و برگزاری مسابقات ملی و استانی.

– زمینه‌سازی برای تشکیل تشکل‌های غیردولتی، ارتقاء مهارت‌های حرفه‌ای و بسترسازی مناسب برای حضور فعال‌تر زنان در فرآیند توسعه.

– حمایت و تقویت مؤسسات خیریه و مردم‌نهاد در جهت تسهیل ازدواج جوانان.

– فراهم‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و رسانه‌ای مناسب برای توسعه در عرصه فرهنگ و علوم اسلامی.

– زمینه‌سازی برای ایجاد مرکز گفتگوی ادیان و مذاهب در سطح بین‌المللی.

– زمینه‌سازی برای ایجاد نمایشگاه دائمی کتاب و بازارچه نرم‌افزارهای اسلامی .

– راه‌اندازی شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت اسلامی.

– توسعه زیرساخت‌ها و امکانات تألیف، ترجمه، چاپ و نشر معارف دینی.

- حمایت از صنعت تخصصی چاپ و نشر و توسعه انتشارات در فضای مجازی .
- زمینه‌سازی برای انتشار مجلات دارای اعتبار بین‌المللی در علوم اسلامی.
- ارتقای کمی و کیفی برگزاری مسابقات قرآنی، دینی، ورزشی.
- آماده‌سازی شهر قم برای پذیرش برگزاری کنفرانس‌ها و همایش‌های ملی و بین‌المللی.

محیط زیست

- تقویت ذخایر سفره‌های آب زیرزمینی با استفاده از شیوه‌های علمی و نوین.
- تقویت و توسعه عملیات آبخیزداری.
- اصلاح شبکه‌های آب رسانی شهری و کاهش تلفات در شبکه.
- تبلیغ و ترویج روش های صرفه جویی در مصرف برای مصرف کنندگان خانگی، تجاری، کشاورزی و صنعتی.
- فراهم نمودن بسترهای سرمایه‌گذاری مشترک بخش خصوصی و دولتی در زمینه تأمین و گسترش شبکه توزیع آب شرب.
- حمایت‌های مالی و فنی از مؤسسات و مراکز تحقیقاتی مرتبط با مصرف و توزیع آب.
- تدوین ضوابط و مقررات قانونی و استفاده از آن‌ها برای حفظ کاربری‌های مرتعی، زراعی و باغی.
- مدیریت بهره‌برداری از مراتع بر پایه توان اکولوژیک مراتع.
- جذب مشارکت و ارتقای نقش تشکل‌ها (اتحادیه‌ها و تعاونی‌های و سازمان‌های غیردولتی) در فرآیند توسعه پایدار.
- اعمال مدیریت جامع در مناطق تحت مدیریت.
- توسعه تشکل‌های غیردولتی زیست محیطی از میان جامعه روستایی و عشایری.
- ایجاد نظام مدیریت جامع پسماندهای شهری و صنعتی.
- تدوین برنامه حفاظت و بهره‌برداری پایدار از تنوع زیستی استان.

علم و فناوری

- حمایت از مؤسسات پژوهشی و فرهنگی استان در جهت ارتقاء کیفی آموزش و پژوهش.
- تشویق مراکز تحقیقات اسلامی در جهت استفاده از امکانات فناوری اطلاعات.
- توسعه آموزش‌های مجازی در حوزه‌های علمی و پذیرش طلاب و آموزش آنان از طریق شبکه‌های اینترنتی.
- زمینه سازی برای ایجاد نمایشگاه دائمی کتاب و بازارچه نرم‌افزارهای اسلامی.
- ارتقاء سطح دانشکده‌های فنی و مهندسی و توسعه علوم پایه.

– ارتقاء سطح دانشگاه جامع علوم پزشکی.

– توسعه و تجهیز مراکز رشد و پارک‌های علمی و فناوری در ارتباط با مراکز آموزش عالی، مراکز تولیدی و سکونتگاه‌ها.

انرژی

– عملیات کنترل و متعادل‌سازی در شبکه گاز استان با انجام شبکه‌های تغذیه و ایستگاه‌های تقلیل فشار در رینگ استانی.

– بسترسازی و صدور مجوز احداث مجاری عرضه گاز اعم از مایع و CNG.

– حمایت و سرمایه گذاری انرژی های نو و تجدیدپذیر با تاکید بر ایجاد نیروگاه‌های برق خورشیدی.

– حمایت از سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی (خصوصی و تعاونی) در زمینهٔ انرژی‌های تجدیدپذیر و بهینه‌سازی مصرف انرژی.

– استفاده از تکنولوژی LED در سیستم روشنایی معابر.

اقتصاد

– ایجاد زمینه‌های لازم برای افزایش سرمایه گذاری‌های مولد در بخش‌های تخصصی استان مثل گردشگری، آموزش، فرهنگی- مذهبی و صنعت و معدن با اولویت فعالیت‌های نوین و دانش‌پایه.

– تلاش در جهت بومی نمودن سرمایه گذاری‌های صنعتی و کاهش خروج ارزش افزوده آن‌ها از استان با توجه به نزدیکی به تهران.

– ترویج به کار گیری فناوری‌های نوین و دانش‌پایه در بخش‌های تولیدی و خدماتی.

نظام تصمیم‌گیری

– مهار استقرار فعالیت‌های جدید تولیدی و خدماتی غیرضروری در شهر قم و زمینه سازی برای انتقال تدریجی فعالیت‌های مشابه موجود در راستای آماده سازی این شهر برای پذیرش عملکردهای ملی.

– ایجاد مشوق‌های لازم برای سرمایه گذاران بخش خصوصی جهت جذب سرمایه گذاری‌های بزرگ متمایل به تهران.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

– الگوی استقرار مراکز سکونتگاهی گرایش به سمت کاهش تمرکز شهر قم است.

– در استقرار فعالیت‌ها علاوه بر تلاش در جهت عدم تمرکز فضایی فعالیت‌ها در شهر قم و توزیع آنها در سایر نقاط استان، نظر به شرایط دشوار طبیعی و با توجه به وضعیت و شرایط تأمین آب استان برای استقرار فعالیت‌ها الگوی تمرکز غیرمتمرکز دنبال خواهد شد.

– با توجه به موقعیت ممتاز جغرافیایی و پیوندهای قوی بیرونی استان با مرکز کشور، استان‌های هم‌جوار و سایر مناطق کشور، تقویت این پیوندها و شبکه های ارتباطی استان به عنوان عامل اصلی برقراری این پیوندها، در شکل گیری سازمان فضایی تعیین کننده خواهند بود.

– کلان‌شهر قم با ایفای نقش مرکز خدمات منطقه‌ای و یکی از مراکز اصلی گردشگری مذهبی، فرهنگی، تاریخی و زائرپذیری در سطح ملی و بین‌المللی، همچنان نقش اصلی را در الگوی کلان سازمان فضایی استان ایفا خواهد نمود.

– کریدور توسعه تهران-قم -کاشان شامل شبکه‌های آزادراهی، راه‌های اصلی، راه‌آهن و شبکه‌های سوخت و انرژی که قم را از یکسو با مرکز کشور و از سوی دیگر با بیشتر مناطق جنوب و جنوب شرق کشور پیوند می‌زند، همچنان به عنوان ستون فقرات ساختار فضایی استان در آینده عمل خواهد کرد. محور قم-سلفچگان نیز با ارتقای عملکرد در کنار محور فوق، نقش اصلی را به عنوان محورهای توسعه استان خواهند داشت.

– توسعه و ارتقای عملکرد محورهای قم-گرمسار و قم- ساوه از الزامات سازمان فضایی مطلوب خواهد بود و محور ارتباطی قم-دلیجان نیز با ارتقای عملکرد، به تقویت نقش ارتباطی استان کمک خواهند کرد.

– نقاط مهمی همانند منطقه ویژه، فرودگاه، شهرک‌های صنعتی و پارک علم و فناوری دیگر عناصر تأثیرگذار در الگوی کلان سازمان فضایی هستند.

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– ارتقای سطح و عملکرد محور قم-جعفریه-ساوه (محور قم-بویین زهرا) تا سطح آزادراه.

– ارتقای محورهای قم-نیزار، و محورهای منتهی به کهک (از جاده قم-کاشان و قم-نیزار)تا سطح راه اصلی

– ارتقای محور قم-قنوات و ادامه آن تا سراجه، محور قم-کهک، محور سلفچگان-دستجرد و جاده قدیم سلفچگان-ساوه تا سطح راه اصلی.

– ارتقای مسیر فرعی کهک با نواحی شمالی شهرستان کاشان تا سطح راه اصلی برای تقویت پیوندهای بیرونی استان و استفاده بهتر از قابلیت‌های توریستی این ناحیه.

– احداث محورهای ارتباطی جهت ارتباط مناطق گردشگری طبیعی، تاریخی و اتصال آن‌ها به شبکه ارتباطات فعلی و آتی استان.

– حمایت از تکمیل هرچه سریع‌تر فرودگاه بین‌المللی قم و برقراری شبکه پروازی در این فرودگاه

– تکمیل محور ریلی دوخطه جدید تهران-قم تا تقاطع با محور قم-کاشان و تکمیل شبکه کمربندی راه‌آهن شهر قم.

– احداث خط آهن جدید قم-ساوه در مسیر موازی محور جاده‌ای موجود برای تثبیت نقش ترانزیتی قم و تقویت مسیر مستقیم جنوب کشور به مناطق شمال غربی مستقل از تهران.

– خط آهن سریع‌السیر قم- اصفهان.

– اتصال شهرک‌های صنعتی استان به شبکه ریلی موجود و آتی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– در راستای حفظ سطح فعالیت‌های کشاورزی و اقتصادی نمودن این فعالیت‌ها، توسعه فعالیت‌های متمرکز در زیر بخش‌های مرتبط نظیر احداث واحدهای بزرگ مرغداری با هدف تجمیع مرغداری های گوشتی و مجتمع‌های گلخانه‌ای با جایگزینی کشاورزی موجود پیشنهاد می‌شود.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– شهرک های صنعتی استان شامل شهرک های شکوهیه، محمودآباد، قنوات، الغدیر، چاپ و نشر (ICT) و سلفچگان و نواحی صنعتی شامل خورآباد، سیرو، طغرود، دستجرد و نیزار که با توجه به طراحی‌ها و آماده‌سازی‌های انجام شده در این شهرک‌ها، هنوز ظرفیت‌های استفاده نشده فراوانی برای استقرار واحدهای صنعتی جدید وجود دارد.

– در بخش معدن استان علاوه بر دارا بودن معادنی همچون سنگ گچ، سنگ لاشه، نمک آبی دریاچه حوض سلطان، منیزیم سیلویت و هالت دریاچه نمک، منگنز، مارن، آلوویوم ، آهک، سولفات سدیم که اکثر این معادن در نیمه غربی استان متمرکز شده‌اند؛ دارای کانسارهایی از جمله خاک صنعتی چشمه شور، خاک صنعتی باغیک، باریتین کندرود، باریتین ملک آباد، فلدسپات چال گنبد، فلدسپات علی‌آباد، باریت نیزار، مس گلستان، منیزیم مرنجاب، منگنز بیدهند، اپیدوت انجیله، سولفات سدیم علی‌آباد کورگل، مرمرت گلستان است که شناسایی شده و در آینده در صورت صرفه اقتصادی امکان تبدیل شدن آن‌ها به معدن وجود دارد.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

– شهر قم در زمینه خدمات و بخش بازرگانی

– منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان در حوزه خدمات بازرگانی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

– توسعه فعالیتهای گردشگری مذهبی، فرهنگی در قم(حرم مطهر، مسجد جمکران و...)

– گردشگری تاریخی و مذهبی، طبیعی-کویری در حوض سلطان و دریاچه نمک و مناطق ییلاقی کهک و خلجستان

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

– کلان‌شهر قم با توجه به پیش بینی‌های انجام شده، در افق طرح جمعیتی تا سقف ۱/۷میلیون نفر را خواهد داشت.

– شهر قنوات با توجه به لزوم پذیرش بخشی از سرریز جمعیتی قم، با نرخ رشدی بیش از مقاطع گذشته امکان رشد جمعیت تا سطح ۲۵ هزار نفر را خواهد داشت. این شهر از نظر خدماتی، حوزه روستایی اطراف خود را پوشش خواهد داد.

– شهر جعفریه علاوه بر آن که در مرکزیت یک ناحیه روستایی نسبتاً پرجمعیت واقع شده، در مسیر قم–ساوه–بویین‌زهرا قرار گرفته که پذیرای جمعیت تا ۲۰ هزار نفر را خواهد داشت.

– شهر کهک با توجه به قابلیت‌های کشاورزی و گردشگری در آینده شاهد رشد بیشتری بوده و جمعیت آن به ۱۵ هزار نفر خواهد رسید، این شهر خدمات محلی حوزه نفوذ خویش را ارائه خواهد نمود.

– شهر سلفچگان با توجه به ظرفیت‌های توسعه منطقه ویژه، یکی از مناطقی است که نقش تحول‌آفرین در استان خواهد داشت. جمعیت این شهر تا افق طرح به حدود ۲۵ هزار نفر خواهد رسید. حوزه نفوذ خدماتی این شهر از حد محلی فراتر رفته و بخش‌هایی از جنوب غربی و غرب استان را در محدوده بخش‌های سلفچگان و خلجستان در بر خواهد گرفت.

– شهر دستجرد در افق طرح در مقیاس کمتر از ۱۰ هزار نفر پیش‌بینی شده است. این شهر خدمات محدودی را در حوزه روستایی اطراف خود ارائه خواهد کرد و از نظر خدماتی در مرحله اول به سلفچگان و در مرحله بعدی به قم وابسته خواهد بود.

– نقاط روستایی استان به عنوان شکل دوم سکونت در استان، بخش کوچکی از جمعیت استان را در خود جای خواهند داد.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

– کلان‌شهر قم به لحاظ جایگاه خدماتی علاوه بر مرکزیت سیاسی– اداری استان و مرکزیت خدمات استانی، همچنان مرکزیت خدمات برتر در مقیاس برخی از شهرهای استانهای همجوار خواهد بود.

ماده ٤– برنامه‌های اجرایی آمایش استان قم به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

– برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها.

– برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها.

– برنامه ساماندهی کالبدی– فضایی سکونتگاه‌های شهری.

– برنامه سیاستگذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی.

صنعت و معدن

– برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی.

– برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

– برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)

– برنامه ایجاد ، توسعه ، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها و تسهیلات مرتبط با صنایع.

– برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی های منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی.

ارتباطات و فناوری اطلاعات

– برنامه توسعه کاربرد ارتباطات و فناوری اطلاعات در بخش‌های مختلف

– برنامه توسعه زیرساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات.

سرمایه اجتماعی

– برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار ضعیف.

– برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی.

– برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی– اجتماعی.

– برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال

بهداشت و درمان

– برنامه توسعه زیرساخت های بهداشتی– درمانی.

تربیت بدنی

– برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی.

آموزش، علم و فناوری

– برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش دینی.

– برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

– ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه ها با مزیت استانی.

– برنامه توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری ، ایستگاه های تحقیقاتی و مراکز رشد.

– برنامه انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی بخش‌های خدماتی.

– برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه و ارتقاء کمی و کیفی زیرساخت ها و تاسیسات و خدمات گردشگری.
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی، فرهنگی و مذهبی.
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی .
- برنامه توسعه گردشگری سلامت.
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

حمل و نقل

- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه های حمل و نقل.
- برنامه حمایت از تجاری سازی زیرساخت های حمل و نقل جاده‌ای.
- برنامه حمایت از تجاری سازی زیرساخت های حمل و نقل ریلی.
- برنامه حمایت از تجاری سازی زیرساخت های حمل و نقل هوایی.
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی.
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل.

بازرگانی

- برنامه توسعه ، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و...).
- برنامه توسعه و گسترش تجارت مدرن و الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط.
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز.

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه ساماندهی پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای.
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه ذخیره‌سازی نهاده‌های تولیدی(دام و طیور) و محصولات استراتژیک
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها،تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه مقابله با بیابان‌زایی.

آب

- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه احیاء قنوات

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- برنامه مدیریت و بازیافت پسماند
- برنامه آبخیزداری و آبخوانداری
- برنامه حفاظت خاک

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر.
- برنامه افزایش بهره وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی.
- برنامه بهسازی ، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی.

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

– برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

– برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

– برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها.

– برنامه توسعه کارآفرینی.

– برنامه تکمیل زنجیره تولید در بخش‌های تولیدی

مدیریت نهادی

– برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور.

– برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح تقویت سیاستگذاری ها ی مبتنی بر آمایش سرزمین.

ماده ۵– تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦– کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷– سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

- طراحی الگوی تقسیم‌کار عملکردی مکمل بر مبنای اصل هم‌افزایی به تفکیک سطوح برنامه‌ریزی فضایی
- سازمان‌دهی سلسله مراتب فضایی مراکز اصلی سکونت بر مبنای اصل توازن منطقه‌ای (عدالت توزیعی)
- سطح‌بندی برنامه‌ریزی فضاییِ درون منطقه‌ای بر مبنای الگوهای هم‌پیوندی و همگنی
- یکپارچگی قلمرویی مدیریت فضایی استان مازندران
- تقویت، ترمیم و پالایش الگوی شکلی چندمرکزی ارگانیک موجود مازندران بر مبنای اصول توازن مکانی، تناسب محیطی و هم‌افزایی کارکردی
- توسعه شبکه زیرساخت‌های پشتیبان انرژی و اطلاعات
- تقویت خوانایی ساختار فضایی چندمرکزی
- تقویت هویت منطقه‌ای از طریق ساختار فضایی چندمرکزی

۲-٦- شکل بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دارتوسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دارتوسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دارتوسعه بخش کشاورزی

- زراعت در پهنه‌های جلگه‌ای در اراضی با توان کشاورزی
- باغداری در اراضی کوهپایه‌ای در اراضی با توان کشاورزی ۳ به بالا

کشت گیاهان دارویی در اراضی کوهپایه‌ای (اراضی شیب‌دار) در اراضی با توان کشاورزی ۴ به بالا دام و طیور در اراضی کوهپایه‌ای و کوهستانی در اراضی با توان کشاورزی ۴ به بالا

- صید آبزیان در نوارساحلی دریا و پرورش آبزیان در مجاورت رودخانه‌ها، اراضی جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی ترجیحاً در اراضی با توان کشاورزی ۳ به بالا

قلمروهای اولویت‌دارتوسعه بخش گردشگری

با رعایت ملاحظات زیست‌محیطی، تفرج گسترده در توان جنگلی و تفرج متمرکز با استقرار در توان ساحلی ماسه‌ای گردشگری با توان توسعه شهری، روستایی و صنعتی، به شرح ذیل:

- گردشگری طبیعی و سلامت در نواحی ساحلی، جلگه‌ای،کوهپایه‌ای و کوهستانی
- گردشگری تاریخی و فرهنگی در نواحی جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی
- بوم‌گردی در داخل محدوده روستاهای منتخب

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان قم

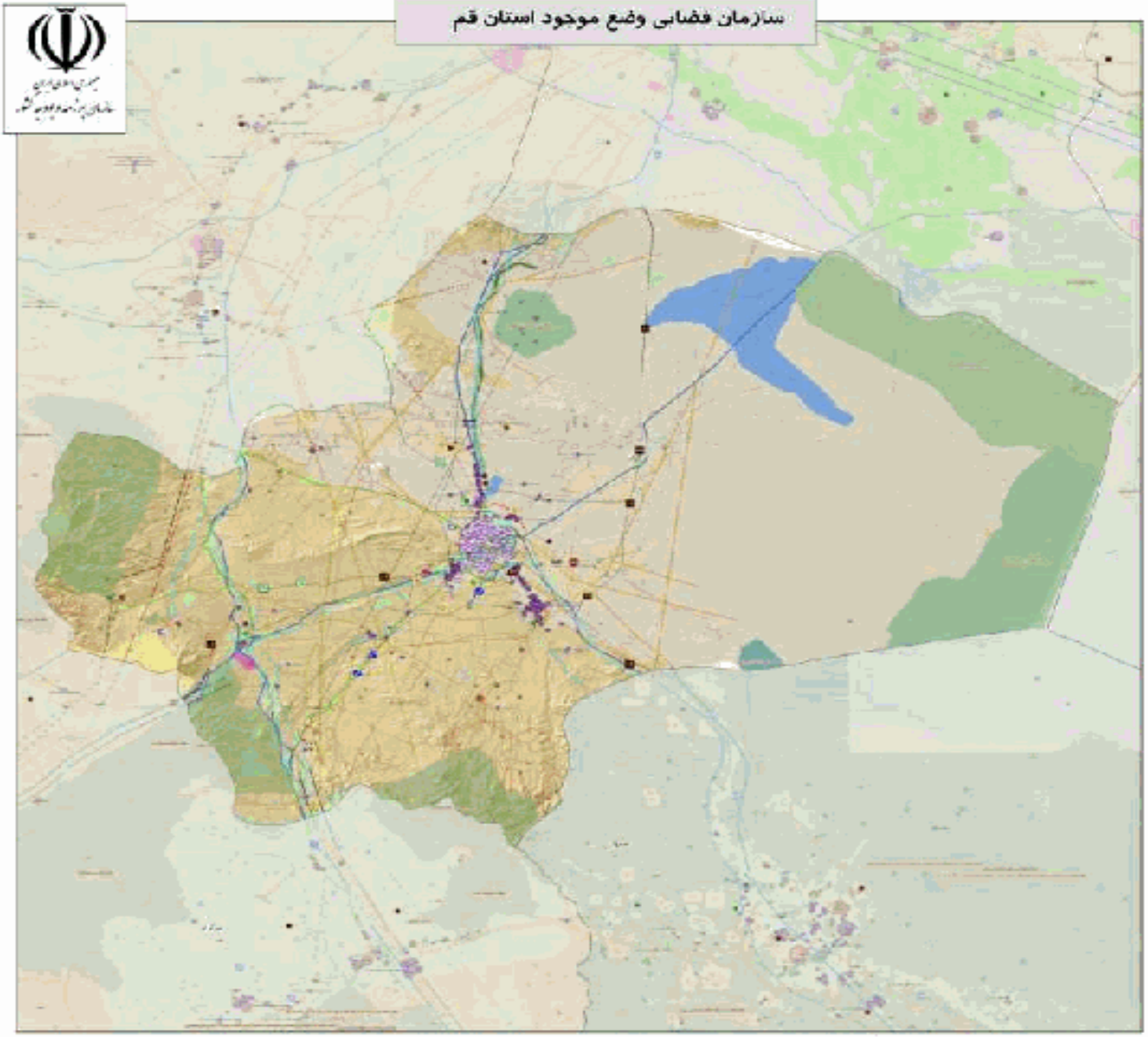

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان قم

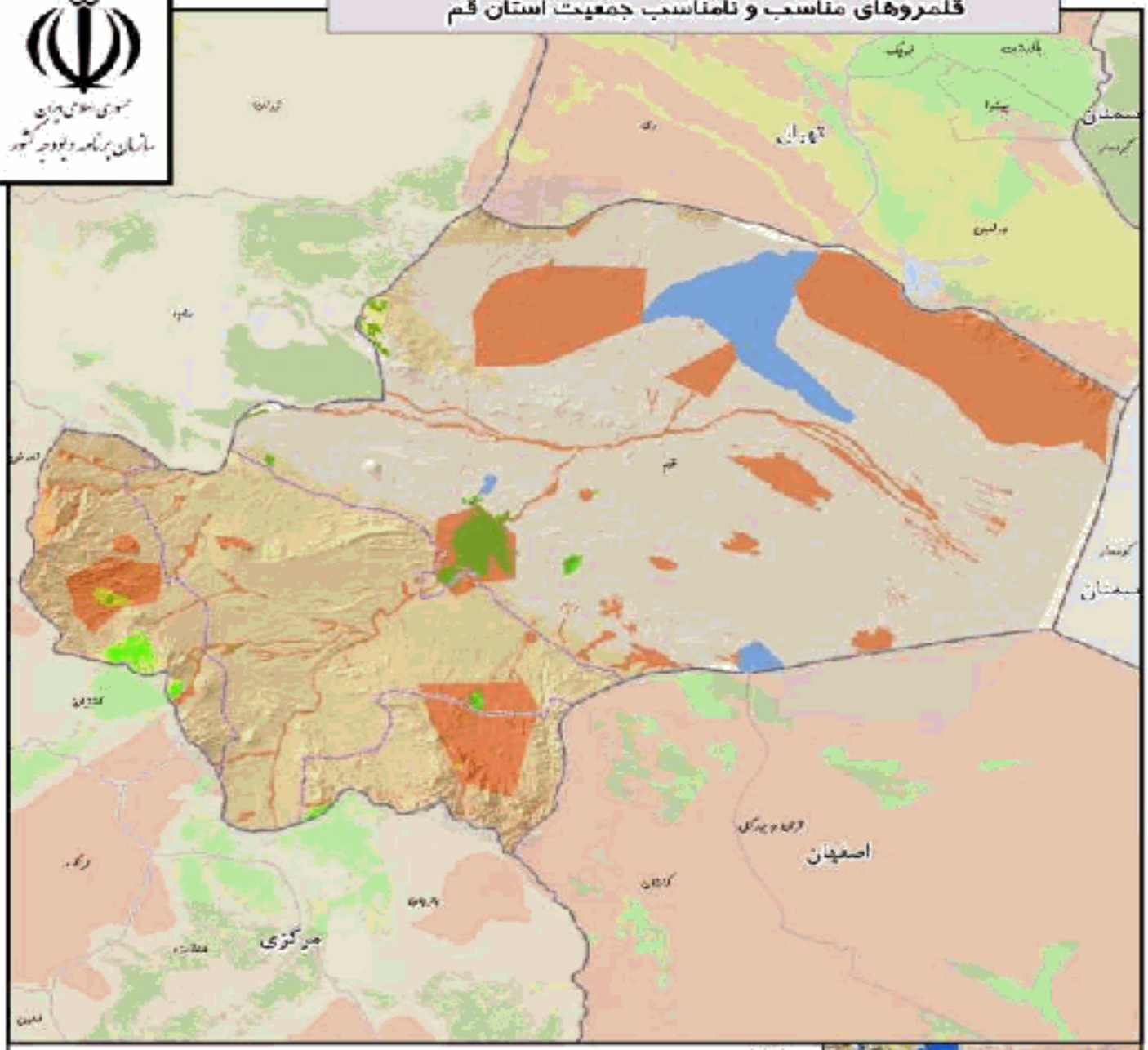

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان قم

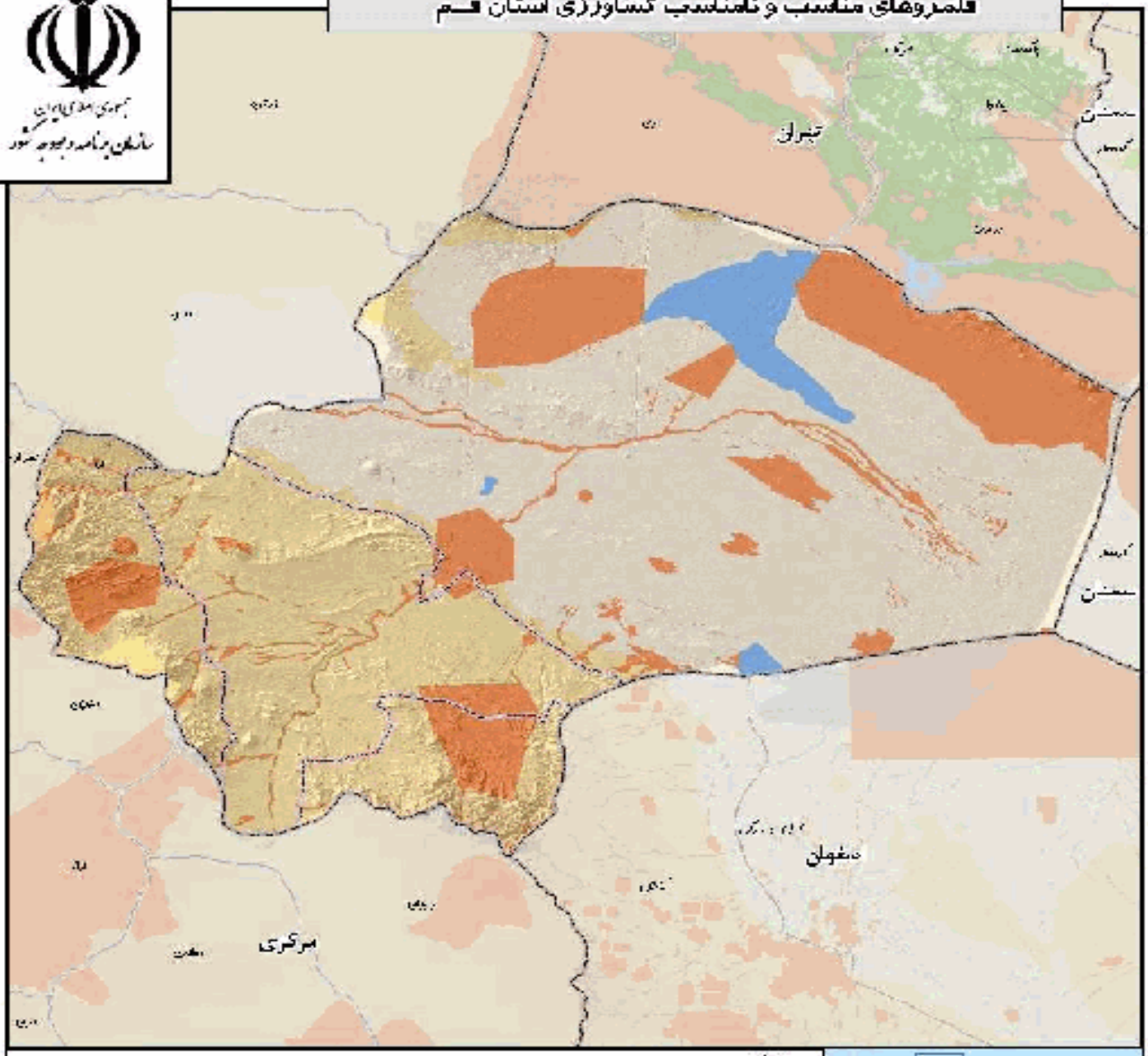

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- محدوده‌ی نامناسب کشاورزی

عوارض

- مرز استان
- شهرستان
- توپوگرافی و شبکه‌ی رودخانه
- دریاچه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان قم

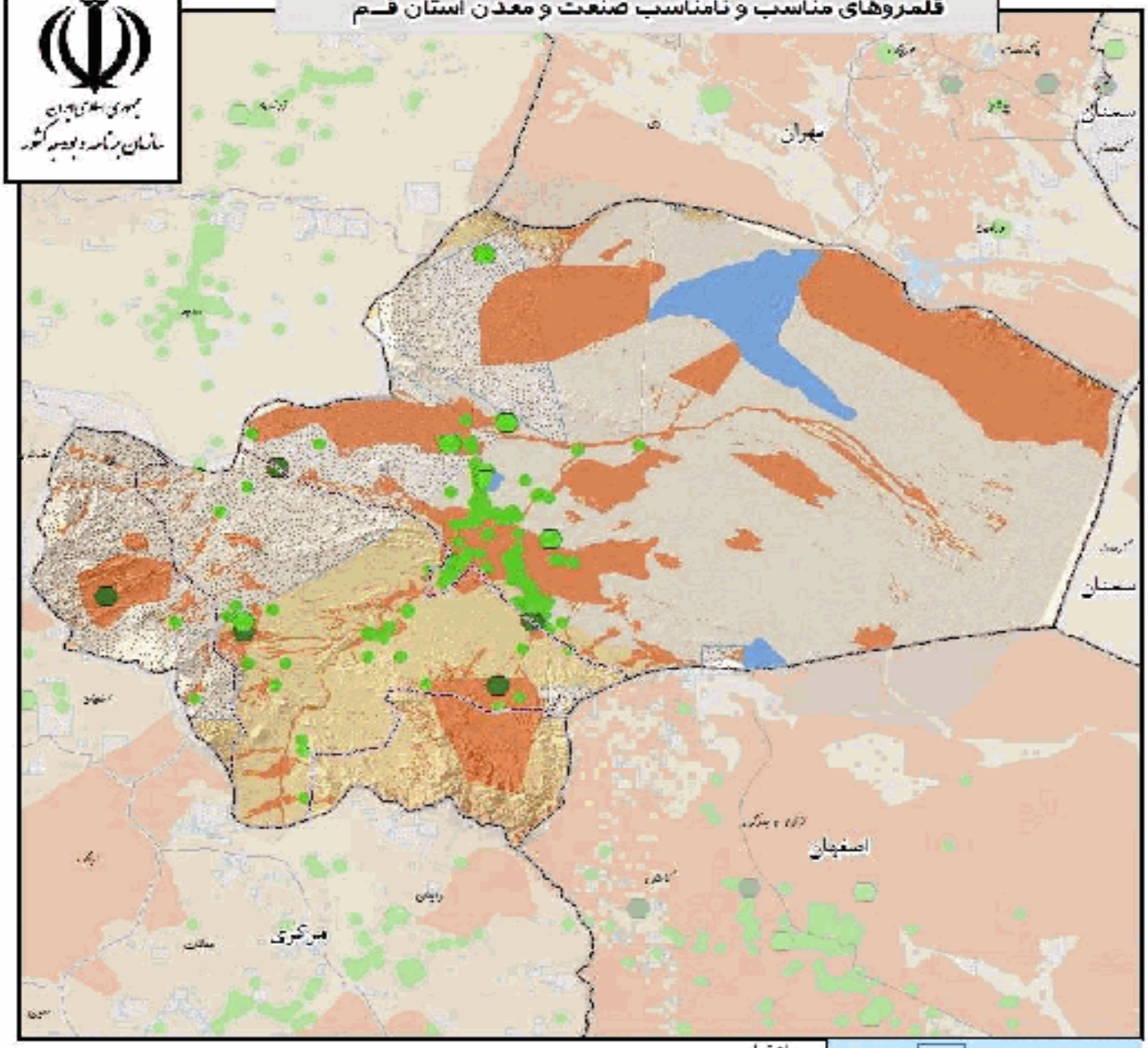

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نوار صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- [illegible]
- [illegible]

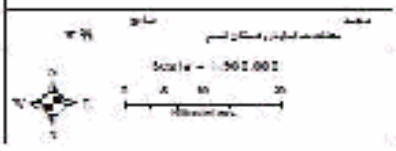

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان قم

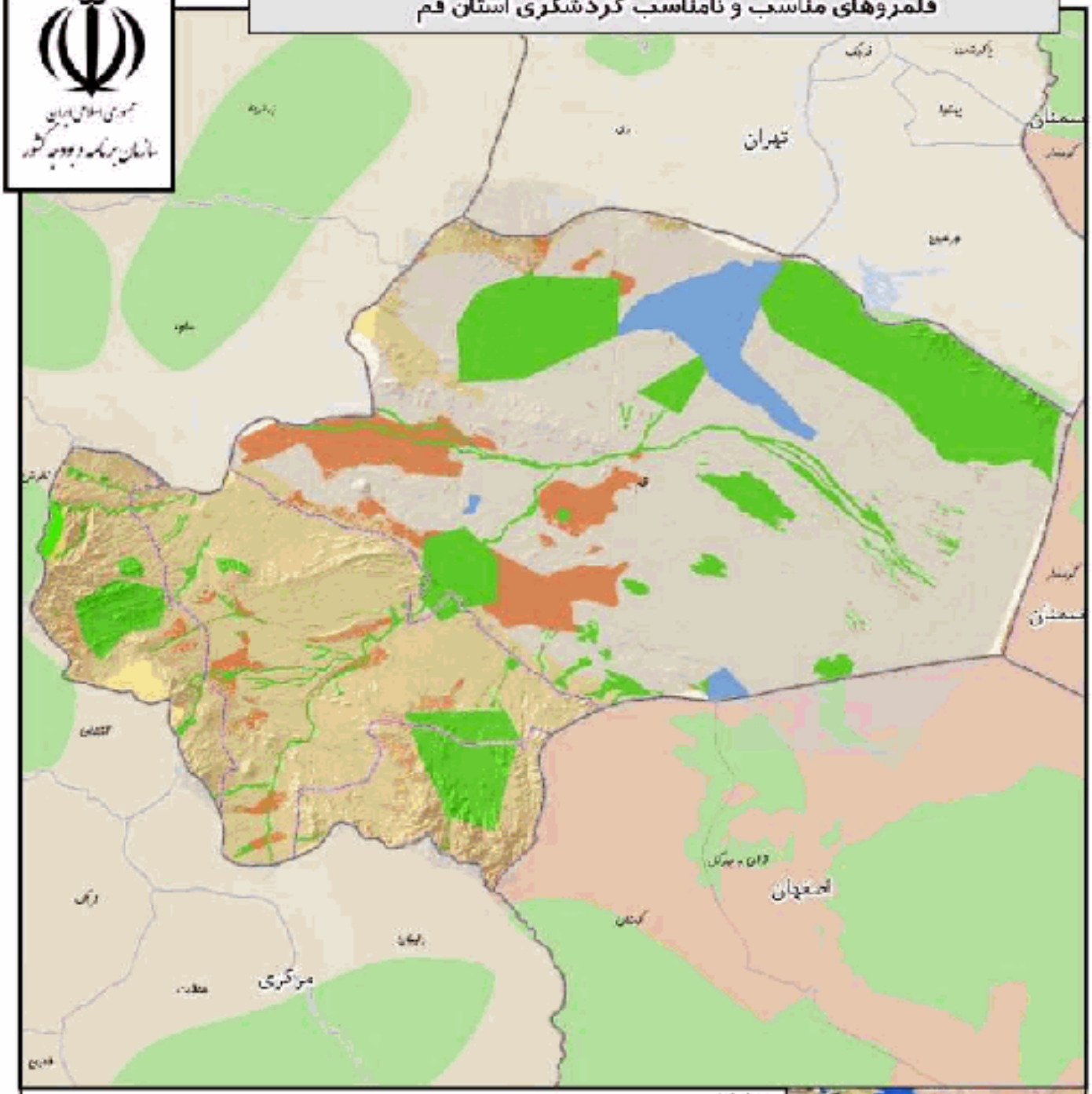

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرتاب

تهیه شده در واحد آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی مطالعات و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قم

تاریخ ۱۳۹۰

نقشه آمایش استان قم

Scale = 1:800,000

0 5 10 20

Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان قم

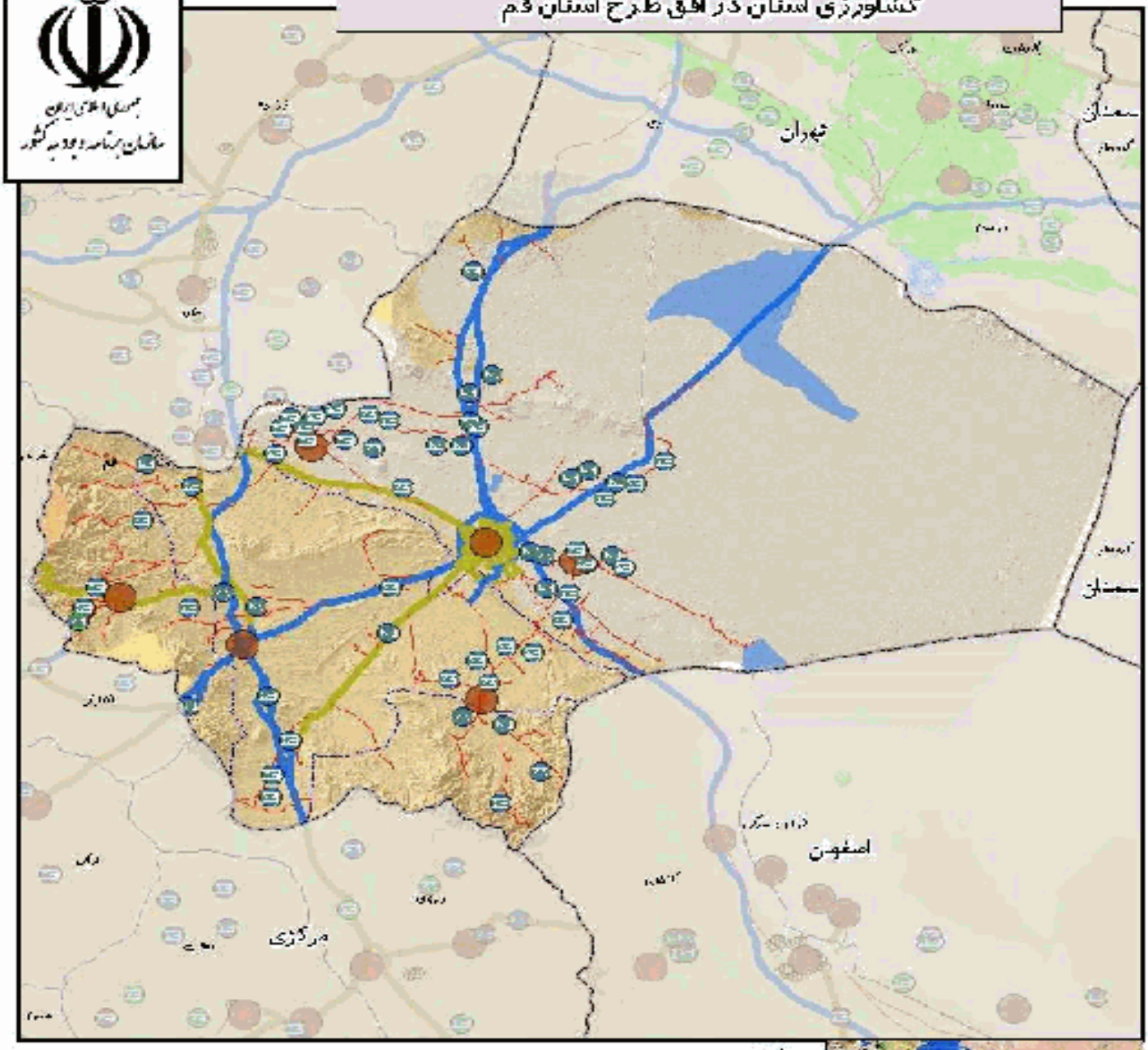

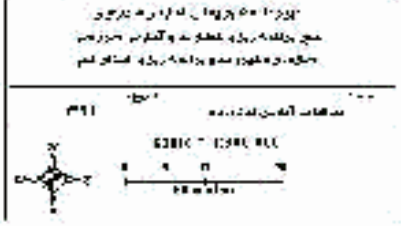

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان قم

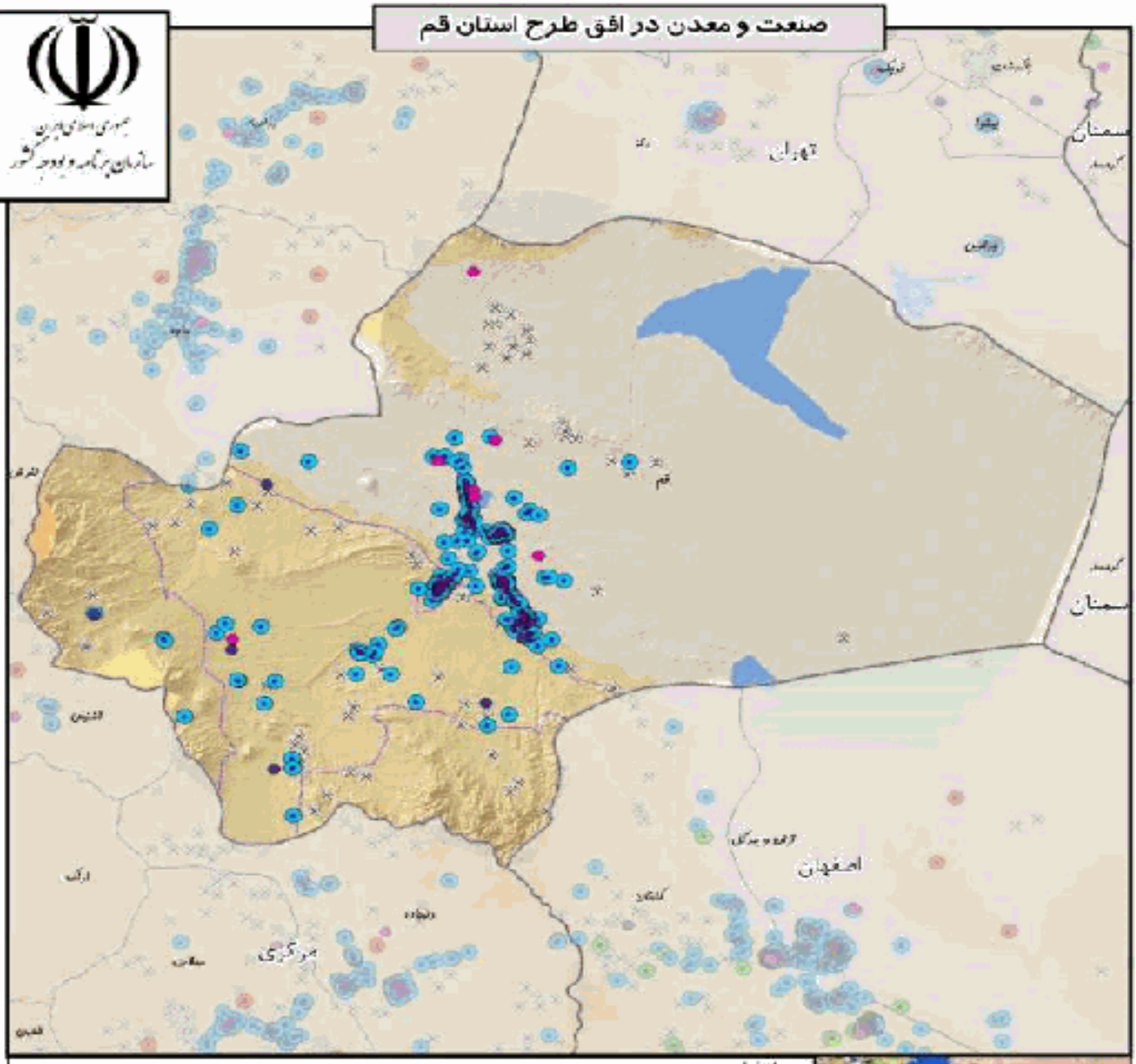

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان قم

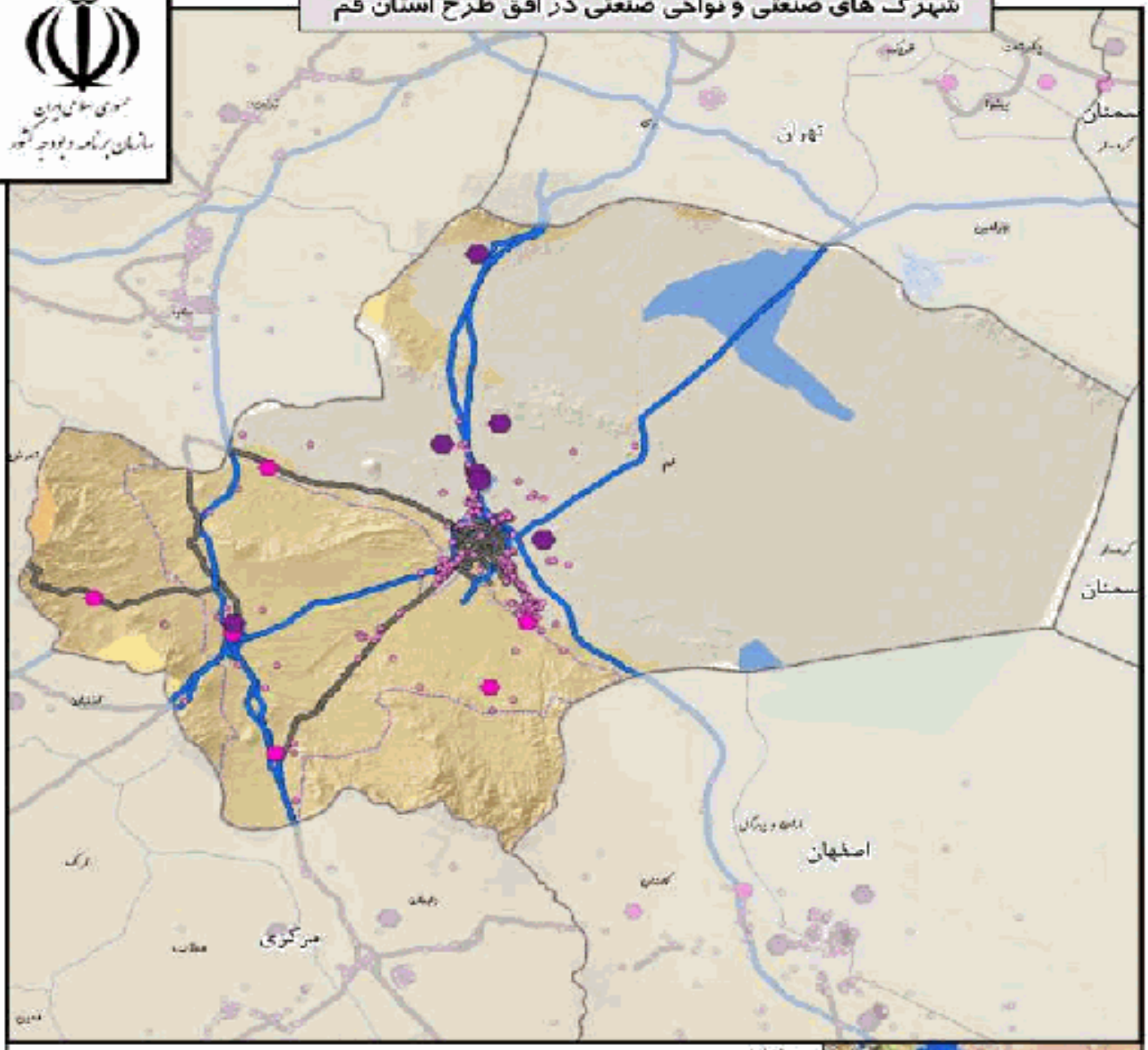

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مرکز صنعتی

جاده

- راه آهن
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:300,000

گردشگری در افق طرح استان قم

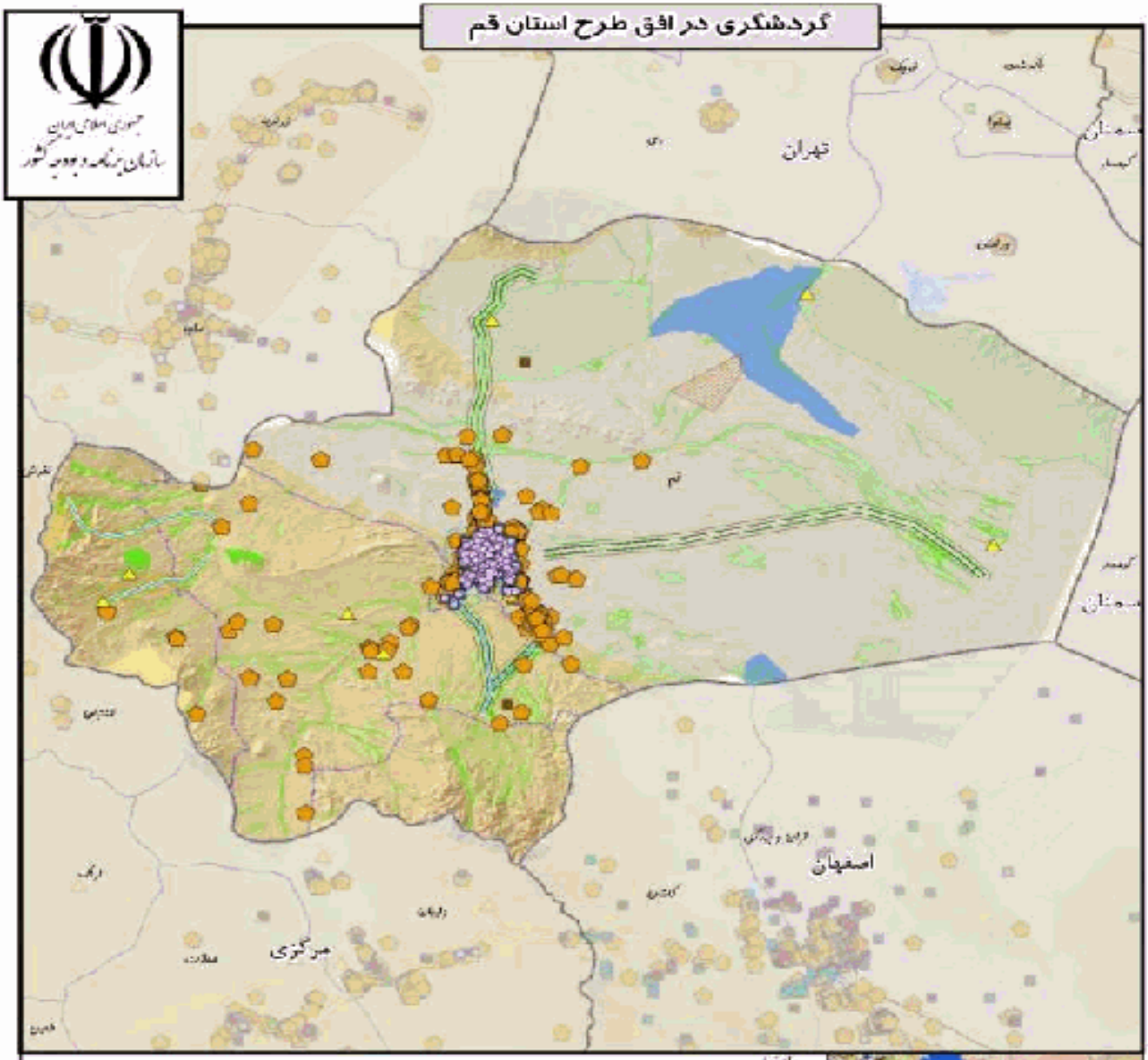

قلمروهای اولویت‌دارتوسعه بخش صنعت و معدن

- صنعت در شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود و درحال توسعه به استثنای نواحی چهارگانه زیست‌محیطی و اراضی دارای توان توسعه شهری، روستایی و صنعتی با رعایت ملاحظات زیست‌محیطی.
- معدن در نواحی کوهستانی به استثنای نواحی چهارگانه زیست‌محیطی

قلمروهای اولویت‌دارتوسعه بخش بازرگانی

- منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد بهشهر و نوشهر(ارتقاء به منطقه آزاد)، بندر فریدونکنار، ساری، بابل و جویبار

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت استقرار جمعیت در محدوده شهرها، روستاها و شهرک‌های موجود، با رعایت حرایم قانونی و ضوابط و مقررات شهرسازی و عدم گسترش افقی شهرها در اراضی کشاورزی و منابع طبیعی
- عدم ایجاد تقسیمات سیاسی جدید و جلوگیری تبدیل نقاط روستایی به شهر

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- اراضی فاقد توان کشاورزی در مطالعات توان اکولوژیک استان.
- مناطق چهارگانه حفاظت‌شده محیط زیست، تالاب‌ها، آب‌بندان‌ها، دریاچه‌ها و اراضی دارای محدودیت‌های قانونی و طبیعی.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت‌های گردشگری

- پهنه‌های حاصلخیز کشاورزی با توان کشاورزی درجه ۱
- مناطق چهارگانه حفاظت‌شده محیط زیست و اراضی دارای محدودیت‌های قانونی و طبیعی

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق چهارگانه محیط زیست، اراضی با توان کشاورزی، جنگل، حفاظتی، ساحل ماسه‌ای
- محدوده شهرها و روستا و پهنه‌های دارای محدودیت‌های طبیعی و قانونی

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- اراضی با توان کشاورزی، جنگل، حفاظتی، ساحل ماسه‌ای

مناطق چهارگانه حفاظت‌شده محیط زیست و اراضی دارای محدودیت‌های قانونی و طبیعی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان قم

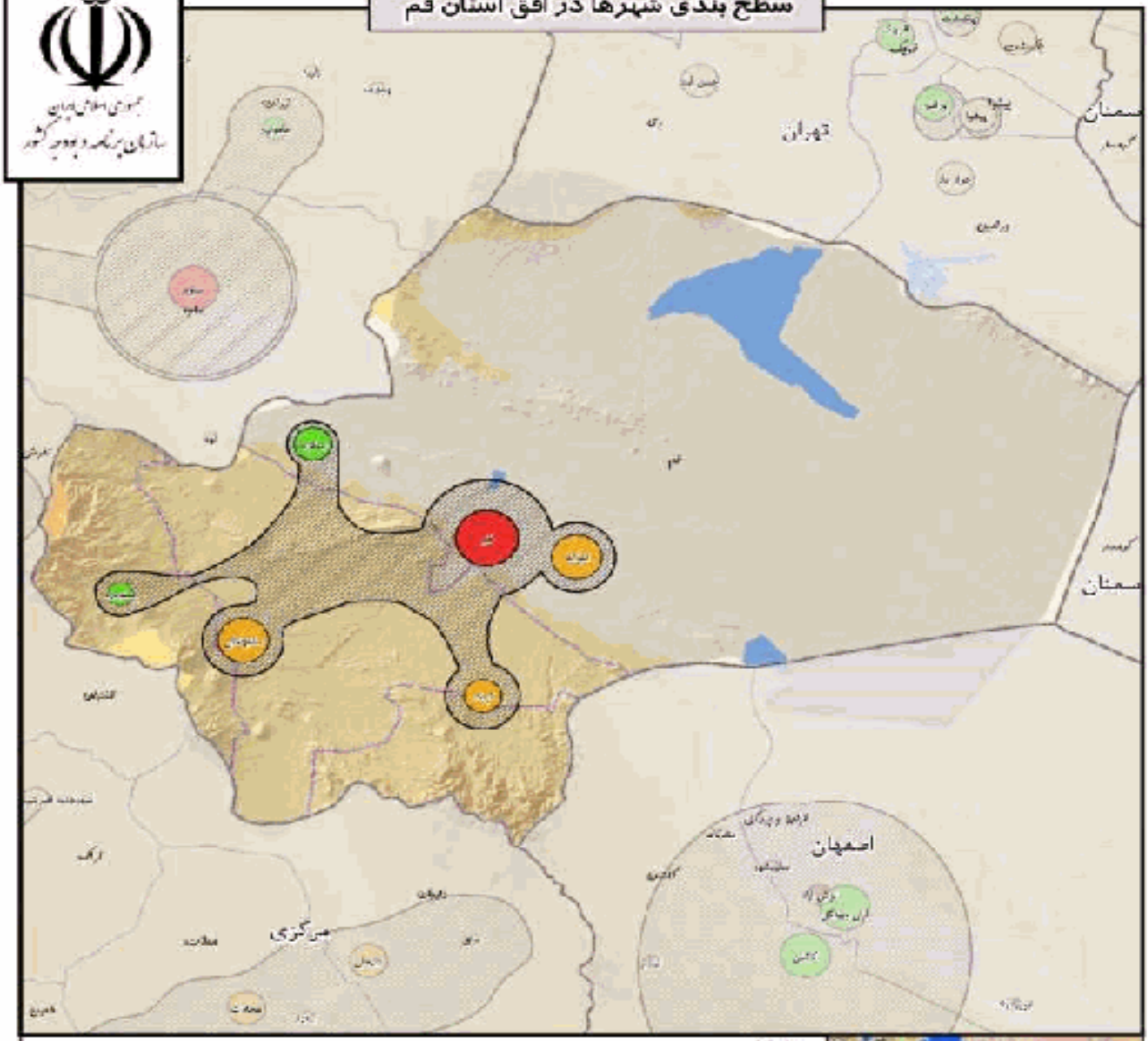

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار

تالاب و مرداب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

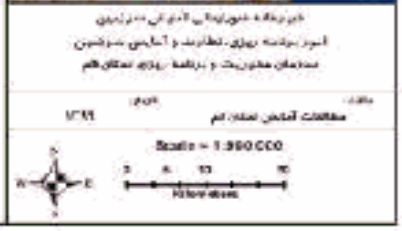

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان قم

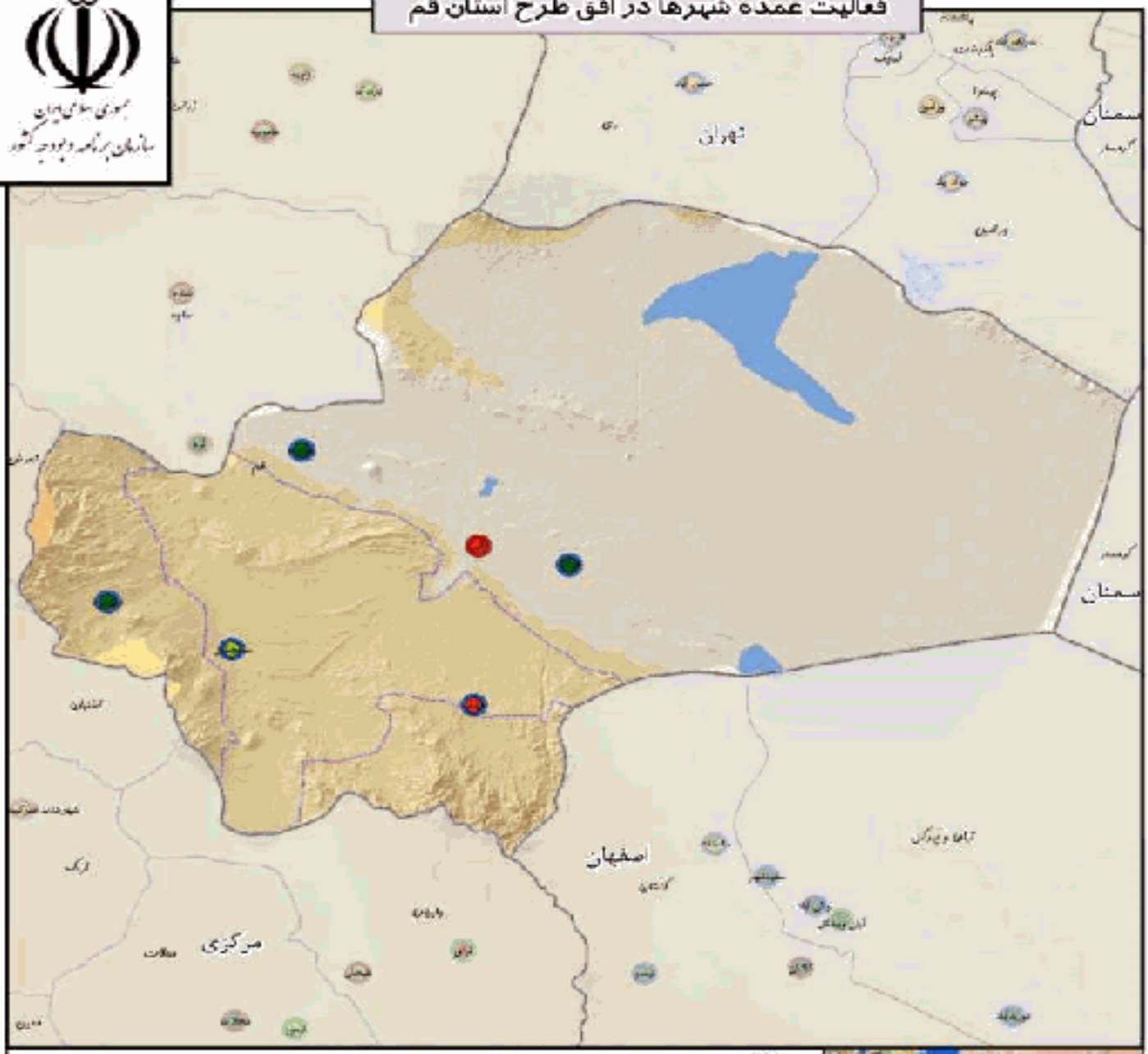

راهنما

شهر

- منطقه ای
- شهرستانی

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلاب و مرداب

شهر

کارکرد

- ادارای
- فرا ملی
- ملی

روستاهای مرکزی سطح یک استان قم

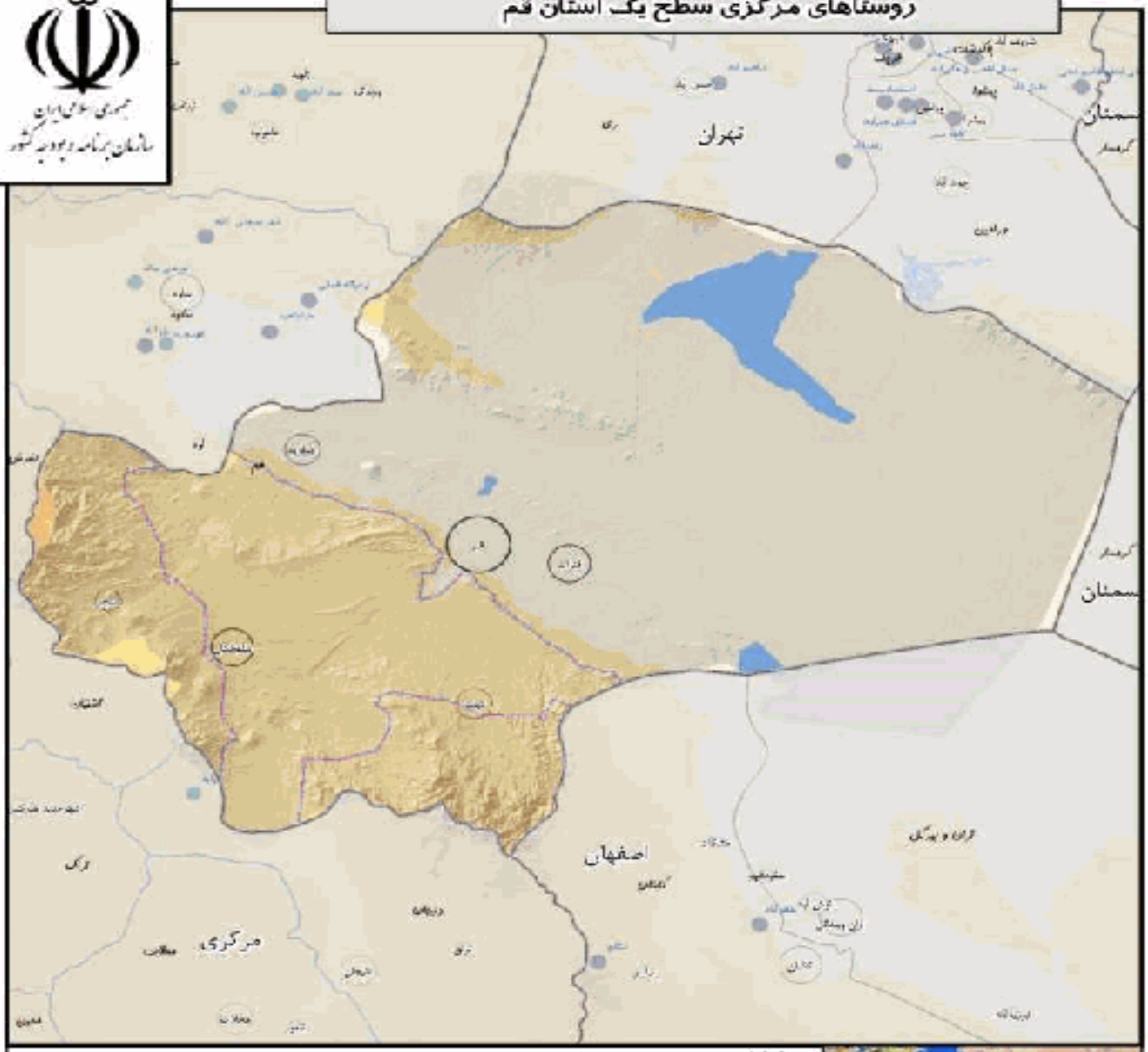

راهنما

روستای سطح ۱

سطح ۱

جمعیت گل

بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر

بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

شهرستان

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵

سطح ۴

سطح ۳

سطح ۲

Scale = 1:300,000

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان قم

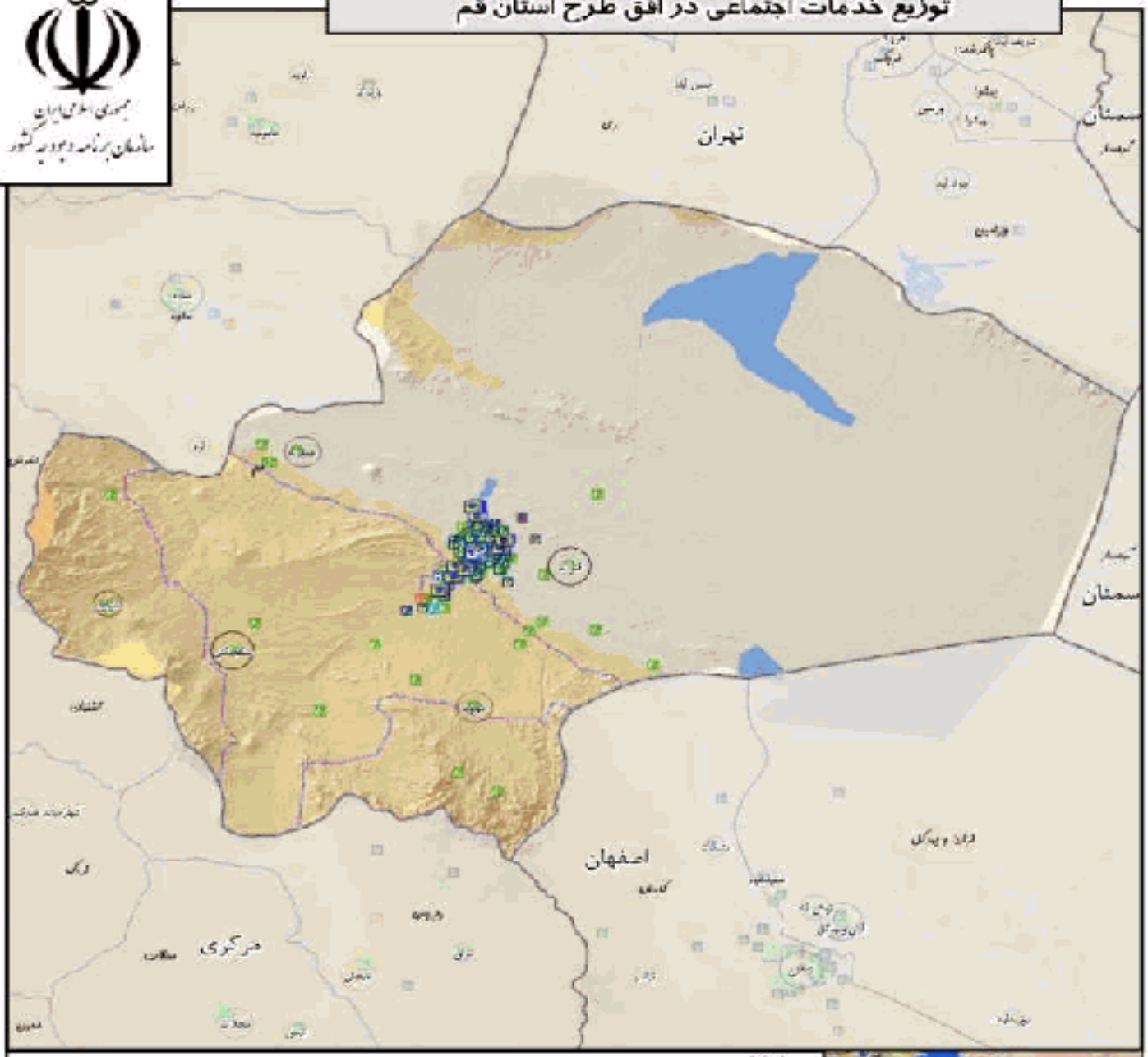

راهنما

بهداشتی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کاربری نوع
- فراملی جامع
- ملی جامع
- استانی جامع

مراکز فرهنگی
- فراملی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فراملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و برکه آب

Scale = 1:500,000

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان قم

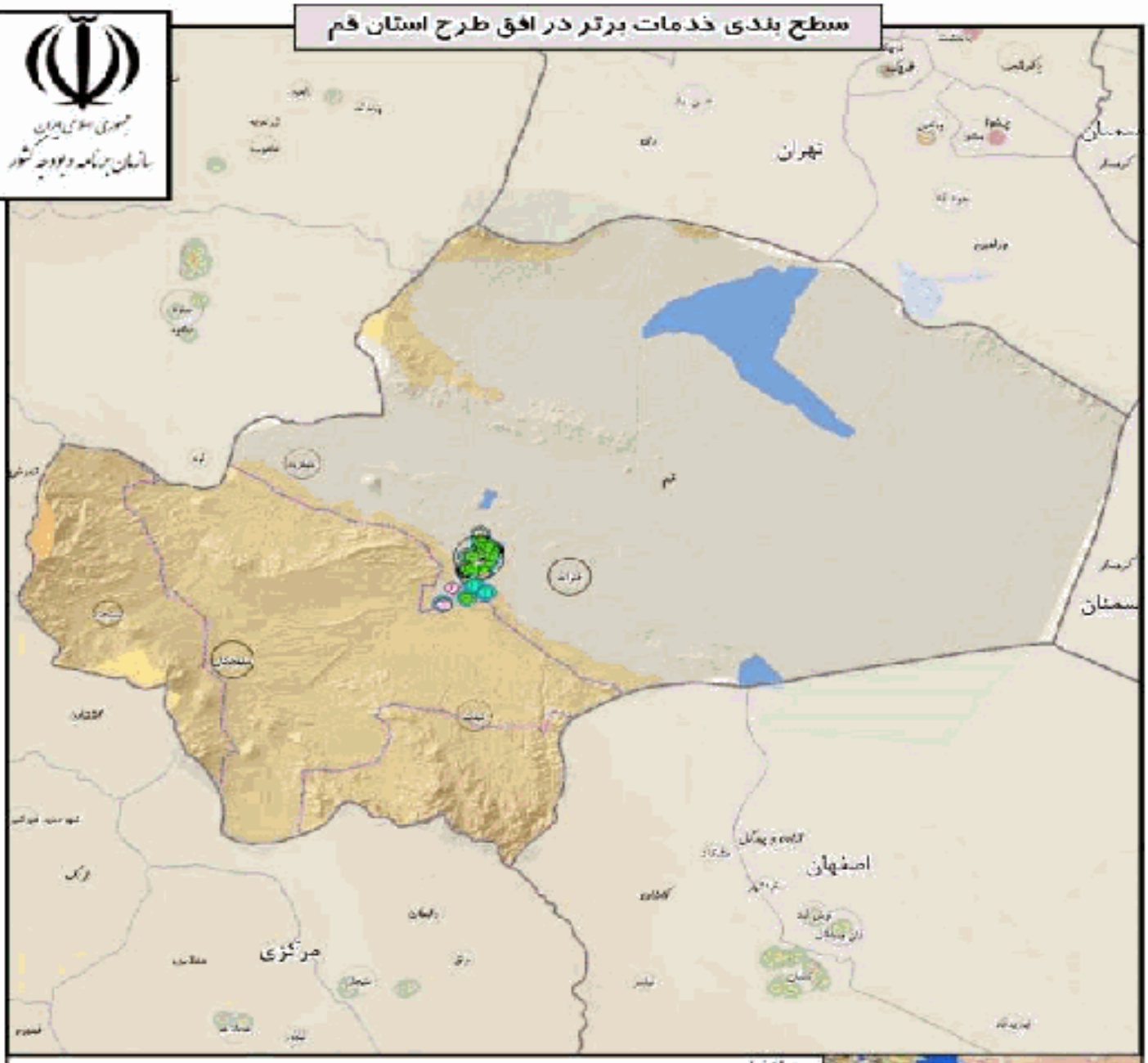

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان قم

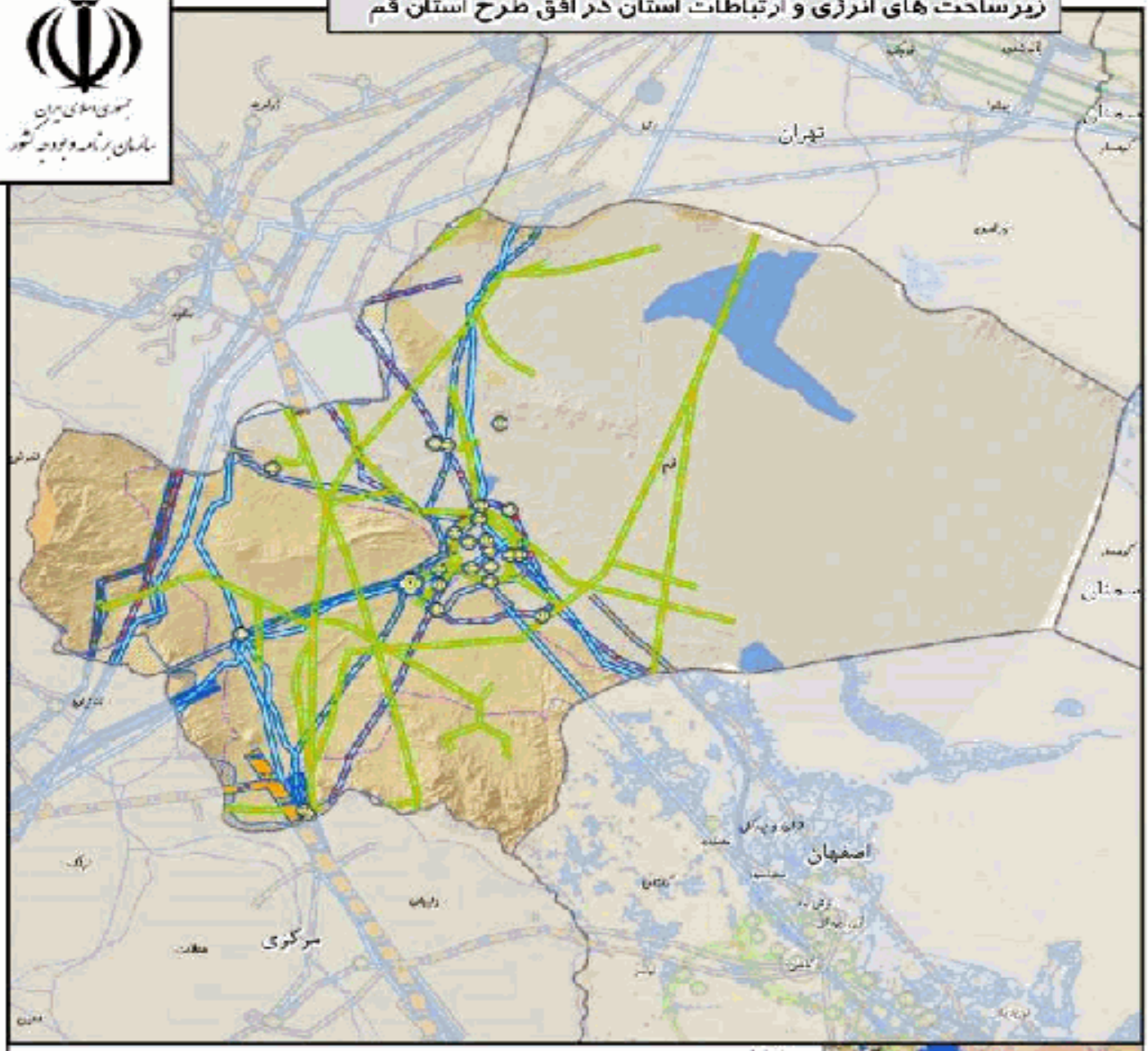

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- پایتخت ملی
- کاری
- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- اتم

توسعه وضع موجود
موجود

خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۲۳۰ کیلوولت
۴۰۰ کیلوولت
۶۳ کیلوولت
خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

مطالعات آمایش استان قم
۱۳۹۶
Scale = 1:500,000
Kilometers

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان قم

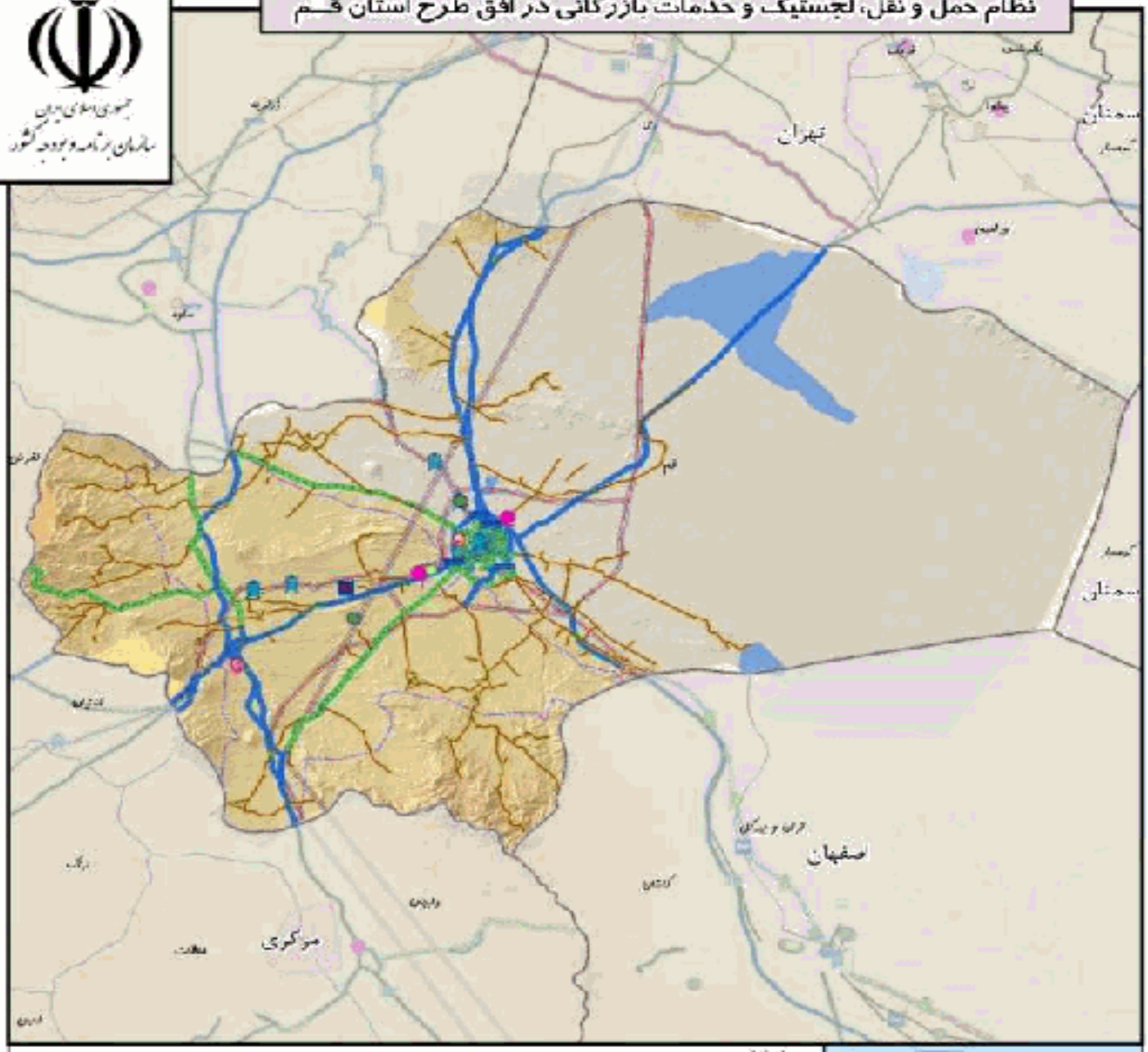

راهنما

فرودگاه
کارگود
استانی
فرا ملی
ملی
پایانه جاده ای
نوع
دارد
مسافری

مراکز لجستیک
نوع
انبار
پرانداز YS
بنبر خشک
سردخانه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
دو منظوره
سرویس

نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
تک
سنگین

وضعیت محور
افق
توسعه وضع موجود
موجود
کارگرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان قم

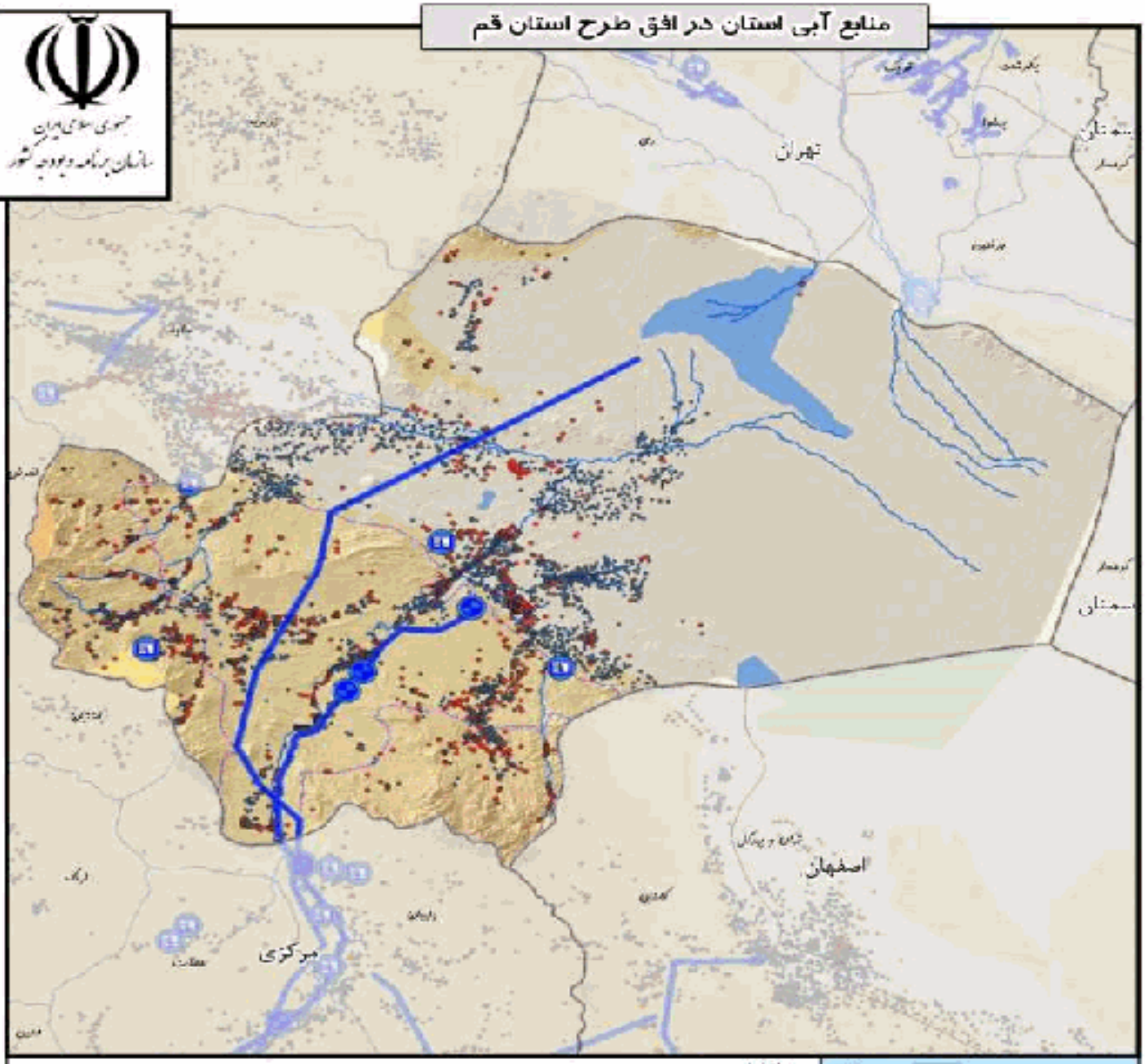

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود

موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

مطالعات آمایش استان قم

Scale = 1:300,000

سازمان فضایی وضع افق استان قم

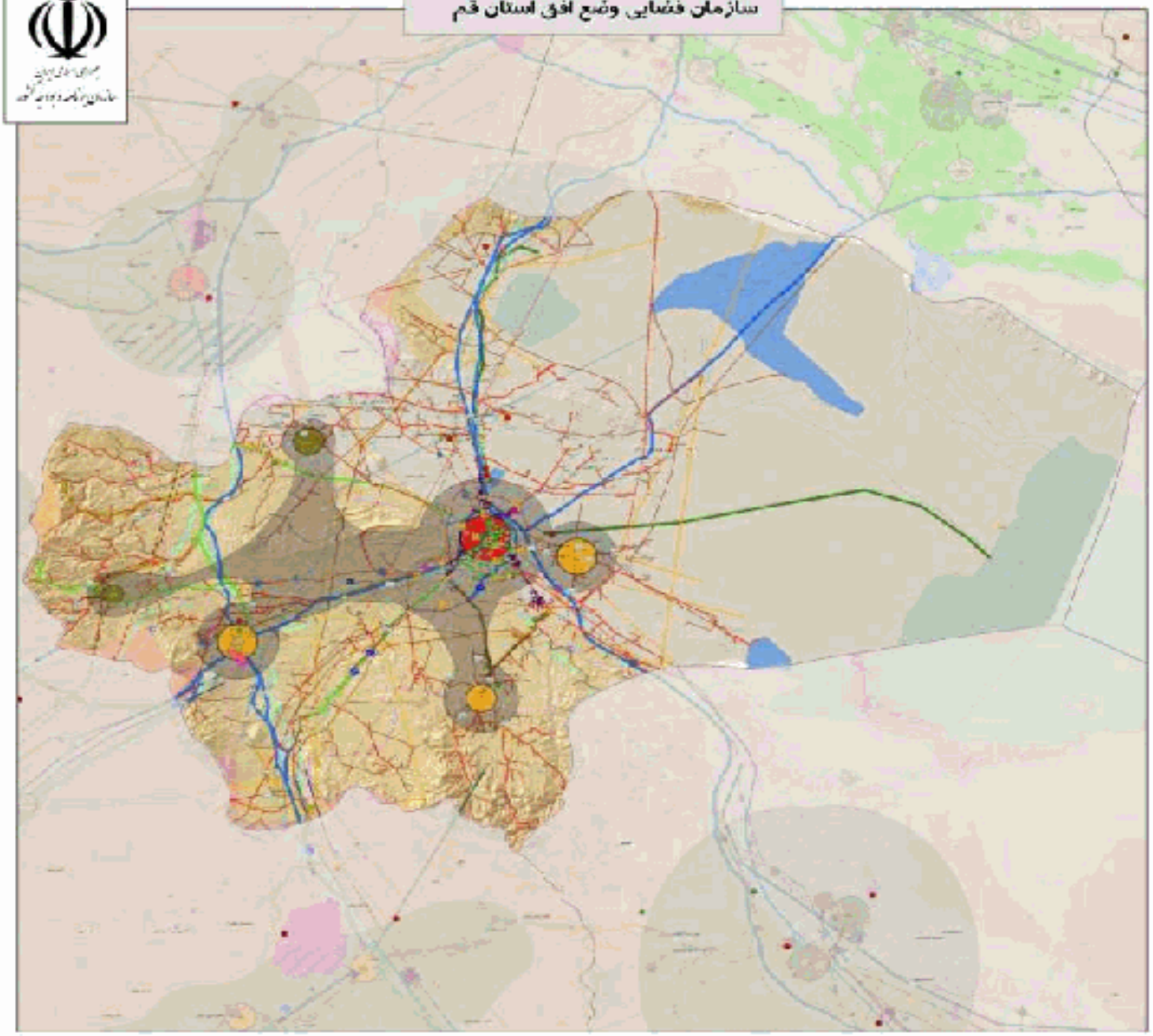

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان زنجان در افق ۱۴۱۰ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان زنجان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان مازندران به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

کشاورزی (زراعت، باغداری، دامداری، آبزی‌پروری)

- یکپارچه‌سازی، جلوگیری از خرد شدن اراضی و تغییر عملکرد پهنه‌های زراعی و باغی به بهره‌برداری‌های متعارض و بهره‌برداری از اراضی کشاورزی متناسب با درجه و توان خاک و اراضی شیب‌دار مستعد
- تهیه نقشه الگوی کشت بهینه و مدیریت تولید محصولات کشاورزی و توسعه کشت در محیط‌های کنترل‌شده
- احداث شبکه‌های فرعی آبیاری و تجهیز و نوسازی اراضی کشاورزی و سیستم‌های زهکشی
- افزایش سطح اراضی کشاورزی بهره‌مند از روش آبیاری نوین
- استفاده از قابلیت پرورش دام و طیور و آبزیان (پرورش ماهیان در قفس، پرورش ماهیان خاویاری و ... در استان) با رویکرد مدرن و مشارکت بخش خصوصی
- حفاظت از محصولات کشاورزی، تقویت تولید و کاهش ضایعات

صنعت و معدن

- ایجاد و تکمیل شهرک‌ها و نواحی صنعتی، صنفی، فن‌آوری و ....
- بازسازی و نوسازی صنایع به‌منظور کاهش ضایعات و افزایش بهره‌وری در فرایند تبدیل و تکمیل
- ایجاد خوشه‌های صنایع تبدیلی کشاورزی، صنایع مرتبط با منابع زیرزمینی، صنایع غذایی، صنایع نانو و زیست‌فناوری، صنایع نساجی، صنایع الکترونیکی و صنایع بازیافت
- شناسایی، ارتقاء و بهره‌برداری بهینه از منابع معدنی استان
- تسهیل در تکمیل و توسعه کارخانه‌های کمپوست و زباله‌سوز

گردشگری

- توسعه امکانات و تأسیسات گردشگری با مشارکت بخش خصوصی
- آزادسازی و ساماندهی مجموعه‌های اقامتی دولتی و واگذاری به بخش خصوصی
- ایجاد/تکمیل زیرساخت‌های دسترسی به مناطق نمونه و قطب‌ها، جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و سواحل
- تجهیز جاذبه‌های گردشگری استان مطابق با استانداردهای بین‌المللی
- آزادسازی و ساماندهی یکپارچه حریم آبی و ساحلی استان

تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان زنجان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- سرزمین آرایی بدون سرزمین آلایی
- ارتقای شاخص‌های توسعه‌ی انسانی، سرمایه اجتماعی، هویت فرهنگی و احیای میراث معنوی متناسب با مقتضیات و قابلیت‌های توسعه‌ی استان
- ایجاد تعادل در توزیع جمعیت و فعالیت متناسب با تنگناها و توان‌های توسعه‌ی پایدار منابع طبیعی و ظرفیت تحمل زیست‌بوم‌ها

- تأمین و تجهیز و حفظ منابع تولید در استان
- تأمین زیرساخت‌های تولید و سکونت در استان
- ارتقای درآمد و تولید سرانه استان در مقایسه با کشور
- تقویت نقش استان در تعاملات منطقه‌ای، ملی و فراملی
- ایجاد زمینه های تغییر در نظام مدیریتی استان از بخشی نگری به تفکر سیستمی و نگاه آمایشی
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

علم و فناوری

- نقش بین المللی مراکز آموزش عالی و پژوهشی استان با ارتقای سطح دانشگاه های زنجان ، تحصیلات تکمیلی علوم پایه و علوم پزشکی به تراز بین المللی و گسترش تولیدات دانش بنیان

نظام سکونتگاهی

- شهر زنجان به عنوان یکی از شهرهای برتر درسلسله مراتب سکونتگاه‌های شهری کشور
- جاذب جمعیت، سرمایه و فعالیت به ویژه از کلان شهرها و استان های مجاور

حمل ونقل

- مرکز لجستیک(نقطه آمادی)در کشور و هاب هوایی در فرودگاه زنجان

صنعت ومعدن

- فرآوری مواد معدنی و فلزات اساسی(روی) در شهرستان های زنجان و ماهنشان
- صنایع نساجی(بافندگی – تولیدپوشاک)، صنایع غذایی، تبدیلی و تکمیلی و صنایع کفش
- قطب صنایع برق و فناوری اطلاعات
- امن ترین و سهل ترین مرکز شروع و ایجاد کسب و کار در کشور

کشاورزی

- مرکز استقرار شرکت های دانش بنیان، فنی – مهندسی و خدماتی کشاورزی
- استان برتر در تولید محصولات کشاورزی سالم
- تولید کننده محصولات زیتون، زردآلو، پیاز و سیر
- یکی از استان های برتر در زراعت چوب و تولید و استقرار ارس
- مرکز تولید جوجه یکروزه و گوشت بوقلمون
- مرکز تولید دام سبک پربازده (به ویژه گوسفند نژاد افشاری)

بازرگانی

- قطب صادراتی صنایع دستی با برندهای مس، چاقو، ملیله ، چاروق و فرش بیدگینه
- مرکز مبادلات منطقه‌ای شمالغرب کشور
- صادرکننده محصولات غذایی و کشاورزی

خدمات برتر

- مرکز ابر رایانه کشور و مرکز تصویر نگاری الکترونی خاورمیانه
- مرکز ارایه خدمات تخصصی و فوق تخصصی درمان و سلامت در شهرزنجان
- مرکز ارایه خدمات تخصصی سلامت خیری در شهر زنجان

گردشگری

- قطب گردشگری آیینی و مذهبی(پایتخت شور و شعور حسینی) در زنجان
- گردشگری بوم گردی، گردشگری سلامت، زمین گردشگری(ژئوتوریسم در طارم - ماهنشان) و گردشگری روستایی و کشاورزی
- گردشگری فرهنگی – تاریخی و طبیعی

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

علم و فناوری

- یکی از قطب‌های علمی منطقه هفت و شمال غرب کشور
- مدیریت و تصمیم گیری
- پشتیبان لجستیک حوادث غیرمترقبه در شمالغرب

کشاورزی

- تولید لوبیا، سیب، انار، انجیر، انگور و سیب زمینی
- تولید ماهی سرد آبی، مرغ ، جوجه یکروزه مرغ تخمگذار، پرورش ملکه زنبور عسل

صنعت و معدن

- مرکز تولید و فرآوری مواد معدنی
- مرکز تولید و فرآوری محصولات توتون و تنباکو

حمل و نقل و بازرگانی

- ارائه کننده خدمات حمل و نقل بین المللی
- تسهیل گر ارتباطات منطقه شمالغرب با مناطق غربی و شمالی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

زنجان در افق چشم انداز استانی است با هویت اصیل ایرانی- اسلامی؛ برخوردار از شرایط مناسب زندگی؛ بهره‌مند از زیرساخت فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و معدنی، خدمات بازرگانی و گردشگری؛ ساختاری همگرا با توسعه‌ی پایدار و توازن نسبی در توزیع جمعیت و فعالیت در پهنه جغرافیایی؛ پویا و سازنده در تعاملات منطقه‌ای، ملی و فراملی.

ویژگی‌های استان زنجان در افق چشم‌انداز با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به صورت زیر ترسیم گردیده است:

- دارای اقتصادی دانش‌بنیان و صادرات محور با جایگاه برتر در کشاورزی، صنعت، معدن و گردشگری ؛
- ارائه‌کننده خدمات نوین بازرگانی و پشتیبان صادرات در مرکز و شمال غرب کشور(آمادی)؛
- ایفاگر نقش فعال و سازنده در تعاملات ملی و فراملی؛
- استانی پایدار و ایمن در برابر آسیب‌های اجتماعی، مخاطرات و سوانح طبیعی و مناسب زیست و مهاجرپذیر ؛
- مرکزی برای ارائه خدمات تخصصی و فوق تخصصی درمانی در سطوح ملی و بین المللی و گردشگری سلامت ؛
- دارای پیوندهای قوی بین‌بخشی زمینه‌ساز شرایط بهینه فعالیت‌وزیست با تأکید بر مناطق دورافتاده وکمتر توسعه‌یافته؛
- برخوردار از خوشه‌های صنعتی به‌ویژه در صنایع شیمیایی، معدنی، برق و الکترونیک و فناوری اطلاعات.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- توسعه‌ی اقتصاد کشاورزی، صنعتی و معدنی مبتنی بر توان محیطی و طبیعی؛
- ساماندهی و تعادل بخشی به استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان، متعادل‌سازی سلسله‌مراتب سکونتگاهی در حوزه جمعیت، فعالیت و خدمات‌رسانی؛
- تعادل بخشی به روند رشد و توزیع جمعیت با هدف مهاجرپذیری استان از طریق رفع تنگناهای شبکه‌های زیر بنایی، سکونتگاهی، تولید و خدمات ؛
- افزایش نرخ رشد جمعیت و جلوگیری از کاهش جمعیت روستایی؛
- مدیریت مصرف بهینه منابع آب و انرژی از طریق کنترل عوامل هدر رفت و کاهش مصرف؛
- کنترل سطح آب‌های زیرزمینی و سرعت بخشی به روند مهار آب‌های سطحی قابل استحصال؛
- حفاظت و ارتقاء جایگاه منابع طبیعی و زیستی و تعدیل روند کنونی کاهش تنوع زیستی؛
- مدیریت بهینه پسماندها و پساب‌های کشاورزی، صنعتی، معدنی و خانگی؛
- افزایش سهم استفاده از انرژی‌های پاک و کنترل مصرف نهایی انرژی؛
- حفاظت و کنترل فرسایش خاک و آلودگی‌های آب، هوا، خاک و پرتو متاثر از فعالیت و زیست؛
- توسعه‌ی اقتصاد دانش‌بنیان و تقویت مراکز علم و فناوری با تأکید بر فناوری‌های زیستی و ریزفناوری؛

- ارتقای مهارت‌های فنی، حرفه‌ای و تحصیلات عالی جمعیت فعال استان ؛
- توسعه‌ی نهادهای اجتماعی مردم مدار، کارآمد، مشارکت‌جو و مسئولیت‌پذیر ؛
- تقویت قانون‌گرایی، انضباط‌اجتماعی، وجدان‌کاری، خودباوری و روحیه‌کارجمعی با هدف ارتقاء سرمایه اجتماعی؛
- کنترل نرخ بیکاری و افزایش نرخ مشارکت زنان ؛
- توسعه‌ی کشاورزی سالم باتاکید بر رعایت الگوی کشت مصوب ؛
- ارتقاء بهره وری عوامل تولید دربخش کشاورزی ؛
- اصلاح الگو و ساختار دامداری ها برپایه فناوری نوین ؛
- بهبود وضعیت مراتع و کاهش تعداد دام مازاد و توسعه‌ی دامداری‌های صنعتی ؛
- توسعه کشت محصولات در محیط های کنترل شده (گلخانه ها و ....)؛
- توسعه‌ی صنایع با فناوری‌های برتر و غیر آلاینده ؛
- تقویت خوشه‌های صنعتی، زنجیره‌های تولید و توسعه‌ی صنایع فرآوری مواد معدنی و صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، انبارداری، حمل‌ونقل بین‌المللی ؛
- افزایش ظرفیت بازار کار و سرمایه و تولید از طریق رشد اقتصادی؛
- توانمندسازی بخش خصوصی و تعاونی و توسعه‌ی صادرات و تجارت الکترونیک؛
- توسعه‌ی اقتصاد گردشگری بر پایه بوم‌گردی، زمین گردشگری، سلامت، تاریخی، باستانی و فرهنگی.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- ارتقای فرهنگ عمومی با هدف حفظ و پایداری منابع طبیعی و زیست محیطی؛
- بهره‌گیری از ویژگی‌های مساعد اقلیمی برای توسعه‌ی کشاورزی، بوم‌گردی، زمین گردشگری برای پذیرش نقش و عملکردهای ملی و منطقه‌ای ؛
- تثبیت و ساماندهی مالکیت اراضی کشاورزی و منابع طبیعی و بهبود وضعیت سطح پوشش گیاهی استان ؛
- استفاده از ذخایر ارزشمند گیاهی برای توسعه‌ی صنایع غذایی و دارویی ؛
- بهره‌مندی از جاذبه‌های روستایی برای توسعه‌ی گردشگری روستایی و گردشگری کشاورزی ؛
- اصلاح و انطباق ساختار مدیریتی بر پایه الگوی مدیریت آمایش و توانمندسازی ساختار مدیریت با طراحی و تدوین نظام پایش و ارزشیابی یکپارچه و جامع توسعه پایدار ؛
- تحول در نظام مدیریت و برنامه‌ریزی از بخشی به فرابخشی و بین بخشی ؛
- گسترش فضاهای فراغتی فرهنگی و هنری ؛
- تقویت سرمایه اجتماعی و گسترش روحیه تعاون و مشارکت عمومی در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ؛

- توسعه دولت الکترونیک و کاهش تصدی‌گری دولت در امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ؛
- توسعه نقش و جایگاه زنان در سطوح تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری ؛
- توسعه فرصت های سرمایه گذاری و فراهم نمودن زمینه‌های تشویق و جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی ؛
- افزایش توان رقابتی و توسعه زیرساخت های صادراتی ؛
- گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین منطقه ای ؛
- توسعه واحدهای صنایع تبدیلی، تکمیلی و غذایی ؛
- ساماندهی و تعادل بخشی سازمان فضایی و استقرار بهینه جمعیت و فعالیت ؛
- بسترسازی جذب سرریز جمعیت و فعالیت از استان‌های همجوار ؛
- اتصال قطب‌های تولید کشاورزی، صنعت و معدن به شبکه حمل‌ونقل و افزایش پیوندها با استان‌های همجوار؛
- توسعه زیرساخت‌های بوم گردی، زمین گردشگری ، گردشگری تاریخی، باستانی و فرهنگی ؛
- توسعه تعاملات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی استان زنجان در منطقه شمال غرب کشور ؛
- توانمندسازی عوامل مدیریت و بهره‌برداری از منابع طبیعی ؛
- توسعه‌وتجهیز یکپارچه مراکز زیست و فعالیت در دشت‌های استان متناسب با جایگاه هرسکونتگاه در سلسله مراتب؛
- تعیین و حفظ حرایم کمی و کیفی و کنترل عوامل آلاینده منابع آب در استقرار مراکز زیست و فعالیت ؛
- افزایش پیوستگی نظام شهری استان با استان‌های همجوار از طریق شهرهای واقع در مناطق حاشیه‌ای؛
- جلوگیری از قطبی شدن نظام شهری استان و تبدیل الگوی تک مرکزی کنونی به الگوی چندمرکزی ؛
- ارتقای نقش و کارکرد شهر زنجان در نظام سلسله مراتب شهری کشور ؛
- ترمیم گسست موجود و تعادل بخشی کالبدی-کارکردی به نظام سلسله مراتب سکونتگاهی استان با تقویت نقش و عملکرد شهرهای متوسط و کوچک اندام ؛
- بازآفرینی و روزآمدسازی معماری بناها وساخت وسازهای سکونتگاههای شهری و روستایی ؛

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- شهر زنجان باهدف تقویت جایگاه آن در نظام شهری کشور و تبدیل به مرکزی برای جذب سرریز جمعیت و نیروی فعال مازاد استان‌های همجوار به‌ویژه کلان‌شهر تهران و شهرهای بزرگ منطقه ؛
- تقویت نقش شهرهای متوسط وکوچک اندام با هدف تعادل کالبدی،کارکردی نظام سلسله‌مراتب سکونتگاهی؛

– مراکز منظومه‌ها، مجموعه‌ها و مراکز حوزه‌های عمران روستایی به‌عنوان قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت روستایی با هدف تعادل بخشی به ساختار سلسله‌مراتبی سکونتگاهی روستایی.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

– محدوده های کشت دیم موجود در پهنه استان با تاکید بر حفظ منابع پایه ؛

– محدوده‌های کشت آبی موجود در پهنه استان

– توسعه زیرساخت‌های کشت در محیط های کنترل شده (مجتمع‌های گلخانه ای) ؛

– فعالیت‌های آبزی پروری پشت دریاچه سدها

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– شهرستان های ماهنشان ، زنجان و ابهر و کلیه شهرک‌های صنعتی در پهنه استان .

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

– محور ابهر- زنجان ارائه‌ی خدمات فرا استانی و بین‌المللی و شهر زنجان اولویت استقرار خدمات برتر حمل‌ونقل بین‌المللی، صادرات و واردات، بازاریابی، گمرک، بورس و خدمات تجاری بزرگ‌مقیاس؛

– شهرهای زنجان، ابهر، خرمدره، هیدج، صایین قلعه، سلطانیه و قیدار؛

– محور سلطانیه- قیدار- زرین رود برای استقرار خدمات پشتیبان بخش‌های کشاورزی و گردشگری ؛

– محور زنجان- دندی استقرار فعالیت‌های خدمات پشتیبان تولید صنایع معدنی؛

– کانون‌های شهری مستقر در شهرستان طارم برای توسعه‌ی فعالیت‌های خدمات پشتیبان بخش کشاورزی ؛

– مراکز شهری پرجمعیت استان برای استقرار خدمات سطح برتر ،مراکز منظومه‌های روستایی برای استقرار خدمات پشتیبان تولید و خدمات تخصصی (خدمات مالی، اعتباری، بهداشتی، درمانی و فنی و حرفه‌ای)، مراکز مجموعه‌های روستایی استقرار خدمات پشتیبان تولید و صنایع تبدیلی و فراوری محصولات کشاورزی ؛

– شهرستان طارم توسعه‌ی انواع گردشگری طبیعی و تاریخی، شهرستان ماهنشان توسعه‌ی فعالیت‌های بوم‌گردی و زمین گردشگری ، شهرستان خدابنده (غار کتله خور و بقعه قیدار نبی(ع)) متصل‌کننده‌ی جاذبه‌های تاریخی دارای شهرت جهانی(گنبد و ارگ سلطانیه) به جاذبه‌های گردشگری استان همدان(غار علی‌صدر)، شهرستان سلطانیه گردشگری تاریخی و بوم‌گردی، شهرستان زنجان در گردشگری تاریخی، فرهنگی و مذهبی(شامل بازار، مردان نمکی و حسینیه و زینبیه اعظم)

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

– محدوده های منطبق بر مخاطرات طبیعی شامل زلزله خیزی بالا، لغزش، رانش وسیل خیزی در پهنه استان، دارای محدودیت برای استقرار جمعیت می‌باشد. این محدوده‌ها مشتمل بر بخش‌های شمالی شهرستان طارم، بخش‌هایی از غرب و جنوب شهرستان ماهنشان و محدوده‌هایی از جنوب شهرستان زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار و ایجرود و سلطانیه انطباق یافته است.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت(کشاورزی، صنعت، معدن و خدمات)

– بخش هایی از شهرستان طارم، شمال غربی، غرب و جنوب شهرستان زنجان و گستره هایی از شهرستان ماهنشان ،بخش‌های جنوبی و جنوب غربی شهرستان ایجرود و بخش‌های جنوبی شهرستان خدابنده به سبب فرسایش بالای خاک

– محدوده‌های دارای پوشش گیاهی طبیعی با گرایش منفی شامل مراتع شهرستان طارم، ماهنشان، زنجان و خدابنده

– قلمروهای دارای محدودیت به سبب ارزش‌های زیست‌محیطی به مساحت حدود ۵۰۰ هزار هکتار(حدود۲۳ درصد مساحت استان) در مناطق حفاظت شده(سرخ آباد و ماهنشان) و پناهگاه حیات‌وحش و منطقه شکار ممنوع استان

– اراضی درجه ۱ و ۲ کشاورزی برای فعالیت‌های غیرکشاورزی

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان زنجان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

منطقه‌ی برنامه‌ریزی زنجان، ابهر، خرمدره ، سلطانیه

– پهنه‌ی اصلی توسعه کشاورزی به دلیل وجود زمین‌های مناسب زراعت آبی، قرارگیری در محور اصلی و ممتاز تجهیز یافته استان و استقرار بازارهای عمده ی مصرف محصولات کشاورزی ، استقرار واحدهای پرورش مرغ تخمگذار ، پولت و مرغ گوشتی و بوقلمون ؛

– محور درجه ۱ توسعه صنعتی استان برای استقرار صنایع بالادستی بزرگ‌مقیاس با فن‌آوری بالا به منظور اجرای هم‌زمان طرح‌های متعادل سازی توسعه‌ی صنعتی و کشاورزی و تحریک توسعه‌ی صنعتی مناطق دیگر استان ؛

– توسعه کانون‌های صنعتی حوزه شهر زنجان، حدفاصل شهرهای ابهر و هیدج، کانون صنعتی ذاکر، بناب و محدوده‌ی شهر سلطانیه ؛

– محور درجه ۱ خدماتی جهت استقرار خدمات بازرگانی برتر و نوین با عملکرد ملی و بین‌المللی ؛

– خدمات حمل‌ونقل و انبارداری کالا، خدمات پشتیبان گردشگری؛

– خدمات حمل‌ونقل جاده‌ای بزرگ‌مقیاس، خدمات مربوط به شبکه‌های مخابراتی و اطلاعاتی، توسعه ی پایانه ها و خدمات برتر مشاوره ؛

– محور گردشگری ممتاز درجه ۱ شمالی، جنوبی در پیوند با استان های گیلان و همدان برای توسعه گردشگری طبیعی، تاریخی و فرهنگی، بوم گردی و زمین گردشگری، گردشگری شهری و روستایی ؛

– محور گردشگری عبوری درجه ۱ شرقی، غربی استان در پیوند با کلان‌شهرهای تهران و تبریز به منظور افزایش ماندگاری گردشگران عبوری ؛

– پهنه‌ی ثقل استقرار زیرساخت‌ها و خدمات گردشگری برتر استان (منطقه پیشاهنگی توسعه گردشگری استان) در محل انطباق دو محور درجه ۱ گردشگری استان (محور شمالی، جنوبی و شرقی و غربی) جهت استقرار خدمات گردشگری برتر به‌ویژه در حوزه تبلیغات و اقامت و پذیرایی.

منطقه‌ی برنامه ریزی طارم

– محور اصلی توسعه کشاورزی در دشت رودخانه‌ای طارم پیرامون رودخانه قزل‌اوزن و دره‌های رودخانه‌ای منتهی به آن جهت تولید محصولات خاص و استراتژیک کشاورزی ، پرورش زنبورعسل ، کرم ابریشم و پرورش طیور ؛

– محور درجه ۲ توسعه صنعتی مستقر در محدوده گیلوان تا چورزق با اولویت استقرار صنایع مزیت‌دارتبدیلی کشاورزی منطقه طارم در تولید محصولات استراتژیک و صنایع دارای برد ملی و فراملی ؛

– محور درجه ۲ خدماتی زنجان، تهم، چورزق، گیلان جهت استقرار خدمات پشتیبان گردشگری به‌ویژه در حوزه خدمات بین‌راهی و مراکز اقامت و پذیرایی با تاکید بر کانون های پرجاذبه گردشگری روستایی؛

– محور درجه ۲ خدماتی پیرامون رودخانه قزل‌اوزن جهت ایجاد و توسعه ی مراکز خدمات پشتیبان کشاورزی بزرگ‌مقیاس با عملکرد استانی و ملی در زمینه ی فعالیت‌های انبارداری، ایجاد مراکز خدمات بازاریابی و خریدوفروش و حمل و نقل محصولات کشاورزی با اولویت استقرار در نقاط شهری و روستاهای مرکزی و ایجاد مراکز آموزشی و پژوهشی کشاورزی و ایجاد و توسعه ی مراکز خدمات پشتیبانی گردشگری به‌ویژه در زمینه‌ی اقامت و پذیرایی و تورگردانی؛

– محور گردشگری ممتاز (درجه ۱ شمالی، جنوبی) جهت استقرار فعالیت های بوم گردی و در مرتبه‌های بعد گردشگری تاریخی و فرهنگی و گردشگری روستایی؛

– محور گردشگری طبیعی، تاریخی منطقه طارم (درجه ۲) پیرامون رودخانه قزل‌اوزن جهت پیوند با منطقه گردشگری استان‌های شمالی کشور؛

منطقه‌ی برنامه‌ریزی خدابنده، ایجرود

– محدوده‌ی اصلی توسعه کشاورزی در پیوند سه دشت مهم گل‌تپه زرین‌آباد، دشت قیدار و دشت سجاس زرین‌آباد ؛

– استقرار واحدهای صنعتی و تولیدی گوشت قرمز و شیر در خدابنده و توسعه واحدهای پرورش طیور در شهرستان ایجرود و توسعه واحدهای پرورش بز ؛

– کانون (شهرک) توسعه صنعتی زرین‌آباد در شهرستان ایجرود جهت برقراری پیوندهای صنعتی با شهر زنجان جهت احداث صنایع مادر و بزرگ‌مقیاس در منطقه، از جمله مجتمع پتروشیمی و شهرک صنعتی خصوصی مربوط به آن و کارخانه سیمان خمسه با توجه به وجود زمینه ایجاد زنجیره‌های صنعتی و استقرار صنایع و فعالیتهای مرتبط با بخش کشاورزی شامل صنایع غذایی، فراوری، بسته بندی و مراکز انبار و سردخانه ؛

– کانون صنعتی خمسه در منطقه بزینه‌رود با اولویت استقرار صنایع پشتیبان کشاورزی به‌عنوان یکی از مناطق حاشیه‌ای استان با حداقل مراکز صنعتی و مراکز خدماتی پشتیبان تولید و همچنین قرارگیری در محور توسعه کشاورزی پیشنهادی و وجود مزیت نسبی در منطقه بزینه‌رود و شهر زرین‌رود در زمینه ی تولید ماشین آلات و تجهیزات کشاورزی و صدور آن به استان‌های هم‌جوار

– محور درجه‌ی ۲ زنجان، زرین‌آباد منتهی به استان کردستان با قابلیت پذیرش نقش‌های صنعتی شهر زنجان و تمرکززدایی صنعتی از آن با اولویت صنایع با برد ملی و منطقه‌ای و درون استانی ؛

– محور صنعتی درجه‌ی ۲ سلطانیه، قیدار، زرین‌رود با اولویت استقرار صنایع وابسته یا پشتیبان کشاورزی با توجه به انطباق این محور با محدوده ی توسعه ی کشاورزی (گرماب، زرین‌رود، دو تپه، سجاس، زرین‌آباد) با اولویت استقرار صنایع با بُرد منطقه‌ای و محلی ؛

– محور درجه ۳ قیدار، ابهر به‌عنوان جهت توسعه صنعتی در پیوند با بخش کشاورزی این منطقه با اولویت استقرار صنایع با برد منطقه‌ای و محلی؛

– محورهای درجه ۴ توسعه صنعتی سجاس، زرین‌آباد با اولویت صنایع متکی بر مزیت‌های نسبی منطقه در بخش کشاورزی با برد منطقه‌ای و محلی؛

– محورهای درجه ۴ توسعه صنعتی قیدار، خورخوره در شهرستان خدابنده با اولویت صنایع متکی بر مزیت‌های نسبی منطقه در بخش کشاورزی با برد منطقه‌ای و محلی؛

– کانون توسعه صنعتی زرین‌آباد (واقع در محور درجه ۲ توسعه صنعتی) جهت تمرکززدایی صنعتی از منطقه ی زنجان، ابهر ؛

– کانون توسعه صنعتی شهر قیدار (واقع در محور درجه ۲ توسعه صنعتی) با اولویت صنایع پشتیبان بخش کشاورزی و فعالیت های وابسته؛

– محور درجه ۲ خدماتی سلطانیه، قیدار، زرین رود جهت استقرار خدمات پشتیبان کشاورزی و فعالیت های وابسته در مقیاس بزرگ، برتر و مدرن با عملکرد ملی و استانی و خدمات پشتیبان گردشگری درجه ۲ برای گردشگران عبوری به‌ویژه در حوزه خدمات گردشگری بین راهی، اقامت و پذیرایی و برخی خدمات پشتیبان گردشگری تورگردانی و آژانس های مسافرتی و گردشگری با اولویت استقرار در نقاط شهری به‌ویژه شهر قیدار و ایجاد و توسعه ی مراکز و مؤسسات ارائه ی خدمات حمل‌ونقل کالا و جابه جایی مسافر در سطوح ملی و بین‌المللی؛

– محور درجه ۲ خدماتی زنجان، ییجار جهت استقرار مراکز خدمات حمل‌ونقل کالا با عملکرد استانی و ملی ؛

– محور گردشگری عبوری زنجان، ایجرود (محور گردشگری درجه ۲) جهت پیوند محورهای گردشگری درجه ۱ استان زنجان به استان کردستان و آذربایجان غربی واقع در منطقه ۳ گردشگری کشور ؛

– محور گردشگری فرعی درجه ۳ در محدوده شهر قیدار تا جاذبه های گردشگری استان قزوین ؛

بازرگانی

- پیگیری جهت برخورداری استان از منطقه آزاد تجاری با حدود مکانی و جغرافیایی مستعد و مناسب
- استفاده از حداکثر منابع و امکانات سطوح ملی و فراملی در توانمندسازی و فعال‌سازی ظرفیت‌های بالقوه منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد و بندر نوشهر
- تدارک و تکمیل زیرساخت‌های کالبدی مبادلات تجاری با کشورهای حاشیه دریای مازندران
- ایجاد و توسعه محورهای دریایی
- توسعه مبادی سه‌گانه دریایی با کشورهای حاشیه دریای خزر

بهداشت و درمان

- بهبود و اصلاح الگوی تغذیه مردم استان (بهداشتی و ایمنی غذایی)
- ایجاد/ تکمیل بیمارستان‌های منطقه‌ای آموزشی و بیمارستان‌های منطقه‌ای غیرآموزشی در استان
- ایجاد/ تکمیل دو بیمارستان قطبی در خرد ناحیه نوشهر- چالوس و خرد ناحیه ساری
- توسعه، ساخت و تجهیز مراکز خدمات جامع سلامت مناطق شهری
- توسعه و تکمیل زیرساخت‌های درمانی و دسترسی عادلانه به خدمات درمانی
- الزام به رعایت سطح‌بندی خدمات درمانی

آموزش عالی و آموزش و پرورش

- استانداردسازی سرانه فضای آموزشی و تراکم دانش‌آموزی
- استانداردسازی تراکم دانش آموزان در کلاس کالبدی دایر مقاطع تحصیلی
- افزایش پوشش تحصیلی و ارتقای استانداردهای آموزشی
- ایجاد زمینه حضور بخش خصوصی در بهبود کمی و کیفی فعالیت‌های آموزشی و پرورشی با محوریت کشاورزی و صنعت
- تأمین نیروی انسانی آموزش‌دیده در زمینه فناوری‌های پیشرفته، انرژی و تولید صنعتی
- الزام به رعایت سطح‌بندی خدمات آموزشی
- **ملاحظات امنیتی و دفاعی**
- تدارک زیرساخت‌های نظامی چندگانه در تعامل با دفاع ملی

– محور گردشگری تفریحی سد گلابر به عنوان بزرگترین سد استان زنجان در پیوند با جاذبه های تاریخی و طبیعی روستای گلابر.

منطقه‌ی برنامه ریزی ماهنشان

– توسعه کشت پسته و ایجاد واحدهای پرورش ملکه زنبورعسل ، توسعه پرورش گوسفند نژاد افشاری و مرغ گوشتی و تخم مرغ

– محور درجه ۲ توسعه صنعتی در محدوده زنجان، دندی با اولویت استقرار صنایع معدنی در پیوند با بخش معدن شهرستان ماهنشان و صنایع بالادستی محور درجه ۱ توسعه ی صنعتی و همچنین با اولویت استقرار صنایع با برد ملی به‌ویژه در بخش صنایع وابسته به معدن؛

– محور درجه ۴ توسعه صنعتی در رودخانه قزل‌اوزن در شهرستان ماهنشان با اولویت صنایع متکی بر مزیت‌های نسبی این منطقه در بخش کشاورزی و فعالیت های وابسته با فعالیت‌های صنعتی با اولویت منطقه‌ای و محلی؛

– کانون توسعه ی صنعتی جنوب غرب منطقه ی زنجان، ابهر با اولویت توسعه صنایع معدنی جهت برقراری پیوندهای فضایی در این محدوده ؛

– محور درجه ۲ خدماتی زنجان، دندی جهت استقرار خدمات حمل‌ونقل کالا در مقیاس منطقه‌ای و ملی و همچنین برخی خدمات گردشگری به‌ویژه خدمات بین‌راهی، خدمات حمل و نقل و جابجایی مسافر، مراکز اقامت و گردشگری ؛

– محور گردشگری زنجان، دندی، تخت سلیمان (محور گردشگری درجه ۲) با انشعاب از محورهای گردشگری درجه ۱ استان و پیوند این محور با یکی از مناطق مهم گردشگری کشور واقع در استان آذربایجان غربی یعنی تخت سلیمان جهت توسعه ی گردشگری منطقه ماهنشان به‌عنوان یکی از مناطق حاشیه‌ای استان با اتکا به منابع گردشگری طبیعی، بوم‌گردی و زمین گردشگری(ژئوتوریسم) و گردشگری تاریخی ؛

– محور گردشگری درجه ۳ با انشعاب از محور گردشگری درجه ۱ شرقی، غربی استان و اتصال با محور گردشگری درجه ۲ زنجان، دندی، تخت سلیمان پس از عبور از ماهنشان جهت توسعه گردشگری طبیعی، زمین گردشگری (ژئوتوریسم) و گردشگری ورزشی به دلیل وجود صخره‌های طبیعی روستای اندآباد جهت صخره‌نوردی و سایر جاذبه های گردشگری روستایی و طبیعی.

منطقه‌ی برنامه ریزی نیک‌پی

– استقرار زیرساخت های صنعتی برای تقویت پیوندهای فضایی آن با منطقه کلان‌شهری تبریز جهت توسعه صنعت به‌ویژه صنایع وابسته به معادن ؛

– محور درجه‌ی ۲ توسعه‌ی صنعتی در ادامه محور درجه ۱ توسعه صنعتی استان از شهر زنجان به سمت غرب منتهی به سرچم ؛

– محور درجه‌ی ۱ خدماتی در مسیر کریدور بین‌المللی حمل‌ونقل در منطقه‌ی نیک‌پی جهت استقرار مناطق ویژه‌ی اقتصادی و بازرگانی شامل مناطق آزاد تجاری و بازرگانی در مقیاس ملی و فراملی ؛

– محور گردشگری عبوری درجه ۱ استان (شرقی، غربی)؛

– محور گردشگری درجه ۳ منطقه سهرین در محدوده شهر زنجان و امتداد کوهپایه‌ای ارتفاعات البرز جنوبی تا شهرستان خلخال واقع در استان اردبیل جهت توسعه گردشگری طبیعی و بوم‌گردی در منطقه حفاظت‌شده سهرین و دشت آهوان سهرین و بخشی از منطقه حفاظت‌شده سرخ‌آباد و همچنین ظرفیت‌های بوم گردی منطبق بر گردشگری کوهستان.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

منابع طبیعی و زیست محیطی

– ایجاد امکانات عادلانه و فرصت‌های برابر برای انجام فعالیت‌های مرتبط با توان سرزمین در شهرستان‌های حاشیه‌ای (ماهنشان، ایجرود، طارم و جنوب خدابنده)؛

– استفاده‌ی بهینه از مزیت‌های نسبی مناطق مختلف استان با رعایت ظرفیت برد و تحمل سرزمین؛

– فرهنگ‌سازی برای مصرف بهینه‌و حفاظت از منابع پایه در فعالیت های اقتصادی ؛

– شناسایی و احداث سدهای زیرزمینی

– توسعه‌ی فعالیت های آبخیزداری و تغذیه سفره های آب زیرزمینی و جلوگیری از بیابان‌زایی؛

– توسعه فناوری های پاک و غیرآلاینده ؛

– سرمایه‌گذاری و ارائه‌ی مشوق‌های توسعه انرژی‌های پاک و تجدید پذیر؛

– افزایش بازدهی نیروگاه ها وکاهش تلفات انرژی الکتریکی در بخش های انتقال و توزیع شبکه برق ؛

– توسعه‌ی زیرساخت‌های بازیافت زباله و تصفیه‌خانه‌های شهری و روستایی؛

– پیشگیری از آلودگی منابع آب ، تخریب مراتع ، فرسایش خاک و کاهش تنوع زیستی؛

– کنترل آلودگی‌های زیست‌محیطی فعالیت‌های صنعتی و معدنی با تأکید بر معادن و صنایع سرب و روی استان؛

– ارتقای کمی و کیفی مناطق چهارگانه حفاظت شده محیط زیست .

اجتماعی و فرهنگی

– ارتقای سطح تعاملات اجتماعی و فرهنگی درون و برون استانی؛

– ارتقای سطح سلامت جامعه، سرمایه اجتماعی و توسعه‌ی فعالیت‌های سازمان‌های مردم نهاد و خیریه؛

– فرهنگ‌سازی برای افزایش سرانه‌ی گذران اوقات فراغت و ورزش همگانی و حرفه‌ای؛

– کاهش آسیب‌های اجتماعی و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر؛

– آموزش روستاییان و فرهنگ‌سازی برای ارتقای بهره‌وری؛

– افزایش توان و قدرت خرید مردم در استفاده از محصولات و خدمات فرهنگی؛

– کاهش شکاف سطح زندگی شهری و روستایی و مناطق حاشیه‌ای و محور رشد استان؛

– توسعه‌ی کیفی سطح علمی مراکزدانشگاهی با هدف پشتیبانی اقتصاد، جامعه و محیط‌زیست ؛

– استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی در ارتقای سطح فرهنگ، زیست، آگاهی و دانش مردم استان.

- تفویض اختیار مدیریت به نهادهای غیردولتی و محلی؛
- زمینه‌سازی اصلاح ساختار نظام مدیریت و اجرایی استان باهدف تلفیق نگرش بخشی و آمایشی؛
- ایجاد نظام ارزیابی و پایش در مدیریت دستگاه‌های اجرایی استان.

نظام سکونتگاهی

- تقویت نظام چندمرکزی و چندقطبی در سطح استان ؛
- ایجاد زمینه‌های جذب سرریز جمعیت از کلان‌شهرهای تهران و تبریز به‌ویژه در شهرهای کوچک اندام استان؛
- استفاده از ظرفیت‌ها و مزیت‌های مناطق حاشیه‌ای استان برای افزایش جمعیت‌پذیری و خروج از انزوا؛
- تقویت نقش و کارکرد شهرهای کوچک اندام استان به‌ویژه شهرهای خارج از محور متورم رشد؛
- کنترل حاشیه‌نشینی و رشد مناطق اسکان غیررسمی در سکونتگاه‌های شهری.

کشاورزی و دامپروری

- تنظیم ترکیب کشت ، توسعه زنجیره های عرضه و توسعه کشاورزی قراردادی و تجاری ؛
- ارتقاء بهره وری در تولید محصولات کشاورزی متناسب با توان اکولوژیک و مزیت رقابتی سرزمین ؛
- ارتقای سطح مکانیزاسیون و نوین‌سازی زیرساخت‌های تولید بخش کشاورزی و دامپروری؛
- توسعه استفاده از زهاب و پساب ها در بخش کشاورزی؛
- ارتقاء دانش ، بینش و مهارت بهره برداران بخش ؛
- توسعه‌ی مجتمع‌های کشت و صنعت و شهرک‌های تخصصی کشاورزی.

صنعت و معدن

- حمایت و ایجاد مشوق‌های تولید محصولات صادرات محور ؛
- توسعه و تقویت زنجیره‌های تولید و خوشه های صنایع غذایی، تبدیلی، تکمیلی، دارویی و صنایع معدنی، نساجی، برق و الکترونیک و فناوری اطلاعات، صنایع‌دستی ؛
- ایجاد و توسعه صنایع و فناوری های بازیافت پسماند؛
- ایجاد زمینه‌های انجام فعالیت‌های اقتصادی مشارکتی در شهرستان‌های حاشیه‌ای با استان‌های هم‌جوار.

بازرگانی

- گسترش زیرساخت‌ها ی توسعه‌ی بازارهای مالی و سرمایه و تنوع بخشی به بازار سرمایه‌ی استان؛
- جلب مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با هدف توسعه‌ی فعالیت‌ها و زیرساخت‌های تولید و صادرات ؛
- توانمندسازی تشکل های تولیدی و صادراتی و گسترش تجارت الکترونیک ؛
- تقویت امکانات و زیرساخت‌های مورد نیاز برای توسعه‌ی صادرات محصولات کشاورزی روستایی؛
- گسترش ظرفیت انبارها، سردخانه‌ها و سیلو و ایجاد شبکه‌ی توزیع و باز توزیع ملی کالا (آماد).

گردشگری

- بهره‌مندی بهینه از مزیت بالای مهمان‌پذیری و مهمان‌نوازی استان برای توسعه‌ی گردشگری؛
- ایجاد و توسعه تأسیسات اقامتی، عمومی و تفریحی در کانون‌ها و محورهای گردشگری استان و حمایت از بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در حوزه‌های گردشگری استان؛
- زمینه‌سازی توسعه‌ی گردشگری سلامت با تأکید بر مناطق خوش آب و هوا و بکر و طبیعی استان؛
- توسعه‌ی گردشگری آیینی و مذهبی با توجه به زمینه‌های فرهنگی استان با برگزاری آیین‌ها و جشنواره‌های بومی؛
- ایجاد فضاها و امکانات گذران اوقات فراغت با تأکید بر فعالیت‌های تفریحی و ورزشی؛
- تقویت و پیوند زیرساخت‌های محورهای گردشگری سلطانیه - کتله خور، زنجان - ماهنشان و زنجان - طارم با استان‌های هم‌جوار؛
- ایجاد مجتمع‌های رفاهی، خدماتی در محورهای گردشگری زنجان ماهنشان، زنجان طارم و سلطانیه کتله خور.

خدمات برتر

- توسعه‌ی خدمات نوین فنی، مهندسی و بازرگانی؛
- تقویت زیرساخت‌های توسعه‌ی فضای مجازی و ارتباطات الکترونیک؛
- تأمین خدمات پشتیبان تولید در مناطق حاشیه‌ای و کمتر توسعه‌یافته‌ی استان؛
- توسعه و ساماندهی واحدهای فرآوری ، بسته بندی ،ذخیره سازی و نگهداری محصولات کشاورزی؛
- افزایش سطح دسترسی ساکنان مناطق حاشیه‌ای به‌ویژه روستاییان به خدمات بهداشتی، درمانی؛
- بازنگری در سازمان فضایی زیرساخت‌های پشتیبان تولید استان با هدف کاهش عدم تعادل‌های موجود؛
- توسعه و تجهیز خدمات درمانی و تبدیل استان به مرکز ارائه‌ی خدمات سلامت در سطح منطقه و استان‌های هم‌جوار؛
- ارائه‌ی تسهیلات و مشوق‌های لازم برای توسعه‌ی خدمات بهداشتی، درمانی غیردولتی.

حمل و نقل

- تقویت زیرساخت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی و نقش توقفگاهی و منزلگاهی استان؛
- ایجاد پایانه‌های حمل و نقل مسافر و بار و ارتقای عملکرد فرودگاه زنجان؛
- توسعه و تجهیز شبکه‌ی راه و ارتباطات برای افزایش ضریب پیوستگی با استان‌های هم‌جوار شمالی و جنوبی؛
- تقویت پیوندها و زیرساخت‌های ارتباطی مراکز روستایی با شهرهای میانه و کوچک اندام استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیتها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– استقرار زیرساخت‌ها وفعالیت‌های مرتبط با صنایع پشتیبان حمل‌ونقل شامل صنایع خودروسازی، واگن‌سازی، تجهیزات راه‌آهن و مؤسسات حمل‌ونقل ملی و بین‌المللی بار و مسافردرمحورهای تجهیز یافته امکانات و تسهیلات حمل‌ونقل و ارتباطات در محدوده شهرهای اصلی استان (زنجان، ابهر، خرمدره و قیدار) و محور ارتباطی زنجان، ابهر؛

– توسعه شبکه ریلی ،تقویت امکانات حمل‌ونقل وگسترش امکانات زیربنایی و شبکه‌های توزیع انرژی و سوخت‌رسانی در مناطق حاشیه‌ای شمالی و جنوبی استان با هدف افزایش ضریب پیوستگی استان با استان‌ها و مناطق هم‌جوار؛

– مناطق مرکزی و جنوبی استان مناسب برای استقرار امکانات و تجهیزات تولید انرژی خورشیدی ؛

– توسعه زیرساخت‌های تجهیز یافته انتقال آب و آبیاری و شبکه‌های مدرن آبیاری زهکشی در دشت‌های ابهر خرمدره، سجاس حلب، سلطانیه زنجان، طارم، قیدار، ماهنشان انگوران، گل‌تپه زرین‌آباد؛

– اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوانداری در حوزه های آبخیز استان و طرح‌های تغذیه مصنوعی و پخش سیلاب ؛

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

– سکونتگاه‌های موجود دردشت‌های ابهرخرمدره، سجاس حلب، سلطانیه زنجان(شهرسلطانیه مطابق با طرح ویژه شهر)، طارم، قیدار، ماهنشان انگوران، گل‌تپه زرین‌آباد به‌عنوان مراکز مستعد جمعیت و فعالیت دارای قابلیت مناسب برای توسعه یکپارچه روستایی ؛

– شهرهای میانه اندام و حاشیه‌ای استان شامل شهرهای حلب، زرین‌آباد، دندی و آب‌بر به‌عنوان مراکز با عملکرد منطقه‌ای دارای توان مناسب برای ارائه خدمات به روستاهای موجود درحوزه نفوذ خود و همچنین توان پر کردن خلأ شبکه شهری استان .

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– توسعه فعالیت های کشاورزی نوین(زراعت و باغداری)، آبزی‌پروری، دامداری صنعتی و پرورش طیور در دشت های استان شامل دشت‌های ابهر خرمدره، سجاس حلب، سلطانیه زنجان، طارم، قیدار، ماهنشان انگوران، گل‌تپه زرین‌آباد؛

– کشت و پرورش گیاهان دارویی و صنعتی در محدوده‌ها، عرصه‌ها وزیست بوم های طبیعی استان .

مهم‌ترین محدوده‌های اولویت دار برای توسعه کشاورزی و فعالیت‌های وابسته :

الف. محدوده های واقع دردشت های گرماب- بزینه‌رود- دوتپه سفلی- سجاس- زرین‌آباد- بوغداکندی؛

ب. محور توسعه کشاورزی خطی دشت ابهر- خرمدره و دشت سلطانیه – زنجان؛

ج. محور توسعه کشاورزی خطی دشت رودخانه‌ای طارم.

محدوده‌های اولویت‌دار برای توسعه زراعت آبی:

الف. باریکه‌های موجود در پیرامون آب‌های سطحی استان به‌ویژه در پیرامون ابهر رود و زنجانرود؛

ب. اراضی پیرامون رودخانه بزینه‌رود واقع در جنوب شهرستان خدابنده؛

ج. نوارهای خطی پیرامون رودخانه‌های خرارود، سجاس‌رود و قزل‌اوزن.

– محدوده‌های مناسب زراعت دیم در زمین‌های زراعی واقع در سه دشت زرین آباد، قیداروسجاس ؛

– زمین‌های پیرامون ابهررود در شهرستان‌های ابهر و خرمدره مناسب برای فعالیت‌های باغداری ؛

– مراتع دارای گرایش منفی شدید به‌ویژه درشهرستان‌های طارم، زنجان، ماهنشان و ایجرود مناسب برای استقرار دامداری‌های متمرکز .

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– شهرستان ماهنشان مناسب برای توسعه صنایع معدنی و واحدهای صنعتی فرآوری مواد معدنی ؛

– دشت‌های هفت‌گانه استان شامل دشت‌های ابهرخرمدره،سجاس حلب،سلطانیه زنجان، طارم، قیدار، ماهنشان انگوران، گل‌تپه زرین‌آباد و مراکز شهرستان‌های طارم، زنجان، ابهر، ماهنشان و خدابنده مناسب برای توسعه صنایع تبدیلی، فرآوری و نگهداری و بسته‌بندی محصولات کشاورزی ؛.

– شهرستان‌های خدابنده ، ماهنشان و طارم پهنه‌های مناسب برای توسعه واحدهای صنعتی فرآوری و بسته‌بندی مواد غذایی ؛

– محدوده شهرستان خدابنده ازجمله مکان‌های مناسب برای توسعه صنایع‌دستی فرش و گلیم ؛

– شهر زنجان دارای توان و قابلیت توسعه صنایع‌دستی سنتی شامل چاقو، ملیله، چارق، فرش و گلیم .

محدوده‌های مناسب برای گسترش فعالیت‌های صنعتی :

الف. شهرک‌های صنعتی استان؛

ب. محور زنجان– ابهر به‌عنوان محور درجه ۱ توسعه صنعتی؛

ج. ادامه محور درجه ۱ توسعه صنعتی استان از شهر زنجان به سمت غرب منتهی به منطقه سرچم واقع در غرب استان، محور زنجان– زرین‌آباد منتهی به استان کردستان، محور سلطانیه– قیدار– زرین‌رود، محور زنجان– دندی و محور طارم به‌عنوان محورهای درجه ۲ توسعه صنعتی؛

د. محور قیدار – ابهر به‌عنوان محور درجه ۳ توسعه صنعتی؛

ر. محور سجاس– زرین‌آباد، محور رودخانه قزل‌اوزن در شهرستان ماهنشان و محور قیدار– خورخوره در شهرستان خدابنده به‌عنوان محورهای درجه ۴ توسعه صنعتی.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

– مراکز شهرستان‌های استان و محور زنجان ابهر مناسب برای استقرار خدمات نوین و دانش‌پایه با تأکید بر توسعه خدمات پشتیبان تولید، بازرگانی، بانکی، بیمه‌ای، حمل‌ونقل و ترانزیت و فن‌آوری‌های نوین؛

– شهر زنجان برای ارائه خدمات اجتماعی و خدمات برتر ازجمله خدمات مهندسین مشاور، حقوقی، حسابرسی، بیمه، مالی، بازاریابی، بورس و خدمات اطلاعات و ارتباطات به‌ویژه درزمینه‌ی بازرگانی و محل مناسب برای توسعه فعالیت‌های دانش‌پایه از طریق ساماندهی مجموعه‌ای از مراکز علمی، پژوهش و فناوری در قالب پارک علمی و فناوری و مرکز رشد تخصصی و گسترش فعالیت‌های پژوهشی در گرایش‌های اصلی توسعه ؛

– محور خدماتی ابهر- زنجان به‌عنوان محور درجه ۱ خدماتی استان و محور خدماتی سلطانیه- قیدار- زرین رود، محور زنجان – بیجار، محور زنجان- دندی، محور زنجان- تهم- چورزق و محورشهرستان طارم به‌عنوان محورهای درجه ۲ خدماتی .

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

– محدوده‌های دارای ذخیره‌گاه جنگلی و پوشش گیاهی نادر، بومی و با ارزش ژنتیکی برتر به‌ویژه در ارتفاعات شمالی و جنوبی رود قزل‌اوزن در شهرستان طارم، ارتفاعات شمال غربی شهرستان زنجان، ارتفاعات شمال شرقی ماهنشان و ارتفاعات شمال شرقی ابهر و خرمدره مناسب برای توسعه بوم گردی و گردشگری پایدار؛

– محدوده‌ها و عرصه‌های طبیعی (شامل منطقه حفاظت‌شده انگوران، منطقه حفاظت‌شده سرخ‌آباد، پناهگاه‌های حیات‌وحش و مناطق شکارممنوع انگوران، خراسان لو، خرمنه‌سر و فیله خاصه با مساحتی در حدود ۵۰۳۳۲۲ هکتار برابر با ۲۲/۷۱ درصد مساحت استان) به‌عنوان زیست بوم های طبیعی استان دارای توان بالا برای توسعه کارکردهای بوم گردی و زمین گردشگری(ژئوتوریستی) در مقیاس منطقه‌ای و ملی و مناسب برای ایجاد مراکز پژوهشی و تحقیقاتی زیست‌محیطی و ژنتیک ؛

– محورهای مناسب توسعه گردشگری شامل محورهای زنجان-سلطانیه- قیدار- کتله‌خور-همدان، زنجان- ابهر (محور شرق)، زنجان- مرز میانه (محور غرب)، طارم- تهم- ماسوله و زنجان- دندی-تخت سلیمان، محور گردشگری طبیعی - تاریخی منطقه طارم و محور گردشگری عبوری زنجان- ایجرود؛

– قطب‌های مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری شامل قطب آب‌بر (قطب‌شمالی)، قطب انگوران، دندی (قطب جنوبی ۱)، قطب حلب (قطب جنوبی ۲) و قطب بازار شهر زنجان (قطب مرکزی).

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سطح	سلسله مراتب سکونتگاهی	نام سکونتگاه	قلمرو
اول	مرکز استان	شهر زنجان	کل استان
دوم	مرکز ناحیه در قلمروهای شمالی و غربی	شهر زنجان	شهرستان‌های زنجان، ماهنشان، ایجرود و طارم
	مرکز ناحیه در قلمروهای شرقی و جنوبی	شهر ابهر	شهرستان‌های ابهر، سلطانیه ،خرمدره و خدابنده
سوم	مراکز شهرستان	شهرهای زنجان، ماهنشان، زرین آباد، طارم، ابهر، خرمدره ، سلطانیه و قیدار	منطبق با قلمرو اداری، سیاسی شهرستان‌ها
چهارم	مراکز منظومه‌ها	قره‌بوطه، تیک پی، ارمغانخانه و زنجان	شهرستان زنجان
		دندی و ماهنشان	شهرستان ماهنشان
		زرین آباد و حلب	شهرستان ایجرود
		چورزق و آبیر	شهرستان طارم
		ابهر، هیدج، صائین قلعه و سلطانیه	شهرستان ابهر
		گرماب، زرین‌آباد، محمود آباد، قیدار و سجاس	شهرستان خدابنده
پنجم	مراکز حوزه‌های روستایی	۱۸۸ حوزه‌ی روستایی	خردترین سطح در سلسله مراتب روستایی

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سکونتگاههای شهری استان زنجان در سطح کنونی و سطح مورد انتظار

ردیف	سکونتگاه مرکز خدمات رسانی	منطقه برنامه ریزی	سطح خدمات اجتماعی	
			موجود	مورد انتظار
۱	زنجان	زنجان، ابهر، خرمدره ، سلطانیه	۱	۱
۲	ابهر		۲	۱
۳	خرمدره		۳	۲
۴	قیدار	خدابنده، ایجرود	۳	۲
۵	آببر	طارم	۴	۲
۶	سلطانیه	زنجان، ابهر، خرمدره ، سلطانیه	۴	۳
۷	هیدج		۴	۳
۸	ماهنشان	ماهنشان	۵	۲
۹	صایین قلعه	زنجان، ابهر، خرمدره ، سلطانیه	۵	۳
۱۰	گرماب	خدابنده، ایجرود	۵	۴
۱۱	سجاس		۵	۴
۱۲	زرین آباد		۵	۳
۱۳	دندی	ماهنشان	۶	۵
۱۴	زرین رود	خدابنده، ایجرود	۶	۵
۱۵	چورزق	طارم	۶	۵
۱۶	حلب	خدابنده، ایجرود	۶	۵
۱۷	سهرورد		۶	۶
۱۸	کرسف		۶	۶
۱۹	ارمغانخانه	تیک پی	۶	۶
۲۰	تیک پی	تیک پی	۶	۴
۲۱	نوربهار	خدابنده، ایجرود	۶	۵

سطح‌بندی مراکز استقرار خدمات برتر در نظام سکونتگاهی استان

خدمات	سطح خدمات	تعداد	مراکز سکونتگاهی ارائه‌دهنده‌ی خدمات	نوع اقدام
آموزش عالی وفنی حرفه ای	مراکز آموزش عالی فراملی	۱	زنجان	ترمیم و ارتقا
	مراکز آموزش عالی ملی	۲	زنجان، ابهر	ساماندهی و توسعه
	مراکز آموزش عالی استانی	۴	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار	پالایش و ارتقا
	مراکز آموزشی فنی و حرفه ای	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آببر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ساماندهی و توسعه
پژوهشی	مرکز تحقیق و توسعه با رویکرد فراملی	۱	زنجان	ایجاد
	پارک علم و فناوری	۲	زنجان، ابهر	ایجاد
	مرکز رشد	۴	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار	ایجاد و توسعه
	کریدور علم و فناوری	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آببر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ایجاد و توسعه
بهداشتی و	بیمارستان قطبی	۱	زنجان	ایجاد
	بیمارستان منطقه‌ای	۲	زنجان، ابهر	ایجاد و توسعه

خدمات	سطح خدمات	تعداد	مراکز سکونتگاهی ارائه‌دهنده‌ی خدمات	نوع اقدام
درمانی	بیمارستان ناحیه‌ای	۵	زنجان، ابهر، قیدار، آب‌بر، ماهنشان	ایجاد و توسعه
	بیمارستان شهرستانی	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ایجاد و توسعه
فرهنگی و ورزشی	فرهنگسرا و سالن‌های اجرای هنری	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ایجاد و توسعه
	تئاتر و سینما	۲۱	کلیه شهرها	ایجاد و توسعه
	چایخانه و صنوف وابسته	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ایجاد و توسعه
	ورزشگاه (استادیوم)	۸		
	مجتمع ورزشی	۵	زنجان، ابهر، قیدار، آب‌بر، ماهنشان	ساماندهی و توسعه
اداری، سیاسی	سطح فرا استانی و استانی	۱	زنجان	تثبیت و نگهداشت
	سطح شهرستان	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	تثبیت و نگهداشت
مالی، بانکی و گمرک	سطح فراملی و ملی	۳	زنجان، ابهر، خرمدره	ساماندهی و توسعه
	سطح استانی	۵	زنجان، ابهر، قیدار، آب‌بر، ماهنشان	ایجاد و توسعه
	سطح شهرستانی	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ایجاد و توسعه
حمل‌ونقل و ارتباطات	لجستیک (نقطه آمادی) کشور	۱	زنجان	ایجاد و توسعه
	شرکت حمل‌ونقل بین‌المللی بار و مسافر	۲	زنجان، ابهر	ساماندهی و توسعه
	شرکت حمل‌ونقل ملی بار و مسافر	۵	زنجان، ابهر، قیدار، آب‌بر، ماهنشان	ایجاد و توسعه
	شرکت حمل‌ونقل درون استانی بار و مسافر	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ایجاد و توسعه
مهمان پذیری و گردشگری	مؤسسه گردشگری فراملی	۳	زنجان، سلطانیه، ماهنشان	ایجاد و توسعه
	مؤسسه گردشگری ملی	۶	زنجان، سلطانیه، ماهنشان، آب‌بر، قیدار، گرماب	ایجاد و توسعه
	مؤسسه گردشگری استانی	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	ایجاد و توسعه
تخصصی پشتیبان	خدمات فنی و مهندسی	۵	زنجان، ابهر، قیدار، آب‌بر، ماهنشان	ایجاد و توسعه
	خدمات تخصصی حوزه‌ی اجتماعی و حقوقی	۵		
	خدمات IT	۸	زنجان، ابهر، خرمدره، قیدار، آب‌بر، ماهنشان، سلطانیه، زرین آباد	
	بیمه‌ی سرمایه‌گذاری	۸		
	مؤسسه بازاریابی	۸		
	مرکز آزمایشگاهی پزشکی	۸		

سکونتگاههای شهری جدید در افق طرح

– شهرستان های: زنجان (قره بوطه ، قلتوق، اندآباد علیا)،خدابنده (دوتپه سفلی ،محمودآباد،کهلا) ، ماهنشان (پری)، ایجرود(جوقین)،طارم (دستجرده و گیلوان).

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

استان زنجان از نظر پیوندهای منطقه‌ای شبکه‌ی حمل‌ونقل نیز وضعیت ممتازی دارد بر این اساس و بر پایه‌ی نیازهای توسعه ای استان در سالهای آینده مسیرهای ارتباطی و زیربنایی استان نیازمند دگرگونی هایی است.

چگونگی تعامل و پیوند کالبدی و ارتباطی استان زنجان با هفت استان هم‌جوار

استان	نوع راه ارتباطی	مسیر ارتباطی	نوع دسترسی	سطح دسترسی	سطح مورد انتظار	نوع اقدام
گیلان	آزادراه و راه اصلی	زنجان، قزوین، رشت	غیرمستقیم	درجه ۱	درجه ۱	حفظ و نگهداشت
	راه اصلی و راه فرعی	زنجان، گیلوان، رودبار، رشت	مستقیم	درجه ۳	درجه ۲	تقویت، بهبود و ارتقا
اردبیل	راه اصلی	زنجان، سرچم، فیروزآباد، اردبیل	مستقیم	درجه ۳	درجه ۲	تقویت، بهبود و ارتقا
	راه اصلی	زنجان، میانه، سراب، اردبیل	غیرمستقیم	درجه ۲	درجه ۲	حفظ و نگهداشت
آذربایجان شرقی	آزادراه	زنجان، تبریز	مستقیم	درجه ۱	درجه ۱	حفظ و نگهداشت
	راه اصلی (ترانزیت)	زنجان، میانه، بستان‌آباد، تبریز	مستقیم	درجه ۲	درجه ۲	حفظ و نگهداشت
	راه آهن	زنجان، میانه، مراغه، آذرشهر، تبریز	مستقیم	درجه ۲	درجه ۱	تقویت، بهبود و ارتقا
آذربایجان غربی	آزادراه و ترانزیت	زنجان، تبریز، ارومیه	غیرمستقیم	درجه ۲	درجه ۲	حفظ و نگهداشت
	جاده ترانزیت و راه اصلی	زنجان، میانه، مراغه، ارومیه	غیرمستقیم	درجه ۲	درجه ۲	حفظ و نگهداشت
	راه فرعی	زنجان، دندی، تکاب، ارومیه	مستقیم	درجه ۳	درجه ۲	تقویت، بهبود و ارتقا
کردستان	راه اصلی	زنجان، بیجار، سنندج	مستقیم	درجه ۲	درجه ۱	تقویت، بهبود و ارتقا
همدان	راه اصلی و ترانزیت و آزادراه	زنجان، تاکستان، همدان	غیرمستقیم	درجه ۲	درجه ۲	حفظ و نگهداشت
	راه اصلی و راه فرعی	زنجان، خدابنده، همدان	مستقیم	درجه ۳	درجه ۱	تقویت، بهبود و ارتقا
قزوین	آزادراه	زنجان، قزوین	مستقیم	درجه ۱	درجه ۱	حفظ و نگهداشت
	جاده ترانزیت	زنجان، ابهر، قزوین	مستقیم	درجه ۲	درجه ۲	تقویت، بهبود و ارتقا
	راه آهن	زنجان، قزوین	مستقیم	درجه ۲	درجه ۱	تقویت، بهبود و ارتقا

پیوند ارتباطی فیزیکی استان با استان‌های شرقی و غربی آن به‌واسطه‌ی وجود آزادراه و جاده ترانزیت و راه آهن بسیار مناسب و پیوند ارتباطی با همسایگان شمالی و جنوبی ضعیف‌است. از آنجا که الگوی کلان شبکه ارتباطی و تأسیسات زیربنایی استان تحت تأثیر برنامه های ملی شکلی خطی دارد ومنجر به عدم تعادل و توازن در استقرار این شبکه در استان شده و مناطق داخلی و حاشیه ای با کمبود امکانات زیربنایی و ضعف زیرساخت ها مواجه هستند، بنابراین ضرورت دارد با تقویت شبکه ارتباطی و تأسیسات زیربنایی د شبکه های فرعی منشعب ازمحور خطی ضمن حل مشکل ضعف دسترسی بخش های حاشیه ای استان به این امکانات وزیرساختها، ضریب پیوستگی پایین در شبکه‌ی ارتباطی استان با استان‌های هم‌جوار شمالی و جنوبی از طریق شهرستان‌های حاشیه‌ای استان افزایش یابد.

- تعیین رژیم حقوقی دریای خزر و تعیین حدود مرزها و حرایم بین استان‌های هم‌جوار و احداث حوضچه-های مناسب جهت پهلوگیری شناورهای دریابانی
- ایجاد زیرساخت و پایش تصویری برای کنترل جرائم در مناطق حاشیه‌ای و خطرآفرین
- تقویت مدیریت یکپارچه و ارتقای ایمنی و پایداری در برابر تهدیدات طبیعی و غیرطبیعی
- ساماندهی و رصد دقیق وضعیت اقامت و فعالیت‌های اتباع بیگانه

حمل‌و نقل و ترانزیت

- ایجاد و توسعه محورهای ریلی قائم‌شهر – رامسر در راستای اتصال به خطوط ریلی استان گیلان
- بهبود حمل‌ونقل از طریق تسریع در اجرا و تکمیل پروژه راه‌های بین استانی و کمربندی‌های شهرهای استان (آزادراه جنوبی قائم‌شهر- سمسکنده، چالوس- رامسر، آزادراه تهران- شمال، هراز و ...)
- ایجاد و توسعه محورهای هوایی و تجهیز فرودگاه‌های استان
- تکمیل راه‌های مواصلاتی و چهار خطه کردن محورهای استان و بهسازی، نوسازی و آسفالت راه‌های روستایی استان
- رفع نقاط حادثه‌خیز استان

انرژی

- بهره‌گیری از منابع نفت و گاز دریای خزر و ایجاد زمینه انجام فعالیت‌های انتقال، فرآوری و سایر فعالیت-های تکمیلی در زنجیره نفت و گاز خزر
- ایجاد و توسعه پهنه پتانسیل بهره‌برداری از انرژی‌های نو در مقیاس استانی
- رفع فرسودگی خطوط شبکه‌های توزیع و انتقال برق
- تولید انرژی برق‌آبی در بخش برق و ایجاد نیروگاه‌های مقیاس کوچک
- ساماندهی، تکمیل و حفاظت- نگهداشت زیرساخت‌های انتقال برق

آب

- تخصیص برداشت‌های مجاز برای کشاورزی، آبزی‌پروری و سایر فعالیت‌ها در راستای برنامه منابع آب
- مطالعه، تکمیل و بهره‌برداری از سدهای در دست اجرا و مصوب با تأکید بر تأمین آب شرب شهرها
- تکمیل طرح‌های آب‌رسانی به شهرها و روستاها بر اساس طرح جامع آب شرب استان

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان زنجان به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها،شهرها و روستاها)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری،روستایی)

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع
- برنامه ارتقای بهره وری معادن(شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی
- برنامه ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی
- برنامه حمایت از فعال سازی معادن کوچک مقیاس

بازرگانی

- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)
- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی
- برنامه تدوین طرح ها، برنامه ها و راه اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی
- برنامه توسعه و گسترش تجارب مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری

- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری مذهبی، فرهنگی و تاریخی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حفظ ، مرمت و نوسازی بافت های باارزش تاریخی
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه حفظ و احیای میراث فرهنگی و تاریخی
- برنامه توسعه و ساماندهی صنایع دستی
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

حمل و نقل

- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده ای
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل هوایی
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل

مدیریت و تصمیم‌گیری

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست گذاری ها مبتنی بر آمایش سرزمین
- برنامه تهیه اسناد، برنامه ها، طرح ها و مطالعات موردنیاز ارتقا کیفیت سیستم مدیریت و نظام حکمرانی
- برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت

کشاورزی و امنیت غذایی

- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- توسعه کشت گلخانه‌ای
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها،تشکل های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی(جدید)
- برنامه توسعه واحدهای کشت و صنعت و سهامی زراعی

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه مدیریت تقاضا آب
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه احیاء و بهره برداری پایدار از مراتع و جنگلها
- برنامه آبخیزداری و آبخوانداری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه مدیریت و بازیافت پسماند
- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست

انرژی

- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر

– بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی

فرهنگ و هنر

– برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری

– برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی

تربیت بدنی

– برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

آموزش، علم و فناوری

– برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

– ماموریت گرایی (محوری) دانشگاه‌ها با مزیت های استانی

– برنامه توسعه و انطباق فعالیت های دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای

– برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

بهداشت و درمان

– برنامه توسعه خدمات بهداشتی – درمانی

– برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی- درمانی

– برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی

سرمایه اجتماعی

– برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی

– برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال

– برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی

– برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی

– توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

– برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

– برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

– برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

– برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

– برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

– برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه گذاری

– برنامه بهبود فضای کسب و کار

– برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها

– برنامه توسعه کارآفرینی

– برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی

ماده ۵– تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦– کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷– سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان زنجان

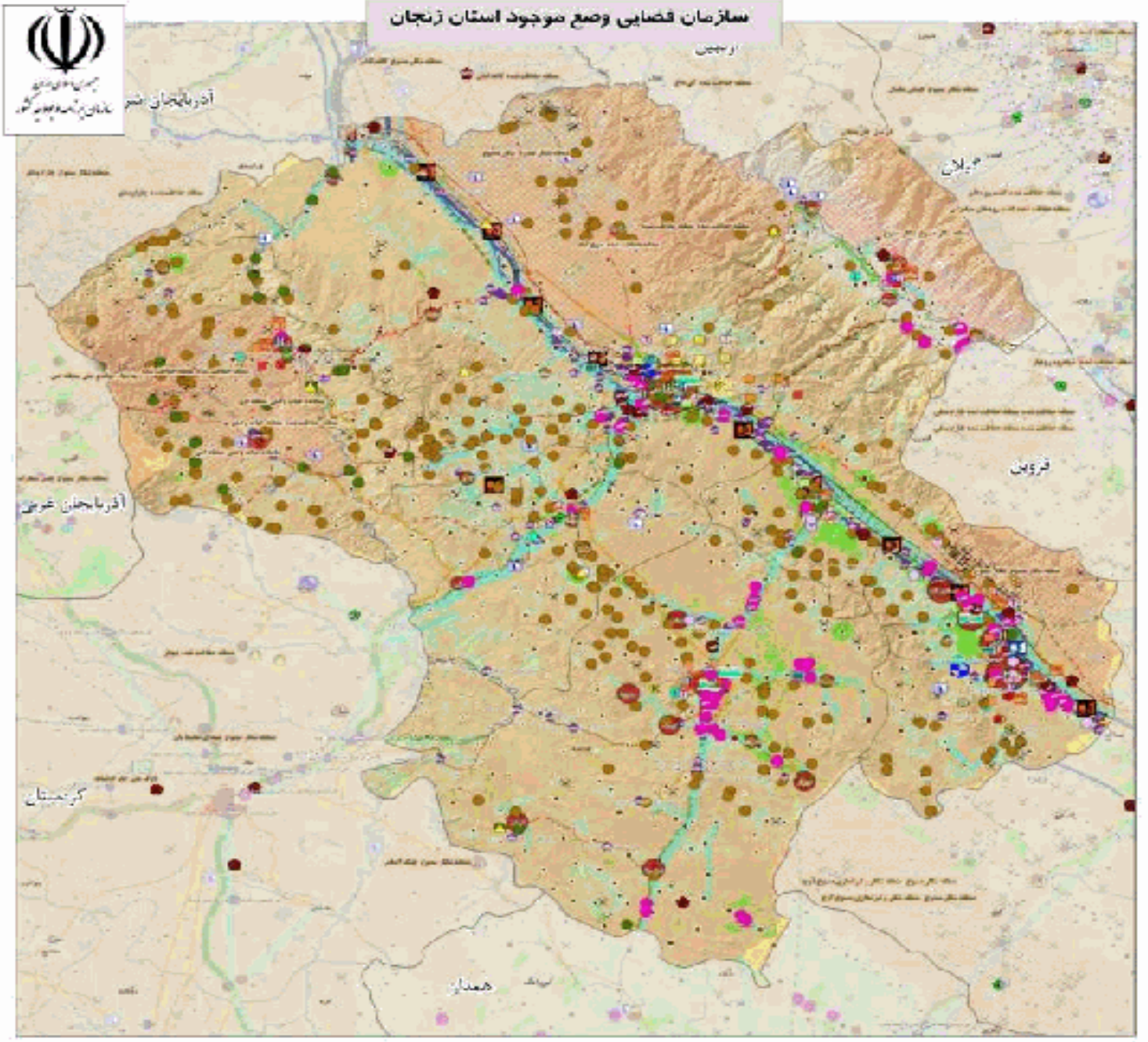

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان زنجان

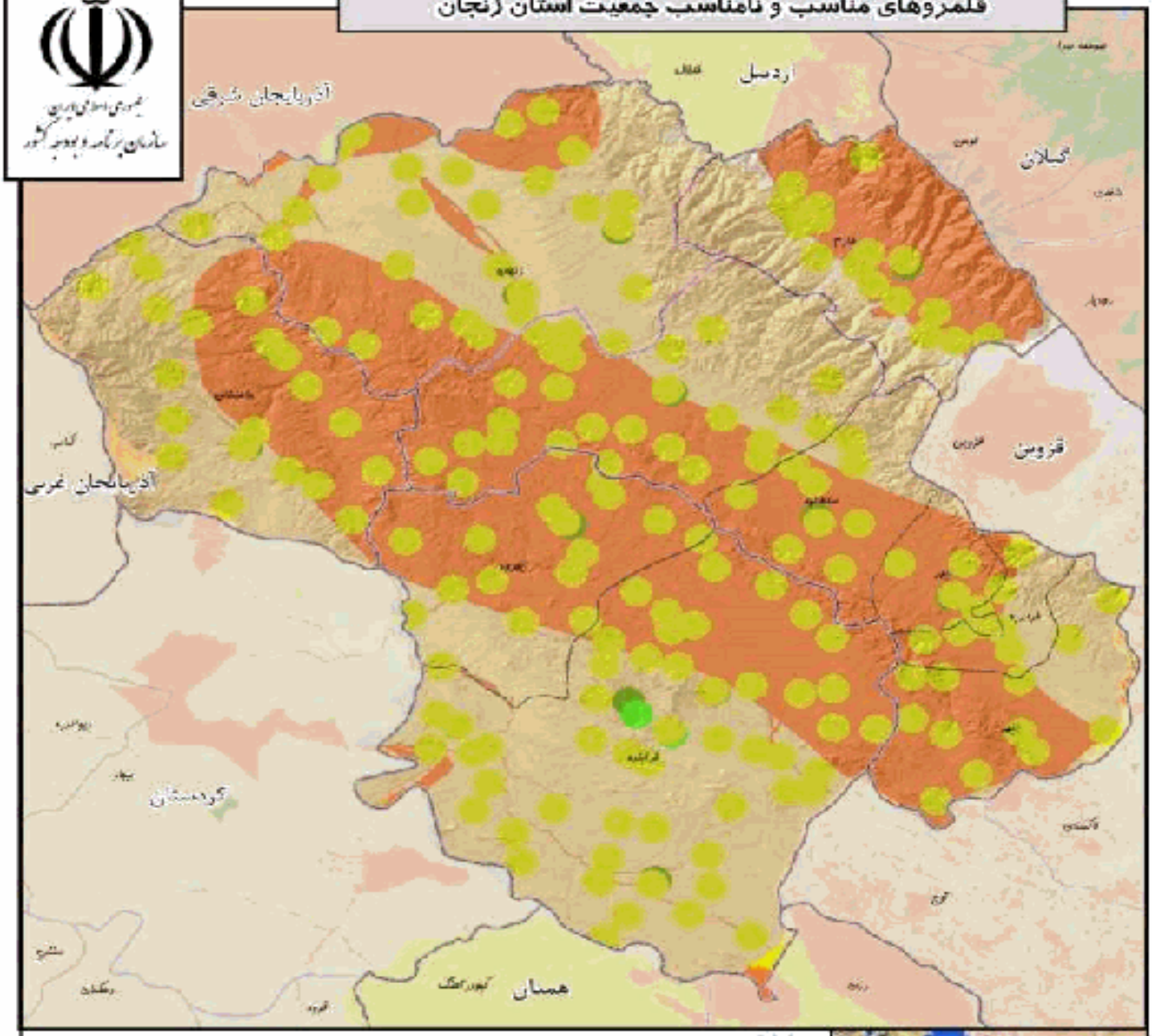

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
معاونت برنامه ریزی مقاصد و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان

منابع اطلاعات آمایش استان زنجان — ۱۳۹۹

Scale = ۱:۲۵۰۰۰۰

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان زنجان

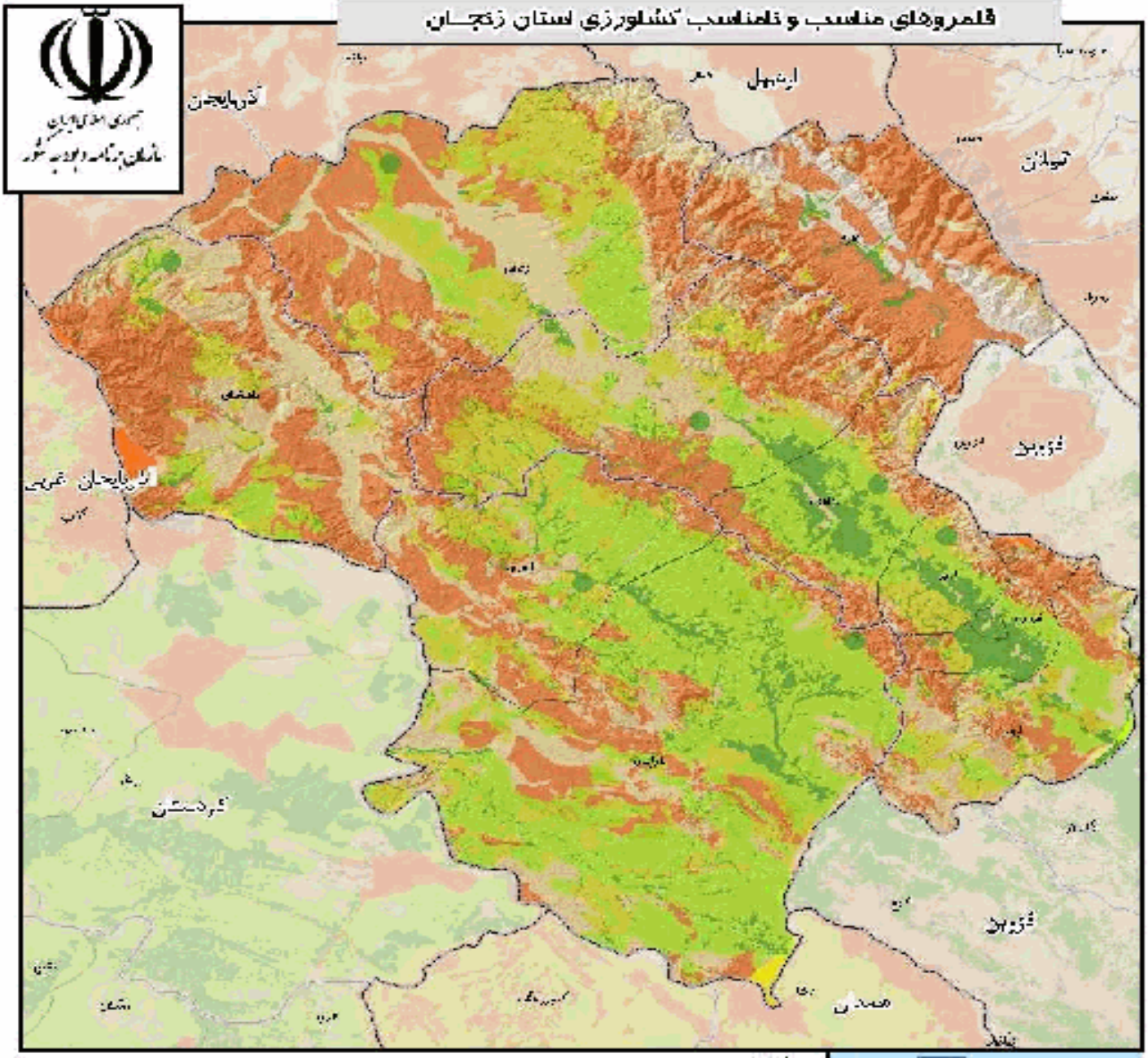

قلمروهای کشاورزی

- درجه ۱
- درجه ۲
- درجه ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان زنجان

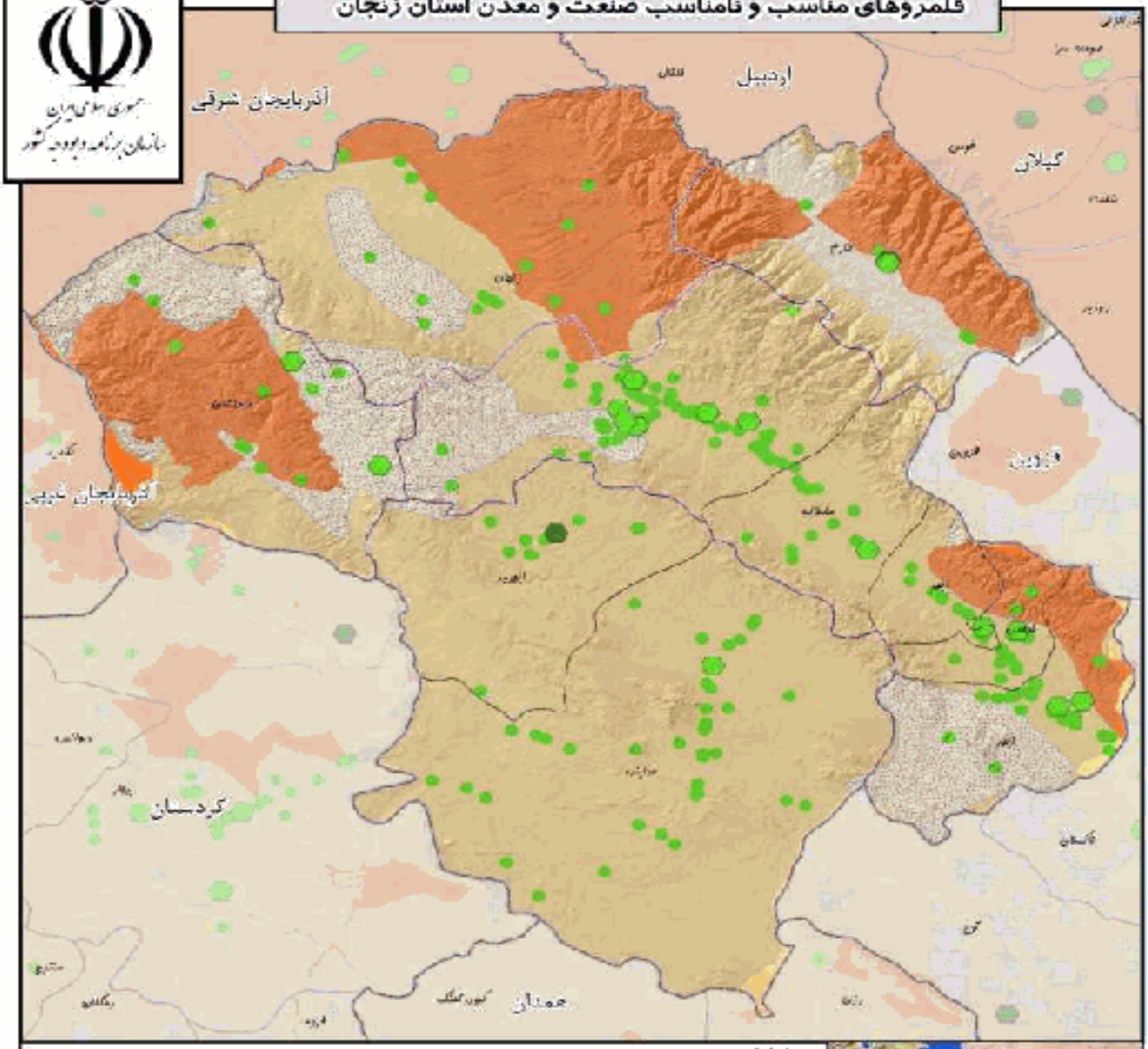

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

- بازسازی شبکه‌های فرسوده آب شهری و روستایی
- مطالعه و احیای آب بندان‌ها در سطح استان و استفاده چندمنظوره

محیط زیست و منابع طبیعی

- جلوگیری از تغییر عملکردی پهنه‌های جنگلی به بهره‌برداری‌های در تعارض با پهنه جنگلی (مرتعی، کشاورزی، مستغلات و معدن)
- استقرار سیستم کارآمد جمع‌آوری، انتقال، دفع و بازیافت پسماندهای شهری و روستایی
- بهبود روش‌های کشت با استفاده کمتر از کودها و سموم شیمیایی در کوتاه‌مدت و تلاش برای جایگزینی کودهای طبیعی در بلندمدت
- الزام به انجام EIA برای کلیه مراکز کار، فعالیت و سکونت موجود و آتی
- اجرای دقیق برنامه‌های جنگل و تداوم عملیات آبخیزداری

سکونتگاه‌های شهری و روستایی

- تهیه طرح مجموعه کلان‌شهری ساری- قائم‌شهر- بابل
- جلوگیری از توسعه افقی و حرکت به سمت توسعه فشرده
- تهیه، بازنگری و اجرای طرح‌های هادی روستایی استان
- توسعه شبکه فاضلاب شهرها و روستاهای استان و تصفیه پساب‌های مسکونی و خدماتی

فناوری اطلاعات(IT) و فنآوری‌های نوین(ICT)

- ایجاد پایگاه جامع داده‌های مکانی استان (SDI)
- ایجاد پایگاه داده‌های آماری ثبتی- مبنا
- تقویت زیرساخت‌ها و تجهیزات زیربنایی مرتبط با امور IT و ارائه خدمات اینترنتی با اولویت پروژه‌ها توسط بخش خصوصی (فیبر نوری و اینترانت استان)
- توسعه و ایجاد بسترهای ارتباط مخابراتی ماهواره‌ای در نقاط کمتر توسعه‌یافته استان
- توسعه و افزایش ظرفیت حداکثر مخابراتی و دیتاسنترها

سایر خدمات

- تقویت و تجهیز خدمات برتر تجاری، مالی، اعتباری به‌منظور پشتیبانی از بخش‌های تولیدی

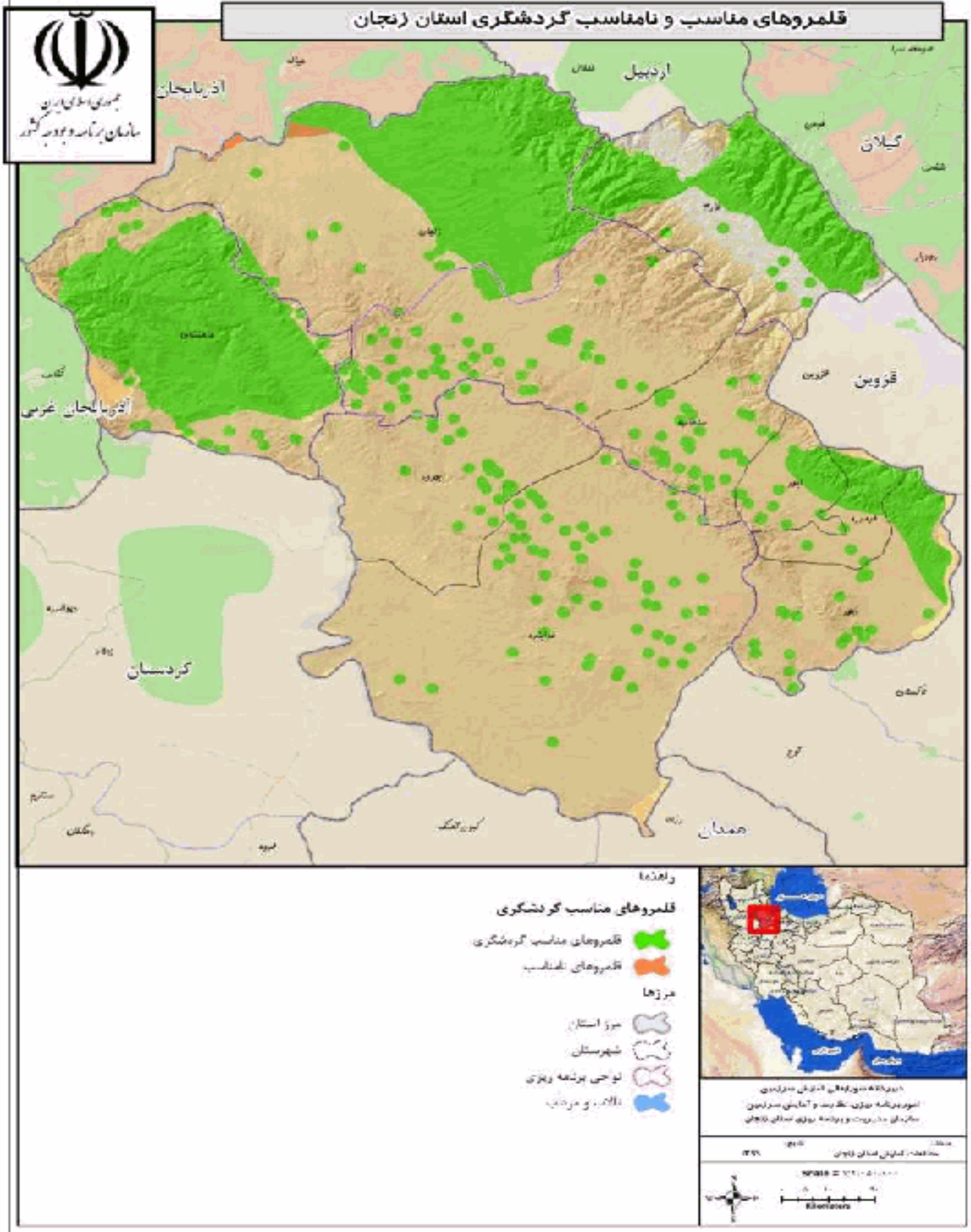
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان زنجان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
اردبیل
گیلان
قزوین
آذربایجان غربی
کردستان
همدان
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دلایل و مراتع

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان زنجان

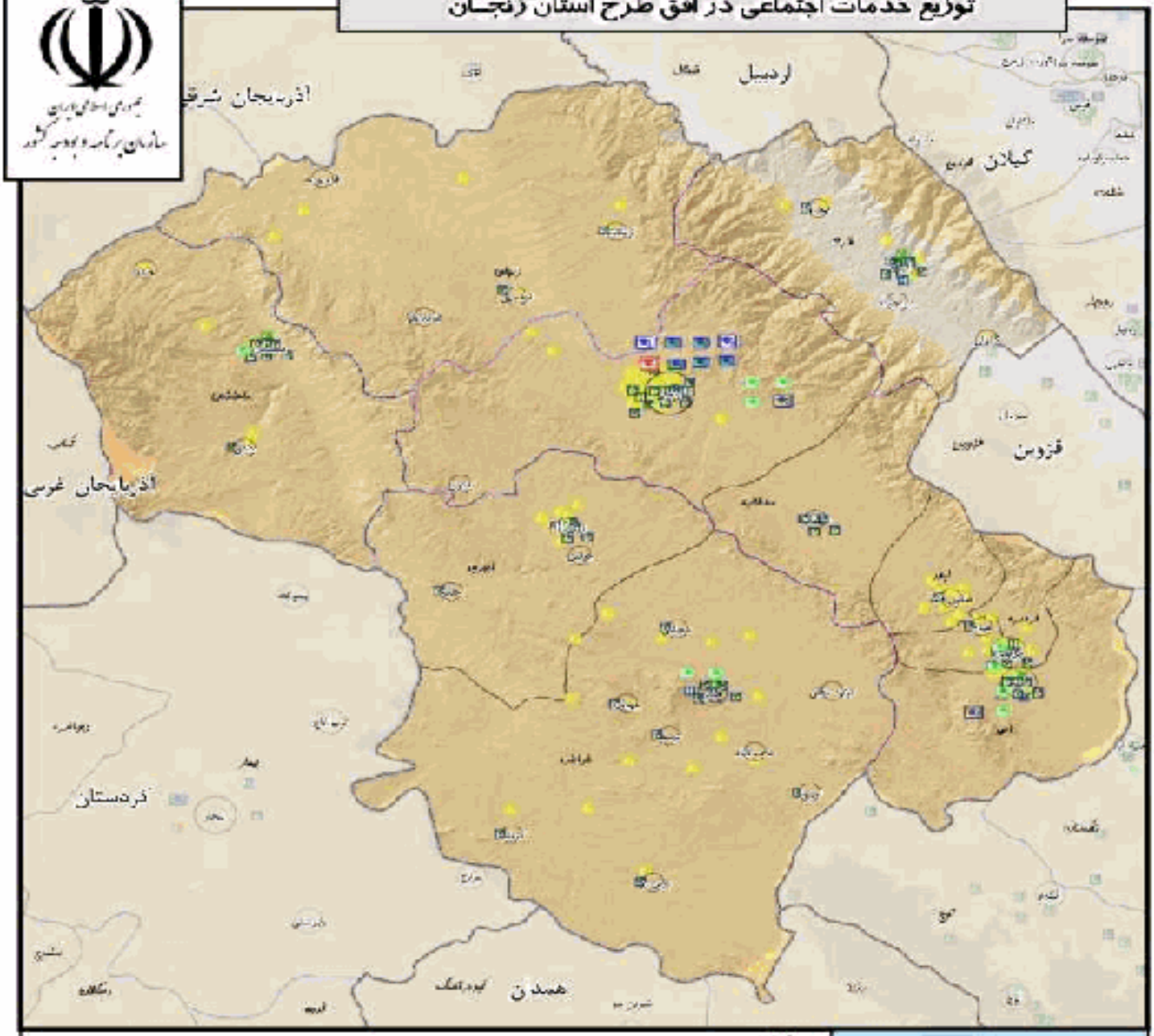

راهنما:

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد نوع
- فرا ملی، علوم پزشکی
- فرا ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع

- منطقه ای، جامع

مراکز فرهنگی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- تداخل برنامه ریزی
- دریاچه و مرداب

دپارتمان سرزمینی آمایش سرزمین
معاونت برنامه ریزی منطقه ای و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان

تاریخ ۱۳۹۹

Scale = 1:1 000,000

روستاهای مرکزی سطح یک استان زنجان

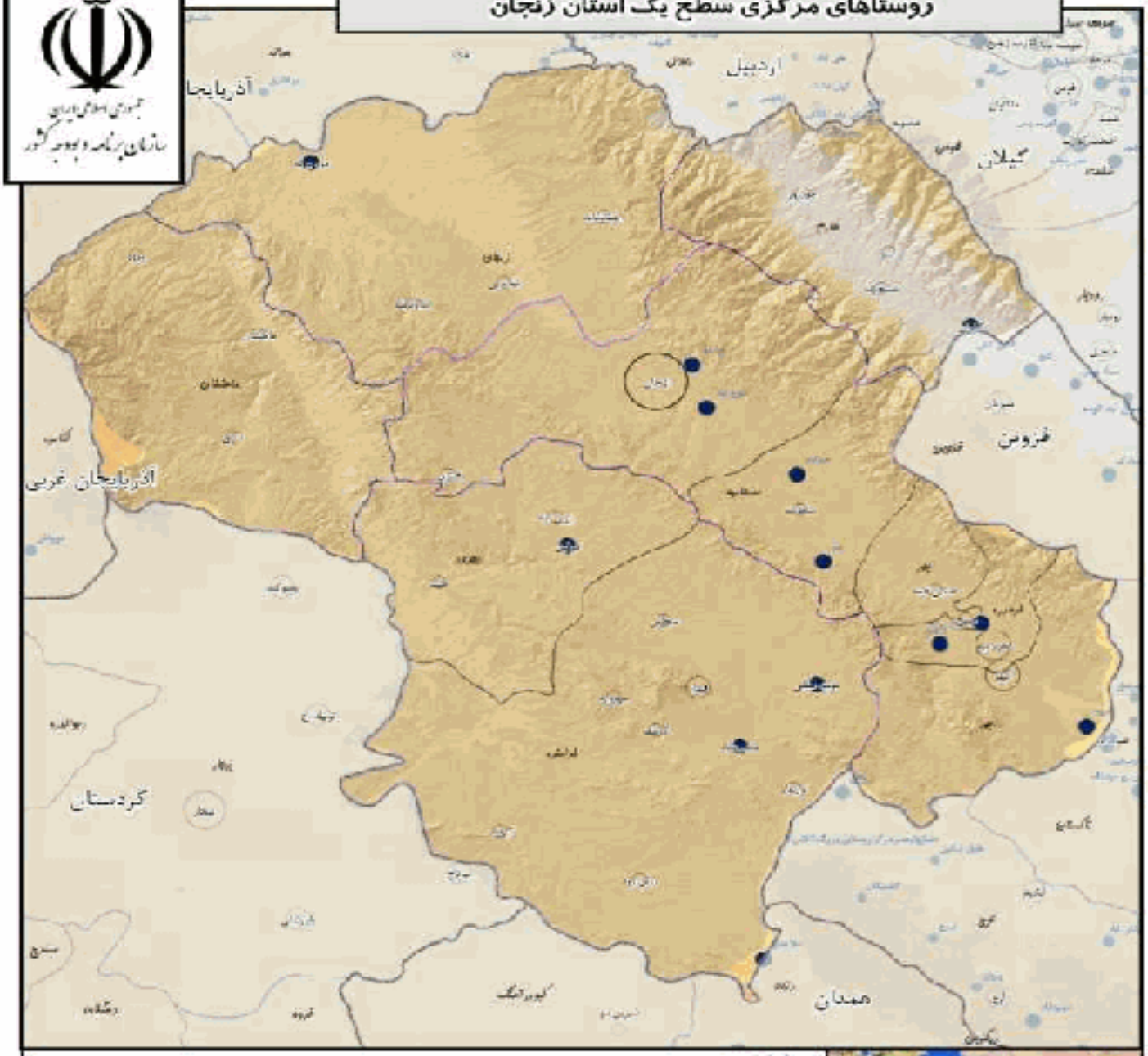

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
- بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان زنجان

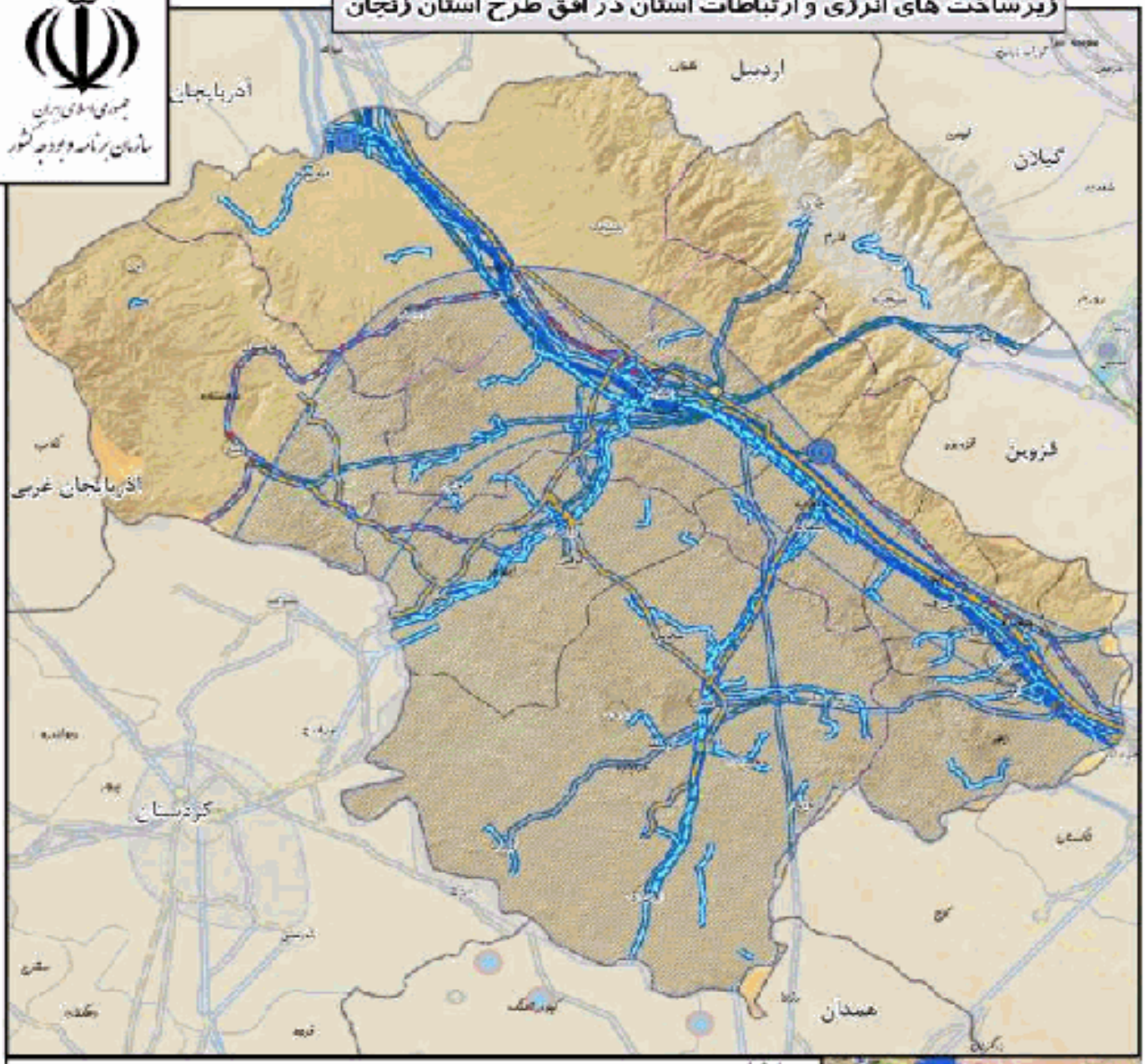

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱
- آبی
- بادی
- سیکل ترکیبی
- گازی

وضعیت مراکز
- فعال
- توسعه وضع موجود
- موجود

خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۲۳۰ کیلوولت
۴۰۰ کیلوولت
۶۳ کیلوولت
خطوط انتقال فراورده

پست برق
پستگاه تقلیل فشار گاز

وضعیت خطوط
- فعال
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل نمایی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان زنجان

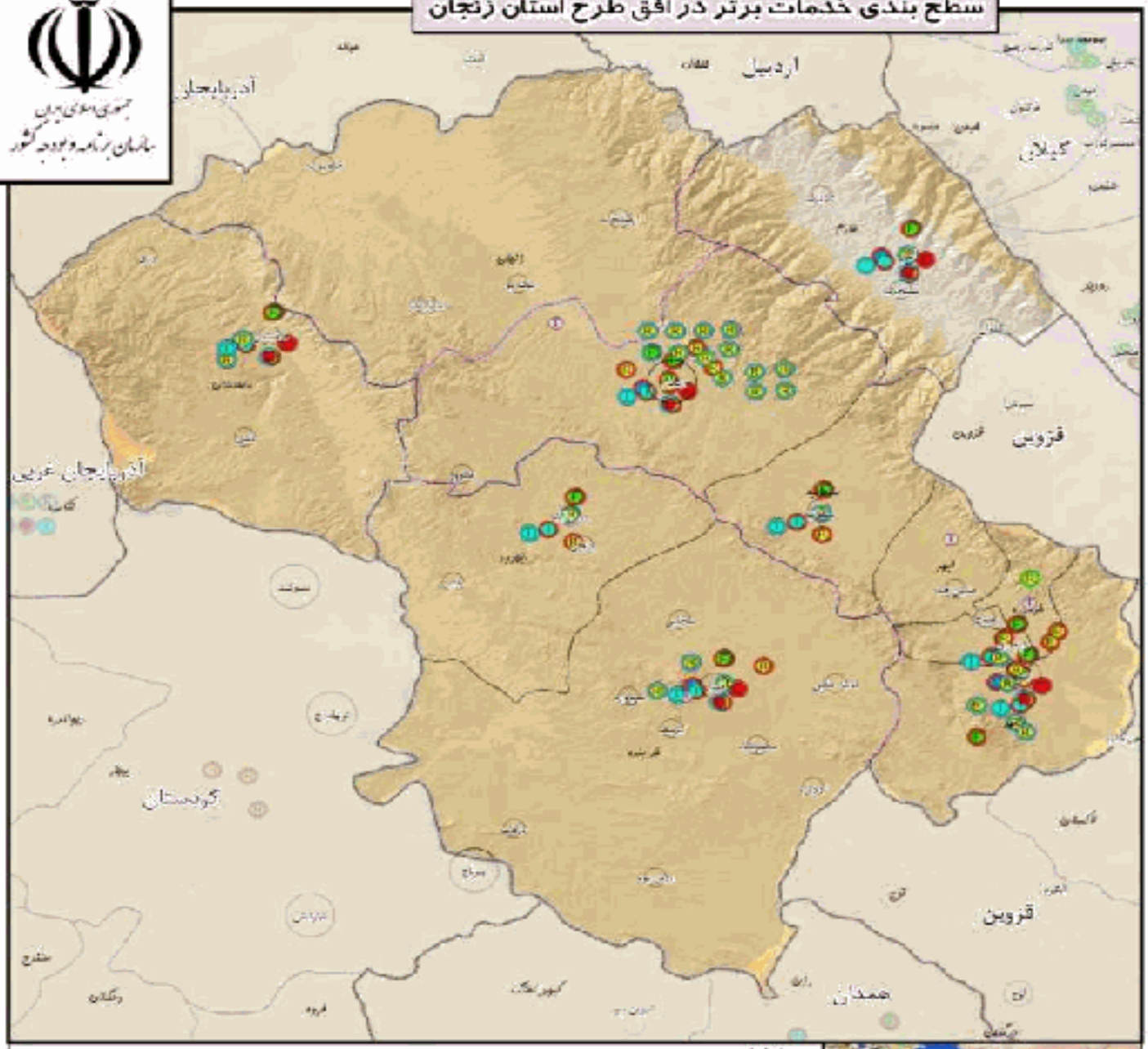

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر
- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه

مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن آوری

خدمات برتر

وضعیت
- فاق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها
- مرز استان
- شهرستان

نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان زنجان

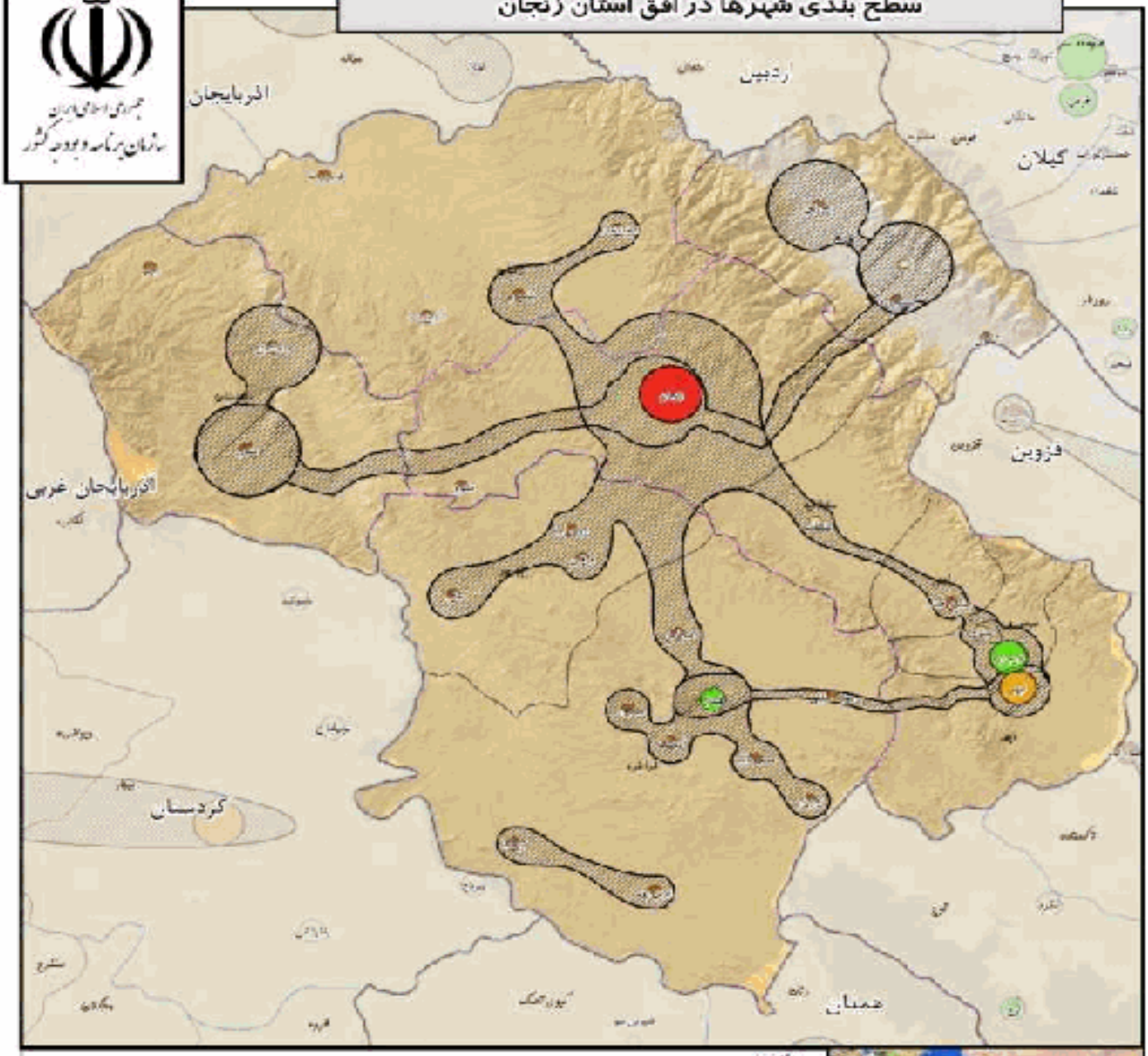

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات روستایی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای هستار

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

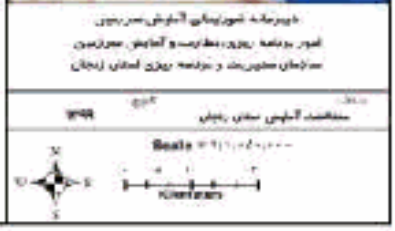

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان زنجان

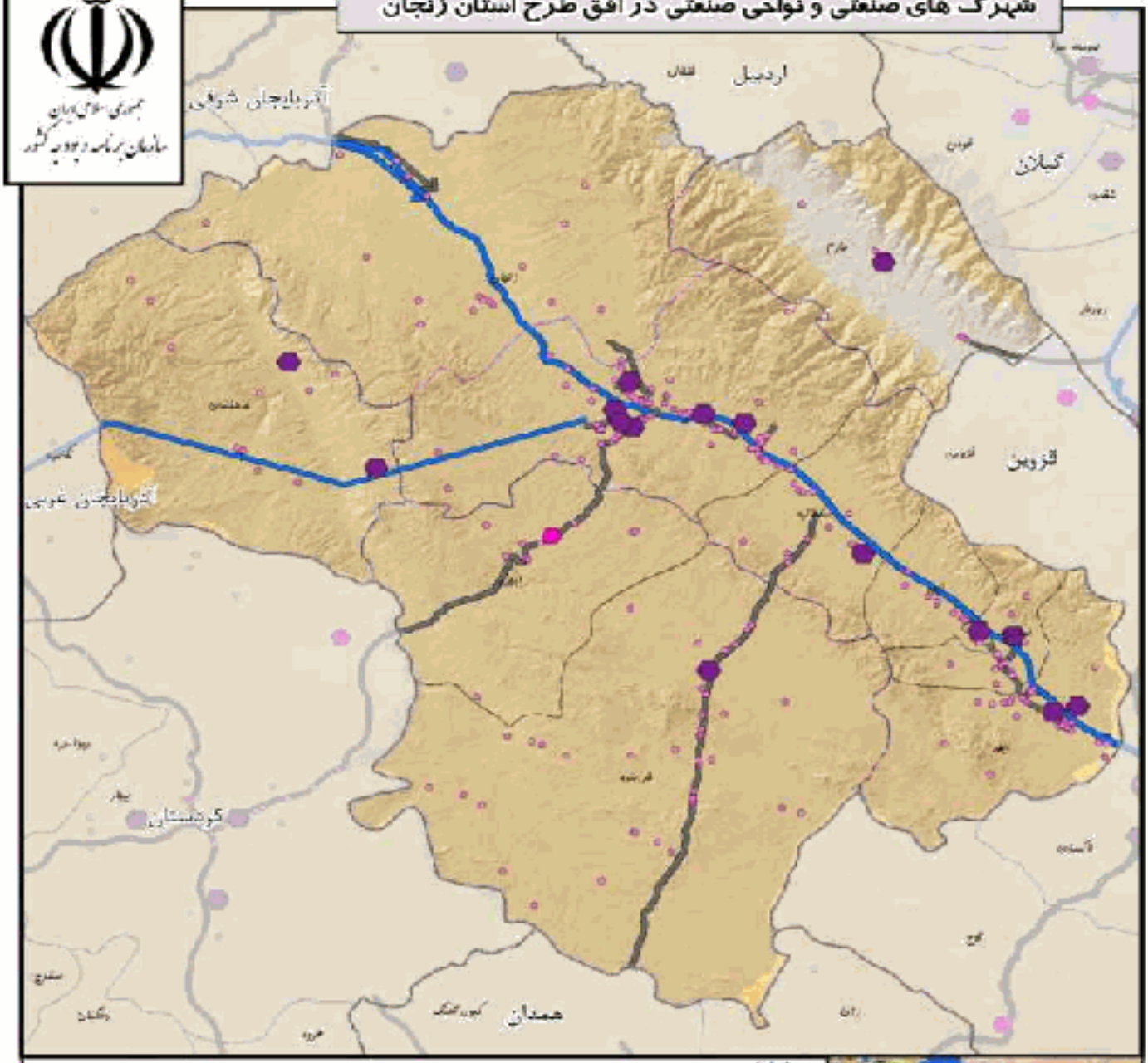

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

صنعت و معدن در افق طرح استان زنجان

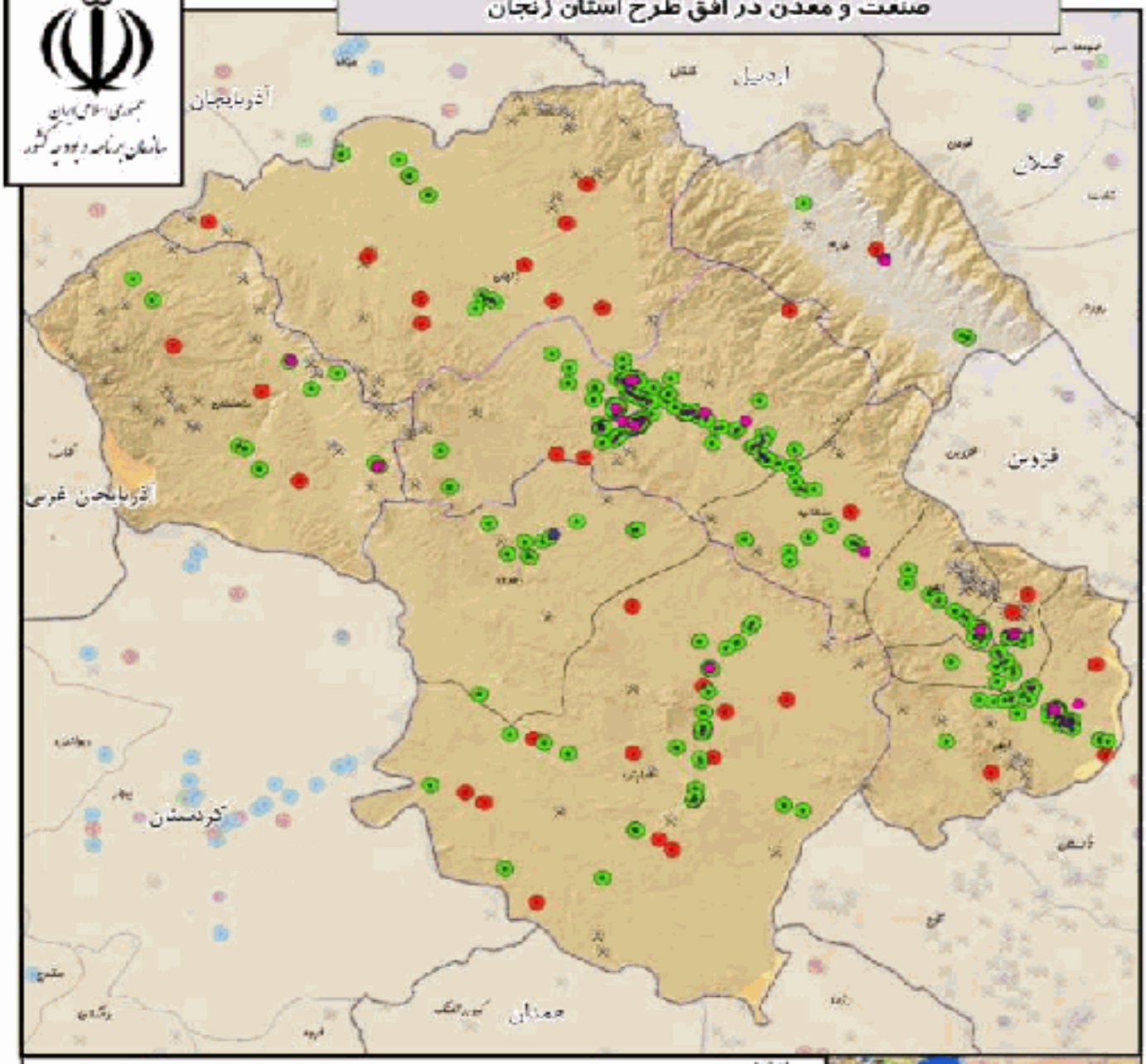

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان زنجان

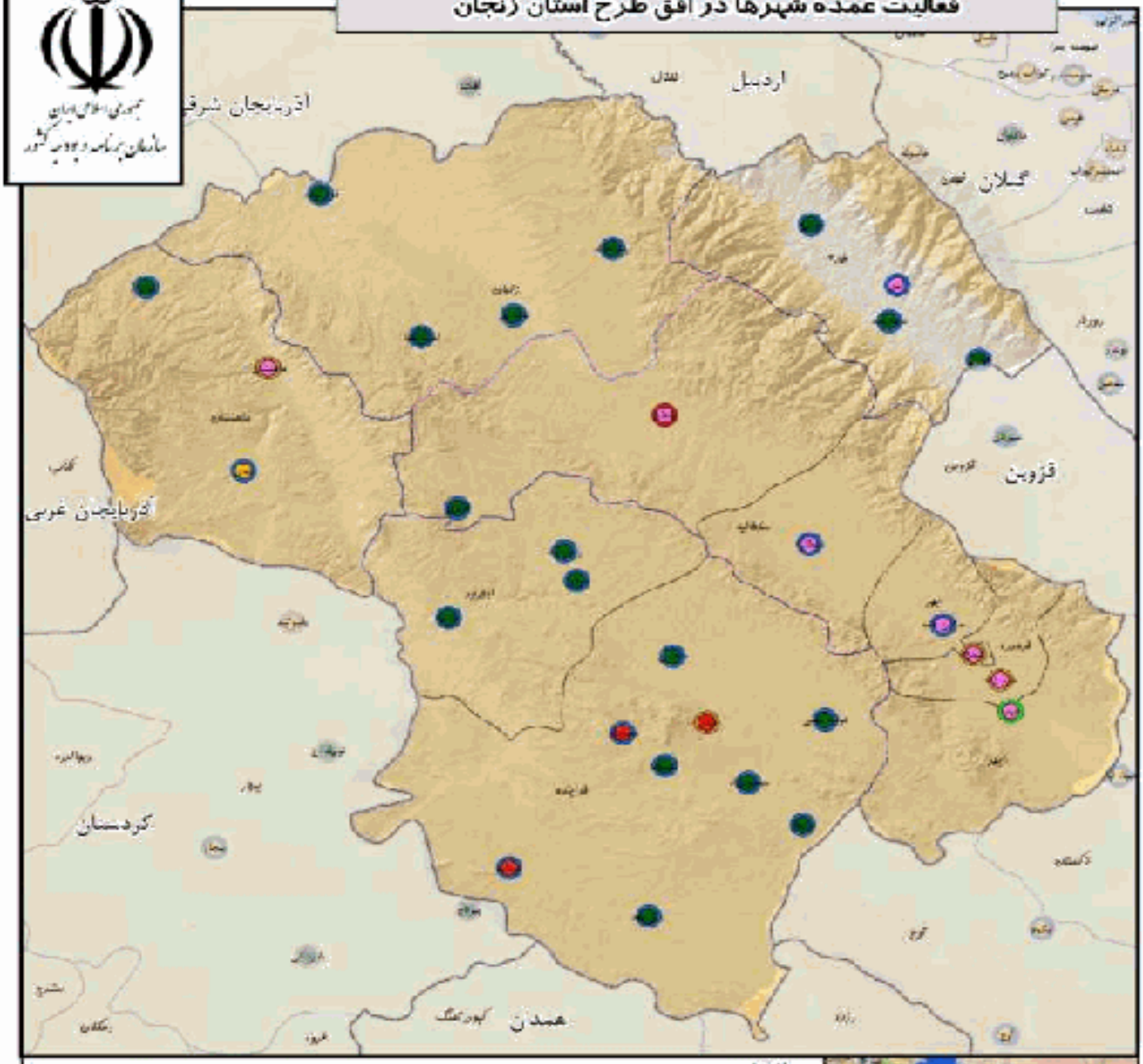

راهنما

شهر
- منطقه ای
- شهرستانی

فعالیت غالب
- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری
- چند نقشی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

شهر

کارگزد
- استانی
- فراملی
- ملی

کشاورزی استان در افق طرح استان زنجان

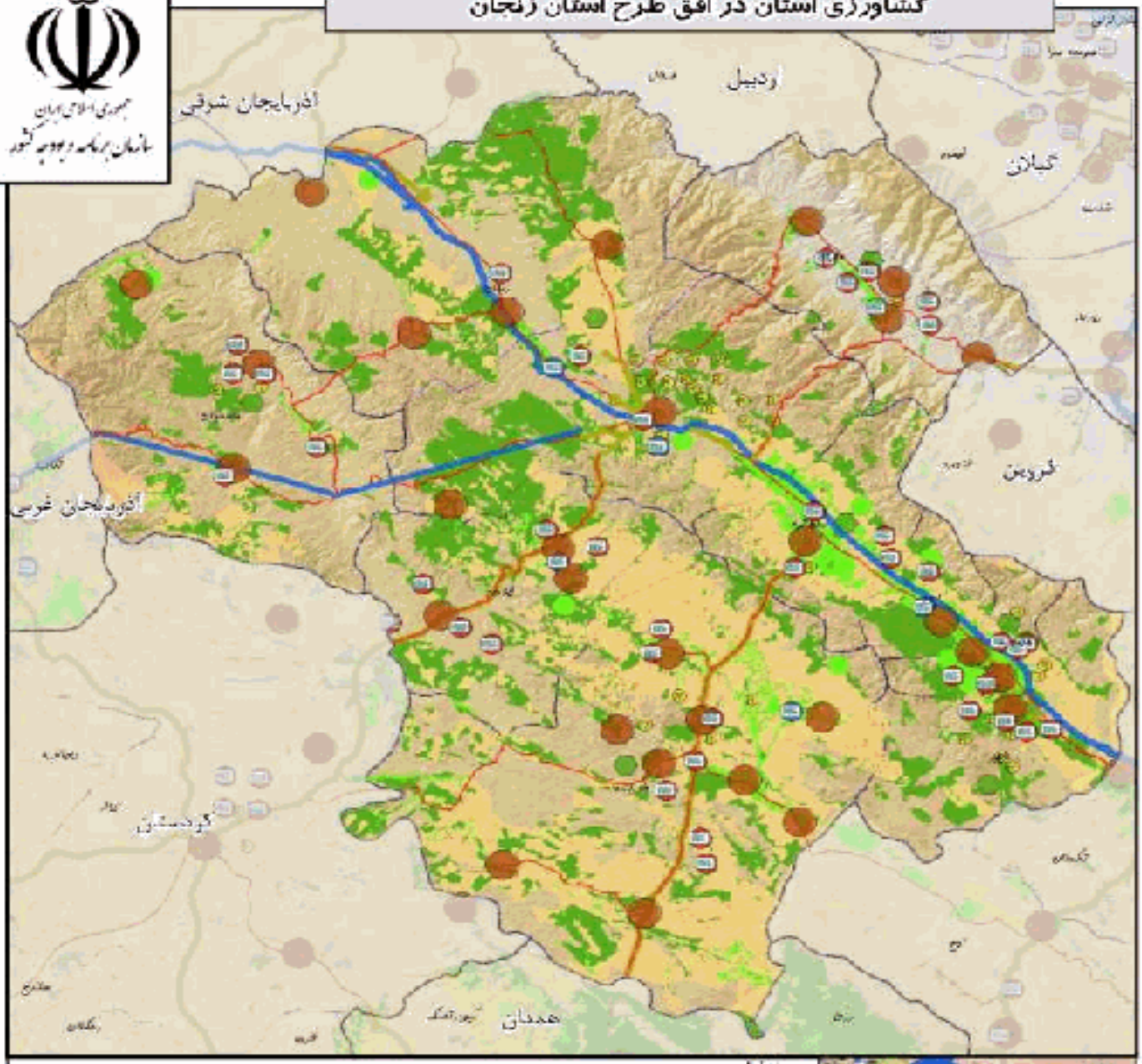

راهنما

شهر کارتیری حوزه

خوشه های کشاورزی

حوزه های کشاورزی

موقعیت رشد و نارآفرینی

واضعیت خوشه ها

افق

توسعه وضع موجود

موجود

پارک کشاورزی-صنعتی

پهنه های گردشگری

بندری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت آبیش

زراعت دیم

نوع راه

آزاد راه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

حوزه برنامه ریزی

تالاب و مرداب

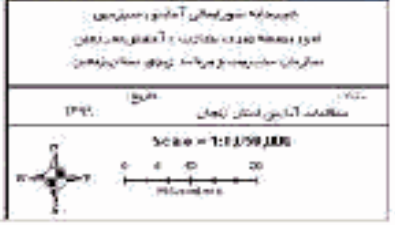

- تقویت و تجهیز مبادی ورود و خروج کالا متناسب با سیستم‌ها و شبکه‌های بین‌المللی مبادلات بازرگانی
- شناسایی و اخذ مالیات مضاعف از مساکن دوم استان و افزایش عوارض و تعرفه‌های مسکن دوم به‌منظور بازدارندگی
- تقویت پوشش خدمات رفاه عمومی در سطوح مختلف بر پایه تجویز سیاست‌های سازمان فضایی استان
- ایجاد مرکز خدمات تحقیق و توسعه (D&R) فراملی در استان

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها

کشاورزی

- تعیین نوع بهره‌برداری در اکوسیستم"پهنه‌های جنگلی"
- تعیین نوع بهره‌برداری در اکوسیستم"پهنه‌های مرتعی"
- تعیین نوع بهره‌برداری در اکوسیستم"پهنه‌های کشاورزی و باغی"
- بهره‌برداری پایدار (جایگزین شونده) از جنگل‌های استان
- بهره‌برداری پایدار (جایگزین شونده) از مراتع
- بهره‌برداری پایدار (جایگزین شونده) از اراضی کشاورزی و باغی
- کاهش آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های کشاورزی
- بهبود روش‌های تولید در فعالیت‌های بخش کشاورزی
- تکمیل زنجیره‌های فعالیتی مکمل و پشتیبان درون و بیرون بخش کشاورزی
- افزایش توان تجاری بخش کشاورزی
- افزایش سلامت مواد غذایی
- کاهش آثار جانبی نوسانات خارج از بخش کشاورزی و اثرگذار بر آن
- تنوع‌بخشی به اشتغال کشاورزی و شاغلین این بخش
- واقعی نمودن نرخ محصولات کشاورزی در تعامل با سیاست‌های وارداتی در سطح ملی
- تکمیل زنجیره و فعالیت‌های کشاورزی مکمل و پشتیبان بخش صنعت
- تکمیل زنجیره‌های فعالیتی پشتیبان و مکمل بخش کشاورزی
- بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی برای مصارف صنعتی و کشاورزی

گردشگری در افق طرح استان زنجان

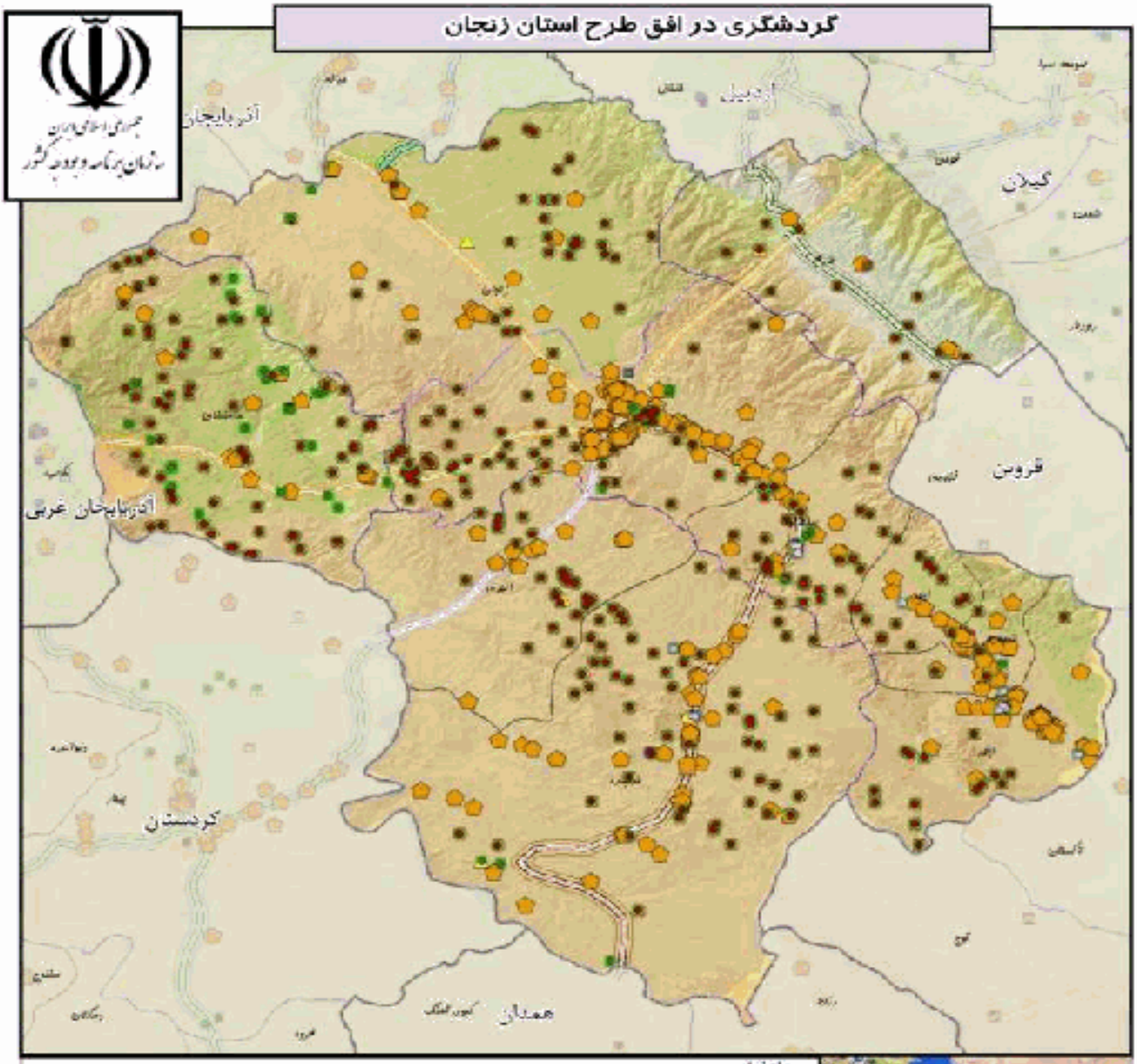

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- مذهبی
- فرهنگی
- پشتیبان
- مذهبی
- ورزشی
- مناطق توسعه گردشگری

وضعیت نقاط
- فعال

توسعه وضع موجود
- موجود
- صنایع دستی

محورهای گردشگری
- فعال
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- فرهنگی
- متمرکز

پهنه گردشگری
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- فرهنگی
- متمرکز
- ورزشی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- ...

منابع آبی استان در افق طرح استان زنجان

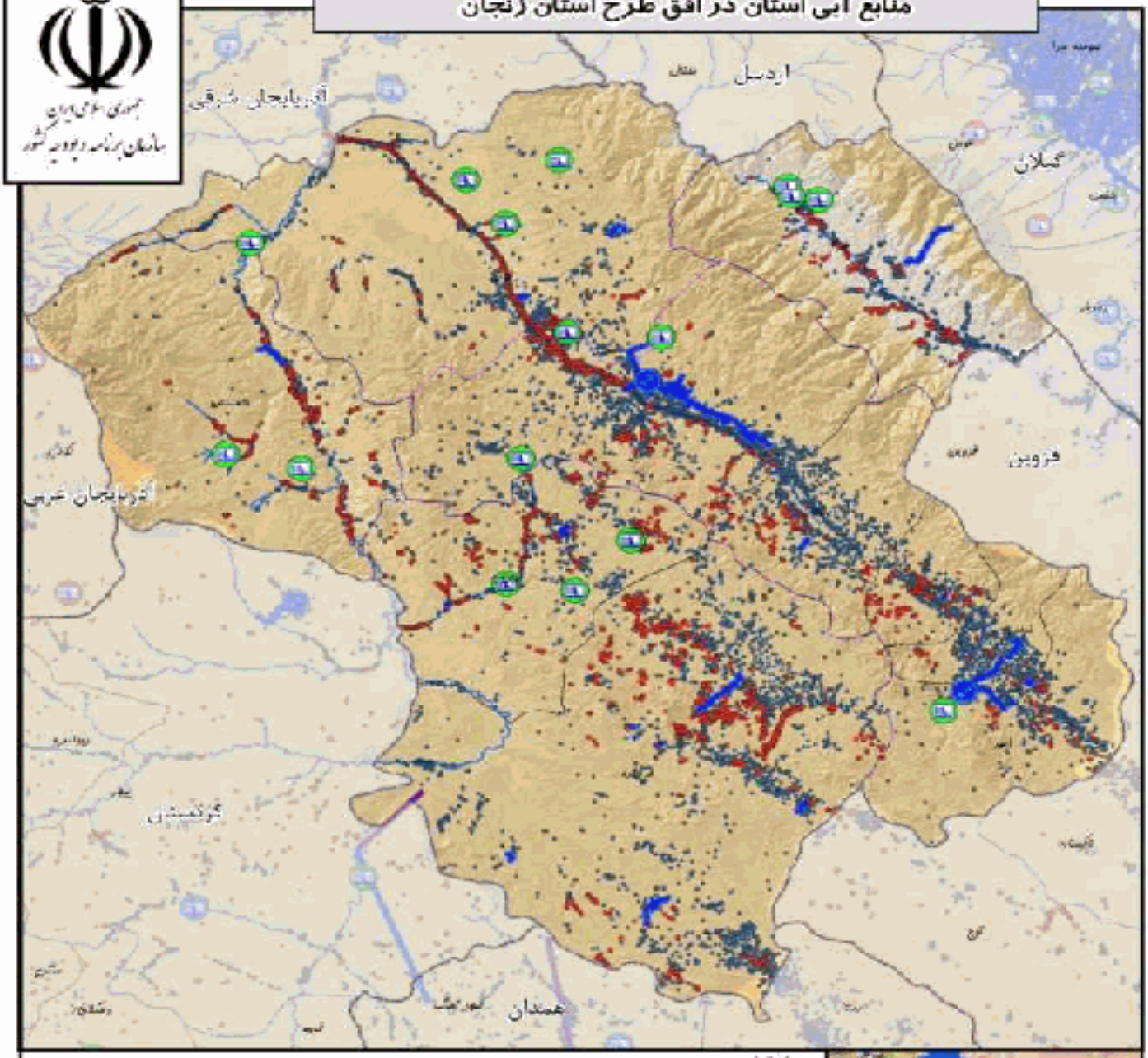

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود

موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان زنجان

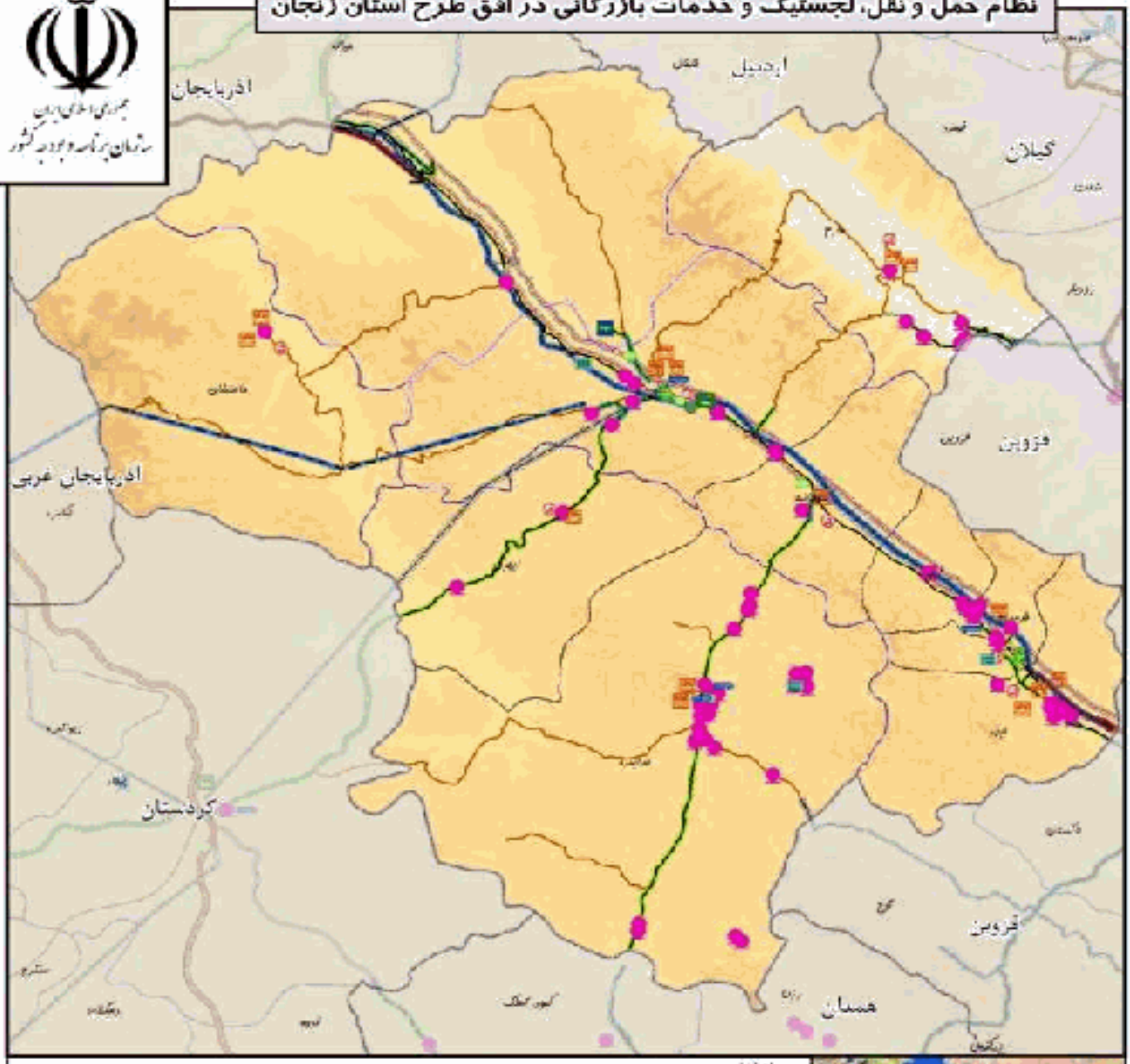

راهنما

فروگاه

کارکرد
ملی
پایانه جاده ای

نوع
بار
دو منظوره
مسافری

مراکز لجستیک

نوع
انبار
ترمینال کالا
سردخانه
سیلو
گمرک
سنگین

وضعیت محور
توسعه وضع موجود
موجود

کارکرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی

نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه آهن

راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین

مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دالاب و مرداب

سازمان فضایی وضع افق استان زنجان

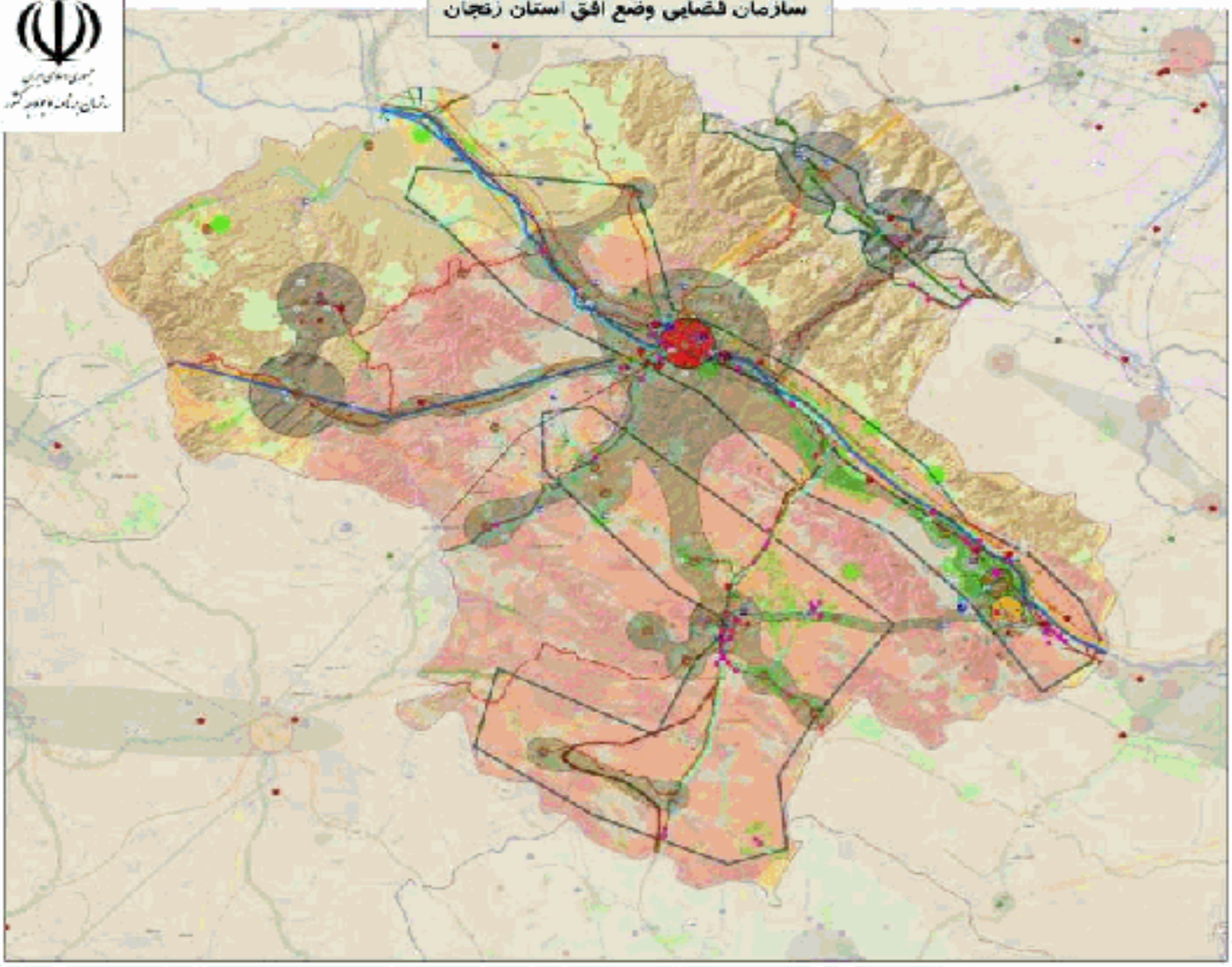

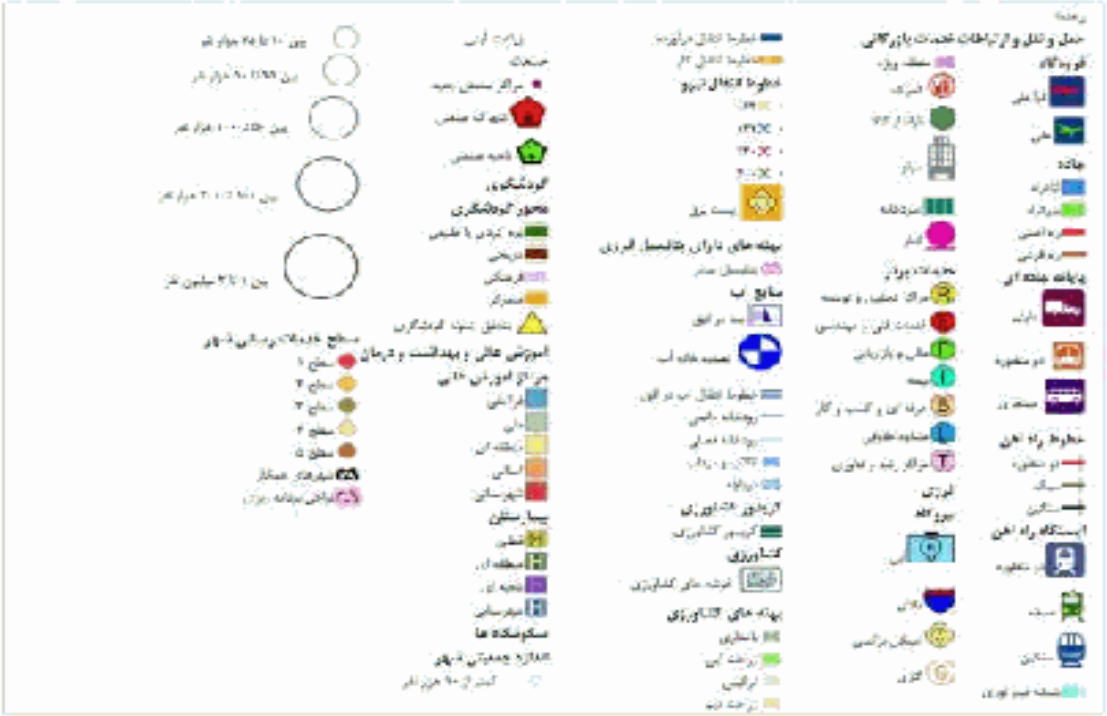

شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان قزوین در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان قزوین

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان قزوین به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- حفظ تنوع زیستی و اکوسیستمی غنی ناشی از موقعیت طبیعی خاص استان و قرار گرفتن آن در تلاقی بیوم های مختلف در کشور

- حفاظت از باغات سنتی قزوین به عنوان میراث طبیعی- فرهنگی و هویت بخش به استان
- کاهش فشار وارده بر سرزمین در بخشهای دارای فزونی ردپای اکولوژیک در استان
- تعمیق خودباوری ملی و پاسداشت میراث‌های ارزشمند ایرانی - اسلامی
- نهادینه شدن روحیه هم‌گرایی، کار جمعی و تعاون اجتماعی مبتنی بر اعتماد اجتماعی، نظم و قانون پذیری
- تحقق فرهنگ عقلانیت، عدالت و شایسته محوری در نظام قانون‌گذاری، اجرایی و نظارت فرهنگی
- توسعه گردشگری استان
- توسعه خدمات برتر
- کشاورزی پیشرفته
- صنعت توسعه یافته
- عدالت محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی و بهینه‌سازی ترکیب کمی و کیفی منابع انسانی بخش عمومی
- تحقق جبران خدمات در بخش دولتی به صورت انگیزشی و عادلانه
- ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزش‌های اخلاقی و صیانت از حقوق مردم
- توسعه دولت الکترونیک و ارتقای سطح مشارکت مردم، پاسخگویی و شفافیت حاکمیت۵عدالت محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی و بهینه‌سازی ترکیب کمی و کیفی منابع انسانی بخش عمومی
- تحقق جبران خدمات در بخش دولتی به صورت انگیزشی و عادلانه
- ارتقا و انتقال از توسعه فضایی کریدوری به توسعه فضایی پهنه‌ای
- ارتقای عدالت فضایی و بین قلمرویی
- ارتقای ارتباط پذیری و تقویت نقش مفصلی استان
- کنترل و کاهش خطرپذیری پهنه های سکونت، فعالیت و ارتباطات در قبال مخاطرات طبیعی
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- تامین بخشی از امنیت غذایی کشور شامل؛ تولیدات زراعی، باغی و تولیدات دام و طیور

شورایعالی آمایش سرزمین

- سهم ده درصدی تولیدات کشاورزی استان از کل تولیدات کشور بویژه در تولیدات دام و طیور و محصولات مهم باغی از جمله انگور و زیتون
- دشت قزوین بعنوان منطقه آزاد کشاورزی کشور[1]
- دشت قزوین، به عنوان دشت تولیدات ارگانیک و صادرات محور
- یکی از قطبهای تولیدات گلخانه ای کشور
- تامین کننده بخش عمده تولیدات باغی از جمله انگور و زیتون در سطح کشور
- قطب تولید مرغ اجداد و لاین کشور
- کشت و تولید پسته در شهرستان قزوین و بوئین زهرا

صنعت و معدن

- به عنوان یکی از استانهای صنعتی کشور، تولید بخش قابل توجهی از برخی گروه های صنعتی از جمله شیمیایی، کانی غیر فلزی و قطعات خودرو
- تامین نیاز بخشهای دیگر صنعتی کشور و صادرات محصولات کانی غیر فلزی و شیمیایی و شوینده
- سهم قابل توجه صنایع شوینده در تامین تولیدات در سطح ملی
- سهم قابل توجه کانی غیر فلزی در تامین تولیدات در سطح ملی
- توسعه شهرک تخصصی قطعه سازی خودرو و شهرک صنعتی تکنولوژی برتر
- سهم قابل توجه تولیدات مس و سیلیس در سطح ملی

گردشگری

- گردشگری طبیعی در منطقه الموت، طارم، آوج
- گردشگری تاریخی در منطقه قزوین، بویین‌زهرا، آوج
- استان به عنوان مقصد گردشگری با اقامت حداقل ۲ شب

خدمات

- ترانزیت و دپوی کالا در استان و بازرگانی خارجی از طریق گمرک شهر صنعتی البرز استان قزوین در سطح ملی
- ارائه بخشی از خدمات مربوط به خدمات درمانی در سطح ملی از جمله گردشگری سلامت

[1] – منطقه ازاد کشاورزی منطقه ای است که کلیه محصولات در این منطقه بصورت ارگانیک و صادرات محور تولید شده و هاب بین المللی توزیع و تجارت محصولات کشاورزی خواهد بود.

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی در مقیاس ملی(دانشگاه های دولتی، آزاد و غیر انتفاعی) و در مقیاس بین المللی(دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره))

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- محصولات زراعی در زمینه غلات و حبوبات شامل گندم، جو، ذرت، عدس در مناطق امایشی مجموعه شهری قزوین، بوئین زهرا، تاکستان، مرکزی دشت
- محصولات زراعی شامل گیاهان دارویی وکشت برنج در الموت
- محصولات زراعی صنعتی شامل کشت چغندر قند در بوئین زهرا و مجموعه شهری قزوین
- محصولات زراعی صنعتی و کلزا در آبیک و مجموعه شهری قزوین
- محصولات زراعی سبزیجات در مناطق امایشی مجموعه شهری قزوین، بوئین زهرا، تاکستان، مرکزی دشت
- محصولات باغبانی شامل انگور در مناطق امایشی تاکستان، بوئین زهرا و مجموعه شهری قزوین
- محصولات باغبانی شامل سیب در کلیه مناطق آمایشی
- محصولات باغبانی شامل زیتون در طارم
- کشت و تولید پسته در شهرستان قزوین و بوئین زهرا
- محصولات باغبانی شامل زغال اخته در الموت و طارم
- شیلات و آبزی پروری شامل ماهیان گرم آبی در سطح استان
- شیلات و آبزی پروری شامل ماهیان سرد آبی در کلیه مناطق آمایش
- شیلات و آبزی پروری شامل خاویار بوئین زهرا

صنعت و معدن

- صنایع پتروشیمی، صنایع تکمیلی و میان دستی (لاستیک و پلاستیک، تایر و تیوب، شوینده و رنگ و ...) در مجموعه شهری قزوین، بوئین زهرا، تاکستان
- صنایع شیمیایی در مجموعه شهری قزوین، بوئین زهرا، تاکستان
- استخراج معدن مس در طارم
- استخراج معدن(سنگهای قیمتی) در مجموعه شهری قزوین، بوئین زهرا، آوج
- استخراج معدن(شن و ماسه، استخراج سنگ لاشه، استخراج سنگ بالاست، استخراج سنگ آهک) در سطح استان

- استخراج کائولن وخاک نسوز در مناطق بوئین زهرا، تاکستان، مجموعه شهری قزوین
- استخراج سیلیس در مناطق امایشی بوئین زهرا، تاکستان، مجموعه شهری قزوین
- صنایع غذایی و تبدیلی تکمیلی و کشاورزی در زمینه فراوری در محصولات باغی(کمپوت سازی) در محدوده کلیه شهرکهای صنعتی استان
- صنایع نساجی شامل نخ و الیاف، فرش و موکت، تولید پوشاک، تولید چرم در مناطق امایشی مجموعه شهری قزوین و آبیک
- تولید کاغذ و فروارده‌های کاغذی در مناطق امایشی قزوین، الموت، آبیک، بوئین زهرا
- تولید آهن و فولاد در مناطق آمایشی مجموعه شهری قزوین، تاکستان، بوئین زهرا با رویکرد عدم توسعه کمی و نگهداشت وضع موجود
- صنایع الکترونیک در مناطق آمایشی مجموعه شهری قزوین، آبیک
- قطعه سازی، خودروسازی در مجموعه شهری قزوین و تاکستان

انرژی

- انرژی‌های نو در مناطق امایشی مجموعه شهری قزوین، تاکستان، بوئین زهرا، آبیک

خدمات

- خدمات برتر شامل خدمات پزشکی خاص در مجموعه شهری قزوین

بازرگانی

- انبارداری و فعالیت‌های پشتیبانی حمل و نقل در تاکستان و مجموعه شهری قزوین و بوئین زهرا

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی در مقیاس منطقه‌ای(دانشگاه های دولتی ،آزاد و غیر انتفاعی)

گردشگری

- گردشگری طبیعی، تاریخی- فرهنگی و سلامت در مجموعه شهری قزوین و آوج

حمل و نقل

- خدمات ترانزیتی در محورهای قزوین- تهران، قزوین- قم، قزوین- رشت، قزوین- زنجان در مجموعه شهری قزوین، تاکستان، بوئین زهرا، آبیک

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

قزوین استانی با هویت اسلامی- ایرانی و دارای توسعه پایدار و متوازن، مبتنی بر اقتصاد دانش‌بنیان، پیشرو و ممتاز در بخش خدمات برتر، بازرگانی و گردشگری فرهنگی و تاریخی و با حفظ و ارتقای جایگاه صنعت، کشاورزی و جامعه‌ای متدین، سلامت و شاداب و در راستای حفظ منابع طبیعی و محیط‌زیست و در تعامل

بیانیه:

در سال ۱۴۲۴، ایران سرزمینی است که با تکیه بر جامعه بالنده، تمدن دیرین، فرهنگ اسلامی-ایرانی فاخر، انسجام ملی، هم‌نوایی خرده‌فرهنگ‌ها، استعدادهای انسانی و سرزمینی خدادادی، جوشش‌های نوآوری فناورانه، نمودهای بارز تحقق الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت را به جهان عرضه می‌کند و به دستاوردهای زیر نائل شده است:

- اقتصاد متنوع و موقعیت مفصلی ایران در شبکه جریان‌های ارتباطی بین‌الملل، حلقه‌های تعاملِ پویایی با جهان ساخته و در اقتصاد منطقه و جهان، ارزش‌آفرینی می‌کند.
- عدالت اجتماعی، رفاه و کیفیت زندگی شایسته برای ساکنان همه مناطق فراهم آمده است.
- همبست امنیت غذا، آب و انرژی برقرار است و ایرانیان، پویایی و دوام زیست بوم های متنوع و متعدد سرزمین را با حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست پاس می‌دارند.
- نظام اسکان و فعالیتِ شبکه‌ای، متعادل، منسجم و هم پیوند برقرار است.
- ایران، با تکیه بر گردشگری اجتماع‌محور، فرهنگ‌مبنا و حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی، گردشگران جهان را به خود جذب می‌کند.
- کشوری با امنیت بالندهٔ مردم محور و برخوردار از قدرت دفاع عامل و غیرعامل، نقشی فعال در امنیت هم‌پیوند منطقه و بین‌الملل ایفا می‌کند.
- نظام حکمروایی سرزمینی توسعه گرا، عدالت محور و مردم گرا استقرار یافته است.

ماده ۳) اهداف

تحقق چشم انداز توسعه فضایی سرزمین، منوط به دستیابی به اهداف زیر است:

- نقش‌آفرینی و رقابت‌پذیری در شبکه جریان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی
- اقتصاد متنوع، درونزا، برون‌گرا و ارزش‌آفرین مبتنی بر سرمایه انسانی، فناوری نوآورانه و تخصص‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای
- حفاظت، احیاء و بهره‌برداری خردمندانه از منابع طبیعی، محیط‌زیست و میراث فرهنگی برای نیل به توسعه پایدار
- سازمان فضایی شبکه‌ای، متعادل، منسجم، هم‌پیوند، تاب‌آور و غیرمتمرکز سازگار با تغییر اقلیم
- عدالت، رفاه و مشارکت اجتماعی، حفظ و تعمیق انسجام ملی، یکپارچگی سرزمین و هویت ایرانی-اسلامی
- امنیت بالنده سرزمین در همه وجوه و قدرت بازدارنده

- ایجاد و توسعه کشاورزی هوشمند
- توسعه بیمه محصولات کشاورزی با توجه به بالا بودن عوامل خسارت‌زای طبیعی
- توسعه باغات دیم در مناطق کوهستانی و میان‌بند

صنعت و معدن

- تعیین نوع بهره‌برداری در اکوسیستم"پهنه‌های شهری - روستایی- صنعتی"
- کاهش آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های صنعتی، معدنی و خدماتی
- توسعه انواع صنایع جدید مطابق با مأموریت‌های بیرونی و درونی و مزیت‌های استان
- تعمیق تعامل بخش صنعت با مراکز علمی و تحقیقاتی
- تکمیل زنجیره و فعالیت‌های کشاورزی مکمل و پشتیبان بخش صنعت
- سیاست‌گذاری برای شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی استانی و فرا استانی
- کاهش تعارضات صنایع موجود با محیط زیست
- توسعه صنایع جدید و شیوه‌های تولید سازگار با محیط‌زیست استان
- تکمیل زنجیره‌های فعالیتی پشتیبان و مکمل بخش صنعت
- بهره برداری پایدار از منابع طبیعی برای مصارف صنعتی و کشاورزی

نظام سکونتگاهی

- متناسب سازی الگوهای نظام خدمات‌رسانی در روستاها
- ایجاد شرایط مطلوب زیست و فعالیت برای گروه‌های هدف خاص مهاجرت به استان
- تشویق بازگشت روستاییان مهاجر به روستاها
- تأمین مسکن پایدار
- نظارت مؤثر بر ساخت و سازهای استان
- کنترل توسعه املاک و مستغلات
- تقسیم‌کار وظایف عملکردی مقیاس استانی مراکز سکونت بر مبنای مزیت‌ها و اصل عدالت تخصیصی
- ارتقاء مقیاس مرکز استان به مقیاس فراملی
- ارتقاء مقیاس مراکز اصلی غرب استان بر مبنای اصل توازن منطقه‌ای

سازنده با سایر استانها وکشورها. بر اساس این چشم‌انداز، ویژگی‌های استان قزوین در افق ۱۴۲۴ با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به صورت زیر ترسیم گردیده است:

- هویت‌مندی بر اساس هویت اسلامی- ایرانی
- بهره مند از مدیریت اقتصادی برتر در شاخص های بهره‌وری در مقیاس ملی
- توسعه فعالیتهای صنعتی مبتنی بر اقتصاد دانش بنیان، با تمرکز بر صنایع با ارزش افزوده بالا و مزیت رقابتی پایدار با هدف صادرات به خارج از استان
- برخوردار از کشاورزی پایدار، متناسب با منابع آبی و توان‌های محیطی
- موفق در مدیریت منابع طبیعی و محیط زیست
- دارای توزیع متعادل جمعیت و فعالیت در پهنه جغرافیایی استان
- قطب آموزش عالی و تولید دانش و فناوری پیشرفته در سطح کشور
- برتر در بخش گردشگری، به ویژه گردشگری فرهنگی و تاریخی
- پیشرو در ارائه خدمات برتر و بازرگانی
- استانی امن با شهروندانی متدین، سلامت و با نشاط
- گسترش تعامل و ارتباطات سازنده با سایر استان‌ها و کشورها در امتداد اهداف و ارزش‌های اساسی و بنیادین و چشم انداز استان

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- توسعه صنعت با تمرکز بر صنایع با ارزش افزوده بالا
- توسعه کشاورزی بر پایه رشد بهره وری و محیط زیست پایدار
- توسعه خدمات برتر و بازرگانی مبتنی بر توسعه زیرساختها و فناوریهای پیشرفته و حیاتی
- توسعه گردشگری مبتنی بر توسعه فرهنگی و اجتماعی

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- ایجاد شبکه‌ای قوی از دانشگاه‌ها و پارک‌های علم‌وفناوری و صنایع دارای تکنولوژی بالا در همکاری‌های ملی و بین‌المللی برای برقراری ارتباط بین فعالیت‌های صنعتی و خدماتی با فناوری‌های نوین و پشتیبانی از نیروی متخصص عملی در استان و کشور
- بهره‌گیری از موقعیت ویژهٔ جغرافیایی استان و همجواری آن با مجموعهٔ شهری تهران و البرز و تعیین نقش استان به‌عنوان نقطهٔ شروع مجموعه‌های شهری مرکزی کشور و هاب ارتباطی شمال غرب کشور

شورایعالی آمایش سرزمین

- توسعهٔ خدمات بازرگانی و زیرساخت‌های مبادلهٔ خارجی (حمل‌ونقل‌وانبارداری و لاجستیک) در استان در سطوح ملی (شمال غرب کشور) و فراملی (قرارگیری در مسیر جادهٔ ابریشم و توانایی ارتباط بین جادهٔ ابریشم دریایی و خشکی) و کاهش تمرکز از بخش مرکزی کشور با کارکرد ارتباطی شمالی-جنوبی و تقویت شبکه‌های جاده‌ای و ریلی سریع

- توسعهٔ صنایع پایدار و ارتقای جایگاه صنعتی استان از طریق اصلاح و تکمیل زنجیره‌های تولید و توسعهٔ خوشه‌های صنعتی و گسترش رقابت‌پذیری و تمرکز بر صنایع دارای فناوری بالا و افزایش بهره‌وری عوامل تولید و تغییر فناوری‌های تولیدی و مدرن‌سازی و تعیین نقش در ارتباط‌های بین‌المللی و افزایش بهره‌وری معادن و اکتشاف معادن دارای مزیت رقابتی

- توسعهٔ کشاورزی، دامداری و آبزی‌پروری پایدار، مدرن و رقابتی از طریق پالایش، ارتقای سطح فناوری و افزایش بهره‌وری عوامل تولید و مدرن‌سازی و توسعهٔ صنایع تبدیلی و تبدیل استان به پایگاه غذای حلال

- توسعهٔ گردشگری و افزایش ظرفیت‌ها و قابلیت‌های خدماتی و گردشگری (بوم‌گردی پایدار و زنجیره‌های کامل پشتیبان آن، گردشگری تاریخی و خدمات پشتیبان آن) در استان و شناسایی استان به‌عنوان نزدیک‌ترین مقصد به مجموعهٔ شهری تهران و نخستین پایتخت ایرانی-اسلامی و ترویج فرهنگ و آیین‌های بومی و تقویت جایگاه استان از طریق برگزاری مجموعه‌ای از رویدادهای فرهنگی، ورزشی

- تغییر ساختار و ایجاد زیرساخت‌های ارتباطی و اطلاعاتی مدرن متناسب با نقش و عملکرد استان به‌عنوان مشوق جذب سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های متفاوت استان و هوشمندسازی شهرها و مناطق استان برای جذب طبقهٔ خلاق به استان

- تعادل‌بخشی به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در استان و کاهش نابرابری در دسترسی به خدمات پشتیبان زیست و تامین زیرساخت‌های لازم در مناطق کمتر توسعه یافته و ارتقای کیفیت زندگی عادلانه در تمام عرصه‌های استان

- بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی استان از طریق تمرکز بر توسعهٔ انرژی‌های نو، نهادینه نمودن رویکرد عرضه و تقاضا و افزایش سطح آگاهی عمومی در مدیریت بهینه منابع آب، افزایش توان پاسخگویی و تاب‌آوری در مواجهه با بحران‌های طبیعی درونی و بیرونی استان

- تعامل با سایر استان‌های همجوار در قالب نهادهای مشترک منطقه‌ای برای ایجاد هماهنگی و تقسیم‌کار بین آن‌ها (در مواردی چون توسعهٔ منطقه‌ای، رفع نابرابری و افزایش دسترسی، مدیریت و بهره‌برداری بهینه و یکپارچه از منابع آب و کاهش اثرات زیست‌محیطی)

- حفاظت و بهره‌برداری از هویت فرهنگی استان در کنار افزایش امنیت اجتماعی، دربرگیرندگی اجتماعی و افزایش ظرفیت گشودگی ساکنان استان متناسب با عملکردهای ملی و منطقه‌ای استان

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- استقرار جمعیت شهری در مرکز و شرق مجموعه شهری قزوین، آبیک، تاکستان و بوئین زهرا
- استقرار جمعیت شهری(شهرهای کوچک) در رازمیان، رجایی دشت، معلم کلایه، کوهین، سیردان، خاکعلی، ارداق، نرجه، سگزآباد ، آوج و آبگرم
- در سکونتگاههای روستایی با قابلیت مرکزیت در رزجرد، نیاق، کوهگیر، ناصرآباد(ابیک)، یحیی آباد، حصار ولیعصر و آراسنج

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (فعالیتهای کشاورزی، صنعت ومعدن وخدمات)

- منطقه شمالی با اولویت توسعه فعالیت‌های گردشگری
- منطقه میانی با اولویت توسعه فعالیت‌های صنعتی، خدماتی، کشاورزی (زراعت آبی، دیم و باغداری)
- فعالیت صنعتی در خارج از مجموعه شهری قزوین شامل مثلث صنعتی قزوین بوئین زهرا تاکستان و همچنین قزوین-رشت
- منطقه جنوبی با اولویت فعالیت‌های کشاورزی (زراعت آبی و دیم) و گردشگری در شهرستان آوج
- فعالیتهای دامداری در مناطق کوهستانی آوج و طارم و کوهین و الموت

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات(از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- مناطق حفاظت‌شده و مناطق شکار ممنوع در منطقه الموت، باشگل در تاکستان، کوهین، آبیک و آوج
- پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد از جمله زلزله‌خیزی در مناطق شمال مجموعه شهری و جنوب الموت غربی و شرقی و جنوب بوئین زهرا و جنوب تاکستان و منطقه آوج
- پهنه‌های در معرض خطرات سیل‌خیزی و حاشیه رودخانه ها در منطقه الموت شرقی، شمال کوهین ، جنوب آبیک و مرکز بوئین زهرا و شرق آوج

قلمروهای فاقد مزیت برای استقرار جمعیت و توسعه سکونتی (شهری و روستایی)

- پهنه‌های منابع طبیعی(مراتع و جنگل) و مراتع در منطقه آمایشی الموت شرقی، غربی، طارم و کوهین، شمال آبیک، غرب تاکستان، شمال آبیک و جنوب بوئین زهرا، جنوب تاکستان و منطقه آوج و مناطق جنگلی در در تاکستان

- مناطق حفاظت شده، تیراندازی و شکار ممنوع در مناطق الموت، باشگل در تاکستان، کوهین،طارم سفلی، آبیک و آوج
- مناطق دارای تراکم جمعیت بالا مانند مجموعه شهری قزوین بر اساس سیاست تمرکز زدایی و رفع تک مرکزی بودن قزوین
- همچنین پهنه‌های مناسب برای توسعه فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و گردشگری

قلمروهای فاقد مزیت در توسعه‌ی فعالیت (کشاورزی، صنعتی و ...)

- مناطق سکونتی شامل مرکز و شرق مجموعه شهری قزوین، شرق آبیک و تاکستان و بوئین زهرا و مناطق حفاظت شده، تیراندازی و شکار ممنوع شامل الموت، باشگل در تاکستان، کوهین، طارم سفلی، آبیک و آوج

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و معدنی

- توسعه فعالیت صنعتی در تمامی پهنه‌های حساس و دارای ارزش‌های محیط زیستی (مناطق حفاظت‌شده و مناطق شکارممنوع) در منطقه الموت، باشگل در تاکستان، کوهین،طارم سفلی، آبیک و آوج
- پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد (زلزله‌خیزی، سیل‌خیزی و خشک‌سالی) دارای محدودیت است و توسعه فعالیت‌های کشاورزی در برخی از پهنه‌های فوق مانند پهنه‌های دارای ارزش‌های محیط زیستی با رعایت الزامات خاص امکان‌پذیر است.
- بر اساس نتایج ظرفیت برد استان ۴ منطقه آمایش واقع در بخش میانی استان شامل مجموعه شهری قزوین، تاکستان ، آبیک و بوئین زهرا دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی، صنعتی، معدنی می باشند.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان قزوین به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- بخش صنعت توسعه یافته به عنوان اولویت دار ترین بخش اقتصادی و ارتقای جایگاه صنعتی استان در کشور به شکلی که این بخش قادر به جذب برخی از سرمایه گذاری و همچنین فعالیتهای صنعتی با ارزش افزوده بالا باشد.
- کشاورزی پایدار، مدرن و رقابتی با استفاده بهینه از قابلیتهای کشاورزی استان به عنوان اولویت دوم توسعه استان به گونه ای که این بخش بتواند ضمن تأمین بخش اصلی نیازهای غذایی استان ، بخشی از نیازهای استان تهران و سایر نقاط کشور در زمینه تولیدات کشاورزی (بویژه در زیر بخشهای دام و طیور) را تأمین نماید.
- خدمات برتر و بازرگانی توسعه یافته متناسب با تولیدات کشاورزی و صنعتی استان از یکسو و موقعیت ترانزیتی استان از سوی دیگر در راستای تراکم زدایی فعالیتهای خدماتی، بازرگانی و ارتباطی از تهران و از طرفی دیگر مبتنی برفناوریهای پیشرفته و حیاتی در راستای خلق ثروت و ارزش برای استان حرکت کند.

- توسعه گردشگری با توجه به قابلیت بخش در زمینه گردشگری طبیعی و تاریخی در استان که می تواند زمینه های جدید فعالیت در راستای توسعه استان را ایجاد نماید.

منطقهٔ برنامه‌ریزی مرکزی

- خدمات با فناوری سطح بالا و خدمات تحقیق و توسعه
- صنایع تولیدی موادغذایی و کانی غیرفلزی، شیمیایی
- خدمات مالی و بیمه، اطلاعات و ارتباطات و خدمات اداری و پشتیبانی عرصه زیست
- زارعت، باغداری ، دامپروری و پرورش طیور مکانیزه و بازارگرا

منطقهٔ برنامه‌ریزی الموت

- زراعت، باغداری، زنبورداری و پرورش آبزیان مکانیزه و بازارگرا و دامپروری سنتی با نگهداشت مراتع
- خدمات تفریحی و تفرجگاهی گسترده و تخصصی
- خدمات ورزشی تخصصی

منطقهٔ برنامه‌ریزی طارم-کوهین

- خدمات تفریحی و تفرجگاهی گسترده و تخصصی
- استخراج معدن و صنایع پایین‌دستی وابسته به آن
- زراعت و باغداری، زنبورداری، پرورش آبزیان ، دامپروری سنتی با نگهداشت مراتع
- صنایع تولید انرژی‌های نو

منطقهٔ برنامه‌ریزی آبیک

- زراعت و گلخانه، دامپروری و پرورش طیور مکانیزه
- صنایع تولیدی موادغذایی، شیمیایی، فلزی و ماشین‌آلات، لاستیکی و پلاستیکی
- صنایع تبدیلی و پشتیبان کشاورزی
- صنایع تولید انرژی‌های نو
- خدمات حمل‌ونقل

منطقهٔ برنامه‌ریزی بوئین‌زهرا

- زراعت، باغداری، دامپروری و پرورش طیور و پرورش آبزیان مکانیزه و بازارگرا
- صنایع تولیدی موادغذایی، شیمیایی و کانی غیرفلزی
- خدمات حمل‌ونقل

منطقهٔ برنامه‌ریزی تاکستان

- کشاورزی، زراعت، باغداری، دامپروری و پرورش طیور مکانیزه و بازارگرا

- صنایع تولیدی موادغذایی و کانی غیرفلزی، فولادی و فلزی
- صنایع تبدیلی، منطقه ویژه اقتصادی
- صنایع تولید انرژی‌های نو
- خدمات مالی و بیمه، اطلاعات و ارتباطات و خدمات اداری و پشتیبانی و خدمات تحقیق و توسعه
- خدمات درمانی و ارائه خدمات به شهرهای مجاور

منطقه برنامه‌ریزی آوج

- کشاورزی زراعت ، دامپروری سنتی با نگهداشت مراتع
- خدمات تفریحی و تفرجگاهی و تخصصی
- خدمات گردشگری
- استخراج معدن و صنایع پایین‌دستی وابسته به آن
- صنایع غذایی، سلولوزی، تبدیلی و پشتیبان کشاورزی

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

- توسعهٔ مراکز تحقیقاتی و آموزشی فنی و حرفه‌ای و آموزش و ترویج روش‌های کشت، دامداری و آبزی‌پروری مدرن و ارتقای فناوری و تحول در روش‌های بهره‌برداری به سمت مکانیزاسیون و صنعتی‌سازی و جلوگیری از توسعه و راه‌اندازی اشکال سنتی
- شناسایی واحدهای تولیدی سنتی و تدوین برنامه برای توسعهٔ صنعتی و جذب سرمایه‌گذار
- اولویت‌دهی به سرمایه‌گذاری و توسعهٔ فعالیت‌های کشاورزی بر پایهٔ توان اکولوژیک زمین و تغییر الگوی کشت به سمت محصولات کم‌آب‌بر و کشت فشرده و توقف کاشت محصولات پرآب‌بر
- جلوگیری از خرد شدن زمین و تجمیع زمین‌ها
- توسعهٔ کشت محصولات سودآور و دارای بازارهای فرااستانی و فراملی و سودآوری فعالیت کشاورزی برای تسریع مکانیزاسیون کشاورزی برای کشت محصولات غذایی راهبردی
- گسترش صنایع تبدیلی و ایجاد زنجیره‌های تأمین مواد اولیهٔ صنایع غذایی استان
- تدوین طرح شناسایی زنجیره‌های ارزش استان
- بازاریابی محصولات کشاورزی، دام و طیور و آبزی‌پروری در سطح فرااستانی و فراملی و شناساندن و ترویج حلال و ارگانیک برای محصولات استان برای تعیین نقش و جایگاه در بازارهای جهانی

شورایعالی آمایش سرزمین

- تدوین بسته‌های حمایتی قانونی و مالی برای توسعهٔ فعالیت‌های بخش خصوصی و تعاونی در زمینهٔ ارائهٔ خدمات پشتیبان کشاورزی، دام‌پروری و آبزی‌پروری

صنعت ومعدن

- توسعهٔ مراکز تحقیقاتی و گسترش رابطه با مراکز آموزش عالی و مراکز پژوهشی مرتبط با واحدهای صنعتی و آموزش فنی و حرفه‌ای و ارتقای کیفیت نیروی انسانی و پرورش متخصصین و افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح فناوری و مدرن‌سازی صنایع
- تکمیل زنجیره‌های ارزش و خوشه‌های صنعتی موجود
- گسترش صنایع دارای ارزش افزودهٔ بالا و رقابتی با توجه به توان اکولوژیک استان و گسترش صنایع تبدیلی مرتبط با بخش کشاورزی
- اولویت به توسعهٔ صنایع های‌تک
- بسترسازی مدیریتی و مالی مناسب و تدوین بسته‌های حمایتی (تسهیلات و معافیت‌ها) برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خصوصی داخلی و خارجی در بخش صنعت
- ساماندهی شهرک‌ها و مجتمع‌های صنعتی جهت برخورداری از مدیریت واحد و یکپارچه و ارائهٔ خدمات مناسب به واحدهای مستقر در آن‌ها

نظام سکونتگاهی

- تقویت زیرساخت‌های شهری در کلیه مراکز شهری استان
- شناسایی نوع زیرساخت‌های توسعه‌ای مورد نیاز در شهرستان‌های استان
- سرمایه‌گذاری در تأمین زیرساخت‌های توسعه‌ای متناسب با توان اقتصادی-انسانی موجود در روستاهای مرکزی و شهرهای کوچک استان
- توسعهٔ مراکز آموزشی و فنی و حرفه‌ای و کاربردی و توسعهٔ مراکز کارآفرینی در سکونتگاه‌های شهری و روستایی متوسط استان
- توسعهٔ زیرساخت‌های کارگاهی- صنعتی و خدماتی در سکونتگاه‌های متوسط و کوچک با تاکید بر توان‌های تولیدی و خدماتی بومی و ایجاد زمینه‌ها و تسهیلات لازم برای جذب سرمایه‌گذاری
- تدوین بسته‌های حمایتی قانونی و مالی برای جذب سرمایه‌گذاری غیردولتی در توسعه امکانات و تجهیزات شهری و سرمایه‌گذاران خصوصی بومی مناطق کمتر توسعه یافته استان
- تدوین بسته‌های سیاستی برای ارتقای کیفیت امکانات و تجهیزات شهری

- توسعهٔ شبکه‌های حامل‌های انرژی (برق و گاز) برای پوشش کامل سکونتگاه‌های شهری و روستایی استان با بهره‌گیری ازفناوری‌های نوین و انرژی‌های نو به‌خصوص برای برق
- تقویت شبکه‌های انتقال و توزیع برق و رفع تنگناهای آن برای توسعهٔ فعالیت‌ها و سرمایه‌گذاری‌های تولیدی و خدماتی

بازرگانی

- گسترش زمینه های آموزشی و پژوهشی دانشگاهی مرتبط با خدمات بازرگانی و افزایش توان نیروی تخصصی برای بهره‌گیری از روش‌های نوین
- توسعهٔ شبکهٔ ارتباطی جاده‌ای استان با توجه به نقش چهارراهی قزوین در برقراری ارتباط بین مرکز کشور با استان‌های شمالی، شمال غربی و غربی و قرارگیری در کریدورهای ارتباطی بین‌المللی
- ایجاد شبکه‌های ارتباط سریع ریلی منطقه‌ای به منظور ارتقای نقش استان در شبکهٔ حمل‌ونقل کشور
- رفع تنگناهای شبکهٔ ارتباطی داخلی استان و تسهیل ارتباط درونی
- تقویت شبکه‌های ارتباطی بین استان قزوین و استان‌های قم و مرزی و ایفای نقش در ارتباطات شمالی جنوبی کشور
- برقراری امنیت فیزیکی و فنی در محورهای ترانزیتی و سایر شریانهای حیاتی استان بویژه در محل های تقاطع این شریانها
- توسعهٔ فعالیت‌های بازرگانی با توجه به موقعیت جغرافیایی استان در ارتباط با محورهای ملی شرقی- غربی و بزرگراه‌های آسیایی.
- فراهم نمودن زیرساخت های نگهداری، تبادل و توزیع کالا در بخش مرکزی کشور و صادرات مستقیم محصولات تولیدی استان و هماهنگی با صنایع برای صادرات مجدد محصولات پردازش شدهٔ (Re-Export) وارداتی در استان
- توسعهٔ بازرگانی خارجی (صادرات) برای محصولات کشاورزی و صنعتی دارای ارزش افزودهٔ استان و برندسازی برای محصولات استان در عرصهٔ ملی وبین‌المللی
- توسعهٔ زیرساخت‌های نوین برای توسعهٔ فعالیت های بازرگانی و ارائهٔ خدمات تجارت الکترونیک به بازرگانان استان

گردشگری

- توسعهٔ مراکز آموزشی و مراکز فنی و حرفه‌ای گردشگری و فعالیت‌های مرتبط با آن برای افزایش کیفیت سفر گردشگران ورودی به استان

- توسعهٔ زیرساخت اطلاعاتی و بانک اطلاعات مکانی قابلیت‌های گردشگری استان
- توسعهٔ گردشگری طبیعی با توجه به جاذبه‌های طبیعی استان
- توسعهٔ گردشگری فرهنگی با توجه به میراث غنی فرهنگی و افزایش تعامل‌های فرهنگی داخلی وخارجی
- توسعهٔ برند گردشگری استان در سطح ملی و فرا ملی و برنامه‌ریزی برای برگزاری رویدادهای فرهنگی استان با تبلیغات کافی
- توسعه و تقویت زیرساخت‌های گردشگری گسترده و متمرکز در نواحی کمترتوسعه یافتهٔ استان (به‌خصوص در بخش شمالی) و تمرکز بر گردشگری
- تخصصی برای بهره‌برداری بیشینه از جاذبه‌های استان و سازماندهی و واگذاری این فعالیت‌ها به بخش خصوصی برای افزایش بهره‌وری آن‌ها
- حفاظت، احیا و مرمت میراث طبیعی و فرهنگی ملموس و غیرملموس استان

خدمات برتر

- تقویت و توسعهٔ زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات با استانداردهای کیفی جهانی و پوشش یکپارچهٔ استانی
- توسعهٔ خدمات برتر مالی خصوصی (مانند بورس، بازاریابی، بیمه و جز آن) و خدمات پشتیبانی تولید و برنامه‌ریزی برای ارائهٔ خدمات به‌صورت غیرحضوری در کل استان
- تدوین بستهٔ حمایتی جذب سرمایه‌گذاری برای توسعهٔ فناوری‌ها نو و پیشرو در استان و ارائهٔ آموزش‌های تجاری‌سازی برای آن‌ها
- توسعهٔ سکوی (Platform) هوشمندسازی و ارائهٔ خدمات دولت، تجارت، آموزش، بهداشت و سایر موارد مشابه الکترونیک در شهرهای بزرگ استان و ارائهٔ خدمات دولت الکترونیک در تمام سکونتگاه‌های استان
- تدوین زیر ساخت اطلاعاتی مکانی و توصیفی از مجموع داده های مدیریتی و اجرایی سازمان ها، نهادها و ادارات استان
- به روز رسانی پایگاه های داده و اطلاعات ملاک عمل مدیران در سطوح کلان و خرد تصمیم‌گیری
- به روز رسانی زیرساخت های سخت افزاری و نرم افزاری فناوری اطلاعات استان

حمل ونقل

- بهره‌گیری از موقعیت ویژه جغرافیایی استان و همجواری آن با منطقه شهری تهران برای افزایش نقش و سهم استان در ساختار اقتصاد ملی

- افزایش ظرفیت خدماتی استان برای ایفای نقش در منطقهٔ شمال غرب کشور پیش از ورود به مجموعهٔ شهری تهران و البرز و پذیرش بخشی از فعالیت‌های خدماتی قابل انتقال از مجموعهٔ شهری تهران
- توسعهٔ زیرساخت‌های ارتباطی سریع برای تسهیل خروج از مجموعهٔ شهری تهران و البرز به سمت مقاصد غربی کشور
- افزایش مطلوبیت زیست در استان برای جذب جمعیت مهاجر از تهران و سایر استان‌های همجوار و نگهداری آن‌ها در استان
- تدوین بستهٔ سیاستی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در بخش‌های تولیدی، خدماتی و زیربنایی

اجتماعی و فرهنگی

- گسترش سطح امنیت اجتماعی در استان بر پایهٔ آموزش و همکاری شهروندی و نظارت شهروندان بر دستگاه‌های اجرایی و افزایش شفافیت برای نیل به توسعه
- اعتلای معرفت دینی ، ارزشهای فرهنگی و ویژگی های هویتی استان و تقویت استعدادهای فرهنگی و هنری در آن
- توسعه فعالیتهای تربیت بدنی و ارتقاء نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی و تقویت توانمندیهای افراد و گروههای اجتماعی
- بسترسازی برای افزایش مشارکت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی تمام جامعه و به خصوص زنان در روند توسعه استان و ارتقای نقش آنان در سطوح تصمیم سازی و تصمیم گیری استان
- گسترش پوشش بیمه های اجتماعی و کاهش تلفات انسانی در اثر حوادث
- افزایش آموزش‌های شهروندی برای جلوگیری از تعارض‌های فرهنگی به‌خصوص در مواجهه با مهاجران و افزایش فرهنگ پذیرش و تحمل بین ساکنان استان
- تقویت سازوکارهای نظارتی در فضاهای عمومی در زمان‌های خاص از طریق بهره‌گیری از فناوری‌های نوین

محیط زیست

- ایجاد ساز و کار کنترلی و نظارتی برای انطباق توسعهٔ فیزیکی با توان های اکولوژیکی مناطق استان و اعمال مدیریت جامع زیست‌بوم
- ایجاد زیرساخت اطلاعاتی مکانی جامع از منابع آبی موجود، کمبودها و الگوهای مصرف

- ارتقاء مقیاس مراکز اصلی سکونت به مقیاس ملی
- تنظیم مقیاس عملکردی مراکز اصلی سکونت در مقیاس فرا استانی، استانی و ناحیه‌ای
- برنامه‌ریزی فضایی در نواحی سه‌گانه مبتنی بر تسلط اصل همگنی بر اصل هم پیوندی
- برنامه‌ریزی فضایی در خرد نواحی شش‌گانه مبتنی بر تسلط اصل هم پیوندی بر اصل همگنی
- برنامه‌ریزی فضایی نواحی کلان‌شهری
- یکپارچگی حریم مراکز سکونت در خارج از محدوده سکونتگاه‌های شهری، روستایی و شهری
- مدیریت یکپارچه شبکه‌های شهری همکار
- تقویت و حفاظت از عناصر هویت‌بخش مرکز استان، مراکز نواحی و خرد نواحی
- تدارک عناصر هویت‌بخش جدید در مرکز استان، مراکز نواحی، مراکز خرد نواحی و مراکز دروازه‌ای
- حفاظت از عناصر هویت‌بخش در سایر مراکز
- تصحیح تقسیمات کشوری منطبق بر ساختار فضایی جدید آمایش استان
- تقویت و توسعه مراکز و محورهای الگوی شکلی چندمرکزی
- ترمیم و پالایش مراکز و محورهای الگوی شکلی چندمرکزی
- سازمان‌دهی پهنه‌های توسعه فضایی
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی با مناطق داخلی و مقابله با انزوا در مناطق
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

بازرگانی

- افزایش روابط تجاری با کشورهای حاشیه دریای مازندران
- جذب گروه‌های هدف خارجی مبتنی بر کسب درآمد
- ارتقاء توان مبادلات و سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی
- توسعه بخش خدمات مالی
- گسترش تجارت الکترونیک
- توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات

گردشگری

- تدوین برنامهٔ جامع مقابله با خشکسالی، پیشگیری از سیلاب و استفادهٔ مجدد از آب های غیر متعارف، پساب‌های خانگی و صنعتی و مهار آب‌های سطحی و راه‌اندازی نظام جامع مدیریت چرخهٔ آب در استان بر پایهٔ اصول توسعهٔ پایدار
- ایجاد زمینه های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره برداری و مدیریت آب
- نهادینه‌کردن‌رویکردمدیریت‌عرضه‌و تقاضا و افزایش سطح آگاهی عمومی درمدیریت بهینه مصرف آب
- حفظ و احیاء سفره‌های آب‌های زیرزمینی و تغذیهٔ مصنوعی سفره‌ها و نظارت بر بهره‌برداری بهینه از منابع آب سطحی و زیرزمینی
- حفظ، احیاء و بهره برداری اصولی از منابع آب و خاک و جنگل و مرتع و حفاظت از آبخیزها به منظور ایجاد شرایط مناسب برای توسعه پایدار
- تدوین برنامه‌های مدیریت یکپارچه مخاطرات محیطی و تدوین برنامهٔ ارزیابی راهبردی زیست محیطی
- تدوین بسته‌های سیاستی برای جلوگیری از توسعهٔ کاربری‌ها بدون توجه به ارزیابی‌های زیست محیطی
- توسعهٔ نیروگاه‌های انرژی‌های نو و تدوین بسته‌های حمایتی برای جلب سرمایه‌گذاری در توسعهٔ آن‌ها
- توسعهٔ زیرساخت اطلاعاتی و بانک اطلاعات مکانی مخاطرات طبیعی و محیطی استان و شناسایی صنایع و زیرساخت‌های آلودگی آفرین و سمی استان
- راه‌اندازی ستاد مدیریت بحران استان و تدوین پروتکل‌های استاندارد مدیریت بحران‌های طبیعی و مصنوع در استان و تقویت نظام‌های کارآمد کنترل و مدیریت بحران
- برنامه‌ریزی همکاری‌های بین سازمانی و بین‌استانی برای کاهش آسیب‌پذیری از بحران‌ها و آمادگی برای همکاری با سایر استان‌ها به‌خصوص استان تهران
- افزایش آگاهی مردمی دربارهٔ بحران‌های استان و افزایش توانایی و تاب‌آوری اجتماعی ساکنان استان قزوین
- مقاوم‌سازی سکونتگاه‌ها و افزایش ایمنی عرصه‌های تمرکز جمعیت در مقابل بحران‌های طبیعی و مصنوع
- افزایش همکاری (به‌جای رقابت) بین استانی با استان‌های همجوار و پایبندی به وظیفهٔ همکاری در گشودن مشکل‌ها
- تخصص‌گرایی بین استانی و فراهم نمودن جریان مواد اولیه و محصولات نهایی
- تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری فراستانی و توسعهٔ زیرساخت‌های مشترک بر پایهٔ آن
- تدوین سازوکار یاری در بحران‌ها و جلوگیری از آسیب‌های محیطی ناشی از اعمال توسعه‌ای برای استان‌های همجوار

علم و فناوری

- ارتقای کیفیت مراکز آموزش عالی برای تربیت نیروی متخصص و ایجاد ارزش افزوده از طریق جذب پژوهش‌های ملی و دانشجویان بین‌المللی و رقابت با قطب‌های علمی پیرامونی
- بهبود و افزایش سطح ارتباط بین مراکز دانشگاهی و پژوهشی و واحدهای صنعتی و بنگاه‌های اقتصادی برای تبادل دانش و فناوری و ارتقای بهره‌وری و آموزش نیروی متخصص عملیاتی مورد نیاز استان و کشور
- سرمایه‌گذاری دولتی و خصوصی در ایجاد پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و شتاب‌دهنده‌ها برای توسعهٔ فعالیت‌های دانش پایه، واحدهای فناور و کارآفرین در استان
- توسعهٔ مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای با توجه به توان تولید و قابلیت‌های مناطق استان برای تربیت نیروی کار ماهر برای صنایع و کشاورزی استان
- تجهیز و توسعه پارک علمی و فناوری با توجه به ظرفیت های متنوع و گسترده صنعتی موجود در استان
- تدوین بسته‌های حمایتی قانونی و مالی برای توسعهٔ سرمایه‌گذاری غیردولتی در توسعهٔ فعالیت‌های آموزشی و ایجاد واحدهای پژوهشی و انجام پژوهش‌های کاربردی مورد نیاز صنایع استان
- تدوین بستهٔ سیاستی برای تغییر رویکرد مراکز آموزش عالی از آموزش به پژوهش کاربردی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

منطقهٔ برنامه‌ریزی مرکزی (مجموعه شهری قزوین):

- خدمات فناوری سطح بالا و خدمات تحقیق و توسعه
- صنایع تولیدی موادغذایی و کانی غیرفلزی، شیمیایی
- خدمات مالی و بیمه، اطلاعات و ارتباطات و خدمات اداری و پشتیبانی عرصه زیست
- کشاورزی (گندم، جو)، باغداری (انگور،گردو، آلبالو، گیلاس، پسته)، دامپروری و پرورش طیور مکانیزه و بازارگرا

منطقهٔ برنامه‌ریزی الموت:

- کشاورزی (آبی: گندم، شبدر، لوبیا- دیم: گندم، جو و عدس،گیاهان دارویی) باغداری (گردو، فندق، آلبالو و گیلاس)، زنبورداری و پرورش آبزیان مکانیزه و بازارگرا و دامپروری سنتی با نگهداشت مراتع
- خدمات تفریحی و تفرجگاهی و گردشگری تاریخی گسترده و تخصصی نظیر لاله الموت
- خدمات ورزشی تخصصی

منطقهٔ برنامه‌ریزی طارم-کوهین:

- خدمات تفریحی و تفرجگاهی و گردشگری طبیعی گسترده و تخصصی

- استخراج معدن و صنایع پایین‌دستی وابسته به آن
- کشاورزی (زیتون ، انار و عدس)، زنبورداری، پرورش آبزیان ، دامپروری سنتی با نگهداشت مراتع

منطقهٔ برنامه‌ریزی آبیک:

- کشاورزی (با تمرکز بر محصولات گلخانه ای و زراعت)، دامپروری و پرورش طیور مکانیزه شامل مرغ اجداد
- صنایع تولیدی موادغذایی، شیمیایی، فلزی و ماشین آلات، لاستیکی و پلاستیکی
- صنایع تبدیلی و پشتیبان کشاورزی
- صنایع تولید انرژی‌های نو مانند شهرک انرژی خورشیدی
- خدمات حمل‌ونقل و انبارداری مانند هاب لجستیک، انبارهای محصولات صنعتی و کشاورزی، بارانداز ملی

منطقهٔ برنامه‌ریزی بوئین‌زهرا:

- کشاورزی (آبی: گندم، جو، ذرت،گوجه‌فرنگی و پسته)، باغداری، دامپروری و پرورش طیور و پرورش آبزیان مکانیزه و بازارگرا
- صنایع تولیدی موادغذایی، شیمیایی و کانی غیرفلزی
- خدمات حمل‌ونقل نظیر هاب لجستیک(دهکده لجستیک) و آمادگی در مقابل بحران و ارائه خدمات در بندر خشک

منطقهٔ برنامه‌ریزی تاکستان:

- کشاورزی (آبی: ذرت و کلزا و دیم: گندم، جو، نخود، عدس)، باغداری (میوه های تک هسته ای مانند انگور و هلو)، دامپروری و پرورش طیور مکانیزه و بازارگرا
- صنایع تولیدی موادغذایی و کانی غیرفلزی، فولادی و فلزی ، صنایع تبدیلی مانند فرآوری انگور و پشتیبان کشاورزی و منطقه ویژه اقتصادی
- صنایع تولید انرژی‌های نو از جمله تونل بادی کهک
- خدمات مالی و بیمه، اطلاعات و ارتباطات و خدمات اداری و پشتیبانی و خدمات تحقیق و توسعه
- خدمات درمانی و ارائه خدمات به شهرهای مجاور

منطقه برنامه‌ریزی آوج:

- کشاورزی (آبی: گندم، جو، ذرت ، دیم: گندم و جو و زراعت دیم) و دامپروری سنتی با نگهداشت مراتع
- گردشگری و خدمات تفریحی و تفرجگاهی

- خدمات گردشگری طبیعی با وجود چشمه های آبگرم و چشمه های آب معدنی نظیر چشمه علی و وجود آثار تاریخی مثل برج های دوگانه خرقان و غارهای طبیعی مانند غار عباس آباد و غار قلعه کرد.
- استخراج معدن و صنایع پایین‌دستی وابسته به آن
- صنایع غذایی، سلولوزی، تبدیلی و پشتیبان کشاورزی بصورت محلی و کوچک

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- مسیر ترانزیتی برخی از مناطق آمایشی استان شامل منطقه آبیک – تاکستان - قزوین و مسیر بوئین زهرا به سمت مسیر جنوبی کشور، قزوین-رشت، مناطق آمایشی قزوین- آبیک، تاکستان و بوئین زهرا
- خدمات پشتیبان در زیرساخت‌های پیشرفته در زمینه آزادراه، بزرگراه و راه آهن در مسیر تهران به غرب کشور در مسیر قزوین به تاکستان
- محورهای قزوین-رشت، قزوین -بوئین زهرا، بوئین زهرا-ساوه، بوئین زهرا-اشتهارد، تاکستان-آوج، سه راهی رحیم آباد- بوئین زهرا و آبترش- ضیاباد -خرمدشت ، قزوین -تنکابن، محور آبیک -چرم شهر
- ایجاد زیر ساختهای گردشگری در مناطق مستعد بخش شامل، قزوین- الموت، اوج، بوئین زهرا

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه کیفی بر پایه رشد بهره‌وری و استفاده بهینه از منابع آب و خاک در دشت قزوین
- مناطق آمایشی مستعد در بخش کشاورزی از جمله دامداری در منطقه طارم، آوج و الموت

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق آمایشی تاکستان، بوئین زهرا، آبیک، قزوین و کوهین و مناطق آمایشی آوج- تاکستان- بوئین زهرا- آبیک- کوهین- قزوین در بخش صنعت و مناطق آمایشی آوج- تاکستان- بوئین زهرا- آبیک- کوهین- قزوین در بخش معدن
- تمرکززدایی از مجموعه شهری و استقرار در شهرک‌های صنعتی آماده سازی شده موجود در ناحیه صنعتی نیکویه، شهرک صنعتی کوهین، ناحیه صنعتی طارم، شهرک صنعتی لیا، ناحیه صنعتی آوج،شهرک صنعتی حکمیه، شهرک صنعتی خرمدشت، شهرک صنعتی شال، ناحیه صنعتی اسفرورین
- عدم ایجاد و توسعه صنایع آب بر مانند فولاد در کل استان
- توسعه صنایع مجموعه شهری بر پایه فنآوری بالا
- بازسازی و نوسازی صنایع موجود در کل استان

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- خدمات پزشکی و آموزشی در مجموعه شهری قزوین

- منطقه بوئین زهرا در زمینه خدمات بازرگانی مرتبط با بندر خشک و شهرک لجستیک
- خدمات بازرگانی مرتبط با منطقه ویژه اقتصادی در منطقه تاکستان
- مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری
- گردشگری تاریخی- فرهنگی در مجموعه شهری قزوین
- گردشگری طبیعی و تاریخی در منطقه آوج، الموت، کوهین، طارم ، بویین‌زهرا و تاکستان

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح یک که در سلسله مراتب جمعیتی در شهرهای میانی بزرگ بوده و در وضع موجود استان، شهر قزوین را شامل بوده و در افق نیز شهر قزوین پیش بینی می گردد.
- سطح دو که در سلسله مراتب جمعیتی در شهرهای میانی بوده و در افق نیز شهر های تاکستان، بوئین‌زهرا پیش بینی می گردد.
- در شهرهای کوچک میانی نیز در وضع موجود استان، شهر های الوند، محمدیه، تاکستان، آبیک، اقبالیه را شامل بوده و در افق نیز شهر های آوج، الوند، محمدیه، آبیک، اقبالیه پیش بینی می گردد
- در شهرهای کوچک نیز در افق طرح شهرهای شال، اسفرورین، آبگرم پیش بینی شده است.
- سطح سه که در سلسله مراتب جمعیتی در شهرهای بسیار کوچک (۲۵-۱۰ هزار نفر جمعیت) است، در افق شهرهای محمودآباد نمونه، شریفیه، بیدستان، رجایی‌دشت، کوهگیر پیش بینی شده است.
- سطح چهار که در سلسله مراتب جمعیتی در روستا ـ شهرها (کمتر از ۱۰ هزار نفر)است در افق شهرهای دانسفهان، ضیاءآباد، خرمدشت، نرجه، سگزآباد، ارداق،خاکعلی، معلم‌کلایه، کوهین، رازمیان، سیردان، رزجرد، نیاق، یحیی‌آباد، حصارولیعصر، ناصرآباد، آراسنج پیش بینی می گردد.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- مرکز خدمات اداری، سیاسی و انتظامی در شهر قزوین
- مرکز خدمات بهداشتی و درمانی در شهرهای قزوین، تاکستان، بویین‌زهرا، آوج، آبیک
- خدمات فرهنگی و اجتماعی در شهرهای قزوین، تاکستان، بویین‌زهرا، آبیک، الوند، آوج
- مرکز خدمات ورزشی در شهرهای قزوین، تاکستان، بویین‌زهرا، محمدیه، آبگرم، رجایی‌دشت، کوهگیر
- مرکز خدمات آموزش عالی در شهرهای پوشش دهنده خدمات آموزش عالی از جمله شهرهای قزوین، تاکستان، بویین‌زهرا، آبیک
- مرکز خدمات تحقیق و توسعه در شهرهای قزوین، تاکستان و بویین‌زهرا
- مرکز خدمات مالی و حرفه‌ای در شهرهای قزوین، تاکستان، بوئین‌زهرا

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان قزوین به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- توسعه صنایع پایین‌دستی و تبدیلی در استان
- برنامه حفاظت از محیط زیست و کاهش آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های صنعتی
- برنامه ارتقاء بهره‌وری معادن
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مورد نیاز معادن

اجتماعی – فرهنگی

- برنامه توسعه و ارتقا سطح خدمات فرهنگی– اجتماعی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه‌ای
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

- برنامه توسعه موزه های استان

حمل و نقل

- برنامه سیاست‌گذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- برنامه ساماندهی پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه پرورش مرغ لاین و اَجداد
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی

آب

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های خشکی
- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های آبی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
-برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران(متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورای‌عالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان قزوین

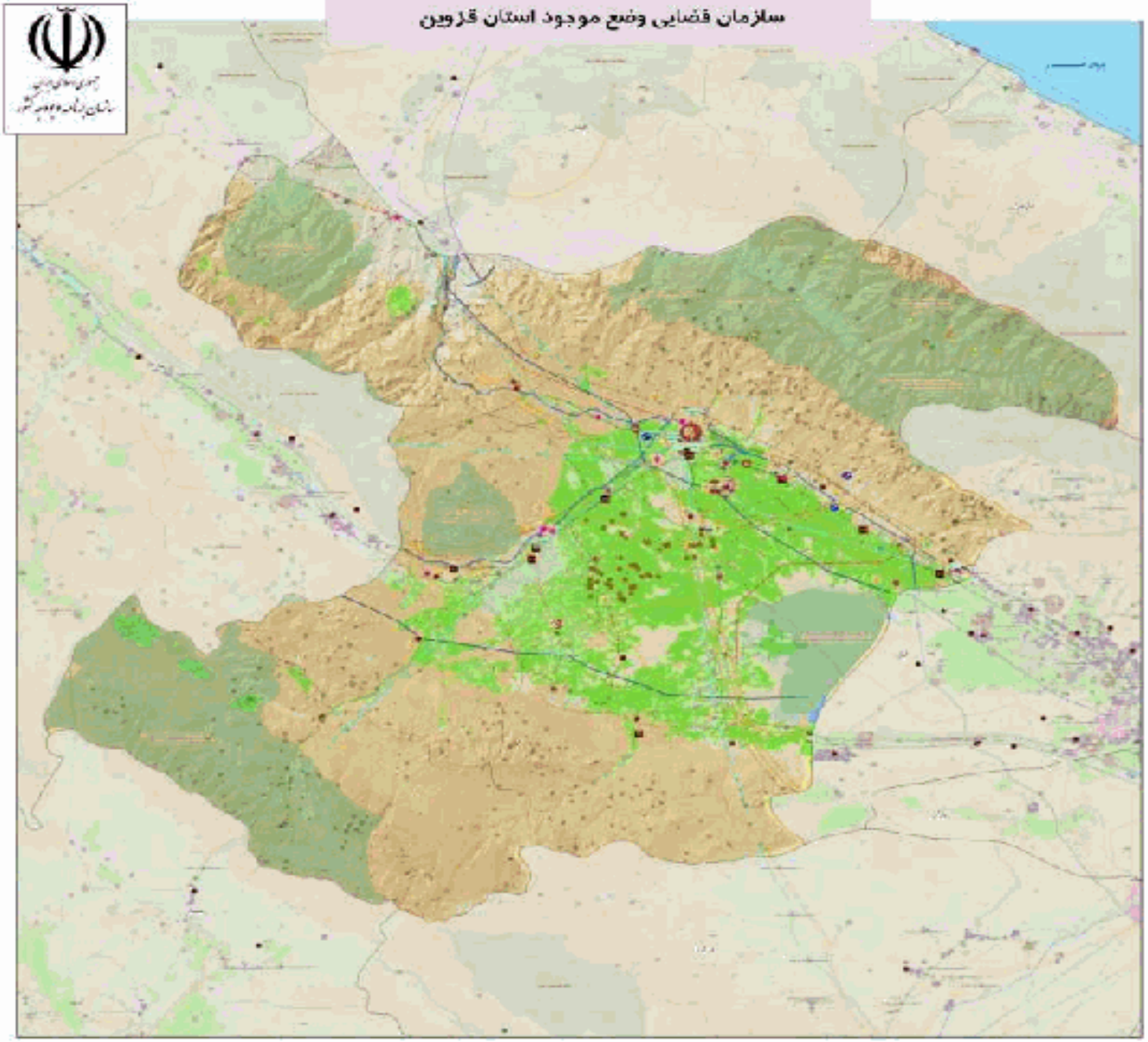

- حفظ و ارتقاء وضعیت فرهنگی و هنری
- حفظ و احیای میراث معنوی، فرهنگی، تاریخی و طبیعی
- افزایش روابط فرهنگی با کشورهای حاشیه دریای مازندران
- افزایش بازدهی گردشگری استان
- تنوع‌بخشی به انواع فعالیت‌های گردشگری
- تغییر سبد مصرفی موجود گردشگران به اقلام درآمدزا برای ساکنان
- جذب گروه‌های هدف خارجی مبتنی بر کسب درآمد
- تکمیل زنجیره‌های فعالیتی پشتیبان و مکمل بخش گردشگری

خدمات برتر

- تقویت پوشش فضایی خدمات رفاه عمومی در استان منطبق بر نیازها و ماهیت فضا و قابلیت شبکه‌های همکار
- تقویت توان خدمات آموزشی و درمانی در استان
- ارتقاء کیفی بخش آموزش عالی منطبق بر نیازهای توسعه‌ای استان
- توسعه و ایجاد شبکه‌های دسترسی به زیرساخت های پشتیبان انرژی
- توسعه و ایجاد شبکه‌های زیرساخت های جریان اطلاعات
- حمایت از توسعه خدمات مالی، بیمه‌ای و بازار سرمایه

حمل‌ونقل

- تقویت، توسعه، ترمیم و پالایش محورهای الگوی شکلی چندمرکزی شبکه‌ای
- تقویت و توزیع نشانه‌های دروازه‌ای استانی در مراکز دروازه‌ای و نشانه‌های منطقه‌ای در مراکز نواحی و خرد نواحی
- حمایت از شرکت‌ها و موسسات پشتیبان خدمات حمل و نقل

انرژی

- کاهش مصرف انرژی‌های تجدید ناپذیر
- استفاده از منابع و روش‌های جدید تولید انرژی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان قزوین

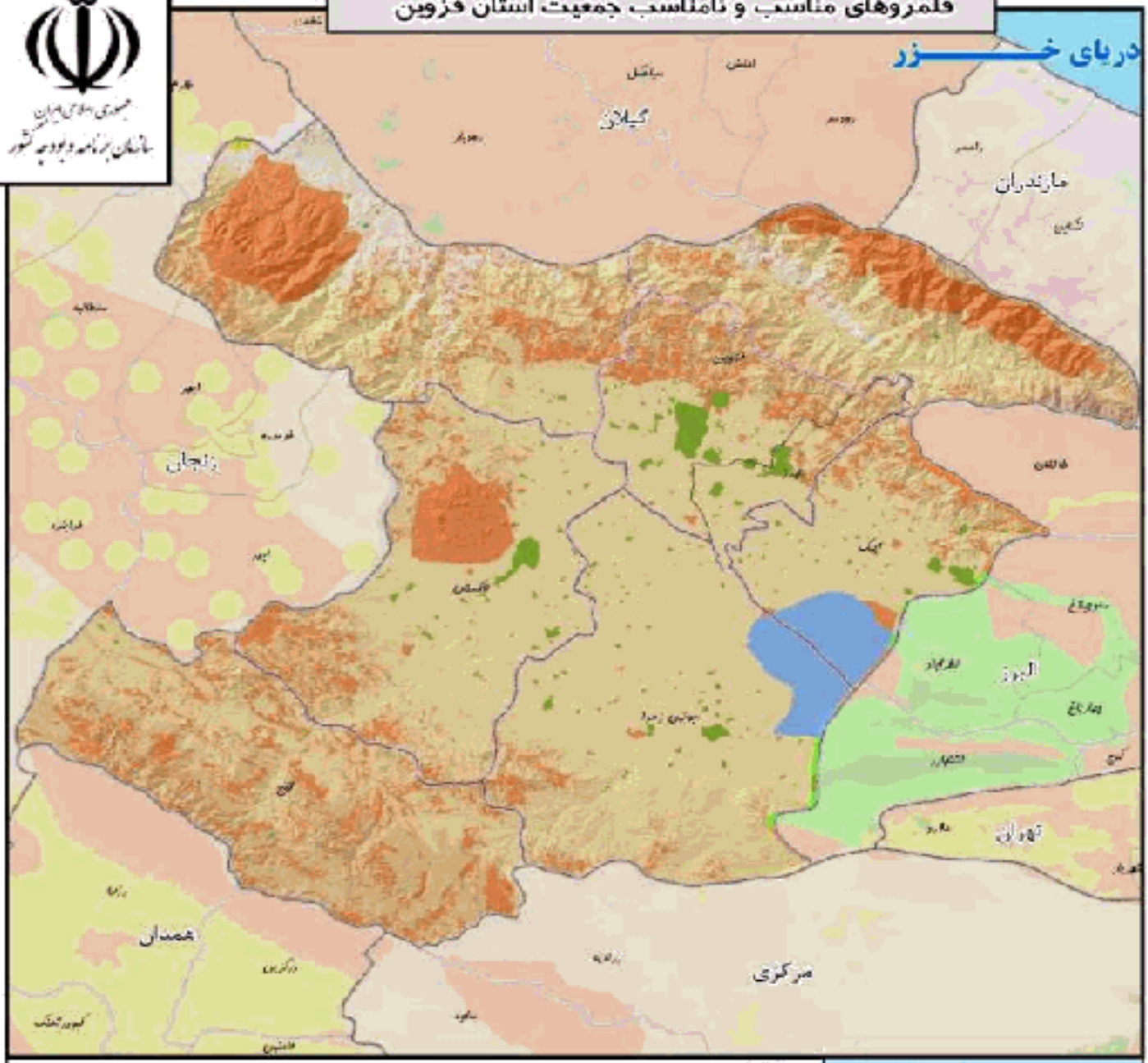

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

طرح برنامه شهرستان آمایش استان قزوین
افق ۱۴۰۴ برنامه ریزی، مطالعات و گسترش نظام فضایی
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قزوین

مقیاس: ۱:۱,۰۰۰,۳۰۰ تاریخ: ۱۳۹۶

Scale = 1:1,000,300

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان قزوین

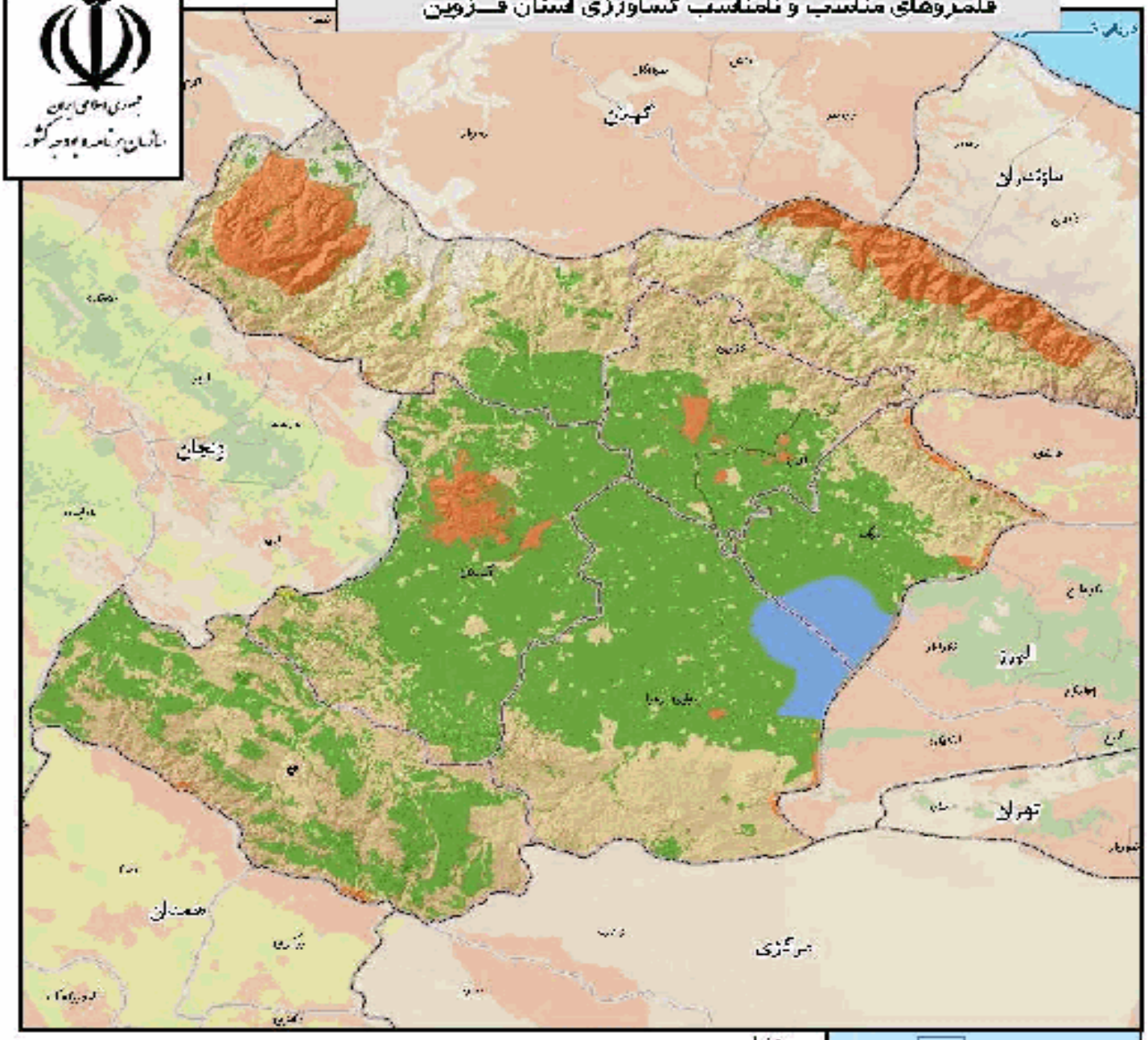

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- مرز همسایه
- راه
- رودخانه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان قزوین

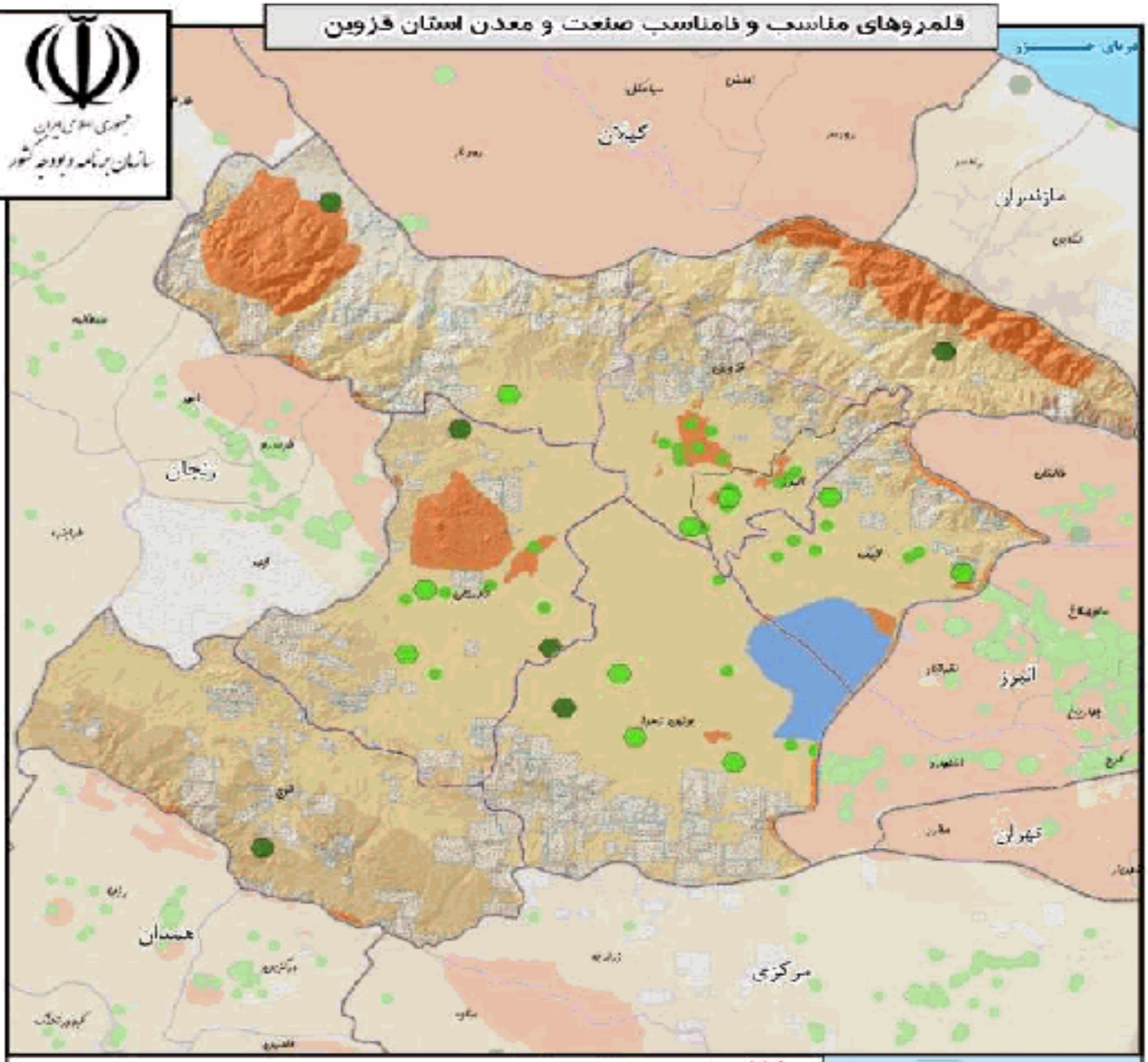

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مرکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

تهیه شده در سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قزوین

تاریخ: ۱۳۹۹

مقیاس: Scale = 1:1,000,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان قزوین

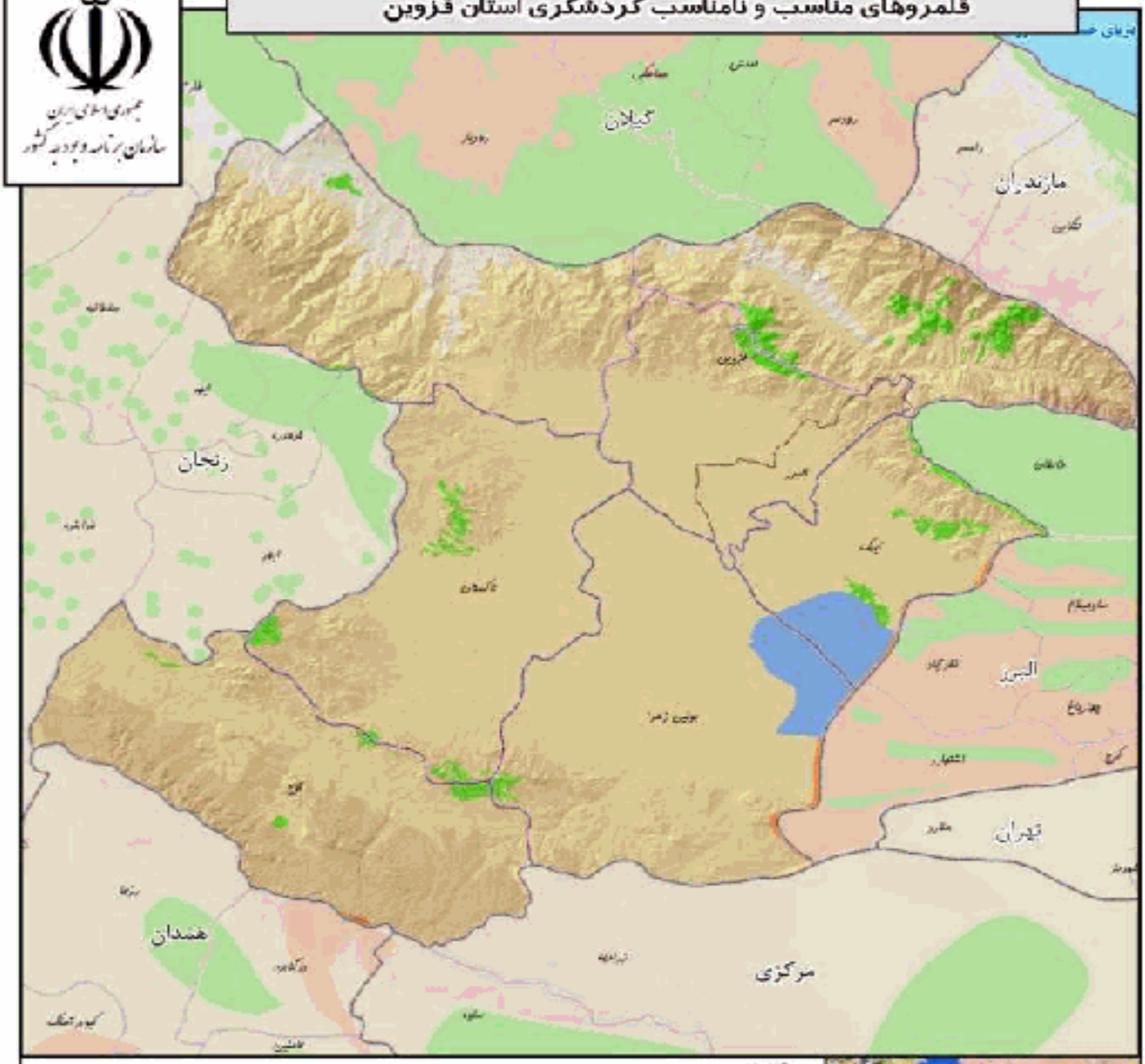

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، مطالعات و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قزوین

تاریخ: ۱۳۹۸
منطقه: آذربایجان استان قزوین

Scale = 1:...

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برتاب رویژ
- تالاب و مرداب
- دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان قزوین

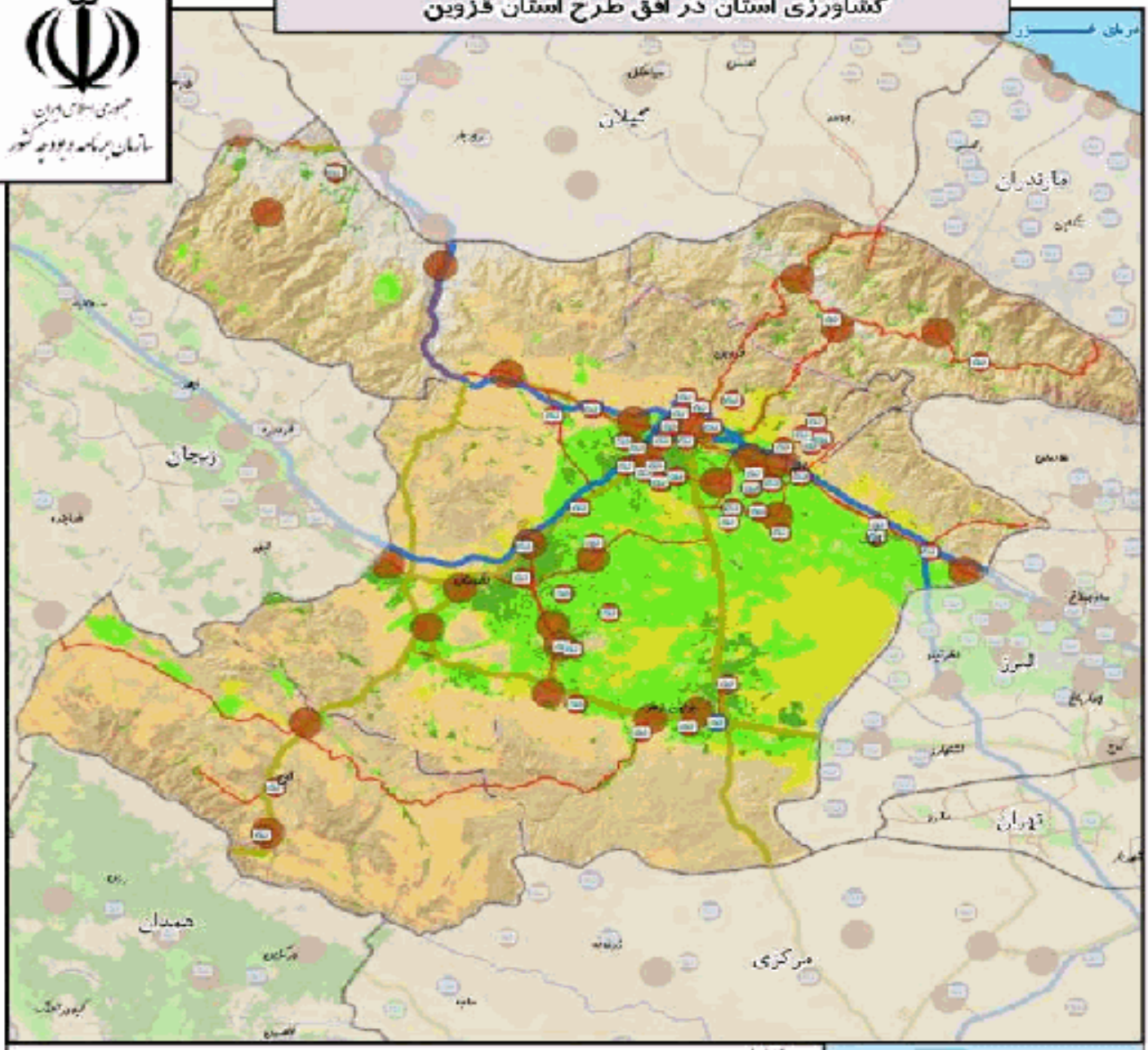

راهنما

- مرز استان
- شهر کارکردی حوزه
- خوشه های کشاورزی
  - خوشه های کشاورزی
  - مرکز رشد و کرافرینی
- وضعیت خوشه ها
  - اغلب
  - توسعه وتنع موجود
  - موجود
- پهنه های کشاورزی
  - باغداری
  - زراعت دیم
  - زراعت آبش
  - زراعت آبی
  - زراعت دیم
- نوع راه
  - آزادراه
  - بزرگراه
  - راه اصلی
  - شهرستان
  - نواحی برنامه ریزی
  - تالاب و مرداب
  - دریا

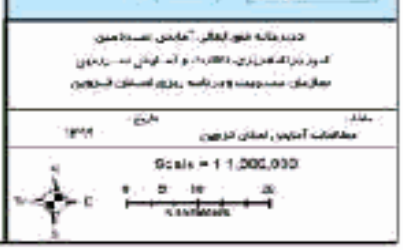

صنعت و معدن در افق طرح استان قزوین

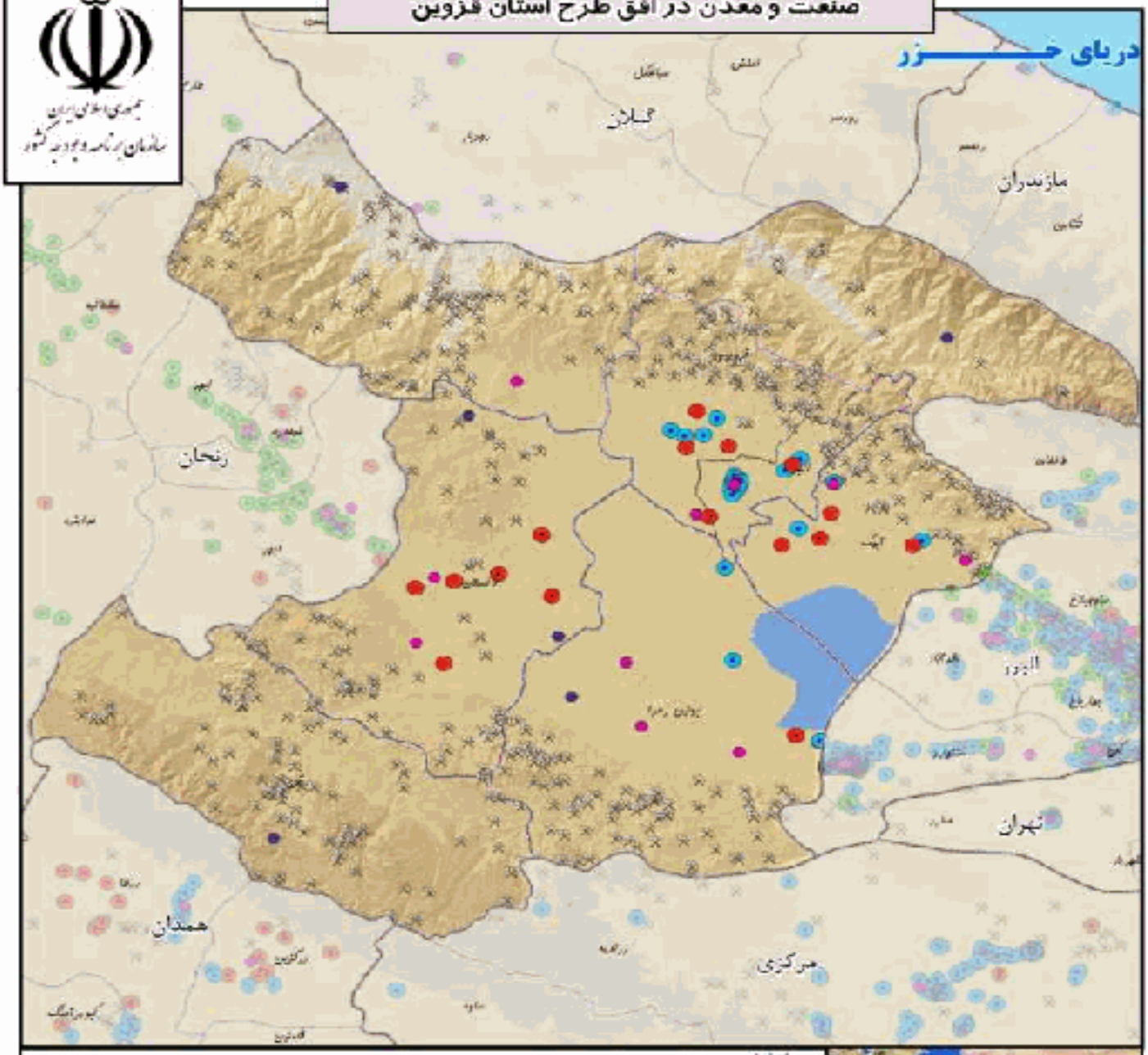

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی
- معدن

وضعیت

- فال
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

گردشگری در افق طرح استان قزوین

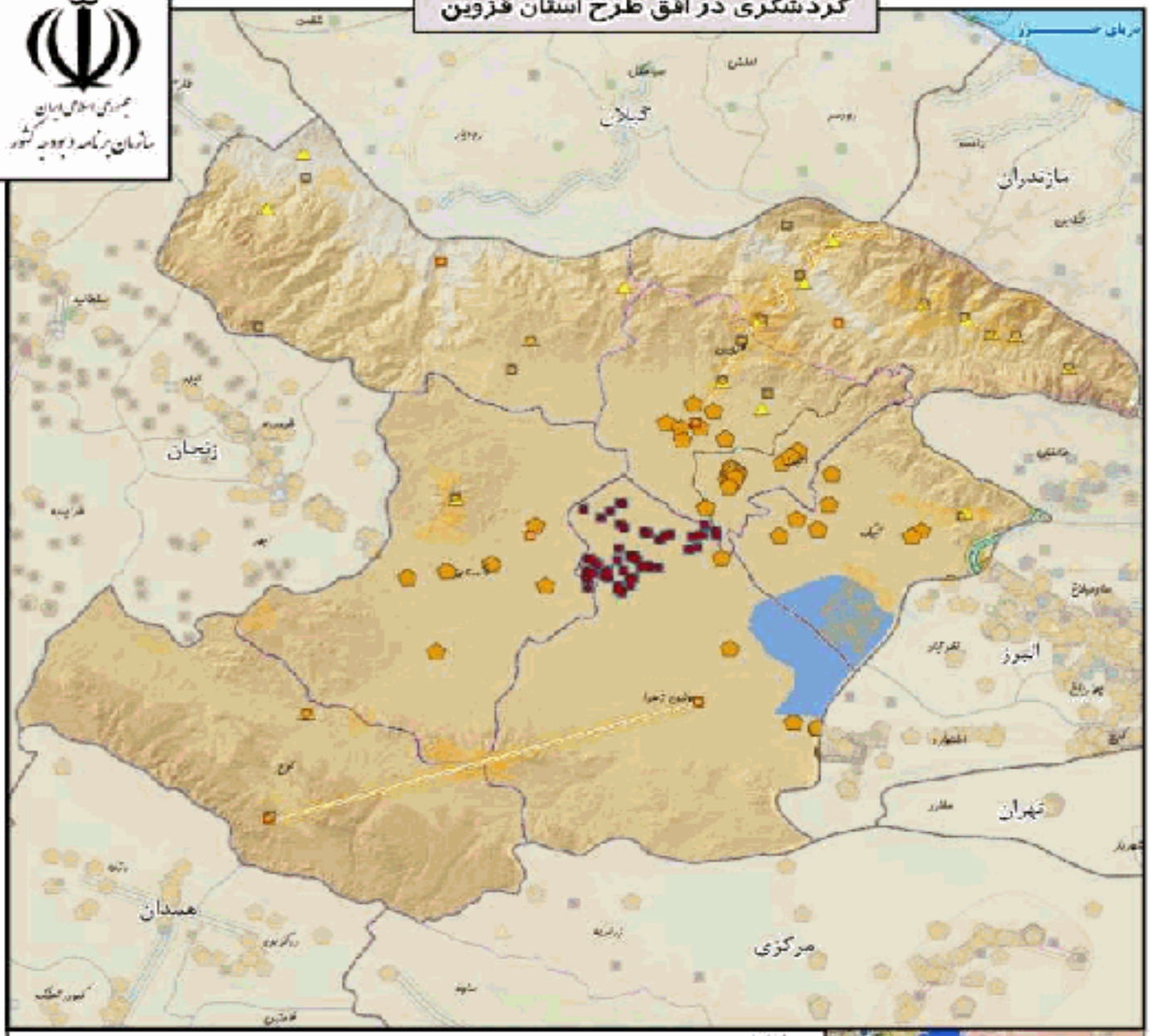

راهنما

نقاط گردشگری
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- فرهنگی
- مذهبی
- ورزشی
- مناطق نمونه گردشگری

وضعیت نقاط
- اتق
- توسعه وضع موجود
- موجود

صنایع دستی

محورهای گردشگری
- اتق
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساحلی
- مذهبی
- کشاورزی

پهنه گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساحلی
- فرهنگی
- مذهبی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قزوین
مطالعات آمایش استان قزوین

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان قـزوین

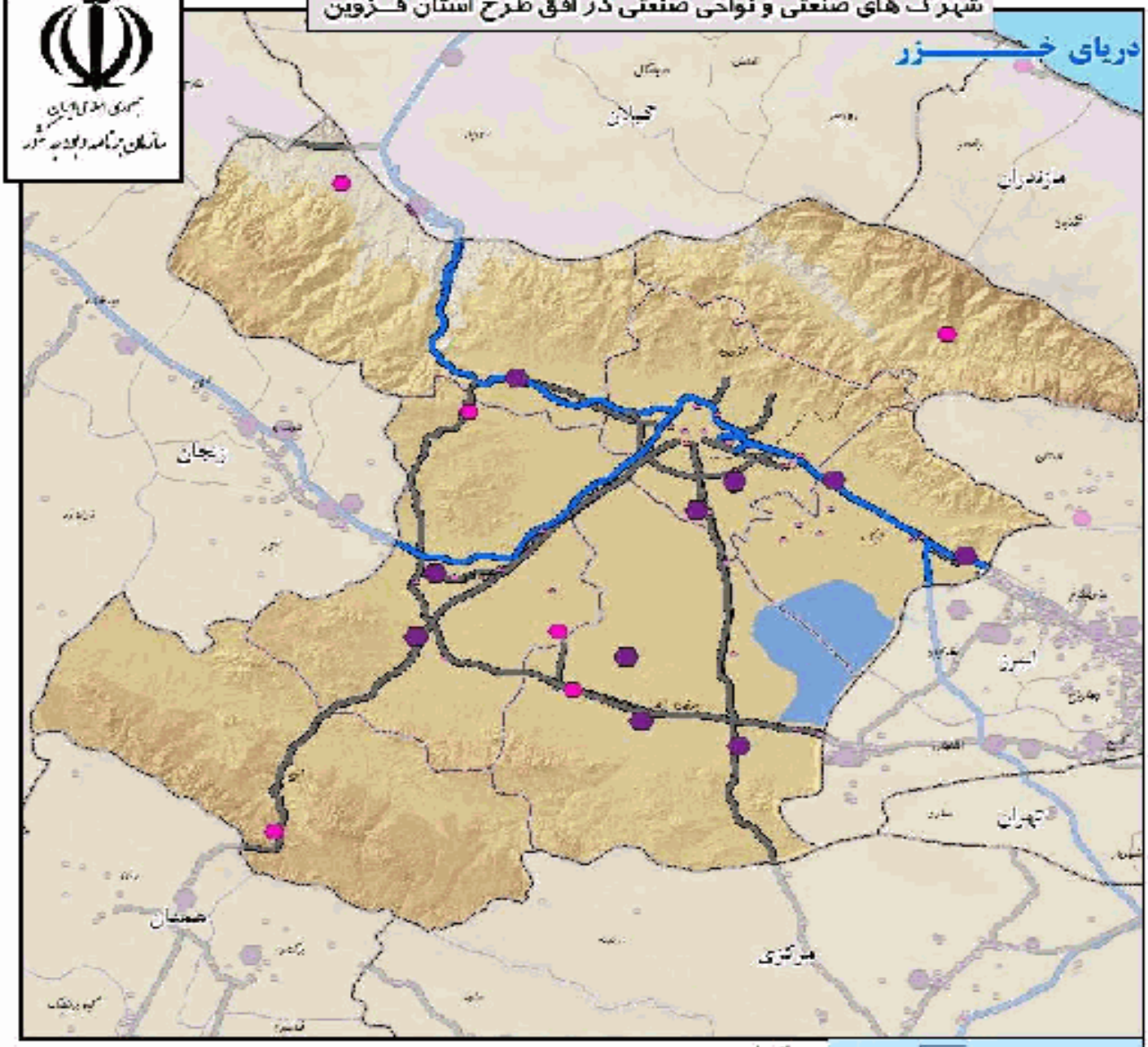

راهنما

شهرک صنعتی

ناحیه صنعتی

جاده

آزاد

بین‌المللی

مرزها

شهرستان

نواحی مرتفع رستنی

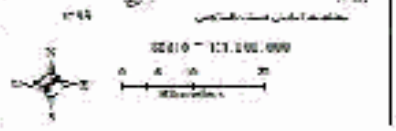

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان قزوین

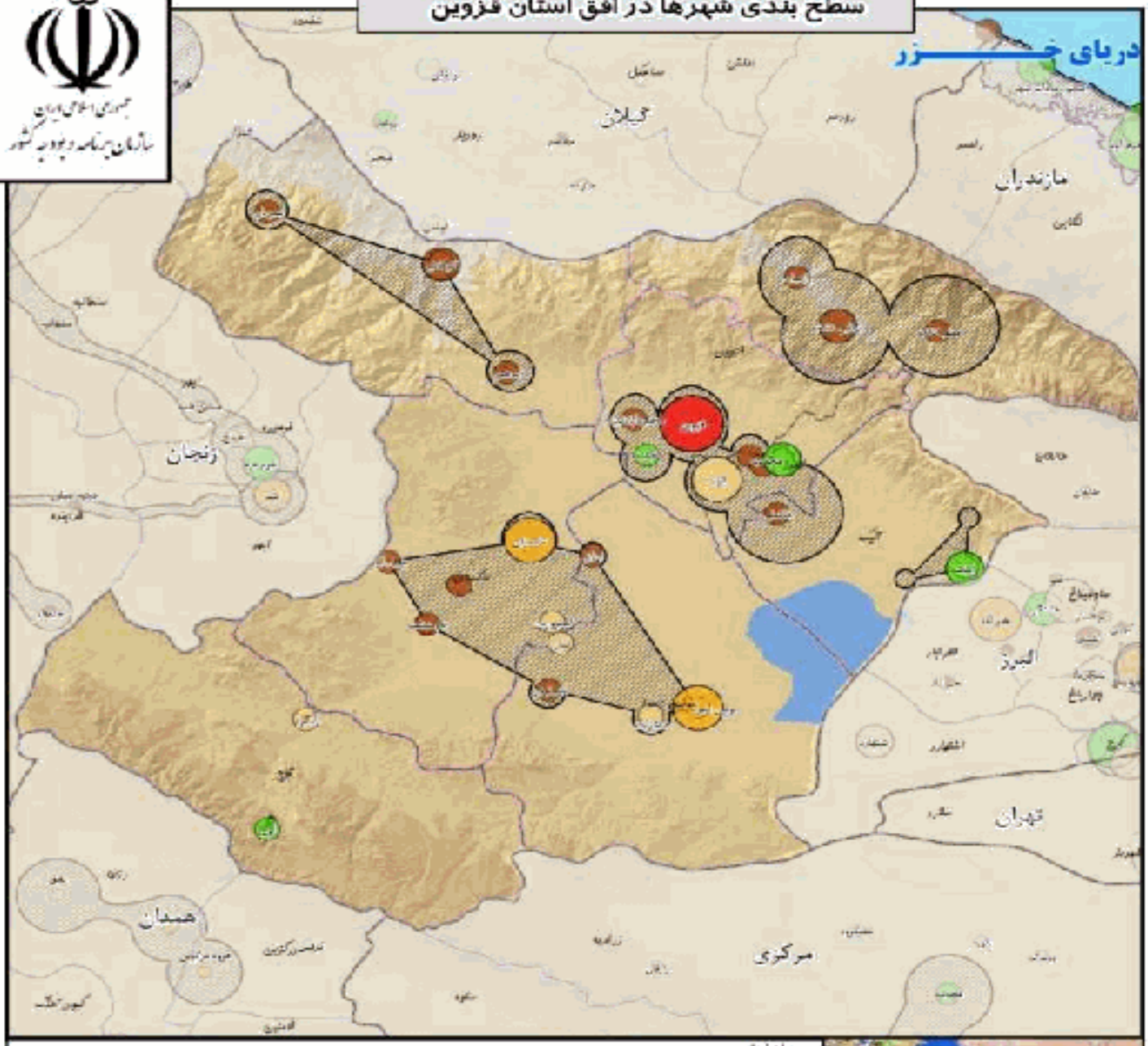

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
دفتر برنامه ریزی، اقتصاد و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قزوین

مقیاس: تهیه کننده: تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,000,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان قزوین

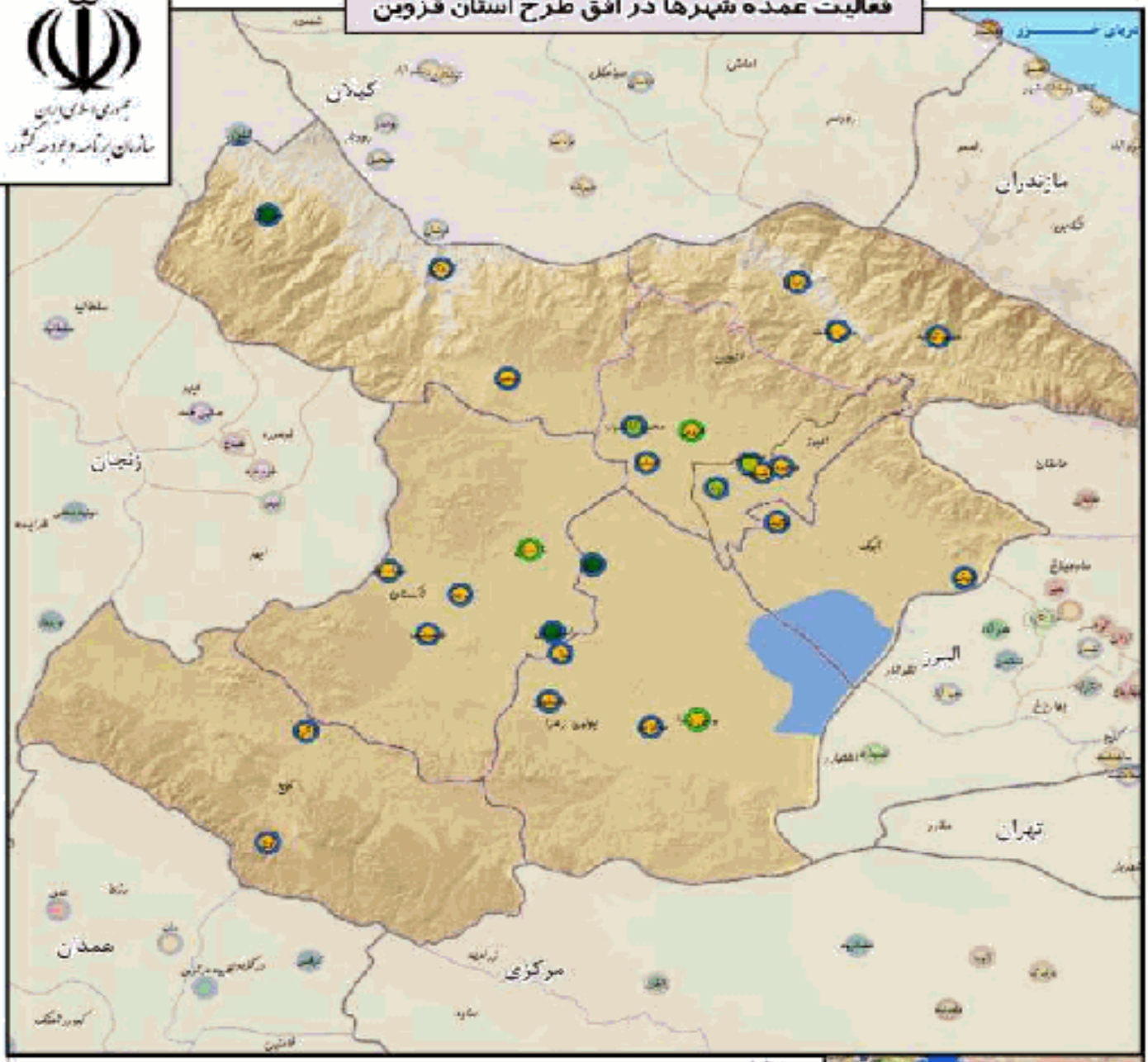

راهنما

شهر
- مایل
- منطقه ای
- شهرستانی

فعالیت غالب
- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری
- چند نقشی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

شهر

کارکرد
- استانی
- فراملی

- تکمیل پخشایش متعادل شبکه‌های انتقال نیرو و انرژی (برق- گاز- نفت)

محیط زیست

- افزایش پوشش نواحی حفاظتی دارای پتانسیل حفاظت (آبخیز، دریایی، جنگلی)
- پالایش کالبدی و عملکردی/ فعالیتی مناطق حفاظت‌شده
- حفظ گونه‌های گیاهی و جانوری
- احیاء گونه‌های گیاهی و جانوری در معرض خطر
- حفاظت کالبدی از محورهای طبیعی استان
- پالایش عملکردی محورهای طبیعی استان
- کاهش آلودگی‌های ناشی از سکونت و فعالیت‌های شهری و روستایی
- افزایش توان پالایندگی سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- توسعه انرژی‌های پاک دوستدار محیط‌زیست
- بازنگری در سیاست‌های ارزیابی محیط‌زیستی
- مکان گزینی فعالیت‌ها بر پایه رعایت توان اکولوژیک استان

اجتماعی و فرهنگی

- مدیریت تعارضات اجتماعی فرهنگی سطوح استانی و ملی
- مدیریت افتراق میان خواسته‌های محلی و الزامات ملی
- توانمندسازی گروه‌های اجتماعی به‌ویژه گروه‌های محروم و آسیب‌پذیر
- ارتقاء مشارکت اجتماعی در تمام بخش‌ها و سطوح تصمیم‌گیری استان
- ارتقاء اعتماد و همبستگی اجتماعی
- ارتقاء آگاهی اجتماعی

منابع آب

- تدوین سیاست‌های مشترک در نوع بهره‌برداری از منابع آب
- بهره‌برداری پایدار (جایگزین‌شونده) از منابع آبی
- ارتقاء کیفیت و دسترسی پذیری آب شرب برای همه سکونتگاه‌های استان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان قزوین

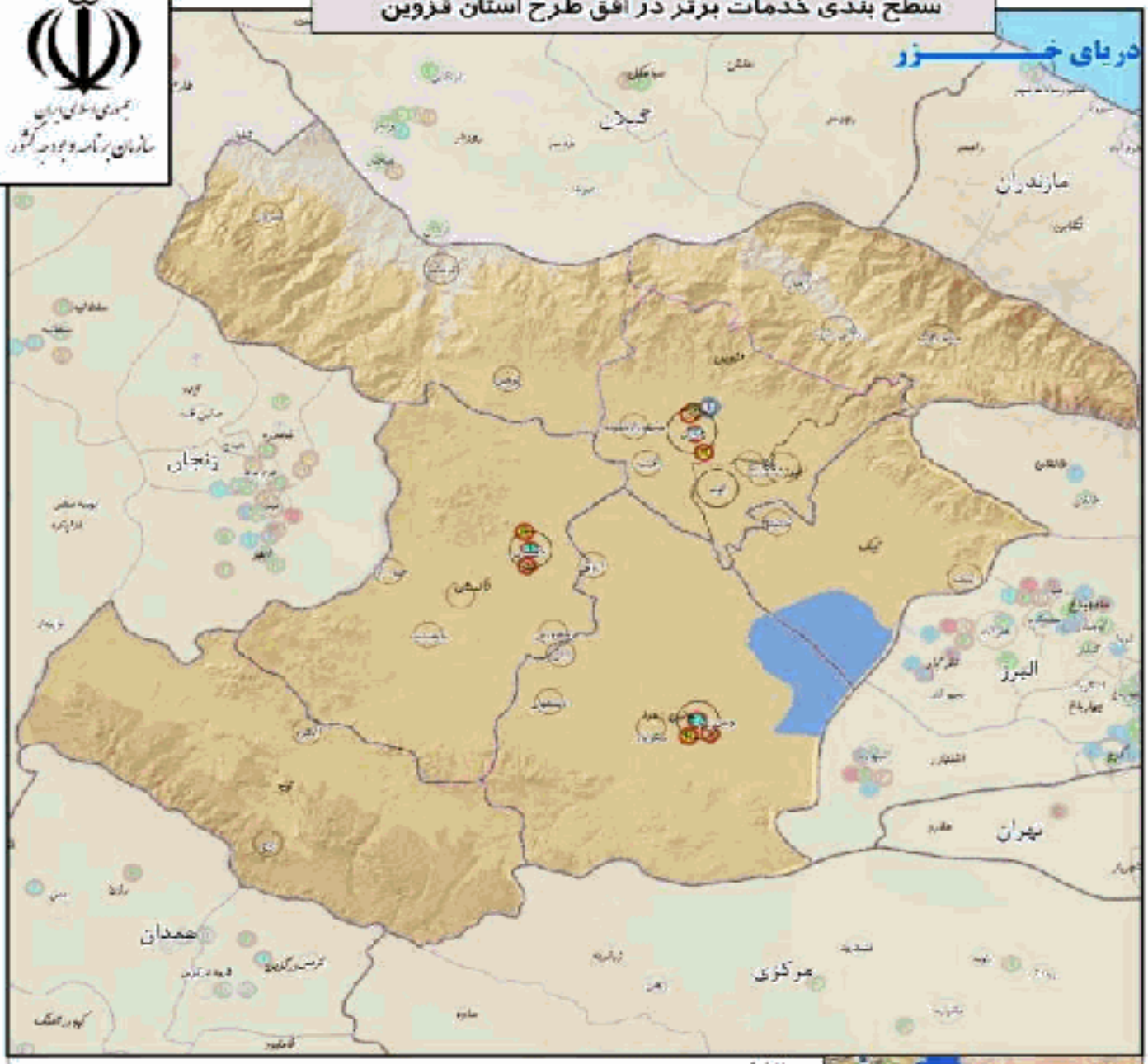

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بسیط
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مدیریت حکومتی
- مراکز رشد و فناوری
- پارک های علم و فن آوری

خدمات برتر

وضعیت

- اتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان قزوین

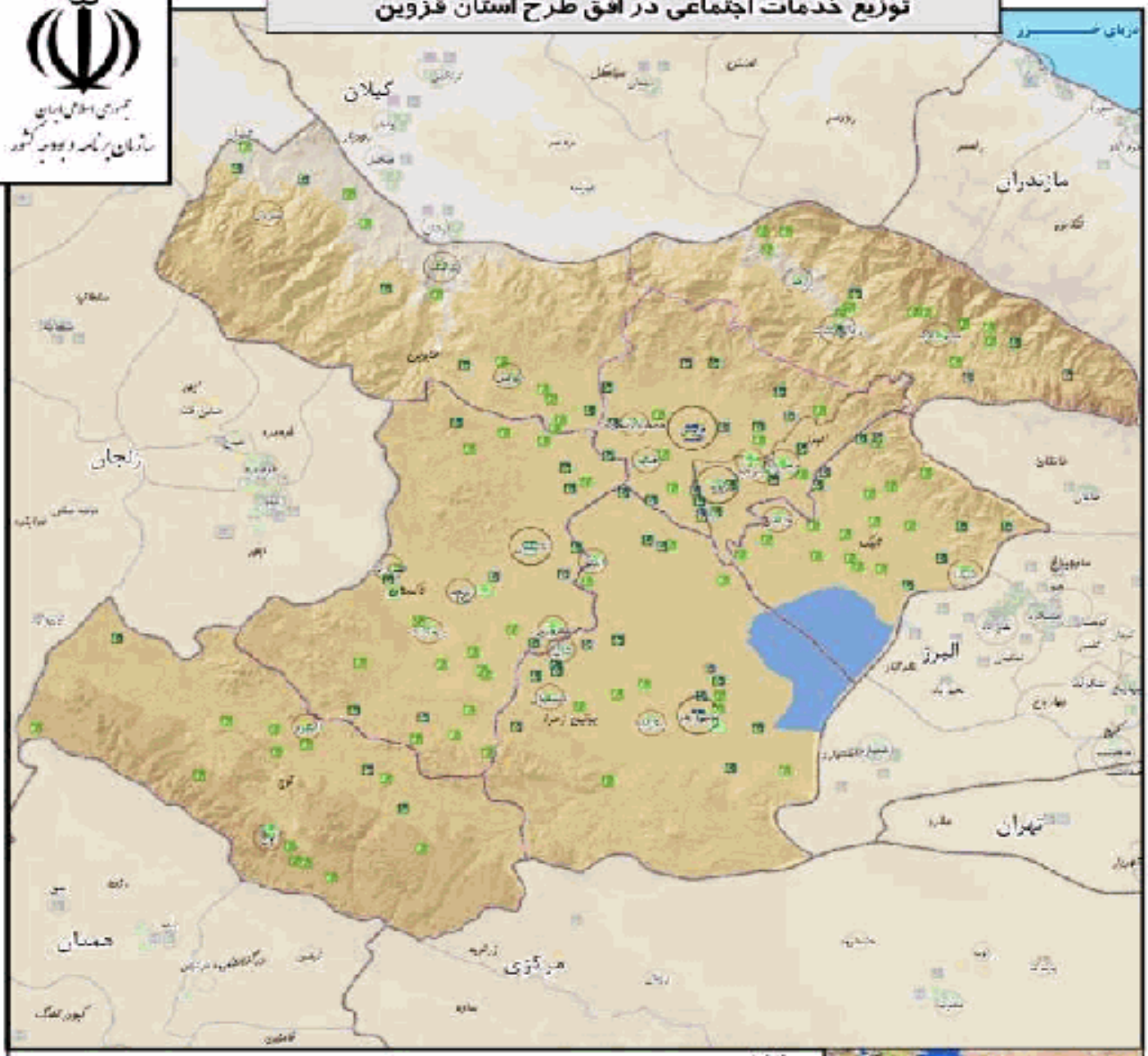

راهنما

روستایی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد- نوع
- ملی- جامع
- استانی- جامع
- منطقه ای- جامع

مراکز فرهنگی
- استانی

شهرستانی

مراکز ورزشی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

مطالعات آمایش استان قزوین

تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:...

Kilometers

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان قزوین

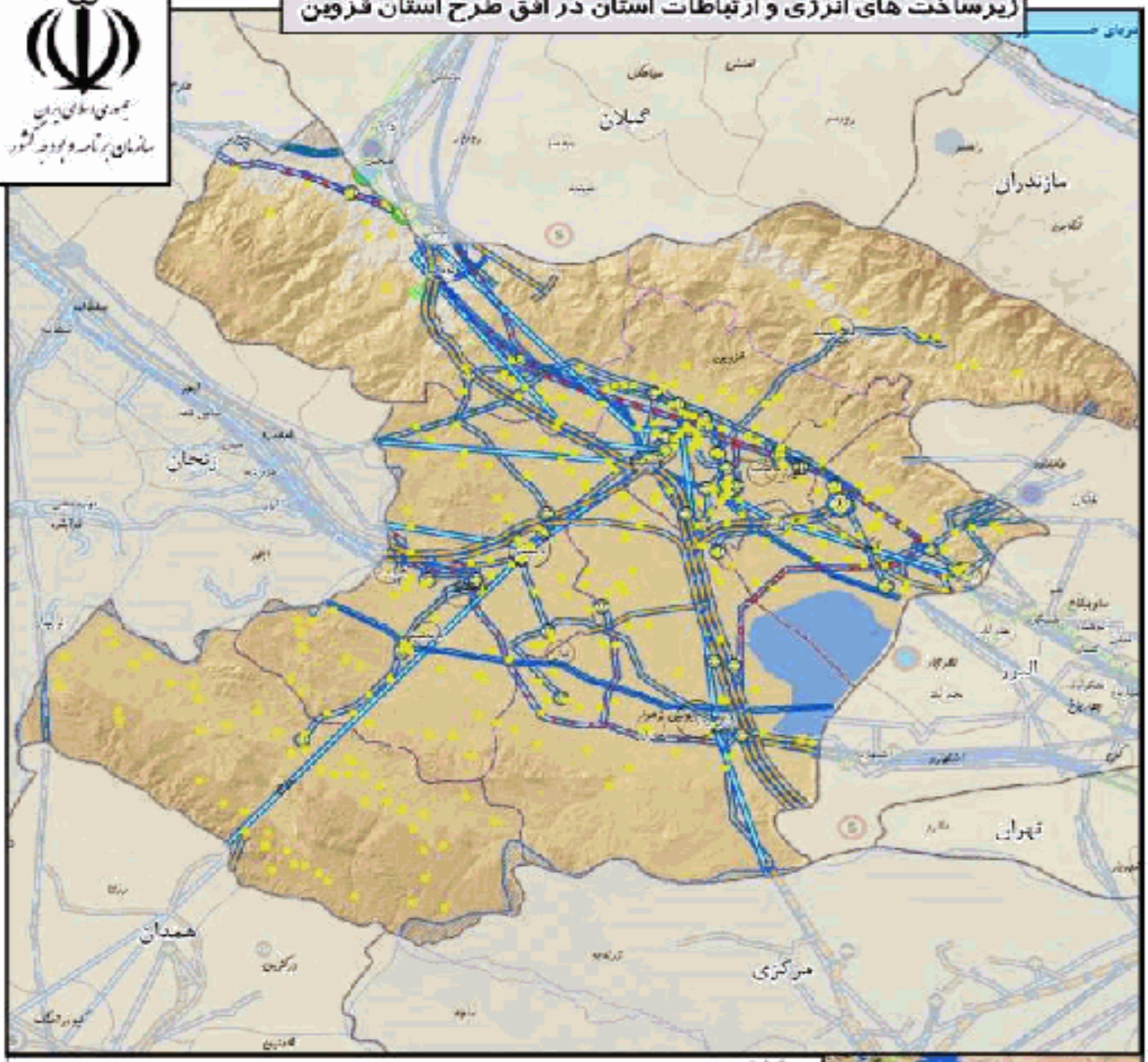

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- آبی
- بادی
- خورشیدی
- سیکل ترکیبی
- گازی
- ایستگاه تقویت فشار گاز

پست برق

وضعیت مراکز
- لغو
- توسعه وضع موجود
- موجود

خطوط انتقال گاز
- ۱۲۲
- ۲۲۰
- ۴
- ۶۴
- خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- لغو
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل مناسب

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

روستاهای مرکزی سطح یک استان قزوین

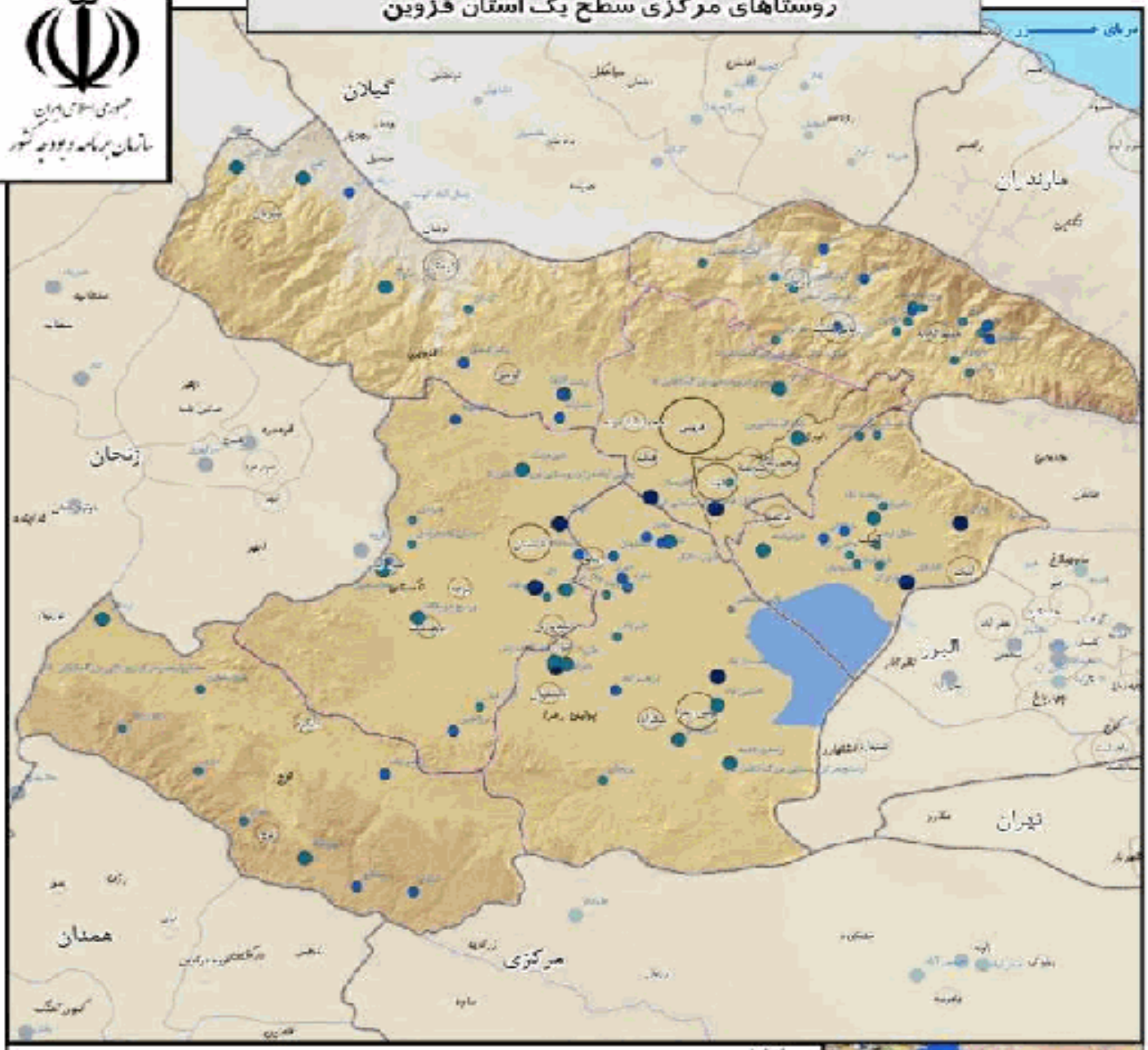

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ نفر
- بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان قزوین

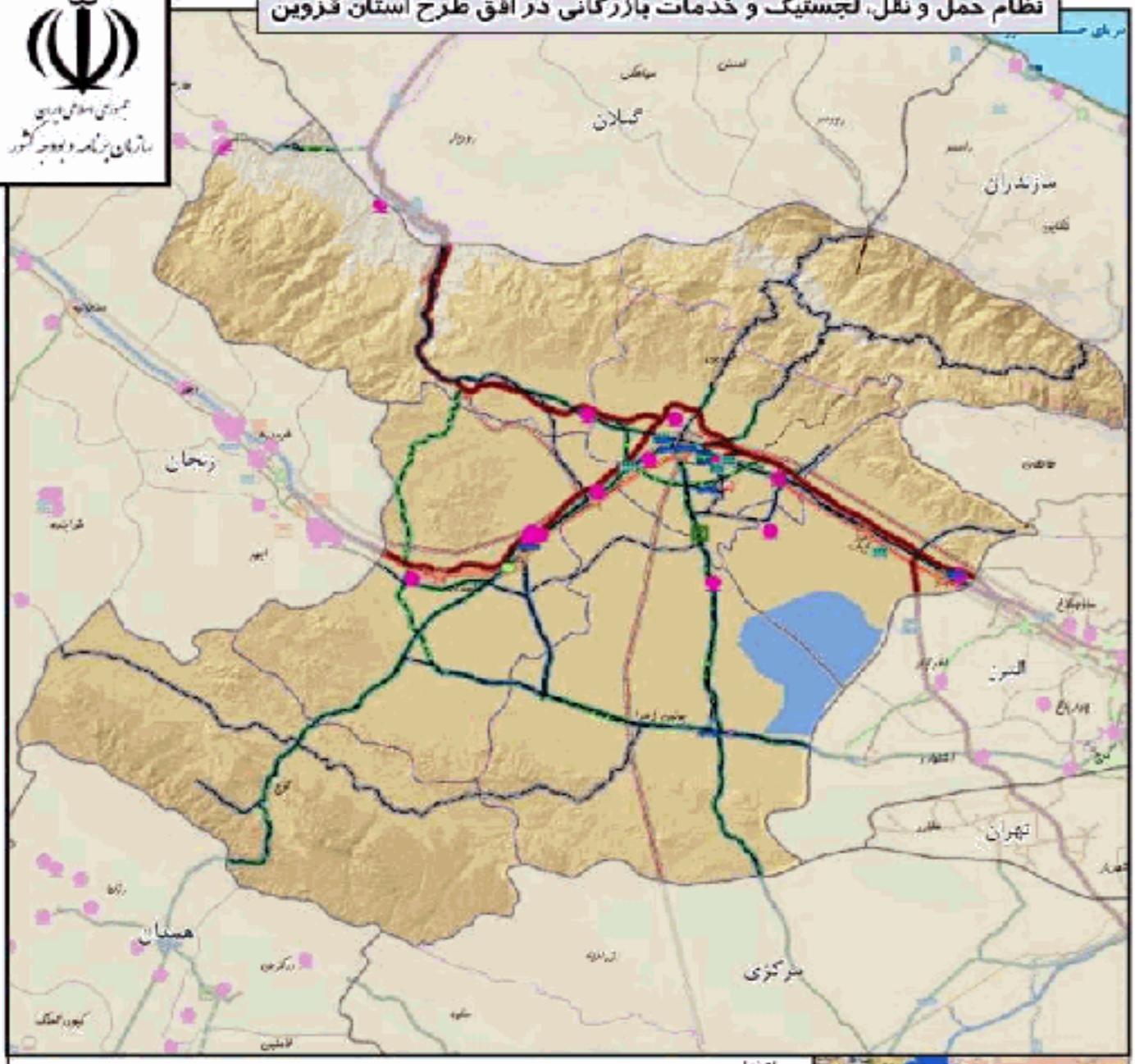

راهنما

فرودگاه
کارگود
نوع
فراملی
ملی
پایانه جاده ای
نوع
مسافری
دو منظوره
باری

مراکز لجستیک
نوع
انبار
بندر خشک
سوله خانه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
دو منظوره
سبک
سنگین

وضعیت محور
افق
توسعه و تنوع موجود
موجود
کارگود محور
فراملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نوع راه
آزادراه
دوگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
باری
مسافری

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و بیرداب
دریا

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قزوین

سفارشات آمایش استان قزوین

1399

Scale = 1:1,000,000

Kilometers

منابع آبی استان در افق طرح استان قزوین

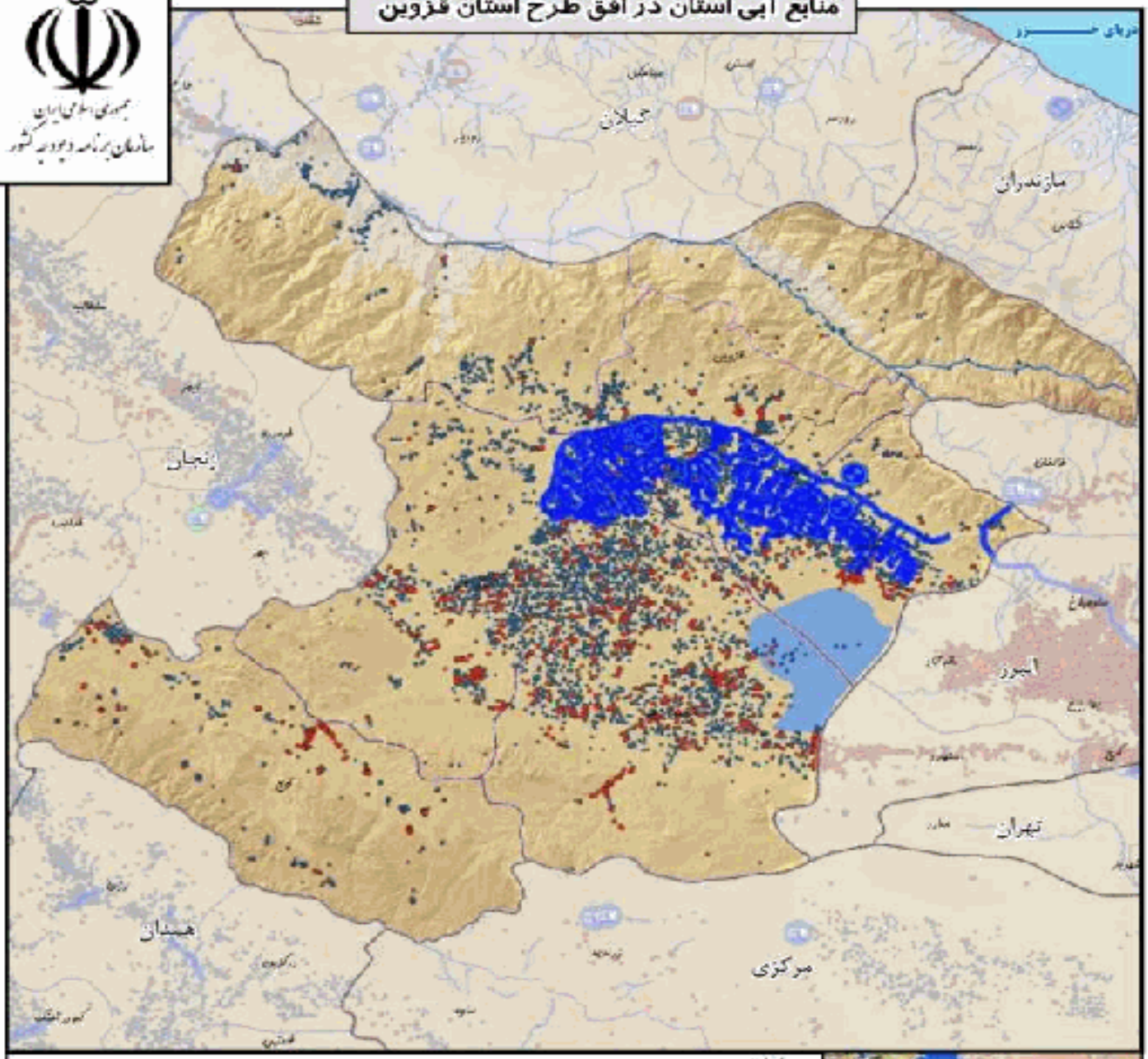

راهنما

سد
تصفیه خانه آب

وضعیت نقاط

افق
توسعه وضع موجود
موجود

خطوط انتقال آب در افق

خطوط انتقال آب در افق

وضعیت خطوط

افق
توسعه وضع موجود

موجود

چاه آب

غیر مجاز
مجاز

رودخانه

دائمی

مرزها

مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

سازمان فضایی وضع افق استان قزوین

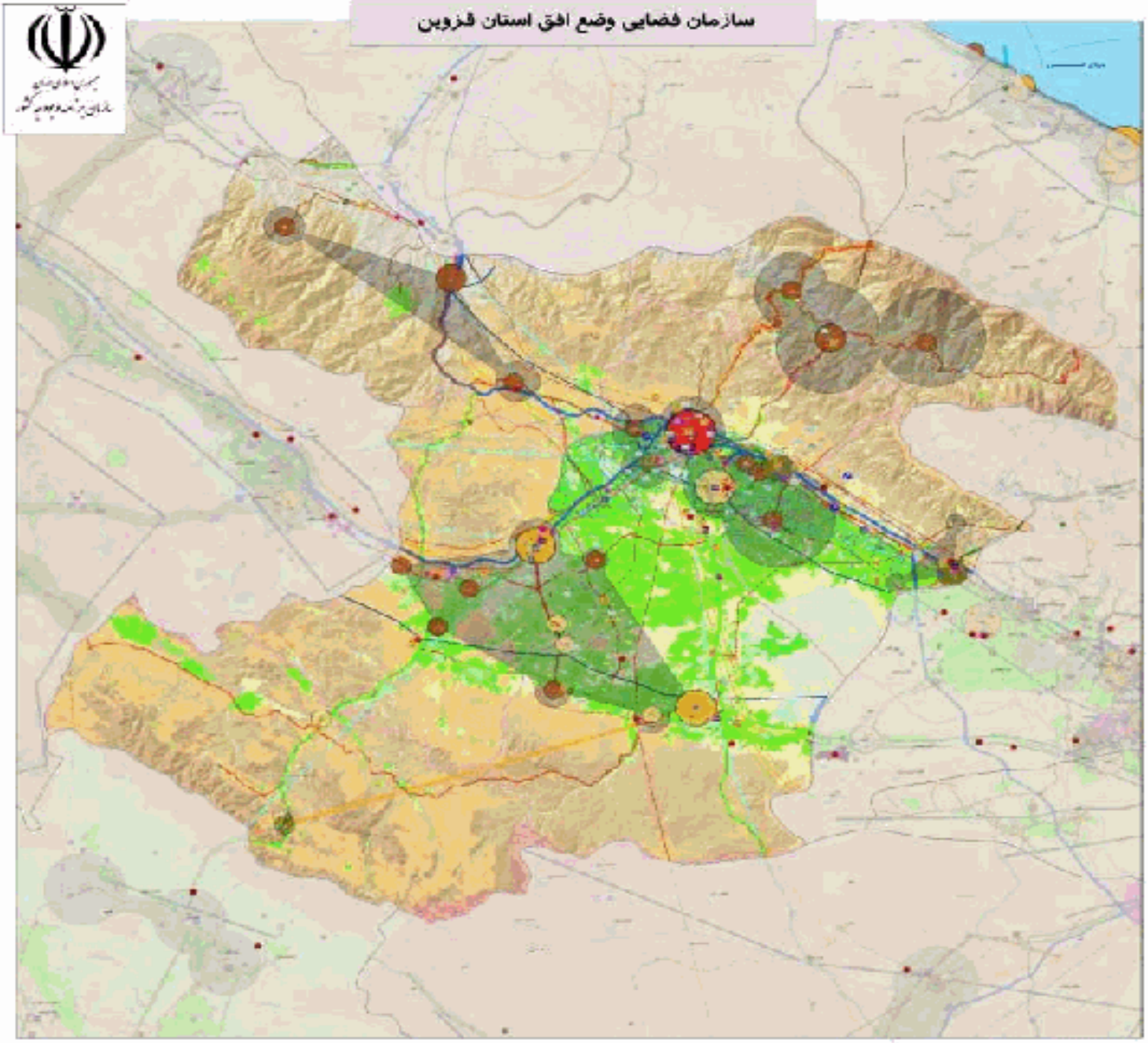

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان مرکزی در افق ۱۴۱۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان مرکزی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان مرکزی به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- مدیریت و حفاظت از منابع اکولوژیک استان
- خلق ثروت و توسعه اقتصادی استان

- ارتقا هویت مکانی-منطقه ای استان
- افزایش توان نگهداشت نخبگان استان
- توسعه اجتماعی و انسانی
- تقویت پیوندهای درونی و بیرونی استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

- قطب ملی و فراملی فعالیتهای صنعتی(در حوزه های تجهیزات و ماشین آلات و نیروگاهی، صنایع غذایی، تجهیزات پزشکی، پتروشیمی، شیمیایی، پالایشگاهی و صنایع تبدیلی کشاورزی)، معدنی(سنگهای تزئینی و سولفات سدیم(با رعایت ملاحظات زیست محیطی)) و خدمات فنی و مهندسی در حوزه صنعت
- دارای جایگاه ویژه تولیدی و صادراتی در برخی محصولات کشاورزی
- قطب پژوهشهای صنعتی و کشاورزی در محصولاتی نظیر انار، پسته، لوبیا،گل و گیاه و پژوهشهای هسته ای در زمینه های کشاورزی و پزشکی
- دارای جایگاه ویژه در بخش انرژی کشور و قطب تولید انرژی های پاک
- جاذب گردشگر در مناطق دارای پتانسیل (عبوری، تاریخی-فرهنگی، طبیعی، صنعتی، ورزشی،تفریحی و...)

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

- قطب خدمات ویژه پزشکی در زمینه های بیماری های سرطان، ناباروری و ...، گردشگری سلامت (آبگرم محلات)
- مرکز مدیریت بحران در منطقه غرب کشور(استان‌های لرستان،کرمانشاه، ایلام)
- قطب آموزش عالی با رویکرد فنی و مهندسی
- قطب آموزش های مهارتی و جوارکارگاهی مبتنی بر صنایع دارای مزیت استان
- مرکز لجستیک منطقه
- مرکز ارائه دهنده خدمات به سالمندان
- مرکز استان به عنوان ارائه دهنده خدمات برتر، هم سطح با سایر کلانشهرهای کشور

- تدارک زیرساخت‌های آبی و فاضلابی پشتیبان عمران شهری و روستایی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- مدیریت بحران و پدافند غیرعامل
- تقویت توان مدیریت بحران
- چیدمان عناصر حساس با رویکرد پدافند غیرعامل
- تدارک زیرساخت‌های پشتیبان پدافند غیرعامل

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان مازندران در افق توسعه‌یافتگی

تعیین شکل‌بندی کلی الگوی استقرار و نظام سلسله‌مراتبی مراکز سکونتگاهی

الف- گونه نخست سطح‌بندی جمعیتی

- شهر بزرگ (۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر)؛ شهر میانی بزرگ (۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفر)؛ شهر میانی کوچک (۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر)؛ شهر کوچک (۲۵ تا ۵۰ هزار نفر)؛ شهر بسیار کوچک (۱۰ تا ۲۵ هزار نفر) و روستا شهر (زیر ۱۰ هزار نفر)

ب- گونه دوم سطح‌بندی مقیاس عملکردی

- نقش فراملی؛ نقش ملی؛ نقش فراستانی و نقش استانی

ج- سیاست‌های فضایی این مراکز سه سیاست به شرح زیر را شامل خواهند شد:

- مهار روند رشد؛ افزایش روند رشد و ایجاد و توسعه

همچنین شبکه‌های همکار مراکز سکونتی در شش خرد ناحیه برنامه‌ریزی (PIA ها) تعیین می‌شوند.

سازماندهی مراکز سکونت در سازمان فضایی

ردیف	مرکز سکونت	گونه‌بندی	سطح‌بندی		سیاست	شبکه
			جمعیتی	عملکردی	فضایی	همکار
۱	ساری	بازرگانی و حمل‌ونقل، حکمرانی، گردشگری (تاریخی- سلامت)، خدمات ورزشی، آموزش عالی و صنعت، صنعت (دستی)، مالی - حرفه‌ای، کشاورزی، درمانی.	شهر بزرگ	فراملی	مهار روند رشد	PIA ساری
۲	آمل	بازرگانی و حمل‌ونقل، صنعت، آموزش عالی، خدمات فرهنگی، کشاورزی، درمانی، گردشگری سلامت.	شهر بزرگ	ملی	مهار روند رشد	PIA آمل
۳	بابل و امیرکلا	بازرگانی، صنعت، آموزش عالی، فرهنگی، کشاورزی، صنعت (دستی)، مالی - حرفه‌ای، درمانی	شهر بزرگ	ملی	مهار روند رشد	PIA ساری

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

جامعه‌ای توسعه‌یافته، برخوردار از هویت ویژه مکانی-منطقه‌ای، جذب‌کننده طبقه خلاق و جامعه نخبگان، خلق کننده ثروت بر پایه مدیریت زیست بومی و فناوری پیشرفته، دارای توسعه متوازن فضایی و پیوندهای قدرتمند چند سویه درونی و بیرونی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌باشد.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفظ و احیا منابع طبیعی استان از طریق بیابان زدایی و تثبیت شن‌های روان، حفاظت و حراست از جنگل ها و مراتع، اجرای طرح ترسیب کربن و عملیات آبخیزداری و آبخوان داری بهبود شرایط زیست‌بوم‌های خسارت‌دیده و دچار بحران استان،حفظ تنوع زیستی و بهبود شرایط زیست‌بوم‌های ارزشمند بحرانی و حساس،آموزش و فرهنگ سازی و گسترش سازمانهای مردم نهاد مرتبط
- توسعه فناوری‌های سبز، ارتقای بهره‌وری سبز، گسترش اقتصاد سبز و کارآفرینی سبز به منظور کاهش سطح آلودگی در استان و حمایت از انرژیهای نو و تجدید پذیر و اتخاذ سیاستهای تشویقی و تنبیهی در جهت کاهش آلایندگی
- عملیاتی نمودن برنامه مدیریت جامع پسماند خانگی، بیمارستان و صنعتی با تأکید بر ایجاد واحدهای بازیافت
- تاکید بر ارزیابی و مدیریت زیست محیطی پروژه های بزرگ عمرانی و کمک مالی و فنی به بنگاه‌ها به‌منظور تغییر تکنولوژی برای کاهش آلایندگی
- ایجاد و گسترش سیستمهای پایش لحظه‌ای آلودگی هوا در شهرهای آلوده و صنایع بزرگ استان
- تدوین و اجرای مدیریت زیست بومی و تأمین حقابه اکولوژیک تالاب میقان
- بازنگری و اجرای کامل طرح جامع کاهش آلودگی اراک

آب

- توسعه ، توازن و تعادل در منابع آب زیر زمینی از طریق اجرای طرح های تعادل بخشی آب‌های زیرزمینی
- بهسازی و مرمت، احیاء و لایروبی و تغذیه مصنوعی قنوات در فصول غیر زراعی
- تامین آب مطمئن و پایدار جهت فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی در استان
- اصلاح الگوی مصرف آب در بخشهای اقتصادی با تاکید بر بخش کشاورزی از طریق تخصیص آب مطابق طرح الگوی کشت برای تمامی نقاط استان مرکزی، نصب کنتور هوشمند و حجمی آب و ...

- ارتقاء فرهنگ و دانش عمومی در جهت بهینه نمودن الگوی مصرف و حمایت از تشکیل تشکلهای مردم نهاد مرتبط با بخش آب

صنعت و معدن

- برندسازی و ایجاد خوشه های صنعتی و تکمیل زنجیره های تولید در صنایع ریلی و حمل و نقل، آلومینیوم و پتروشیمی،ساخت تجهیزات نفت و گاز و نیروگاهی،صنایع غذایی و پوشاک،دارویی و بهداشتی با رویکرد صادرات و حضور در بازارهای بین المللی
- افزایش بهره وری عوامل تولید در بخش صنعت از طریق بازسازی و نوسازی صنایع استان، استاندارد سازی فرایند انجام کار و محصولات، تقویت آموزشهای مهارتی ، استقرار صنایع کم آب بر و فناوری‌های بالا(High Tec)
- ساماندهی صنایع واگذار شده به بخش خصوصی، نظارت بر اجرای عملکرد در جهت ارتقا کمی و کیفی تولیدات و جلوگیری از ورشکستگی صنایع و بحرانهای کارگری و اجتماعی
- بهره برداری بهینه از معادن غیرفلزی استان از طریق استاندارد سازی تولیدات، رقابتی نمودن، فراوری محصولات و تولید محصولات جدید از ضایعات مانند کاغذهای سنگی و ... به منظور حضور در بازارهای بین المللی
- تعریف پهنه های معدنی به منظور انجام عملیات اکتشافی ثمر بخش

کشاورزی

- تجاری سازی و استاندارد سازی و رقابتی نمودن محصولات در بازارهای هدف
- حمایت از ایجاد صنایع تبدیلی، فرآوری و تکمیل زنجیره های تولید محصولات کشاورزی دارای مزیت استان
- افزایش بهره وری از طریق ارتقاء سطح مکانیزاسیون ، دانش‌بنیان ساختن و توانمندسازی منابع انسانی و نوسازی ساختار تحقیق، آموزش و ترویج در بخش کشاورزی، حمایت هدفمند از توسعه کشت های گلخانه ای، هیدروپونیک و کم آب بر و افزایش بهره وری آب بخش کشاورزی و اصلاح الگوی کشت و ساماندهی اراضی کشاورزی

خدمات بازرگانی

- ایجاد مراکز لجستیک صادرات و واردات در منطقه میانی و شمالی استان

- تقویت خدمات پشتیبان تولید و مدیریت زنجیره تامین در بخشهای اقتصادی از طریق بازاریابی بین المللی و تجارت الکترونی، ارتقا پایانه های صادراتی محصولات صنعتی و کشاورزی(انار،پسته و ...)، احداث انبارهای عمومی، تخصصی و چند منظوره ، سردخانه‌ها، تقویت و توسعه گمرکات استان

بهداشت و درمان

- تبدیل شهر اراک به عنوان قطب درمانی غرب کشور از طریق ساماندهی و تقویت بیمارستانهای تخصصی موجود شامل: تکمیل و راه اندازی بیمارستان ولیعصر اراک، تسریع در توسعه و تکمیل بیمارستان آیت ا... خوانساری (بیماران خاص)، تسریع در احداث بیمارستان سوانح و سوختگی، تسریع در ساخت بیمارستان دوستدار مادر،ترغیب بخش خصوصی جهت سرمایه گذاری در بخشهای فوق تخصصی و خدمات برتر بهداشت و درمان

آموزش، پژوهش و فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ارتقا سطح کمی و کیفی دانشگاههای استان متناسب با فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی استان
- تقویت مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده ها متناسب با فعالیتهای اقتصادی استان نظیر مراکز تحقیقات سرطان،تحقیقات صنعتی،گل و گیاه، پسته و انار و...
- ارتقا کیفی و تجهیز مراکز فنی حرفه ای تخصصی متناسب با نیازهای بازار کار استان
- بازسازی، مقاوم سازی و تجهیز مدارس به امکانات مدرن آموزشی و پرورشی نظیر آزمایشگاهها،کتابخانه، سالنهای ورزشی با رویکرد توسعه مدارس مهارتی و خلاقیت گرا در استان
- ساماندهی واحدهای دانشگاهی غیر توانمند و بازنگری رشته های تحصیلی موجود متناسب با نیازهای بازار کار استان
- حمایت از صنایع استان به منظور تجهیز و به روز کردن سیستمهای سخت افزاری و نرم افزاری برای ایجاد ارتباط با بازارها جهانی و رقابتی نمودن آنها
- ایجاد و گسترش واحدهای تحقیق و توسعه صنایع استان
- ایجاد، ارتقا و افزایش کیفیت شبکه فن بازار استان، قطب‌های فناوری با تأکید بر نقش پارک‌های فناوری و دانشگاه‌های برتر استان

ملاحظات امنیتی و دفاعی

- تقویت پدافند هوایی مراکز حساس و استراتژیک خصوصاً در منطقه میانی و جنوبی استان و تقویت پدافند غیرعامل به ویژه امنیت سایبری در کلیه مراکز و تاسیسات اقتصادی و زیرساختی مهم استان

- فرهنگ سازی مردم از طریق آموزش عمومی و تخصصی توسط دستگاه های اجرایی و امدادی و گسترش فرهنگ بیمه و افزایش ضریب نفوذ بیمه در حوادث غیر مترقبه

سکونتگاه‌های شهری و روستایی

- ساماندهی و زیباسازی سیما و منظر شهری شهرهای بزرگ استان از طریق اجرایی کردن طرح مبلمان شهری، روشنایی و نورپردازی، احیا حیات شبانه و ...
- بهبود کمی و کیفی زیرساختهای شهری و افزایش کارایی سیستم حمل و نقل درون شهری در راستای کاهش آلودگی هوا،روان سازی ترافیک و ..
- توانمند سازی و ارتقاء بافتهای حاشیه ای و غیر رسمی اراک،ساوه و خمین
- حفظ یکپارچگی قلمرو سیاسی استان و تعیین نقش و کارکرد مراکز شهرستانهای استان

انرژی

- تقویت کمی و کیفی زیرساختهای لازم انرژی متناسب با فعالیتهای اقتصادی و توزیع جمعیت در پهنه استان
- ایفای نقش محوری استان و احراز جایگاه مرکزی در مبادلات و ترانزیت انرژی منطقه
- افزایش سهم انرژیهای تجدید پذیر در سبد انرژی مصرفی با تاکید بر استفاده از ظرفیت های استان در تولید انرژی خورشیدی و زمین گرمایی
- کاهش ضایعات و تلفات در بخش تولید، انتقال و توزیع انرژی تا سطح استانداردهای ملی
- ارتقاء فرهنگ مصرف بهینه انرژی از طرق مختلف

راه وترابری

- افزایش سهم ناوگان حمل و نقل ریلی و هوایی در حمل بار و مسافر استان
- تقویت شبکه ارتباطی استان با تاکید بر شبکه درونی استان
- افزایش کیفیت و ارتقاء استاندارد محورهای ارتباطی از طریق اصلاح و حذف نقاط حادثه خیز استان، راه اندازی سیستم کنترل هوشمند حمل و نقل جاده ای و ریلی ،بهبود علائم ایمنی و ترافیکی در شبکه راه‌های ترانزیتی به منظور ارتقا ایمنی محورهای مواصلاتی ، حفظ و نگهداری راه های موجود استان
- افزایش کمی و کیفی خدمات پیشرفته در محورهای مواصلاتی استان

گردشگری

- ایجاد زیرساختهای موردنیاز در محورهای گردشگری استان و استانهای همجوار

- ایجاد زیرساختهای لازم جهت تقویت گردشگری سلامت با محوریت آب گرم محلات، بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی استان، دهکده سلامت در شهر تفرش و تکمیل زیر ساختهای سرزمین ایرانیان در زرندیه
- استفاده از پتانسیل گردشگر عبوری و افزایش زمان ماندگاری آنها در استان
- حمایت از طرح‌های توسعه و ایجاد امکانات گردشگری روستایی (روستاهای هدف گردشگری)،جاذبه‌های طبیعی و بومگردی استان
- شناسایی، مدیریت و توسعه رویدادها و جشنواره‌ها و توسعه بازارچه های محصولات صنایع دستی و سوغاتی های استان با تاکید بر برند سازی سوغاتی ها و صنایع دستی به ویژه فرش ساروق و جیریا،شیره انگور، فتیر اراک و ...
- مرمت اضطراری و احیاء بافتهای تاریخی استان
- ایجاد تمهیدات لازم جهت جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی در فعالیتهای گردشگری استان

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- مدیریت پایدار محیط های طبیعی
- تقویت هویت منطقه‌ای-مکانی و فراهم آوردن زمینه های نگهداشت نخبگان استان
- گذر از صنایع با تکنولوژی پایین به صنایع مبتنی بر فناوری های پیشرفته
- توسعه کشاورزی پایدار و سودآور با تاکید بر مدیریت منابع پایه و نهاده ها
- افزایش توازن و تعادل در نظام فضایی استان
- توسعه گردشگری استان به ویژه در سطح ملی و منطقه ای با رویکرد گردشگری عبوری، تاریخی، سلامت، طبیعی و اقتصادی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- بخش شمالی استان : بخش های شرقی شهرستانهای ساوه و زرندیه
- بخش میانی استان: نواحی حاشیه ای شهرستانهای کمیجان و خنداب و توسعه کالبدی و استقرار جمعیت در شهرهای جدید مهاجران و امیرکبیر در شهرستانهای اراک و شازند و استقرار جمعیت در بخشهایی از شهرستانهای آشتیان، تفرش و فراهان
- بخش جنوبی استان: بخشهایی از شهرستانهای خمین، محلات، دلیجان و شازند

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت(فعالیتهای کشاورزی، صنعت، معدن وخدمات)

قلمروهای اولویت دار فعالیتهای کشاورزی

- کشت های فشرده و تجاری و نباتات لیفی(پنبه) در قسمت شرقی دشتهای ساوه و زرندیه
- استقرار کشت دیم در مناطق میانی استان شامل دشت فراهان و اراک
- کشت نباتات صنعتی و حبوبات (لوبیا) در دشت شازند
- کشتهای فشرده و گلخانه‌ای و گیاهان دارویی و زعفران در ناحیه جنوبی استان شامل خمین، دلیجان و محلات توسعه باغات در دشت شرا(خنداب)، کمیجان و شازند

قلمروهای اولویت دار فعالیتهای صنعتی

- استقرار صنایع کم آب بر در مناطق شمالی استان(شهرستان ساوه و شهرستان زرندیه)، ناحیه شرقی استان(بخشی از شهرستان آشتیان)
- استقرار صنایع کم‌آب‌بر، های‌تک و صنعت سبز در ناحیه میانی استان(شمال شهرستان اراک) و ناحیه جنوبی (بخشهایی از شهرستانهای دلیجان و خمین) و بخش شمالی شهرستان شازند
- استقرار صنایع معدنی در ناحیه جنوبی(محلات و خمین)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات(از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- بخشهایی از شمال غربی شهرستان ساوه، قسمتهایی از مرکز و شرق شهرستان اراک، بخشهایی از شرق شهرستان تفرش، قسمتهایی از منطقه شمالی شهرستان آشتیان، بخش‌های جنوبی شهرستانهای دلیجان و محلات و محدوده های کوچکی از شرق شهرستانهای خنداب و شازند

قلمروهای دارای محدودیت استقرار فعالیت

- عدم استقرار فعالیتهای کشاورزی در مناطق بیابانی و کویری استان که دارای محدودیت منابع آب بوده و بیشتر جنبه حفاظتی و قرق دارد (حدود ۴۰۰ هزار هکتار).
- عدم استقرار کلیه فعالیتهای صنعتی، کشاورزی و زیرساختی در مناطق حفاظت شده استان که حدود ۷.۱ درصد از مساحت استان را شامل می شود.
- عدم استقرار صنایع آب بر و کشت محصولات پرمصرف آب در کلیه دشتهای استان به دلیل بیلان منفی دشتها
- ممنوعیت استقرار صنایع خارج از شهرکها و نواحی صنعتی در محدوده شعاع ۳۰ کیلومتری شهر اراک که شامل قلمرو میانی استان می شود.

- ممنوعیت استقرار صنایع خارج از شهرکها و نواحی صنعتی در محدوده شعاع ۱۲۰ کیلومتری شهر تهران که شامل قلمرو شمالی استان می شود.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان مرکزی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

شهرستان اراک

- کشت غلات (گندم ، جو و لوبیا)
- شیلات (تولید ماهیان سردابی،بچه ماهی و ماهی زینتی)
- تولیدات دامی (گوشت قرمز، شیر، گوشت مرغ و تخم مرغ)
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی
- ساخت فلزات اساسی
- محصولات فلزی فابریکی
- ساخت موادومحصولات شیمیائی
- ساخت ماشین آلات وتجهیزات
- وسایل نقلیه موتوری
- محصولات غذائی وآشامیدنیها
- ساخت منسوجات
- محصولات ازلاستیک وپلاستیک
- ماشین آلات ودستگاههای برقی
- سایرتجهیزات حمل ونقل
- مبلمان سایرمصنوعات
- رادیوتلویزیون وسایل ارتباط
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی
- ذخایر معدنی (سنگ آهن)
- خدمات بازرگانی (مرکز ذخیره سازی ، نگهداری ،عرضه و بارانداز کالا)
- ترانزیت (مرکز لجستیک کشور)
- خدمات گردشگری (طبیعی، عبوری)
- خدمات برتر (ویژه پزشکی در زمینه های بیماری های سرطان،ناباروری وتصادفات جاده ای و...)

- آموزش عالی با رویکرد فنی و مهندسی
- قطب آموزش های مهارتی و جوارکارگاهی مبتنی بر صنایع دارای مزیت استان
- مرکز استان به عنوان نهاد اصلی ارائه‌دهنده خدمات برتر در سطح سایر کلان شهرهای کشور

شهرستان آشتیان

- ساخت فلزات اساسی
- ساخت ماشین آلات وتجهیزات
- ابزارپزشکی-اپتیکی-دقیق-ساعت
- مرکز ارائه دهنده خدمات به سالمندان(دهکده سلامت)

شهرستان تفرش

- خدمات گردشگری (طبیعی و تاریخی)
- مرکز ارائه دهنده خدمات به سالمندان(دهکده سلامت)
- تولید ماهیان خاویاری و سردابی

شهرستان خمین

- کشت غلات(لوبیا)
- گل محمدی
- گل شاخه بریده
- تولیدات دامی (شیر، گوشت مرغ)
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی
- ساخت فلزات اساسی
- محصولات فلزی فابریکی
- ساخت موادومحصولات شیمیائی
- وسایل نقلیه موتوری
- محصولات غذائی وآشامیدنیها
- ساخت منسوجات
- محصولات ازلاستیک وپلاستیک
- ساخت کاغذومحصولات کاغذی

- مبلمان سایرمصنوعات
- ذخایر معدنی (طلا)
- خدمات گردشگری (تاریخی و طبیعی)

شهرستان خنداب

- نبات علوفه ای (یونجه)
- تولید ماهیان زینتی

شهرستان دلیجان

- گل محمدی
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی
- ساخت موادومحصولات شیمیائی
- محصولات غذائی وآشامیدنیها
- ساخت منسوجات
- خدمات گردشگری(طبیعی(غار نخجیر)، تاریخی(شهر تاریخی نراق)، عبوری

شهرستان زرندیه

- کشت غلات (جو)
- محصولات صنعتی (کلزا)
- صیفی جات (خربزه و طالبی)
- نباتات علوفه ای (ذرت علوفه ای)
- محصولات باغی (پسته)
- محصولات دامی (تخم مرغ)
- تولید ماهیان گرمآبی
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی
- ساخت فلزات اساسی
- محصولات فلزی فابریکی
- ساخت موادومحصولات شیمیائی
- ساخت ماشین آلات وتجهیزات

- وسایل نقلیه موتوری
- محصولات غذائی وآشامیدنیها
- محصولات ازلاستیک وپلاستیک
- ماشین آلات ودستگاههای برقی
- ساخت کاغذومحصولات کاغذی
- کک وفراورده های حاصل ازنفت
- مبلمان سایرمصنوعات
- خدمات بازرگانی(بندرخشک)
- خدمات گردشگری (قطب مناطق تفریحی، ورزشی، اوقات فراغتی جوانان در سرزمین ایرانیان و عبوری)

شهرستان ساوه

- غلات (گندم، جو)
- محصولات صنعتی (کلزا)
- سبزیجات گلخانه-ای و سیب زمینی
- صیفی جات(خربزه و طالبی، هندوانه)
- نبات علوفه ای (ذرت علوفه ای)
- محصولات باغی (سیب، انار، پسته)
- محصولات دامی (گوشت قرمز، گوشت مرغ، تخم مرغ)
- تولید ماهیان خاویاری، سردابی، گرمابی،بچه ماهی
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی
- ساخت فلزات اساسی
- محصولات فلزی فابریکی
- ساخت موادومحصولات شیمیائی
- ساخت ماشین آلات وتجهیزات
- وسایل نقلیه موتوری
- محصولات غذائی وآشامیدنیها
- ساخت منسوجات

ردیف	مرکز سکونت	گونه‌بندی	سطح‌بندی		سیاست فضایی	شبکه همکار
			جمعیتی	عملکردی		
۴	قائم‌شهر	خدمات ورزشی، صنعت، آموزش عالی، حمل‌ونقل و بازرگانی، صنعت (دستی)، کشاورزی، درمانی	شهر بزرگ	ملی	مهار روند رشد	PIA ساری
۵	بهشهر	صنعت، حمل‌ونقل و بازرگانی، آموزش عالی، گردشگری تاریخی، صنعت (دستی)، کشاورزی، درمانی	میانی بزرگ	فراستانی	افزایش روند رشد	PIA بهشهر
۶	چالوس، نوشهر، هچیرود	گردشگری ساحلی، بازرگانی و حمل‌ونقل، خدمات فرهنگی، آموزش عالی، خدمات تخصصی رفاهی درمانی، صنعت (دستی)، کشاورزی	میانی بزرگ	فراملی	افزایش روند رشد	PIA نوشهر
۷	تنکابن، شیرود، خرم‌آباد	گردشگری ساحلی، کشاورزی (زراعت، شیلات و باغداری)، صنعت تبدیلی، خدمات فرهنگی، آموزش عالی، درمانی	میانی بزرگ	فراستانی	افزایش روند رشد	PIAتنکابن
۸	نکا	کشاورزی، صنعت، معدن	میانی کوچک	فراستانی	افزایش روند رشد	PIA بهشهر
۹	بابلسر، فریدونکنار، سرخرود	گردشگری ساحلی، آموزش عالی، کشاورزی (زراعت و شیلات)، حمل‌ونقل و بازرگانی	میانی کوچک	فراستانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۱۰	رامسر، کتالم و سادات شهر	گردشگری (ساحلی - کوهستان - سلامت)، حمل‌ونقل و بازرگانی، صنعت (دستی) خدمات فرهنگی، کشاورزی	میانی کوچک	فراستانی	افزایش روند رشد	PIA تنکابن
۱۱	محمودآباد	گردشگری ساحلی، آموزش عالی، خدمات تحقیق و توسعه	کوچک	فراستانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۱۲	جویبار	صنعت، کشاورزی، خدمات ورزشی، خدمات R&D	کوچک	فراستانی	مهار روند رشد	PIA بهشهر
۱۳	نور، رویان	گردشگری ساحلی، آموزش عالی، کشاورزی (زراعت)، صنعت (دستی)	کوچک	فراستانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۱۴	گلوگاه	کشاورزی، گردشگری (ساحلی - ورزشی)، خدمات فرهنگی، خدمات تخصصی رفاهی ورزشی، مدیریت بازرگانی و حمل‌ونقل	کوچک	فراستانی	افزایش روند رشد	PIA بهشهر
۱۵	زیرآب، پل سفید	معدن، صنعت، گردشگری کوهستان، آموزش عالی، خدمات فرهنگی، کشاورزی (زراعت و دام)، مدیریت بازرگانی و حمل‌ونقل، درمانی	کوچک	فراستانی	افزایش روند رشد	PIA جنوبی
۱۶	عباس‌آباد، سلمانشهر، کلارآباد	گردشگری ساحلی، کشاورزی (باغداری)	کوچک	فراستانی	مهار روند رشد	PIA تنکابن
۱۷	رستمکلا	کشاورزی، صنعت	بسیار کوچک	استانی	افزایش روند رشد	PIA بهشهر
۱۸	چمستان	کشاورزی، گردشگری کوهستان، صنعت (دستی)	بسیار کوچک	استانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۱۹	خلیل شهر	کشاورزی	بسیار کوچک	استانی	افزایش روند رشد	PIA بهشهر

- محصولات ازلاستیک وپلاستیک
- ماشین آلات ودستگاههای برقی
- ساخت کاغذومحصولات کاغذی
- ابزارپزشکی-اپتیکی-دقیق-ساعت
- خدمات بازرگانی و ترانزیتی
- قطب آموزش های مهارتی و جوارکارگاهی مبتنی بر صنایع دارای مزیت استان

شهرستان شازند

- غلات(لوبیا، یونجه)
- محصولات باغی (سیب، انگور)
- شیلات(تولید بچه ماهی و ماهیان سردابی)
- تولیدات دامی (شیر)
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی
- ساخت موادومحصولات شیمیائی
- محصولات غذائی وآشامیدنیها
- کک وفراورده های حاصل ازنفت
- ذخایر معدنی(سرب و روی)
- خدمات گردشگری(طبیعی(سرابهای شازند)، ورزشی(کوه لجور، پیست اسکی پاکل)

شهرستان فراهان

- غلات (گندم)
- ساخت منسوجات

شهرستان کمیجان

- محصولات جالیزی (هندوانه)
- مبلمان سایرمصنوعات
- خدمات گردشگری (طبیعی(وفس)، تاریخی) و بوم گردی

شهرستان محلات

- صیفی جات (گوجه فرنگی)
- سایرمحصولات کانی غیرفلزی

- ساخت منسوجات
- ماشین آلات ودستگاههای برقی
- ذخایر معدنی(تراورتن و مرمریت)
- خدمات گردشگری(سلامت-آبگرم محلات)، طبیعی(سرچشمه محلات) و تاریخی(خورهه و یخچال‌های طبیعی)

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

آب

- مقابله با تهدید افزایش تغییرات اقلیمی و دمای متوسط سالیانه وکاهش میزان بارش سالیانه و اجرای سیاستهای سازگاری با کم آبی در استان
- تقویت فرهنگ مصرف بهینه آب در صنایع، فعالیت‌های کشاورزی و بخش شرب و خانگی
- بهبود روش‌های انتقال و توزیع آب از طریق سامانه های نوین آبیاری و احداث شبکه های آبیاری و زهکشی
- افزایش طرح‌های استفاده از آبهای نامتعارف نظیر پساب ها و ...
- الگوی کشت محصولات کشاورزی وبهینه سازی سطح زیر کشت محصولات کشاورزی مناسب با منابع آب در دسترس
- کاهش وابستگی صنایع به آب با استفاده از فناوری‌های نوین
- مدیریت یکپارچه در تامین ،انتقال و توزیع منابع آب بین بخش های مختلف اقتصادی استان
- تنوع بخشی به اجرای سرمایه گذاری در بهره‌برداری پایدار از منابع آب به ویژه ظرفیت های قانونی بودجه های سالیانه
- لحاظ نمودن حق‌آبه‌های زیست‌محیطی حوزه های آبریز استان
- تعادل بخشی سفره‌های آب زیرزمینی دشت‌های استان
- حفاظت از حریم رودخانهها و بهره برداری بهینه از آن ها در استان
- استفاده از طرح های انتقال آب از حوزه‌های مجاور به منظور تامین آب شرب و صنعت در مناطق شمالی استان (زرندیه و ساوه)

کشاورزی

- افزایش بهره وری آب در بخش کشاورزی و حرکت به سمت محصولات کم آب بر با استفاده از تکمیل شبکه های آبیاری، اجرای سیستمهای آبیاری نوین، مکانیزاسیون کشاورزی
- جلوگیری از تخریب و کاهش کیفیت خاک

– افزایش مکانیزاسیون بخش کشاورزی و بهره‌گیری از فناوری‌های مناسب در جهت کاهش استفاده از منابع آب و ....

– توسعه زنجیره بالا دستی و پایین دستی دارای مزیت استان (توسعه صنایع تبدیلی-تکمیلی، اعم از بسته‌بندی، انبارداری و فرآوری)

– افزایش بهره وری نیروی انسانی شاغل در بخش کشاورزی از طریق جذب نیروهای جوان و فارغ التحصیلان مرتبط

– تمرکز بر تولید محصولات کم آب بر یا سودده مانند گیاهان دارویی، گل‌های زینتی و ...

– هدایت سرمایه ها به سمت محصولات دارای مزیت نسبی

– تهیه برنامه‌ی الگوی کشت و تقویم کشت مبتنی بر اقلیم منطقه در راستای سازگاری با کم آبی

– توسعه شیلات و آبزی‌پروری (پرورش ماهی‌های تزیینی و زالو ...)

– افزایش سطح زیر کشت گلخانه ها به ویژه در شهرستانهای اراک، ساوه، محلات، خنداب و ...

– کاهش نقش واسطه‌ها در عرضه‌ی محصولات کشاورزی به بازارهای مصرف و حمایت از تعاونی‌های کشاورزی

– تغییر الگوی پرورش دام کم بازده به دامهای پربازده به منظور افزایش بهره وری و کاهش فشار بر مراتع وهویت گذاری دام

– توسعه مدیریت آلاینده‌ها و پسماندهای کشاورزی

صنعت

– بازسازی، نوسازی صنایع فعال استان به منظور ارتقا بهره وری و توان رقابتی

– شناسایی بازارهای هدف محصولات دارای مزیت استان به منظور افزایش صادرات

– اتخاذ تمهیداتی به منظور افزایش ظرفیت اسمی صنایع استان

– توسعه زنجیره تامین بنگاه‌های فعال در استان با تاکید بر بنگاه‌های کوچک و متوسط

– تقویت روحیه کارآفرینی و آموزش‌های کارآفرینی

– افزایش و حمایت از خدمات پشتیبان تولید

– بهبود و ارتقا زیرساختهای موردنیاز بخش صنعت نظیر انرژی، آب و ...

– ایجاد و توسعه شهرکهای صنعتی در مناطق دارای مزیت

– ایجاد شهرکها و نواحی تخصصی در استان نظیر شهرک تجهیزات پزشکی، قطعات خودرو و ...

– بهبود و توسعه زیرساختهای مورد نیاز در بخش معدن

- افزایش تمرکز بر صنایع جدید با تاکید بر شکل گیری و توسعه خوشه های صنعتی
- ایجاد و توسعه زیرساختهای توسعه فناوری، صنایع پیشرفته و دانش بنیان
- جلوگیری از استقرار صنایع ناهمگون و ناسازگار در مجاورت یکدیگر
- جهت‌گیری به سمت صنایع نوین، پیشرفته و پویا
- توسعه آموزشهای مهارتی و جوارکارگاهی مبتنی بر صنایع دارای مزیت استان
- توسعه مدیریت آلاینده‌ها و پسماندهای صنعتی

نظام سکونتگاهی

- تقویت شهر اراک به عنوان کلان‌شهر و مرکز استان در کشور
- ارتقا سطح شهر ساوه و خمین به سطح۲ و محلات، دلیجان، شازند به سطح ۳ در استان
- جلوگیری از گسترش سکونتگاه‌های غیررسمی
- بهبود خدمات عمران شهری و زیباسازی چهره شهرها
- توانمندسازی سکونتگاه‌های غیررسمی
- بهبود امکانات تفریحی و سرگرمی
- بهبود امکانات حمل و نقل عمومی با تاکید بر مدهای حمل و نقل پاک
- تقویت پیوند روستاها با شهرهای کوچک و میانی
- هویت‌بخشی به سیمای روستاها
- توسعه امکانات زیرساختی در روستاها به ویژه در زمینه بهداشت، رفاه، راه و آموزش
- توسعه و تقویت زیرساخت‌های عمران شهری و روستایی
- کاهش فاصله امکانات و خدمات شهرها با روستاها
- مدیریت آلاینده‌ها و پسماندهای شهری و روستایی

بازرگانی

- افزایش کمی و کیفی فعالیت‌های بازرگانی و گمرکی
- افزایش پیوندهای اقتصادی و بازرگانی برون استانی
- افزایش صادرات خدمات فنی و مهندسی استان
- ایجاد و توسعه تشکل‌های خدماتی و بازرگانی
- ایجاد بازارهای استانی و بررسی زمینه‌های تبادل محصولات داخلی
- توسعه و تجهیز و افزایش ظرفیت گمرکات استان

– انتقال دفاتر اصلی بنگاه‌های تولیدی و خدماتی بزرگ از تهران به درون استان
– حمایت از صادرات استان و تلاش در راستای افزایش آن
– افزایش شرکت‌های ارایه‌دهنده خدمات حمل و نقل
– توسعه زیرساخت‌های خدمات پشتیبان تولید (نگهداری کالا، انبارداری، بسته‌بندی و ...)
– توسعه زیرساخت‌ها و بازارهای مالی و سرمایه‌ای در استان

گردشگری

– احیا، حفظ و نگهداری نواحی طبیعی همانند هفتاد قله، تالاب میقان، منطقه جاسب، غار نخجیر و ....
– تجهیز مناطق نمونه گردشگری نظیر دره گردو، انجیرک و ...
– گسترش و بهبود تاسیسات زیربنایی و رفاهی مورد نیاز توسعه گردشگری (هتل، رستوران، مراکز اقامتی بین‌راهی و ...)در محورها کانون های گردشگری استان به ویژه محلات، دلیجان، خمین، شازند، اراک
– ترویج فرهنگ طبیعت‌گردی به منظور کاهش آسیب‌ها و اثرات سوء گردشگری در مناطق طبیعی
– افزایش فرهنگ و تعامل مناسب ساکنین استان با گردشگران (روحیه مهمان‌نوازی)
– بکارگیری روش‌های تبلیغاتی موثر و حرفه‌ای برای توسعه و ترویج صنعت گردشگری استان از طریق گسترش تورهای طبیعت‌شناسی، جشنواره‌ها و رویدادهای فرهنگی همچون جشنواره گل و گیاه محلات و ...
– هویت بخشی به استان مرکزی با اشاعه نمادهای استان مانند پروفسور حسابی، امیر کبیر و ...
– مرمت و بهسازی آثار و ابنیه تاریخی استان نظیر بازار اراک، مسجد جامع ساوه، شهر تاریخی نراق و ...
– توسعه اکوتوریسم در استان
– بهبود گردشگری روستایی در استان به ویژه در روستاهای هدف گردشگری مانند انجدان، وفس، هزاوه، دلارام و ...

خدمات برتر

– توسعه خدمات پزشکی تخصصی و فوق‌تخصصی در مرکز استان
– توسعه خدمات تخصصی درمانی از طریق توسعه بیمارستان‌های تخصصی در شهرهای استان
– ارتقا دانشگاه مادر استان به سطح ۲
– ایجاد ارتباط بین دانشگاه و فعالیتهای اقتصادی استان به ویژه در بخشهای مزیت دار صنعت و کشاورزی
– ایجاد و گسترش مراکز تحقیقاتی تخصصی در راستای تبدیل استان به هاب تحقیقات صنعتی و کشاورزی متناسب با فعالیتهای دارای مزیت استان
– افزایش سرمایه‌گذاری و حمایت از شکل‌گیری تیم‌های ورزشی حرفه‌ای در استان

– افزایش زیرساختهای فناوری اطلاعات و مخابراتی در راستای گسترش فناوری اطلاعات در کلیه بخشهای اقتصادی

– بهبود و افزایش کیفیت خدمات بیمه‌ای در همه‌ی بخش‌ها

– توسعه سینماها و سالن‌های نمایش، سالن کنسرت در شهرهای استان

– حمایت از ایجاد فناوری های نوین، اقتصاد دیجیتال و ...

– ایجاد زیرساختهای مناسب جهت تبدیل استان به هاب تجارت الکترونیک و فناوری اطلاعات در منطقه

حمل و نقل

– گسترش نقش ترانزیتی استان در کریدور ترانزیتی شمالی- جنوبی و شرقی-غربی کشور

– نوسازی و بهسازی شبکه زیرساخت‌های حمل و نقل

– افزایش مشارکت بخش خصوصی در ایجاد، توسعه و بهره‌برداری از زیرساخت‌ها

– ایجاد زیرساخت‌های مربوط به مجتمع های خدماتی-رفاهی بین‌راهی در حاشیه راه‌های اصلی و ترانزیتی استان

– توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل در بخش‌های مناطق مختلف استان به منظور تقویت پیوندهای درون استان

– ایجاد زیرساختهای لازم درر راستای تبدیل استان به هاب‌لجستیک‌حمل‌ونقل

– توسعه زیرساختهای ریلی به منظور اتصال شهرهای استان به استانهای مجاور

– تقویت و تجهیز فرودگاه استان در راستای حمل بار و آموزشی

– بهبود کمی و کیفی شبکه حمل و نقل استان در راستای تقویت سایر فعالیتهای اقتصادی و افزایش ایمنی

محیط زیست و منابع طبیعی

– جلوگیری از کاهش میزان منابع آب سطحی و زیرزمینی

– جلوگیری از افزایش انتشار آلاینده‌های شهری و صنعتی

– جلوگیری از تخریب کانون‌های زیستی، مهاجرت و کاهش جمعیت گونه‌های گیاهی و جانوری

– جلوگیری از استقرار صنایع ناسازگار با محیط

– مقابله با بیابان‌زایی و کویرزایی

– مقابله با تهدید ناشی از افزایش تغییرات اقلیمی و دمای متوسط سالیانه

– کاهش استفاده از سوخت‌های غیراستاندارد

– توسعه فرهنگ حفاظت از محیط زیست

– بهبود کیفیت حفاظت از مناطق حفاظت شده محیط‌زیست

- اعمال حق‌ابه‌های زیست محیطی
- بهبود وضعیت تالاب‌های استان
- اصلاح ساختار صنایع آلاینده
- افزایش سرانه فضای سبز شهری
- ایجاد تمهیداتی جهت مدیریت و کاهش پسماندهای بخش های مختلف
- جلوگیری از تخریب جنگل‌ها و محیط طبیعی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه فعالیتهای صنعتی و معدنی

- از پتانسیل‌های صنعتی بخش‌هایی در شهرستان‌های خنداب، کمیجان و فراهان، تاکنون استفاده نشده است و این مناطق از اولویت بالاتری برای استقرار صنایع منتقل شده و جدید استان دارند که باید زیرساخت‌های موردنیاز فعالیت‌های صنعتی نیز در آن‌ها توسعه یابد.
- منطقه شمالی استان (زرندیه و ساوه) با توجه به استقرار زیرساختهای مناسب صنعت(وجود بیش از ۸ شهرک،ناحیه و قطب صنعتی) و استفاده از محدودیتهای قانون عدم استقرار صنایع در شعاع ۱۲۰ کیلومتر در تهران و استقرار صنایع بزرگ و مهم قطعا می تواند در استقرار صنایع پایین دستی و تکمیل زنجیره های تولید نقش ملی را ایفا کند. این موضوع نافی استقرار صنایع جدید در غرب قلمرو شمال استان نمی باشد.
- تقویت نقش منطقه میانی (اراک) در بخش صنعت، از طریق افزایش بهره وری و نوسازی و بازسازی صنایع و استفاده از ظرفیتهای موجود مد نظر می باشد.
- منطقه جنوب شرقی استان(محلات و خمین) دارای ظرفیتهای مناسب معدنی جهت توسعه فعالیتهای مرتبط با فرآوری و ایجاد حلقه های پسین می باشد.

مناطق مستعد توسعه سکونتگاهی

- از لحاظ برخورداری از توان اکولوژیک مناسب سکونتگاه، زیرساختهای اقتصادی و نزدیکی به مناطق توانمند جمعیتی(قم و اصفهان) منطقه جنوبی استان (شهرستانهای دلیجان، محلات و خمین) در اولویت اول استقرار جمعیت قرار دارند.
- منطقه جنوب غربی و غرب استان به دلیل وجود دشتهای حاصلخیز، اقلیم مناسب شامل کمیجان، خنداب و شازند در اولویت دوم استقرار جمعیت قرار دارد.
- منطقه شمال شرقی استان شامل بخشی از شهرستانهای ساوه و زرندیه به دلیل استقرار فعالیتهای اقتصادی و نزدیکی مرکز توانمند جمعیتی تهران اولویت بعدی استقرار جمعیتی می باشد.

– در منطقه میانی استان، شهرهای جدید امیرکبیر و مهاجران مستعد استقرار جمعیت سرریز مرکز استان (اراک) می باشد.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– کشاورزی صنعتی و پیشرفته در ناحیه جنوبی غربی استان (دشت شازند) به دلیل وجود کلاس سطح یک خاک قابل آبیاری، بارندگی بالای ۴۰۰ میلیمتر مستعد کشت نباتات صنعتی نظیر کلزا و حبوبات نظیر لوبیا و ... و به دلیل وجود سرآب ها و چشمه های فراوان مستعد پرورش آبزیان می باشد.

– کشاورزی صنعتی و پیشرفته در ناحیه جنوبی شرقی استان (دشت های خمین و دلیجان-محلات) به دلیل برخورداری از اقلیم مناسب دارای تنوع زیاد محصولات کشاورزی بوده که عمدتا ارزش صادراتی دارد، نظیر گل و گیاهان زینتی، گیاهان دارویی مانند گل محمدی، ماهیان زینتی و نباتات صنعتی مانند، کلزا

– استقرار کشاورزی تجاری و صادرات محور در ناحیه شمالی استان (دشتهای مرکزی ساوه و زرندیه) در محصولاتی نظیر پنبه، پسته، انار

– دشت شرا در منطقه غربی استان اولویت کشت محصولات باغی هسته دار (هلو، آلو، زردآلو، گیلاس و ...) و دانه دار (انگور، سیب)

مناطق مستعد توسعه خدمات

خدمات بهداشتی و درمانی

– شهر اراک به عنوان ارائه خدمات بهداشتی و درمانی سطح یک با عملکرد درون استانی و منطقه ای

– شهر ساوه به عنوان ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی سطح دو در منطقه شمال استان

– شهر خمین به عنوان ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی سطح دو در منطقه جنوبی استان

خدمات پژوهشی و فناورانه

– مرکز استان به عنوان قطب آموزش عالی با رویکرد فنی و مهندسی در منطقه غرب کشور

– توسعه مراکز تحقیقاتی و پژوهشی در بخش های مزیت دار صنعت و کشاورزی مانند ایستگاه تحقیقات میوه های نیمه گرمسیری در قلمرو شمالی استان، مرکز تحقیقات گل و گیاهان زینتی و مرکز ملی لوبیا خمین در قلمرو جنوبی استان و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی و پارک علم و فناوری در قلمرو میانی استان

– منطقه شمالی (ساوه) به عنوان قطب آموزش های مهارتی و جوارکارگاهی مبتنی بر صنایع دارای مزیت

– منطقه جنوبی شرقی استان (نیمور محلات) به عنوان قطب آموزش عالی و مهارتی در حوزه معدن

خدمات بازرگانی و پشتیبان تولید

– ناحیه شرقی مرکز استان به عنوان مرکز لجستیک و ارائه دهنده خدمات نوین و برتر پشتیبان تولید

– مرکز استان ارائه دهنده خدمات مالی و پشتیبانی و تجارت الکترونیک

مناطق مستعد توسعه فعالیتهای گردشگری

– گردشگری تاریخی، صنعتی، طبیعی در شهرستان اراک و گردشگری تاریخی و بومگردی در شهرستانهای آشتیان و تفرش

– قطب گردشگری تاریخی، طبیعی و صنعتی در شمال استان (شهرستان های تفرش و ساوه)

– گردشگری تاریخی، سلامت، مذهبی وطبیعی در شهرستانهای شازند، خمین، محلات و دلیجان

– قطب گردشگری طبیعی و بوم گردی در منطقه غرب (خنداب، کمیجان)

– کریدور گردشگری خمین، محلات، دلیجان، نراق، مشهد اردهال، نیاسر، کاشان، ابیانه

– کریدور گردشگری اراک، شازند، خمین، گلپایگان،خوانسار، چادگان، اصفهان

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان مرکزی به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

– برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری،روستایی)

– برنامه سیاست گذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاههای شهری و روستایی

– برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها

– برنامه هوشمند سازی شهری

– برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاه‌ها

صنعت و معدن

– برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)

– استقرار صنایع و فعالیت های معدنی فناورانه، تخصصی و مبتنی بر مزیت های منطقه‌ای

– برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع

– برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت ها، امکانات و تسهیلات مورد نیاز توسعه معادن

– برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی

– برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

– برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

– برنامه ارتقاء بهره‌وری معادن

اقتصاد و سرمایه گذاری

– برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها

– توسعه زیرساخت‌های بخش تجارت خارجی با رویکرد بهره گیری از فناوری های پیشرفته

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)
- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

میراث فرهنگی، صنایع دستی وگردشگری

- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

حمل و نقل

- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

ردیف	مرکز سکونت	گونه‌بندی	سطح‌بندی		سیاست فضایی	شبکه همکار
			جمعیتی	عملکردی		
۲۰	کلاردشت	گردشگری (کوهستان- ورزشی)، کشاورزی (دامداری)	بسیار کوچک	فراستانی	افزایش روند رشد	PIA نوشهر
۲۱	سورک	صنعت، کشاورزی	بسیار کوچک	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۲۲	شیرگاه	کشاورزی، گردشگری کوهستان، صنعت	بسیار کوچک	استانی	افزایش روند رشد	PIA جنوبی
۲۳	کیاکلا	کشاورزی	بسیار کوچک	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۲۴	بهنمیر	کشاورزی (زراعت)، گردشگری ساحلی، صنعت (کانی غیرفلزی ـ میلمان)	بسیار کوچک	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۲۵	گتاب	کشاورزی	بسیار کوچک	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۲۶	ایزدشهر	گردشگری ساحلی، کشاورزی	بسیار کوچک	استانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۲۷	مرزن آباد	گردشگری کوهستان	بسیار کوچک	استانی	افزایش روند رشد	PIA نوشهر
۲۸	نشتارود	گردشگری ساحلی، کشاورزی (باغداری)	بسیار کوچک	استانی	مهار روند رشد	PIA تنکابن
۲۹	هادی شهر	کشاورزی (زراعت)	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۳۰	امامزاده عبدالله	گردشگری مذهبی، کشاورزی	روستا شهر	فراستانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۳۱	خوش رود پی	کشاورزی (زراعت)	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۳۲	کیاسر	کشاورزی (دامداری)، گردشگری کوهستان	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری
۳۳	پول	گردشگری کوهستان، کشاورزی (دامداری)	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA نوشهر
۳۴	ارطه	کشاورزی	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۳۵	گلوگاه بابل	کشاورزی (دامداری)	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۳۶	کجور	گردشگری کوهستان، کشاورزی (جنگلداری)	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA نوشهر
۳۷	کوهی خیل	کشاورزی (زراعت و شیلات)، گردشگری ساحلی	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۳۸	احمد کلا	کشاورزی	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۳۹	دابودشت	کشاورزی	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۴۰	بلده	گردشگری (کوهستان- ورزشی)، معدن، صنعت (دستی)، خدمات تخصصی رفاهی ورزش	روستا شهر	فراستانی	افزایش روند رشد	PIA آمل
۴۱	آلاشت	گردشگری کوهستان	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA جنوبی
۴۲	رینه	گردشگری کوهستان	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA آمل

- برنامه مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارز ش محصولات کشاورزی
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- توسعه کشت گلخانه‌ای
- توانمندسازی نیروی انسانی
- برنامه توسعه گل و گیاه

آب

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف

محیط زیست و منابع طبیعی

- بهبود شاخص های پایداری محیط زیست در بخش های آب، خاک، هوا و امواج
- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های خشکی
- برنامه مدیریت و بازیافت پسماند
- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های آبی
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها

انرژی

- افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه خدمات پشتیان و لجستیک
- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت های استانی

– برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

– برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

بهداشت و درمان

– برنامه توسعه بیمارستان‌های تخصصی و فوق‌تخصصی

– برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی درمانی

فرهنگ و هنر

– برنامه توسعه زیرساخت‌های و فعالیت‌های اجتماعی- فرهنگی

– برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

سرمایه اجتماعی

– برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی

– توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

– برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

– برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

– برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

– برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

– برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

– برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

– برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

مدیریت نهادی

– برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری ها مبتنی بر آمایش سرزمین

– برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان مرکزی

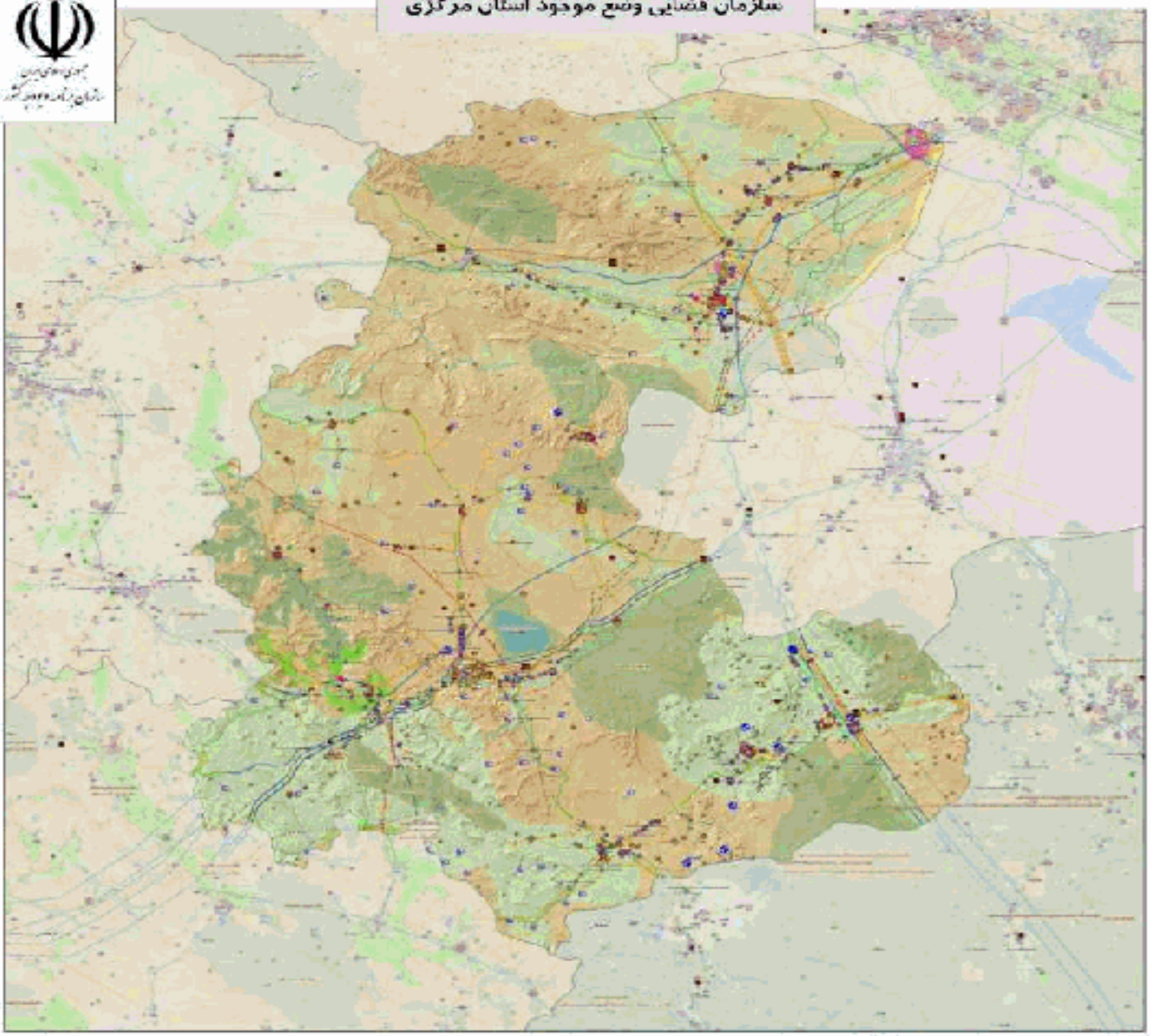

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان مرکزی

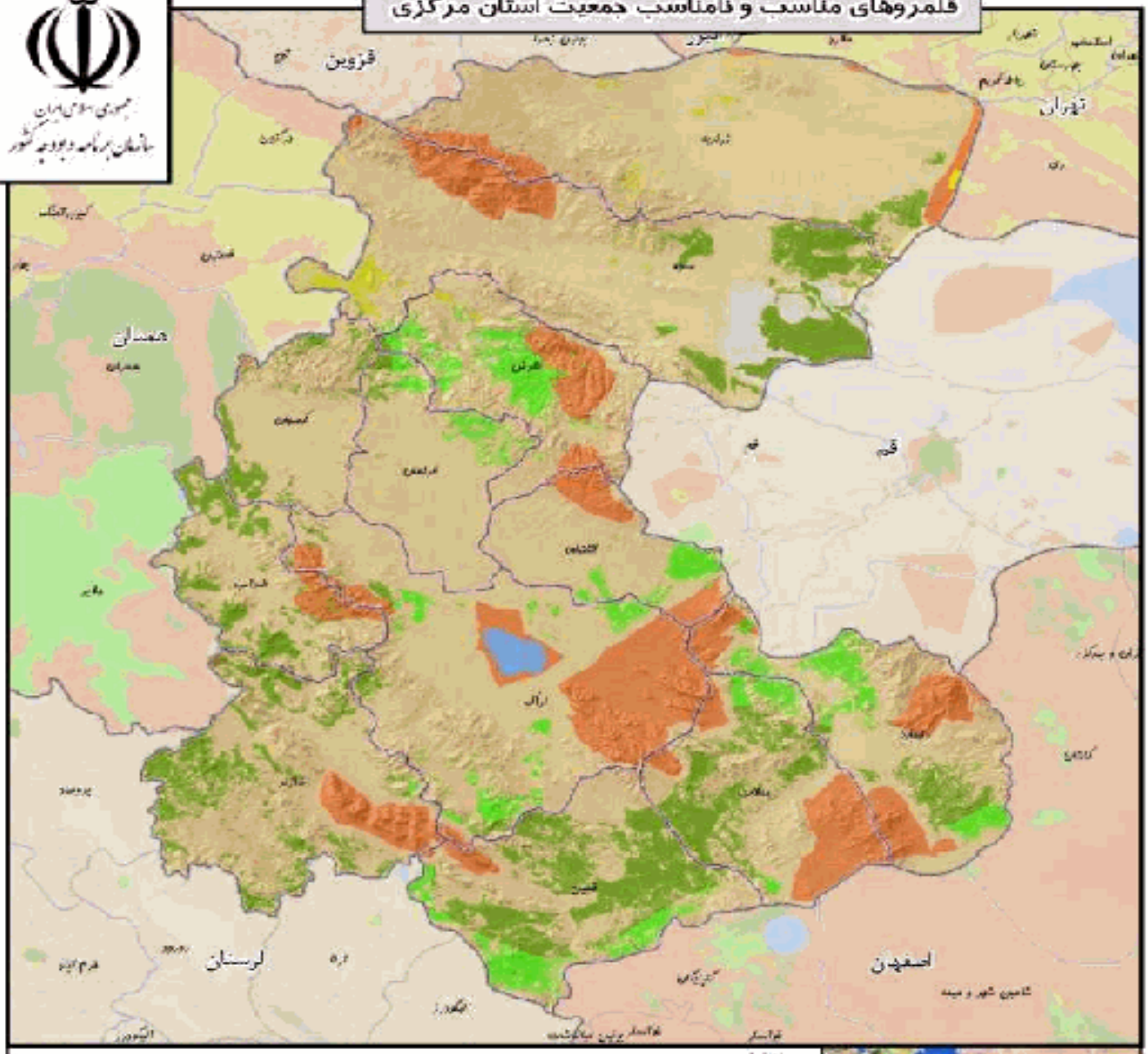

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- زنجان
- شهرستان
- راههای برامه ریزی
- تالاب و مرداب

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان مرکزی

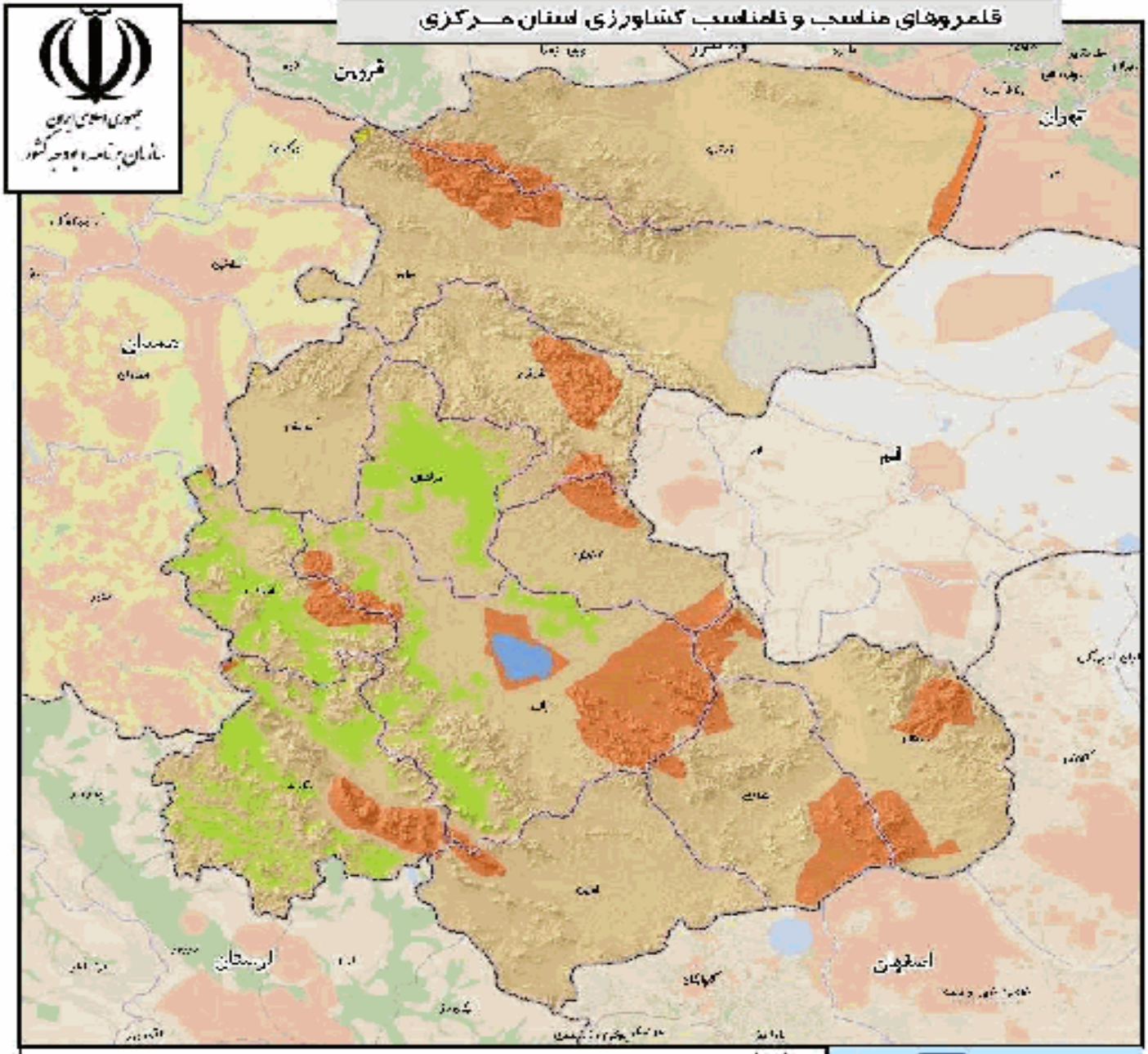

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- مراکز دهستان
- تالاب و مرداب

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان مرکزی

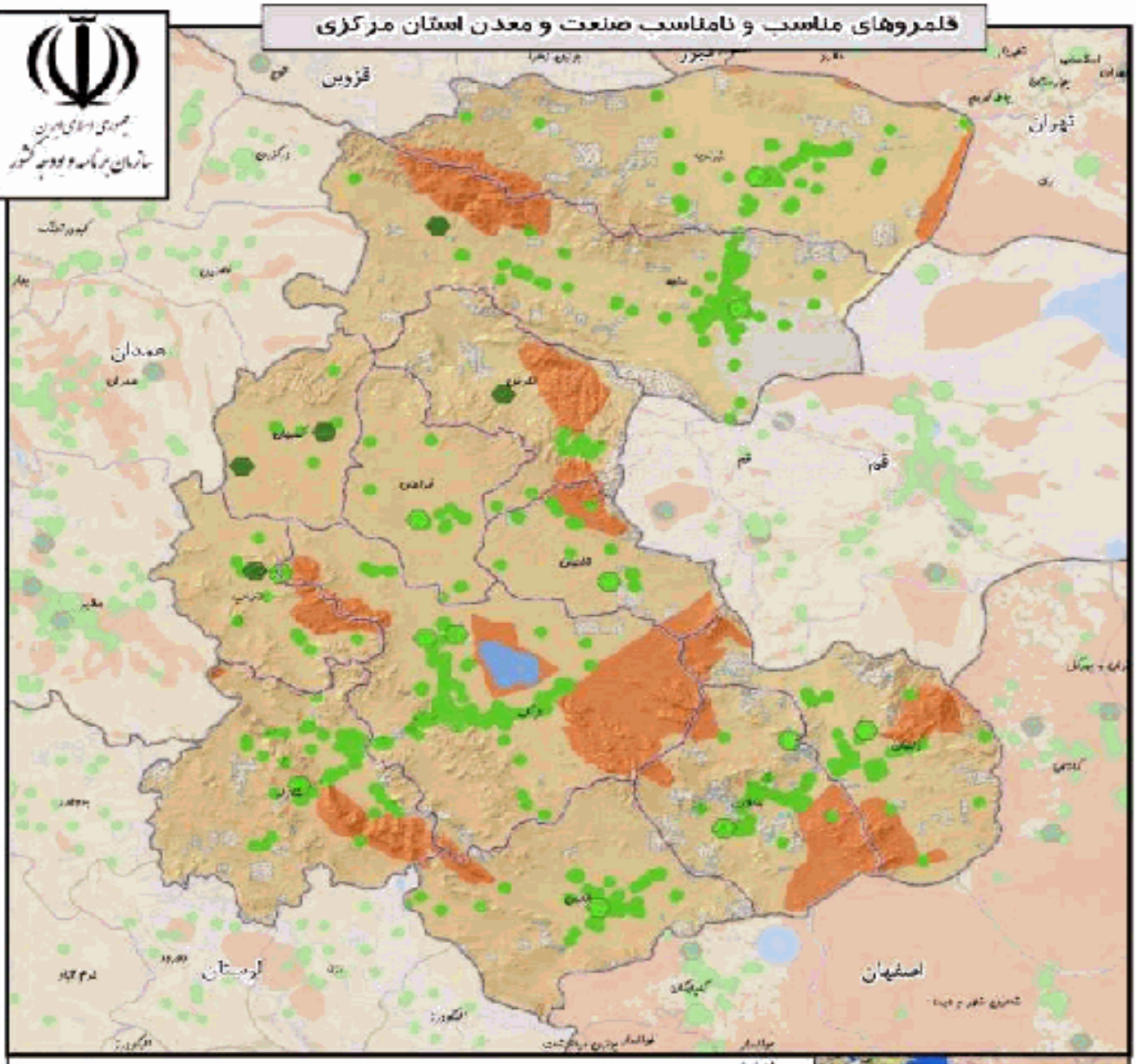

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان مرکزی

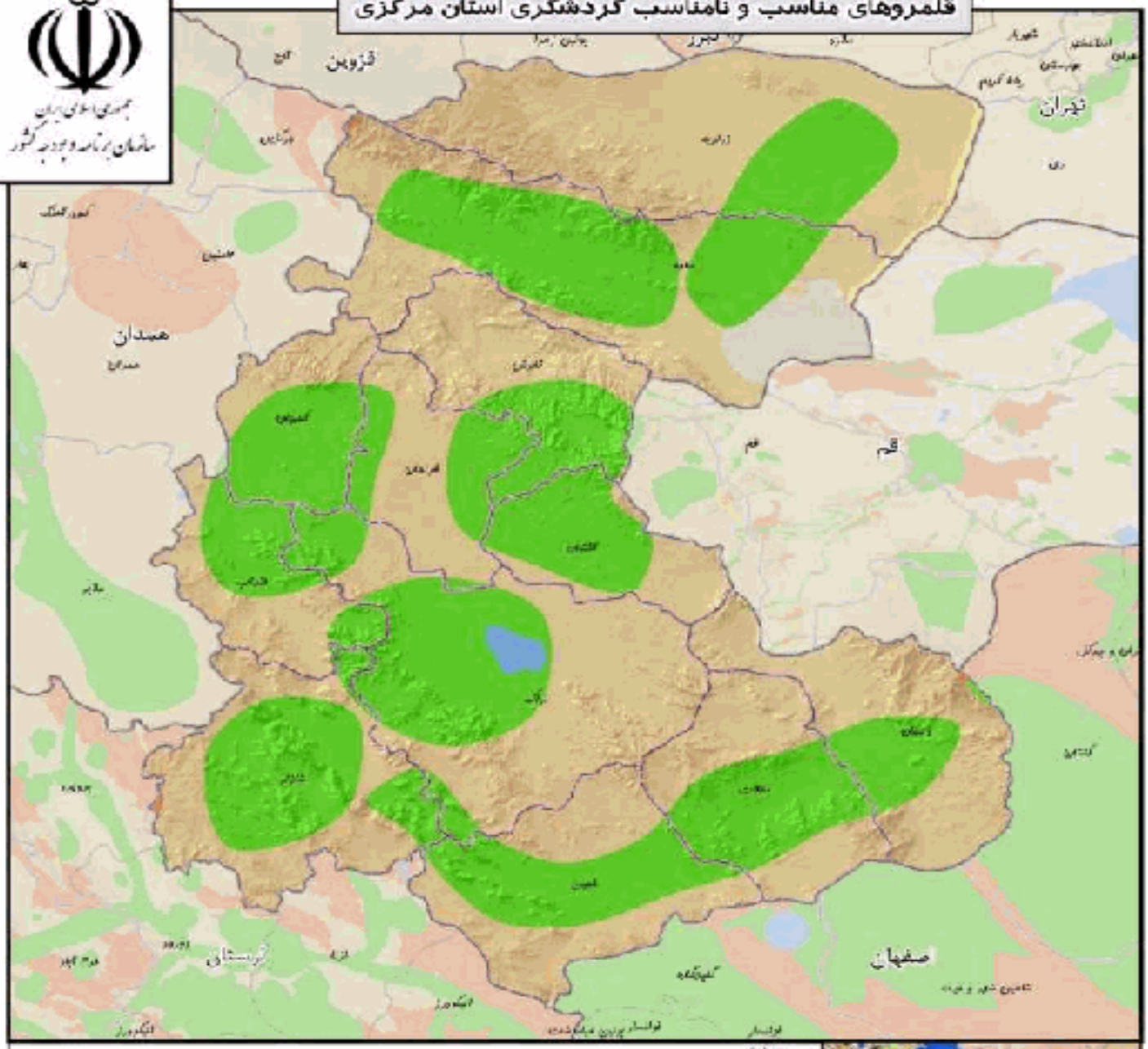

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:1,200,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان مرکزی

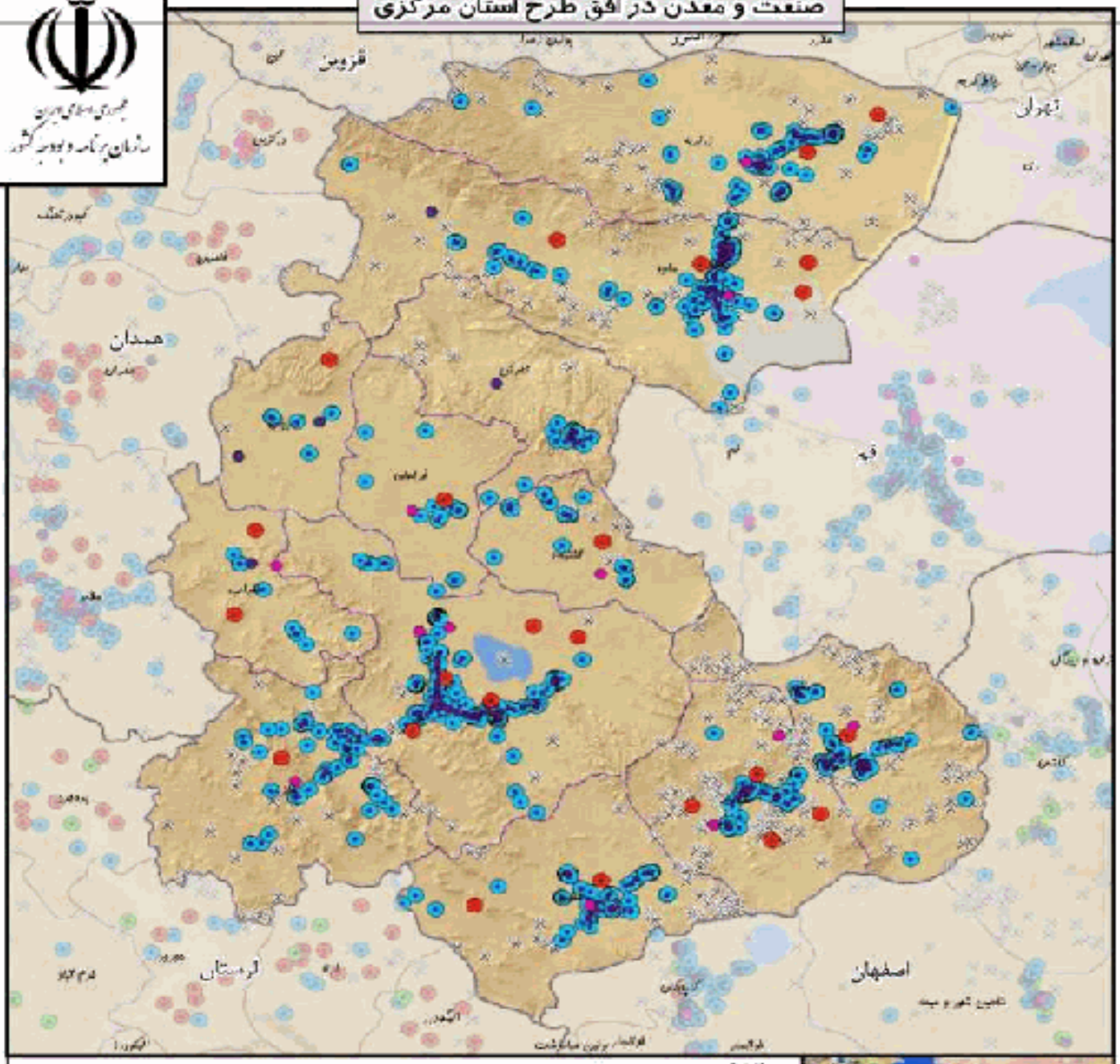

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- اکو
- توسعه واقع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

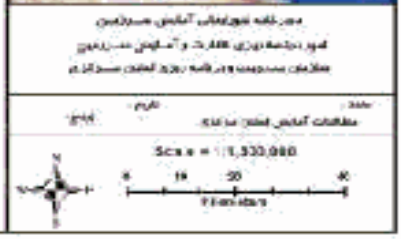

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

ردیف	مرکز سکونت	گونه‌بندی	سطح‌بندی		سیاست فضایی	شبکه همکار
			جمعیتی	عملکردی		
۴۳	طبقده	کشاورزی	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری
۴۴	مرزیکلا	کشاورزی (باغداری)، گردشگری کوهستان	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۴۵	پایین هولار	کشاورزی، گردشگری کوهستان	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری
۴۶	زرگر محله	کشاورزی	روستا شهر	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۴۷	فریم	کشاورزی، گردشگری کوهستان	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری
۴۸	گزتک	گردشگری کوهستان، کشاورزی (شیلات)	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری
۴۹	زاغمرز	کشاورزی، گردشگری، خوابگاهی	روستا شهر	استانی	افزایش روند رشد	PIA بهشهر
۵۰	چالدره	گردشگری، خوابگاهی	روستا شهر	استانی	ایجاد و توسعه	PIA تنکابن
۵۱	جنت رودبار	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA تنکابن
۵۲	گالش محله	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA تنکابن
۵۳	قلعه گردن	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA تنکابن
۵۴	سلیمان آباد	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA تنکابن
۵۵	کترا	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA تنکابن
۵۶	عماریه	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA تنکابن
۵۷	صلاح الدین کلا	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA نوشهر
۵۸	جلیکان سفلی	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۵۹	اجبار کلا	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۶۰	رئیس آباد	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA آمل

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان مرکزی

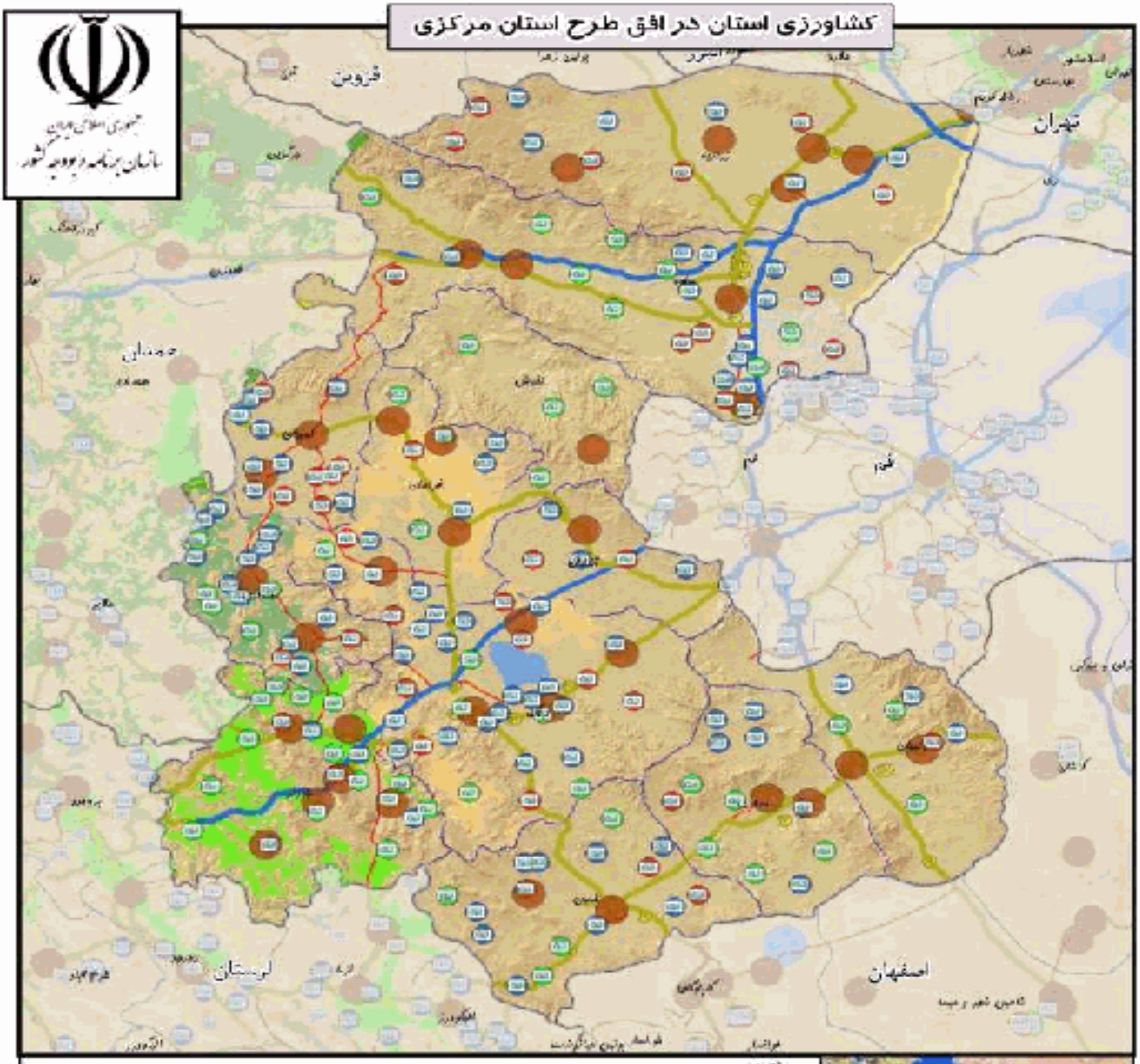

راهنما

شهر کارکرد خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

فعال

توسعه وضع موجود

بالقوه

پهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت آبش

زراعت دیم

نوع راه

آزاد راه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دریاچه و مرداب

گردشگری در افق طرح استان مرکزی

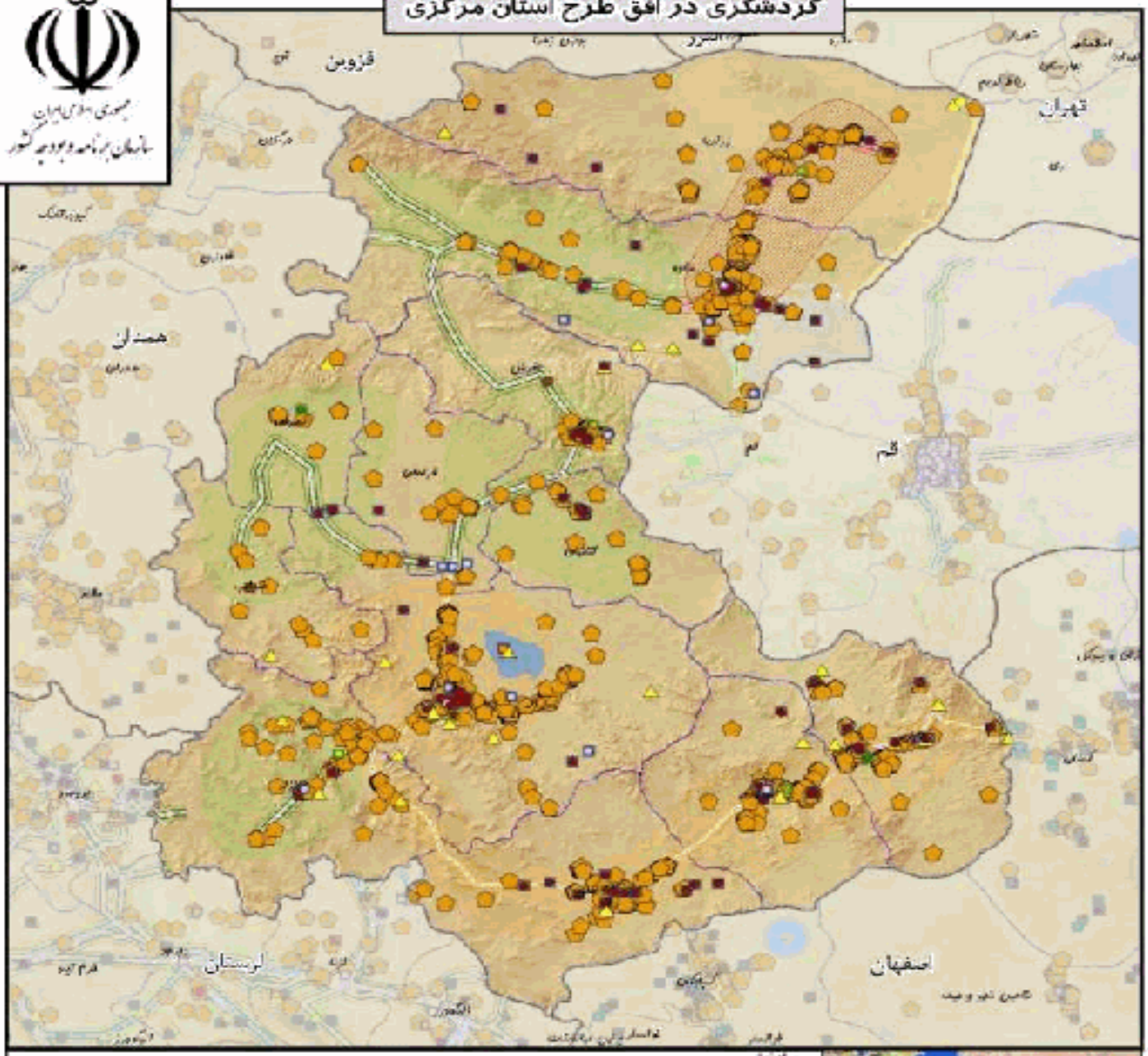

نقاط گردشگری
- آفرینشی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- فرهنگی
- مشترک
- مذهبی
- ورزشی
- تجاذل نمونه گردشگری

وضعیت نقاط
- فعال
- توسعه رابع موجود
- موجود
- صنوع دستی

محورهای گردشگری
- فعال
- توسعه رابع موجود
- موجود

نوع محور
- آفرینشی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- فرهنگی
- مشترک
- کشاورزی

پهنه گردشگری
- آفرینشی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- فرهنگی
- مشترک
- مذهبی
- ورزشی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان مرکزی

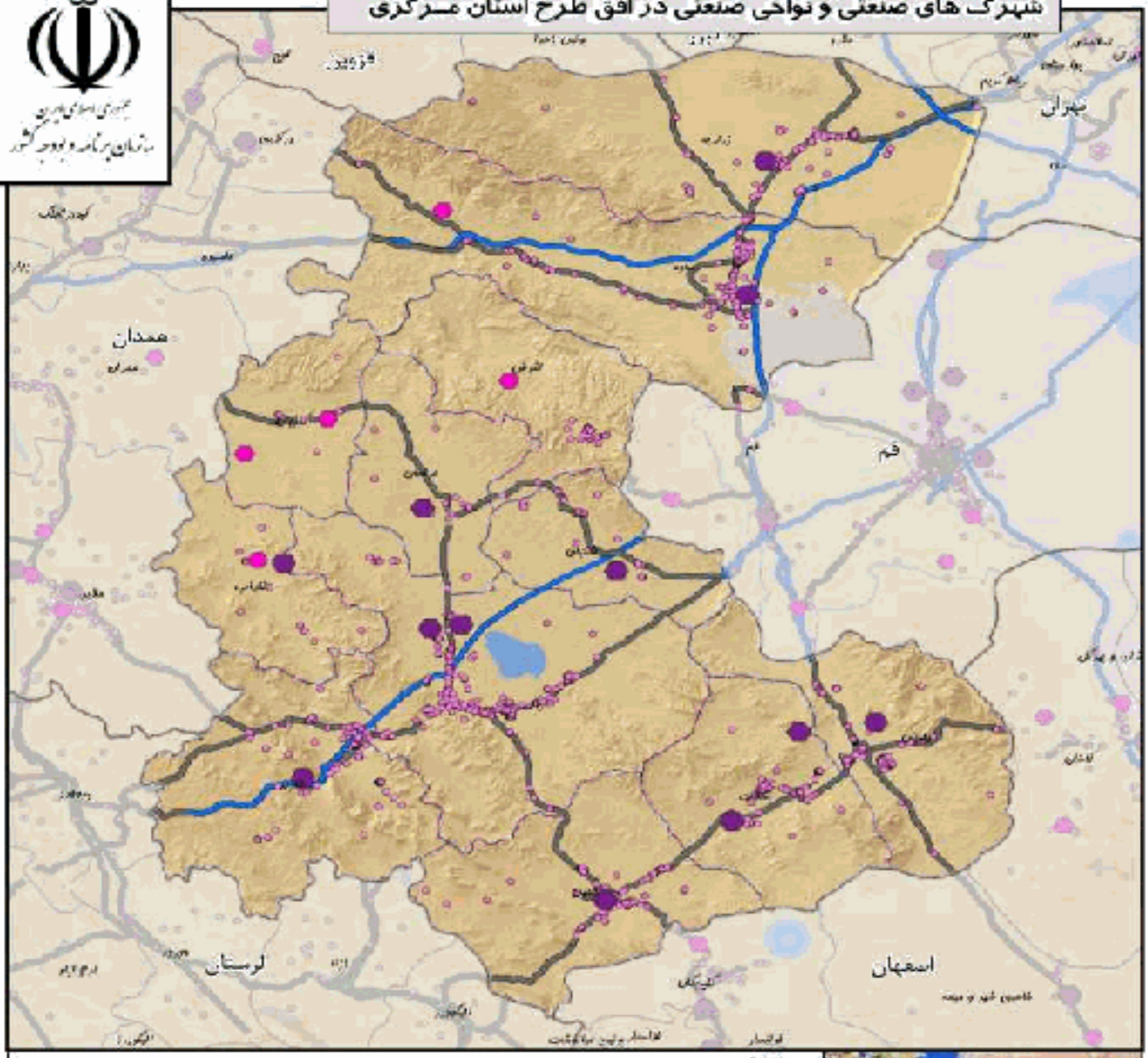

راهنما

شهرک صنعتی

ناحیه صنعتی

مراکز صنعتی

جاده

آزادراه

بزرگراه

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

Scale = 1:1,200,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان مرکزی

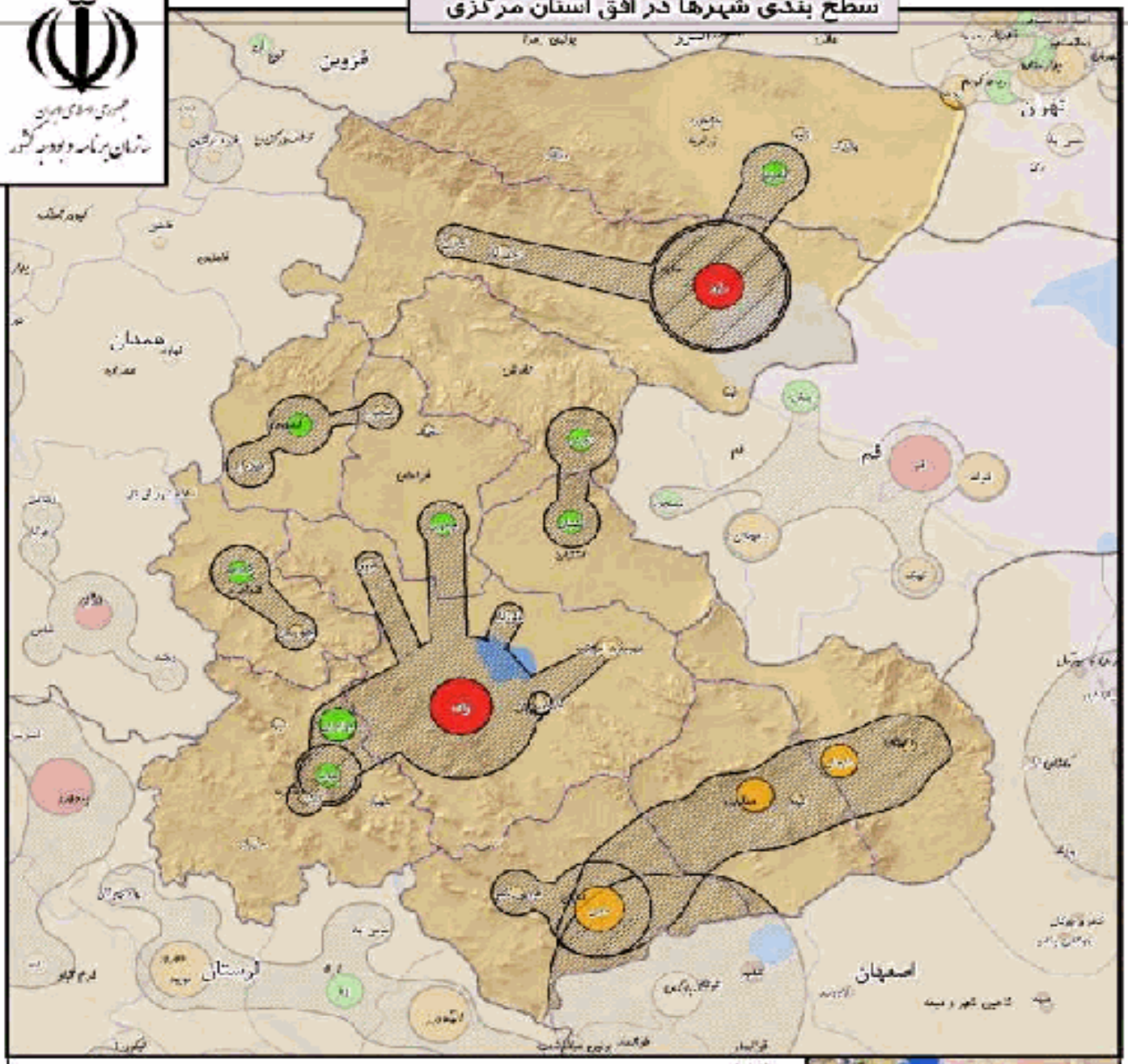

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات وعملکرد شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
محور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان مرکزی

سطح‌بندی آمایشی استان مرکزی

Scale = 1:1,000,000

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان مرکزی

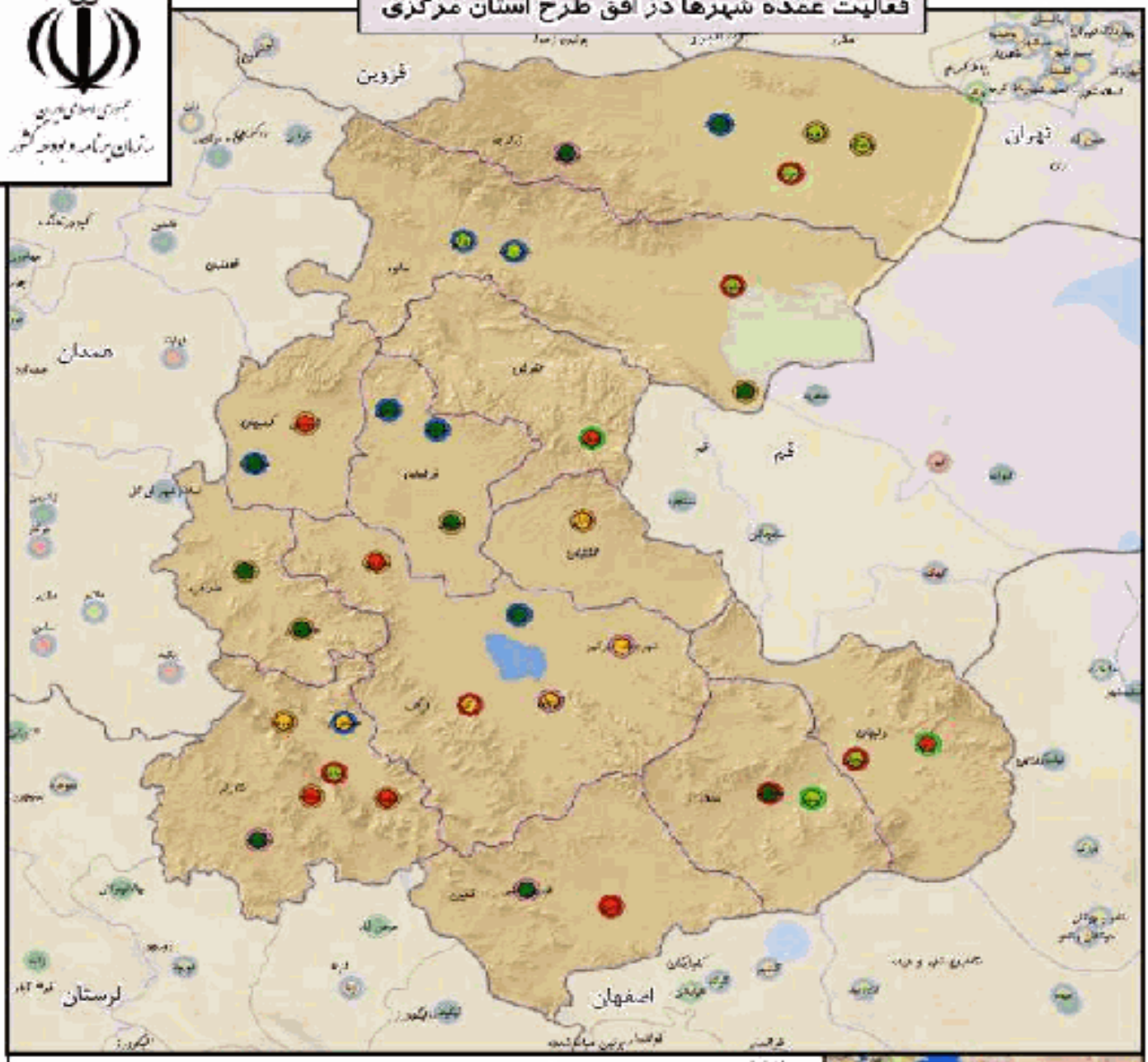

راهنما

شهر

فعالیت غالب

فعالیت غالب خدمات

فعالیت غالب صنعتی

فعالیت غالب کشاورزی

فعالیت غالب گردشگری

شهر

کاوگود

استانی

قرا حلی

ماری

ملف ای

شهرستانی

مرزها

مرز استانی

شهرستان

مواضع برنامه ریزی

تلاب و مرتاب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان مرکزی

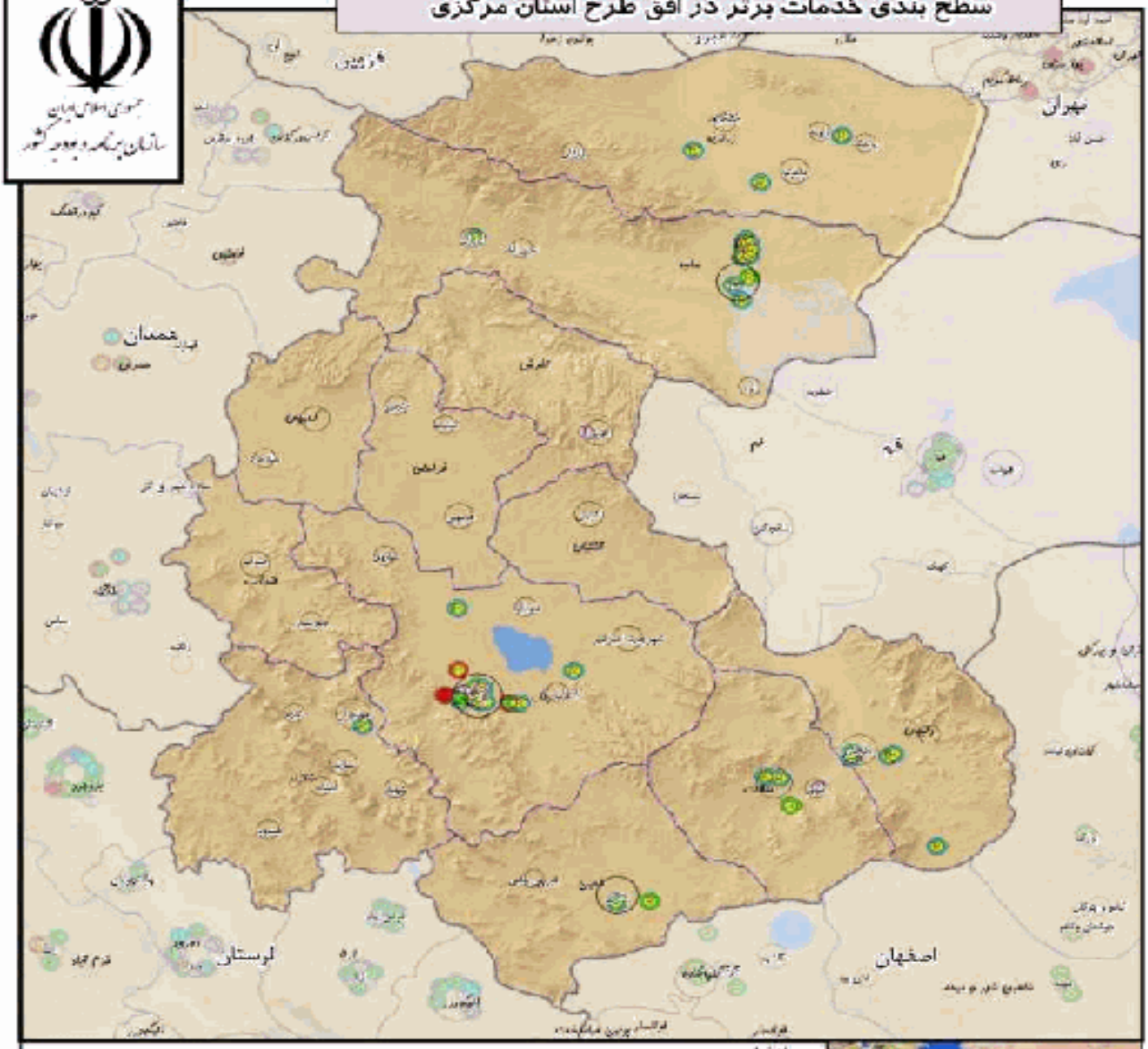

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- درجه ای و گسترده و کار
- خدمات فنی و مهندسی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

وضعیت

- فعلی
- توسعه وضع موجود
- موجود

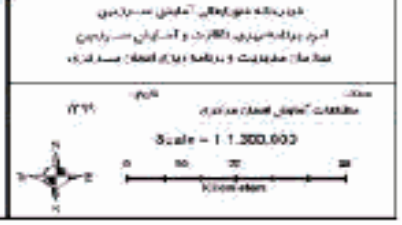

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

روستاهای مرکزی سطح یک استان مرکزی

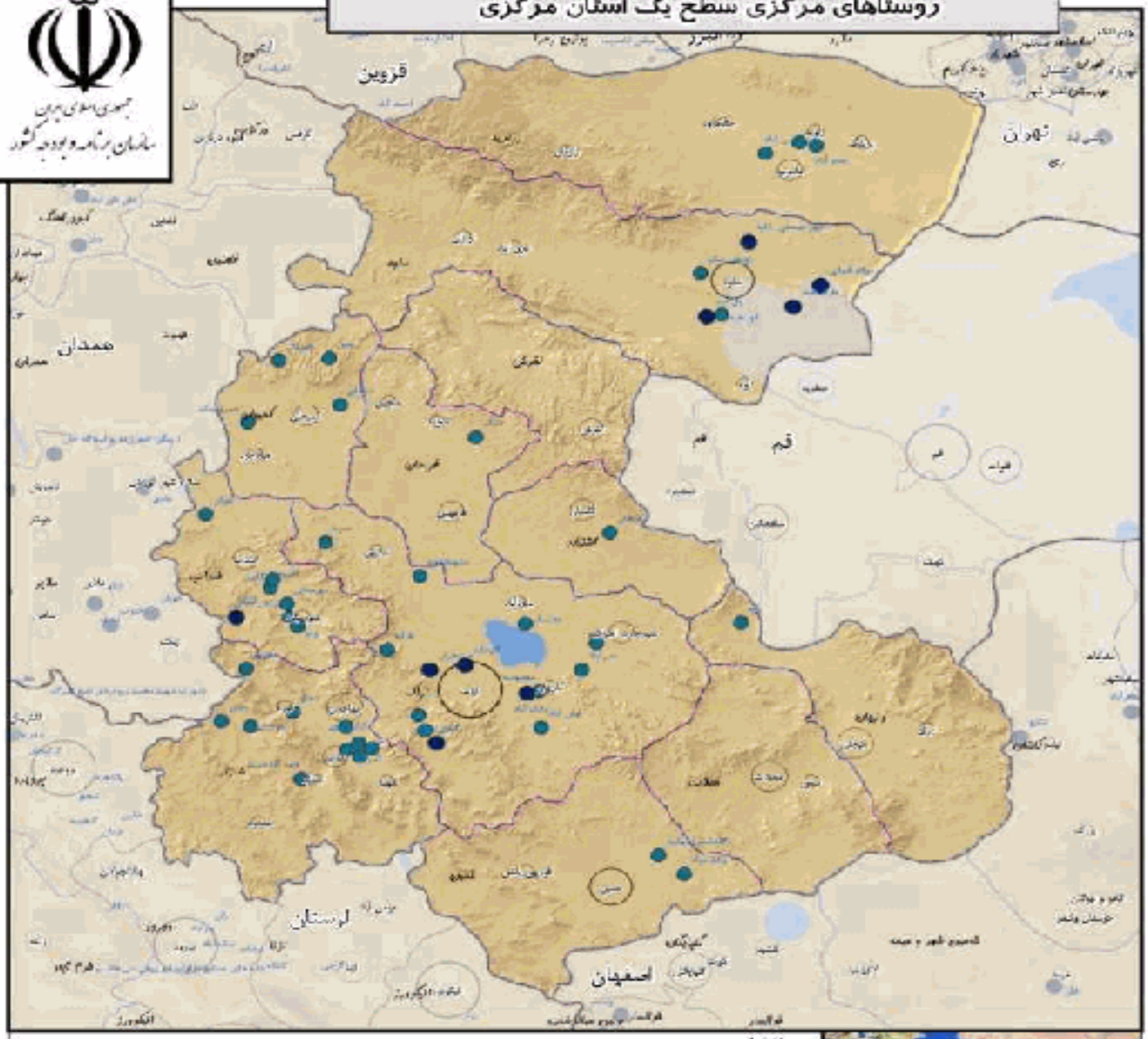

راهنما

روستای سطح ۱

سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان مرکزی

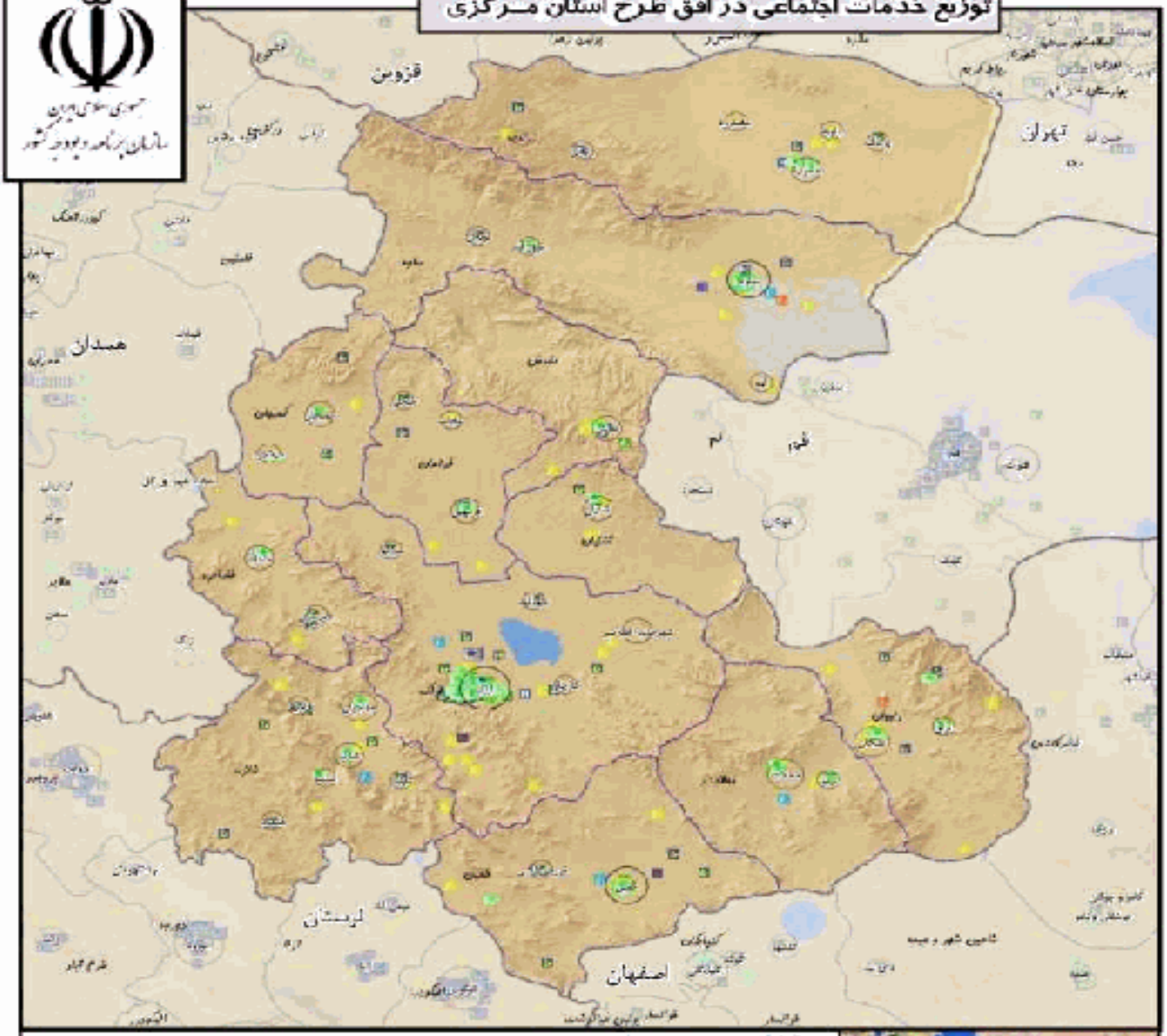

راهنما

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کاروکود نوع
- فرا ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جامع

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان مـــرکزی

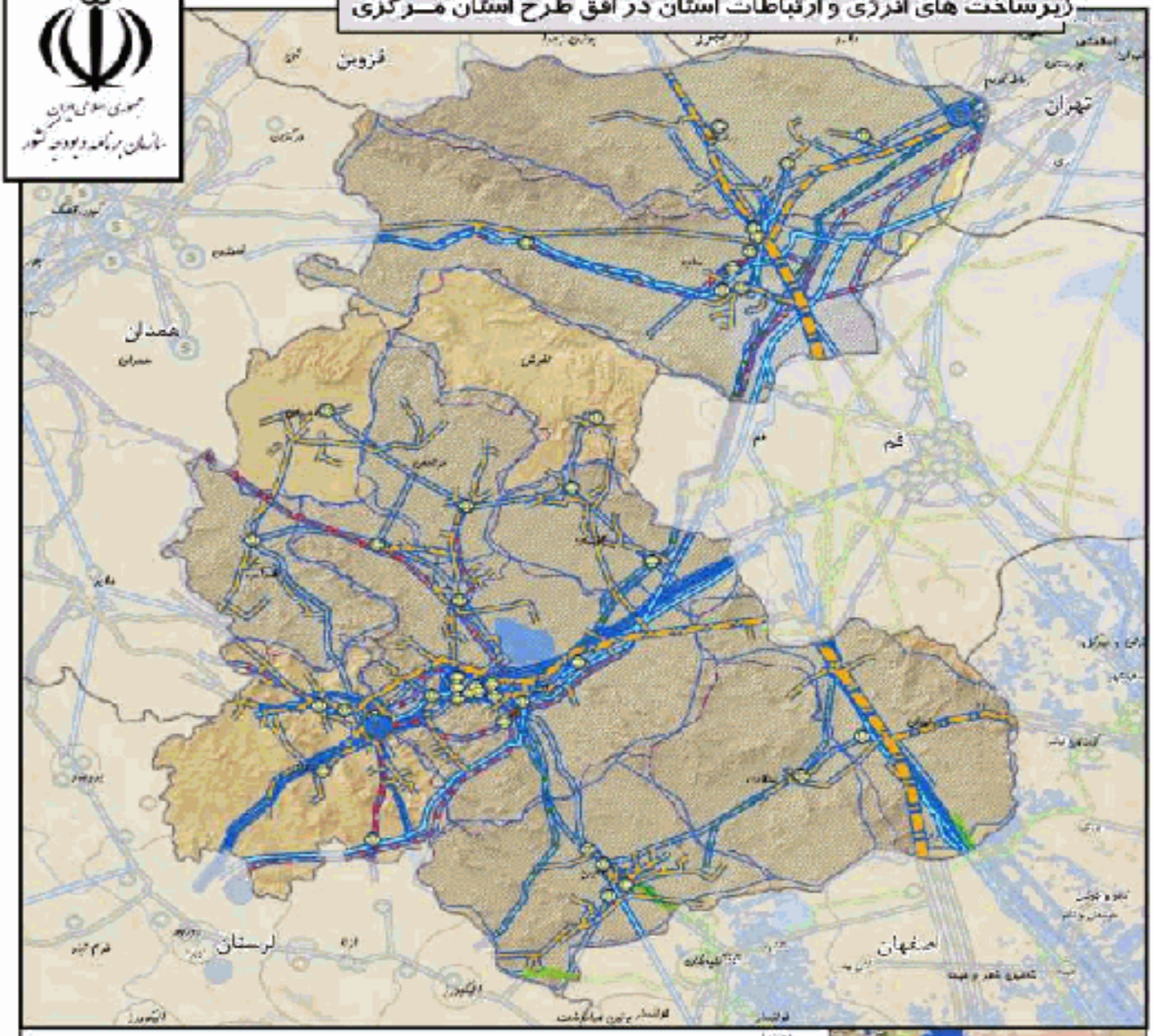

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
بندی
بخاری
حرارتی
سیکل ترکیبی

گازی
ایستگاه تقلیل فشار گاز
پست برق

وضعیت مراکز
آتش
توسعه و تکمیل موجود
موجود

خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری

وضعیت خطوط
آتش
توسعه و تکمیل موجود
موجود

پهنه های ناپایداری پدافندغیرعامل انرژی
پتانسیل سایر
مرزها
حد استان

شهرستان
واحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

Scale = 1:1,000,000

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان مرکزی

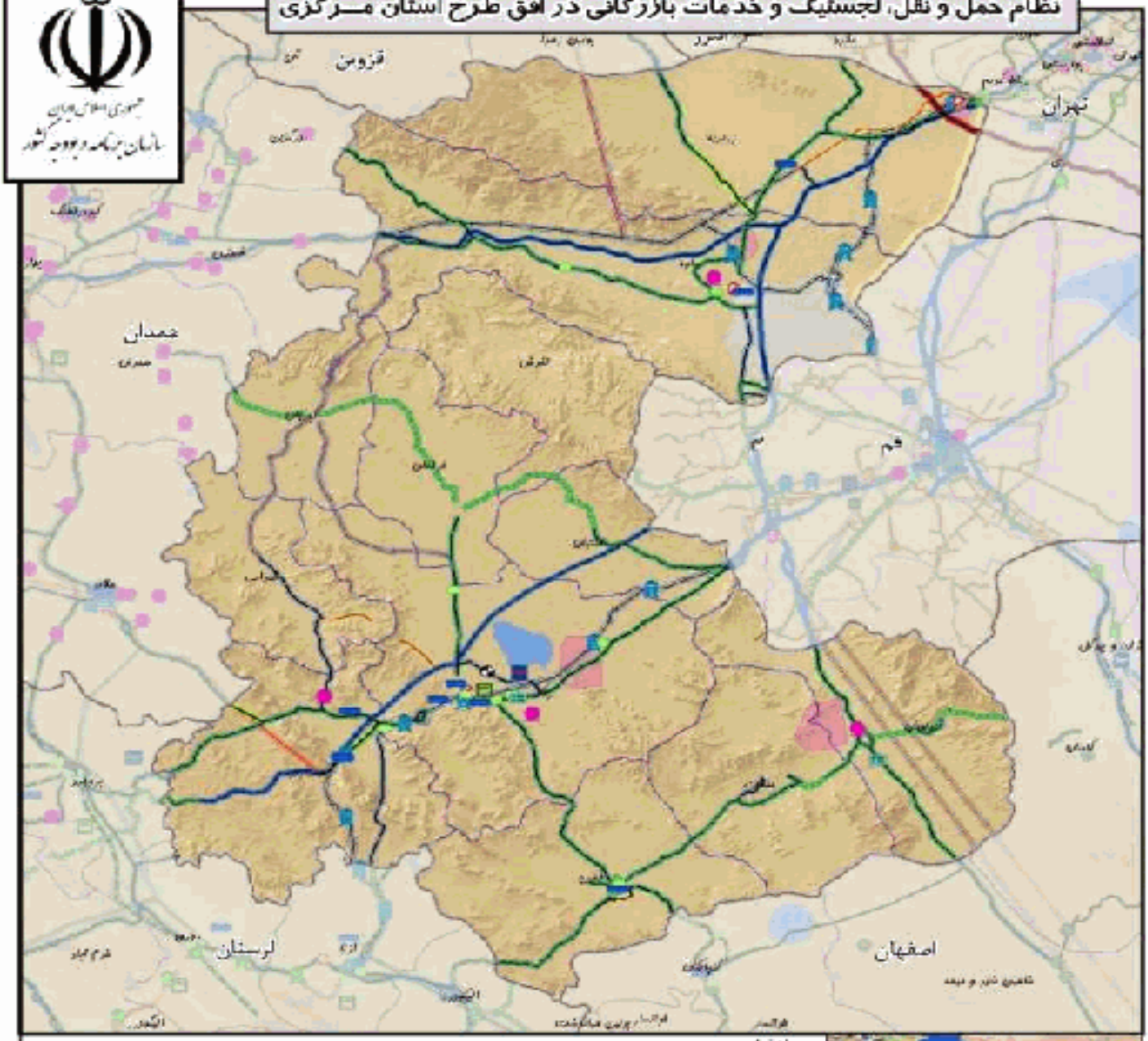

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- استانی
- فرا ملی
- ملی

پایانه جاده ای

نوع
- بلری
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- بازارگاه کالا
- تیمر خشک
- سردخانه
- سیلو
- پارک لجستیک
- گمرک
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

وضعیت محور
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه ویژه

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

ردیف	مرکز سکونت	گونه‌بندی	سطح‌بندی		سیاست فضایی	شبکه همکار
			جمعیتی	عملکردی		
۶۱	عزیزک	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA آمل
۶۲	پایین گنج افروز	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۶۳	شهیدآباد	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۶۴	لاریم	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۶۵	قراخیل	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۶۶	قادیکلا بزرگ	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۶۷	سنگده	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA جنوبی
۶۸	اسلام آباد	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۶۹	سمسکنده علیا	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۷۰	فرح آباد	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۷۱	بندار خیل	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۷۲	چلمردی	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری
۷۳	طوس کلا	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	مهار روند رشد	PIA ساری
۷۴	بیشه بنه	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری
۷۵	تیرتاش و لمراسک	کشاورزی و خدمات پشتیبان	مکان مرکزی روستایی	استانی	افزایش روند رشد	PIA ساری

* سیاست افزایش روند رشد لزوماً به معنی افزایش محدوده شهر یا روستا نمی‌باشد

سازمان‌دهی فضایی مراکز خدمات

منابع آبی استان در افق طرح استان مرکزی

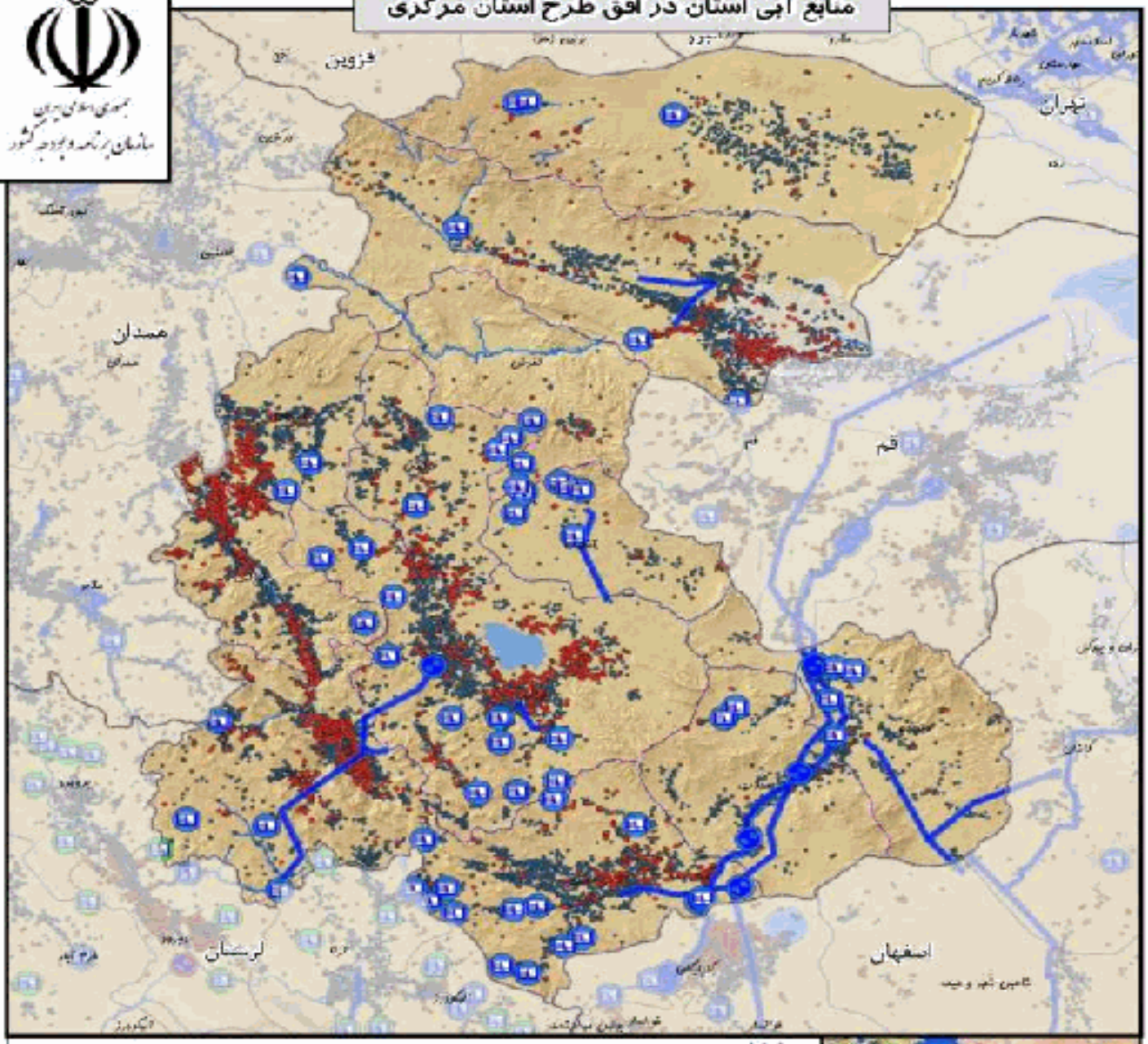

سازمان فضایی وضع اقی استان مرکزی

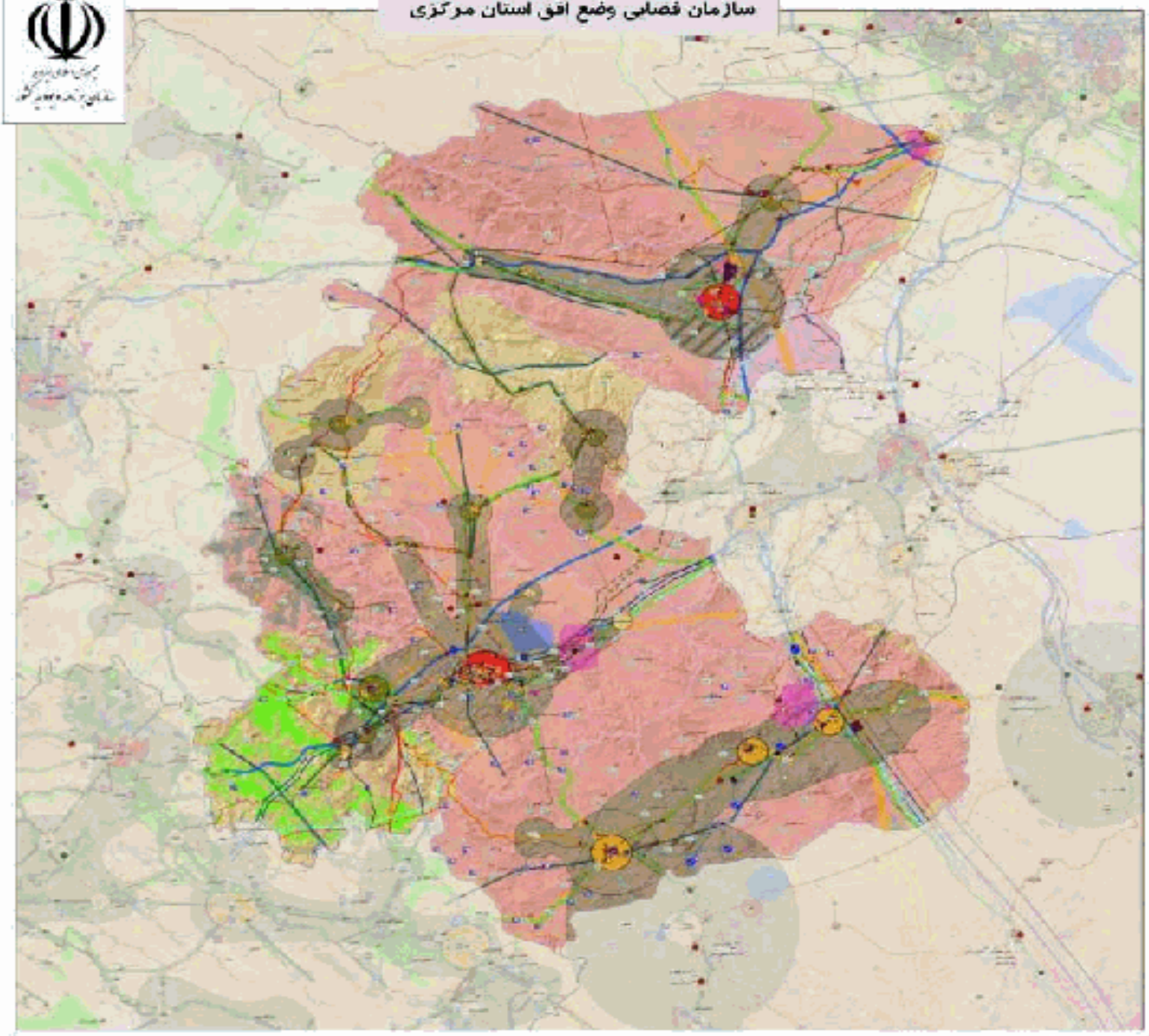

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان سیستان‌وبلوچستان در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان سیستان و بلوچستان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان سیستان‌وبلوچستان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- یکپارچگی ملی و سرزمینی و تقویت هویت ایرانی- اسلامی؛
- تقویت سرمایه اجتماعی و توانمندسازی جوامع محلی استان؛
- نظام سکونتی- فعالیتی متعادل، متوازن و مبتنی بر ظرفیت‌های محیطی؛
- تحقق نظام متوازن خدمات و توسعه شبکه‌های زیربنایی درون و برون استانی؛
- خروج از انزوای جغرافیایی استان؛
- حفاظت فعال و بهره‌برداری منطقی، خردمندانه و آگاهانه از منابع طبیعی استان؛
- مدیریت بهینه منابع آب و انرژی؛
- تحقق کشاورزی اقتصادی و توانمندسازی بخش کشاورزی استان؛
- تحقق جایگاه استان در شبکه حمل و نقل ملی و بین‌المللی؛
- ارتقا جایگاه صنعتی و معدنی استان در سطح کشور؛
- بهره‌برداری صحیح از پتانسیل‌های گردشگری استان؛
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- گیاهان دارویی در شهرستان‌های خاش، دلگان، سراوان، ایرانشهر، زهک و زابل.
- میوه‌های گرمسیری (موز و انبه...) و نیمه گرمسیری (خرما و ...) و خارج از فصل در شهرستانهای چابهار، کنارک، سراوان، ایرانشهر، نیکشهر و مهرستان، سرباز، دلگان سیب و سوران.
- محصولات جالیزی در شهرستان‌های زابل، زهک، هامون، هیرمند، نیمروز و دلگان.
- پرورش شتر در شهرستان‌های خاش، زاهدان، دلگان، کنارک، چابهار و نیمروز.

شیلات

- پرورش میگو و تن ماهیان و مروارید در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

- تکثیر و صید ماهیان خاویاری در شهرستان‌های زابل، نیمروز، هامون، زهک و هیرمند.

صنعت و معدن

- صنایع فلزات اساسی و محصولات فلزی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- صنایع ساخت قطعات و تجهیزات خودرو در شهرستان‌های زاهدان و چابهار.
- صنایع دریایی (شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- صنایع تبدیلی غذایی و کشاورزی با تاکید بر فرآوری و بسته بندی شیلات و دام (سبک و سنگین) محصولات کشاورزی گرمسیری و نیمه گرمسیری در جهت ارتقای امنیت غذایی کشور در شهرستان های ...
- صنایع شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان‌های زاهدان و چابهار.
- صنایع کانی‌های فلزی در شهرستان‌های هامون، نیمروز، زاهدان، خاش و ایرانشهر.
- صنایع کانی‌های غیر فلزی در شهرستان‌های زاهدان، خاش، ایرانشهر و میرجاوه.
- صنایع دانش بنیان در شهرستان‌های زاهدان، چابهار، زابل و ایرانشهر.

بازرگانی

- نقش موثر در هدایت جریان‌ها (صادرات و واردات) و تعاملات جهانی با تمرکز بر تجارت، ترانزیت و لجستیک.
- دروازه ورودی به آبهای آزاد و هاب بازرگانی منطقه و ترانزیت در شهرستان چابهار.
- بازرگانی و ارائه خدمات پشتیبان با کشورهای آسیای میانه و افغانستان در شهرستان زابل.
- مناطق آزاد تجاری در شهرستان‌های چابهار، زابل و زهک.
- مناطق ویژ اقتصادی استان در شهرستان‌های سراوان، میرجاوه و سرباز.
- توسعه و تجهیز بازارچه‌های مرزی در شهرستان‌های چابهار، سراوان، سرباز، میرجاوه، زهک، خاش نیمروز و هیرمند.

گردشگری

- گردشگری دریایی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های هامون، زهک، سراوان و نیکشهر.
- گردشگری طبیعی در شهرستان‌های زاهدان، چابهار، کنارک و خاش.
- گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان‌های زاهدان، زابل، ایرانشهر و چابهار.
- ورزش‌های ساحلی و آبی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

خدمات برتر

- بیمه با عملکرد فراملی و مشاوران حقوقی در شهرستان چابهار و زابل.
- بورس کالا و انرژی در شهرستان‌های زاهدان، چابهار و زابل.
- پشتیبانی و صدور خدمات فنی و مهندسی، حسابرسان و موسسات بازاریابی در شهرستان‌های زاهدان، چابهار، زابل.
- دارای جایگاه ویژه در زمینه علوم و تکنولوژی و حوزه فن آوری اطلاعات و ارتباطات.

حمل و نقل

- خدمات تخصصی حمل و نقل و تقویت نهادهای حرفه‌ای فعال در زمینه ترانزیت کالا در شهرستان‌های زاهدان، چابهار و زابل.
- حمل و نقل جاده‌ای بین‌المللی منطبق بر بزرگراه آسیایی (AHV۵) در راستای تقویت ارتباطات با کشورهای آسیای میانه و افغانستان در شهرستان‌های زاهدان، خاش، ایرانشهر، نیکشهر، چابهار هامون، نیمروز و زابل.
- حمل و نقل جاده‌ای منطبق بر بزرگراه‌های آسیایی (AH۲) و (AHV۱) در راستای تقویت ارتباطات با کشورهای پاکستان و افغانستان در شهرستان‌های سراوان، ایرانشهر، زاهدان، چابهار، کنارک، نیکشهر، سرباز، زهک، فنوج و دلگان.
- حمل و نقل جاده‌ای منطبق بر کریدور قطری کشور از چابهار به مرکز در راستای تقویت امنیت تجاری و بازرگانی کشور در شهرستان‌های چابهار، نیکشهر، ایرانشهر و بزمان.
- حمل و نقل ریلی منطبق بر محور شرق در راستای تقویت ارتباطات با کشورهای آسیای میانه و افغانستان در شهرستان‌های زاهدان، خاش، ایرانشهر، نیکشهر، چابهار هامون، نیمروز و زابل.

- حمل و نقل ریلی منطبق بر محور قطری کشور از چابهار به مرکز در راستای تقویت امنیت تجاری و بازرگانی کشور در شهرستان‌های چابهار، نیکشهر، ایرانشهر و بزمان.
- حمل و نقل هوایی در شهرستان‌های چابهار، زاهدان و زابل.
- حمل و نقل دریایی در راستای تقویت ارتباطات با کشورهای حاشیه خلیج فارس، شرق آفریقا و آسیا در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- نقش محوری در ارائه خدمات حمل و نقل چندوجهی.

آب

- نمک‌زدایی از آب دریا جهت تامین آب کریدور شرق کشور در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- مدیریت منابع آبی رودخانه‌ها و دریاچه‌های مرزی با تاکید بر دریافت حقابه رود هیرمند از کشور افغانستان در شهرستان‌های زهک، نیمروز و هیرمند.

انرژی

- تامین انرژی بادی و تجهیزات مرتبط با آن با امکان صادرات در شهرستان‌های نیمروز، هیرمند، هامون و زابل.
- تامین انرژی‌های خورشیدی و تجهیزات مرتبط با آن با امکان صادرات در شهرستان‌های نیمروز، زاهدان، میرجاوه، خاش، ایرانشهر و دلگان.
- تامین انرژی‌های زمین گرمایی و تجهیزات مرتبط با آن با امکان صادرات در شهرستان‌های خاش و کنارک.

نفت و گاز

- صنایع پتروشیمی و پالایشگاهی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- تبدیل گاز طبیعی به پلی پروپیلن (GTPP) در شهرستان‌های چابهار و کنارک
- ایجاد زیرساخت و توسعه صادرات گاز در شهرستان سرباز، مهرستان، سراوان و میرجاوه، هیرمند و چابهار.

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- محصولات جالیزی و خارج از فصل در شهرستان‌های زابل، زهک، هامون، هیرمند، نیمروز، سرباز، چابهار، کنارک، سراوان، ایرانشهر، خاش، دلگان، مهرستان، قصرقند و بمپور.
- گیاهان دارویی در شهرستان‌های خاش، سراوان، ایرانشهر و زابل، زهک، هیرمند، هامون، نیمروز، زاهدان، مهرستان، نیکشهر، سرباز و دلگان.
- میوه‌های گرمسیری و نیمه‌گرمسیری در شهرستان‌های ایرانشهر، سیب‌وسوران، فنوج، نیکشهر، قصرقند، دلگان، بمپور، سرباز، مهرستان، چابهار، سراوان و کنارک.
- دامداری سبک و سنگین با محوریت نژادهای بومی در شهرستان‌های نیمروز، هامون، هیرمند، زابل و زهک.
- پرورش شتر در شهرستان‌های خاش، ایرانشهر، میرجاوه، کنارک، چابهار، نیکشهر، دلگان، زاهدان، نیمروز، سراوان، مهرستان، سیب و سوران و بمپور.

شیلات

- آبزی‌پروری در آب‌های دور چابهار و کنارک.
- آبزی پروری در آب‌های داخلی در شهرستان‌های نیکشهر، سرباز، سراوان، سیب و سوران، نیمروز، هامون، هیرمند، زابل، زهک، ایرانشهر، خاش، قصرقند، بمپور.
- پرورش میگو و تن ماهیان و مروارید در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- تکثیر و صید ماهیان خاویاری در شهرستان‌های زابل، نیمروز، زهک، هامون و هیرمند.
- کشاورزی دریایی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- صید آبزیان کف زی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

صنعت و معدن

- صنایع دریایی (شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- صنایع تبدیلی کشاورزی در شهرستان‌های زاهدان، میرجاوه، ایرانشهر، زابل، ،زهک، چابهار، کنارک، نیکشهر، فنوج، دلگان، سرباز، مهرستان، سیب و سوران، نیمروز، زابل و سراوان.
- صنایع سلولزی در شهرستان‌های کنارک، ایرانشهر، زابل، چابهار و خاش.

- صنایع شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان‌های زاهدان، چابهار، ایرانشهر، زابل و دلگان.
- صنایع تبدیلی و ماشین آلات و تجهیزات کشاورزی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، ایرانشهر، زاهدان، زابل و زهک.
- صنایع کانی‌های فلزی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، سیب‌وسوران، زاهدان، خاش و ایرانشهر.
- صنایع کانی‌های غیر فلزی در شهرستان‌های نیمروز، زاهدان، خاش، ایرانشهر، سراوان، سرباز، نیکشهر، چابهار، کنارک، فنوج، دلگان و میرجاوه.
- بهره‌برداری معدنی (سنگ مس) در شهرستان‌های زاهدان، میرجاوه، خاش و ایرانشهر.
- بهره‌برداری معدنی (آنتیموان) در شهرستان‌های نیمروز، هامون، زاهدان و میرجاوه.
- بهره‌برداری معدنی (سنگ آهگ) در شهرستان‌های زاهدان، نیکشهر، ایرانشهر، خاش، سراوان و سرباز.
- سایر معادن (پوزولان، کرومیت، گرانیت، منگنز، سنگ آهن، خاک صنعتی، نقره، طلا) در شهرستان‌های نیمروز، هامون، زاهدان، خاش، ایرانشهر، دلگان، نیکشهر، سرباز، مهرستان، سیب‌وسوران، سراوان و چابهار.

بازرگانی

- خدمات پشتیبان بازرگانی در شهرستان‌های چابهار،کنارک، فنوج، دلگان، قصرقند، بمپور، خاش، ایرانشهر، زاهدان، نیمروز، هامون و زابل.
- مناطق آزاد تجاری در شهرستان‌های چابهار، زابل و زهک.
- مناطق ویژ اقتصادی استان در شهرستان‌های سراوان، میرجاوه و سرباز.

گردشگری

- گردشگری دریایی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- ورزش‌های ساحلی و آبی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- گردشگری طبیعی (بوم‌گردی) در شهرستان‌های چابهار، سرباز، کنارک، نیکشهر، نیمروز، هامون، ایرانشهر، فنوج، خاش، میرجاوه، زاهدان، زهک، قصرقند، سراوان و زابل.
- صنایع دستی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، هیرمند، هامون، ایرانشهر، خاش، میرجاوه، زاهدان، سرباز، نیکشهر و سراوان.

گونه کلان	گونه خرد (برحسب سطح)	تعداد	شبکه همکار (موقعیت در PIA ها)	سیاست فضایی
بهداشتی - درمانی	بیمارستان قطبی	۲	نوشهر - چالوس و ساری	ایجاد و توسعه
	بیمارستان منطقه‌ای آموزشی	۱	تنکابن - رامسر	
		۱	نوشهر - چالوس	
		۳	آمل - نور	
		۵	ساری، قائم‌شهر - بابل	
		۱	بهشهر	
	بیمارستان منطقه‌ای غیر آموزشی و بیمارستان ناحیه‌ای	۳	آمل - نور	
		۲	بهشهر	
		۹	ساری، قائم‌شهر - بابل	
		۲	تنکابن - رامسر	
		۲	نوشهر - چالوس	
		۱	سوادکوه	
آموزش عالی	مرکز آموزش عالی فراملی	-	ساری، قائم‌شهر - بابل (شامل بیمارستان علوم پزشکی)	ترمیم و پالایش
		-	بابلسر	
		-	آمل - نور	
	مرکز آموزش عالی ملی	-	ساری، قائم‌شهر - بابل	
		-	تنکابن رامسر (شامل بیمارستان علوم پزشکی)	
	مرکز آموزش عالی استانی	-	نوشهر چالوس (شامل بیمارستان علوم پزشکی)	
		-	بهشهر	
	مرکز آموزش عالی ناحیه‌ای	-	سوادکوه	
R&D	مرکز R&D فراملی	۱	آمل - نور (در محمودآباد)	ایجاد و توسعه
		۱	ساری، قائم‌شهر - بابل (در جویبار)	
ورزشی	استادیوم فرا استانی	۱	ساری، قائم‌شهر - بابل (قائم‌شهر)	ایجاد و توسعه
	مرکز فرا استانی المپیک زمستانی	۱	آمل - نور (بلده)	
	مرکز فرا استانی المپیک تابستانی	۱	بهشهر (گلوگاه)	
	سالن سرپوشیده در مقیاس PIA	۶	همه مراکز PIA ها	
فرهنگی	مجموعه فرهنگی استانی (شامل فرهنگسرا، مرکز کنسرت و تئاتر)	۱	تنکابن - رامسر (تنکابن)	ایجاد و توسعه

- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، ایرانشهر، خاش، میرجاوه، هامون، زهک، سیب و سوران و سراوان.
- گردشگری سلامت در شهرستان زاهدان، زابل، هیرمند، چابهار، ایرانشهر و سراوان.

خدمات برتر

- بیمه- خدمات مالی- خدمات حقوقی در شهرستان‌های زاهدان، چابهار، ایرانشهر، زابل و سراوان.
- پشتیبانی و صدور خدمات فنی و مهندسی در شهرستان‌های چابهار، ایرانشهر، زاهدان و زابل.

حمل و نقل

- خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های چابهار، ایرانشهر، خاش، زاهدان، زابل، میرجاوه، سراوان، سرباز، هیرمند و نیکشهر.
- نقش لجستیکی و بازرگانی در شهرستان‌های چابهار، نیکشهر، ایرانشهر، زاهدان، هامون و نیمروز.
- خدمات پشتیبان حمل و نقل (راهوندی) در شهرستان‌های چابهار، نیک شهر، ایرانشهر، خاش، زاهدان، زابل، هامون، نیمروز، هیرمند، میرجاوه، سراوان، قصرقند، بمپور و فنوج.
- حمل و نقل جاده‌ای منطبق بر بزرگراه‌های آسیایی (AH۲) و (AHV۱) در راستای تقویت ارتباطات با کشورهای پاکستان و افغانستان در شهرستان‌های سراوان، ایرانشهر، زاهدان، چابهار، کنارک، نیکشهر، سرباز، زهک، فنوج و دلگان.
- حمل و نقل جاده‌ای منطبق بر کریدور قطری کشور از چابهار به مرکز در راستای تقویت امنیت تجاری و بازرگانی کشور در شهرستان‌های چابهار، نیکشهر، ایرانشهر و بزمان.
- حمل و نقل ریلی منطبق بر محور شرق در راستای تقویت ارتباطات با استان‌های شمالی در شهرستان‌های زاهدان، خاش، ایرانشهر، نیکشهر، چابهار هامون، نیمروز و زابل.
- حمل و نقل ریلی منطبق بر محور قطری کشور از چابهار به مرکز در راستای تقویت امنیت تجاری و بازرگانی کشور در شهرستان‌های چابهار، نیکشهر، ایرانشهر و بزمان.
- حمل و نقل هوایی در شهرستان‌های چابهار، زاهدان، زابل و ایرانشهر.

- حمل و نقل دریایی در راستای تقویت امکان ترانشیپ کالا در بین بنادر داخلی کشور در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

آب

- نمک‌زدایی از آب دریا جهت تامین آب کریدور شرق کشور با اولویت مصرف داخلی استان.
- تامین آب و آبرسانی، شبکه آبیاری و زهکش و احداث سد و بندهای ذخیره آب در شهرستان‌های سراوان، زاهدان، خاش، سیب‌وسوران، سرباز، ایرانشهر، بمپور، کنارک، چابهار، نیکشهر و قصرقند و مهرستان.

انرژی

- تامین انرژی بادی و تجهیزات مرتبط با آن در شهرستان‌های زابل، نیمروز، هیرمند، هامون، دلگان، زاهدان، میرجاوه، خاش، ایرانشهر، سراوان و سواحل جنوبی استان.
- تامین انرژی خورشیدی و تجهیزات مرتبط با آن در شهرستان‌های نیمروز، زاهدان، میرجاوه، خاش، ایرانشهر و دلگان.
- تامین انرژی زمین گرمایی و تجهیزات مرتبط با آن در شهرستان‌های خاش و کنارک.
- تولید انرژی‌های برق حرارتی در شهرستان‌های سراوان، خاش، زابل، ایرانشهر و زاهدان.
- تولید انرژی‌های ناشی از جزرومد در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان سیستان و بلوچستان در افق چشم انداز ۱۴۲۴ در پرتو کوشش جمعی شهروندان استان به عنوان مردمانی خلاق و پرکار، مشارکت فعال تمامی ذینفعان و بهره مندی خردمندانه از تمامی ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود به عنوان سرمایه‌های جریان توسعه هوشمند و نوآورانه استان، استانی است با توسعه جامع، امنیت پایدار و همبسته با سرزمین، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی، با هویت اصیل ایرانی- اسلامی، به دور از نگرش‌های سنتی ضد توسعه و ایفاگر نقش سازنده در تعاملات ملی و فراملی، دارای سازمان فضایی متوازن و همگرا با کشور، با تاکید بر حفاظت از محیط‌زیست، بهره‌برداری منطقی از منابع و جایگاه مناسب در

شاخص‌های توسعه انسانی و اقتصادی کشور، دروازه تجارت و حلقه اتصال کشورهای آسیای میانه و افغانستان به آب‌های آزاد که با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل دارای ویژگی‌های زیر است:

- سیستان و بلوچستان در افق چشم‌انداز؛ با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بومی و توسعه سرمایه‌های انسانی متخصص و کارآمد، ضمن خلق رفاه و توزیع منصفانه آن در جامعه عاری از نابرابری، گامی موثر در مسیر فقرزدایی و ارتقا امنیت پایدار و تقویت پیوندهای قومی و مذهبی در چارچوب هویت ملی برداشته است.
- سیستان و بلوچستان در افق چشم‌انداز؛ برخوردار از شهرهای پررونق، روستاهای آباد و مولد با تاکید بر بازآرایی تعاملات و تمهید ترتیبات توسعه پایدار و متوازن که ضمن توزیع خدمات و زیرساخت‌های هوشمند، سبز و پایدار، در تامین منابع آب و انرژی خودکفا بوده و با صادرات خدمات برتر، دارای زیرساخت‌های همبسته با کشورهای پاکستان و افغانستان به‌منظور افزایش عمق استراتژیک و امنیت پایدار مبتنی بر تعاملات فی مابین در مرزهای شرقی کشور است.
- سیستان و بلوچستان در افق چشم‌انداز؛ زیست‌بومی است پایدار، که با ملاحظات طبیعی و تاب‌آوری زیست‌محیطی، مدیریت صحیح منابع آبی و هدایت فرآیند توسعه، شرایط خشکسالی را تعدیل بخشیده و از طریق نمک زدایی آب دریا، یکی از پشتوانه‌های تضمین دسترسی به منابع آب پایدار برای استان‌های شرقی و مرکزی کشور است.
- سیستان و بلوچستان در افق چشم‌انداز؛ دارای بخش کشاورزی پویا متناسب با مقتضیات طبیعی، برخوردار از فناوری‌های نوین و الگوی کشت همساز با محیط در راستای حفاظت و توسعه گونه‌های بومی و توانمند در تولید ثروت و تضمین منافع پایدار بهره برداران بخش‌های زراعت، باغداری، شیلات و دامپروری از طریق تکمیل زنجیره تولید است.
- سیستان و بلوچستان در افق چشم انداز؛ یکی از بازیگران اصلی اقتصاد جنوب‌غرب آسیا و بهره مند از زیرساخت‌های مجهز حمل‌ونقل و ارتباطات و حلقه اتصال به تجارت جهانی است. بندر چابهار به‌عنوان دروازه ورود به آب‌های آزاد، ضمن ارتقای امنیت تجاری کشور در شرایط خاص، ایفاگر نقش فراملی و رقابت‌پذیر و دارای جایگاه ممتاز در زنجیره حمل‌ونقل بین‌الملل و دروازه تجارت جهانی کشورهای آسیای میانه، افغانستان، روسیه و شمال اروپا با آسیای جنوب‌شرقی و افریقا است.
- سیستان و بلوچستان در افق چشم‌انداز؛ دارای جایگاه مناسب در توسعه صنعتی کشور، برخوردار از طیف متنوعی از صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان، میزبان فعالیت‌های صنعتی پایه از جمله صنایع فلزات اساسی، پالایشگاهی، پتروشیمی و صنایع معدنی در مقیاس ملی و فراملی و کانون استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی

کشاورزی، شیلاتی، محصولات بهداشتی، صنایع غذایی، صنایع شیمیایی و دارویی با رویکرد استقرار صنایع تولیدکننده کالاهای مورد نیاز استان و کشورهای منطقه است.

- سیستان و بلوچستان در افق چشم‌انداز؛ بستر همکاری و سرمایه‌گذاری‌های مشترک با کشورهای خارجی، کانون نوین اقتصاد دریاپایه کشور با تاکید بر توسعه سواحل مکران و قطب جدید صادرات انرژی است.
- سیستان و بلوچستان در افق چشم‌انداز؛ از پتانسیل‌های اصلی توسعه گردشگری کشور با تکیه بر ارائه طیف متنوعی از فرصت‌ها و خدمات گردشگری و رقابت‌پذیر در سطح کشورهای منطقه از طریق معرفی سبک نوین گردشگری ایرانی- اسلامی است.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- حفاظت از منابع زیست‌محیطی به منظور پایداری توان‌های اکولوژیک، و قابلیت‌های طبیعی بویژه منابع آب و خاک؛
- تامین آب شرب و کشاورزی مورد نیاز جمعیت و پهنه‌های مناسب کشاورزی؛
- احیای جایگاه و نقش تاریخی و راهبردی منطقه در مسیر راه ابریشم، جاده مروارید و سایر شاه‌راه‌ها و کریدورهای شمالی-جنوبی و شرقی - غربی جهانی و درحوزه اقیانوس هند، درعرصه تجارت جهانی؛
- توسعه و نوین‌سازی فعالیت‌های بازرگانی خارجی و ترانزیت کالا با تاکید برفعالیت‌ها و تمهیدات لجستیکی؛
- تحدید فعالیت‌های اقتصاد غیررسمی با اصلاح ساختارها و تقویت بخش رسمی اقتصاد استان و ایجاد فرصت‌های شغلی؛
- ارتقای شاخص‌های توسعهٔ انسانی به ویژه در جامعهٔ زنان، کاهش شکاف بین میزان شاخص‌های توسعهٔ انسانی استان با سطح ملی، گسترش عدالت اجتماعی و تعادل فضایی؛
- تقویت پیوندها و مناسبات اقتصادی و تجاری فراملی با بهره‌گیری از موقعیت جغرافیای سیاسی- اقتصادی استان، ارتقا و گسترش کارکردهای فرامرزی استان با تاکید بر حمل و نقل دریایی و خطوط منظم کشتیرانی؛
- تقویت پیوندها و تعامل ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان با سطح ملی، ارتقا نقش و جایگاه استان درکشور؛

- به کارگیری قابلیت‌ها و استعدادهای موجود و ایجاد مزیت‌های جدید در سطح استان به منظور ارتقای نقش و سهم استان در اقتصاد ملی؛
- تقویت و گسترش همگرایی قومی و مراودات و تبادلات فرهنگی مردم استان در سطح استان و با سایر مناطق کشور؛
- ایجاد پیوندهای بهینهٔ منطقه‌ای و استانی با تأکید بر توسعهٔ راه‌های روستایی، راه‌های فرعی و محورهای بین استانی؛
- توسعه زیرساخت های ارتباطی تا سطح دسترسی به فناوری های ۳G، ۴G و ۵G برای رشد اقتصادی و ایفای نقش های فراملی، تبدیل مکران و چابهار به هاب ارتباطات در مقیاس بین المللی؛
- بهره برداری مطلوب از توان گردشگری استان در جهت توسعه پایدار به منظور ارتقاء نقش و عملکرد آن در سطوح ملی و جهانی.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- به کارگیری تمهیدات لازم به منظور رفع بی اعتمادی و باور تبعیض بین مردم سیستان و بلوچستان؛
- حفظ و ارتقاء ویژگی‌های هویتی و ارزش‌های فرهنگی بومی استان به منظور تقویت وحدت ملی و همگرایی فرهنگی در پیوند با فرهنگ ملی؛
- کاهش آسیب‌های اجتماعی و تأمین امنیت پایدار با گسترش مشارکت عمومی و افزایش نشاط و شادابی در استان؛
- فقرزدایی و تعدیل نابرابری‌های ناحیه‌ای، اجتماعی و اقتصادی در قلمرو استان؛
- ساماندهی حفره‌ها و گسست‌های فضایی (سکونت و فعالیت) استان به منظور توسعه متوازن و متعادل فضایی؛
- تقویت و گسترش خدمات برتر دانش محور در جهت توسعه تعاملات و ارتباطات فراملی؛
- تجهیز فضاها و مراکز شهری و روستایی استان بر مبنای استانداردها و ضوابط خدمات رسانی؛
- ایفای نقش ملی و فراملی استان با تاکید و توجه به مناطق ویژه اقتصادی و قطب‌های ترانزیت کالا در استان؛
- حفاظت از منابع و میراث‌طبیعی و تعادل‌های زیست‌محیطی استان بویژه ذخیره‌گاه‌های زیستی و اکوسیستم‌های نادر به منظور پایداری توان‌های اکولوژیک؛

- ساماندهی و ارتقاء ظرفیت‌های مقابله با مخاطرات و بلایای محیطی در استان؛
- مدیریت تامین، انتقال و مصرف آب مورد نیاز استان برای شرب، کشاورزی و صنعت؛
- توسعه و تقویت شبکه تأمین و انتقال نیرو و تجهیز استان با استفاده از انرژی‌های نو و پاک و صدور آن به کشورهای همسایه؛
- افزایش بهره‌وری عوامل تولید کشاورزی و دامی؛
- توسعه پایدار و همه‌جانبه و کیفی بخش کشاورزی؛
- بهره‌گیری از موقعیت جغرافیایی استان و گسترش شبکه‌های ارتباطی جاده‌ای، ریلی و دریایی برای دسترسی به مبادی خارجی کشور، بازارهای بین المللی و تقویت پیوندها با استان‌های همجوار؛
- تحول در فعالیت‌های صنعتی و معدنی استان بر مبنای توسعه و اقتصاد دانایی‌محور به پشتوانه موقعیت مناسب منطقه‌ای و ذخایر معدنی؛
- توسعه و گسترش گردشگری در استان با ارتقاء نقش و عملکرد آن در سطوح ملی و جهانی به پشتوانه جاذبه‌های منحصر بفرد، تامین زیرساخت‌های مناسب درجهت توسعه آتی استان.

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول استقرار جمعیت در منطقه جنوبی استان (لبه ساحلی شهرستان‌های چابهار و کنارک و با تاکید بر منطقه شهری چابهار – تیس – کنارک)؛
- اولویت دوم استقرار جمعیت در کریدور چابهار – پلان – پیشین – راسک – پارود – سرباز و تقویت سکونتگاه‌های مرزی به خصوص در منطقه شمالی با هدف تامین امنیت و امکان تسهیل مراودات بازرگانی؛
- اولویت سوم استقرار جمعیت در منطقه شهری ایرانشهر – محمدان – بمپور، منطقه شهری زابل و تقویت شهرهای سراوان، زابلی، سوران و هیدوج در منطقه شرقی؛
- اولویت چهارم استقرار جمعیت در سکونتگاه‌های راهوندی و متصل‌کننده استان با استان‌های مجاور نظیر سفیدآبه، نصرت آباد، بزمان، گلمورتی، چگرد، کنیج و زرآباد.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

زراعت

- اولویت اول توسعه فعالیت‌های زراعی در منطقه شمالی (دشت سیستان) و منطقه جنوبی (دشت باهوکلات نگور، پیرسهراب عورکی)؛
- اولویت دوم توسعه فعالیت‌های زراعی در جنوب‌غربی منطقه مرکزی (دشت ایراندگان و کاروانسر)، در غرب منطقه غربی (دشت ایرانشهر- بمپور، اسپکه و سردگال) و در شمال‌شرقی منطقه جنوبی (حوضه آبریز رودخانه سرباز شامل دشت پیشین و دشت راسک – سرباز)؛
- اولویت سوم توسعه فعالیت‌های زراعی در منطقه شرقی (دشت سراوان، زابلی و سیب و سوران)، میانه منطقه جنوبی (دشت نیکشهر، ساربوک و قصرقند)؛
- اولویت چهارم توسعه فعالیت‌های زراعی در جنوب‌غربی منطقه جنوبی (حوضه آبریز رودخانه زرآباد) و غرب منطقه مرکزی (دشت‌های آبخوان، گوهرکوه، کوهین، دومک، لادیز و حصاروئیه).

باغداری

- اولویت اول توسعه باغداری در منطقه جنوبی و در دشت‌های باهوکات نگور، پیرسهراب عورکی و زرآباد، منطقه شرقی و در دشت سراوان و زابلی و منطقه شمالی(دشت سیستان)؛
- اولویت دوم توسعه باغداری در منطقه شرقی در دشت سیب و سوران، منطقه غربی در دشت جازموریان و منطقه مرکزی در دشت خاش؛
- اولویت سوم توسعه باغداری در منطقه جنوبی در دشت‌های سرباز و قصرقند و نیکشهر؛

شیلات

- اولویت توسعه فعالیت‌های ماهیگیری و توسعه صنایع وابسته در منطقه جنوبی استان در خط ساحلی با تاکید بر بنادر گواتر، پسابندر، بریس، رودیک، گیشاب، رمین، تیس، پزم، گوردیم، بیردف، زرآباد و جد؛
- اولویت توسعه فعالیت‌های آبزی‌پروری در منطقه شمالی استان (چاه‌نیمه‌ها) و رودخانه‌های دائمی (منطقه شرقی و جنوبی)؛

- اولویت توسعه مزارع پرورش میگو و تن ماهیان و کشت مروارید در نواحی ساحلی با تاکید بر شرق شهرستان چابهار؛
- اولویت توسعه تولید و تکثیر ماهیان خاویاری در منطقه شمالی استان (چاه نیمه ها).
- اولویت توسعه کشاورزی دریایی در منطقه جنوبی استان با تاکید بر نوار ساحلی.

دامداری و دامپروری

- اولویت پرورش شتر در منطقه مرکزی (خاش و زاهدان)، منطقه جنوبی (کنارک، چابهار) و غرب منطقه غربی و شمال منطقه شمالی؛
- اولویت پرورش دام بزرگ در منطقه مرکزی (زاهدان)، منطقه جنوبی (چابهار) و منطقه شمالی؛
- اولویت پرورش دام کوچک در میانه و شرق منطقه جنوبی و میانه منطقه شرقی.
- اولویت استقرار واحدهای کشتارگاه‌های صنعتی در مرزهای شرقی.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش صنعت

- اولویت توسعه صنایع سنگین، آب‌بر در منطقه جنوبی استان (زون چابهار – تیس – کنارک)؛
- اولویت توسعه صنایع دانش بنیان در منطقه جنوبی و مرکزی استان؛
- اولویت توسعه صنایع بسته‌بندی و پشتیبان کشاورزی در مناطق شمالی و غربی (محور صنعتی بمپور- محمدان- ایرانشهر)؛
- اولویت توسعه صنایع کالاهای مصرفی در منطقه شرقی (محور صنعتی سوران- سراوان- محمدان) و منطقه مرکزی (محور زاهدان- میرجاوه) و منطقه شمالی (ادیمی- زابل- زهک)؛
- اولویت توسعه صنایع فرآوری مواد معدنی (محور صنعتی نوک آباد- خاش، زاهدان، نصرت آباد).

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش معدن

- اولویت اول توسعه فعالیت‌های معدنی نوار تهبندان – ایرانشهر در غرب نصرت آباد با روند شمالی – جنوبی به سمت کورین و غرب خاش؛

- اولویت دوم توسعه فعالیت‌های معدنی در شرق نصرت آباد از چهل کوره به سمت دومک و نهایتاً کوه تفتان به سمت جنوب شرق تا حاشیه غربی دشت تهلاب در نزدیکی مرز پاکستان؛
- اولویت سوم توسعه فعالیت‌های معدنی در منطقه غربی و حاشیه شمالی زون مکران شامل نوار ایرانشهر – میناب (شیخ عالی، احمدآباد، اسپکه، بزمان)؛
- اولویت چهارم توسعه فعالیت‌های معدنی در منطقه شرقی زون سراوان و نوار مرزی پیشین تا میرجاوه.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

بازرگانی و لجستیک

- اولویت توسعه فعالیت‌های بندری و لجستیک حمل و نقل در منطقه جنوبی (با تاکید بر بندر چابهار) و منطقه شمالی (با تاکید بر منطقه آزاد سیستان).
- اولویت توسعه فعالیت‌های بازرگانی با تاکید بر بندر چابهار و زابل.
- اولویت توسعه بازارچه‌های مرزی در مناطق شرقی، غربی و مرکزی؛
- اولویت توسعه مناطق ویژه در مناطق شرقی، غربی و مرکزی؛

گردشگری

- اولویت اول توسعه گردشگری در شهرستان‌های چابهار، زاهدان، هامون، کنارک، خاش و زابل؛
- اولویت دوم توسعه گردشگری در شهرستان‌های ایرانشهر، سراوان، نیکشهر سرباز و زهک؛
- اولویت سوم توسعه گردشگری در شهرستان‌های زاهدان، مهرستان، قصر قند، فنوج و نیمروز؛
- اولویت چهارم توسعه گردشگری در شهرستان‌های میرجاوه، هامون، هیرمند، سیب و سوران و دلگان.

بهداشت و سلامت

- اولویت توسعه خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای زاهدان، زابل و چابهار؛
- اولویت توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون‌های شهری و مراکز منظومه‌های روستایی؛
- اولویت توسعه مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی؛

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی–حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- غرب منطقه غربی در دشت هامون جازموریان، رحمت‌آباد، دلگان چاه کیچی و بخش‌های غربی از بزمان سردگال؛
- جنوب شرق منطقه مرکزی در دشت تهلاب؛
- غرب منطقه مرکزی در دشت دق کهورک و شمال غرب منطقه مرکزی در کویر لوت؛
- بخش‌های غربی محدوده شمالی در دشت هامون هیرمند.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

- منطقه غربی در دشت ایرانشهر بمپور و اسپکه مسکوتان؛
- شرق منطقه جنوبی در دشت پیشین؛
- جنوب شرق منطقه مرکزی در دشت تهلاب؛
- منطقه شمالی در دشت هامون هیرمند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق حفاظت شده استان شامل گاندو، شیله، پوزک و بیرک؛
- پناهگاه حیات وحش هامون و حوزه جازموریان.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان سیستان و بلوچستان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

زراعت

- در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، زهک، هیرمند، هامون، سراوان، سرباز، نیکشهر، ایرانشهر و بمپور.

باغداری

- در شهرستان‌های خاش، زهک، سراوان، دلگان، مهرستان، چابهار، کنارک، هیرمند، قصرقند و فنوج.

شیلات و آبزی پروری

ماده ۴) راهبردها و سیاست‌های سرزمینی

۱– ایجاد و ارتقاء پیوندها و مناسبات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با کشورهای منطقه و جهان

۱. شهر تهران به عنوان مرکز مدیریت، نظارت و راهبری ارتباطات بین‌المللی سرزمین
۲. شهرمنطقه‌های سطح یک (تبریز، مشهد، رشت، ساری، کرمانشاه، اهواز، بندرعباس، شیراز، اصفهان، کرمان، زاهدان و چابهار) به عنوان همکار تهران در تعاملات بین المللی
۳. ظرفیت‌سازی برای نقش‌آفرینی شهرهای سطح یک در شبکه شهرهای جهانی
۴. تغییر رویکرد نسبت به مناطق مرزی و زمینه سازی برای نقش‌آفرینی آنها در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی
۵. تقویت و تعریف نقش مراکز استان‌های مرزی به عنوان مراکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی تعاملات با کشورهای همسایه و حوزه نفوذ ژئوپلتیک با تأکید بر مدیریت یکپارچه مبادی مرزی

- ✓ گیلان، مازندران و گلستان: تعامل با کشورهای ترکمنستان، آذربایجان، آسیای میانه، روسیه و قفقاز
- ✓ خراسان شمالی، خراسان رضوی و خراسان جنوبی: تعامل با کشورهای آسیای میانه و افغانستان
- ✓ سیستان و بلوچستان: تعامل با کشورهای افغانستان، پاکستان، عمان و هند
- ✓ هرمزگان و بوشهر: تعامل با کشورهای عربستان سعودی، قطر، بحرین، کویت، عمان و امارات متحده عربی
- ✓ کردستان، کرمانشاه، ایلام و خوزستان: تعامل با کشور عراق، سوریه و لبنان
- ✓ آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی و اردبیل: تعامل با کشورهای آذربایجان، ارمنستان، جمهوری نخجوان و ترکیه

۶. افزایش اختیارات مراکز استان‌های مرزی در توسعه تعاملات فرهنگی و اقتصادی با کشورهای همجوار در چارچوب جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های کلان کشور و با حفظ تمرکز امور سیاستگذاری و حاکمیتی
۷. تقویت زیرساخت‌های اتصال شهرهای مرزی به بازارها و مراکز توزیع و تأمین کالا و محصولات در دو سوی مرز
۸. توسعه زیرساخت‌های ارتباطی داخلی با مبادی مرزی با رعایت ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل

- ✓ مبادی شمالی بویژه سرخس، لطف‌آباد، باجگیران، اینچه برون، آستارا، بیله سوار، نوردوز و جلفا

گونه کلان	گونه خرد (برحسب سطح)	تعداد	شبکه همکار (موقعیت در PIA ها)	سیاست فضایی
	مجموعه فرهنگی در مقیاس PIA	۶	همه مراکز PIA ها	
مالی حرفه‌ای	سطح ۱ ملی	...	ساری، قائم‌شهر - بابل (ساری و بابل)	ترمیم و پالایش
	سطح ۲ فرا استانی	-	آمل - نور - محمودآباد (آمل) نوشهر - چالوس	
	سطح ۳ استانی	-	تنکابن - رامسر بهشهر	
اداری - انتظامی	مرکز اداری فرا استانی و استانی	-	ساری، قائم‌شهر - بابل (ساری)	ترمیم و پالایش
	مرکز اداری PIA	۶	همه مراکز PIA ها	ایجاد و توسعه
نظامی	هوایی	۱	بابلسر	ایجاد و توسعه
	زمینی	-	ساری	حفاظت و نگهداشت
	راداری	-	بهشهر	حفاظت و نگهداشت
	دریایی	-	نوشهر	حفاظت و نگهداشت

* بیمارستان قطبی برای جمعیت بالای ۶۰۰ هزار نفر طراحی می‌گردند. این میزان برای بیمارستان منطقه‌ای آموزشی، ۲۰۰ تا ۴۰۰، بیمارستان منطقه‌ای غیرآموزشی ۱۲۰ تا ۲۰۰ و بیمارستان ناحیه‌ای ۵۰ تا ۱۲۰ هزار نفر می‌باشد.

* در ستون تعداد، وجود ارقام، نشان‌دهنده پیشنهاد در افق و سیاست فضایی آن ایجاد و توسعه و وجود خط تیره بیانگر عدم پیشنهاد در افق و سیاست فضایی آن، ترمیم و پالایش وضعیت موجود است.

طراحی شبکه‌های اصلی زیربنایی با توجه به ساختار فضایی قلمروها و مراکز زیست و فعالیت

سازمان‌دهی فضایی محورهای ارتباطی

محورها		گونه / نوع خرد محورها	سطح عملکرد محورها	سیاست فضایی
محورهای ارتباطی	محور ساری	هوایی	فراملی	ترمیم و پالایش
	محور رامسر	هوایی	فراملی	ترمیم و پالایش
	محور نوشهر/ چالوس	هوایی	ملی	ترمیم و پالایش
	محور محمودآباد (بیشه‌کلا)	هوایی	ملی	ایجاد و توسعه
	محور چالوس ـ رامسر	جاده‌ای	ملی	ایجاد و توسعه
	محور امیرآباد ـ بابلسر	حمل و نقل دریایی	استانی	ایجاد و توسعه
	بابلسر ـ نوشهر	حمل و نقل دریایی	استانی	ایجاد و توسعه
	نوشهر ـ رامسر	حمل و نقل دریایی	استانی	ایجاد و توسعه
	محور کمکی محور کناره غربی در دو گزینه:	مختلط (جاده‌ای - زیرزمینی - طبقاتی)	ملی	مختلط هر سه سیاست

- در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زهک، نیمروز، هیرمند، زابل، ایرانشهر، خاش، سرباز و بمپور.

صنعت

- صنایع دریایی (شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های چابهار و کنارک؛
- صنایع پتروشیمی و پالایشگاهی در شهرستان‌های چابهار و کنارک؛
- صنایع فلزات اساسی و محصولات فلزی در شهرستان‌های چابهار و کنارک؛
- صنایع شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان‌های زاهدان، چابهار، ایرانشهر، زابل و دلگان؛
- صنایع کشاورزی و ماشین‌آلات کشاورزی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، ایرانشهر، زاهدان، زابل و زهک؛
- صنایع تبدیلی کشاورزی در شهرستان‌های زهک، زابل، نیمروز، زاهدان، میرجاوه، ایرانشهر، سراوان، سیب و سوران، سرباز، نیکشهر، چابهار و کنارک؛
- صنایع کانی‌های فلزی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، سیب و سوران، زاهدان، خاش و ایرانشهر؛
- صنایع کانی‌های غیر فلزی در شهرستان‌های نیمروز، زاهدان، خاش، ایرانشهر، سراوان، سرباز، نیکشهر، چابهار، کنارک، فنوج، دلگان و میرجاوه.

معدن

- بهره‌برداری معدنی (سنگ مس) در شهرستان‌های زاهدان، میرجاوه، خاش و ایرانشهر.
- بهره‌برداری معدنی (آنتیموان) در شهرستان‌های نیمروز، هامون، زاهدان و میرجاوه.
- بهره‌برداری معدنی (سنگ آهک) در شهرستان‌های زاهدان، نیکشهر، ایرانشهر، خاش، سراوان و سرباز.
- سایر معادن (پوزولان، کرومیت، گرانیت، منگنز، سنگ آهن، خاک صنعتی، نقره، طلا) در شهرستان‌های نیمروز، هامون، زاهدان، خاش، ایرانشهر، دلگان، نیکشهر، سرباز، مهرستان، سیب‌وسوران، سراوان و چابهار.

بازرگانی

- نقش لجستیکی و بازرگانی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، زهک، زاهدان و میرجاوه؛
- مناطق آزاد تجاری در شهرستان‌های چابهار، زابل و زهک؛

- مناطق ویژ اقتصادی استان در شهرستان‌های سراوان، میرجاوه و سرباز؛
- بازارچه‌های مرزی در شهرستان‌های چابهار، سراوان، سرباز، میرجاوه، زابل، نیمروز و هیرمند.

گردشگری و صنایع دستی

- گردشگری دریایی در شهرستان‌های چابهار و کنارک؛
- گردشگری طبیعی (بوم‌گردی) در شهرستان‌های چابهار، سرباز، کنارک، نیکشهر، نیمروز، هامون، ایرانشهر، فنوج، خاش، میر جاوه، زاهدان و زابل؛
- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، ایرانشهر، خاش، میرجاوه و سراوان؛
- گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان‌های زاهدان، زابل، ایرانشهر و چابهار؛
- صنایع دستی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، هیرمند، هامون، ایرانشهر، خاش، میرجاوه، زاهدان و سراوان.

خدمات

- خدمات برتر در شهرستان‌های زابل، زاهدان و چابهار؛
- خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای زاهدان، زابل و چابهار؛
- خدمات تخصصی حمل‌ونقل و انبارداری در شهرستان‌های چابهار، ایرانشهر، خاش، زاهدان، زابل، میرجاوه، سراوان، سرباز و نیکشهر؛
- خدمات پشتیبان تجارت و بازرگانی در شهرستان‌های چابهار،کنارک، فنوج، دلگان، قصرقند، بمپور، خاش، ایرانشهر، زاهدان، نیمروز، هامون و زابل.

انرژی

- تولید انرژی‌های تجدیدپذیر بادی- خورشیدی در شهرستان‌های زابل، نیمروز، هیرمند، هامون، دلگان، زاهدان، میرجاوه، خاش، ایرانشهر و سراوان؛
- تولید انرژی‌های برق حرارتی با امکان صادرات در شهرستان‌های سراوان، خاش، زابل، ایرانشهر و زاهدان؛
- تولید انرژی‌های انرژی ناشی از جزرومد در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

تامین آب

- نمک زدایی از آب دریا جهت تامین آب کریدور شرق کشور در شهرستان‌های چابهار و کنارک؛
- احداث سد و بندهای ذخیره آب در شهرستان‌های سراوان، زاهدان، خاش، سیب‌وسوران، سرباز، کنارک، چابهار و مهرستان.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی و دامپروری

- ارزیابی و قابلیت‌سنجی منابع اراضی و تدقیق آن با طبقه‌بندی اراضی مستعد آبیاری برای زراعت (سالانه و دائمی) و تیپولوژی اراضی جهت تعیین نظام بهره‌برداری مناسب از زمین؛
- تقویت و توسعه امکانات به منظور تولید محصولات کشاورزی با ارزش افزوده بالا و نیاز آبی کمتر در استان؛
- توسعه کمی و کیفی کشت تولیدات کشاورزی نوبرانه،گرمسیری، نیمه‌گرمسیری و مزیت‌دار با قابلیت صادرات مانند: خرما، انبه ،پاپایا، موز و...؛
- اصلاح ساختار مصرف آب در بخش کشاورزی استان و رعایت الگوی مناسب کشت با شرایط اکولوژیک مصرف آب در محیط شهری و روستایی استان؛
- سازماندهی نظام مدیریتی کارآمد برای فعالیت‌ها و بهره‌برداری‌های کشاورزی استان با رعایت اصول زیست‌محیطی و حفاظت آب و خاک؛
- توسعه آبزی‌پروری و شیلات، صیادی و گسترش مجتمع‌های صنعتی و نیمه صنعتی دام و طیور بنا بر مزیت‌های بومی و منطقه‌ای؛
- اعمال مدیریت بهینه در بهره‌برداری از منابع پایه و منابع زیست بومی به ویژه مدیریت بهره‌برداری از مراتع.

صنعت و معدن

- گسترش و تقویت زمینه‌ها و امکانات مورد نیاز برای توسعه صنعتی در راستای توسعه درونزای استان؛
- ارتقاء سطح مدیریت صنعتی استان و انجام اقدامات و فعالیت‌های ضروری برای بهینه‌سازی، نوسازی و اصلاحات مورد نیاز در ساختار صنعت استان؛

- ارتقاء سطح کارآمدی و گسترش سامانه‌های اطلاع رسانی در بخش صنعت به منظور دستیابی و استفاده مؤثر سرمایه گذاران و کارآفرینان؛
- برقراری ارتباط و تعامل واحدهای صنعتی با مراکز دانشگاهی و پارکهای علم و فن‌آوری و به کارگیری فن‌آوری نوین و پیشرفته در صنایع عمده؛
- ساماندهی صنایع استان برای رقابت‌پذیری، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری، ارتقای بهره‌وری و ایجاد ارزش افزوده؛
- توسعه و استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در نقاط مستعد، امکان توسعه صنایع تبدیلی شیلات و صنایع دریایی در نوار ساحلی استان و توسعه و حمایت کارآمد از صنایع دستی؛
- پیش‌بینی پهنه‌های جدید و سازگار با شرایط زیست محیطی استان برای شکل‌گیری قطب‌های نوین توسعه صنعتی و استقرار صنایع مادر و بزرگ؛
- گسترش صنایع بومی و زود بازده روستایی در مناطق محروم استان با اولویت مناطق با خطر تخلیه جمعیتی؛
- ارتقاء جایگاه صنایع دستی با حمایت از تولید و فروش (از طریق ایجاد بازارچه و شهرک صنایع دستی)؛
- بهره‌گیری بهینه و مطلوب از موقعیت ویژه معدنی استان و توسعه اکتشافات در این زمینه و نیز افزایش ظرفیت بهره‌برداری از معادن موجود؛
- ایجاد زمینه‌های مناسب به منظور راه‌اندازی و افزایش فرآوری موادمعدنی.

نظام سکونتگاهی

- تجهیز نقاط شهری استان به خدمات برتر بر مبنای سطح عملکری و وظایف محوله در برنامه آمایش استان؛
- تدوین الگوهای شهرسازی متناسب با ویژگی‌های فرهنگی و اقلیمی استان؛
- ایجاد زمینه‌های لازم برای نگهداشت جمعیت در روستاها، متناسب با توان‌های محیطی، با بهره‌گیری از منابع طبیعی و ظرفیت زیست بوم‌ها؛
- تقویت و تجهیز کانون‌های زیست استان (شهر ها و روستاها) به عنوان مراکز و پایگاه‌های مقاومت در برابر بیابان‌زایی و کویر؛

- تجهیز مناسب مراکز برتر روستایی برای ایفای نقش محوله در هر سطح از فضاهای روستایی.
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق با مناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق

بازرگانی

- ایجاد زمینه‌ها و شرایط لازم به منظور توسعه فعالیت‌های تجارتی و بازرگانی بین المللی در منطقه آزاد تجاری چابهار در همجواری با آبهای آزاد؛
- بهره‌گیری و به کارگیری روش‌های نوین بازاریابی و تقویت پیوند با بازارهای داخلی و خارجی؛
- توسعه وتقویت فعالیت‌های تجاری و بازرگانی در مناطق ویژه اقتصادی و مبادی مرزی استان؛
- راه‌اندازی فعالیت‌های تجاری و بازرگانی، کسب و کار، و سرمایه‌گذاری‌های خرد و کوچک مقیاس به منظور تشویق و توسعه پویش‌های کارآفرینی با اولویت مراکز روستایی و عشایری استان؛
- ساماندهی شبکه مبادلاتی مناسب و متوازن بین نقاط مختلف استان (شهر و روستا) و امکان توسعه و تقویت آن با بازارهای خارجی و بین المللی؛
- ارتقاء مهارت‌های شغلی متناسب با نیازهای بازار کار.

گردشگری

- توسعه صنعت گردشگری استان با اتکا به گسترش و تقویت توریسم دریایی، اکوتوریسم و ظرفیت‌های با ارزش تاریخی و فرهنگی استان؛
- فراهم نمودن شرایط لازم به منظور سرمایه‌گذاری و تجهیز قطب‌ها، محورها و مراکز گردشگری استان؛
- حفظ و صیانت و استفاده بهینه از هنرهای سنتی و صنایع دستی و بومی استان؛
- ساماندهی و تأمین فضای مناسب سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و رفع مشکلات و موانع جذب گردشگران داخلی و خارجی به استان؛
- کاربرد فناوری اطلاعات در صنعت گردشگری استان و توسعه و تجهیز مراکز و خدمات راهوندی.

فن آوری و اطلاعات

- پوشش کامل نسل های جدید شبکه تلفن همراه در نقاط شهری و ۹۰ درصد روستاهای بیشتر از ۲۰ خانوار؛
- توسعه و تقویت شبکه فیبر نوری در سطح استان و کارگیری فن‌آوری‌های پیشرفته در زمینه استفاده مطلوب از شبکه سراسری فیبر نوری؛
- توسعه و تقویت سامانه‌ها و تجهیزات فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در سطوح مختلف تشکیلات اداری، صنعتی، آموزشی، فرهنگی، خدمات و بازرگانی، تولید در استان؛
- ایجاد تمهیدات لازم به منظور توسعه فرهنگ و آموزش فن‌آوری اطلاعات در میان آحاد مردم.

بهداشت و درمان

- توزیع متعادل و متناسب خدمات درمانی در سطح نقاط شهری و روستایی استان؛
- گسترش ارائه خدمات درمانی و توانبخشی تخصصی و فوق تخصصی در استان.

حمل و نقل شبکه زیر بنایی و انرژی

- بهسازی و ارتقاء کیفیت محورهای ترانزیتی و مبادی مرزی استان با تأکید بر تقویت و تجهیز کریدورهای بین المللی استان؛
- توسعه و تقویت محور شمال به جنوب و شرق به غربی استان به منظور ارتباط منسجم با مناطق مرکزی کشور و مبادی خارجی؛
- تقویت و تجهیز شبکه راه‌های درون استانی؛
- توسعه و تقویت شبکه ریلی استان؛
- اتصال شبکه زیربنایی و زیرساختی مراکز صنعتی و معدنی استان به یکدیگر؛
- توسعه و تقویت شبکه حمل و نقل هوایی (فرودگاهی) استان به منظور ایفای نقش‌های پیش‌بینی شده در برنامه آمایش استان؛
- تأمین و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز در زمینه تخلیه و توزیع کالا با توجه به موقعیت استان در عرصه ملی و بین المللی؛
- توسعه و تقویت و افزایش ظرفیت تولید نیروگاه‌های برق استان؛

- توسعه و تقویت شبکه انتقال گاز در سطح استان و امکان صادرات آن به خارج از کشور؛
- به کارگیری تدابیر لازم به منظور استفاده مطلوب و حداکثری از انرژی‌های نو با تأکید بر انرژی خورشیدی، باد، امواج در مناطق مستعد استان؛
- گسترش و تقویت مراکز سوخت رسانی در مراکز جمعیت و فعالیت استان؛
- توسعه مطلوب و منطقی استحصال و توزیع آب در استان به منظور استفاده بهینه از منابع موجود با بهره‌گیری از دانش بومی و مشارکت‌های مردمی در این زمینه.

اجتماعی فرهنگی

- بهره‌وری مطلوب و کارآمد از احساسات ملی و اسلامی اقوام و مذاهب مناطق مختلف استان در جهت تحکیم وحدت ملی و روابط فراملی؛
- ایجاد تمهیدات و امکانات لازم به منظور توسعه اجتماعی و گسترش و مشارکت مدنی آحاد مردم؛
- تلاش همه‌جانبه و حداکثری به منظور جلوگیری از ازدیاد و گسترش جرم و جنایت، اعتیاد، فروش مواد مخدر و نیز تامین امنیت درکریدورهای حمل و نقل در استان؛
- ایجاد زمینه‌های برابر مشارکت جمعی اقوام و گروه‌های مذهبی در حل مشکلات استان و تحقق مردم مدار به جای توسعه دولت محور؛
- توزیع عادلانه درآمد و ثروت و خدمات در سطح استان با هدف رفع نابرابری های اجتماعی، فرهنگی و .....

آموزش

- ایجاد شرایط و امکانات لازم برای بهره‌مندی کامل جمعیت لازم التعلیم از آموزش ابتدایی تا پایان متوسطه؛
- فراهم نمودن تسهیلات مورد نیاز برای دسترسی افزون‌تر به سطوح مختلف دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی؛
- تأمین امکانات و شرایط بهینه برای رشد و توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در جهت پاسخگویی به نیازهای تخصصی توسعه در استان؛
- انجام اقدامات فراگیر برای آموزش نیروی کار در استان؛

- توسعه و تقویت مؤسسات علمی، پژوهشی و فن‌آوری "پارک‌های علم و فن‌آوری و سایر مراکز تحقیقاتی و پژوهشی"در زمینه‌های عمده فعالیتی و اقتصادی استان؛
- ایجاد ارتباط کارا و ثمربخش بین پیکره اجرایی و تولیدی و اقتصادی استان با مراکز دانشگاهی و آموزش عالی استان؛
- استقرار و توزیع متعادل مؤسسات آموزش عالی در سطح استان.

سیاسی - اداری

- تجهیز و ارتقاء کارامدی و کیفی نیروی انسانی شاغل در ادارات دولتی؛
- اعمال نظارت مؤثر و کارا بر انجام امور اجرایی در استان؛
- ایجاد شرایط و امکانات لازم به منظور تحقق شبکه دولت الکترونیکی؛
- توسعه ، تقویت و ساماندهی تشکل‌های مردمی و شبکه‌های مدنی در استان؛
- تحقق مشارکت فعال و مؤثر آحاد جامعه در مراحل تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت در استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیتها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) بزرگراه‌های آسیایی (AH۷۵) در محور سفیدآبه- زاهدان- خاش-ایرانشهر-نیکشهر-چابهار؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) بزرگراه‌های آسیایی (AH۷۱) در محور زرنج- زهک-زابل- زاهدان؛
- توسعه زیرساخت های حمل و نقل (جاده‌ای) بزرگراه‌های آسیایی (AH۲) در محور میرجاوه- زاهدان- نصرت‌آباد؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) بزرگراه ساحلی در محور زرآباد- کنارک-چابهار؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) بزرگراه قطری در محور سراوان-زابلی- ایرانشهر-بمپور- بزمان؛

شورایعالی آمایش سرزمین

- توسعه زیرساخت های حمل و نقل (جاده‌ای) راه اصلی درجه یک در محور پیشین-قصرقند-نیکشهر- بنت- فنوج؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) راه اصلی درجه یک در محور کوهک-سراوان؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (ریلی) در محور زاهدان-زابل-زرنج؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (ریلی) در محور زاهدان-ایرانشهر-چابهار؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (ریلی) در محور زاهدان- سفیدآبه؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (ریلی) در محور ایرانشهر- بزمان - بم؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (هوایی) در فرودگاه بین المللی چابهار؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (هوایی) در فرودگاه زابل؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (هوایی) در فرودگاه سراوان؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (دریایی) در بندر بین‌المللی چابهار؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (دریایی) در بنادر تجاری کنارک، تنگ و بریس؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (دریایی) در بنادر صیادی گواتر، پسابندر، رودیک، گیشاب، رمین، تیس، پزم، گوردیم، بیردف، زرآباد و جد؛
- توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل (راهوندی) در شهرستان‌های چابهار، نیک شهر، ایرانشهر، خاش، زاهدان، زابل، هامون، نیمروز، هیرمند، میرجاوه، سراوان، قصرقند، بمپور و فنوج؛
- توسعه زیرساخت‌های فیبر نوری در پهنه جنوبی و مرکزی استان؛
- توسعه خدمات پشتیبان تولید و لجستیک (انبارداری، سردخانه و ..) در شهرستان‌های چابهار، ایرانشهر، خاش، زاهدان، زابل، هامون، میرجاوه، سراوان،مهرستان، فنوج سرباز و نیکشهر؛
- توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی‌های بادی- خورشیدی در شهرستان‌های نیمروز، هیرمند، هامون، زابل، خاش، میرجاوه و زاهدان؛
- توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی‌های برق حرارتی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، سیب‌وسوران، سراوان، خاش، زابل، بمپور، ایرانشهر و زاهدان؛

- توسعه زیرساخت‌ها و تاسیسات گازرسانی در کلیه شهرستان‌های استان؛
- توسعه زیرساخت‌های صادرات گاز در شهرستان سرباز، مهرستان، سراوان و میرجاوه؛
- توسعه زیرساخت‌های آبرسانی، شبکه آبیاری وزهکش و احداث سد و بندهای ذخیره آب در شهرستان‌های سراوان، زاهدان، خاش، سیب‌وسوران، سرباز، ایرانشهر، بمپور، کنارک، چابهار و مهرستان؛

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- توسعه سکونتگاه های شهری در پهنه جنوبی استان با تاکید بر منطقه شهری چابهار – تیس – کنارک.
- توسعه سکونتگاه های شهری در پهنه مرکزی و شمالی استان با تاکید بر منطقه شهری ایرانشهر – محمدان – بمپور، منطقه شهری زابل و تقویت شهرهای سراوان، زابلی، سوران و هیدوج.
- توسعه سکونتگاه های شهری راهوندی و متصل کننده استان با استان های مجاور در کانون های شهری سفیدآبه، نصرت آباد، بزمان، گلمورتی، چگرد، کنیج و زرآباد.
- توسعه سکونتگاه های شهری مرزی و متصل کننده استان با کشورهای افغانستان و پاکستان در کانون های شهری دوست‌محمد، زهک، میرجاوه، جالق، کوهک، پیشین و ریمدان.
- ساماندهی حاشیه نشینی در پیرامون شهرهای چابهار، ایرانشهر، زاهدان و زابل.
- توانمندسازی و جلوگیری از تخلیه روستاهای مرزی در پهنه شرقی استان با تاکید بر منطقه سیستان و منطقه دشتیاری.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه فعالیت های کشاورزی (زارعت) در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، زهک، هیرمند، هامون، سراوان، سرباز، نیکشهر، ایرانشهر و بمپور.
- توسعه فعالیت های کشاورزی (باغداری) در شهرستان‌های خاش، زهک، سراوان، دلگان، مهرستان، چابهار، کنارک، هیرمند، قصرقند و فنوج.
- توسعه فعالیت های کشاورزی (گلخانه‌ای) در شهرستان‌های سراوان، سیب و سوران، مهرستان، ایرانشهر، بمپور، دلگان، خاش، میرجاوه، چابهار و کنارک.

	محورها	گونه / نوع خرد محورها	سطح عملکرد محورها	سیاست فضایی
	- محور مرزن آباد- عباس آباد - رامسر (بخشی جاده‌ای، بخشی زیرزمینی یا طبقاتی) و در ادامه محور ارتباطی کمربندی رامسر، - محور موازی کناره در غرب چالوس (جدید) و در ادامه محور ارتباطی کمربندی رامسر.			
	قائم‌شهر - رامسر	ریلی	ملی	ایجاد و توسعه
	قائم‌شهر - تهران (فیروزکوه)	ریلی	ملی	حفاظت و نگهداشت
	قائم‌شهر - گرگان	ریلی	ملی	حفاظت و نگهداشت
	محور آزادراه تهران - شمال میان دروازه فراملی نوشهر- چالوس و پایتخت	جاده‌ای	فراملی	حفاظت و نگهداشت
	آزادراه چالوس- رامسر	جاده‌ای	ملی	ایجاد و توسعه
	محور امیرآباد- بهشهر- هفت تن- فیروزکوه با برقراری ارتباطات میان دروازه‌های فراملی امیرآباد و ساری با پایتخت	جاده‌ای	فراملی	مختلط حفاظت و نگهداشت و ایجاد و توسعه
	محورهای سه‌گانه دریایی (ارتباط با اطراف خزر)	دریایی	فراملی	ایجاد و توسعه
	محور چالوس - رویان - چمستان- آمل - گرگان	جاده‌ای	ملی	ترمیم و پالایش
	محور بندر ترکمن - بندر امیرآباد	دریایی	فرا استانی	ایجاد و توسعه
	محور رامسر - گیلان	دریایی	فرا استانی	ایجاد و توسعه
	بهشهر- آمل	ریلی (مترو)	استانی	ایجاد و توسعه
	آمل- رامسر	ریلی (مترو)	استانی	ایجاد و توسعه

سازمان‌دهی فضایی محورهای زیربنایی

گونه کلان		گونه / نوع خرد محورها	سطح عملکرد محورها	سیاست فضایی
محورهای زیربنایی	انرژی	خطوط اصلی انتقال برق	ملی	ترمیم، حفاظت و نگهداشت
		خطوط اصلی انتقال گاز	ملی	
		خط انتقال نفت	ملی	
		خط انتقال آب غرب به شرق	استانی	
	اطلاعات	خطوط فیبر نوری	فراملی	

سازمان‌دهی فضایی محورهای طبیعی

گونه کلان	گونه / نوع خرد محورها	سطح عملکرد محورها	سیاست فضایی

- توسعه فعالیت های کشاورزی (تولید محصولات گرمسیری و نیمه‌گرمسیری) در شهرستان های ایرانشهر، سیب و سوران، فنوج، نیکشهر، قصرقند، دلگان، بمپور، سرباز، مهرستان، چابهار، سراوان و کنارک.
- توسعه فعالیت های کشاورزی (گیاهان دارویی) در شهرستان‌های خاش، دلگان، سراوان، ایرانشهر، بمپور، زاهدان، مهرستان و زابل.
- توسعه فعالیت های کشاورزی (دامداری اعم از دام سنگین و سبک) در شهرستان های نیمروز، هامون، هیرمند، زابل و زهک.
- توسعه فعالیت های کشاورزی (دامداری به ویژه شتر) در شهرستان‌های خاش، زاهدان، دلگان، کنارک، چابهار، میرجاوه، ایرانشهر، بمپور، نیکشهر و نیمروز.
- توسعه فعالیت های کشاورزی دریایی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- توسعه فعالیت‌های آبزی پروری، پرورش میگو و تن ماهیان و مروارید در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- توسعه صنایع دریایی (شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- توسعه صنایع پتروشیمی و پالایشگاهی در شهرستان های چابهار و کنارک.
- توسعه صنایع فلزات اساسی و محصولات فلزی در شهرستان های چابهار و کنارک.
- توسعه صنایع شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان‌های زاهدان، چابهار، ایرانشهر، زابل و دلگان.
- توسعه صنایع کشاورزی و ماشین آلات کشاورزی در شهرستان های چابهار، کنارک، ایرانشهر، زاهدان، زابل و زهک.
- توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی در شهرستان‌های زهک، زابل، نیمروز، زاهدان، میرجاوه، ایرانشهر، سراوان، سیب و سوران، سرباز، نیکشهر، چابهار و کنارک.
- توسعه صنایع کانی‌های فلزی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، سیب و سوران، زاهدان، خاش و ایرانشهر.
- توسعه صنایع کانی‌های غیر فلزی در شهرستان‌های نیمروز، زاهدان، خاش، ایرانشهر، سراوان، سرباز، نیکشهر، چابهار، کنارک فنوج، دلگان و میرجاوه.

- بهره‌برداری معدنی (سنگ مس) در شهرستان‌های زاهدان، میرجاوه، خاش و ایرانشهر.
- بهره‌برداری معدنی (آنتیموان) در شهرستان‌های نیمروز، هامون، زاهدان و میرجاوه.
- بهره‌برداری معدنی (سنگ آهگ) در شهرستان‌های زاهدان، نیکشهر، ایرانشهر، خاش، سراوان و سرباز.
- سایر معادن (پوزولان، کرومیت، گرانیت، منگنز، سنگ آهن، خاک صنعتی، نقره، طلا) در شهرستان‌های نیمروز، هامون، زاهدان، خاش، ایرانشهر، دلگان، نیکشهر، سرباز، مهرستان، سیب‌وسوران، سراوان و چابهار.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه بندر بین المللی چابهار به عنوان هاب تجارت و بازرگانی.
- توسعه بنادر بریس و تنگ به عنوان بنادر کوچک – چند عملکردی .
- توسعه و ایجاد مناطق آزاد تجاری در شهرستان های چابهار، زابل و زهک.
- توسعه و ایجاد مناطق ویژ اقتصادی استان در شهرستان‌های سراوان، میرجاوه و سرباز.
- توسعه و ساماندهی بازارچه‌های مرزی در شهرستان‌های چابهار، سراوان، سرباز، میرجاوه، زابل، نیمروز و هیرمند.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های چابهار، کنارک، زابل، ایرانشهر، خاش، میرجاوه و سراوان.
- گردشگری فرهنگی در شهرستان‌های ایرانشهر، زاهدان، زابل، هیرمند، مهرستان، سراوان، چابهار و کنارک.
- گردشگری سلامت در شهرستان‌های زاهدان، زابل، ایرانشهر و چابهار.
- گردشگری طبیعی (بوم گردی) در شهرستان‌های چابهار، سرباز، کنارک، نیکشهر، نیمروز، هامون، ایرانشهر، فنوج، خاش، میر جاوه، زاهدان، زابل.
- گردشگری ساحلی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری:

- سطح یک (شهرهای بزرگ) مشتمل بر شهرهای زاهدان، چابهار، ایرانشهر و زابل.
- سطح دو (شهرهای میانی بزرگ) مشتمل بر شهرهای خاش، سراوان، نیکشهر و کنارک.

- سطح سه (شهرهای میانی متوسط) مشتمل بر شهرهای قصرقند، بزمان، دوست محمد، پیشین، زابلی، میرجاوه، زهک، نگور، فنوج، زرآباد، جالق، سوران، تیس، رامشار و بمپور.
- سطح چهار (شهرهای کوچک) مشتمل بر شهرهای راسک، سرباز، نصرت آباد، بنجار، ادیمی، محمدآباد، گلمورتی، بنت، محمدان، گشت، سفیدابه، کوهک، محمدی، نوک آباد، پسکوه، شهرک علی اکبر، اسپکه، بریس، کنیج و بندر تنگ.
- سطح پنج (روستا-شهرها) مشتمل بر هیدوج، سیرکان، مسکوتان، جکیگور، آشار، درکس، پارود، اسفندک، چگرد، ساربوک، چانف، قاسم آباد، شهرک سرجنگل، ریگ ملک، قرقری، گلوگاه، قایم آباد، پلان، ده رئیس، شیرآباد، جزینک، تلنگ و پزم تیاب.

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های روستایی :

- سطح یک ۳۵ منظومه روستایی.
- سطح دو ۹۶ مجموعه روستایی.
- سطح سه ۳۵۳ حوزه روستایی.
- ۲۲ آبادی مستقل.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

فرهنگی و ورزشی

- توسعه و ایجاد مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های روستایی با اولویت مراکز مجموعه و حوزه روستایی.
- توسعه و ایجاد مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های شهری استان با محوریت شهرهای سطح یک.
- توسعه و ایجاد مجموعه ورزش‌های آبی در شهرستان‌های چابهار و کنارک.
- توسعه و ایجاد دهکده‌های ورزشی در منطقه‌های برنامه ریزی شمالی، شرقی، غربی و مرکزی.

درمانی

- توسعه خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای زاهدان، زابل و چابهار.
- توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون‌های شهری و مراکز منظومه‌های روستایی.
- توسعه مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.

- توسعه مراکز گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان‌های زاهدان، زابل، ایرانشهر و چابهار.

آموزش عالی

- توسعه آموزش عالی با تاکید بر جذب دانشجوی خارجی در دانشگاه‌های سیستان و بلوچستان، زابل، چابهار و دانشگاه علوم پزشکی ایرانشهر، زابل و زاهدان.
- توسعه و احداث مراکز آموزش عالی مهارت محور در مراکز مناطق برنامه‌ریزی.
- توسعه مرکز اقیانوس شناسی و دریانوردی در چابهار.
- توسعه مرکز مطالعات کویرزدایی در دانشگاه زابل و سیستان و بلوچستان.
- توسعه مرکز تحقیقات تولید انرژی‌های نوین در زابل و زاهدان.
- توسعه مرکز تحقیقات نمک زدایی از آب دریا در چابهار و کنارک.
- توسعه مرکز آموزش عالی پزشکی در زاهدان، ایرانشهر و زابل.
- توسعه مرکز تحقیقات علوم زمین در خاش و زاهدان.
- توسعه و ایجاد پارک علم و فناوری در چابهار و زاهدان.

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

حمل و نقل زمینی

- بزرگراه‌های آسیایی (AH۷۵) در محور سفیدآبه- زاهدان-خاش-ایرانشهر-نیکشهر-چابهار، (AH۷۱) در محور زرنج- زهک-زابل-زاهدان، (AH۲) در محور میرجاوه- زاهدان-نصرت‌آباد و بزرگراه ساحلی در محور زرآباد- کنارک-چابهار و بزرگراه قطری در محور سراوان-زابلی- ایرانشهر-بمپور- بزمان.
- راه‌های اصلی درجه یک در محور پیشین-قصرقند-نیکشهر- بنت-فنوج- کنیج، محور کوهک-سراوان، چابهار-پلان-ریمدان، محور چابهار-بریس-پسابندر، محور فنوج-بنت-زرآباد، محور چابهار-نگور-درکس-جکیگور-راسک-پارود-سرباز-ایرانشهر، محور سرباز-زابلی، محور خاش-گشت-سراوان-جالق، محور نوک‌آباد- شیرآباد-بزمان-گلمورتی-بمپور، محور خاش-میرجاوه و محور سفیدآبه-زابل-دوست محمد.

- شبکه ریلی محور سفیدآبه-زاهدان-خاش، محور ایرانشهر-چابهار، محور زاهدان-زابل-زرنج، محور نصرت‌آباد- زاهدان-میرجاوه و محور بزمان-ایرانشهر-زابلی-سراوان-کوهک.

حمل و نقل هوایی

- فرودگاه های بین المللی با کارکرد فراملی در زاهدان و چابهار.
- فرودگاه های داخلی با کارکرد ملی در زابل، ایرانشهر و کنارک.
- فرودگاه های داخلی با کارکرد منطقه‌ای در خاش و سراوان.

حمل و دریایی

- بندر بازرگانی سطح یک با عملکرد فراملی در چابهار.
- بندر چندمنظوره سطح دو در بریس، کنارک، پزم، تنگ و پسابندر.
- بندر صیادی سطح سه در گواتر، زرآباد، گوردیم، بیردف، تیس، جد، گیشاب، رمین، رودیک،

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان سیستان و بلوچستان به قرار زیر است:

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال

بازرگانی

- برنامه توسعه و گسترش تجارب مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- برنامه توسعه و ساماندهی پایانه‌های مرزی

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی

- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها، تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک
- مقابله با بیابان زایی
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه توسعه کشت گلخانه ای
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری

انرژی

- برنامه تامین انرژی
- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

حمل و نقل

- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری و روستایی)
- برنامه تاب‌آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها،شهرها و روستاها)

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

فرهنگ و هنر

- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری

گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه توسعه و ساماندهی صنایع دستی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه توسعه و ساماندهی زیر ساخت‌های آموزشی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه زیرساخت های ارتباطی تا سطح دسترسی به فناوری های ۳G، ۴G و ۵G.
- ارتقای امنیت فضای تبادل اطلاعات.

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی – درمانی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها

ماده ۵– تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦– کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای با شد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد– با شد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷– سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

محورهای طبیعی	محور ساحلی	ملی	حفاظت و نگهداشت
	محورهای آبی (رودخانه‌های اصلی استان)	فرا استانی	حفاظت و نگهداشت

سازمان‌دهی فضایی پهنه‌های سکونت، فعالیت و خدمات برتر

پهنه سکونت: این پهنه شامل پهنه‌های سکونت شهری می‌شود و وظیفه تأمین سکونت و خدمات پشتیبان آن در جلگه را بر عهده دارند. این پهنه‌ها بیشتر در ناحیه برنامه‌ریزی شرقی متمرکز هستند و در مقیاس استانی عمل می‌کنند. سیاست فضایی این پهنه‌های ترمیم و پالایش است.

پهنه فعالیت: این پهنه شامل پهنه فعالیتی امیرآباد می شود که متشکل از فعالیت‌های حمل‌ونقل و بازرگانی، تولید انرژی و سایر فعالیت‌ها می‌شود. سیاست فضایی در این پهنه ترمیم و پالایش در حد طرح مصوب است.

پهنه پتانسیل بهره‌برداری از انرژی‌های نو: این پهنه که بیشتر در بخش‌های غربی و جنوبی استان متمرکز شده است، پهنه‌های مستعد برای بهره‌برداری انرژی‌های نو و پاک را شامل می‌شود.

پهنه‌های مختلط به‌طور هم‌زمان فعالیت، سکونت و خدمات را در خود جای می‌دهند. این پهنه‌ها بیشتر در جلگه متمرکز بوده و پهنه‌های سکونت، خدمات و فعالیت را در برگرفته‌اند.

گونه‌بندی	سطح‌بندی	سیاست فضایی
پهنه سکونت	استانی	ترمیم و پالایش
پهنه فعالیت	فراملی	ترمیم و پالایش
پهنه پتانسیل بهره‌برداری از انرژی‌های نو	استانی	ایجاد و توسعه
پهنه مختلط	مختلط	مختلط

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان مازندران به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی(زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ..)
- برنامه توسعه و گسترش تجارت مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط
- اصلاح و بهبود نظام توزیع

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

سازمان فضایی وضع موجود استان سیستان و بلوچستان

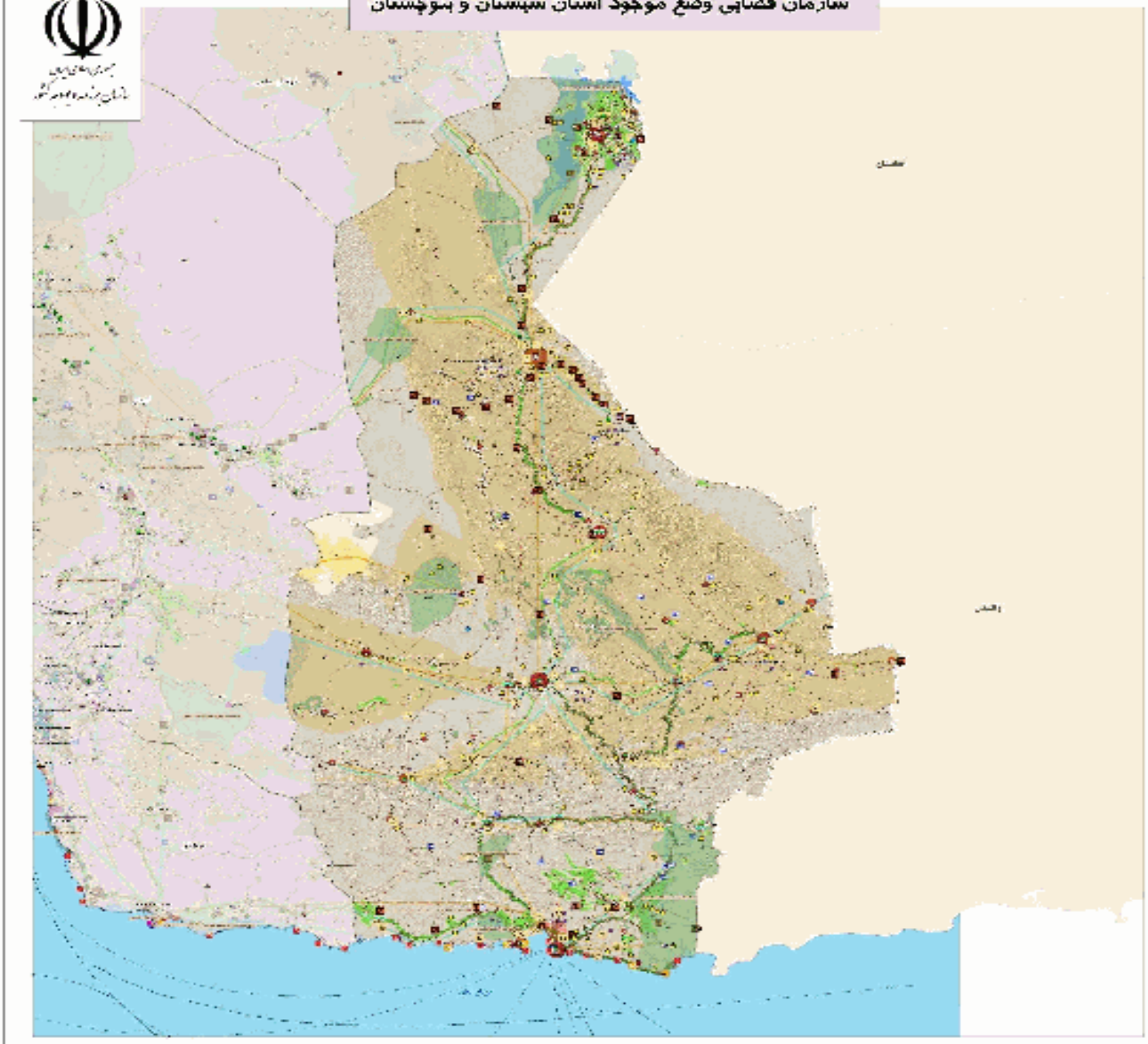

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان سیستان و بلوچستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

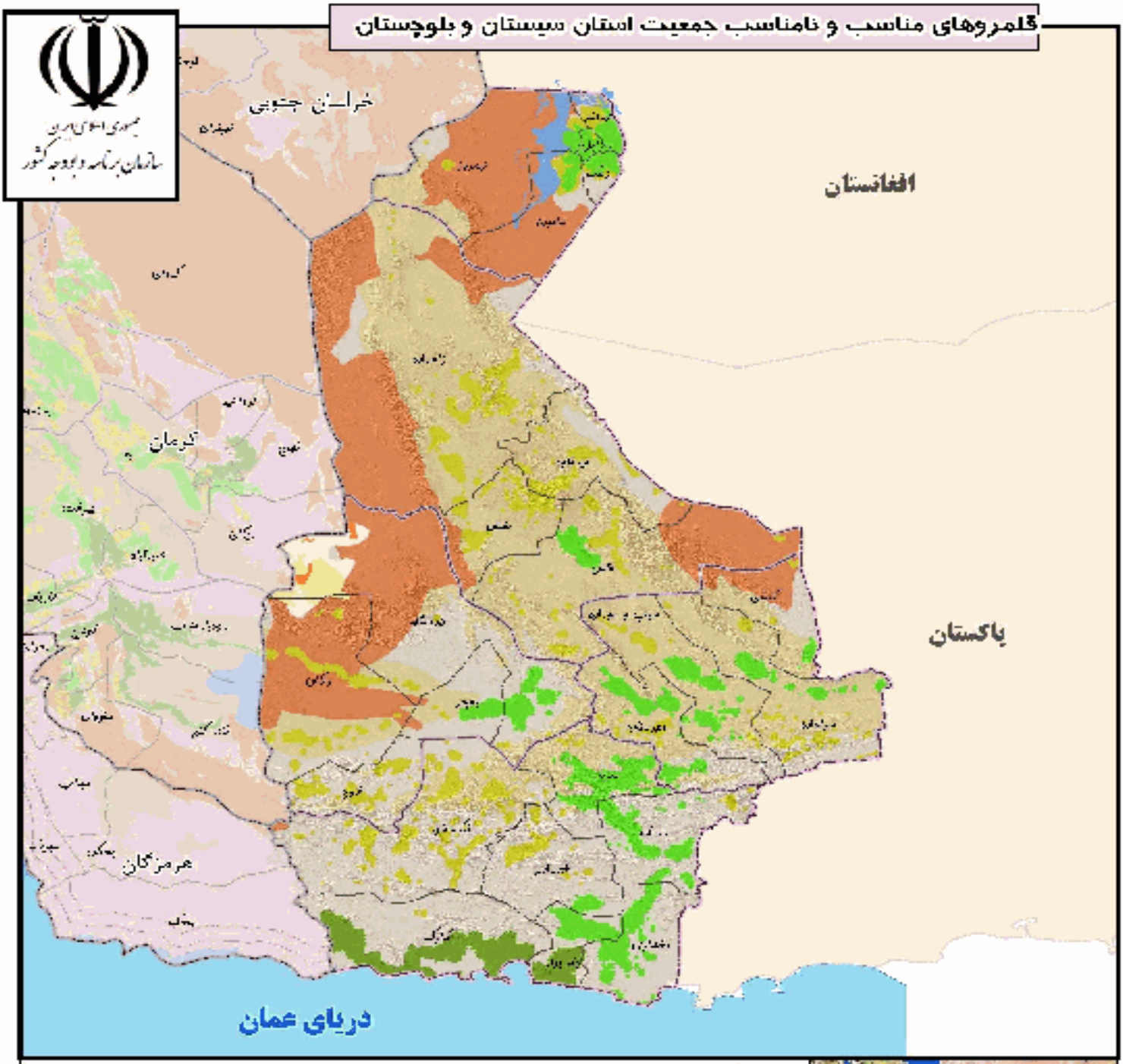

راهنما

پهنه های دارای قابلیت پذیرش جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- حواشی حریم رودخانه
- باتلاق و مرداب
- دریا

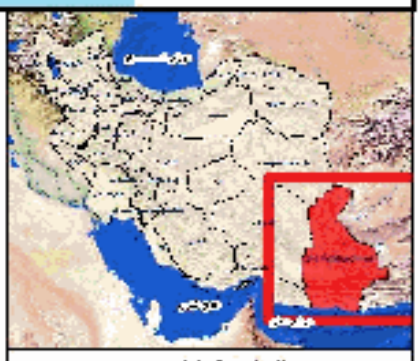

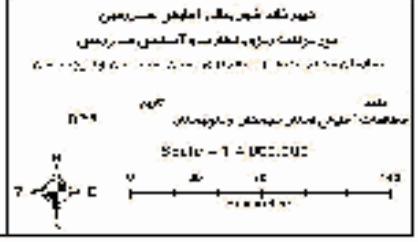

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان سیستان و بلوچستان

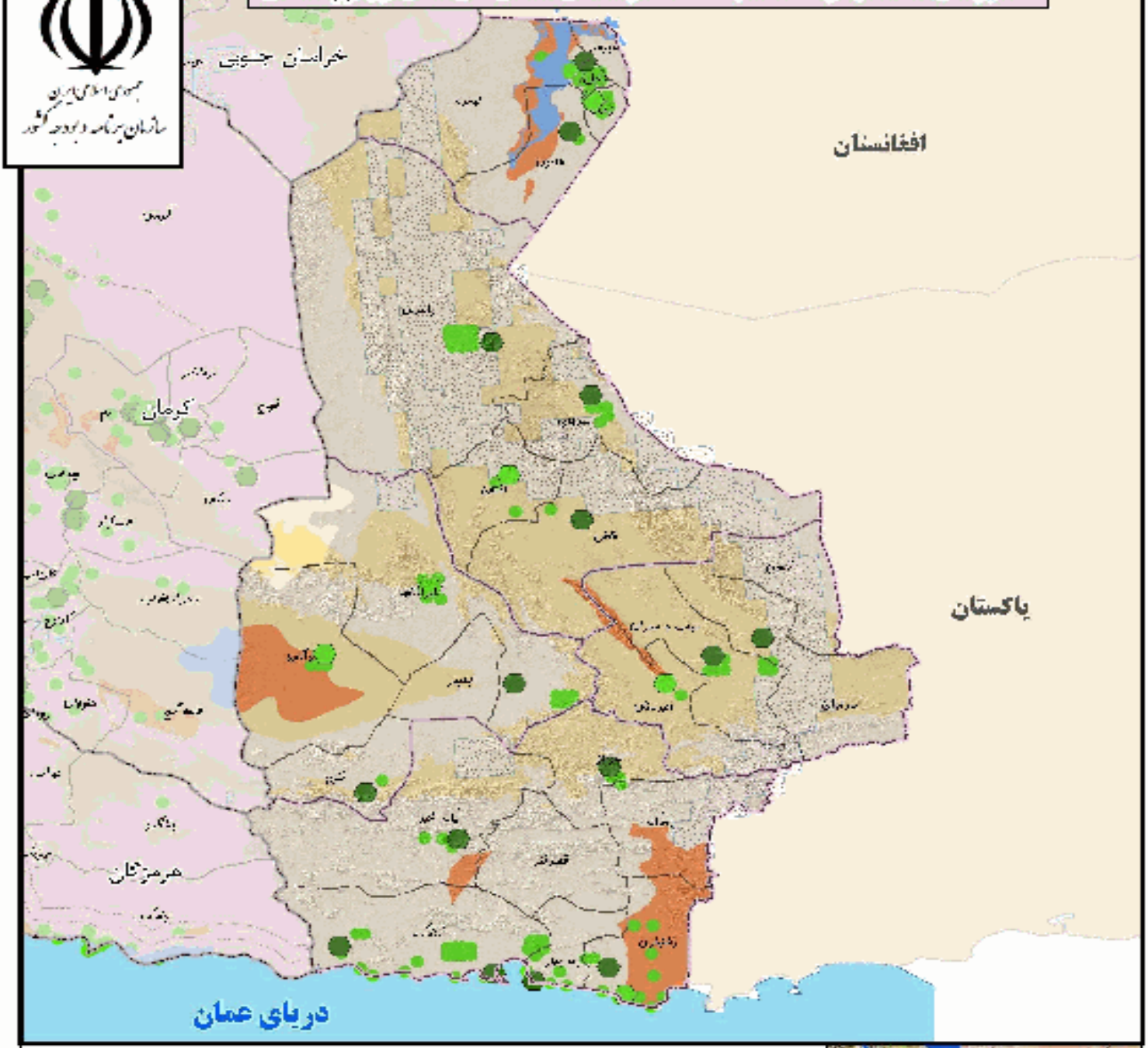

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- توجیه بیشتر
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- [illegible]
- پهنه های معدنی

سرزمین

- مرز استان
- شهرستان
- توجیه پذیری زیاد
- دریاچه و تالاب
- دریا

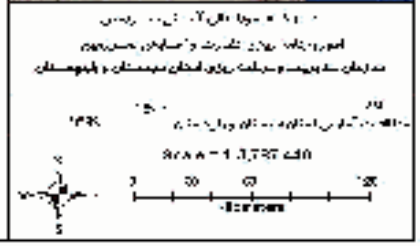

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان سیستان و بلوچستان

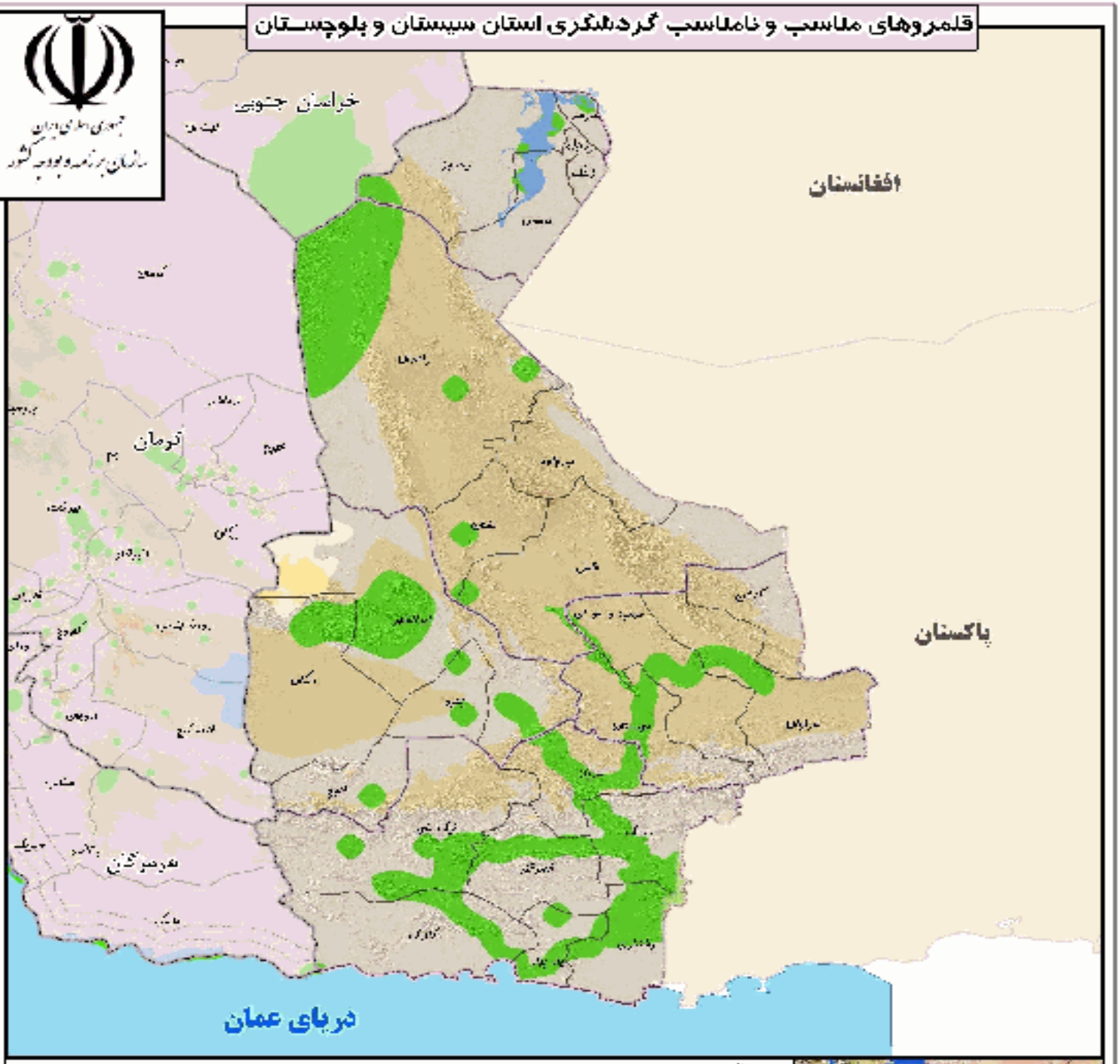

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای بسیار مناسب گردشگری
- قلمروهای مناسب

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز بخش
- تالاب و مرداب
- دریا

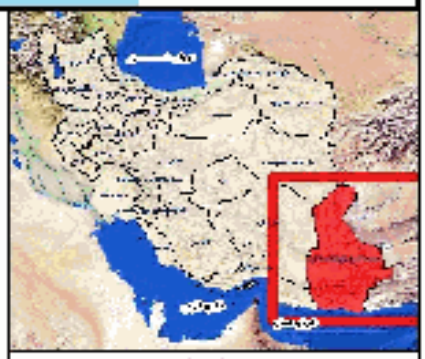

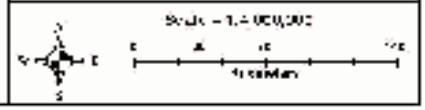

کشاورزی استان در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

راهنما

خوشه های کشاورزی

مرز ها

وضعیت خوشه ها

نوع راه

صنعت و معدن در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

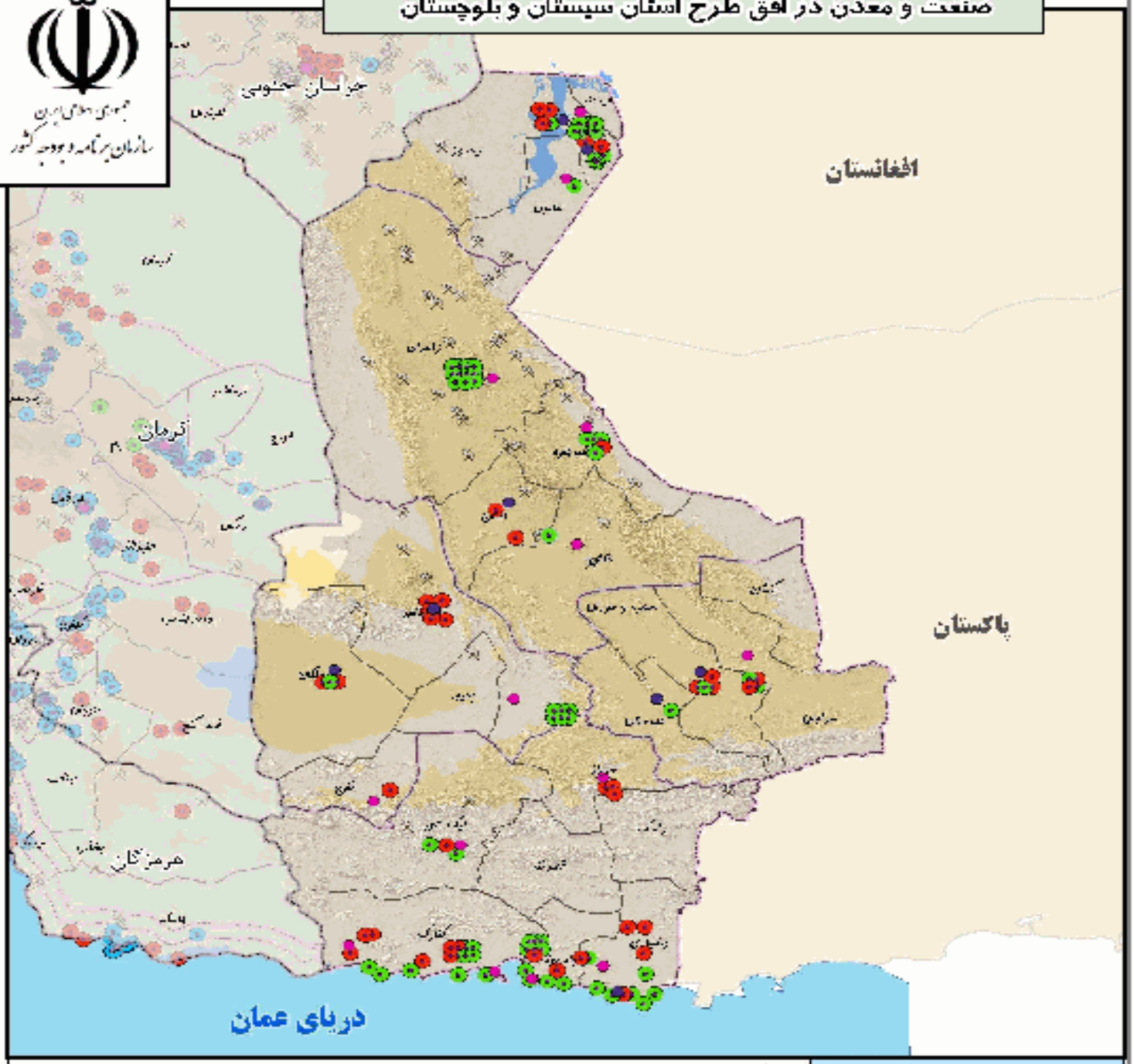

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی
- معدن

وضعیت

- فعال
- در دست توسعه
- مجوزدهی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دولت و سرزمین
- آب

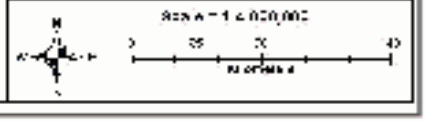

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

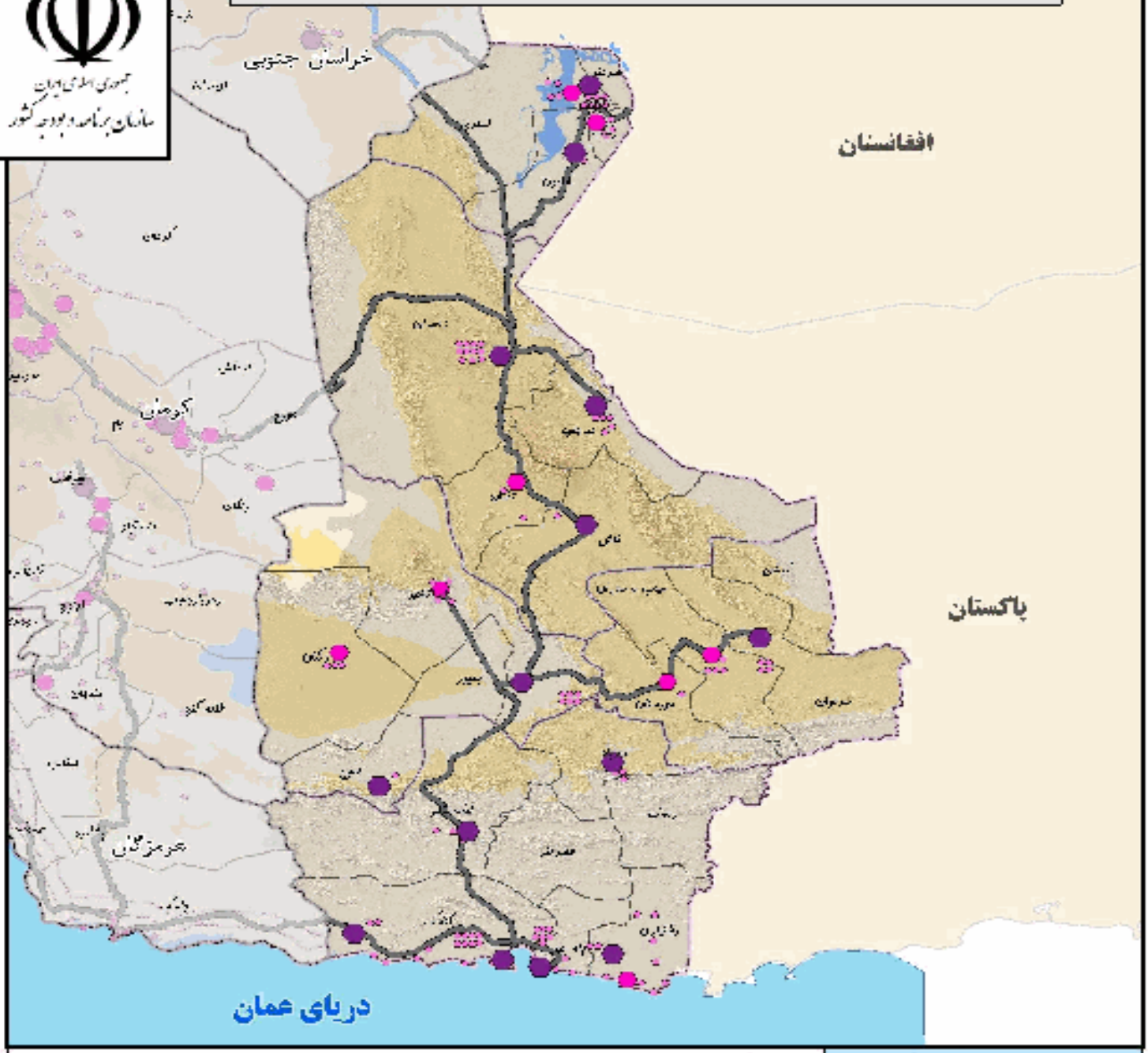

گردشگری در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

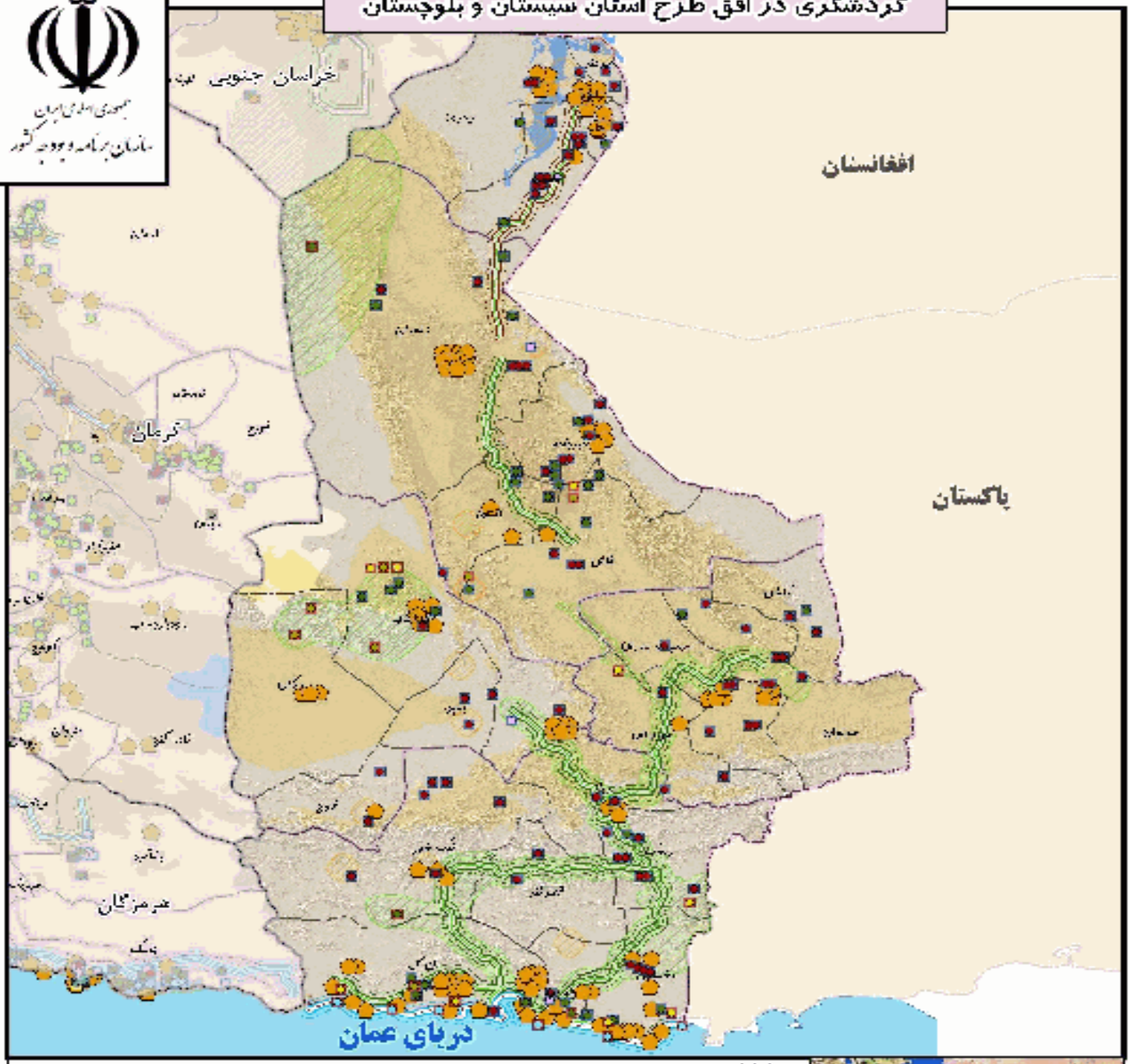

سطح بندی شهرها در افق استان سیستان و بلوچستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

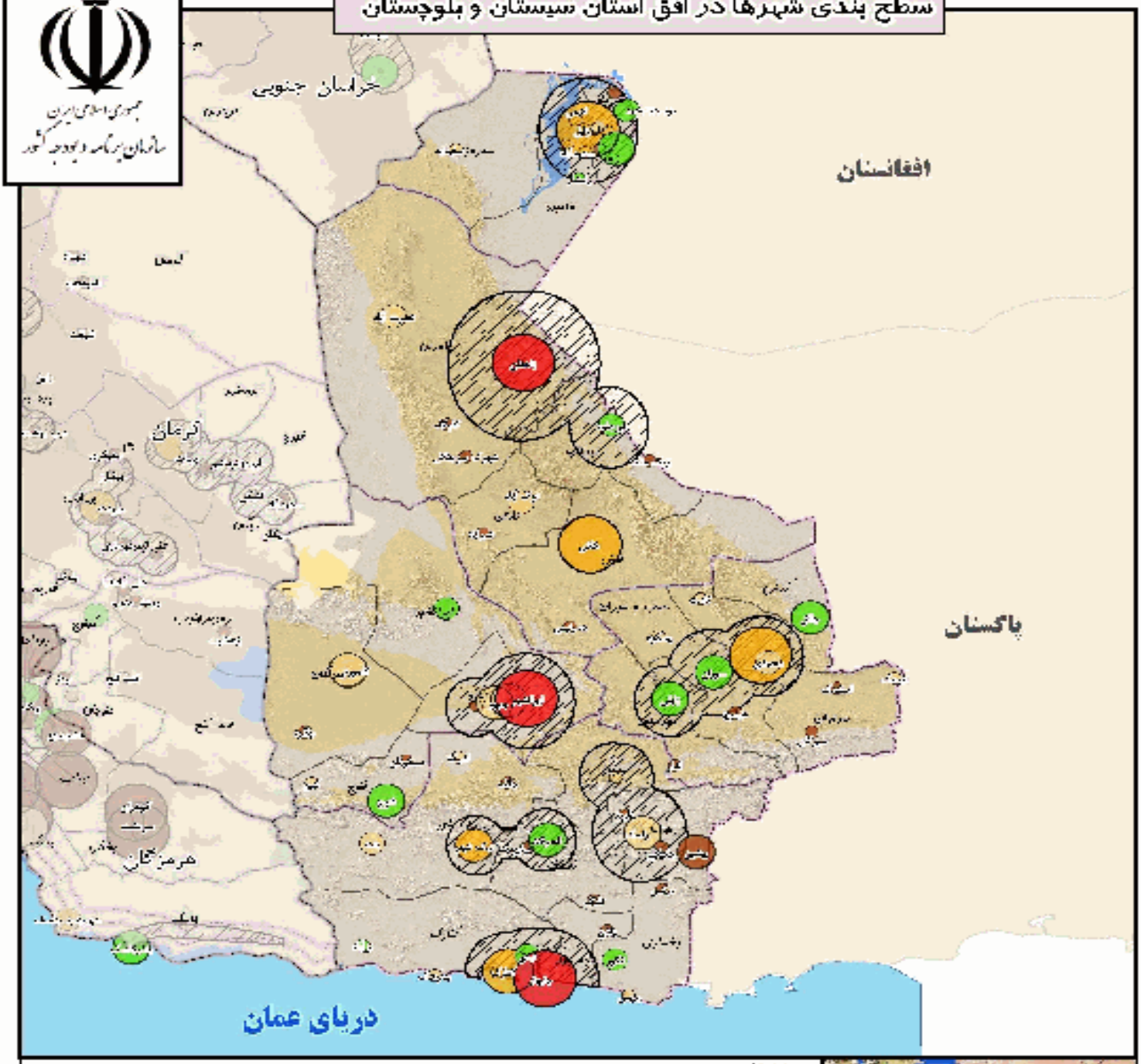

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- جمعیت ۵
- جمعیت ۴
- جمعیت ۳
- جمعیت ۲
- جمعیت ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵

آب و مرداب

مرزها

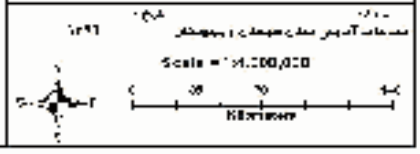

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

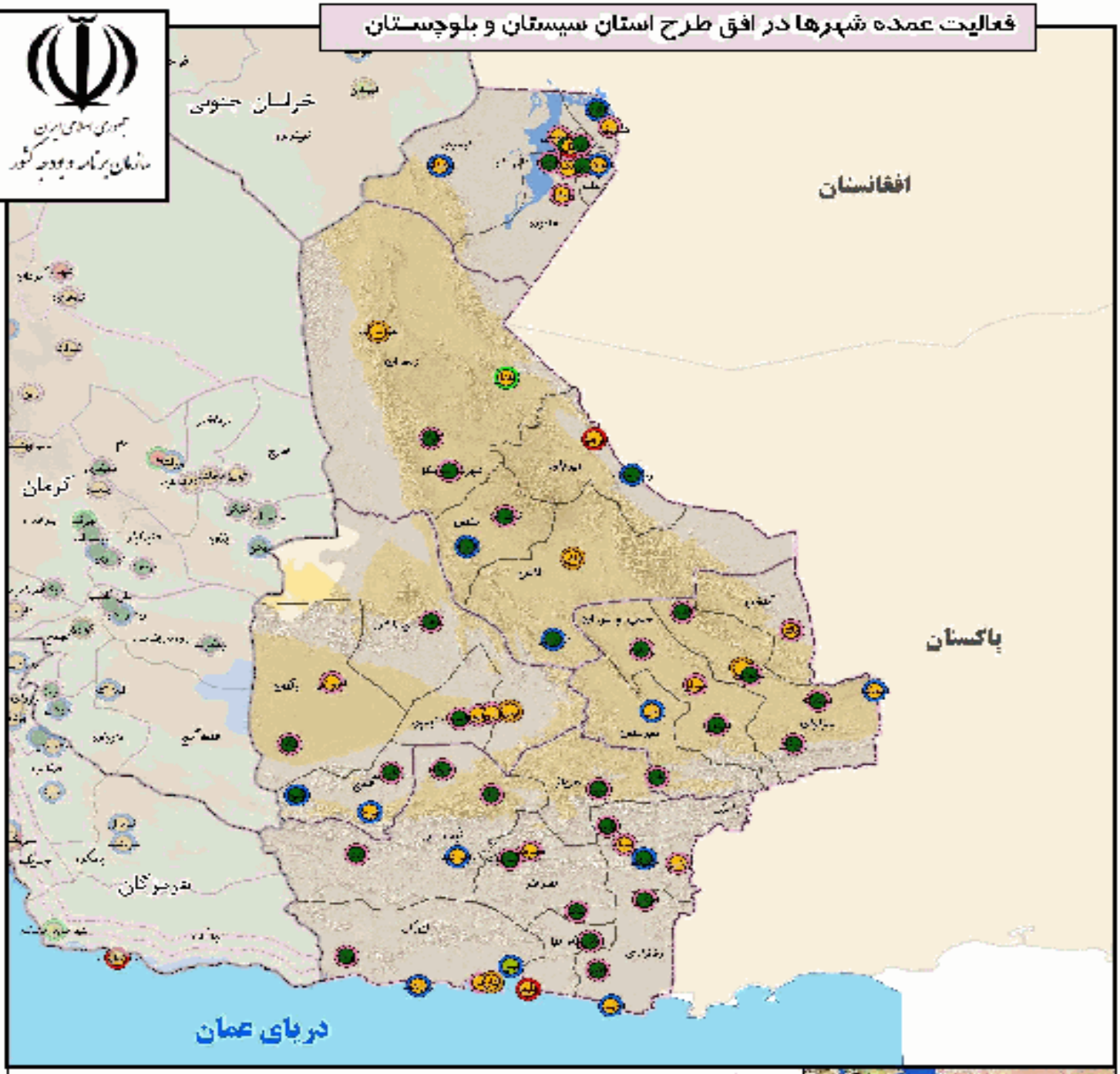

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- تعدادی فاقد فعالیت غالب
- دارای فعالیت صنعتی
- دارای فعالیت گردشگری
- دارای فعالیت کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- نواحی مرتفع ریزی
- دریاچه و مرداب
- دریا
- Int_Border

شهر

کارکرد

- گردشگری
- تجاری
- مرزی

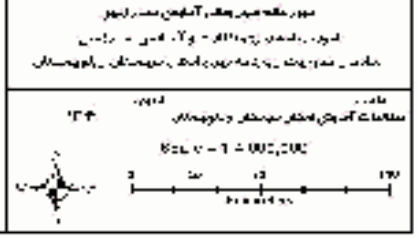

- ارتقای بهره‌وری معادن (هماهنگی جهت فعال‌سازی معادن کوچک، افزایش ظرفیت معادن از طریق نوسازی و تقویت تجهیزات معدنی، نظارت اصولی مطابق با استاندارد در بهره‌برداری از معادن با همکاری تشکل‌ها)
- اجرای طرح بازسازی و نوسازی بنگاه‌های صنعتی و صنوف تولیدی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع
- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند
- برنامه حفاظت و احیای زیست بوم‌های آبی
- برنامه حفاظت و احیای زیست بوم‌های خشکی
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک

کشاورزی و امنیت غذایی

- ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- مدیریت نهاده‌های کشاورزی با تأکید بر کاهش مصرف کود و سم
- ساماندهی زندگی عشایری
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه ارتقای سطح پوشش حفاظتی و صیانت از ذخایر و منابع آبزیان
- برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف هرز
- برنامه توسعه ضریب مکانیزاسیون کشاورزی

روستاهای مرکزی سطح یک استان سیستان و بلوچستان

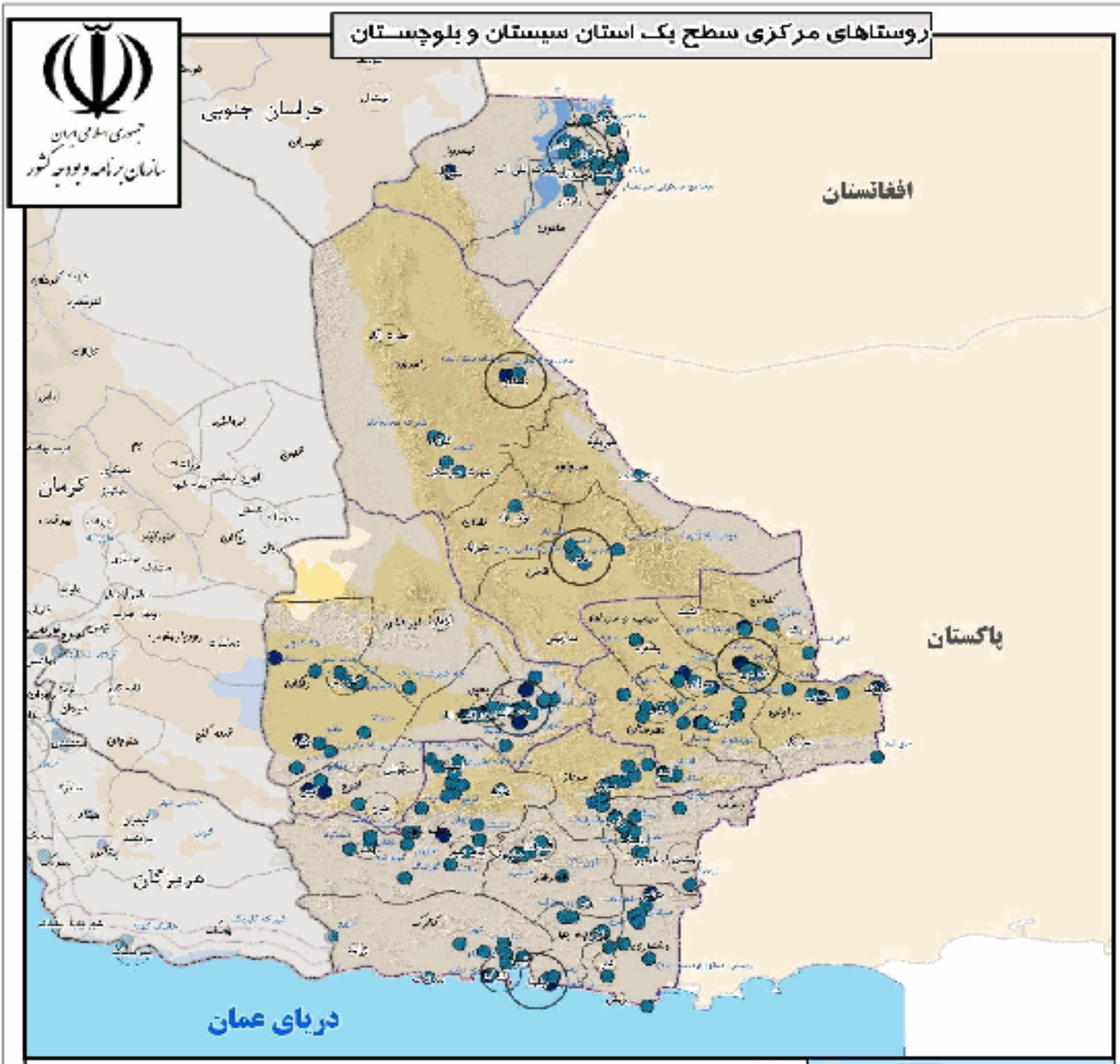

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
- بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

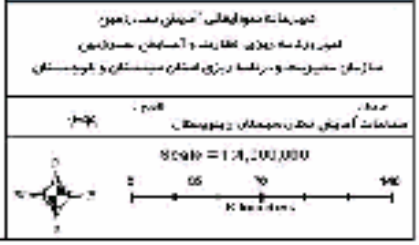

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

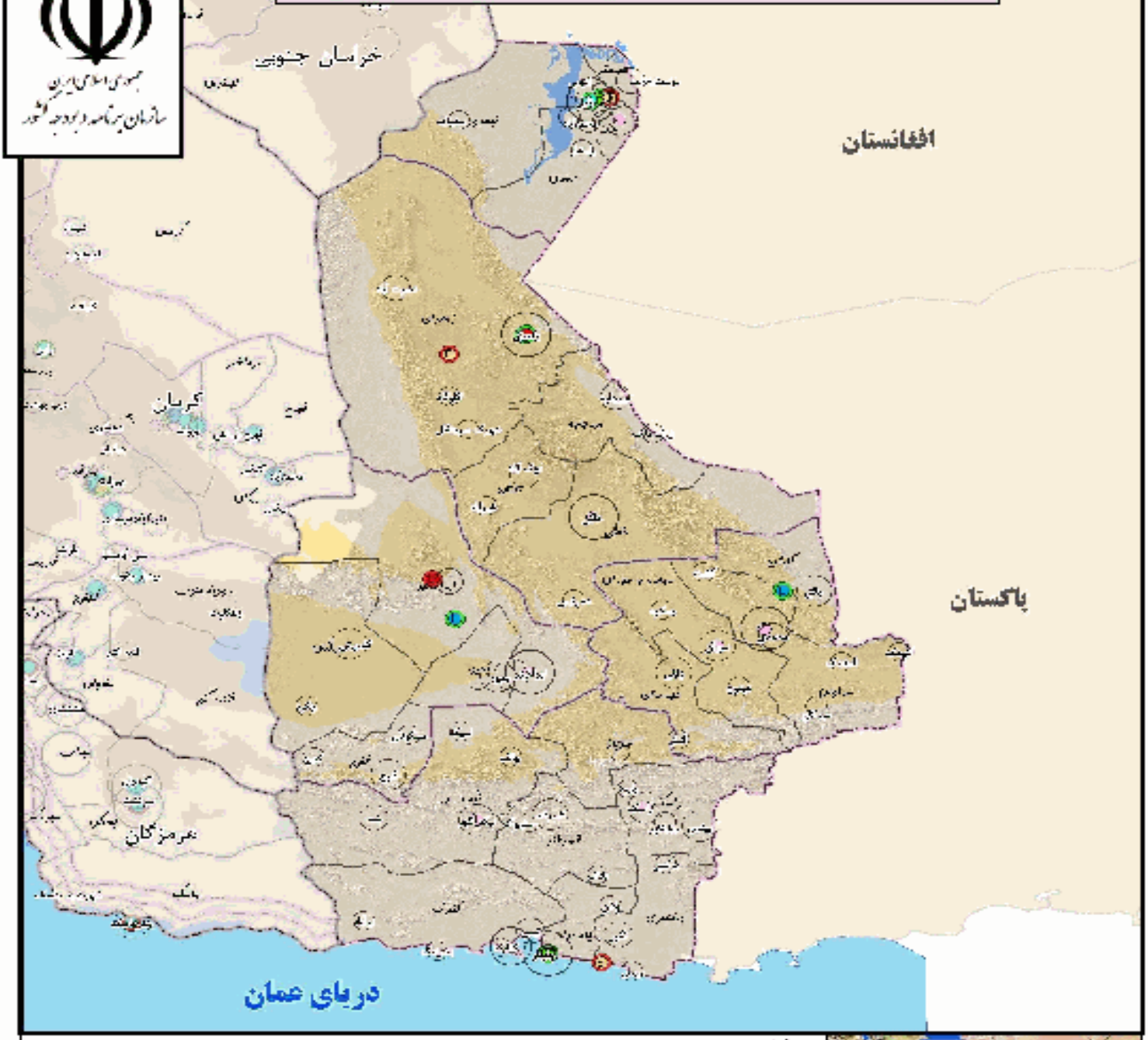

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بهداشت
- حرفه ای و تخصصی و نظر
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مرکز تحقیق و توسعه
- مشاور حقوقی
- مرکز رشد و فناوری
- پارک علمی تکنولوژی

خدمات برتر

وضعیت

- اتی
- توسعه وسیع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- [illegible]
- رودا

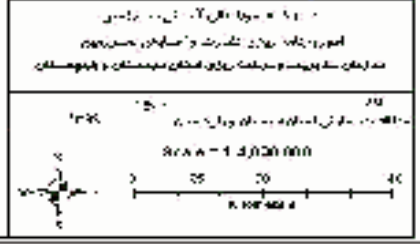

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

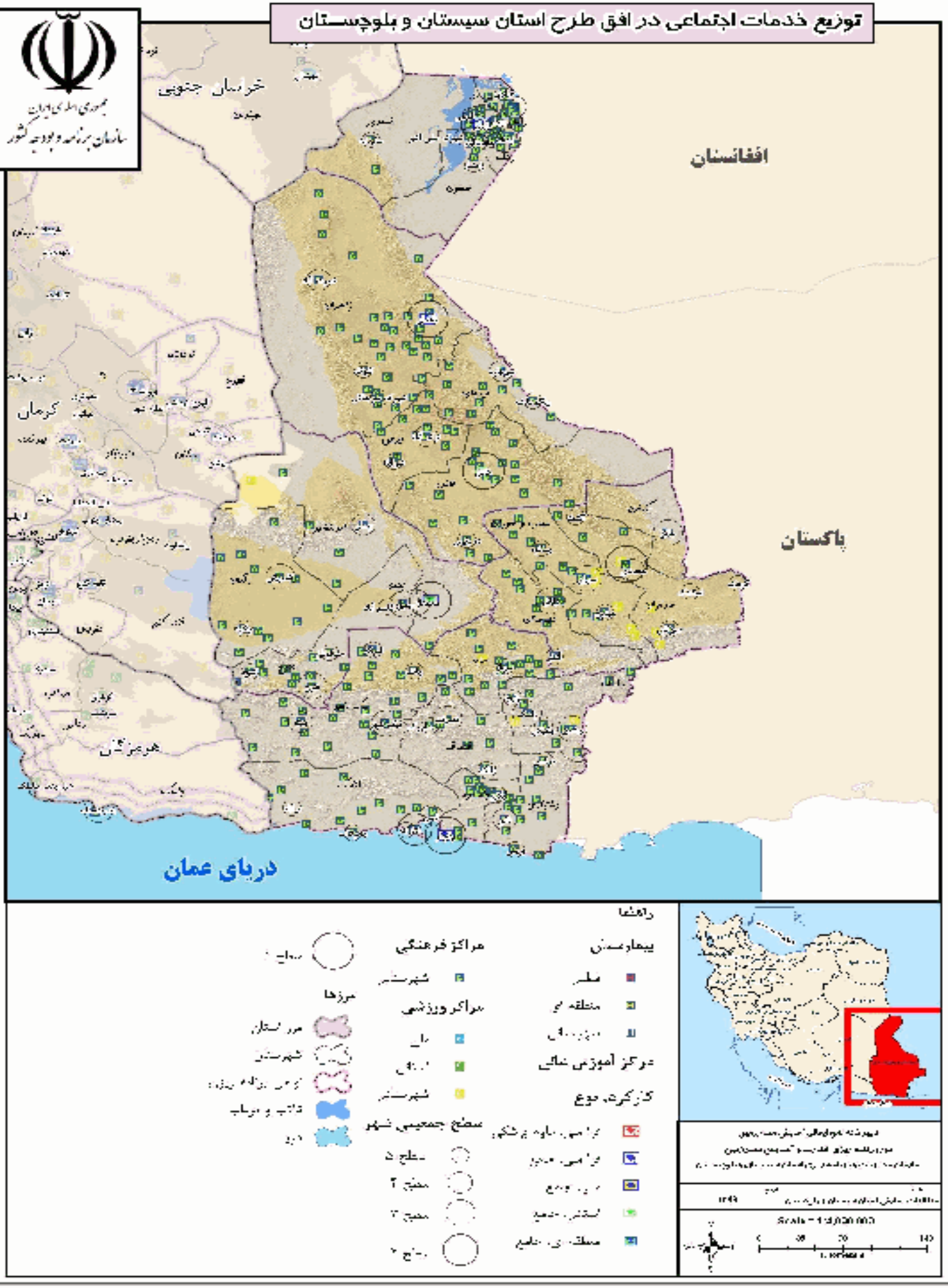

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

راهنما

فرودگاه

کارکرد

پایانه جاده ای

مراکز لجستیک

نوع

ایستگاه راه آهن

دو منظوره

نوع راه

کارکرد محور

نواحی اقتصادی

نوع

مرزها

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

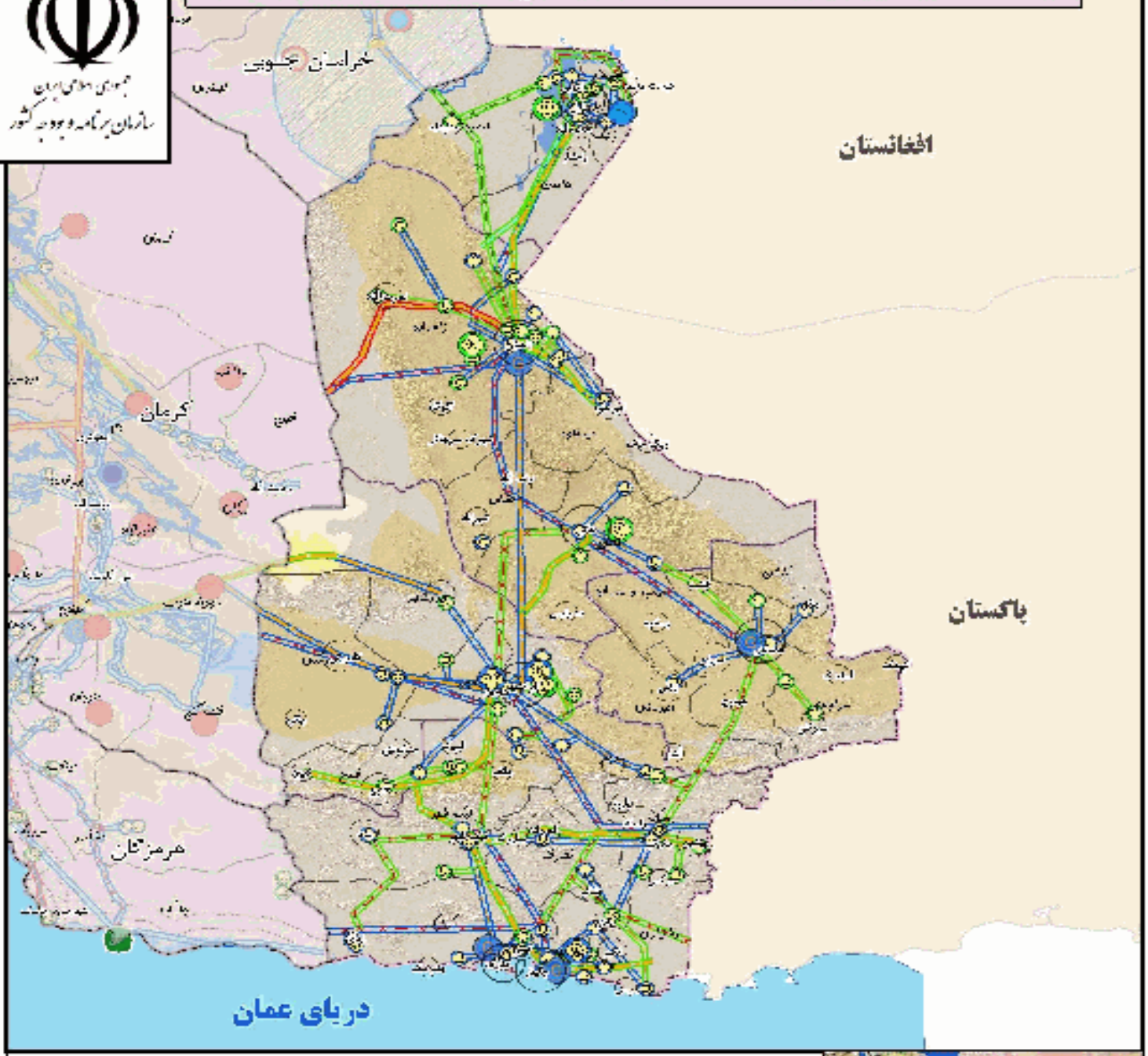

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- بیش از ۵۰۰ هزار نفر
- ۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
- ۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفر
- ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- کمتر از ۵۰ هزار نفر
- آبهای آزاد
- آبهای داخلی
- مرز بین‌المللی
- خشکی

- مسیل ترتیبی
- تالاب
- ایستگاه سنجش هشدار کم
- پست برق

وضعیت مراکز

- لق
- در حال بهره‌برداری
- موجود

- محدوده استقرار فراورده
- وضعیت خطوط
- لق
- توسعه مقدم موجود
- موجود
- پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل بالا

حوزه‌ها

- تالاب و مرداب
- کویر
- حد
- شناسی برنامه زمین

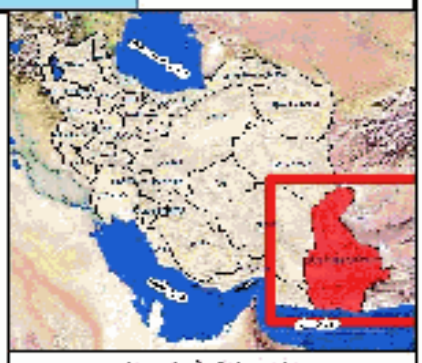

سازمان برنامه و بودجه کشور
۱۳۹۴

منابع آبی استان در افق طرح استان سیستان و بلوچستان

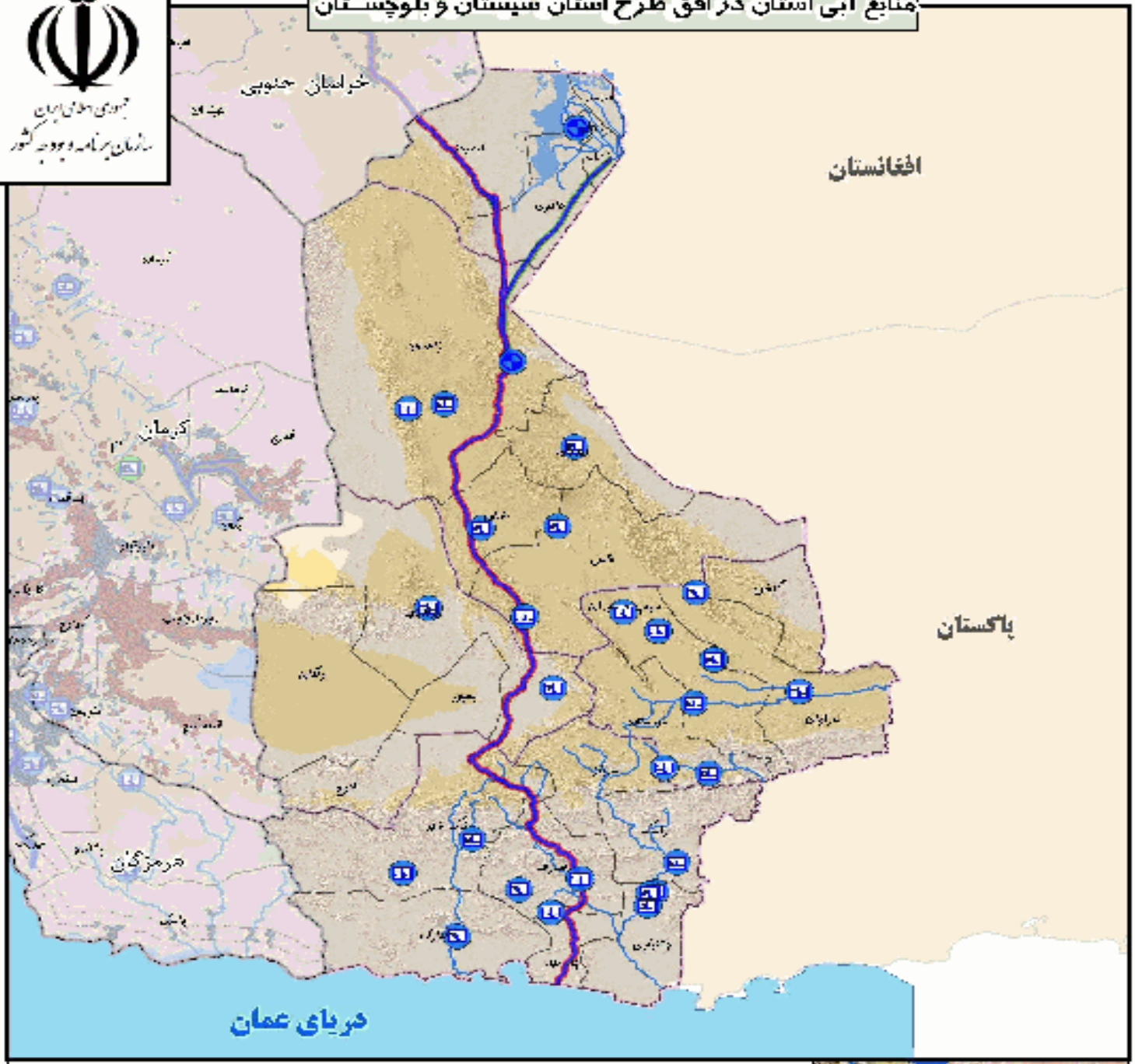

راهنما:

- سد
- موجود
- چاه آب
- وضعیت نقاط
- غیر مجاز
- فاقد
- مجاز
- توسعه وضع موجود
- رودخانه
- موجود
- رادیی
- خطوط انتقال آب در افق
- مرزها
- خطوط انتقال آب در افق
- مرز استان
- وضعیت خطوط
- شهرستان
- فاز
- توسعه وضع موجود
- تالاب و مرداب
- دریا

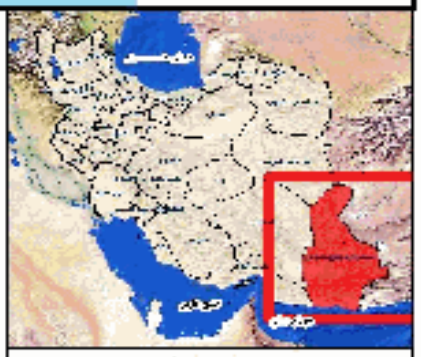

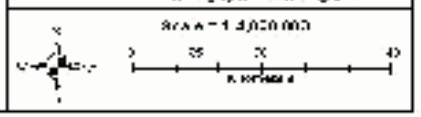

سازمان فضایی وضع اقق استان سیستان و بلوچستان

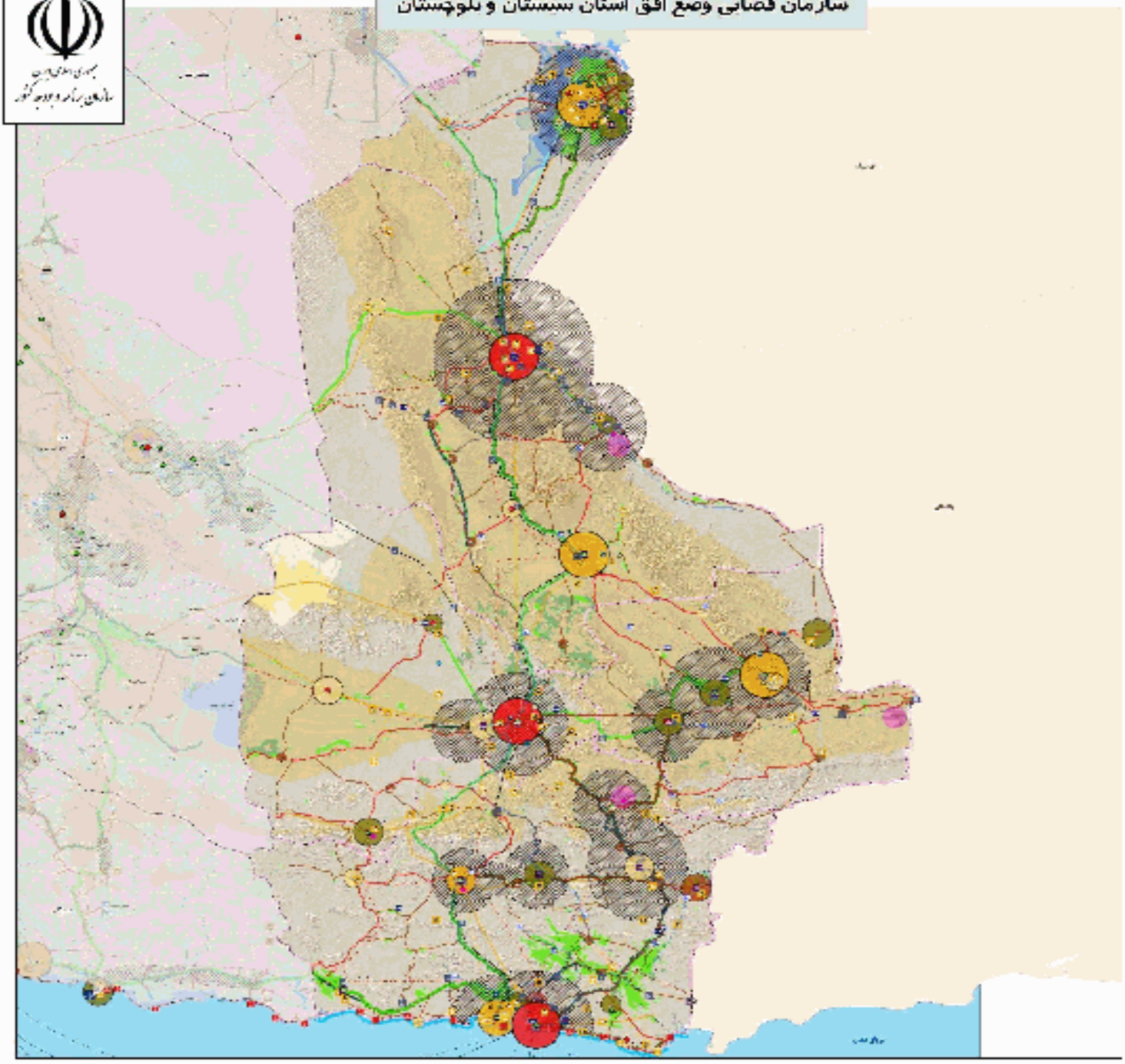

شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان هرمزگان در افق ۱۴۱۵ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان هرمزگان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان هرمزگان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- نظام سکونتگاهی متعادل و متوازن
- صنعت مولد، دانش بنیان و دریاپایه
- تولید پایدار محصولات کشاورزی و شیلاتی
- نقش‌آفرین در مبادلات تجاری منطقه
- رونق گردشگری ساحلی و دریایی کشور
- سیستم حمل و نقل یکپارچه و نقش آفرین در کریدورهای بین المللی
- تامین انرژی پایدار با توسعه انرژی‌های نو و تجدید پذیر و نقش آفرین در تولید و صادرات انرژی فسیلی
- سرمایه اجتماعی بالا و توسعه انسانی پایدار و تعاملات اجتماعی هم پیوند درون منطقه‌ای
- پایداری منابع طبیعی و تناسب توسعه با ظرفیت زیستی و توان اکولوژیک
- مدیریت یکپارچه و هم‌پیوند سازمان‌های توسعه گرا و سرزمین اصلی
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- تولید محصولات خارج از فصل (جالیزات و ...) در شهرستان‌های حاجی آباد، میناب، رودان، بندرعباس و خمیر
- تولید محصولات برند استان (خرما و مرکبات) و محصولات گلخانه‌ای در شهرستان‌های حاجی‌آباد، میناب، رودان و بندرعباس

شیلات

- پرورش میگو، پرورش آبزیان (به شیوه ماهی در قفس) و صید آبزیان از دریا در شهرستان‌های ساحلی استان

صنعت و معدن

- فرآوری و صنایع تبدیلی فرآورده‌های شیلاتی در شهرستان‌های ساحلی استان
- تولید انواع شناورها و سازه‌های دریایی در شهرستان‌های بندرعباس، قشم و بندرلنگه
- تولید فلزات (صنایع انرژی بر فولاد، آلومینیوم..) در شهرستان‌های پارسیان، بندرعباس و جاسک

- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه توسعه نوغانداری
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها، تشکل‌ها و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

منابع آب

- برنامه تامین آب از منابع متعارف و غیر متعارف
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

حمل و نقل

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

- استقرار صنایع آب شیرین کن در شهرستان‌های سیریک، جاسک و بندرعباس
- استقرار و استخراج نفت وگاز و فرآوری‌آن در شهرستان‌های جاسک، بندرلنگه، پارسیان، قشم، ابوموسی و بندرعباس

بازرگانی

- مبادلات تجاری در بنادر و اسکله‌های شهرستان‌های بندرعباس، جاسک، قشم و بندرلنگه
- ترانزیت کالا در شهرستان‌های بندرعباس، بندرلنگه و جاسک

گردشگری

- گردشگری ساحلی/ دریایی/ طبیعی/تفریحی/ تاریخی در شهرستان‌های سیریک، بندرعباس، بندرلنگه و جزایر

خدمات

- ارائه خدمات برتر بانکی و بیمه‌ای در شهرستان‌های بندرعباس، جاسک، میناب و مناطق آزاد
- ارائه خدمات ممتاز آموزش عالی و درمانی در شهرستان‌های بندرعباس، جاسک و میناب

حمل و نقل

- ارائه‌دهنده خدمات (پشتیبان حمل و نقل دریایی) لجستیک و بانکرینگ در شهرستان‌های بندرعباس، جاسک و قشم

انرژی

- پایانه صادرات نفت در شهرستان‌های جاسک، ابوموسی و بندرلنگه
- تولید برق در شهرستان‌های بندرعباس و سیریک

بخش دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- تولید محصولات خارج از فصل در شهرستان‌های محصولات گلخانه‌ای حاجی‌آباد، میناب، رودان، بندرعباس و خمیر
- تولید محصولات گرمسیری (انبه و ...) در میناب

شیلات

- پرورش میگو، ماهی در قفس و صید آبزیان در شهرستان‌های ساحلی استان

صنعت و معدن

- فرآوری و صنایع تبدیلی فرآورده‌های شیلاتی در شهرستان‌های ساحلی استان
- تأمین آب شیرین موردنیاز (از طریق استقرار آب شیرین کن) در شهرستان‌های سیریک، جاسک و بندرعباس

بازرگانی

- مبادلات تجاری در شهرستان‌های بندرعباس، جاسک، قشم و بندرلنگه
- ترانزیت کالا در شهرستان‌های بندرعباس، بندرلنگه و جاسک

گردشگری

- گردشگری ساحلی/دریایی/طبیعی/تفریحی/تاریخی/فرهنگی در شهرستان‌های پارسیان، سیریک، بندرعباس، بندرلنگه و جزایر

خدمات

- ارائه خدمات برتر بانکی و بیمه‌ای در شهرستان‌های ، بندرعباس، جاسک، میناب و مناطق آزاد (قشم و کیش)

حمل و نقل

- ارائه‌دهنده خدمات حمل و نقل دریایی و بانکرینگ در شهرستان‌های بندرعباس، جاسک و قشم

انرژی

- تولید برق در شهرستان‌های بندرعباس و سیریک
- تأمین آب شیرین موردنیاز (از طریق استقرار آب شیرین کن) در شهرستان‌های سیریک، جاسک و بندرعباس

بخش دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

در افق ۱۴۱۵ هرمزگان استانی است توسعه‌یافته مبتنی بر اقتصاد دریامحور و دانش‌بنیان، دروازه فراملی جنوبی ایران و دالان مبادلات اقتصادی در منطقه خلیج‌فارس و دریای عمان، فعال و تاثیرگذار در کریدور جنوب- شمال و احیاگر مسیر تاریخی ابریشم با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل. از همین رو مهمترین ویژگی‌های چشم-انداز آمایش استان هرمزگان به شرح زیر است:

- مدیریت یکپارچه و هوشمند؛
- نظام سکونتگاهی سلسله‌مراتبی و متعادل در گستره استان متناسب با توان اکولوژیک؛

- سرمایه اجتماعی و توسعه انسانی مطلوب؛
- محیط زیست پایدار.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- دارای جایگاه اول در اقتصاد دریامحور و نقش آفرین به عنوان مهم‌ترین دروازه جنوبی تعاملات کشور
- دست‌یافته به صنعت پیشرو، متنوع و دانش‌بنیان سازگار با محیط‌زیست با تکیه بر صنایع آب‌بر با رویکرد صادراتی در سطح ملی و فراملی
- برخوردار از توسعه‌ای متوازن و پایدار، درونزا و سازمان فضایی متعادل مبتنی بر حفظ توان اکولوژیک و مشارکت حداکثری جامعه محلی
- مرکز مدیریت و راهبری تعاملات ایران با کشورهای هدف در آسیای جنوب غربی، شاخ آفریقا و جنوب و جنوب شرق آسیا با توجه به پیشینه تاریخی
- قطب ارائه‌دهنده خدمات برتر
- قطب اصلی تولید و صادرات محصولات شیلاتی
- ارائه‌دهنده طیف متنوعی از خدمات گردشگری ساحلی و دریایی با تکیه بر جزایر خلیج‌فارس و رقابت‌پذیر با رقبای منطقه‌ای
- ارتقاء جایگاه منطقه‌ای بندر شهید رجایی، در راستای رقابت‌پذیری با بنادر کشورهای همجوار
- قطب اصلی بانکرینگ کشور و ارائه خدمات کشتیرانی، ساخت، تعمیر و پشتیبانی انواع شناورها و حمل‌ونقل دریایی
- قطب دوم صادرات انرژی کشور
- استانی با بالاترین تعاملات، تبادلات و پیوندهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و با تکیه بر پیشینه تاریخی
- پیشتاز در امر آموزش، پژوهش و فعالیت‌های فناورانه در علوم، فنون و صنایع دریایی
- جامعه‌ای نمونه و الگو در زمینه تعاملات اجتماعی بین اقوام و مذاهب کشور
- دارای کشاورزی (با تأکید بر محصولات صیفی) پیشرفته، متمرکز با بهره‌وری بالا و حداقل استفاده از منابع اکولوژیک

- دارای مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و سازمان‌های ملی توسعه‌گرا با اهداف و عملکرد همساز با اهداف توسعه منطقه و در مسیر ایفای نقش محلی، منطقه‌ای، ملی و فراملی از طریق اجرای قوانین و نظارت دقیق
- جامعه‌ای توانمند، آگاه، خودباور، مشارکت‌جو، قانونمدار، مسئولیت‌پذیر، بهره‌مند از رفاه اجتماعی و مصون از آسیب‌های اجتماعی
- استانی مستعد جهت نقش‌آفرینی در مدیریت و کنترل پیامدهای محیطی تغییرات اقلیم به ویژه بحران آب در مقیاس منطقه‌ای و ملی از طریق توسعه تکنولوژی و صنعت تصفیه و شیرین‌سازی آب دریا و انتقال به استان‌های مجاور
- استانی با مراکز زیستی تجهیزشده ارتقاءیافته و حفاظت‌شده به ویژه در سواحل شرقی (مکران غربی) و جزایر خلیج‌فارس برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی و پذیرش جمعیت در مقیاس ملی
- استانی با زیرساخت‌های ارتقاءیافته در زمینه صنعت حمل و نقل کالا، مسافر و انرژی با تأکید بر حمل‌ونقل دریایی و ریلی به منظور ایفای نقش محوری در کریدور شمال و جنوب کشور و احیاگر مسیر تاریخی جاده آبی و خاکی ابریشم
- پیشتاز در زمینه تولید و توسعه انرژی‌های نو (خورشیدی، جزر و مدی و...)

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- هدایت مهاجرت به سمت نواحی شرقی و غربی و بارگذاری جمعیت در جزایر و مناطق راهبردی (مکران، پارسیان و...) در راستای ایجاد تعادل در شبکه شهری و سلسله‌مراتب سکونتگاهی استان
- ایجاد و توسعه واحدهای صنعتی بزرگ‌مقیاس و تکمیل زنجیره‌های ارزش در مناطق راهبردی با بهره‌گیری از فناوری‌های نو
- بهینه‌سازی و تغییر الگوی کشت با تأکید بر تولید محصولات برند، صادراتی و خارج از فصل
- بهره‌برداری مطلوب با رویکرد حفظ و صیانت از ذخایر دریایی
- افزایش مبادلات تجاری و ترانزیت کالا از مناطق آزاد، ویژه و بنادر
- توسعه زیرساخت‌ها و بهره‌گیری مطلوب از ظرفیت‌های استان در راستای افزایش حداکثری سهم استان از گردشگران داخلی و خارجی
- ارتقاء ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های مبادلات تجاری، ترانزیت کالا و خدمات دریایی
- ارتقاء سطح تولید و صادرات نفت، گاز، پتروشیمی و افزایش سهم انرژی‌های نو

- ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی و سرمایه اجتماعی در گستره استان
- صیانت از محدوده‌های حفاظتی استان با پالایش فعالیت‌های پیرامون و کنترل آلودگی‌های محیطی و دریایی
- همسوسازی اهداف و عملکرد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و سازمان‌های ملی توسعه‌گرا با اهداف توسعه منطقه

۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت داراستقرار جمعیت

- پهنه شرقی استان با تأکید شهرستان‌های میناب،سیریک و جاسک(مکران)
- پهنه غربی استان با تاکید بر شهرستان‌های پارسیان،کنگ و بندرلنگه
- جزایر استان به تناسب سیاستگذاری‌های اسناد فرادست

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

کشاورزی

-کشاورزی نوین در دشت‌های پایاب سد جگین در جاسک و سد شمیل در شمال‌شرق بندرعباس، دشت بارق در بشاگرد، شهرستان رودان، هشتبندی میناب، قلعه قاضی، سرچاهان و آشکارا در حاجی‌آباد

شیلات

-فعالیت‌های آبزی‌پروری در غرب و شرق سواحل شهرستان جاسک، سیریک، سواحل تیاب،کلاهی و کرگان در میناب، بندرلنگه، پارسیان و ابوموسی

دامداری و دامپروری

-پرورش دام و طیور در شهرستان بستک

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

صنعت

- استقرار صنایع انرژی‌بر در سواحل غرب جاسک و غرب پارسیان
- تولید انرژی در شرق سیریک، جزیره لاوان و سیری در ابوموسی
- حفظ قلمروهای فعلی صنعتی و پالایش فناورمحور قلمروهای فعلی موجود در بندرعباس

معدن

- استقرار فعالیت‌ها و صنایع معدنی در شهرستان خمیر، کوهشاه احمدی و تنگه زاغ در حاجی‌آباد

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

گردشگری

- گردشگری ساحلی در سیریک و بندرخمیر
- گردشگری کشاورزی در رودان
- گردشگری ساحلی، دریایی و طبیعی در جزایر
- گردشگری طبیعی و تاریخی در بستک
- خدمات پشتیبان گردشگری در جزیره هندورابی و بندرکنگ

بازرگانی

- فعالیت‌های خدماتی بندری در شهرستان جاسک
- بازرگانی و بانکرینگ در قشم

خدمات برتر

- بورس و بازارهای مالی، بیمه و خدمات فنی- مهندسی در شهرستان بندرعباس

آموزش

- خدمات ممتاز آموزش عالی در شهرستان میناب و بندرلنگه

بهداشت و درمان

- خدمات ممتاز بهداشت و درمان در شهرستان میناب و بندرلنگه

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت واستقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- پهنه کوهستانی بشاگرد، شمال‌شرقی جاسک، پهنه‌های سیل‌گیر در نواحی ساحلی بندرلنگه و بندرعباس
- مناطق چهارگانه حفاظت‌شده محیط‌زیست استان با حریم دوکیلومتری در شرق جاسک، بندرتیاب، شمال بندرعباس، تایباد پارسیان، هرمود در بندرخمیر و مناطق کوهستانی
- مناطق پرخطر زلزله در شمال و غرب حاجی آباد، غرب پارسیان، شرق سیریک، شمال شرق جاسک و شرق بشاگرد، جنوب رودان، شمال قشم و غرب بستک

- مناطق ساحلی با حساسیت زیاد در غرب قشم، جنوب بندرعباس، شرق و غرب شهر جاسک و شرق پارسیان

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی

-کهورستان خمیر

-شهرستان بندرعباس به غیر از اراضی پایین‌دست سد شمیل و چلوگهره

-دشت مرکزی میناب

-محدودیت گنبدهای نمکی برای توسعه فعالیت‌های کشاورزی در غرب استان

محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق پرخطر زلزله در شمال و غرب حاجی‌آباد، غرب پارسیان، شرق سیریک، شمال شرق جاسک و شرق بشاگرد، جنوب رودان، جنوب قشم و غرب بستک و شمال بندرعباس
- مناطق ساحلی با حساسیت زیاد در غرب قشم،جنوب بندرعباس، شرق جاسک و شرق پارسیان
- حریم دوکیلومتری تمام مناطق چهارگانه حفاظت‌شده محیط‌زیست استان در شرق جاسک، بندرتیاب، شمال بندرعباس(گنو)، نایبند پارسیان و هرمود در بندرخمیر
- پهنه‌های گسترده نظامی در سواحل و جزایر استان و حرایم آن‌ها

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان هرمزگان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- شهرستان بندرعباس در حمل و نقل، انرژی، بازرگانی و خدمات برتر
- شهرستان میناب در شیلات، کشاورزی نوین و خدمات برتر
- شهرستان حاجی‌آباد در کشاورزی نوین، معدن
- شهرستان رودان در کشاورزی نوین، گردشگری کشاورزی
- شهرستان خمیر گردشگری ساحلی و معدن
- شهرستان جاسک در انرژی، صنایع انرژی‌بر، شیلات، فعالیت‌های بندری و حمل و نقل
- شهرستان بندرلنگه در گردشگری ساحلی و تاریخی، خدمات برتر، شیلات و انرژی
- شهرستان پارسیان صنعت و شیلات

- شهرستان سیریک گردشگری ساحلی، انرژی و شیلات
- شهرستان قشم گردشگری ساحلی و دریایی، بازرگانی و خدمات دریایی (بانکرینگ)
- شهرستان ابوموسی انرژی و شیلات
- شهرستان بشاگرد صنایع دستی و کشاورزی ارگانیک
- شهرستان بستک پرورش دام و طیور وگردشگری طبیعی و تاریخی

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

جمعیت و نظام سکونتگاهی

- تقویت شهرهای کوچک برای جذب و نگهداشت جمعیت
- ایجاد زیرساخت‌های لازم برای استقرار جمعیت در جزایر و مناطق راهبردی
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی و به‌ویژه جزایر مرزی بامناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق و بویژه جزایر مرزی

صنعت

- استقرار صنایع آب‌بر و انرژی‌بر در سواحل شرقی و غربی استان
- گسترش صنایع کشتی‌سازی و سازه‌های دریایی
- تقویت پیوندهای پسین و پیشین صنایع و فعالیت‌ها
- بهره‌گیری از فناوری‌های نو در فعالیت‌های محوری استان

کشاورزی و شیلات

- افزایش سطح مهارت و دانش فنی بهره‌برداران کشاورزی
- استفاده از فناوری‌های نوین و بهره‌برداری از منابع آب و خاک و کشاورزی هوشمند
- تقویت و تکمیل زنجیره تولید و عرضه محصولات کشاورزی برای مصارف داخلی و صادرات
- توسعه آبزی‌پروری دریایی

بازرگانی

- توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)
- گسترش تجارت خارجی با استفاده از ظرفیت‌ها و معافیت‌های منطقهٔ آزاد و ویژه اقتصادی و صنعتی مستقر در استان

- توسعه و گسترش تجارت مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم‌سازی زیرساخت‌ها و تسهیلات مرتبط

انرژی

-افزایش ظرفیت و بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی

-توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

گردشگری

- افزایش تعاملات اجتماعی با کشورهای منطقه برای توسعه گردشگری
- توسعه گردشگری روستایی و بوم گردی
- توسعه زیرساخت‌های گردشگری رقابت‌پذیر
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های دریایی و ساحلی در جذب گردشگر
- حفظ و احیاء مراسم و آیین‌های فرهنگی

حمل و نقل

- توسعه فعالیت‌های بندرگاهی، لجستیک و بانکرینگ
- استفاده بهینه و تخصصی از بنادر کوچک
- توسعه حمل‌و نقل چندوجهی از طریق یکپارچگی خطوط ریلی، هوایی، دریایی و جاده‌ای
- توسعه خدمات در بخش حمل و نقل با تأکید بر بانکرینگ
- توسعه تجهیزات و فناوری‌های نوین بندری و حمل و نقل دریایی

اجتماعی و فرهنگی

- توسعه کیفی مراکز آموزش عالی و پژوهشی متناسب با نیازهای تخصصی، پژوهشی و فناوری منطقه

-توسعه مراکز آموزش‌های مهارتی متناسب با رویکردهای جدید فعالیتهای اقتصادی در استان

-تقویت نقش نهادهای جمعی و تشویق مشارکت های مردمی

-دسترسی عادلانه به خدمات سلامت

-گسترش ورزش های همگانی

نظام تصمیم گیری

-افزایش تعاملات بین سازمانی و تقویت مدیریت یکپارچه استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- مقابله با بیابان زایی و کنترل کانون‌های بحرانی گرد و غبار
- حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- توسعه فعالیت‌های صنعتی پایه و آب‌بر (به ویژه صنایع بالادستی) در سواحل دریای عمان پس از انجام ارزیابی راهبردی زیست محیطی
- بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی، شرب وصنعت
- برقراری توازن بین عرضه و تقاضای آب
- تعادل‌بخشی به آب‌های زیرزمینی
- تأمین پایدار آب

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- شهرستان جاسک، سیریک و میناب در شرق برای توسعه زیرساخت‌های بهداشتی- درمانی و آموزشی
- شهرستان پارسیان برای توسعه زیرساخت‌های انرژی، بهداشتی- درمانی و آموزشی
- بندرلنگه در غرب برای توسعه زیرساخت‌های بهداشتی- درمانی و آموزشی
- شهرستان بندرعباس در مرکز مستعد توسعه زیرساخت‌ها برای ایفای نقش محوری در کریدور جنوب-شمال
- جزایر قشم، هرمز و لارک برای توسعه زیرساخت های افزایش جمعیت
- شهرستان جاسک برای احداث صنایع آب‌شیرین کن
- شهرهای میانی استان برای توسعه خطوط فیبرنوری

مناطق (مراکز) مستعد توسعه شهری و روستایی

- در پهنه شرقی استان در شهرهای میناب، سیریک و جاسک
- پهنه غربی استان با تاکید بر شهرستان‌های پارسیان، کنگ و بندرلنگه
- جزایر استان در قشم، هرمز، لارک، ابوموسی و مناطق روستایی کیش

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- برنامه توسعه زیرساخت های پستی
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی – فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی)

ورزش

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری دریایی
- برنامه توسعه گردشگری کشاورزی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه سایت‌موزه‌های استان
- برنامه توسعه و ساماندهی صنایع دستی

مدیریت نهادی

- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت
- برنامه توسعه مراکز اداری
- برنامه توسعه ظرفیت های مالیاتی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

بهداشت و درمان

کشاورزی

- کشاورزی هیدروپونیک در دشت بارق
- ایجاد شهرک‌های گلخانه‌ای و تولید محصولات کشاورزی خارج از فصل در شهرستان رودان و هشتبندی میناب
- کشت گلخانه‌ای در پایاب سد شمیل در شمال شرق بندرعباس و قلعه قاضی، ایجاد مراکز گلخانه‌ای در سرچاهان و آشکارا

شیلات

-پرورش میگو و ماهی‌درقفس در غرب و شرق سواحل شهرستان جاسک، سیریک، سواحل تیاب،کلاهی و کرگان شهرستان میناب، بندرلنگه و سواحل شهرستان پارسیان و ابوموسی

دامپروری

-مرغداری در شهرستان بستک

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- استقرار صنایع انرژی‌بر در سواحل غرب جاسک و غرب پارسیان
- حفظ قلمروهای فعلی صنعتی و پالایش فناورمحور قلمروهای فعلی موجود در بندرعباس
- استقرار فعالیت‌ها و صنایع معدنی کرومیت در پهنه کوهشاه احمدی و سنگ‌آهن در تنگه‌زاغ در حاجی‌آباد، صنایع‌معدنی غیرفلزی گچ و آهک در خمیر
- تولید انرژی در شرق سیریک ونفت در جزیره لاوان و سیری

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- فعالیت‌های خدماتی بندری در جاسک، بازرگانی در قشم
- خدمات بین‌راهی در امتداد جاده جاسک-جکدان-بشاگرد-کرمان، در ناحیه میناب و رودان
- خدمات ممتاز آموزش عالی، بهداشت و درمان در میناب و بندرلنگه
- خدمات برتر بیمه و مالی در بندرعباس
- خدمات پشتیبان گردشگری در هندورابی و بندرکنگ

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری طبیعی در پهنه ساحلی سیریک

- گردشگری کشاورزی در رودان
- گردشگری ساحلی و طبیعی در جزیره قشم، هرمز، هندورابی، کیش، پارسیان، شرق بندر خمیر و بندرکنگ
- گردشگری ساحلی و تاریخی در بندرکنگ
- گردشگری طبیعی و تاریخی در بستک

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی شهری

- سطح یک (کلانشهر) بندرعباس (بالاتر از یک میلیون نفر)
- سطح دو(شهربسیار بزرگ) ۵۰۰ هزار تا یک میلیون نفر در این سطح وجود ندارد.
- سطح سه (شهر بزرگ) میناب (۲۵۰ هزار تا ۵۰۰ هزار نفر)
- سطح چهار (شهرمیانی بزرگ) پارسیان، جاسک، بندرلنگه و کنگ(۱۰۰هزار تا ۲۵۰هزار نفر)
- سطح پنج (شهر میانی کوچک) قشم،کیش، حاجی آباد، رودان و سیریک (۵۰ هزار تا ۱۰۰ هزار نفر)
- سطح شش (شهر کوچک) خمیر، درگهان، بستک، بیکاه، هشتبندی و رویدر (۲۵ هزار تا ۵۰ هزار نفر)
- سطح هفت (شهر بسیار کوچک) هرمز، سوزا، قلعه قاضی، تیرور، دشتی، تازیان پایین، ابوموسی، بندرچارک، جناح، سردشت و گروک (۱۰ تا ۲۵هزار نفر)
- سطح هشت (روستا–شهر) فین،کوشکنار، تخت، کوهستک، لمزان، زیارتعلی، سندرک، فارغان، گوهران، سرگز، لیردف و بندزرک (کمتر از ده هزار نفر)

نظام سلسله‌مراتبی مراکز سکونتگاه‌های روستایی

- سطح یک، تعداد ۹۹۶ روستا در سطح روستاهای کمتر از ۱۰۰ نفر
- سطح دو، تعداد۳۸۲ روستا در سطح روستاهای ۱۰۰تا۲۵۰ نفر
- سطح سه، تعداد ۲۹۲ روستا در سطح روستاهای ۲۵۰ تا ۵۰۰ نفر
- سطح چهار، تعداد۲۶۱ روستا در سطح روستاهای ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- سطح پنج، تعداد۲۱۸ روستا در سطح روستاهای ۱۰۰۰تا۲۵۰۰ نفر
- سطح شش، تعداد۷۳ روستا در سطح روستاهای ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
- سطح هفت، تعداد ۳۲ روستا در سطح روستاهای بیشتر از ۵۰۰۰ نفر

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- خدمات پایه و پشتیبان و پایگاه ورزش‌های قهرمانی ساحلی در سیریک
- خدمات پایه درمانی و خدمات مرتبط با آموزش فنی‌وحرفه‌ای در جاسک
- خدمات اداری، خدمات آموزش عالی پشتیبان توسعه منطقه مکران و خدمات درمانی تخصصی در میناب
- خدمات پایه بهداشتی-درمانی- آموزشی در بشاگرد، حاجی آباد، ابوموسی و جزایر هرمز، لارک و هنگام
- خدمات اداری، خدمات آموزشی، خدمات درمانی، خدمات مرتبط با فناوری اطلاعات و مراکز تحقیق و توسعه در سطح ملی در بندرعباس
- خدمات بهداشت و درمانی و اورژانس هوایی در جزیره قشم

سازمان فضایی شبکه‌های اصلی زیربنایی

- مقیاس ملی و بین‌المللی، کریدور ساحلی بندر گوادر-چابهار-بندرجاسک-بندرشهید رجایی- بندر امام- بندر بصره- بندر لاذقیه، آزادراه بندرعباس- حاجی‌آباد به سیرجان- یزد-تهران
- مقیاس منطقه‌ای، بزرگراه جاسک-بشاگرد-جنوب کرمان، آزادراه بندرعباس- کرمان، آزادراه بندرعباس-لار- شیراز، بزرگراه بندرعباس-رودان- جیرفت، بزرگراه بندرلنگه- بستک-لار-شیراز، بزرگراه بندرعباس- فرگ- داراب- شیراز
- **راه آهن** شیراز-جهرم-لار- بندرعباس
- مگاپورت جاسک- اسکله کوه مبارک
- مگاپورت پارسیان- منطقه انرژی بر پارسیان
- مقیاس استانی، مسیر میناب-هشتبندی-جغین- رودان، مسیر میناب- سندرک- بشاگرد، مسیر زیارتعلی-سرگز- آزادراه بندرعباس-سیرجان، مسیر بستک-جناح-چارک، راه اصلی دژگان-لمزان-بستک

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان هرمزگان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه تجهیز پسکرانه‌های سرزمینی بنادر از جمله خدمات حمل ونقل، انبارداری، واسطه‌گری مالی، لجستیک بندرگاهی و پشتیبان بازرگانی
- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه‌های بازرگانی

- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- توسعه و تقویت خدمات برترمالی (بانکی، بیمه ای و...) مبتنی بر تجارت الکترونیک
- برنامه رفع موانع کسب وکار و گسترش ارتباطات فرامرزی
- برنامه توسعه و ساماندهی پایانه‌های مرزی

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه‌فعال صنعتی
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه کشت و صنعت
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- بکارگیری فناوری‌های نوین در صنایع
- مدیریت حوضه آبریز و دشت‌ها
- مهندسی رودخانه
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها

- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند
- تحقیق و توسعه امور محیط زیست
- حفاظت و بهره‌برداری پایدار از زیست بوم‌های آبی و خشکی

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

انرژی

- افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

حمل و نقل

- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه‌های حمل و نقل
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت‌های حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر
- برنامه توسعه حمل و نقل یکپارچه
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه‌ها با مزیت‌های استانی و منطقه‌ای
- برنامه ظرفیت‌سازی، انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار
- برنامه بهره گیری از تفکر دانشی و ایده های فناورانه (نخبگان،انجمن ها و..)

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی – درمانی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستان‌های تخصصی و فوق تخصصی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات و زیرساخت‌های فرهنگی- اجتماعی
- توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد

تربیت بدنی

- دسترسی عادلانه به فضاهای ورزشی
- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

- برنامه حفظ و احیاءِ بناها، آثار، بافت‌ها و محوطه‌های تاریخی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی/تاریخی- فرهنگی/ روستایی- عشایری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی

نظام تصمیم‌گیری

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری ها مبتنی بر آمایش سرزمین
- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- توسعه همکاری‌های متقابل منطقه‌ای درون استانی

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها
- برنامه بهبود فضای کسب و کار

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

جمعیت و نظام سکونتگاهی

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- برنامه هوشمندسازی شهری
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی)

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ -که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان هرمزگان

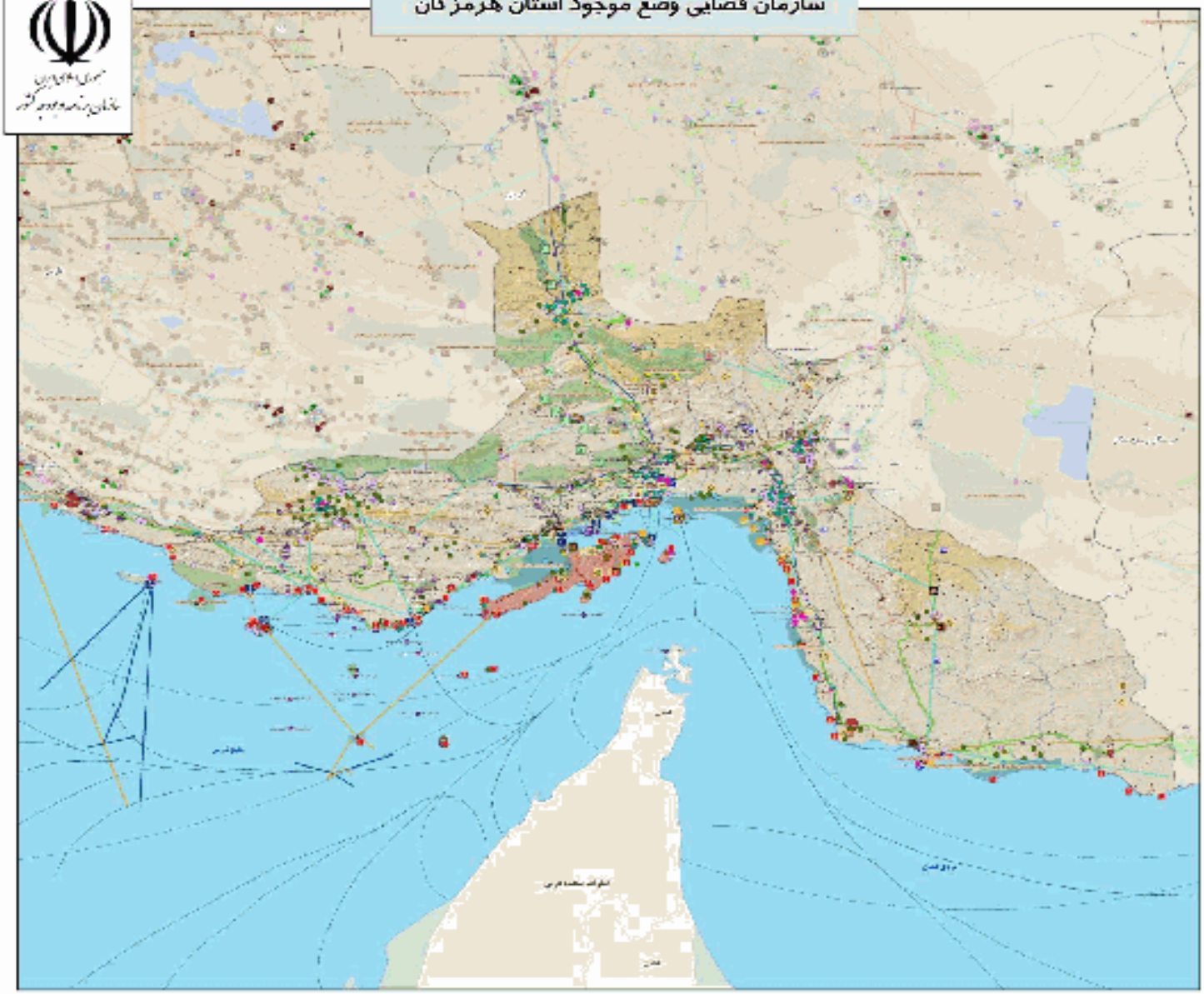

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی و درمانی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق‌پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورای‌عالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان هرمزگان

راهنما:

پهنه های دارای قابلیت بازگذری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳

موارد:

- مرز استان
- شهرستان
- خط ساحلی
- خلیج و دریاچه
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان هرمزگان

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- پهنه ۱
- پهنه ۲
- پهنه ۳
- نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- بخش
- راه
- آب

Scale: 1:1,500,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان هرمزگان

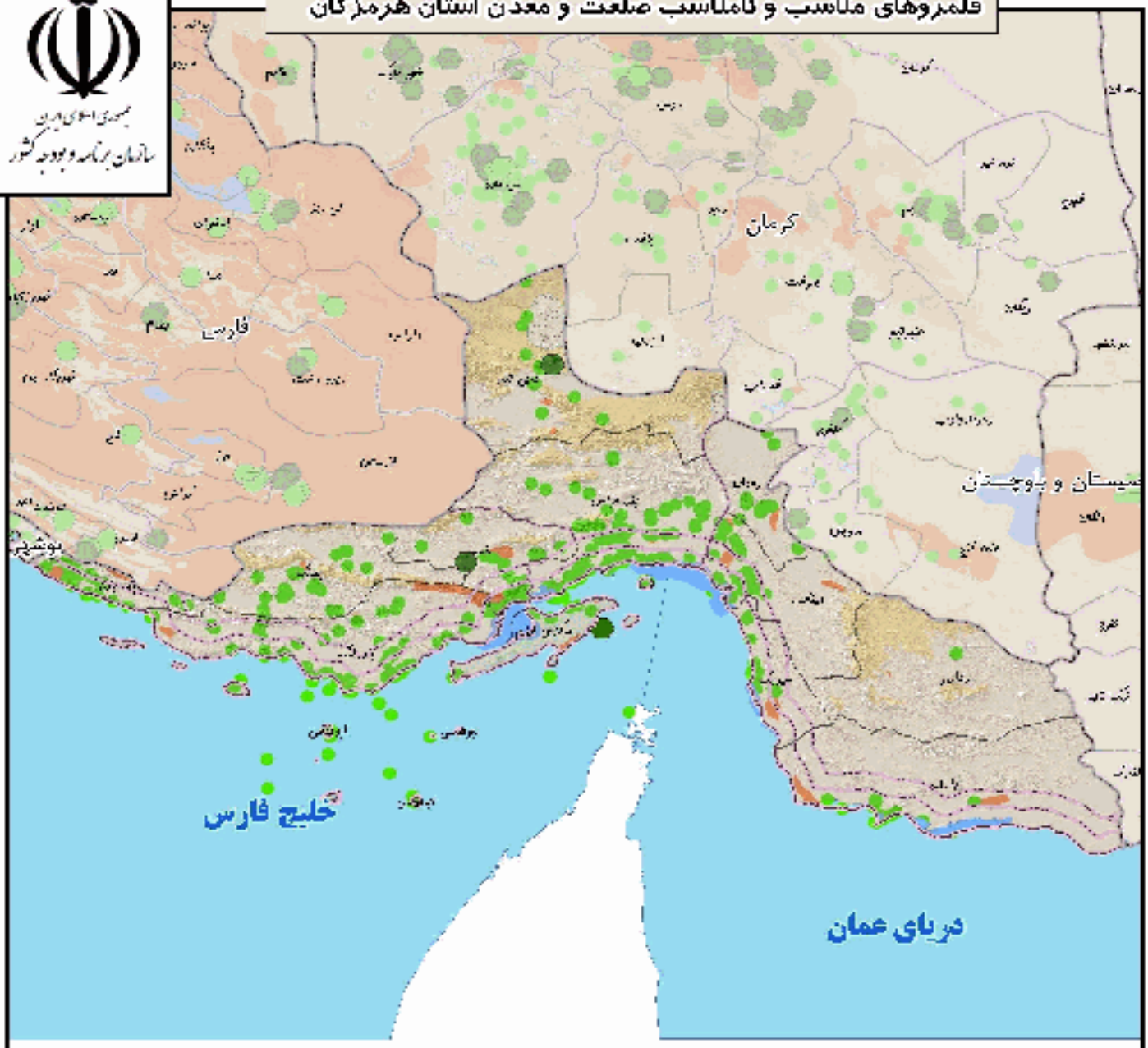

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- توانمند صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- [illegible]
- [illegible]

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- [illegible]
- [illegible]

مقیاس
Scale = 1:500,000

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان هرمزگان

راهنما:

قلمروهای مناسب گردشگری

- [illegible]
- [illegible]

مرزها:

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کشاورزی استان در افق طرح استان هرمزگان

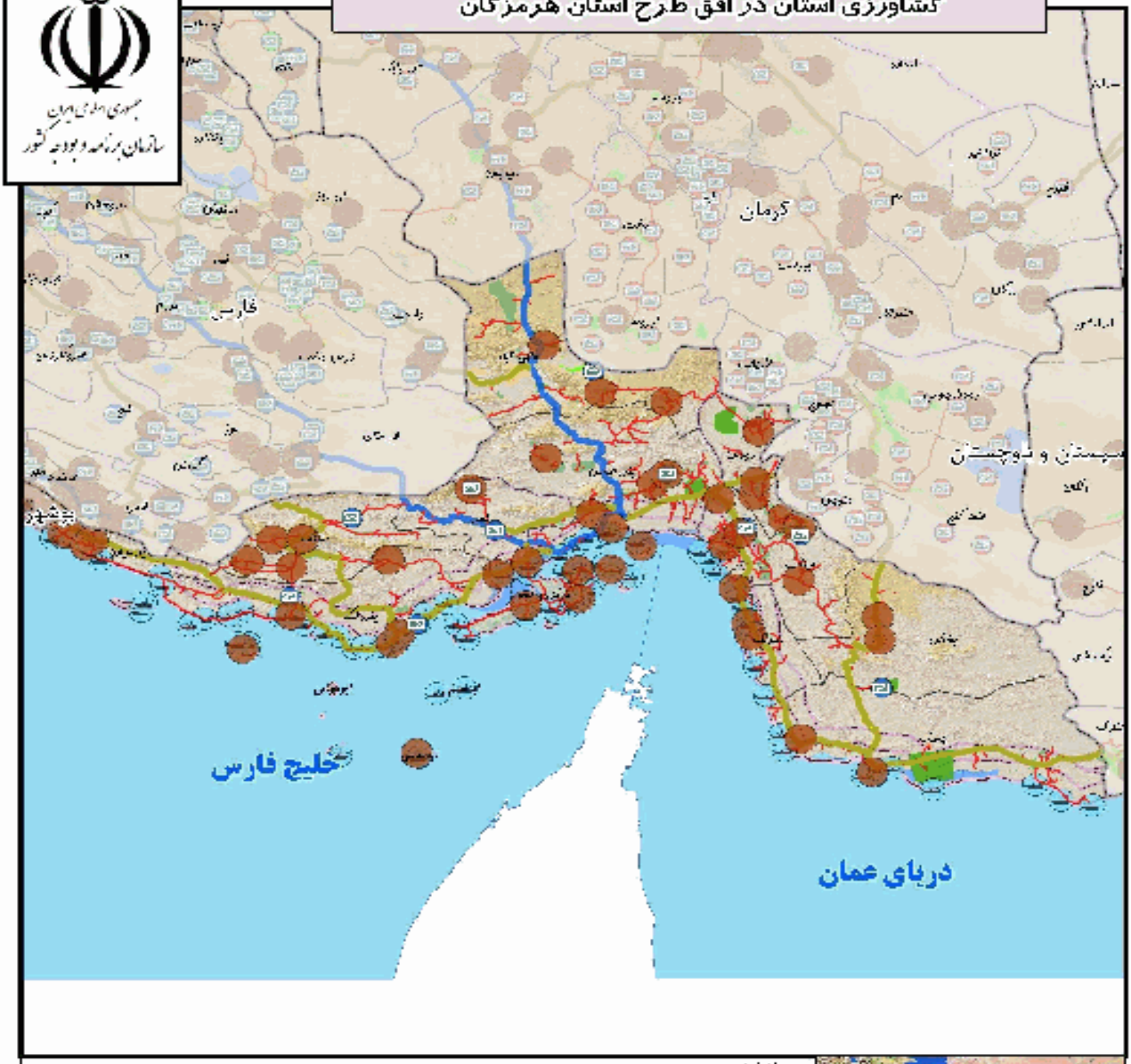

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

خوشه های کشاورزی

وضعیت خوشه ها

نوع راه

مرزها

پهنه های کشاورزی

صنعت و معدن در افق طرح استان هرمزگان

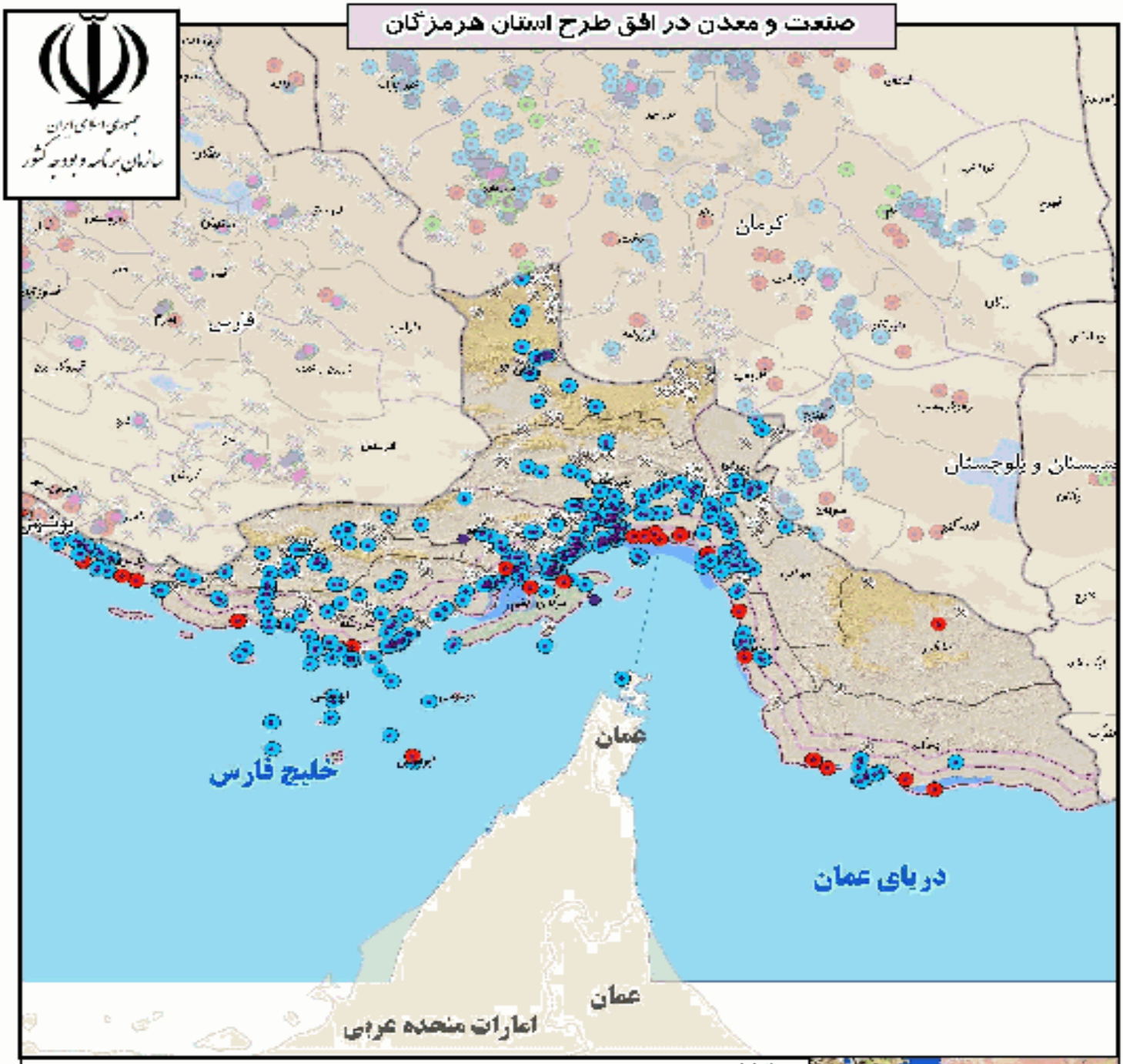

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- [illegible]
- مرکز صنعتی

معادن

وضعیت

- فعال
- توسعه و غیر بهره‌برداری
- [illegible]

سرزمینی

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- تالاب و مرداب
- دریا

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان هرمزگان

راهنما

شهرک صنعتی

ناحیه صنعتی

مراکز صنعتی

جاده

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

شناب و مرداب

دریا

سطح بلندی شهرها در افق استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

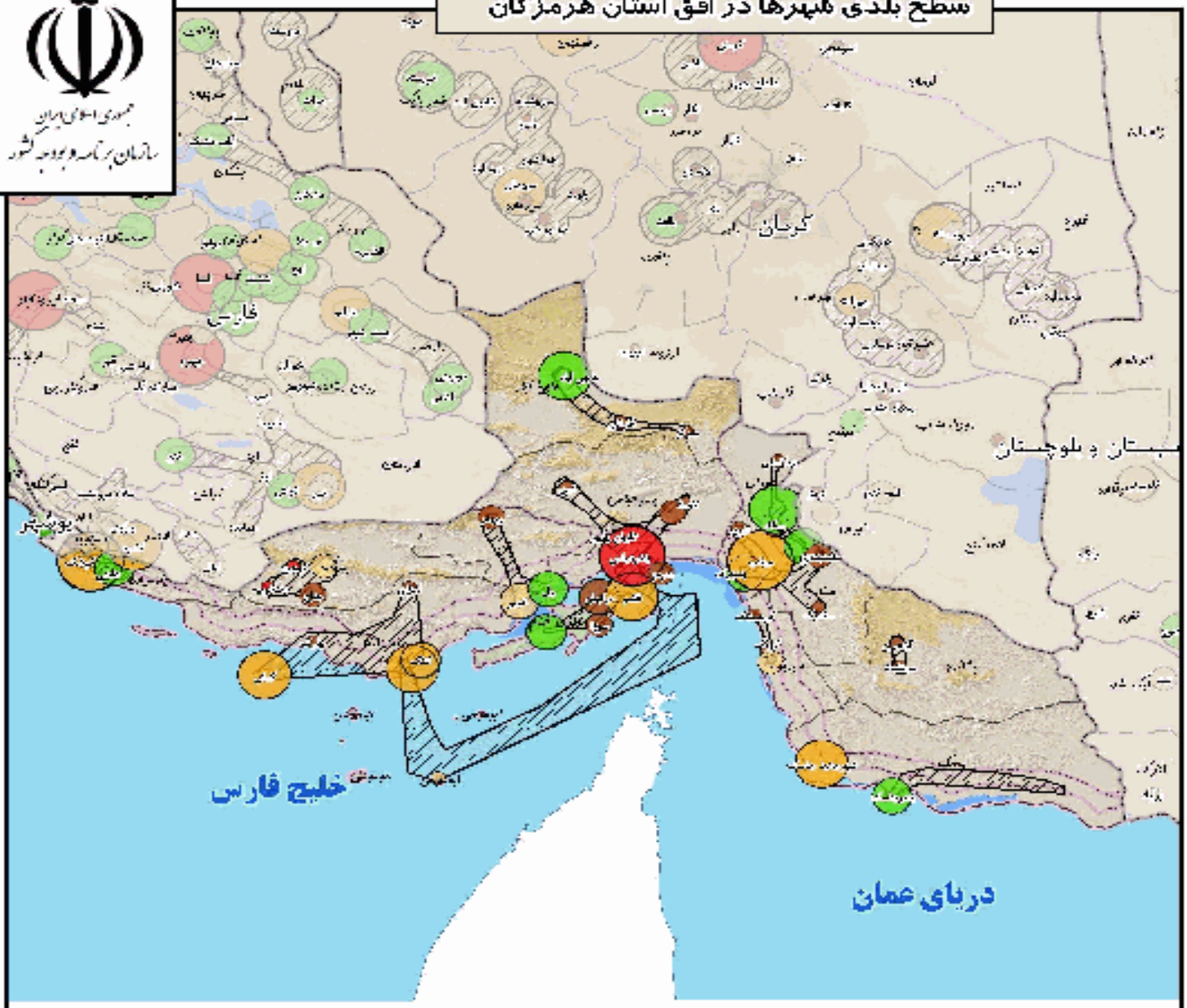

راهنما:

مرکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح خدمات رسانی شهر

شهرهای همنگار

محدوده

Scale = 1:3,738,100

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

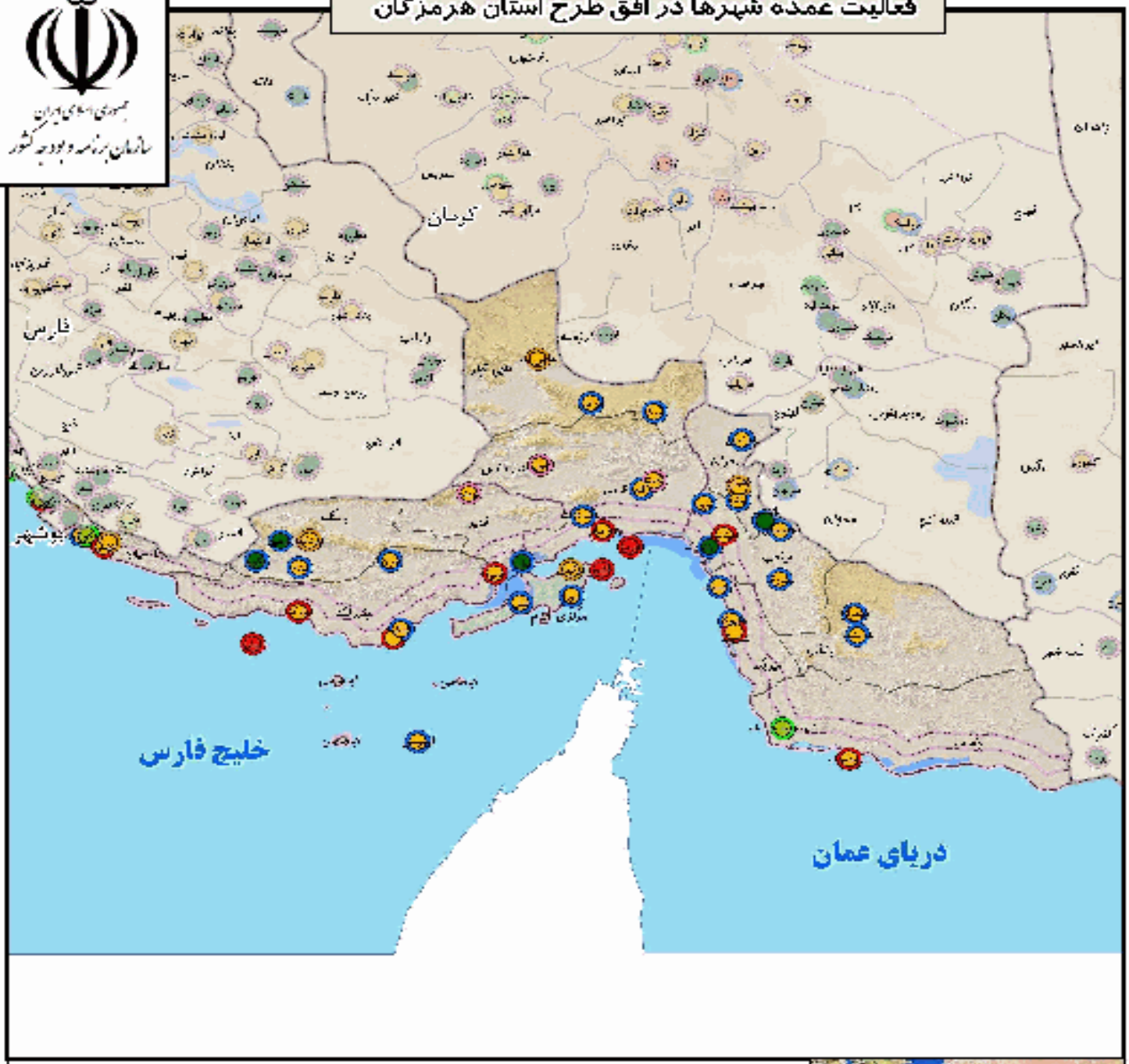

راهنما

شهر

فعالیت غالب

مرزها

شهر

کارکرد

روستاهای مرکزی سطح یک استان هرمزگان

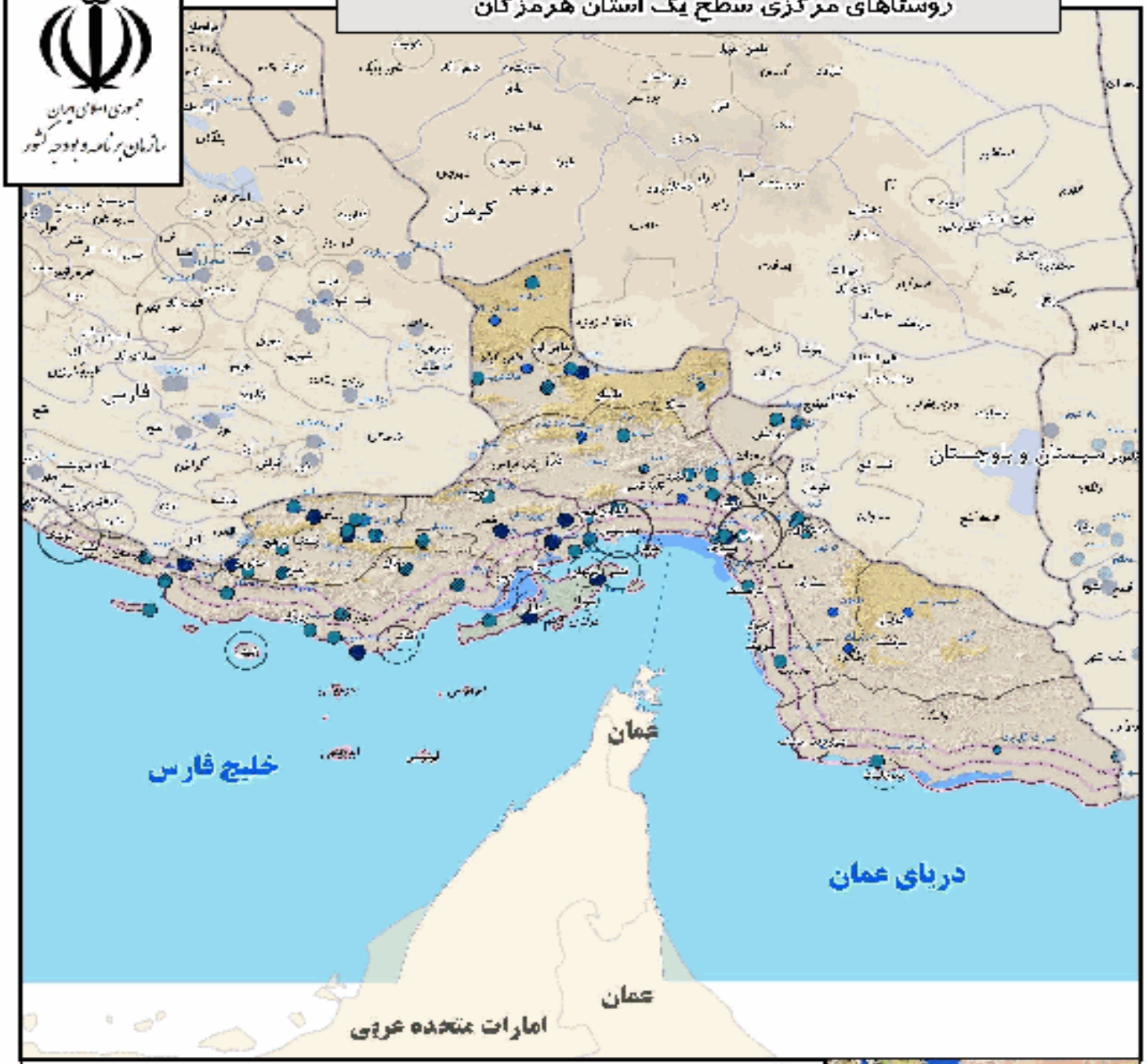

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

مرزها

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری و بروزرسانی نموده و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان هرمزگان

راهنما

سطح جمعیتی سپهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- شهرها
- خدمات برتر
- خدمات فرا برتر

وضعیت

- اکنون
- آینده
- موجود

خدمات برتر

- مرکز استان و شهرستان
- مرکز شهرستان و شهر
- مرکز دهستان و روستا
- مرکز دهستان و روستا

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز بخش
- تالاب و مرداب
- مرز

سازمان برنامه و بودجه کشور

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان هرمزگان

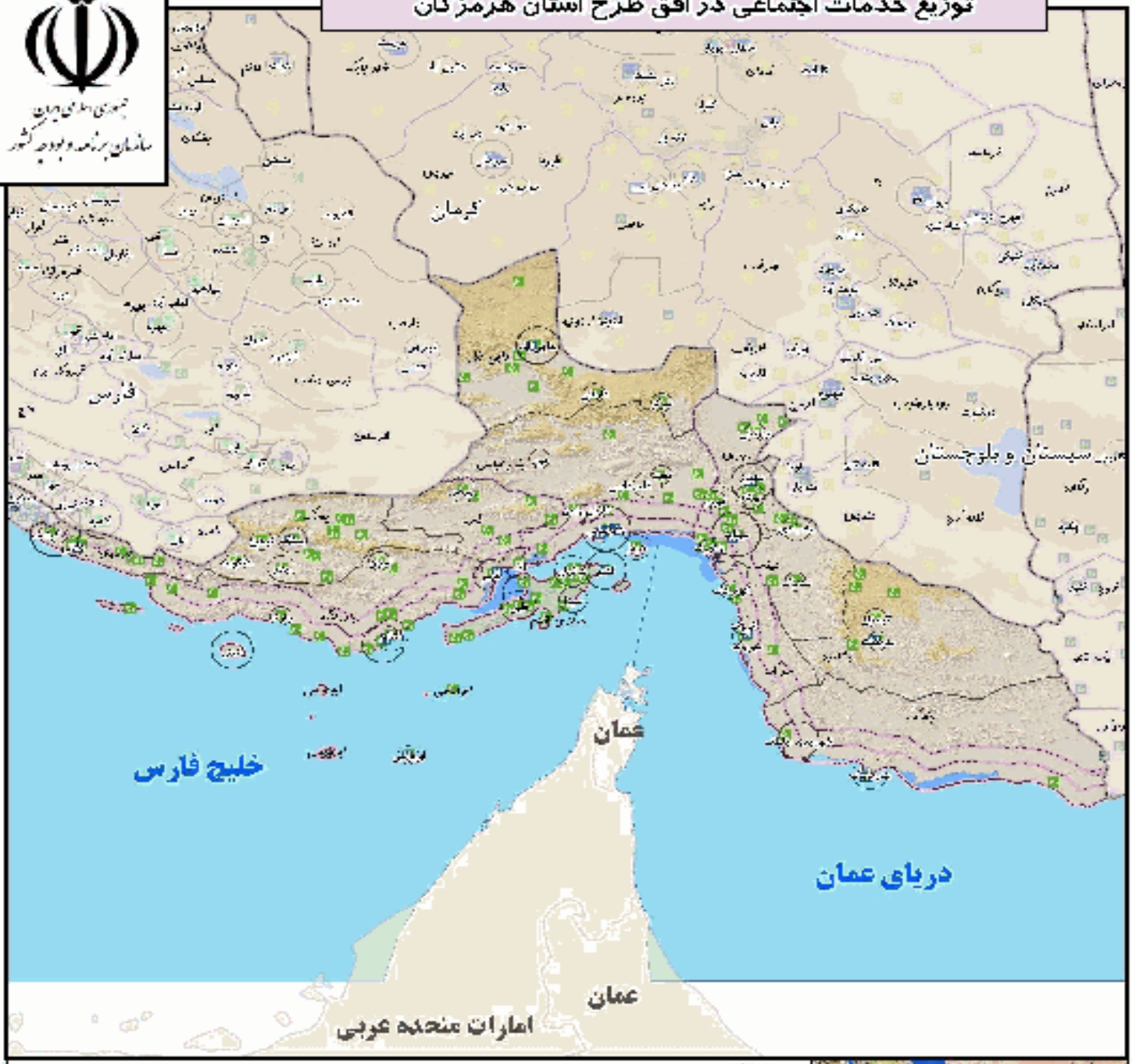

راهنما

بیمارستان
- عمومی
- متخصص
- تخصصی
- شهرستان

مراکز آموزش عالی

کاربری نوع
- درمانی، بهداشت و پزشکی
- دارای مجوز
- استقرار متقاضی
- متقاضی جدید

مراکز فرهنگی
- فرهنگی
- دینی
- ورزشی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- شهر
- استانی
- شهرستانی

سطح خدمتدهی شهری
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی مرتفع و بیابانی
- بنادر و مرکز
- دریا

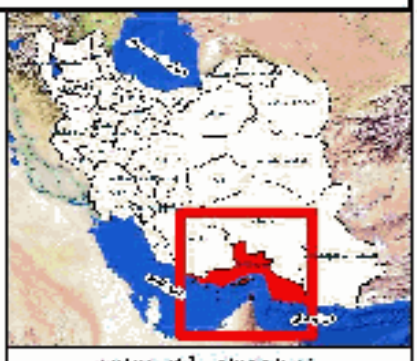

Scale = 1:1 000 000

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان هرمزگان

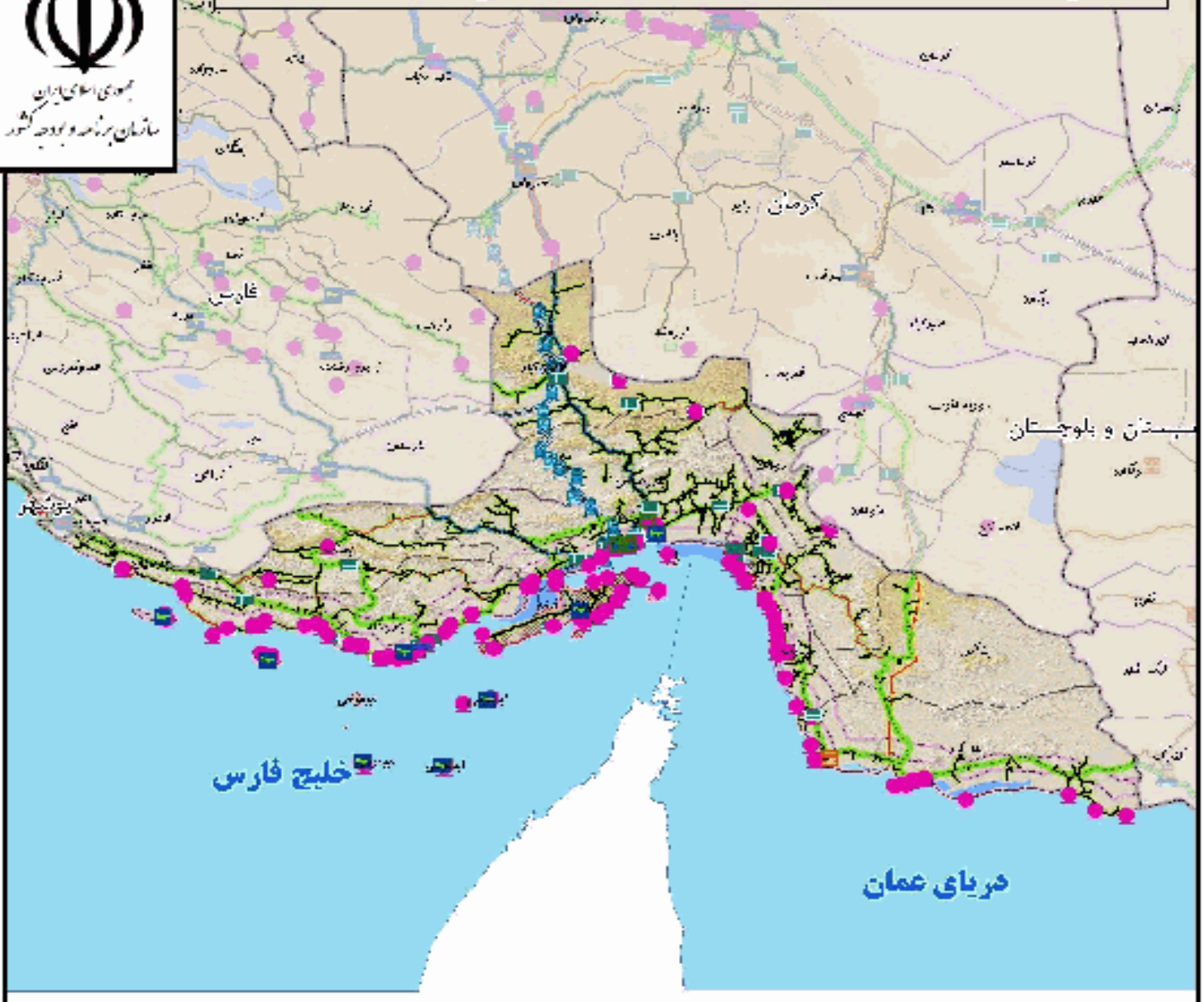

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سطح جمعیتی شهر

وضعیت عبور گاز

وضعیت خطوط

پهنه های نامناسب پتانسیل انرژی

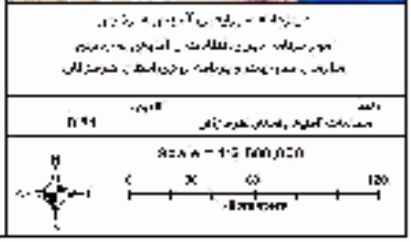

منابع آبی استان در افق طرح استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

وضعیت تقاضا

خطوط انتقال آب در افق

ویژگی خطوط

مرزها

سازمان فضایی وضع افق استان هرمزگان

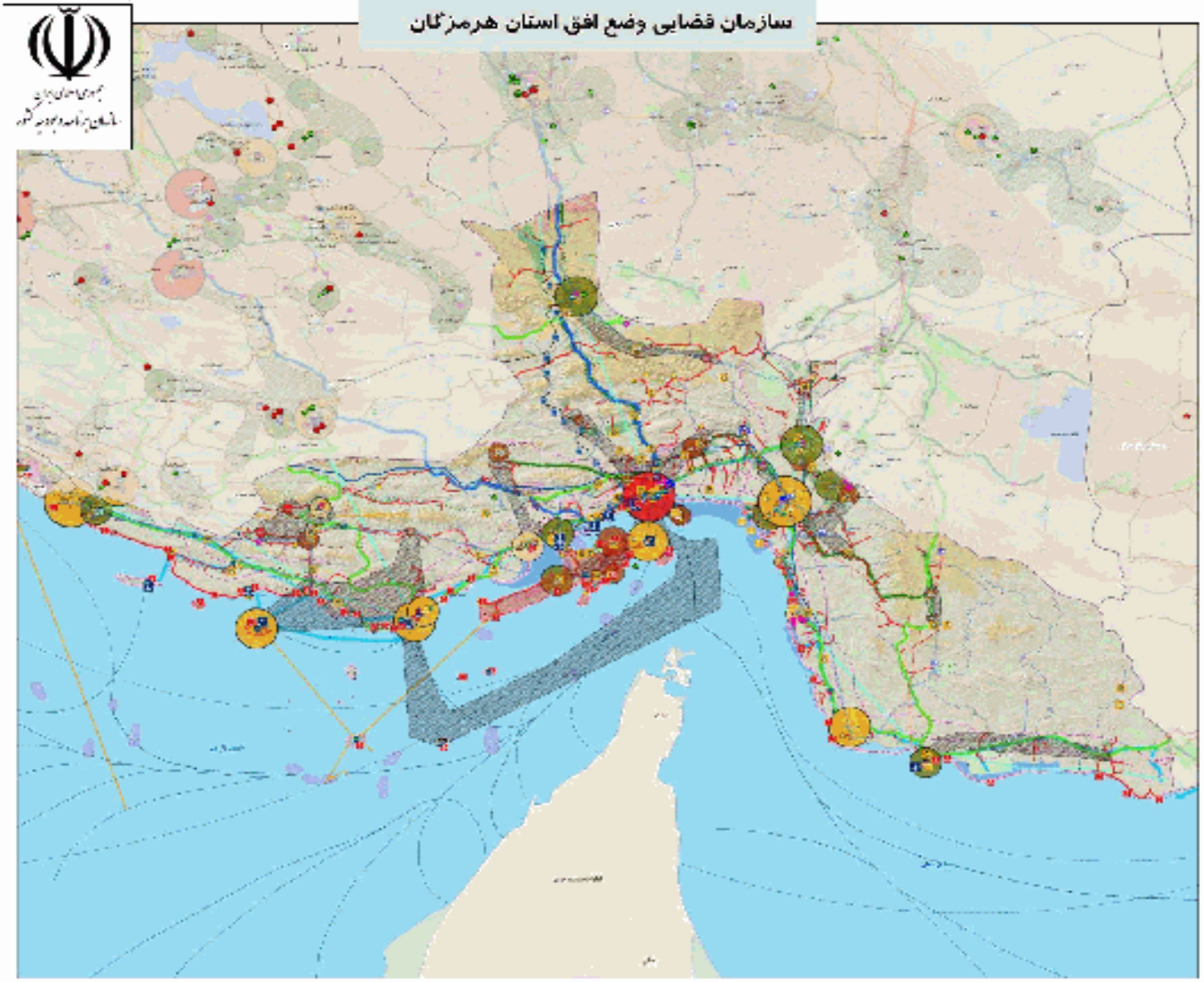

محیط زیست و منابع طبیعی

- مقابله با بیابان زایی و کنترل کانون‌های بحرانی گرد و غبار
- حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- توسعه فعالیت‌های صنعتی پایه و آب‌بر (به ویژه صنایع بالادستی) در سواحل دریای عمان پس از انجام ارزیابی راهبردی زیست محیطی
- بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی، شرب وصنعت
- برقراری توازن بین عرضه و تقاضای آب
- تعادل‌بخشی به آب‌های زیرزمینی
- تأمین پایدار آب

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- شهرستان جاسک، سیریک و میناب در شرق برای توسعه زیرساخت‌های بهداشتی- درمانی و آموزشی
- شهرستان پارسیان برای توسعه زیرساخت‌های انرژی، بهداشتی- درمانی و آموزشی
- بندرلنگه در غرب برای توسعه زیرساخت‌های بهداشتی- درمانی و آموزشی
- شهرستان بندرعباس در مرکز مستعد توسعه زیرساخت‌ها برای ایفای نقش محوری در کریدور جنوب-شمال
- جزایر قشم، هرمز و لارک برای توسعه زیرساخت های افزایش جمعیت
- شهرستان جاسک برای احداث صنایع آب‌شیرین کن
- شهرهای میانی استان برای توسعه خطوط فیبرنوری

مناطق (مراکز) مستعد توسعه شهری و روستایی

- در پهنه شرقی استان در شهرهای میناب، سیریک و جاسک
- پهنه غربی استان با تاکید بر شهرستان‌های پارسیان، کنگ و بندرلنگه
- جزایر استان در قشم، هرمز، لارک، ابوموسی و مناطق روستایی کیش

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

کشاورزی

- کشاورزی هیدروپونیک در دشت بارق
- ایجاد شهرک‌های گلخانه‌ای و تولید محصولات کشاورزی خارج از فصل در شهرستان رودان و هشتبندی میناب
- کشت گلخانه‌ای در پایاب سد شمیل در شمال شرق بندرعباس و قلعه قاضی، ایجاد مراکز گلخانه‌ای در سرچاهان و آشکارا

شیلات

-پرورش میگو و ماهی‌درقفس در غرب و شرق سواحل شهرستان جاسک، سیریک، سواحل تیاب،کلاهی و کرگان شهرستان میناب، بندرلنگه و سواحل شهرستان پارسیان و ابوموسی

دامپروری

-مرغداری در شهرستان بستک

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- استقرار صنایع انرژی‌بر در سواحل غرب جاسک و غرب پارسیان
- حفظ قلمروهای فعلی صنعتی و پالایش فناورمحور قلمروهای فعلی موجود در بندرعباس
- استقرار فعالیت‌ها و صنایع معدنی کرومیت در پهنه کوهشاه احمدی و سنگ‌آهن در تنگه‌زاغ در حاجی‌آباد، صنایع‌معدنی غیرفلزی گچ و آهک در خمیر
- تولید انرژی در شرق سیریک ونفت در جزیره لاوان و سیری

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- فعالیت‌های خدماتی بندری در جاسک، بازرگانی در قشم
- خدمات بین‌راهی در امتداد جاده جاسک-جکدان-بشاگرد-کرمان، در ناحیه میناب و رودان
- خدمات ممتاز آموزش عالی، بهداشت و درمان در میناب و بندرلنگه
- خدمات برتر بیمه و مالی در بندرعباس
- خدمات پشتیبان گردشگری در هندورابی و بندرکنگ

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری طبیعی در پهنه ساحلی سیریک

- گردشگری کشاورزی در رودان
- گردشگری ساحلی و طبیعی در جزیره قشم، هرمز، هندورابی، کیش، پارسیان، شرق بندر خمیر و بندرکنگ
- گردشگری ساحلی و تاریخی در بندرکنگ
- گردشگری طبیعی و تاریخی در بستک

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی شهری

- سطح یک (کلانشهر) بندرعباس (بالاتر از یک میلیون نفر)
- سطح دو(شهربسیار بزرگ) ۵۰۰ هزار تا یک میلیون نفر در این سطح وجود ندارد.
- سطح سه (شهر بزرگ) میناب (۲۵۰ هزار تا ۵۰۰ هزار نفر)
- سطح چهار (شهرمیانی بزرگ) پارسیان، جاسک، بندرلنگه و کنگ(۱۰۰هزار تا ۲۵۰هزار نفر)
- سطح پنج (شهر میانی کوچک) قشم،کیش، حاجی آباد، رودان و سیریک (۵۰ هزار تا ۱۰۰ هزار نفر)
- سطح شش (شهر کوچک) خمیر، درگهان، بستک، بیکاه، هشتبندی و رویدر (۲۵ هزار تا ۵۰ هزار نفر)
- سطح هفت (شهر بسیار کوچک) هرمز، سوزا، قلعه قاضی، تیرور، دشتی، تازیان پایین، ابوموسی، بندرچارک، جناح، سردشت و گروک (۱۰ تا ۲۵هزار نفر)
- سطح هشت (روستا–شهر) فین،کوشکنار، تخت، کوهستک، لمزان، زیارتعلی، سندرک، فارغان، گوهران، سرگز، لیردف و بندزرک (کمتر از ده هزار نفر)

نظام سلسله‌مراتبی مراکز سکونتگاه‌های روستایی

- سطح یک، تعداد ۹۹۶ روستا در سطح روستاهای کمتر از ۱۰۰ نفر
- سطح دو، تعداد۳۸۲ روستا در سطح روستاهای ۱۰۰تا۲۵۰ نفر
- سطح سه، تعداد ۲۹۲ روستا در سطح روستاهای ۲۵۰ تا ۵۰۰ نفر
- سطح چهار، تعداد۲۶۱ روستا در سطح روستاهای ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- سطح پنج، تعداد۲۱۸ روستا در سطح روستاهای ۱۰۰۰تا۲۵۰۰ نفر
- سطح شش، تعداد۷۳ روستا در سطح روستاهای ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
- سطح هفت، تعداد ۳۲ روستا در سطح روستاهای بیشتر از ۵۰۰۰ نفر

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- خدمات پایه و پشتیبان و پایگاه ورزش‌های قهرمانی ساحلی در سیریک
- خدمات پایه درمانی و خدمات مرتبط با آموزش فنی‌وحرفه‌ای در جاسک
- خدمات اداری، خدمات آموزش عالی پشتیبان توسعه منطقه مکران و خدمات درمانی تخصصی در میناب
- خدمات پایه بهداشتی-درمانی- آموزشی در بشاگرد، حاجی آباد، ابوموسی و جزایر هرمز، لارک و هنگام
- خدمات اداری، خدمات آموزشی، خدمات درمانی، خدمات مرتبط با فناوری اطلاعات و مراکز تحقیق و توسعه در سطح ملی در بندرعباس
- خدمات بهداشت و درمانی و اورژانس هوایی در جزیره قشم

سازمان فضایی شبکه‌های اصلی زیربنایی

- مقیاس ملی و بین‌المللی، کریدور ساحلی بندر گوادر-چابهار-بندرجاسک-بندرشهید رجایی- بندر امام- بندر بصره- بندر لاذقیه، آزادراه بندرعباس- حاجی‌آباد به سیرجان- یزد-تهران
- مقیاس منطقه‌ای، بزرگراه جاسک-بشاگرد-جنوب کرمان، آزادراه بندرعباس- کرمان، آزادراه بندرعباس-لار- شیراز، بزرگراه بندرعباس-رودان- جیرفت، بزرگراه بندرلنگه- بستک-لار-شیراز، بزرگراه بندرعباس- فرگ- داراب- شیراز
- **راه آهن** شیراز-جهرم-لار- بندرعباس
- مگاپورت جاسک- اسکله کوه مبارک
- مگاپورت پارسیان- منطقه انرژی بر پارسیان
- مقیاس استانی، مسیر میناب-هشتبندی-جغین- رودان، مسیر میناب- سندرک- بشاگرد، مسیر زیارتعلی-سرگز- آزادراه بندرعباس-سیرجان، مسیر بستک-جناح-چارک، راه اصلی دژگان-لمزان-بستک

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان هرمزگان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه تجهیز پسکرانه‌های سرزمینی بنادر از جمله خدمات حمل ونقل، انبارداری، واسطه‌گری مالی، لجستیک بندرگاهی و پشتیبان بازرگانی
- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه‌های بازرگانی

پیوست

- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- توسعه و تقویت خدمات برترمالی (بانکی، بیمه ای و...) مبتنی بر تجارت الکترونیک
- برنامه رفع موانع کسب وکار و گسترش ارتباطات فرامرزی
- برنامه توسعه و ساماندهی پایانه‌های مرزی

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه‌فعال صنعتی
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه کشت و صنعت
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- بکارگیری فناوری‌های نوین در صنایع
- مدیریت حوضه آبریز و دشت‌ها
- مهندسی رودخانه
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها

- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند
- تحقیق و توسعه امور محیط زیست
- حفاظت و بهره‌برداری پایدار از زیست بوم‌های آبی و خشکی

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

انرژی

- افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

حمل و نقل

- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه‌های حمل و نقل
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت‌های حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر
- برنامه توسعه حمل و نقل یکپارچه
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه‌ها با مزیت‌های استانی و منطقه‌ای
- برنامه ظرفیت‌سازی، انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار
- برنامه بهره گیری از تفکر دانشی و ایده های فناورانه (نخبگان،انجمن ها و..)

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی – درمانی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستان‌های تخصصی و فوق تخصصی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات و زیرساخت‌های فرهنگی- اجتماعی
- توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد

تربیت بدنی

- دسترسی عادلانه به فضاهای ورزشی
- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

- برنامه حفظ و احیاءِ بناها، آثار، بافت‌ها و محوطه‌های تاریخی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی/تاریخی- فرهنگی/ روستایی- عشایری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی

نظام تصمیم‌گیری

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری ها مبتنی بر آمایش سرزمین
- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- توسعه همکاری‌های متقابل منطقه‌ای درون استانی

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها
- برنامه بهبود فضای کسب و کار

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

جمعیت و نظام سکونتگاهی

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- برنامه هوشمندسازی شهری
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی)

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ -که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان هرمزگان

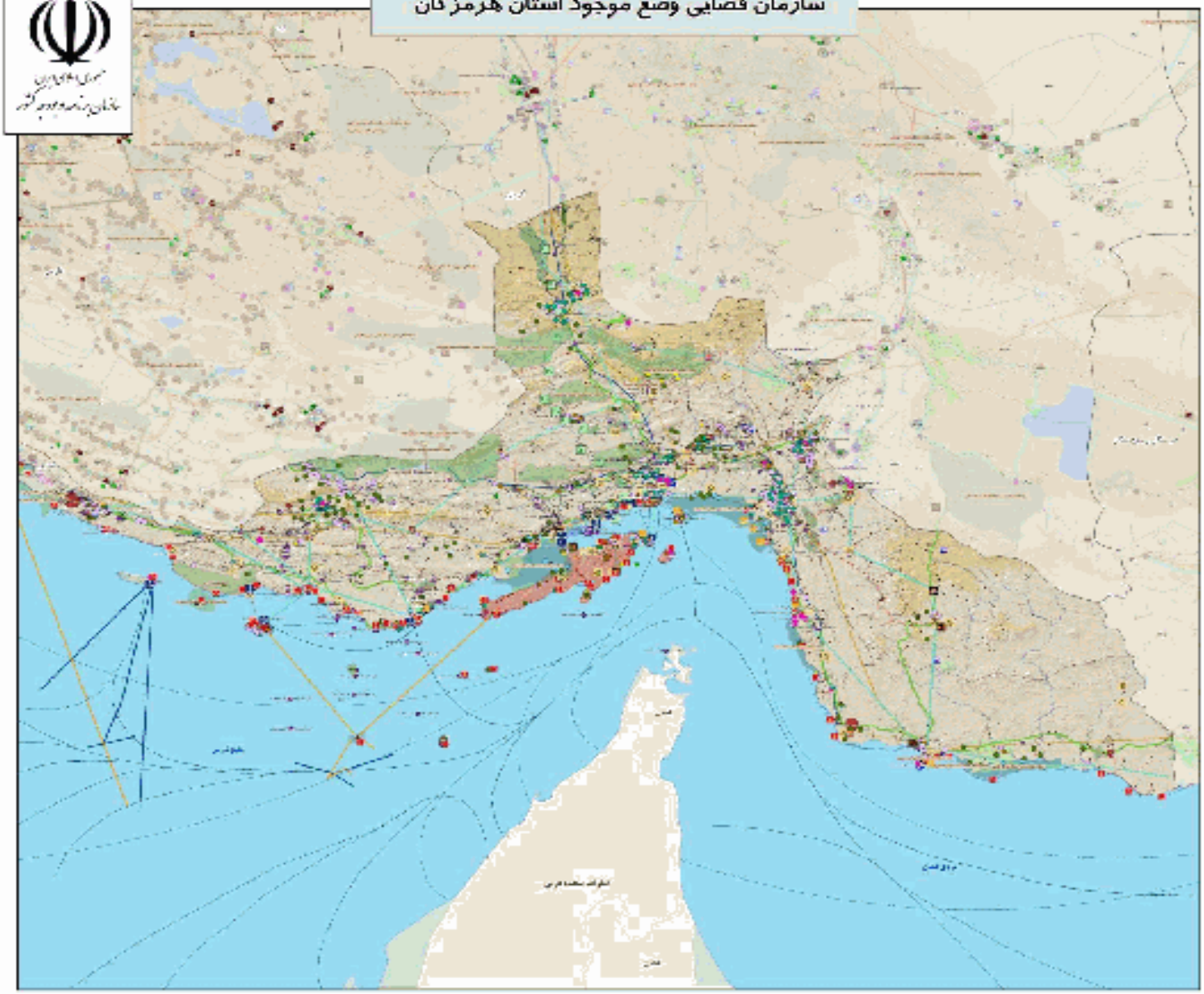

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان هرمزگان

راهنما:

پهنه های دارای قابلیت بازگذری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳

موارد:

- مرز استان
- شهرستان
- خط ساحلی
- خلیج و دریاچه
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان هرمزگان

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- پهنه ۱
- پهنه ۲
- پهنه ۳
- نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- بخش
- راه
- آب

Scale: 1:1,500,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان هرمزگان

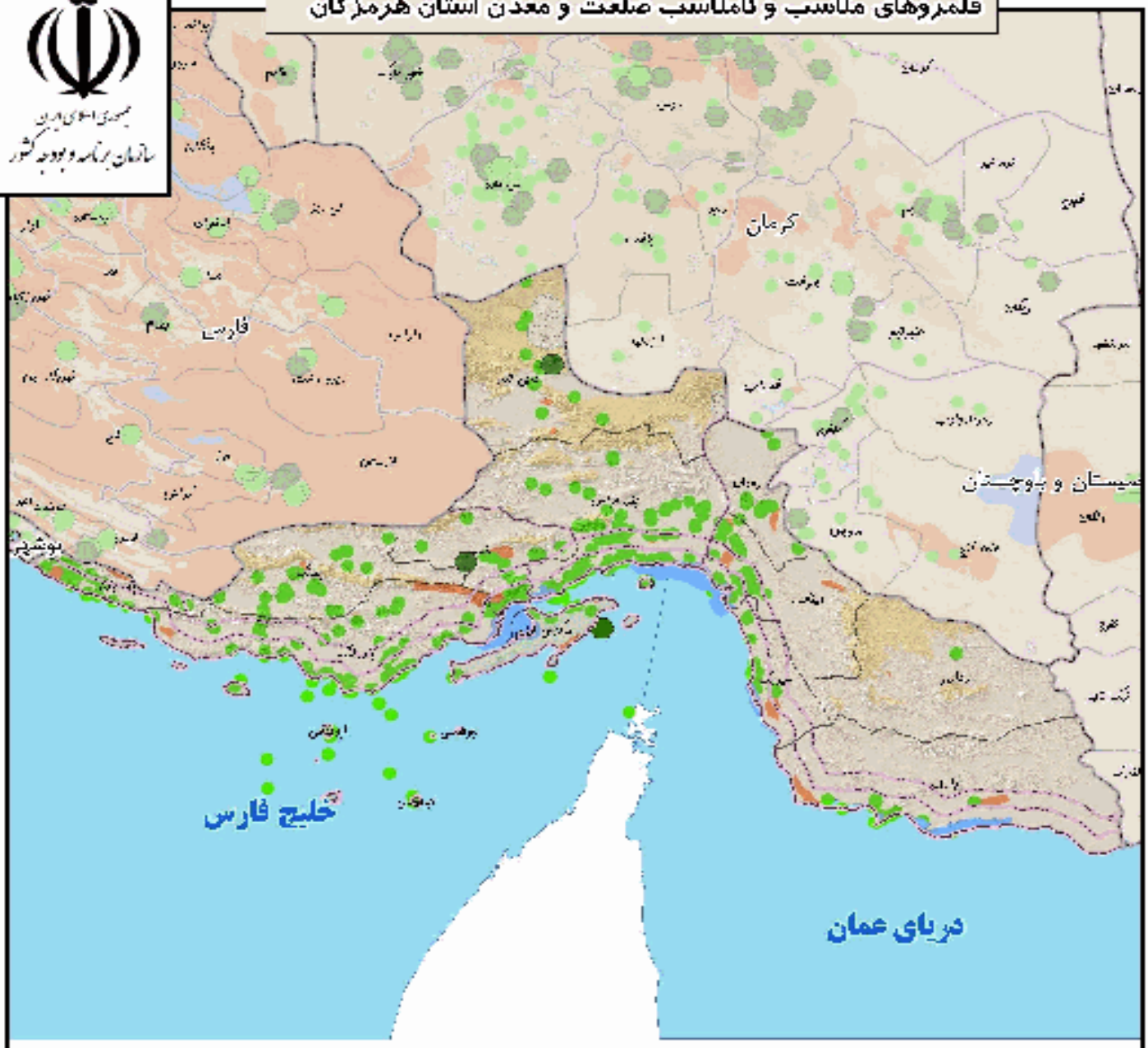

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- توانمند صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- [illegible]
- [illegible]

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- [illegible]
- [illegible]

مقیاس
Scale = 1:500,000

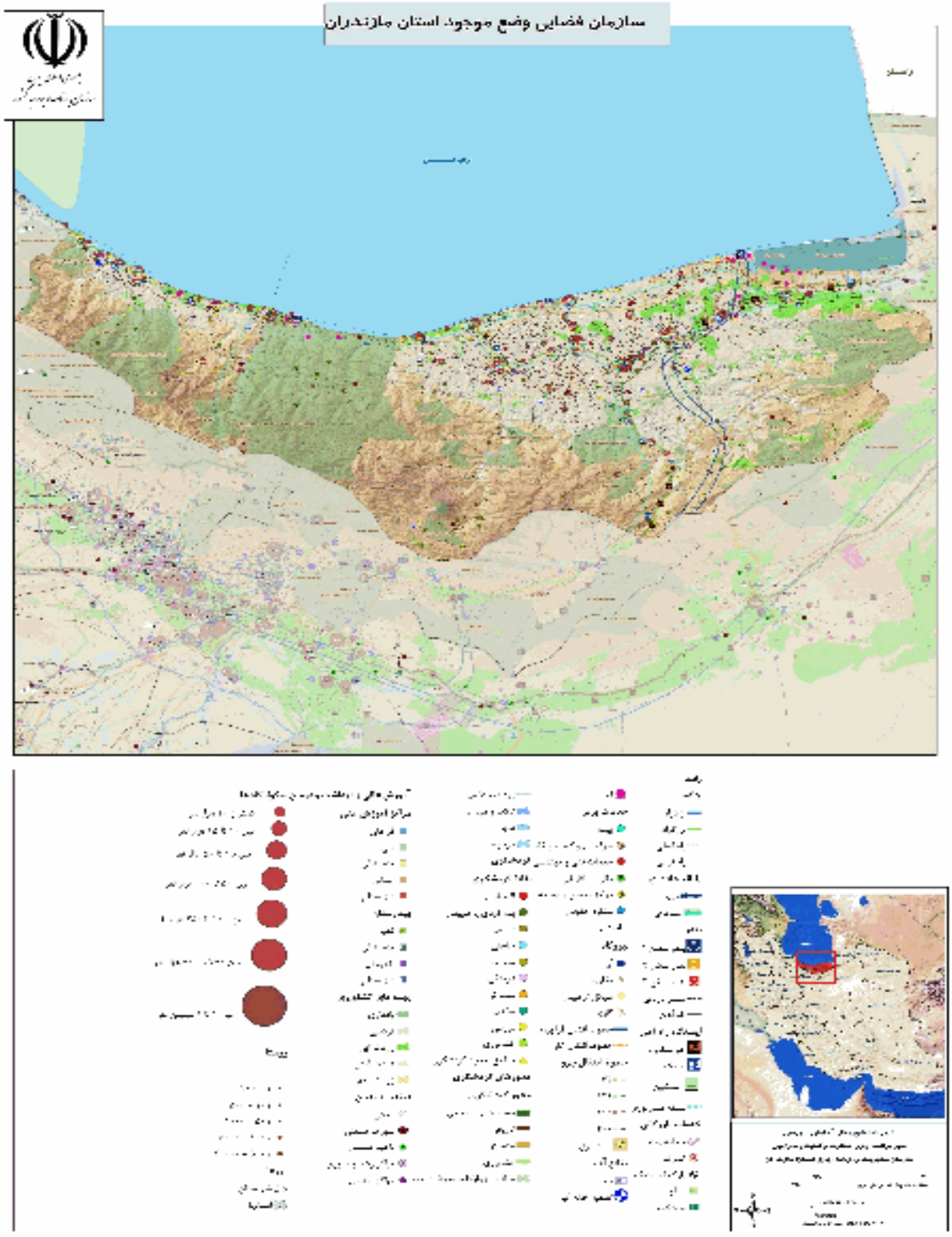
سازمان فضایی وضع موجود استان مازندران

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان هرمزگان

راهنما:

قلمروهای مناسب گردشگری

- [illegible]
- [illegible]

مرزها:

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کشاورزی استان در افق طرح استان هرمزگان

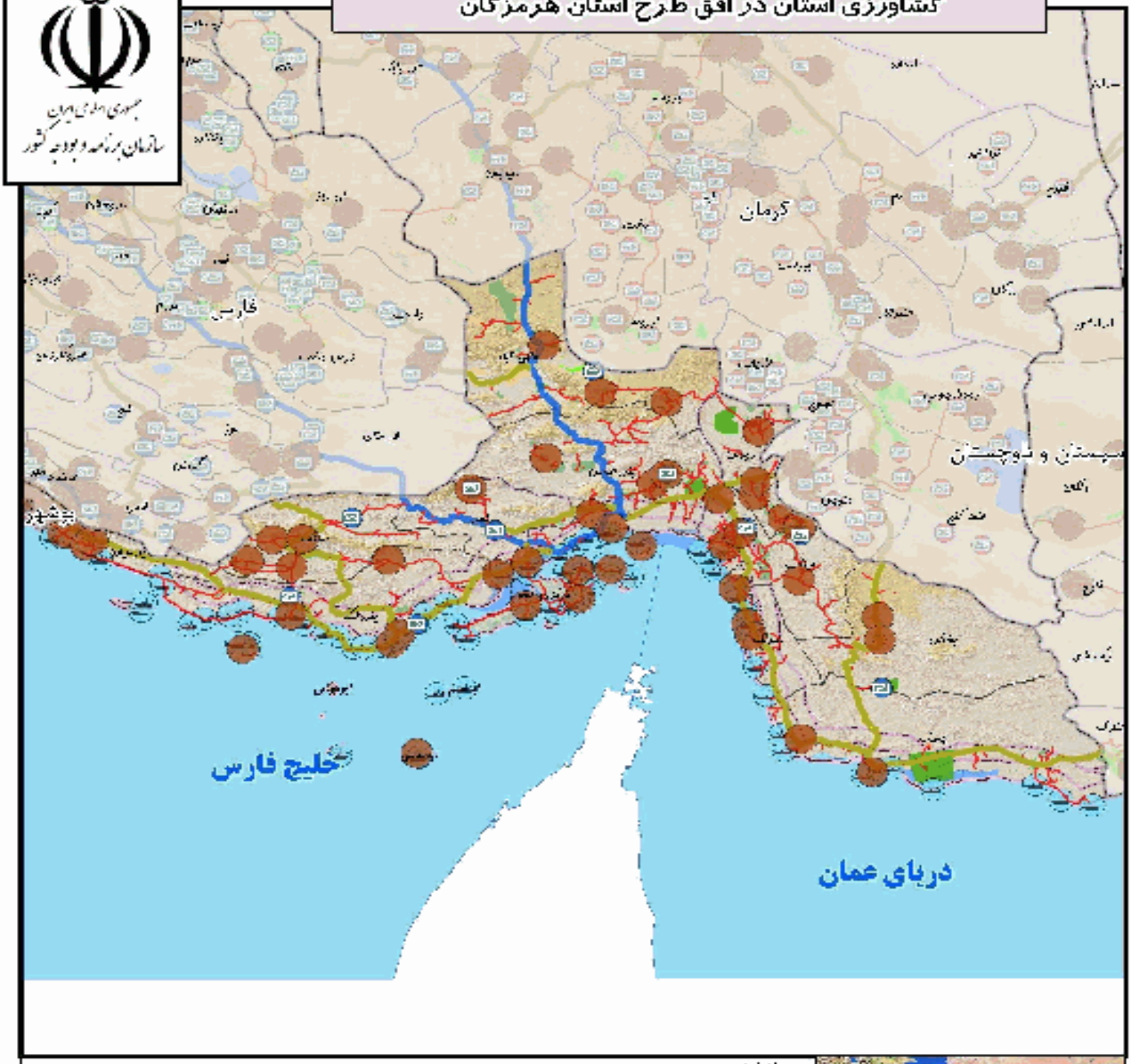

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

خوشه های کشاورزی

وضعیت خوشه ها

نوع راه

مرزها

پهنه های کشاورزی

صنعت و معدن در افق طرح استان هرمزگان

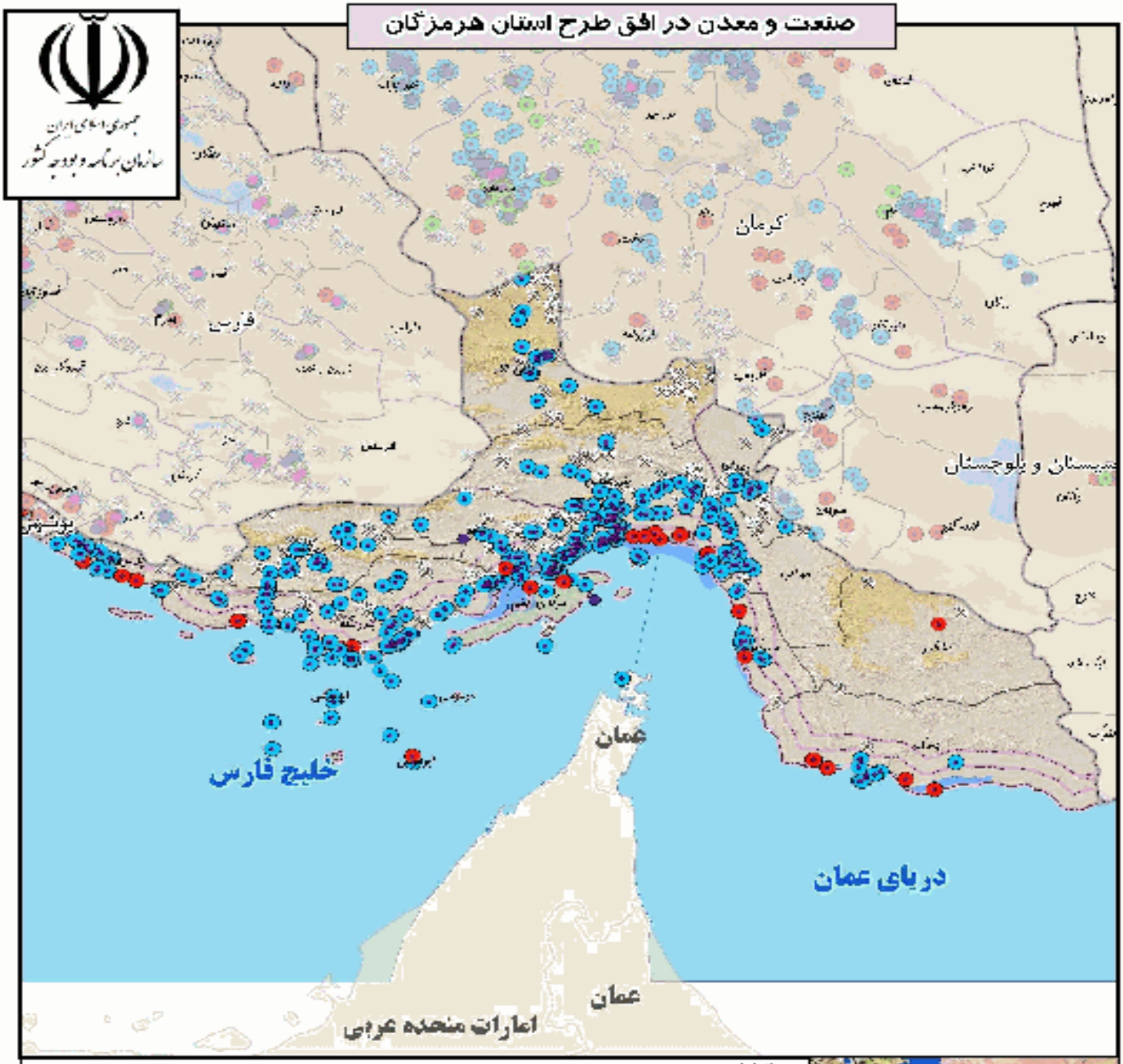

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- [illegible]
- مرکز صنعتی

معادن

وضعیت

- فعال
- توسعه و غیر بهره‌برداری
- [illegible]

سرزمینی

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- تالاب و مرداب
- دریا

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان هرمزگان

راهنما

شهرک صنعتی

ناحیه صنعتی

مراکز صنعتی

جاده

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

شناب و مرداب

دریا

گردشگری در افق طرح استان هرمزگان

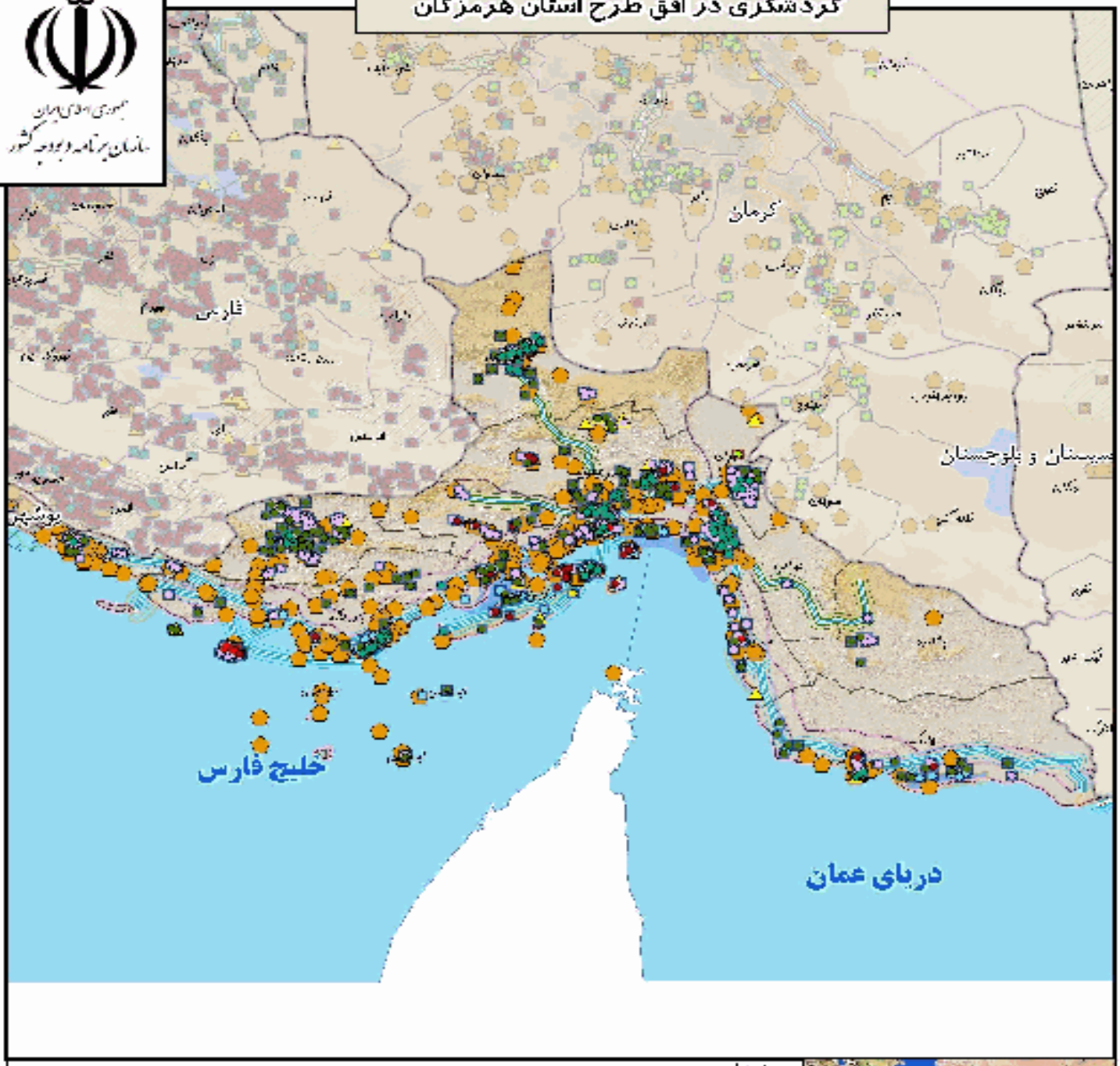

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

نقاط گردشگری
- آب درمانی
- بوم گردی و عشایری
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- فرهنگی
- کویری
- طبیعی
- کشاورزی
- صنایع دستی و غذای گردشگری

وضعیت نقاط
- این
- تبدیل شده موجود
- موجود
- مکان نمونه

محورهای گردشگری
- این
- تبدیل شده موجود
- موجود

نوع محور
- اصلی
- بوم گردی و عشایری

پهنه گردشگری
- بوم گردی و عشایری
- تاریخی
- ساحلی
- کویری
- طبیعی
- منظر

مرزها
- مرز استان

- تردد
- [illegible]
- [illegible]
- منظر

- شهرستان
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

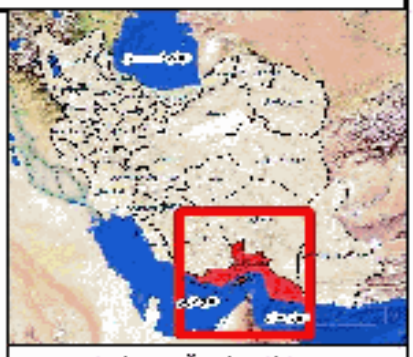

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سطح بلندی شهرها در افق استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

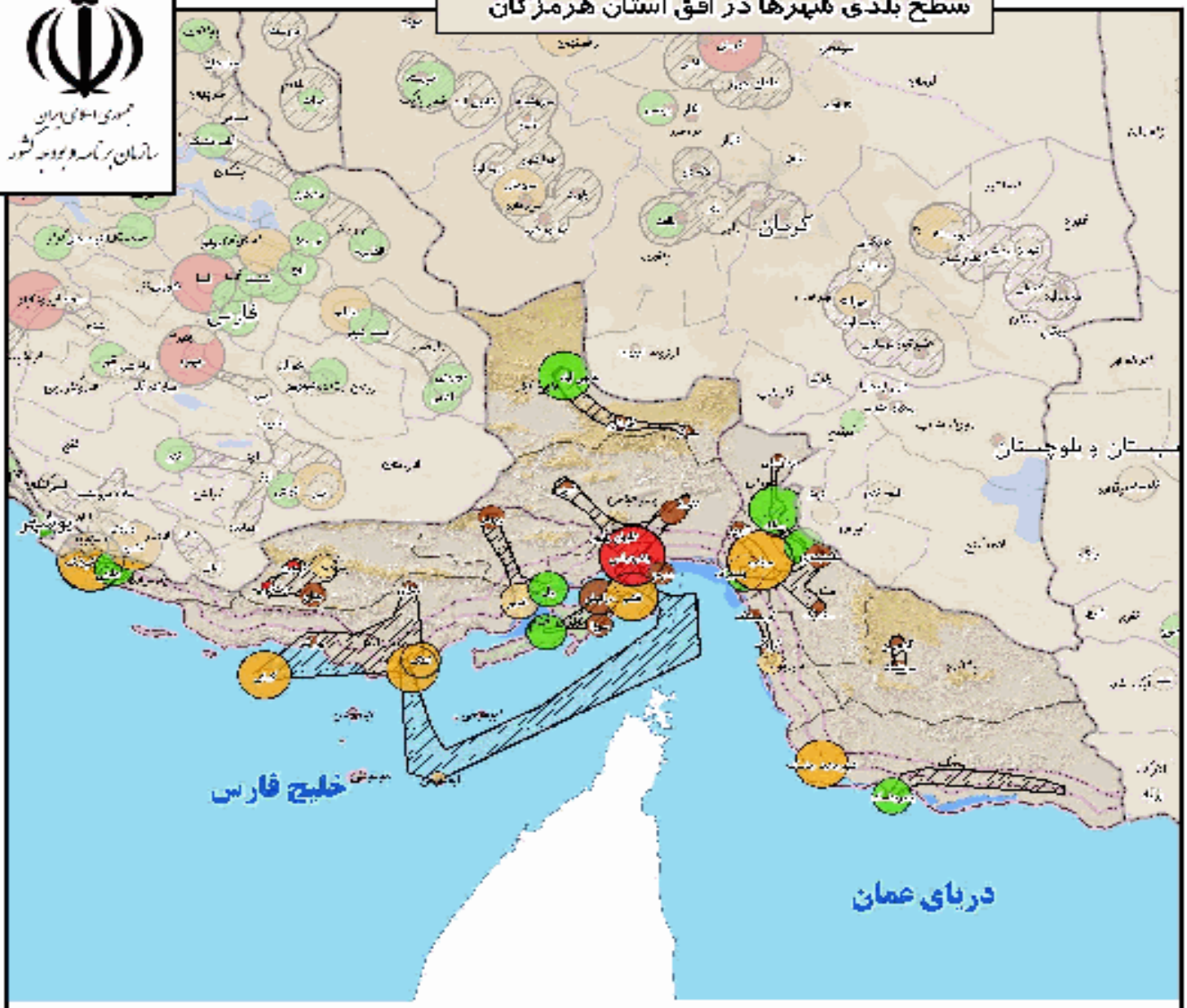

راهنما:

مرکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح خدمات رسانی شهر

شهرهای همنگار

محدوده

Scale = 1:3,738,100

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

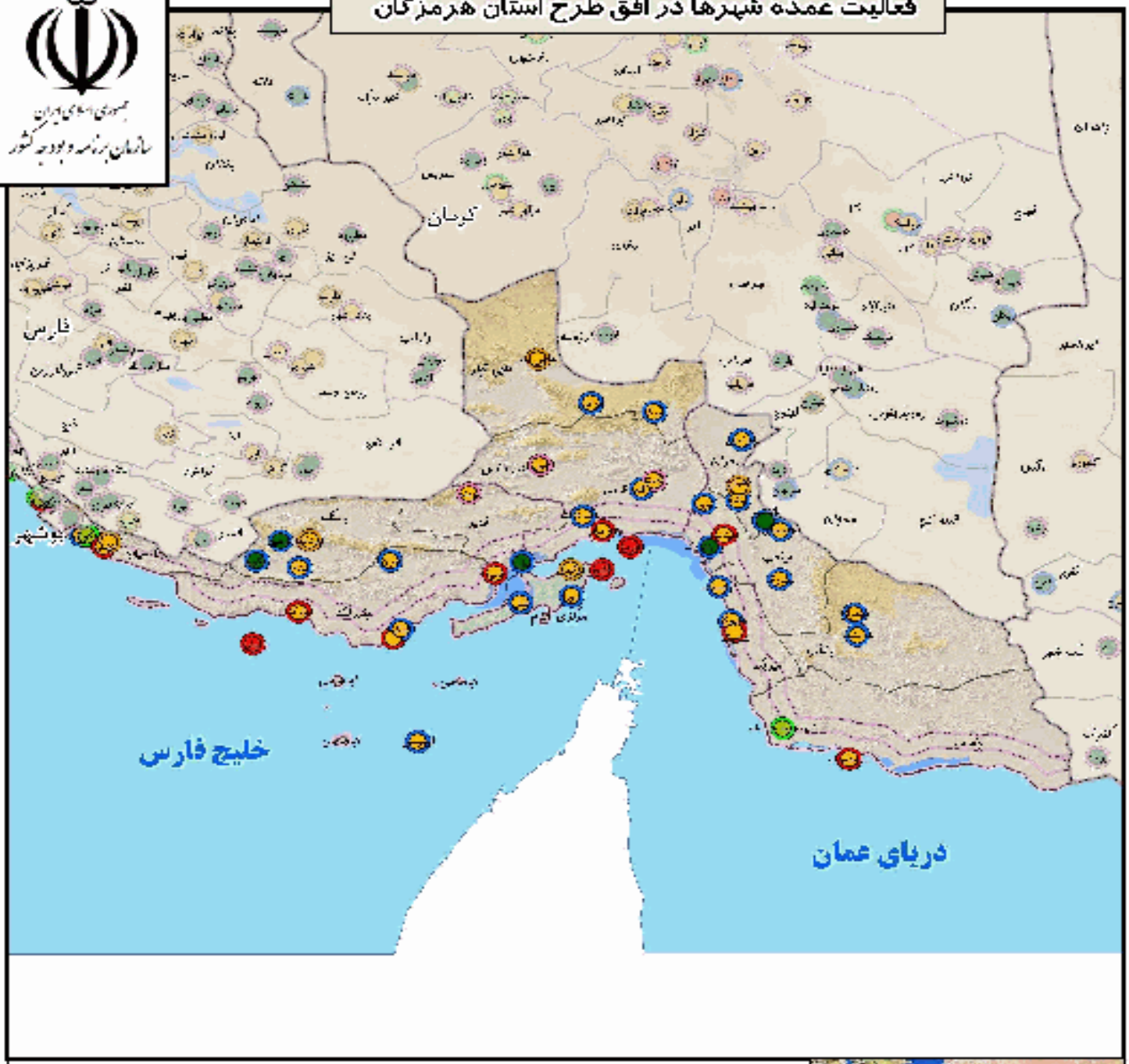

راهنما

شهر

فعالیت غالب

مرزها

شهر

کارکرد

روستاهای مرکزی سطح یک استان هرمزگان

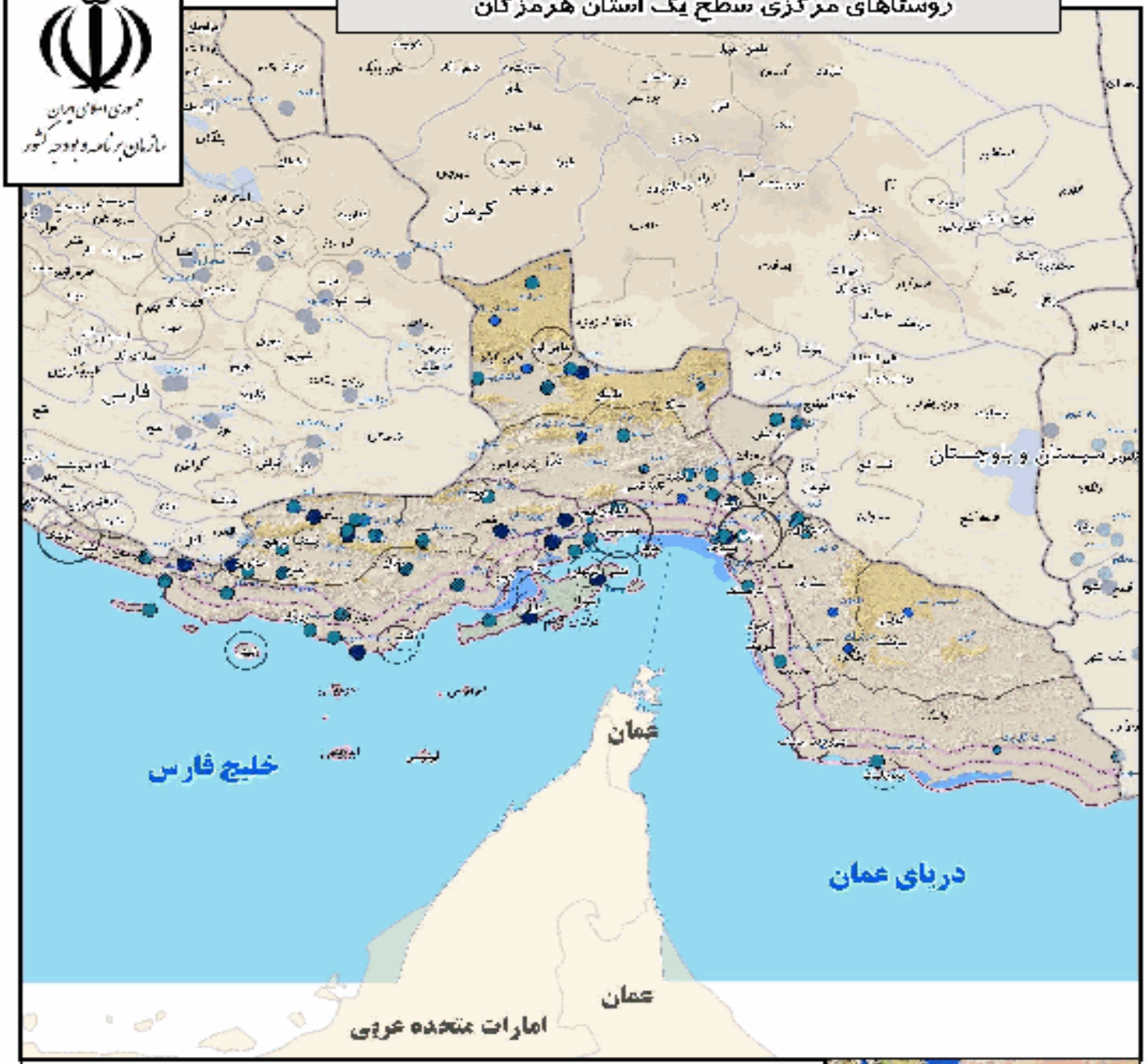

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

مرزها

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان هرمزگان

راهنما

سطح جمعیتی سپهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- شهرها
- خدمات برتر
- خدمات فرا برتر

وضعیت

- اکنون
- آینده
- موجود

خدمات برتر

- مرکز استان و شهرستان
- مرکز شهرستان و شهر
- مرکز دهستان و روستا
- مرکز دهستان و روستا

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز بخش
- تالاب و مرداب
- مرز

سازمان برنامه و بودجه کشور

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان هرمزگان

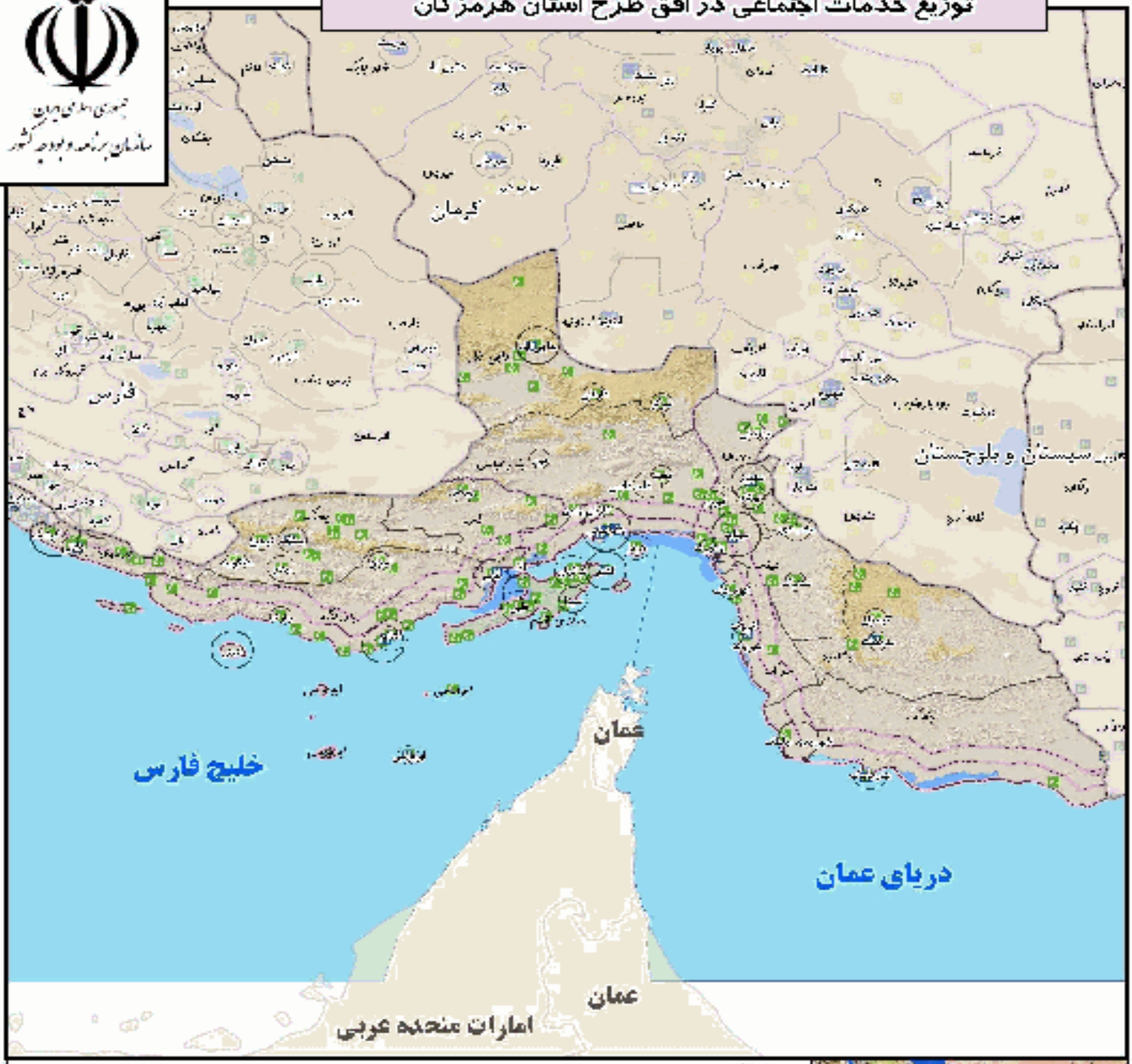

راهنما

بیمارستان
- عمومی
- متخصص
- تخصصی
- شهرستان

مراکز آموزش عالی

کاربری نوع
- درمانی، بهداشت و پزشکی
- دارای مجوز
- استقرار متقاضی
- متقاضی جدید

مراکز فرهنگی
- فرهنگی
- دینی
- ورزشی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- شهر
- استانی
- شهرستانی

سطح خدمتدهی شهری
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی مرتفع و بیابانی
- بنادر و مرکز
- دریا

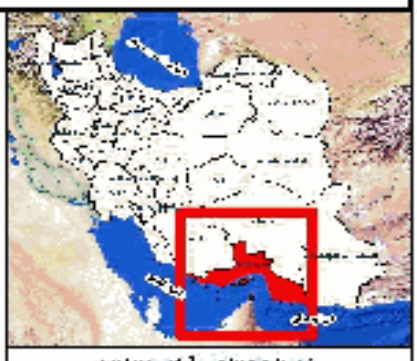

Scale = 1:1 000 000

- ✓ بنادر جنوبی کشور سطح یک مقیاس جهانی: بندر چابهار، بندر جاسک، بندر شهید رجایی، بندر بوشهر و بندر امام خمینی (ره)
- ✓ بنادر جنوبی و شمالی کشور سطح دو مقیاس منطقه ای: با اولویت بندر قشم، بندر لنگه، بندر جامع منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، بندر دیر-کنگان، بندر گناوه، بندر دیلم، بندر خرمشهر، بندر آبادان، بندر امیرآباد، بندر نوشهر، بندر انزلی
- ✓ مبادی مرزی شرقی بویژه ریمدان، پیشین، کوهک، میرجاوه، میلک زابل، ماهی رود، یزدان و دوغارون
- ✓ مبادی مرزی غربی بویژه شلمچه، چذابه، مهران، خسروی، پرویزخان، باشماق، سیرانبند، تمرچین، رازی، سرو و بازرگان

۹. توسعه زیرساخت‌ها و توانمندی‌های ارائه خدمات علمی، آموزشی و درمانی به شهروندان کشورهای همسایه در شهرمنطقه های استان‌های مرزی
۱۰. صدور خدمات فنی-مهندسی به کشورهای جهان با تأکید بر مشارکت بخش خصوصی
۱۱. بهره‌گیری از رویکرد «خواهرخواندگی» بین شهرهای منتخب داخلی و بین‌المللی و رویکرد دیپلماسی و ارتباط بین استانی با سایر کشورها
۱۲. بازاریابی، تولید و تجاری سازی محصولات و کالاهای مورد نیاز کشورهای منطقه با اولویت استقرار در استان‌های مرزی با تاکید بر سرمایه گذاری مشترک
۱۳. تحول در کارکرد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به قطب پردازش صادرات و جذب سرمایه، علم و فناوری و نقش‌آفرینی در اقتصاد ملی، منطقه‌ای و بین المللی
۱۴. بسترسازی و رایزنی جهت عقد پیمان‌های سیاسی، اقتصادی، امنیتی، فرهنگی و محیط زیستی با کشورهای همسایه و منطقه و کشورهای ذینفع در حوضه های آبریز مشترک
۱۵. توسعه، عملیاتی سازی و تعریف گذرراه‌های چندجانبه منطقه ای و بین المللی در راستای اتصال خلیج فارس به دریای مدیترانه و دریای سیاه
۱۶. فعالسازی دیپلماسی آب در حوضه های مشترک آبریز مرزی با اولویت حوضه های مشترک مرزهای شرق و شمالغرب
۱۷. انعقاد پیمان‌های منطقه‌ای محیط‌زیستی بویژه برای مهار و کنترل کانون‌های گرد و غبار
۱۸. بهره‌گیری از توان فنی، مالی و ظرفیت نهادهای تخصصی بین‌المللی
۱۹. توسعه همکاری درون منطقه‌ای با کشورهای حوزه خلیج فارس، دریای عمان و دریای کاسپین به منظور بهره برداری پایدار از منابع مشترک
۲۰. پیوستن به سازمان‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای براساس منافع ملی و سازوکارهای سازمان هدف و مشارکت موثر در تعریف و تدوین کنوانسیونها و چارچوبهای حقوقی و فنی

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان مازندران

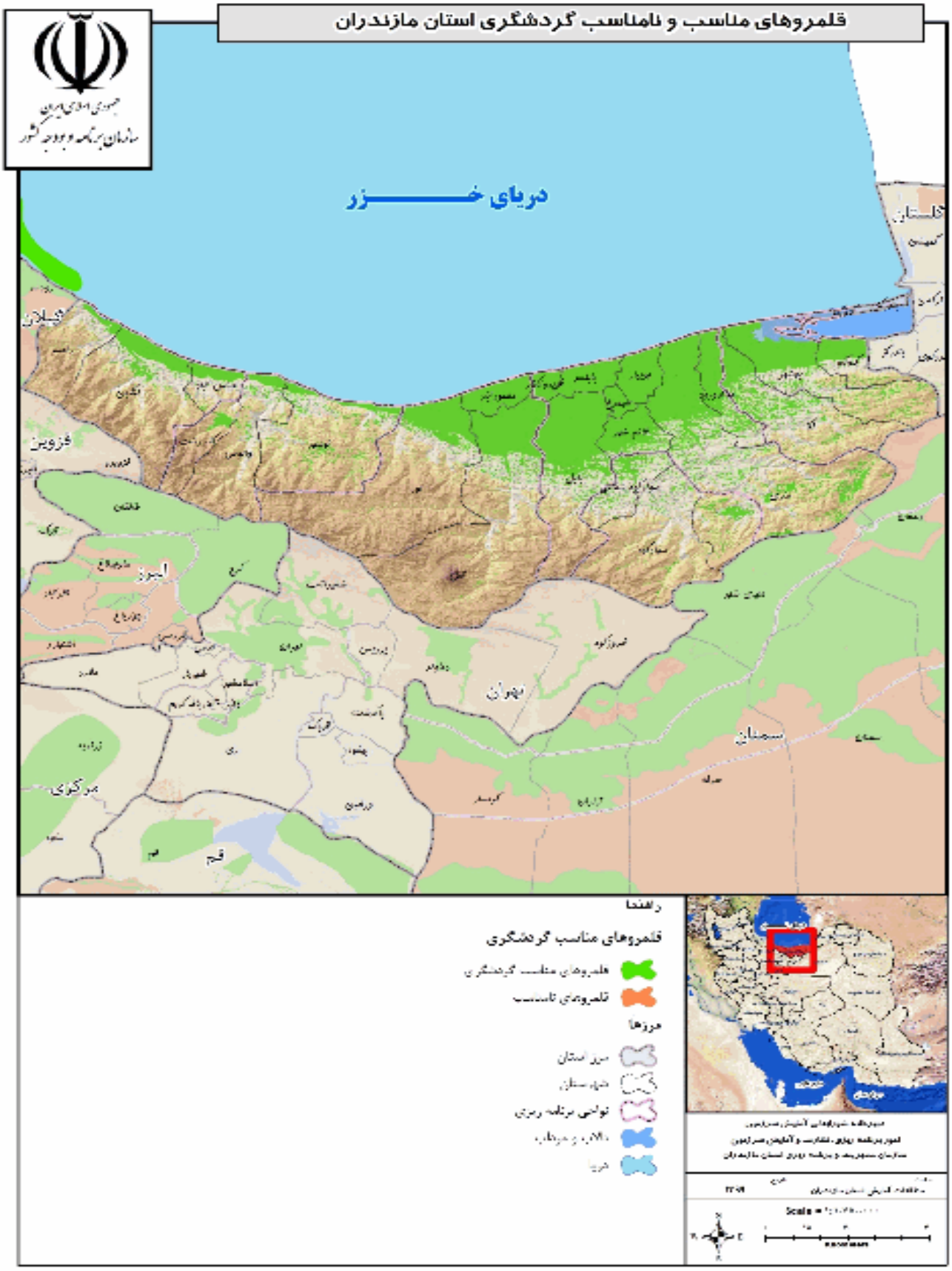

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان هرمزگان

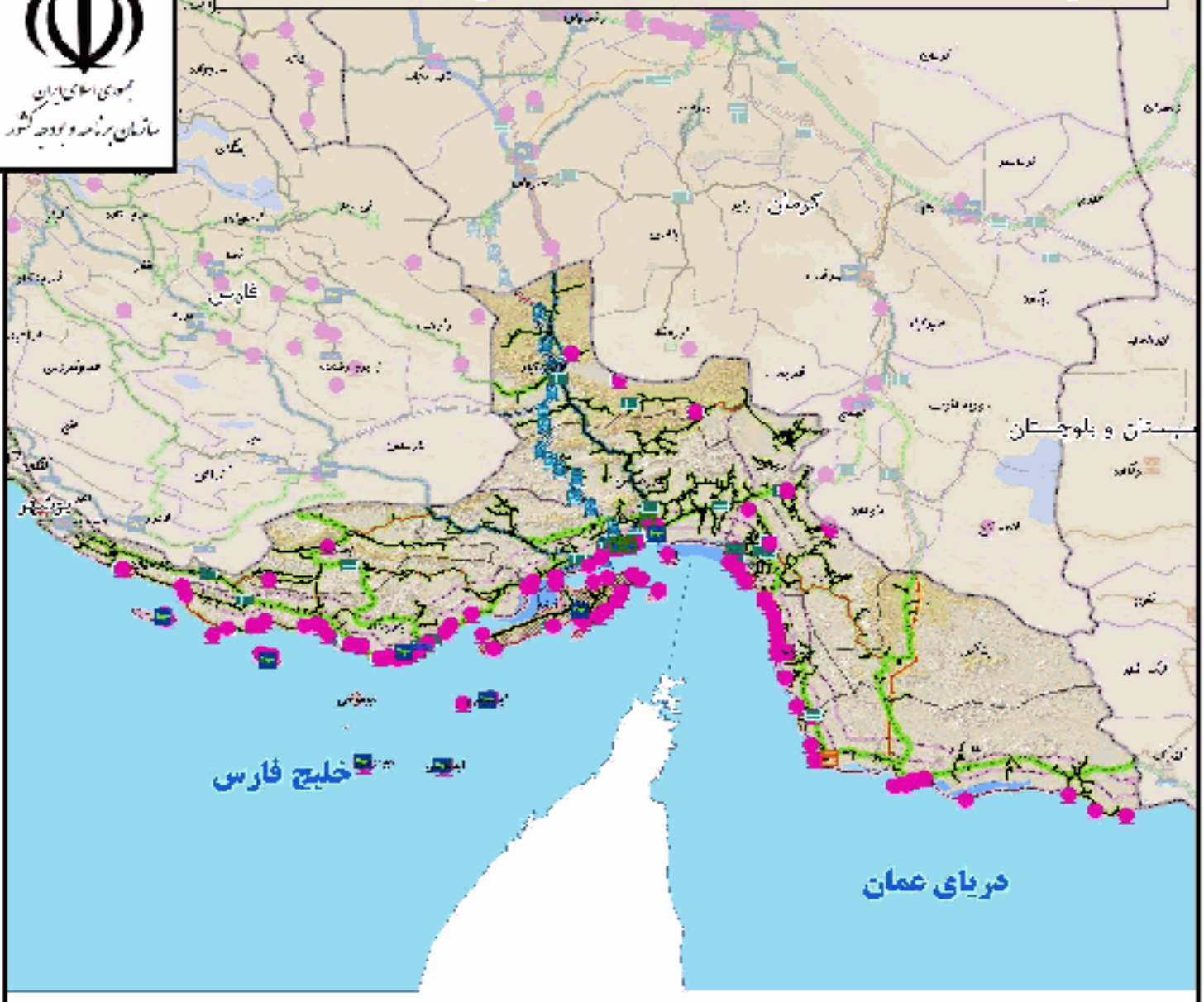

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سطح جمعیتی شهر

وضعیت عبور گاز

وضعیت خطوط

پهنه های نامناسب پتانسیل انرژی

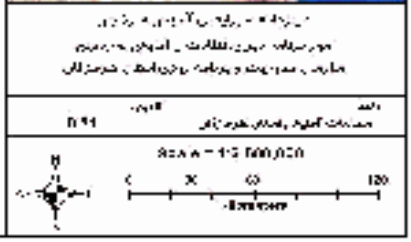

منابع آبی استان در افق طرح استان هرمزگان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

وضعیت تقاضا

خطوط انتقال آب در افق

ویژگی خطوط

مرزها

سازمان فضایی وضع افق استان هرمزگان

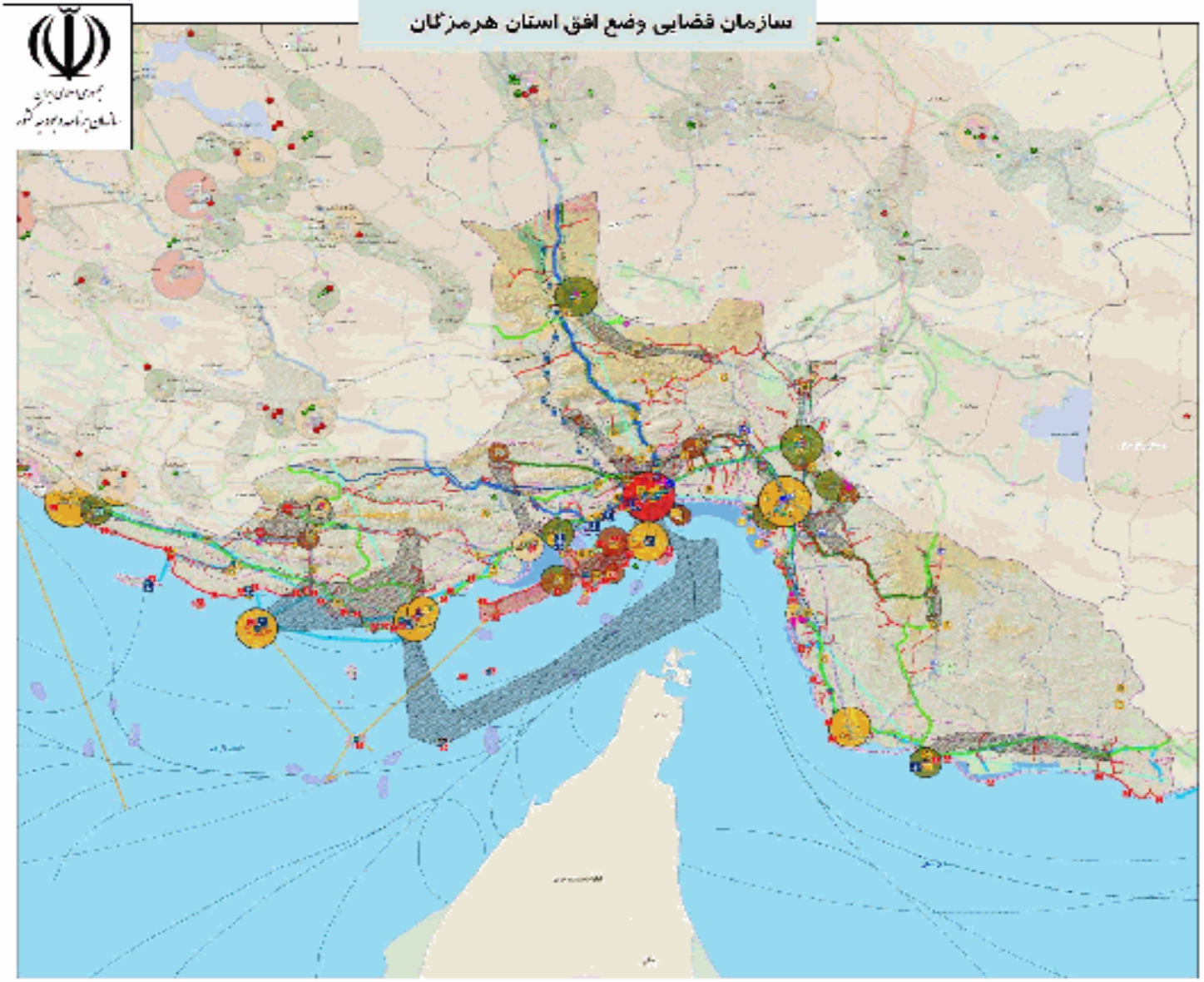

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان کرمان در افق ۱۴۱۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان کرمان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

شورایعالی آمایش سرزمین

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان کرمان به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

- اصلاح ساختار اقتصادی استان و منطقی نمودن سهم بخش‌های اقتصادی از طریق افزایش سهم ارزش افزوده بخش‌های خدمات و صنعت و معدن و کاهش سهم بخش کشاورزی؛
- ارتقاء رقابت‌پذیری اقتصادی استان از طریق افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی و دانش محوری توسعه در بخش صنعت و معدن و خدمات؛
- تبدیل استان به مهم‌ترین قطب معدنی کشور از طریق استفاده بهینه از قابلیت‌های معدنی استان؛
- تقویت قطب کشاورزی استان بالاخص جنوب استان از طریق توسعه و تکمیل زنجیره ارزش محصولات اصلی با تاکید بر ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید؛
- مدیریت پایدار منابع و مصارف آب استان افزایش بهره‌وری آب با تاکید منطقی‌سازی سهم بخش‌های اقتصادی استان؛
- توسعه و گسترش ظرفیت‌های گردشگری و صنایع دستی استان با هدف افزایش ارزش افزوده این بخش در اقتصاد استان؛
- بهینه سازی و افزایش بهره‌وری تولید و مصرف انرژی؛
- تقویت و ارتقاء خدمات برتر در سطح منطقه با توجه به مرکزیت استان در منطقه؛
- توانمندسازی و توزیع متوازن و متعادل جمعیت و سکونتگاه‌های استان؛
- کاهش عدم تعادل‌ها و دوگانگی اقتصادی، اجتماعی، تکنولوژیکی و جغرافیایی شمال و جنوب استان؛
- نظام متوازن خدمات و توسعه شبکه های زیر بنایی درون و برون استانی جهت پشتیبانی از پسکرانه‌های مکران؛
- توسعه خدمات نوین بازرگانی و تقویت زیرساخت‌ها و فعالیت‌های بازرگانی با توجه به قابلیت‌های توسعه مبادلات ملی و فراملی؛
- حفاظت فعال از منابع طبیعی و ذخائر زیست‌محیطی و مدیریت جامع پسماند و کاهش آلاینده‌های زیست محیطی؛

شورایعالی آمایش سرزمین

- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان؛

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- محصولات گلخانه‌ای در شهرستان‌های جیرفت،کهنوج، رودبار، فاریاب، قلعه گنج، منوجان، بم، نرماشیر و ارزوئیه
- تولید پسته درشهرستان‌های رفسنجان، انار، زرند، راور، کرمان، سیرجان وشهربابک
- تولید مرکبات در شهرستان‌های بم، جیرفت،کهنوج، منوجان، رودبار، فاریاب، قلعه‌گنج، نرماشیر، ریگان، فهرج، ارزوییه
- تولید خرما درشهرستان‌های بم، جیرفت،کهنوج، منوجان، رودبار، فاریاب، قلعه گنج، نرماشیر، ریگان، فهرج، ارزوییه
- تولید گردو در شهرستان‌های بافت، رابر، بردسیر و شهربابک
- تولید بادام در شهرستان‌های بافت، رابر، بردسیر و شهربابک
- تولید گل محمدی در شهرستان‌های بردسیر، بافت و رابر
- تولید زیره و گیاهان دارویی درشهرستان‌های بافت، جیرفت، رودبار، قلعه‌گنج، شهربابک، زرند وکوهبنان
- تولید کرک در شهرستان‌های بافت، سیرجان، بردسیر و رابر

صنعت و معدن

- مس و فرآوری آن در شهرستان‌های رفسنجان، شهربابک، عنبرآباد ، جیرفت و رابر
- زغال‌سنگ و فرآوری آن در شهرستان‌های کوهبنان، زرند و راور
- سنگ آهن، فولاد و فرآوری آن در شهرستان‌های سیرجان، بردسیر، کرمان و بافت
- تیتانیوم و فرآوری آن در شهرستان‌های کهنوج و فاریاب
- سنگ‌های قیمتی و فرآوری آن در شهرستان‌های کرمان و شهربابک
- کرومیت و فرآوری آن در شهرستان‌های فاریاب، منوجان و ارزوئیه

- منگنز و فراوری آن در شهرستان جیرفت
- طلا و فراوری آن در شهرستان فاریاب
- تولید خودرو در شهرستان بم
- ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلردر شهرستان‌های بم و رفسنجان
- ساخت تجهیزات الکتریکی در شهرستان‌های کرمان، بم و سیرجان
- تولید تجهیزات مخابراتی در شهرستان‌های کرمان، بم و سیرجان
- تولید تجهیزات پزشکی در شهرستان‌های کرمان، بم و سیرجان
- تولید رنگ، تولید روغن جلا، تولید جوهر چاپ در شهرستان‌های کرمان و رفسنجان
- ساخت محصولات دارویی، موادشیمیایی مورد استفاده در داروسازی و محصولات گیاهی دارویی در شهرستان‌های کرمان و رفسنجان
- ساخت لاستیک رویی (تایر) و تویی (تیوپ)، روکش مجدد و بازسازی لاستیک در شهرستان‌های کرمان، جیرفت و راور
- انبارکردن و انبارداری در شهرستان‌های سیرجان وبم
- فراوری محصولات کشاورزی مانند رب، چیپس‌پیاز و سیب زمینی، فراوری خرما و افشره مرکبات در شهرستان‌های جیرفت و عنبرآباد
- صنایع غذایی سنتی مانند کلمپه، کماچ سهن، قاووت، سوهان زرندی درشهرستان‌های کرمان ،زرند

گردشگری

- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های کرمان، بم، شهربابک، رفسنجان، سیرجان ، ارزوییه، نرماشیر و جیرفت
- گردشگری سلامت در شهرستان‌های کرمان، جیرفت، بم و سیرجان
- گردشگری طبیعی در شهرستان‌های بافت، رابر، ریگان، راور، رفسنجان،کرمان، ارزوییه و بردسیر
- صنایع دستی خصوصاً صنایع فرش دستباف، پته و صنایع مس و گلیم شریکی پیچ در شهرستان‌های راور، کرمان، زرند، جیرفت و سیرجان

شورایعالی آمایش سرزمین

خدمات

- خدمات برتر(بورس، مالی، بیمه، خدمات طراحی، مهندسی، خدمات حقوقی و حسابرسی و...) در شهرستان-های کرمان، سیرجان، رفسنجان، بم و جیرفت
- آموزش عالی در شهرستان کرمان
- ارائه خدمات لجستیک و پشتیبانی تولید به سواحل مکران در شهرستان‌های کرمان، سیرجان ، جیرفت ، بم و ریگان
- ارائه نقش بازرگانی و هاب مواصلاتی شمال به جنوب و غرب به شرق در شهرستان‌های سیرجان، رفسنجان، انار، بم، فهرج، زرند،کرمان و جیرفت

زیربنایی

- تولید انرژی پاک(خورشیدی) در شهرستان‌های کرمان، شهربابک، بردسیر، بافت و سیرجان
- تولید انرژی پاک(باد) در شهرستان رودبار جنوب، بردسیر، نرماشیر، فهرج و قلعه‌گنج
- محورهای مواصلاتی جاده‌ای در شهرستان‌های سیرجان، رفسنجان، انار، بم، فهرج، زرند، کرمان، جیرفت و شهربابک
- محورهای مواصلاتی ریلی در شهرستان‌های کرمان، سیرجان، زرند و بم
- محورهای مواصلاتی هوایی در شهرستان‌های کرمان، سیرجان، رفسنجان، بم و جیرفت

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- تولید پسته در شهرستان‌های رفسنجان، انار، زرند، راور، کرمان، سیرجان و شهربابک
- تولید مرکبات در شهرستان‌های بم، جیرفت،کهنوج، منوجان، رودبار، فاریاب، قلعه گنج، نرماشیر، ریگان، فهرج ، ارزوییه و کرمان
- تولید خرما در شهرستان‌های بم، جیرفت،کهنوج، منوجان، رودبار، فاریاب، قلعه گنج، نرماشیر، ریگان، فهرج، ارزوییه و کرمان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان مازندران

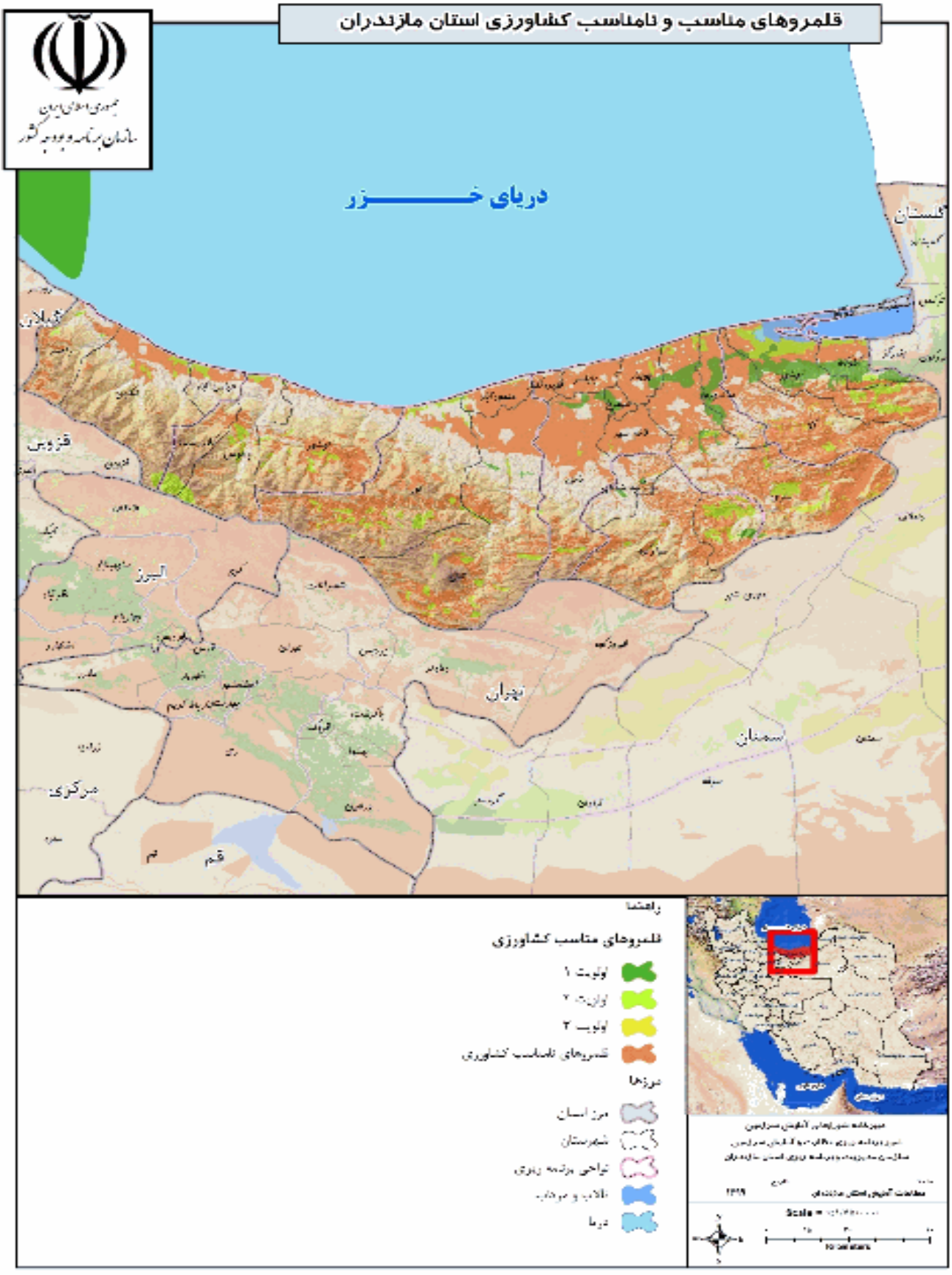

- تولید گردو و بادام در شهرستان‌های بافت، رابر ، بردسیر، شهربابک و سیرجان
- تولید زعفران در شهرستان‌های زرند، کرمان، سیرجان ، بافت، بردسیر و کوهبنان
- تولید زیتون در شهرستان‌های جیرفت، زرند و سیرجان
- تولید گل محمدی در شهرستان‌های بردسیر، بافت و رابر
- تولید زیره و گیاهان دارویی در شهرستان‌های کرمان، بم، جیرفت، شهربابک، راور بافت، زرند و رابر
- تولید کرک، پشم، عسل و سایر محصولات دامی در شهرستان‌های بافت، سیرجان، شهربابک، رودبار، بردسیر و رابر

صنعت و معدن

- صنایع تبدیلی و تکمیلی وابسته به کشاورزی خصوصا تولید انواع خشکبار
- مس و فرآوری آن در شهرستان‌های رفسنجان جیرفت، رابر و شهربابک
- زغال سنگ و فرآوری آن در شهرستان‌های کوهبنان، زرند و راور
- سنگ آهن و فرآوری آن (فولاد) در شهرستان سیرجان، بردسیر و کرمان
- تیتانیوم و فرآوری آن در شهرستان کهنوج و فاریاب
- سنگ‌های تزئینی، ساختمانی و قیمتی و فرآوری آن در شهرستان شهربابک، رفسنجان، جیرفت و کرمان
- کرومیت و فرآوری آن در شهرستان‌های فاریاب، جیرفت و ارزوئیه
- منگنز و فراوری آن در شهرستان جیرفت
- طلا و فراوری آن در شهرستان فاریاب
- تولید خودرو در شهرستان بم
- فراوری محصولات کشاورزی مانند رب، چیپس پیاز و سیب زمینی، فراوری خرما و افشره مرکبات در شهرستان‌های جیرفت و عنبرآباد
- ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلردر شهرستان‌های بم و رفسنجان
- ساخت تجهیزات الکتریکی در شهرستان‌های کرمان، بم و سیرجان
- تولید تجهیزات مخابراتی در شهرستان‌های کرمان، بم و سیرجان

- تولید تجهیزات پزشکی در شهرستان‌های کرمان، بم و سیرجان
- تولید رنگ، تولید روغن جلا، تولید جوهر چاپ در شهرستان‌های کرمان و رفسنجان
- ساخت محصولات دارویی، موادشیمیایی مورد استفاده در داروسازی و محصولات گیاهی دارویی در شهرستان‌های کرمان و رفسنجان
- ساخت لاستیک رویی(تایر) و تویی (تیوپ)، روکش مجدد و بازسازی لاستیک در شهرستان‌های کرمان، جیرفت و راور
- انبارکردن و انبارداری در شهرستان‌های سیرجان وبم
- صنایع غذایی سنتی مانند کلمپه، کماج سهن، قاووت، سوهان زرندی درشهرستان‌های کرمان ،زرند

گردشگری

- گردشگری طبیعی در شهرستان‌های در شهرستان‌های بافت، رابر، بردسیر، رفسنجان، ریگان، جیرفت و گردشگری تاریخی در شهرستان‌های کرمان، بم، سیرجان و گردشگری مذهبی در شهرستان‌های راور و کرمان
- صنایع دستی خصوصاً صنایع فرش دستباف و صنایع مس و گلیم شریکی پیچ در شهرستان‌های راور، کرمان، زرند، جیرفت و سیرجان

سایرخدمات

- خدمات برتر(بورس، مالی، بیمه، خدمات طراحی، مهندسی، خدمات حقوقی و حسابرسی و...) در شهرستان کرمان
- آموزش عالی و خدمات فنی و حرفه‌ای در شهرستان کرمان، سیرجان و رفسنجان
- ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در شهرستان‌های کرمان،بم، جیرفت و رفسنجان
- ارائه خدمات لجستیک و پشتیبانی تولید به سواحل مکران در شهرستان‌های بم، جیرفت،کهنوج، منوجان، رودبار، فاریاب، قلعه گنج، نرماشیر، ریگان و فهرج
- ارائه نقش بازرگانی و هاب مواصلاتی شمال به جنوب و غرب به شرق در شهرستان‌های سیرجان، رفسنجان، انار، بم، فهرج، زرند،کرمان و جیرفت

زیربنایی

شورایعالی آمایش سرزمین

- تولید و تامین انرژی برق و انرژی‌های تجدیدپذیر در شهرستان‌های کرمان، بردسیر، کهنوج و سیرجان
- محورهای مواصلاتی جاده‌ای در شهرستان‌های سیرجان، رفسنجان، انار، بم، فهرج، زرند، کرمان، جیرفت و شهربابک
- محورهای مواصلاتی ریلی در شهرستان‌های کرمان، سیرجان، زرند و بم
- محورهای مواصلاتی هوایی در شهرستان‌های کرمان، سیرجان، رفسنجان، بم و جیرفت

۲-۳-چشم‌انداز توسعه استان

استان کرمان در افق چشم انداز ۱۴۱۴ در پرتو کوشش مردم استان به عنوان مردمانی پویا و خلاق با مشارکت فعال تمامی ذینفعان و بهره‌مندی از ظرفیت خردمندان و نخبگان استان با استفاده مدبرانه از تمامی ظرفیت‌ها و پتانسیل های موجود استان، استانی است: توسعه یافته، برخوردار از عدالت همه جانبه با پیوندهای درون استانی و فرا استانی قوی، پاسخگو به نیازهای ملی، منطقه‌ای به ویژه به عنوان مهم‌ترین پسکرانه سواحل مکران و دست‌یافته به اقتصادی پیشتاز و پررونق با تکیه بر تولید و صادرات فراورده‌های معدنی، محصولات صنعتی و کشاورزی و ارائه خدمات گردشگری، بازرگانی و ترانزیت بین‌الملل که با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل دارای ویژگی‌های زیر است:

- توسعه‌یافته، آباد، پایدار و برخوردار از عدالت همه‌جانبه (فضایی، جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی) و فراگیر با تأکید بر کاهش عدم تعادل و توازن شمال و جنوب استان، دست‌یافته به اقتصادی پویا، پیشتاز و رقابتی با اولویت معدن، صنعت، کشاورزی، گردشگری و صنایع‌دستی
- دست‌یافته به صنایع و تکنولوژی برتر کشف، استخراج و فراوری معدنی به عنوان قطب اصلی معدنی ایران در مقیاس ملی و فراملی با تکیه بر توسعه بهره‌برداری، فرآوری و صادرات ذخائر ارزشمند مس، سنگ‌آهن، ذغال‌سنگ، کرومیت، تیتانیوم، سنگ‌های زینتی و غیره با تکمیل زنجیره تامین محصولات در سطح نواحی، استان و منطقه.
- نقش‌آفرین به عنوان قطب کشاورزی دانش بنیان با تأکید بر تولید و صادرات محصولات باغی، زراعی و دامی (پسته، خرما، مرکبات، کشت گلخانه‌ای، کشت جالیزی، و گیاهان دارویی و ....) در سطح ملی و فراملی

- ایفای نقش پشتیبان با ایجاد زیرساخت‌های لازم در جنوب استان برای ایجاد پسکرانه فعال در توسعه منطقه مکران با تاکید بر تامین مواد و محصولات دامی و لبنی و محصولات باغی و گلخانه‌ای و غیره
- برخوردار از صنعت ممتاز، با تکنولوژی های‌تک و دانش‌بنیان، انرژی‌های نو و تجدیدپذیر، صنایع متالوژی و ذوب فلزات، صنایع خودروسازی، صنایع شیمیایی و پتروشیمی و صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و صنایع دستی (با تاکید فرش، گلیم، پته و ..)
- ایفای نقش به عنوان یکی از مراکز گردشگری تاریخی و طبیعی کشور در سطح ملی و فراملی با محوریت شهرهای کرمان، بم و جیرفت و در پیوند با استان‌های یزد، هرمزگان و سیستان و بلوچستان در درون منطقه و تشکیل مربع گردشگری شیراز، اصفهان، یزد، کرمان در سطح ملی
- ایفای نقش منطقه‌ای در ارائه خدمات برتر (بورس، مالی، بیمه، خدمات طراحی، مهندسی، خدمات حقوقی و حسابرسی و...) با محوریت شهر کرمان
- برخوردار از شبکه هم‌پیوند حمل و نقلی با برخورداری از فرودگاه‌های با عملکرد بین‌المللی، ملی و محلی و نیز شبکه ریلی پیونددهنده شمال، جنوب، شرق و غرب استان و نیز شبکه زمینی توسعه یافته در سطح منطقه با امکان تبدیل شبکه‌ها به یکدیگر
- برخوردار از زیرساخت‌های مورد نیاز به منظور رونق بازرگانی (به‌ویژه تجارت الکترونیک) با تکیه بر تجهیز مراکز تخلیه و توزیع کالا در کرمان (مقیاس ملی و فراملی) و سیرجان (مقیاس ملی) و منطقه ویژه جازموریان
- ایفای نقش به عنوان یکی از مراکز خدمات پزشکی و توریسم درمانی (گردشگری سلامت) در سطح ملی و فراملی با تکیه بر مراکز درمانی تخصصی و فوق تخصصی پیشرفته
- نقش آفرینی شهرهای کرمان، سیرجان، جیرفت و بم به عنوان مراکز توسعه نواحی و برخوردار از نقش پشتیبان در ارتقاء عملکرد شهرهای پیرامونی و ناحیه
- نقش آفرین به عنوان مرکزیت هاب انرژی به ویژه انرژی‌های تجدیدپذیر با هدف شکل گیری قطب تجارت انرژی در منطقه

شورایعالی آمایش سرزمین

- برخوردار از توانمندی‌های لازم برای بهره‌برداری بهینه از منابع آب، مهار و انتقال آب(درون حوضه‌ای و بین حوضه‌ای) با اولویت شرب، بهداشت و صنعت، مدیریت و ارتقای بهره‌وری در شبکه‌های توزیع و تاکید بر استفاده از آب‌های غیر متعارف.

۲-٤-ماموریت‌های توسعه استان

- استخراج و فرآوری مواد معدنی از قبیل مس، زغال سنگ، آهن، کروم، تیتانیوم، خاک نسوز و سنگ‌های تزئینی و قیمتی و جلوگیری از خام‌فروشی مواد معدنی
- تکمیل و توسعه خوشه‌ها و زنجیره‌های تولید صنعتی، معدنی و کشاورزی با تاکید بر صنایع های‌تک و اقتصاد دانش بنیان
- اکتشاف مواد معدنی با توجه به قرارگیری استان در کمربند معدنی به خصوص در جنوب استان با توجه به پتانسیل‌های این منطقه
- حفظ و ارتقاء صنایع بزرگ موجود و در حال اجرای فولاد و پتروشیمی و استفاده از فناوری نوین
- افزایش بهره‌وری و تغییر الگوی کشت از کشت‌های آب بر به کشت‌های گلخانه‌ای و تاکید بر محصولات رقابتی و صادراتی مثل پسته، مرکبات، خرما، گردو، بادام، گل محمدی، گیاهان دارویی، کرک و پشم، حفظ و احیاء قنوات
- مدیریت و ارتقا بهره‌وری و ایجاد توانمندی‌های لازم برای بهره‌برداری و مصرف بهینه منابع آب و انتقال آب درون (حوضه‌ای و بین حوضه‌ای) با اولویت شرب و صنعت
- تقویت بخش خدمات در راستای افزایش سهم بخش خدمات از تولید ناخالص داخلی استان
- استفاده از مزیت‌های گردشگری تاریخی، فرهنگی و طبیعی و تشکیل مربع گردشگری شیراز، اصفهان، یزد و کرمان در سطح ملی
- استفاده از مؤسسات تحقیقاتی و واحدهای فناوری برتر و دانش بنیان با وجود ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های استان به عنوان بستر ایجاد فرصت‌های شغلی جدید
- تقویت شبکه حمل و نقل جاده‌ای استان با توجه به نقش ترانزیتی استان و لزوم اتصال سواحل مکران و ایجاد شبکه هم‌پیوندی قوی و کارآمد در منطقه

- متنوع‌سازی شبکه هم‌پیوند هوایی و ریلی استان با توجه به زیرساخت‌های موجود از طریق احداث محورهای جدید و اتصال آنتنی محورهای ریلی استان و استفاده از ظرفیت باربری هوایی
- مدیریت کنترل و نظارت بر بارگذاری فعالیت‌ها در پهنه استان با توجه به حادثه خیز بودن استان (زلزله، سیل و...) و توجه به نقش محوری استان با توجه به مرکزیت آن در تقویت پدافند غیر عامل در منطقه
- تولید و توسعه انرژی تجدیدپذیر و تشکیل هاب منطقه‌ای انرژی برای تامین نیازهای استان و صادرات از استان و کشور
- ساماندهی و تقویت منظومه‌های روستایی جهت ایجاد اشتغال پایدار و تقویت سلسله مراتب نظام سکونت گاهی استان با توجه به درصد جمعیت قابل ملاحظه استان
- تقویت شهرهای کرمان، سیرجان، جیرفت، بم و رفسنجان به عنوان مراکز توسعه منطقه و نواحی و برخوردار از نقش پشتیبان در ارتقاء عملکرد شهرهای پیرامونی و ناحیه
- تقویت شهرهای میانی برای مدیریت و کنترل مهاجرت‌های درون استانی و جلوگیری از حاشیه‌نشینی با تقویت زیرساخت‌های روستا، شهرهای استان
- تعادل و توازن در توزیع فعالیت و خدمات جهت ایجاد فرصت‌های اشتغال برای کاهش شکاف توسعه پهنه-های کمتر توسعه یافته به ویژه در جنوب و شرق استان از طریق تمرکز بر مزیت‌های مناطق
- تقویت سرمایه‌های اجتماعی استان و تقویت روحیه مشارکت‌جویی مردم استان در فعالیت‌های اقتصادی و مناسبت‌های ملی و مذهبی

۲-۵-راهبردهای پابرجا

صنعت

- افزایش سهم ارزش افزوده بخش صنعت از تولید ناخالص داخلی استان با تاکید بر قابلیت‌های معدنی، کشاورزی و صنایع دستی از طریق توسعه و تکمیل زنجیره‌ها و خوشه‌های صنعتی با محوریت زنجیره‌های فولاد، پتروشیمی و صنایع وابسته به مس و خودرو و... با تاکید بر ایجاد واحدهای صنعتی متوسط

معدن

- افزایش سهم ارزش افزوده بخش معدن از تولید ناخالص داخلی استان از طریق افزایش تولید و فرآوری محصولات معدنی و حفظ ارزش افزوده این بخش با جلوگیری از خام‌فروشی با توجه به فناوری‌های جدید
- استفاده بهینه از قابلیت‌های معدنی استان و اجرای طرح‌های اکتشاف به خصوص در جنوب استان با توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نهفته در این منطقه

آب وکشاورزی

- تکمیل زنجیره‌های ارزش و تولید محصولات کشاورزی با تاکید بر محصولات گلخانه‌ای
- افزایش بهره‌وری آب در بخش کشاورزی با اصلاح الگوی کشت و بهینه‌سازی ساختار اقتصادی (افزایش سهم صنعت و خدمات و کاهش سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی)
- انتقال آب دریا برای مصارف شرب و صنعت
- انتقال آب بین‌حوضه ای برای مصارف شرب

محیط زیست و منابع طبیعی

- توسعه و تقویت حفاظت از منابع طبیعی و ذخائر زیست محیطی
- افزایش مدیریت جامع بر پسماند و کاهش آلاینده‌های زیست محیطی

انرژی

- توسعه و تقویت تولید انرژی با بهره‌وری بالا با تاکید بر انرژی‌های پاک (خورشیدی و بادی) و تجدیدپذیر
- افزایش بهره‌وری در خطوط انتقال انرژی و در بخش مصرف

حمل و نقل

- تقویت و توسعه شبکه زیربنایی جاده‌ای- ریلی و هوایی از طریق تقویت نقش مواصلاتی استان و تقویت پیوند بین مراکز اصلی منطقه
- تقویت ارتباط استان (با تاکید بر جنوب استان) با منطقه مکران برای ایفای نقش پسکرانه فعال

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه زیر ساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

گردشگری

- افزایش ماندگاری گردشگران داخلی و خارجی از طریق ایجاد محورهای گردشگری، توسعه اقامتگاه‌های بوم گردی، آموزش و تقویت نهادها و ساختارهای بخش گردشگری استان و استفاده بهینه از ظرفیت‌های صنایع دستی استان به خصوص فرش دستباف و توسعه گردشگری سلامت

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- تعادل در سلسله مراتب نظام شهری با تاکید بر تقویت شهرهای میانی استان
- توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی از طریق ساماندهی و تقویت منظومه‌های روستایی با تاکید بر تعادل‌بخشی سلسله مراتب نظام سکونتگاهی روستاهای استان

بازرگانی

- افزایش توان خدمات بازرگانی استان و توسعه و تعمیق روابط و پیوندهای اقتصادی منطقه‌ای، ملی و فراملی

اقتصادی

- توسعه و تجهیز زیرساخت‌های استان در راستای اصلاح ساختار اقتصادی

خدمات برتر

- توسعه خدمات برتر و دانش بنیان در سطح منطقه

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان(تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت واستقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول استقرار جمعیت شهری در محور کرمان-رفسنجان، کرمان- سیرجان و کرمان-زرند
- اولویت اول استقرار جمعیت روستایی در محور جیرفت تا رودبار و منوجان به عنوان کانون اولویت‌دار جمعیت روستایی استان
- اولویت دوم استقرار جمعیت شهری در پهنه شرقی استان شامل شهرستان‌های بم، نرماشیر، فهرج و ریگان
- اولویت دوم استقرار جمعیت روستایی در پهنه جنوب‌غربی استان شامل شهرستان‌های بافت، ارزوئیه، فاریاب و رابر

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

- اولویت اول در پهنه جنوبی استان به عنوان قلمرو اصلی بخش کشاورزی و فعالیت‌های مرتبط با باغداری و محصولات جالیزی و دامپروری با تاکید بر کاشت محصولات گلخانه‌ای
- اولویت دوم پهنه شمال و غرب استان از قلمروهای اولویت‌دار توسعه کشاورزی با تاکید بر محصول پسته
- اولویت سوم پهنه شمال غربی (شهرستان شهربابک)، غرب استان(بافت و رابر)، جنوب استان (رودبار جنوب) با تاکید بر محصولات دامی و فرآورده‌های مرتبط با آن
- اولویت چهارم در شهرستان‌های کرمان، جیرفت، رابر، بافت، بردسیرو کوهبنان در تولید گیاهان دارویی، عسل و زیره

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی ومعدنی

- اولویت اول در شمال و شمال غرب استان شامل شهرستان‌های سیرجان، رفسنجان، کرمان و زرند
- اولویت دوم ایجاد صنایع متوسط وکوچک در پهنه جنوبی استان، با تمرکز بر صنایع فرآوری محصولات کشاورزی به خصوص خشکبار
- اولویت سوم اکتشافات پهنه‌های معدنی در جنوب استان با توجه به کانسارهای معدنی موجود در منطقه

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش گردشگری

- اولویت اول توسعه گردشگری درکویر لوت به عنوان یکی از مقاصد گردشگری با توان و ظرفیت بالا، محور کرمان- شهداد (طبیعی)، کرمان- ماهان (تفریحی/تاریخی)، کرمان-راین، بم (تاریخی/ فرهنگی)، کرمان- شهربابک(طبیعی/ تاریخی)، کرمان- بافت - رابر(طبیعی)، کرمان-کوهپایه(تفریحی)، کرمان- ساردوئیه - جیرفت(طبیعی و تاریخی)، کرمان- راور و کرمان- جوپار(مذهبی) و ارزوئیه(تپه یحیی-تاریخی)
- اولویت دوم توسعه صنایع دستی استان خصوصاً صنایع فرش دستباف، پته و صنایع مس در شهرستان‌های راور، کرمان، زرند، جیرفت و سیرجان

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

- خدمات حمل ونقل وترانزیت در نواحی ۹ و ۱۰ شامل شهرستان سیرجان، شهربابک، انار و کرمان
- خدمات بهداشتی درمانی در نواحی ۳و ۶ شامل شهرستان‌های کرمان، بم و جیرفت

- خدمات آموزشی و فن‌آورانه در نواحی ۱ و ۵ شامل شهرستان‌های کرمان و رفسنجان
- خدمات برتر(بورس، مالی، بیمه، خدمات طراحی، مهندسی، خدمات حقوقی و حسابرسی و...) در نواحی ۱ و ۶ شامل شهرستان‌های کرمان و جیرفت

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی–حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- پهنه شرقی استان (کویرلوت) با بیش از ۶۰ هزار کیلومتر مربع بعنوان مهم ترین قلمرو نامناسب استقرار جمعیت
- پهنه‌های جازموریان، کفه نمک سیرجان و بیش از ۲۵ کانون عمده فرسایش بادی
- مناطق چهارگانه حفاظت شده، حریم گسل و رودخانه‌ها و اراضی دارای ارزش حفاظتی و مناطق با شیب زیاد

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت‌ها

- کویرلوت، تالاب‌ها به خصوص تالاب جازموریان، کفه نمک سیرجان و کانون‌های فرسایش بادی
- حریم گسل‌ها، رودخانه‌ها و نیز حفظ حریم زیرساخت‌های انسانی به مانند حریم شهرها و روستاها، حریم راه‌ها و خطوط انتقال انرژی، برق، گاز و...

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت کشاورزی

- قلمروهای دارای محدودیت طبیعی (شیب بالا، نواحی کوهستانی، بیابان‌ها، کویرلوت، کفه نمک سیرجان و تالاب جازموریان) در پهنه شمالی، غربی و شرق استان
- قلمروهای با کاهش شدید کمیت و کیفیت منابع آب به ویژه در محدوده‌های مطالعاتی ممنوعه استان و دارای فرونشست، عمدتا در پهنه‌های شمالی و غربی استان

قلمروهای دارای محدودیت‌های توسعه فعالیت‌های صنعتی ومعدنی

- قلمروهای دارای محدودیت‌های طبیعی در استان از قبیل کویرلوت،کفه نمک سیرجان، تالاب جازموریان و کانون‌های فرسایش بادی در پهنه شمالی و شرق و غرب استان
- قلمروهای دارای محدودیت‌های ناشی از بلایای طبیعی از قبیل حفظ حریم گسل‌ها، رودخانه‌ها و دریاچه‌ها

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان مازندران

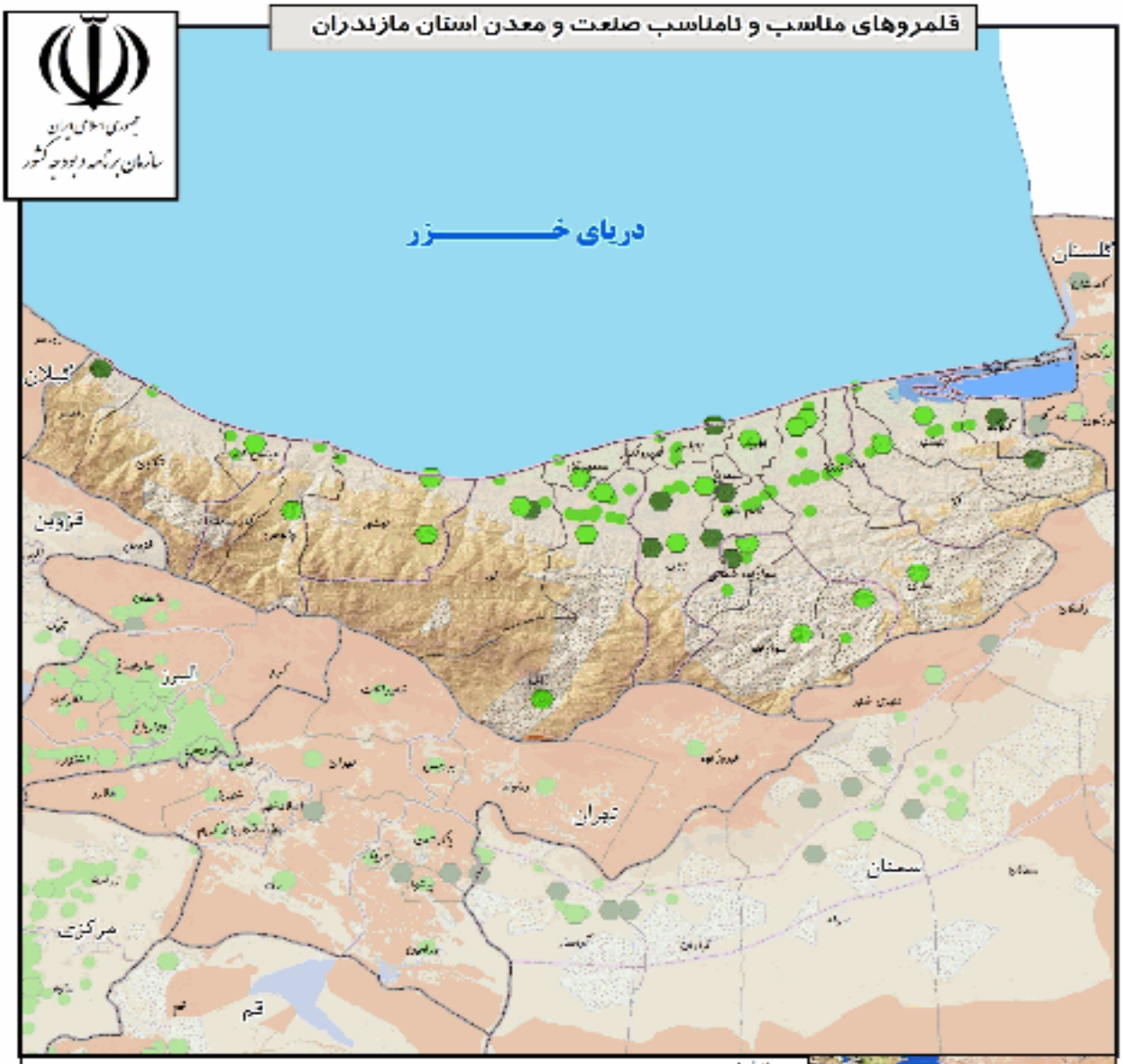

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- زمین صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- حواشی برنده زیری
- ملایر و مرداب
- دریا

- قلمروهای دارای محدودیت‌های ناشی از قوانین و مقرارت، شامل حریم شهرها و روستاها، مناطق حفاظت-شده جنگل‌ها، مراتع و مناطق دارای ارزش حفاظتی و حریم زیرساخت‌ها از قبیل خطوط برق، راه‌ها و گاز.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان کرمان به قرار زیر است:

۳-۱-تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

بخش کشاورزی

- شهرستان کرمان در تولید پسته، زعفران، دامپروری صنعتی و پرورش قارچ
- شهرستان بردسیر در تولید دامپروری صنعتی، گردو و غلات
- شهرستان‌های بم، نرماشیر، فهرج و ریگان به عنوان قطب تولید خرما و صنایع تبدیلی وابسته
- شهرستان‌های زرند،کوهبنان و راور در تولید پسته و زعفران
- شهرستان رفسنجان و انار در تولید پسته و فراوری آن
- شهرستان ارزوئیه در تولید گندم، جو، ذرت و مرکبات
- شهرستان‌های بافت و رابر در تولید دام و طیور، گردو، ذرت، زعفران، عسل و گیاهان دارویی
- شهرستان شهربابک در تولید پسته، بادام، محصولات دامی و پرورش طیور
- شهرستان جیرفت وعنبرآباد در تولید مرکبات، خرما و محصولات گلخانه‌ای
- شهرستان فاریاب در تولید خرما، محصولات جالیزی و گلخانه‌ای
- شهرستان کهنوج، منوجان، قلعه‌گنج ورودبارجنوب در تولید محصولات کشاورزی زراعی، جالیزی، گلخانه-ای، خرما، دامپروری و فراوری آنها
- شهرستان سیرجان در تولید زعفران، پسته، بادام، گردو و غلات

بخش صنعت و معدن

- شهرستان سیرجان در تکمیل و توسعه معادن و توسعه زنجیره‌های فراوری محصولات معدنی(فولاد)
- شهرستان کرمان و بردسیر به عنوان قطب صنعتی و صنایع پایین دستی پتروشیمی
- شهرستان‌های بم، نرماشیر، فهرج و ریگان در صنایع مرتبط با خودروسازی
- شهرستان‌های زرند، کوهبنان و راور در صنایع‌دستی (فرش)، استخراج معدن(ذغال سنگ) و صنایع بزرگ مادر

- شهرستان‌های رفسنجان و انار در صنایع معدنی، تکمیل و توسعه واحدهای صنعتی و فراوری محصولات معدنی (مس)
- شهرستان‌های جیرفت، عنبرآباد و فاریاب در استخراج مواد معدنی و فرآوری آن
- شهرستان‌های ارزوئیه، بافت و رابر در صنایع معدنی بخصوص مس و کروم
- شهرستان‌های کهنوج، منوجان، قلعه‌گنج و رودبارجنوب در اکتشاف مواد معدنی و صنایع وابسته به آن(تیتانیوم)، فراوری محصولات کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی
- شهرستان شهربابک در توسعه معادن و ایجاد خوشه‌های مرتبط با معدن (مس و فیروزه)

بخش زیربنایی

- شهرستان کرمان درتولید برق از طریق نیروگاه سیکل ترکیبی، تولید انرژی پاک خورشیدی، حمل و نقل ریلی، حمل و نقل جاده‌ای و حمل و نقل هوایی
- شهرستان بردسیر در تولید انرژی پاک خورشیدی، حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان‌های بم، نرماشیر ، فهرج و ریگان در حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان زرند در حمل و نقل جاده‌ای و حمل و نقل ریلی
- شهرستان راور در حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان‌های رفسنجان و انار در حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان جیرفت در حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان‌های بافت و رابر در حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان‌های کهنوج در تولید برق از طریق نیروگاه سیکل ترکیبی
- شهرستان‌های منوجان در حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان رودبارجنوب در تولید انرژی پاک بادی
- شهرستان شهربابک در حمل و نقل جاده‌ای
- شهرستان سیرجان در تولید انرژی پاک خورشیدی، حمل و نقل ریلی و جاده‌ای

بخش خدمات

- شهرستان کرمان در گردشگری طبیعی و اکوتوریسم، گردشگری سلامت، خدمات برتر(بورس، مالی و ...) در سطح منطقه، خدمات بهداشتی و درمانی و خدمات آموزشی با تاکید بر پارک‌های علم و فن آوری و اقتصاد دانش بنیان
- شهرستان بم در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، خدمات آموزشی، خدمات گردشگری تاریخی و گردشگری سلامت
- شهرستان ریگان در گردشگری طبیعی
- شهرستان‌های زرند، کوهبنان و راور در ارائه خدمات گردشگری معدنی و صنایع دستی (فرش دستباف)
- شهرستان رفسنجان در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی و خدمات آموزشی و خدمات گردشگری تاریخی و معدنی
- شهرستان جیرفت در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، خدمات آموزشی، خدمات گردشگری تاریخی و گردشگری سلامت
- شهرستان‌های بافت و رابر در ارائه خدمات گردشگری طبیعی و اکوتوریسم
- شهرستان‌های منوجان و قلعه گنج در ارائه گردشگری تاریخی و طبیعی
- شهرستان شهربابک در ارائه خدمات گردشگری تاریخی
- شهرستان سیرجان در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، خدمات آموزشی ، خدمات گردشگری تاریخی و اکوتوریسم،گردشگری سلامت ، صنایع دستی ، خدمات مرتبط با حوزه حمل و نقل و ترانزیت کالا

۳-۲-سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

بازرگانی

- بسترسازی جهت بهبود فضای کسب و کار بخصوص تسهیل در امر صادرات و بازرگانی در استان
- ارتقاء توان مبادلات و سرمایه گذاری داخلی و خارجی
- توسعه و تعمیق روابط و پیوندهای اقتصادی منطقه‌ای و فراملی
- تقویت گمرکات استان در ترانزیت کالاهای صادراتی استان و منطقه
- حمایت از فعالیت‌های بورس منطقه‌ای در استان

- ساماندهی و اصلاح شبکه‌های توزیع کالاها و خدمات در استان
- توسعه و ساماندهی مراکز نگهداری کالا شامل انبارهای مکانیزه، سیلو و سردخانه
- افزایش توان تخصصی در بازرگانی نوین و توسعه تجارت الکترونیک

صنعت و معدن

- تکمیل زنجیره‌های تولید و شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی(فولاد)
- شکل‌گیری فن‌آوری‌های پیشرفته صنعتی و گسترش واحدهای تحقیق و توسعه
- توانمندسازی صنایع کوچک و متوسط و افزایش توان رقابتی آنها در پیوند با صنایع بزرگ
- گسترش تشکل‌های تخصصی صنعتی و افزایش نقش آنها در تصمیم‌سازی
- توسعه صنایع قطعه‌سازی، پشتیبان حمل و نقل، تجهیزات حمل و نقل ریلی و هوایی
- توسعه صنایع تبدیلی و جنبی محصولات کشاورزی در راستای دست‌یابی به کشاورزی تجاری مدرن و پایدار
- افزایش جذب سرمای‌گذاری داخلی و خارجی در بخش معدن
- استفاد از تکنولوژی‌های نوین در بخش استخراج معدن
- ارتقای بهروری عوامل، ارتقای سطح تکنولوژی و بازسازی و نوسازی ماشین‌آلات تولیدی در بخش معدن
- حمایت از طرح‌های تکمیلی و توسعه زنجیر ارزش در بخش معدن استان

کشاورزی

- ترویج تولید محصولات کشاورزی خارج از فصل، تغییر الگوی کشت و امکان توسعه کشت متراکم و گلخانه‌ای
- ترویج مؤسسات تحقیقاتی و واحدهای فن‌آوری دانش بنیان در بدنه کشاوزی استان و توسعه دامپروری صنعتی و نیمه‌صنعتی و فراوری محصولات دامی
- ترویج بهره‌برداران کشاورزی به پیروی از اندازه‌های فنی و نوسازی ادوات کشاورزی با بهره‌گیری از دانش نوین
- تکمیل زنجیره و فعالیت‌های کشاورزی مکمل و پشتیبان بخش صنعت

آب

- ایجاد نظام جامع مدیریت چرخه آب بر اساس اصول توسعه پایدار

شورایعالی آمایش سرزمین

- انتقال آب بین‌حوضه‌ای جهت تامین آب شرب استان
- انتقال آب دریا جهت تامین آب شرب و صنعت
- تغذیه مصنوعی سفره‌های زیرزمینی در دشت‌های با بیلان منفی
- بازسازی شبکه‌های انتقال و توزیع آب فرسوده بخصوص در مناطق شهری
- ارتقاء کیفیت و دسترسی‌پذیری آب شرب برای همه سکونتگاه‌های استان
- مدیریت منابع آب و تعادل بخشی به مصارف آب با توجه به منابع
- جلب مشارکت استان‌های دارای منافع مشترک در حفاظت از منابع آب
- کاهش هدررفت منابع(آب، خاک و انرژی) در راستای توسعه پایدار

محیط زیست

- کاهش آلودگی‌های ناشی از فعالیت واحدهای صنعتی و معدنی بزرگ استان
- لزوم مکان‌گزینی فعالیت‌ها ی بزرگ صنعتی و معدنی در پهنه سرزمین با توجه به توان اکولوژیک و ملاحظات زیست محیطی
- توسعه حفاظت و حمایت از جنگل‌ها و مراتع
- افزایش مقابله با پدیده گرد و غبار و کنترل کانون‌های فرسایش بادی
- توسعه آبخیزداری و آبخوانداری
- گسترش آموزش و ترویج فرهنگ منابع طبیعی با مشارکت جوامع محلی

انرژی

- استفاده از پتانسیل‌های فراوان انرژی خورشیدی و امکان بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدشونده باد، زیست-توده و توسعه آن به ویژه در نواحی شمال و شرق
- توسعه شبکه گاز به کل استان بخصوص جنوب و شرق استان و بهره‌مندی روستاهای استان از نعمت گاز
- توسعه و اصلاح شبکه‌های برق و گاز با افزایش اتصالات شبکه‌ای و کاهش ریسک نوسان و قطعی برق
- تقویت و تکمیل شبکه انتقال انرژی برای صدور برق پاک به منطقه مکران و استان‌های همجوار

حمل و نقل

- ایجاد، توسعه و اتصال به کانون حمل و نقل چندوجهی

- تقویت شبکه‌های حمل و نقلی استان در راستای محورهای توسعه‌ای
- تامین و تجهیز امکانات حمل و نقل کالا و مسافر برای تثبیت نقش منطقه‌ای، ملی و فراملی استان
- اصلاح، تجهیز و مرمت شبکه راه‌های روستایی و تقویت پیوند مراکز سکونتگاهی روستایی به کانون‌های شهری
- تقویت شبکه حمل و نقل ریلی و تسهیل جهت اتصال به شبکه بین‌المللی حمل و نقل ریلی خصوصاً در محور شمال – جنوب کشور
- توسعه و تقویت امکانات فرودگاهی و گسترش عملکرد باربری

- ارتباطات

- توسعه شبکه‌های IT , ICT درشهرهای کوچک و روستاها
- توسعه و بهبود زیرساخت‌های مخابراتی و افزایش پهنای باند و سرعت خطوط انتقال اطلاعات و اینترنت

نظام سکونتگاهی

- ساماندهی حاشیه‌ها و سکونتگاه‌های غیررسمی و سکونتگاههای در معرض آسیب ناشی از تعارض
- تهیه طرح کاداستر سراسری استان در تمامی پهنه‌ها توجه به اهمیت مالکیت اراضی در برنامه‌ریزی توسعه و کنترل تغییر کاربری و خشکسالی استان
- کنترل و نظارت بر ساخت و ساز و جلوگیری از تصرف اراضی ملی در روستاها و حاشیه شهرها
- پرهیز از توسعه افقی و جلوگیری از گسترش بی‌رویه شهرها
- ساماندهی اسکان غیررسمی در شهرهای کرمان، رفسنجان، سیرجان و بم و توانمندسازی، بهسازی و سالم-سازی بافت اجتماعی مناطق حاشیه‌نشینی شهرها به‌منظور جلوگیری از شکل‌گیری رفتارهای ناهنجار اجتماعی
- اعمال ضوابط موجود و تدوین مقررات معماری شهرسازی مبتنی بر دانش و فن‌آوری نوین در ساخت و سازها برای مقاوم سازی در برابر مخاطرات محیطی

فرهنگ و هنر

- سرمایه‌گذاری، تقویت و بهبود زیرساخت‌های لازم به منظور شناسایی و توسعه توانمندی‌های فرهنگی و هنری استان

- ایجاد و گسترش و تجهیز مراکز و تشکل‌ها برای تحکیم پیوندهای مذهبی، اجتماهی و فرهنگی میان کانون‌ها و جوامع مذهبی و دینی استان
- ایجاد تمهیدات و امکانات لازم به منظور توسعه اجتماعی و گسترش و مشارکت مدنی آحاد مردم.
- توزیع عادلانه درآمد و ثروت و خدمات در سطح استان با هدف رفع نابرابری‌های اجتماعی- فرهنگی

گردشگری

- ایجاد زیرساخت‌های لازم جهت توسعه گردشگری طبیعی و کویرگردی در شرق، جنوب و مرکز استان
- ارتقای ظرفیت‌های گردشگری از جمله اقامتگاه‌های بوم‌گردی و هتل‌ها بخصوص در جنوب و شرق استان با تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
- حفظ و صیانت و استفاده بهینه از هنرهای سنتی و صنایع دستی و بومی استان و حمایت از ایجاد کارگاه‌ها، نمایشگاه‌ها و بازارچه‌های موقت و دائمی صنایع دستی
- توسعه صنعت گردشگری استان با اتکا به گسترش و تقویت اکوتوریسم و ظرفیت‌های با ارزش تاریخی و فرهنگی استان.

آموزش

- فراهم نمودن شرایط و سازوکارهای مناسب برای ارتباط کارآمد و مستمر بین مراکز آموزش‌های پژوهشی و بخش‌های اجرایی و تولیدی(صنعت و دانشگاه) استان
- توجه ویژه به استانداردسازی فضاهای آموزشی عمومی و عالی استان
- فراهم سازی تسهیلات لازم برای گسترش و به روز رسانی مراکز فنی و حرفه ای رسمی و غیر رسمی

بهداشت

- تقویت توان خدمات آموزشی و درمانی در استان و ایجاد عدالت فضایی در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در سطح استان
- گسترش و بهبود زیرساخت‌های خدمات بهداشتی و درمانی، ارتقاء کیفیت جهت رسیدن به سطح استاندارد ملی

سرمایه اجتماعی

- ارتقاء مشارکت اجتماعی در تمام بخش‌ها و سطوح تصمیم‌گیری استان و ارتقاء اعتماد و همبستگی اجتماعی

تربیت بدنی

- ایجاد و تقویت زیرساخت‌های سلامت و تاسیسات ورزشی در سراسر استان
- تقویت ورزش قهرمانی با توجه به قابلیت‌های استان
- توسعه ورزش‌های همگانی جهت ایجاد شور و نشاط و ارتقاء سلامت عمومی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- ارتقای خدمات امدادی استان کرمان
- ملاحظات پدافند غیرعامل در زمان‌های بحران و توسعه امداد و نجات هوایی
- نظارت بر ساخت و ساز و کسب اطمینان از مهندسی‌بودن سازه‌ها و تاسیسات با توجه به مخاطره‌آمیز بودن استان

اقتصاد و سرمایه گذاری

- ارتقا شاخص‌های مرتبط با بهبود فضای کسب و کار
- توسعه و تنوع بخشی به فعالیت‌های اقتصادی با توجه به توانمندی و مزیت‌ها
- توسعه صادرات در محصولات دارای مزیت
- تنوع بخشی به بازارهای مالی به منظور کاهش خروج سرمایه و جذب سرمایه‌های جدید
- ارتقای بهره‌وری در بخش‌های اقتصادی

مدیریت نهادی

- برنامه‌ریزی مستمر برای اصلاح ساختار اقتصادی استان و متعادل‌سازی سهم بخش‌های اقتصادی
- تقویت نظام برنامه‌ریزی استان و حرکت برمبنای اسناد بالادستی از طریق تقویت شورای توسعه و برنامه ریزی استان و کارگروه‌های تخصصی ذیل شورا
- افزایش هماهنگی منطقه‌ای با تعامل و جلب مشارکت استان‌های منطقه ۸ در راستای دستیابی به اهداف آمایش ملی
- کاهش بخشی‌نگری و ایجاد تعامل سازنده بین دستگاه‌های استان از طریق استمرار فعالیت گروه‌های کاری تخصصی کارگروه آمایش

۳-۳-تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

ناحیه شمال (کرمان، راور، زرند، کوهبنان، رفسنجان و بردسیر)

- قطب تولید مواد معدنی مس،آهن، زغال سنگ و ... و صنایع مرتبط با عملکرد فراملی و ملی
- قطب تولید پسته با عملکرد فراملی و ملی و ایجاد خوشه صنعتی پسته
- قطب خدمات اداری و مالی با عملکرد منطقه‌ای و استانی
- مرکز پیوندهای تجاری و خدماتی استان با عملکرد منطقه‌ای و ملی
- مقصد گردشگری با توجه به ظرفیت‌های بالای جذب گردشگر در منطقه و تولید صنایع‌دستی متنوع با قابلیت صادراتی و وجود مزار مطهر سردار سلیمانی
- ارائه دهنده خدمات آموزشی و بهداشتی با عملکرد منطقه‌ای
- قطب تولید انرژی پاک و تجدیدپذیر با عملکرد منطقه‌ای و ملی

ناحیه جنوب (قلعه‌گنج، منوجان، جیرفت، عنبرآباد، فاریاب، کهنوج و رودبار جنوب)

- قطب کشاورزی در تولید محصولات جالیزی و کشت گلخانه‌ای با عملکرد منطقه‌ای و ملی
- قطب صنعت به ویژه صنایع تبدیلی مرتبط با فراوری محصولات کشاورزی با عملکرد منطقه‌ای و ملی
- فراوری محصولات معدنی از جمله تیتانیوم و کروم با عملکرد منطقه‌ای
- پرورش دام سبک و سنگین بصورت صنعتی و نیمه صنعتی با عملکرد ملی و منطقه‌ای
- قطب گردشگری تاریخی، فرهنگی و اکوتوریسم با عملکرد منطقه‌ای

ناحیه شرق (بم، نرماشیر، فهرج و ریگان)

- صنعت و به طور عمده صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در قالب خوشه‌های صنعتی خرما با عملکرد منطقه-ای
- قطب صنعت خودروسازی منطقه به عنوان یک محرک توسعه در ناحیه با عملکرد منطقه‌ای و ملی
- نقش کریدور ارتباطی با مرز پاکستان در میرجاوه و بندر چابهار و سیستان و بلوچستان با عملکرد منطقه‌ای و ملی
- قطب گردشگری با توجه به وجود آثار ثبت جهانی و ظرفیت بالای جذب گردشگر با عملکرد ملی و فراملی

ناحیه غرب (بافت، ارزوئیه، رابر، سیرجان و شهربابک)

- تقویت بخش صنعت با تکیه بر صنایع فرآوری مواد معدنی و صنایع صادراتی
- قطب خدمات بازرگانی و حمل و نقل(با تأکید بر بازرگانی خارجی)
- ایفای نقش سیرجان به عنوان بندر خشک و مهمترین مکان مبادی ورود و خروج کالا در کشور
- تکمیل زنجیره مواد معدنی بخصوص تکمیل زنجیره فولاد با عملکرد ملی و فراملی
- مقصد گردشگری با توجه به ظرفیت‌های بالای جذب گردشگر در منطقه با عملکرد ملی و منطقه‌ای
- تولید محصولات زراعی به‌خصوص ذرت و گندم با عملکرد ملی و منطقه‌ای
- پرورش دام بصورت صنعتی و نیمه‌صنعتی با عملکرد ملی و منطقه‌ای

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) اعم از آزاد راه سیرجان- شهربابک- انار، آزاد راه سیرجان- کرمان، آزاد راه فهرج- نرماشیر- بم-کرمان-رفسنجان و انار، لوپ ارتباطی جاسک- قلعه‌گنج- بمپور- چابهار، اتصال شبکه ترانزیتی موجود بندرعباس – تهران به راه ترانزیتی جدید چابهار- خراسان-آسیای میانه
- توسعه خدمات پشتیبان تولید و لجستیک (انبارداری، سردخانه و ..) در شهرستان‌های سیرجان، بم و جیرفت
- توسعه زیرساخت حمل و نقل (راه آهن) اعم از خط کرمان – زرند – بافق، خط احمدآباد- رفسنجان- کرمان، اتصال جنوب استان به راه آهن و اتصال به بندرعباس، توسعه خطوط آنتنی در استان کرمان از طریق اتصال راه آهن کرمان – بردسیر-بافت-سیرجان
- توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل در شهرستان‌های سیرجان، شهربابک، جیرفت،کرمان و بم
- توسعه زیرساخت های فیبر نوری در پهنه جنوبی
- توسعه زیرساخت‌ها و تاسیسات گازرسانی در اکثر شهرستان‌های جنوبی استان
- توسعه زیرساخت‌های گردشگری

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- توسعه سکونتگاه‌های شهری در پهنه جنوبی استان با تاکید بر مناطق شهری جیرفت، پهنه غربی استان با تاکید بر شهرسیرجان، پهنه شرقی استان با تاکید بر شهر بم و پهنه شمالی استان با تاکید بر شهر رفسنجان
- ساماندهی سلسله مراتب نظام سکونتگاه‌های روستایی با توجه به نقش و کارکرد

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان مازندران
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
گلستان
گیلان
قزوین
البرز
تهران
سمنان
مرکزی
قم
راهنما
پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
مرزها

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- ناحیه ۱ (کرمان و بردسیر) در تولید پسته، دامپروری صنعتی و پرورش قارچ
- ناحیه ۲ (بم، نرماشیر، فهرج و ریگان) قطب تولید خرما، مرکبات و صنایع تبدیلی آن
- ناحیه۴ (زرند،کوهبنان و راور) در تولید پسته و زعفران
- ناحیه ۵ (رفسنجان و انار) در تولید پسته و فراوری آن
- ناحیه ۶ (جیرفت، عنبرآباد و فاریاب) در تولید مرکبات، خرما، محصولات جالیزی و گلخانه‌ای
- ناحیه ۷ (ارزوئیه، بافت و رابر) در تولید گردو، ذرت، گندم، جو، گیاهان دارویی و پرورش دام و طیور
- ناحیه ۸ (کهنوج، منوجان، قلعه‌گنج و رودبارجنوب) در تولید محصولات زراعی، جالیزی،گلخانه‌ای، خرما، دامپروری و فراوری محصولات کشاورزی
- ناحیه ۹ (شهربابک) در تولید محصولات دامی و پرورش طیور،تولید پسته و بادام
- ناحیه ۱۰ (سیرجان) در تولید پسته، بادام، گردو و غلات

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- ناحیه ۱ (کرمان و بردسیر) به عنوان قطب صنعتی
- ناحیه ۲ (بم، نرماشیر، فهرج و ریگان) در تولید صنایع مرتبط با خودروسازی
- ناحیه۴ (زرند،کوهبنان و راور) در تولید صنایع دستی (فرش)، استخراج معدن(ذغال‌سنگ) و صنایع بزرگ مادر
- ناحیه۵ (رفسنجان و انار) صنایع معدنی،تکمیل و توسعه واحدهای صنعتی و فراوری محصولات معدنی (مس)
- ناحیه ۶ (جیرفت، عنبرآباد و فاریاب) صنایع معدنی وفرآوری آن
- ناحیه ۷ (ارزوئیه، بافت و رابر) صنایع معدنی مس و کروم
- ناحیه ۸ (کهنوج، منوجان، قلعه‌گنج و رودبارجنوب) صنایع معدنی مرتبط با تیتانیوم
- ناحیه ۹ (شهربابک) توسعه معادن و ایجاد خوشه‌های مرتبط با معدن مس و فیروزه
- ناحیه ۱۰ (سیرجان) تکمیل و توسعه معادن و توسعه زنجیره‌های فراوری محصولات معدنی(فولاد)

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- ناحیه ۱ (کرمان و بردسیر) در منطقه شهری مدرن با هویت مستقل(در عرصه ملی)، قطب خدماتی، دانشگاهی و پژوهشی (پارک‌های علم و فنآوری، مراکز رشد پارک علوم و فن‌آوری و مراکز رشد علوم پزشکی)
- ناحیه ۲ (حوزه بم، نرماشیر، فهرج و ریگان) و ناحیه ۹ (شهربابک) ادر حمل و نقل
- ناحیه۵ (رفسنجان و انار) در ارائه خدمات تجاری- بازرگانی
- ناحیه ۶ (جیرفت، عنبرآباد و فاریاب) و ناحیه ۸ (کهنوج، منوجان، قلعه گنج و رودبارجنوب) در صادرات محصولات کشاورزی و دامپروری
- ناحیه ۱۰ (سیرجان) موقعیت ویژه ارتباطی و ترانزیت کالا و ارائه خدمات نگهداری کالا در سطح ملی(بندر خشک)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- ناحیه ۱ (کرمان و بردسیر) مقصد گردشگری طبیعی، تاریخی و مذهبی
- ناحیه ۲ (بم) مقصد گردشگری تاریخی
- ناحیه ۳ (شهر شهداد) مقصد گردشگری طبیعی- تفریحی وتاریخی
- ناحیه۴ (زرند، کوهبنان و راور) مقصد گردشگری طبیعی، تاریخی و مذهبی
- ناحیه۵ (رفسنجان و انار) مقصد گردشگری طبیعی، معدنی وتاریخی
- ناحیه ۶ (جیرفت) مقصد گردشگری فرهنگی و تاریخی
- ناحیه ۷ (بافت و رابر) مقصد گردشگری طبیعی با رویکرد اکوتوریسم و مناطق حفاظت‌شده
- ناحیه ۹ (شهرستان شهربابک) مقصد گردشگری تاریخی و جذب گردشگران داخلی و خارجی
- ناحیه ۱۰ (شهرستان سیرجان) مقصد گردشگری تاریخی ، معدنی وتاریخی

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح یک (شهر ملی) در شهر کرمان
- سطح دو (شهر ملی) در شهرهای سیرجان، رفسنجان، جیرفت و بم
- سطح سه (شهر منطقه‌ای) در شهرهای زرند، کهنوج، بافت، راور، بردسیر و شهربابک
- سطح چهار(شهر ناحیه‌ای) در شهرهای کوهبنان، انار، ماهان، رابر، بروات، عنبرآباد، رودبار، قلعه‌گنج، منوجان و ریگان

- سطح پنج(شهر محلی) در شهرهای دهج، بلوک، کیانشهر، یزدانشهر، نودژ، بهرمان، گلزار، فاریاب، سرچشمه، شهداد، چترود، خاتون‌آباد، جبالبارز، زهکلوت، گنبکی، نگار، کشکوئیه، پاریز، خورسند، گلباف، زنگی‌آباد، زیدآباد و اختیارآباد
- سطح شش (روستا- شهر) در شهرهای جوزم، ریحانشهر، بزنجان، لاله‌زار، امین شهر، دوساری، اندوهجرد، کاظم‌آباد، محی‌آباد، جوپار، هماشهر، بلورد، دشتکار، خواجوشهر، خانوک، مردهک، نظام‌شهر، صفائیه، هنزا و هجدک

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- خدمات اداری و سیاسی در شهرهای کرمان، جیرفت، رفسنجان، بم و سیرجان
- خدمات بانکی و مالی در شهرهای کرمان، جیرفت، رفسنجان، بم و سیرجان
- خدمات آموزش عالی در شهرهای کرمان، رفسنجان، سیرجان، بم و جیرفت
- شبکهٔ خدمات ترابری و ارتباطات در شهرهای کرمان، رفسنجان، سیرجان، بم و جیرفت
- خدمات گردشگری در شهرهای کرمان، بم، جیرفت، سیرجان و شهربابک

خدمات اداری و سیاسی

- کانون‌های سطح نخست در شهرهای کرمان و جیرفت
- کانون‌های سطح دوم در شهرهای رفسنجان، بم و سیرجان
- کانون‌های سطح سوم در شهرهای بردسیر، نرماشیر، فهرج، ریگان، عنبرآباد، رودبار جنوب، قلعه‌گنج، فاریاب، ارزوئیه، رابر، راور، کوهبنان، کهنوج، بافت، منوجان، انار، شهربابک و زرند

خدمات بانکی و مالی

- کانون‌های سطح نخست در شهر کرمان
- کانون‌های سطح دوم در شهرهای جیرفت، رفسنجان، بم و سیرجان
- کانون‌های سطح سوم در شهرهای بردسیر،کهنوج، زرند، شهر بابک و بافت)

خدمات فرهنگی و آموزش عالی

- کانون‌های سطح نخست در شهرهای کرمان و جیرفت
- کانون‌های سطح دوم در شهرهای رفسنجان، بم و سیرجان

شورایعالی آمایش سرزمین

- کانون‌های سطح سوم در شهرهای بردسیر، نرماشیر، فهرج، ریگان، عنبراباد، رودبار جنوب، قلعه‌گنج، فاریاب، ارزوئیه، رابر، راور، کوهبنان، عنبراباد، کهنوج، بافت، منوجان، انار، کوهبنان، شهربابک و زرند

خدمات ورزشی

- کانون‌های سطح نخست در شهر کرمان
- کانون‌های سطح دوم در شهرهای جیرفت، رفسنجان، بم، سیرجان و بردسیر
- کانون‌های سطح سوم در شهرهای نرماشیر، فهرج، ریگان، عنبراباد، رودبار جنوب، قلعه‌گنج، فاریاب، ارزوئیه، رابر، راور و کوهبنان

خدمات بهداشتی درمانی

- کانون‌های سطح نخست در شهرهای کرمان، بم، رفسنجان، سیرجان و جیرفت
- کانون‌های سطح دوم در شهرهای بافت، زرند، شهربابک و بردسیر
- کانون‌های سطح سوم در شهرهای زرند، بردسیر، فهرج،کهنوج، منوجان، شهداد، انار، زرند،کوهبنان، بافت، رودبار جنوب، راور، قلعه گنج و بردسیر

خدمات ترابری و ارتباطی

- کانون‌های سطح نخست در شهر کرمان
- کانون‌های سطح دوم در شهرهای جیرفت، رفسنجان، بم و سیرجان
- کانون‌های سطح سوم در شهرهای بافت، زرند، شهربابک، بردسیر، فهرج،کهنوج، منوجان، شهداد، شهربابک، انار،زرند،کوهبنان، بافت، رودبار جنوب، راور، قلعه‌گنج و بردسیر

خدمات فناوری و تحقیق و توسعه

- کانون سطح نخست در شهر کرمان
- کانون سطح دوم در شهرهای جیرفت، رفسنجان، بم و سیرجان

خدمات گردشگری

- کانون سطح نخست در شهرهای کرمان، جیرفت، بم وشهربابک
- کانون سطح دوم در شهرهای رفسنجان، سیرجان و بافت
- کانون سطح سوم در شهرهای بردسیر، رابر، زرند، عنبراباد، منوجان، کوهبنان، زرند و راور

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

شبکه ارتباطات جاده ای

- تقویت شبکه اصلی حمل و نقل جاده‌ای جهت ارتباط موثر با جنوب کشور و سواحل مکران
- اتصال‌های آنتنی در شبکه راه‌آهن به یکدیگر با توجه به دو محور اصلی و مجزا از یکدیگر در استان (محور های کرمان- بردسیر- بافت- سیرجان و بم-جیرفت-جاسک)
- تقویت ظرفیت باربری هوایی در فرودگاه‌های استان به خصوص جیرفت و بم برای صادرات محصولات کشاورزی
- ایجاد محور ارتباطی سیرجان – شهربابک – انار جهت تقویت محور راه ارتباطی ترانزیت تهران – بندرعباس
- ایجاد محور ارتباطی کرمان - بندرعباس
- ایجاد محور ارتباطی فهرج - نرماشیر - بم - کرمان - رفسنجان و انار جهت تقویت محور غرب به شرق استان و راه ارتباطی استان سیستان و بلوچستان به مرکز کشور
- ایجاد لوپ ارتباطی جاسک – قلعه گنج – بمپور – چابهار و اتصال شبکه ترانزیتی موجود بندرعباس – تهران به راه ترانزیتی جدید چابهار- خراسان آسیای میانه

شبکه ارتباطات ریلی

- اتصال راه آهن استان با خطوط ریلی به مراکز صنعتی استان
- تقویت خط راه آهن کرمان – زرند - بافق
- اتصال جنوب استان به راه آهن و اتصال به بندرعباس و ایجاد خطوط آنتنی در استان کرمان از طریق اتصال راه آهن کرمان – سیرجان و اتصال راه آهن احمد آباد – رفسنجان- کرمان
- بازسازی خطوط فرسوده ریلی استان جهت افزایش ایمنی و سرعت

شبکه ارتباطات هوایی

- استفاده از ظرفیت فرودگاه‌های استان برای حمل و نقل بار با توجه به تنوع تولیدات و محصولات استان بخصوص توسعه فرودگاه جیرفت
- توسعه ترمینال فعلی فرودگاه کرمان و گسترش پروازهای خارجی و داخلی به مقصد شهرهای بزرگ
- ایجاد ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه ساخت هتل، ترمینال بار و ....در فرودگاه‌های استان در افق توسعه

آب

- احداث خطوط انتقال آب بین‌حوضه ای جهت تامین آب شرب و صنعت در شمال و جنوب استان
- احداث خطوط انتقال آب از دریا برای مصارف شرب و صنعت
- توسعه زیرساخت‌های آبرسانی، شبکه آبیاری و زهکش و احداث سد و بندهای ذخیره آب

شبکه گاز

- اتصال خط گاز جنوب به شمال استان از طریق احداث خط انتقال بم–جیرفت و اتصال خط گاز شرق به غرب استان از طریق احداث خط انتقال جیرفت – ساردوئیه – رابر

انرژی برق و شبکه انتقال

- حفظ و ارتقاء جایگاه استان به عنوان صادر کننده انرژی (برق در کشور) از طریق افزایش تولید
- افزایش تولید از طریق نیروگاه‌های تجدید پذیر خورشیدی و بادی
- احداث و افزایش پست‌های انتقال انرژی به خصوص در جنوب و شرق استان با توجه به لحاظ نمودن نقش-های جدید صنعتی و معدنی به این مناطق

انرژی خورشیدی و بادی

- ایجاد نیروگاه‌های برق خورشیدی در شهرهای کرمان، سیرجان، رفسنجان، کوهبنان، ریگان و شهربابک و شهرستان‌های جنوب کرمان به میزان تولید ۲۰۰ مگاوات برق در افق طرح
- بهره‌گیری از نیروگاه‌های کوچک و کم‌ظرفیت خورشیدی برای روستاهای کوچک و دورافتاده بصورت محلی و موردی
- استفاده از نیروگاه خورشیدی در حوزه‌های اکوتوریسم استان در راستای حفاظت از محیط زیست.
- ایجاد نیروگاه‌های بادی در شهرستان رودبار جنوب

ساختار پیشنهادی بخش صنعت و معدن

- تقویت و حفظ محورهای فراملی و ملی توسعه صنعتی و معدنی استان شامل محورهای کرمان – رفسنجان، کرمان – زرند، کرمان – بردسیر – سیرجان و کرمان – بم
- تقویت محورهای منطقه‌ای توسعه صنعتی با توجه به مزیت‌های مناطق استان با محوریت توسعه صنعتی جیرفت، کهنوج، کرمان و بردسیر و تقویت واحدهای صنعتی متوسط در این مناطق

- ایجاد واحدهای صنعتی کوچک و متوسط در سطح منطقه‌ای و محلی با تاکید بر ایجاد صنایع مرتبط با فرآوری محصولات کشاورزی در جنوب و صنایع مرتبط با نیازهای واحدهای صنعتی بزرگ استان در شرق و غرب استان
- اجرای طرح‌های اکتشاف معادن به‌خصوص در جنوب استان با توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نهفته در این منطقه

ساختار سازمان فضایی پیشنهادی خدمات

- شهر سیرجان به عنوان بندر خشک و مرکزیت ترانزیتی و نگهداری و انبارداری کالاهای مورد نیاز کشور
- ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در شهرهای بم، جیرفت، رفسنجان و سیرجان علاوه بر شهر کرمان و تقویت شهرهای بم و جیرفت جهت پذیرش خدمات درمانی استان‌های مجاور
- تقویت و توسعه پهنه‌ها و مسیرهای گردشگری استان از طریق پیشنهاد محورها و پهنه‌های جدید گردشگری و اهمیت شهرهای بم، جیرفت و شهربابک علاوه بر محورهای گردشگری شهر کرمان و مناطق اطراف آن و اضافه نمودن کرمان به ضلع دیگر مثلث گردشگری کشور، توسعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی، آموزش و تقویت نهادها و ساختارهای بخش گردشگری و صنایع دستی استان
- توسعه و تقویت شهرهای جیرفت، سیرجان، رفسنجان و بم جهت ارائه خدمات برتر(بورس، مالی، بیمه، خدمات طراحی، مهندسی، خدمات حقوقی و حسابرسی و...) با توجه به توزیع متعادل این شهرها در پهنه جغرافیایی استان به‌خصوص ارائه خدمات آموزشی، مالی و بازرگانی

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان کرمان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه‌های بازرگانی
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه‌فعال صنعتی
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع(مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه ارتقای بهره‌وری معادن(شناسایی قابلیت‌های معدنی جدید، جذب فناوری‌های نوین و ...)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- برنامه دسترسی، نظارت و توسعه سامانه عرضه محصولات صنایع پیشرفته و دانش بنیان.

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه تکمیل زنجیره‌های ارزش و تولید محصولات کشاورزی
- برنامه احیا توسعه بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای و محصولات ارگانیک
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تجاری‌سازی مدیریت بازار و بازاریابی محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- برنامه ساماندهی زندگی عشایری
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات کشاورزی و گسترش کشاورزی هوشمند
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها، تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی
- برنامه احیا و لایروبی قنوات استان
- بهره گیری از مشارکت و ظرفیت‌های بخش خصوصی، سمن ها و تشکیلات مردمی در مدیریت و حکمرانی منابع آب

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع، جنگل‌ها و تالاب‌ها
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های خشکی
- ساماندهی مالکیت اراضی ملی
- مقابله با کانون‌های بحرانی، کانون های فرسایش و ریزگردها با توجه به تحولات اقلیمی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی

حمل و نقل

- برنامه تجاری‌سازی زیر ساخت‌های حمل و نقل ریلی
- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه زیر ساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه توسعه فناوری‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت‌های مجازی
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فن‌آوری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه ساماندهی منظومه‌های روستایی در راستای توسعه پایدار روستایی

فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری

گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه توسعه و ساماندهی صنایع‌دستی
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی – فرهنگی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه‌ها با مزیت‌های استانی
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه بیمارستان‌های تخصصی و فوق تخصصی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان مازندران

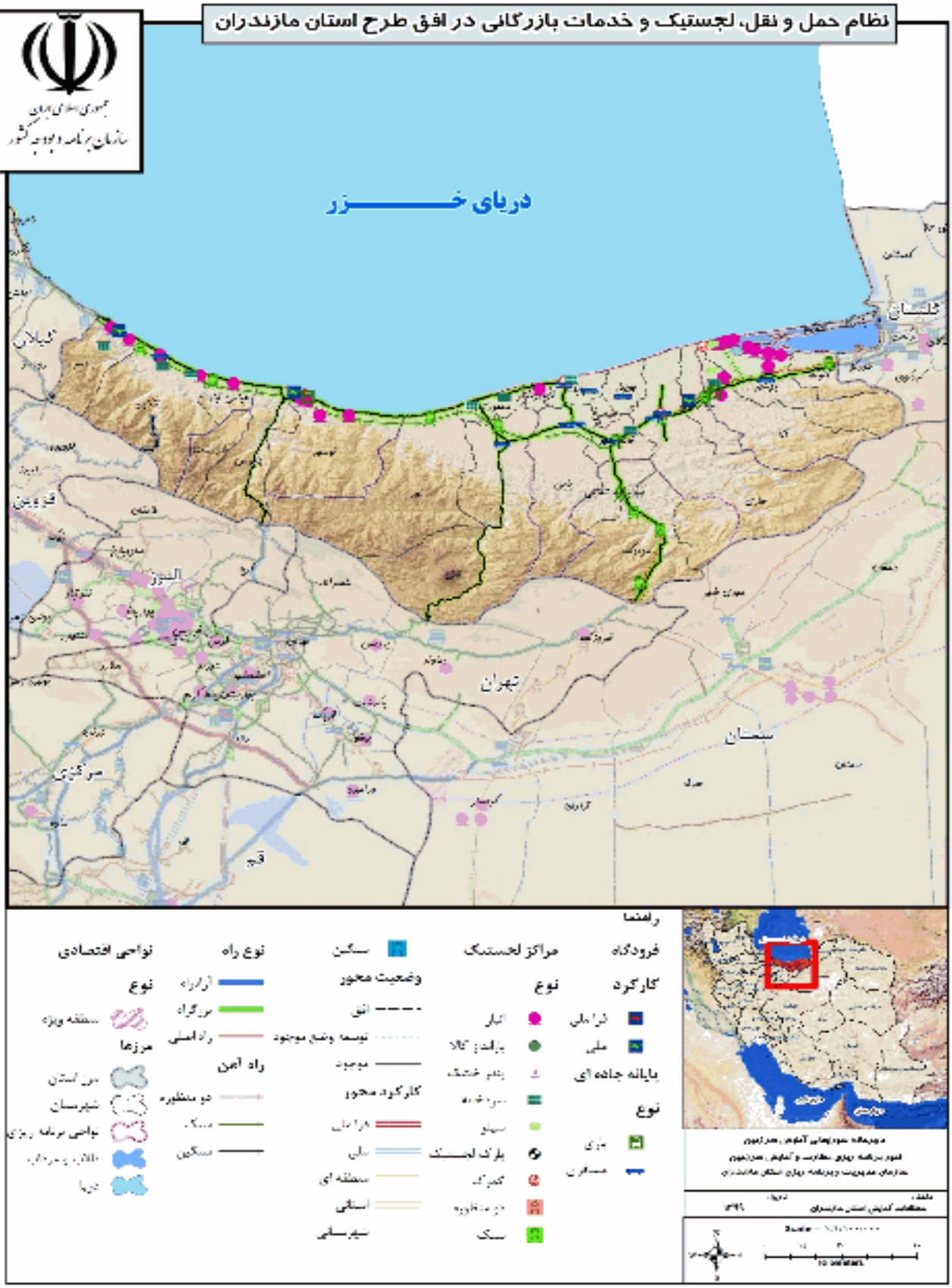

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی درمانی

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری(از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیر ساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها
- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی
- برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه‌های مرزی(برای استان های مرزی)
- برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

مدیریت نهادی

- برنامه تدوین ضوابط، دستورالعمل‌ها و ملاحظات و ارائه آموزش‌های لازم برای بهبود سیستم مدیریت
- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت
- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری ها مبتنی بر آمایش سرزمین
- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق‌پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان کرمان

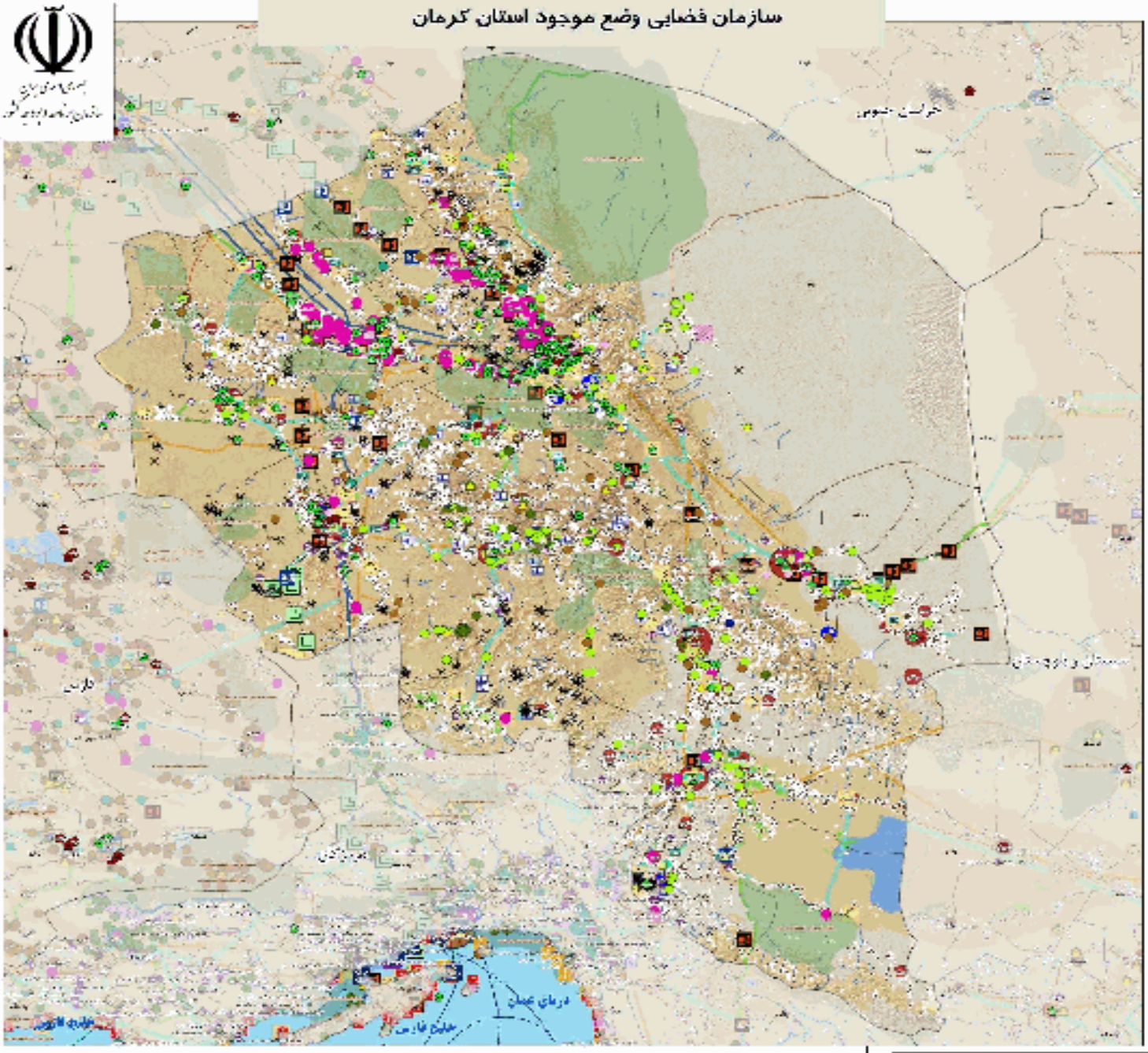

راهنما

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان کرمان

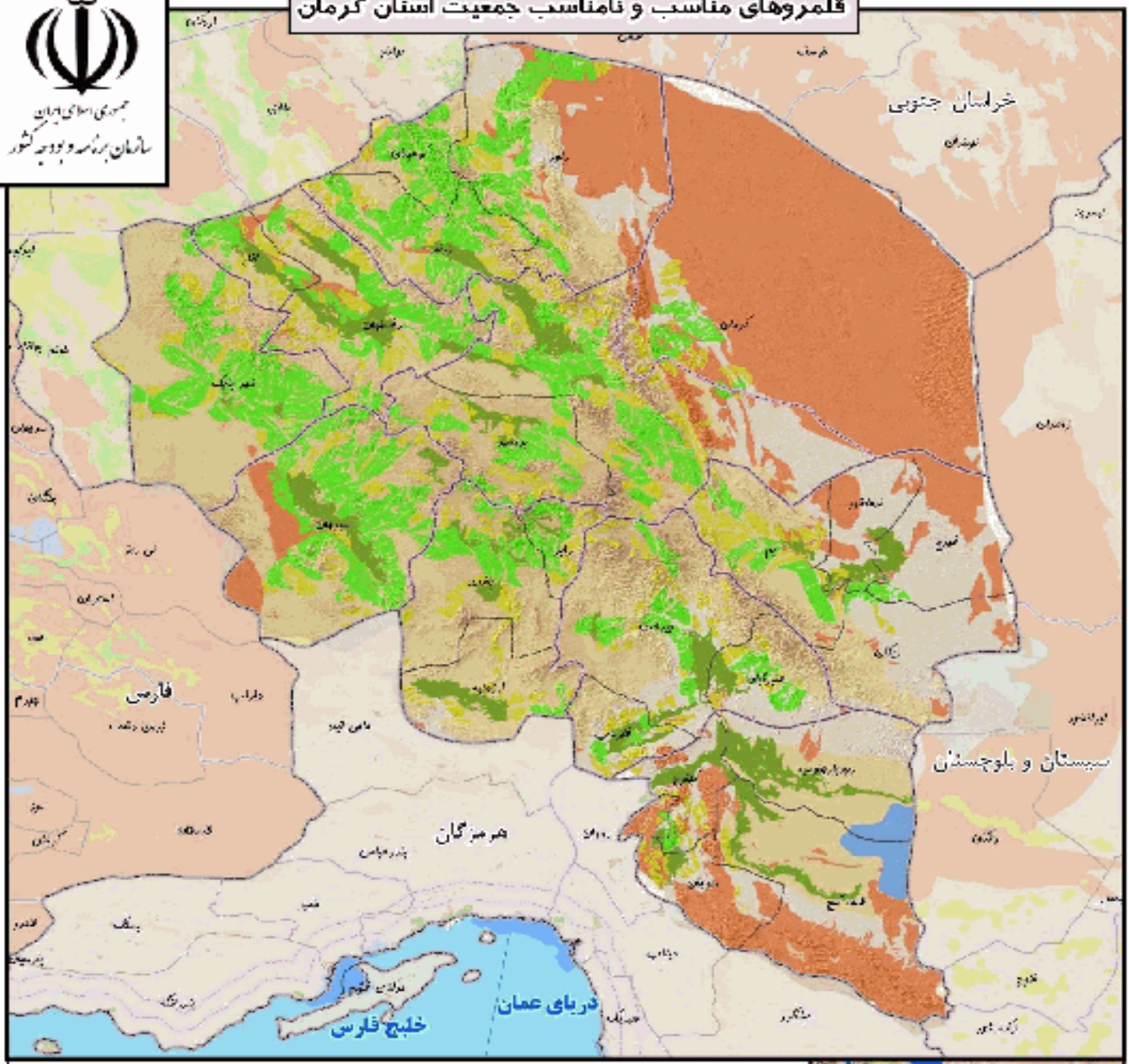

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

Scale = 1:3,200,000

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان کرمان

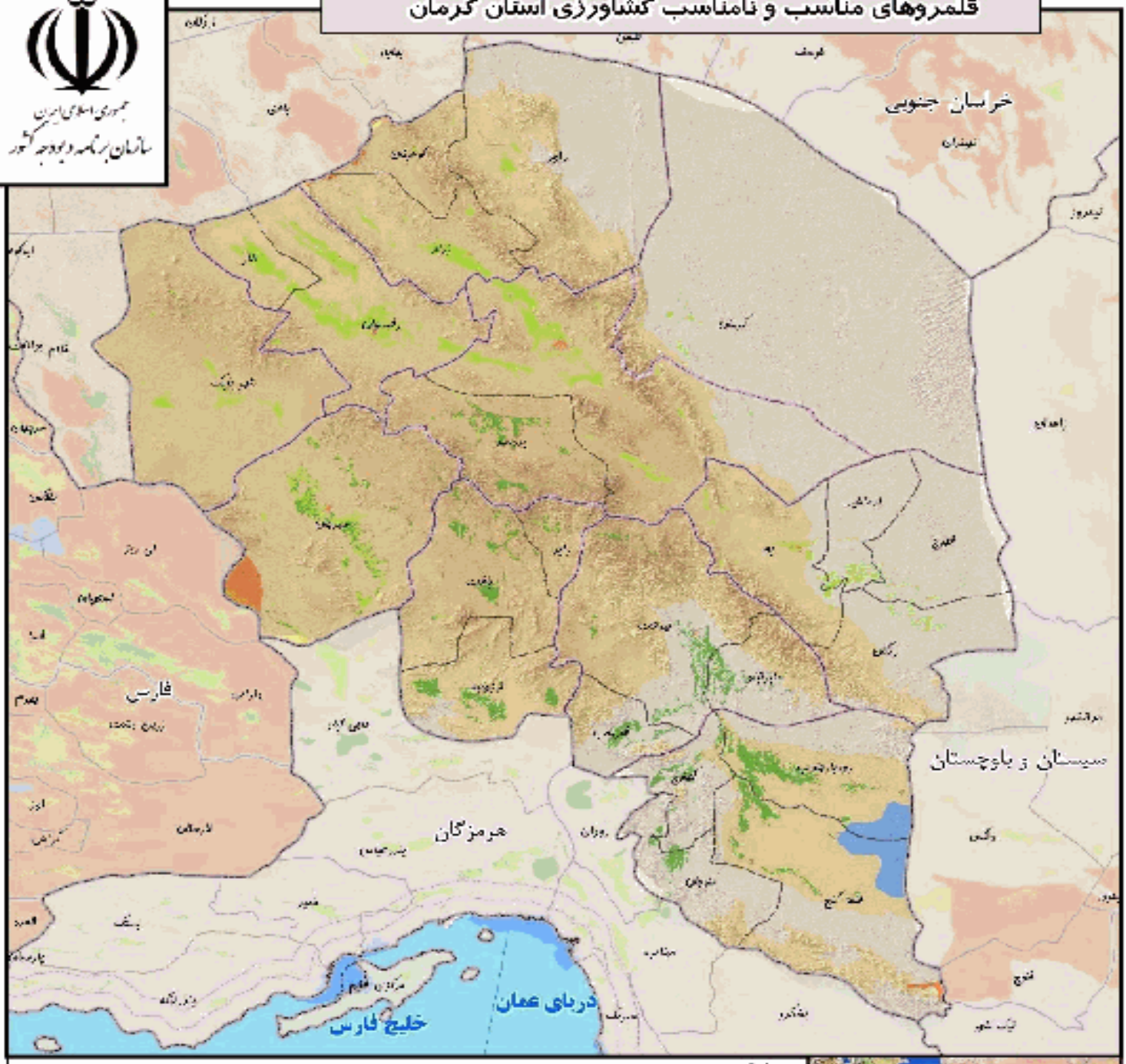

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- خلیج و دریاها
- خزر

Scale – 1:3,200,000

0 25 50 100

Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان کرمان

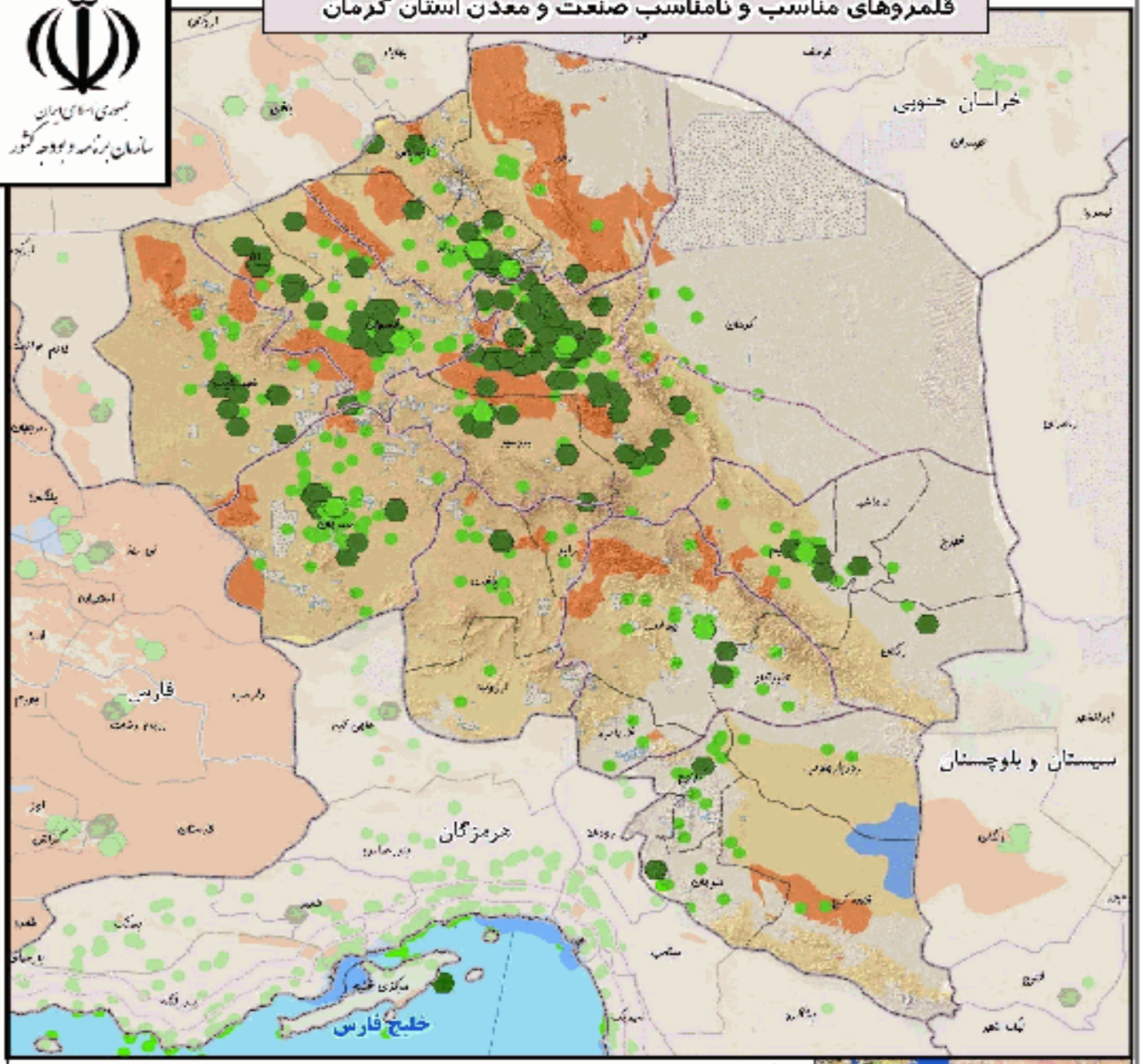

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- توانی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مرکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

مطالعات آمایش استان کرمان

۱۳۹۹

SCALE = 1:3,200,000

0 35 70 140 Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان کرمان

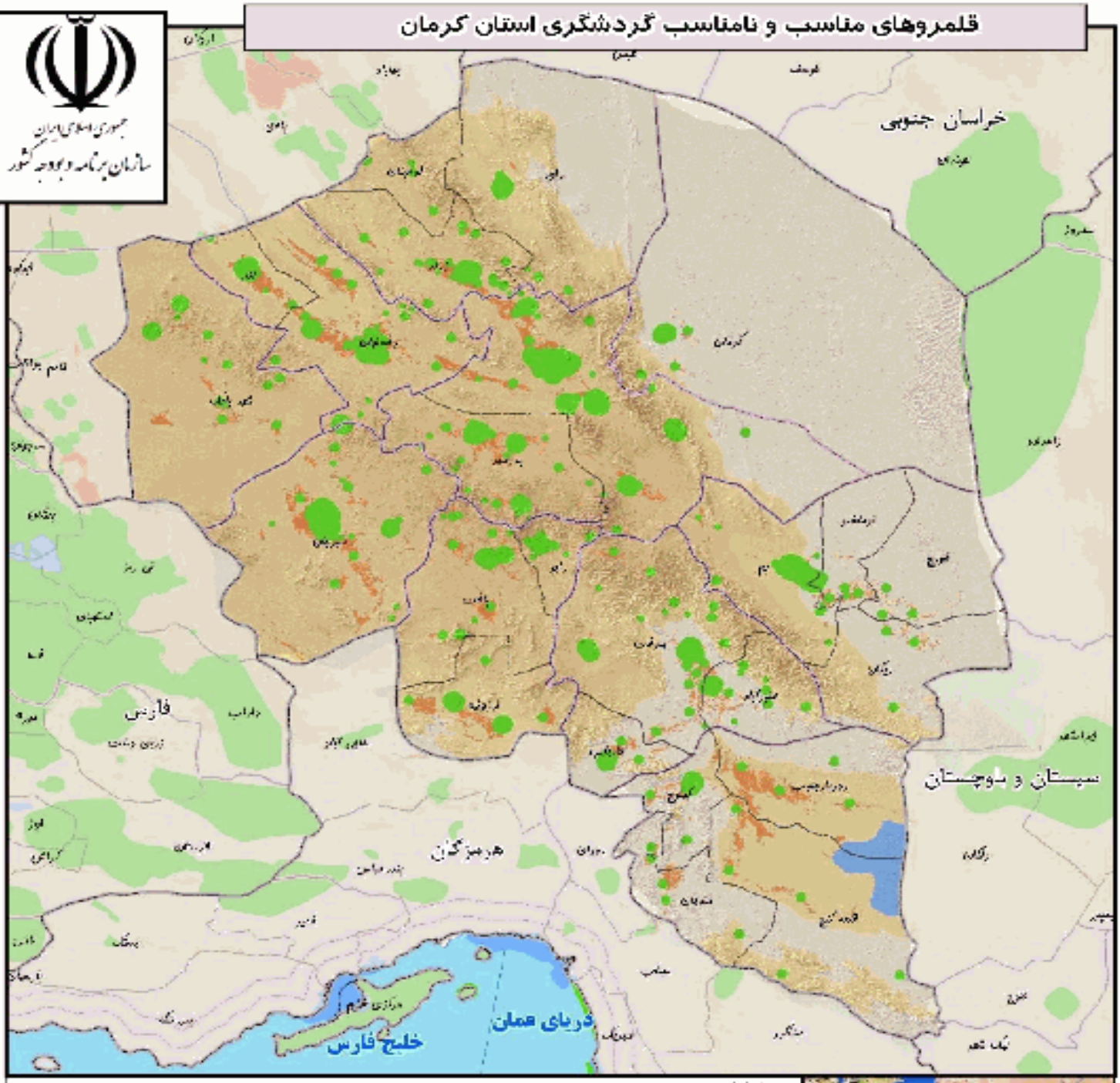

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه خوزستان، استان مسترین
اداره برنامه ریزی منابع و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان کرمان

تهیه:
مطالعات آمایش استان کرمان
۱۳۹۱

Scale = 1:3,230,000

0 75 150 300
Kilometers

کشاورزی استان در افق طرح استان کرمان

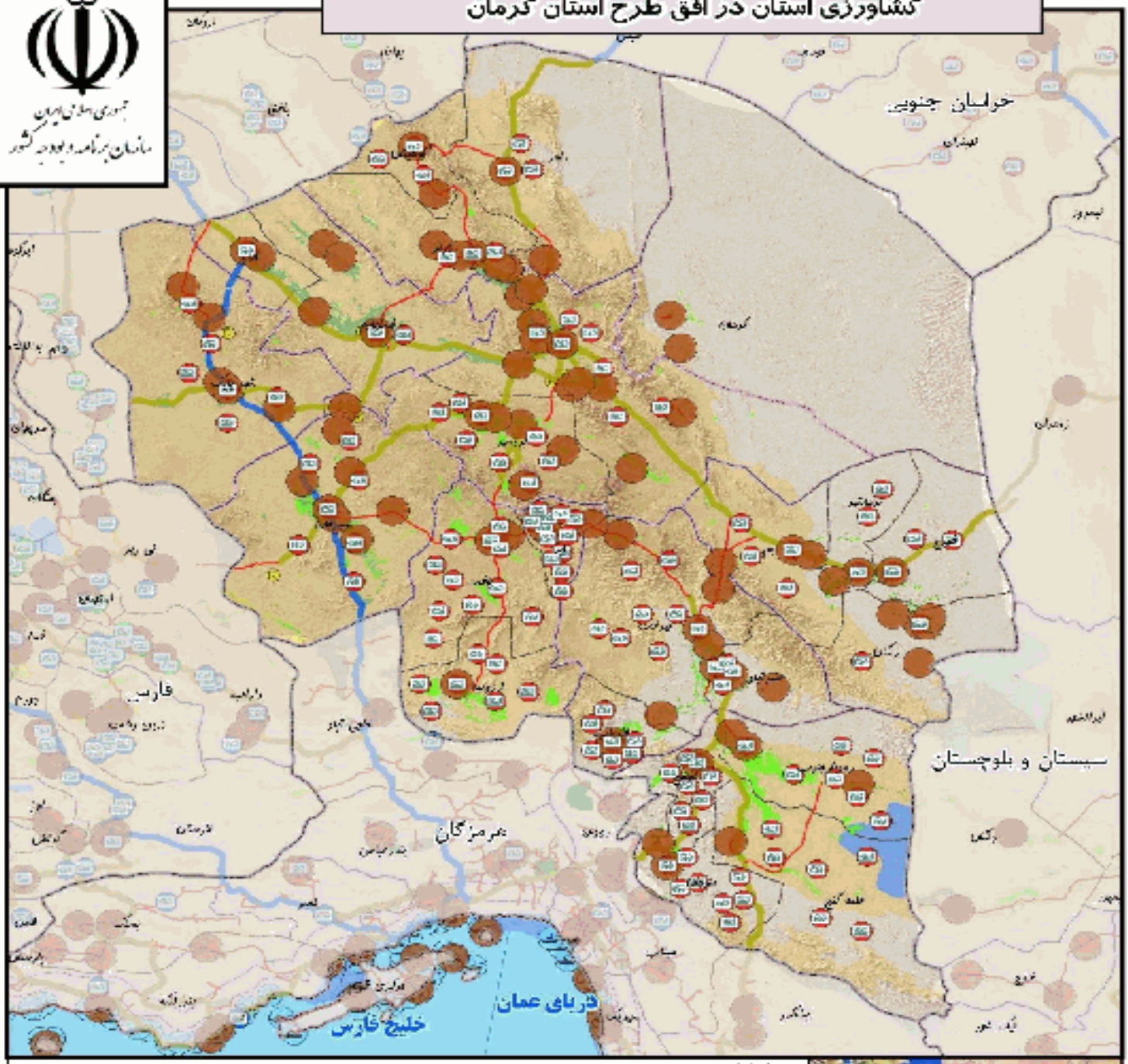

راهنما

شهر کارشناسی خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

فعال

توسعه منبع موجود

موجود

منبع صادراتی

پهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت آبیش

زراعت دیم

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دلتا و برخط

دریا

کشاورزی استان در افق طرح استان کرمان

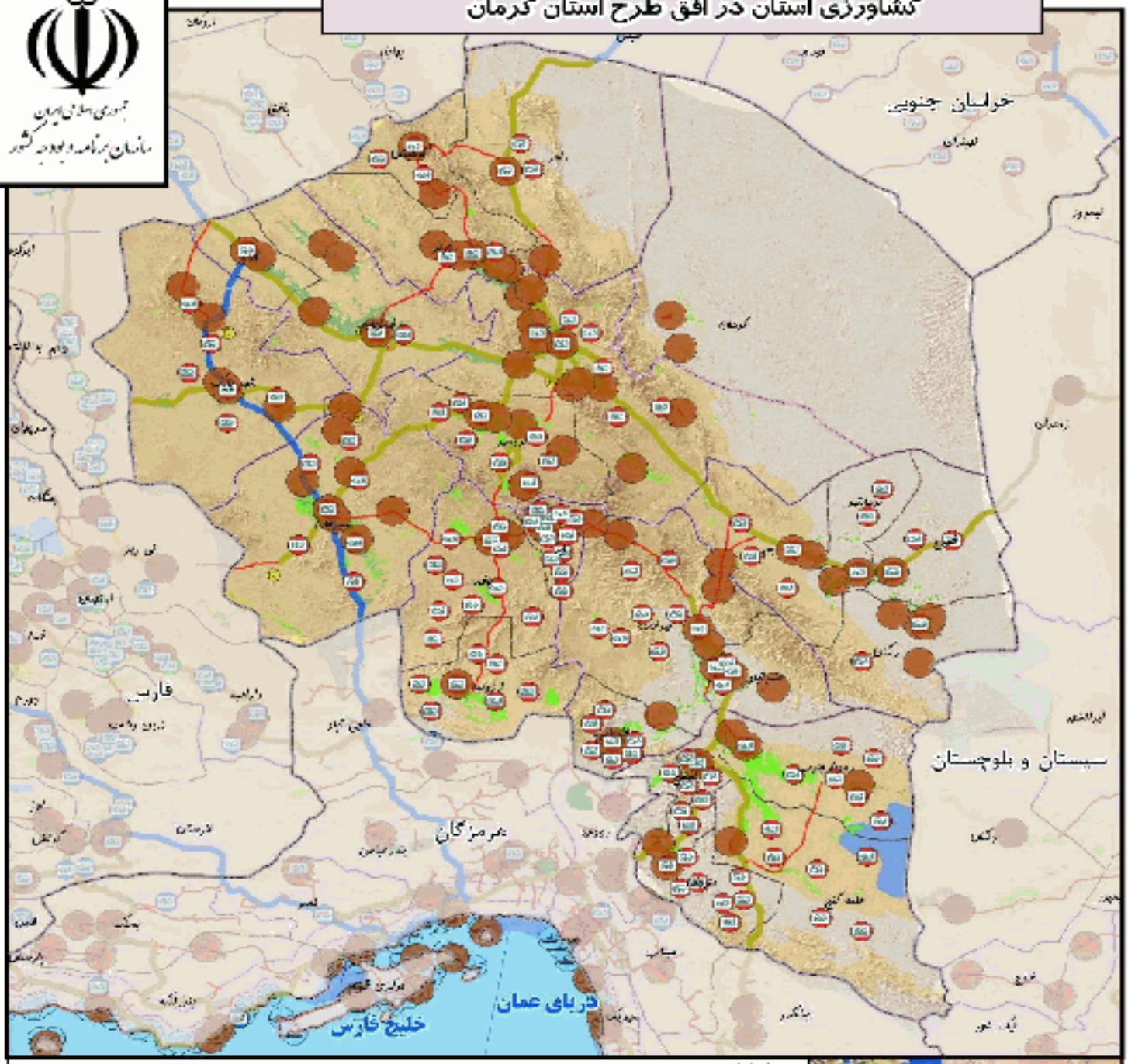

راهنما

شهر کارشناسی خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

فعال

توسعه منبع موجود

موجود

منبع صادراتی

پهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت آبیش

زراعت دیم

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دلتا و برخط

دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان مازندران

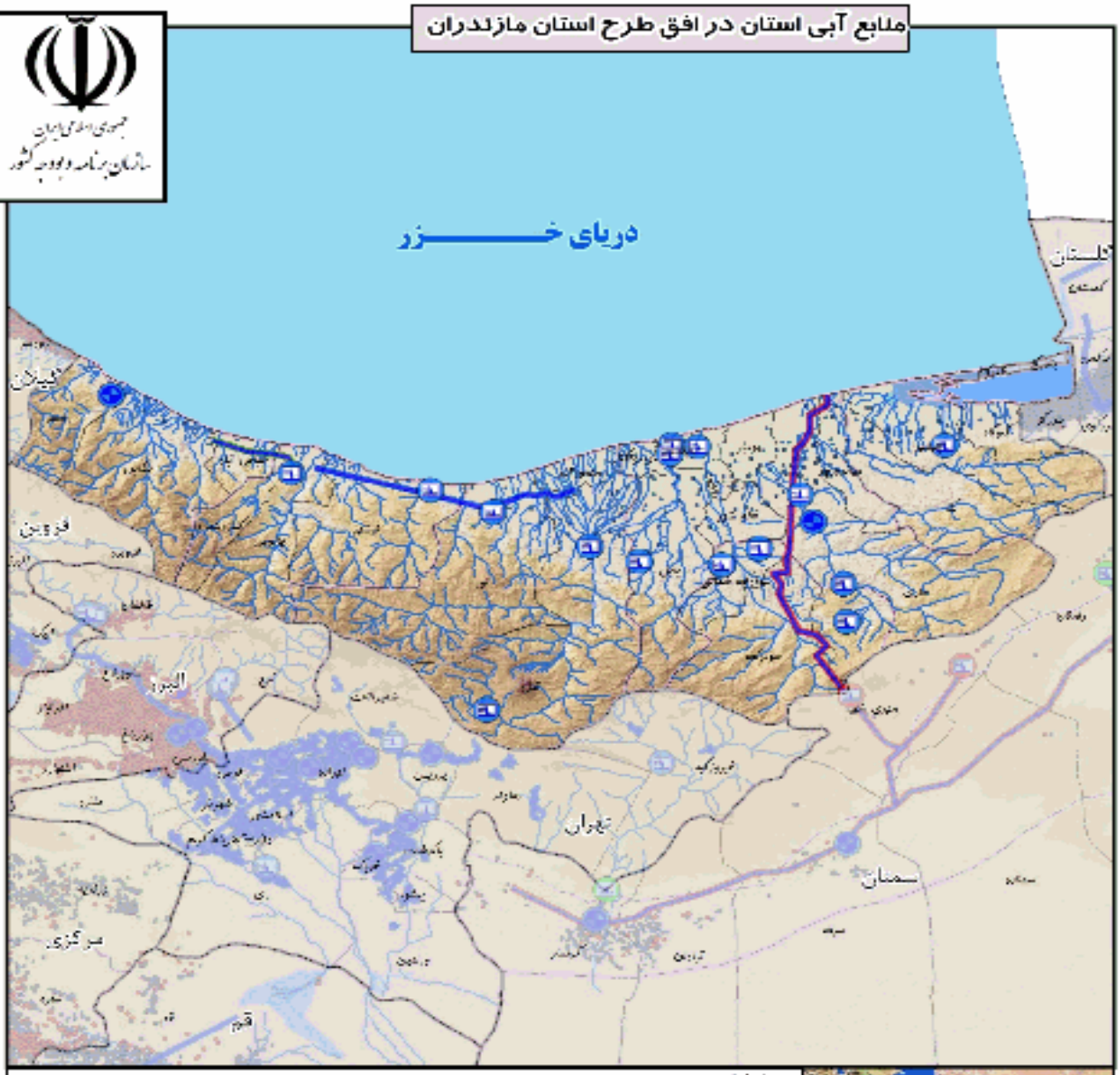

راهنما

- سد
- مصنوعه خلقه آب
- وضعیت نقاط
- آتی
- توسعه رضع موجود
- موجود
- خطوط انتقال آب در افق
- خطوط انتقال آب در افق
- وضعیت خطوط
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود
- چاه آب
- غیر مجاز
- مجاز
- رودخانه
- دائمی
- مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

صنعت و معدن در افق طرح استان کرمان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

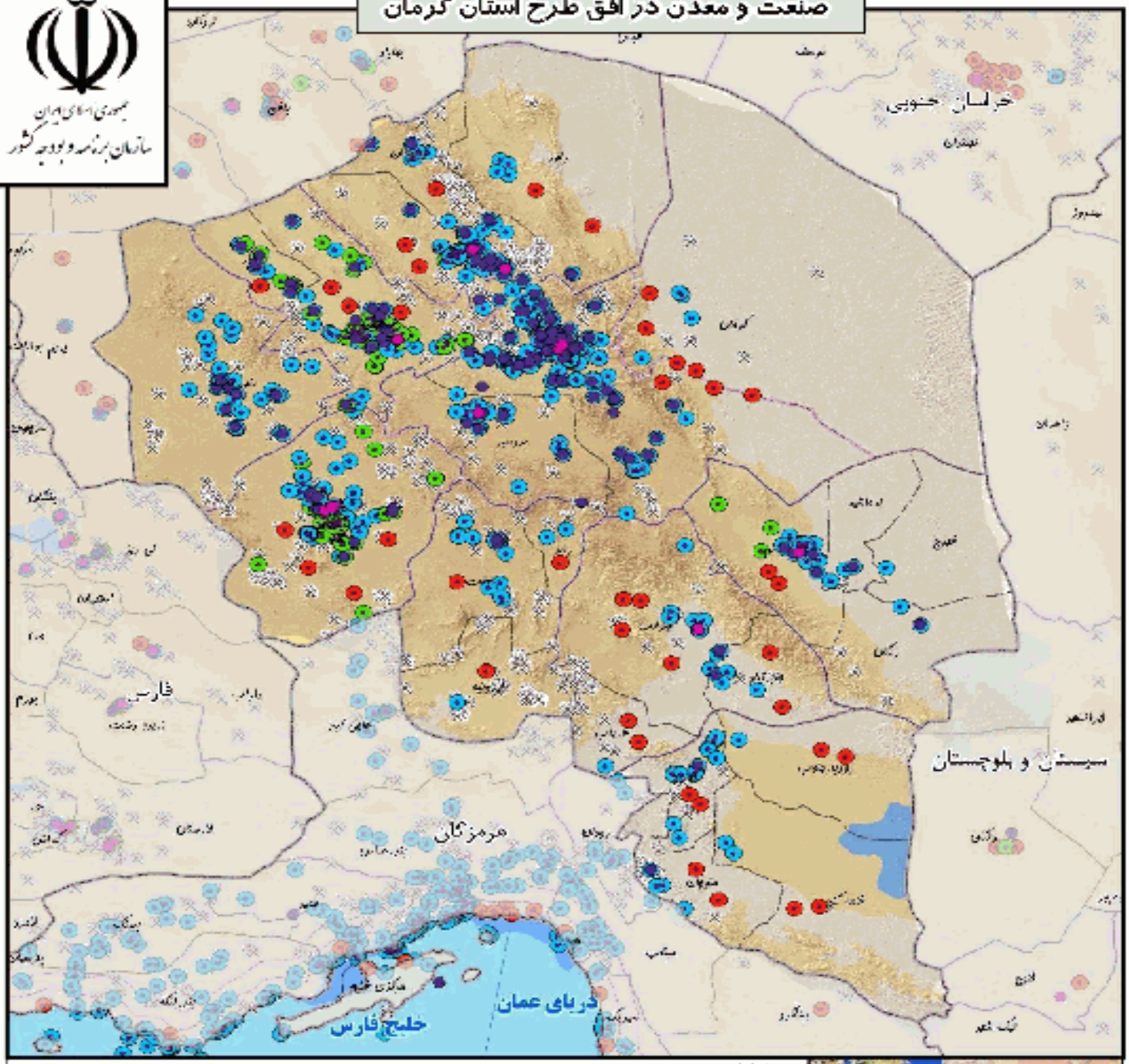

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- اقی
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلاب و دریاچه
- کویر

دپارتمان شهرهای آماری، مسکونی
مورد برنامه ریزی، نظارت و آسایش سرزمین
سازمان برنامه و بودجه استان کرمان

مرجع
۱۳۹۴
حقوق آماری تعاون استان

مقیاس = ۱:۵۵۰،۰۰۰

0 25 50 100
kilometers

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان کرمان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

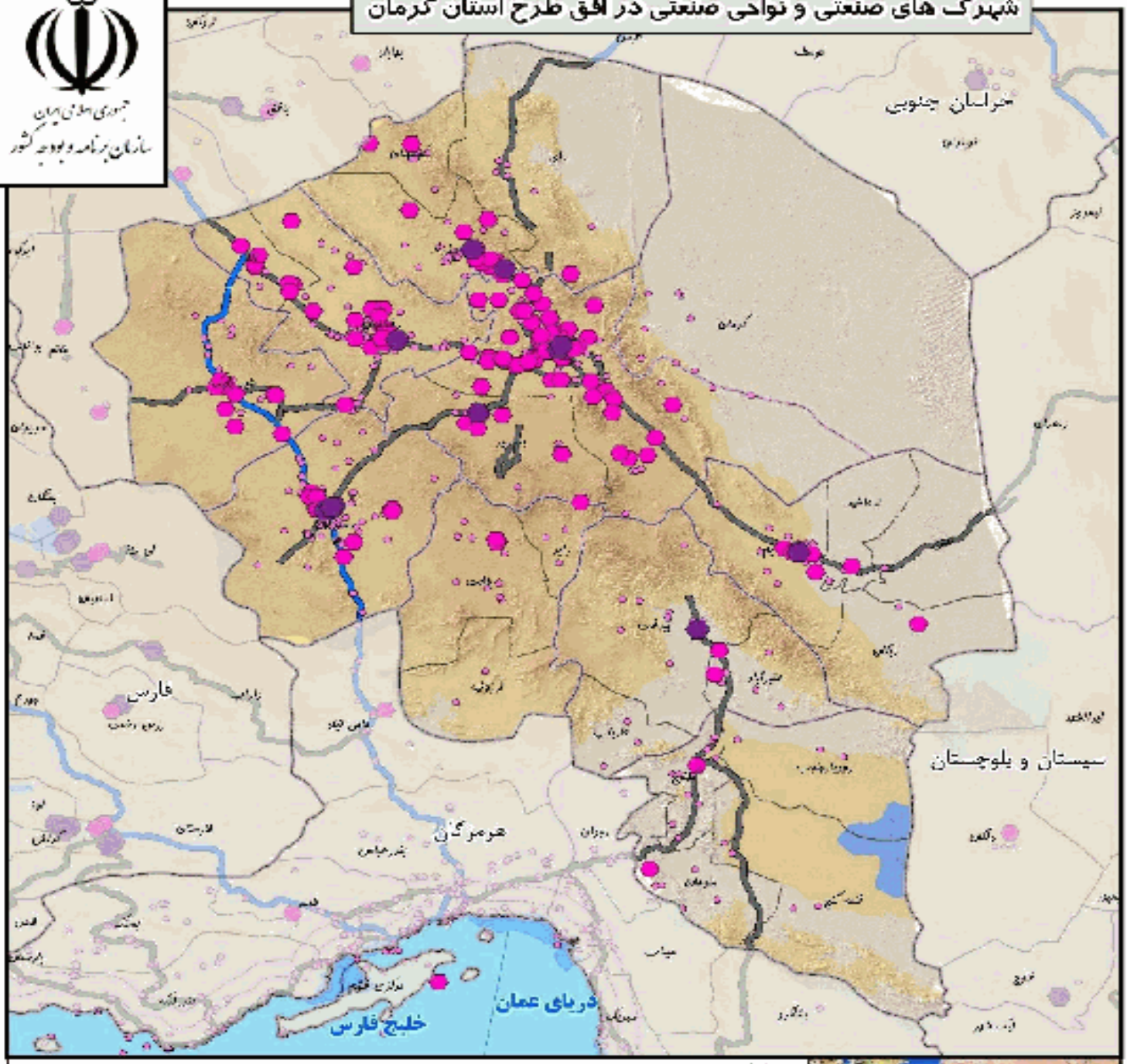

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

شهرستان سیرجان آمایش سرزمین
طرح توسعه و برنامه ریزی مطالعات و آمایش سرزمین
مطالعات مدیریت توسعه برنامه ریزی توسعه کرمان

تهیه	تاریخ
مطالعات تلفیق و تعدیل آرمانی	۱۳۹۱

Scale – 1:3,200,000

0 55 110 220

Kilometers

گردشگری در افق طرح استان کرمان

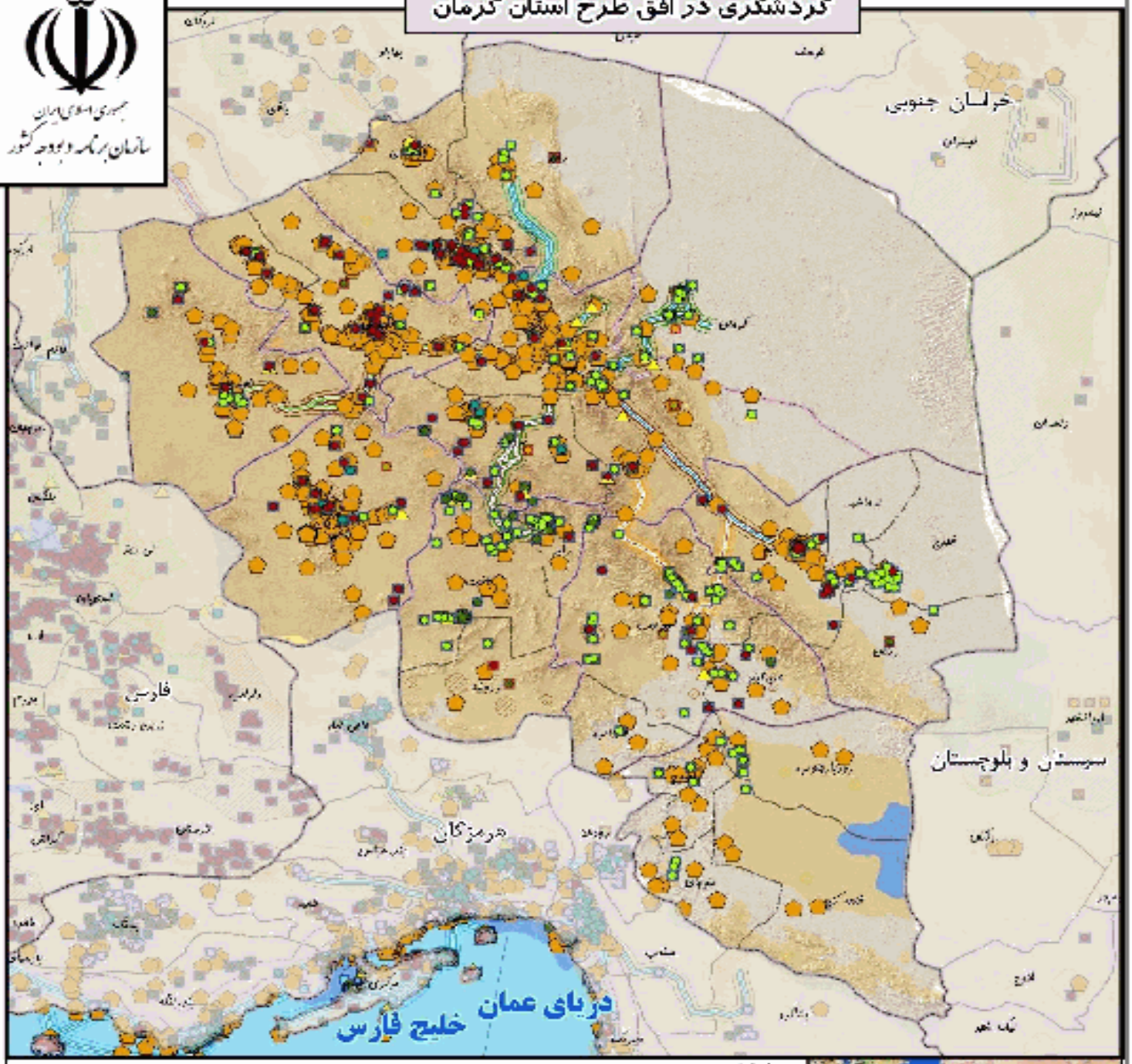

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- باغی
- باغ‌ها
- فرهنگی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی
- تئاتر روی
- مناطق نمونه گردشگری

وضعیت نقاط
- ایی
- توسعه وضع موجود
- موجود
- صنایع دستی

محورهای گردشگری
- ایی
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی

تاریخی
مذهبی
متمرکز
منطقه‌ی

پهنه گردشگری
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- متمرکز
- منطقه‌ی

مرزها
- مرز استان
- مرز بین المللی

نواحی برنامه ویژه
- تالاب و مرداب
- دریا

سطح بندی شهرها در افق استان کرمان

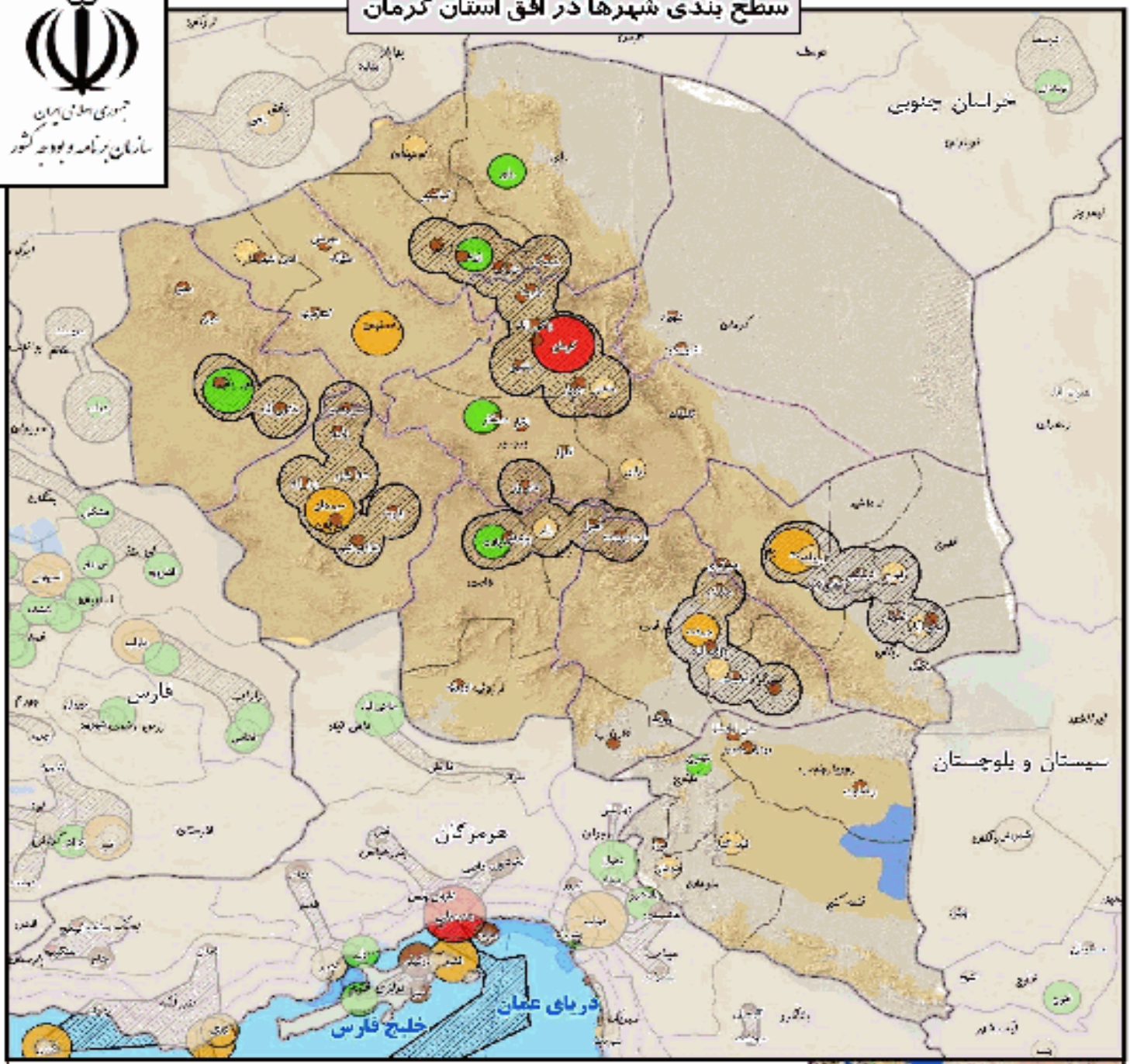

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

- تالاب و مرداب
- دریا

شهرستان سرپرستی آمایش سرزمین
ادوار برنامه ریزی مطالعات و آمایش سرزمین
حاکمان مدیریت و برنامه ریزی بندر تراسان

تهیه	تدوین
مطالعات آمایش استانی کرمان	۱۳۹۹

Scale – 1:3,200,000

0 25 50 100

Kilometers

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان کرمان

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشورزی
- فعالیت غالب گردشگری
- چند فعالی

شهر

کارکرد

- اصلی
- فرا ملی

- ملی
- منطقه ای
- شهرستانی

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- نواحی مرتفع و مرزی
- دلاب و مرتفع
- غرب

روستاهای مرکزی سطح یک استان کرمان

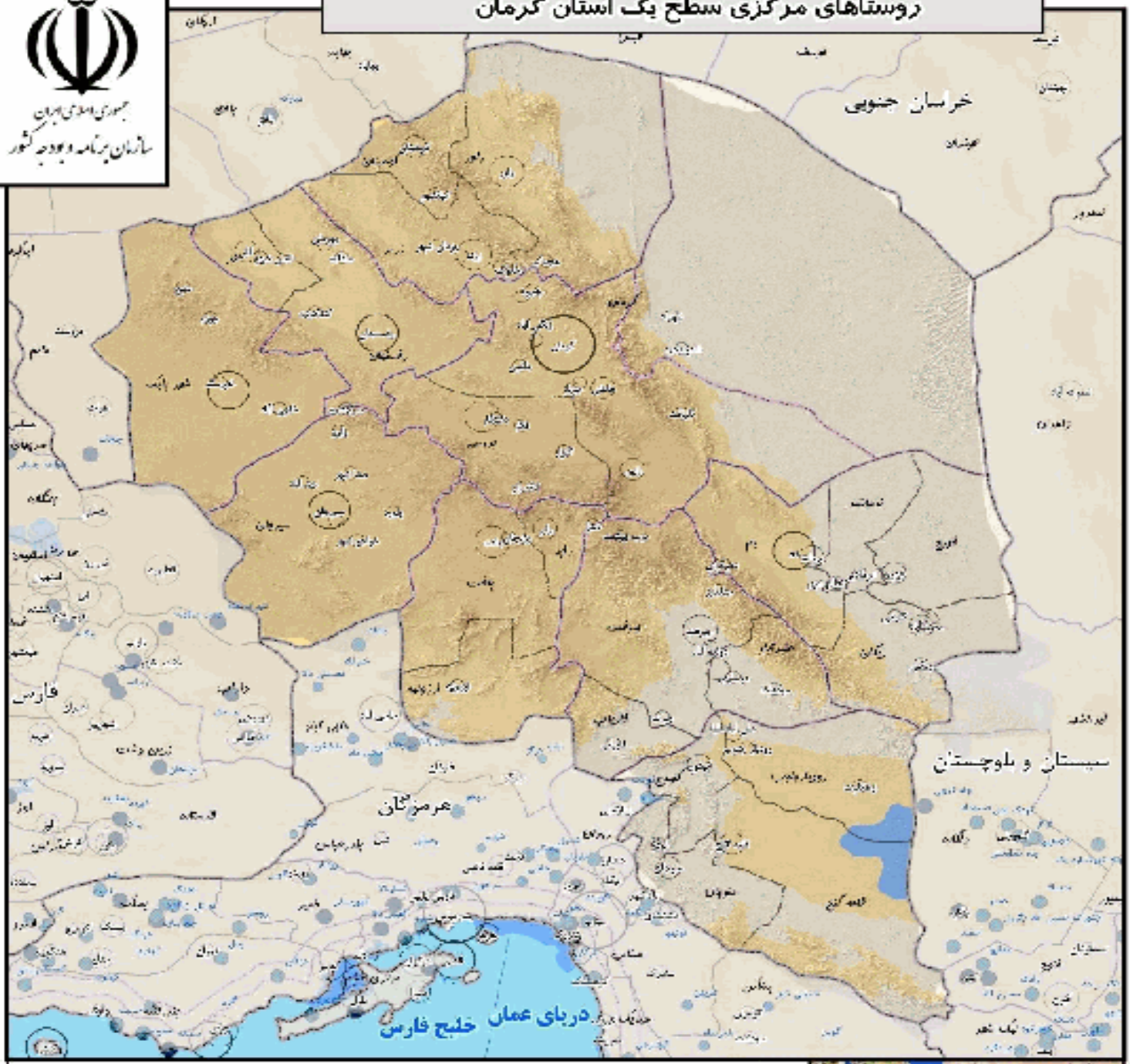

راهنما

روستای سطح ۱

سطح ۲

سطح ۱

جمعیت کل

- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
- بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه و مرداب
- دریا

Scale = 1:5,200,000

Kilometers

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان کرمان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

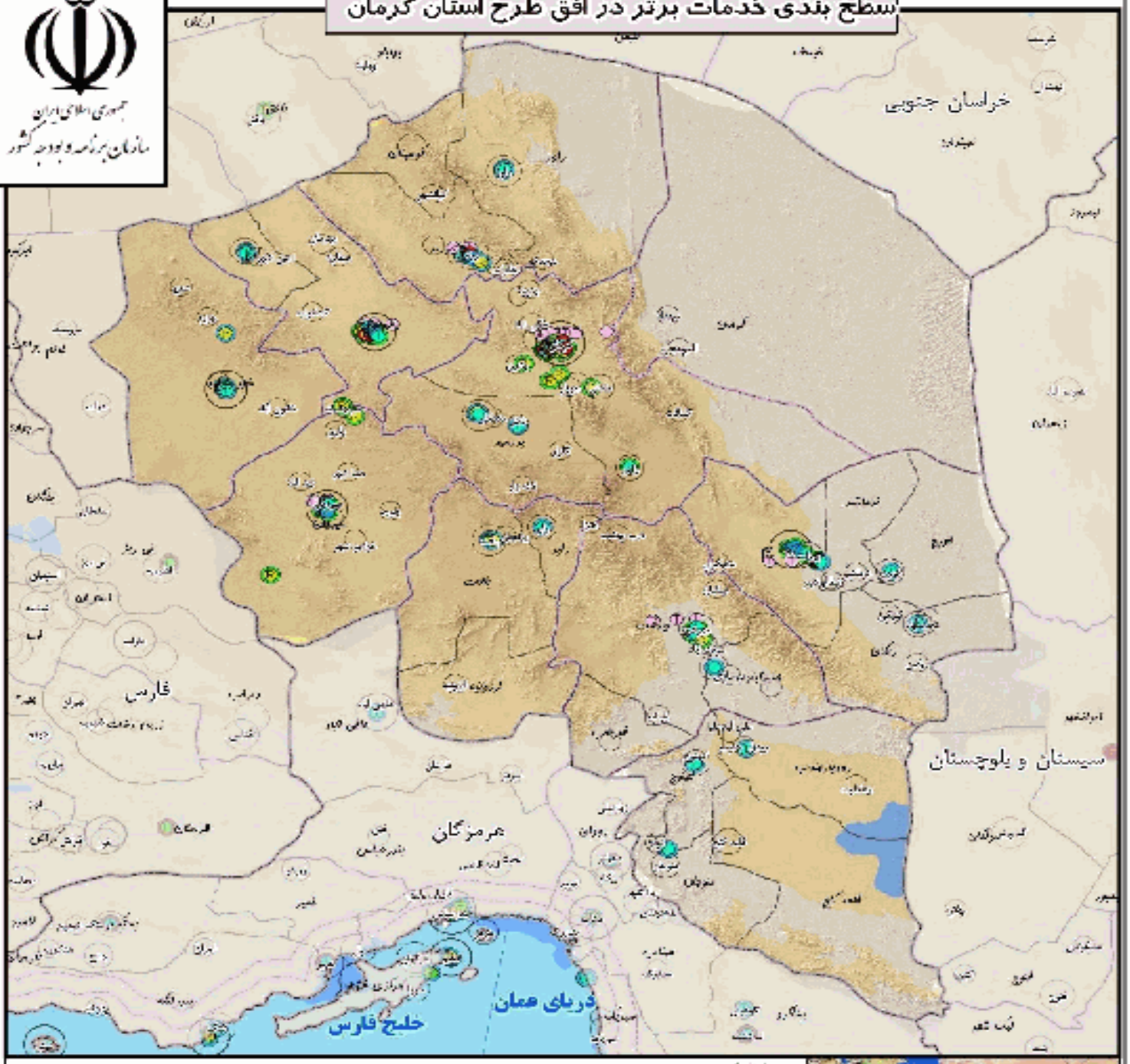

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بهداشت
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رسانه و فرهنگ
- پارک علمی و فن آوری

خدمات برتر

وضعیت

- افق
- توسعه زمینه موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

منابع اطلاعات: مطالعات طرح آمایش استان کرمان
تهیه شده در: ۱۳۹۸
مقیاس نقشه: 1:3,200,000

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان کرمان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

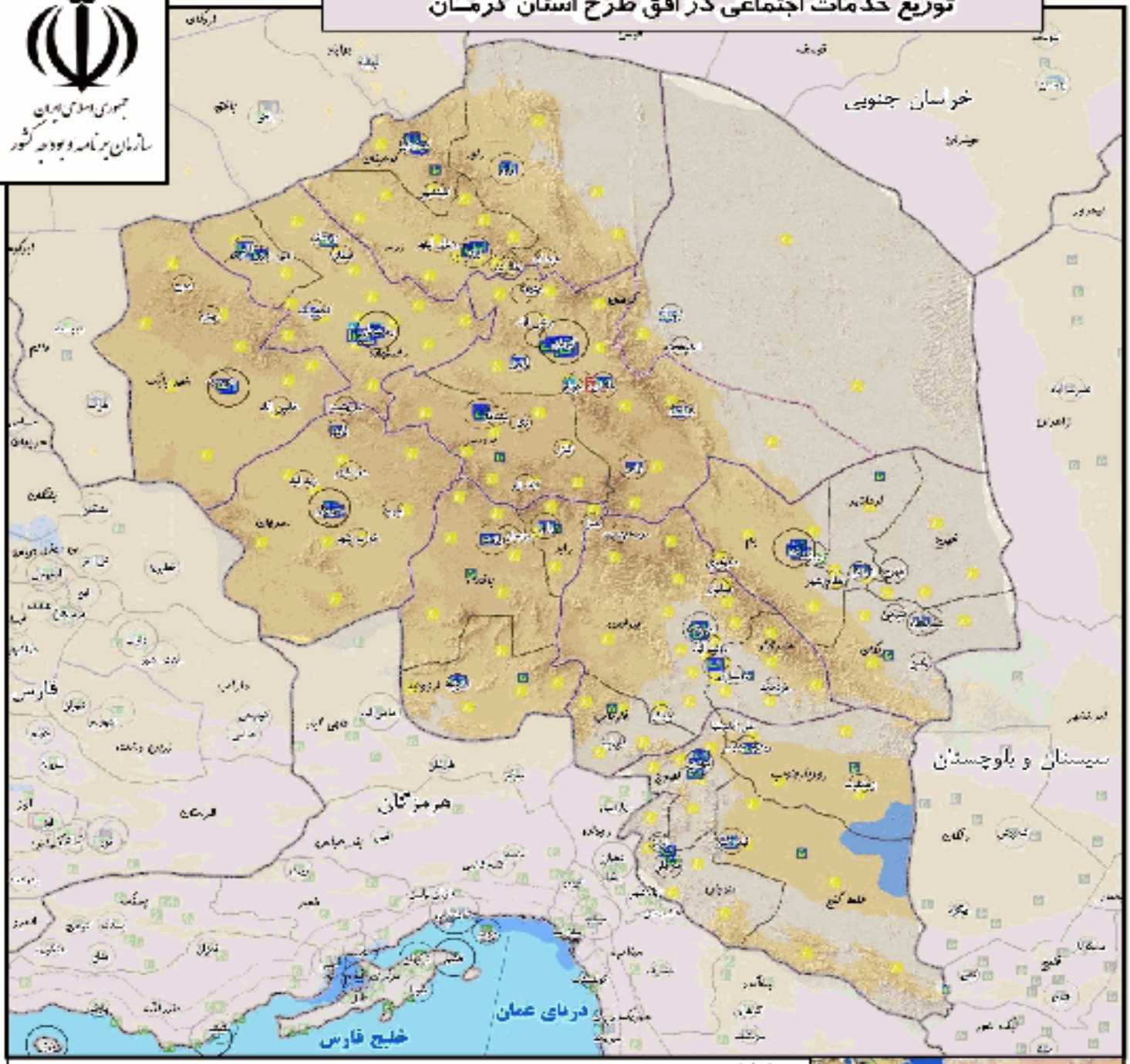

راهنما

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مرکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- فرا ملی، عموم پزشکی
- فرا ملی، جامع
- ملی، جمع
- ا... جامع

- منطقه ای، جامع
- شهرستانی

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان

- شهرستانی
- تالاب و مرداب
- دریا

Scale = 1:3,200,000

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان کرمـــان

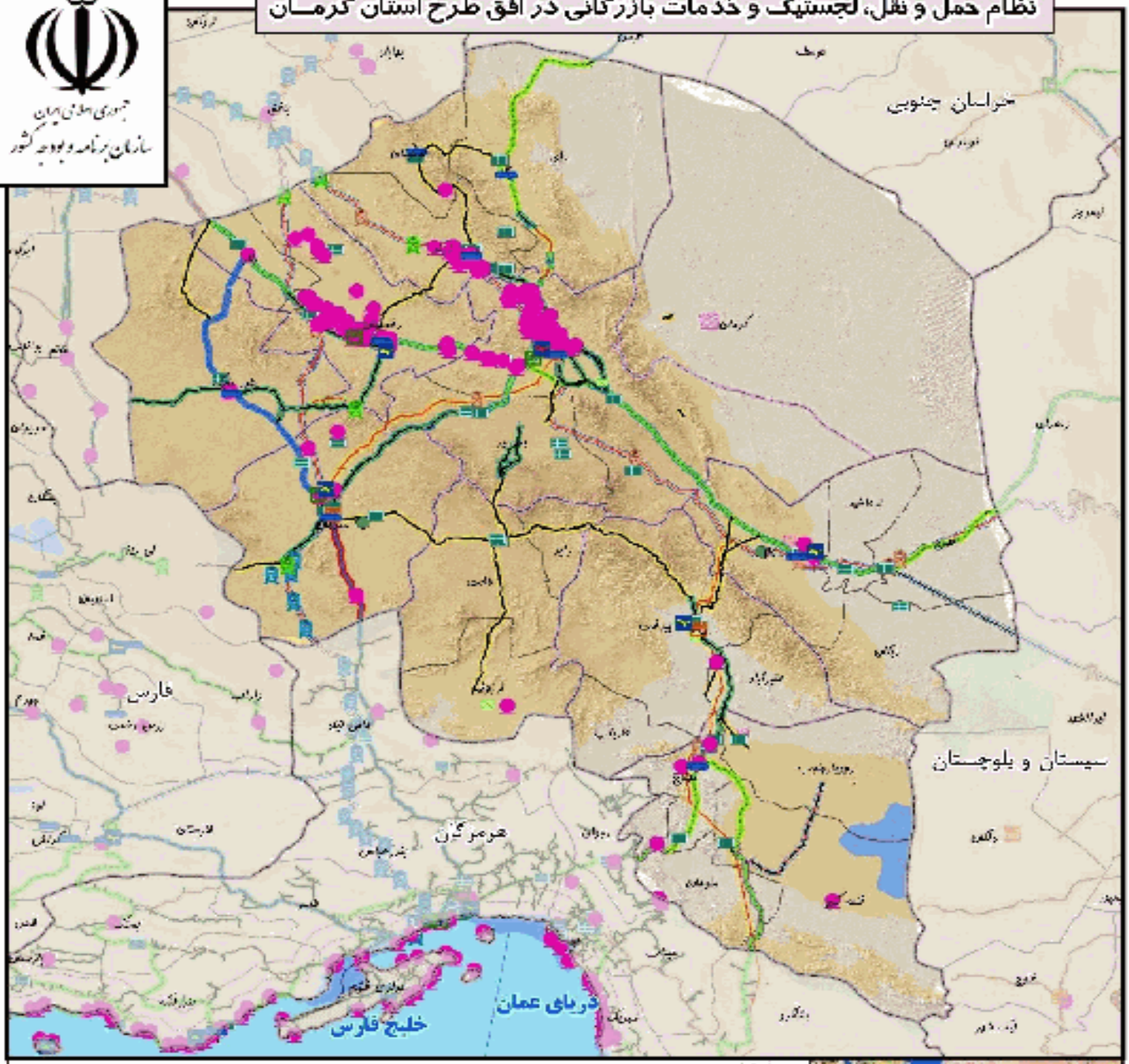

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

فروه‌گذ
کارکرد
نوع
پایانه جاده ای
نوع
مسافری

سراکز لجستیک
نوع
پارک لجستیک

سکنین
وضعیت محور
توسعه وضع موجود
موجود
کارکرد محور
نوع راه
راه آهن
نواحی اقتصادی
نوع

مرزها
نواحی برنامه ریزی

Scale – 1:3,200,000

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان کرمان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

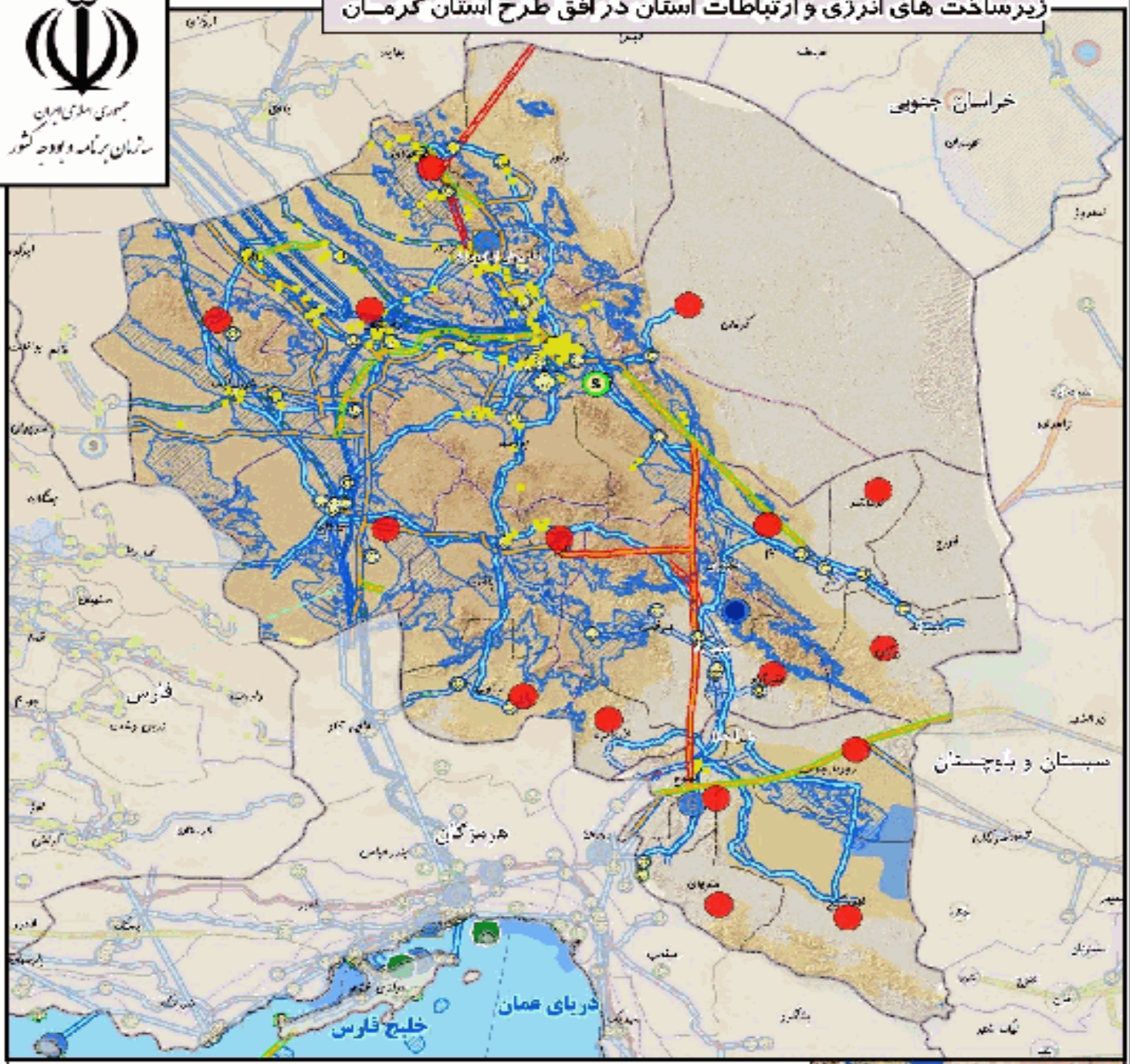

مهندسان مشاور ایمان سازه پیر
امور برنامه ریزی، آب، فرهنگی و ... دادین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان کرمان

مطالعات آمایش استان کرمان

Scale = 1 : 3 200 000

0 40 80 160
Kilometers

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- آب
- دام
- باغی
- معدنی
- جنگل
- سیمان ترکمن
- گاز
- ایستگاه تقلیل فشار گاز

وضعیت مراکز
- فاز
- توسعه وسع موجود
- موجود
- خطوط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۱۳۲ ×
- ۲۳۰ ×
- ۴۰۰ ×
- ۶۳ ×
- خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- فاز
- توسعه وسع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

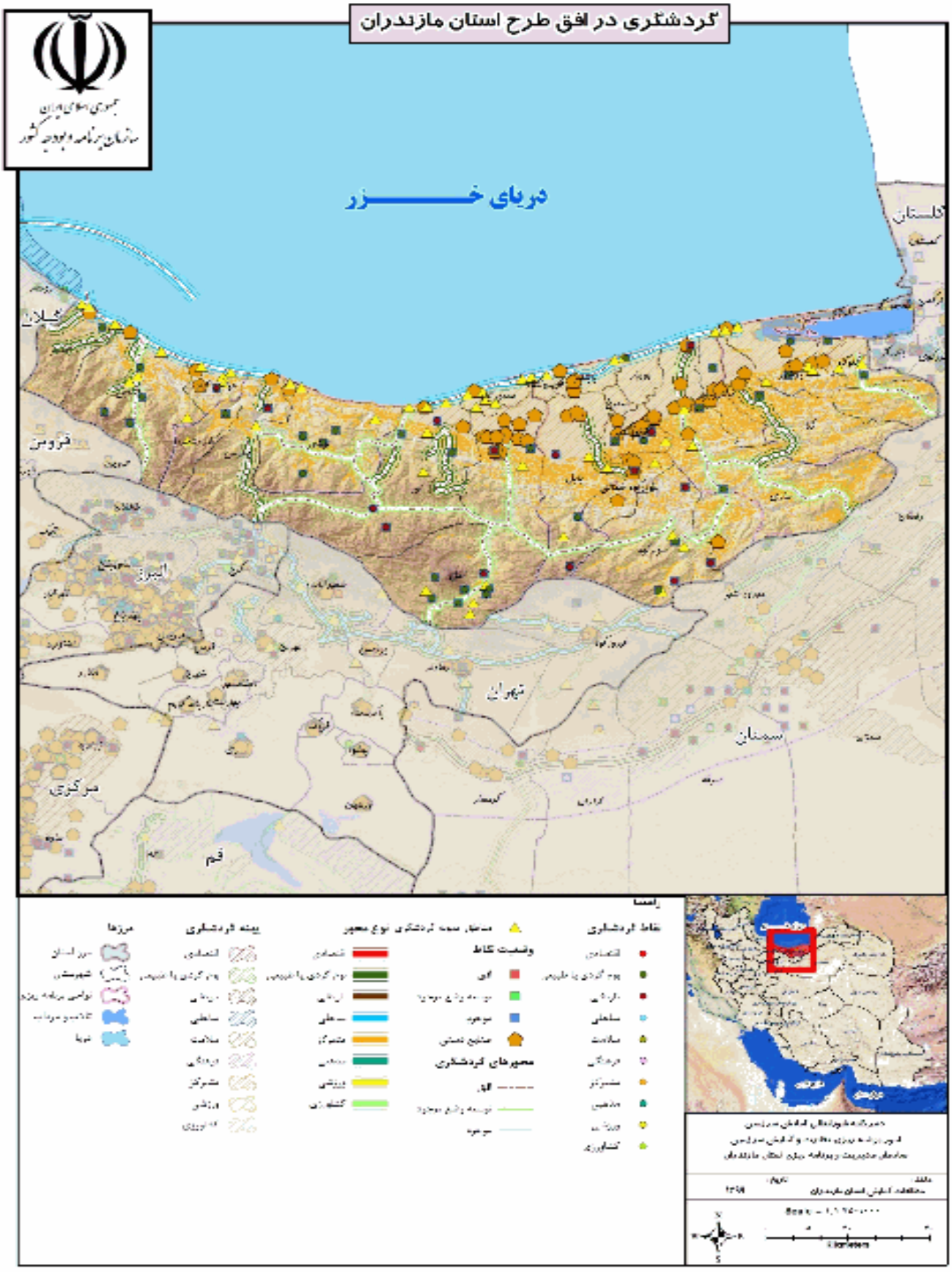
گردشگری در افق طرح استان مازندران
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
گلستان
قزوین
البرز
تهران
سمنان
مرکزی
قم
راهنما
نقاط گردشگری
مسافرت عمده گردشگری
نوع محور
پهنه گردشگری
مرزها
وضعیت نقاط
محورهای گردشگری
مقیاس
شمال
جنوب
غرب
شرق

منابع آبی استان در افق طرح استان کرمان

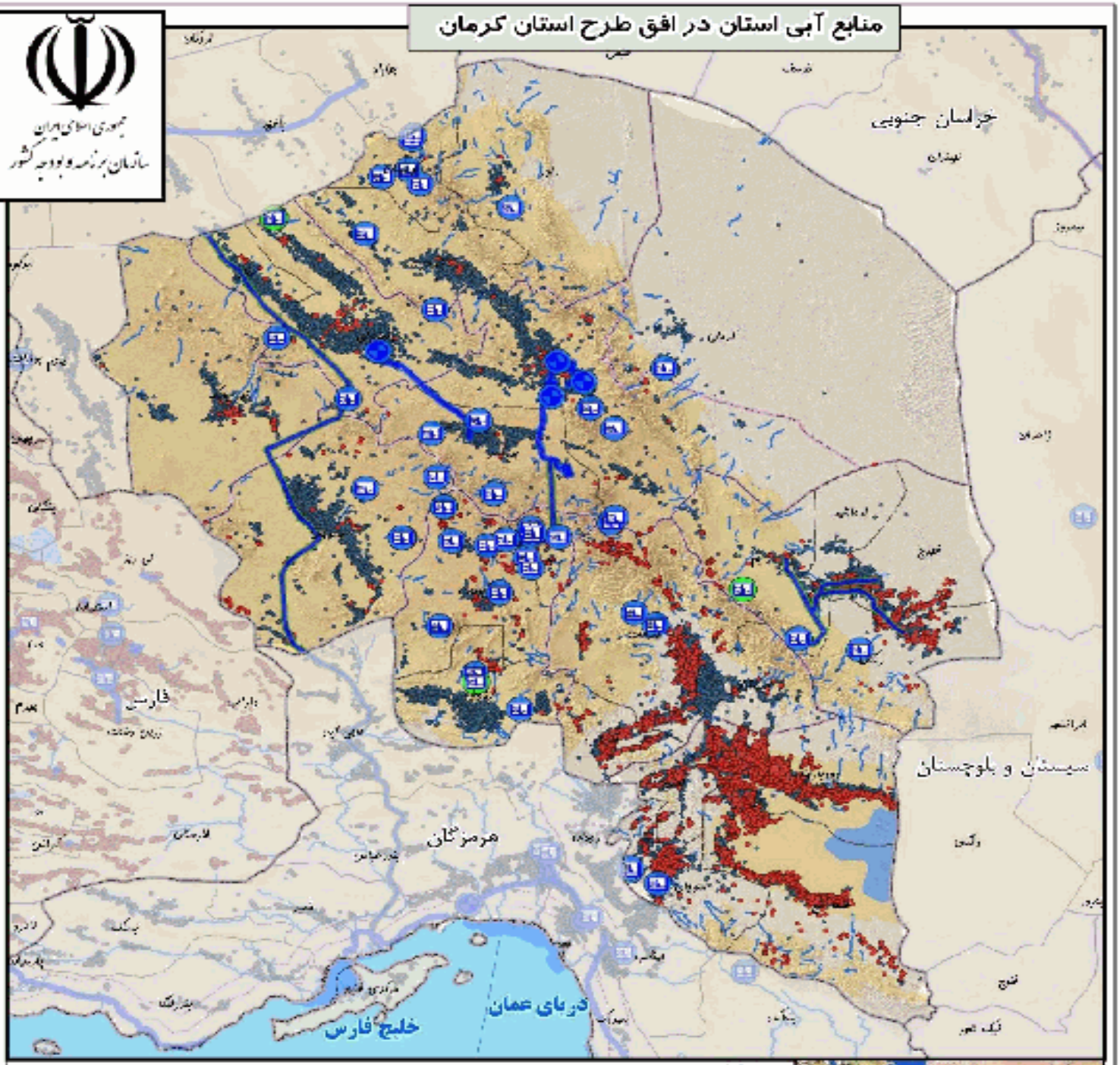

راهنما

- سد
- تصفیه خانه آب
- وضعیت تقاضا
- افق
- آورد وضع موجود
- موجود
- خطوط انتقال آب در افق
- خطوط انتقال آب در افق
- وضعیت خطوط
- افق
- آورد وضع موجود
- موجود
- چاه آب
- غیر مجاز
- مجاز
- رودخانه
- دائمی
- سرزمینی
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دشت و مرتاب
- خرد

Scale = 1:3,000,000

0 50 100 200

kilometers

سازمان فضایی وضع افق استان کرمان

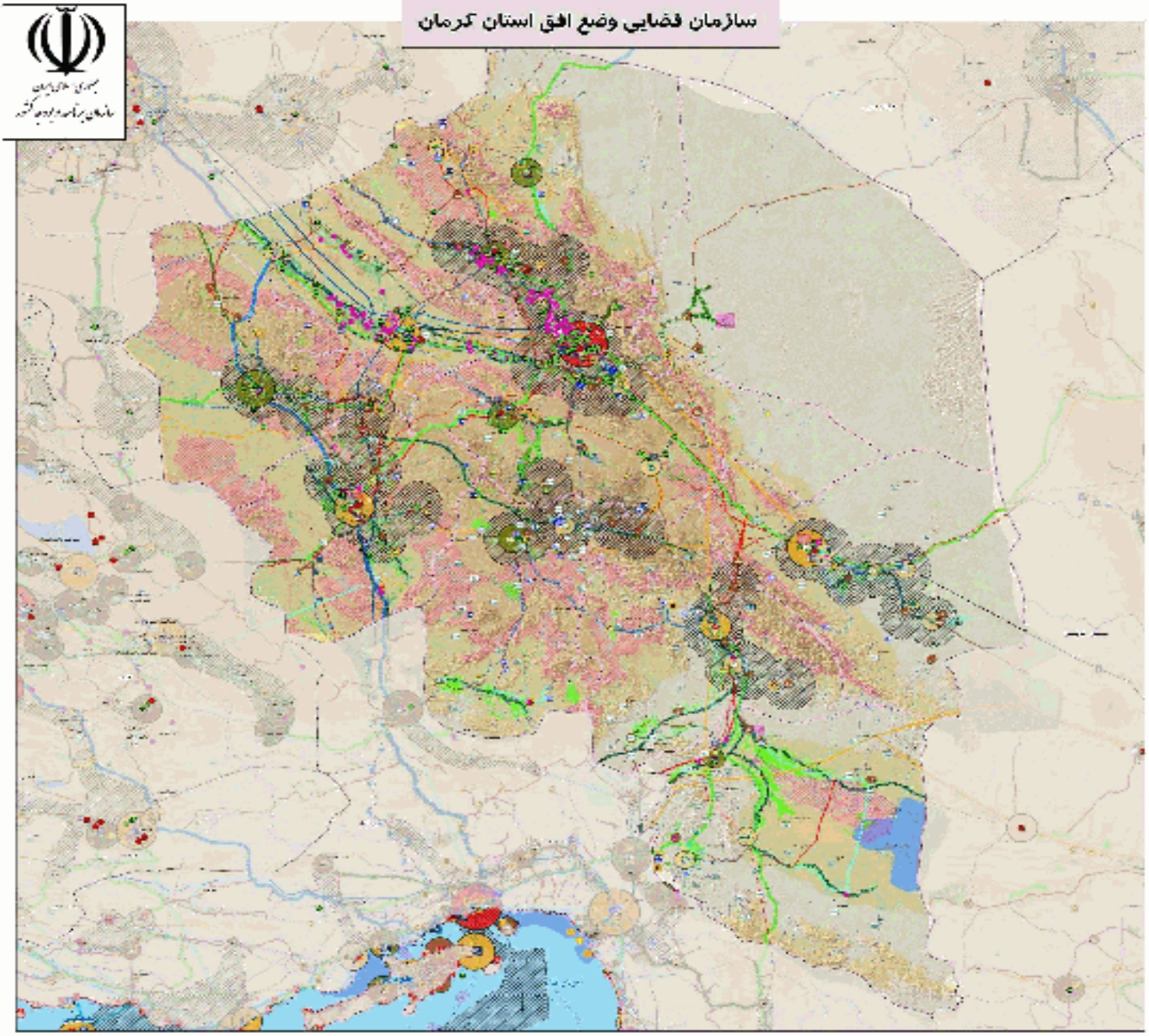

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دایمی برنامه‌های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان یزد در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان یزد

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم‌گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش-های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان یزد به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- تبدیل یزد به مرکز تجارت و بازرگانی نوین با عملکرد ملی و مرکز اصلی بارانداز ملی و پخش و صدور کالا.
- توسعه پایدار صنعتی و معدنی و تکمیل زنجیره‌های ارزش صنایع مزیت‌دار و رقابتی با اتکا بر فن‌آوری‌های پیشرفته و دانش بنیان.
- توسعه کیفی بخش کشاورزی با تأکید بر دانش بومی، ارتقای سطح فن‌آوری و توسعه زنجیره‌های ارزش در بخش.
- مدیریت پایدار تامین و مصرف آب مورد نیاز سکونت و فعالیت در استان.
- صیانت از محیط زیست طبیعی استان، بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی پایه و کنترل آلاینده‌ها.
- ارتقای امنیت عرضه انرژی مطمئن و پایدار با توسعه شبکه‌های تولید، انتقال وتوزیع انرژی متناسب بانیازهای توسعه‌ای استان وکشور.
- ارتقای جایگاه ترانزیتی و لجستیکی استان در راستای ایفای نقش ملی و فراملی.
- پاسداشت و تقویت میراث فرهنگی و معنوی غنی یزد و اشاعه در سطوح ملی و فراملی.
- توسعه پایدار گردشگری.
- کیفیت بخشی آموزش، تکمیل و ارتقای زیست‌بوم فن‌آوری و نوآوری در استان و گسترش تعاملات فعال در سطح ملی و فراملی.
- توسعه سکونتگاه‌های میانی، کوچک و روستایی استان با اتخاذ رویکرد مدیریت یکپارچه سکونتگاه‌های به هم پیوسته.
- مدیریت وکنترل روند مهاجرت در استان.
- تقویت سرمایه اجتماعی استان.
- توسعه خدمات برتر با رعایت استانداردهای جهانی.
- ارتقای سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی مردم استان یزد.
- افزایش تاب‌آوری محیط طبیعی، نظام سکونتگاهی، تولید و فعالیت.

- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان.

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- تولیدات متراکم وگلخانه‌ای مبتنی بر فن‌آوری‌های روز در منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- تولیدات باغی (پسته، زردآلو، انار) در منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز وتفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- تولیدات دام وطیور از جمله گوشت مرغ، بلدرچین، شیر، تخم مرغ در منطقه ۱ (بافق وبهاباد)، منطقه ۲ (میبد)، منطقه ۳ (اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- صنعت اسب در منطقه ۲ (اردکان ومیبد) و منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت).

صنعت و معدن

- صنایع نساجی و پوشاک شامل آماده‌سازی و ریسندگی الیاف نساجی، بافندگی منسوجات، عملیات تکمیلی منسوجات رنگرزی، چاپ و تکمیل، تولید انواع پارچه و کالاهای کشباف، قلاب بافی، تولید پوشاک به استثنای پوشاک از پوست خزدار در منطقه ۲ (اردکان ومیبد) و منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت).
- صنایع دستی در منطقه ۲ (میبد) و منطقه ۳ (یزد).
- صنایع قطعه‌سازی و ماشین‌آلات در منطقه ۱ (بافق)، منطقه۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد و اشکذر).
- صنایع کاشی و سرامیک با فن‌آوری نوین در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (اشکذر و مهریز).
- صنایع لاستیک و پلاستیک در منطقه ۲ (میبد) و منطقه ۳ (یزد).
- محصولات شیمیایی وپتروشیمی شامل محصولات دارویی، مواد شیمیایی مورد استفاده در داروسازی و تولید الیاف مصنوعی منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد و تفت).

- صنایع آشامیدنی و غذایی شامل تولید نشاسته و محصولات نشاسته‌ای، تولید محصولات خبازی، تولید کاکائو، شکلات و شیرینی های شکری، تولید قند و شکر، تولید شیرینی، بیسکویت و کیک، تولید روغن ها و چربی های گیاهی، انواع نقل و آبنبات و سایر محصولات غذایی طبقه بندی نشده در منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد و تفت).
- ماشین آلات و دستگاه‌های برقی شامل وسایل ارتباط جمعی و تجهیزات پزشکی، ساخت انواع الکتروموتور، ژنراتور، ترانسفورماتور، ساخت دستگاه‌ها و وسایل توزیع و کنترل نیروی برق، ساخت انواع پیل و باطری، ساخت انواع لامپ‌های الکترونیکی و الکتریکی، تجهیزات روشنایی، ساخت تجهیزات الکتریکی طبقه بندی نشده، ساخت فرستنده‌های تلویزیونی و رادیویی و دستگاه‌های ارتباطی تلفنی، ساخت تجهیزات پزشکی و جراحی و وسایل ارتوپدی و ابزار وسایل اندازه‌گیری بازبینی آزمایشگاه دریانوردی و مقاصد، ساخت ابزارهای اپتیکی و تجهیزات عکاسی در منطقه ۲ (میبد) و منطقه ۳ (یزد، تفت و مهریز).
- استخراج و فرآوری سنگ‌آهن در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان) و منطقه ۴ (خاتم).
- استخراج و فرآوری سرب و روی در منطقه ۱ (بافق) و منطقه ۳ (مهریز).
- استخراج و فرآوری مواد معدنی پرتوزا در منطقه۲ (اردکان).
- استخراج و فرآوری خاک‌های صنعتی در منطقه ۲ (اردکان).

بازرگانی

- تجارت و بازرگانی نوین در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد، مهریز و اشکذر).

گردشگری

- گردشگری تاریخی و فرهنگی در منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد و مهریز) و منطقه ۴ (ابرکوه).
- گردشگری طبیعی در منطقه۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر و تفت) و منطقه ۴ (خاتم).
- گردشگری سلامت در منطقه ۳ (یزد و تفت).

حمل و نقل و لجستیک

- حمل ونقل جاده ای، ریلی و هوایی در در کریدور شمال- جنوب و شرق- غرب در منطقه ۱ (بافق)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه).

- انبارداری، فعالیتهای پشتیبان حمل و نقل و خدمات لجستیکی در کریدور شمال- جنوب و شرق- غرب در منطقه ۱ (بافق)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد و مهریز).

انرژی

- تولید برق با تأکید بر انرژی خورشیدی در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

آموزش، علم و فن‌آوری

- توسعه آموزش‌عالی و ارتقاء زیست بوم فن‌آوری و نوآوری در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد).

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- تولیدات متراکم و گلخانه‌ای مبتنی بر فن‌آوری‌های روز در منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- تولیدات باغی (پسته، زردآلو، انگور، انار، بادام و خرما) در منطقه ۱ (بافق)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه-۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- تولیدات زراعی(زعفران) در منطقه ۱ (بهاباد).
- تولیدات دام وطیور از جمله گوشت مرغ، بلدرچین، شیر، تخم مرغ در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- صنعت اسب در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت).
- تکثیر گیاهان شامل تولید نهال در منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

صنعت و معدن

- صنایع نساجی و پوشاک شامل آماده‌سازی و ریسندگی الیاف نساجی، بافندگی منسوجات، عملیات تکمیلی منسوجات رنگرزی، چاپ و تکمیل، تولید انواع پارچه و کالاهای کشباف، قلاب بافی، تولید پوشاک به استثنای پوشاک از پوست خزدار در در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت).

- صنایع دستی در منطقه ۲ (میبد) و منطقه ۳ (یزد).
- صنایع قطعه‌سازی و ماشین‌آلات در منطقه ۱ (بافق)، منطقه۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد و اشکذر).
- صنایع کاشی و سرامیک با فن‌آوری نوین در منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (اشکذر و مهریز) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- طب سنتی در منطقه ۱ (بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد و تفت).
- محصولات شیمیایی و پتروشیمی شامل محصولات داوریی، مواد شیمیایی مورد استفاده در داروسازی و تولید الیاف مصنوعی منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد و تفت).
- صنایع لاستیک و پلاستیک در منطقه ۲ (اردکان ومیبد) و منطقه ۳ (یزد، تفت و اشکذر).
- صنایع غذایی شامل تولید نشاسته و محصولات نشاسته‌ای، تولید محصولات خبازی، تولید کاکائو، شکلات و شیرینی های شکری، تولید قند و شکر، تولید شیرینی، بیسکویت و کیک، تولید فرآورده های لبنی، تولید روغن ها و چربی های گیاهی، انواع نقل و آبنبات و سایر محصولات غذایی طبقه بندی نشده در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- ماشین آلات و دستگاه‌های برقی شامل وسایل ارتباط جمعی و تجهیزات پزشکی،ساخت انواع الکتروموتور، ژنراتور، ترانسفورماتور،ساخت دستگاه‌ها و وسایل توزیع و کنترل نیروی برق، ساخت انواع پیل و باطری، ساخت انواع لامپ‌های الکترونیکی و الکتریکی، تجهیزات روشنایی، ساخت تجهیزات الکتریکی طبقه بندی نشده، ساخت فرستنده‌های تلویزیونی و رادیویی و دستگاه‌های ارتباطی تلفنی، ساخت تجهیزات پزشکی و جراحی و وسایل ارتوپدی و ابزار وسایل اندازه‌گیری بازبینی آزمایشگاه دریانوردی و مقاصد، ساخت ابزارهای اپتیکی و تجهیزات عکاسی در منطقه ۲ (اردکان ومیبد) و منطقه ۳ (یزد، تفت و مهریز).
- استخراج و فرآوری سنگ‌آهن در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان) و منطقه ۴ (خاتم).
- استخراج و فرآوری سنگ‌های ساختمانی در منطقه ۳ (تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه).
- استخراج و فرآوری سرب و روی در منطقه ۱ (بافق) و منطقه ۳ (مهریز).
- استخراج و فرآوری خاک‌های صنعتی در منطقه ۲ (اردکان).

بازرگانی

- تجارت و بازرگانی نوین در منطقه۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه۳ (یزد، مهریز، اشکذر وتفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

گردشگری

- گردشگری تاریخی و فرهنگی درمنطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، مهریز) و منطقه ۴ (ابرکوه).
- گردشگری طبیعی در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر وتفت) و منطقه ۴ (خاتم).
- گردشگری سلامت در منطقه ۳ (یزد و تفت).

خدمات برتر

- خدمات بیمه‌ای در منطقه ۳ (یزد).
- مراکز تحقیق و توسعه در منطقه ۳ (یزد).
- خدمات فنی و مهندسی در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد و اشکذر).
- خدمات مشاوره‌ای در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد و اشکذر).
- خدمات مالی و پولی در منطقه ۳ (یزد).

حمل و نقل و لجستیک

- حمل ونقل جاده ای، ریلی و هوایی در کریدور شمال- جنوب و شرق- غرب در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- انبارداری، فعالیتهای پشتیبان حمل و نقل و خدمات لجستیکی در کریدور شمال- جنوب و شرق- غرب در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر، تفت و مهریز) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

انرژی

- تولید برق با تأکید بر انرژی خورشیدی در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- تولید تجهیزات نیروگاه‌های خورشیدی در منطقه ۲ (اردکان) و منطقه ۳ (یزد).

آموزش، علم و فن‌آوری

- توسعه آموزش‌عالی و ارتقاء زیست بوم فن‌آوری و نوآوری در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد).

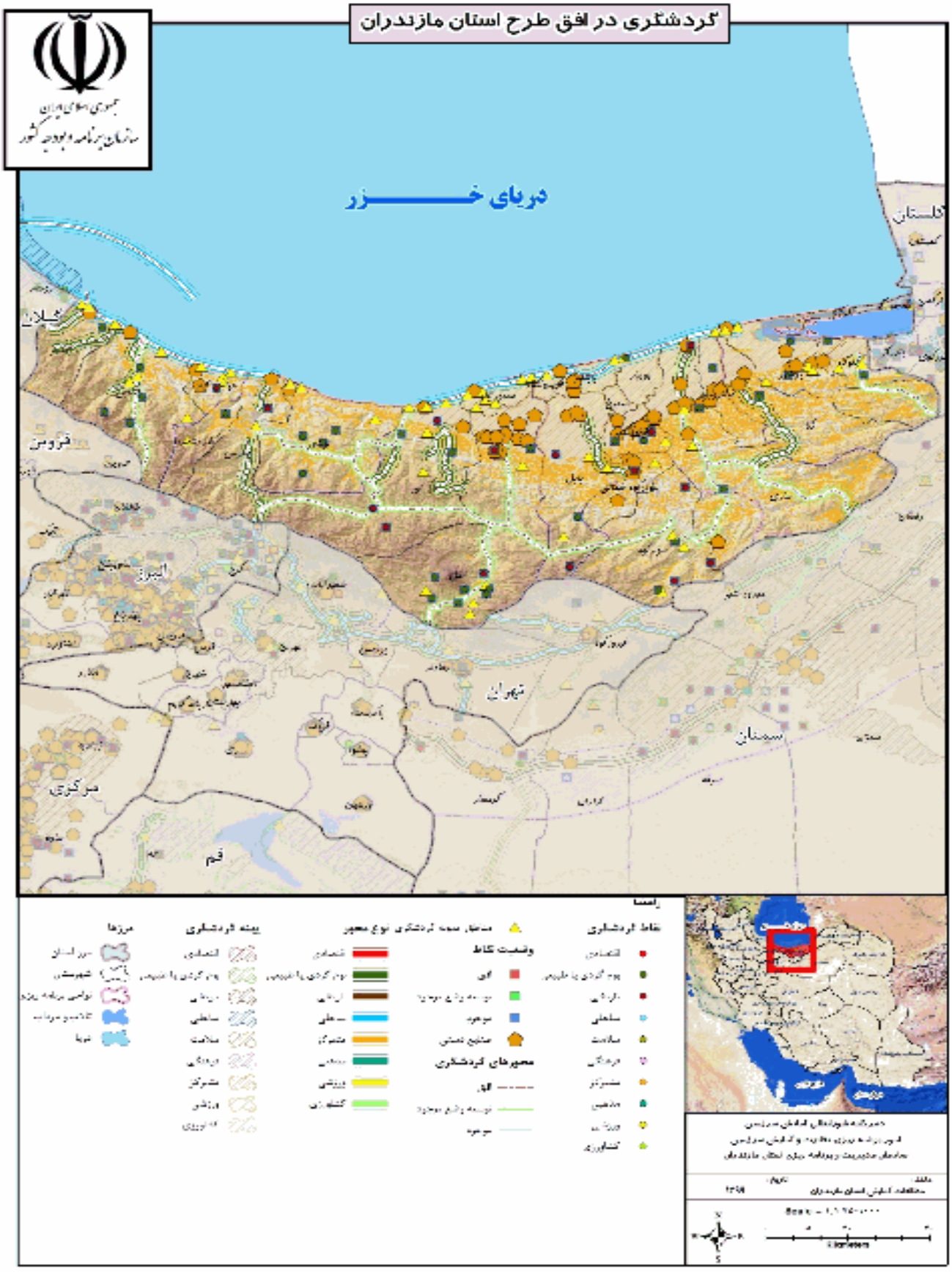
گردشگری در افق طرح استان مازندران
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
گلستان
قزوین
البرز
تهران
سمنان
مرکزی
قم
راهنما
نقاط گردشگری
مسافرت عمده گردشگری
نوع محور
پهنه گردشگری
مرزها
وضعیت نقاط
محورهای گردشگری
مقیاس
شمال
جنوب
غرب
شرق

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان یزد با با بهره‌گیری از انسان‌هایی سالم و توانمند و با تکیه بر میراث فرهنگی و معنوی غنی، نظام فکری و فرهنگی مبتنی برجستجوگری، آبادگری و پردازشگری و کاربست پیوندهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی فرااستانی و نیز تقویت سرمایه‌های اجتماعی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل، در افق چشم‌انداز ۱۴۲۴ استانی است:

- با توسعه‌ای مبتنی بر هویت و اصالت فرهنگی و تاریخی منحصر به فرد یزدی‌ها.
- با اقتصادی دانش‌بنیان متکی بر مزیت‌های تاریخی، فرهنگی و طبیعی دارای مشخصه‌های:
  - مقصد برتر گردشگری تاریخی، فرهنگی، طبیعی و سلامت.
  - مرکز برتر خدمات بازرگانی، حمل و نقل و ترانزیت در حوزه مرکزی کشور.
  - یکی از مراکز اصلی تولید انرژی خورشیدی و تجهیزات وابسته درکشور.
  - کانون برتر تولیدات معدنی و فرآوری آن.
  - کانون برتر صنعت و کشاورزی پیشرفته همساز با اقلیم.
  - یکی از مراکز اصلی تولید وصادرات محصولات هویتی- تاریخی و صنایع دستی با تاکید بر زیورآلات، شیرینی‌جات و منسوجات فاخر.
- کانون برتر تولید علم و فن‌آوری و تربیت نخبگان آبادگر.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- تمرکززدایی جمعیت و فعالیت از محور مهریز- عقدا و حرکت به سمت مدیریت یکپارچه سکونتگاه‌ها.
- مدیریت مهاجرت در استان با اولویت بخشی به جذب طبقه خلاق و ماهر در عرصه های علم و فناوری.
- تقویت شهرهای میانی وسکونتگاه‌های کوچک (شهری و روستایی).
- توسعه امکانات زیربنایی و خدمات روبنایی.
- توسعه سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی استان یزد.
- پیشگیری و کنترل عوامل خطر بیماری‌های غیرواگیر و تهدیدکننده‌های سلامت مردم استان.

- حفظ و تقویت حس مسوولیت‌پذیری اجتماعی، خلاقیت و نوآوری، امنیت، دانش و مهارت نیروی انسانی توام با توسعه امکانات نرم‌افزاری.
- توسعه اشتغال متناسب با نیازهای شغلی جمعیت استان در هر یک از شهرستان ها.
- توسعه فعالیت‌های پایه اقتصادی و پشتیبان توسعه سایر بخش‌ها شامل: معدن و صنایع جوارمعدنی، خدمات برتر، آموزش، علم و فن‌آوری، گردشگری تاریخی و فرهنگی، حمل و نقل و خدمات پشتیبانی، تجارت و بازرگانی، ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات و تولیدات دام و طیور.
- توسعه فعالیت‌های فزآینده پایداری و پویایی توسعه اقتصادی و اجتماعی شامل: گردشگری سلامت، صنایع برق و الکترونیک، صنایع لاستیک و پلاستیک، صنایع شیمیایی، صنایع مواد غذایی، صنایع نساجی و پوشاک، صنایع کاشی و سرامیک، صنایع قطعه‌سازی و ماشین‌آلات صنعتی، تولیدات متراکم و گلخانه‌ای و صنعت اسب.
- توسعه فعالیت‌های مرتبط با جامعه، طبیعت و محیط شامل: طب سنتی، تولیدات باغی، تولیدات زراعی، انرژی خورشیدی، گردشگری طبیعی و صنایع دستی.
- توجه به تقسیم کار منطقه‌ای و هم افزایی فعالیت‌های اقتصادی، مراکز و محورها با دیگر استان‌های مجاور.
- تکمیل و توسعه زیرساخت‌های مرتبط با فضاهای اصلی، فرعی و پشتیبان فعالیت‌های منتخب به منظور حفظ و ارتقای فعالیت.
- حفاظت از محیط طبیعی استان و رشد و توسعه اقتصادی مبتنی بر پیوندهای فراملی، ملی و منطقه‌ای و توان-های محیطی.
- توسعه ارتباطات استان در سطح استانی، ملی و فراملی به عنوان یکی از شالوده‌های تاریخی.
- توسعه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی و هوایی به منظور ایفای نقش‌های ملی و منطقه‌ای.
- توسعه حمل و نقل جاده‌ای و ریلی در کریدورهای فرعی استان به جهت انتشار اثرات توسعه در آنها.
- ایجاد مسیر ریلی متصل‌کننده استان به شمال شرق کشور و کشورهای آسیای مرکزی.
- نقش‌پذیری به عنوان مرکز اصلی (هاب) بازرگانی و ترانزیت کالا در مرکز کشور.
- تقویت محور مهریز– عقدا به عنوان محور رشد دانش‌بنیان و فعالیت های با فناوری بالا استان.

- تمرکزبخشی به خدمات برتر در محور عقدا- مهریز بویژه شهرستان یزد و سایر مراکز مستعد.
- تعیین محدوده مجموعه شهری مهریز- عقدا به منظور یکپارچگی برنامه‌ریزی سکونتگاه‌ها از عقدا تا مهریز با مدیریت راهبردی یکپارچه.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- مدیریت بهینه تامین، توزیع و بهره‌برداری منابع آب، افزایش بهره‌وری و اصلاح الگوی مصرف.
- اصلاح ساختار کنونی اقتصادی استان در راستای حرکت به سمت فعالیت‌های اقتصادی کم‌آب‌بر.
- توسعه پایدار گردشگری فرهنگی، مذهبی، تاریخی، سلامت و اکوتوریسم با عملکرد ملی و فراملی.
- تقویت زیرساخت‌های لازم جهت تبدیل یزد به یکی از مراکز اصلی ترانزیت و بازرگانی نوین در سطح ملی.
- توسعه زیرساخت های حمل و نقلی و خدمات لجستیکی جهت تقویت نقش ملی و فراملی استان در کریدورهای شمال-جنوب و شرق-غرب.
- توسعه آموزش عالی، خدمات برتر و دانش پایه و تولید علوم نوین جهت پشتیبانی اقتصاد دانش بنیان و پرورش نخبگان علمی.
- تقویت میراث معنوی، فرهنگی و تاریخی غنی یزد وبهره‌گیری ازظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی در راستای توسعه استان.
- کنترل کشاورزی سنتی و ارتقای سطح تکنولوژی و همسازی فعالیت‌های کشاورزی با اقلیم و محیط طبیعی استان.
- بهبود و ارتقای شاخص‌های زیست‌محیطی و گسترش فعالیت‌های حفاظت از محیط‌زیست، منابع طبیعی، ذخایر ژنتیکی و تنوع زیستی با هدف کنترل آلاینده‌ها، مهار پیش‌روی کویر و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی پایه.
- تقویت و توسعه زیرساخت‌های فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات و تبدیل استان به هاب منطقه‌ای.
- توسعه پایدار سهم انرژی‌های نو و تجدیدپذیر و تقویت شبکه‌های تولید، انتقال و توزیع انرژی.

- توسعه پایدار صنعتی و معدنی و تکمیل زنجیره ارزش و خوشه‌های صنعتی مبتنی بر صنایع مزیت‌دار، رقابتی و کم آب‌بر با اتکا بر فن‌آوری‌های پیشرفته و دانش بنیان.
- افزایش تاب‌آوری و متعادل‌سازی سکونت در استان، مدیریت و برنامه ریزی یکپارچه و تمرکززدایی جمعیت از محور مهریز- عقدا به ویژه در سکونتگاه های پیرامون شهر یزد.
- بهره‌برداری از ظرفیت‌های قانونی موجود در جهت تحقق پذیری سند آمایش و تحقق حکمروایی منطقه‌ای در نظام تصمیم‌گیری استان.
- پایش، مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و رعایت ضوابط پدافندغیرعامل.
- ارتقاء سرمایه اجتماعی استان مبتنی بر هویت تاریخی و میراث فرهنگی و معنوی یزد.
- توسعه خدمات برتر در حوزه‌های مالی، پولی، مشاوره، پیمانکاری، خدمات فنی و مهندسی و تحقیق وتوسعه.
- اصلاح سبک زندگی مردم استان در راستای گسترش و توسعه شیوه زندگی سالم ایرانی – اسلامی.

۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول در منطقه ۲ (مراکز شهری اردکان و میبد) و منطقه ۳ (اشکذر).
- اولویت دوم در منطقه ۳ (مراکز شهری مهریز و تفت).
- اولویت سوم در منطقه ۴ (مراکز شهری ابرکوه و خاتم) و منطقه ۱ (مراکز شهری بافق و بهاباد).
- اولویت چهارم در مراکز روستایی کلیه شهرستان‌های استان به غیر از شهرستان یزد.
- اولویت پنجم در منطقه ۳ (شهرستان یزد).

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

تولیدات زراعی

- اولویت اول در منطقه ۱ (بهاباد).

تولیدات باغی

- اولویت اول در منطقه ۲ (اردکان)، منطقه ۳ (مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

- اولویت دوم در منطقه ۳ (اشکذر) و منطقه ۲ (میبد).
- اولویت سوم در منطقه ۱ (بافق و بهاباد).

تولیدات متراکم و گلخانه‌ای

- اولویت اول در منطقه ۳ (یزد، اشکذر، مهریز و تفت).
- اولویت دوم در منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

تولیدات دام و طیور

- اولویت اول در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (میبد)، منطقه ۳ (اشکذر، مهریز و تفت)، منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- اولویت دوم در منطقه ۲ (اردکان).
- اولویت سوم در منطقه۳ (یزد).

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت های بخش صنعت

- اولویت اول صنایع پیشرفته و دانش بنیان و مواد غذایی و صنایع دستی در منطقه۲ (اردکان ومیبد) و منطقه ۳ (یزد و اشکذر).
- اولویت دوم صنایع پیشرفته و دانش بنیان و مواد غذایی در منطقه ۳ (مهریز و تفت).
- اولویت اول سایر صنایع در منطقه ۱ (بافق و بهاباد) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- اولویت دوم سایر صنایع در منطقه ۳ (مهریز و تفت).

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش معدن و صنایع جوارمعدنی

- اولویت اول در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۲ (اردکان)، منطقه ۳ (مهریز) و منطقه ۴ (خاتم).
- اولویت دوم در منطقه ۲ (میبد)، منطقه ۳ (تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه).

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

تجارت و بازرگانی

- اولویت اول در منطقه ۲ (اردکان و میبد) و منطقه ۳ (یزد).
- اولویت دوم در منطقه ۱ (بافق و بهاباد)، منطقه ۳ (اشکذر، مهریز و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

حمل و نقل و لجستیک

- اولویت اول در منطقه ۲ (اردکان و میبد)، در منطقه ۱ (بافق) و منطقه ۳ (یزد، مهریز).

- اولویت دوم در منطقه ۱ (بهاباد)، منطقه ۳ (اشکذر و تفت) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).

خدمات برتر

- اولویت اول در منطقه ۳ (یزد و اشکذر).
- اولویت دوم در منطقه ۲ (اردکان و میبد).

آموزش، علم و فن‌آوری

- اولویت اول در منطقه ۳ (یزد).
- اولویت دوم در منطقه ۲ (اردکان و میبد).

گردشگری

- اولویت اول در منطقه ۳ (یزد).
- اولویت دوم در منطقه ۲ (اردکان و میبد)، منطقه ۳ (اشکذر، تفت و مهریز) و منطقه ۴ (ابرکوه و خاتم).
- اولویت سوم در منطقه ۱ (بافق و بهاباد).

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...).

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- نواحی شمال و شمال شرقی استان عمدتاً در شهرستان بهاباد و اردکان.
- پهنه شرقی ابرکوه.
- مناطق ۴ گانه حفاظت شده محیط زیست.
- حریم مناطق ویژه گردشگری استان.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- پهنه شمال و شمال شرق و شمال غرب استان (اردکان و میبد).
- پهنه شرقی ابرکوه.
- شمال شرق شهرستان یزد.
- کل استان در توسعه کشاورزی سنتی.

- حریم حفاظتی زون های آب شرب کلیه شهرستانهای استان.
- حریم مناطق ویژه گردشگری استان.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- محدوده مهریز- عقدا در توسعه صنایع آب‌بر، با فن‌آوری پایین و آلاینده.
- محدوده ارتفاعات شیرکوه در توسعه صنایع آب‌بر، با فن‌آوری پایین و آلاینده.
- کل استان در توسعه صنایع پتروشیمی.
- محدوده ارتفاعات شیرکوه (تفت و مهریز) در توسعه فعالیت‌های معدنی.
- غرب شهرستان میبد (ندوشن) در توسعه فعالیت‌های معدنی.
- مناطق چهارگانه حفاظت شده محیط زیست در توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی.
- حریم مناطق ویژه گردشگری استان.
- حریم حفاظتی زون های آب شرب کلیه شهرستانهای استان.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان یزد به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تولیدات زراعی

- تولیدات زراعی (زعفران) در شهرستان بهاباد.

تولیدات باغی

- تولیدات متراکم و گلخانه‌ای در شهرستان‌های یزد، اشکذر، مهریز، تفت، ابرکوه و خاتم.
- تولیدات باغی (پسته، زردآلو، انگو، انار، بادام، خرما) درشهرستان‌های بافق، اردکان، میبد، یزد، اشکذر، مهریز، تفت، ابرکوه و خاتم.
- تکثیر گیاهان شامل تولید نهال در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد، مهریز، تفت، ابرکوه و خاتم.

تولیدات دام و طیور

- تولیدات دام وطیور در شهرستان‌های بافق، بهاباد، میبد، اشکذر، مهریز، تفت، ابرکوه و خاتم.
- صنعت اسب در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد، اشکذر، مهریز و تفت.

صنعت

- صنایع مواد غذایی در کلیه شهرستان‌های استان.
- تولید صنایع دستی در شهرستان‌های میبد و یزد.
- صنایع نساجی و پوشاک در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد، اشکذر، مهریز و تفت.
- صنایع قطعه سازی و ماشین آلات در شهرستان‌های بافق، اردکان، میبد، یزد و اشکذر.
- صنایع کاشی و سرامیک با فن‌آوری نوین در شهرستان‌های اردکان، میبد، اشکذر، مهریز، خاتم و ابرکوه.
- ماشین آلات و دستگاه‌های برقی در شهرستان‌های یزد، تفت، مهریز، اردکان و میبد.
- طب سنتی در شهرستانهای بهاباد، اردکان، میبد، یزد و تفت.
- محصولات شیمیایی وپتروشیمی در شهرستانهای اردکان، میبد، یزد و تفت.
- صنایع لاستیک و پلاستیک درشهرستان‌های یزد، میبد، تفت، اشکذر و اردکان.

معدن

- استخراج و فرآوری سنگ‌آهن در شهرستان‌های بافق، بهاباد، اردکان و خاتم.
- استخراج و فرآوری سنگ‌های ساختمانی در شهرستان‌های تفت و ابرکوه.
- استخراج و فرآوری سرب و روی درشهرستان‌های بافق و مهریز.
- استخراج و فرآوری خاک‌های صنعتی در شهرستان اردکان.
- استخراج و فرآوری مواد معدنی پرتوزا در شهرستان اردکان.

بازرگانی

- تجارت و بازرگانی نوین در کلیه شهرستان‌های استان.

حمل و نقل و لجستیک

- حمل ونقل جاده ای و ریلی در کلیه شهرستان‌های استان.
- حمل ونقل هوایی در شهرستان یزد.
- انبارداری، فعالیتهای پشتیبان حمل و نقل و خدمات لجستیکی در کلیه شهرستان‌های استان.

گردشگری و صنایع دستی

- گردشگری تاریخی و فرهنگی در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد، مهریز و ابرکوه.
- گردشگری طبیعی در شهرستان بافق، بهاباد، یزد، اشکذر، تفت و خاتم.

- گردشگری سلامت در شهرستان‌های یزد و تفت.

خدمات

- مراکز تحقیق و توسعه در شهرستان یزد.
- خدمات بیمه‌ای در شهرستان یزد.
- خدمات فنی و مهندسی در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد و اشکذر.
- خدمات مشاوره‌ای در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد و اشکذر.
- خدمات مالی و پولی در شهرستان یزد.
- توسعه آموزش عالی و ارتقاء زیست بوم فن‌آوری و نوآوری در شهرستان‌های اردکان، میبد و یزد.
- توسعه ارتباطات و فن آوری اطلاعات در کلیه شهرستان‌های استان.

انرژی

- تولید برق با تأکید بر انرژی خورشیدی در کلیه شهرستان‌های استان.
- تولید تجهیزات نیروگاه‌های خورشیدی در شهرستان‌های اردکان و یزد.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی و دامپروری

- کنترل و مهار رشد کشاورزی سنتی و توسعه سیستم‌های آبیاری پیشرفته.
- افزایش بهره‌وری و توسعه کیفی کشاورزی استان.
- تسهیل فعالیت‌های پرورش اسب، دام و طیور و... با بهره گیری از ظرفیت آب مجازی.
- توسعه تولیدات کشاورزی متراکم وگلخانه‌ای مزیت دار،کم‌آبخواه و استاندارد.
- تکمیل و توسعه زیرساخت‌های مرتبط با فضاهای اصلی و پشتیبان فعالیت‌های کشاورزی.
- ساماندهی و ترمیم محدوده‌های طبیعی آسیب دیده استان با اولویت مقابله با بیان‌زایی.

صنعت و معدن

- تمرکززدایی از صنایع با فن‌آوری پایین و با تکنولوژی کاربر و جهت‌دهی آنها به شهرستان‌های برخوردار از ظرفیت زیستی مناسب.

- حفظ و ارتقای فعالیت‌های اقتصادی مزیت‌دار (دارای کارکرد اقتصادی بهتر و هزینه‌های محیطی کمتر) در شهرستان‌های استان.
- کنترل و مهار آلودگی‌های آب، خاک و هوا.
- تسهیل پیوند میان صنایع غیر برتر استان با شرکت‌های دانش بنیان به منظور تقویت تکنولوژی.
- تعیین محور مهریز- عقدا به عنوان محور پایلوت تبدیل به صنایع با فن‌آوری بالا در کشور.
- توسعه صنایع تکمیلی صنعت و معدن در راستای جلوگیری از خام فروشی.
- تکمیل و توسعه زیرساخت‌های مرتبط با فضاهای اصلی و پشتیبان فعالیت‌های صنعتی و معدنی.

آب

- مدیریت پایدار و بلندمدت منابع آبی استان برای شرب و سایر مصارف.
- کنترل و مهار رشد کشاورزی سنتی و شیوه‌های غرقابی تولید.
- کاهش تدریجی برداشت از منابع آب‌های زیرزمینی.
- گسترش استفاده از آب مجازی از طریق واردات مواد غذایی و صنعتی پرآب‌خواه.
- توسعه سیستم هوشمند رصد منابع آبی استان.
- تکمیل و توسعه زیرساخت‌های مرتبط با تامین و توزیع آب.
- افزایش استفاده از آب‌های غیرمتعارف و پساب‌ها بر اساس اولویت‌بندی و متناسب با کیفیت آنهادر سقف مجوز تخصیص.
- جلوگیری از توسعه آتی واحدهای صنعتی آب‌بر به ویژه درمحور مهریز- عقدا.

محیط زیست و منابع طبیعی

- ساماندهی تغییرات کاربری زمین در عرصه‌های طبیعی و کشاورزی و باغی.
- تهیه پیوست سلامت و زیست محیطی برای برنامه‌های توسعه استان.
- ساماندهی و ترمیم محدوده‌های طبیعی آسیب دیده استان با اولویت مقابله با بیان‌زایی.
- الزام صنایع به ویژه صنایع سنگین به کنترل و مهار آلودگی‌های آب، خاک و هوا.
- تهیه برنامه‌های اقتضایی (Contingency plan) برای افزایش تاب‌آوری در مقیاس‌های خرد استان.
- توسعه فعالیت‌های مردم نهاد در حوزه محیط زیست.

کشاورزی استان در افق طرح استان مازندران

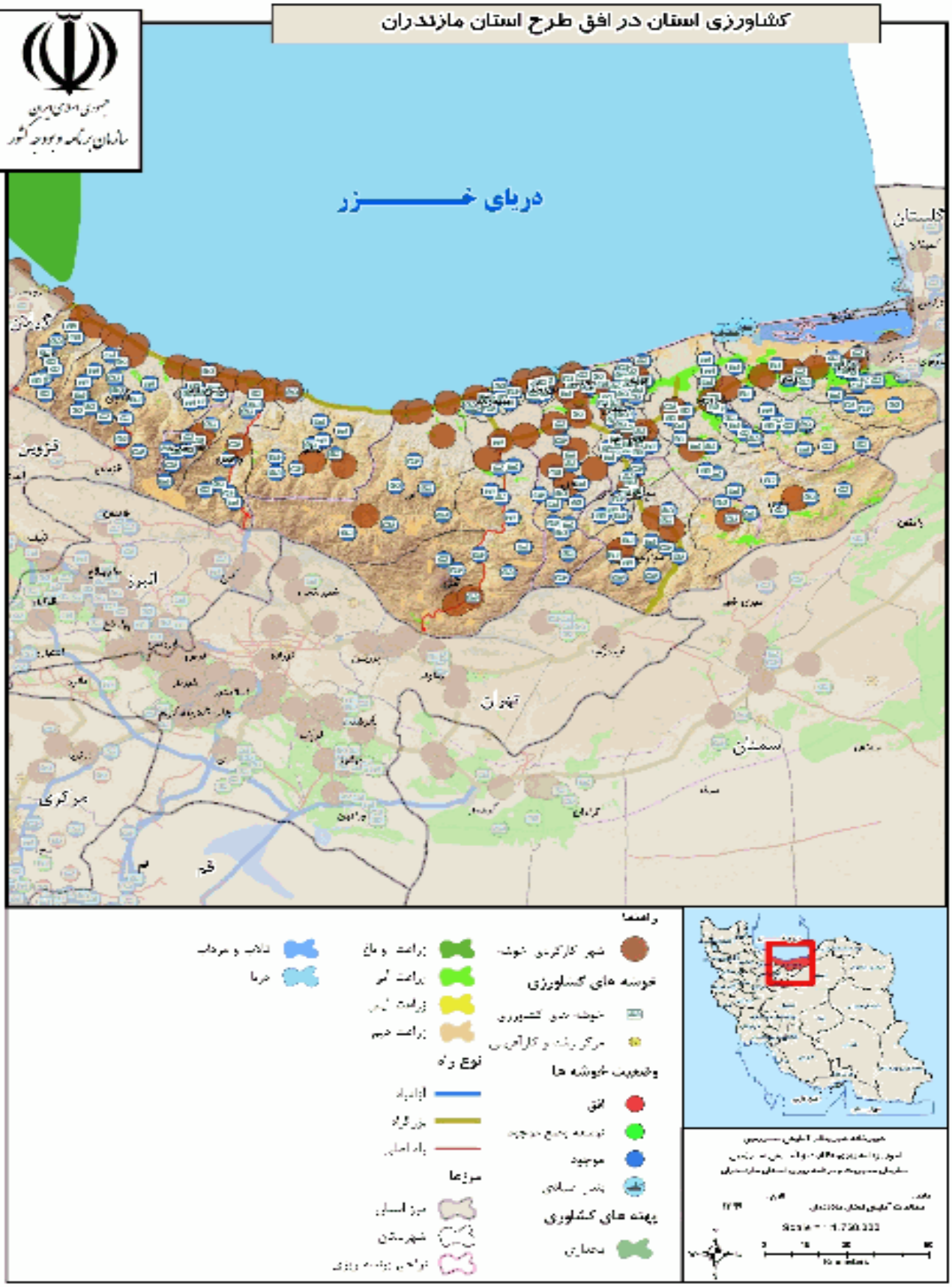

- افزایش نظارت و کنترل جدی در مصرف آفت‌کش‌های صنعتی در کشاورزی استان.
- توسعه سیستم‌های نظارت و کنترل سطح آلاینده‌ها بویژه در مناطق حساس.
- کنترل و مهار آلودگی‌های آب، خاک و هوا در حوزه صنعتی و معدنی.
- ساماندهی و ترمیم محدوده‌های طبیعی آسیب دیده استان با اولویت مقابله با بیان زایی.

نظام سکونتگاهی

- ارتقای سطح جمعیت پذیری شهرهای میانی و کوچک وسکونتگاه‌های کم جمعیت استان.
- مدیریت و برنامه ریزی یکپارچه سکونتگاه های محور مهریز-عقدا با تمرکز ویژه بر شهرهای اطراف یزد.
- اجتناب از تکثیر واحدهای سکونتی جدید و تلاش برای مدیریت استقرار جمعیت در قالب ساختارهای کنونی.
- تقویت و توزیع متعادل امکانات و خدمات در همه شهرستان‌های استان.
- افزایش خدمات عمومی در سطح روستاها مطابق با سلسله مراتب سکونتگاه‌های روستایی.
- ارتقا سطح خدمات شهری و روستایی در شهرستان‌های کم برخوردار.
- ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و بافت‌های فرسوده.

بازرگانی

- توسعه و تکمیل زنجیره زیرساخت‌های ترانزیتی با اولویت خطوط ریلی و مسیرهای شریانی واقع در کریدورهای ترانزیتی بین‌المللی.
- ایجاد نهادها و جریان‌های سازمان‌یافته تخصصی در حوزه بازرگانی.
- تقویت کیفیت محورهای مواصلاتی ترانزیتی استان به استان‌های همجوار.
- توسعه و بهسازی زیرساخت‌های حمل و نقل هوایی به‌منظور ایفای نقش به‌عنوان یکی از هاب‌های ترانزیت مسافر و کالا در منطقه.
- تکمیل و توسعه زیرساخت‌های مرتبط با فضاهای اصلی و پشتیبان فعالیت‌های بازرگانی.
- تقویت و توسعه شبکه مویرگی توزیع کالا و خدمات یزدی.
- مطالعه، شناسایی و توسعه بازارهای هدف محصولات برند یزد.

حمل و نقل و لجستیک

- تقویت شبکه‌های جاده‌ای و ریلی لوپ به منظور تمرکززدایی از محور مهریز- عقدا.
- ایمن‌سازی و بسترسازی شبکه راه‌ها جهت کاهش پیامدهای مخرب جریان کالا و مسافر در استان.
- توسعه و تکمیل زنجیره زیرساخت‌های ترانزیتی با اولویت خطوط ریلی ومسیرهای شریانی واقع در کریدورهای ترانزیتی بین‌المللی.
- توسعه مبتنی بر حمل و نقل عمومی محور (Regional TOD).
- توسعه و بهسازی زیرساخت‌های حمل و نقل هوایی به‌منظور ایفای نقش به‌عنوان یکی از هاب‌های ترانزیت مسافر و کالا در منطقه.

خدمات برتر

- بهبود فضای کسب و کار.
- توسعه بازارهای پولی و مالی.
- تخصصی‌سازی شرکت‌های فعال در حوزه خدمات برتر.

گردشگری و صنایع دستی

- تقویت و پشتیبانی از گردشگری سلامت.
- تقویت و بهره‌برداری مطلوب از ظرفیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری استان.
- توسعه زیرساخت‌های سخت افزاری و نرم‌افزاری گردشگری.
- توسعه و حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش‌های مکمل گردشگری.
- توسعه و تقویت فعالیت‌ها وکسب وکارهای گردشگری.
- توسعه و تقویت تولید و بازرگانی صنایع دستی.

آموزش، علم و فن‌آوری

- بسترسازی در جهت افزایش سهم اقتصاد دانش‌بنیان در اقتصاد استان.
- بهبود و توسعه زیرساخت‌های آموزش عمومی و مهارت‌های فنی وحرفه‌ای.
- هماهنگ‌سازی برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزش عالی و مهارتی با نیازهای جامعه و بخش تولید استان.
- توسعه شرکت‌های فن‌آور و دانش بنیان وتجاری سازی ایده‌ها.
- بسترسازی برای حفظ، جذب و نگهداشت نخبگان در استان.

- تقویت ارتباطات بین المللی بخش علم و فن‌آوری و دانشگاه‌های استان.
- توسعه زیرساخت‌های مرتبط با فضاهای اصلی و پشتیبان فعالیت‌های ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات.
- ارتقای سطح دانش و مهارت موردنیاز منابع انسانی متناسب با فن‌آوری‌های روز.
- توسعه مراکز رشد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و مناطق دیجیتالی در سطح استان.
- هوشمندسازی فرآیندهای تولید، شناسایی بازار مصرف و فروش مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات در بخش‌های مختلف تولیدی استان.
- پایش، مدیریت و اجرای فرآیندهای مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات در تحقق توسعه استان.

ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات

- توسعه زیرساخت‌های شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی.
- تحقق دولت الکترونیک و مکانیزاسیون در دستگاه‌های دولتی و عمومی.
- ارتقای سطح دانش و مهارت موردنیاز منابع انسانی متناسب با فن‌آوری‌های روز.
- توسعه مراکز رشد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و مناطق دیجیتالی در سطح استان.
- هوشمندسازی فرآیندهای تولید، شناسایی بازار مصرف و فروش مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات در بخش‌های مختلف تولیدی استان.
- بهره‌گیری از روش‌های پایش، مدیریت و اجرای فرآیندهای مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات در تحقق توسعه استان.
- هم پیوندکردن شبکه زیرساختی استان با شبکه جنوب استان.

بهداشت و درمان

- ارتقای کمی و کیفی زیرساخت‌های بهداشتی و درمانی استان.
- توسعه و ایجاد توازن در پراکنش مؤسسات و مراکز بهداشتی و درمانی در سطح استان با تاکید بر تامین نیازهای مناطق کمتر برخوردار (بهاباد، خاتم، ابرکوه و مناطق روستایی).
- تسهیل در شکل‌گیری و ورود شرکت‌های تخصصی غیردولتی به حوزه بهداشت و درمان.
- توسعه فعالیت‌های بین بخشی و جلب مشارکت مردم در راستای ارتقای سلامت جامعه.

انرژی

- توسعه و تجهیز مراکز پژوهشی و تحقیقاتی در زمینه انرژی‌های نو و تجدیدپذیر استان.
- بهره‌برداری از انرژی‌های نو در تولیدات صنعتی استان.
- توسعه شبکه‌های برق، گاز و آب.
- تشویق وحمایت از توسعه شرکت‌های خدمات انرژی به‌منظور افزایش بهره‌وری انرژی.
- توسعه و تنوع‌بخشی به سبد تأمین انرژی با تأکید بر انرژی‌های تجدیدپذیر.
- فرهنگ‌سازی کاهش مصرف انرژی.
- هم پیوندکردن شبکه زیرساختی استان با شبکه جنوب استان.

اجتماعی- فرهنگی

- توسعه هویت اسلامی-ایرانی و اصالت فرهنگی و تاریخی یزدی‌ها.
- توسعه فعالیت‌های مردم نهاد در حوزه فرهنگی و اجتماعی.
- رعایت الگوهای معماری ایرانی- اسلامی در ساخت و سازهای جدید.
- ارتقای زیرساخت‌های فعالیت‌های فرهنگی و هنری و ورزشی در شهرستان‌ها.
- تقویت و توسعه اشتغال پایدار متناسب با نیازهای جمعیتی استان.
- پیشگیری از افزایش آسیب‌های اجتماعی و گسترش جرم و جنایت.
- توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و خانواده‌های تحت پوشش نهادهای حمایتی.
- کنترل و مدیریت موضوع مهاجرت در استان.
- توسعه فعالیت‌های مردم نهاد در حوزه فرهنگی و اجتماعی.

دفاعی-امنیتی، پدافند غیرعامل و مخاطرات طبیعی

- ارتقاء مهارت‌های شهروندی مدیریت بحران.
- شناسایی نقاط در معرض آسیب پذیری استان، پایش و ارایه راهکارهای تثبیت وضعیت آنها.
- ایمن‌سازی تاسیسات حیاتی استان.
- توسعه و ارتقای زیرساخت‌های استان در راستای بهره‌برداری بهینه از ظرفیت مرکزیت استان.
- ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و بافت‌های فرسوده.

سیاسی- اداری

- پایش و رصد اجرای برنامه‌های آمایش استان در چارچوب نهاد شورای برنامه‌ریزی و کارگروه‌های ذیربط.
- ظرفیت‌سازی برای افزایش حضور نخبگان و جوانان در عرصه تصمیم‌گیری و اجرا.
- بسترسازی برای مشارکت فعال گروه‌های مردمی در نظام تصمیم‌گیری استان.
- بسترسازی برای تقویت شفافیت و پاسخگویی نظام تصمیم‌گیری استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

منطقه برنامه‌ریزی ۱ (بافق و بهاباد)

- کشاورزی نوین در بخش تولیدات باغی و زراعی، تولیدات دام و طیور.
- معدن و صنایع جوار معدنی.
- طب سنتی، صنایع غذایی، صنایع قطعه سازی و ماشین‌آلات.
- گردشگری طبیعی.
- تولید انرژی با تأکید بر انرژی خورشیدی.
- ارتباطات و فن آوری اطلاعات، تجارت و بازرگانی نوین، حمل و نقل و لجستیک.

منطقه برنامه‌ریزی ۲ (اردکان و میبد)

- کشاورزی نوین در بخش تولیدات باغی، تولید نهال، تولیدات دام و طیور، صنعت اسب.
- معدن و صنایع جوار معدنی.
- طب سنتی، صنایع غذایی، صنایع نساجی و پوشاک، ماشین آلات و دستگاه‌های برقی، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع کاشی و سرامیک، صنایع دستی، صنایع لاستیک و پلاستیک، صنایع قطعه سازی و ماشین آلات.
- گردشگری تاریخی و فرهنگی.
- تولید انرژی با تأکید بر انرژی خورشیدی.
- تولید تجهیزات نیروگاه‌های خورشیدی.
- ارتباطات و فن آوری اطلاعات، تجارت و بازرگانی نوین، حمل و نقل و لجستیک، آموزش و علم و فن آوری، خدمات برتر.

منطقه برنامه‌ریزی ۳ (یزد، اشکذر، تفت و مهریز)

- کشاورزی نوین در بخش تولیدات باغی، تولیدات متراکم و گلخانه‌ای، تولیدات دام و طیور، صنعت اسب، تولید نهال.
- معدن و صنایع جوار معدنی.
- صنایع نساجی و پوشاک، طب سنتی، صنایع غذایی، صنایع قطعه سازی و ماشین‌آلات، صنایع کاشی و سرامیک، صنایع دستی، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع لاستیک و پلاستیک، ماشین آلات و دستگاه-های برقی.
- گردشگری تاریخی و فرهنگی، گردشگری سلامت، گردشگری طبیعی.
- تولید انرژی با تأکید بر انرژی خورشیدی.
- تولید تجهیزات نیروگاه‌های خورشیدی.
- ارتباطات و فن آوری اطلاعات، تجارت و بازرگانی نوین، حمل و نقل و لجستیک، آموزش، علم و فن آوری، خدمات برتر.

منطقه برنامه‌ریزی ٤ (ابرکوه و خاتم)

- کشاورزی نوین در بخش تولیدات باغی، تولیدات متراکم و گلخانه‌ای، تولید نهال، تولیدات دام و طیور.
- معدن و صنایع جوار معدنی.
- صنایع غذایی، صنایع برق و الکترونیک، صنایع کاشی و سرامیک.
- گردشگری تاریخی و فرهنگی، گردشگری طبیعی.
- تولید انرژی با تأکید بر انرژی خورشیدی.
- ارتباطات و فن آوری اطلاعات، تجارت و بازرگانی نوین، حمل و نقل و لجستیک.

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها و زیربنایی

- فیبر نوری در شهرستان‌های مهریز، یزد، اشکذر، اردکان و میبد.
- توسعه زیرساخت‌های استان در بخش‌های محروم و کمتر برخوردار استان از جمله شهرستان‌های ابرکوه، بهاباد و خاتم.

- ایجاد و توسعه مراکز لجستیک (پارک لجستیک اردکان – دهکده لجستیک مهریز – بارانداز صادراتی کاشی و سرامیک میبد – توسعه بندرخشک پیشگامان).
- ایجاد و توسعه مسیرهای ریلی (تکمیل ریل یزد – اقلید، ایجاد مسیر یزد – شاهرود، دو خطه کرده مسیرهای ریلی استان).
- ایجاد، توسعه و تقویت شبکه‌های انتقال و توزیع برق با تاکید بر مناطق کمتر برخوردار.
- ایجاد، تکمیل و توسعه محورهای مواصلاتی درون و برون استانی (احداث آزادراه نایین – اردکان – مهریز – انار، تکمیل محور یزد – طبس، تکمیل محور یزد – خاتم، ایجاد و تکمیل محور بهاباد – دربند – نایبند، توسعه و تکمیل محور ندوشن – ورزنه).
- اتصال خط انتقال ۴۲ اینچی سراسری به شبکه گاز استان.
- ایجاد و تکمیل مناطق ویژه، شهرک ها و نواحی صنعتی در سطح استان.
- ایجاد و توسعه زیرساخت های واحدهای مرتبط با خدمات برتر در شهرستانهای یزد، اردکان و میبد.
- احداث بیمارستان و مراکز بهداشتی و درمان در شهرستانهای یزد، اردکان، اشکذر و خاتم.
- احداث و تکمیل ورزشگاه بزرگ یزد.
- ایجاد و تکمیل هتل‌های ۵ ستاره در شهرستان های یزد و اردکان.

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- سکونتگاه‌های پیرامونی مانند ابرکوه، بهاباد، هرات و همچنین سکونتگاه‌های واسط مانند تفت، مروست و بافق.
- مجموعه شهری گسترده از مهریز تا عقدا با تمرکز ویژه بر مجموعه شهر یزد–حمیدیا– شاهدیه.
- سکونت‌گاه سطح دوم در استان به محوریت شهرهای اردکان و میبد در سلسله مراتب سکونتگاهی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- فعالیت‌های کشاورزی (کشت‌های متراکم وگلخانه‌ای) در شهرستان‌های یزد، اشکذر، مهریز و تفت در اولویت اول و شهرستان‌های ابرکوه و خاتم در اولویت دوم.
- فعالیت‌های کشاورزی (باغبانی) در شهرستان‌های اردکان، مهریز، تفت، ابرکوه و خاتم در اولویت اول و شهرستان‌های یزد، اشکذر و میبد در اولویت دوم و شهرستان‌های بافق و بهاباد در اولویت سوم.

- فعالیت‌های کشاورزی (زراعت) در شهرستان بهاباد.
- فعالیت‌های دامداری و دامپروری در شهرستان‌های بافق، بهاباد، میبد، اشکذر، مهریز، تفت، ابرکوه و خاتم در اولویت اول و شهرستان اردکان در اولویت دوم و شهرستان یزد در اولویت سوم.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- صنایع پیشرفته و دانش بنیان و مواد غذایی و صنایع دستی در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد و اشکذر در اولویت اول و شهرستان‌های مهریز و تفت در اولویت دوم.
- توسعه فعالیت سایر صنایع در شهرستان‌های بافق، بهاباد، ابرکوه و خاتم در اولویت اول و شهرستان مهریز و تفت در اولویت دوم.
- توسعه فعالیت‌های معدنی و جوار معدنی در شهرستان‌های بافق، بهاباد، اردکان، مهریز و خاتم در اولویت اول و شهرستان‌های میبد، تفت و ابرکوه در اولویت دوم.

مناطق مستعد توسعه تجارت و بازرگانی

- تجارت و بازرگانی نوین در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد، در اولویت اول و شهرستان‌های مهریز و اشکذر، بافق، بهاباد، تفت، ابرکوه و خاتم در اولویت دوم.

مناطق مستعد توسعه حمل و نقل و لجستیک

- حمل و نقل و لجستیک در شهرستان‌های اردکان، میبد، بافق، یزد و مهریز در اولویت اول و شهرستان‌های بهاباد، اشکذر، تفت، ابرکوه و خاتم.

مناطق مستعد توسعه خدمات برتر

- توسعه خدمات برتر در شهرستان‌های یزد و اشکذر در اولویت اول و شهرستان‌های اردکان و میبد در اولویت دوم.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری تاریخی و فرهنگی در شهرستان‌های اردکان، میبد، یزد، مهریز و ابرکوه.
- گردشگری طبیعی در شهرستان بافق، بهاباد، یزد، اشکذر، تفت و خاتم.
- گردشگری سلامت در شهرستان‌های یزد و تفت.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری

- سطح یک شامل شهر یزد (شامل مجموعه شهر یزد–شاهدیه–حمیدیا).
- سطح دو شامل شهرهای اشکذر، مهریز، تفت، میبد، اردکان، ابرکوه و بافق.
- سطح سه شامل شهرهای زارچ، بهاباد، هرات، مروست، مهردشت و نیر.
- سطح چهار شامل شهرهای ندوشن، عقدا، احمدآباد، بفرویه و خضرآباد.

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های روستایی

- سطح یک شامل ۲۵ منظومه روستایی.
- سطح دو شامل ۵۶ مجموعه روستایی.
- سطح سه شامل ۹۶ حوزه روستایی.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

فرهنگی و ورزشی

- توسعه و ایجاد مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های روستایی با اولویت مراکز مجموعه و حوزه روستایی.
- توسعه و ایجاد مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های شهری استان.
- توسعه و ایجاد دهکده ورزشی در شهرستان یزد.
- توسعه اماکن ورزشی استاندارد و قابل دسترسی برای شهروندان.

درمانی

- توسعه خدمات تخصصی درمانی در کانون های شهری پرجمعیت شامل شهرهای یزد، اردکان و میبد.
- توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون های شهری و مراکز منظومه‌های روستایی.
- توسعه مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.
- توسعه مراکز گردشگری سلامت در شهرستان‌های یزد و تفت.

آموزش، علم و فن‌آوری

- توسعه آموزش، علم وفن‌آوری درشهرستان یزد در اولویت اول وشهرستان‌های اردکان و میبد دراولویت دوم.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان یزد به قرار زیر است:

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و فعالیت‌های اجتماعی- فرهنگی.
- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی.
- برنامه توسعه و ارتقای سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی.
- برنامه پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی.
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر.
- برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال.

بازرگانی

- برنامه تدوین طرح‌ها، برنامه‌ها و راه‌اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی.
- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه‌های بازرگانی.
- برنامه توسعه و گسترش تجارت مدرن و الکترونیک و فراهم‌سازی زیرساخت‌ها و تسهیلات مرتبط.
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی(زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها،کریدورها و ...).

صنعت و معدن

- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی مبتنی بر برنامه‌آمایش استان.
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع.
- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع.
- برنامه ارتقای بهره‌وری معادن.
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی.
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن.
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌های منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی.
- برنامه برندسازی محصولات صنعتی مزیت‌دار استان و بسترسازی برای افزایش توانمندی‌های صادراتی صنایع استان.
- برنامه استقرار صنایع و فعالیت های معدنی فن‌آورانه، تخصصی و مبتنی بر مزیت‌های منطقه‌ای.

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان.

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان مازندران

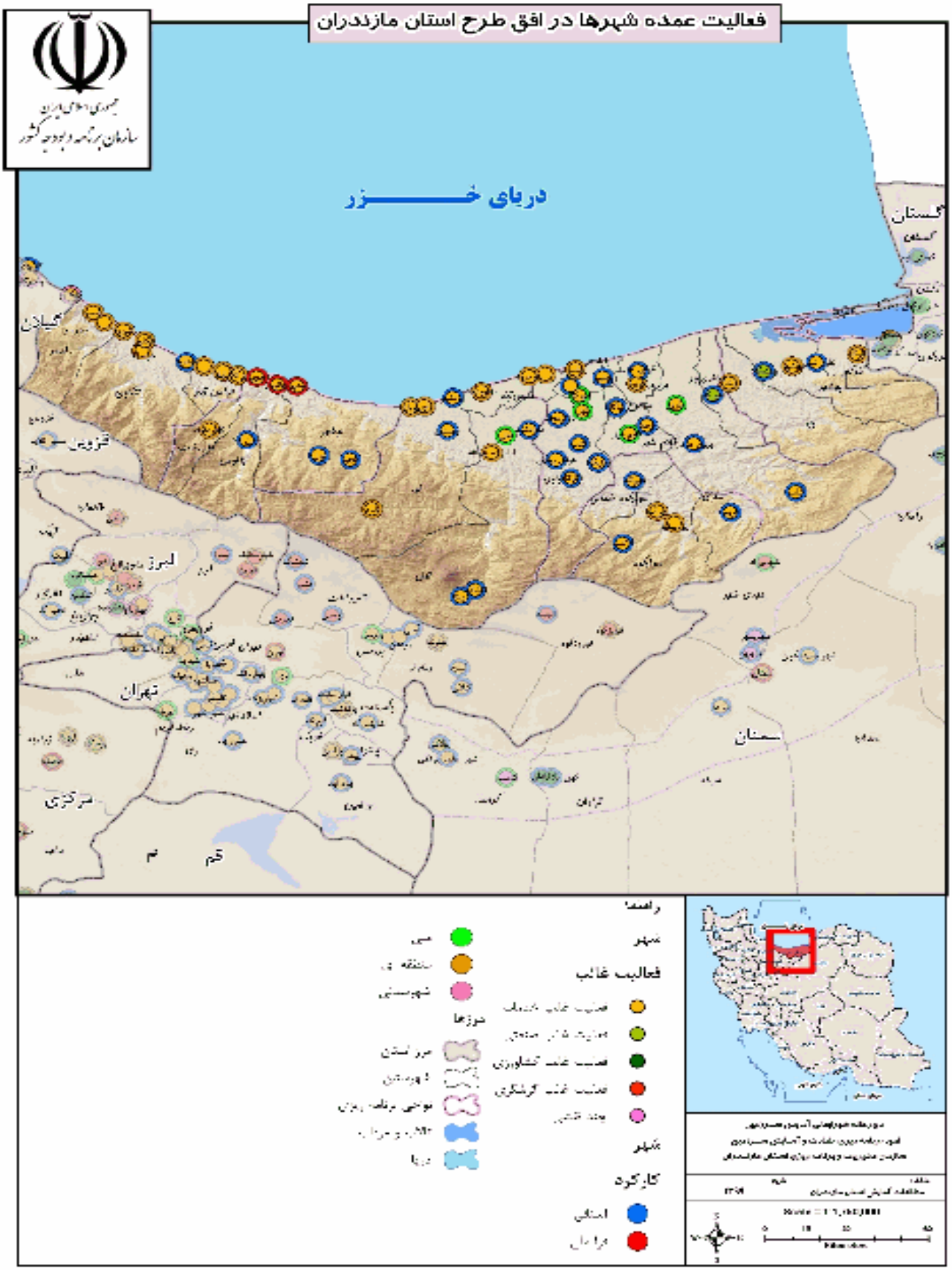

- بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت.
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم.
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها، تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی.
- برنامه توسعه بازار و بازاررسانی تولیدات بخش کشاورزی و رونق صادرات.
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان.
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور.
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان.
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی.
- برنامه توسعه صنعت اسب و سوارکاری.
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی.
- برنامه توسعه کشت‌های متراکم و گلخانه‌ای.
- برنامه مقابله با بیابان‌زایی.
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی.
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی.
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی.
- برنامه ساماندهی مالکیت اراضی (کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...).
- برنامه مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی.
- برنامه مدیریت نهاده‌های کشاورزی.
- برنامه ساماندهی زندگی عشایری.
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری.
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک.

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف.
- برنامه مدیریت تقاضای آب.

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب.
- برنامه توسعه شبکه‌های تأمین و انتقال آب.
- برنامه مدیریت توزیع و مصرف آب.
- برنامه احیاء و لایروبی قنوات.
- برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف.
- برنامه توسعه شرکت‌های دانش بنیان و ارتقای بهره‌وری بخش.
- برنامه احیا و تعادل بخشی آبخوان‌ها.
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی.
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی.
- برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها.

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفاظت و احیاء زیست‌بوم های خشکی.
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری.
- برنامه حفاظت خاک.
- برنامه استقرار نظام ارزیابی راهبردی و پایش منابع طبیعی و محیط‌زیست.
- برنامه اشاعه فرهنگ و اخلاق منابع طبیعی و زیست‌محیطی.
- برنامه ارتقاء بهره‌وری در حوزه محیط زیست و منابع طبیعی.
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها.
- برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع.
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست.
- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند.

انرژی

- برنامه تامین انرژی.
- برنامه بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی.

- برنامه افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی.
- برنامه ارتقای فرهنگ عمومی با هدف مدیریت مصرف انرژی.
- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر.

حمل و نقل

- برنامه هوشمندسازی و ارتقای کیفیت و ایمنی محورهای ارتباطی و ترانزیتی استان.
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل.
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای.
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی.
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی.
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و افزایش کارآیی حمل و نقل.
- برنامه تجاری‌سازی زیرساخت‌های بخش حمل و نقل جاده‌ای.
- برنامه تجاری‌سازی زیرساخت‌های بخش حمل و نقل ریلی.
- برنامه تجاری‌سازی زیرساخت‌های بخش حمل و نقل هوایی.
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه‌های حمل و نقل.
- برنامه توسعه حمل و نقل یکپارچه.
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر.

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه هوشمندسازی شهری.
- برنامه مدیریت و برنامه ریزی یکپارچه مجموعه شهری یزد در سطح راهبردی (از مهریز تا عقدا) و در سطح عملیاتی (یزد، حمیدیا، شاهدیه).
- برنامه تاب‌آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها (شهرستان‌ها، شهرها و روستاها).
- برنامه ساماندهی کالبدی – فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی).
- برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاه‌ها.
- برنامه سیاست گذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی.

فرهنگ و هنر

- برنامه معرفی یزد به عنوان شهر خلاق با برَند معماری و احیای شهرسازی ایرانی- اسلامی- مدرن.
- برنامه تقویت و حفظ و اشاعه‌ی آداب و رسوم و سنن فرهنگی استان.
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی.
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری.

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری.
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها، تأسیسات، تجهیزات و خدمات مرتبط با گردشگری.
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/ مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت.
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی.
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاءِ بناها، آثار، بافت‌ها و محوطه‌های تاریخی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه فن‌آوری‌های بخش ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات و فعالیت‌های مجازی.
- برنامه توسعه زیر ساخت‌های بخش ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات.
- برنامه توسعه و انطباق فعالیت‌های دانش‌بنیان با مزیت‌سنجی منطقه‌ای.
- برنامه ظرفیت‌سازی، انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار.
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد.
- برنامه ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه‌ها با مزیت‌های استانی.
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

بهداشت و درمان

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستان‌های تخصصی و فوق‌تخصصی.
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی.
- برنامه ایجاد،توسعه وتجهیززیرساخت‌های بخش بهداشت ودرمان استان.

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی.

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
- برنامه ساماندهی مهاجرین با تاکید بر اتباع خارجی.

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه بهبود فضای کسب و کار.
- برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها.
- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی.
- برنامه توسعه اشتغال وکارآفرینی.
- برنامه توسعه شرکت‌های خدماتی، فنی، مهندسی و مشاوره‌ای کارآمد.
- برنامه تجهیز و توسعه بازارهای پولی و مالی موجود استان.

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فن‌آوری

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری‌ها مبتنی بر طرح آمایش سرزمین.
- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور.
- برنامه تدوین ضوابط، دستورالعمل‌ها و ملاحظات و ارایه آموزش‌های لازم برای بهبود سیستم مدیریت.

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان یزد

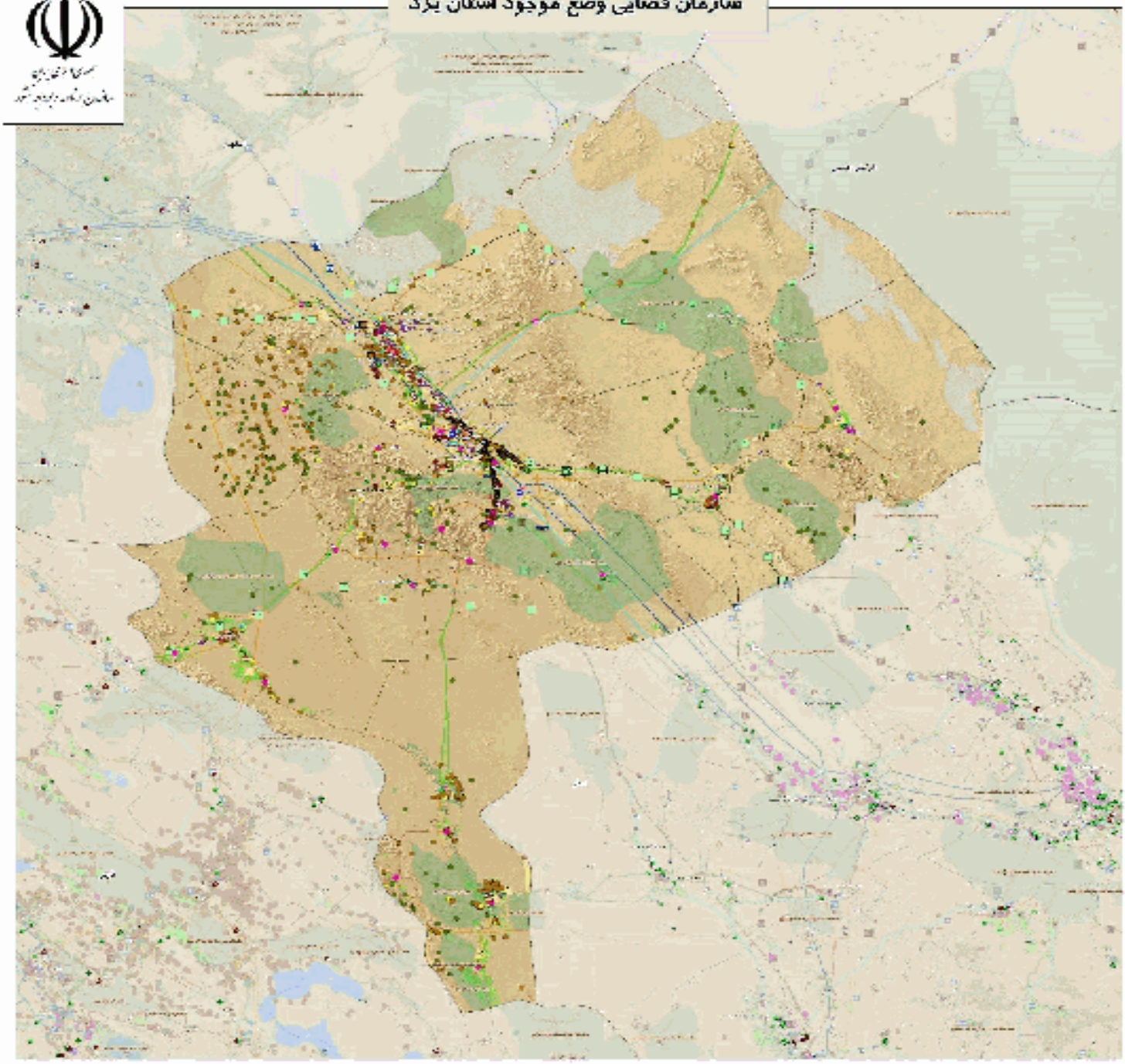

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان یزد

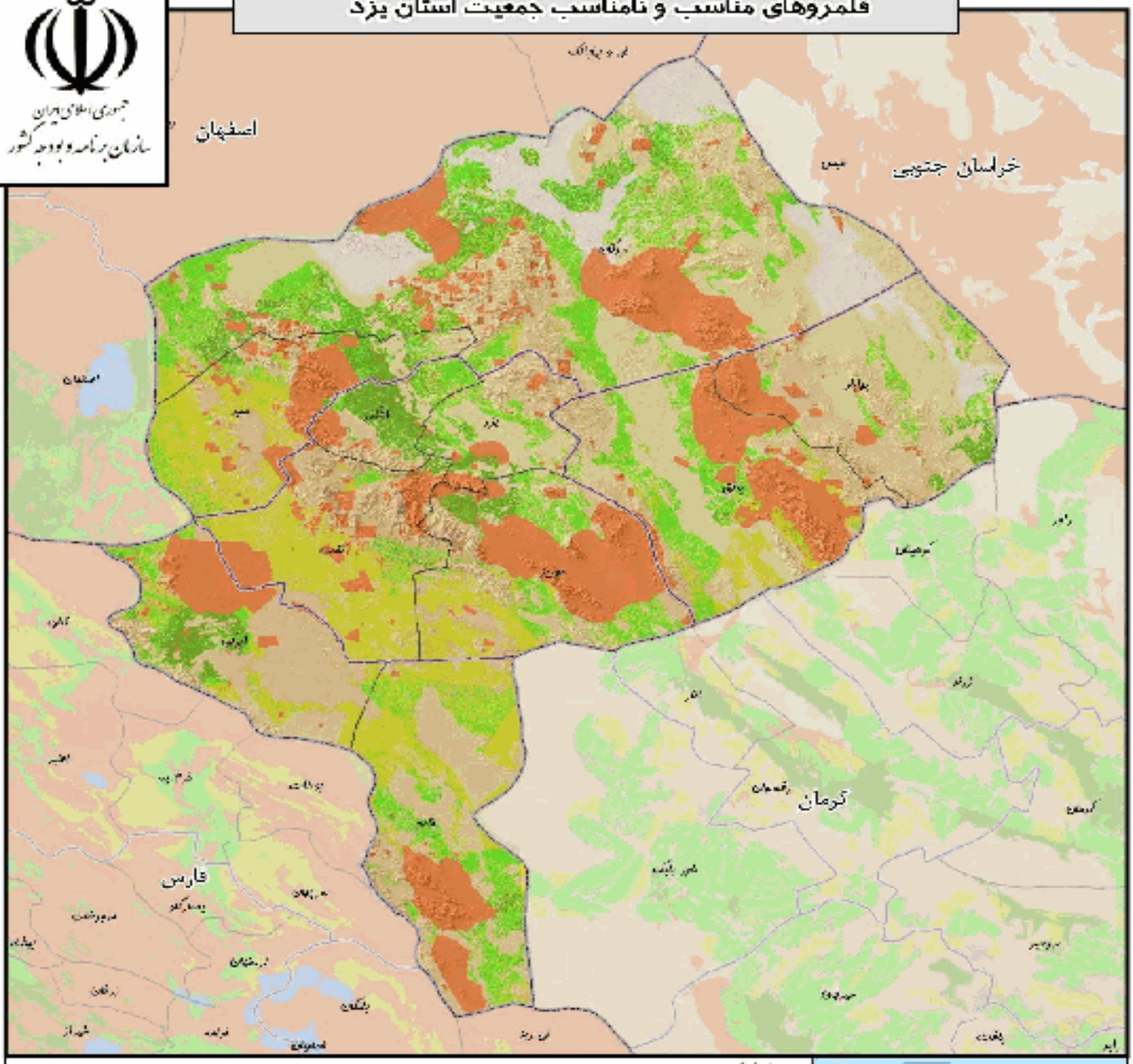

راهنما

پهنه های دلایل قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تقاطع و مراتع

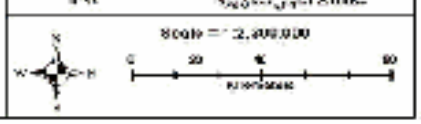

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان یزد

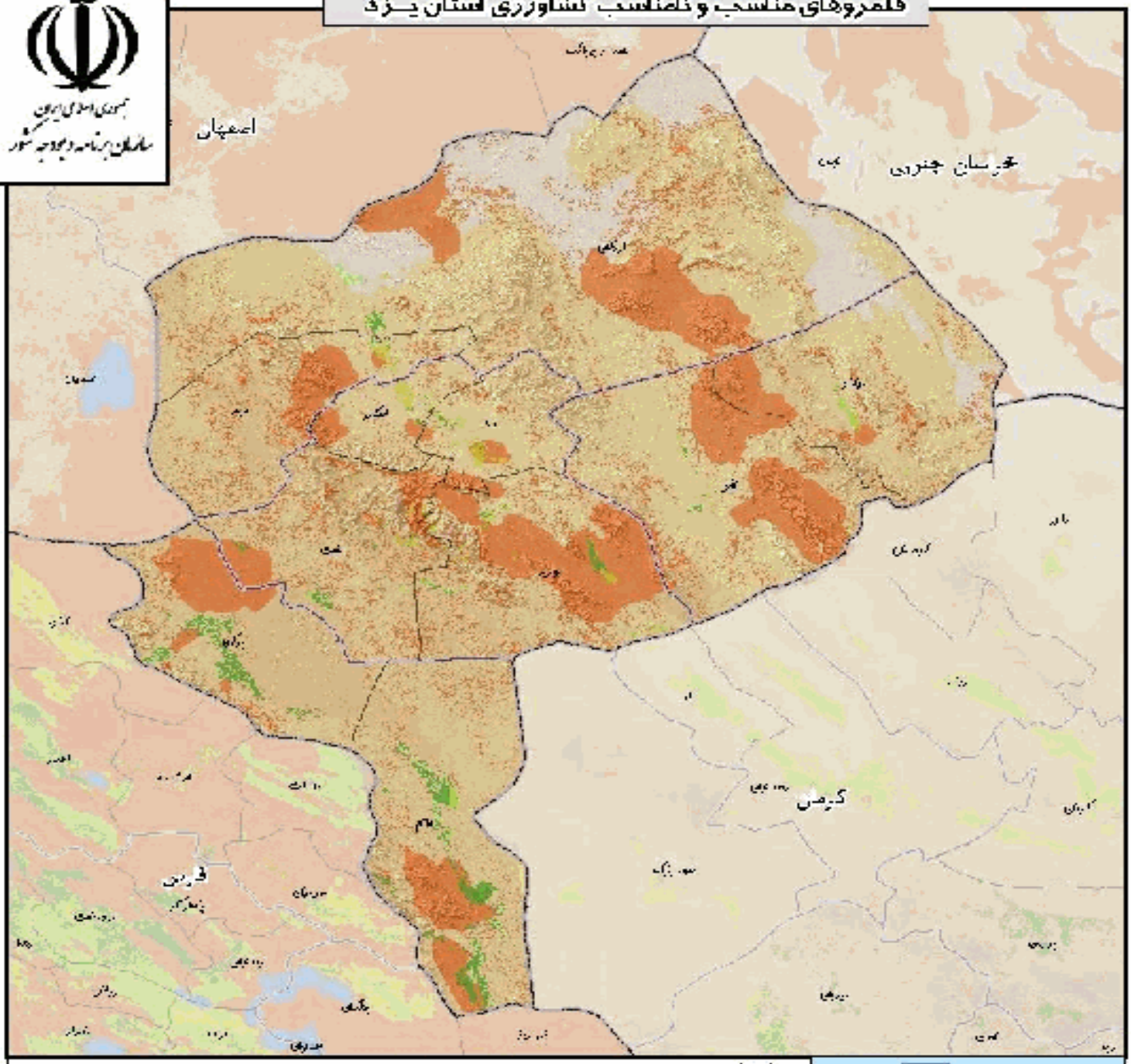

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

اولویت ۱

اولویت ۲

اولویت ۳

نامناسب

مرز استان

شهرستان

مرکز شهرستان

۲۱. جذب مشارکت سرمایه‌گذاری دانش بنیان و فناوری پیشرفته بین‌المللی در مناطق دریایی و ساحلی کشور به‌ویژه جزایر و منطقه مکران

۲۲. جلب مشارکت منطقه‌ای و بین‌المللی کشورها در راستای احیاء، حفاظت، معرفی و بهره برداری از آثار و ویژگی‌های مشترک فرهنگی و تمدنی منطقه

۲۳. توسعه تجارت الکترونیک با تأکید بر فناوری‌های نوین و پیشرفته

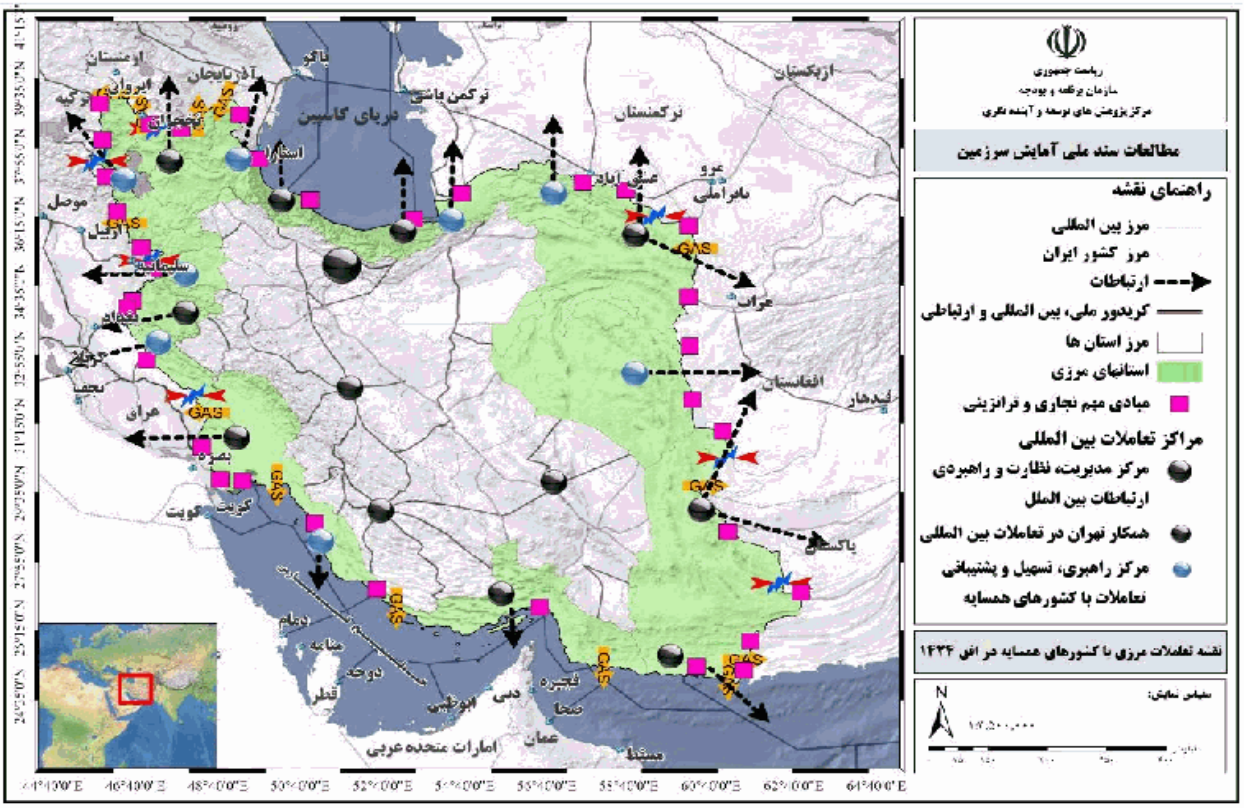

نقشه ۱- تعاملات مرزی ایران با کشورهای همسایه در افق ۱۴۲۴

۲- تقویت نقش مفصلی کشور در شبکه گذرراه های ترانزیتی منطقه‌ای و بین‌المللی

۲۴. پیوند جریان‌های بین المللی شرق به غرب و شمال به جنوب با گذر از سرزمین ایران

- ✓ گذرراه های اتصال شرق آسیا به غرب آسیا و اروپا (یک کمربند-یک جاده، راه ابریشم، بزرگراه های آسیایی، اتصال اروپا-آسیا EATL، جنوبی آسیا، ...) با اولویت یک کمربند-یک جاده
- ✓ گذرراه های اتصال دریای عمان و خلیج فارس به کشورهای آسیای میانه، حاشیه دریای کاسپین، قفقاز، اروپا و حاشیه دریای مدیترانه (گذرراه شمال-جنوب، گذرراه کشورهای عضو اکو ECO، گذرراه اتصال ایران-عراق-سوریه-دریای مدیترانه، گذرراه ایران-ترکیه-دریای مدیترانه، گذرراه دریایی اتصال کشورهای حاشیه دریای کاسپین، ...) با اولویت گذرراه شمال-جنوب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان مازندران

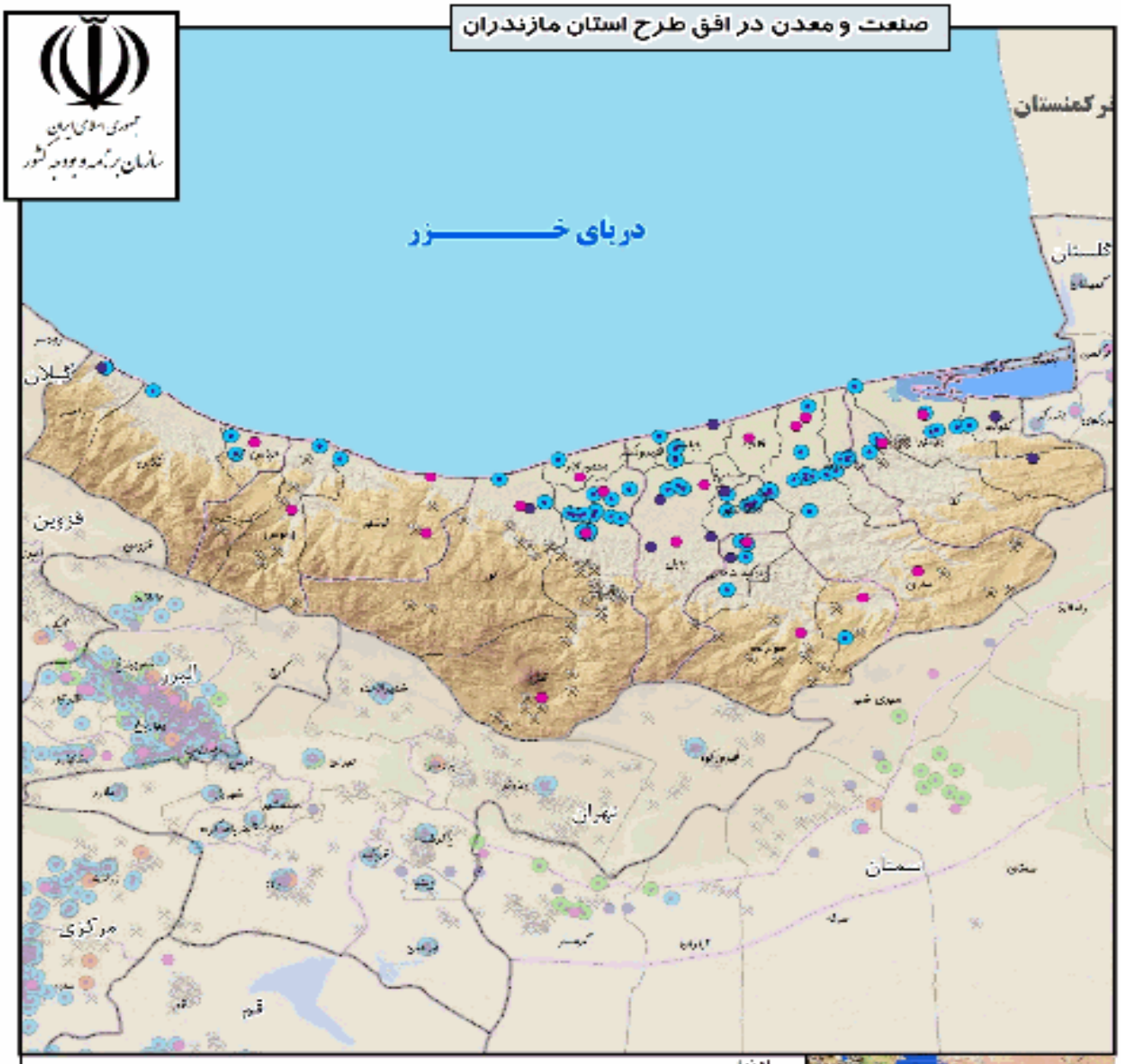

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

شهرک صنعتی

ناحیه صنعتی

مرکز صنعتی

معدن

وضعیت

فال

توسعه و نیاز سرمایه

بهره برداری

مرزها

مرز استانی

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

ملات و مرتفع

دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان یزد

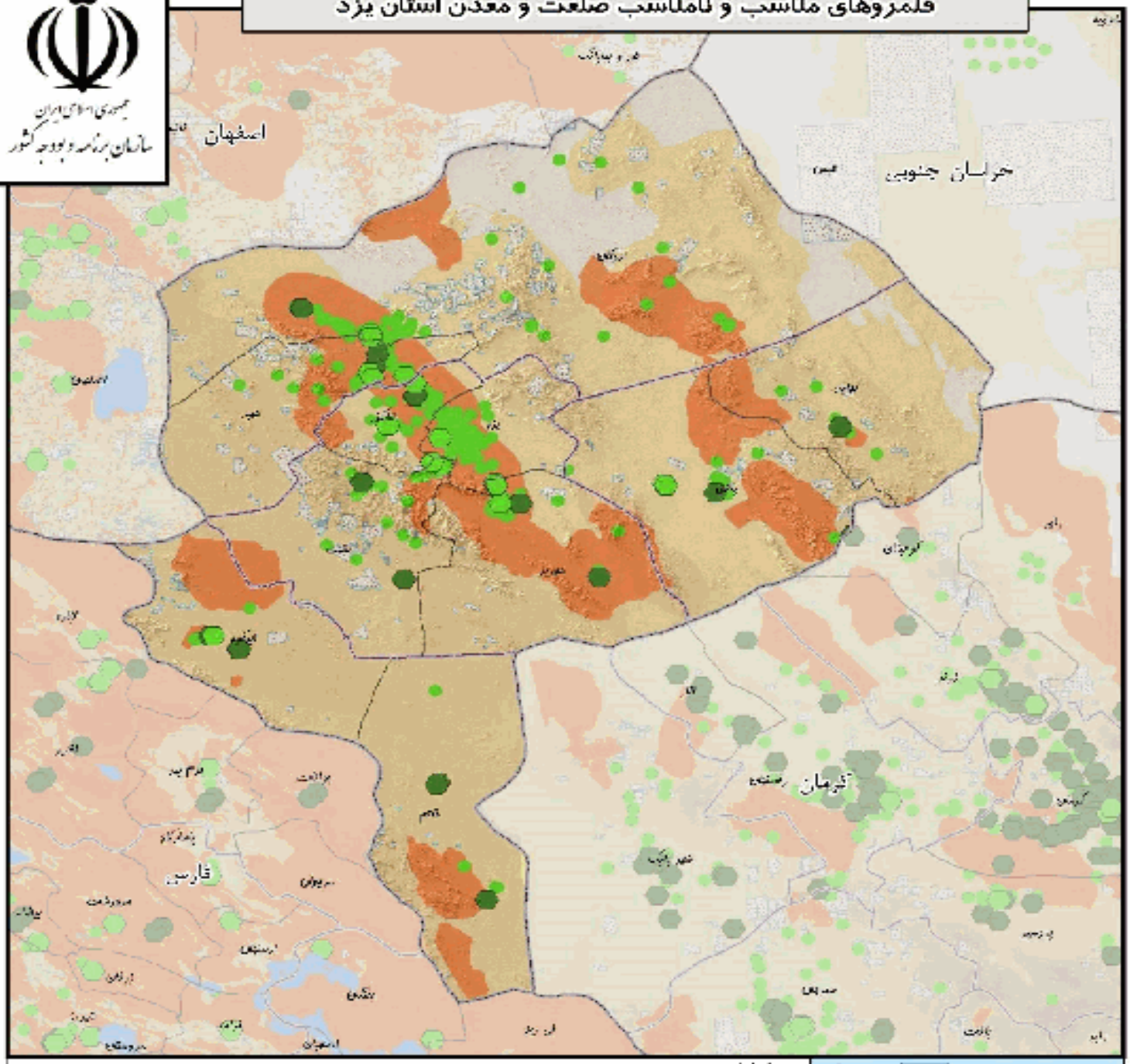

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و برد بد

شهرهای شهرهای آسایش مسکونی
مرز برنامه ریزی مطالعات و آمایش سرزمین
حاشیه مدیریت برنامه ریزی استان یزد

سال	منبع
۱۳۹۰	مطالعات آمایش سرزمین یزد

Scale = 1:2,370,543

0 50 100 200
Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان یزد

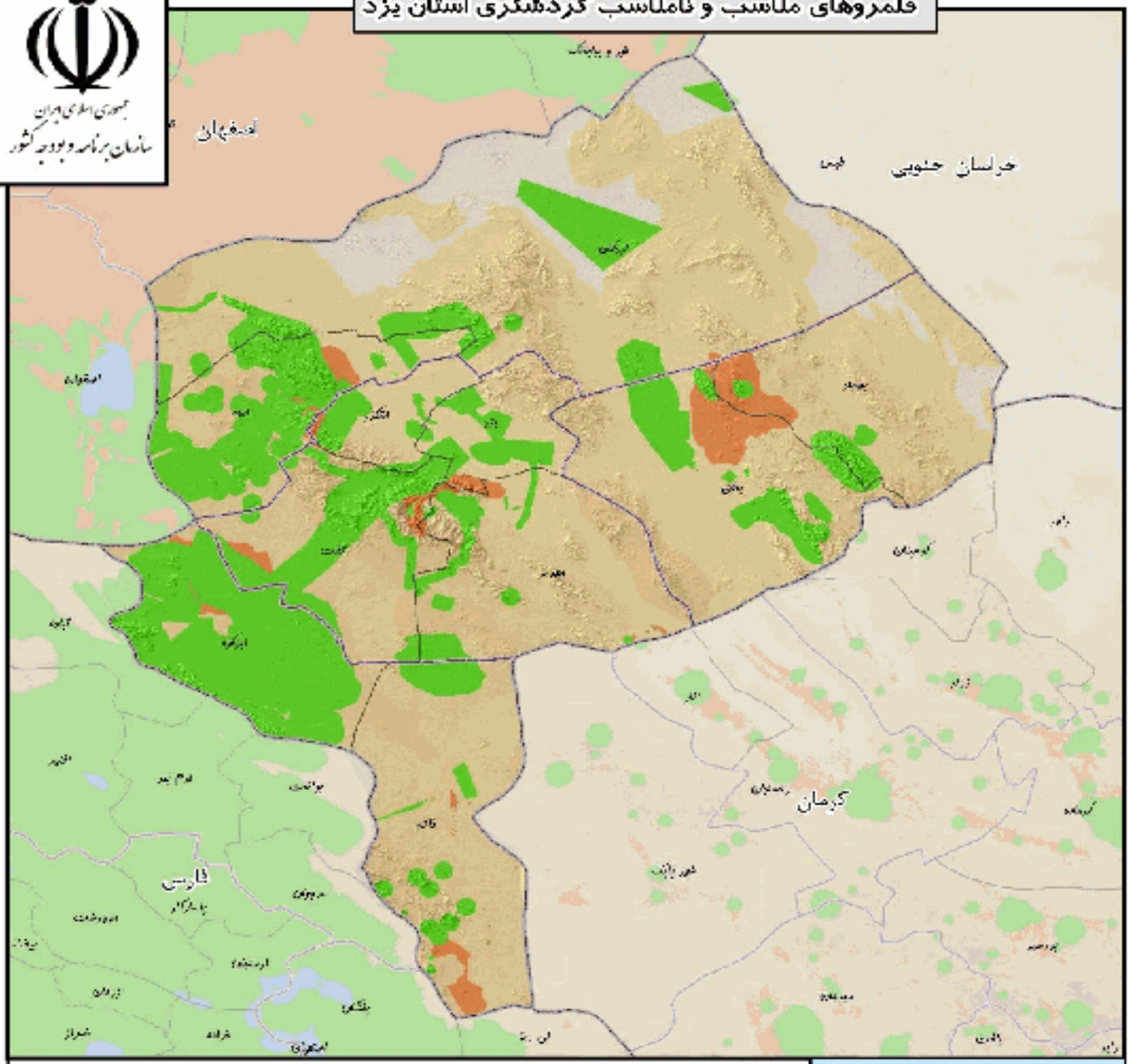

راهنما

مرز استان

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- کلات و مرداب

Scale = 1:3,300,000

0 75 150 300

Kilometers

کشاورزی استان در افق طرح استان یزد

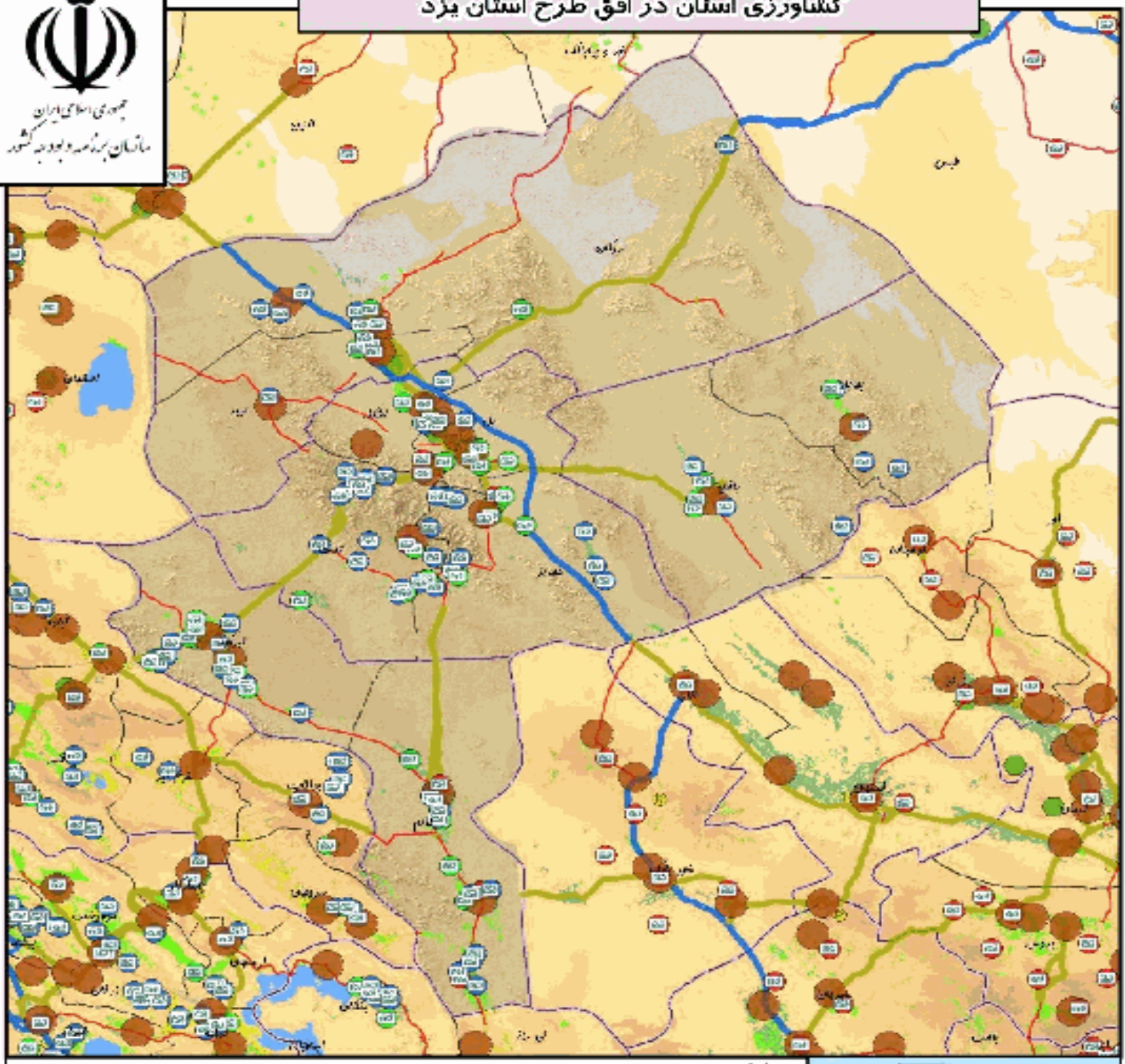

راهنما:

شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مراکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

فعال

بالقوه وضعیت موجود

موجود

پارک کشاورزی صنعتی

پهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت آبی

زراعت آبش

زراعت دیم

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

شهرستان

حوزه مرتفع ریزش

[illegible] و مرداب

صنعت و معدن در افق طرح استان یزد

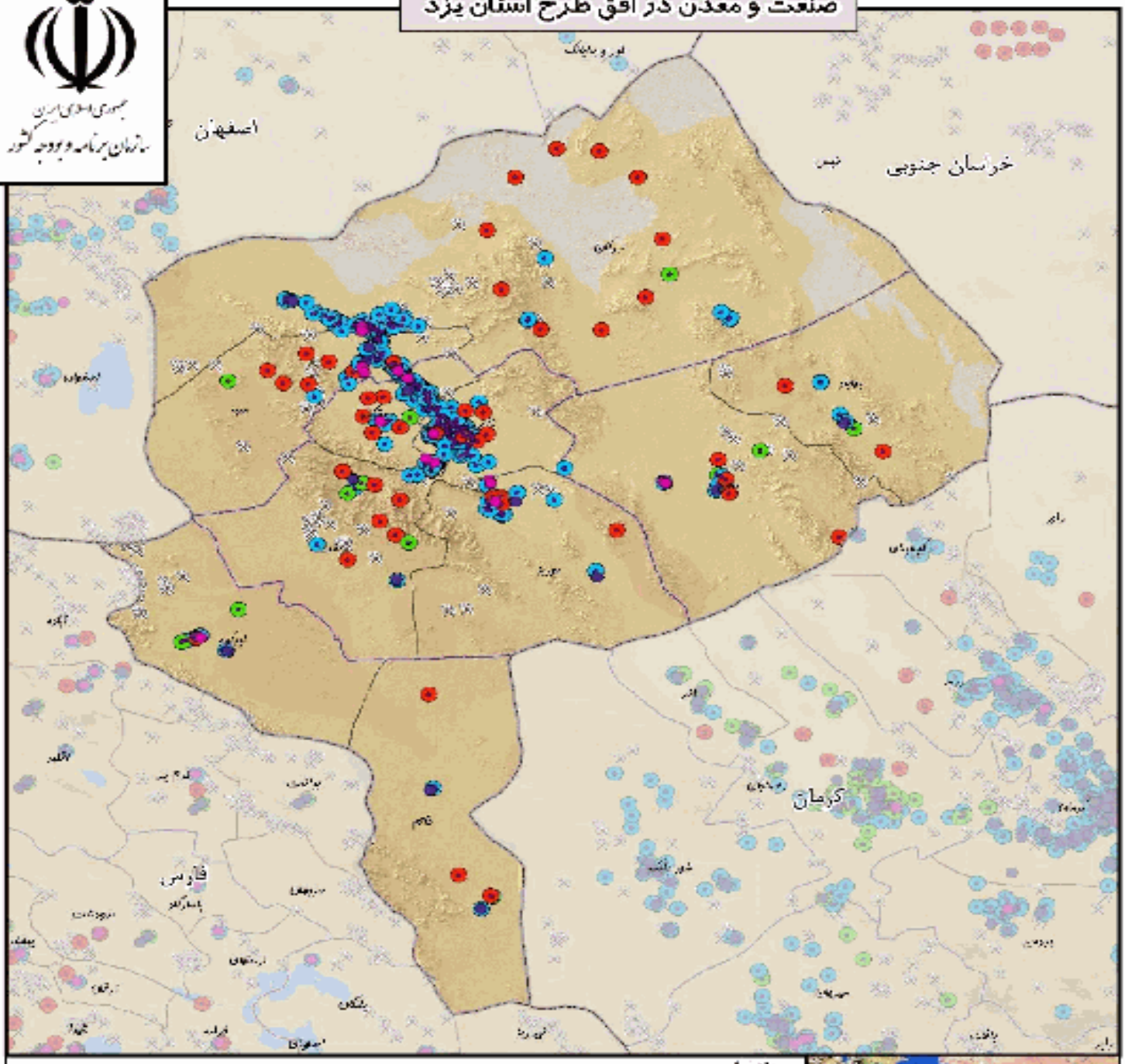

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- اتم
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:2,500,000

0 20 40 80

Kilometers

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان یـزد

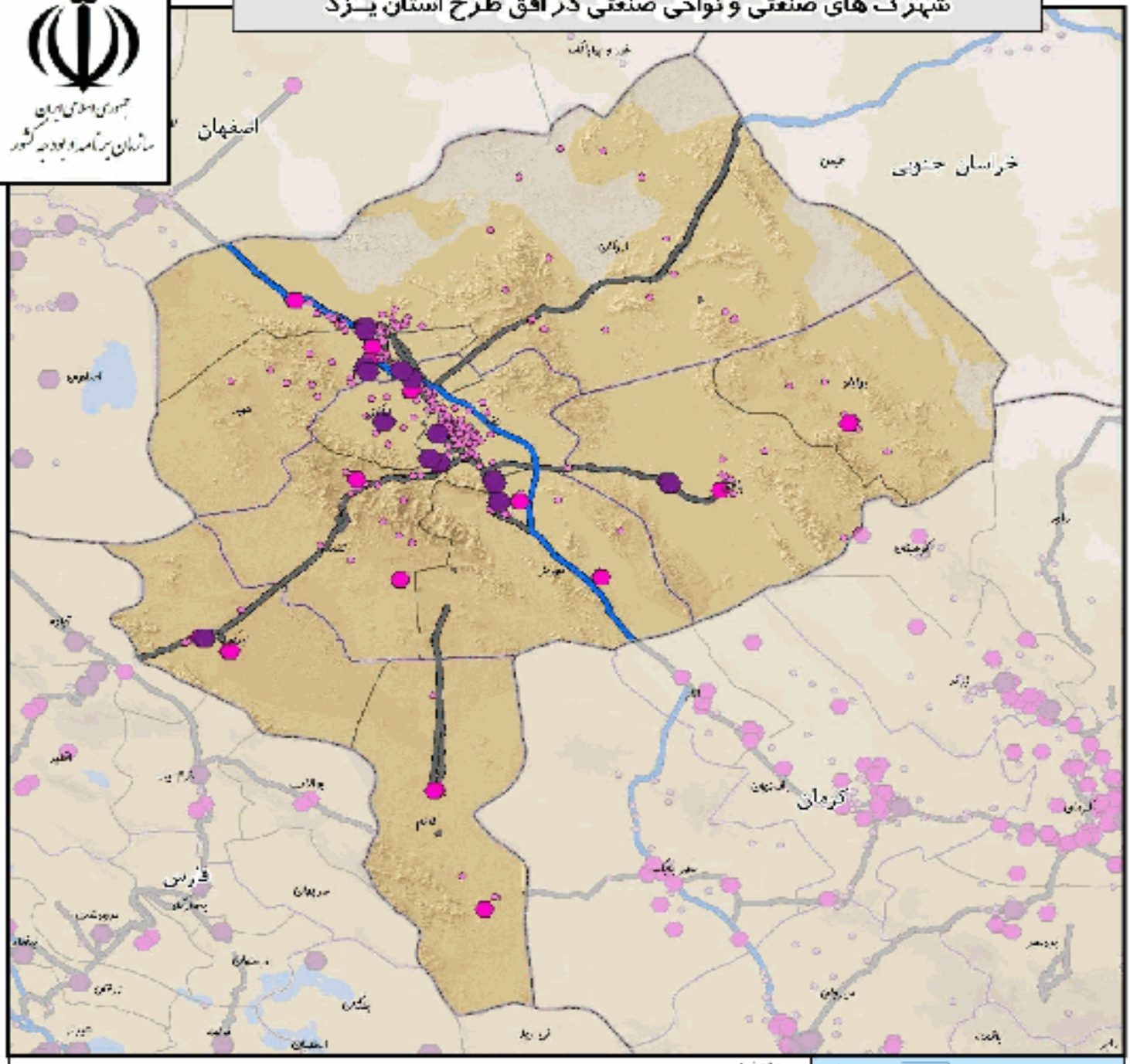

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:2,250,000

0 20 40 80

Kilometers

گردشگری در افق طرح استان یزد

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

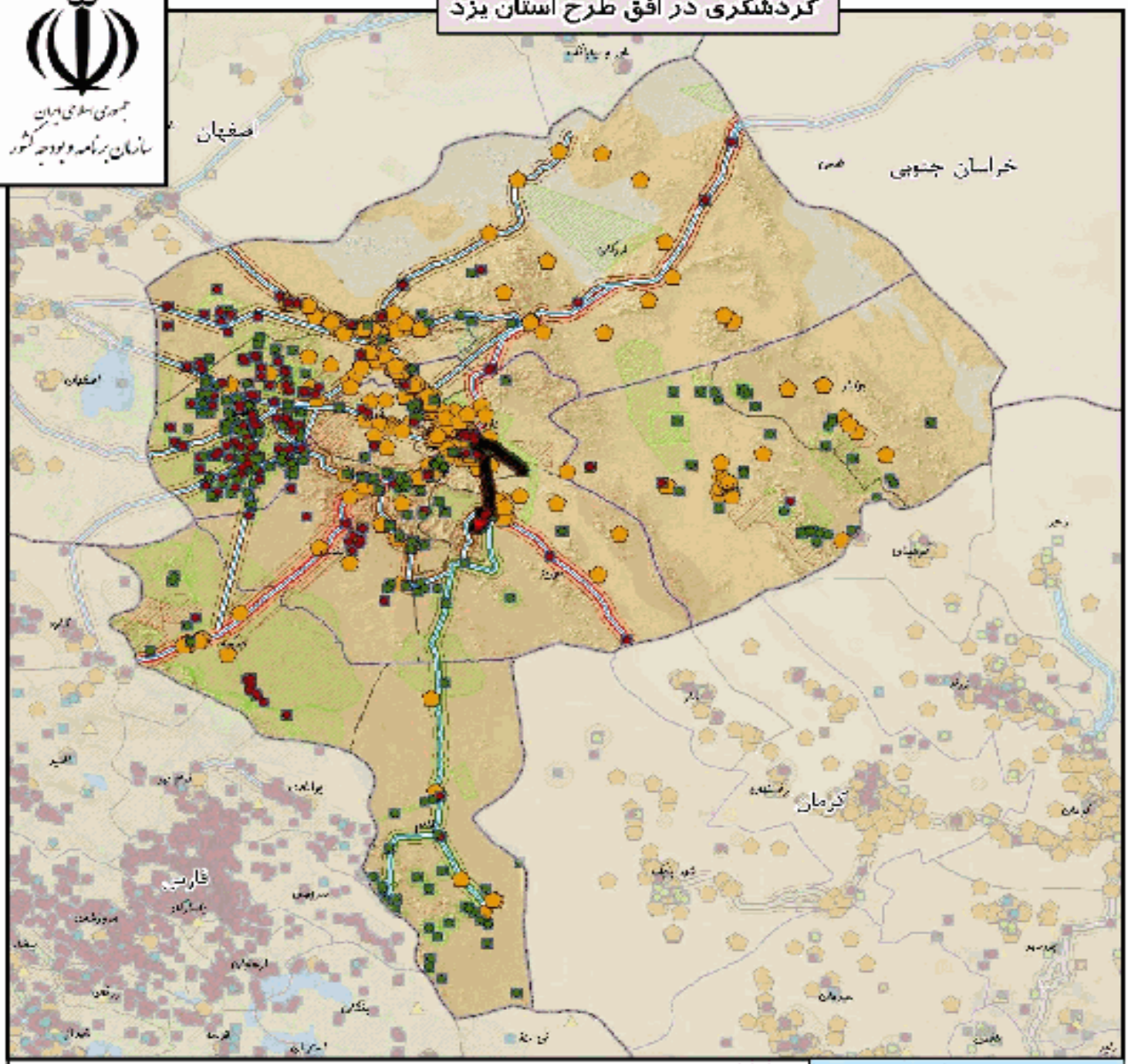

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- نوع کردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی
- کشاورزی
- مناطق نمونه گردشگری

وضعیت نقاط
- اتو
- توسعه وضع موجود
- موجود
- صنایع دستی

محورهای گردشگری
- اتو
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- اقتصادی

مرزها
- نوع کردی یا طبیعی
- تاریخی
- مذهبی

پهنه گردشگری
- اقتصادی
- نوع کردی یا طبیعی
- تاریخی
- ...
- فرهنگی
- متمرکز
- ...

مرز استان
مرز شهرستان
تالاب و مرداب

...

...

...

Scale = 1:3,200,000

0 50 100 200

Kilometers

سطح بندی شهرها در افق استان یزد

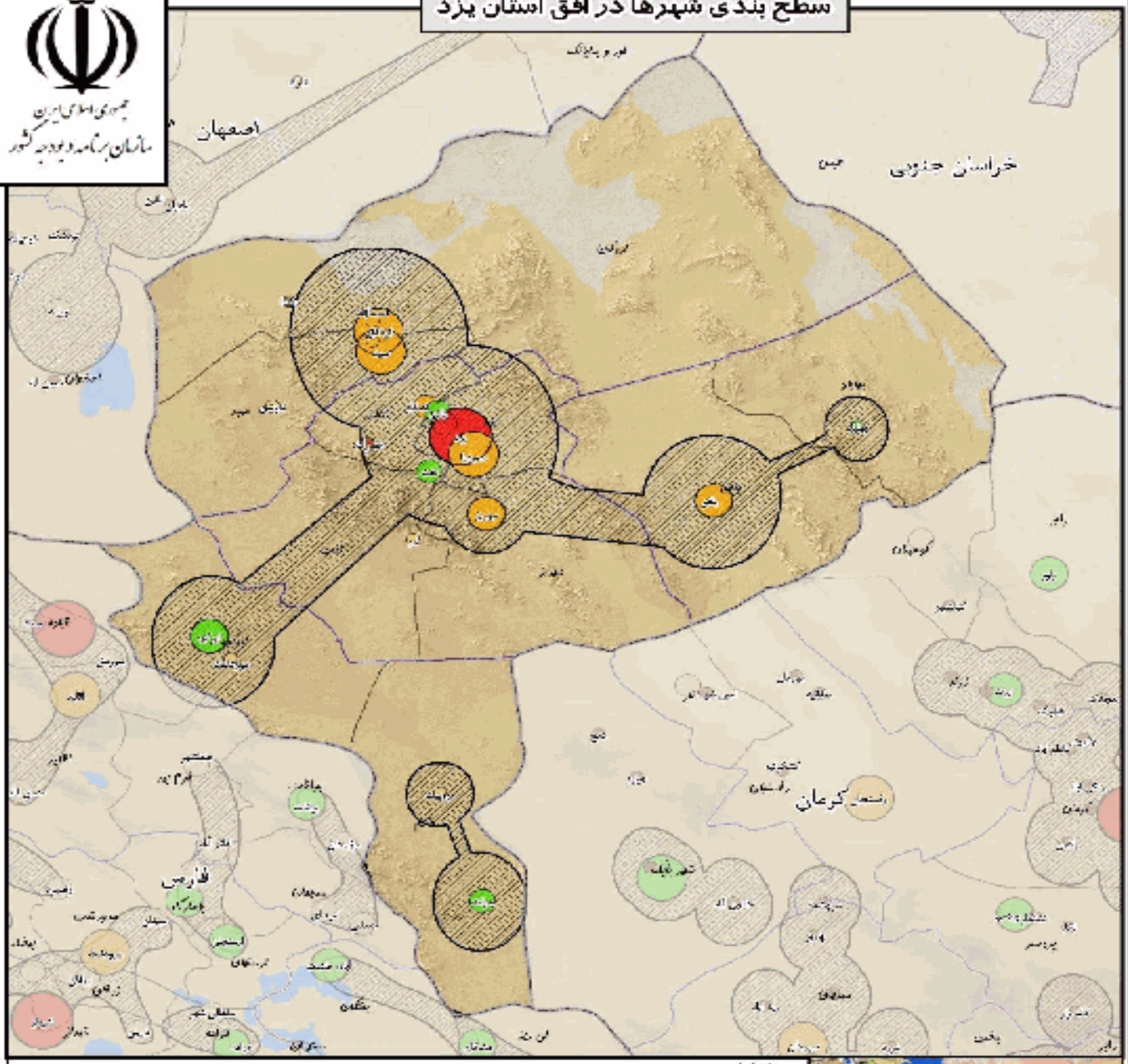

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همجوار

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

سلاب و مرداب

تهیه شده بواسطه تعیین حریم شهرستان
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
معاونت مدیریت و برنامه ریزی استان یزد

تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000

0 20 40 80
Kilometers

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان یزد

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

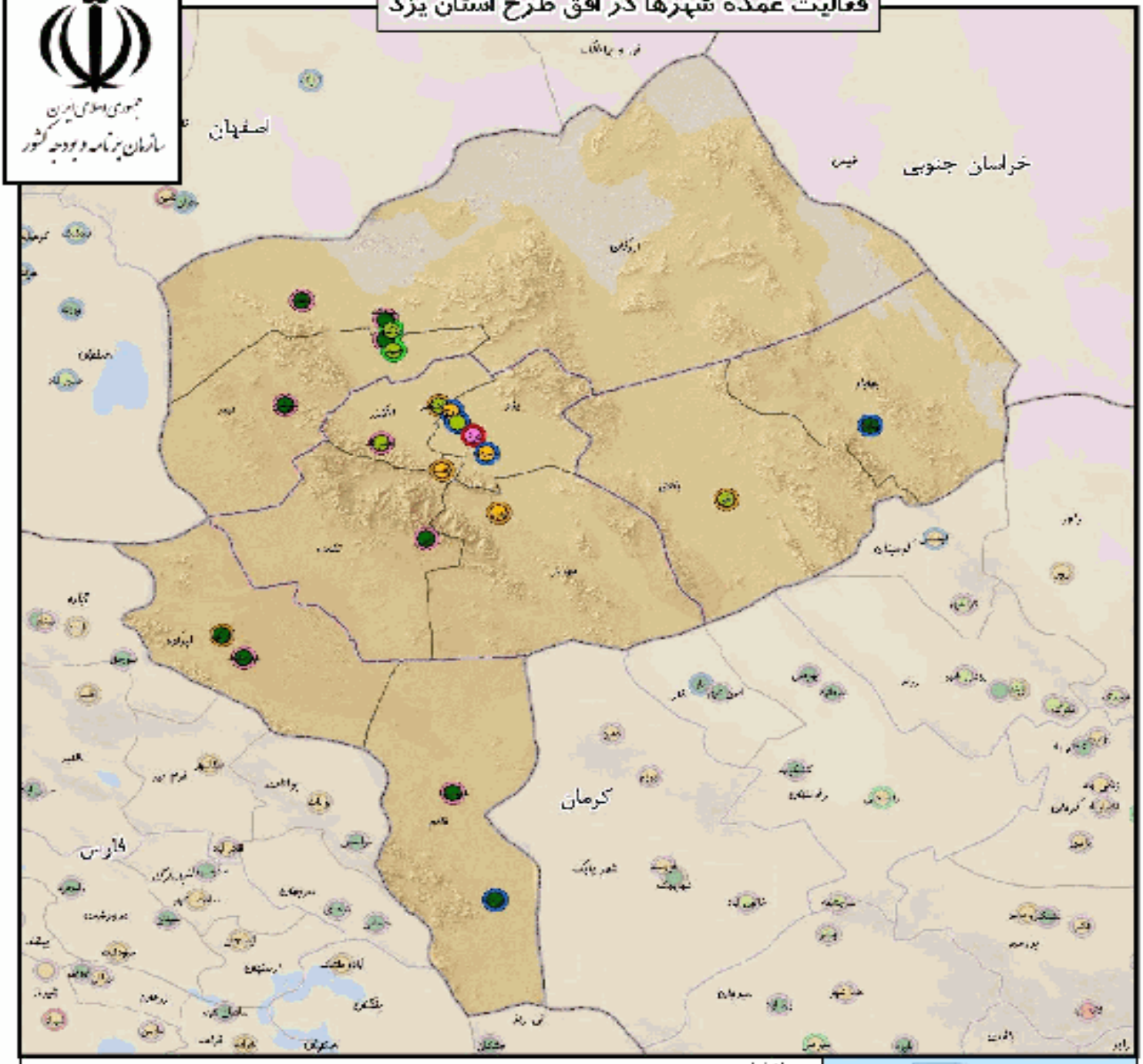

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری
- چند نقشی

شهر

- مرکز
- منطقه ای
- شهر ستادی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

کارکرده

- استانی
- ملی

در راستای خط‌مشی‌های آمایش سرزمین
طرح برنامه ریزی، نظارت و آموزش مسئولین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان یزد

مقیاس ۱:۲,۵۰۰,۰۰۰

0 25 50 100
Kilometers

روستاهای مرکزی سطح یک استان یزد

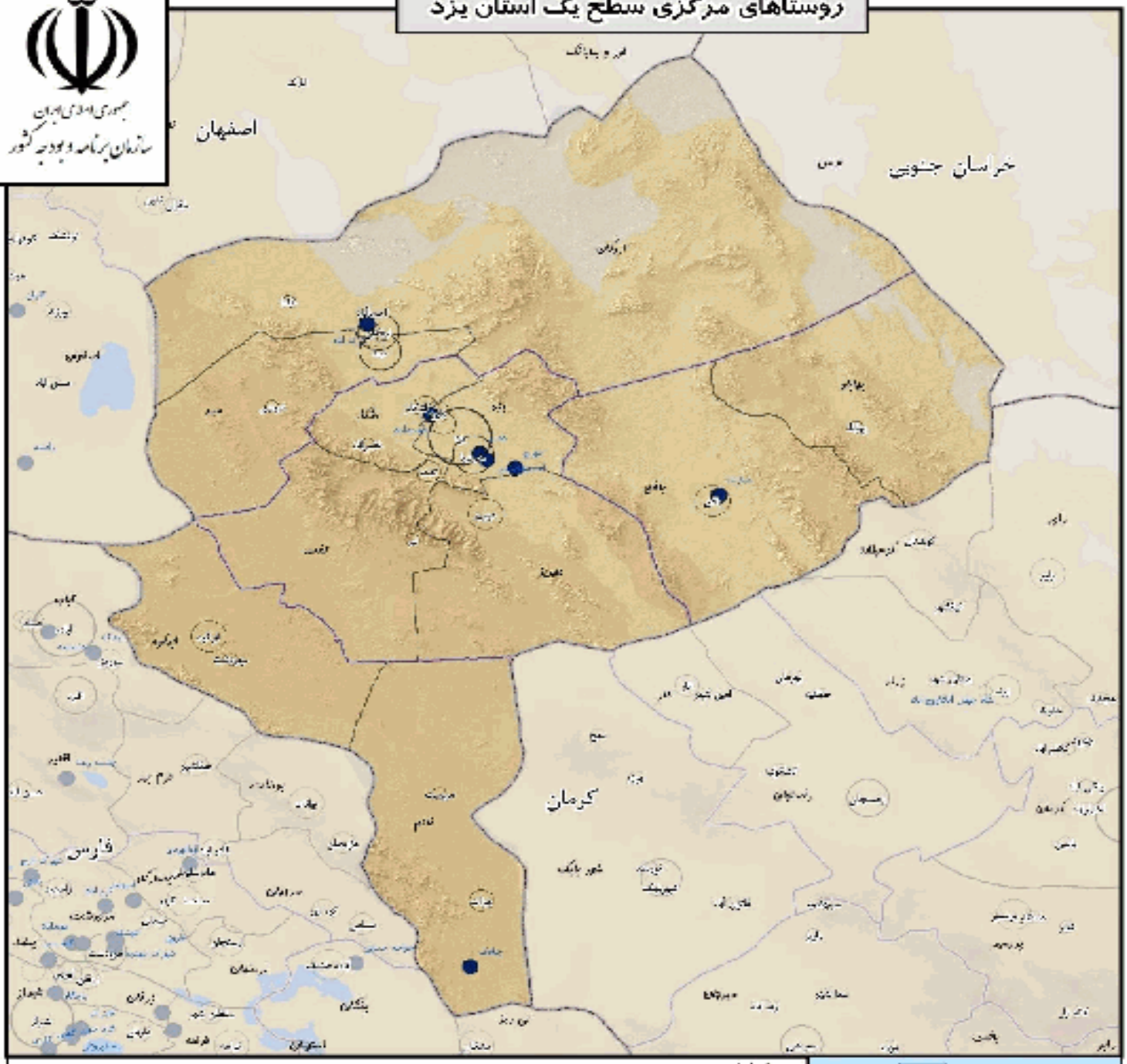

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵

سطح ۴

سطح ۳

سطح ۲

سطح ۱

مرزها

مرز استان

شهرستان

تالاب و مرداب

Scale – 1:2,500,000

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان یـزد

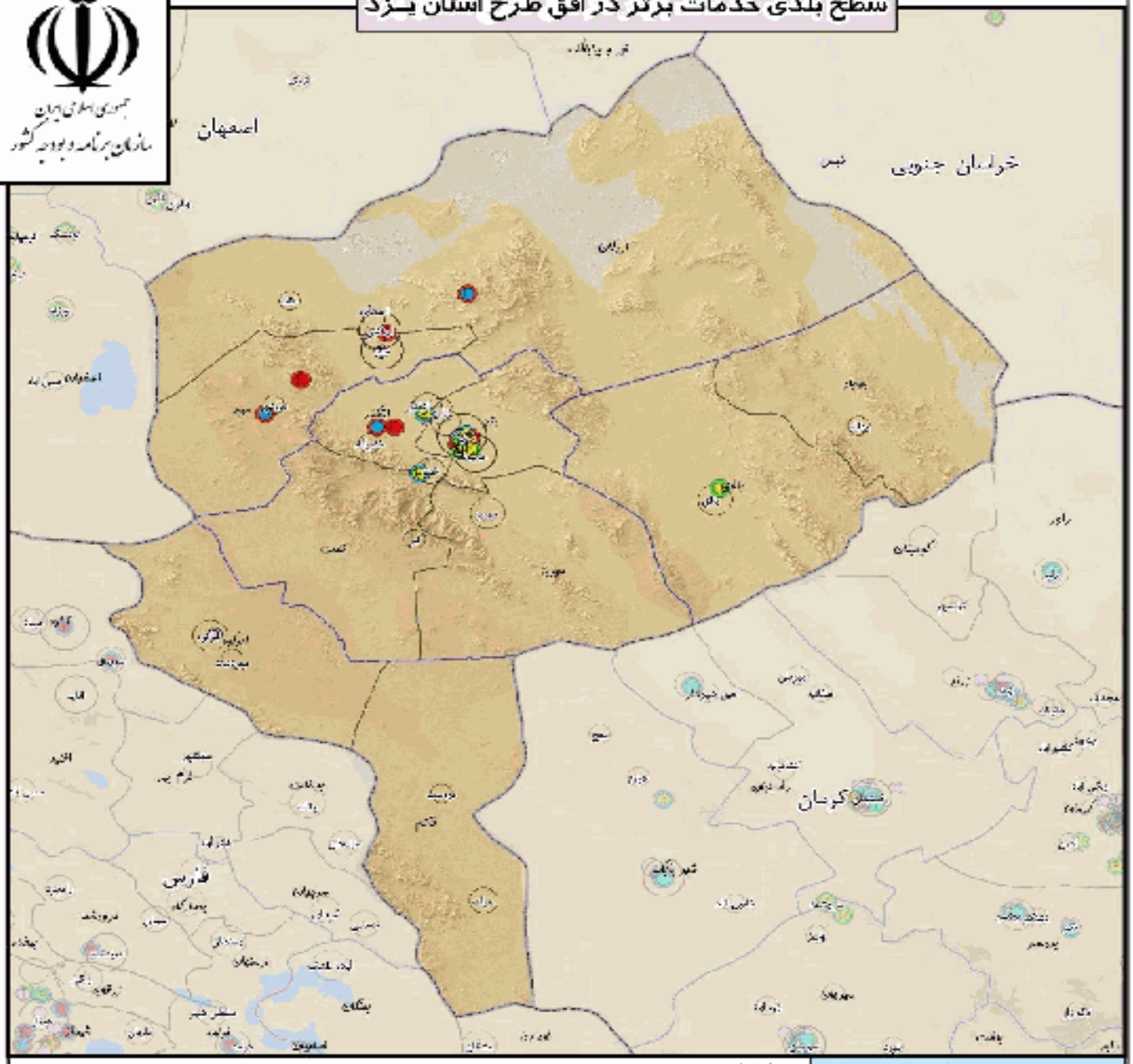

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بهداشت
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات شهر و شهرسی

- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- منطقه صنعتی
- مراکز رشد و فناوری
- پارک های علم و فن آوری

خدمات برتر

وضعیت

- فعال
- توسعه وضع موجود
- برنامه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه و مرداب

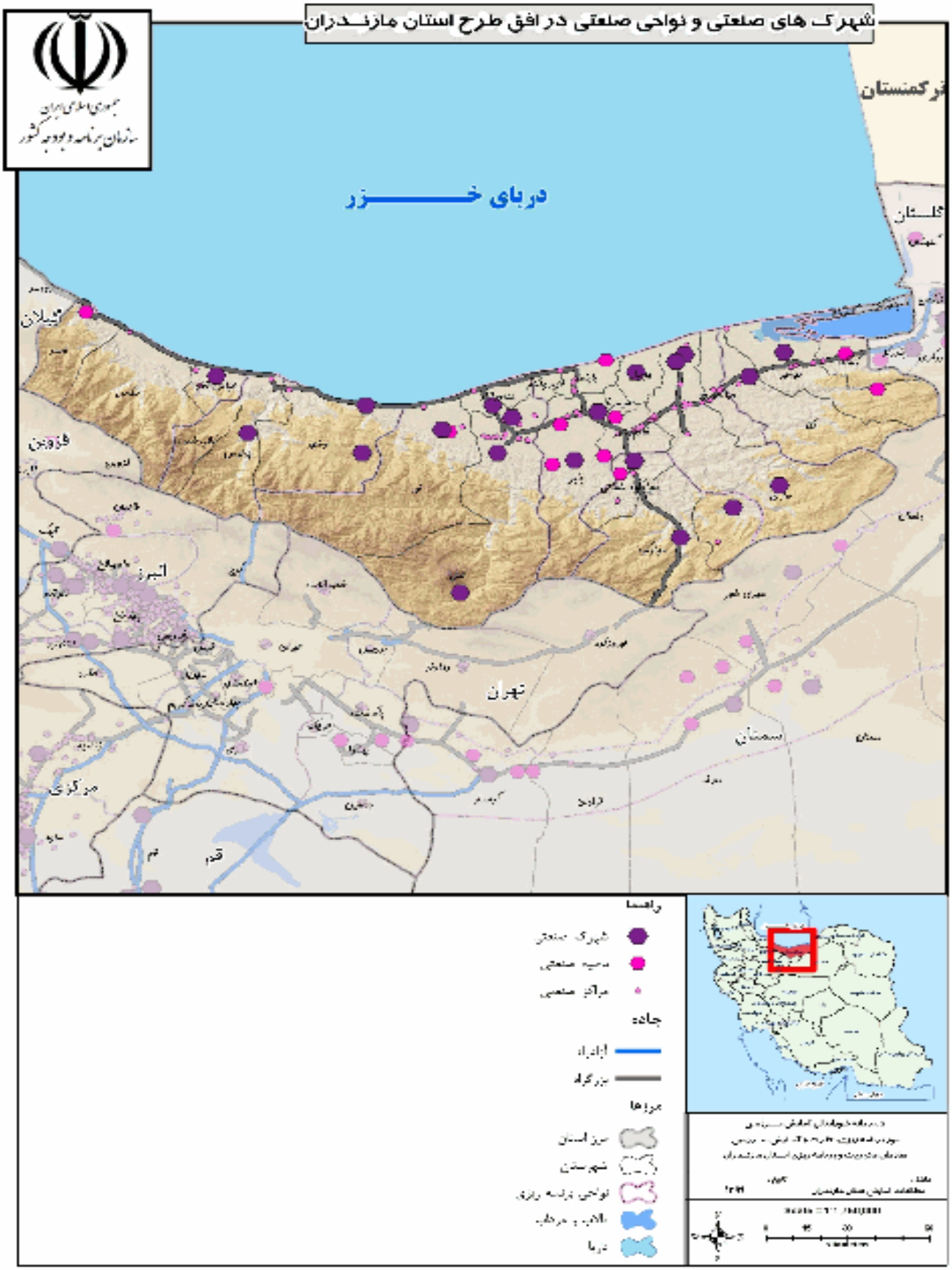
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان مازندران
دریای خزر
ترکمنستان
گیلان
قزوین
البرز
تهران
سمنان
مرکزی
قم
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
آزادراه
بزرگراه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریا

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان یزد

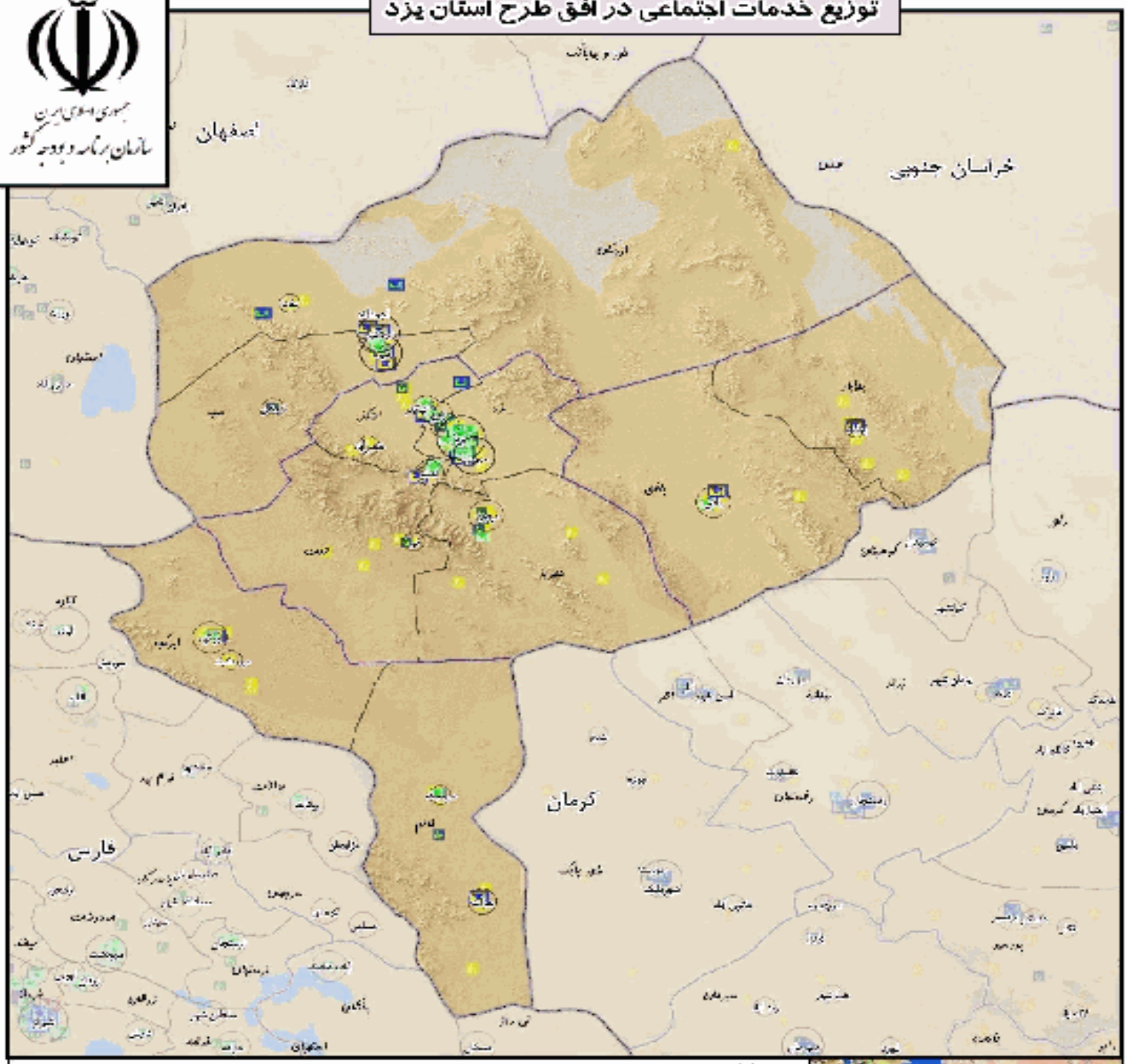

راهنما

پیمانسان

- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کاربری نوع

- درمانی عموم پزشکی
- درمانی جمع
- مالی جمع
- انتظامی جمع

مراکز فرهنگی

- فرا منطقه ای
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز ورزشی

- فرا منطقه ای
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها

- مرز استان
- شهرستان

- شهرستان
- محدوده ای جمع
- تالاب و مرداب
- زمین پیرامون

شهرستان مورد مطالعه آمایش سرزمین
اداره کل برنامه ریزی و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان یزد

Scale = 1:3,300,000

0 50 100 200

Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان یـــزد

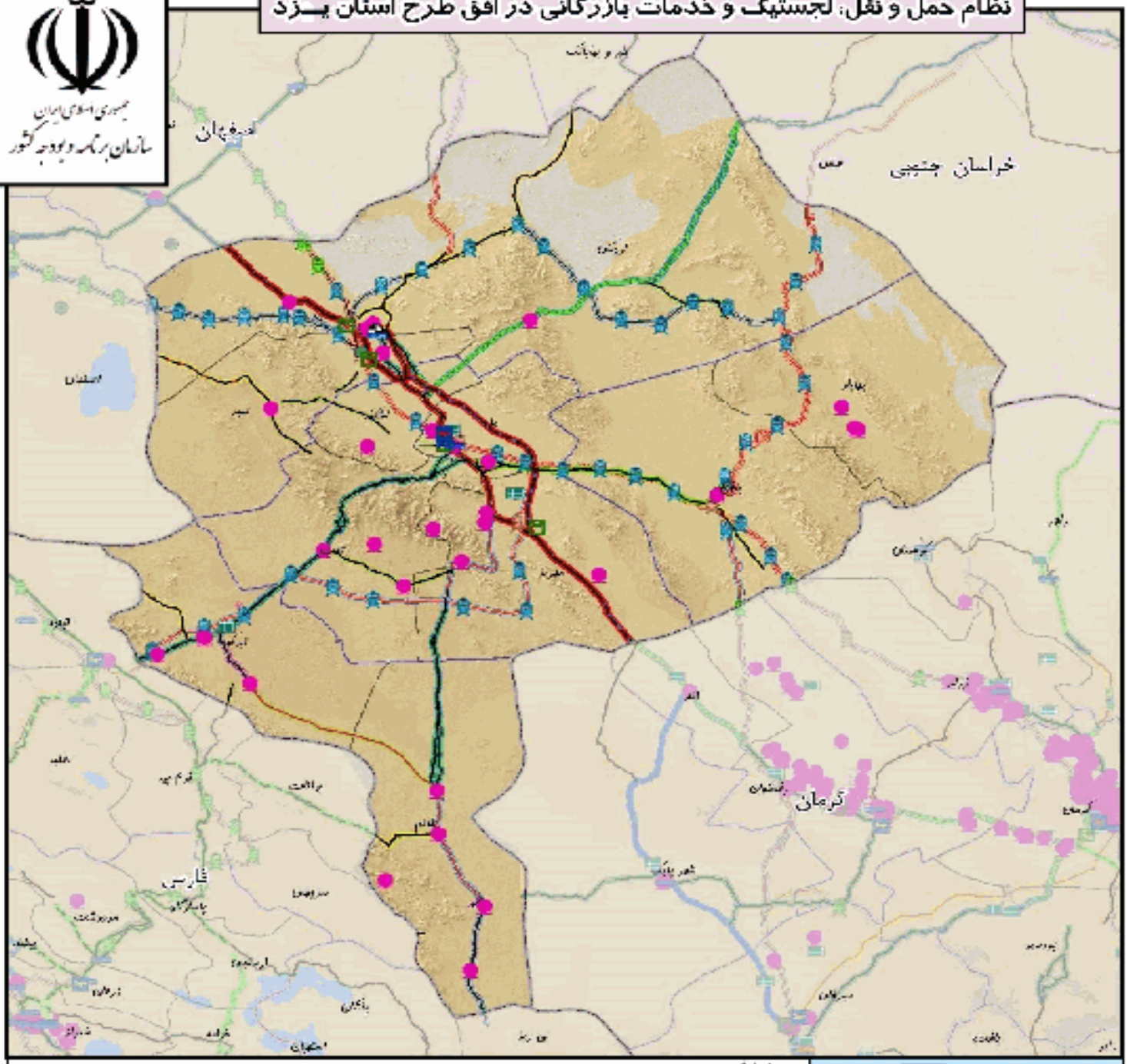

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- بین‌المللی
- فرعی
- منطقه ای

پارکینگ جاده ای

نوع
- عادی
- دو منظوره
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- پارکینگ کالا
- بنگر خشک
- سردخانه
- سیلو
- پارک لجستیک
- گمرک
- دو منظوره
- دپو
- مسکن

وضعیت محور
- اتاق
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرعی
- اصلی
- منطقه ای
- اصلی
- شهرستانی

نوع راه
- آسفالته
- زیرسازی

راه آهن
- دو منظوره
- دوبلک
- مسافری

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه ویژه

موزه
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

شهرستان یزد با بافت آسیب پذیر
طرح توسعه و عمران (جامع) و آماده سازی
مدیریت منطقه ویژه اقتصادی استان یزد

تهیه: ۱۳۹۰
مقیاس: Scale = 1:3,300,000

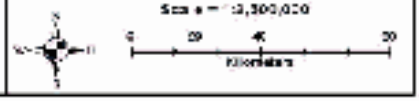

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان یـزد

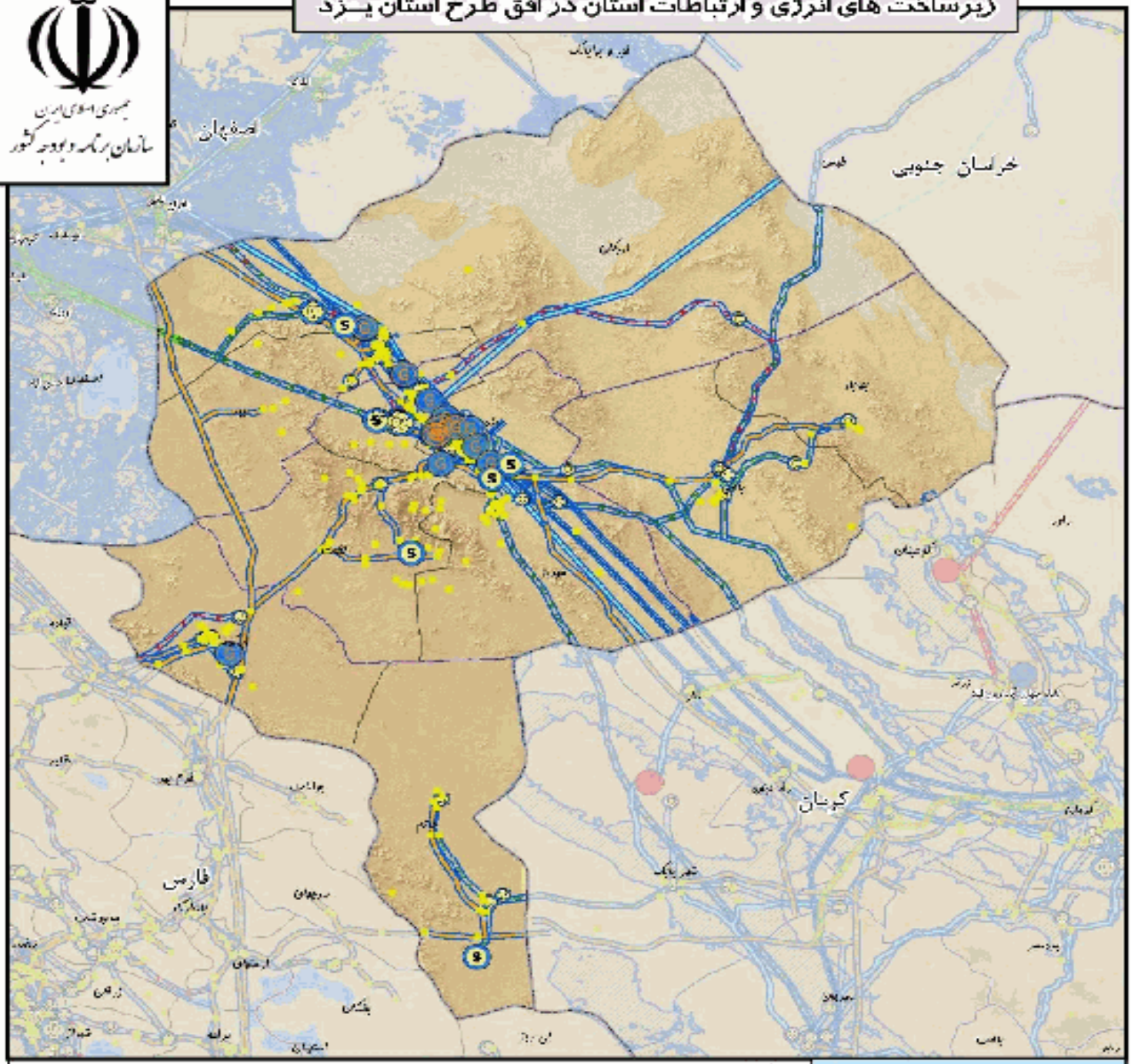

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- مخابرات
- خورشیدی
- مبدل ترکیبی
- گازی
- ایستگاه تقابل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- لغو
- توسعه وضع موجود
- موجود

خطوط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۱۳۲
- ۲۳۰
- ۴۰۰
- ۶۳
- خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- لغو
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل مس

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلتا و بیابان

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان یزد
Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

منابع آبی استان در افق طرح استان یزد

راهنما

- محدوده
- نقطه
- نقطه خانه آب
- وضعیت نقاط
- اتم
- توسعه منبع موجود
- موجود
- خطوط انتقال آب در افق
- خطوط انتقال آب در افق
- وضعیت خطوط
- افق
- توسعه منبع موجود
- جاده آب
- غیر مجاز
- مجاز
- رودخانه
- دائمی
- مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

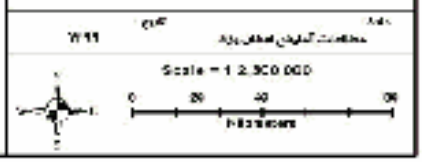

سازمان فضایی وضع افق استان یزد

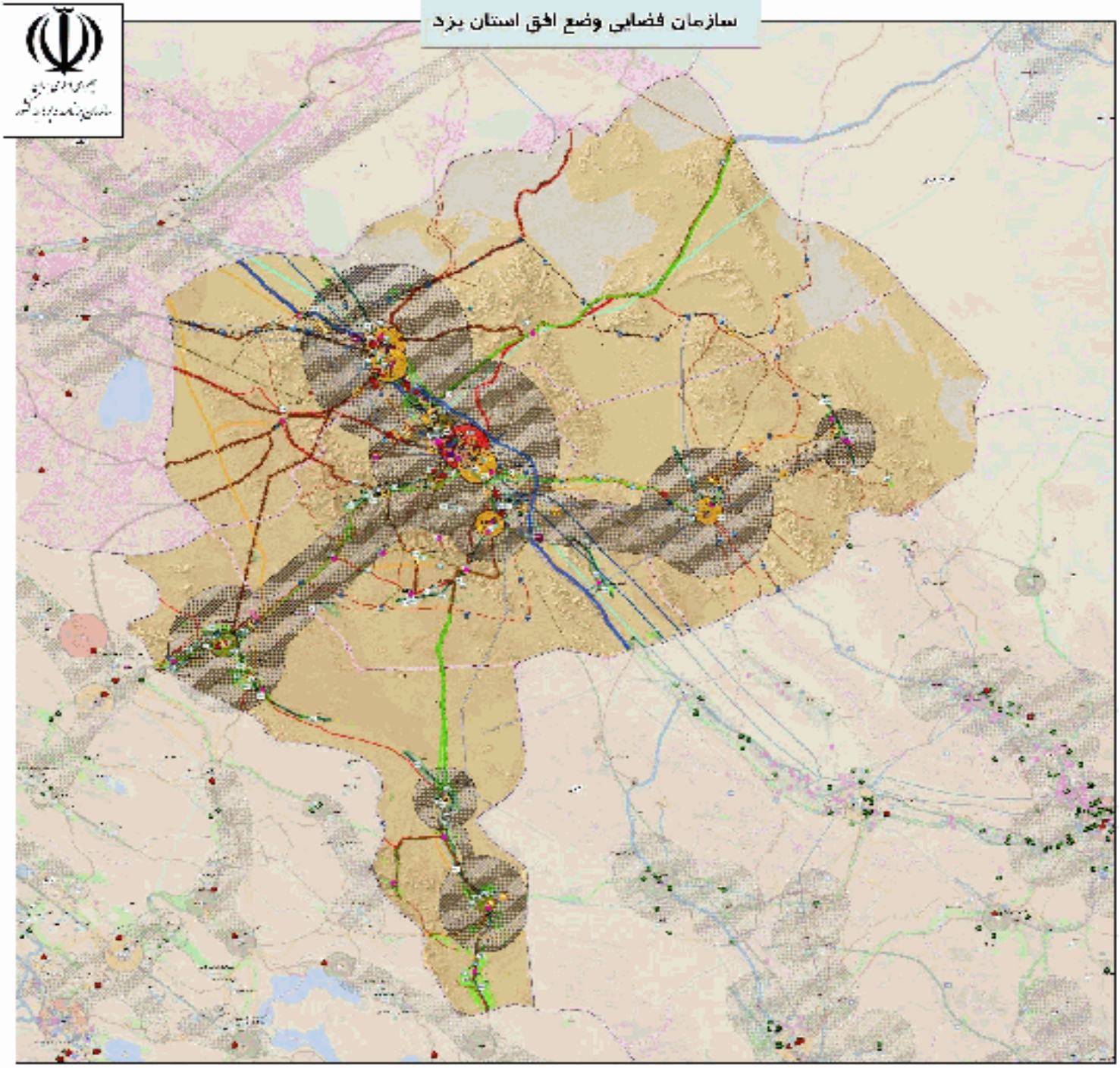

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان خراسان جنوبی در افق ۱۴۱۵ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان خراسان جنوبی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات، در معانی به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان خراسان جنوبی به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- توسعه دانش‌بنیان؛
- تقویت درون‌زایی و توسعه اقتصاد مقاومتی (کشاورزی پایدار و کم‌نهاده، توسعه صنایع مبتنی بر پتانسیل‌های کشاورزی و معدنی منطقه، توسعه گردشگری، ارتقای جایگاه استان در توسعه بازرگانی و خدمات)؛
- تحقق عدالت اجتماعی و فضایی در ارائه خدمات و توسعه شبکه‌های زیربنایی؛
- توسعه اجتماع محور مبتنی بر تقویت سرمایه اجتماعی و توانمندسازی جوامع محلی استان؛
- تأمین انرژی پایدار، پاک، مطمئن و اقتصادی؛
- استقرار نظام سکونتی- فعالیتی متعادل، متوازن و مبتنی بر ظرفیت‌های محیطی؛
- حفاظت و مدیریت بهره برداری منابع طبیعی و منابع آب؛
- تبدیل استان به مرکز هم پیوند بین‌المللی؛
- افزایش تاب آوری خراسان جنوبی در برابر حوادث و بلایای طبیعی.
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان.

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- تولید محصولات باغی زرشک، عناب، زعفران در شهرستان های بیرجند، قائنات، زیرکوه، خوسف، درمیان، سربیشه، سرایان، بشرویه و فردوس.
- تولید گل نرگس در خوسف و طبس.
- تولید محصولات گلخانه‌ای و گیاهان دارویی در تمام شهرستان‌های استان.
- پرورش شتر در شهرستان‌های نهبندان، خوسف، زیرکوه، بشرویه و طبس.

صنعت و معدن

- صنایع فلزات اساسی (ساخت آهن و فولاد اساسی، ساخت فلزات اساسی قیمتی و فلزات غیرآهنی) در شهرستان‌های قائنات، خوسف، طبس، بیرجند، نهبندان، سربیشه، فردوس.

- صنایع فرآوری معدنی (کائولن، خاک صنعتی، بنتونیت، گرانیت، خاک نسوز، زغال سنگ، مس، کرومیت، فلورین، آهن، بوکسیت، گوهر سنگ، سنگ های ساختمانی و قیمتی) در طبس، سرایان، فردوس، زیرکوه، سربیشه، نهبندان، خوسف و بیرجند.
- صنایع لاستیک و پلاستیک (لاستیک رویی و تویی، روکش مجدد و بازسازی لاستیک) در شهرستان بیرجند.
- صنایع غذایی و آشامیدنی (فراورده های لبنی، تولید نشاسته و محصولات نشاسته ای، تولید فراورده های دامی، محصولات خبازی، فراوری و بسته بندی زرشک، عناب و زعفران، عرقیات، اسانس و عصاره گیاهی) در شهرستان‌های قائنات، بیرجند، سرایان، درمیان، خوسف، طبس و سربیشه و بشرویه.
- توسعه فرش و صنایع دستی در تمام شهرستان‌های استان

بازرگانی

- پایگاه صادرات مجدد و مشوق صادراتی به کشورهای حوزه اوراسیا در مرکز ثقل بیرجند، فردوس، طبس و قائن.
- ارائه خدمات خصوصی مالی- تجاری و بازاریابی با مقیاس ملی و بین المللی و خدمات بازرگانی تخصصی در شهرستان‌های بیرجند، فردوس، طبس، قائن، نهبندان و سربیشه.

گردشگری

- گردشگری کویری(کویرنوردی) در شهرستان‌های بشرویه، طبس، سرایان، خوسف، نهبندان، فردوس و زیرکوه.
- گردشگری نجوم در شهرستان‌های سرایان و فردوس.

خدمات برتر

- خدمات بیمه با عملکرد فراملی و مشاوره حقوقی در شهرستان‌های سربیشه ، بیرجند، درمیان و طبس.
- خدمات حسابرسی و بازاریابی در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، فردوس و طبس.
- خدمات فنی و مهندسی در حوزه معدن، عمران،کشاورزی، دامپروری، صنایع غذایی در شهرستان‌های نهبندان، بیرجند.
- مرکز خدمات حرفه‌ای مالی و بازار سرمایه با کشورهای اوراسیا و آسیای میانه در شهرستان‌های بیرجند و سربیشه.

حمل و نقل

- خدمات تخصصی حمل و نقل و تقویت نهادهای حرفه‌ای فعال در زمینه ترانزیت کالا در شهرستان‌های نهبندان، درمیان، سربیشه، فردوس، طبس و بیرجند.
- حلقه میانی کریدور محور شرق از طریق تجهیز و توسعه کریدور بین‌المللی محور شرق منطبق بر بزرگراه آسیایی در شهرستان‌های نهبندان، سربیشه ، بیرجند و قائنات.
- حلقه اتصالی میانه شرقی کشور با استان های مرکزی از طریق تجهیز و توسعه کریدورهای شرقی- غربی کشور منطبق بر بزرگراه های آسیایی در شهرستان‌های دیهوک، فردوس، طبس، خوسف، بیرجند و قائنات.

انرژی

- تولید انرژی خورشیدی در همه شهرستان‌های استان و انرژی‌های بادی- خورشیدی، با امکان صادرات در شهرستان های نهبندان و سربیشه.
- ایجاد زیرساخت و توسعه صادرات گاز در شهرستان‌های درمیان، سربیشه، زیرکوه و نهبندان.

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیرعامل

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- تولید محصولات باغی (انار) در فردوس و سرایان، (خرما و زیتون) در شهرستان‌های طبس و نهبندان؛ (انگور، انجیر و سنجد) در شهرستان خوسف؛ (گل نرگس) در شهرستان‌های خوسف و طبس؛ (گل محمدی) در شهرستان‌های قائنات، درمیان، خوسف و سربیشه؛ (پسته) در شهرستان‌های فردوس، سرایان، بشرویه، خوسف، قائنات و نهبندان.
- تولید محصولات زراعی(پنبه رقم خرداد و تولید بذر پنبه) در شهرستان‌های بشرویه، سرایان، قائنات، خوسف، نهبندان، سربیشه، زیرکوه، بیرجند؛ (ارزن و گاورس) بشرویه، خوسف، طبس، سربیشه و قائنات؛ (کنجد) در شهرستان‌های بشرویه، سرایان، خوسف، قائنات و طبس؛ (تولید سبزیجات) درشهرستان طبس؛ (تولید محصولات جالیزی) در شهرستان بشرویه، (خاکشیر) بشرویه، سرایان و فردوس.
- پرورش دام سبک و سنگین در شهرستان‌های بشرویه، زیرکوه، طبس، خوسف، سرایان و فردوس؛ پرورش زنبور عسل در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، درمیان، سربیشه و طبس؛ پرورش طیور در شهرستان‌های بیرجند، سربیشه و درمیان.

صنعت و معدن

سطح بندی شهرها در افق استان مازندران

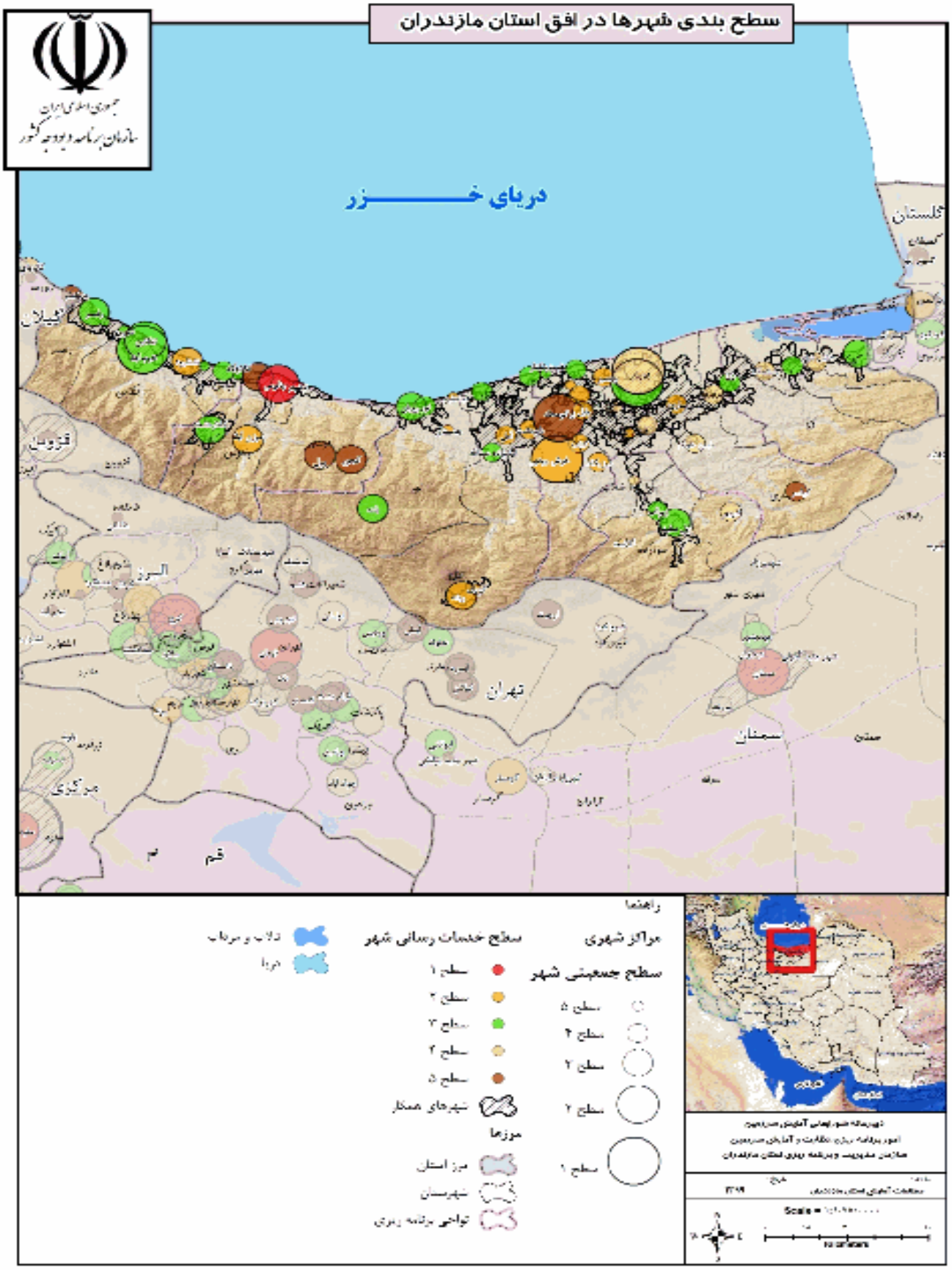

- صنایع الکترونیک و برقی در خوسف، سربیشه، سرایان و قائن.
- صنایع نساجی و پوشاک در فردوس، بیرجند، سربیشه و زیرکوه، نهبندان.
- صنایع High-tech در بیرجند، نهبندان، خوسف، طبس، فردوس و قائنات.
- صنایع تولید، عمل آوری محصولات گوشت، حفاظت از گوشت و کشتارگاه انواع دام در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، زیرکوه، خوسف، درمیان و نهبندان.

بازرگانی

- خدمات لجستیک و انبارداری در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، زیرکوه، طبس و فردوس.

گردشگری

- گردشگری ورزشی با تأکید بر مسابقات رالی در شهرستان نهبندان (ریگ پلان) و خوسف و ورزش های بومی و محلی در شهرستان فردوس،
- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های استان،
- گردشگری روستایی و عشایری در شهرستان‌های خوسف، زیرکوه و سربیشه، گردشگری کشاورزی در قائنات، درمیان، سرایان، فردوس و خوسف، گردشگری طبیعی در شهرستان‌های زیرکوه، فردوس، طبس، قائنات، سرایان و نهبندان.
- گردشگری طبیعی (ژئوتوریسم) در شهرستان‌های نهبندان و طبس.
- گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان بیرجند و آب درمانی در شهرستان‌های فردوس، خوسف و سربیشه.
- گردشگری فرهنگی و مذهبی در خوسف، فردوس و طبس.

خدمات برتر

- مرکز خدمات حرفه‌ای مالی و بازار سرمایه در میانه شرقی کشور و خدمات پشتیبان تولید نظیر بیمه، حسابرسی، حسابداری، حقوقی در شهرستان های بیرجند، قائنات، طبس و فردوس.

حمل و نقل

- ارائه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، طبس و فردوس.
- نقش لجستیکی و بازرگانی در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، طبس و فردوس.

شورایعالی آمایش سرزمین

- تامین خدمات پشتیبان حمل‌ونقل(راهوندی) در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، طبس و فردوس.

انرژی

- تولید انرژی زمین‌گرمایی در شهرستان‌های طبس و فردوس.
- صادرات فراورده‌های نفتی در نوار مرزی استان.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان خراسان جنوبی در افق چشم انداز۱۴۱۵ استانی است توسعه یافته با جایگاه برتر در حوزه‌های: تربیت نیروی انسانی متعهد و متخصص، فراوری مواد معدنی، کشاورزی پایدار، بهره وری بالا در منابع آب، استفاده از انرژی های تجدیدپذیر، ا ستفاده از روحیه م شارکت مردم، اقت صاد دانش بنیان، تو سعه گرد شگری، حفظ منابع طبیعی و محیط زیست، استفاده بهینه از فناوری اطلاعات و ارتباطات، در تعامل سازنده با کشور افغانستان، ناحیه اوراسیا و استان‌های همجوار که مبتنی بر اصول حکمروایی شایسته و با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی، پدافند غیر عامل و زیست محیطی اداره میشود. بر این اساس استان در افق چشم انداز دارای ویژگی‌های زیر است:

- با بهره‌گیری از ظرفیت جوامع محلی و توسعه سرمایه های انسانی متخصص و کارآمد، ضمن خلق رفاه و توزیع منصفانه آن در جامعه، گامی موثر در مسیر فقرزدایی و ارتقا امنیت پایدار و تقویت پیوندهای قومی و مذهبی در چارچوب هویت ملی برداشته است.
- برخوردار از شهرهای پررونق، روستاهای آباد و مولد با تاکید بر بازآرایی تعاملات و تمهید ترتیبات توسعه پایدار و متوازن که ضمن توزیع خدمات و زیرساخت‌های هوشمند، سبز و پایدار، در تامین منابع آب و انرژی خودکفا بوده و با صادرات خدمات برترو دانش بنیان، دارای زیرساخت‌های همبسته با کشور افغانستان به‌منظور افزایش عمق استراتژیک و امنیت پایدار مبتنی بر تعاملات فی مابین در مرزهای شرقی کشور است.
- دارای جایگاه ممتاز در محیط زیست و منابع طبیعی است. زیست‌بومی پایدار، که با ملاحظات طبیعی و تاب‌آوری زیست‌محیطی، مدیریت صحیح منابع آبی و هدایت فرآیند توسعه، شرایط خشکسالی را تعدیل بخشیده و از طریق انتقال آب ، بهره برداری از آب های سطحی و مدیریت مصرف ، منابع آب پایدار در استان را ایجاد می نماید.

- دارای بخش کشاورزی پایدار متناسب با مقتضیات طبیعی، برخوردار از فناوری های نوین و الگوی کشت سازگار با محیط در راستای حفاظت و توسعه گونه های بومی و توانمند در تولید ثروت و تضمین منافع پایدار بهره برداران بخش های زراعت، باغداری و دامپروری از طریق تکمیل زنجیره تولید است.
- یکی از بازیگران اصلی اقتصاد جنوب‌غرب آسیا و منطقه اوراسیا و بهره مند از زیرساخت‌های مجهز حمل‌ونقل و ارتباطات و حلقه اتصال به کشورهای شرقی است. استان با دارابودن منطقه ویژه اقتصادی و بازارچه های مرزی و قرار گیری در کریدور شرق به غرب ، ایفاگر نقش فراملی و رقابت‌پذیر و دارای جایگاه ممتاز در زنجیره حمل‌ونقل بین‌الملل و دروازه تجارت جهانی کشورهای آسیای میانه، افغانستان، است.
- دارای جایگاه مناسب در توسعه صنعتی کشور، برخوردار از طیف متنوعی از صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان، میزبان فعالیت های صنعتی از جمله صنایع فلزات اساسی و صنایع معدنی در مقیاس ملی و فراملی و کانون استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، محصولات بهداشتی، صنایع غذایی، صنایع شیمیایی و دارویی و صنایع دستی با رویکرد استقرار صنایع تولیدکننده کالاهای مورد نیاز استان ، استانهای همجوار و کشورهای منطقه است.
- بستر همکاری و سرمایه گذاری های مشترک با کشورهای خارجی، کانون حمل و نقل و ترانزیت کالا به کشورهای شرقی و قطب تولید و صادرات انرژی است.
- از پتانسیل‌های اصلی توسعه گردشگری کشور با تکیه بر ارائه طیف متنوعی از فرصت ها و خدمات گردشگری و رقابت‌پذیر در سطح کشورهای منطقه از طریق معرفی سبک نوین گردشگری ایرانی- اسلامی است.
- دارای جایگاه برتر در حوزه آموزش عالی و تربیت نیروی انسانی متخصص به منظور توسعه فعالیت های دانش بنیان و صادارت خدمات فنی و مهندسی و ارتقای زیست بوم کارآفرینی می باشد.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- حفاظت از منابع زیست‌محیطی و ارتقاء کیفیت منابع زیست محیطی (آب، خاک، هوا) و مدیریت زیست محیطی منابع آلاینده آنها به منظور پایداری توان‌های اکولوژیک.
- مدیریت عرضه و مصرف آب شرب و کشاورزی مورد نیاز جمعیت و پهنه‌های مناسب کشاورزی؛
- احیای جایگاه و نقش تاریخی و راهبردی منطقه در مسیر راه ابریشم، و سایر شاهراه‌ها و کریدورهای شمالی–جنوبی و شرقی – غربی؛

- توسعه و نوین‌سازی فعالیت‌های بازرگانی خارجی و ترانزیت کالا با تاکید برفعالیت‌ها و تمهیدات لجستیکی؛
- تحدید فعالیت‌های اقتصاد غیر رسمی با اصلاح ساختارها و تقویت بخش رسمی اقتصاد استان و ایجاد فرصت‌های شغلی؛
- ارتقای شاخص‌های توسعهٔ انسانی به ویژه در جامعهٔ زنان و مناطق روستایی، کاهش شکاف بین میزان شاخص‌های توسعهٔ انسانی استان با سطح ملی، گسترش عدالت اجتماعی و تعادل فضایی؛
- تقویت پیوندها و مناسبات اقتصادی و تجاری فراملی با بهره‌گیری از موقعیت جغرافیای سیاسی- اقتصادی استان، ارتقا و گسترش کارکردهای فرامرزی استان با تاکید بر توسعه خدمات حمل و نقل و ترانزیت کالا
- تقویت پیوندها و تعامل ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان با سطح ملی، ارتقا نقش و جایگاه استان درکشور؛
- به کارگیری قابلیت‌ها و استعدادهای موجود و ایجاد مزیت‌های جدید در سطح استان به منظور ارتقای نقش و سهم استان در اقتصاد ملی؛
- تقویت و گسترش همگرایی قومی، مذهبی و مراودات و تبادلات فرهنگی مردم استان در سطح استان و با سایر مناطق کشور؛
- ایجاد پیوندهای بهینهٔ منطقه‌ای و استانی با تأکید بر توسعهٔ راه‌های فرعی و محورهای بین استانی، توسعه حمل و نقل هوایی و ریلی؛
- توسعه زیرساخت های ارتباطی تا سطح دسترسی به فناوری های 3G و 4G به منظور رشد اقتصادی و ایفای نقش های فراملی، تبدیل استان به مرکز تجارت و ترانزیت کالا به کشورهای منطقه؛
- بهره برداری مطلوب از توان گردشگری استان در جهت توسعه پایدار به منظور ارتقاء نقش و عملکرد آن در سطوح ملی و جهانی.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- متنوع سازی فعالیت‌های اقتصادی و ایجاد درآمدهای پایدار در شهرها و روستاهای استان؛
- بارگذاری و استقرار جمعیت با توجه به ملاحظات و ظرفیت های زیست محیطی؛
- مقاوم سازی سکونتگاه‌های شهری و روستایی؛
- افزایش تاب‌آوری و کاهش آسیب‌پذیری در برابر تهدیدات انسان‌ساخت و تبعات امنیتی تهدیدات طبیعی؛

- نهادسازی، توانمندسازی جوامع محلی و تقویت تشکل‌های مردم نهاد در راستای پذیرش نقش‌های تصمیم گیری؛
- حفظ و ارتقاء هویت فرهنگی، ارزش‌های ایرانی- اسلامی به منظور تقویت ارزش‌های فرهنگی بومی و تقویت وحدت ملی و همگرایی فرهنگی در پیوند با فرهنگ ملی؛
- کاهش آسیب‌های اجتماعی و تأمین امنیت پایدار با گسترش مشارکت عمومی و افزایش نشاط و شادابی در استان؛
- حفاظت از منابع و زیستگاه‌های طبیعی، میراث طبیعی و تعادل زیست‌محیطی استان بویژه ذخیره گاه‌های زیستی و اکوسیستم‌های نادر بمنظور پایداری توان اکولوژیک و توسعه پایدار بخش کشاورزی؛
- کنترل فرسایش بادی و بیابان‌زایی از طریق بهره‌برداری متناسب با توجه به توان و قابلیت‌های سرزمین؛
- سامان‌دهی مدیریت سرزمین به منظور بهره‌برداری متناسب با توان‌های محیطی و قابلیت‌های طبیعی استان بویژه منابع آب، خاک و معادن؛
- حفاظت از منابع آب از طریق مدیریت عرضه و مصرف آب، استفاده از آب‌های غیرمتعارف و تغییر الگوی کشت متناسب با سند سازگاری با کم‌آبی استان؛
- حفاظت از منابع خاک کشاورزی از طریق انجام فعالیت های کشاورزی حفاظتی و کشت مستقیم محصولات زراعی؛
- توسعه سیستم‌های تولیدی کم‌نهاده بخش کشاورزی از طریق تغییر الگوی کشت و افزایش بهره‌وری عوامل تولید به ویژه آب و خاک؛
- افزایش بهره وری و مدیریت تولید و مصرف خاک، مدیریت پایدار تأمین و عرضه خاک و تصمیم گیری مشارکتی مدیریت خاک؛
- توسعه محصولات استراتژیک و صادراتی و کم‌نهاده (زرشک، عناب، زعفران، انغوزه، خاکشیر و ...)؛
- توسعه و تکمیل زنجیره ارزش از طریق ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی و ایجاد صنایع فرآوری مواد معدنی؛
- توسعه صنایع مبتنی بر پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های استان؛
- تجاری سازی و تبدیل استان به بارانداز شرق از طریق گسترش روابط خارجی؛
- توسعه گردشگری پایدار مبتنی بر گونه‌های گردشگری دارای مزیت در مناطق استان؛
- توسعه خدمات پشتیبان تولید (APS)؛

- افزایش سهم ICT در اقتصاد استان و ارتقای زیست‌بوم کارآفرینی؛
- توسعه کیفی دانشگاه‌های استان در راستای ارتقای زیست بوم کارآفرینی؛
- ایجاد فرصت‌های آموزش برابر و توانمند سازی نیروی انسانی؛
- ارتقاء سطح دسترسی به خدمات سلامت و توسعه خدمات الکترونیکی آموزش و سلامت؛
- ارتقای کیفیت خدمات حمل و نقل جاده‌ای، ریلی و هوایی و توسعه صنعت حمل و نقل در دالان‌های موجود و صنایع وابسته به آن؛

۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول استقرار جمعیت در منطقه شرقی استان با توجه به تخلیه جمعیتی با هدف تامین امنیت و امکان تسهیل مراودات بازرگانی.
- اولویت دوم استقرار جمعیت در محور بیرجند تا خوسف.
- اولویت سوم استقرار جمعیت در منطقه شهری فردوس، اسلامیه، سرایان، سه قلعه منطقه غربی.
- اولویت چهارم استقرار جمعیت در طبس تا دیهوک.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

زراعت

- اولویت اول توسعه فعالیت‌های زراعی در نواحی شمالی استان (دشت خضری و بیاض)، در غرب (جلگه ماژان) و در مرکز (دشت بجد و مختاران).
- اولویت دوم توسعه فعالیت‌های زراعی در دشت های خوشاب، گیسور، یونسی، مختاران.
- اولویت سوم توسعه فعالیت‌های زراعی در منطقه مرکزی (درح، حسین آباد، گزیک).
- اولویت چهارم توسعه فعالیت‌های زراعی در منطقه جنوبی (دستگردان، زوزن و بندان).

باغداری

- توسعه گلخانه‌ها در تمامی شهرستان‌های استان.
- اولویت اول باغداری در منطق شمالی استان در دشت اسفده، موسویه، سربیشه و فردوس.
- اولویت دوم باغداری در مناطق شرقی در درمیان و شاهرخت.
- اولویت سوم باغداری در منطقه غربی و شمال‌غربی در بشرویه و سرایان.

دامداری و دامپروری

- پرورش شتر و صنایع تبدیلی– تکمیلی مرتبط در ناحیه نه (نهبندان و خوسف) و ناحیه گلشن (طبس، بشرویه) و ناحیه قهستان (زیرکوه)
- پرورش دام سبک در ناحیه باقران (سربیشه)، ناحیه قهستان (سرایان) و ناحیه نه(نهبندان).
- پرورش دام سنگین و صنایع تبدیلی– تکمیلی مرتبط در ناحیه قهستان(قاین)، ناحیه باقران(خوسف، درمیان و بیرجند)، گلشن(بشرویه).
- پرورش شترمرغ در تمامی شهرستانهای استان.
- پرورش طیور در ناحیه باقران(بیرجند و درمیان) .

آبخیزداری

- ارتفاعات جنوب شهر بیرجند (ارتفاعات باقران) شامل حوضه‌های باقران فاز ۱ و فاز ۲ .
- دشت طبس و ارتفاعات بالادست شهر طبس شامل حوضه‌های نهرین، کریت، دره بید، خراوان و اصفهک.
- دشت بشرویه شامل حوضه های غنی آباد، اصفاک، سیاهریگ، نیگنان و ارسک.
- دشت قاینات حوضه بالادست شهر قاین (فاز۱ و۲ شهری – فاز ۳ شهری قاین) حوضه های مردان شاه و دهشک (بالادست طرح فولاد قاینات).
- دشت سرایان شامل حوضه‌های زابری، شهید پارسا، شمس آباد خوشتر و کریمو.
- دشت درمیان شامل حوضه های فیزیک نوزاد، فخرود و قهستان.
- دشت دهنو و میغان در شهرستان نهبندان شامل حوضه شاهکوه.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش صنعت

- اولویت اول در منطقه مرکزی و شرقی استان شهرستان های بیرجند، قائنات، خوسف و درمیان.
- اولویت دوم منطقه غربی استان شهرستان طبس.
- اولویت سوم مناطق شمال و شمال غرب استان شهرستان های زیرکوه، سرایان، فردوس، بشرویه.
- اولویت چهارم منطقه جنوبی استان شهرستان نهبندان.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش معدن

- تکمیل مطالعات اکتشافی معدنی در پهنه‌های معدنی بیرجند، خوسف، نهبندان و سربیشه (اولویت اول)، پهنه-های معدنی بشرویه، فردوس و سرایان (اولویت دوم)، پهنه‌های معدنی طبس (اولویت سوم)، پهنه‌های معدنی قائنات، زیرکوه و درمیان (اولویت چهارم).

- استخراج فلزات گرانبها(طلا، مس، نقره و آهن) در مرکز و جنوب شرق استان شهرستان‌های بیرجند، خوسف و نهبندان.
- استخراج فلزات نیمه گرانبها(سرب و روی) در شهرستان‌های سرایان، فردوس و بشرویه.
- استخراج زغال سنگ در طبس.
- استخراج معادن غیرفلزی(کائولن، رس، سنگ‌های ساختمانی، بنتونیت و ...) در پهنه‌های فردوس، سرایان، زیرکوه، سربیشه، نهبندان و بیرجند.
- توسعه کارخانه‌های فراوری مس و طلا در معادن مس و طلای استان (در خوسف، قائن و نهبندان) و تولید کنسانتره و شمش طلا.
- تولید بریکت از باطله‌های زغال سنگ پرورده طبس.
- استخراج و بهره برداری مکانیزه از معادن زغال سنگ استان.
- توسعه صنعت فراوری سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی در شهرستان های سرایان، فردوس، خوسف و بیرجند.
- توسعه کارخانه‌های فرآوری سنگ‌های ساختمانی در شهرستان‌های نهبندان و سربیشه.
- تولید آجرهای منیزیتی در استان در راستای ایجاد صنایع تولیدی مرتبط با مواد نسوز.
- ایجاد و توسعه واحد کنسانتره سرب و روی در شهرستان سربیشه.
- استحصال عناصر کمیاب و نادرخاکی از معادن زغال سنگ استان در طبس.
- استحصال منیزیم در سربیشه و منگنز در فردوس و بشرویه.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

بازرگانی و لجستیک

- توسعه فعالیت‌های بازرگانی(بازارچه‌های مرزی و مناطق ویژه) در نوار مرزی و شهرستان بیرجند.
- توسعه فعالیت‌های لجستیک حمل و نقل در شهرستان‌های مرزی(منطقه شرقی) و شهرستان‌های بیرجند(مرکزی)، قائنات(منطقه شمالی)، فردوس و طبس(منطقه غربی).
- توسعه فعالیت‌های باراندازی در شهرستان طبس (منطقه غربی).

گردشگری

- گردشگری کویری(کویرنوردی) در شهرستان‌های بشرویه، طبس، سرایان، خوسف و نهبندان.
- توسعه محور گردشگری زیارتی در طبس
- گردشگری طبیعی در شهرستان‌های زیرکوه، فردوس و طبس.
- گردشگری کشاورزی و روستایی در قائنات، سربیشه، درمیان، خوسف، سرایان.

- گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان‌های بیرجند و قائنات و آب درمانی در فردوس، سربیشه و خوسف.
- گردشگری شهری در بشرویه و فردوس.

بهداشت و سلامت

- توسعه خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل بیرجند و قائنات.
- توسعه خدمات عمومی درمانی و تجهیز مراکز در کانون‌های شهری و مراکز منظومه‌های روستایی.
- توسعه مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- مناطق غربی استان در محور نایبند-دیهوک و دربخش‌های شمال‌غربی و غربی در خیرآباد-حلوان و دشت کویر.
- جنوب غربی و غرب از کویرلوت تا نهبندان.
- شمال استان بخش‌هایی از دشت کویر در محدوده میانی جنوب سرایان- جنوب شرقی فردوس- شرق بشرویه.
- بخش‌هایی از مرکز و جنوب استان بین نهبندان و سربیشه.
- کلیه مناطقی که به واسطه قانون در خصوص استقرار جمعیت ممنوعیت وجود دارد.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

- منطقه غربی شهرستان‌های سربیشه، طبس و بیرجند.
- جنوب دشت سرایان.
- منطقه جنوبی ناحیه نه(نهبندان) مشتمل بر محدوده‌های شمالی دشت نهبندان تا چشمه‌بید و سهل‌آباد و غرب و جنوب‌غرب این شهرستان.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- مناطق حفاظت شده استان شامل سربیشه و درمیان، شاسکوه، باقران، کمرسرخ، آرک و کرنگ.
- پناهگاه حیات وحش کجی نمکزار نهبندان، نایبندان طبس و رباط شور.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان خراسان جنوبی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

زراعت

- در شهرستان‌های نهبندان، بیرجند، بشرویه، زیرکوه، خوسف، سرایان، طبس، فردوس، قائنات، سرایان و خوسف.

باغداری

- در شهرستان‌های زیرکوه، درمیان، سربیشه، نهبندان، خوسف، بیرجند، قائنات، سرایان، فردوس، بشرویه، طبس.

شیلات و آبزی پروری

- ساخت استخر دو منظوره پرورش ماهی در همه شهرستان‌های استان.

دامداری و دامپروری

- پرورش شتر در ناحیه نه (نهبندان و خوسف) و ناحیه گلشن (طبس و بشرویه) و قهستان (زیرکوه).
- پرورش دام سبک در ناحیه باقران (سربیشه)، ناحیه قهستان (سرایان) و ناحیه نه(نهبندان).
- پرورش دام سنگین و صنایع تبدیلی – تکمیلی مرتبط در ناحیه قهستان(قاین)، ناحیه باقران(خوسف، درمیان و بیرجند).
- پرورش طیور در ناحیه باقران(بیرجند و درمیان).
- پرورش زنبور عسل در همه شهرستان‌های استان.

صنعت

- صنایع فلزات اساسی (ساخت آهن و فولاد اساسی، ساخت فلزات اساسی قیمتی و فلزات غیرآهنی) در شهرستان‌های قائنات، خوسف، طبس، بیرجند، نهبندان، سربیشه، فردوس.
- صنایع فرآوری معدنی (کائولن، خاک صنعتی، بنتونیت، گرانیت، خاک نسوز، زغال سنگ، مس، کرومیت، فلورین، آهن، بوکسیت، گوهر سنگ، سنگ های ساختمانی و قیمتی) در طبس، سرایان، فردوس، زیرکوه، سربیشه، نهبندان، خوسف و بیرجند.
- صنایع لاستیک و پلاستیک (لاستیک رویی و تویی، روکش مجدد و بازسازی لاستیک) در شهرستان بیرجند.
- صنایع غذایی و آشامیدنی (فراورده های لبنی، تولید نشاسته و محصولات نشاسته ای، تولید فراورده های دامی، محصولات خبازی، فراوری و بشته بندی زرشک، عناب و زعفران، عرقیات، اسانس و عصاره گیاهی) در شهرستان‌های قائنات، بیرجند، سرایان، درمیان، خوسف، طبس و سربیشه و بشرویه.
- توسعه فرش و صنایع دستی در تمام شهرستان‌های استان
- صنایع الکترونیک و برقی در خوسف، سربیشه، سرایان و قائن.
- صنایع نساجی و پوشاک در فردوس، بیرجند، سربیشه و زیرکوه، نهبندان.

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان مازندران

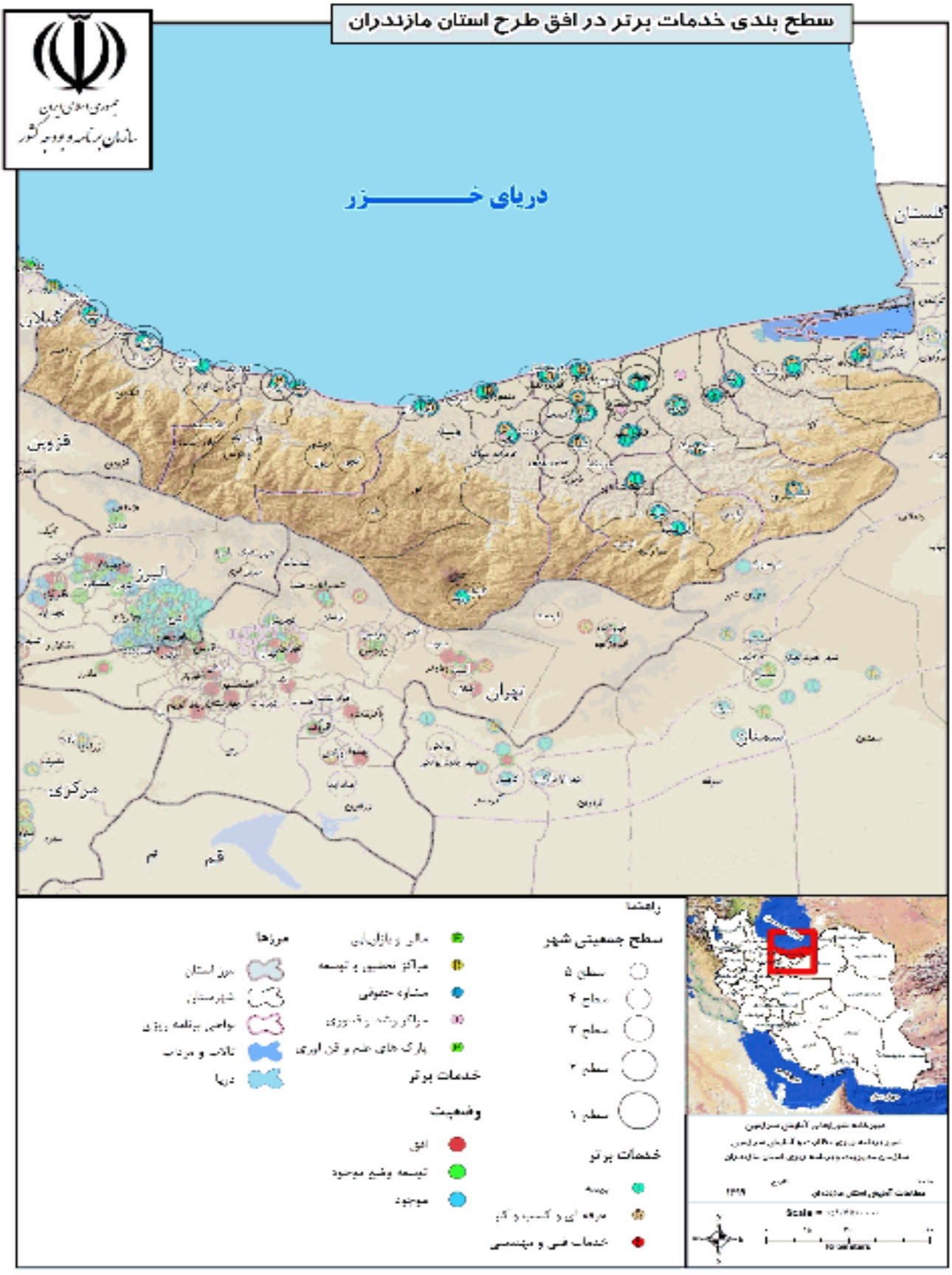

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بهینه
- مرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز ورزشی و تفریحی
- پارک های علم و فن آوری

وضعیت

- اتق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- حوضی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

- صنایع High-tech در بیرجند، نهبندان، خوسف، طبس، فردوس و قائنات.
- صنایع تولید، عمل آوری محصولات گوشت، حفاظت از گوشت و کشتارگاه انواع دام در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، زیرکوه، خوسف، درمیان و نهبندان.
- مجتمع ترمینال های ضبط پسته و صنایع تبدیلی و تکمیلی پسته و پنبه در بشرویه، سرایان، فردوس و خوسف.

معدن

- بهره‌برداری معدنی فلزات گرانبها(طلا، مس، نقره و آهن) در مرکز و جنوب شرق استان در شهرستان‌های بیرجند، خوسف و نهبندان.
- بهره‌برداری معدنی فلزات نیمه گرانبها(سرب و روی) در شهرستان‌های سرایان، فردوس و بشرویه.
- بهره‌برداری معدنی زغال سنگ در طبس.
- بهره‌برداری معدنی از معادن غیرفلزی(کائولن، رس، سنگ‌های ساختمانی، بنتونیت و ...) در پهنه‌های فردوس، سرایان، زیرکوه، سربیشه، نهبندان و بیرجند.

بازرگانی

- نقش لجستیکی و بازرگانی در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، زیرکوه، طبس و فردوس.
- توسعه و تجهیز بازارچه‌های مرزی در شهرستان‌های زیرکوه، سربیشه، نهبندان و درمیان.
- ایجاد منطقه ویژه اقتصادی سنگ در نهبندان، فناوری و IT در فردوس، معدن در طبس، انرژی های نو در سربیشه.
- توسعه بازرگانی بین‌المللی از طریق افغانستان با کشورهای اتحادیه اوراسیا.
- توسعه شرکت‌های خصوصی مالی- تجاری و بازاریابی با مقیاس ملی و بین المللی.

گردشگری و صنایع دستی

- گردشگری کویری (کویرنوردی) در شهرستان های بشرویه، طبس، سرایان، خوسف، فردوس و نهبندان.
- گردشگری ورزشی با تأکید بر مسابقات رالی و آفرود در شهرستان نهبندان (ریگ یلان) و شهرستان سربیشه، ورزش های بومی و محلی در شهرستان فردوس.
- گردشگری تاریخی در شهرستان های استان.
- گردشگری فرهنگی و مذهبی در شهرستان های خوسف، طبس و سربیشه.
- گردشگری نجوم در شهرستان های سرایان، نهبندان، فردوس و طبس.

- گردشگری روستایی و عشایری در شهرستان های خوسف، زیرکوه و سربیشه؛ گردشگری کشاورزی در قائنات، درمیان، زیرکوه، سرایان، فردوس و خوسف؛ گردشگری طبیعی در شهرستان های زیرکوه، فردوس و طبس، سرایان، بشرویه، قائنات، نهبندان و سربیشه.
- ژئوتوریسم در شهرستان های نهبندان و طبس.
- گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان های بیرجند و قائنات و آب درمانی در فردوس، خوسف و سربیشه.
- صنایع دستی در همه شهرستان‌های استان.

خدمات عمومی و خدمات برتر

- بیمه با عملکرد فراملی و مشاوران حقوقی در شهرستان‌های سربیشه و بیرجند.
- مهندسین مشاور و پیمانکاران، حسابرسان و موسسات بازاریابی در شهرستان‌های بیرجند و قائنات.
- خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل بیرجند و قائنات.
- خدمات تخصصی حمل‌و نقل و انبارداری در شهرستان‌های بیرجند، خوسف، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، زیرکوه، طبس و فردوس.
- خدمات پشتیبان تجارت و بازرگانی در شهرستان‌های نهبندان، سربیشه، زیرکوه، درمیان، بیرجند، فردوس، طبس.
- خدمات پدافند غیرعامل و مدیریت بحران در خوسف و بیرجند.

انرژی

- تولید انرژی‌های بادی- خورشیدی با امکان صادرات در شهرستان‌های نهبندان و سربیشه.
- ایجاد زیرساخت و توسعه صادرات گاز در شهرستان‌های درمیان، سربیشه، زیرکوه، نهبندان.
- تولید انرژی خورشیدی در همه شهرستان‌های استان.
- تولید انرژی زمین گرمایی در شهرستان‌های طبس و فردوس.
- صادرات فراورده‌های نفتی در نوار مرزی استان.

تامین آب

- کنترل و مدیریت سیلاب حوضه های مرزی در راستای بهره برداری ازآورد رودخانه های مرزی
- مطالعه و اجرای طرح‌های آبخیزداری حوضه سیاهکوه (شمال غرب به جنوب شرق استان)، فاقد سد،کویر مرکزی ومرزی که شامل کل شهرستانهای استان می باشد.

- استفاده از منابع آب نامتعارف شامل: احیاء و استفاده مجدد از پساب تصفیه‌خانه‌های فاضلاب شهری و شهرک‌های صنعتی، استفاده مجدد از پساب خانگی به جهت تأمین بخشی از نیاز غیر شرب.
- بهینه‌سازی مصارف شرب، بهداشت، خدمات، صنعت و کشاورزی و توسعه و تکمیل شبکه پایش منابع آب استان.
- ترمیم و بازسازی شبکه ذخیره، انتقال و توزیع آب شهری و روستایی در تمام شهرستان‌های استان.

محیط زیست

- ارائه خدمات اکوسیتمی شامل(خدمات پشتیبان حیات،خدمات تنظیمی) تولیدی، سنتی و بومی، خدمات اکولوژیکی(عرضه خدمات زیست بومی) در همه شهرستان های استان.
- توسعه خدمات آزمایشگاهی محیط زیست (آلودگی منابع آب، خاک و هوا) و پسماند و پساب در مقیاس ملی و بین المللی در شهرستان بیرجند.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی و دامپروری

- شناسایی و تعیین قابلیت و توان اکولوژیک منابع اراضی و تدقیق آن با طبقه‌بندی اراضی مستعد آبیاری برای زراعت (سالانه و دائمی) و تیپولوژی اراضی جهت تعیین نظام بهره‌برداری مناسب از زمین.
- توسعه کمی و کیفی کشت تولیدات کشاورزی مزیت‌دار متناسب با اقلیم منطقه با قابلیت صادرات مانند: خرما، زرشک، عناب، زعفران، زیتون، گیاهان دارویی و محصولات گلخانه‌ای.
- حمایت از تولیدات خرد دامداری و طیور روستاییان در راستای ایجاد امنیت غذایی و درآمدزایی.
- حذف محصولات پرآب و سرمایه گذاری جهت ورود از سایر استان ها و استفاده از واردات آب مجازی
- استفاده از آب‌های غیر متعارف در آبیاری مزارع کشاورزی و فضایی سبز.
- حمایت از توسعه فعالیت‌های دامپروری مرتبط با مزیت‌های بخش کشاورزی نظیر پرورش شتر، زنبورعسل، شترمرغ، بز پر تولید و تقویت، اصلاح و گسترش ذخایر ژنتیکی بومی.
- حمایت از توسعه طراحی و ساخت استخرهای دومنظوره آب کشاورزی (ذخیره آب پرورش ماهی).
- بستر سازی و حمایت از ایجاد هسته‌های کارآفرینی زنان در مناطق روستایی و تقویت نهادها و سازمان‌های مردم نهاد.
- تقویت صندوق های حمایت از سرمایه گذاری در بخش کشاورزی به منظور تامین سرمایه درگردش بخش کشاورزی.

- حمایت از توسعه تشکل ها و NGO های فراگیر در سطح استان.

صنعت و معدن

- حمایت از اقدامات مناسب در راستای ارتقای بهره‌وری سرمایه و عوامل تولید در بخش صنعت و معدن استان.
- گسترش و تقویت زمینه‌های پیوند صنعت، دانشگاه، پارک های علم وفناوری و مراکز رشد.
- توانمندسازی و ارتقاء سطح دانشی مدیران و کارکنان حوزه صنعت استان و انجام اقدامات و فعالیت‌های ضروری برای بهینه‌سازی، نوسازی و اصلاحات مورد نیاز در ساختار صنعت استان.
- گسترش سامانه‌های اطلاع رسانی در بخش صنعت، معدن و خدمات به منظور دستیابی و استفاده مؤثر سرمایه گذاران و کارآفرینان و بهبود فضای کسب و کار.
- انطباق جانمایی صنایع تبدیلی و تکمیلی و فراوری معدنی و صنایع در استان با الزامات و محدودیت های تعیین شده در طرح آمایش استان.
- گسترش صنایع بومی و زود بازده روستایی در مناطق محروم استان با اولویت مناطق با خطر تخلیه جمعیتی.

نظام سکونتگاهی

- تجهیز نقاط شهری استان به خدمات برتر بر مبنای سطح عملکری و وظایف محوله در برنامه آمایش استان.
- ساماندهی مبلمان شهری و تدوین الگوهای شهرسازی متناسب با ویژگی‌های فرهنگی و اقلیمی استان.
- ایجاد زمینه‌های لازم برای نگهداشت جمعیت در روستاها، متناسب با توان‌های محیطی، با بهره‌گیری از منابع طبیعی و ظرفیت زیست بوم‌ها.
- تقویت و تجهیز کانون‌های زیست استان (شهرها و روستاها) به عنوان مراکز و پایگاه‌های مقاومت در برابر بیابان‌زایی و کویر.
- تجهیز مناسب مراکز برتر روستایی برای ایفای نقش محوله در هر سطح از فضاهای روستایی.
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

بازرگانی

- ایجاد زمینه‌ها و شرایط لازم به منظور توسعه فعالیت‌های تجارتی و بازرگانی بین‌المللی و توسعه زیرساخت-های مناسب در منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و بازارچه‌های مرزی استان.
- راه‌اندازی فعالیت‌های تجاری و بازرگانی، کسب و کار و سرمایه‌گذاری‌های خرد و کوچک مقیاس به منظور تشویق و توسعه پویش‌های کارآفرینی با اولویت مراکز روستایی و عشایری استان.

- توسعه زیرساخت های ارتباطی تا سطح دسترسی به فناوری های 3G و 4G به منظور گسترش تجارت الکترونیک.
- ساماندهی شبکه مبادلاتی مناسب و متوازن بین نقاط مختلف استان (شهر و روستا) و امکان توسعه و تقویت آن با بازارهای خارجی و بین‌المللی.
- ارتقاء مهارت‌های شغلی متناسب با نیازهای بازارکار، توسعه رشته‌های مرتبط با تجارت و بازرگانی در دانشگاه‌های استان، برگزاری دوره های آموزشی کارا و اثربخش بر اساس نیاز سنجی بازار و اجرای فعالیت-های بالابردن فرهنگ توسعه و سرمایه گذاری در استان به ویژه در نسل جوان.
- شناسایی نیاز بازار و فعالیت‌های اقتصادی پر بازده و انتقال اطلاعات به بخش خصوصی در قالب فعالیت‌های مشاوره، نیازسنجی دقیق و انجام تحقیقات بازار در کشورهای آسیای میانه، اوراسی، بکارگیری روش‌های نوین بازاریابی، بازاریابی تولیدات استان و حمایت از نهادهای خصوصی بازاریابی در سطح ملی و بین المللی.
- ترویج و آموزش‌های تخصصی و کاربردی بازاریابی به مرزنشینان و اقشار مختلف جامعه.

گردشگری

- حمایت از راه اندازی و توسعه صنایع دستی بومی در استان و حفظ و صیانت و استفاده بهینه از هنرهای سنتی و صنایع دستی و بومی استان در حوزه ملی و بین المللی.
- توسعه صنایع دستی نوین نظیر جواهرسازی، سنگ تراشی، بسته بندی کالا و ... .
- احیای ایلراه‌های عشایری و گردشگری روستایی و عشایری.
- فراهم نمودن شرایط لازم به منظور سرمایه‌گذاری و تجهیز قطب‌ها، محورها و مراکز گردشگری استان.
- ساماندهی و تأمین فضای مناسب سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و رفع مشکلات و موانع جذب گردشگران داخلی و خارجی به استان، توسعه فعالیت های مرتبط با گردشگری در شهر و ایجاد تسهیلات و زیرساخت ها برای افزایش ماندگاری بار و مسافر.

فن آوری و اطلاعات

- توسعه دولت الکترونیک در سطوح مختلف تشکیلات اداری، صنعتی، آموزشی، فرهنگی، خدمات و بازرگانی و تولید در استان.
- حمایت از فعالیت‌های پارک علم و فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان با تمرکز بر تجاری‌سازی دانش، حمایت از ایجاد بانک ایده‌های فناورانه ومراکز شتاب دهی کسب و کارهای نوپای ICT در دانشگاه‌های استان.
- پوشش کامل نسل های جدید شبکه تلفن همراه در نقاط شهری و ۹۰ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار.

- ایجاد دفتر اگریگیتور شرق کشور(وابسته به یکی از اپراتورهای تلفن همراه) به منظور توسعه و هدایت بازار تولید محتوای دیجیتال.
- حمایت ازکسب و کارهای دیجیتال به ویژه شرکت های نوپا در قالب ارائه تسهیلات کم بهره.
- حمایت از ارتقای امنیت فضای تبادل اطلاعات.

بهداشت و درمان

- توزیع متعادل و متناسب خدمات درمانی در سطح نقاط شهری و روستایی استان.
- گسترش ارائه خدمات درمانی و توانبخشی تخصصی و فوق تخصصی در استان.
- توسعه و بهبود بازتوانی و توانبخشی در واحدهای بهداشتی و درمانی توسعه مراکز مشاوره و آموزش آسیب های اجتماعی و سلامت توسعه مراکز ارائه خدمات درمانی سرپایی غیر دولتی.
- توسعه کارکردهای آزمایشگاهی و تحقیقاتی در بحث پزشکی و پیراپزشکی در شهر بیرجند با عملکرد ملی و بین المللی.

حمل و نقل شبکه زیر بنایی و انرژی

- توسعه، بهسازی و ارتقاء کیفیت و سطح دسترسی محورهای ترانزیتی و مبادی‌مرزی، شبکه راه‌های درون استانی، حمل و نقل هوایی(فرودگاهی) و شبکه ریلی استان.
- توسعه، تقویت و تجهیز کریدور های بین المللی شمال به جنوب و غرب به شرق استان به منظور ارتباط منسجم با مناطق مرکزی کشور و مبادی خارجی.
- اتصال شبکه زیر بنایی و زیر ساختی مراکز صنعتی و معدنی استان به یکدیگر.
- تأمین و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز در زمینه تخلیه و توزیع کالا با توجه به موقعیت استان در عرصه ملی و بین المللی.
- توسعه و تقویت و افزایش ظرفیت تولید نیروگاه‌های برق استان.
- توسعه و تقویت شبکه انتقال گاز در سطح استان و امکان صادرات آن به خارج از کشور.
- به کارگیری تدابیر لازم به منظور استفاده مطلوب و حداکثری از انرژی‌های نو با تأکید بر انرژی خورشیدی، باد، امواج در مناطق مستعد استان و حمایت از فناوری‌های برتر و پاک.
- حمایت از فعالیت‌های مرتبط با اصلاح الگوی مصرف و بهینه‌سازی مصرف در کلیه بخش‌های مصرفی استان و آموزش و فرهنگ سازی.
- حمایت از اقدامات و تدابیر لازم در راستای ارتقای بهره‌وری انرژی.

خدمات برتر

- توسعه خدمات مالی، بیمه و بانکی.
- تبدیل بیرجند به هاب منطقه ای بورس و مالی.
- حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و کسب و کارهای نوپا در حوزه برخورداری از خدمات برتر.

اجتماعی فرهنگی

- بهره‌وری مطلوب و کارآمد از احساسات ملی و اسلامی اقوام و مذاهب مناطق مختلف استان در جهت تحکیم وحدت ملی و روابط فراملی.
- ایجاد تمهیدات و امکانات لازم به منظور توسعه اجتماعی و گسترش و مشارکت مدنی آحاد مردم.
- تلاش همه‌جانبه و حداکثری به منظور جلوگیری از ازدیاد و گسترش جرم و جنایت، اعتیاد، فروش مواد مخدر و نیز تامین امنیت درکریدورهای حمل و نقل در استان.
- ایجاد زمینه‌های برابر مشارکت جمعی اقوام و گروه های مذهبی در حل مشکلات استان و تحقق مردم مدار به جای توسعه دولت محور.

آموزش

- ایجاد شرایط و امکانات لازم برای بهره‌مندی کامل جمعیت لازم‌التعلیم از آموزش ابتدایی تا پایان متوسطه.
- فراهم نمودن تسهیلات مورد نیاز برای دسترسی افزون‌تر به سطوح مختلف دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی.
- تأمین امکانات و شرایط بهینه برای رشد و توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در جهت پاسخگویی به نیازهای تخصصی توسعه در استان و انجام اقدامات فراگیر برای آموزش نیروی کار در استان.
- توسعه و تقویت مؤسسات علمی، پژوهشی و فن‌آوری "پارک‌های علم و فن‌آوری و سایر مراکز تحقیقاتی و پژوهشی"در زمینه‌های عمده فعالیتی و اقتصادی استان.
- ایجاد ارتباط کارا و ثمربخش بین پیکره اجرایی و تولیدی و اقتصادی استان با مراکز دانشگاهی و آموزش عالی استان.
- استقرار و توزیع متعادل مؤسسات آموزش عالی در سطح استان.
- تقویت فعالیت های آموزشی استان در راستای تبدیل دانشگاه‌های استان به دانشگاه کارآفرین، ترویج موج سوم کارآفرینی در استان و دانشگاه‌ها و هدایت دانشگاه‌های استان در راستای خلق برند و طراحی و استقرار الگوی آموزشی با رویکرد تقاضا محوری و مبتنی بر محیط کار.
- حمایت از تبدیل دانشگاه بیرجند به دانشگاه بین‌المللی در جهت جذب دانشجوی خارجی.

شورایعالی آمایش سرزمین

- ایجاد مراکز TMC (مرکز مدیریت مهارت‌آموزی و مشاوره دانشجویان) در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی.
- توانمندسازی جوانان، زنان، جوامع روستایی و عشایری، سکونتگاه‌های غیر رسمی، آسیب دیدگان اجتماعی از طریق آموزش‌های مهارتی.
- بهره‌گیری از بستر فناوری اطلاعات و خدمات الکترونیکی در راستای توسعه آموزش‌های مهارتی.

سیاسی - اداری

- تجهیز و ارتقاء کارامدی و کیفی نیروی انسانی شاغل در ادارات دولتی.
- اعمال نظارت مؤثر و کارا بر انجام امور اجرایی در استان.
- ایجاد شرایط و امکانات لازم به منظور تحقق شبکه دولت الکترونیکی.
- توسعه، تقویت و ساماندهی تشکل‌های مردمی و شبکه‌های مدنی در استان.
- تحقق مشارکت فعال و مؤثر آحاد جامعه در مراحل تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت در استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیتها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) بزرگراه‌های آسیایی در محورهای کرمان- دیهوک-فردوس- بجستان؛ زاهدان- بیرجند- قائنات- گناباد؛ اصفهان- طبس- خوسف؛ قاین-کال شور-خواف؛ بیرجند- مشهد.
- احداث زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) آزادراه بین مرکز استان با مراکز استان‌های مجاور و کریدورهای ترانزیتی در محورهای بیرجند- زاهدان؛ بیرجند- کرمان و سه راهی راهداران- بجستان؛ بیرجند- یزد (طبس-یزد).
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(ریلی) در محورهای بیرجند-زاهدان؛ بیرجند- طبس؛ سربیشه- درح- میل ۷۸؛ و احداث آنتن اتصال فردوس به راه آهن.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(هوایی) در فرودگاه بین المللی بیرجند و فرودگاه طبس
- توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل(راهوندی) در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، زیرکوه، طبس و فردوس.
- توسعه زیرساخت های فیبر نوری روستایی در تمام شهرستان‌های استان.

شورایعالی آمایش سرزمین

- توسعه خدمات پشتیبان تولید و لجستیک (انبارداری، سردخانه و ..) بیرجند، قائنات، نهبندان، درمیان، سربیشه، زیرکوه، طبس و فردوس.
- توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی های بادی- خورشیدی، زمین گرمایی، در شهرستان‌های نهبندان، سربیشه، طبس، فردوس، خوسف.
- احداث پالایشگاه‌های کوچک مقیاس در نوار مرزی استان با هدف صادرات فراورده‌های نفت در نوار مرزی استان.
- توسعه زیرساخت‌های صادرات گاز در شهرستان نهبندان، سربیشه، درمیان و زیرکوه.

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- توسعه سکونتگاه‌های شهرهای درجه دو و سه مرزی استان در پهنه شرقی استان با تاکید بر منطقه شهری سربیشه درمیان و زهان و اتصال دهنده به کشور افغانستان.
- توسعه سکونتگاه‌های شهری در پهنه شمال غرب استان با تاکید بر منطقه شهری فردوس- اسلامیه-سرایان و سه قلعه.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه فعالیت‌های کشاورزی (زارعت) در شهرستان‌های نهبندان (ارزن، جوجوبا، کلزا)، بیرجند (زعفران)، بشرویه (ارزن، پنبه، خاکشیر)، زیرکوه (پنبه، زعفران)، خوسف، سرایان (گلرنگ، زیره، زعفران)، طبس (جوجوبا، کلزا، سبزیجات)، فردوس (ارزن، زعفران)، قائنات (کنجد، زعفران)، سرایان (گلرنگ، زیره، زعفران) و خوسف (ارزن).
- توسعه فعالیت‌های کشاورزی (باغداری) در شهرستان‌های زیرکوه (بادام، زرشک)، درمیان (خشکبار، زرشک، گل محمدی)، سربیشه (عناب، زرشک)، نهبندان (خرما، زیتون)، خوسف (عناب، انگور، پسته، گل نرگس و گل محمدی)، بیرجند (زرشک، خشکبار، عناب)، قائنات (زرشک، پسته، گل محمدی)، سرایان (خشکبار، انار)، فردوس (پسته، انار)، بشرویه (پسته)، طبس (خرما و زیتون)
- توسعه فعالیت‌های کشاورزی (گلخانه‌ای) در همه شهرستان‌های استان.
- توسعه فعالیت‌های کشاورزی (گیاهان دارویی) در همه شهرستان‌های استان.
- توسعه فعالیت‌های دامداری (اعم از دام سنگین و سبک) در شهرستان‌های درمیان، خوسف، بیرجند، قائنات، فردوس، سربیشه، سرایان، طبس، بشرویه، نهبندان و زیرکوه و شتر در شهرستان‌های نهبندان، خوسف، سربیشه، زیرکوه و بشرویه.

- توسعه فعالیت‌های دامداری (پرورش طیور) در شهرستان‌های بیرجند، خوسف، قائنات، درمیان، سربیشه، سرایان، نهبندان و فردوس.
- پرورش ماهیان گرمابی در آب های شور و زه آبها در شهرستان‌های نهبندان، طبس، بشرویه، فردوس، سرایان، خوسف

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

صنعت

- صنایع دانش بنیان در بیرجند، قائنات، فردوس و طبس.
- صنایع فرآوری معدنی(کانی فلزی یا غیر فلزی) در شهرستان‌های بیرجند، سرایان، نهبندان، سربیشه، طبس، بشرویه، فردوس، درمیان و قائنات.
- صنایع فرآوری سنگ‌های تزئینی در نهبندان، درمیان، سربیشه، خوسف.
- صنایع جانبی فولاد و چدن در شهرستان قائن و خوسف
- صنایع طلا و مس در شهرستان‌های طبس، قائنات، خوسف و نهبندان.
- صنایع لاستیک (انواع لاستیک و تیوپ) در شهرستان بیرجند.
- صنایع الکترونیک و برقی در خوسف، سربیشه، سرایان و قائن.
- صنایع نساجی و پوشاک در فردوس، بیرجند، سربیشه و زیرکوه، نهبندان.
- صنایع دارویی، بهداشتی در تمام شهرستان‌های استان.
- صنایع High-tech در بیرجند، نهبندان، خوسف، طبس، فردوس و قائنات.
- توسعه فرش و صنایع دستی در تمام شهرستان‌های استان.
- صنایع بازیافت در بیرجند، سربیشه و فردوس.
- صنایع کاشی در شهرستان بیرجند.
- واحدهای تولید و بسته بندی عرقیات، اسانس و عصاره گیاهی در شهرستان‌های قائنات، بیرجند، سرایان، درمیان، خوسف، طبس بشرویه و سربیشه.
- صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، زیرکوه، سرایان، فردوس، درمیان و خوسف.
- تولید، عمل آوری محصولات گوشت، حفاظت از گوشت و کشتارگاه انواع دام در شهرستان‌های بیرجند، قائنات، زیرکوه، خوسف، درمیان و نهبندان.

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان مازنـــدران

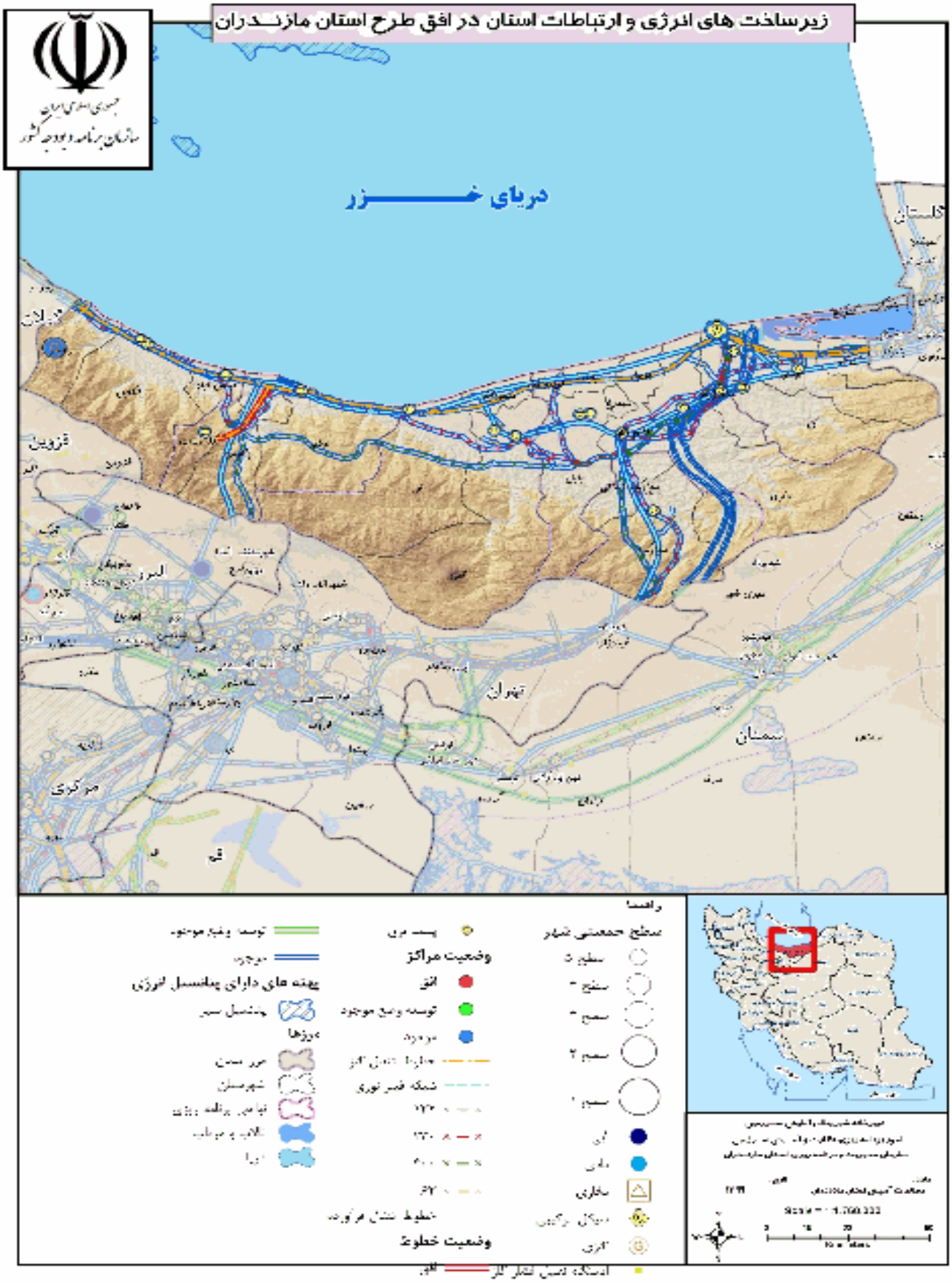

راهنما

سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
آبی
دریاچه
مخازن
دیسپاچ برگردان
آبراهه
ایستگاه تقسیل انتقال گاز

پست برق
وضعیت مراکز
اتلاف
توسعه واقع موجود
موجود
مخازن انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۲۳۰
۱۳۲
۶۳
خطوط انتقال فرآورده
وضعیت خطوط
توسعه واقع موجود
موجود
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سبز
پهنه ها
مرز استان
شهرستان
تقاضای برنامه ریزی
کلاته و مرتعی
آبها

معدن

- بهره‌برداری معدنی فلزات گرانبها (طلا، مس، نقره و آهن) در مرکز و جنوب شرق استان در شهرستان‌های بیرجند، خوسف و نهبندان.
- بهره‌برداری معدنی فلزات نیمه گرانبها (سرب و روی) در شهرستان‌های سرایان، فردوس و بشرویه.
- بهره‌برداری معدنی زغال سنگ در طبس.
- بهره‌برداری معدنی از معادن غیرفلزی (کائولن، رس، سنگ‌های ساختمانی، بنتونیت و ...) در پهنه‌های فردوس، سرایان، زیرکوه، سربیشه، نهبندان و بیرجند.

مناطق مستعد توسعه خدمات بازرگانی

- توسعه و تجهیز بازارچه‌های مرزی در شهرستان‌های زیرکوه، سربیشه، نهبندان و درمیان.
- ایجاد منطقه ویژه اقتصادی سنگ در نهبندان، فناوری و IT در فردوس، معدن در طبس، انرژی های نو در سربیشه.
- توسعه بازرگانی بین‌المللی از طریق افغانستان با کشورهای اتحادیه اوراسیا در بیرجند و شهرستان‌های مرزی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری کویری(کویرنوردی) در شهرستان‌های بشرویه، طبس، سرایان، خوسف و نهبندان.
- گردشگری ورزشی با تأکید بر مسابقات رالی و آفرود در شهرستان نهبندان (ریگ یلان) و شهرستان سربیشه.
- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های فردوس، بشرویه، بیرجند و قائنات.
- گردشگری فرهنگی در شهرستان های طبس و بشرویه.
- گردشگری نجوم در شهرستان‌های سرایان، نهبندان و طبس.
- گردشگری روستایی و عشایری در شهرستان‌های خوسف، زیرکوه و سربیشه.
- گردشگری کشاورزی در قائنات، درمیان، زیرکوه و سرایان.
- گردشگری طبیعی در شهرستان‌های زیرکوه، فردوس و طبس، سرایان، بشرویه، نهبندان و سربیشه.
- ژئوتوریسم در شهرستان‌های نهبندان و طبس.
- گردشگری سلامت(گردشگری پزشکی) در شهرستان‌های بیرجند و قائنات و آب درمانی در فردوس، خوسف و سربیشه.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری

- سطح یک (شهرهای بزرگ) مشتمل بر مجموعه شهری بیرجند.

- سطح دو (شهرهای میانی بزرگ) مشتمل بر شهرهای قاین، طبس و فردوس.
- سطح سه (شهرهای میانی متوسط) مشتمل بر شهرهای نهبندان، سرایان، بشرویه و سربیشه.
- سطح چهار (شهرهای کوچک) مشتمل بر شهرهای آیسک، اسلامیه، دیهوک، شوسف، مود، اسفدن، آرین-شهر، عشق اباد، سه قلعه، طبس مسینا، نیمبلوک، اسدیه، خضری دشت بیاض، خوسف و حاجی‌آباد.
- سطح پنج (روستا-شهرها) مشتمل بر زهان، گزیک، قهستان، ارسک، محمدشهر، درح وآبیز.

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های روستایی

- سطح یک 19 منظومه های روستایی.
- سطح دو 49 مجموعه های روستایی.
- سطح سه 145 حوزه های روستایی.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

فرهنگی و ورزشی

- توسعه و ایجاد مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های روستایی با اولویت مراکز مجموعه و حوزه روستایی.
- توسعه و ایجاد مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های شهری استان با محوریت شهرهای سطح یک و دو.
- توسعه و ایجاد مجموعه ورزش‌های کویری در شهرستان های زیرکوه، نهبندان، خوسف، فردوس، طبس، بشرویه و سرایان.
- توسعه و ایجاد دهکده‌های ورزشی در منطقه‌های برنامه‌ریزی قهستان، باقران، گلشن و نه.

درمانی

- توسعه خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل بیرجند، قائنات و طبس.
- توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون‌های شهری و مراکز منظومه های روستایی.
- توسعه مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.
- توسعه مراکز گردشگری سلامت(گردشگری پزشکی) در شهرستان‌های بیرجند و قائنات.
- ارائه خدمات بهداشتی- درمانی در شهرستان های مرزی به تبعه دو سوی مرز.

آموزش عالی

- مراکز آموزش عالی مهارت‌محور در مراکز مناطق برنامه‌ریزی.
- مرکز مطالعات کویرزدایی در دانشگاه بیرجند.
- مرکز تحقیقات معدن و گیاهان دارویی در دانشگاه‌های استان.
- مرکز آموزش عالی پزشکی در بیرجند.

- ایجاد پارک علم و فناوری و مراکز رشد و فناوری در بیرجند، قائنات، فردوس، بشرویه و طبس.
- ارائه خدمات آموزشی به اتباع.

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

حمل و نقل زمینی

- بزرگراه‌های آسیایی در محور کرمان- دیهوک-فردوس- بجستان، محور زاهدان- بیرجند- قائنات- گناباد، محور اصفهان- طبس- خوسف، محور قاین-کال شور-خواف.
- آزادراه بین مرکز استان با مراکز استان‌های مجاور و کریدورهای ترانزیتی در محورهای بیرجند-مشهد، بیرجند- زاهدان، بیرجند- کرمان و سه راهی راهداران-بجستان، بیرجند- یزد (طبس-یزد).
- توسعه محور زاهدان- نهبندان- سربیشه- خواف- دوغارون.
- شبکه حمل و نقل (ریلی) در محور بیرجند- مشهد، محور بیرجند-زاهدان، محور بیرجند- طبس، سربیشه- درح- میل ۷۸.

حمل و نقل هوایی

- فرودگاه بین المللی با کارکرد ملی و فراملی در بیرجند.
- فرودگاه داخلی با کارکرد ملی در طبس.
- فرودگاه داخلی با کارکرد منطقه‌ای در فردوس.

بازرگانی و خدمات

- توسعه زیرساخت های مورد نیاز به منظور صادرات مجدد به کشور افغانستان.
- توسعه ارائه خدمات بیمه، بازرگانی و حمل و نقل در شهرستان های مرزی استان.

آب

- توسعه زیرساخت های تأمین و انتقال آب از حوضه آبریز کارون وآب دریای عمان برای شرب و صنعت

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان خراسان جنوبی به قرار زیر است:

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال

- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت
- برنامه تدوین ضوابط، دستورالعمل ها و ملاحظات و ارائه آموزشهای لازم برای بهبود سیستم مدیریت

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)
- برنامه تدوین طرح ها، برنامه ها و راه اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی
- برنامه توسعه و گسترش تجارب مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع
- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع و معادن (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (هماهنگی جهت فعال سازی معادن کوچک، افزایش ظرفیت معادن از طریق شناسایی منابع و ذخایر معدنی، افزایش ارتقای ایمنی در معادن به ویژه معادن زغالسنگ)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی های منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی
- فراهم سازی امکان دسترسی، نظارت و توسعه سامانه (عرضه محصولات صنایع پیشرفته و دانش بنیان)
- اجرای طرح بازسازی و نوسازی بنگاه های صنعتی و صنوف تولیدی.

کشاورزی و امنیت غذایی

- احیا و توسعه بهره برداری از جنگل ها و مراتع کشور
- ارتقای سطح پوشش حفاظتی و صیانت از ذخایر و منابع آبزی
- افزایش محصولات باغی
- افزایش محصولات دارویی
- افزایش محصولات زراعی

- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها و تشکل‌های کشاورزی
- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک، کنترل سیلاب و آبخوانداری
- تکثیر و بازسازی ذخایر آبزیان
- مقابله با بیابان زایی
- برنامه تامین آب
- توسعه پرورش دام و طیور
- بهبود بهره‌وری آب و خاک در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
- توسعه کشت گلخانه‌ای
- تولید محصولات ارگانیک
- صادرات محصولات کشاورزی
- توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- تکمیل زنجیره‌های ارزش و تولید محصولات کشاورزی
- تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- برنامه ترویج کشاورزی و توانمندسازی
- برنامه احیا و بازسازی قنوات
- برنامه تولید محصولات فناورانه و توسعه فعالیت‌های کشاورزی دانش بنیان
- ساماندهی مالکیت اراضی ملی
- اصلاح و تکمیل راه های دسترسی به مزارع (پیشنهادی وزارت)
- تقویت صندوق های حمایت از سرمایه گذاری (پیشنهادی وزارت)
- توسعه بیمه محصولات کشاورزی(پیشنهادی وزارت)

آب

- برنامه توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- مدیریت حوضه آبریز و دشت ها
- بهبود بهره وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
- برنامه ارایه خدمات آب شهری و روستایی
- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک، کنترل سیلاب و آبخوانداری

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه تأمین و عرضه آب
- بهبود بهره‌وری آب در عرصه شرب
- بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفاظت و بهره‌برداری پایدار از زیست بوم‌های آبی
- برنامه حفاظت و بهره برداری پایدار از زیست بوم‌های خشکی
- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک
- برنامه توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
- مدیریت حوضه آبریز و دشت‌ها
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها و تشکل‌های مردم نهاد
- برنامه مدیریت و بازیافت پسماند
- برنامه توسعه و حفاظت پایدار مناطق طبیعی و محیط زیستی

انرژی

- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز
- بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی
- برنامه تامین انرژی
- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی

حمل و نقل

- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر

- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه‌های حمل و نقل

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری،روستایی)
- برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها،شهرها و روستاها)
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

فرهنگ و هنر

- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی

گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه توسعه و ساماندهی صنایع دستی
- برنامه توانمندسازی نیروی انسانی و سمن ها در میزبانی حرفه ای از گردشگران و صیانت از میراث فرهنگی استان.
- حفاظت آثار جهانی، فرهنگی و تاریخی استان

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه توسعه و ساماندهی زیر ساخت های آموزشی
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه‌ها با مزیت های استانی
- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه‌ای
- برنامه بهره‌گیری از تفکر دانشی و ایده‌های فناورانه (نخبگان، انجمن ها و..)

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه زیرساخت‌های پستی
- توسعه زیر ساخت‌های ارتباطی تا سطح دسترسی به فناوری های 3G و 4G
- تسهیل فضای کسب و کار دیجیتال

شورایعالی آمایش سرزمین

- کادرسازی و برنامه تربیت انسانی در بخش فناوری

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی - درمانی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها
- برنامه توسعه کارآفرینی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- برنامه سیاست گذاری، برنامه‌ریزی، هدایت و نظارت بر امور دفاعی و امنیتی
- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب مصوبات شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ -که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

روستاهای مرکزی سطح یک استان مازندران

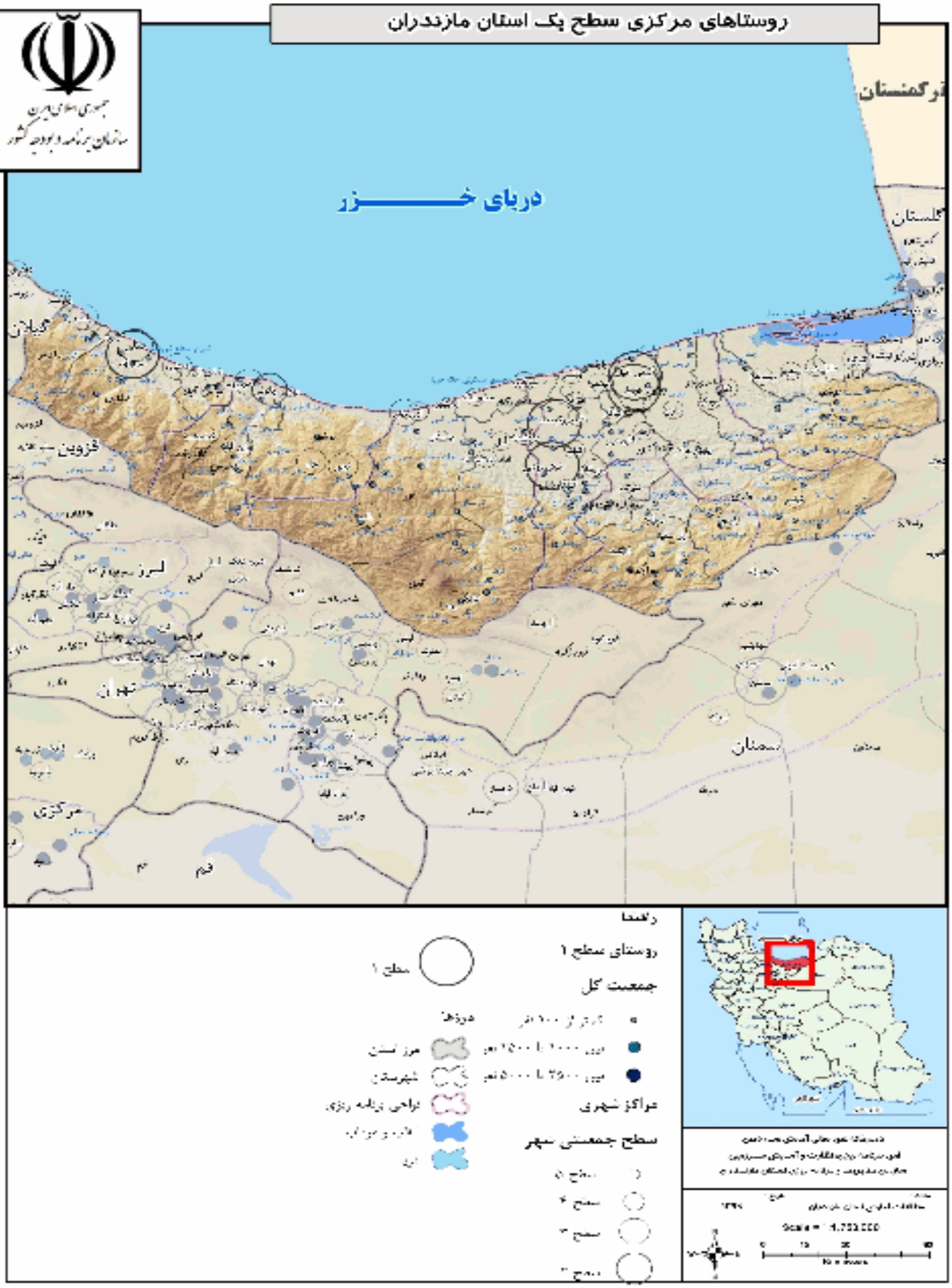

سازمان فضایی وضع موجود استان خراسان جنوبی

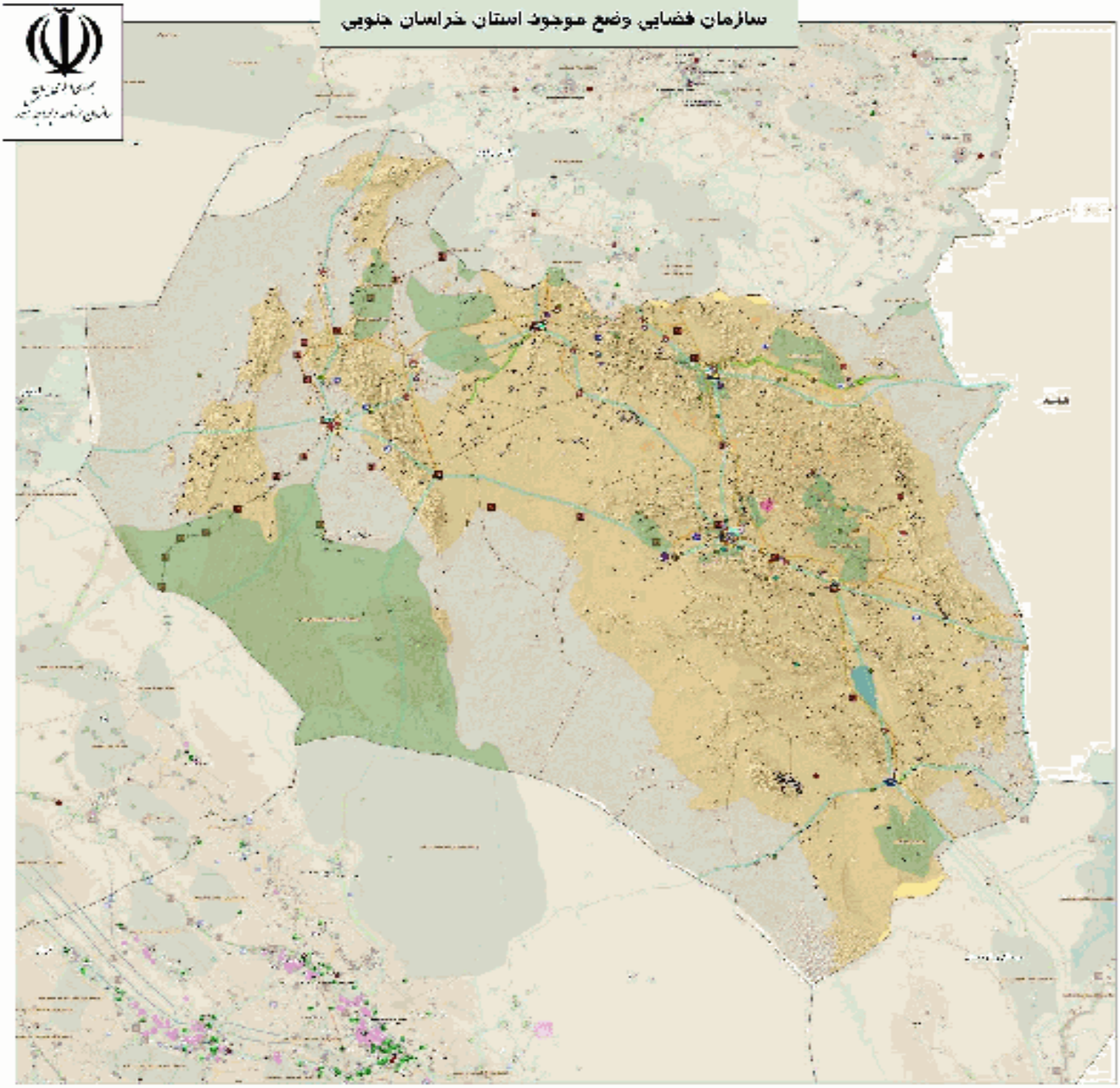

(آ)

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان خراسان جنوبی

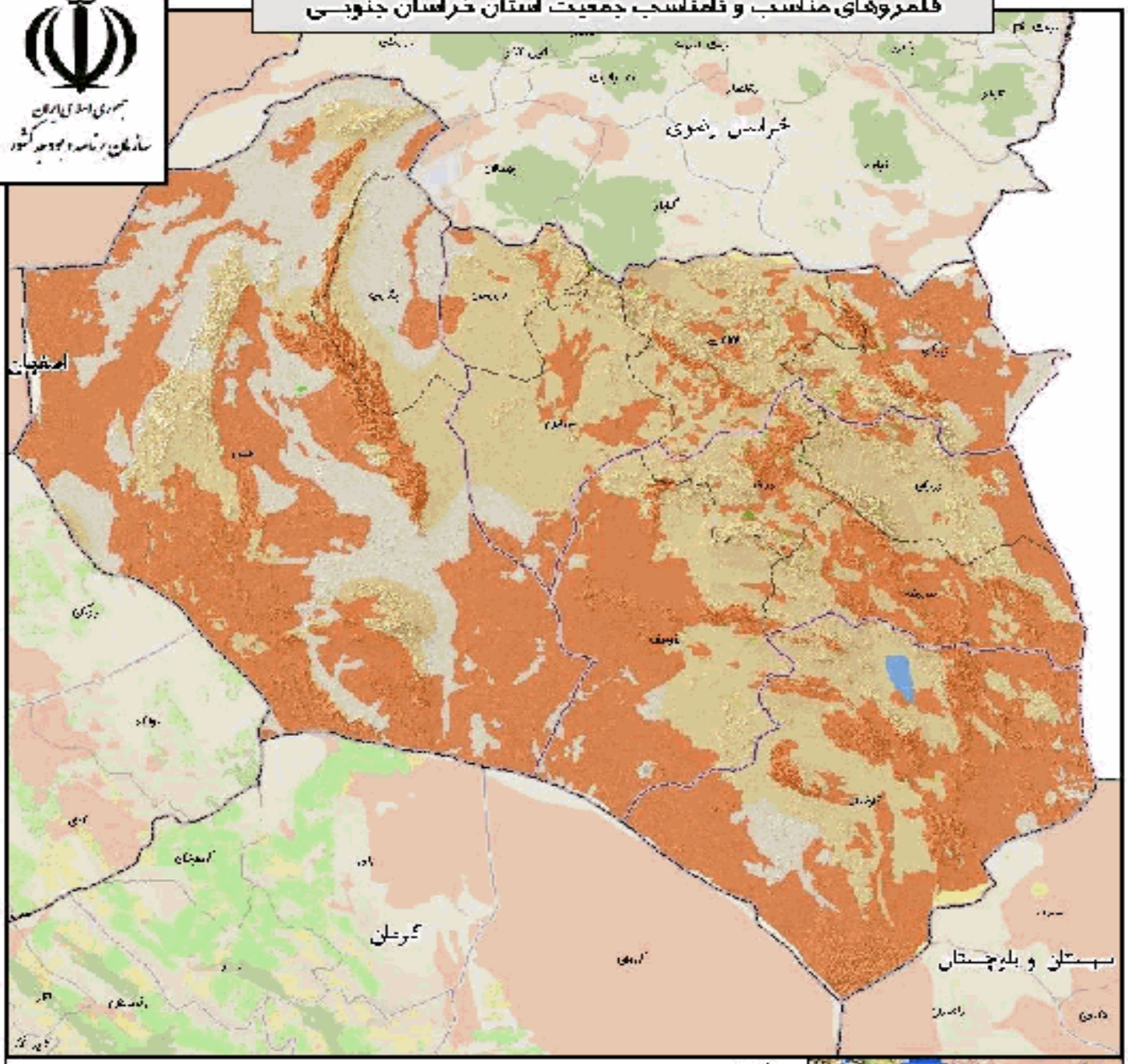

راهنما

پهنه های دارای قابلیت پذیرندگی جمعیت

- قابلیت ۰
- قابلیت ۱
- قابلیت ۲
- قلمروهای مناسب

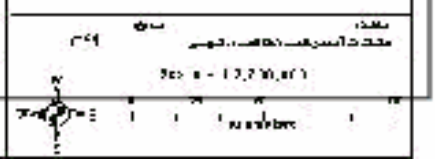

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان خراسان جنوبی

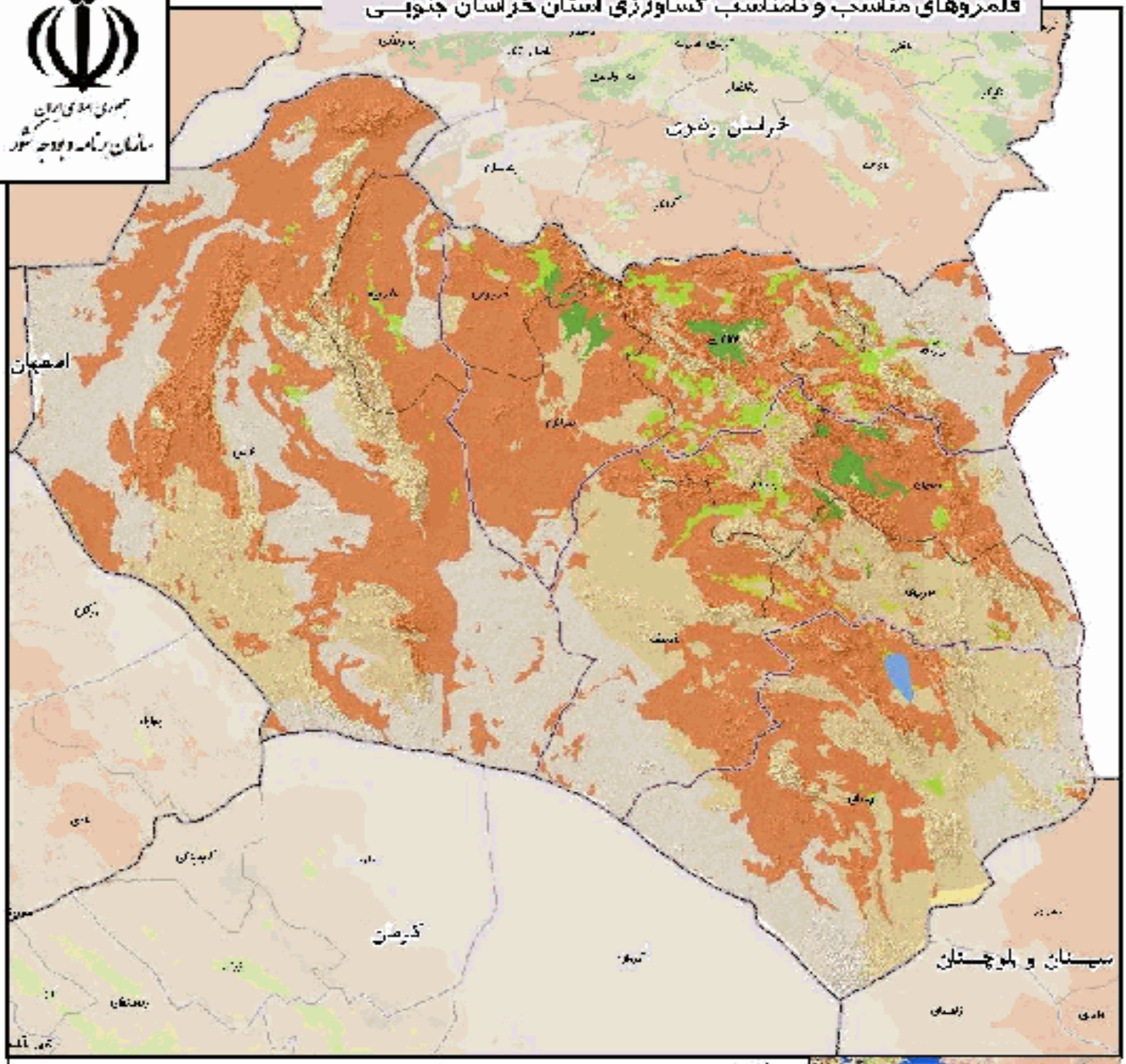

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما:

قلمروهای مناسب کشاورزی

اولویت ۱

اولویت ۲

اولویت ۳

قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

مرز استان

مرز شهرستان

راه‌های اصلی

تالاب و دریاچه

تهیه شده در پژوهشکده آمایش سازمان
تهیه برنامه آمایش استانی و تدوین سیاستها
با همکاری مشاور طرح آمایش استان

مقیاس نقشه ۱:۱۵۰۰۰۰۰

0 25 50 100 Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان خراسان جنوبی

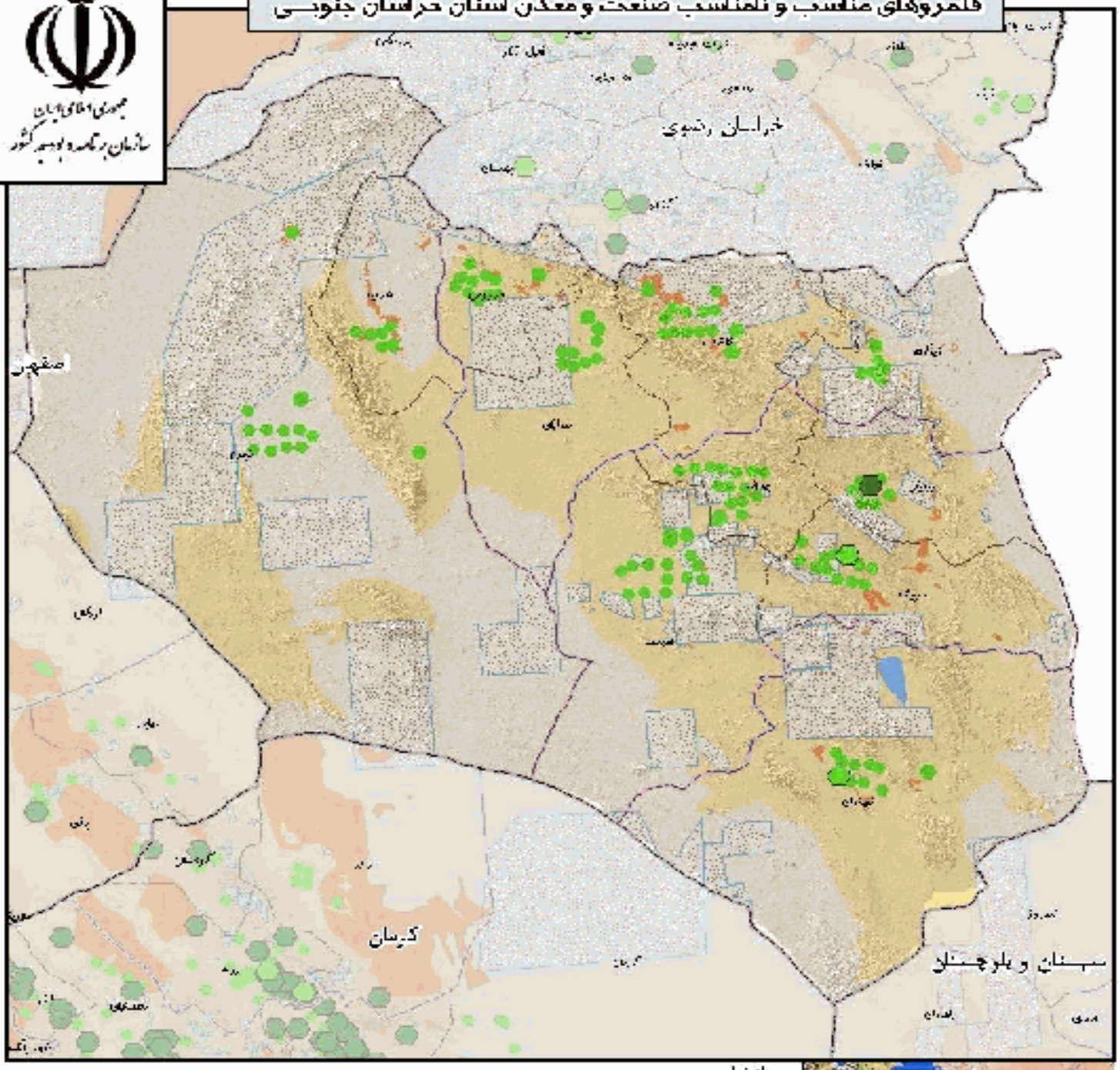

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- مراکز صنعتی

قلمروهای نامناسب صنعت

مرزها

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان خراسان جنوبی

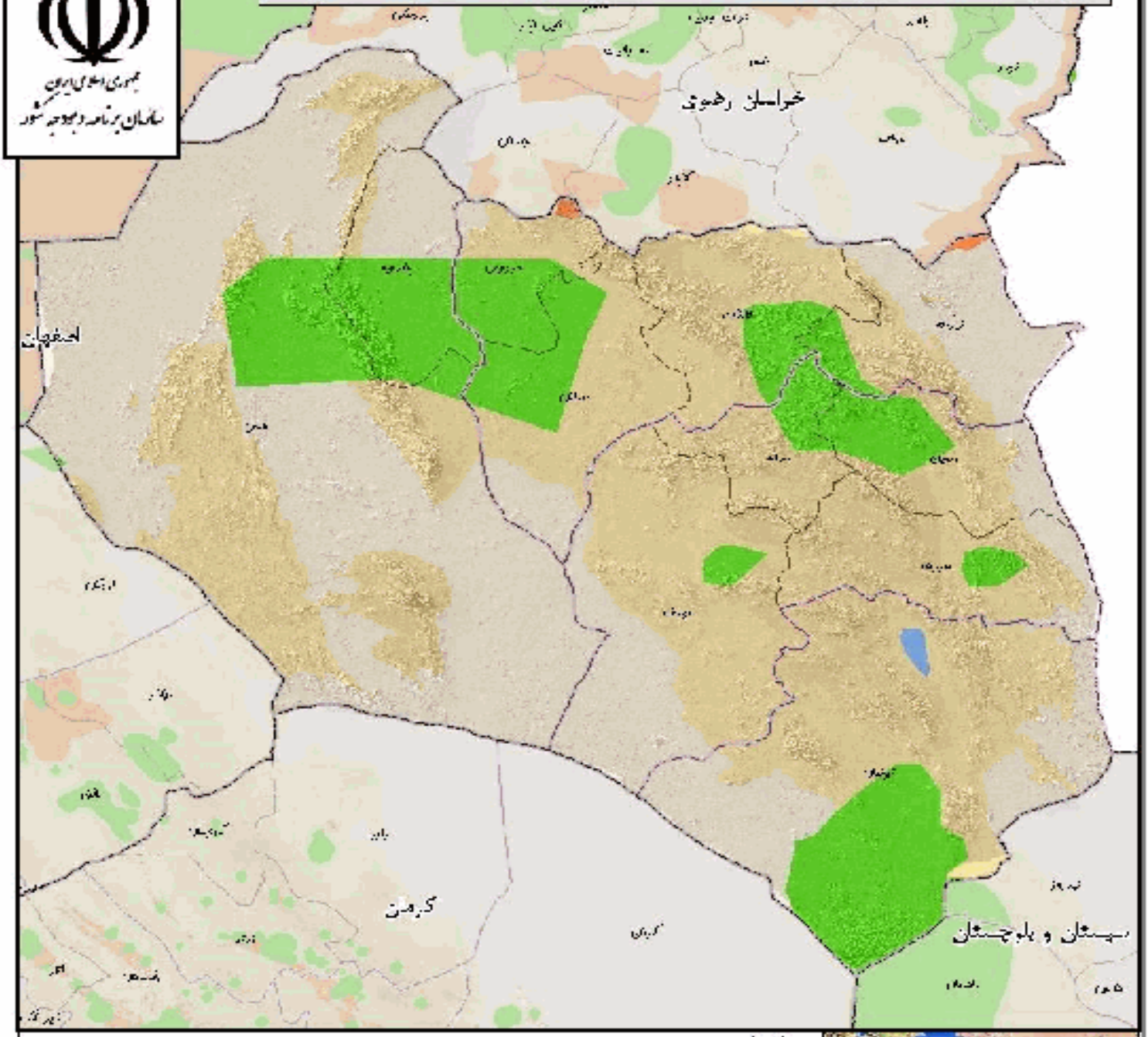

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- محور برنامه ریزی
- راه و راه آهن

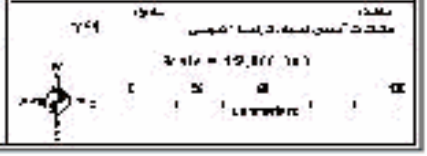

کشاورزی استان در افق طرح استان خراسان جنوبی

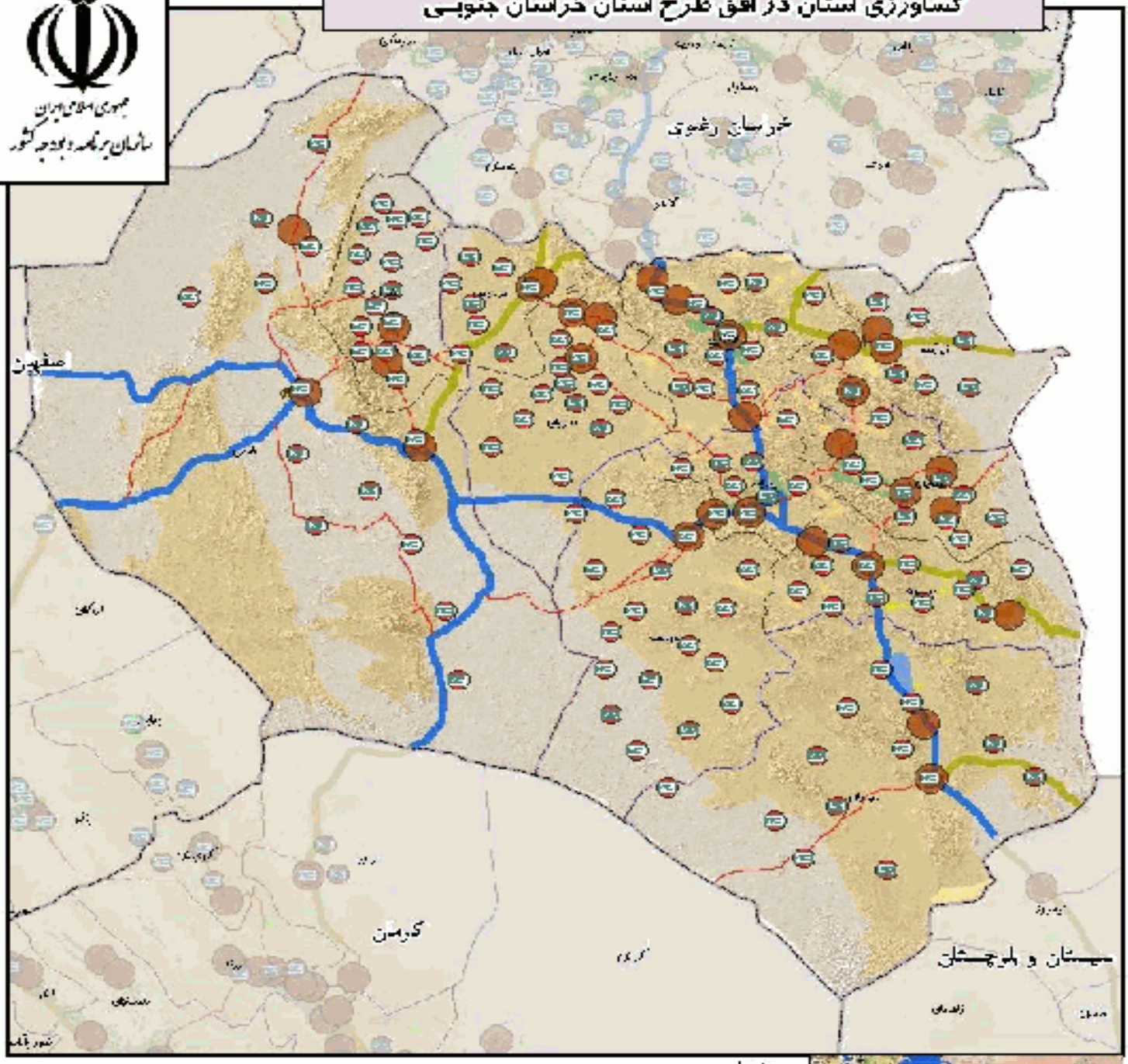

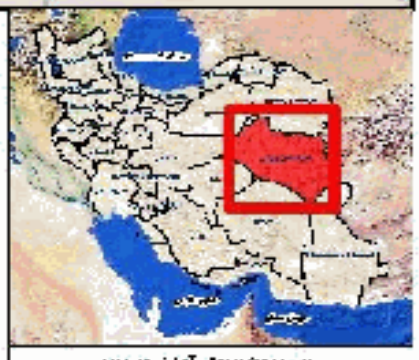

راهنما

شهر کرتزی حوضه

حوضه های کشاورزی

قوطه های کشاورزی

وضعیت حوضه ها

امن

نیمه رمع میوحید

بهره های کشاورزی

راهنمای

راهنمای آبی

راهنمای آبی

راهنمای

نوع راه

راه اصلی

مرزها

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان خراسان جنوبی

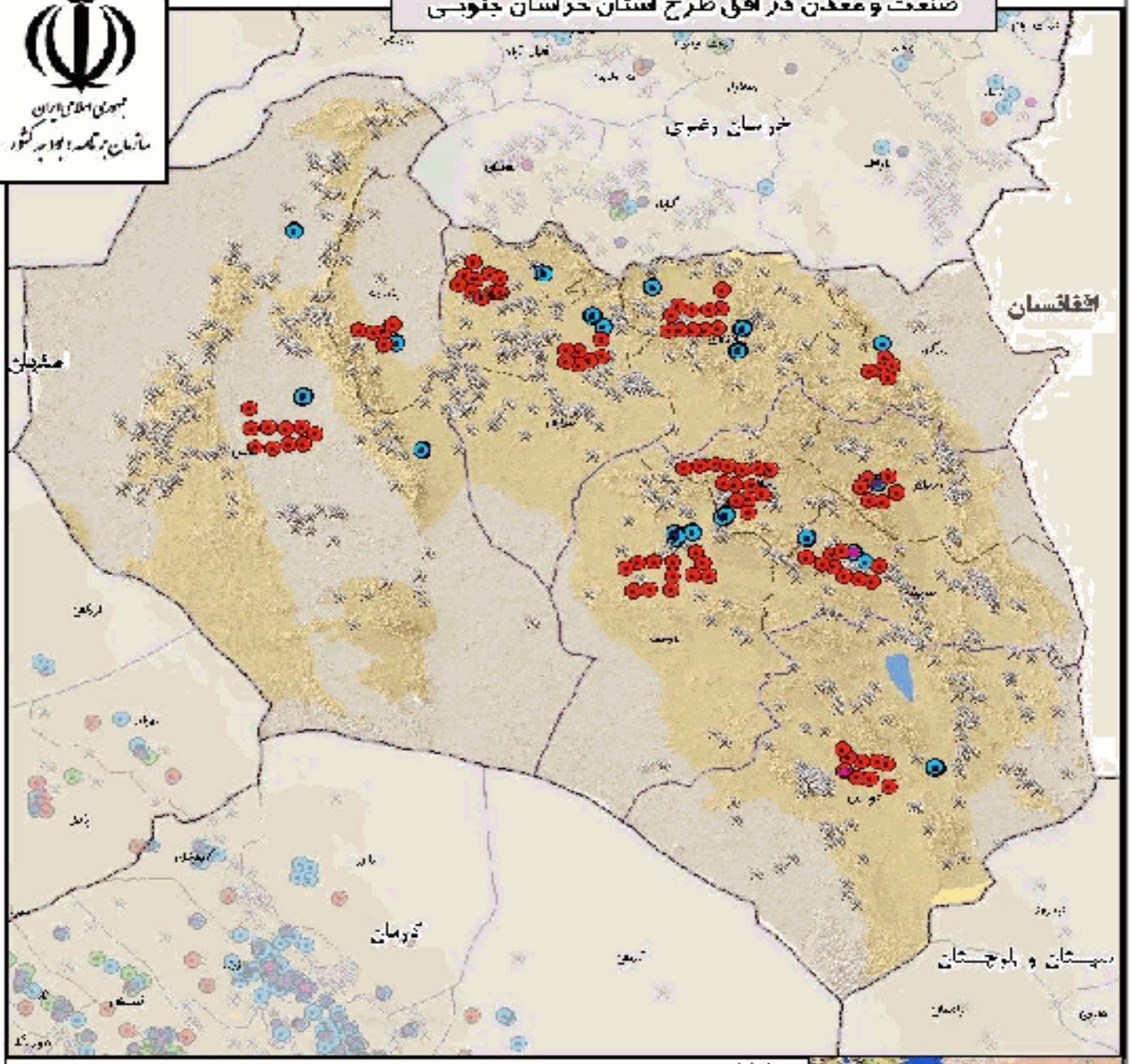

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراتع صنعتی
- معدن

وضعیت

- فعال
- توسعه وضع موجود
- موجود

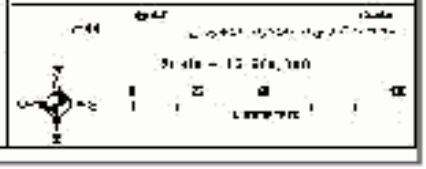

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان خراسان جنوبی

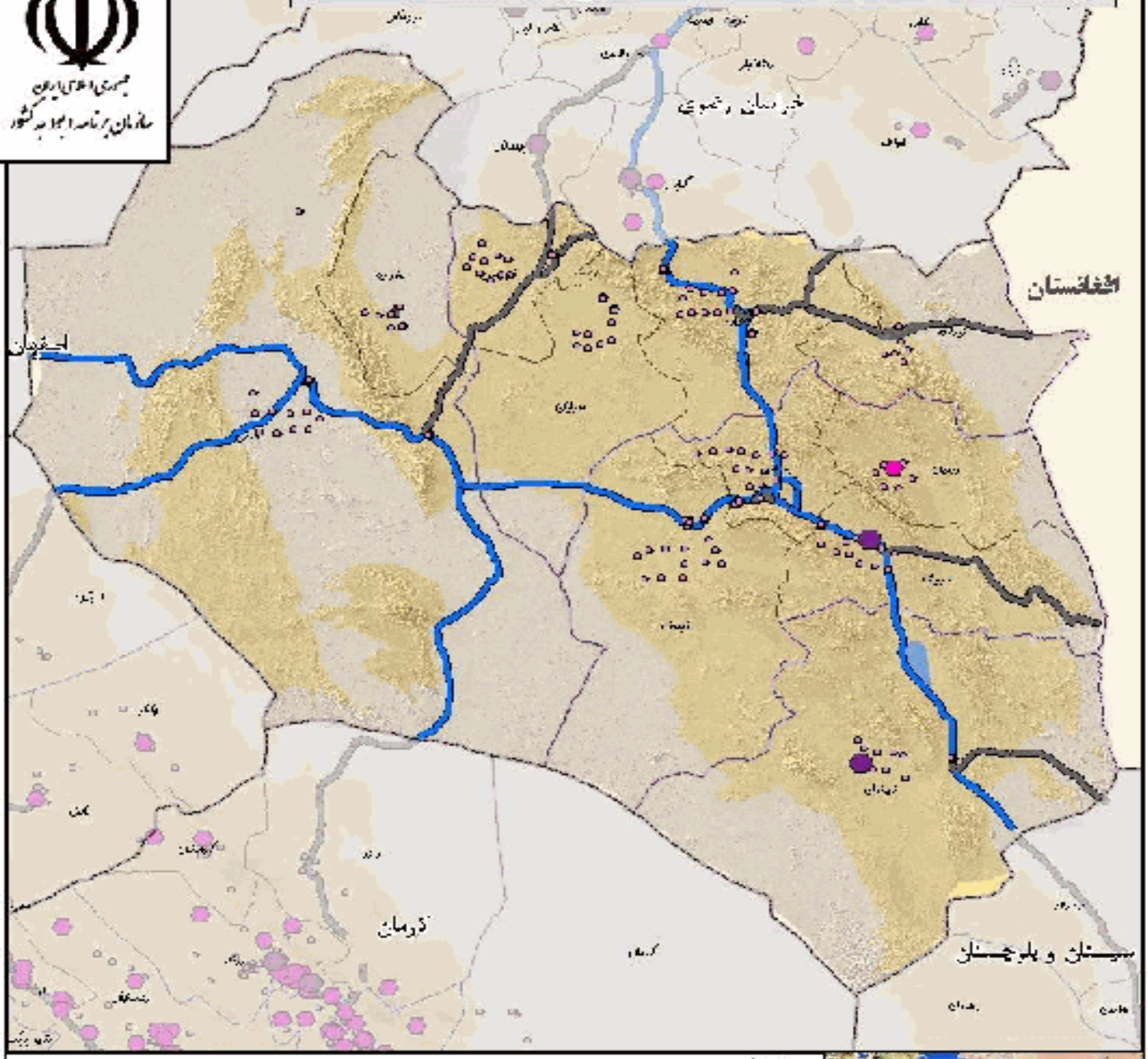

گردشگری در افق طرح استان خراسان جنوبی

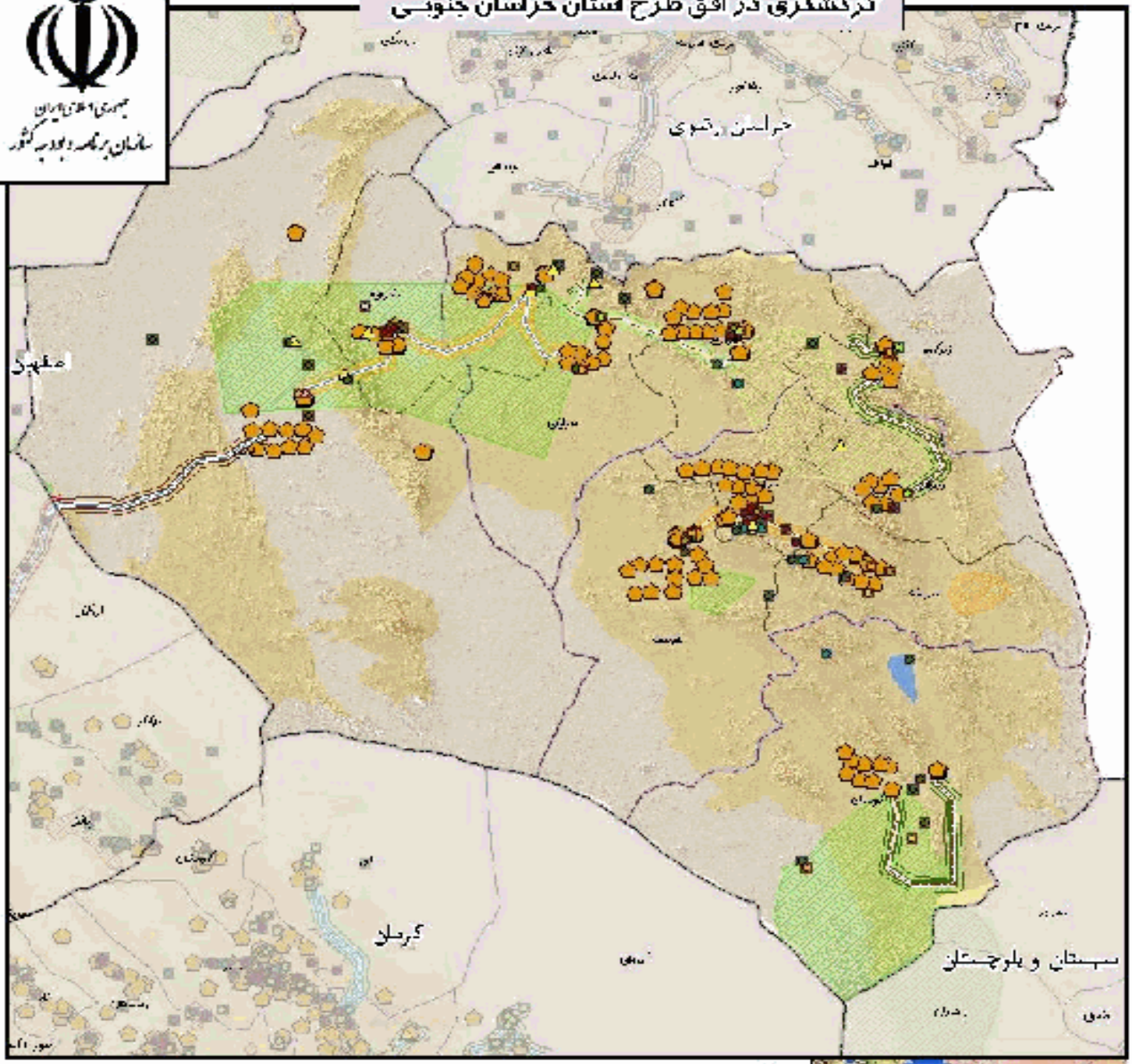

سطح بندی شهرها در افق استان خراسان جنوبی

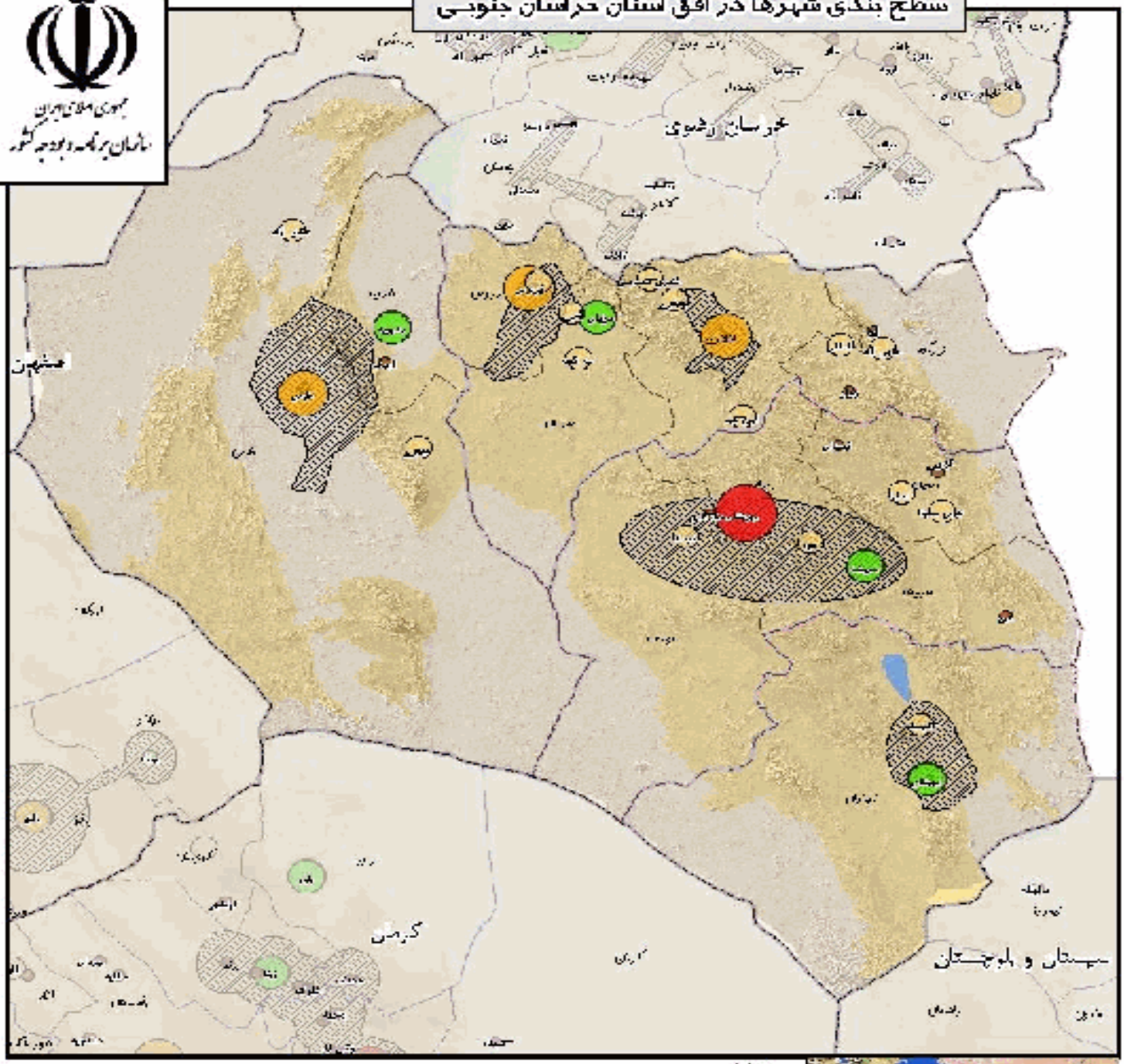

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵

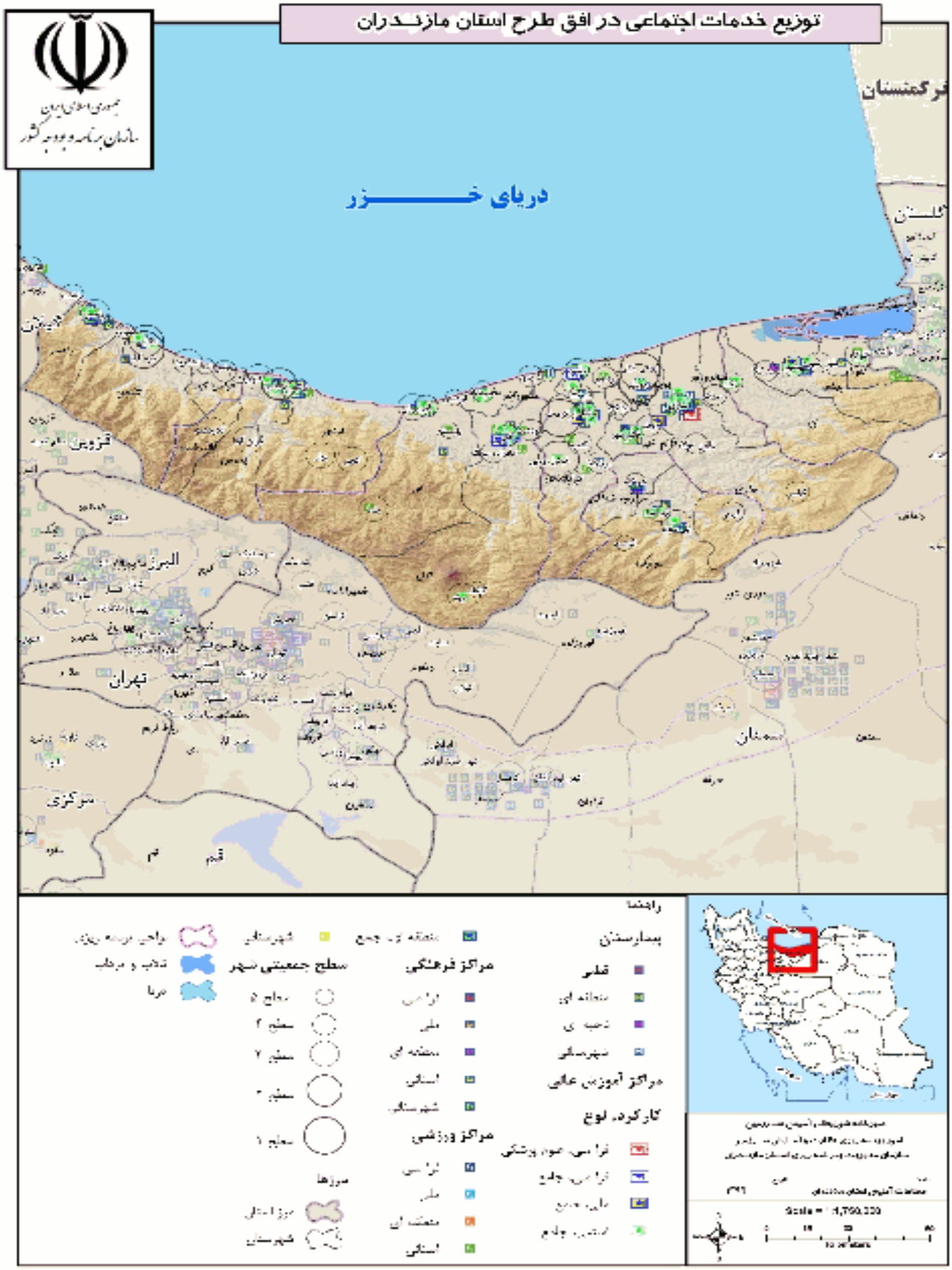
توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان مازندران
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
ترکمنستان
قزوین
البرز
تهران
مرکزی
قم
سمنان
راهنما
بیمارستان
قطر
شهرستانی
مراکز آموزش عالی
کاربری نوع
مراکز فرهنگی
مراکز ورزشی
سطح جمعیتی شهر
مرزها
Scale = 1,750,000

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان خراسان جنوبی

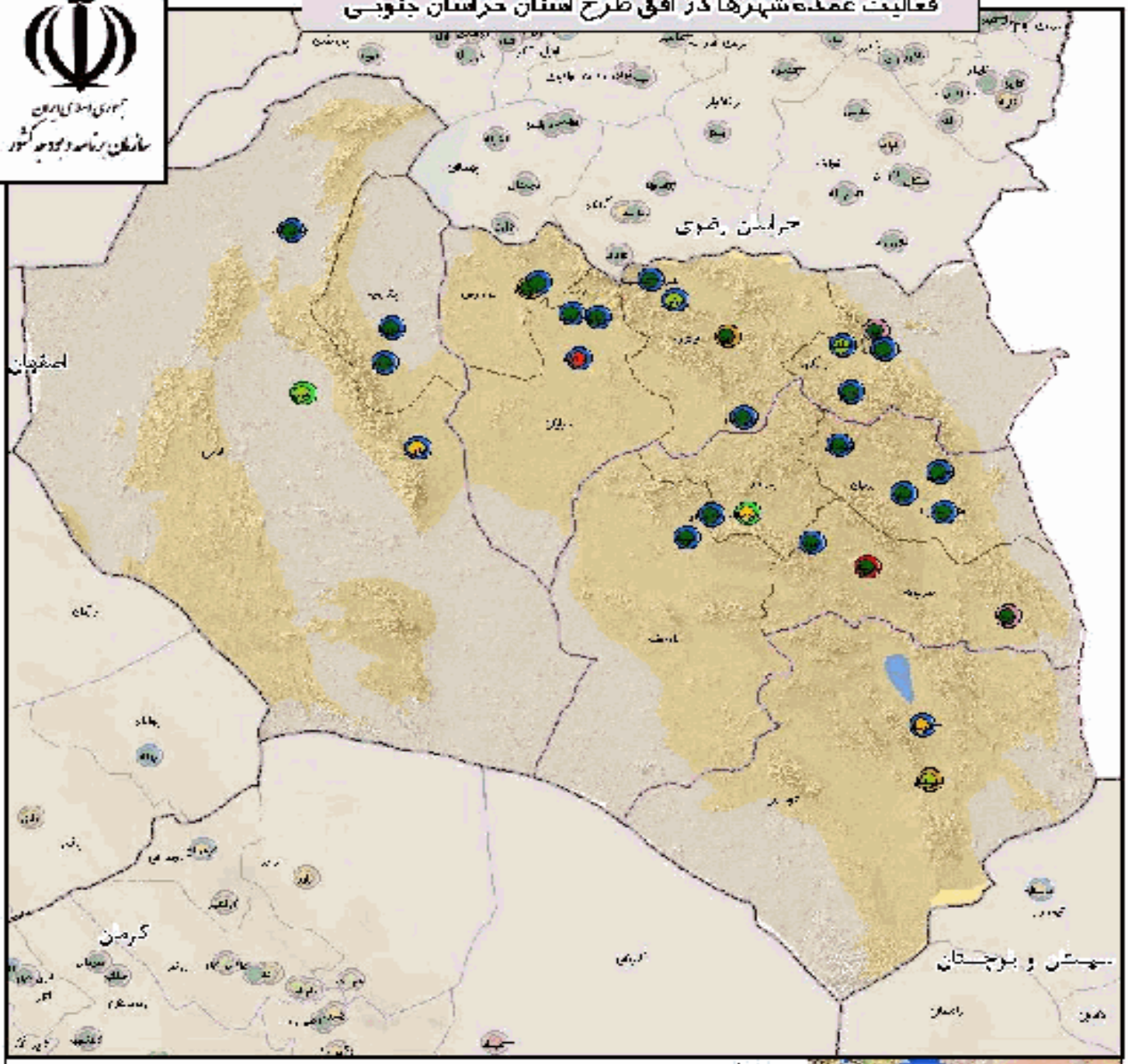

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible] ایرون
- فعالیت غالب گردشگری
- چند بخشی

شهر

گلوگرد

- [illegible]
- [illegible]

- بلی
- حلقه‌ای
- شهرستان

عوارض

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی پراکنده روستایی
- تالاب و دریاچه

روستاهای مرکزی سطح یک استان خراسان جنوبی

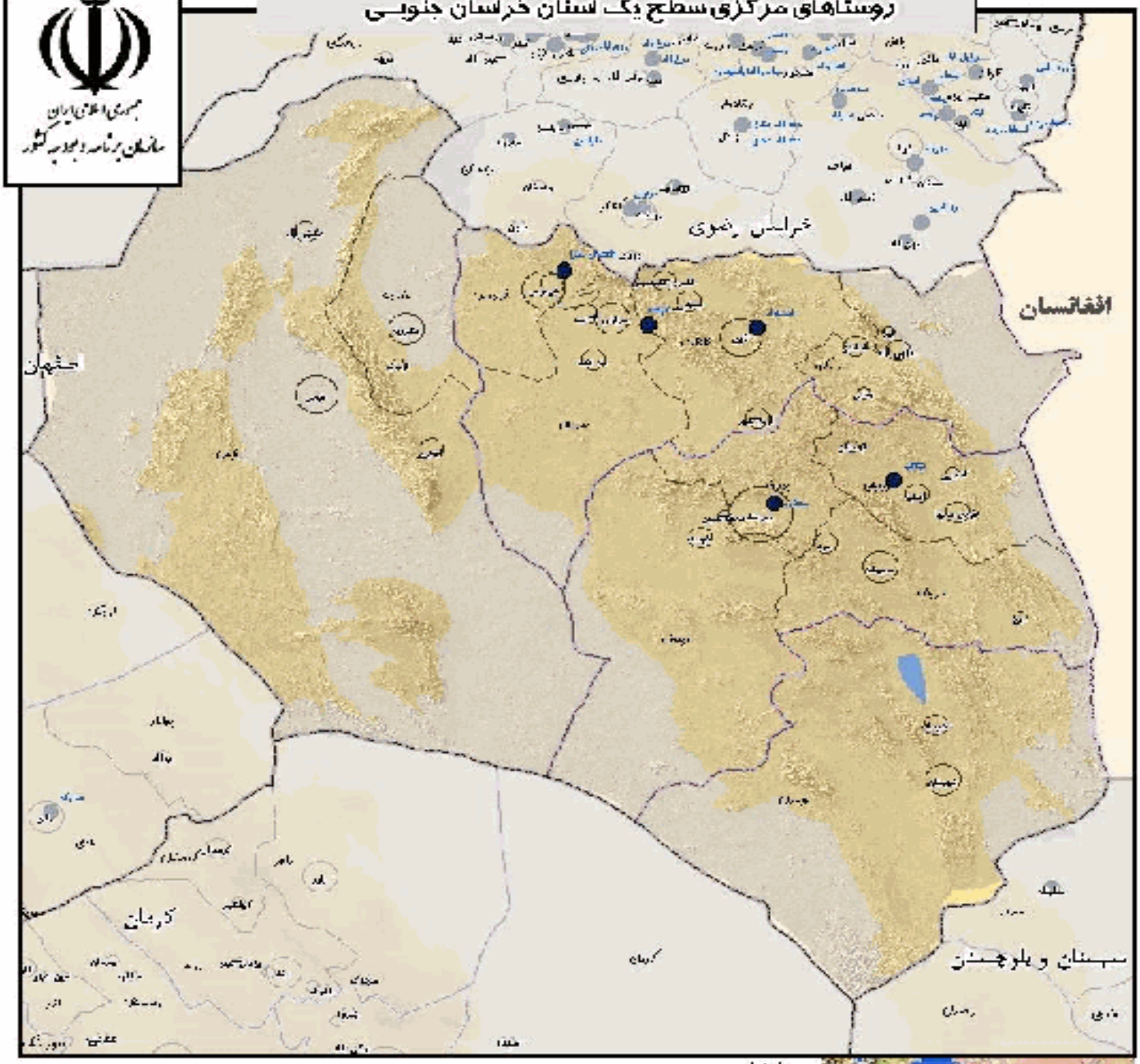

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

سطح جمعیتی مبنا

سطح ۴

سطح ۳

سطح ۲

سطح ۱

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان خراسان جنوبی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

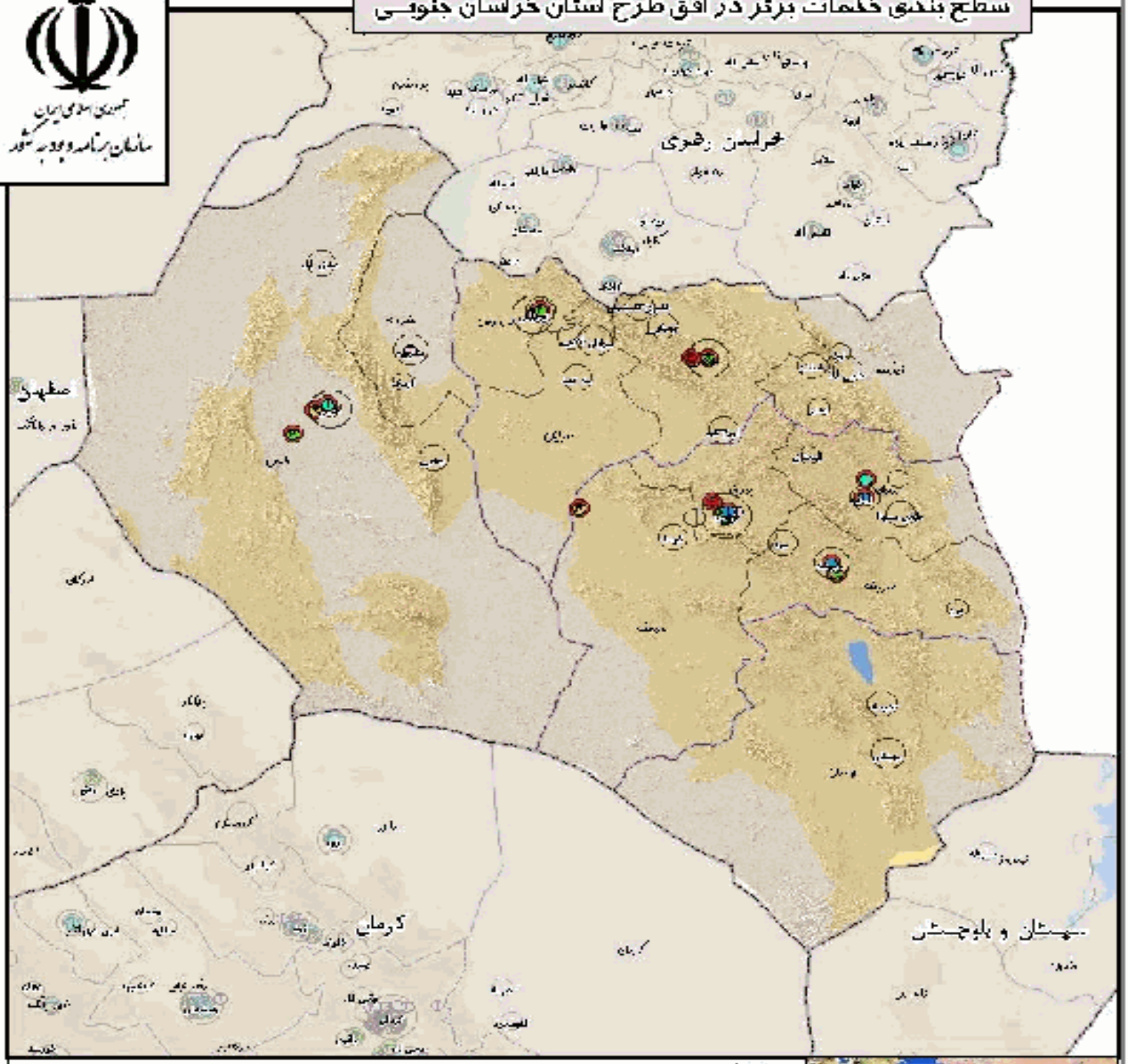

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- خدمات فنی و مهندسی
- خدمات تجاری و بازرگانی
- خدمات آموزشی و فرهنگی
- خدمات بهداشتی و درمانی
- خدمات اداری و انتظامی

وضعیت

- موجود
- توسعه وضع موجود
- جدید

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز بخش
- محدوده شهری

شبکه راه‌ها

- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان خراسان جنوبی

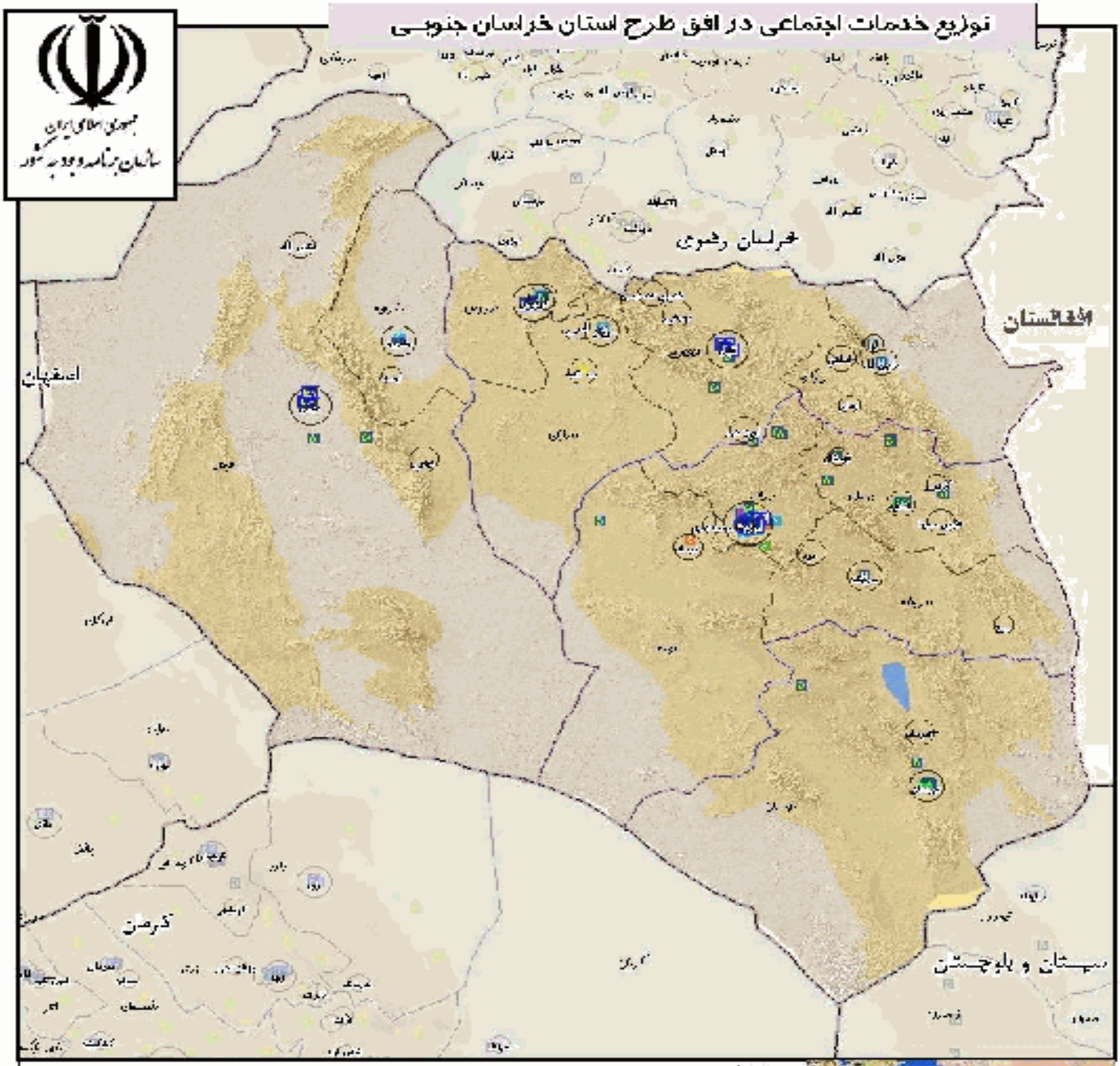

راهنما

بیمارستان
- تأمین
- [illegible]
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کاربری پیوع
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

مراکز فرهنگی
- [illegible]

مراکز ورزشی
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

سطح چشمه‌ای شهر
- سطح ۵
- سطح ۶

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳

مرزها
- [illegible]
- شهرستان
- [illegible]
- [illegible]

Kilometers

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان خراسان جنوبی

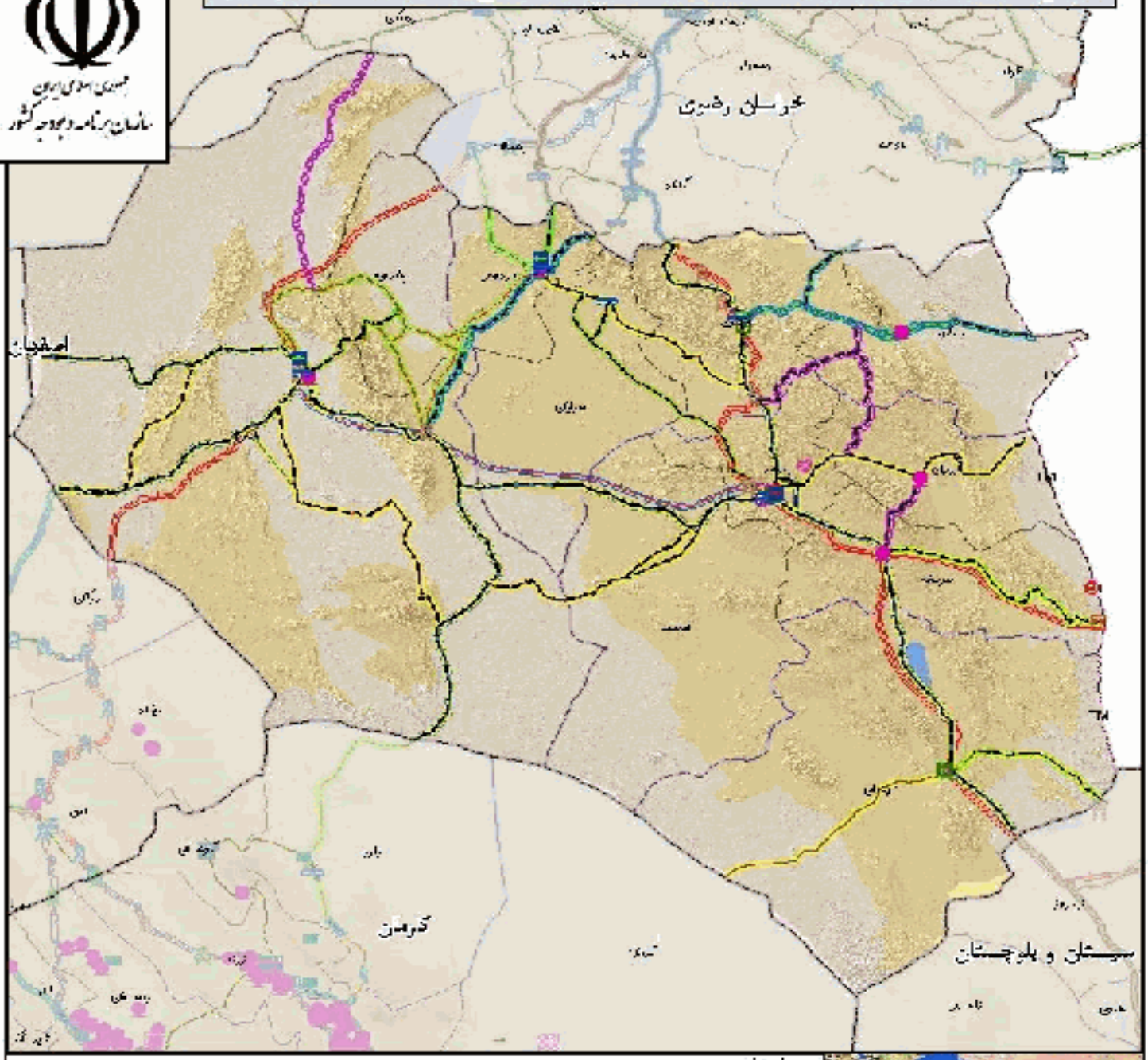

راهنما

فرودگاه
کارکرد
ترانزیتی
بین المللی
پایانه حاشیه ای
نوع
ریلی
جاده ای
دریایی
مراکز لجستیک
نوع
مبدا
مرز بازرگانی
مرز خشکی
منطقه ویژه
بندر
فرودگاه بین المللی
پایانه مرزی
پایانه مسافری
وضعیت محور
در حال ساخت
موجود
کارکرد محور
ترانزیتی
ملی
استانی
شهرستانی
نوع راه
زمینی
ریلی
راه آهن
دو منظوره
استاندارد
باریک
نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
معدن
نیروگاه
پتروشیمی
پالایشگاه و پخش

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان خراسان جنوبی

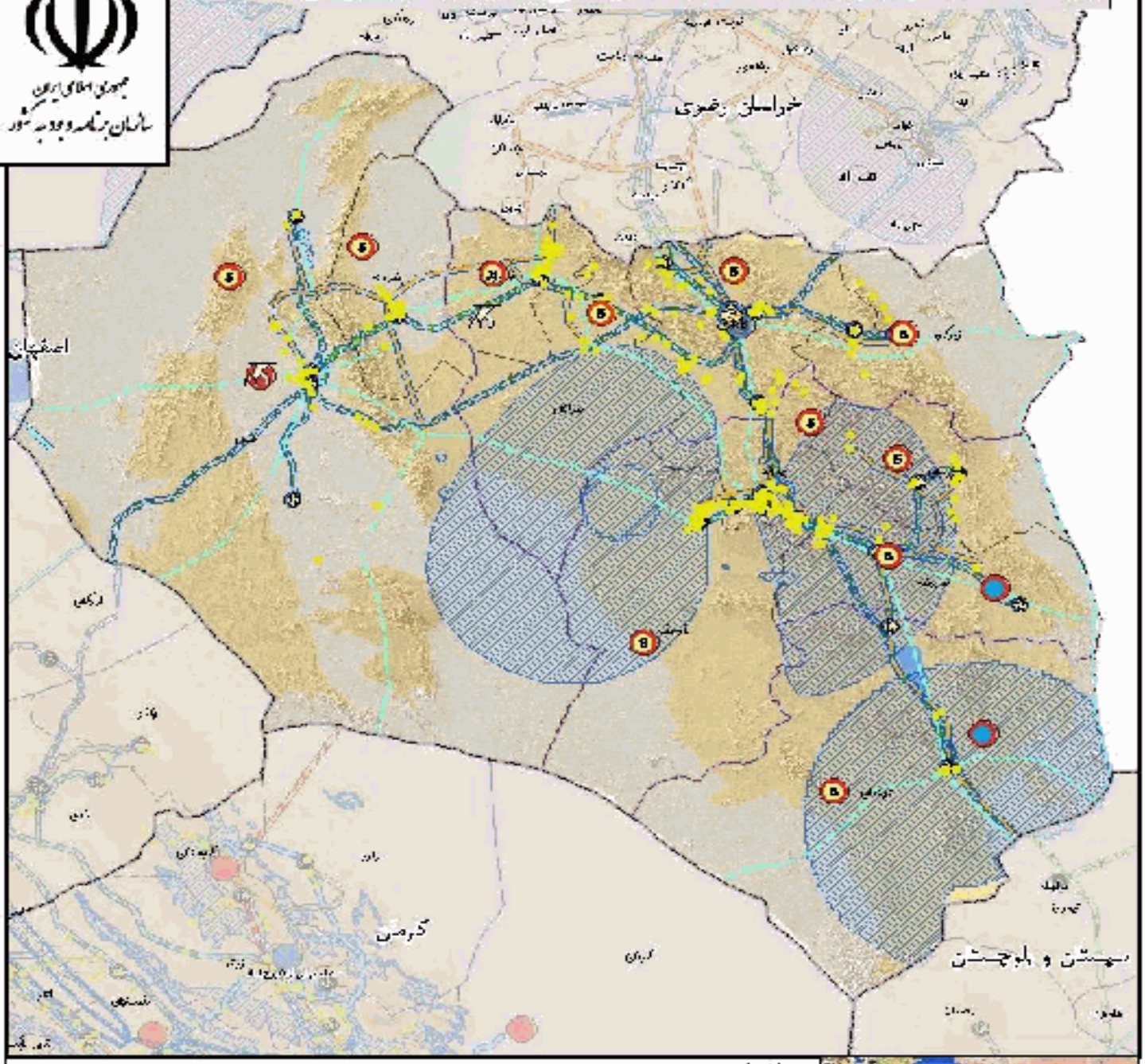

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- پایگاه
- بخش
- شهرستان
- راه‌آهن گرمسار
- مسافر مرکزی
- کلاته

وضعیت مراتع
- ۲۱
- ۲۲
- ۲۳

خطوط انتقال گاز

شبکه انتقال نیروی برق

پهنه های دارای پتانسیل انرژی

مرزها
- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز بخش
- مرز دریاچه ها و مرداب

خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- آبی
- مرز بخش
- مرز بخش

منابع آبی استان در افق طرح استان خراسان جنوبی

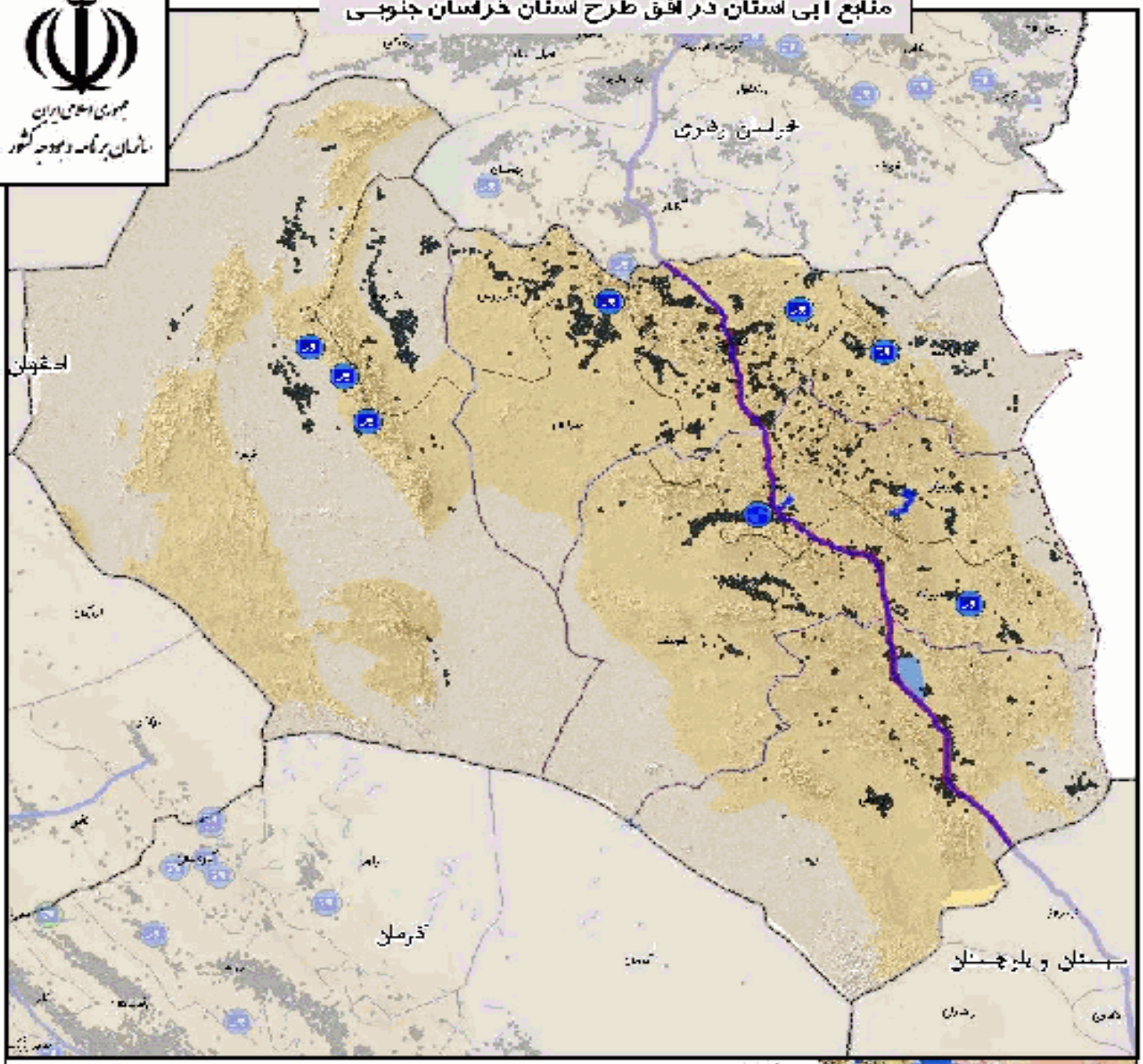

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

شهر
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
آب
آب به بلوک مورد نیاز
موجود
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
آب
تصفیه بلوک موجود
راه
چاه آب
سد محلی
پل
رودخانه
دائمی
فصلی
مرز استان
مرز شهرستان
نواحی بلوک
مرز کشور

Scale = 1:2,500,000

سازمان فضایی وضع افق استان خراسان جنوبی

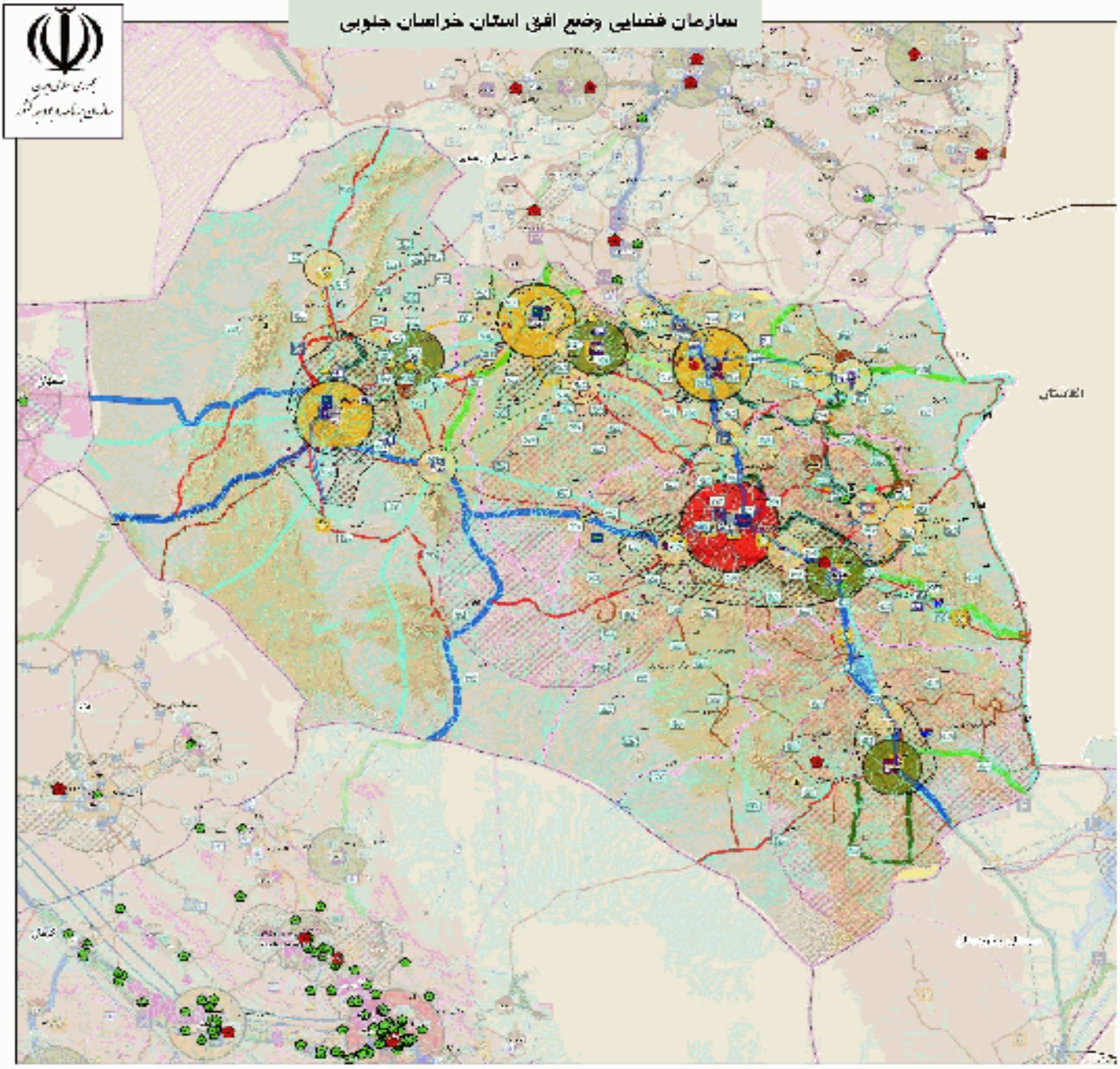

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان خراسان رضوی در افق ۱۴۰۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان خراسان رضوی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب گُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

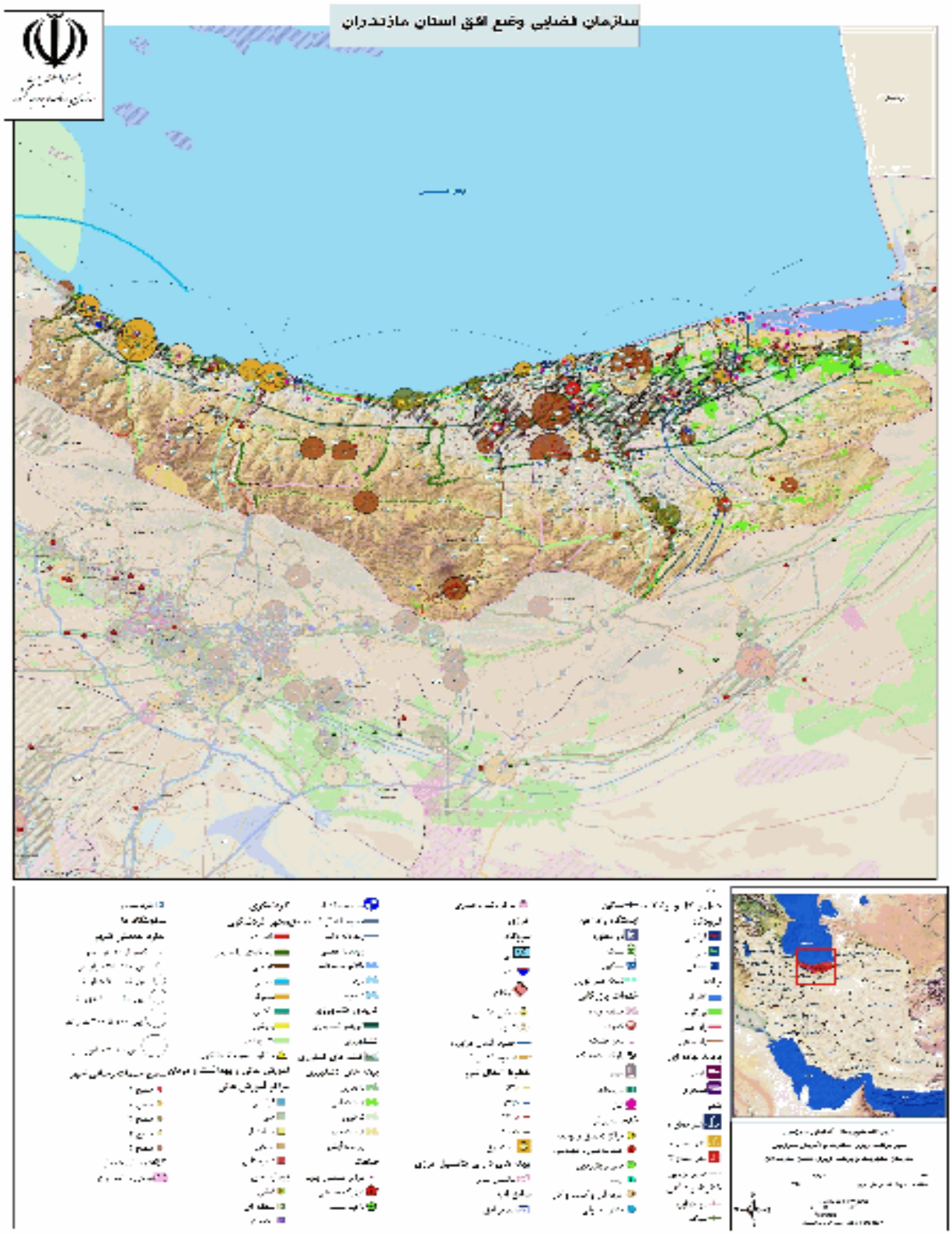
سازمان فضایی وضع الق استان مازندران

شورایعالی آمایش سرزمین

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان خراسان رضوی به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- تعاملات بازرگانی سازنده و کارا با کشورهای منطقه؛
- توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی مبتنی بر مزیت‌های نسبی همراه با سرمایه‌گذاری پایدار؛
- ارتقاء رقابت پذیری در حوزه تولیدات کشاورزی و امنیت پایدار غذایی؛
- حفظ و ارتقاء پایداری منابع آبی، محیط زیست و منابع طبیعی؛
- افزایش بهره‌وری در حوزه انرژی به‌ویژه انرژی‌های نو؛
- ارتقاء کیفیت خدمات حمل و نقل و زیرساخت‌های ارتباطی؛
- توسعه کیفیت خدمات و زیرساخت های ارتباطی و نوین؛
- توسعه متوازن جمعیت و شبکه ایمن سکونتگاهی متناسب با پتانسیل هر پهنه و کاهش روند مهاجرت به مشهد؛
- حفظ و تقویت فرهنگ، میراث ملموس و ناملموس تاریخی، طبیعی، فرهنگی و هنرهای بومی؛
- تحقق گردشگری پایدار و خلاق نظیر گردشگری سلامت؛
- ارتقاء جایگاه علمی و آموزشی دانشگاه‌های برتر استان در سطح ملی و بین‌المللی؛
- توسعه و ارتقاء نظام سلامت شهروندان؛
- دستیابی به جامعه‌ای مشارکت‌گرا و توسعه یافته با هویت ایرانی ـ اسلامی؛
- ارتقاء نقش استان در ورزش همگانی، برگزاری و میزبانی رویدادهای بین المللی ورزشی؛
- دستیابی به نظام تصمیم‌گیری جامع، هم افزا و توسعه‌گرا؛
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان؛

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- تولید محصولات استراتژیک یا دارای مزیت رقابتی شامل زعفران، پسته، کشمش، جو، گوشت قرمز، شیر و تخم مرغ با تاکید بر قلمرو ناحیه مرکزی و جنوب استان؛

صنعت و معدن

- تولید محصولات غذایی، صنایع معدنی به ویژه فلزات اساسی (آهن، مس و طلا) وکانی‌های غیرفلزی (سنگ‌های قیمتی و گوهرسنگ‌ها، شیشه، کاشی و سرامیک)، صنایع خودرو، منسوجات (فرش)، محصولات چرمی، صنایع مبلمان، صنایع الکترونیک و الکتروتکنیک، پتروشیمی و استخراج مواد معدنی (از جمله فلورین، منگنز، خاک نسوز، باریت، کرومیت و آنتیموان) در نواحی برنامه‌ریزی مشهد، نیشابور، سبزوار و مرکزی- جنوب

بازرگانی

- مرکز تبادلات بازرگانی و همکاری‌های مشترک اقتصادی با کشورهای آسیای میانه در شهر سرخس
- مرکز استقرار، تخلیه و توزیع کالا در نواحی برنامه‌ریزی مشهد، سرخس، تایباد- تربت جام و قوچان- درگز؛

گردشگری

- قطب گردشگری مذهبی در مشهد؛
- گردشگری تاریخی- فرهنگی- طبیعی در شهرهای توس، طرقبه، شاندیز، نیشابور، خواف، سرخس، کلات و گناباد
- مرکز ارائه خدمات گردشگری سلامت در شرق کشور در شهرستان مشهد؛

خدمات برتر

- مرکز ارائه خدمات برتر (خدمات بورس، بازارهای مالی و خدمات بیمه‌ای) مرتبط با صنایع فلزی، زعفران، پسته و صنایع دستی در شهرستان‌های مشهد، تربت حیدریه، خواف، نیشابور، سبزوار، سرخس و تایباد؛

حمل و نقل

- دروازه ارتباطات ترانزیتی ریلی مشهد-سرخس- آسیای مرکزی، سرخس- گناباد (به سمت محور استان‌های خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان) و مشهد- تایباد- هرات؛
- هاب هوایی، جاده‌ای و ریلی شمال شرق کشور به محوریت شهر مشهد و تربت حیدریه؛
- هاب لجستیک شمال شرق کشور در مشهد

شورایعالی آمایش سرزمین

انرژی

- کانون تولید و توزیع گاز به محوریت ناحیه سرخس؛
- کانون تولید انرژی‌های نو(با استفاده از انرژی بادی و خورشیدی) به محوریت شهر جدید بینالود و شهرستان خواف؛

آموزش عالی

- قطب علمی- آموزشی شرق کشور

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل.

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- تولید و فرآوری زعفران با محوریت شهرستان تربت حیدریه، پسته با تمرکز در شهرستان مه‌ولات، کشمش در شهرستان‌های کاشمر و خلیل آباد، گندم و جو، گوشت قرمز، شیر و تخم مرغ در شهرستان‌های مشهد، کاشمر، تربت حیدریه، گناباد، سبزوار و نیشابور؛

صنعت و معدن

- صنایع معدنی به ویژه فلزات اساسی(آهن، مس و طلا) در شهرستان‌های ناحیه مرکزی و جنوب؛
- کانی‌های غیرفلزی نظیر فیروزه در شهرستان فیروزه؛
- صنایع خودرو و قطعه‌سازی، منسوجات (فرش) در شهرستان مشهد؛
- نساجی، پوشاک و چرم، صنایع مبلمان در ناحیه مشهد؛
- محصولات شیمیایی و پتروشیمی (ناحیه سرخس)؛
- محصولات معدنی، کرومیت و آنتیموان در ناحیه سبزوار؛
- تولید سنگ‌های تزئینی و نما در شهرستان بجستان؛
- تولید زغال سنگ در شهرستان سرخس؛
- ساخت وسایل نقلیه موتوری؛
- ماشین آلات و تجهیزات؛

- ماشین آلات و دستگاه‌های برقی، وسایل ارتباطی و تجهیزات پزشکی؛
- غذایی و آشامیدنی؛

بازرگانی

- مرکز تخلیه و توزیع کالا در منطقه، در نواحی مشهد، سرخس، تایباد- تربت جام و قوچان- درگز؛

گردشگری

- گردشگری مذهبی و گردشگری سلامت به مرکزیت شهر مشهد؛
- گردشگری تاریخی- فرهنگی در توس، طرقبه، شاندیز، نیشابور ، خواف، فریمان، سرخس،کلات و گناباد
- گردشگری طبیعی در شهرستان‌های کلات، درگز، بینالود، نیشابور، تربت حیدریه، چناران و گناباد؛
- گردشگری رفاهی تفریحی در شهرستان بینالود (به ویژه گردشگری غذا، بانجی جامپینگ، تله‌کابین و ...) ؛

خدمات برتر

- مرکز ارائه خدمات برتر (بورس، بیمه، بازارهای مالی و خدمات فنی- مهندسی) مرتبط با صنایع فلزی، زعفران، پسته، زیره، کشمش و صنایع دستی در ناحیه مشهد؛

حمل و نقل

- هاب ترانزیتی جاده‌ای، هوایی و ریلی در شهرستان‌های مشهد و درگز، خواف، قوچان و سبزوار در مقیاس منطقه ۹ کشور با محوریت بازارچه‌های مرزی و مناطق ویژه اقتصادی نظیر دوغارون تایباد و سرخس؛
- هاب لجستیک منطقه ۹ در ناحیه مشهد

انرژی

- مرکزیت تولید گاز مایع در سرخس و انرژی‌های نو در شهرستان‌های خواف و مشهد (منطقه بینالود)؛

آموزش عالی

- مرکز علمی- دانشگاهی شرق کشور در ناحیه مشهد، نیشابور و سبزوار؛

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی؛

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

«خراسان رضوی استانی است دارای هویت ایرانی- اسلامی با توسعه متوازن و پایدار، مبتنی بر اقتصاد دانایی محور، پیشرو در بخش خدمات برتر و گردشگری مذهبی با ارتقاء جایگاه کشاورزی، صنعت و معدن و حفاظت منابع

شورایعالی آمایش سرزمین

طبیعی و محیط زیست سالم و مطلوب در تعامل سازنده با سایر استان‌ها، کشورهای منطقه و جهان». بر اساس این چشم انداز، ویژگی‌های خراسان رضوی در افق ۱۴۰۴ با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به صورت زیر ترسیم گردیده است:

- موفق در مدیریت منابع طبیعی و برخوردار از محیط زیست سالم و مطلوب؛
- دارای توزیع متعادل جمعیت و فعالیت در پهنه جغرافیایی استان؛
- برخوردار از کشاورزی مبتنی بر دانایی و مزیت رقابتی پایدار، متناسب با منابع آبی و توان‌های محیطی؛
- بهره‌مند از مدیریت اقتصادی برتر در شاخص‌های بهره‌وری در مقیاس ملی؛
- قطب آموزش عالی و فنی حرفه‌ای، تولید دانش و فن‌آوری برتر در سطح کشور و منطقه؛
- پایگاه معنوی جهان تشیع و قطب فرهنگی در منطقه؛
- برتر در بخش گردشگری، به ویژه گردشگری مذهبی و زیارتی؛
- پیشرو در ارائه خدمات برتر در مقیاس بین المللی در مقایسه با سایر استان‌ها؛
- دارای تعاملات داخلی و بین المللی گسترده و پایدار به‌ویژه با کشورهای منطقه و استان‌های مجاور؛
- برخوردار از توان رقابتی پایدار در سطح منطقه و جهان با توسعه فعالیت‌های صنعتی مبتنی بر دانایی؛
- مزیت رقابتی پایدار با هدف صادرات به کشورهای منطقه و جهان؛
- استانی امن با شهروندانی برخوردار از کیفیت زندگی مطلوب؛

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- قطب زیارت و مرکز گردشگری مذهبی کشور؛
- مرکزیت تعاملات اقتصادی و بازرگانی با کشورهای آسیای مرکزی و شرق؛
- نقش فعال در کریدورهای محور شرق و غرب؛
- قطب محصولات کشاورزی صادرات محور به ویژه زعفران، پسته و کشمش؛
- مرکزیت صنایع غذایی شرق کشور؛
- هاب هوایی، جاده‌ای و ریلی شرق و شمال شرق کشور؛
- مرکز استقرار، تخلیه و توزیع کالا (بندر خشک)؛

شورایعالی آمایش سرزمین

- مرکزیت آموزش عالی به ویژه در زبان و تمدن پارسی؛
- قطب صنایع معدنی، فولادی، صنایع و قطعه‌سازی خودرو و فرش در کشور؛
- ایفای نقش محوری در تولید انرژی‌های نوین بادی و خورشیدی؛
- جایگاه استقرار ارائه خدمات پزشکی با اولویت گردشگری سلامت؛
- تعادل در نظام سکونتگاهی شرق کشور؛
- مرکزیت ارائه خدمات برتر (مشاوره‌ای، بورس مالی، کالا و خدمات بیمه)؛
- مرکز تولید انرژی گازی شمال شرق کشور؛
- مرکز فراوری کانی‌های غیرفلزی؛

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- توسعه هماهنگ و همه‌جانبه کریدروهای جاده‌ای، هوایی و ریلی؛
- توسعه هماهنگ و همه‌جانبه پایانه‌ها و بازارچه‌های مرزی استان (سرخس و بازارچه‌های مرزی لطف آباد، دوغارون و باجگیران) ؛
- توسعه پایدار با رعایت اولویت‌های آیسیک در صنایع و فرآوری مواد معدنی، مدرن‌سازی و تقویت زیرساخت‌های تولید در بخش صنعت و معدن به‌ویژه در صنایع فولادی، غذایی و تبدیلی - تکمیلی؛
- توسعه فعالیت‌های کم‌آب‌بر کشاورزی با رویکرد ایمنی زیستی و غذایی؛
- تعادل بخشی منابع و مصارف آبهای زیرزمینی و بهره‌گیری از آب‌های حاصل از بازیافت پساب‌های شهری و روستایی؛
- حفظ و پایداری منابع آب، خاک، فون و فلور؛
- بهره‌برداری از منابع جدید انرژی در استان و بهینه‌سازی مصرف انرژی؛
- تقویت نقش مبادلات منطقه‌ای و حمل و نقل هوایی، ریلی و جاده‌ای در سطح ملی و بین المللی؛
- پیشگیری از حاشیه‌نشینی و کاهش نقش مشهد در نظام سلسله‌مراتبی استان و تقویت شهرهای میانی و روستاهای مراکز دهستان‌ها؛
- توسعه و تقویت تمدن پارسی مکتب خراسان؛

- تقویت و معرفی آثار تاریخی، ایرانی و اسلامی در توسعه و جذب گردشگر خارجی؛
- تقویت زیرساخت‌های بوم‌گردی و هماهنگ‌سازی اقدامات اجرایی در زنجیره تامین و عرضه خدمات گردشگری به‌ویژه تثبیت گردشگری مذهبی؛
- تقویت و توسعه نقش و جایگاه آموزش عالی و مراکز رشد استان در سطح ملی و بین المللی و ارتقاء نقش آموزش‌های عمومی در محورهای بهداشتی- پزشکی، ورزشی، حرفه‌ای و ...؛
- راه اندازی سیستم نوین دفاعی مرزی، توسعه و ارتقاء زیرساخت‌های امنیتی و پدافندی پایدار؛
- تقویت تشکل‌های صادراتی با کشورهای خارج نزدیک و توسعه بسته‌های تشویقی برای سرمایه‌گذاران؛
- ارتقاء بهره‌وری سازمانی، نقش و جایگاه بخش خصوصی و سایر نهادهای عمومی به‌ویژه آستان قدس رضوی؛
- ارتقاء همه جانبه بهداشت عمومی و رفاه اجتماعی؛

۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- شهرستان مشهد در نریمانی علیا، شهرستان چناران در موچنان، شهرستان فریمان در شهر فریمان، شهرستان کلات در چنار و حسن آباد لائین؛
- شهرستان باخرز در ارزنه، شهرستان تربت جام درآزاده، سمنگان، قلعه کک و بنی تاک، شهرستان تایباد در آبقه و خیرآباد (چاه حاجی عبدالغفور)؛
- شهرستان نیشابور در برزنون و شهرستان فیروزه در گرماب؛
- شهرستان کاشمر در ایور، شهرستان تربت حیدریه در نسر، شهرستان گناباد در روشناوند، شهرستان بجستان در جزین، مرندیز و فخرآباد، شهرستان خواف در مژن آباد سنگان، شهرستان بردسکن در درونه، شهرستان زاوه در ساق و صفی آباد، شهرستان مه ولات در مهنه، شهرستان خلیل آباد در دهنو و شهرستان رشتخوار در سعادت آباد و مهدی آباد؛
- شهرستان جغتای در محمدآباد گفت، شهرستان جوین در حکم آباد، شهرستان خوشاب در مشکان، شهرستان داورزن در صدخرو؛

- شهرستان قوچان در شهرکهنه و شهرستان درگز در شهر درگز؛
- شهرستان سرخس در گنبدلی و بزنگان؛

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

زراعت

- در شهرستان‌های کلات، مشهد (محور ارتباطی مشهد- چناران)، شرق شهرستان فریمان، شهرستان نیشابور به جز جنوب شهرستان، غرب و جنوب شهرستان صالح آباد و در قلمرو مرکزی شهرستان تربت‌جام، شهرستان سرخس (بزنگان و حاشیه مرز شرقی)، شمال شرق شهرستان کاشمر، حاشیه جاده چناران -قوچان و منطقه ششتمد سبزوار؛

باغداری

- شهرستان بینالود مستعد باغداری و در شهرستان فریمان (اره کمر) مستعد استقرار فعالیت‌های گلخانه‌ای، شهرستان قوچان و شمال شهرستان نیشابور، شهرستان کوهسرخ، مرکز شهرستان خلیل‌آباد و شهرستان بردسکن در کوهستان‌های درونه و انابد مستعد پسته کاری و شهرستان تایباد مستعد گیاهان دارویی؛

دامداری

- شهرستان مشهد، ناحیه برنامه‌ریزی قوچان- درگز و شهرستان نیشابور مستعد استقرار فعالیت‌های دام سبک و سنگین، شهرستان صالح آباد مستعد استقرار فعالیت دامی سبک و در شهرستان‌های کلات، کاشمر، درگز و تربت حیدریه مستعد نوغان‌داری، در شهرستان‌های چناران، تایباد و نیشابور مستعد زنبورداری؛

شیلات

- شهرستان‌های کلات، درگز، بینالود، فریمان، سبزوار، نیشابور، تربت حیدریه و خلیل آباد؛

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

صنایع معدنی

- شهرستان‌های خواف، کاشمر، سبزوار، نیشابور مستعد استقرار صنایع معدنی؛
- شهرستان‌های مشهد، فریمان و چناران مستعد استقرار فعالیت معدنی و کانی‌های غیر فلزی ساختمانی؛
- شهرستان مشهد و فریمان مستعد استقرار فعالیت‌های مصالح ساختمانی؛
- شهرستان سبزوار مستعد استقرار فعالیت‌های فلزات غیرآهنی نظیر فروکرم و کانی‌های غیرفلزی و ساختمانی؛

- شهرستان‌های گناباد، بجستان، کاشمر و تربت حیدریه در فعالیت کانی‌های غیرفلزی؛
- شهرستان‌های تربت حیدریه، رشتخوار، زاوه، بجستان و بردسکن مستعد استقرار فعالیت معدنی و فلزات آهنی؛
- شهرستان نیشابور و شهرستان فیروزه (به‌ویژه سنگ تزئینی) مستعد استقرار فعالیت معدنی و کانی‌های غیرفلزی ساختمانی؛
- شهرستان تربت جام مستعد استقرار فعالیت کانی‌های غیرفلزی و شهرستان‌های تایباد و باخرز در توسعه معادن؛
- شهرستان‌های مه‌ولات، بینالود و درونه بردسکن برای معادن طلا؛

صنایع انرژی‌بر

- شمال شهرستان سرخس به لحاظ وجود منابع غنی گاز، استقرار صنایع پتروشیمی با رعایت نکات ایمنی زیستی؛

صنایع های‌تک

- شهرستان‌های مشهد (توس) و چناران در تولید شارژرهای مخابراتی و ماشین ابزار؛

صنایع سنگین

- صنایع فلزی در نواحی شمال و جنوبی شهرستان سبزوار؛
- معادن فلزی در شهرستان‌های خواف، نیشابور، جغتای، کاشمر و مشهد؛

صنایع سبک

- شهرستان‌های مشهد، چناران، فریمان و فیروزه مستعد استقرار فعالیت صنعتی نظیر نساجی؛
- شهرستان‌های مشهد، نیشابور، چناران، سبزوار، فریمان، تربت حیدریه، کاشمر، گناباد، بجستان و رشتخوار مستعد استقرار فعالیت صنایع کانی غیرفلزی؛
- شهرستان‌های مشهد، نیشابور، فریمان و سرخس، چناران، قوچان، درگز، تایباد، تربت‌جام، صالح آباد، سبزوار، گناباد، بردسکن و کاشمر مستعد استقرار فعالیت محصولات شیمیایی، دارویی و صنایع وابسته؛
- قسمت‌های مرکزی و شمالی شهرستان تایباد مستعد استقرار فعالیت صنایع نساجی وابسته به کتاف و الیاف مصنوعی و قالیبافی؛
- شهرستان تربت حیدریه مستعد استقرار فعالیت تولید کرم ابریشم و صنایع وابسته؛
- شهرستان‌های مه ولات و تربت حیدریه مستعد استقرار فعالیت‌های تولید، فرآوری و بسته‌بندی زعفران؛

- صنایع غذایی و صنایع تبدیلی و تکمیلی مرتبط در شهرستان‌های قوچان، درگز، کلات، مشهد و نیشابور؛

صنایع صادراتی

- شهرستان‌های مشهد، خواف، تربت حیدریه، جغتای، سبزوار، فیروزه و بردسکن شامل صنایع های‌تک، فولاد، گوهرسنگ‌ها و ساختمانی؛

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

بازرگانی

- شمال شهرستان درگز و شهرستان سرخس و تایباد (وجود منطقه ویژه)، و پیشنهاد سبزوار برای منطقه ویژه برای مبادی بازرگانی بین المللی استان و کشورهای CIS؛
- شهرستان مشهد به عنوان یکی از مراکز ملی تخلیه کالا؛
- شهرستان‌های مشهد، بینالود، سبزوار و نیشابور مستعد استقرار فعالیت‌های عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیرات و انبارداری؛

گردشگری

- گردشگری مذهبی در مشهد، نیشابور، کاشمر و سبزوار؛
- گردشگری طبیعی در شهرستان‌های بینالود، چناران، قوچان، درگز، نیشابور، فریمان، گناباد و کلات و برنامه-ریزی برای شهر جهانی گوهرسنگ در مشهد، نیشابور و فیروزه؛
- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های مشهد، نیشابور، کاشمر، سبزوار، کلات، خواف، فریمان، درگز، سرخس، گناباد و تربت جام؛
- گردشگری فرهنگی در شهرستان‌های مشهد، نیشابور، فریمان، گناباد، خواف و تربت جام؛
- شهرستان‌های مشهد و بینالود مستعد استقرار فعالیت هتل و رستوران‌داری؛

حمل و نقل و ترانزیت

- شهرستان مشهد مستعد توسعه حمل و نقل ریلی، جاده‌ای، هاب هوایی و شهرک فرودگاهی؛
- شهرستان‌های تایباد، سرخس، قوچان و درگز برای حمل و نقل ترانزیتی؛
- شهرستان‌های سرخس و تایباد مستعد فعالیت بازرگانی (وجود منطقه ویژه) برای ترانزیت کالا، مسافر و انرژی در مسیر کریدورهای شرقی – غربی (محورهای ارتباطی سرخس – دوغارون – بازرگان و سرخس –

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان گیلان در افق ۱۴۱۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان گیلان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

دوغارون - خسروی) و کریدور شمالی - جنوبی (محورهای سرخس – دوغارون - چابهار و سرخس – دوغارون - بندرعباس)؛

- شهرستان سبزوار به عنوان معین فرودگاهی مرکز استان؛
- شهرستان‌های گناباد، فریمان، تایباد و تربت جام برای توسعه راه آهن؛

خدمات آموزشی

- شهرستان‌های مشهد، بینالود، سبزوار، تربت حیدریه، تربت جام، گناباد و نیشابور مستعد استقرار فعالیت آموزش عالی؛

خدمات درمانی و سلامت

- دانشگاه علوم پزشکی مشهد،گناباد، سبزوار و تربت حیدریه و دانشکده‌های علوم پزشکی نیشابور و تربت جام؛

خدمات برتر

- شهرستان مشهد مستعد استقرار فعالیت بورس؛
- شهرستان‌های مشهد، تایباد، سرخس، درگز و قوچان برای خدمات بیمه؛

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی–حفاظتی و ...) و مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست و پهنه های تالابی و حریم رودخانه‌های حفاظت شده

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- حاشیه شهر و ارتفاعات جنوبی، شرق و شمال شرق مشهد، شمال چناران، قلمروهای مواجه با تخریب منابع طبیعی و دشت‌های بحرانی؛
- شمال شهرستان قوچان
- شمال شهرستان صالح آباد، جنوب شهرستان تایباد و شهرستان باخرز قلمروهای دارای کانون بحران فرسایش بادی؛
- شهرستان رشتخوار، جنوب غربی شهرستان خواف، جنوب شهرستان کاشمر، جنوب غربی شهرستان خلیل آباد، غرب و جنوب شهرستان بردسکن با توجه به مواجه با دشت‌های بحرانی و کانون‌های فرسایش بادی؛
- جنوب و غرب شهرستان سبزوار؛

- شهر تاریخی توس؛

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی

زراعت

- شهرستان کلات به جز قسمت میانی، شمال شهرستان چناران، جنوب شهرستان فریمان و شمال شهر مشهد با در نظر گرفتن شرایط کشف رود برای کشاورزی آبی؛
- جنوب شهرستان نیشابور؛
- جنوب شهرستان‌های تربت حیدریه، خواف و کاشمر، رشتخوار، شهرستان زاوه در قسمت مرکزی، شهرستان-های خلیل آباد و بردسکن، جنوب و شمال شهرستان گناباد، ، غرب و شرق شهرستان بجستان؛
- جنوب شهرستان‌های جوین و جغتای؛
- جنوب شهرستان سبزوار برای کشت آبی و کشت دیم (بجز در قسمت شمالی)؛
- جنوب شهرستان تربت جام در کشت محصولات آب‌بر مانند خربزه؛

باغداری

- جنوب شهرستان‌های تربت حیدریه، کاشمر، خلیل آباد و بردسکن، شمال شهرستان گناباد (به جز زرشک و عناب)، جنوب شهرستان خواف، غرب و شرق شهرستان بجستان، شهرستان زاوه در مرکز، در رشتخوار (به جز کشت بادام دیم)؛
- شرق شهرستان سرخس برای کشت محصولات باغی آب‌بر و خارج از الگوی کشت منطقه؛

دامداری

- شهرستان‌های سرخس، جوین، جغتای، نیشابور، فیروزه، خلیل آباد، رشتخوار، باخرز و تایباد در چرای دام؛

شیلات

- ناحیه برنامه‌ریزی مرکزی و جنوب (به جز مناطق کوهستانی دارای آبراهه نظیر شهرستان کوهسرخ)؛

صنایع غذایی و صنایع تبدیلی – تکمیلی

- شهرستان تربت حیدریه در فعالیت صنایع غذایی، کشت آبی و صنایع تبدیلی آب‌بر؛
- شهرستان فریمان در توسعه کارخانه قند؛
- شهرستان‌های تربت جام، تایباد، خواف و بجستان در صنایع غذایی

- شهرستان تربت جام در صنایع کشاورزی
- شهرستان‌های رشتخوار و زاوه در صنایع غذایی(به جز صنایع مربوط به زعفران، بادام و زیره)؛

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

صنایع معدنی، فلزی و انرژی‌بر

- شهرستان‌های خواف، تربت حیدریه، کاشمر، بردسکن و رشتخوار در صنایع معدنی؛
- شهرستان‌های مشهد، بینالود، چناران، قوچان، درگز و سرخس در معادن فلزی؛
- شهرستان‌های قوچان و درگز در صنایع فلزی؛
- شهرستان‌های تربت جام و تایباد در صنایع فلزی و پتروشیمی؛
- شهرستان‌های مشهد و فریمان در صنایع گچ و سیمان با فناوری پایین، صنایع چوب و صنایع فلزی (بجز فلزات فابریکی و پایین دست فلزی)؛
- شهرستان‌های سبزوار و جوین در صنایع پتروشیمی؛
- شهرستان تربت حیدریه در فعالیت صنایع سلولزی ؛
- شهرستان‌های تربت جام و تایباد در صنایع شیمیایی و صنایع وابسته فلزی؛
- شهرستان‌های سبزوار و جوین برای تولید محصولات حاصل از چوب و صنایع وابسته فلزی؛
- شهرستان‌های نیشابور و فیروزه در صنایع پتروشیمی؛
- شهرستان تربت جام در صنایع سلولزی؛
- شهرستان خواف در صنایع سلولزی، صنایع غذایی و صنایع فلزی؛
- شهرستان بجستان در صنایع غذایی و صنایع سلولزی؛
- شهرستان زاوه در صنایع فلزی؛

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان خراسان رضوی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- شهرستان باخرز در معادن، صنایع لبنی و منابع طبیعی (مرتعداری) و دامداری؛
- شهرستان بجستان در معادن (سنگ‌های زینتی) و کشاورزی (باغداری به ویژه کشت انار و دام و طیور)، دارای ایستگاه راه آهن؛

شورایعالی آمایش سرزمین

- شهرستان بردسکن در معادن (زیرزمینی) و فرهنگی (برج علی آباد کشمر)؛
- شهرستان تایباد در حوزه بازرگانی (گمرک بین المللی برای صدور و ورود انواع کالاها)، کشاورزی (به‌ویژه خربزه) و موسیقی محلی؛
- شهرستان تربت جام در میراث فرهنگی، صنایع دستی و موسیقی محلی و مقامی، کشاورزی (شرکت سهامی زراعی نیل آباد و به‌ویژه خربزه)؛
- شهرستان تربت‌حیدریه در حوزه کشاورزی (به‌ویژه زعفران و مرکزیت کرم ابریشم شهر بایگ)، گردشگری کشاورزی، میراث فرهنگی، گردشگری و فولاد؛
- شهرستان جغتای در حوزه معادن (کرومیت) و کشاورزی، ایستگاه راه آهن آزادوار؛
- شهرستان جوین در کشاورزی (کشت و صنعت جوین)، فعالیت معدنی به‌ویژه سیمان جوین، راه آهن (اتصال به استان خراسان شمالی)؛
- شهرستان چناران در حوزه صنایع (فلزی و غذایی)، دارای شهر جدید گلبهار، کشاورزی و منابع طبیعی (آبخیزداری)؛
- شهرستان خلیل آباد در کشاورزی (به‌ویژه کشمش) و منابع طبیعی(بیابان زدایی) و آب گرم در گردشگری؛
- شهرستان خواف در معادن (به‌ویژه سنگان)، انرژی‌های نو و میراث فرهنگی (آسباد)، راه آهن باری به افغانستان و موسیقی محلی؛
- شهرستان خوشاب در حوزه کشاورزی، حمل و نقل و خدمات بین راهی (ترانزیتی)؛
- شهرستان داورزن در حوزه حمل و نقل (مسیر عبوری به استان‌های سمنان و تهران) و گیاهان دارویی؛
- شهرستان درگز در حوزه محیط زیست و منابع طبیعی (پارک ملی)، بازرگانی در بازارچه مرزی لطف آباد، گردشگری کشاورزی؛
- شهرستان رشتخوار در کشاورزی، صنایع نظیر کارخانه صنایع گندله‌سازی فرومنگنز؛
- شهرستان زاوه در حوزه صنایع، معادن (سیمان زاوه) و کشاورزی؛
- شهرستان سبزوار در حوزه میراث فرهنگی، گردشگری، معادن، بازرگانی و کشاورزی (تولید ماشین آلات و تخمه‌های هندوانه) و آموزش عالی؛

- شهرستان سرخس در انرژی، صنایع پتروشیمی و اکوتوریسم برای اثر طبیعی ملی دریاچه بزنگان، جنگل‌های پسته، منطقه ویژه اقتصادی (آستان قدس)، رود مرزی تجن و راه آهن؛
- شهرستان صالح آباد در حوزه دامپروری، منابع طبیعی (جنگل‌های پسته) و بازرگانی؛
- شهرستان بینالود در گردشگری، صنایع دستی، منابع طبیعی و باغداری؛
- شهرستان فریمان در کشاورزی، میراث فرهنگی، دامداری، طیور و دامپروری، محور ترانزیتی و راه آهن؛
- شهرستان فیروزه دارای تخصص در حوزه صنایع معدنی به‌ویژه سنگ فیروزه؛
- شهرستان قوچان در صنایع، بازرگانی، دامپروری و کشاورزی، منطقه مرزی باجگیران، موسیقی محلی و ورزش (کشتی چوخه)؛
- شهرستان کاشمر در کشاورزی(به‌ویژه کشمش) و دامپروری و صنایع طیور (شرکت فراملی)، گردشگری مذهبی، ایستگاه راه آهن؛
- شهرستان کلات در گردشگری طبیعی و کشاورزی (با گرایش اگروتوریسم)، پرورش ماهی در رودخانه‌های مرزی نظیر لائین، خور و ...، میراث فرهنگی، مناطق حفاظت شده و طرح‌های ملی منابع طبیعی؛
- شهرستان گناباد در صنایع دستی، گردشگری مذهبی، میراث فرهنگی، منابع طبیعی، معادن ساختمانی، نقطه اتصال به استان خراسان جنوبی؛
- شهرستان مشهد در حوزه گردشگری زیارتی،کشاورزی نظیر زنجیره طیور، صنایع (خوشه‌های صنعتی و صنایع Hightech)، بازرگانی، حمل و نقل، مدیریت نهادی، علم و فناوری، خدمات برتر (مرکز بورس و بیمه)، پارک علم و فناوری خراسان، شهر جدید بینالود و سرمایه گذاری؛
- شهرستان مه ولات در کشاورزی به‌ویژه پسته و معادن گرانبها؛
- شهرستان نیشابور در حوزه گردشگری، میراث فرهنگی (مشاهیر جهانی)، صنعتی، کشاورزی و بازرگانی؛

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

بخش بازرگانی

- اتخاذ تمهیدات لازم بین المللی در جهت افزایش مبادلات با کشورهای آسیای میانه؛

شورایعالی آمایش سرزمین

- تکمیل، توسعه و تسریع در ایجاد خطوط مواصلاتی لازم ریلی و جاده‌ای، تجهیز و تامین ناوگان جاده‌ای و ریلی جهت افزایش مبادلات کالا با آسیای میانه و سایر اقدامات لازم؛
- بهره‌برداری از حداکثر ظرفیت کریدورهای ارتباطی ملی در امور مرتبط با بازرگانی؛
- توسعه بازرگانی خارجی و گسترش خدمات گمرکی؛
- تقویت شبکه‌های حمل و نقلی استان در راستای محورهای توسعه‌ای بهبود فضای کسب و کار؛
- تنوع بخشی به فعالیتهای اقتصادی با توجه به توانمندی و مزیتهای توسعه صادرات در محصولات دارای مزیت؛
- توسعه و معرفی برندهای استانی؛
- توسعه فعالیت‌های اقتصادی دانش بنیان در حوزه‌های دارای مزیت تکمیل زنجیره تولید و ارزش؛
- اولویت دهی به اراضی خالی شهرک‌ها و نواحی صنعتی در گسترش فعالیت‌های صنعتی استان؛
- راه‌اندازی بارانداز کالا و بندر خشک؛

بخش صنعت و معدن

- توسعه فعالیت‌های صنعتی مبتنی بر دانایی و مزیت رقابتی پایدار با هدف صادرات به کشورهای منطقه و جهان؛
- پیشرفت صنایع فرآوری کشاورزی، دامپروری و معدنی؛
- نانوتکنولوژی، الکترونیک، دارویی، زیستی و فن آوری اطلاعات بیوتکنولوژی محیطی و هوا فضا و صنایع جانبی گاز و پتروشیمی؛
- توسعه صنایع قطعه سازی، پشتیبان حمل و نقل، خودروسازی، تجهیزات ریلی و هوایی؛
- گسترش فعالیت‌های معدنی پاک و تبدیل مواد معدنی به مواد واسطه و مصرفی؛
- افزایش سهم معدن و صنایع معدنی در تولید ناخالص استان؛
- ایجاد خوشه‌های صنعتی، توانمندسازی صنایع کوچک و افزایش توان رقابتی آنها در پیوند با صنایع بزرگ؛
- گسترش تشکل‌های تخصصی صنعتی و افزایش نقش آنها در تصمیم‌سازی‌ها؛
- توسعه وگسترش کارکردهای صنعتی با فن آوری کم آب‌بر؛

شورایعالی آمایش سرزمین

بخش کشاورزی و امنیت غذایی

- تامین امنیت غذایی با تاکید بر تولید داخلی محصولات راهبردی متناسب با قابلیت مناطق استان؛
- پرورش دام و ساماندهی با همیاری عشایری؛
- ساماندهی و تشکیل شرکت‌ها و صندوق‌های کشاورزی برای تولید و بازار محصولات؛
- گسترش مکانیزه کشت‌های باغی و مجتمع‌های گلخانه‌ای؛
- گسترش استفاده از الگوی کشت محصولات کم آب‌بر؛
- توسعه پرورش گیاهان دارویی چوبی در زمین‌های شیب دار؛
- مدرن سازی ساختار بهره‌برداری کشاورزی و نوسازی تولید با رویکرد دانش نوین و بومی سازی فناوری؛
- بالابردن ساز و کارهای رعایت ایمنی زیستی؛
- توسعه کشت فراسرزمینی؛

بخش آب

- فرهنگ سازی مصرف بهینه آب؛
- مدیریت یکپارچه و افزایش بهره وری آب و تعادل بخشی مصارف آب؛
- کاهش هدررفت منابع آبی در راستای توسعه پایدار از طریق جلب مشارکت نهادهای اجرایی؛

بخش محیط زیست و منابع طبیعی

- حفاظت و ساماندهی مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست؛
- مدیریت خشکسالی و سیل، سازگار با شرایط اقلیمی؛
- مدیریت، مهار و پایش آلاینده‌های زیست محیطی؛
- حفظ و بهبود محیط زیست از طریق جلب مشارکت نهادهای اجرایی؛
- مدیریت آبخیز و آبخوان؛

بخش انرژی

- مدیریت بهره‌برداری و صادرات گاز؛
- گسترش اکتشاف گاز و شناخت کامل منابع نفتی و غیر نفتی استان به عنوان پشتوانه تولید؛
- تقویت و توسعه نیروگاه‌های مبتنی بر فناوری‌های نو و پاک؛

بخش خدمات برتر

- توسعه کارگزاری‌های بورس مالی، بورس کالا و خدمات بیمه مرتبط با صنایع فلزی، غذایی و صنایع دستی؛
- تقویت و حمایت از تولید مبتنی بر بیمه، صندوق سرمایه‌گذاری و ...؛
- گسترش خدمات برتر مالی، آموزشی، مشاوره‌ای و پیمانکاری، حقوقی، سلامت، بازرگانی، ترابری و ترانزیت، اطلاعات و ارتباطات، پشتیبانی، تولید و گردشگری؛

بخش حمل و نقل

- ارتقاء کارآیی کریدورهای بین المللی جهت افزایش توان رقابت پذیری با شبکه های رقیب بین المللی؛
- تقویت شبکه‌های حمل و نقلی، هوایی، جاده‌ای و ریلی استان در راستای محورهای توسعه؛
- افزایش بهره‌وری، بهبود روش‌های حمل و نقل و کارکرد ترانزیتی استان؛
- تقویت کریدورهای مستقر در استان (جاده‌ای و ریلی) با سایر استان‌های منطقه و همجوار؛

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

- بستر سازی برای توسعه فناوری اطلاعات جهت کارآمد کردن خدمات دولتی و سایر بنگاه‌ها در راستای توسعه نقش‌های استان درتعاملات ملی و بین المللی؛
- بهبود تجهیزات مخابراتی، مهارت به‌کارگیری فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات؛

بخش نظام سکونتگاهی

- تقویت جایگاه بین‌المللی شهر مشهد؛
- ایمن‌سازی ساختمان‌ها و جلوگیری از ایجاد سازه‌های پرخطر در مراکز جمعیتی؛
- توزیع متناسب زیرساخت و خدمات و تعادل بخشی به شبکه سکونتگاهی؛
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها؛
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی با مناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا؛
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی؛

بخش فرهنگ و هنر

- حفظ و تقویت فرهنگ و هنرهای بومی و ارتقاء جایگاه استان؛

بخش میراث فرهنگی

- تقویت، ترویج و مرمت آثار باستانی؛
- گسترش و توسعه ثبت میراث معنوی تاریخی، طبیعی و فرهنگی؛

بخش گردشگری

- تقویت گردشگری طبیعی و بوم گردی از طریق تقویت زیرساخت‌ها، فعالیت‌ها و محصولات؛
- پیشبرد کارکردهای کویرگردی و گردشگری فرهنگی در قلمروهای عشایری؛
- جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در توانمندسازی ارائه خدمات متنوع گردشگری؛

بخش آموزش، علم و فناوری

- افزایش تولید علم در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی؛
- تقویت علم و فناوری در مراکز آموزش فنی حرفه‌ای و عمومی؛
- ارتقای شاخص‌های توسعه علوم و فناوری با توجه به استانداردهای جهانی؛

بخش بهداشت و درمان

- ارتقاء جایگاه دانشگاه علوم پزشکی مشهد به عنوان دانشگاه مادر در منطقه شرق کشور؛
- افزایش و توزیع مناسب گردشگری سلامت همراه با تقویت زیرساخت‌ها؛
- ارتقاء و بهبود کمی و کیفی خدمات بهداشتی و درمانی؛

بخش سرمایه اجتماعی

- ارتقاء سرمایه اجتماعی؛
- افزایش سطح رفاه اجتماعی (اشتغال، کارآفرینی، درآمد، خدمات و ...) به منظور کاهش مهاجرت و خروج سرمایه با اولویت‌دهی به مناطق کمتر توسعه یافته؛
- افزایش سهم از منابع ملی با تأکید بر تأمین عدالت اجتماعی؛
- ترویج ارزش‌های رفتاری و اخلاقی با تکیه بر آموزه‌های دینی، فرهنگ غنی و پیشینه تاریخی استان؛

بخش تربیت بدنی

- ایجاد و تقویت زیرساخت‌های سلامت و تاسیسات ورزشی با مشارکت بخش خصوصی؛
- تقویت کمی و کیفی ورزش همگانی و قهرمانی؛

بخش دفاعی، امنیتی، پدافند غیرعامل و مخاطرات طبیعی

- ایجاد تمهیدات لازم جهت جلوگیری از بروز تهدیدات طبیعی یا تغییر در چرخه طبیعی اکوسیستم (پدیده ریزگردها) از سوی کشورهای همسایه استان از جمله رودخانه هریرود، سد دوستی و ...؛
- به‌کارگیری و رعایت اصول پدافند غیرعامل در توسعه؛
- افزایش توان امنیتی و پدافندی استان در دوره بحران؛
- استقرار صنایع در نقاط جمعیتی کمتر توسعه یافته به منظور ارتقاء امنیت منطقه؛
- ایجاد سامانه هشدار سریع با فناوری پیشرفته برای پیش‌آگاهی رویدادهای ناگهانی؛

بخش اقتصاد و سرمایه گذاری

- حمایت و تشویق بخش غیردولتی به سرمایه‌گذاری؛
- تنوع بخشی به بازارهای مالی و بورس به منظور کاهش خروج سرمایه و جذب سرمایه‌های جدید؛
- افزایش توان رقابت اقتصادی در داخل و جهان و حمایت از نوآوری و ارتقاء سهم بهره‌وری؛

بخش مدیریت نهادی

- سازماندهی نظام تصمیم گیری در مدیریت توسعه استان، کاهش بخشی‌نگری و ایجاد تعامل سازنده بین دستگاه‌های اجرایی استان از طریق استمرار فعالیت کمیته‌های تخصصی؛
- افزایش تعامل و جلب مشارکت استان‌های همجوار در راستای اهداف آمایش سرزمین کشور؛
- تقویت نقش شوراها و کارگروه‌های تخصصی در سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرا و تسری آن‌ها به سطوح شهرستانی؛
- توسعه نظام آموزشی، پژوهشی و تقویت آموزش فنی و حرفه‌ای متناسب با نیازهای بازار کار؛
- جذب مشارکت بخش خصوصی در دستیابی به دانش، مهارت‌های فنی و تخصصی برای افراد مستعد؛

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه خطوط جاده‌ای مشهد- سرخس، سرخس- چابهار (در محدوده استان خراسان رضوی)؛
- ساماندهی راه‌های ترانزیتی در مسیرهای کریدورهای حمل و نقل؛
- توسعه فرودگاه در شهرستان مه‌ولات، گناباد، سرخس، سبزوار و مشهد؛

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پایرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پایرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان گیلان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

-حفاظت فعال و بهره‌برداری خردمندانه از منابع طبیعی و میراث انسانی منحصر به فرد

-اقتصاد سبز- آبی، پویا، برون‌گرا، صادرات محور، رقابت‌پذیر و جهان- محلی شده

شورایعالی آمایش سرزمین

- توسعه خطوط ریلی در استان در کریدورهای شمالی-جنوبی و شرقی-غربی؛
- توسعه و اتصال شبکه ریلی خواف به هرات؛

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- توسعه شهر جدید بینالود واقع در شهرستان مشهد و شهر جدید گلبهار در شهرستان چناران؛
- ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و حاشیه نشینی در کلانشهر مشهد و شهرهای تربت حیدریه، سبزوار و نیشابور؛
- ساماندهی روستاهای پرجمعیت و مراکز دهستان در شهرستان‌های استان به‌ویژه مناطق مرزی؛

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

با رعایت مفاد نامه وزیر محترم نیرو ۹۸/۴۶۶۹۶/۳۱/۱۰۰ مورخ ۹۸/۱۱/۷ که در ماده ۶ این سند اعمال شده است:

- شهرستان‌های بینالود، چناران و فریمان و همچنین ناحیه برنامه‌ریزی نیشابور در حوزه باغداری؛
- شهرستان‌های نیشابور، چناران و فریمان و ناحیه برنامه‌ریزی تربت جام-تایباد در حوزه زراعت؛
- شهرستان‌های تربت حیدریه، خلیل آباد، شمال شرق شهرستان کاشمر، مه ولات، زاوه و بخش‌هایی از شهرستان رشتخوار با رعایت ملاحظات آبی؛
- شهرستان‌های جوین و جغتای و منطقه ششتمد سبزوار در حوزه باغداری و زراعت؛
- ناحیه سرخس با توجه به منابع آبی موجود و فصلی مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی در پیرامون شهر و شمال شرقی شهرستان، بزنگان و در کنار رودخانه مرزی تجن؛
- ناحیه تربت جام -تایباد دارای قابلیت توسعه فعالیت‌های زراعی و باغی را در محدوده شهرهای تربت جام، نیل شهر، نصر آباد و شهرستان‌های تایباد، باخرز و صالح آباد؛
- ناحیه قوچان و درگز مناسب برای کشت باغی و زراعی؛

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- شهرستان‌های خواف و کاشمر، نواحی برنامه‌ریزی نیشابور و سبزوار و همچنین شهرستان مشهد در حوزه معادن فلزی؛
- شهرستان‌های کاشمر، گناباد، بجستان، تربت حیدریه، مشهد، فریمان، نواحی سبزوار و نیشابور در معادن غیرفلزی (اعم از ساختمانی و صنعتی)؛

- شهرستان مشهد، فیروزه و نیشابور در گوهرسنگ و سنگ‌های قیمتی
- شهرستانهای مشهد، خواف، کاشمر، سبزوار، نیشابور، چناران، سرخس، تربت حیدریه و فریمان در صنایع

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- شهرستان مشهد در ارائه خدمات برتر و خدمات بازرگانی؛
- شهرستان تربت حیدریه در توسعه تبادلات تجاری با امکان توسعه فعالیت‌های مرتبط با تولید، فرآوری و بسته‌بندی زعفران
- شهرستان‌های درگز، قوچان، سرخس، تربت جام و تایباد به دلیل موقعیت مرزی (گمرک و بازارچه)؛

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- مشهد به عنوان مرکز خراسان رضوی به عنوان قطب اصلی گردشگری مذهبی؛
- شهرستان بینالود به عنوان یکی از قطب‌های گردشگری طبیعی؛
- مهمترین پهنه‌های گردشگری شامل مشهد، کلات، گناباد، تربت جام، بینالود، نیشابور و خواف؛
- گردشگری سلامت در شهرستان مشهد؛

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح یک شهر مشهد؛
- سطح دو شهرهای باجگیران، لطف آباد، سرخس و تایباد؛
- سطح سه شهرهای قوچان، نیشابور، سبزوار، تربت حیدریه، تربت جام؛
- سطح چهار شهرهای درگز، چناران، فریمان، کاشمر، خواف، گناباد؛
- سطح پنج شهرهای کلات، نقاب، جغتای، شاندیز، سلطان آباد، داورزن، طرقبه، فیروزه، ملک آباد، صالح آباد، رباط سنگ، دولت آباد، خلیل آباد، بردسکن، نیل شهر، باخرز، فیض آباد، رشتخوار، بجستان، سنگان، کاخک، گلبهار و شادمهر؛
- سطح شش شهرهای نوخندان، چاپشلو، چکنه، شهر زو، رضویه، مزداوند، خرو، درود، قدمگاه، عشق آباد، روداب، ششتمد، فرهادگرد، قلندر آباد، کدکن، ریوش، نصر آباد، بایگ، انابد، کندر، کاریز، مشهد ریزه، یونسی، سلامی، جنگل، نشتیفان، قاسم آباد، بیدخت، سفید سنگ، بار، گلمکان، احمد آباد صولت، همت آباد شهر کهنه، شهرآباد و بینالود؛

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- ارتقاء خدمات اداری، امنیتی و انتظامی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی و سایر خدمات موردی به‌ویژه در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته استان تا حد استاندارد؛
- خدمات تأمین اجتماعی و رفاهی در شهرها و روستاهای مرکزی و پرجمعیت در کنار فراهم‌سازی امنیت برای مردم با توزیع متوازن؛

سازمان فضایی شبکه‌های اصلی زیربنایی

- تقویت زیرساخت‌های حمل و نقل شهرستان تایباد برای توسعه صادرات استان همراه با بازاریابی مناسب محصولات؛
- مسیر ریلی مشهد – چناران – قوچان تا گرگان (محدوده خراسان رضوی)، قوچان – باجگیران تا مرز ترکمنستان، مشهد – فریمان – تربت جام – تایباد– دوغارون و فیض آباد – گناباد تا چابهار (محدوده استان خراسان رضوی)؛

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان خراسان رضوی به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)؛
- برنامه توسعه و گسترش تجارت مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط؛
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز؛
- برنامه رفع موانع کسب و کار، توسعه مرزی پایدار و گسترش روابط فرامرزی؛
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)؛

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع؛
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی؛
- برنامه استقرار صنایع و فعالیت‌های معدنی فناورانه، تخصصی و مبتنی بر مزیت‌های منطقه‌ای؛
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی؛

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب، حامل‌های انرژی و ...)؛
- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته‌های تشویقی توسعه صنایع؛
- برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (شناسایی قابلیت‌های معدنی جدید، جذب فناوری‌های نوین و ...)؛
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی‌های منتج از فعالیتهای صنعتی و معدنی؛
- توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات مورد نیاز توسعه معادن؛

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی؛
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت؛
- برنامه توسعه کشت و صنعت؛
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها، تشکل‌ها و بهره‌برداران کشاورزی؛
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش بنیان؛
- مقابله با بیابان زایی؛
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی؛

آب

- برنامه تامین آب از منابع متعارف و نامتعارف؛
- برنامه بهسازی و توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب؛
- ارتقاء بهره وری آب در بخش‌های مختلف؛
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی، شهری و روستائی؛
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها؛
- برنامه مدیریت تقاضای آب؛
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آبهای سطحی و زیرزمینی؛

محیط زیست و منابع طبیعی

- مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان؛
- برنامه مدیریت و بازیافت پسماند؛

شورایعالی آمایش سرزمین

- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های خشکی؛
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها؛
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست؛
- برنامه آبخیزداری و آبخوانداری؛
- برنامه حفاظت خاک؛

انرژی

- افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی؛
- برنامه تامین انرژی؛
- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر؛
- بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی؛
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز؛

حمل و نقل

- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل؛
- برنامه تجاری‌سازی زیر ساخت‌های حمل و نقل ریلی؛
- برنامه تجاری‌سازی زیر ساخت‌های حمل و نقل هوایی؛
- برنامه ایجاد و حمایت موسسات و پایانه‌های حمل و نقل؛
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر؛
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی؛
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای؛
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی؛
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی؛
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل؛
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل؛

ارتباطات و فناوری اطلاعات

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه توسعه زیرساخت‌های پستی؛
- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات؛
- توسعه زیر ساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات؛
- توسعه فن‌آوری‌های بخش ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات و فعالیتهای مجازی؛

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تاب‌آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها (شهرستانها، شهرها و روستاها)؛
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها (شهری، روستایی)؛
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی و خدماتی در سکونتگاه‌های شهری و روستایی؛
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها (شهری، روستایی)؛

فرهنگ و هنر

- تقویت و حفظ آداب و رسوم و سنن فرهنگی؛

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیتهای گردشگری؛
- برنامه حفظ و احیاء بناها، بافت‌ها و محوطه‌های تاریخی استان؛
- برنامه بهینه سازی و توسعه زیرساخت‌های گردشگری؛
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی؛
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/ مذهبی؛
- برنامه توسعه گردشگری سلامت؛
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی؛

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ظرفیت‌سازی، انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار؛
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه‌ها با مزیت‌های استانی؛
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش عالی؛
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش؛

- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای؛

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی؛
- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی؛
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر؛
- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی؛

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی؛

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی؛

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز امکانات و زیرساخت‌های مورد نیاز در مدیریت بحران؛
- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)؛
- تدوین برنامه جامع مقابله با بحران؛
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فناوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها؛
- برنامه سیاست گذاری، برنامه‌ریزی، هدایت و نظارت بر امور دفاعی و امنیتی؛

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل، جذب و سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها؛
- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی؛
- برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی؛
- برنامه بهبود فضای کسب و کار؛

مدیریت نهادی

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت در استان؛
- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور؛
- برنامه تهیه اسناد، برنامه‌ها، طرح‌ها و مطالعات موردنیاز ارتقاء کیفیت سیستم مدیریت و نظام حکمرانی؛
- برنامه توسعه زیر ساخت های تجاری صادرات محور؛
- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین؛

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان خراسان رضوی

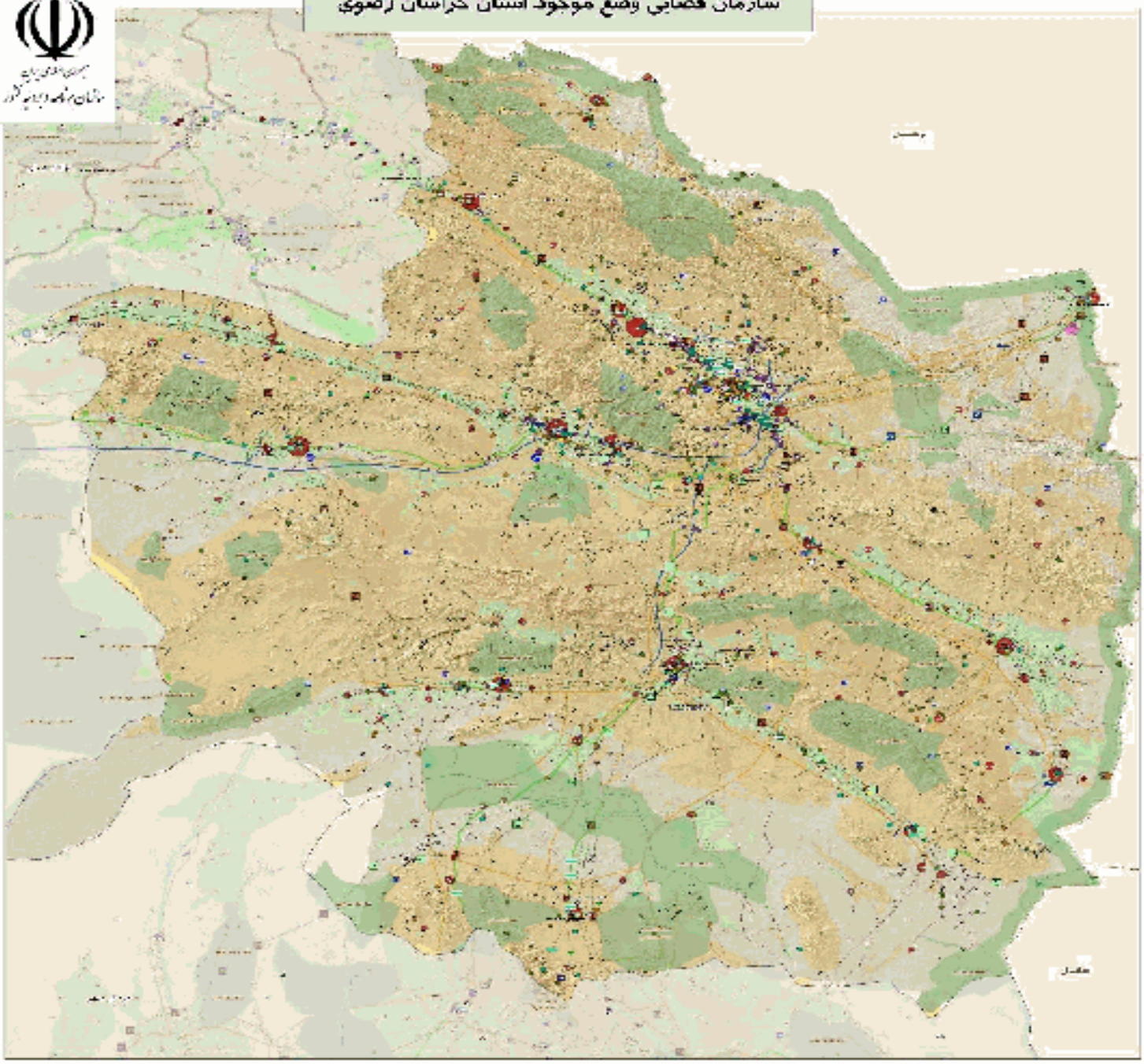

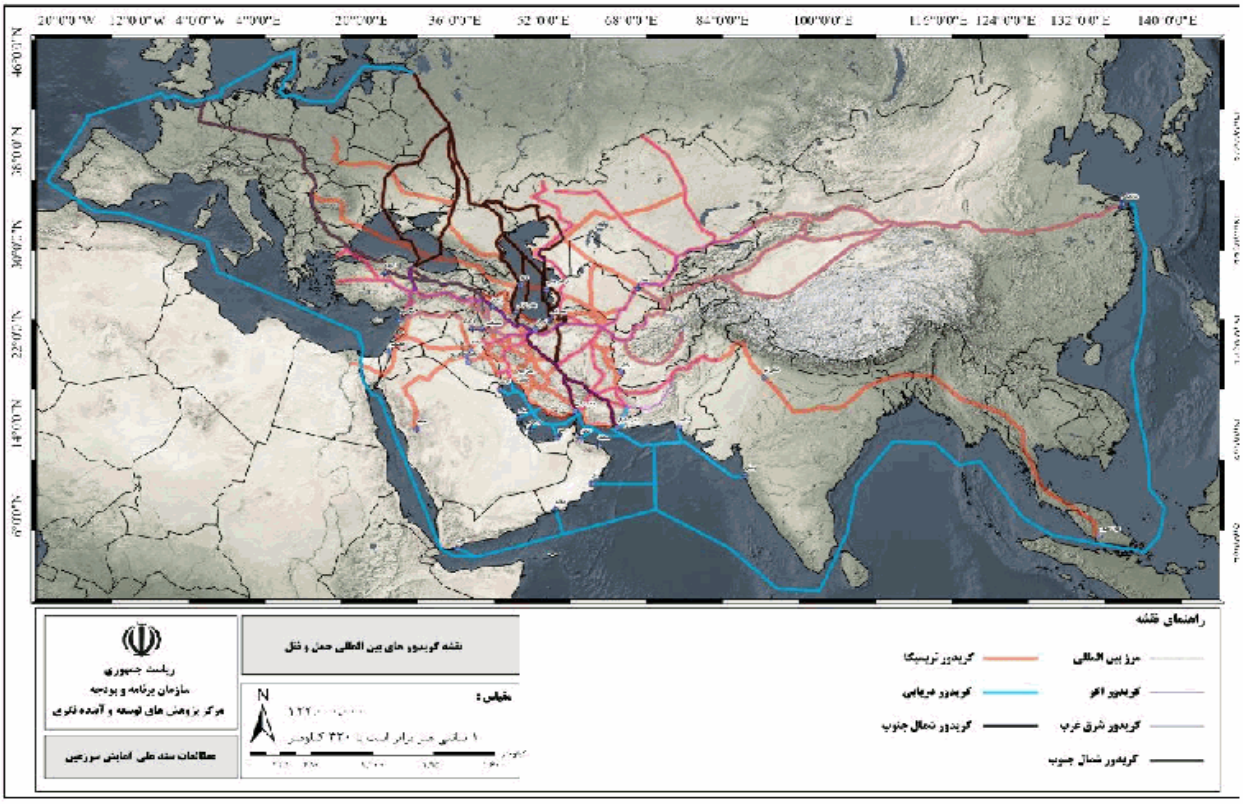

نقشه ۲- موقعیت ایران در مسیر گذرراه‌های بین‌المللی حمل و نقل

۲۵. توسعه، تقویت، تجهیز و بهره برداری بهینه از شبکه مدهای حمل و نقلی ملی منطبق بر گذرراه‌های ترانزیتی منطقه‌ای و جهانی و تمرکز بر ارائه خدمات رقابتی

- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی و دریایی شرقی – غربی در ساحل خلیج فارس و دریای عمان
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب شرق – غرب) در پهنه شرقی کشور
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب شرق – شمال شرق و شمال)
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب شرق – شمال غرب)
- ✓ گذرراه و نقل زمینی (جنوب به شمال) در پهنه مرکزی کشور
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (شمال شرق – غرب و شمال غرب)
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب غرب – شمال) در پهنه غربی کشور
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (شرق – غرب، شمال و شمال غرب)

–تکمیل زنجیره ارزش کارکردی – فضایی بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات

–توسعه اقتصاد پایدار دریا محور و مبتنی بر مزیت‌های فعالیتی و حمل و نقل چندوجهی

–محیط نوآور، قابلیت افزا و برانگیزاننده کارآفرینی و کسب و کار

–گردشگری بوم‌آورد، خلاق و مسئولیت‌پذیر، مبتنی بر هم‌زیستی و هم‌افزایی جوامع محلی و میزبان

–پایداری اجتماعی- فرهنگی (برمبنای عدالت محوری، انسجام بخشی، تنوع طلبی، ارتقای کیفیت زندگی، سطح آزادی و حکومت مداری) برای ایجاد جامعه ای سالم و پرنشاط

–نظام سکونتگاهی ـ فعالیتی متعادل، متوازن و مبتنی بر ظرفیت‌های زیستی و اصول پدافند غیرعامل

–سازمان فضایی ـ کارکردی شبکه‌ای، هم‌افزا، متنوع، یکپارچه و همیارانه

–نظام و محیط نهادی چندکنش گرانه، توسعه گرا و همکارانه

–ارتقای سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

زمینه نقش	وظیفه تخصصی در هر نقش	نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
محیط زیست	احیاء و حفاظت از قلمروهای منحصر بفرد و ارزشمند طبیعی با تاکید بر جنگل‌های هیرکانی و تالاب انزلی	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان
کشاورزی	تولید محصولات استراتژیک، ارگانیک و دارای مزیت رقابتی(همچون برنج، چای، زیتون، فندق، ابریشم، مرکبات، کیوی، بادام زمینی، محصولات گلخانه ای، گیاهان دارویی، گل گاوزبان ، عسل، طیور و انواع آبزیان) با رویکرد تأمین نیاز غذایی داخل و صادرات به بازارهای هدف	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان
صنعت و معدن	تولید محصولات صنعتی با تکنولوژی بالا و نوین(همچون نانو و بیوتکنولوژی، الکترونیک، نساجی، قطعه‌سازی و ساخت تجهیزات حمل و نقل، سلولزی، تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و شیلاتی، دارویی، بازیافت و صنایع دریایی) با رویکرد تأمین داخل و صادرات	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان
میراث فرهنگی و گردشگری	ارایه خدمات گردشگری دانش‌بنیان، طبیعت گرا (سبز) و اجتماع‌محور در مقیاس ملّی (ایران‌گردی) و فراملی (جهانگردی)	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان خراسان رضوی

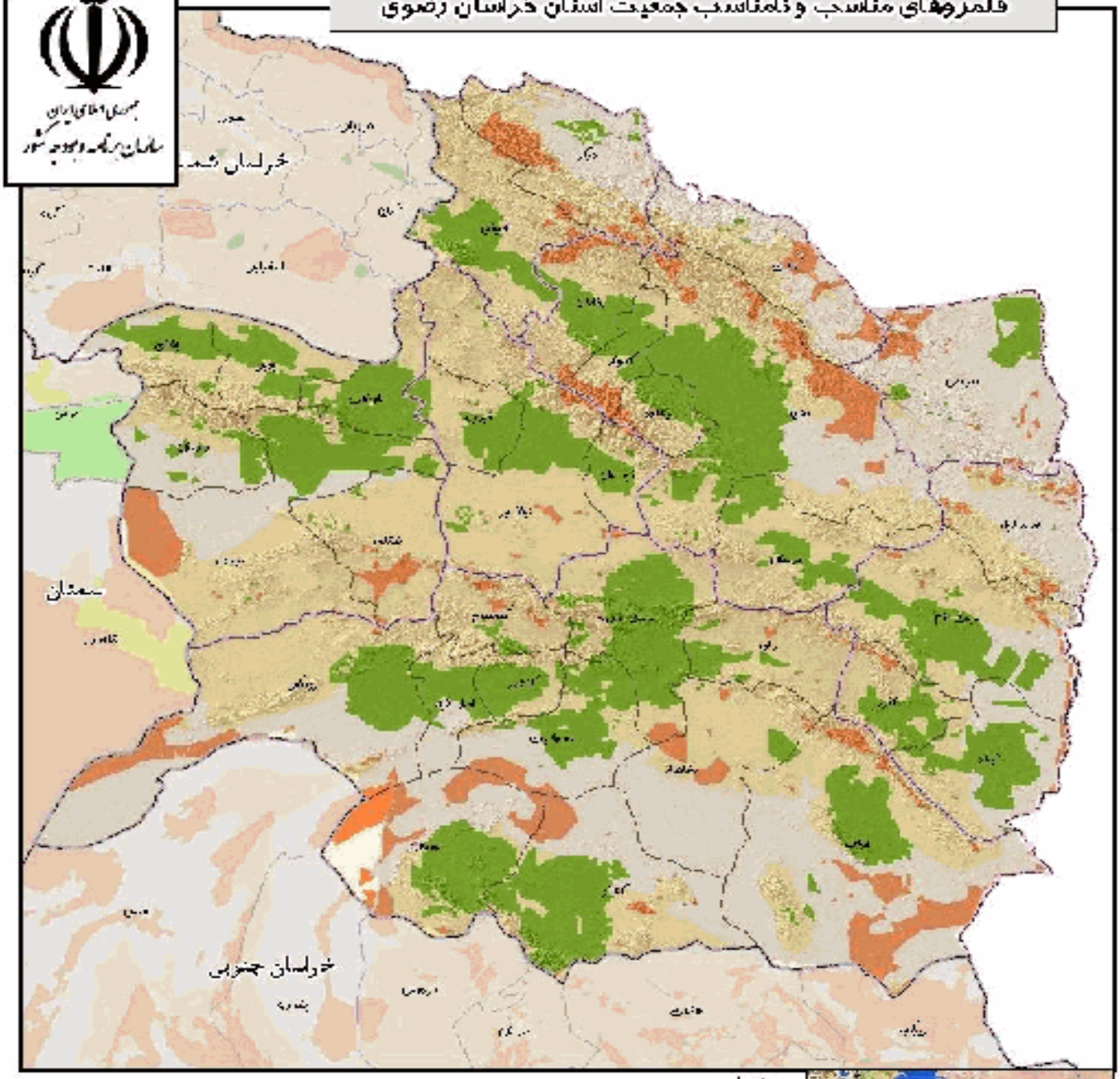

راهنما

پهنه های دارای قابلیت پرگناری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز بخش
- راه اصلی

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان خراسان رضوی

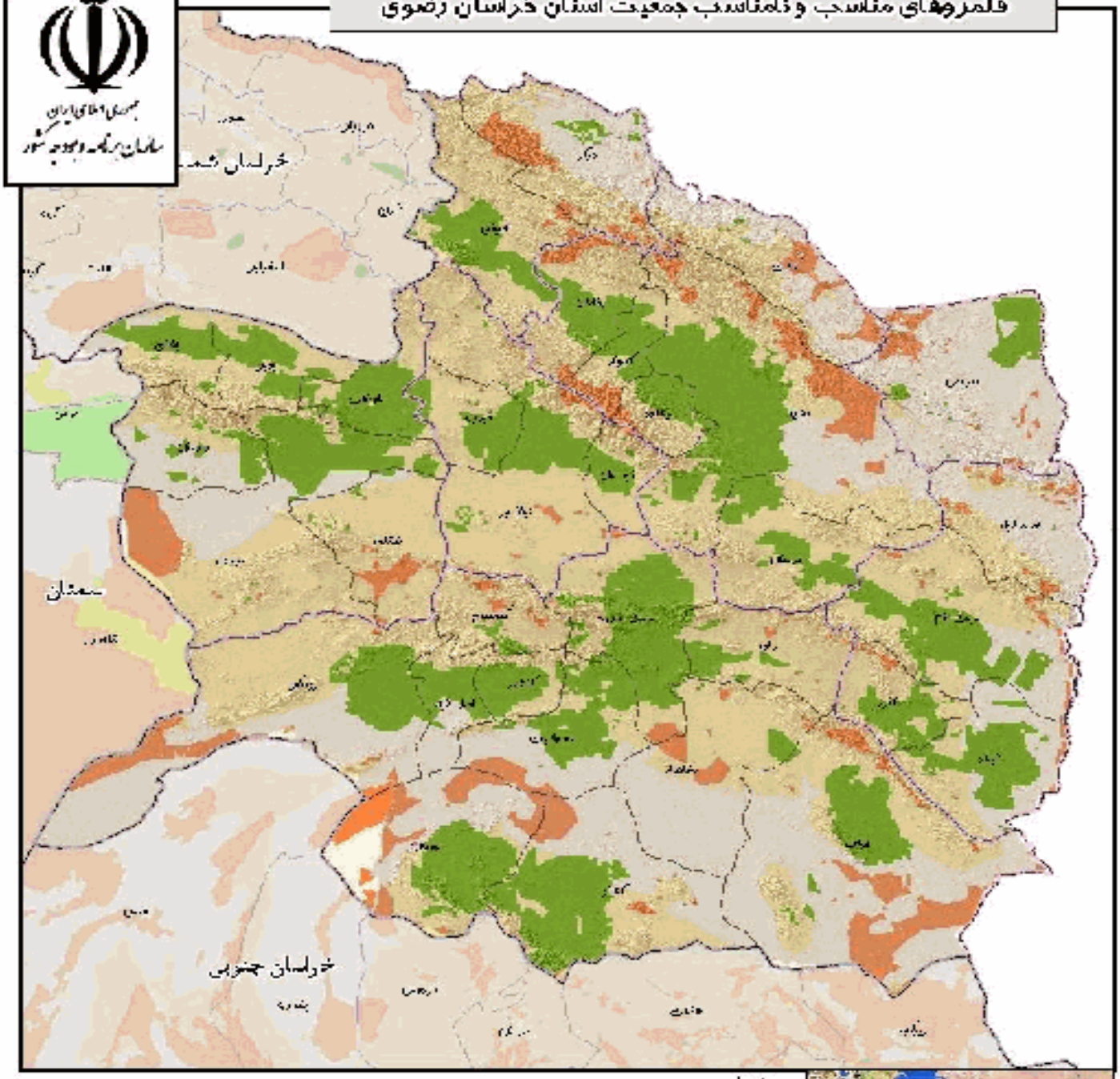

راهنما

پهنه های دارای قابلیت پرگناری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز بخش
- راه اصلی

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان خراسان رضوی

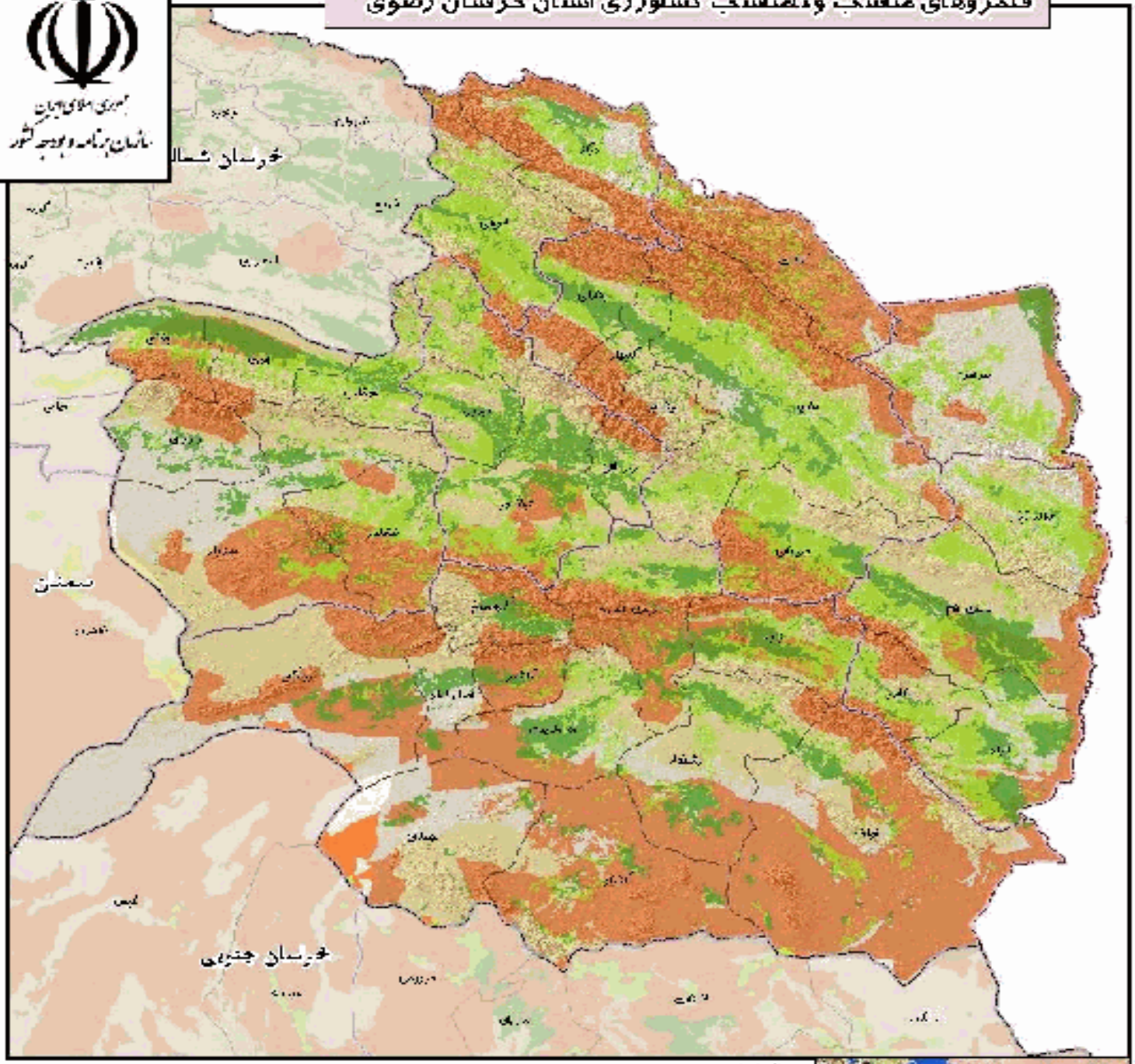

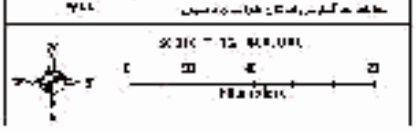

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان خراسان رضوی

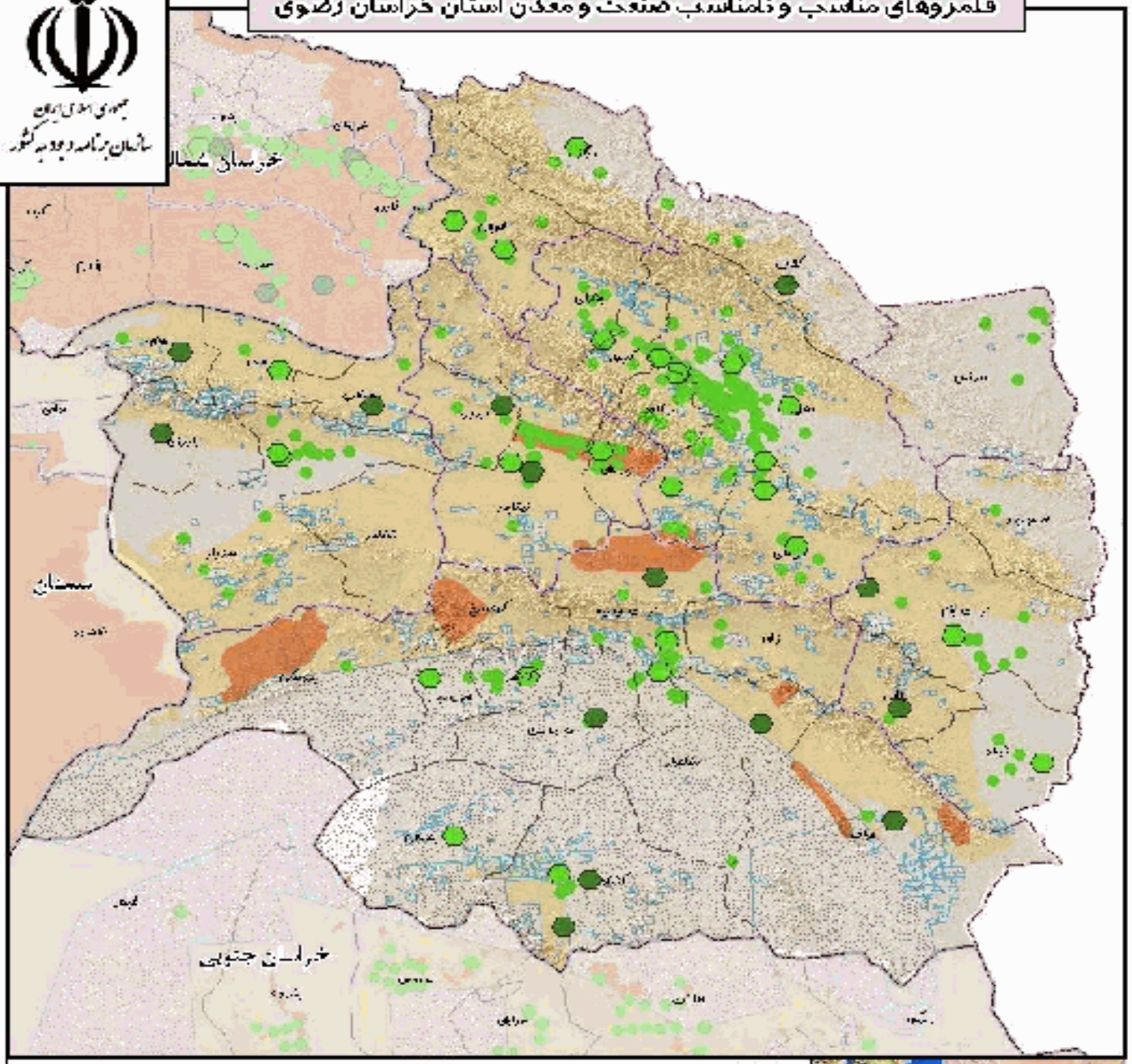

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- مواضع برنامه ریزی
- ناحیه ویژه

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان خراسان رضوی

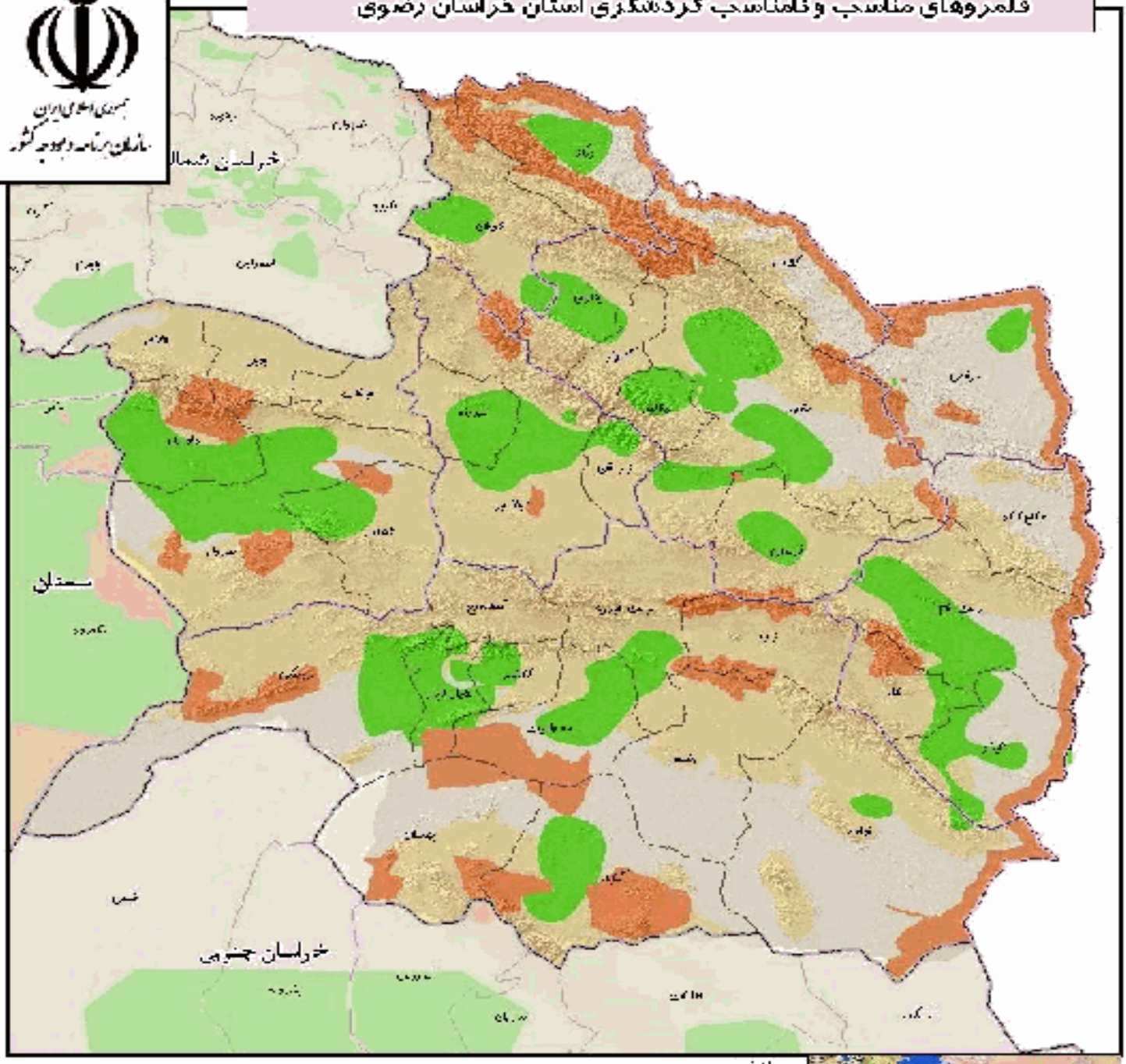

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

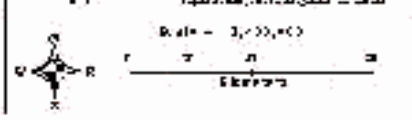

کشاورزی استان در افق طرح استان خراسان رضوی

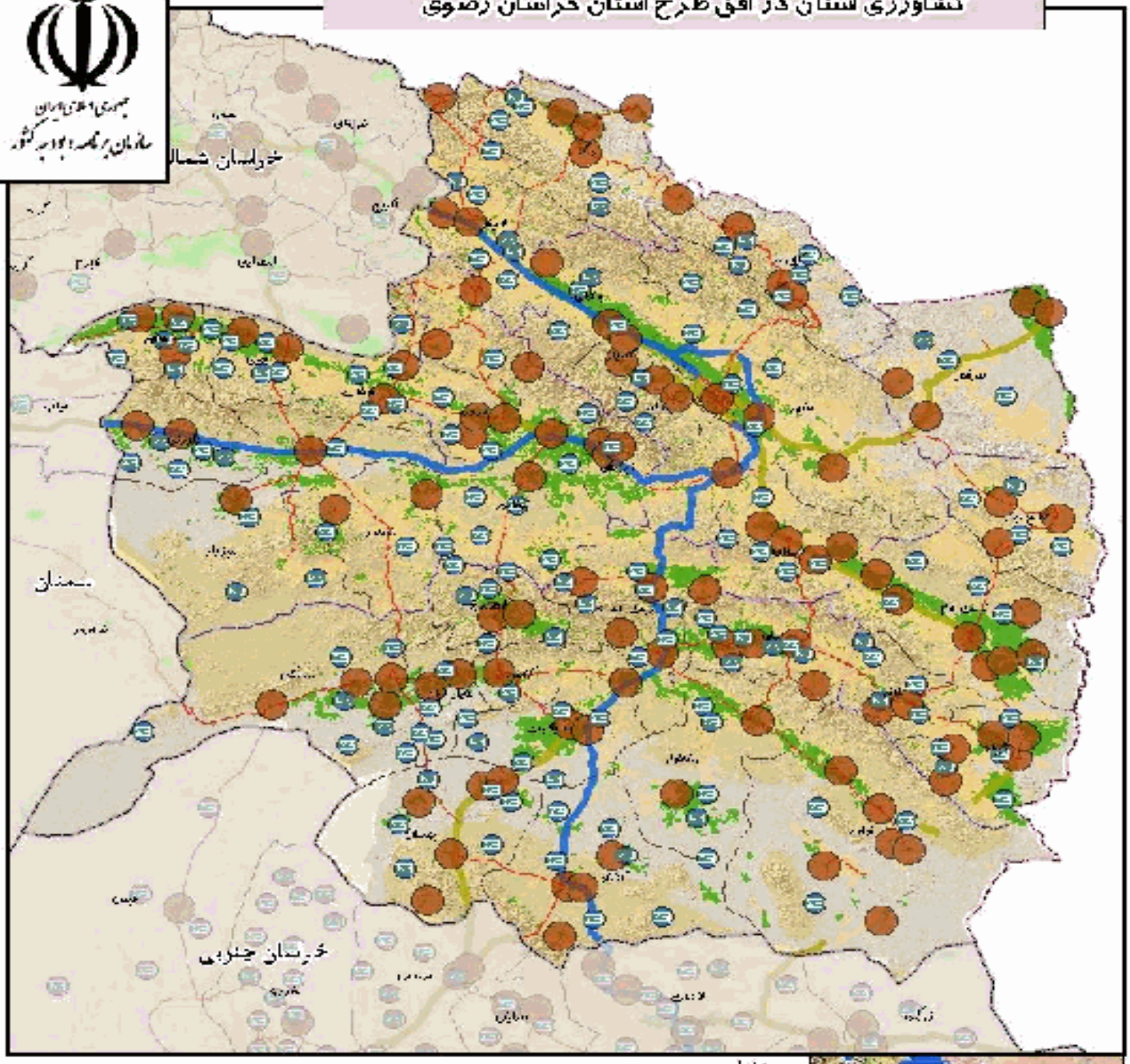

راهنما

خوشه های کشاورزی

وضعیت خوشه ها

تولید

توسعه و تنوع محصول

اشتغال

پهنه های گشتوری

نوع راه

مرز استان

شهرستان

صنعت و معدن در افق طرح استان خراسان رضوی

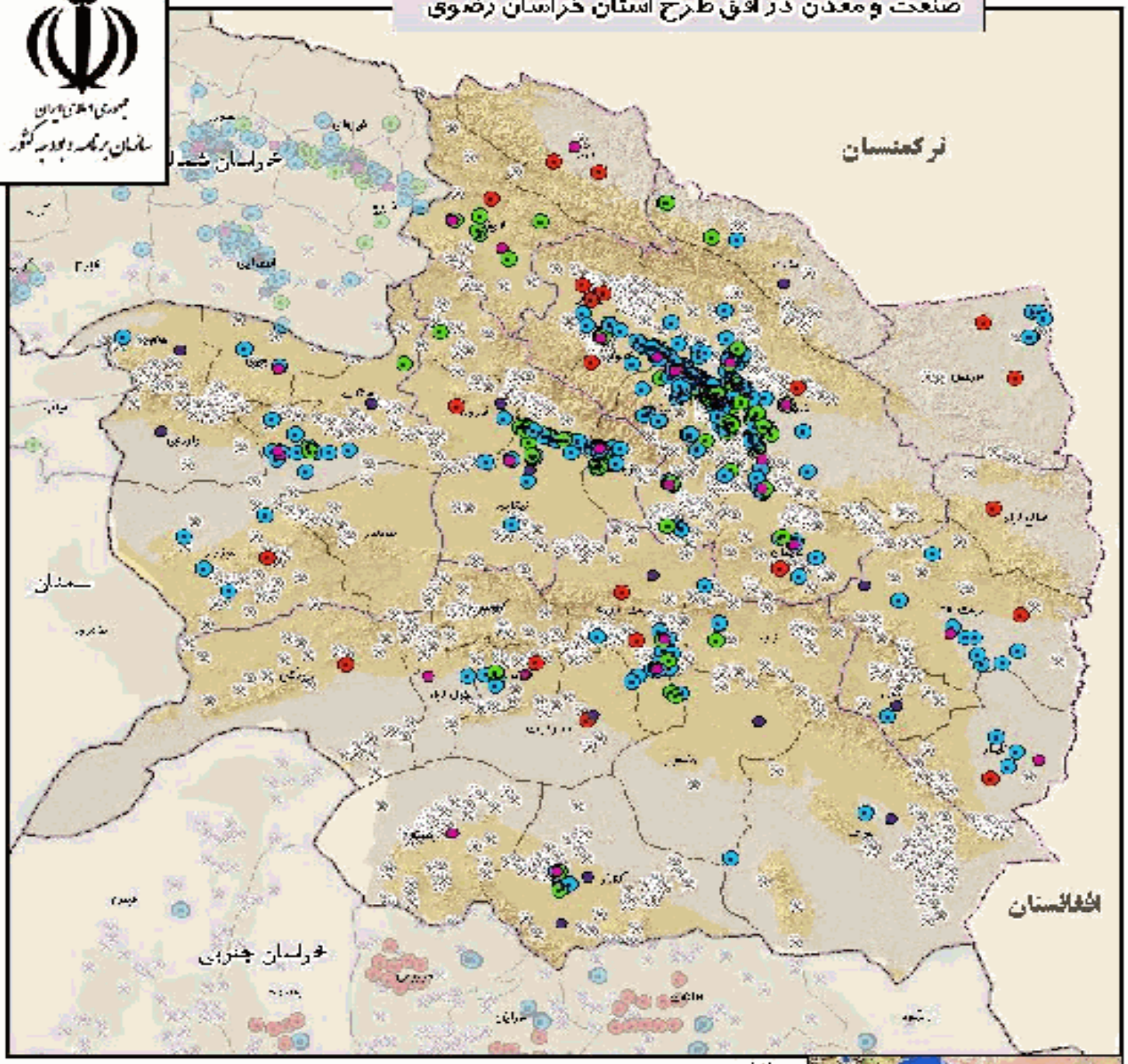

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

معدن

وضعیت

مرزها

استان

شهرستان

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان خراسان رضوی

سطح بندی شهرها در افق استان خراسان رضوی

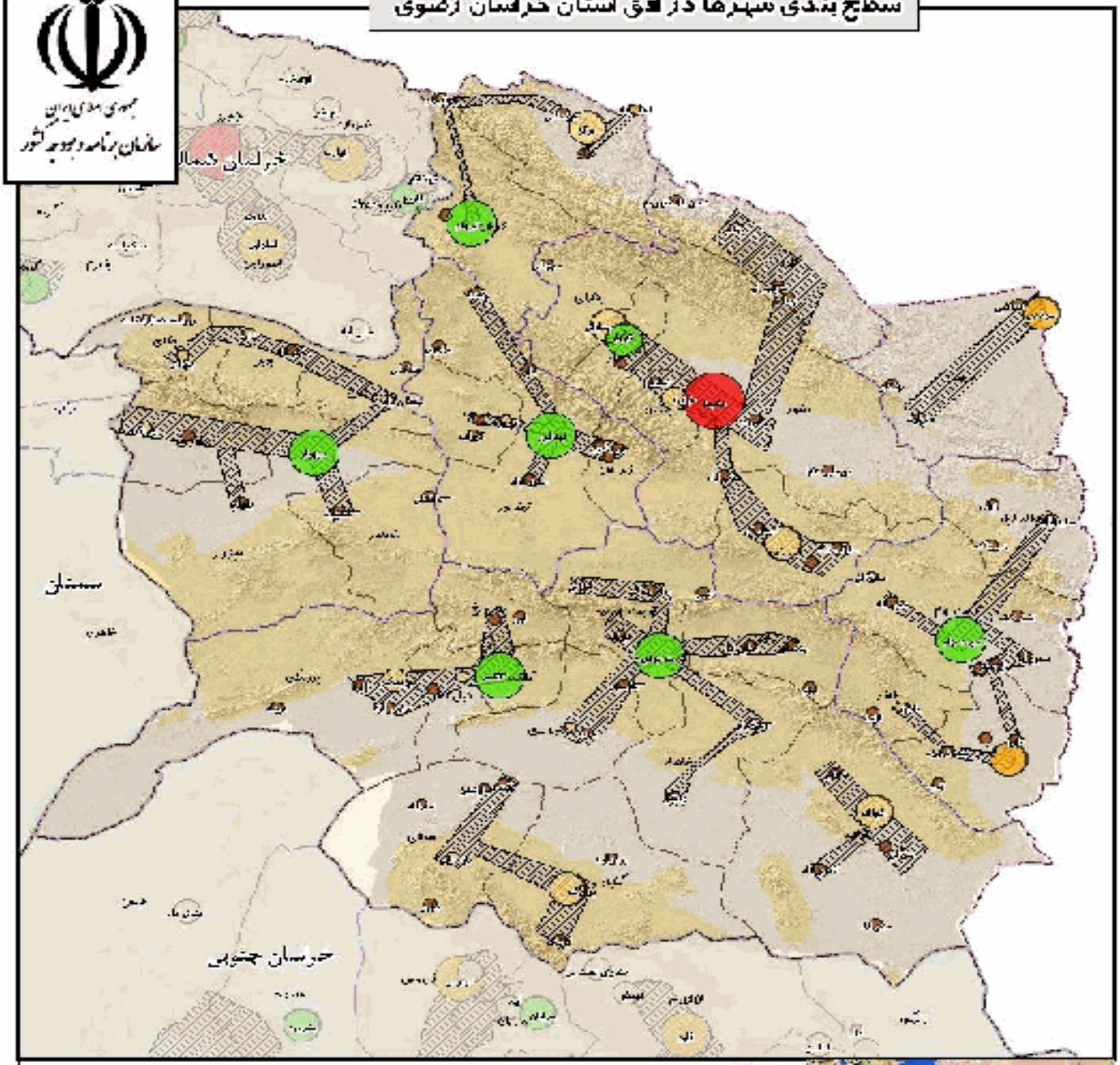

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵

سطح خدمات رسانی شهر

- شهرستان
- مرز استان

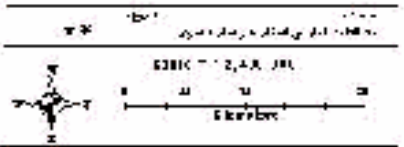

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان خراسان رضوی

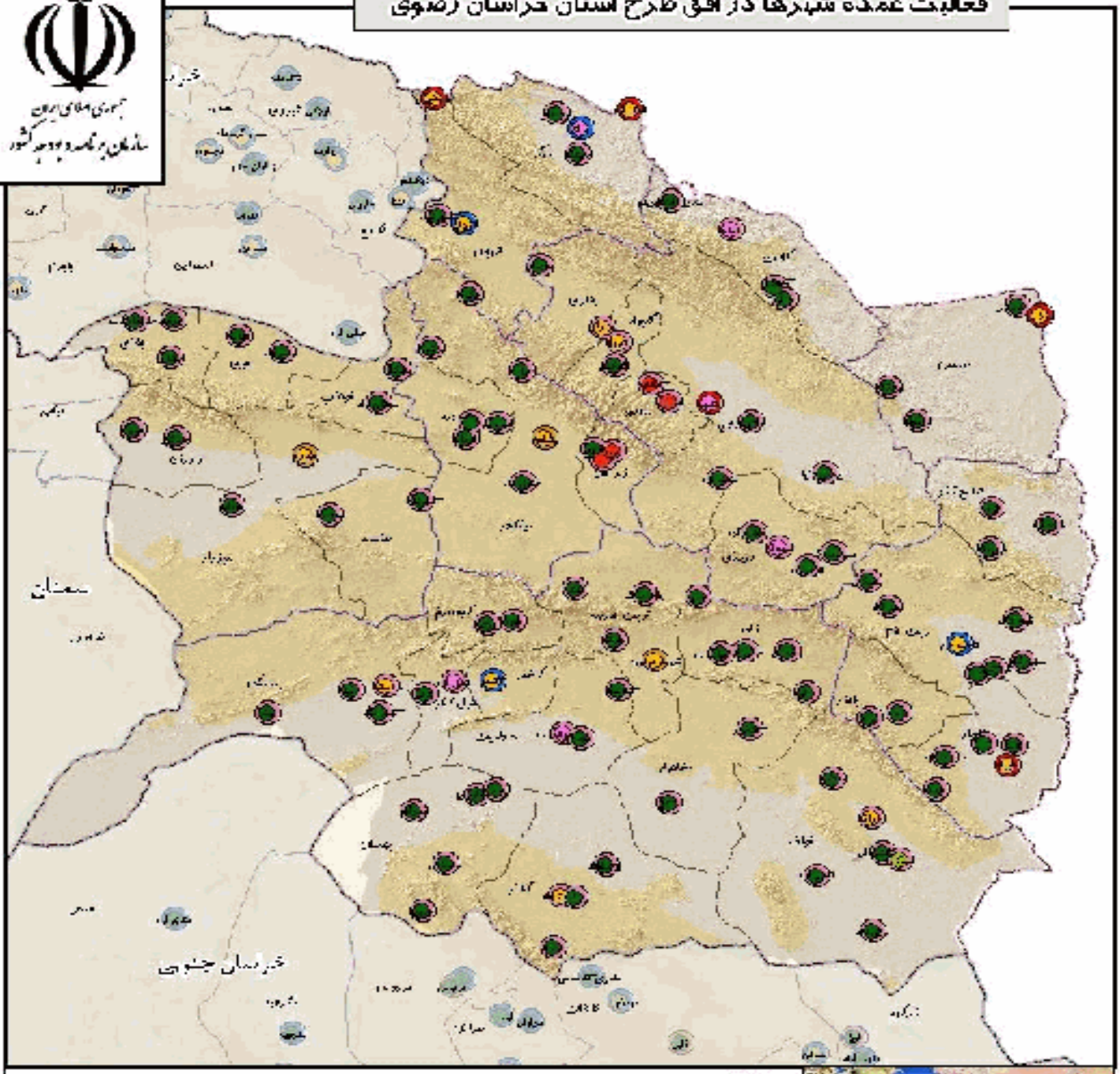

راهنما

شهر

- منطقه ای
- شهرستانی

فعالیت غالب

- فعالیت غالب صنعت
- فعالیت غالب معدن
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری
- چند نقشی

شهر

کارکرد

- استانی
- ناحیه ای

زمینه نقش	وظیفه تخصصی در هر نقش	نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
	قطب گردشگری طبیعی، فرهنگی – تاریخی، دریایی، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) و ورزشی ملی و فراملی با تأکید برمؤلفه‌های شهرخلاق خوراک یونسکو، صنایع دستی، موزه میراث روستایی	
بازرگانی	قطب تجاری، لجستیکی و ترانزیتی کشور در مبادله‌های بازرگانی خارجی با محوریت منطقه آزاد بندر انزلی، منطقه ویژه تجاری مرزی بندر آستارا، منطقه ویژه اقتصادی – کشاورزی، بازرگانی و گردشگری لاهیجان و برخوردار از حمل و نقل چند وجهی حلقه تعاملات اقتصادی ملّی (چابهار– آستارا و سرخس – آستارا) و بین-المللی(نوستراک و تراسیکا) از طریق محور رودبار– رشت – بندرانزلی– آستارا	رشت، بندرانزلی، آستارا، رودبار، لاهیجان
نظام سکونتگاهی	کلان شهررشت، پذیرنده برخی از نقش‌های تهران	رشت
خدمات برتر	ارایه کننده خدمات برتر گمرکی و لجستیکی، واسطه گری های مالی(بانکی و بیمه‌ای)، سلامت(پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی)، خدمات جامع سالمندان و خدمات کسب و کار در مقیاس ملی و فراملی	رشت، بندرانزلی، آستارا، لاهیجان
حمل و نقل و ارتباطات	حلقه اتصال بندر چابهار به آسیای میانه، قفقاز و اروپا (نوستراک) از طریق ارتباطات ریلی، هوایی، جاده‌ای و دریایی ارتباط‌دهنده استان‌های غربی و مرکزی با سواحل دریای خزر و کشورهای آسیای میانه، قفقاز و اروپا قطب ارتباطات و فناوری اطلاعات(مراکز داده و تماس) شمال کشور با کشورهای آسیای میانه، قفقاز و اروپا	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان با محوریت شهرستان‌های رشت، بندر انزلی، آستارا، رودبار
انرژی	مبادله انرژی (برق) با جمهوری‌های قفقاز (آذربایجان ، ارمنستان و گرجستان) تامین بخشی از برق مورد نیاز استان‌های همجوار (زنجان، قزوین، اردبیل، مازندران و آذربایجان شرقی)	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان
پدافند غیرعامل و امنیت ملی	تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

روستاهای مرکزی سطح یک استان خراسان رضوی

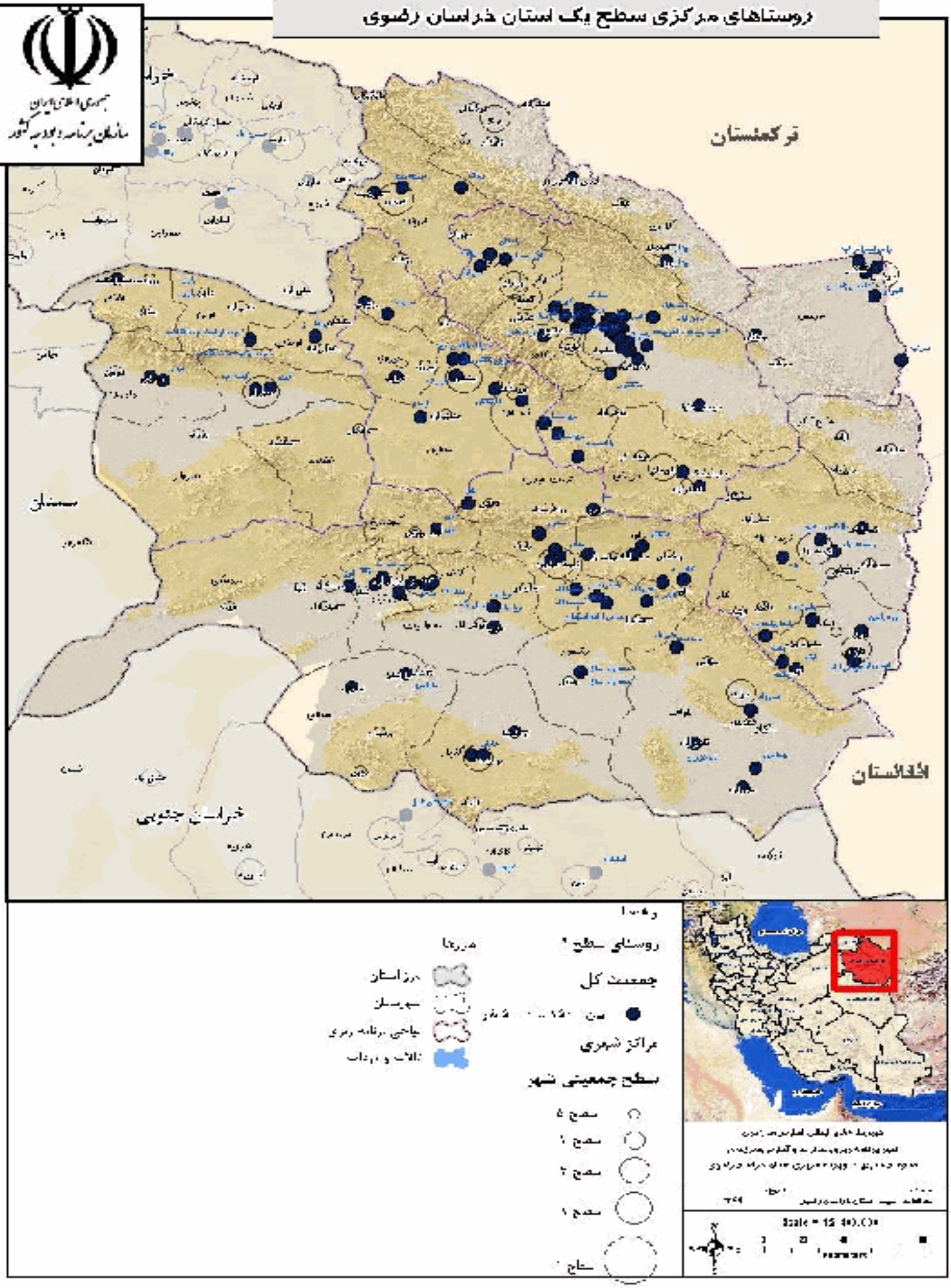

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان خراسان رضوی

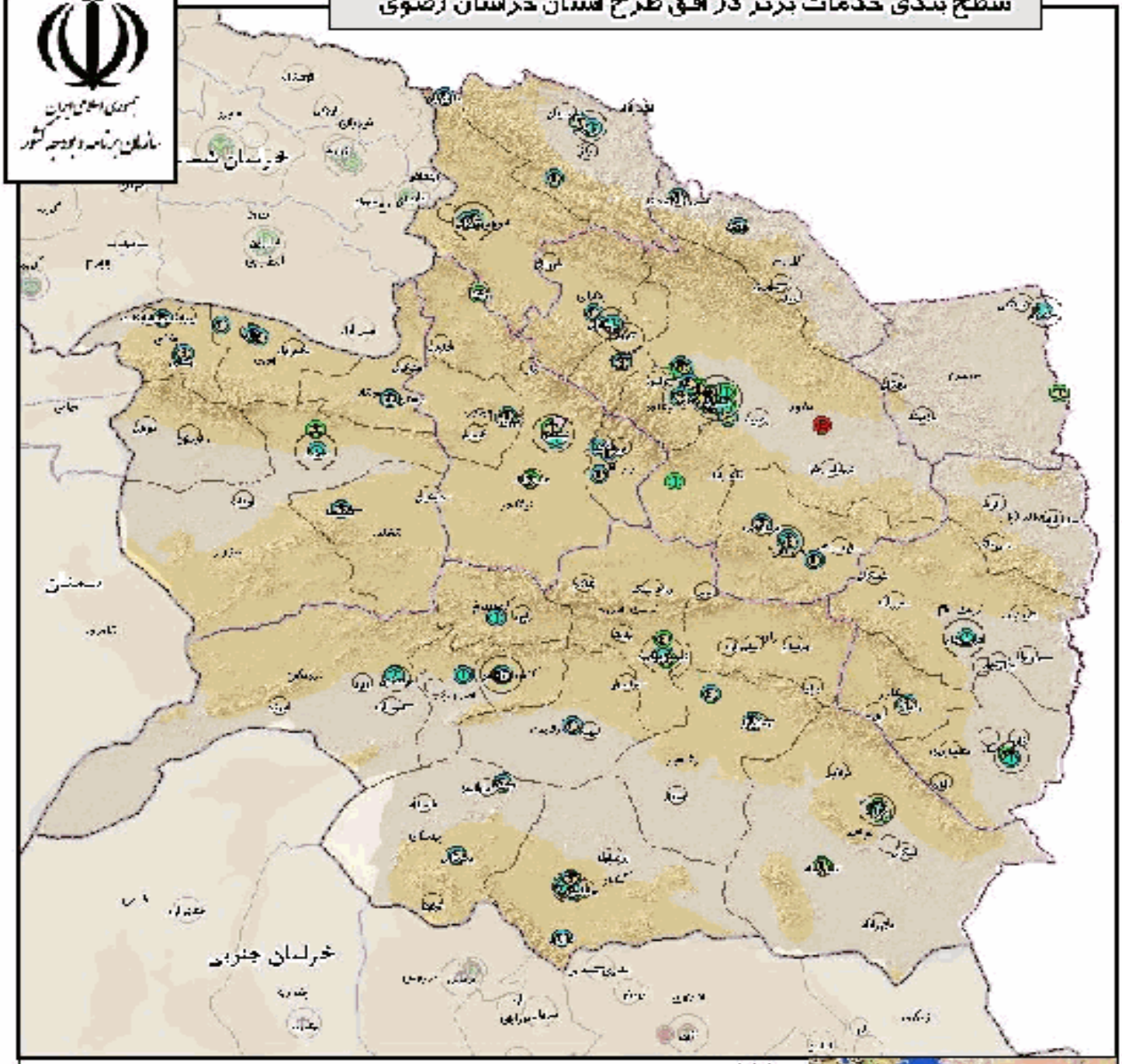

سطح جمعیتی شهر

خدمات برتر

وضعیت

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان خراسان رضوی

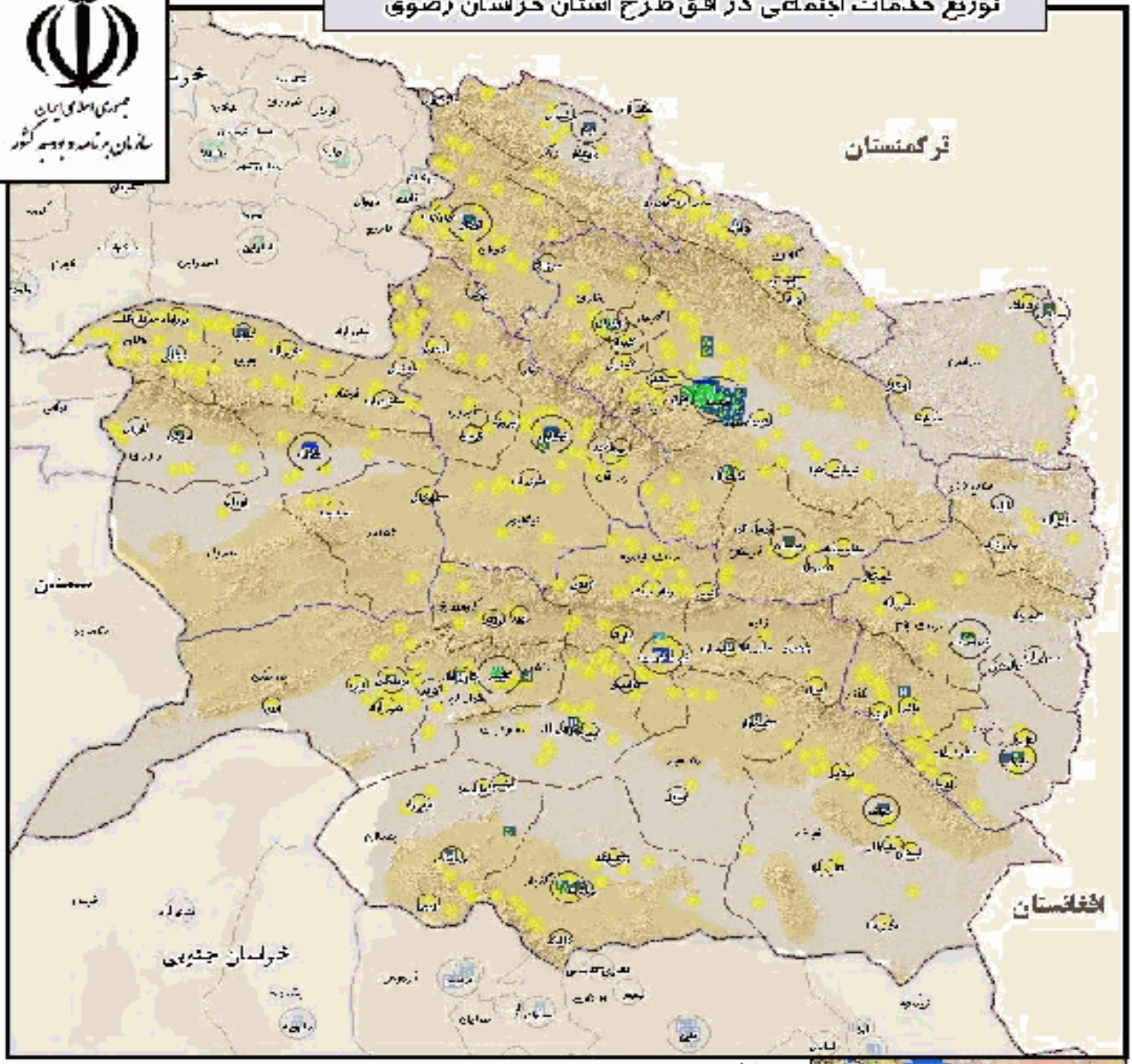

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

پیشدبستان
تصی
ناحیه ای
ناحیه ای
مراکز آموزش عالی
کوگرد، نوع
مراکز فرهنگی
مراکز ورزشی
مرزها

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان خراسان رضوی

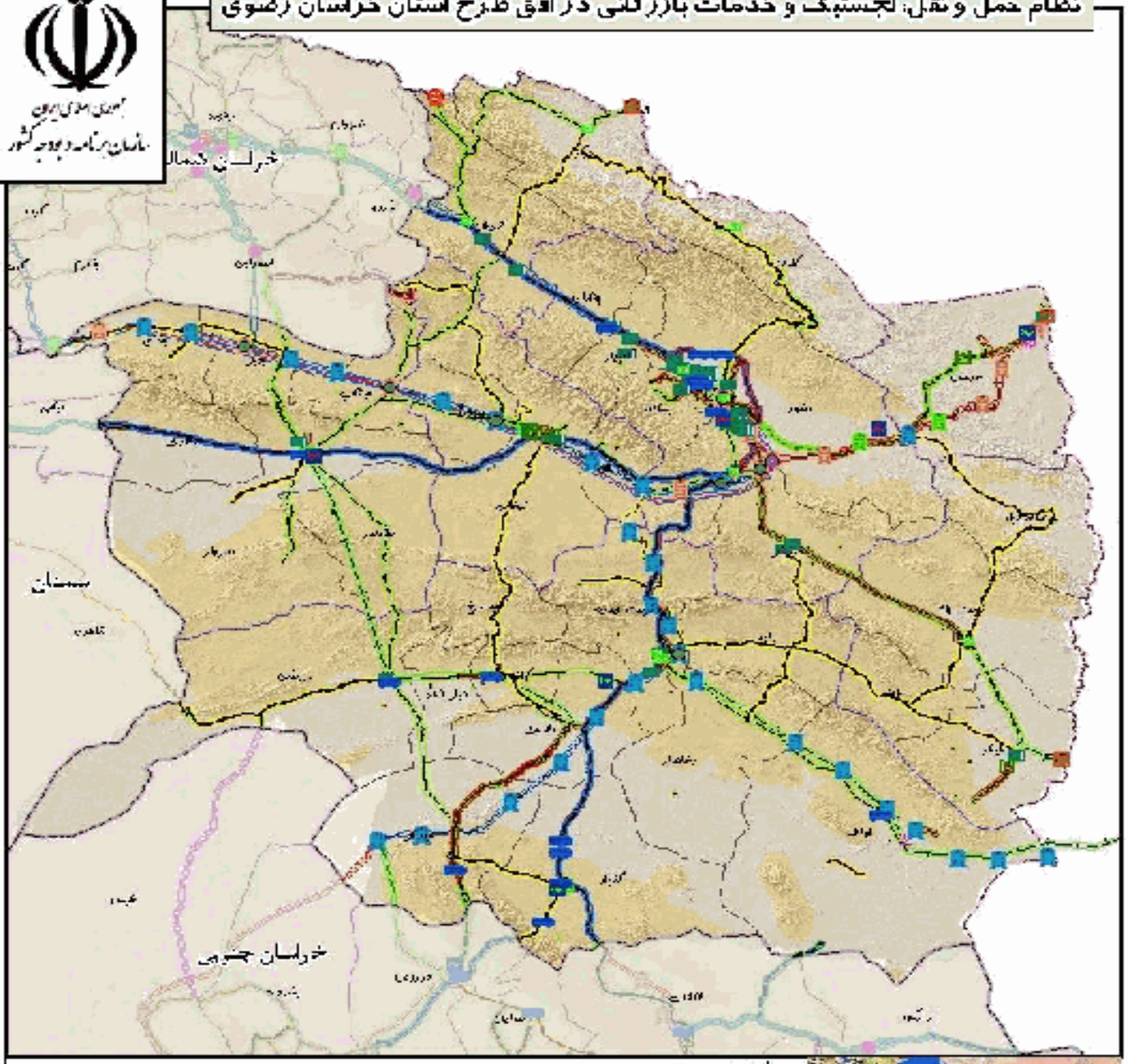

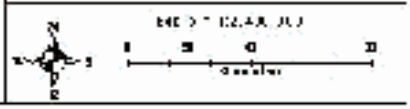

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان خراسان رضوی

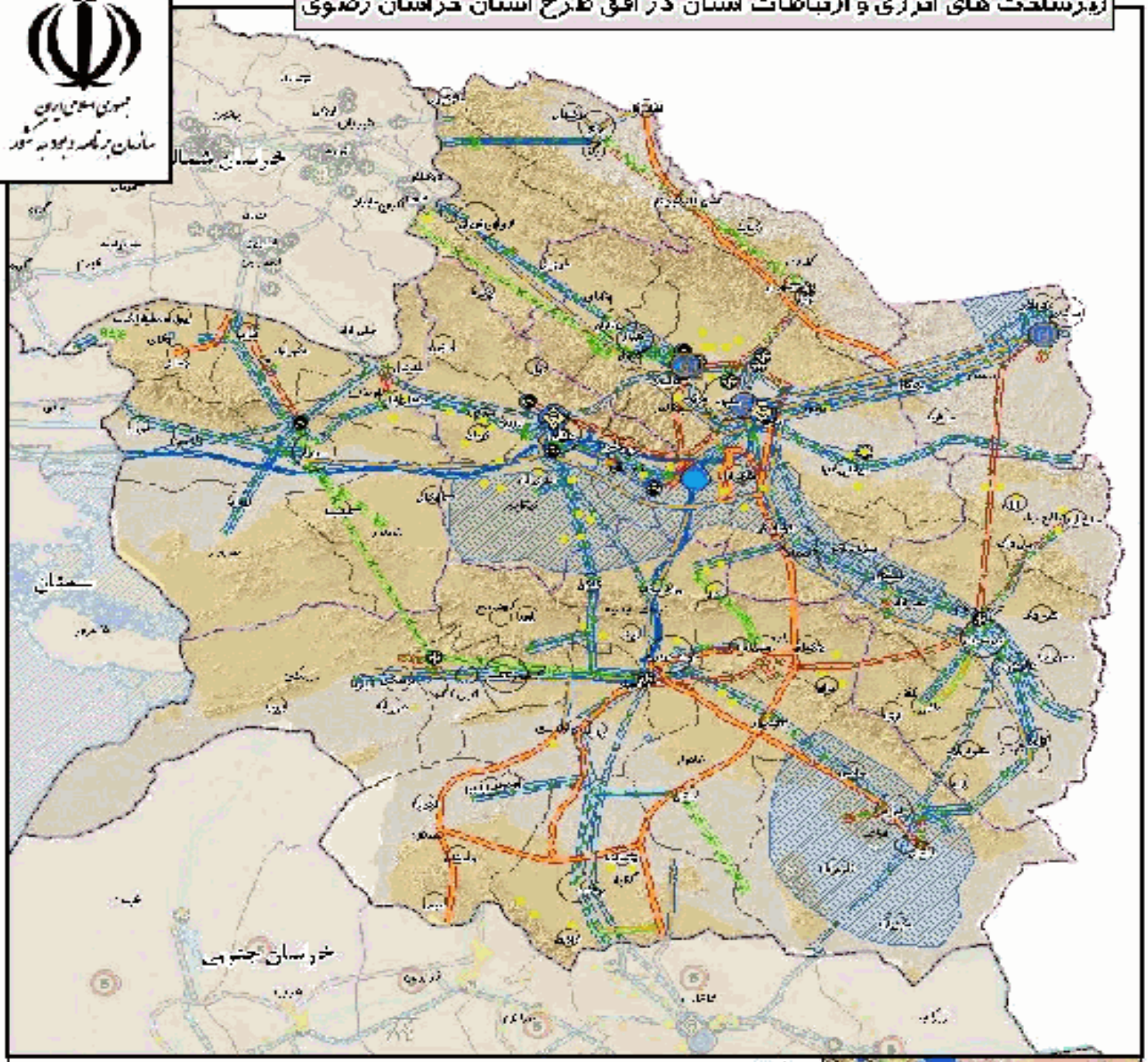

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان خراسان رضوی

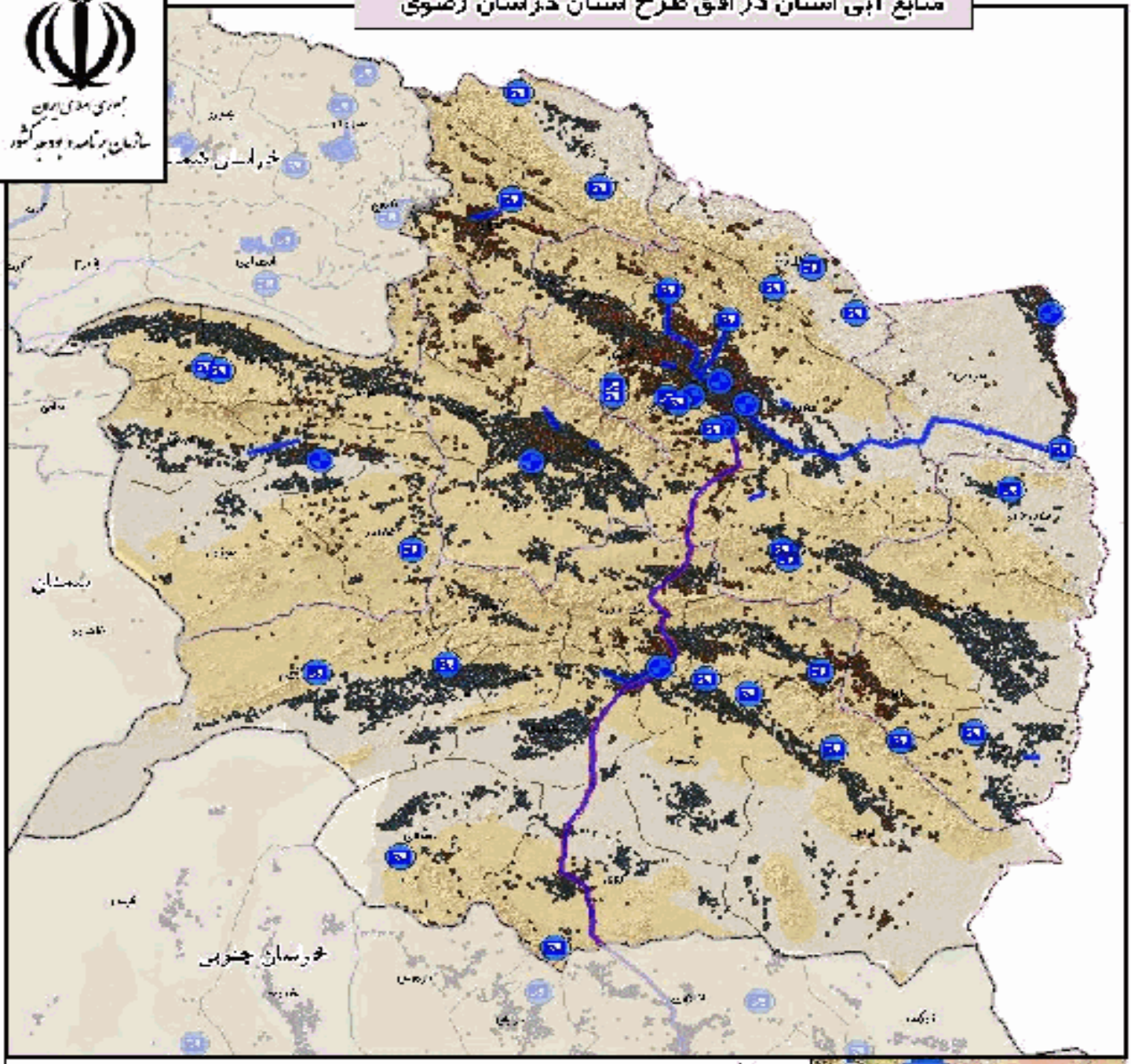

راهنما

سد

موجود

چاه آب

وضعیت نقاط

اتی

توسعه و غیر موجود

موجود

محدوده

شهرستان

وضعیت خطوط

اتی

موجود

سازمان فضایی وضع افق استان خراسان رضوی

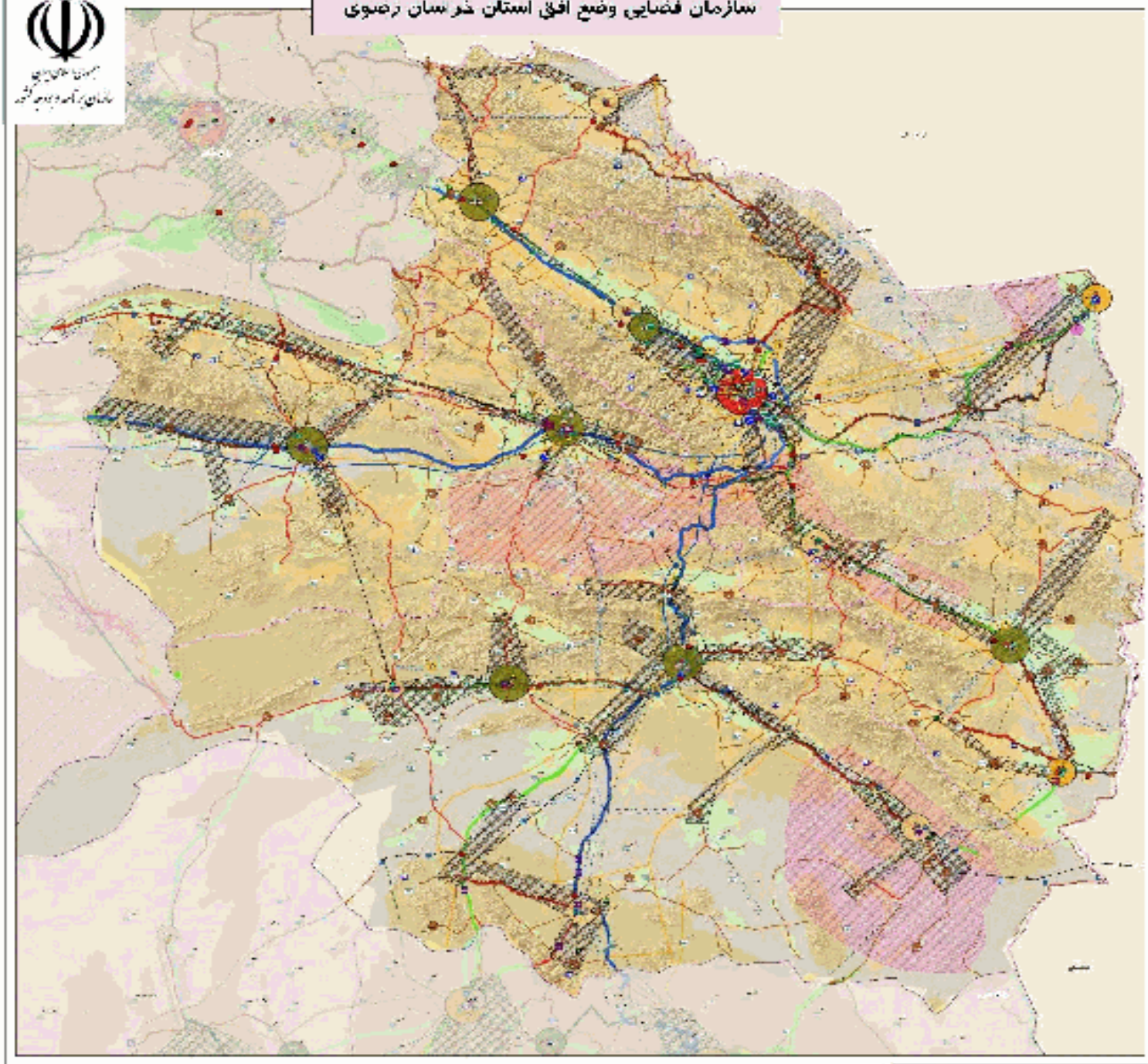

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان خراسان شمالی در افق ۱۴۱۰ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان خراسان شمالی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل

می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲ – سند راهبردی آمایش استان خراسان شمالی به شرح زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- ارتقای نرخ، تنوع و بهره‌وری اشتغال مولد و پایدار؛
- خروج استان از رده بندی استان‌های محروم و فرودست؛
- توسعه ظرفیت‌های نهادی توسعه و برنامه‌پذیری کنشگران اصلی استان؛
- کاهش و پالایش شدت و کیفیت وابستگی فعالیت‌های اقتصادی به منابع طبیعی و اقلیمی؛
- ارتقای پایداری منابع طبیعی بویژه منابع آب و خاک؛
- کنترل و کاهش خطرپذیری پهنه‌های سکونت، فعالیت و ارتباطات در قبال مخاطرات طبیعی؛
- حفظ هویت و یکپارچگی اجتماعی و فرهنگی متنوع استان؛
- ارتقای ارتباط‌پذیری و تقویت نقش مفصلی استان در شبکه حمل و نقل فرامنطقه‌ای؛
- ارتقا و انتقال از توسعه فضایی کریدوری به توسعه فضایی پهنه‌ای؛
- ارتقای عدالت فضایی و بین قلمرویی در فرآیند توسعه استان؛
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- کانون اسب اصیل ترکمن در کشور
- کانون اصلاح نژاد دام در کشور
- تولید و تکمیل زنجیره ارزش نوغانداری
- تولید و تکمیل زنجیره ارزش گیاهان دارویی

زمینه نقش	وظیفه تخصصی در هر نقش	قلمرو/نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
محیط زیست	احیاء و حفاظت از قلمروهای منحصر بفرد و ارزشمند طبیعی با تاکید بر مناطق چهارگانه، مناطق برخوردار از آثار طبیعی ارزشمند و تالاب‌های استان	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان
کشاورزی	تولید محصولات استراتژیک، ارگانیک و دارای مزیت رقابتی(همچون برنج، چای، زیتون، فندق، ابریشم، مرکبات، کیوی، بادام زمینی، محصولات گلخانه ای، گیاهان دارویی، گل گاوزبان، عسل، دام و طیور و انواع آبزیان)	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان
صنعت و معدن	استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و شیلاتی، دارویی، الکترونیک، نساجی، سلولوزی، بازیافت و صنایع دریایی	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان
میراث فرهنگی و گردشگری	محور گردشگری دریایی و ساحلی آستارا- تالش- انزلی/کاسپین - کیاشهر - چاف و چمخاله- رودسر و بنادر و سواحل استان‌های مازندران و گلستان محور گردشگری طبیعی - تاریخی درفک- دیلمان - الموت(گیلان - قزوین) محور گردشگری طبیعی اشکورات(گیلان- مازندران- قزوین) محورهای گردشگری طبیعی اسالم- خلخال و پونل - خلخال (گیلان - زنجان- اردبیل) محور گردشگری طبیعی حیران (گیلان - اردبیل) محور گردشگری طبیعی، فرهنگی و تاریخی فومن- شفت (گیلان - زنجان- اردبیل)	نواحی برنامه‌ریزی چهار- گانه استان
بازرگانی	قطب تجاری، لجستیکی و ترانزیتی شمال کشور در مبادلات بازرگانی داخلی نقش محوری آستارا به عنوان منطقه ویژه تجاری مرزی ایران ـ آذربایجان و برخوردار از ارتباطات ریلی، جاده‌ای و دریایی با کشورهای حوزه قفقاز	رشت، بندر انزلی، تالش، آستارا، رودبار، لاهیجان، رودسر
نظام سکونتگاهی	کلان شهر رشت با حوزه نفوذ وسیع، حجم عظیم فعالیت‌های خدماتی و بازرگانی و مهمترین و بزرگترین کانون جمعیتی در حاشیه جنوبی دریای خزر	رشت
خدمات برتر	ارایه کننده خدمات برتر بازرگانی، سلامت(پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی)، آموزش مهارت‌های حرفه‌ای و آموزش عالی(تامین نیازهای منطقه به ویژه در بخش‌های کشاورزی و گردشگری) در سطح منطقه	نواحی برنامه‌ریزی چهار- گانه استان
حمل و نقل	دروازه ارتباطی استان‌های همجوار و مناطق داخلی کشور با سواحل دریای خزر و کشورهای آسیای میانه و قفقاز	نواحی برنامه‌ریزی چهارگانه استان با محوریت شهرستان‌های رشت، بندر انزلی، آستارا، رودبار

صنعت و معدن

- توسعه معادن باریت، سیلیکات و بوکسیت در شهرستانهای راز و جرگلان، گرمه و جاجرم
- صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات شیمیایی و پتروشیمی در شهرستان بجنورد
- صنایع تبدیلی و تکمیلی ساخت آهن و فولاد اساسی و ذوب فلزات در شهرستان اسفراین
- صنایع تبدیلی و تکمیلی کانی‌های غیر فلزی و صنایع مرتبط با بوکسیت در شهرستانهای گرمه و جاجرم

حمل و نقل

- مفصل ارتباطی شرق به غرب کشور

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- کشاورزی به صورت کشت فشرده در زیر منطقه میانی
- پرورش آبزیان عمدتاً در آبگیرهای طبیعی و منابع آبی موجود
- صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، غذایی و آشامیدنی
- دامپروری صنعتی و نیمه صنعتی

صنعت و معدن

- تولید مواد معدنی در بخش فلزات آهنی و غیر آهنی، مواد معدنی شیمیایی، سنگهای تزئینی و خاک های صنعتی.

بازرگانی

- امکان توسعه بازارچه های مرزی در موقعیت همسایگی ترکمنستان

گردشگری

- قابلیت های گردشگری مرز و عشایری
- برخورداری از امکانات و تاسیسات گردشگری طبیعی
- شهر بجنورد به عنوان مرکز ارائه خدمات گردشگری سلامت

خدمات برتر

- برخورداری از مراکز رشد علم و فناوری در شهرهای مستعد استان، با تاکید بر فناوری‌های نوین نظیر فناوری اطلاعات، بیوتکنولوژی و نانوتکنولوژی.
- شهر بجنورد به عنوان مرکز ارائه خدمات ممتاز در استان با تاکید بر خدمات بازرگانی، مالی، مشاوره‌ای، فنی و مهندسی

حمل ونقل

- مفصل ارتباطی شمال شرق به مرکز و شمال کشور

انرژی

- امکان گسترش انرژی های نو
- کمک به تامین انرژی برق منطقه شمال شرق کشور

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان خراسان شمالی در افق ۱۴۱۰، منطقه‌ای است زیبا و صاحب منزلت که به اتکای دارایی‌های متنوع طبیعی، فرهنگی، موقعیت نسبی ویژه و بهره‌وری بالای متکی به فرهنگ توسعه‌مدار در کشاورزی و صنعت؛ از جوامع محلی و بنیان اقتصادی و نهادی متنوع و پویا برخوردار شده و در قالب مناسبات همگرایانه و همکارانه درون و بین استانی و ایفای نقش حلقه ارتباطی با استان‌های هم‌جوار و به‌ویژه بارگاه حضرت رضا(ع) به توسعه‌یافتگی هم‌تراز متوسط کشور، با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل، دست یافته است. ویژگی-های چشم‌انداز استان به شرح زیر است:

- برخوردار از کشاورزی مکانیزه، بازارگرا و منزلت آفرین؛
- گردشگری طبیعی، فرهنگی و مذهبی؛
- ارتباط پذیری فرامنطقه‌ای؛
- نقش و کارکردهای صنعتی متنوع؛
- فعالیت‌های خدماتی مولد و پشتیبان زیست‌پذیری و همکاری‌های فرااستانی؛
- منابع طبیعی و محیط زیست عجین با نظام‌های زیست و فعالیت؛

- هویت منطقه‌ای و فرهنگی توسعه‌مدار و آینده‌گرا؛
- منزلت اجتماعی و سرمایه اجتماعی بالای بین‌گروهی و بین‌قلمرویی؛
- تنوع فرهنگی و قومی در جامعه منطقه‌ای و اجتماعات محلی استان؛
- ساختار متنوع اقتصادی؛
- اشتغال مولد، پایدار و با درآمدزایی بالا؛
- ظرفیت جذب بالای فناوری و خدمات نوین و دانش‌پایه؛
- توسعه اقتصادی مبتنی بر ترکیب هم افزای عوامل القایی و درونزا؛
- مدیریت مبتنی بر مشارکت و حضور ذینفعان توسعه؛
- انسجام و ثبات ساختاری، رویه ای و محتوایی؛
- ساختار فضایی متعادل و توسعه‌یافتگی در سطح استان و شهرستان‌ها؛
- توسعه فضایی پهنه‌ای و یکپارچه؛
- شبکه شهری هم‌تراز و همکار؛
- مقصد گردشگری طبیعی فرهنگی در مقیاس‌های منطقه‌ای و ملی؛
- مفصل ارتباطی و عملکردی شمال شرق کشور (همکاری و هم افزایی)؛

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- دست‌یابی به شبکه مکانیزه کشاورزی و دامپروری گسترده در پهنه استان خراسان شمالی؛
- تامین بستر مناسب و موثر بر توسعه صنعت گردشگری فرهنگی ـ طبیعی عبوری و مقصدی؛
- بازشناسی سازمان مدیریت کلان اقتصادی با رویکرد اصلاح ساختار شغلی؛
- بازشناسی سازمان اداری و دیوانی با رویکرد باززنده سازی توان بهره‌وری نیروی کار استان؛
- تلاش در راستای بازپراکنش فضایی جمعیت و فعالیت برپایه ساختارهای اقتصادی و خدماتی مولد توسعه؛
- تامین بستر مناسب و موثر بر توسعه صنعت گردشگری فرهنگی ـ طبیعی عبوری و مقصدی؛
- تلاش در راستای بازپراکنش فضایی جمعیت و فعالیت برپایه ساختارهای اقتصادی و خدماتی مولد توسعه؛
- بسترسازی فرهنگی و اقتصادی توسعه زیرساخت‌های کارآفرینی؛

- سازماندهی مدیریتی فنی با هدف زمینه‌سازی و گسترش تولیدات علمی مقابله با مخاطرات طبیعی؛
- انطباق سازمان تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری کلان بر پایه نظام جامع مدیریت بحران؛
- دست‌یابی به شبکه مکانیزه کشاورزی و دامپروری گسترده در پهنه استان خراسان شمالی؛
- بازشناسی سازمان مدیریت کلان اقتصادی با رویکرد اصلاح ساختار شغلی؛
- تلاش در راستای بازپراکنش فضایی جمعیت و فعالیت برپایه ساختارهای اقتصادی و خدماتی مولد توسعه؛

۲-۵- راهبردهای پابرجای استان

- توسعه زیرساختی شبکه حمل و نقل؛
- تدوین چارچوب آموزشی توسعه گرایش‌های تخصصی فعالیت‌ها در استان؛
- دگرگونی ساختار فعالیت‌های صنعتی، توسعه ی صنایع از طریق ارتقای سطح فناوری تولید با اولویت صنایع تبدیلی و تکمیلی با تاکید بر افزایش سهم تولیدات دانش پایه؛
- ارتقای سطح فناوری، ارتقای بهره وری عوامل تولید بخش کشاورزی؛
- تنظیم فرایند توسعه استان برپایه ی ملاحظات محیط زیستی به منظور ارتقای سطح پایداری توسعه از طریق اعمال مدیریت جامع زیست بومی مبتنی بر رویکرد مشارکتی؛
- به کارگیری و ارتقا ظرفیت‌ها و قابلیت‌های خدماتی و گردشگری استان در راستای ارتقای تعاملات فرهنگی؛
- نهادینه کردن‌رویکرد مدیریت عرضه‌و تقاضا و افزایش سطح آگاهی عمومی درمدیریت بهینه مصرف آب؛
- توسعه خدمات بازرگانی نوین و تقویت زیر ساخت‌های مورد نیاز با تاکید بر تمرکز زدایی محوری؛
- تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان، تراکم زدایی از محور مرکزی تقویت نقش شهرهای کوچک و متوسط مستعد؛
- تغییر ساختار و ایجاد زیر ساخت‌های ارتباطی و اطلاعاتی مدرن متناسب با نقش و عملکرد استان؛
- تامین زیر ساخت‌های لازم در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها به منظور جذب سرمایه گذاری؛

۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- پیرامون مسیرهای ارتباطی اصلی و نیز نواحی دارای مزیت برای توسعه سکونتی(شهری و روستایی) و بیشتر در زیرمنطقه میانی

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

- کل پهنه استان به ویژه در زیرمنطقه میانی و منطقه شمالی اراضی پایاب سدهای چندیر، سومبار و منطقه گلول و سرانی

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- زیرمنطقه جنوبی نیز با اولویت فعالیت‌های صنعتی با تأکید بر صنایع با نیاز آبی کم و مصرف بهینه آب

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات گردشگری

- نواحی مستعد و دارای پتانسیل‌ها و عناصر ارزشمند طبیعی و تاریخی هر سه زیرمنطقه شمالی، میانی و جنوبی

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و...)

قلمروهای نامناسب و دارای محدودیت استقرار جمعیت

- پهنه‌های منابع طبیعی (مراتع و جنگل‌ها)
- پهنه‌هایی مناسب برای توسعه فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و گردشگری
- پهنه‌های حساس و دارای ارزش‌های محیط زیستی (پارک‌های ملی، پناه‌گاه‌های حیات وحش، مناطق حفاظت شده و مناطق شکار ممنوع)و آثار طبیعی ملی
- پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد (زلزله‌خیزی، سیل‌خیزی و خشکسالی)

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و معدنی

- پهنه‌های حساس و دارای ارزش‌های محیط زیستی (پارک‌های ملی، پناه‌گاه‌های حیات وحش، مناطق حفاظت شده و مناطق شکار ممنوع)، آثار طبیعی ملی و نیز پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد سیل‌خیزی و خشکسالی.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان خراسان شمالی بشرح زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

اولویت‌های توسعه استان

- تخصص‌گرایی صنعتی و مکانیزاسیون کشاورزی
- تمرکز زدایی کارگاه‌های تولیدی و صنعتی و خدماتی بر پایه پتانسیل‌های موجود
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل
- ارتقاء سطح دسترسی‌پذیری
- توسعه کارگاه‌های تولیدی و صنعتی و خدماتی بر پایه پتانسیل‌های موجود
- ایجاد زیرساخت‌ها و امکانات خدماتی جدید
- تمرکززدایی کارگاه‌های تولیدی و صنعتی و خدماتی بر پایه پتانسیل‌های موجود
- توسعه زیرساخت‌ها و امکانات خدماتی موجود
- ایجاد قطب‌های توسعه‌ای جدید
- توسعه قطب‌های صنعتی و خدماتی موجود وابسته به کشاورزی
- توسعه صنایع وابسته به کشاورزی

تخصص‌های اصلی زیرمناطق سه‌گانه برنامه‌ریزی استان

زیرمنطقه بوم‌گرای شمالی شامل شهرستان راز و جرگلان و قسمت شمالی شهرستان بجنورد و شیروان

- کشاورزی مبتنی بر فعالیت‌های باغداری، دام‌پروری و بهره‌برداری از پتانسیل‌های زنبورداری، کرم ابریشم و گیاهان دارویی

زیرمنطقه توسعه یابنده میانی شامل شهرستاهای مانه و سملقان، فاروج و بخش مرکزی شهرستانهای بجنورد و شیروان

- سطح کیفیت و زیرساخت‌های حمل‌ونقلی و ارتباطی برون‌گرا و تسهیل‌گر روابط فرامنطقه‌ای به همراه انتقال کامل‌تر به کشاورزی مکانیزه و بازارگرا

زیرمنطقه رشدیابنده جنوبی شامل شهرستان های اسفراین، جاجرم و گرمه

- زنجیره و خوشه‌های صنعتی مبتنی بر پتانسیل‌های معدنی و صنایع بزرگ موجود

تخصص‌های اصلی توسعه شهرستان‌ها

کشاورزی

- کشاورزی مکانیزه و بازارگرا در شهرستان‌های راز و جرگلان، مانه و سملقان، فاروج، بجنورد و شیروان.
- صنایع تبدیلی وابسته به دام‌داری و کشاورزی در شهرستان‌های راز و جرگلان، مانه و سملقان، بجنورد و شیروان.
- صنایع تبدیلی وابسته به خشکبار در شهرستان فاروج.
- صنایع تبدیلی و بسته‌بندی محصولات کشاورزی و دامپروری در شهرستان فاروج.

گردشگری

- زیرساخت‌های گردشگری اکوتوریستی و عبوری در شهرستان‌های راز و جرگلان، مانه و سملقان، فاروج، بجنورد، شیروان و اسفراین.

صنعت

- صنایع تبدیلی مرتبط با بوکسیت در شهرستان‌های جاجرم و گرمه.
- صنایع متوسط و کوچک فلزات اساسی در شهرستان‌های جاجرم، گرمه و اسفراین.
- صنایع تبدیلی وابسته به مواد شیمیایی در شهرستان‌های بجنورد و شیروان.

حمل و نقل

- زیرساخت‌های حمل‌ونقل در شهرستان‌های جاجرم، گرمه، بجنورد، شیروان، راز و جرگلان و اسفراین.

خدمات

- خدمات انبارداری، پخش و توزیع کالا شهرستان فاروج.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی و دامپروری

- گسترش زمینه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاهی با هدف ارتقا سطح دانش شاغلین بخش کشاورزی و فعالیت‌های مرتبط.
- آموزش و ترویج روش‌های کشت مدرن با توجه به ساختار شغلی.
- اولویت سرمایه گذاری و توسعه فعالیت‌های کشاورزی مبتنی بر توان اکولوژیک زمین.

صنعت و معدن

- توسعه زیرساخت‌های اطلاعات مکانی و توصیفی توان‌های صنعتی – انسانی در سطح استان.
- گسترش زمینه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاهی مرتبط با صنایع تبدیلی و تکمیلی استان.
- سرمایه گذاری در زمینه رشد کمی و کیفی ماشین آلات صنعتی مدرن موجود در استان.
- بسترسازی مدیریتی و مالی – پولی مناسب با هدف جذب سرمایه گذاری‌های خصوصی در بخش صنعت تبدیلی.
- اختصاص بودجه به شهرستان‌های به منظور بازپراکنش فضایی مراکز صنعتی متناسب با توان‌های محیطی – انسانی موجود در سطح استان.

نظام سکونتگاهی

- شناسایی نوع زیرساخت‌های توسعه‌ای مورد نیاز در هر یک از شهرستان‌ها با توجه به عرصه‌های فعالیت غالب و توان‌های بالقوه و بالفعل آنها.
- سرمایه‌گذاری در زمینه تامین زیرساخت‌های توسعه‌ای متناسب با توان‌های اقتصادی-انسانی موجود در روستاهای مرکزی و شهرهای کوچک.
- ایجاد بستر مناسب منطقه‌ای(شهرستانی) با هدف جذب سرمایه‌های خصوصی در هر یک از بخش‌های اقتصادی توانمند منطقه(شهرستان).
- زمینه‌سازی مدیریتی، مالی و پولی با هدف گسترش کارگاه‌های تولیدی صنعتی و خدماتی در روستاها متناسب با ساختار شغلی مسلط.
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها.
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی با مناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا.
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی.

حمل نقل

- توسعه ارتباطات هوایی و زمینی بین المللی با قابلیت ارائه خدمات فرودگاهی و ریلی.
- تسهیل ترانزیت هوایی و ریلی کالا.

- توسعه زیرساخت‌های پرسرعت جاده‌ای و ریلی.

بازرگانی

- گسترش زمینه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاهی مرتبط با خدمات بازرگانی(صادرات و واردات) با هدف بهره گیری از روش‌های نوین داد و ستد.
- تهیه بانک اطلاعاتی مرتبط با توان‌های موجود(بالقوه و بالفعل) و زیرساخت‌های مورد نیاز خدمات بازرگانی در شهرستان‌های استان.
- توسعه زمینه‌های بهره‌گیری از زیرساخت‌های نوین فناوری اطلاعات در گسترش ارائه خدمات بازرگانی.
- سرمایه‌گذاری اقتصادی در کریدورها ونقاط مرزی ملی و بین المللی.
- تدوین نظام اقدامات مدیریتی اجرایی با هدف تشویق سرمایه‌گذاری خصوصی در زمینه بازرگانی در شهرستان‌های پیرامونی.

استقرار بهینه جمعیت و فعالیت

- تهیه و تکمیل پایگاه اطلاعات مکانی توصیفی عرصه‌های فعالیت در سکونتگاه‌های کوچک با هدف شناسایی توان‌های محیطی-انسانی(در زمینه تولید و خدمات).
- توسعه مراکز آموزشی فنی و حرفه‌ای و کاربردی مرتبط با توان‌های تولیدی خدماتی بومی در سکونتگاه‌های کوچک متوسط استان.
- راه اندازی و توسعه مراکز کارآفرینی در سکونتگاه‌های متوسط استان(شهری و روستایی).
- برنامه‌ریزی رشد زیرساخت‌های کارگاهی صنعتی- خدماتی در سکونتگاه‌های کوچک و متوسط با تاکید بر توان‌های تولیدی و خدماتی بومی.
- تدوین نظام اقدامات مدیریتی در ارتباط با ارتقاء سطح تسهیلات بانکی- خدماتی دولتی به سرمایه‌گذاران خصوصی بومی مناطق محروم استان.

گردشگری

- تهیه و تکمیل زیرساخت اطلاعات مکانی و توصیفی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های گردشگری بومی استان(بازشناسی فرهنگی).

- ارتقا سطح کمی و کیفی زیرساخت‌های کاربردی فناوری اطلاعات(سخت افزار و نرم افزار) در زمینه‌های گردشگری.
- توسعه مراکز آموزشی و رشته‌های علمی – فنی مرتبط با صنعت گردشگری بومی.
- اختصاص بودجه و زمینه سازی مدیریتی با هدف جذب سرمایه‌های خصوصی به منظور حفظ، احیا و توانمندسازی پهنه‌ها و مراکز گردشگری موجود استان.
- توسعه و اصلاح شبکه ارتباطی فرعی منتهی به جاذبه‌های گردشگری استان.

آموزشی

- ایجاد زیرساخت‌های اطلاعاتی و فن آوری آموزشی و پژوهشی در سطح استان.
- بهبود و ارتقا سطح ارتباطی مابین مراکز دانشگاهی و واحدهای صنعتی متوسط از نظر تبادل دانش.
- توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای متناسب با توان‌های تولیدی و پتانسیل‌های انسانی مناطق.
- سرمایه گذاری به منظور توسعه واحدهای کارآفرین و پارک‌های علم و فناوری در استان.

پایداری زیست محیطی

- ایجاد زیرساخت‌های اطلاعاتی و فن آوری آموزشی و پژوهشی در سطح استان.
- بهبود و ارتقا سطح ارتباطی مابین مراکز دانشگاهی و واحدهای صنعتی متوسط از نظر تبادل دانش.
- توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای متناسب با توان‌های تولیدی و پتانسیل‌های انسانی مناطق.
- سرمایه‌گذاری به منظور توسعه واحدهای کارآفرین و پارک‌های علم و فناوری در استان.
- ایجاد زیرساخت اطلاعاتی مکانی جامع از توان‌های منابع آبی موجود، کمبودها و الگوهای مصرف.
- سرمایه‌گذاری آموزشی با هدف ارتقا دانش و آگاهی عمومی و تقویت نقش مردم در استحصال و بهره برداری از منابع.
- تدوین برنامه جامع مقابله با خشکسالی، پیشگیری از سیلاب و بازچرخانی و استفاده از آب‌های غیر متعارف.
- ارتقا بهره‌وری و توجه به ارزش‌های اقتصادی و امنیتی و سیاسی آب در استحصال، عرضه، نگهداری و مصرف آب.

زیرساخت‌های ارتباطی و اطلاعاتی

زمینه نقش	وظیفه تخصصی در هر نقش	قلمرو/نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
انرژی	یکی از مراکز اصلی تولید انرژی‌های نو و تجدید پذیر تامین بخشی از برق مورد نیاز استان‌های همجوار	رودبار، بندرانزلی، تالش، رضوانشهر، آستارا
پدافند غیرعامل و امنیت ملی	نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی	مناطق چهارگانه

۳-۲- چشم‌انداز توسعه استان

گیلان، **استان پیشتاز توسعه سبز ـــ آبی منطقه شمال ایران** به مرکزیت کلان شهر جریان ساز رشت به عنوان بزرگترین شهر شمال ایران است که با تکیه بر سرمایه‌های طبیعی، انسانی و اجتماعی، به شیوه‌ای خردمندانه و مبتنی بر ظرفیت زیستی، در همبستگی با توسعه ملی و با بهره‌مندی از نظام مدیریت یکپارچه و هم‌افزای منطقه‌ای، کیفیت بالای زندگی، بهروزی و نیک‌بختی فردی و اجتماعی را با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل فراهم نموده است.

گیلان با بهره‌گیری از دانش و فناوری روز، محیطی پذیرای خلاقیت و کارآفرینی را به وجود آورده و ضمن استفاده از فرصت‌های گردشگری ارزشمند، مشارکت مردمان خود را در فرآیندهای نوین توسعه فراهم آورده و شیوه‌ای پیشرو برای پاسداری فعال از فرهنگ و پیشینه هویتی این خطه دیرین یافته است.

گیلان با احیای نقش دروازه‌ای خود، نقشی موثر در تعامل با کشورهای آسیای میانه، قفقاز و اروپا ایفا و ضمن بازگشایی کریدورهای اقتصادی و ارتباطی، همچون پلی میان شرق آسیا تا شرق و شمال اروپا عمل می‌کند.

٤-۲- ماموریت‌های توسعه استان

—راهبری تعاملات اقتصادی و بازرگانی با کشورهای آسیای میانه، قفقاز و اروپا

—ایفای نقش فعال در کریدورهای بین‌المللی شمال – جنوب و شرق ـ غرب و بهره‌گیری از مزیت‌های آن‌ها

—مرکزیت مدیریت و پایش الگوی توسعه دریامحور و سبز شمال کشور

—مرکزیت گردشگری طبیعی، فرهنگی – تاریخی، دریایی، سلامت(پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) و ورزشی، فراملی و ملی شمال کشور

—قطب محصولات کشاورزی صادرات‌محور (چای، برنج، زیتون، بادام زمینی، کیوی، فندق، مرکبات، ابریشم، گیاهان دارویی، گل گاوزبان و محصولات گلخانه‌ای)، شیلات و آبزی‌پروری در سطح ملی و فراملی

—مرکز استقرار صنعت پاک و دانش‌بنیان، با فناوری نوین با اولویت صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در مقیاس ملی و منطقه‌ای

- تدوین زیرساخت اطلاعاتی مکانی و توصیفی از مجموع داده‌های مدیریتی و اجرایی سازمان‌ها، نهادها و ادارات استان.
- به روزرسانی پایگاه‌های داده و اطلاعات ملاک عمل مدیران در سطوح کلان و خرد تصمیم گیری.
- به روزرسانی زیرساخت‌های سخت افزاری و نرم افزاری فناوری اطلاعات استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) دسترسی به مسیرهای AH70 و AH78 بزرگراه‌های آسیایی در غرب و شرق استان.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) بزرگ‌راه بجنورد ـ آشخانه ـ آزادشهر.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) بزرگ‌راه بجنورد ـ اسفراین – سبزوار.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) محور اصلی گرمه ـ چمن‌بید.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) محور اصلی میامی ـ گرمه ـ اسفراین.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) محور اصلی راز – شیرین دره – بجنورد.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(جاده‌ای) محور اصلی حصارگرمخان ـ گیفان.
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل محور غرب به شرق(جاده‌ای) محور اصلی اسفراین ـ بام ـ دوغایی (به سمت مشهد).
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل محور شرغ به غرب استان(جاده‌ای) محور اصلی شیروان ـ اسفراین.
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (ریلی) راه‌آهن یک خطه مشهد ـ بجنورد ـ گرگان.
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(ریلی) راه‌آهن آنتن شیروان–بجنورد ـ اسفراین ـ جوین.
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(ریلی) راه‌آهن ایستگاه بجنورد.
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل(هوایی) فرودگاه مرکز استان.
- ایجاد و توسعه زیرساخت های فیبر نوری و دیتا.
- توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی‌های برق حرارتی نیروگاه شیروان.

- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل (راهوندی) پایانه بار بجنورد – شیروان.
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل (راهوندی) گمرگ بجنورد.
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل (راهوندی) منطقه ویژه اقتصادی بجنورد.
- ایجاد زیرساخت انتقال آب ازمنطقه گلول و سرانی به منطقه میانی استان.

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- توسعه سکونتگاه‌های شهری میانی بزرگ (۵۰۰-۲۵۰ هزار نفر جمعیت) بجنورد.
- توسعه سکونتگاه‌های مناطق شهری میانی(۲۵۰-۵۰ هزار نفر جمعیت) شیروان، اسفراین و آشخانه.
- توسعه سکونتگاه‌های مناطق شهری کوچک (۵۰-۲۵ هزار نفر جمعیت) جاجرم، فاروج، راز، گرمه.
- توسعه سکونتگاه‌های مناطق شهری(کمتر از ۱۰ هزار نفر) چناران، صفی‌آباد، حصار گرمخان، سنخواست، شوقان، ایور، درق، قاضی، پیش‌قلعه، آوا، لوجلی، قوشخانه، زیارت، تپکانلو، غلامان و یکه سعود.
- ایجاد و توسعه مناطق شهری و روستایی(کمتر از ۱۰ هزار نفر)، رویین، حسین‌آباد، مایوان.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

هرگونه گسترش اراضی کشاورزی مشتمل بر توسعه اراضی زراعی و توسعه باغات در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سُنتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مصارف کشاورزی می‌باشد.

- توسعه کشت گلخانه‌ای در زیرمنطقه شمالی در حوزه سدهای چندیر و سومبارو سدهای گلول و سرانی (شهرستانهای راز و جرگلان و شیروان)
- ایجاد شهرک کشاورزی و دامپروری در زیارت و غلامان.
- توسعه فعالیت‌های باغداری و دامپروری در زیرمنطقه شمالی(شهرستان راز و جرگلان و بخش های شمالی شهرستان بجنورد و شیروان).
- توسعه فعالیت‌های زنبورداری، کرم ابریشم و گیاهان دارویی در زیرمنطقه شمالی(شهرستان راز و جرگلان و بخش های شمالی شهرستان بجنورد، شیروان و اسفراین).

- توسعه شهرک‌های تخصصی کشاورزی، خدمات حرفه‌ای و تخصصی تولیدکنندگان کشاورزی در زیر منطقه میانی (شهرستان مانه و سملقان، بخش های مرکزی بجنورد و شیروان).

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- توسعه صنایع فلزات اساسی(آلومینا) و صنایع کانی‌های فلزی(بوکسیت) در شهرستان جاجرم.
- ساماندهی زنجیره‌های تامین فولاد در شهرستان اسفراین (با رعایت ملاحظات آبی و تاکید بر شیوه های نوین کم آب بر)
- تکمیل زنجیره صنایع فلزات اساسی(فولاد) در شهرستان اسفراین.
- ایجاد و توسعه صنایع غذایی در ناحیه‌های صنعتی زیارت، پیش‌قلعه، غلامان.
- توسعه صنایع غذایی در شهرستان شیروان و اسفراین.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه منطقه ویژه اقتصادی بجنورد.
- توسعه مراکز خدمات اداری، سیاسی و انتظامی ملی و منطقه‌ای در شهر بجنورد.
- توسعه مراکز خدمات بهداشتی و درمانی بیمارستان فرا استانی و منطقه‌ای در شهر بجنورد و استانی در شهرهای شیروان، اسفراین، آشخانه و جاجرم و بیمارستان ناحیه‌ای در شهرستان‌های راز و فاروج.
- توسعه خدمات فرهنگی و اجتماعی فرا استانی در شهرهای بجنورد، شیروان، اسفراین و ناحیه‌ای در بجنورد، شیروان، اسفراین، آشخانه، راز، غلامان، فاروج و تیتکانلو.
- توسعه مراکز خدمات ورزشی استادیوم ورزشی و مرکز بازی‌های بومی فرااستانی در شهرهای بجنورد، شیروان، اسفراین، آشخانه وسالن سرپوشیده ناحیه‌ای در شهرهای بجنورد، شیروان، اسفراین، آشخانه، جاجرم، گرمه، راز و فاروج.
- توسعه مراکز خدمات آموزش عالی فرااستانی در شهرهای بجنورد و استانی در شهرهای آشخانه، جاجرم، گرمه، راز و فاروج.
- توسعه آموزش و پرورش در مناطق شمالی استانی (شهرستانهای راز و جرگلان)

- توسعه مراکز خدمات تحقیق و توسعه فرااستانی در شهرهای بجنورد، شیروان، اسفراین، آشخانه و استانی جاجرم و گرمه.
- توسعه مراکز خدمات مالی و حرفه‌ای فرااستانی و استانی در شهرهای بجنورد، شیروان، اسفراین- استانی و ناحیه ای در شهرهای آشخانه، جاجرم وگرمه و ناحیه ای در شهرهای راز و فاروج.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری تاریخی و فرهنگی در شهرستان های بجنورد، اسفراین، جاجرم و شیروان.
- گردشگری طبیعی(بوم‌گردی) در شهرستان های بجنورد، اسفراین، جاجرم، شیروان و مانه و سملقان شامل چشمه‌های بش قارداش و بابامان، غارهای پوستین‌دوز، سلیمان، انوشیروان، گنج‌کوه، بیدک، سیدصادق، عبادتگاه، کافرقلعه، کنه‌گرم، دستکند هنانه، آرمادلو، ییجت (معصوم)، پرقیستان، ییلاق‌های زوارم، گلیان، اوغاز، گلیل و مناطق نمونه گردشگری زوارم، روپین، اسپیدان، خسرویه، درکش، قلعه‌زو، آب‌گرم ایوب پیامبر(ص).
- گردشگری عشایری کرمانج (در زیرمنطقه شمالی) و ترکمن (در راز و جرگلان و شیروان)
- گردشگری سلامت و توریسم درمانی در شهرستان بجنورد

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری

- سطح اول شهر بجنورد.
- سطح دوم مناطق شهری شیروان، اسفراین و آشخانه.
- سطح سوم مناطق شهری جاجرم، فاروج، راز و گرمه.
- سطح چهارم مناطق شهری چناران، صفی‌آباد، حصار گرمخان، سنخواست، شوقان، ایور، درق، قاضی، پیش‌قلعه، آوا، لوجلی، قوشخانه، زیارت، تیتکانلو، یکه سعود و مناطق شهری و روستایی غلامان، روپین، حسین‌آباد و مایوان.

سلسله مراتب نظام سکونتگاه‌های روستایی

- سطح یک ۸ منظومه‌های روستایی.
- سطح دو ۴۱ مجموعه‌های روستایی.

- سطح سه ۱۳۴ حوزه‌های روستایی.
- ۸ آبادی مستقل.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

خدمات درمانی

- ایجاد بیمارستان منطقه‌ای(استانی) درآشخانه – جاجرم.
- ایجاد بیمارستان ناحیه‌ای در راز، غلامان و فاروج.

خدمات فرهنگی، اجتماعی و ورزشی

- توسعه استانی خدمات فرهنگی و اجتماعی (شامل فرهنگسرا و...) بجنورد ـ شیروان ـ اسفراین.
- توسعه ناحیه‌ای خدمات فرهنگی و اجتماعی بجنورد ـ شیروان ـ اسفراین ـ آشخانه، جاجرم ـ گرمه، فاروج ـ تیتکانلو.
- ایجاد ناحیه‌ای خدمات فرهنگی و اجتماعی راز ـ غلامان.
- توسعه استادیوم ورزشی (فرااستانی) بجنورد ـ شیروان ـ اسفراین ـ آشخانه.
- توسعه مرکز بازی‌های بومی (فرااستانی) بجنورد ـ شیروان ـ اسفراین ـ آشخانه.
- توسعه سالن سرپوشیده ورزشی ناحیه‌ای بجنورد ـ شیروان ـ اسفراین ـ آشخانه و جاجرم ـ گرمه.
- ایجاد سالن سرپوشیده ورزشی ناحیه‌ای راز و فاروج ـ تیتکانلو.

خدمات آموزش عالی

- توسعه مراکز آموزش عالی استانی در راز و جرگلان و فاروج.

سازمان فضایی شبکه‌های اصلی زیربنایی

حمل و نقل زمینی

- بزرگراه بجنورد ـ شیروان ـ فاروج ـ مشهد، بجنورد ـ آشخانه ـ آزادشهر، بجنورد ـ اسفراین، آشخانه ـ مراوه‌تپه– نوکنده.
- محور اصلی اسفراین ـ سبزوار، اصلی بجنورد ـ شوقان ـ چمن‌بید، گرمه ـ چمن‌بید، میامی ـ گرمه ـ اسفراین، شیروان ـ قوشخانه ـ رباط، آشخانه ـ پیش‌قلعه ـ راز، حصارگرمخان ـ گیفان، آشخانه ـ مراوه‌تپه ـ نوکنده،

اسفراین ـ بام ـ دوغایی (به سمت مشهد)، بام ـ فاروج، شیروان ـ اسفراین، لوجلی ـ باجگیران، راز ـ غلامان ـ گیفان ـ رباط، راز ـ یکه‌سعود ـ بچه‌دره.

حمل و نقل ریلی

- راه‌آهن یک خطه مشهد ـ بجنورد ـ گرگان، آنتن شیروان – بجنورد ـ اسفراین ـ جوین.

حمل و نقل هوایی

- توسعه فرودگاه مرکز استان.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان خراسان شمالی به قرار زیر است:

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع.
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب و...).
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی.
- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و...).
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی.
- اجرای طرح بازسازی و نوسازی بنگاه‌های صنعتی و صنوف تولیدی .

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت.
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور.
- توسعه پرورش زنبورداری.
- توسعه کشت گلخانه‌ای.
- صادرات محصولات کشاورزی.
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت استان.
- برنامه توسعه کشت و صنعت.
- برنامه تولید محصولات فناورانه و توسعه فعالیت‌های کشاورزی دانش بنیان.

- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی.
- برنامه حمایت از پرورش اسب اصیل ترکمن

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف.

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه حفاظت و بهره برداری پایدار از زیست بوم‌های خشکی.
- برنامه احیاء و صیانت پایدار از مراتع و جنگلها.
- برنامه مدیریت و بازیافت پسماند.
- برنامه آبخیزداری و آبخوانداری.
- برنامه حفاظت خاک؛

انرژی

- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر.

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران.
- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت(از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل).
- برنامه جامع پدافندغیرعامل و مدیریت بحران.
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران).
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی.
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی.

- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فناوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها.

حمل و نقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل.
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای.
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی.
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل و تهیه برنامه‌های حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

سکونتگاهی

- توزیع فضایی جمعیت.
- برنامه ساماندهی کالبدی - فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی).
- برنامه سیاست گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی.

فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری.
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی.

میراث فرهنگی، صنایع دستی وگردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری.
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی.
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی/سلامت
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری.
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی.
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی.
- برنامه حفظ و احیاء آثار طبیعی.

سرمایه اجتماعی

- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی.
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر.
- برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال.

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد.
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش.
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی.

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه زیرساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات.

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی درمانی.

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی.

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها.
- برنامه توسعه کارآفرینی.
- برنامه بهبود فضای کسب و کار.
- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی
- برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازارچه‌های مرزی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل

برنامه‌ریزی به‌هنگام شـــده را در دوره‌های زمانی ۵ ســـاله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصـــرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- ســازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اســتان موظف اســت تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری ســند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

–مرکزیت مدیریت یکپارچه شبکه بنادر استان‌های حاشیه دریای خزر

–مرکزیت ارتباطات و فناوری اطلاعات(مراکز داده و تماس) شمال کشور با کشورهای آسیای میانه، قفقاز و اروپا

–مرکزیت آموزش عالی در تأمین نیازهای ملی و منطقه‌ای به ویژه در بخش‌های کشاورزی و گردشگری

–ایفاء نقش مؤثر در تولید انرژی‌های نو و تجدیدپذیر

–ارایه‌کننده برخی خدمات برتر در سطح فراملی، ملی و منطقه‌ای با تأکید بر خدمات گمرکی و لجستیکی واسطه گری‌های مالی (بانکی و بیمه‌ای)، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) ، خدمات جامع سالمندان و خدمات کسب و کار

–ضامن پایداری محیط زیست خشکی و آبی منحصر به فرد استان

–مدیریت و سازماندهی ساختارهای درونی قابلیت‌افزا و محرک توسعه منطقه‌ای استان

–مدیریت یکپارچه فضایی و زنجیره‌های عملکردی برد ـ برد در راستای توسعه سبز ـ آبی پایدار استان

–حافظ فرهنگ و پیشینه هویتی غنی و تأمین‌کننده کیفیت مطلوب زندگی برای مردم گیلان

۵-۲- راهبردهای پابرجا

–ایجاد و ارتقای سطح رقابت‌پذیری سبز اقتصادی در بخش‌های دارای مزیت نسبی

–مدیریت یکپارچه و خردمندانه پسماند و کاهش آلاینده‌ها

–گسترش همکاری و مشارکت منطقه‌ای به منظور کاهش اثرات منفی محیط زیستی

–انسجام بخشی و تنوع بخشی نظام فعالیت اقتصادی و تکمیل زنجیره‌های ارزش

–توسعه و تعمیق روابط و پیوندهای اقتصادی منطقه‌ای و فراملی

–مدیریت بهینه و یکپارچه منابع آب و ارتقای سیستم‌های ذخیره سازی آن

–مدرن سازی، ارتقای بهره‌وری و پایداری و رقابت‌پذیری نظام کشاورزی استان

–توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تأکید بر شیوه‌های نوین سبز

–گسترش صنایع و خدمات پشتیبان تولیدِ دانش بنیان، پیشرو، سبز و صادرات مبنا به ویژه در منطقه آزاد تجاری-صنعتی

–تقویت و بهبود پیوندهای پسین و پیشین بین فعالیت‌های اقتصادی و اصلاح و تکمیل زنجیره‌های تولید و تشکیل خوشه‌های صنعتی

–توسعه خوشه‌های صنعتی و گسترش صنایع رقابت پذیر با تکنولوژی متوسط و بالا

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود۲ استان خراسان شمالی

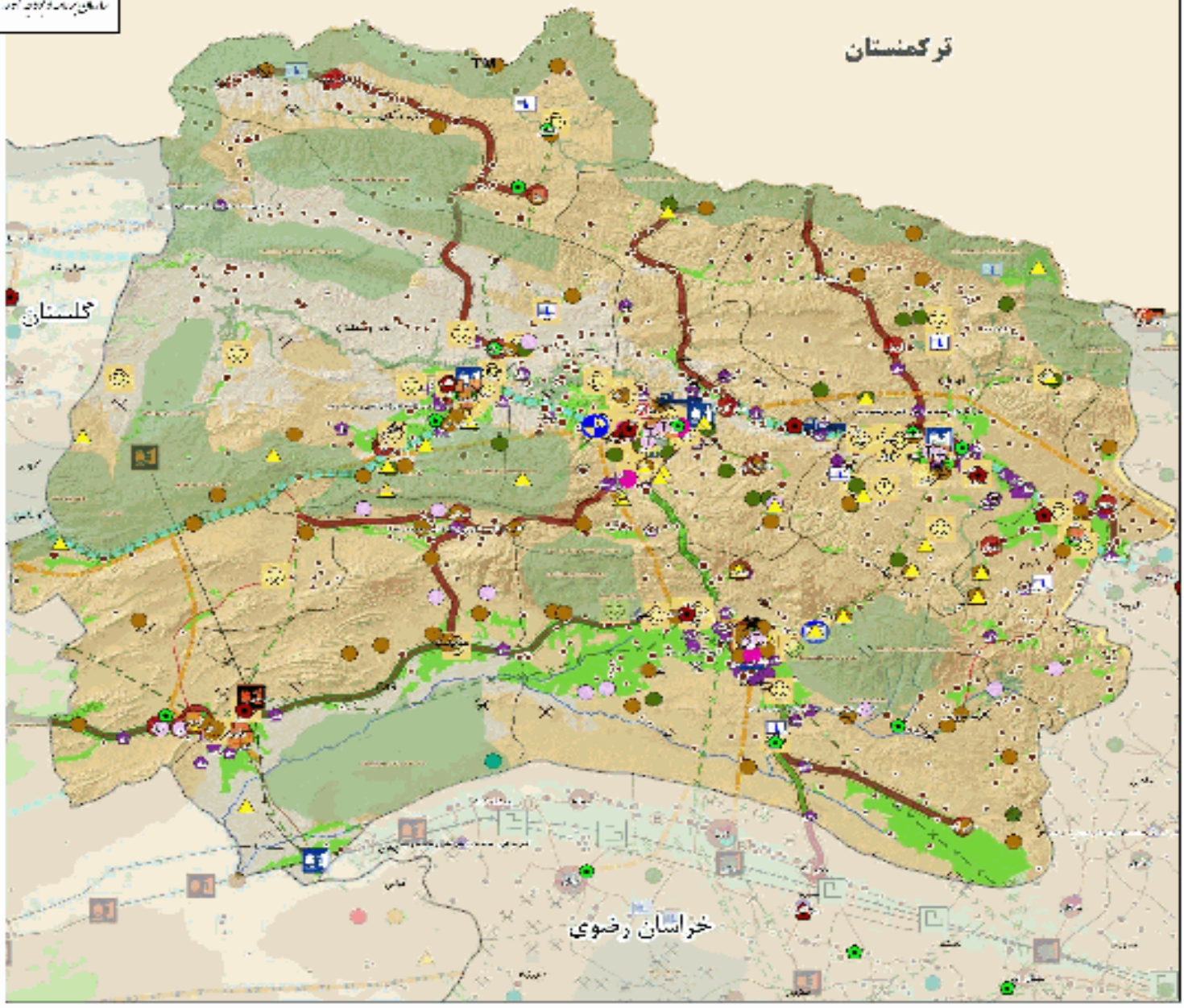

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

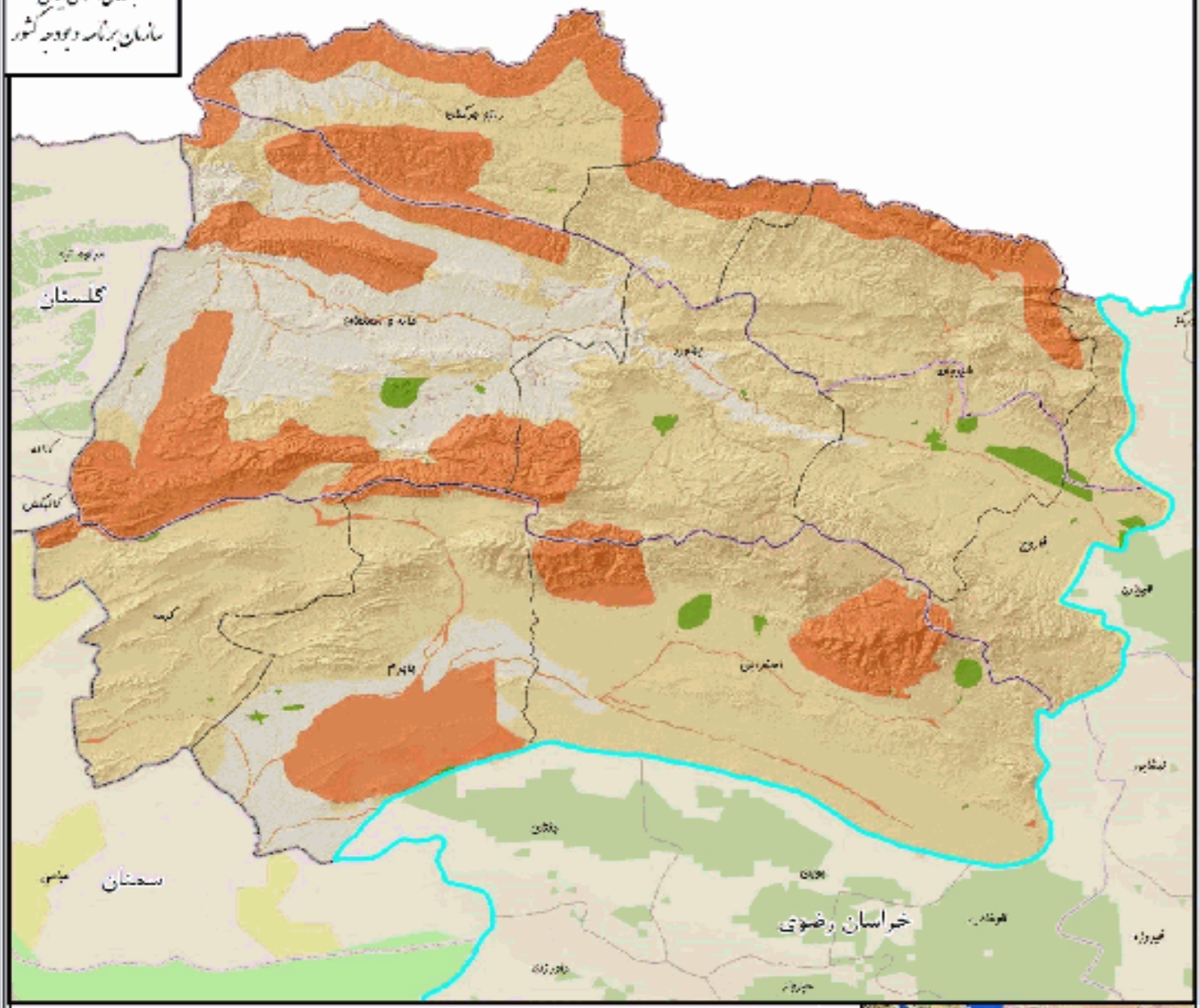

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، تهذیب و آسایش سرزمینی
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,000,000

Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان خراسان شمالی

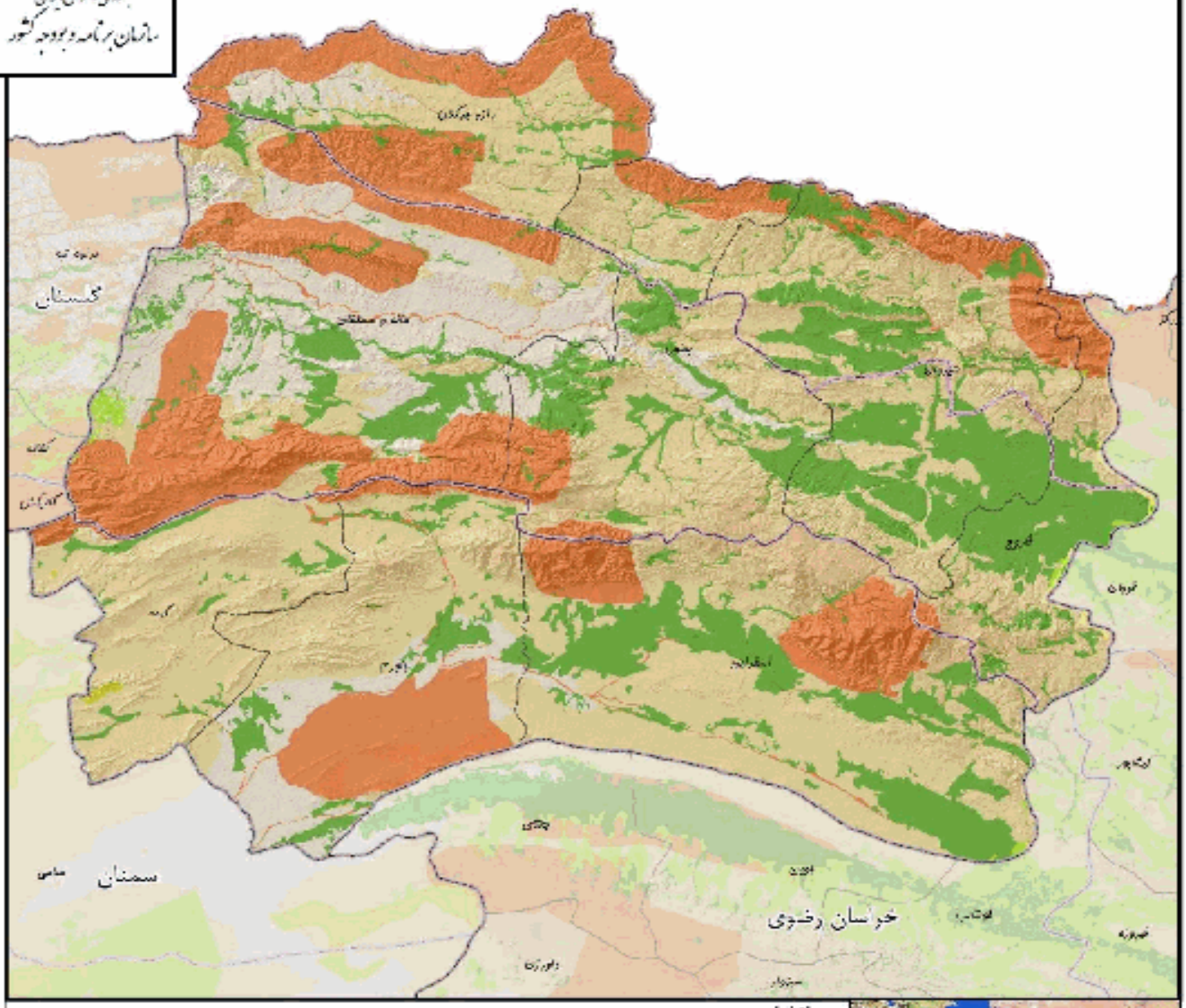

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳

قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

معاونت آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استانی خراسان شمالی

تاریخ: ۱۳۹۱

Scale = 1:1,200,000

0 0 0
Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

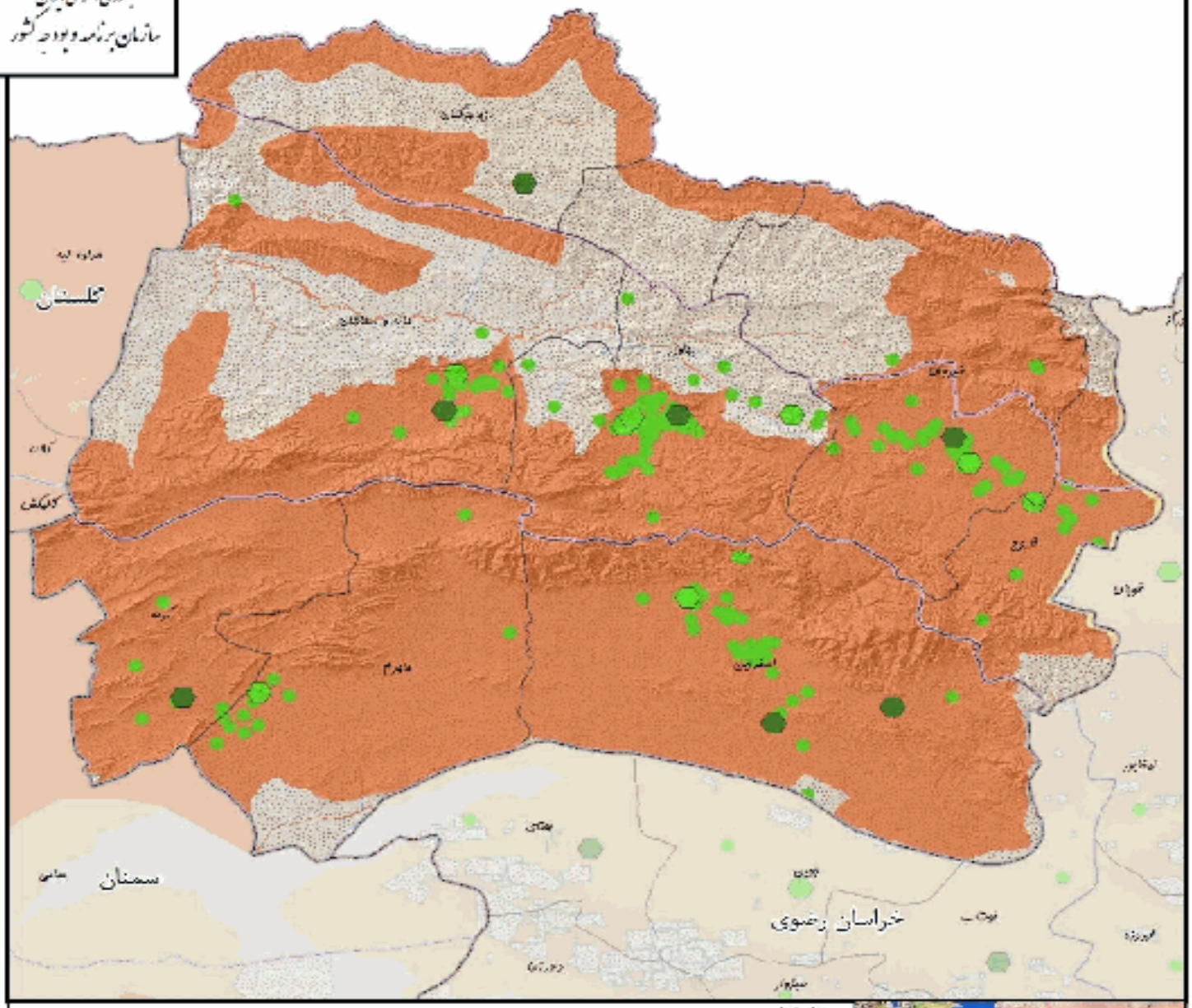

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

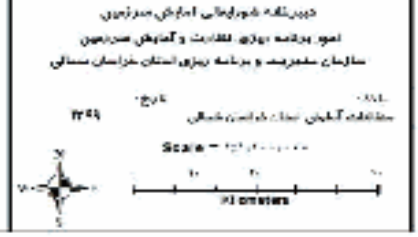

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

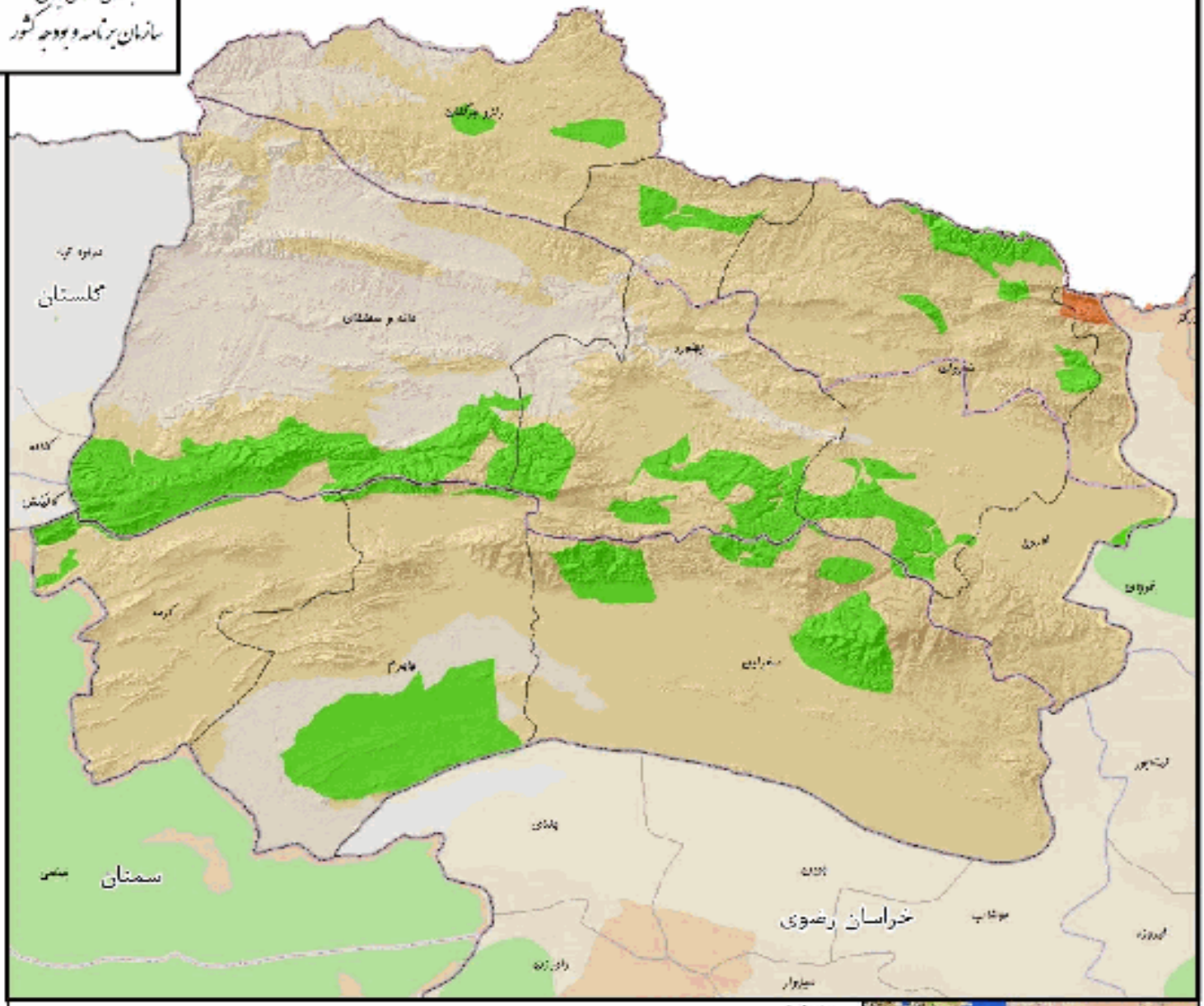

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

۱۳۹۸

کشاورزی استان در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

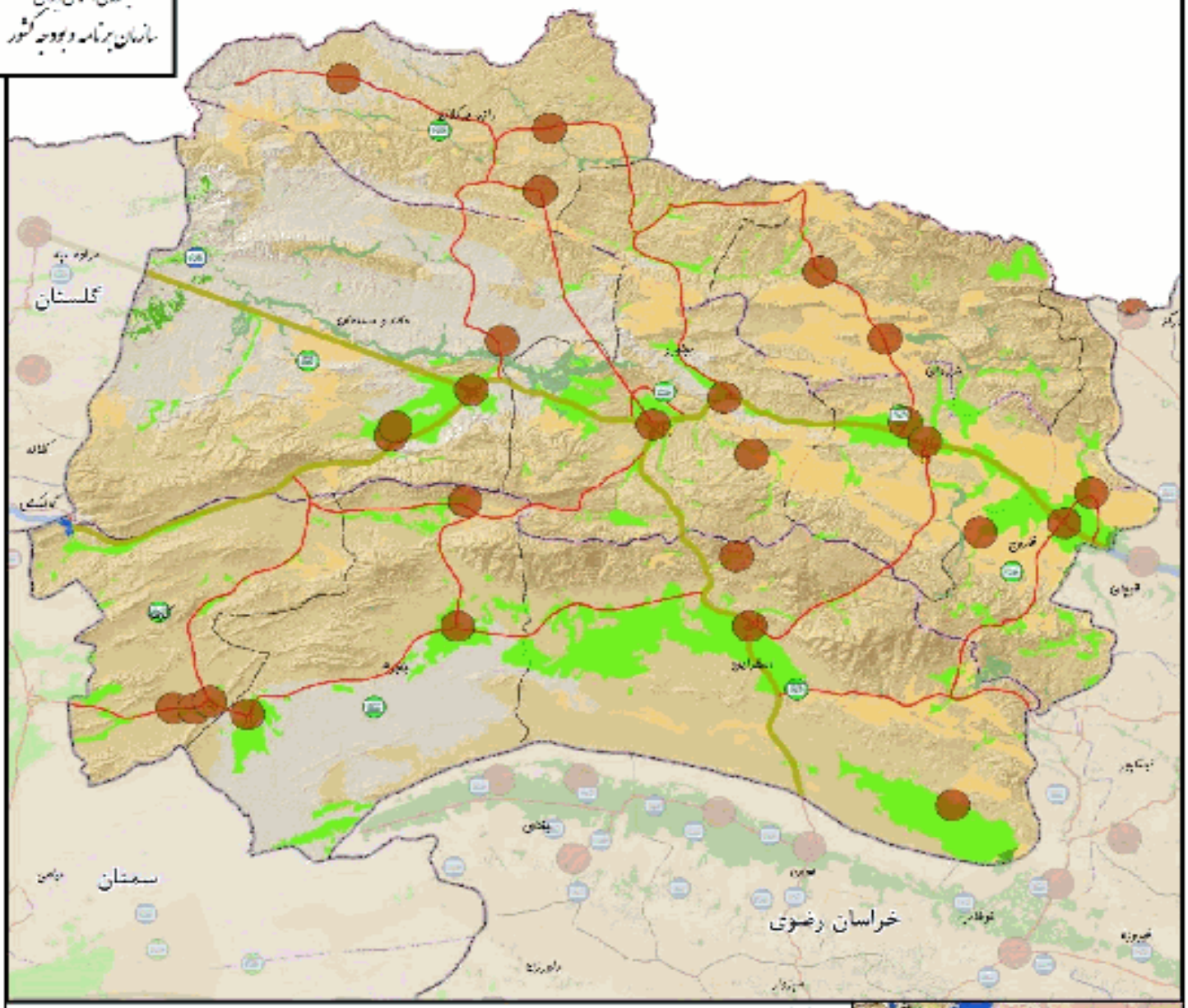

راهنما

شهر کارکردی حوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارکریسی

وضعیت خوشه ها

افق

توسعه وضع موجود

موجود

پهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت دیم

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
دفتر برنامه ریزی، مطالعات و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

مطالعات آمایش استان خراسان شمالی — ۱۳۸۹

Scale 1:

0 K kilometers

صنعت و معدن در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

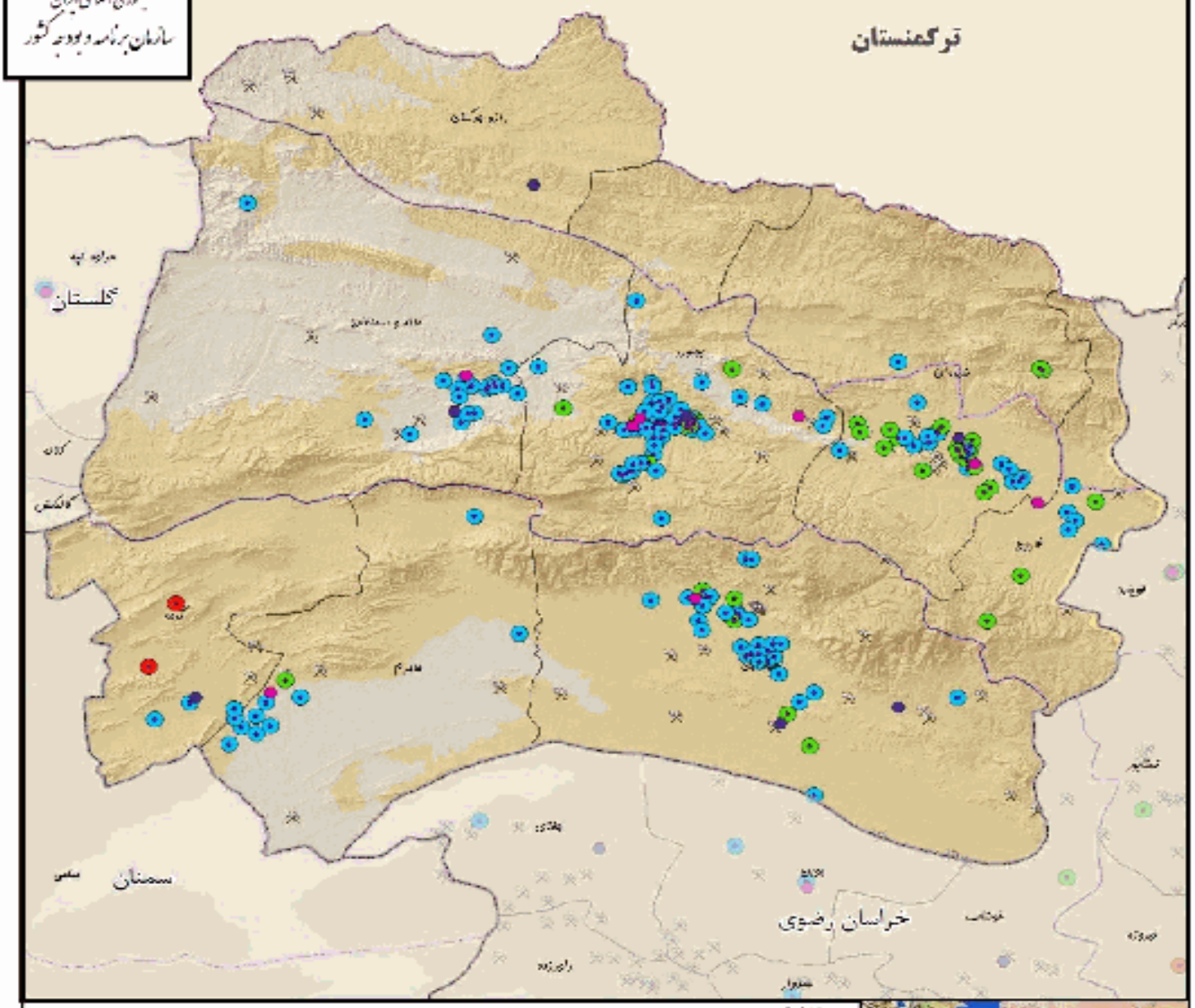

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی
- معدن

وضعیت

- انلق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

مطالعات آمایش استان خراسان شمالی — ۱۳۸۹

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

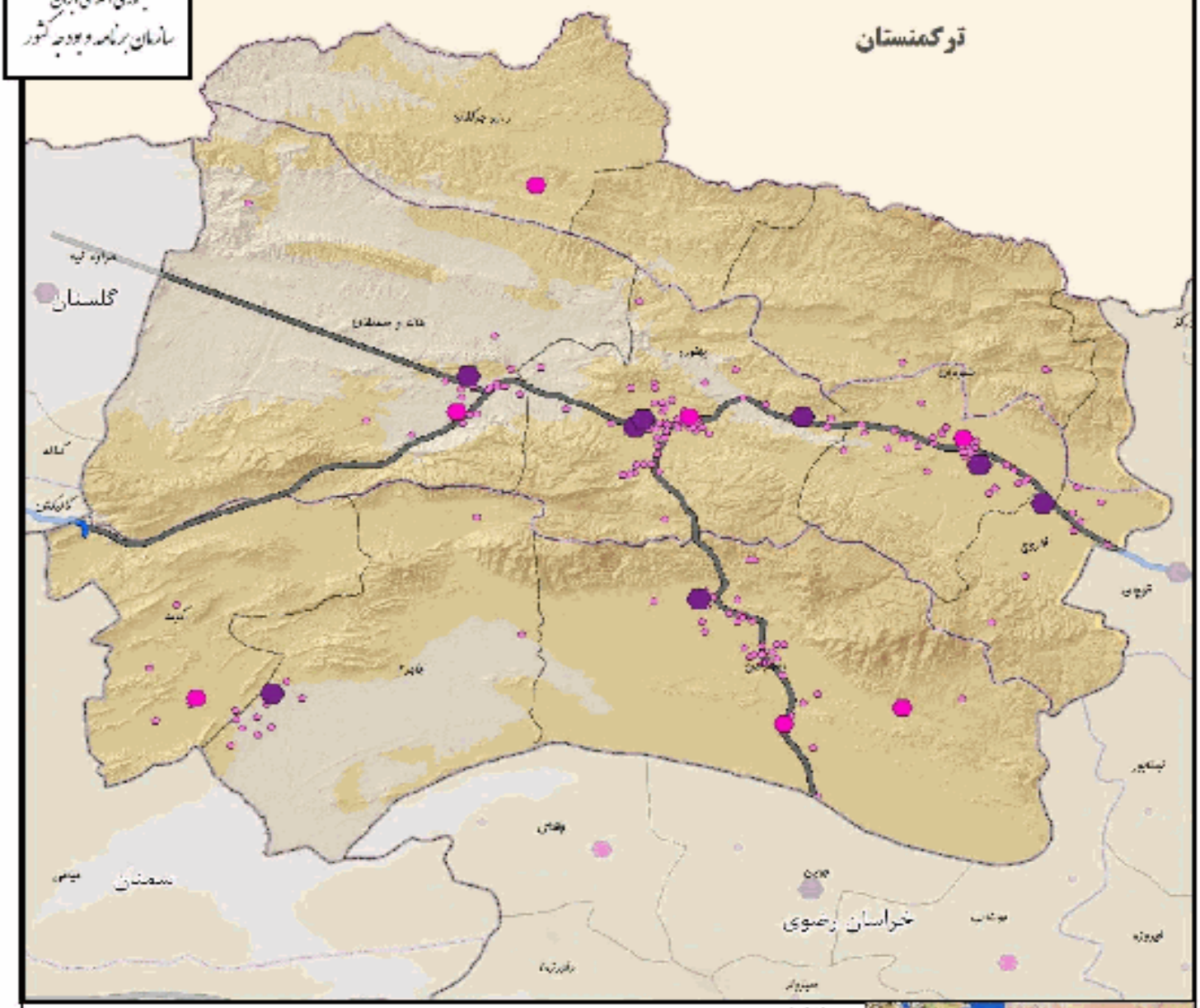

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دفتر مطالعات آمایش سرزمین
ادوار برنامه ریزی، مقایسات و آمایش سرزمینی
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استانی خراسان شمالی

Scale = 1:1,000,000

گردشگری در افق طرح استان خراسان شمالی

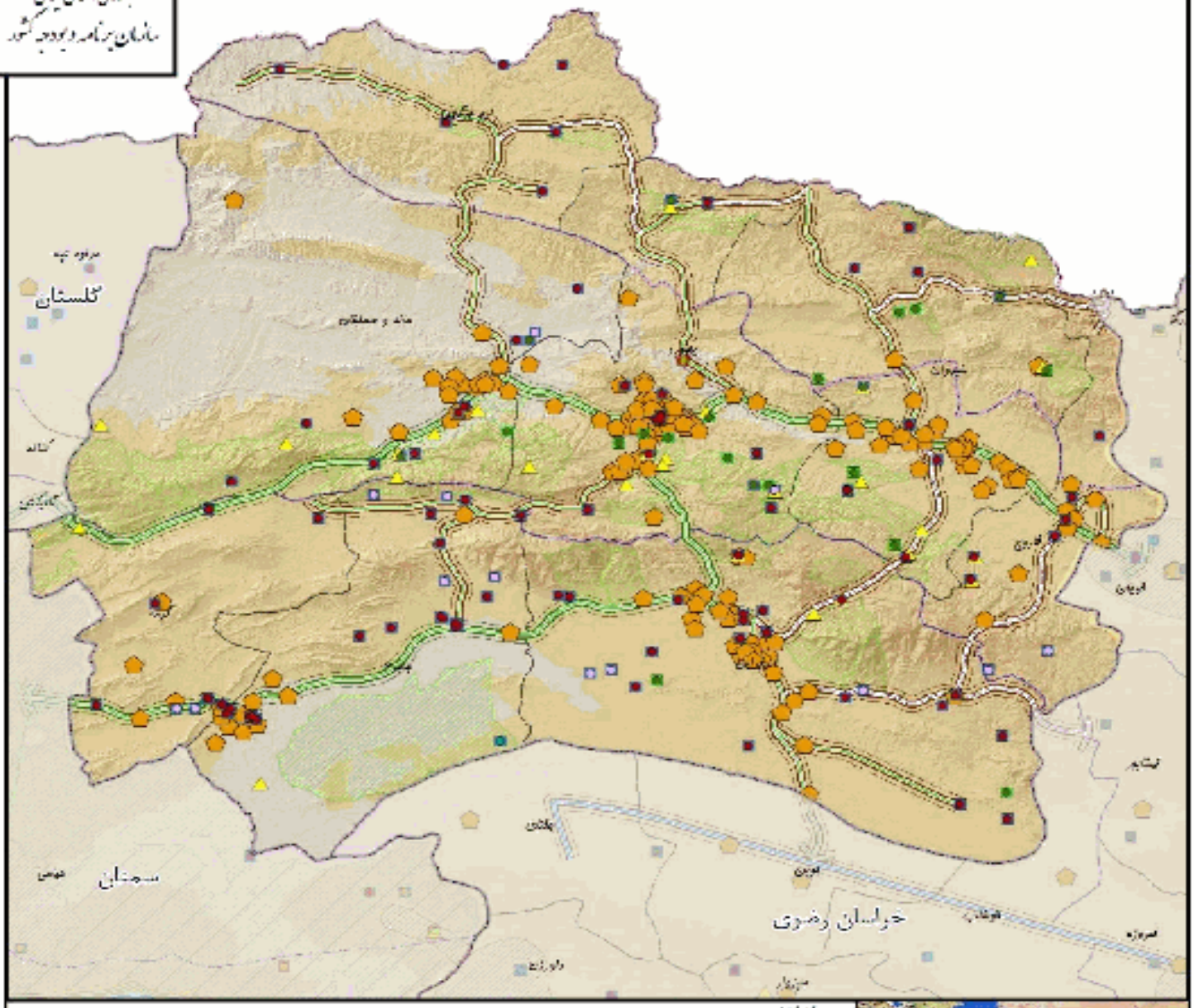

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- ترهنگی
- متمرکز
- مذهبی
- کشاورزی
- مناطق سومه گردشگری

وضعیت نقاط
- افق

توسعه وضع موجود
- موجود
- منابع ...

محورهای گردشگری
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- متمرکز
- کشاورزی

پهنه گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- فرهنگی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
گروه برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

مطالعات آمایش استان خراسان شمالی — ۱۳۹۹

–حفظ و ارتقای هویت و میراث تاریخی- فرهنگی به‌ویژه گشودگی فرهنگی و پیشگامی در عرصه نوآوری‌پذیری

–توسعه گردشگری و اکوتوریسم پایدار، اجتماع محور، برخوردار از زنجیره‌های ترکیبی کامل و مبتنی بر بازاریابی و تبلیغات مدرن

–توسعه و بهره‌گیری کارآمد و بهینه از ظرفیت‌های منطقه‌آزاد، مناطق ویژه اقتصادی، بنادر و پسکرانه‌های آن

–بهبود یکپارچگی، تنوع و دربرگیرندگی نظام حمل و نقل استان با تأکید بر شیوه‌های پایدار

–بهره‌گیری از قابلیت‌های اقتصاد دریامحور و ترانزیت محور با توجه به موقعیت ویژه استان

–استفاده از ظرفیت دریا به منظور افزایش ظرفیت زیستی با تأکید بر پایداری اکولوژیکی

–توسعه و ارتقای نظام انرژی سبز، تاب آور و با بهره‌وری بالا

–توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای سطح دسترسی به فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات

–جلوگیری از پراکنده روی و تأکید بر توسعه فشرده، درون افزا و بهینه محیط ساخته شده

–ایجاد تعادل در ساختار فضایی مورفولوژیکی و کارکردی نظام شهری و روستایی

–افزایش تاب‌آوری محیط ساخته شده در برابر مخاطرات طبیعی و در مطابقت با اصول پدافند غیرعامل

–ایجاد و تقویت عدالت دربرگیرنده و ارتقای سرمایه اجتماعی

–تحکیم هویت ملی، دینی، قومی و استانی

–توانمندسازی و ایجاد زمینه‌های مشارکت فعال و موثر اجتماعات محلی

–ارتقای شاخص‌های توسعه با تاکید بر تعلیم و تربیت کودکان زیر ۶ سال

٦-۲- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

–سازمان فضایی استان، الگویی چندمرکزی مبتنی بر نظام توزیع شبکه‌ای

–جهت‌گیری الگوی محورهای توسعه، علاوه بر محورهای مرکزی و شرقی به سوی محورهای غرب استان

–نظام محورهای توسعه، مبتنی بر الگوی شبکه‌ای - حلقه‌ای

–منطقه‌گرایی و روابط همکارانه در قالب نظام ملی بنادر خزری، شامل بنادر انزلی وامیرآباد در سطح یک با بندر آستارا و بنادر استان گلستان و نیز پسکرانه‌های خشکی و دریایی آن‌ها

–سازمان فضایی تراشه‌ای، شبکه‌ای و یکپارچه با روابط و پیوندهای قوی فرامنطقه‌ای با پیروی از الگوی کالبدی - شکلی منسجم مبتنی بر عملکرد یکپارچه و چندکنش‌گر

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

اولویت استقرار جمعیت در هر یک از نواحی چهارگانه برنامه‌ریزی استان به شرح زیر است:

سطح بندی شهرها در افق استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

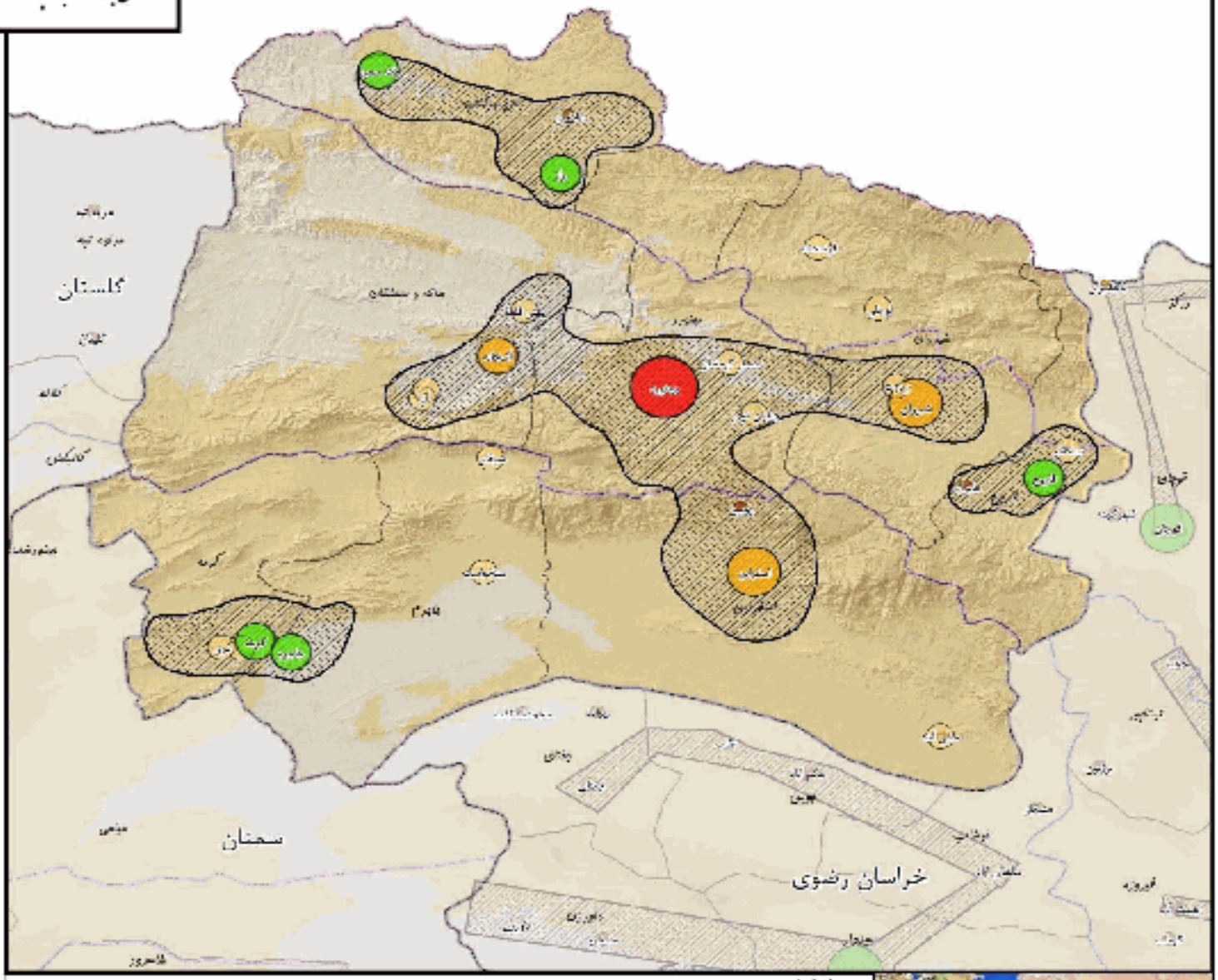

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رستائی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

شهرستان شیروان، آشخانه، سرنیسر
گروه برنامه ریزی، اقتصاد و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

تهیه:
مطالعات آمایش سرزمین خراسان شمالی
۱۳۹۱

Scale = 1:1,۳۲۲,۲۲۰

0 10 20 40 60
Kilometers

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان خراسان شمالی

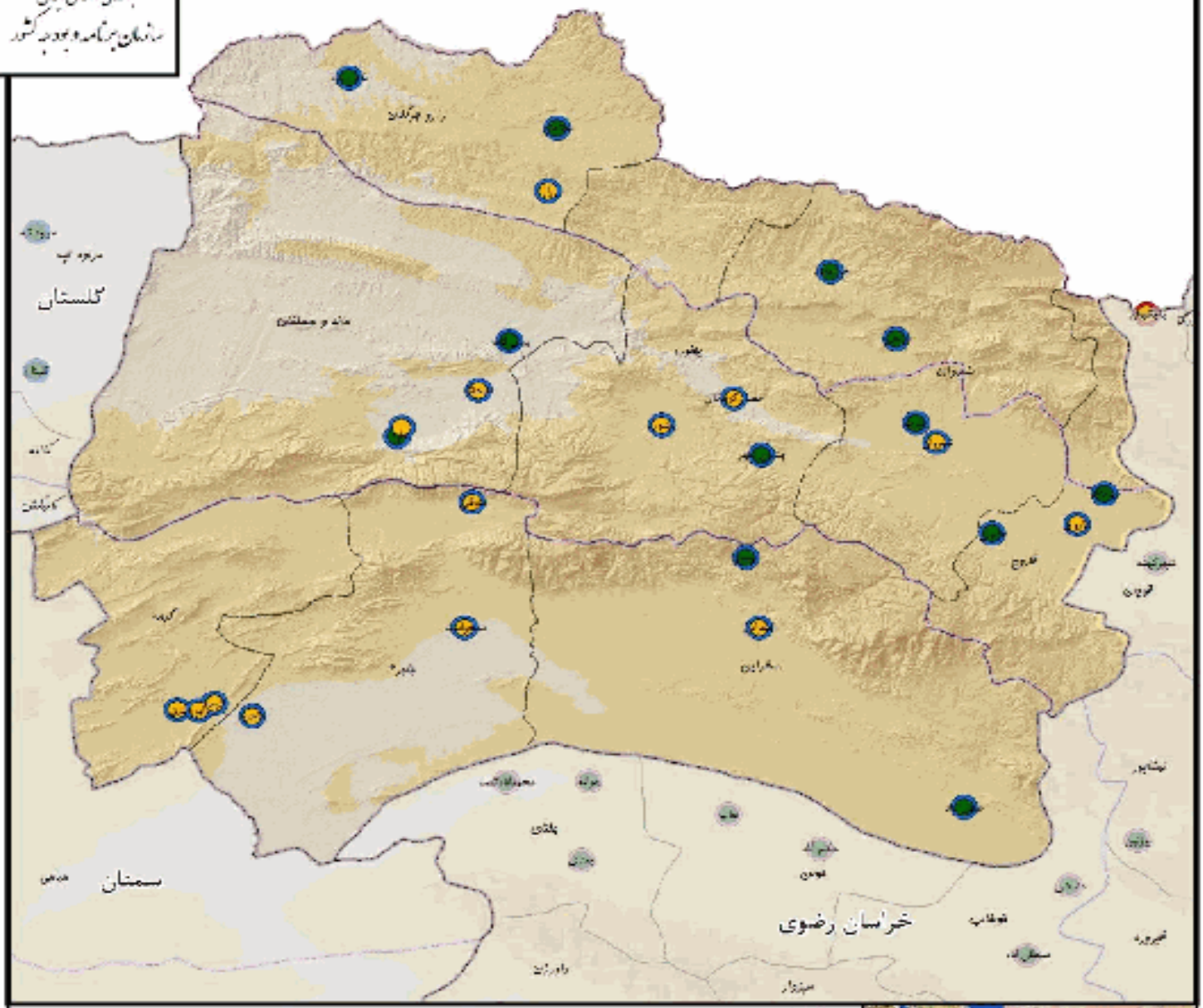

راهنما

شهر

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

فعالیت غالب

فعالیت غالب خدمات

فعالیت غالب کشاورزی

شهر

کارکرد

استانی

فرا منی

شهرستانی

مرزها

مرز استان

مطالعات آمایش استان خراسان شمالی — ۱۳۸۹

Scale = 1:1,000,000

روستاهای مرکزی سطح یک استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

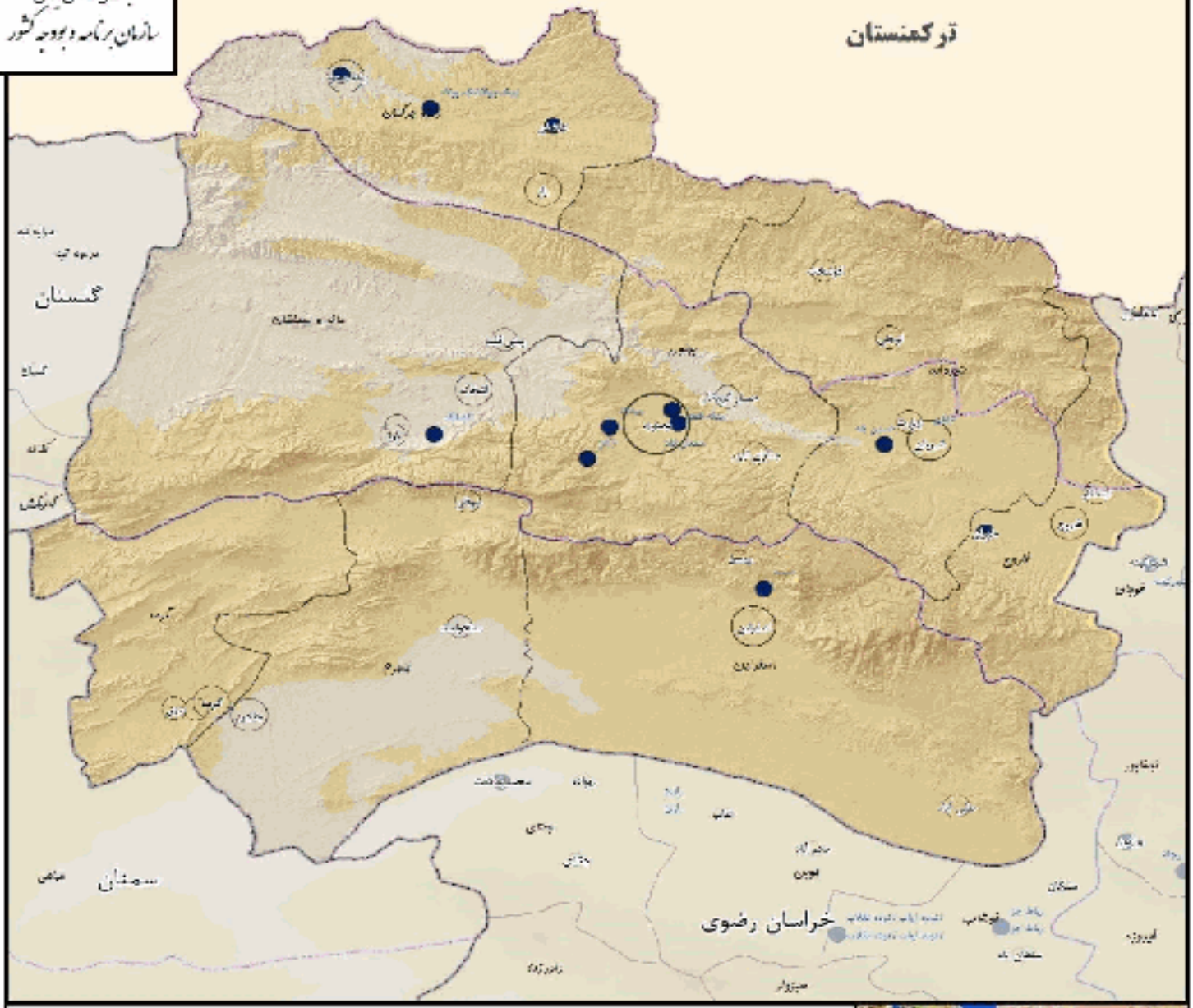

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

بین ۳۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵

سطح ۴

سطح ۳

سطح ۲

سطح ۱

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورای آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
معاونت مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

مطالعات تحلیل فضایی خراسان شمالی ۱۳۹۰

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

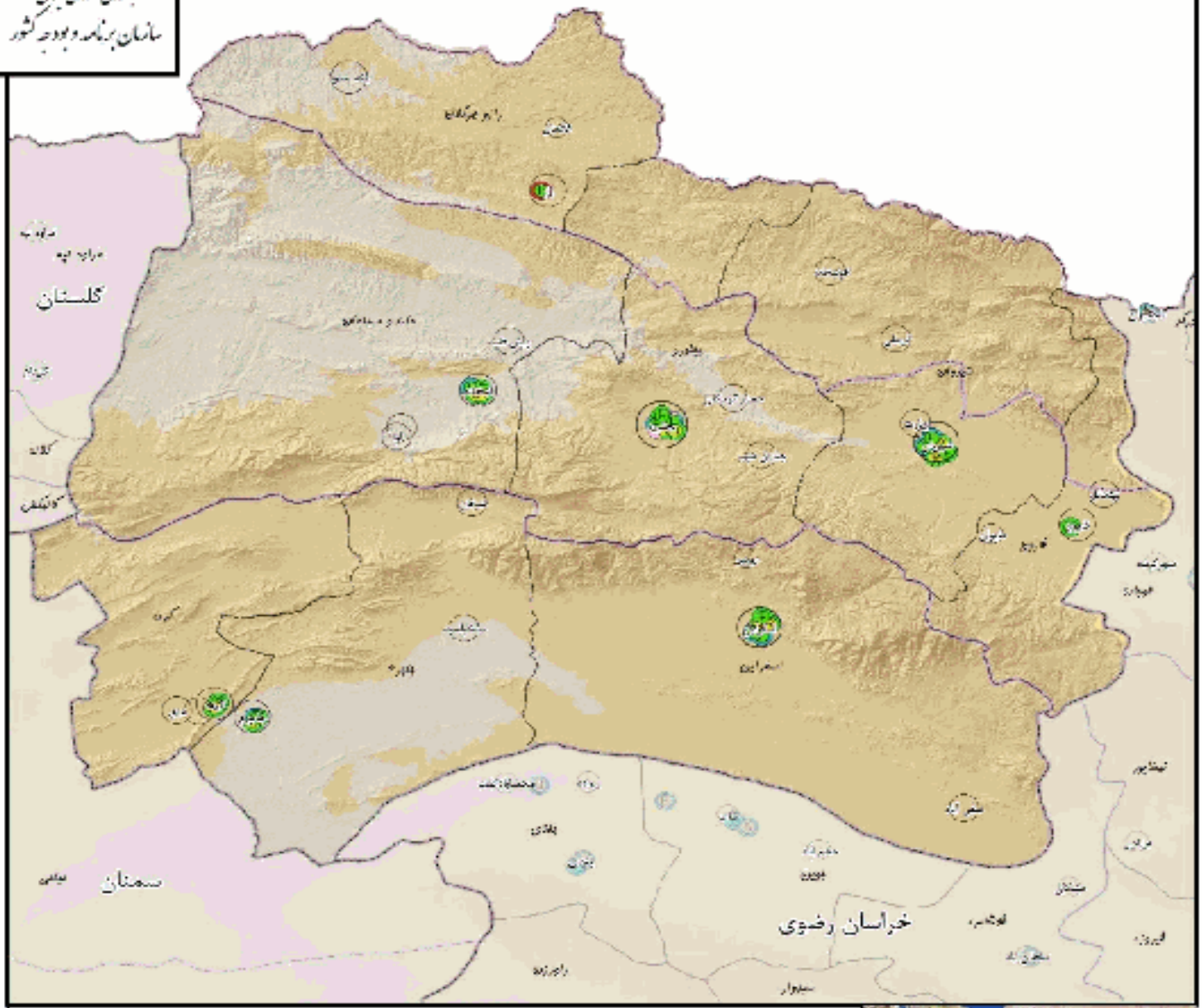

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- ...
- حرفه ای و کسب و کار
- مالی و بازاریابی

- مراکز تحقیق و توسعه
- مراکز رشد و فناوری
- پارک های علم و فن آوری

نواحی برنامه ریزی

خدمات برتر

وضعیت

- فاز
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان

مطالعات آمایش نطقان مراتعان شمالی

۱۳۹۱

Scale = 1 : 2,000,000

Kilometers

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

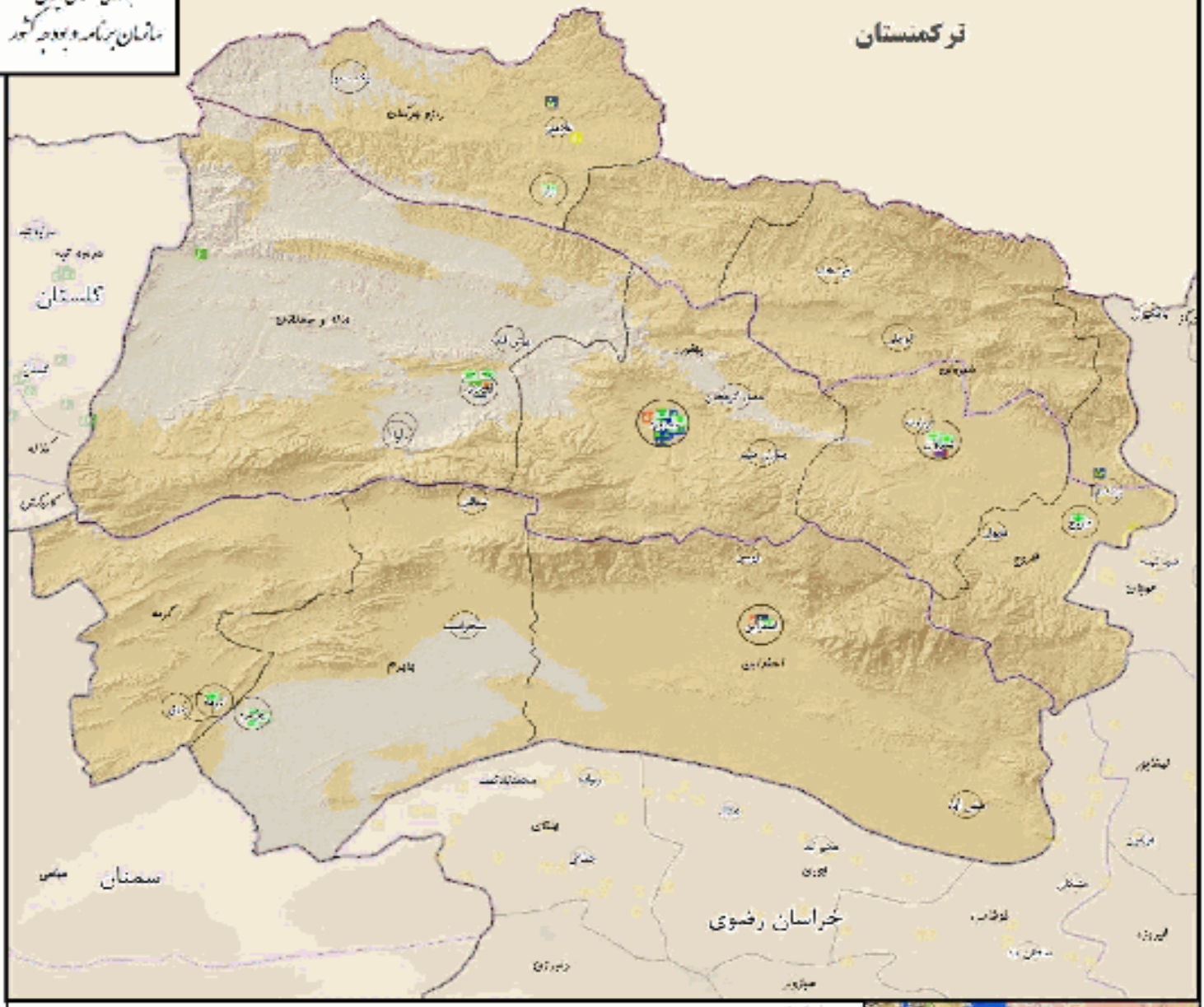

راهنما

بیمارستان
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- منی، جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جامع

مراکز فرهنگی
- استانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

درزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,000,000

N
W
E
S

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

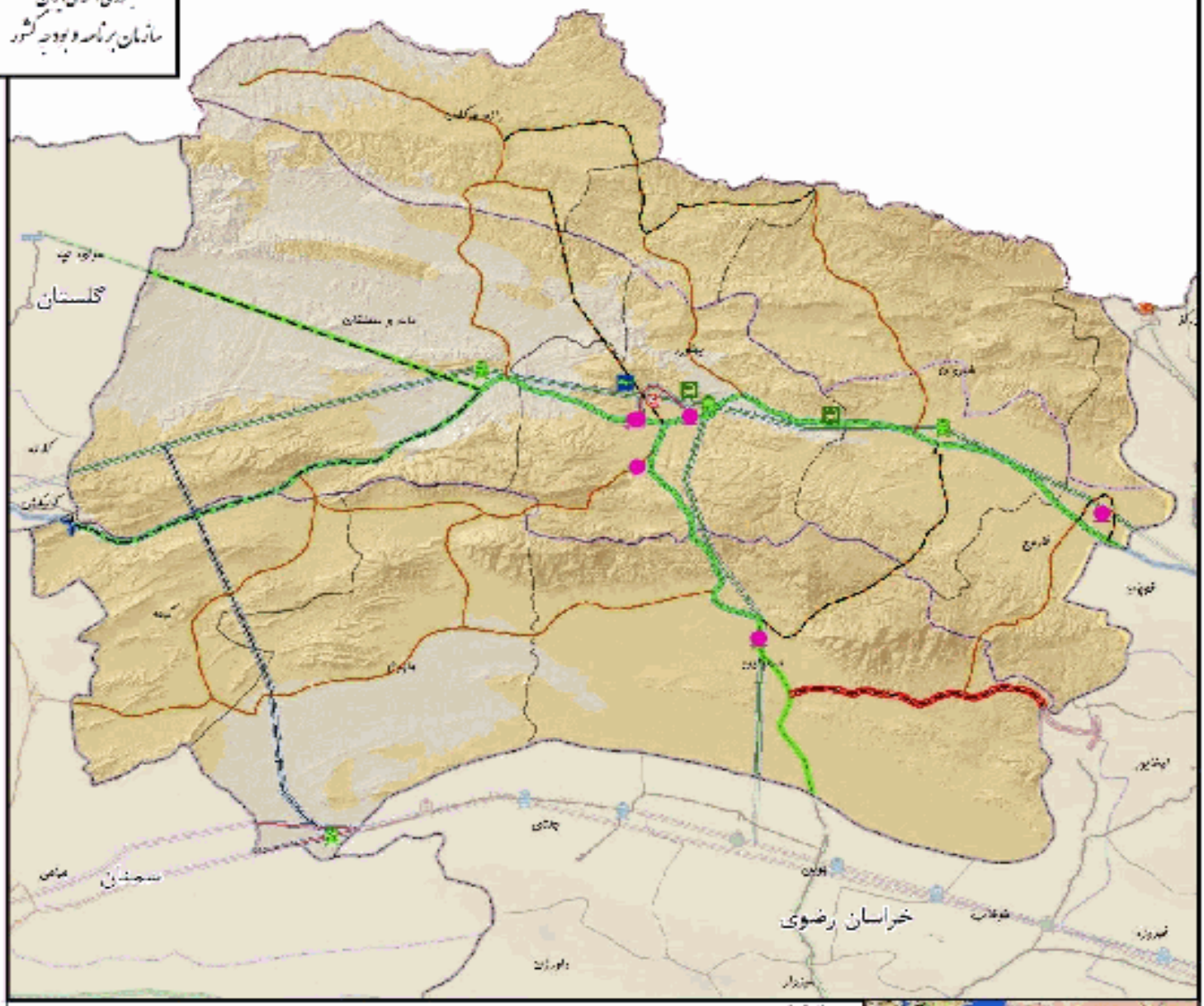

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- ملی
- پایانه جاده ای

نوع
- باری
- دو منظوره
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- پرانبار کالا
- دپوی
- دپوی ...
- TM بازارچه مرزی
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

وضعیت محور
- اتو
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه ویژه

مرزها
- مرز استان
- مرز ...
- نواحی برنامه ریزی

مشاورات آمایش استان شمالی
سال ۱۳۹۹

Scale = 1:1,000,000

Kilometers

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

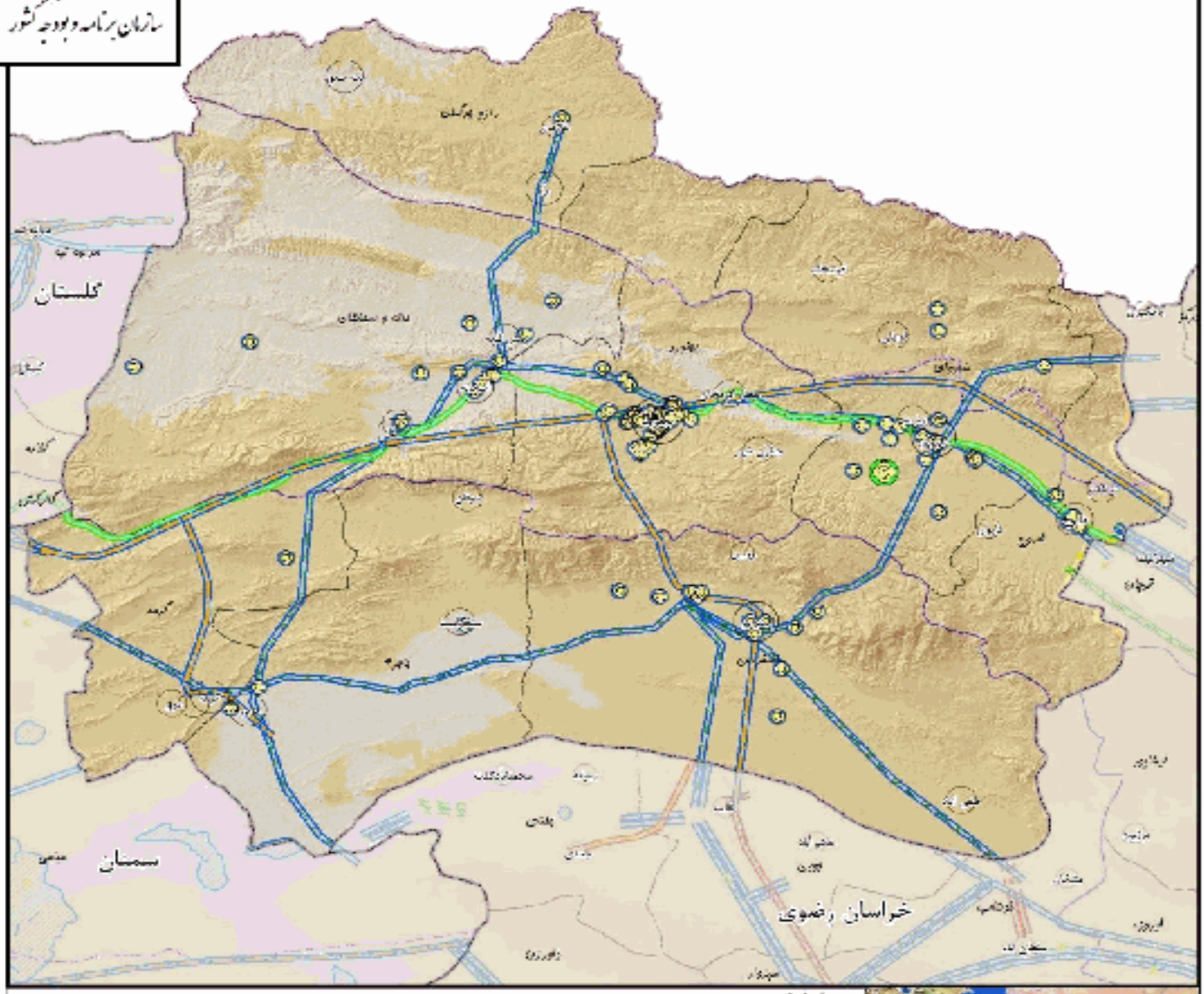

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱
- سیلو ترکیبی
- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

- خطوط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۱۲۲
- ۴۰۰
- ۶۳
- خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

همکاران شرکت مهندسین مشاور آتیه سازان
امور برنامه ریزی، مطالعات و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

عنوان	تاریخ
مطالعات آمایش استان خراسان شمالی	۱۳۹۹

Scale 1:1,000,000

0 10 20 40 Kilometers

منابع آبی استان در افق طرح استان خراسان شمالی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

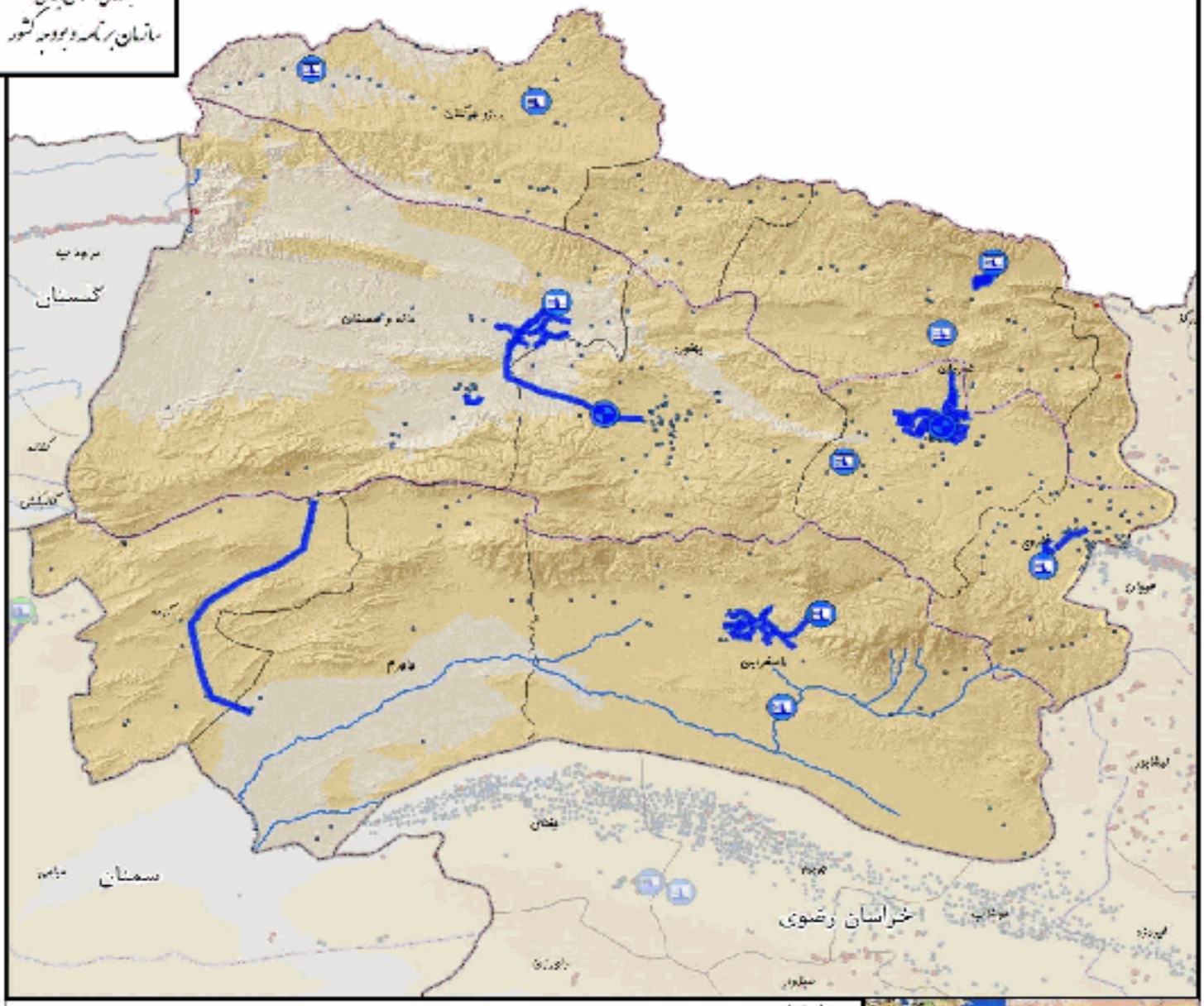

راهنما

بند
تصفیه خانه آب

وضعیت نقاط

افق
توسعه وضع موجود
موجود

خطوط انتقال آب در افق

خطوط انتقال آب در افق

وضعیت خطوط

افق
توسعه وضع موجود

موجود

چاه آب

غیر مجاز
مجاز

رودخانه

دائمی

مرزها

مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی

تهیه شده توسط آقایان مهندسین
امور مدیریت منابع، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی

مقیاس: تاریخ: ۱۳۹۸
مطالعات آمایش سطح خراسان شمالی

Scale 1:1,000,000

N W E S

0 10 20 40 Kilometers

سازمان فضایی وضع افق استان خراسان شمالی

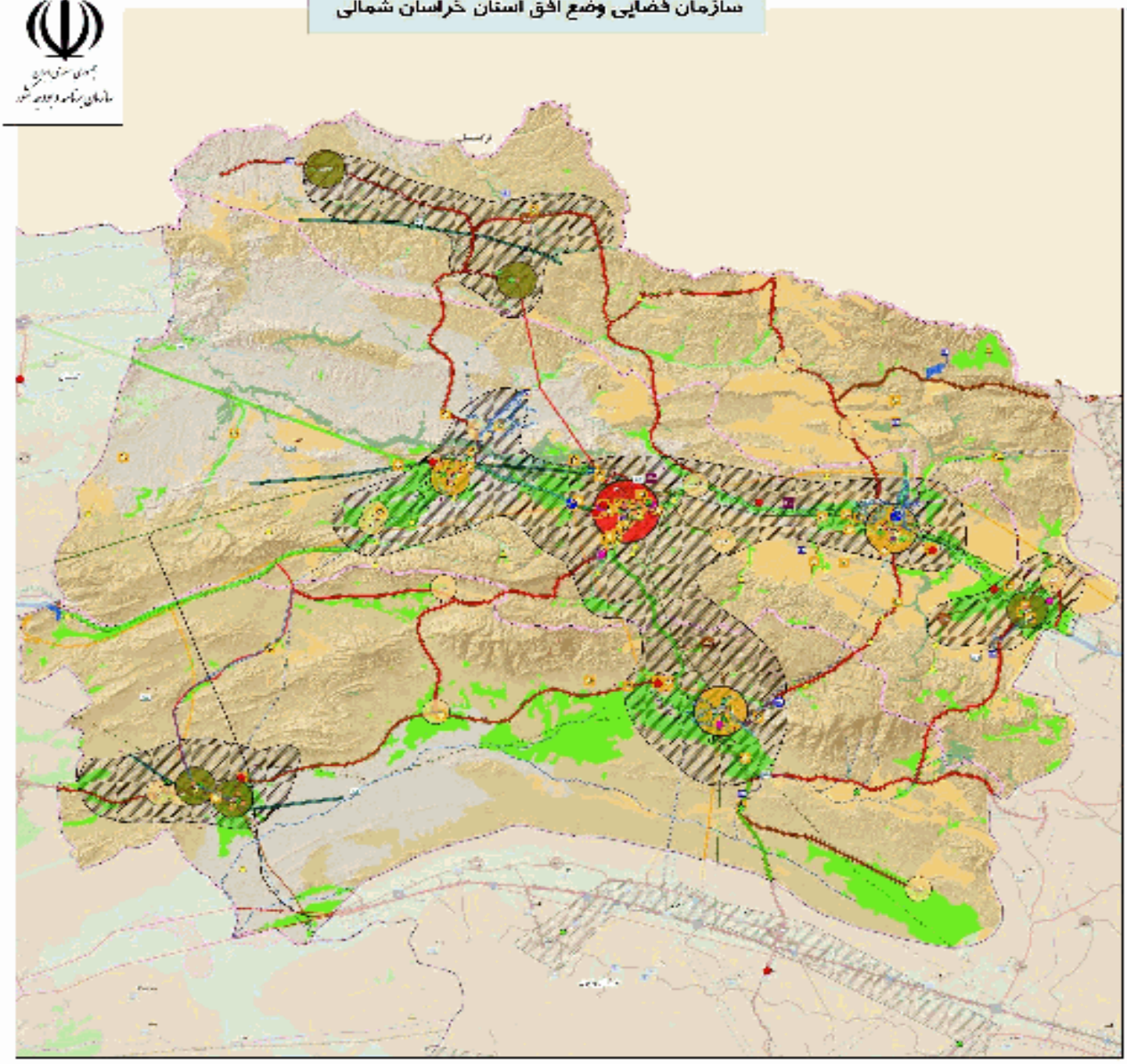

–ناحیه مرکزی با اولویت سکونت‌گاه‌های مستقر در حوزه متراکم جمعیتی رشت – بندرانزلی به‌عنوان بزرگترین حوزه جمعیتی

–ناحیه غربی با اولویت سکونت‌گاه‌های مستقر در محور رضوانشهر- تالش- آستارا و حوزه متراکم صومعه‌سرا - فومن

–ناحیه شرقی با اولویت سکونت‌گاه‌های مستقر در حوزه متراکم آستانه‌اشرفیه – لاهیجان – لنگرود و زیر حوزه‌های کیاشهر- چاف و چمخاله و رودسر- چابکسر

–ناحیه جنوبی با اولویت کانون‌های شهری رودبار ـ منجیل ـ رستم‌آباد ـ لوشان

– روستاهای بزرگ و مکان مرکزی استان همراه با حوزه نفوذ آن‌ها با تأکید برجلوگیری از تبدیل نقاط مذکور به شهر بجز دو روستای بزرگ دستک و ضیابر

– سایر سکونت‌گاه‌های شهری و روستایی

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (فعالیتهای کشاورزی، صنعت ومعدن وخدمات)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

– پهنه ساحلی، جلگه‌ای وکوهپایه‌ای استان

– پهنه‌های جنوبی استان (امکان توسعه فعالیت‌های مرتبط با باغداری و زراعت با تغییرات مهندسی در اراضی شیب‌دار و توسعه شبکه‌های نوین آبیاری)

– صیدگاه‌ها و پهنه های مناسب کشاورزی دریایی

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– استفاده از ظرفیت‌های تکمیل نشده و غیر فعال شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود

– ایجاد شهرک و نواحی صنعتی محدود در پهنه جنوبی(شهرستان رودبار) و پهنه غربی(شهرستان‌های تالش و آستارا)

– گسترش فضایی شهرک‌ها و نواحی صنعتی شهرستان‌های رشت، لنگرود، لاهیجان و بندرانزلی

– استفاده از ظرفیت‌های کارگاه های بزرگ صنعتی نیمه فعال و غیر فعال استان

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های خدمات گردشگری

- عرصه‌های تاریخی و فرهنگی استان

– عرصه‌های طبیعی استان شامل نوار ساحلی، مناطق جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی به استثنای مناطق در معرض مخاطرات طبیعی و مناطق چهارگانه حفاظتی

- عرصه‌های روستایی دارای پتانسیل‌های توسعه گردشگری طبیعی، تاریخی و فرهنگی (روستاهای هدف گردشگری)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های دریا محور

- کانون‌های دریایی شامل بنادر و مراکز صنایع دریایی
- محورهای دریایی شامل مسیرهای حمل‌ونقل و گردشگری دریایی
- پهنه‌های دریایی شامل صیدگاه‌های بسترساز شکل‌گیری خوشه‌های فعالیتی دریایی و پرورش ماهی در قفس
- پهنه‌های دارای پتانسیل بهره‌برداری از منابع انرژی دریایی
- پهنه‌های توسعه ورزش‌ها و تفریحات دریایی و ساحلی

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- قلمروهای جنگلی، تالابی و مناطق حفاظتی
- پهنه‌های با مخاطرات طبیعی بالا
- حرایم طبیعی و اراضی دارای توان اکولوژیک بالا در حفاظت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی و صنعتی و معدنی و گردشگری

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- قلمروهای محیط زیست طبیعی (محدودیت گسترش در قلمرو جنگل‌ها، تالاب‌ها و مناطق حفاظتی)
- پهنه‌های دارای محدودیت ناشی از قوانین و مقررات (محدوده شهرها، منابع طبیعی و حرایم آن‌ها)
- پهنه‌های دارای محدودیت‌های طبیعی

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- قلمروهای محیط زیست طبیعی (محدودیت گسترش در قلمرو جنگل‌ها، تالاب‌ها و مناطق حفاظتی)
- اراضی ساحلی و حریم تالاب‌ها
- محدوده شهرها (محدویت گسترش فعالیت‌های صنعتی آلاینده)
- پهنه‌های دارای محدودیت‌های طبیعی با دسترس پذیری پایین و درجه بالای مخاطرات طبیعی

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های گردشگری

- اراضی دارای توان اکولوژیک بالا در حفاظت
- پهنه‌های دارای درجه بالای مخاطرات طبیعی

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان گیلان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

-کشاورزی با تاکید بر تولید محصولات استراتژیک، ارگانیک و دارای مزیت رقابتی(هم‌چون برنج، چای، زیتون، فندق، ابریشم، مرکبات، کیوی، بادام زمینی، محصولات گلخانه ای، گیاهان دارویی، گل گاوزبان، عسل، طیور و انواع آبزیان)

-صنعت با اولویت سرمایه‌گذاری در صنایع با فناوری متوسط و بالا، نوین، پاک و غیرآلاینده، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و صنایع دریامحور

-گردشگری طبیعی، فرهنگی – تاریخی، دریایی، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) و ورزشی به عنوان یکی از کانون‌های اصلی جذب گردشگری

-حمل‌ونقل، ترانزیت و بازرگانی با تأکید بر پیوندهای فراملی (نوستراک و تراسیکا)

-خدمات ممتاز بازرگانی، آموزش عالی (تامین نیازهای منطقه به ویژه در بخش‌های کشاورزی)، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) و حوزه سالمندی در سطوح ملی و فراملی

- تأمین انرژی با تأکید بر انرژی‌های نو و تجدیدپذیر

تخصص‌های نواحی استان

ناحیه برنامه‌ریزی	تخصص‌ها و اولویت‌ها
ناحیه شماره ۱ (ناحیه غربی)	-حمل‌ونقل و ترانزیت و بازرگانی با تاکید بر نقش محور ریلی آستارا – رشت و منطقه ویژه اقتصادی آستارا و پیوندهای فراملی (نوستراک و تراسیکا) -کشاورزی (زراعت، باغداری، دامداری، پرورش ماهیان خاویاری، زنبورداری و شیلات) -گردشگری طبیعی- تاریخی، دریایی، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) -صنایع دریامحور، صنایع تبدیلی و تکمیلی با اولویت صنایع پاک و با فناوری بالا (صنایع چرم و محصولات چرمی، لاستیک و پلاستیک و بازیافت پلاستیک، مواد و محصولات شیمیایی، چوب و محصولات چوبی) -خدمات پشتیبان تولیدات کشاورزی و صنعتی، گردشگری، بازرگانی و مالی ، سلامت و حوزه سالمندی با تاکید بر پیوندهای فراملی در مقیاس استان
ناحیه شماره ۲ (ناحیه مرکزی)	-حمل‌ونقل، ترانزیت، بازرگانی با تاکید بر نقش محور رشت – بندرانزلی – آستارا -صنعت بزرگ باارزش افزوده بالا، صنایع تبدیلی و تکمیلی با اولویت صنایع پاک و با فناوری بالا (صنایع چرم و محصولات چرمی، منسوجات و پوشاک، ماشین‌آلات، لاستیک و پلاستیک و بازیافت پلاستیک، مواد و محصولات شیمیایی چوب و محصولات چوبی) و معدن -گردشگری طبیعی – تاریخی، دریایی، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) و ورزشی -خدمات پشتیبان تولیدات کشاورزی و صنعتی، گردشگری، بازرگانی، مالی، آموزش و سلامت و حوزه سالمندی در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای

ناحیه برنامه‌ریزی	تخصص‌ها و اولویت‌ها
	-کشاورزی (زراعت، باغداری، زراعت چوب، کشت گلخانه‌ای، دام سنگین، پرورش طیور و نوغان‌داری، شیلات و آبزی پروری) -استحصال انرژی‌های نو و تجدیدپذیر (انرژی آب)
ناحیه شماره ۳ (ناحیه شرقی)	-کشاورزی (زراعت و باغداری با تاکید بر برنج، چای، بادام زمینی، گیاهان دارویی، گل گاوزبان، فندق، پرورش طیور و نوغانداری، زراعت چوب، شیلات و آبزیان) -گردشگری طبیعی – تاریخی و دریایی -بازرگانی با تاکید بر تجارت محصولات کشاورزی و منطقه ویژه اقتصادی لاهیجان -صنایع تبدیلی و تکمیلی با اولویت صنایع پاک و با فناوری بالا (صنایع غذایی، مواد و محصولات شیمیایی، صنایع منسوجات و پوشاک، لاستیک و پلاستیک، چوب و محصولات چوبی) -خدمات پشتیبان تولیدات کشاورزی و صنعتی، گردشگری، بازرگانی، مالی، آموزش و سلامت و حوزه سالمندی در مقیاس استان، منطقه، ملی و فراملی
ناحیه شماره ٤ (ناحیه جنوبی)	-استحصال انرژی‌های نو و تجدیدپذیر (انرژی برق از باد به مرکزیت منجیل و رودبار) -صنایع بزرگ، صنایع تبدیلی و تکمیلی با اولویت صنایع پاک و با فناوری بالا (صنایع غذایی، لاستیک، بازیافت، مواد و محصولات شیمیایی) و معدن -کشاورزی (باغداری با تاکید بر زیتون و گردو، دام سنگین، دام سبک، زنبورعسل) -گردشگری طبیعی – تاریخی -حمل‌ونقل و ترانزیت با تاکید بر پیوندهای ملی و تقویت کریدور شمال ـ جنوب و شرق به غرب

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

سیاست‌های منابع طبیعی و محیط زیست

-حفظ، احیا و بهره‌برداری بهینه و خردمندانه از سرمایه‌ها و منابع طبیعی تجدید شونده از طریق اصلاح سیستم بهره‌برداری ، بازنگری در قوانین حفظ عرصه‌های ملی، پایش عرصه‌ها با استفاده از تکنولوژی‌های مدرن

-اتخاذ سیاست‌های تشویقی و تنبیهی در جهت حمایت از تولید و مصرف انرژی‌های نو و تجدیدپذیر و کاهش آلایندگی

-توسعه سیستم‌های نظارت و پایش آلاینده‌های زیست محیطی در فرایندهای صنعتی، کشاورزی، خدماتی، زیربنایی و سکونت‌گاهی

-گسترش سیستم‌های پایش منابع زیستی

-توسعه رویکرد بوم شناسی صنعتی با تأکید بر توسعه و حمایت از صنایع بازیافت و بهره‌وری سبز

-حمایت ازکارآفرینی سبز

-برقراری ارتباط و تعامل با کشورهای پیشرو در زمینه انتقال دانش و فناوری‌های زیست محیطی

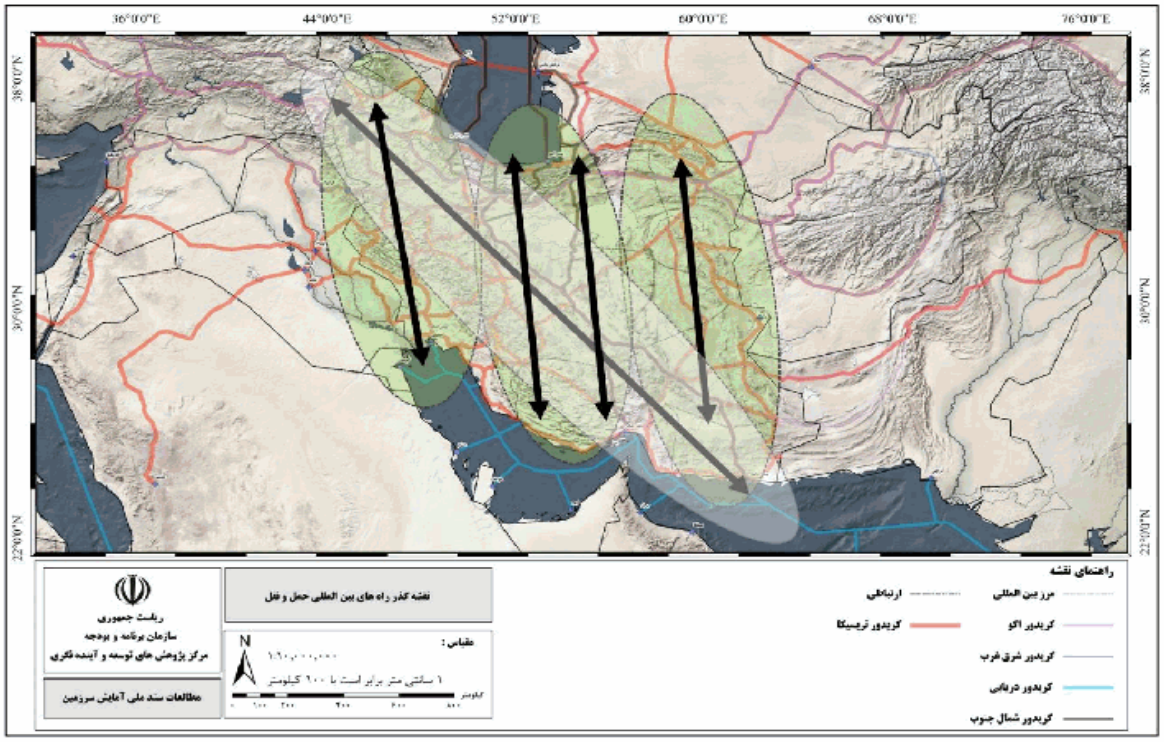

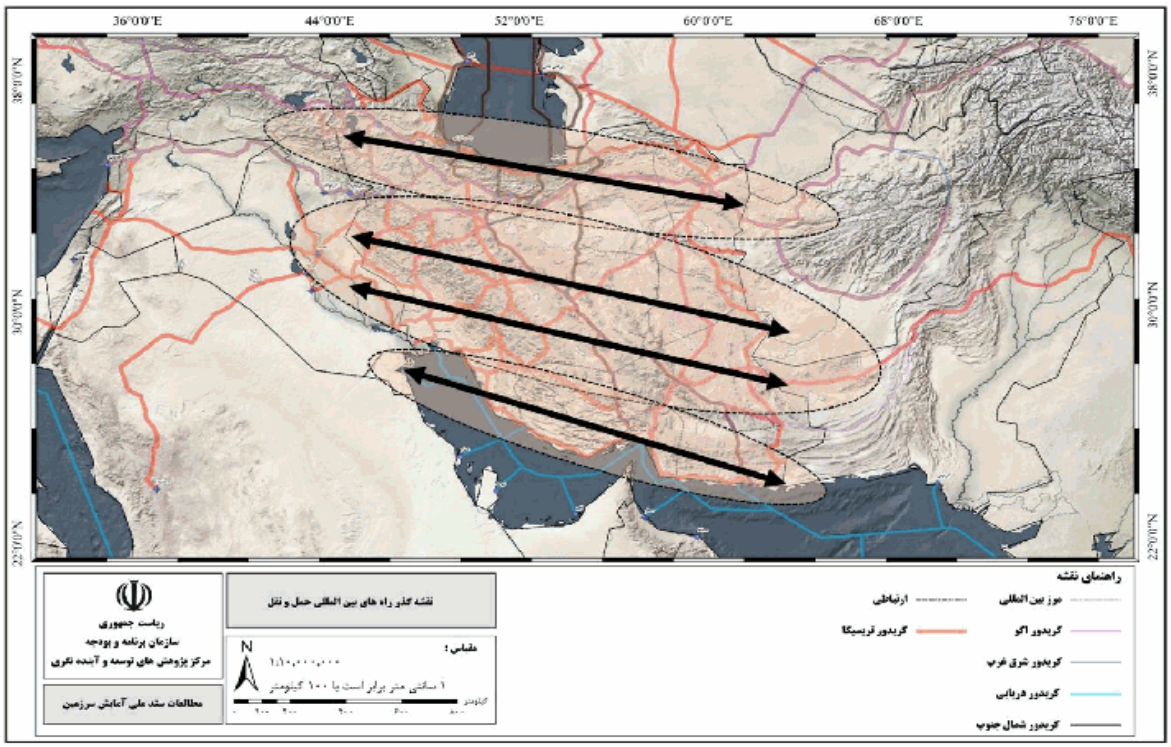

نقشه ۳- گذرراه های ملی منطبق بر گذرراه های ترانزیتی منطقه ای و بین المللی شمالی-جنوبی و شرقی-غربی

۲۶. فعالسازی و تقویت ارتباطات هوایی و دریایی منطقه ای و جهانی

-تقویت همگرایی دستگاه‌های اجرایی مربوطه در حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از محیط زیست

-ارتقای سطح عمومی آگاهی‌های زیست محیطی و تقویت و توسعه همکاری‌ها و مشارکت‌های مردمی برای حفاظت از زیست بوم‌ها و پیشگیری از آلودگی

-حفاظت و بهسازی مناطق چهارگانه محیط زیستی و زیست بوم‌های بحرانی ازجمله تالاب‌ها و رودخانه‌ها

-توسعه گردشگری طبیعی در عرصه‌های جنگلی و مناطق حفاظت شده و اکوسیستم‌های ساحلی و تالابی

سیاست‌های حوزه منابع آب

-تخصیص بهینه منابع آب در سطح حوضه‌های آبریز، منطقه‌ای و محلی

-ایجاد چرخه بسته آب و استفاده از منابع آبی غیر متعارف با تاکید بر پتانسیل بخش خصوصی

-ارتقای بهره‌وری و راندمان آب در کلیه بخش‌های مصرف به ویژه در کشاورزی

-حفظ و ارتقای کیفیت منابع آب و پیشگیری از آلودگی آن

-احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیر زمینی

-ارتقای مشارکت بهره‌برداران و ذینفعان در مدیریت منابع آب و تأسیسات آبی

سیاست‌های حوزه کشاورزی

- حفظ کاربری و یکپارچگی اراضی کشاورزی و ساماندهی و تثبیت مالکیت ها
- توسعه همه جانبه کشت‌های گلخانه‌ای از طریق ایجاد زمینه‌های سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در جهت ساخت گلخانه‌های مدرن و هوشمند
- حفاظت از خاک‌ها و کاستن از نرخ فرسایش آبی با تاکید بر حفظ مراتع و اراضی کشاورزی
- تکمیل زنجیره‌های ارزش در یک ساختار همکارانه و هم‌افزا شامل خوشه‌های فضایی کشاورزی، کریدورهای کشاورزی، پارک‌های کشاورزی ـ صنعتی، مراکز رشد و کارآفرینی و مناطق ویژه کشاورزی
- دانش بنیان ساختن کشاورزی و توانمندسازی منابع انسانی و نوسازی ساختار تحقیق، آموزش و ترویج کشاورزی
- ارتقای سیستم آبزی پروری با تاکید بر کاهش مصرف آب با تاکید بر تولید ماهیان استخوانی و خاویاری
- ساماندهی فعالیت‌های پسین و پیشین کشاورزی با تاکید بر توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی
- تاکید به کشاورزی هوشمند به منظور سازگاری با تغییرات اجتناب ناپذیر اقلیمی
- گزینش نژادهای سازگار انواع دام و طیور با هدف افزایش تولید گوشت و فراوری آنها در استان
- ترویج در تولید محصولات سالم و ارگانیک (اعم از دام و طیور، محصولات زراعی، باغی، دارویی و...)

سیاست‌های حوزه صنعت

- ایجاد و توسعه زنجیره ارزش مبتنی بر پتانسیل‌های استان و تعمیق صنعتی
- ایجاد و گسترش زیر ساخت‌های توسعه فناوری و صنایع پیشرفته، دانش بنیان و نانوتکنولوژی
- بسترسازی در زمینه ایجاد صنایع دریایی چند منظوره تقاضا محور در منطقه خزر و فرا منطقه
- حمایت از شرکتهای کوچک و متوسط و ایجاد و توسعه واحدهای تحقیقاتی و R&D
- توسعه واحدهای موجود در تکمیل حلقه‌های زنجیره ارزش صنعت لوازم خانگی
- حمایت از ایجاد صنایع صادراتی مبتنی بر تولید داخل و صادرات مجدد
- بهبود مستمر سهولت انجام کسب و کار و حمایت از خوشه‌های کسب و کار
- توسعه سرمایه گذاری، زیر ساخت و فن آوری در حوزه بهره برداری معدنی

سیاست‌های حوزه گردشگری

- پیکربندی نظام گردشگری استان براساس مدارها، محورها و کانون‌های گردشگری در سطوح فراملی، ملی و منطقه‌ای
- ساماندهی و تجهیز جاذبه‌های گردشگری، تعیین حوزه‌های گردشگری برنامه‌ریزی شده و هدایت گردشگران به این مکان‌ها
- ایجاد محدودیت‌های ساختاری و اقتصادی جهت هدایت برنامه‌ریزی شده گردشگران به حوزه‌های برنامه‌ریزی شده
- بازاریابی و توسعه برندهای گردشگری استان در سطوح فراملی، ملی و منطقه‌ای و برنامه‌ریزی برای برگزاری رویدادهای فرهنگی- تاریخی استان

سیاست‌های حوزه بازرگانی

- توسعه زیرساخت‌ها، تولید و صادرات مجدد در منطقه آزاد انزلی و مناطق ویژه اقتصادی استان
- تقویت پیوندهای اقتصادی در بین منطقه آزاد تجاری- صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی و سرزمین اصلی
- تقویت دیپلماسی اقتصادی استان و تسهیل تعاملات بین المللی فعالان اقتصادی و شرکای خارجی
- فراگیر نمودن تجارت الکترونیکی
- تغییر الگوهای سفر از خوردو - محور به ریل - محور و حمل‌ونقل عمومی
- شکل‌دهی ساختار ریلی سبک و ارتباط مراکز اصلی استان به آن

سیاست‌های حوزه زیربنایی

- ارتقای کمی و کیفی شبکه جاده‌ای استان با تاکید بر کریدورها و راه‌های شریانی

- ارتقای کارکرد بنادر ا ستان، ایجاد مرکز لجستیک و تبدیل بندر انزلی/ کا سپین به بندر مادر (Home Port) برای شرکت‌های کشتیرانی
- توسعه حمل و نقل چند وجهی
- ارتقای کمی و کیفی زیر ساخت‌های حمل و نقل جاده‌ای
- بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های حمل و نقل هوایی
- گسترش شبکه‌های حمل و نقل ریلی و اتصال به کریدورهای ترانزیتی بین المللی (نو ستراک و تراسیکا) با رعایت سطوح استاندارد جهانی
- ایجاد و توسعه شبکه حمل و نقل پاک
- ارتقای زیرساخت‌ها و روساخت‌های گردشگری دریایی
- مدیریت خطرپذیری (ریسک)، بحران و رعایت اصول پدافند غیرعامل در طراحی، ساخت و بهره‌برداری از تاسیسات زیربنایی
- افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در ظرفیت تولید برق استان
- کاهش ضایعات و تلفات در بخش تولید، انتقال و توزیع انرژی
- توسعه بازار و تجاری‌سازی فناوری‌های انرژی‌های تجدیدپذیر و دوستدار محیط زیست
- تو سعه زیر ساخت‌های تولید و انتقال برق وتلاش برای تأمین الزامات تبدیل ا ستان به قطب تامین و تبادل برق در بعد ملی و فراملی
- افزایش پهنای باند دسترسی به شبکه‌ها (شبکه ملی اطلاعات و اینترنت)
- بهبود و توسعه زیرساخت‌های شبکه‌های پستی و ترافیکی
- افزایش پوشش شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات
- شکل‌دهی ساختار فضایی نظام نوآوری منطقه‌ای در استان گیلان با تاکید بر دانشگاه‌ها، مراکز رشد و فناوری، پارک‌های علم و فناوری، مراکز تحقیق و توسعه

سیاست‌های نظام سکونتگاهی

- توسعه سطح پوشش خدمات عمومی و رفاهی به صورت متوازن در نقاط شهری
- توسعه فضاهای سبز، عمومی و تفرجگاهی
- تعادل بخشی و ساماندهی به نظام شهری و روستایی استان
- ارتقای کارآمدی مدیریت جامع شهری و تقویت و توسعه مدیریت یکپارچه روستایی
- افزایش کارایی و ایمنی سیستم‌های حمل و نقل شهری

- بهسازی و نوسازی بافت‌های ناکارآمد و فرسوده، ساماندهی سکونتگاهی غیر رسمی و احیا و باز زنده‌سازی بافت‌های تاریخی
- مدیریت جامع پسماند، پساب و روان‌آب‌های شهری
- بهبود سیستم مدیریت بحران، ارتقای کیفیت پدافند غیرعامل و ایمن‌سازی شهرهای استان در برابر مخاطرات طبیعی
- ساماندهی سیما و منظر و مناسب‌سازی فضاهای شهری متناسب با نیاز گروه‌های اجتماعی خاص
- توانمندسازی اقتصادی نقاط روستایی استان
- ارتقای کیفیت محیطی و توسعه کالبدی سکونتگاه روستایی متناسب با ویژگی‌های بومی ـــ محلی، فرهنگی، اجتماعی و تاریخی
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی و اجتماعی مناطق مرزی

سیاست‌های اجتماعی- فرهنگی

- توسعه برنامه های حمایتی از مادران و رشد و تکامل همه جانبه کودکان زیر ۶ سال با مشارکت بین بخشی
- توسعه متوازن و ایجاد عدالت توزیعی در ارایه خدمات اقتصادی و اجتماعی در نقاط بحرانی و حاد
- یکپارچه‌سازی سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های مدیریت شهری و روستایی در استان گیلان در حوزه آسیب‌های اجتماعی
- توانمندسازی و ساماندهی وضعیت اجتماعی- فرهنگی سکونتگاه‌های غیررسمی، مناطق بحرانی و مهاجرفرست
- گسترش چتر خدمات اجتماعی و حمایتی به اقشار در معرض آسیب وآسیب‌دیده

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- پهنه جنوبی استان واقع در شهرستان رودبار از ظرفیت مناسبی جهت تولید انرژی‌های بادی و خورشیدی برخوردار است.
- پهنه جنوبی دریای خزر در مجاورت بندرانزلی از ظرفیت مناسبی جهت تولید انرژی از امواج برخوردار است.
- مهم‌ترین پهنه مستعد جهت توسعه زیر ساخت‌های تامین منابع آب استان، پهنه‌های استقرار سدهای مخزنی، انحرافی و لاستیکی برروی رودخانه‌های سفیدرود، شفارود، کرگانرود، پسیخان، شلمانرود، ماسوله رودخان،

زیلکی رود، پلرود، چاکرود، نیلرود، گوهررود، دیسام، شمرود، خالکایی، لنگرود رود در نواحی مرکزی، جنوبی، غربی و شرقی استان است.

- مهم‌ترین پهنه‌های مدیریت پسماند، اولویت اول پهنه جنوبی استان (منطقه لوشان) و بهینه‌سازی مراکز مدیریت پسماند در مناطق آستارا، تالش، بندر انزلی، رشت، لاهیجان، آستانه، رودسر و لنگرود
- مهم‌ترین پهنه‌های مدیریت پساب، با اولویت سکونت‌گاه‌هایی است که خروجی پساب آن‌ها به تالاب ها به ویژه، تالاب انزلی ، رودخانه ها به ویژه، رودخانه سفید رود و اراضی کشاورزی وارد می شود.
- مهم‌ترین پهنه‌های توسعه زیرساخت‌های ارتباطات و فن آوری اطلاعات با بعد فراملی، پهنه مرکزی استان

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

مناطق مستعد توسعه شهری

شهر	سلسله‌مراتب اندازه شهری در افق	سطح‌بندی کارکردی	سیاست‌گذاری فضایی
رشت	شهر بسیار بزرگ	سطح نخست (مرکز فرماندهی و هدایت توسعه)	پالایش و بهبود فضایی
بندرانزلی	شهر میانی بزرگ	سطح دو	تثبیت و نگهداشت فضایی
لاهیجان	شهر میانی بزرگ	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
لنگرود	شهر میانی بزرگ	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
تالش	شهر میانی کوچک	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
آستارا	شهر میانی کوچک	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
صومعه‌سرا	شهر میانی کوچک	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
آستانه اشرفیه	شهر میانی کوچک	سطح سه	تثبیت و نگهداشت فضایی
رودسر	شهر کوچک	سطح سه	تثبیت و نگهداشت فضایی
فومن	شهر کوچک	سطح سه	تثبیت و نگهداشت فضایی
خمام	شهر کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
سیاهکل	شهر کوچک	سطح چهار	تثبیت و نگهداشت فضایی
رضوانشهر	شهر کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
ماسال	شهر کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
منجیل	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
املش	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	تثبیت و نگهداشت فضایی
کیاشهر	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	تثبیت و نگهداشت فضایی
رستم‌آباد	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
لوشان	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
سنگر	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی

شهر	سلسله‌مراتب اندازه شهری در افق	سطح‌بندی کارکردی	سیاست‌گذاری فضایی
کلاچای	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	تثبیت و نگهداشت فضایی
لوندویل	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
اسالم	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
رحیم‌آباد	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	تثبیت و نگهداشت فضایی
لشت‌نشا	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
رودبار	شهر بسیار کوچک	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
کوچصفهان	شهر بسیار کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
چاف و چمخاله	شهر بسیار کوچک	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
چابکسر	شهر بسیار کوچک	سطح پنج	تثبیت و نگهداشت فضایی
شفت	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	تثبیت و نگهداشت فضایی
پره‌سر	شهر بسیار کوچک	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
لولمان	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
خشکبیجار	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
مرجقل	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
کومله	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
بازارجمعه	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
چوبر	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
شلمان	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
گوراب زرمیخ	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
واجارگاه	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	تثبیت و نگهداشت فضایی
حویق	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
لیسار	روستا ـ شهر بزرگ	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
رودبنه	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
جیرنده	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
رانکوه	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	تثبیت و نگهداشت فضایی
احمدسرگوراب	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	تثبیت و نگهداشت فضایی
اطاقور	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
دیلمان	روستا ـ شهر کوچک	سطح چهار	پالایش و بهبود فضایی
ماکلوان	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	تثبیت و نگهداشت فضایی
بره‌سر	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی
توتکابن	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	پالایش و بهبود فضایی

شهر	سلسله‌مراتب اندازه شهری در افق	سطح‌بندی کارکردی	سیاست‌گذاری فضایی
ماسوله	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	تثبیت و نگهداشت فضایی
دستک	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	ایجاد و بهبود فضایی
ضیابر	روستا ـ شهر کوچک	سطح پنج	ایجاد و بهبود فضایی

مناطق مستعد توسعه روستایی

– روستاهای بزرگ و مکان مرکزی استان همراه با حوزه نفوذ آن‌ها با تأکید برجلوگیری از تبدیل نقاط مذکور به شهر به جز دو روستای بزرگ دستک و ضیابر

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

خوشه	محدوده خوشه	شهر کارکردی خوشه	پارک کشاورزی ـ صنعتی	مرکز رشد و کارآفرینی پشتیبان
خوشه شیلات (صید و آبزی‌پروری)	ناحیه مرکزی	شفت	ناحیه صنعتی خرطوم	
	ناحیه شرقی	لنگرود	ناحیه صنعتی یعقوبیه (شماره ۲ لنگرود)	
	ناحیه غربی	آستارا	ناحیه صنعتی در شمال تالش	
خوشه کشاورزی دریایی	ناحیه مرکزی	بندر انزلی	ناحیه صنعتی خمیران (شماره ۲ انزلی)	موسسه تحقیقات بین‌المللی تاسماهیان دریای خزر – مرکز تحقیقات فرآوری آبزیان– مرکز تحقیقات علوم شیلاتی و فنون دریایی دکتر کیوان – پژوهشگاه بیوتکنولوژی جانوری
	ناحیه شرقی	آستانه اشرفیه	ناحیه صنعتی لشت‌نشا و ناحیه صنعتی پرکاپشت	
خوشه ماهیان خاویاری	ناحیه غربی	تالش	ناحیه صنعتی خاله‌سرا	
	ناحیه مرکزی	رشت	ناحیه صنعتی رشت و ناحیه صنعتی فیض‌آباد رشت	
	ناحیه شرقی	آستانه اشرفیه	ناحیه صنعتی لشت‌نشا و ناحیه صنعتی پرکاپشت	
خوشه برنج	مناطق جلگه‌ای نواحی چهارگانه	رشت، آستانه اشرفیه، تالش، صومعه سرا	ناحیه صنعتی کیشستان ناحیه صنعتی رشت ناحیه صنعتی لشت‌نشا ناحیه صنعتی پرکاپشت ناحیه صنعتی خاله سرا ناحیه صنعتی فیض‌آباد رشت	موسسه تحقیقات برنج کشور – مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی
خوشه چای	نواحی شرقی و مرکزی	لاهیجان، فومن، املش	ناحیه صنعتی تموشل لاهیجان ناحیه صنعتی لیل لنگرود ناحیه صنعتی لگموج املش ناحیه صنعتی کوچیجال ناحیه صنعتی خرطوم	پژوهشکده چای کشور – مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی

خوشه	محدوده خوشه	شهر کارکردی خوشه	پارک کشاورزی ـ صنعتی	مرکز رشد و کارآفرینی پشتیبان
خوشه زیتون	ناحیه جنوبی	رودبار	ناحیه صنعتی خرشک	مرکز تحقیقات زیتون رودبار - مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی
خوشه بادام زمینی	شهرستان آستانه اشرفیه	آستانه اشرفیه	ناحیه صنعتی پرکاپشت	مرکز تحقیقات بادام زمینی آستانه - مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی
خوشه فندق	ناحیه شرقی	رودسر، املش	ناحیه صنعتی آسیابسران و ناحیه صنعتی لگموج املش	مرکز تحقیقات فندق اشکورات - مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی
خوشه ابریشم	ناحیه مرکزی	صومعه‌سرا، فومن	ناحیه صنعتی کوچیجال ناحیه صنعتی خرطوم ناحیه صنعتی کیشستان	مرکز تحقیقات کرم ابریشم کشور - مرکز توسعه توغانداری کشور - پژوهشگاه بیوتکنولوژی جانوری
	ناحیه شرقی	لنگرود	ناحیه صنعتی لیل	
خوشه کیوی	ناحیه غربی و ناحیه شرقی	تالش و رودسر	ناحیه صنعتی در شمال تالش ناحیه صنعتی آسیابسران	مرکز تحقیقات کیوی حویق - مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی - ایستگاه تحقیقات زراعی آستارا
خوشه گیاهان دارویی	ناحیه شرقی	سیاهکل، رودسر، املش	ناحیه صنعتی دیلمان، ناحیه صنعتی آسیابسران و ناحیه صنعتی لگموج املش	مرکز تحقیقات گیاهان دارویی دیلمان
	ناحیه غربی	تالش، ماسال	ناحیه صنعتی خاله‌سرا شهرک صنعتی ماسال	
	ناحیه جنوبی	رودبار	ناحیه صنعتی خرشک	
خوشه عسل	نواحی غربی و مرکزی	تالش، ماسال، رضوانشهر	ناحیه صنعتی خاله‌سرا ناحیه صنعتی سکام ناحیه صنعتی در شمال تالش شهرک صنعتی ماسال	مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی - پژوهشگاه بیوتکنولوژی جانوری
خوشه مرکبات	ناحیه شرقی	رودسر، لنگرود	ناحیه صنعتی آسیاب‌سران و ناحیه صنعتی لگموج ناحیه صنعتی لیل	مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی - پژوهشکده مرکبات و میوه‌های نیمه گرمسیری (رامسر)
خوشه کشت گلخانه‌ای	ناحیه شرقی	لاهیجان ، رودسر، سیاهکل	ناحیه صنعتی تموشل لاهیجان ناحیه صنعتی آسیاب‌سران شهرک گلخانه‌ای دیسام سیاهکل	مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی - ایستگاه تحقیقات گل و گیاهان زینتی لاهیجان
	ناحیه مرکزی	صومعه سرا، رشت، ماسال	ناحیه صنعتی کیشستان، ناحیه صنعتی فیض آباد رشت شهرک گلخانه‌ای سپیدرود رشت، شهرک گلخانه‌ای شیخ‌نشین ماسال	

خوشه	محدوده خوشه	شهر کارکردی خوشه	پارک کشاورزی ـ صنعتی	مرکز رشد و کارآفرینی پشتیبان
	ناحیه غربی	رضوانشهر	شهرک گلخانه‌ای هاشم‌آباد رضوانشهر	
خوشه طیور	ناحیه مرکزی	صومعه‌سرا، رشت	ناحیه صنعتی کیشستان ناحیه صنعتی فیض‌آباد رشت	مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی - پژوهشگاه بیوتکنولوژی جانوری
	ناحیه جنوبی	رودبار	ناحیه صنعتی خرشک	
خوشه زراعت چوب	ناحیه مرکزی	صومعه‌سرا، آستانه اشرفیه، ماسال	شهرک صنعتی صومعه سرا ناحیه صنعتی لشت‌نشا شهرک صنعتی ماسال	مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی
	ناحیه غربی	رضوانشهر	ناحیه صنعتی رضوانشهر	
خوشه گل و گیاهان زینتی	ناحیه جلگه‌ای شرقی	رودسر، رشت	ناحیه صنعتی آسیابسران ناحیه صنعتی رشت ناحیه صنعتی فیض‌آباد رشت	مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی - ایستگاه تحقیقات گل و گیاهان زینتی لاهیجان
خوشه دام	نواحی چهارگانه برنامه ریزی	رشت، رودبار، ماسال، رودسر	ناحیه صنعتی رشت و ناحیه صنعتی فیض‌آباد رشت ناحیه صنعتی آسیاب‌سران ناحیه صنعتی لگموج شهرک صنعتی ماسال ناحیه صنعتی خرشک	مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود (استفاده از ظرفیت‌های تکمیل نشده و غیر فعال)
- مراکز بزرگ صنعتی موجود استان و اراضی تحت مالکیت آن‌ها(استفاده از ظرفیت‌های نیمه فعال وغیرفعال)
- گسترش فضایی شهرک سپیدرود رشت، شهرک صنعتی لاهیجان، شهرک صنعتی انزلی و ناحیه‌های صنعتی آسیابسران، رشت، یعقوبیه، لشت‌نشا، تموشل و خمیران
- منطقه منجیل و لوشان جهت ایجاد شهرک تخصصی فناوری، انرژی و بازیافت
- شهرک صنعتی مرزی آستارا
- شهرستان تالش جهت ایجاد ناحیه صنعتی تخصصی کیوی

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- منطقه آزاد انزلی و مناطق ویژه اقتصادی آستارا و لاهیجان مستعد توسعه خدمات پولی- مالی، لجستیکی، خدمات پشتیبان تولید

- شهر رشت با توجه به مرکزیت استان، مستعد توسعه فعالیت‌های مرتبط با خدمات اجتماعی، فرهنگی، خدمات برتر، بازرگانی و پشتیبان تولید
- مراکز شهرستان‌ها، مراکز اصلی ارایه‌دهنده خدمات اداری ـــ انتظامی، بهداشتی و درمانی، آموزش عالی، آموزش مهارت‌های حرفه‌ای، فرهنگی و اجتماعی، خدمات پشتیبان تولید
- شهرهای بالای ۱۰ هزار نفر مراکز ارایه‌دهنده خدمات ورزشی، گردشگری و آموزش مهارت‌های حرفه‌ای
- روستاهای بزرگ و مکان مرکزی استان، مراکز اصلی ارایه‌دهنده خدمات آموزش عمومی، بهداشتی، کشاورزی و مصرف

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- عرصه‌های طبیعی استان، شامل نوار ساحلی، مناطق جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی به استثناء مناطق در معرض مخاطرات طبیعی و مناطق چهارگانه حفاظتی
- عرصه‌های تاریخی و فرهنگی استان
- عرصه‌های روستایی دارای پتانسیل‌های توسعه گردشگری طبیعی، تاریخی و فرهنگی (روستاهای هدف گردشگری)

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- شبکه‌ای شدن نظام سکونتگاهی و جلوگیری از تبدیل شدن روستاها به شهرها و ایجاد شهرهای جدید(به جز دو روستای بزرگ دستک و ضیابر)
- ایجاد رابطه هم بسته میان سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- شهرهای همکار شامل شهرهای همکار رشت ـ بندر انزلی، شهرهای همکار لنگرود ـ لاهیجان ـ آستانه‌اشرفیه
- شهرهای همکار فومن ـــ صومعه‌سرا، شهرهای همکار آستارا – تالش و شهرهای همکار رودبار ـــ منجیل ـ رستم‌آباد ـ لوشان
- در ساختارهای روستایی نیز مکان‌های مرکزی در روستاهای بزرگ استان همراه با حوزه نفوذ آن‌ها

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- خدمات برتر آموزش عالی در شهر رشت به‌عنوان سطح نخست در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای
- سطح دوم خدمات برتر آموزش عالی در مقیاس منطقه‌ای و استانی در شهرهای بندرانزلی، لاهیجان، لنگرود، تالش، آستارا، صومعه‌سرا، آستانه اشرفیه، رودسر، فومن و رودبار
- خدمات برتر بهداشتی و درمانی شهر رشت در سطح نخست در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای

- ✓ فعالسازی ظرفیت و تقویت فرودگاه های تهران (امام خمینی)، مشهد، تبریز، اصفهان، شیراز و چابهار به عنوان هاب ارتباطات بین المللی
- ✓ فعالسازی ظرفیت و تقویت فرودگاه های شهرهای سطح یک در شبکه فرودگاه های منطقه فراملی
- ✓ تقویت زیربناها و روبناهای سخت افزاری و نرم افزاری پروازهای برنامه‌ای فرودگاه‌های مرزی کشور با فرودگاه‌های همجوار کشورهای همسایه
- ✓ طراحی و اجرای زیربناها و روبناهای سخت افزاری و نرم افزاری حمل و نقل بار هوایی
- ✓ زمینه‌سازی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و کشورهای همسایه در فرودگاه‌های کشور در زمینه جابجایی مسافر و بار
- ✓ فعال‌سازی و تقویت ارتباطات دریایی منطقه ای و بین المللی به‌ویژه با کشورهای حاشیه خلیج فارس و دریای کاسپین
- ✓ ارتقای جایگاه، سطح و عملکرد رقابتی بنادر شهید بهشتی- جاسک - شهید رجایی- بوشهر- امام خمینی (ره) در شبکه خدمات خطوط دریایی جهانی
- ✓ ارتقای جایگاه، سطح و عملکرد رقابتی بنادر جنوبی بویژه قشم- لنگه- منطقه ویژه اقتصادی پارسیان- عسلویه- گناوه- خرمشهر- امیرآباد- نوشهر- انزلی در شبکه خدمات خطوط دریایی منطقه‌ای

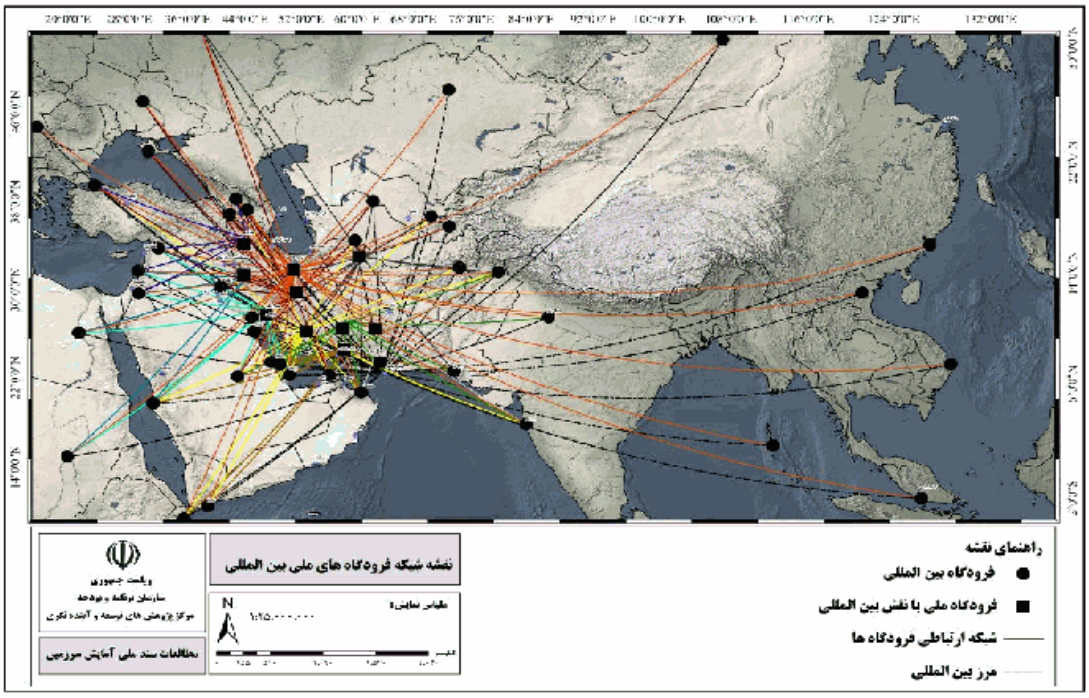

نقشه ۴- نقش آفرینی فرودگاه های کشور در شبکه فرودگاه های منطقه و جهان

- سطح دوم خدمات برتر بهداشتی و درمانی در مقیاس فراملی بندرانزلی، لاهیجان، تالش و آستارا (بیمارستان‌های آستارا، تالش و بندر انزلی به عنوان درگاه ورودی ارجاع بیماران به بیمارستان‌های تخصصی و فوق‌تخصصی شهر رشت)
- سطح سوم خدمات بهداشتی و درمانی در مقیاس ناحیه‌ای لنگرود، صومعه‌سرا، آستانه اشرفیه، رودسر، فومن، سیاهکل، رضوانشهر، ماسال، رودبار، املش، شفت
- خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی در شهرهای رشت، لاهیجان، بندرانزلی و فومن
- سطح دوم خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی در شهرهای لنگرود، تالش، آستارا، صومعه سرا، آستانه اشرفیه، رودسر، سیاهکل، ماسال، رودبار و ماسوله
- خدمات برتر ورزشی در شهرهای رشت و انزلی در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای
- سطح دوم خدمات برتر ورزشی در مقیاس منطقه‌ای و استانی در شهرهای لاهیجان و تالش

الگوی توزیع خدمات گردشگری و بازرگانی در سطح مناطق

- خدمات برتر گردشگری و تفریحی در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای در شهرهای رشت، بندرانزلی، لاهیجان، آستارا، تالش، فومن، چاف و چمخاله و ماسوله
- سطح دو خدمات برتر گردشگری در شهرهای رودسر، لنگرود، آستانه اشرفیه، ماسال، کیاشهر، کلاچای و دیلمان
- سطح سه خدمات برتر گردشگری در شهرهای لوشان، صومعه‌سرا، سیاهکل، املش، اسالم، رودبار و چابکسر
- سطح نخست خدمات برتر تحقیق و توسعه در شهرهای رشت، بندرانزلی، لاهیجان و منجیل
- سطح دو خدمات برتر تحقیق و توسعه در شهرهای لنگرود، تالش، رضوانشهر، صومعه سرا، آستانه اشرفیه، رودسر، فومن و رودبار
- سطح سوم خدمات برتر تحقیق و توسعه در شهرهای آستارا و چابکسر
- سطح نخست خدمات برتر بیمه در شهرهای رشت، بندرانزلی و آستارا
- سطح دو خدمات برتر بیمه در شهرهای لاهیجان و تالش
- سطح سوم خدمات برتر بیمه در شهرهای لنگرود، صومعه‌سرا، آستانه اشرفیه، رودسر، فومن و رودبار
- سطح نخست خدمات برتر حرفه‌ای و کسب و کار در شهر رشت
- سطح دو خدمات برتر حرفه‌ای و کسب و کار در شهرهای بندرانزلی، آستارا و لاهیجان
- سطح دو خدمات برتر حرفه‌ای و کسب و کار در شهرهای لنگرود، تالش، صومعه‌سرا، آستانه اشرفیه، رودسر، فومن و رودبار

- سطح نخست خدمات برتر مالی و بازاریابی در شهر رشت به عنوان مرکز استان و شهر بندر انزلی به دلیل وجود منطقه آزاد انزلی
- سطح دو خدمات برتر مالی و بازاریابی در شهرهای آستارا و لاهیجان
- سطح دو خدمات برتر مالی و بازاریابی در شهرهای لنگرود، تالش، صومعه سرا، آستانه اشرفیه، رود سر و فومن

سازمان فضایی شبکه‌های اصلی زیربنایی

ارتباطات فراملی

- اتصال به کریدور شمال ـــ جنوب از طریق دو بندر چابهار و بندر عباس به بندر انزلی و آستارا و نیز اتصال ریلی به جمهوری آذربایجان از طریق اتصال به راه‌آهن آستارا (ایران) ـ آستارا (جمهوری آذربایجان).
- اتصال به کریدور شرق – غرب از طریق اتصال خطوط دریای بندر اکتائو و کریک به بندرانزلی و آستارا و مسیر ریلی سرخس – قزوین – رشت – آستارا

ارتباطات ملی و منطقه‌ای

محورهای ارتباطات جاده‌ای استان گیلان در افق آمایش

محور	سطح‌بندی ارتباطی	سطح‌بندی کارکردی	مقیاس کارکردی	سلسله‌مراتب ارتباطی	سیاست‌گذاری فضایی
قزوین – رشت	سطح نخست	سطح نخست	فراملی	آزادراه	پالایش و بهبود فضایی
سراوان – فومن – صومعه‌سرا – پونل	سطح نخست	سطح دو	فراملی	بزرگراه	پالایش و بهبود فضایی
امامزاده هاشم – بندرانزلی	سطح نخست	سطح دو	فراملی	آزادراه	ایجاد و توسعه فضایی
بندر انزلی – رضوانشهر – تالش – آستارا	سطح نخست	سطح دو	فراملی	بزرگراه	ایجاد و توسعه فضایی
سراوان – رشت	سطح نخست	سطح نخست	ملی	بزرگراه	تثبیت و نگهداشت فضایی
رشت – خمام – بندرانزلی	سطح نخست	سطح نخست	ملی	بزرگراه	تثبیت و نگهداشت فضایی
رشت – فومن	سطح دو	سطح دو	ملی	بزرگراه	تثبیت و نگهداشت فضایی
سراوان – سیاهکل – لاهیجان	سطح دو	سطح سه	ملی	بزرگراه	پالایش و بهبود فضایی
رشت – لاهیجان – چابکسر	سطح دو	سطح نخست	ملی	بزرگراه	پالایش و بهبود فضایی
رودبار – زنجان	سطح دو	سطح سه	ملی	بزرگراه	ایجاد و توسعه فضایی
رودسر – چمخاله	سطح سه	سطح سه	منطقه‌ای	راه اصلی	ایجاد و توسعه فضایی
چمخاله – بندرانزلی	سطح سه	سطح سه	منطقه‌ای	راه اصلی	پالایش و بهبود فضایی
کلاچای – رحیم‌آباد – قزوین	سطح سه	سطح سه	منطقه‌ای	راه اصلی	ایجاد و توسعه فضایی
رضوانشهر – خلخال	سطح سه	سطح سه	منطقه‌ای	راه اصلی	پالایش و بهبود فضایی
اسالم – خلخال	سطح سه	سطح سه	منطقه‌ای	راه اصلی	پالایش و بهبود فضایی
آستارا – اردبیل	سطح سه	سطح سه	منطقه‌ای	راه اصلی	پالایش و بهبود فضایی

- راه‌آهن قزوین ـ رشت– انزلی – آستارا
- خط آهن ساحلی گنبد – ساری ـ بندر انزلی ـ آستارا با کارکرد گردشگری
- خط ریلی سبک درون‌منطقه‌ای به مرکزیت شهر رشت و به صورت شعاعی به شهرهای اطراف با کارکرد گردشگری و دسترسی روزانه
- مسیرهای گردشگری دریایی بندرانزلی ــ تالش ــ آستارا ــ باکو و بندرانزلی ــ بندر کاسپین ــ بندر کیاشهر ـ بندر چمخاله ـ بندر نوشهر ـ بندر امیرآباد– بندر.
- محورهای سبک ریلی که به صورت آنتن از شهر رشت منشعب می‌شوند و در نقاطی، دارای تقاطع با ایستگاه‌های تبادلی راه‌آهن سراسری هستند، در مقیاس منطقه‌ای، عمل می‌کنند. این راه آهن در سمت غرب تا صومعه سرا و فومن امتداد یافته و از سمت شرق تا رود سر ادامه می‌یابد و از سمت شمال نیز تا منطقه آزاد انزلی و بندر انزلی

ساختار فضایی نظام ارتباطات دریایی

- بنادر انزلی و کاسپین در سطح نخست و با نقش تجاری ـ گردشگری
- بندر آستارا در سطح دوم با نقش تجاری ـ گردشگری
- سه بندر تالش، چاف و چمخاله و کیا شهر نیز با نقش‌های گرد شگری و گرد شگری ـــ صیادی کانون‌های ارتباطات دریایی
- مسیرهای دریایی با نقش تجاری و ترانزیت و مسیرهای گردشگری دریایی
- مسیرهای بندر باکو و بندر ترکمن‌باشی در مقیاس فراملی و مسیرهای بندر آستارا، بندر نوشهر، بندر امیرآباد، بندر ترکمن و بندر گمیشان در مقیاس ملی

ساختار فضایی نظام ارتباطات هوایی

- توسعه، پالایش و بهبود فضایی فرودگاه بین المللی سردار جنگل رشت

ماده ٤– برنامه‌های اجرایی آمایش استان گیلان به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی– فضایی سکونتگاه‌ها (شهری – روستایی)
- برنامه توسعه زیرساخت‌های پشتیبان تولید و بهبود اکوسیستم‌های پشتیبان شرکت‌های دانش‌بنیان کارآفرین و نوآور
- برنامه توسعه سطح و ارتقای کیفیت خدمات برتر

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه دریامحور پایدار استان (ایجاد و توسعه صنایع دریایی)

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد
- توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ساماندهی آموزشی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها ، تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت(پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی)
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه ایجاد محورهای گردشگری دریایی
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء اماکن و بافت‌های تاریخی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

حمل و نقل

- برنامه توسعه حمل‌ونقل چندوجهی
- برنامه منطقه‌ای کردن توسعه بنادر و تجهیز مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در چارچوب بازرگانی بین‌المللی (صادرات مبنا)
- برنامه توسعه دریامحور پایدار استان (ایجاد محورهای ترانزیت دریایی)

- برنامه ارتقای ایمنی حمل و نقل
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه‌های حمل و نقل
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای، ریلی و هوایی

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیر ساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)
- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه‌های بازرگانی
- برنامه توسعه خدمات پشتیان و لجستیک

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- برنامه مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک
- برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارز ش محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها، تشکل های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه توسعه دریامحور پایدار استان براساس شکل‌دهی کشاورزی مبتنی بر دریا

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه احیاء و بهره‌برداری پایدار از مراتع و جنگل‌ها
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها
- حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی
- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدید پذیر
- برنامه توسعه دریامحور پایدار استان با تولید انرژی از دریا

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

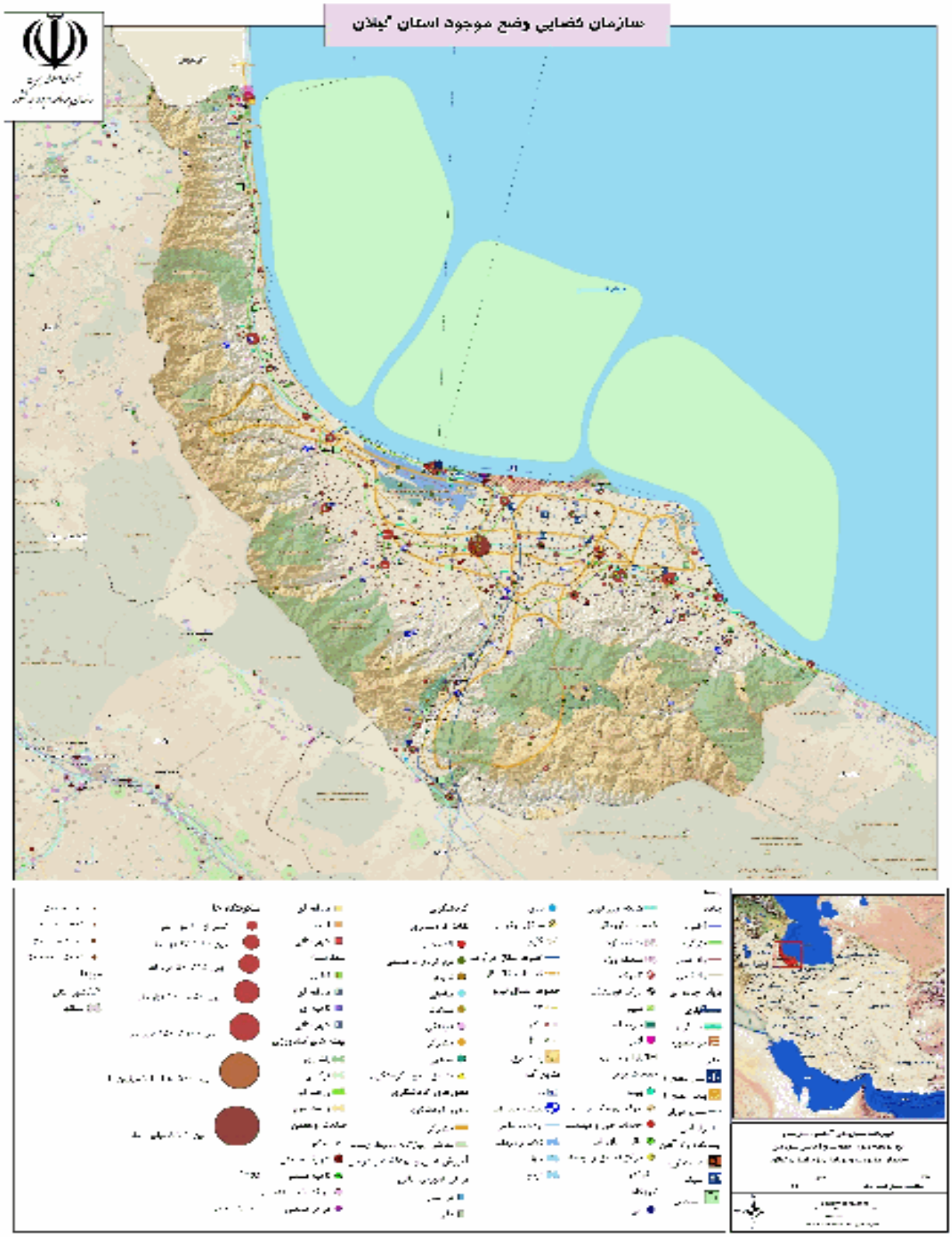
سازمان فضایی وضع موجود استان گیلان

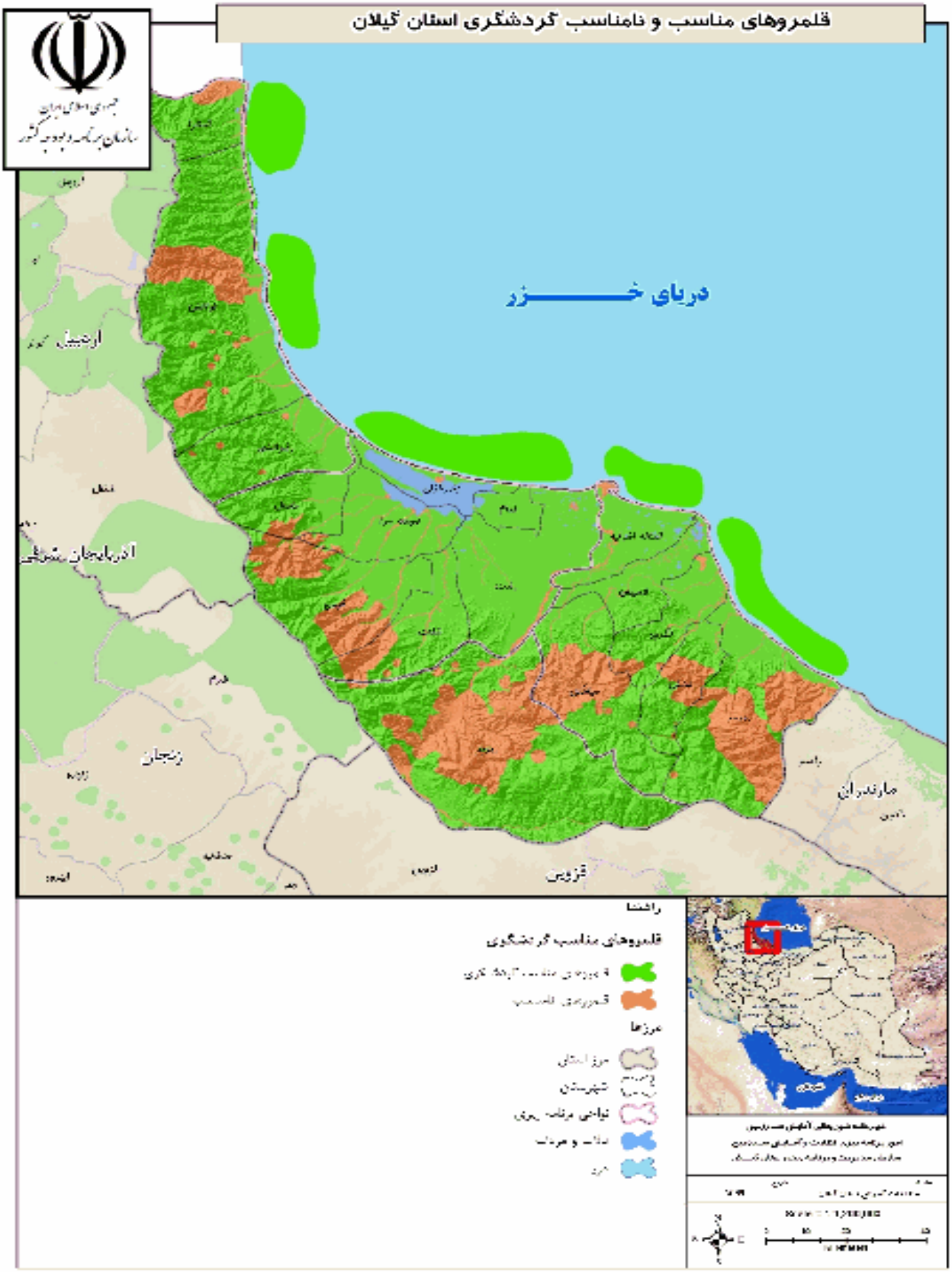
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
مرزها
مرز استانی
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
رشته کوه
دریا

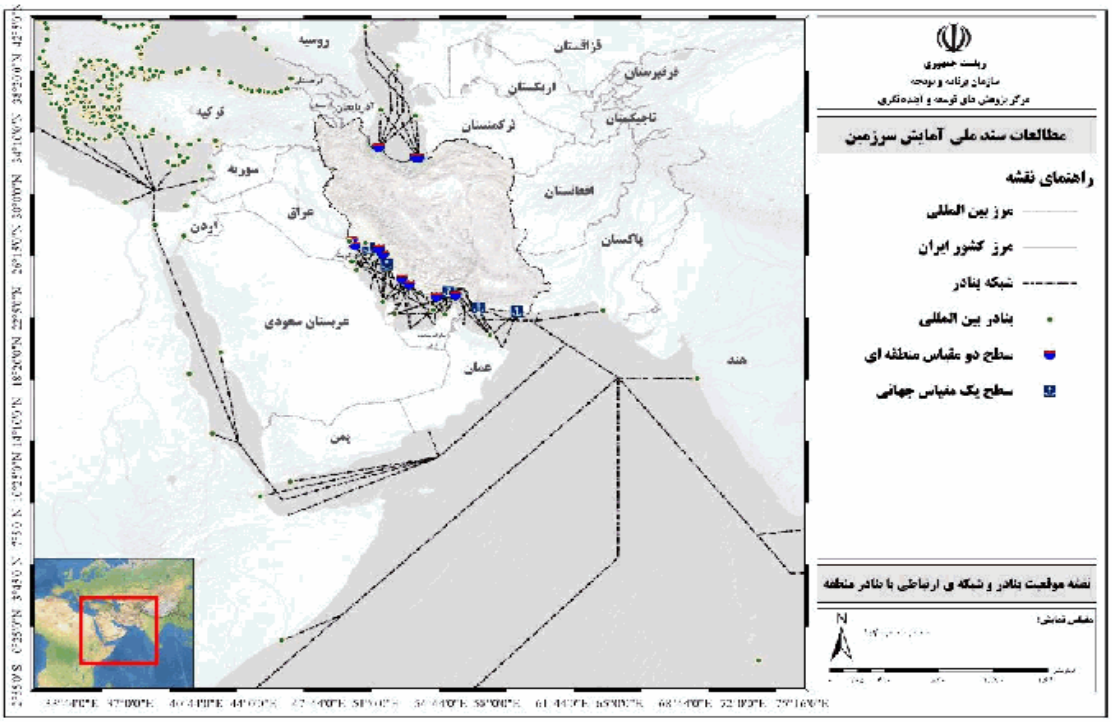

نقشه ۵- موقعیت بنادر در شبکه ارتباطات دریایی منطقه ای و جهانی

۲۷. افزایش جذابیت و تثبیت حضور پایدار در کریدورهای پروازی عبوری و ارتقاء ارائه خدمات ترانزیت بین‌المللی در فرودگاه‌ها

۲۸. افزایش جذابیت و تثبیت حضور پایدار در شبکه ارتباطات دریائی و ارائه خدمات بانکرینگ و دریانوردی

۲۹. تقویت نقش موثر ایران در توسعه و تجاری سازی گذرراه‌های ترانزیتی منطقه برای دستیابی به بازارهای هدف از جمله:

- ✓ محورهای ارتباطی مبادی مرزی پرویزخان، سیرانبند، باشماق به منطقه اقلیم کردستان عراق (اربیل و سلیمانیه)
- ✓ محور ارتباطی مبادی مرزی آستارا و بیله سوار با جمهوری آذربایجان
- ✓ محور ارتباطی مبادی مرزی اینچه برون، سرخس و لطف آباد با کشور ترکمنستان
- ✓ محور ارتباطی مرزی نوردوز با ارمنستان و محور ارتباطی جلفا با نخجوان
- ✓ محورهای ارتباطی مرزهای خسروی، مهران، چذابه و شلمچه به شهرهای بغداد، کربلا و نجف عراق
- ✓ محور ارتباطی مرزهای غربی کشور به دریای مدیترانه
- ✓ محورهای ارتباطی مرزهای شرقی به محورهای اصلی و نقاط سکونتگاهی مهم در افغانستان و پاکستان

۳۰. ایجاد و توسعه زیربناها و روبناهای سخت افزاری و نرم افزاری مراکز لجستیک (شهر، پارک و دهکده لجستیک)

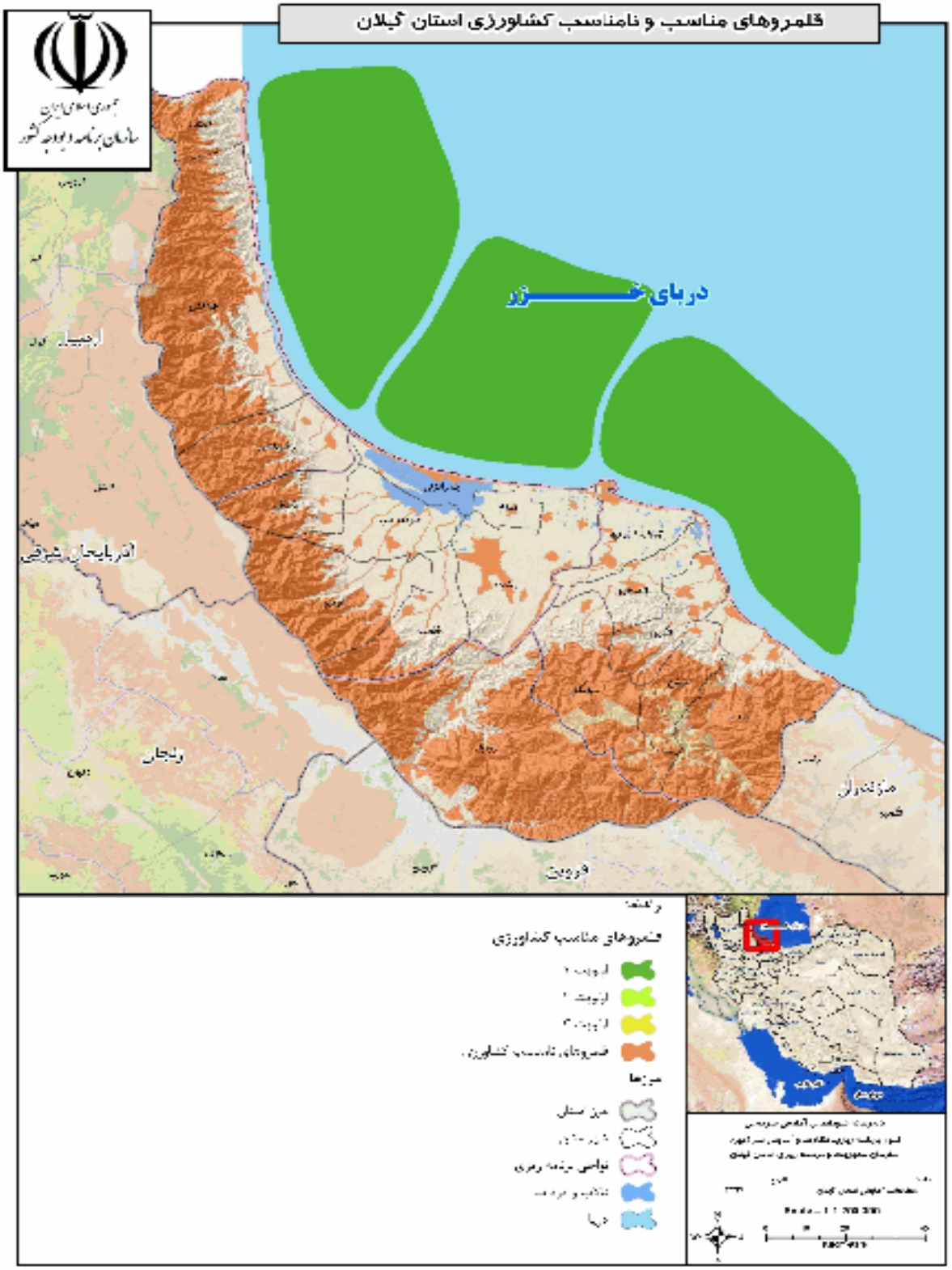
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
نواحی برنامه ریزی
دریا

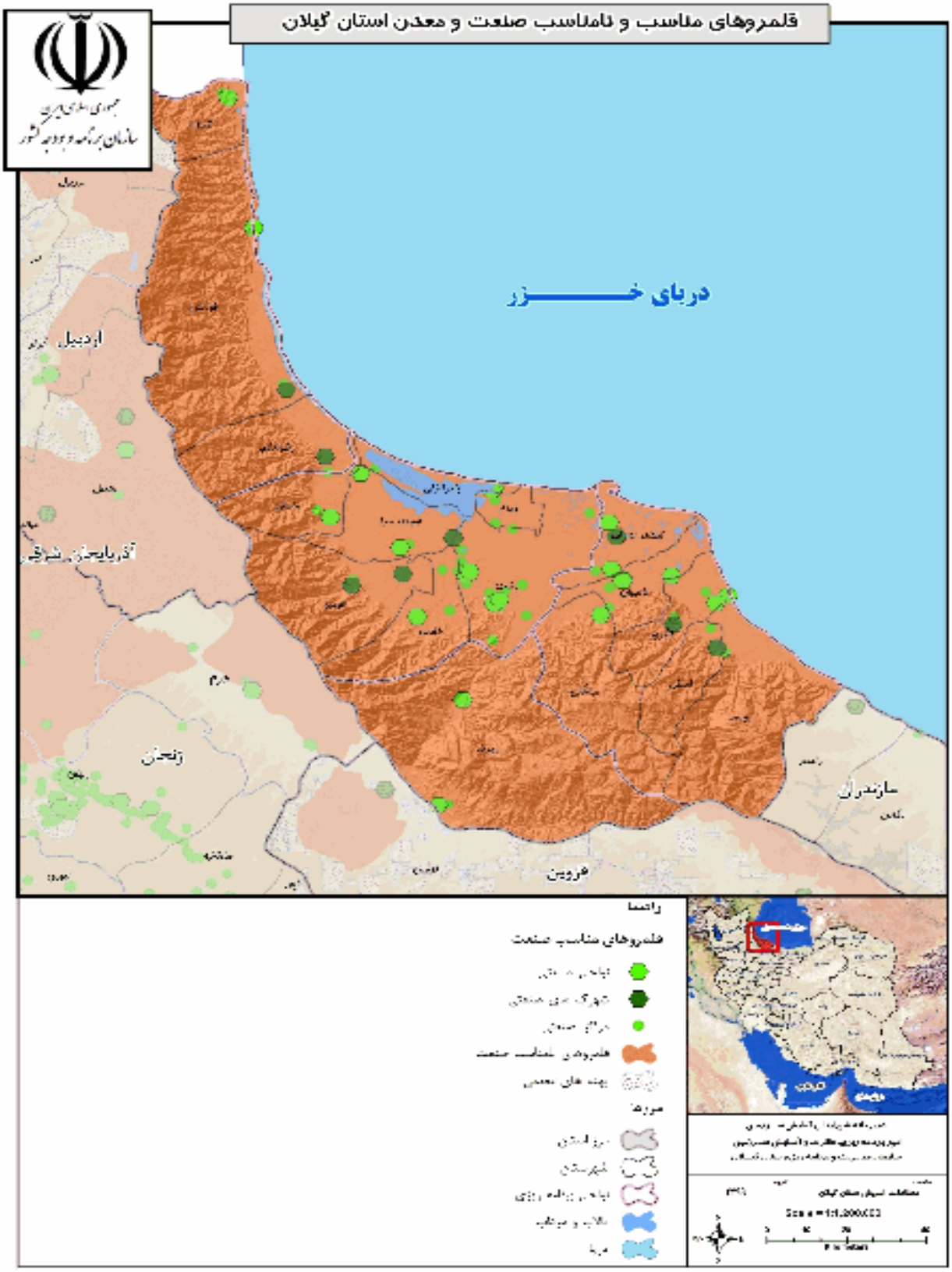
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
مرزها

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان گیلان

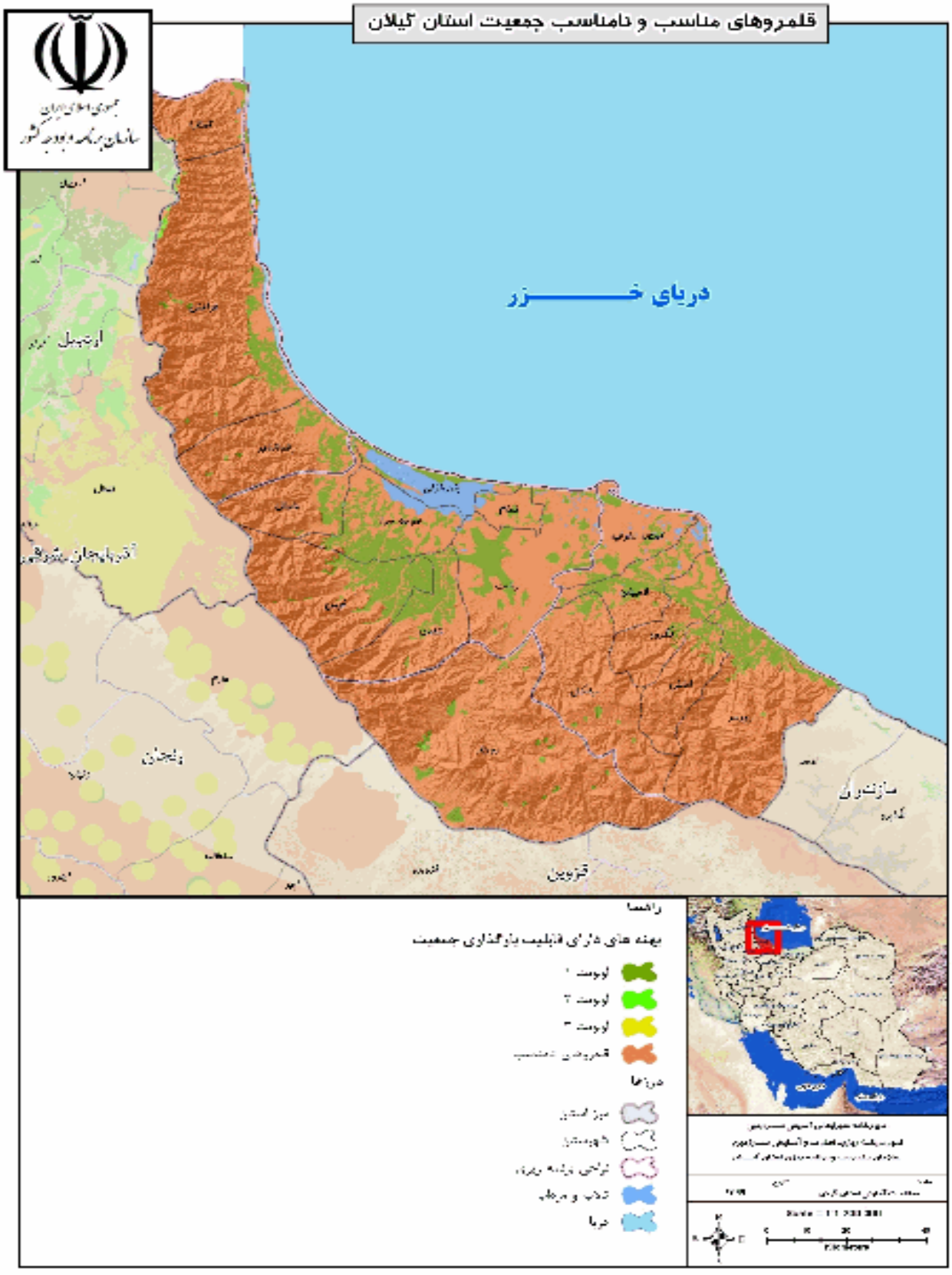

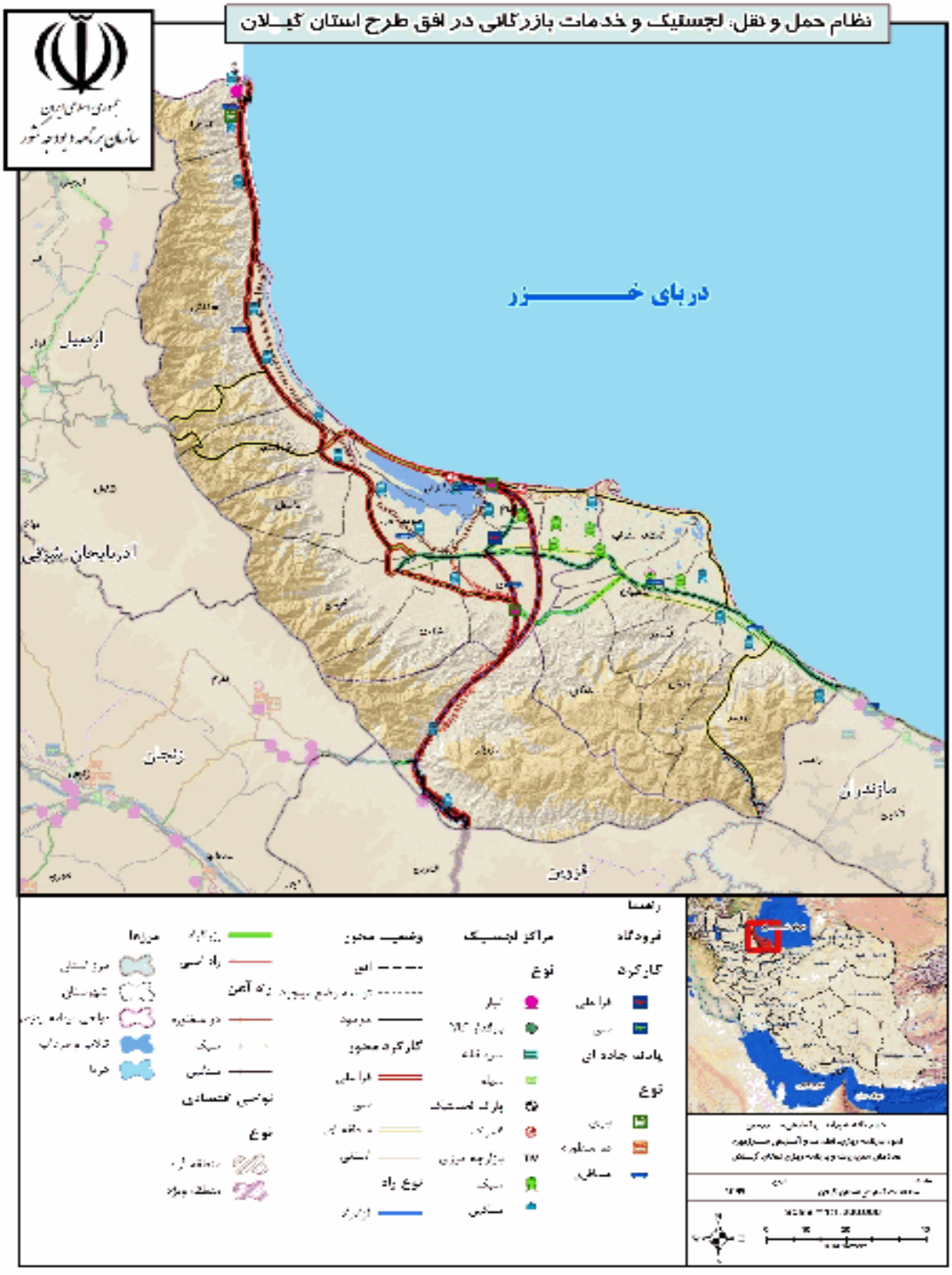
نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
فرودگاه
کارکرد
فراملی
ملی
بنادر جاده ای
نوع
تجاری
غیر منظوره
مسافری
مراکز لجستیک
نوع
تیلر
مسافری
وضعیت محور
آتی
موجود
کارکرد محور
فراملی
ملی
نوع راه
آزادراه
مرزها
مرز استانی
شهرستانی
دریاچه ارومیه
تالاب انزلی
خزر
راه آهن
دو منظوره
سبک
مسافری
توانمن اقتصادی
نوع
منطقه آزاد
منطقه ویژه

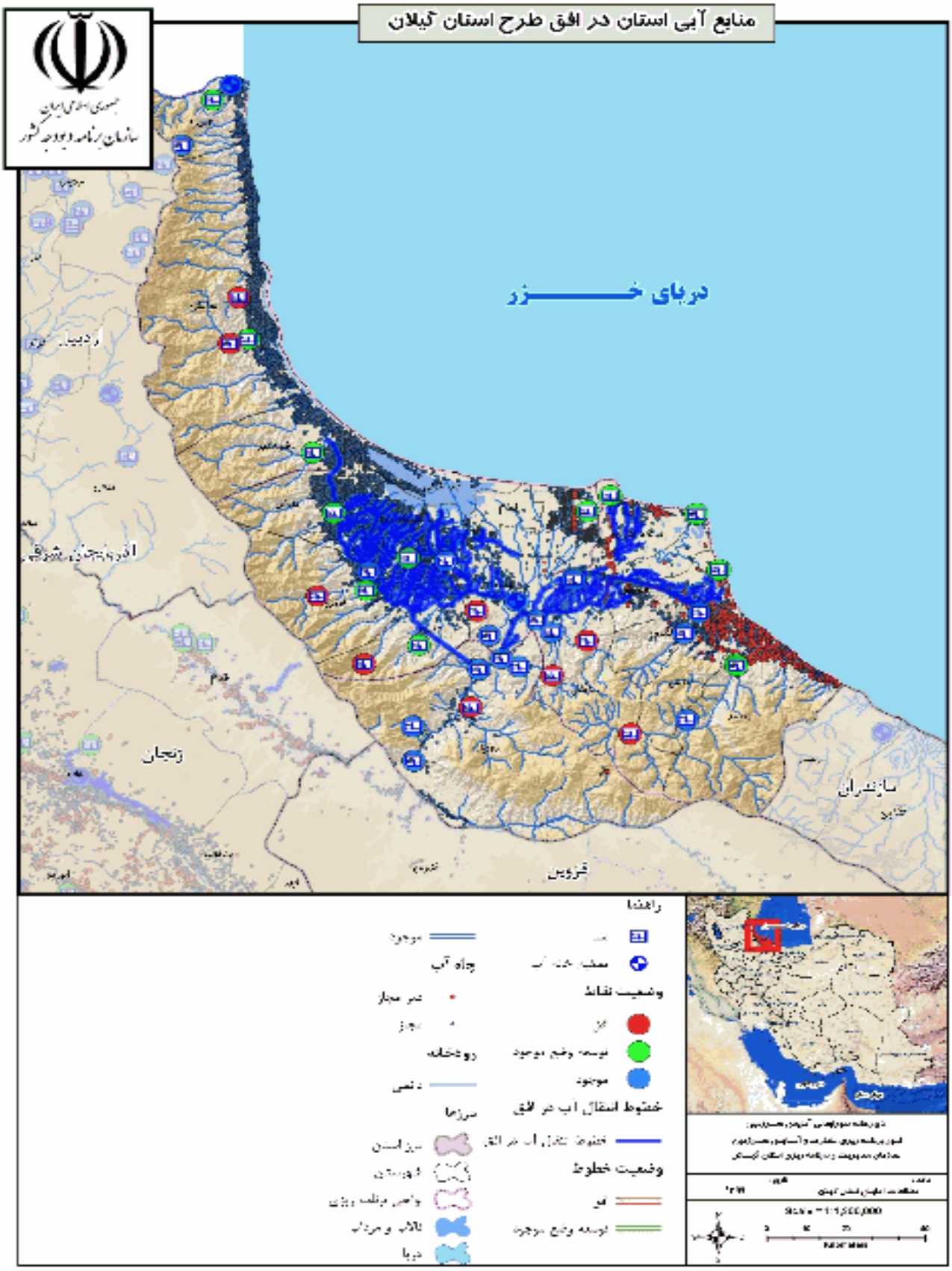
منابع آبی استان در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
موجود
چاه آب
شیب خط آب
وضعیت نقاط
آبگیر
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
آبگیر
توسعه وضع موجود
سرزمینی
سرزمینی
سرزمینی

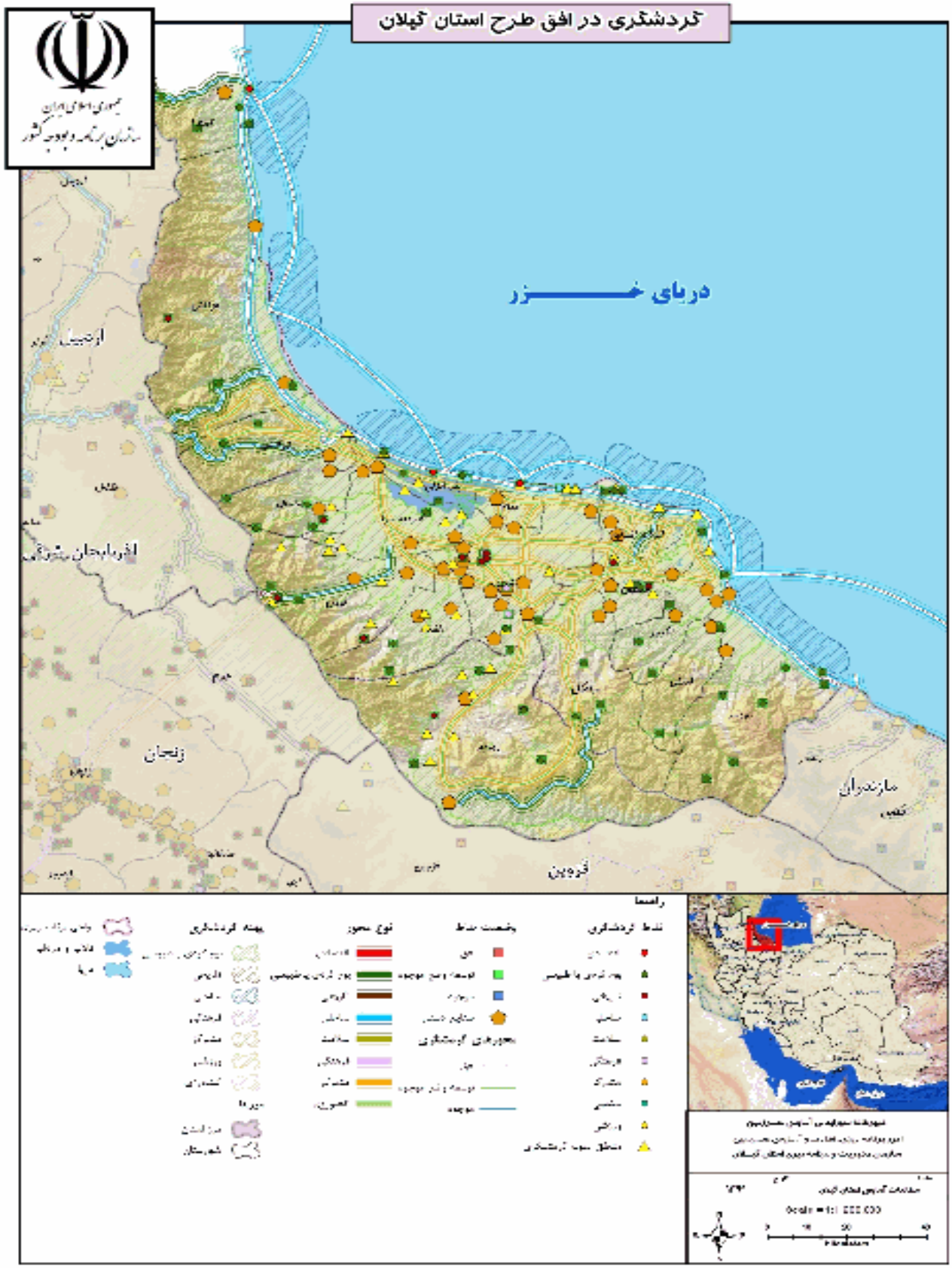
گردشگری در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما

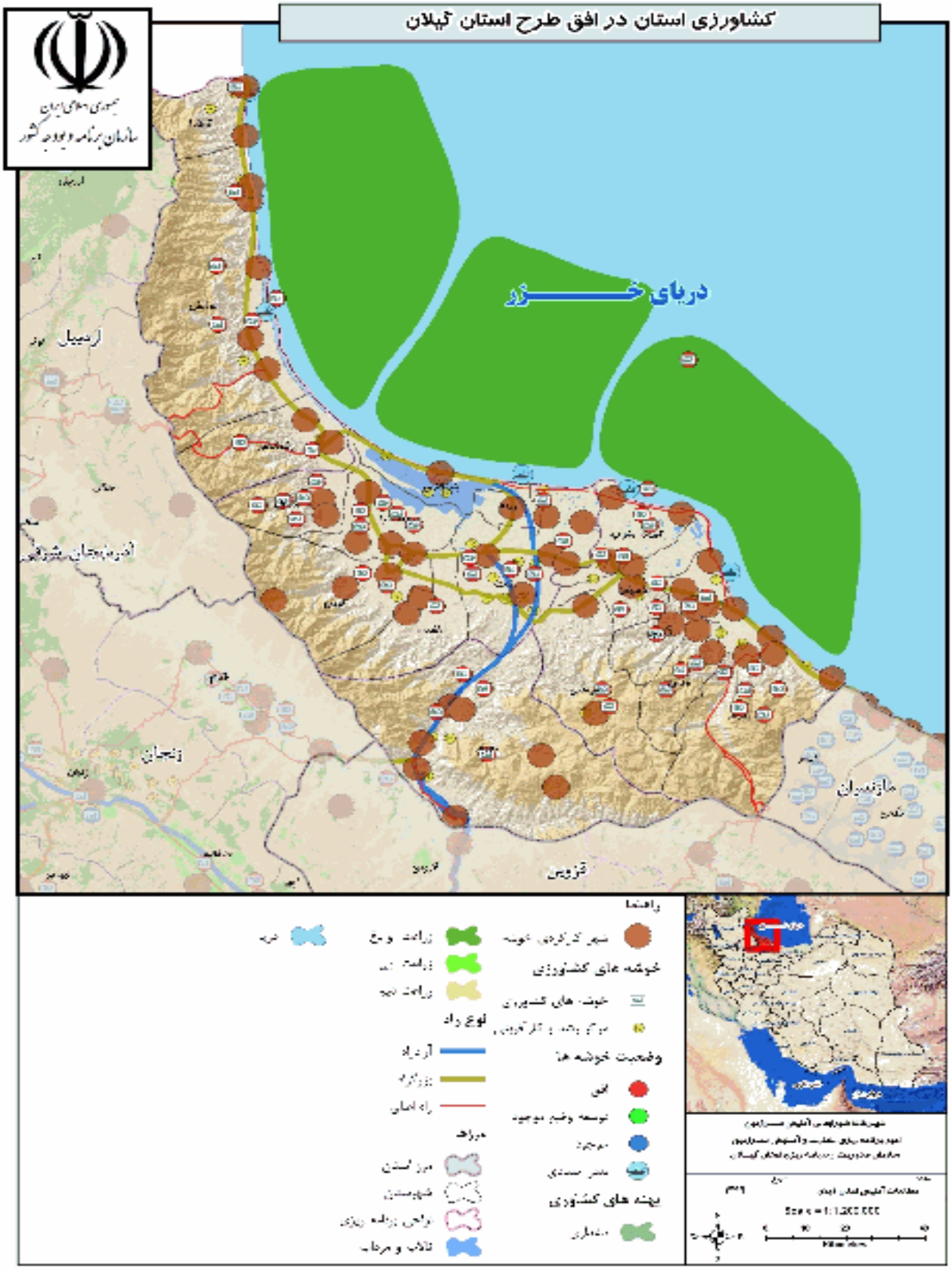
کشاورزی استان در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
شهر کارکردی خوشه
خوشه های کشاورزی
خوشه های کشاورزی
مرکز پشتیبانی و آموزشی
وضعیت خوشه ها
فعلی
توسعه و تنوع بیشتر
موجود
بستر سازی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت و باغ
زراعت آبی
زراعت دیم
نوع راه
آزاد راه
بزرگراه
راه اصلی
مرزها
مرز استان
شهرستان
مرز پهنه زراعی
تالاب و مرداب
غرب

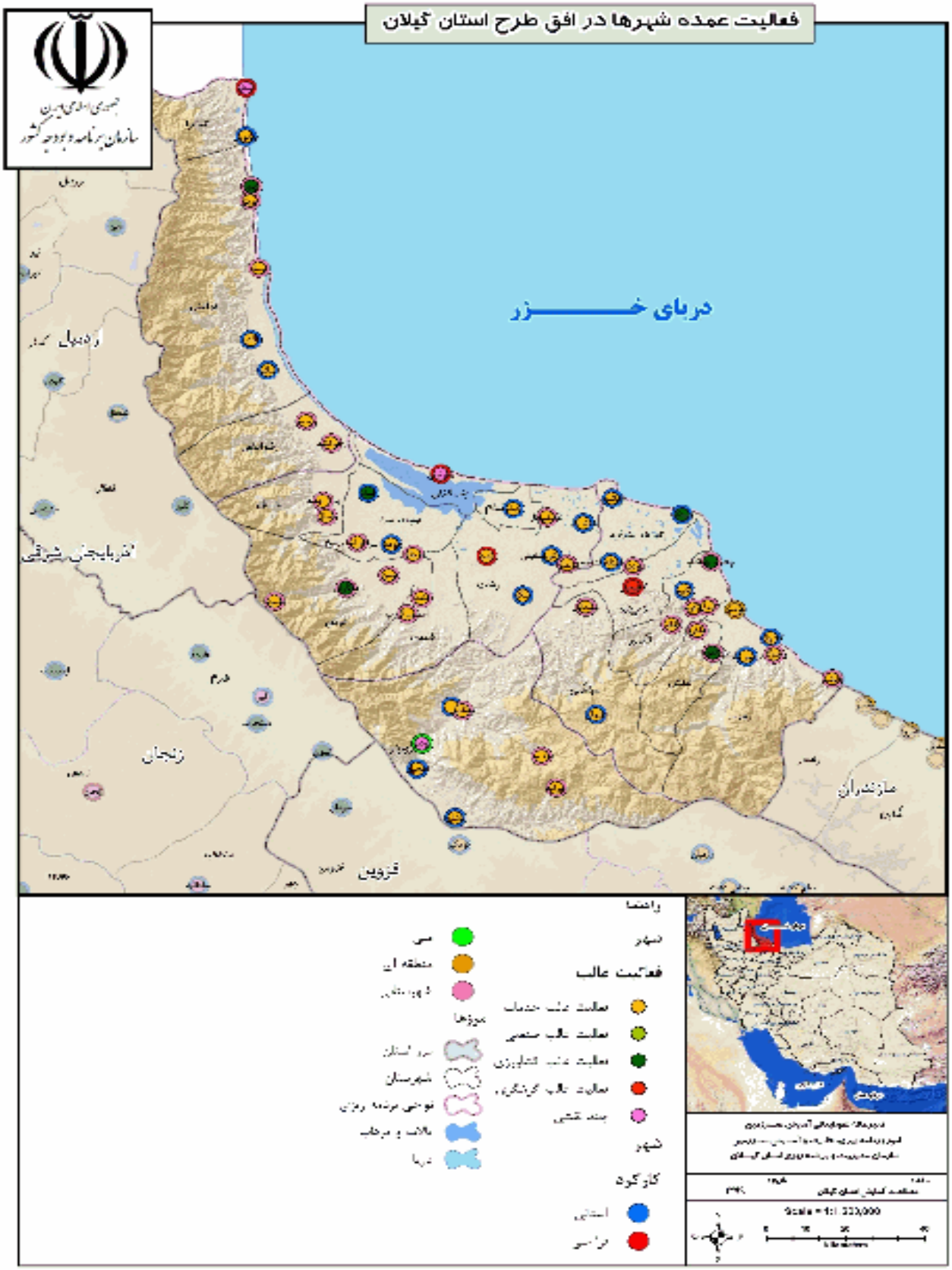
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
شهر
فعالیت غالب
فعالیت غالب خدمات
فعالیت غالب صنعتی
فعالیت غالب کشاورزی
بندرگاهی
شهر
کارکرد
استانی
ملی
منطقه ای
محورها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
مالات و مرتعات
دریا
Scale = 1: 333,000

صنعت و معدن در افق طرح استان گیلان

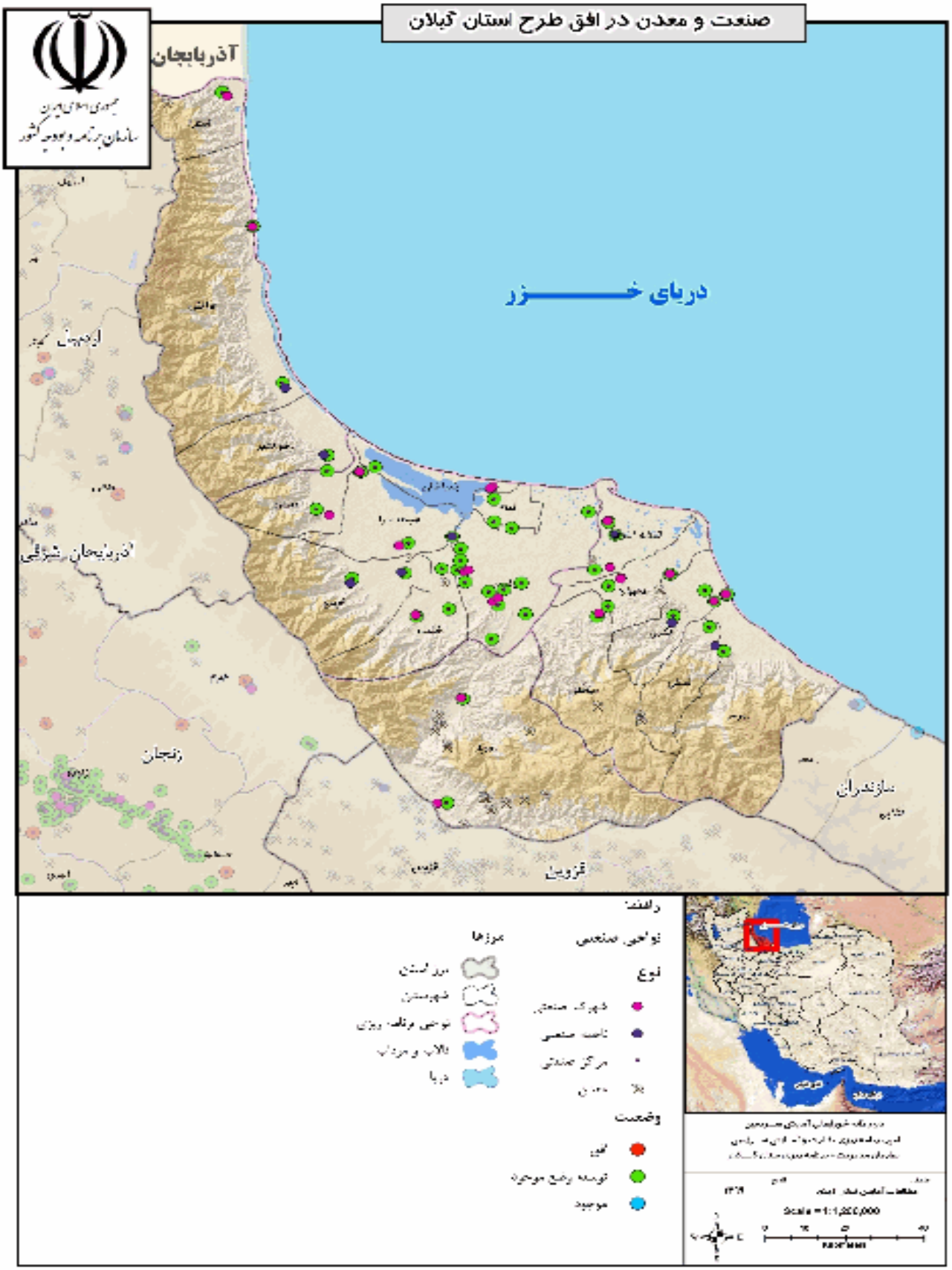

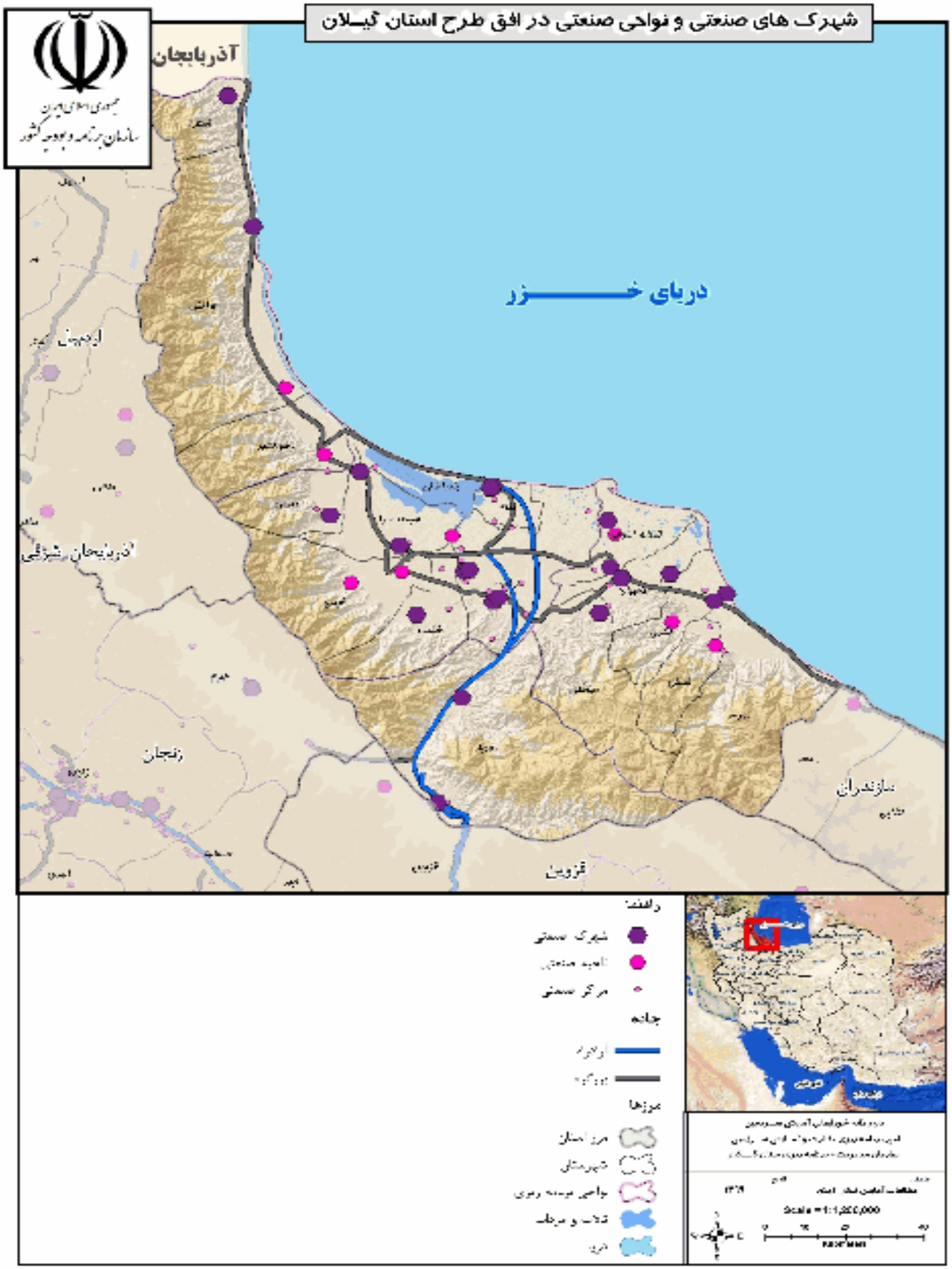
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خـــــــزر
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مرکز صنعتی
جاده
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی توسعه ویژه
تالاب و مرداب
دریا

- ✓ عرصه شرق کشور (جنوب – شمال) با اولویت پهنه های چابهار، ایرانشهر، بم، سیرجان، زاهدان، بیرجند، مشهد و بجنورد
- ✓ عرصه غرب کشور (جنوب – شمال) با اولویت پهنه های اهواز، اندیمشک-دزفول، کرمانشاه، خرم آباد، سنندج و تبریز
- ✓ عرصه مرکزی کشور (شرق-غرب) با اولویت پهنه‌های سمنان، قم و قزوین
- ✓ عرصه میانی کشور (شرق- غرب) با اولویت پهنه های اصفهان، شیراز و یزد
- ✓ مراکز لجستیک در مبادی مرزی با اولویت پهنه های میرجاوه، میلک، ماهیرود، دوغارون-شمتیغ، سرخس، اینچه برون، آستارا، بازرگان، باشماق، خسروی، شلمچه، چابهار، جاسک، بندرعباس، بوشهر، بندر امام خمینی، بندر امیرآباد و بندر انزلی

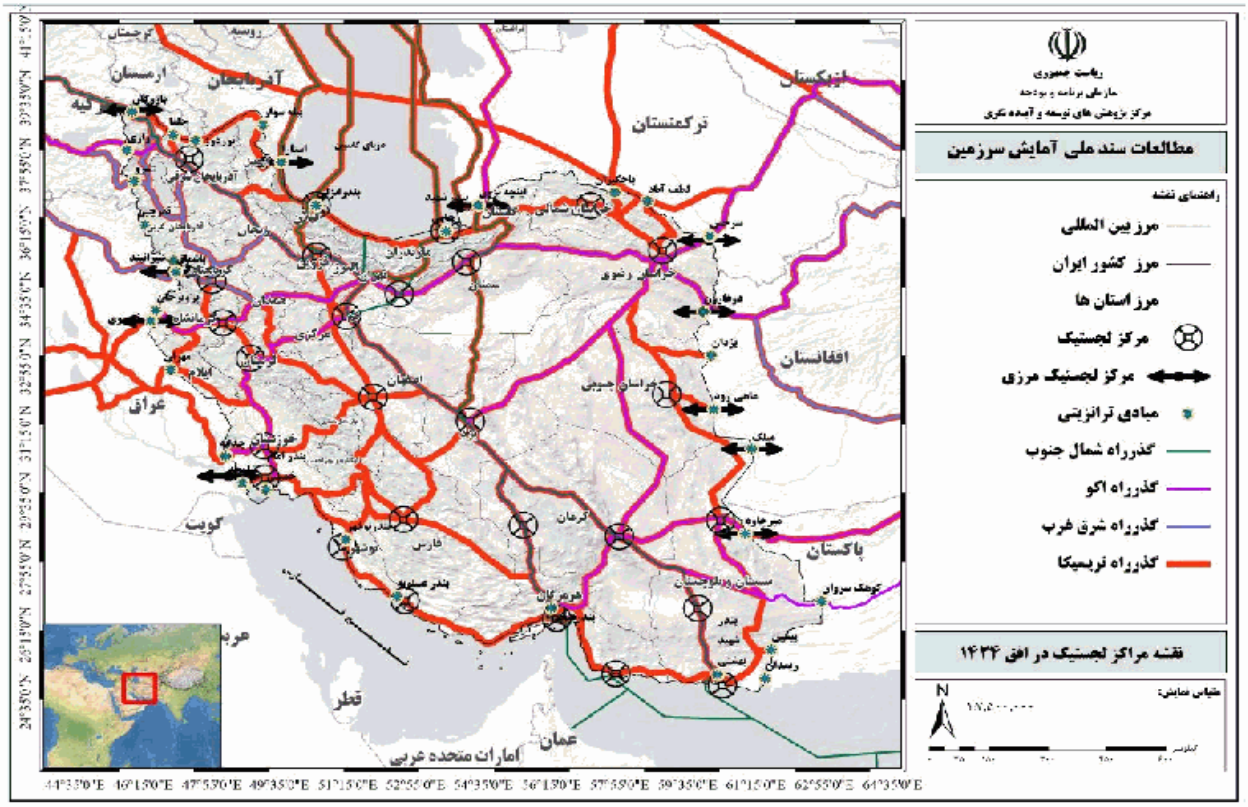

نقشه ۶- مراکز لجستیک اولویت دار در پهنه های مختلف سرزمین

۳۱. مدیریت یکپارچه مبادی مرزی و تسهیل فرآیندها و رویه های ترانزیتی در راستای آزادسازی تجارت

۳۲. اصلاح و بهبود قوانین و مقررات در جهت سازگاری و هماهنگی با قوانین بین‌المللی حمل‌ونقل و ترانزیت

۳۳. هم افزایی کلیه دستگاه های اجرایی ذیربط در حوزه ترانزیت و تسهیل مشارکت عمومی-خصوصی و سرمایه گذاری خارجی

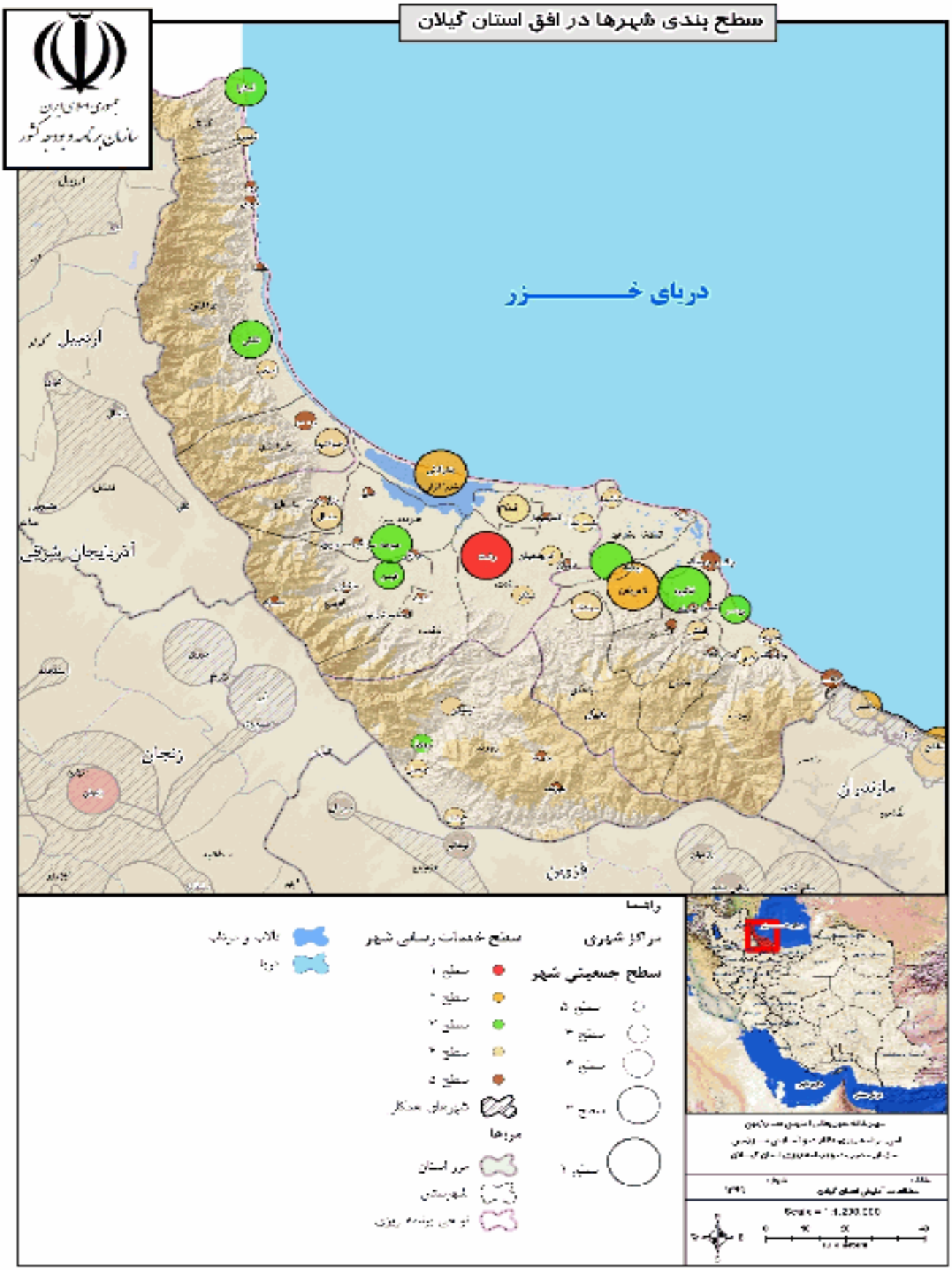
سطح بندی شهرها در افق استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای مذکار
مرزها
مرز استان
شهرستان
تالاب و دریاچه
دریا
Scale = 1:1,250,000

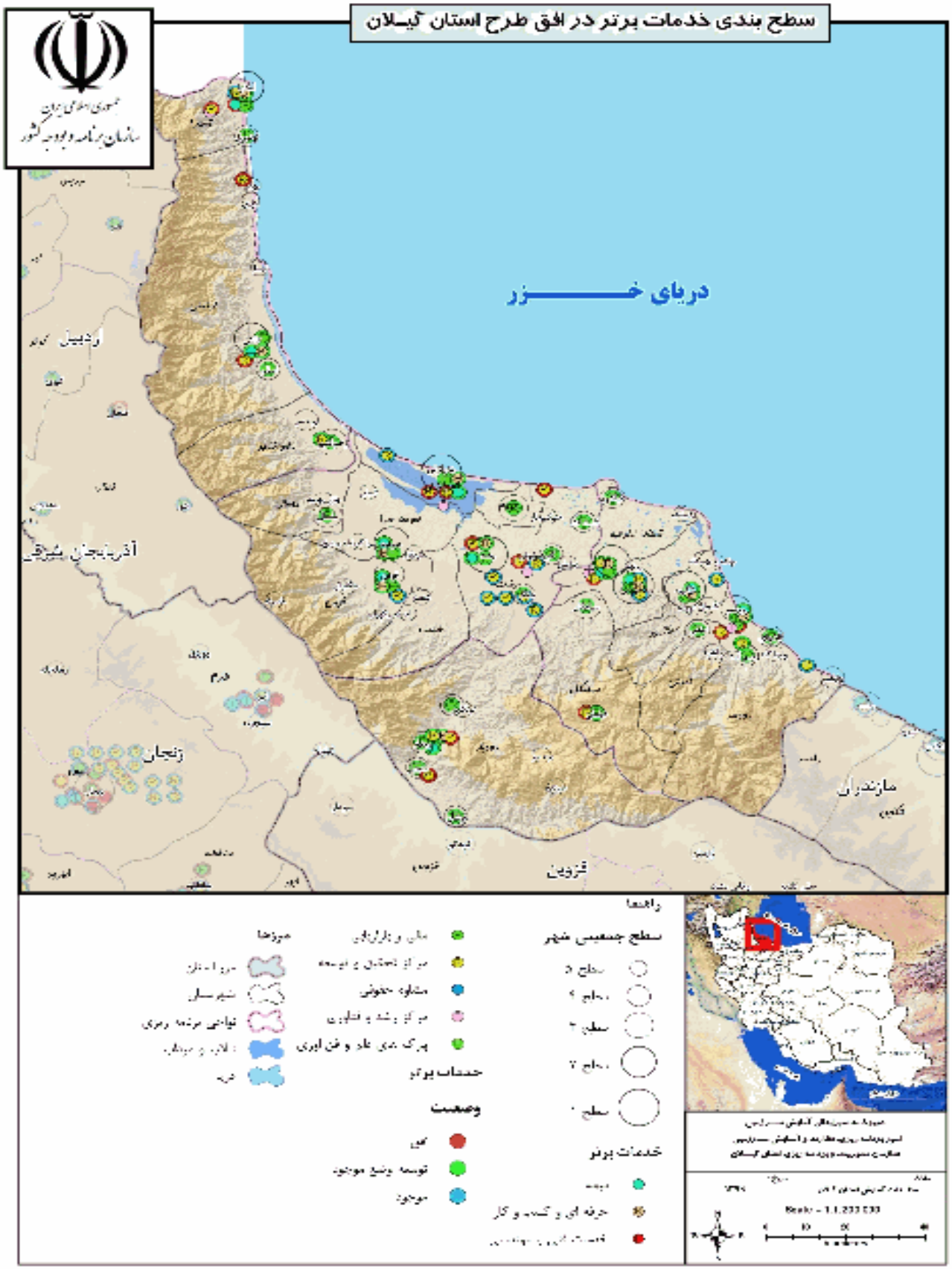
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
وضعیت
کنونی
توسعه وتنوع موجود
موجود
مرزها
خدمات برتر
بیمارستان و درمانگاهی
مراکز تحقیق و توسعه
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن آوری
Scale - 1:1,233,000

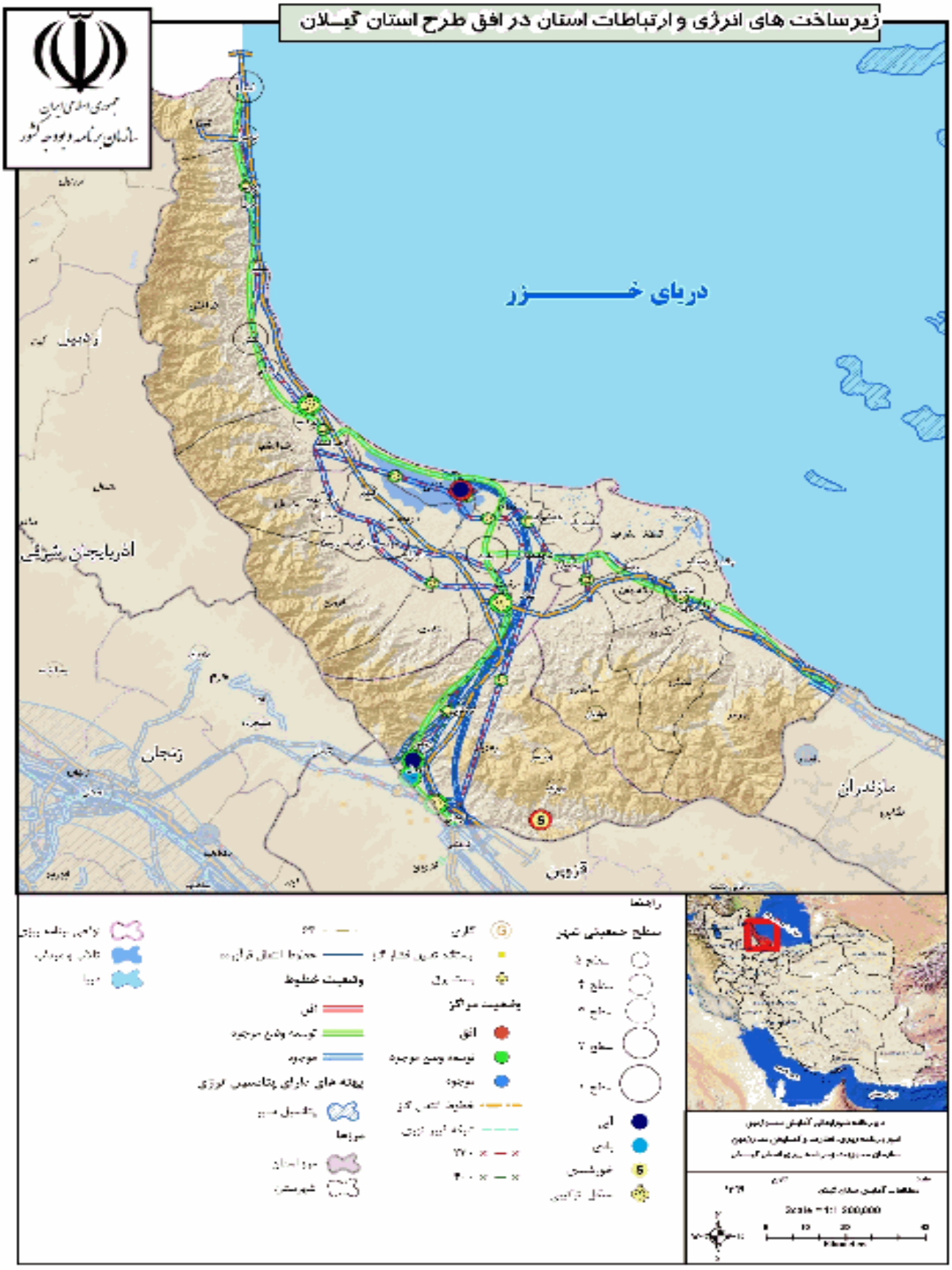
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان گیلان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــــزر
آذربایجان شرقی
زنجان
قزوین
مازندران
راهنما

روستاهای مرکزی سطح یک استان گیلان

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان گیلان

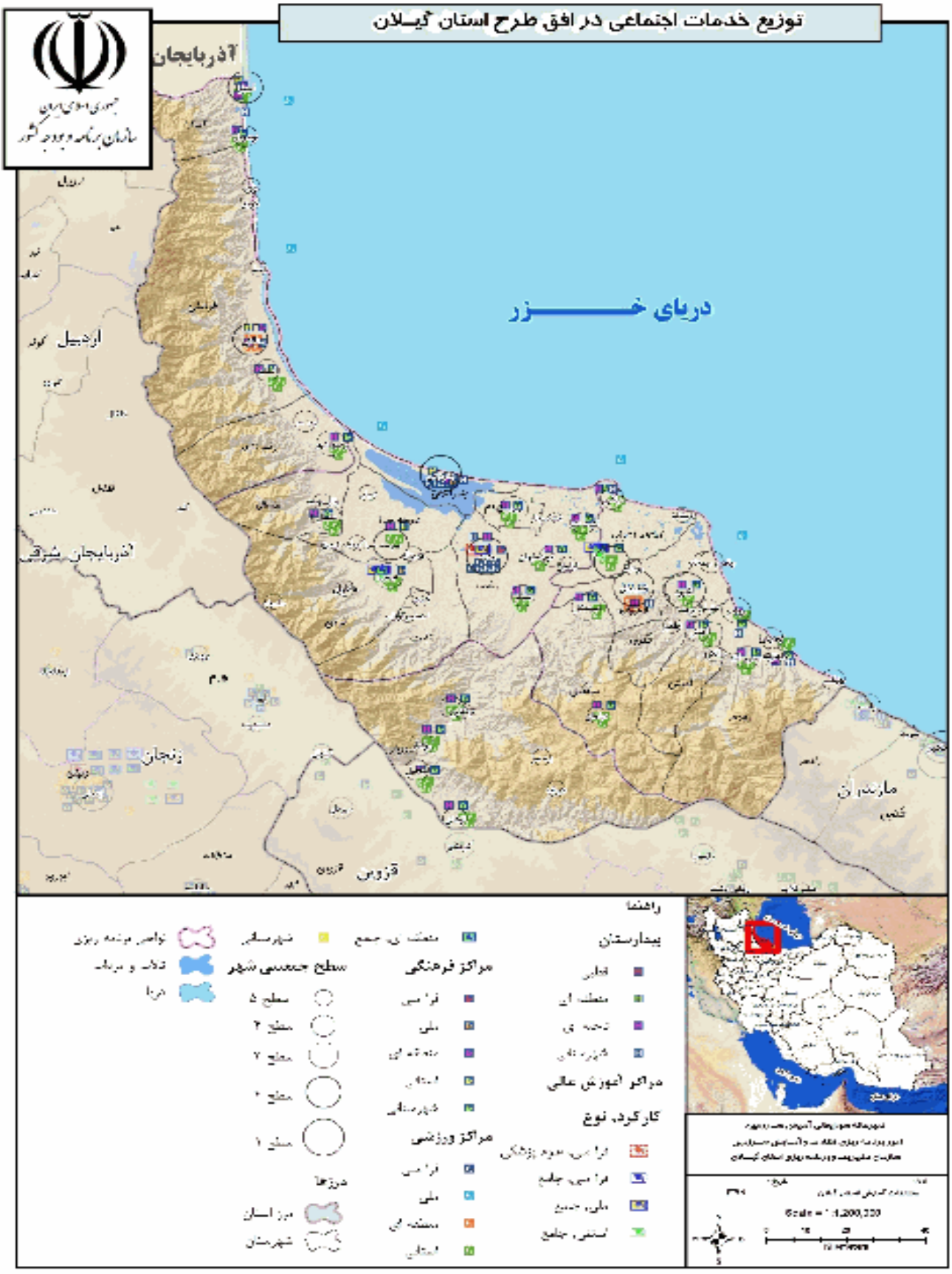

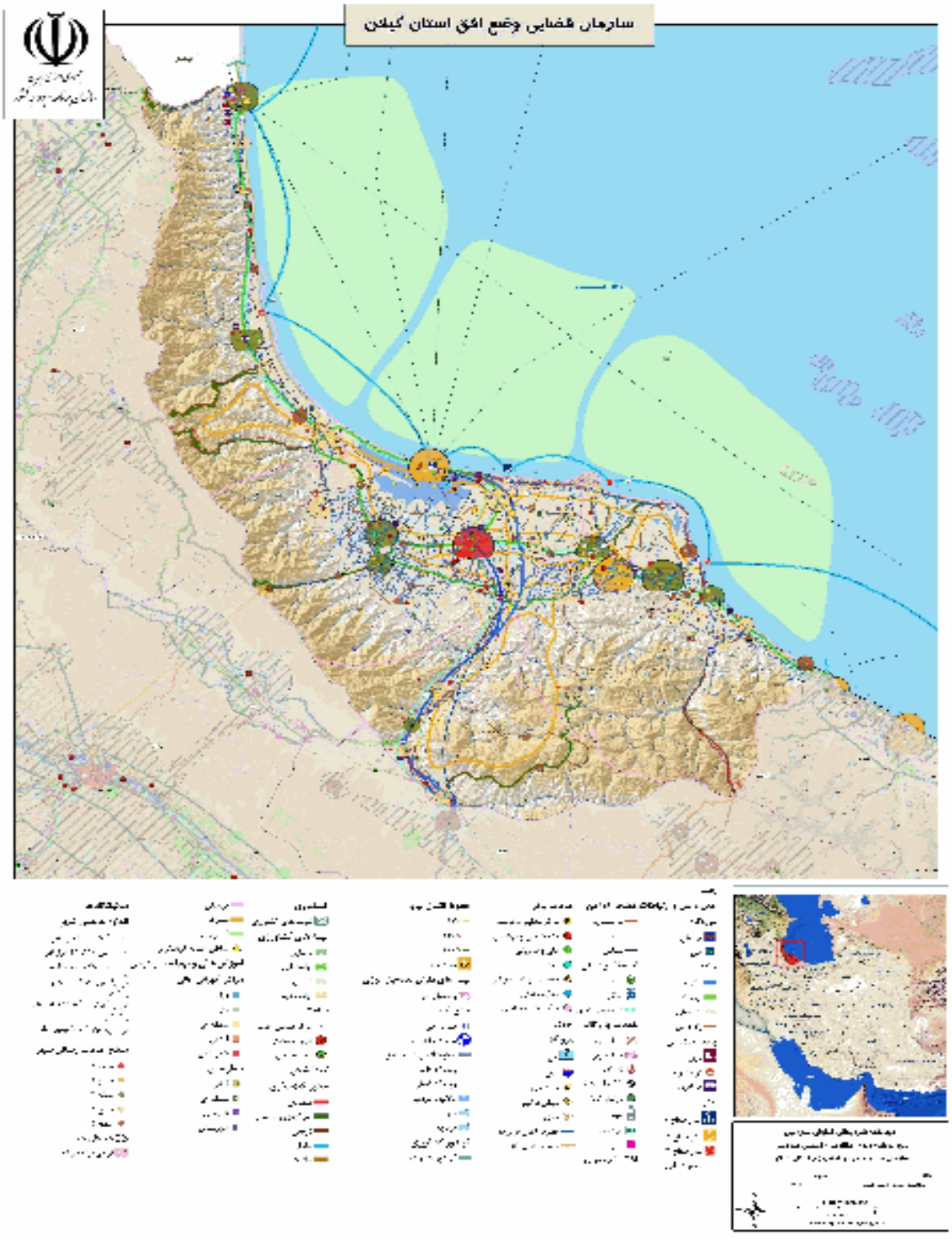
سازمان فضایی وضع افق استان گیلان

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های تو سعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش ا ستان گلستان در افق ۱۴۱۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان گلستان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چ شم انداز تو سعه ا ستان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان گلستان به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

-ارتقاء ارزش افزوده بخش کشاورزی در تولید ناخالص

-مدیریت پایدار منابع آب استان

-افزایش سهم صنعت و معدن در تولید ناخالص ملی استان

-توسعه و گسترش فعالیت‌های صنعتی وابسته به بخش کشاورزی و صنایع دارای مزیت در استان

-توسعه و گسترش ظرفیت های گردشگری

-دستیابی به جامعه ای توسعه یافته و سالم، متکی براصول اخلاقی، ارزشهای اسلامی و هویت ملی

-ایجاد سکونتگاه های مقاوم و ایمن و تعادل بخشی سکونت های روستایی.

-ارتقاء ظرفیت های مقابله با مخاطرات محیطی و حوادث غیر مترقبه (مدیریت بحران)

-ایجاد تعادل و توازن در نظام خدمات رسانی سلسله مراتب سطح بندی و ارتقای سطوح خدمات زیربنایی درسکونتگاه ها

-ارتقا نقش درون و برون منطقه ای استان در تولید و عرضه انرژی در کشور

-افزایش نقش و جایگاه استان در خدمات بازرگانی و حمل و نقل بین المللی و ملی

-ارتقاء دسترسی به خدمات ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT)

-حفاظت، احیاء، توسعه و بهره برداری از قابلیت های زیست محیطی منحصر به فرد استان

-حفظ و ارتقاء توان سرزمینی با تأکید بر نقش سامانه های پسماند

-توسعه خدمات بازرگانی نوین و تقویت زیر ساخت ها و فعالیت های بازرگانی با توجه به قابلیت های توسعه مبادلات فراملی

-ارتقای علمی دانشگاه های محوری و و تخصصی استان و هدایت آنها به سوی دانشگاه های نسل چهارم.

-ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲-نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی و منابع طبیعی

– قطب امنیت غذایی کشور و تولیدکننده محصولات کشاورزی استراتژیک با بیشترین ایمنی و ارزش غذایی در زمینه محصولات ویژه (گندم، کلزا، سویا، زیتون، دانه‌های روغنی، پنبه،گیاهان دارویی، گل و گیاهان زینتی، توت فرنگی و...) و با رویکرد تأمین نیاز غذایی داخلی و صادرات به بازارهای هدف در (شهرستان های مستعد)

– قطب تولید محصولات دامی، طیور و آبزیان: گوشت قرمز، گوشت سفید (مرغ)، تخم مرغ، شیر، ماهیان سردآبی، گرم‌آبی، خاویاری، زینتی، ماهی در قفس و میگو، و خاویار کشور در شهرستان های مستعد
– برخوردار از جایگاه برتر تولیدات باغی (هلو، آلو قطره طلا، توت فرنگی، کیوی و خرمالو و مرکبات).
– برخوردار از جنگل های هیرکانی با ثبت جهانی و سایر نقاط ارزشمند طبیعی و زیست محیطی

صنعت و معدن

– برخوردار از جایگاه برتر در تولیدات صنایع با فنآوری پیشرفته با تاکید بر صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی (زراعت، شیلات، دام وطیور و سلولزی مانند انواع کاغذ از ضایعات کشاورزی، خمیر و چوب وارداتی، ساخت آلفا سلولز ، فرآورده های پنبه، فرآورده های نئوپان و ام دی اف، ساخت برنج غنی شده و کامل از برنج نیم دانه، روغن خام از سبوس برنج، فرآوری و انجماد سبزی، میوه و صیفی (IQF) و قطعات سبک صنایع راه آهن و ریلی) و سازگار با محیط زیست با تکنولوژی برتر (HT)
– برخوردار از صنایع فرآوری و صادرات محصولات معدنی (معادن متنوع صدف کوهی در گنبد کاووس و کلاله، ذغال سنگ، ید در آق قلا، سنگ نسوز، سنگ آهک بوکسیت) و تنها تولید کننده ید در کشور
– برخوردار از استقرار صنایع بزرگ و ساخت واحدGTP (تبدیل گاز به پروپیلن)،GTPP، پتروشیمی و شیمیایی در منطقه اترک با توجه عبور دو خط لوله گاز سرخس ــ نکا و ترکمنستان از استان در (شهرستان های مستعد)
– جایگاه ویژه در تولید و صادرات صنایع دستی (سنتی و بومی استان از جمله فرش ترکمن، گلیم و ابریشم)

گردشگری

– قطب گردشگری جزیره آشوراده و دیوار دفاعی گرگان با عملکرد ملی و بین المللی
– دارای قطب‌ها و دهکده‌های توریستی، تفریحی، مذهبی، سیاحتی و تبدیل استان گلستان از یک گذرگاه گردشگران زیارتی و سیاحتی به مقصد گردشگران.
– دارای جایگاهی ویژه در گردشگری طبیعی، مذهبی، تاریخی، فرهنگی و صنایع دستی.

نظام سکونتگاهی

– شهر گرگان با عملکرد فرامنطقه‌ای به عنوان هاب بار لجستیک کشور با هدف ارائه خدمات برتر در گرگان و گنبد کاووس

بازرگانی

– منطقه استراتژیک ارتباطی با کشور های آسیای میانه از طریق مرزهای هوایی، جاده ای، ریلی و دریایی
– دارای جایگاهی ویژه در توسعه دریا محور و برخوردار از بنادری فعال و رقابت‌پذیر در حاشیه دریای خزر

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

و رئیس شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

شماره نامه: ۷۱۵۰۳۱

تاریخ نامه: ۱۳۹۹/۱۲/۲۷

پیوست: ندارد

رونوشت:

دفتر مقام معظم رهبری ؛ برای استحضار

قوه قضائیه ؛ برای استحضار

مجلس شورای اسلامی ؛ برای استحضار

جناب آقای جهانگیری معاون اول محترم رئیس جمهور ؛ برای استحضار

جناب آقای واعظی رئیس محترم دفتر رئیس جمهور و سرپرست نهاد ریاست جمهوری ؛ برای استحضار

شورای عالی امنیت ملی ؛ برای استحضار

برادر ارجمند جناب آقای دکتر ستاری،معاون محترم علمی و فناوری رئیس جمهور

خواهر گرامی سرکار خانم دکتر جنیدی، معاون محترم حقوقی رئیس جمهور

خواهر گرامی سرکار خانم دکتر ابتکار، معاون محترم امور زنان و خانواده رئیس جمهور

برادر ارجمند جناب آقای دکتر کلانتری،معاون محترم رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

برادر ارجمند جناب آقای دکتر صالحی، معاون محترم رئیس‌جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی

برادر ارجمند جناب آقای دکتر رحمانی‌فضلی، وزیر محترم کشور

حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر علوی، وزیر محترم اطلاعات

برادر ارجمند جناب آقای جناب آقای دکتر آوایی، وزیر محترم دادگستری

برادر ارجمند جناب آقای دکتر دژپسند، وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی

برادر ارجمند جناب آقای دکتر ظریف، وزیر محترم امور خارجه

برادر ارجمند جناب آقای دکتر نمکی ، وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

برادر ارجمند جناب آقای دکتر شریعتمداری، وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی

برادر ارجمند جناب آقای دکتر خاوازی، وزیر محترم جهاد کشاورزی

برادر ارجمند جناب آقای امیر حاتمی، وزیر محترم دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

برادر ارجمند جناب آقای دکتر اسلامی، وزیر محترم راه و شهرسازی

برادر ارجمند جناب آقای دکتر رزم حسینی، وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

برادر ارجمند جناب آقای دکتر صالحی ، وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی

برادر ارجمند جناب آقای دکتر آذری جهرمی، وزیر محترم ارتباطات و فناوری اطلاعات

برادر ارجمند جناب آقای مهندس نامدار زنگنه، وزیر محترم نفت

برادر ارجمند جناب آقای دکتر اردکانیان، وزیر محترم نیرو

برادر ارجمند جناب آقای دکتر مونسان، وزیر محترم میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

برادر ارجمند جناب آقای دکتر حاجی میرزایی، وزیر محترم آموزش و پرورش

برادر برادر ارجمند جناب آقای دکتر غلامی، وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری

برادر ارجمند جناب آقای دکتر سلطانی فر، وزیر محترم ورزش و جوانان

برادر ارجمند جناب آقای دکتر بانک، دبیر محترم شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور

برادر ارجمند جناب آقای شافعی، رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

استاندار محترم استان مازندران

استاندار محترم استان گیلان

استاندار محترم استان گلستان

استاندار محترم استان سمنان

تهران-میدان بهارستان-خیابان دانشسرا مرکز تلفن: ۴-۳۳۲۷۱ دور نگار مرکزی: ۳۳۱۱۶۱۴۶ ش ش: ۴۸۲۰۴۳۸

۳۴. اجرای توافق نامه ها و کنوانسیون های بین المللی گمرکی و حمل و نقلی در گذرراه های ترانزیتی برای تسهیل ترانزیت و کاهش زمان عبور
۳۵. توسعه و نوسازی ناوگان هوایی کشور
۳۶. هوشمندسازی و بکارگیری فناوری های نوین در فرآیندهای مدیریت، کنترل، بازرسی، پایش و نظارت در راستای حذف اختلالات در فرآیند ترانزیت و کاهش زمان عبور
۳۷. گسترش همکاری های بین المللی و تقویت حضور در سازمان های منطقه ای و بین المللی حمل و نقل و ترانزیتی

۳- شبکه سازی و ایجاد زنجیره های جدید تولید بین المللی و ارتقاء جایگاه بین‌المللی کشور در بازارهای جهانی بویژه در زمینه انرژی و توسعه مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی

۳۸. تعامل سازنده و فعال با سازمان ها و نهادهای اقتصادی بین المللی
۳۹. حضور فعال و موثر در فضای گسترده شبکه تولید منطقه‌ای و جهانی و نقش آفرینی در زنجیره های تولید
۴۰. اصلاح سیاست ها، قوانین، مقررات و تسهیل فرآیندهای مشارکت در بازارهای جهانی
۴۱. تعامل سازنده برای بهره برداری بهینه از منابع مشترک، تبادل عوامل تولید و انجام سرمایه گذاری های مشترک در زمینه های مختلف با کشورهای منطقه
۴۲. تغییر رویکرد از زنجیره های تامین سنتی به شبکه های هوشمند تامین دیجیتال
۴۳. ارتقاء صنعتی کشور با رویکرد مشارکت در زنجیره ارزش جهانی
۴۴. گسترش شبکه انتقال، ذخیره سازی، صادرات و واردات حامل های انرژی
۴۵. متنوع نمودن بازارهای صادراتی گاز با اولویت صادرات به منطقه و استفاده از قراردادهای فصلی گاز با کشورهای همجوار
۴۶. تقویت زیرساخت‌های صادرات و مبادله برق با کشورهای منطقه و اتصال به شبکه برق اروپا و شرق آسیا
۴۷. تقویت تعامل موثر و سازنده در حوزه دیپلماسی انرژی جهت افزایش سهم ایران از تجارت جهانی (خرید، فروش، سوآپ و ترانزیت و ذخیره سازی) حامل های انرژی
۴۸. جذب سرمایه‌گذاری خصوصی داخلی و خارجی در تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی ایده‌های نوآورانه

– دارای منطقه آزاد تجاری- صنعتی- گردشگری در اینچه برون با رویکرد گسترش همکاری‌های صنعتی، معدنی و ترانزیتی با کشورهای آسیای میانه، cis، شانگ های و جلب سرمایه‌گذاری‌های خارجی.

– توان تقویت زمینه‌های همکاری مشترک با کشور قزاقستان در ایجاد شهرک متالورژی در اینچه برون با توجه به وجود ذخایر غنی معدنی در کشور قزاقستان، دسترسی به آب دریای خزر و وجود دو خط لوله گاز.

– دارای بندر خشک اینچه برون (مرکز لجستیک مرزی اینچه برون).

خدمات برتر

– یکی از مراکز فعال تعاملات اقتصادی فرامرزی و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در حوزه ترانزیت و صنایع با محوریت شهرک هزار هکتاری اترک، منطقه ویژه، بندر خشک و منطقه آزاد تجاری – صنعتی – گردشگری

حمل و نقل

– دارای جایگاه ویژه در کریدور بین المللی حمل و نقل شمال- جنوب و شرق – غرب به عنوان مبادی اصلی ترانزیتی با کشورهای آسیای میانه، cis و شانگهای.

– دارای جایگاه استراتژیک در توسعه حمل و نقل ریلی

محیط زیست

– استانی پیشرو در حفظ منابع گیاهی و جانوری وجنگل های هیرکانی.

– توان حفاظت فعال از اکوسیستم‌های حساس و شکننده به ویژه جنگل گلستان و تالاب های بین المللی و جلوگیری از ایجاد فعالیت‌های مخرب محیط‌زیست.

فرهنگی و ورزشی

– دارای جایگاه ورزشی قهرمانی در استان (از جمله اسب‌سواری، شنا، والیبال، کشتی، بسکتبال، دوچرخه سواری و تیراندازی) و امکان احداث دهکده المپیک ورزش های آبی در ساحل بندرگز.

انرژی

– امکان ایجاد شهرک پتروپالایش با هدف خرید یا سوآپ نفت و گاز و استفاده از فرصت نیاز کشورهای آسیای مرکزی به تبادل انرژی

– دارای جایگاه ویژه در تبادل و سوآپ انرژی (برق و گاز) با کشور ترکمنستان و ذخایر نفت و گاز

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی و منابع طبیعی

– تولیدکننده محصولات کشاورزی، دامی، طیور و شیلات با بیشترین ایمنی و ارزش غذایی در زمینه محصولات ویژه (گندم، کلزا، سویا، زیتون، دانه‌های روغنی، گیاهان دارویی، گل و گیاهان زینتی، گوشت قرمز، شیر، گوشت مرغ، تخم مرغ، پیله کرم ابریشم، میگو، خاویار و...) و با رویکرد تأمین نیاز غذایی داخل و صادرات به بازارهای هدف (دارای بیشترین سطح کشت و تولید اراضی زراعی آبی و دیم، بیشترین سطح کشت و تولید غلات در منطقه، بیشترین سطح کشت و تولید گندم در منطقه، بیشترین تولید میگو در منطقه، بیشترین تولید تخم مرغ در منطقه، رتبه دوم تولید گوشت مرغ، گوشت قرمز و پیله کرم ابریشم)

– حفاظت و احیاء جنگل‌ها، مراتع و منابع آب وخاک.

صنعت و معدن

– تولید کننده محصولات صنعتی با فن‌آوری بالا (سلولزی مانند نئوپان و کاغذ، چوب و مبلمان، صنایع غذایی و آشامیدنی، دارویی، شیمیایی، حمل‌ونقل، خودرو، قطعه‌سازی، دریایی و صنایع جانبی نفت، گاز و پتروشیمی).

– برخوردار از صنایع فرآوری و صادرات محصولات معدنی و تنها تولید کننده ید در کشور.

– برخوردار از زنجیره صنایع پیشین و پسین مرتبط با فعالیت‌های بخش کشاورزی.

– دارای خوشه‌های صنعتی و معدنی توسعه‌یافته با توجه به مزیت‌های نسبی و رقابتی و تکمیل زنجیره ارزش فعالیت‌های مبتنی بر منابع درون منطقه‌ای.

گردشگری

– ارائه‌کننده خدمات تخصصی گردشگری طبیعی، تاریخی، ورزشی و سلامت، با بهره‌گیری بهینه و پایدار از دریا و منابع آبی، گستره‌های جنگلی، مرتعی و کویری و استفاده از اماکن، ابنیه و محوطه‌های با ارزش تاریخی و بوم گردی.

نظام سکونتگاهی

– شهرهای گرگان و گنبد کاووس با حوزه نفوذ وسیع و حجم بالای فعالیت های خدماتی و بازرگانی

بازرگانی

– از قطب‌های اصلی تولید و صادرات پروتئین (گوشت قرمز، مرغ و انواع آبزیان و خاویار) در منطقه.

– یکی از قطب های منطقه در زمینه جذب سرمایه، تکنولوژی و صادرات با محوریت مناطق آزاد و ویژه اقتصادی.

خدمات برتر

– ارائه‌دهنده خدمات برتر تولیدی، بازرگانی، فنی و مهندسی در سراسر منطقه و گستره‌هایی از استان‌های همسایه.

حمل و نقل

– برخوردار از محورهای اصـــلی ارتباطی منطقه در کریدورهای حمل‌ونقل ملی و بین‌المللی (جاده ای، ریلی، هوایی و دریایی).

انرژی

-برخورداری از انرژی تجدید پذیر (نور خورشـــید و باد)، نیروگاه ســـیکل ترکیبی علی آباد و نیروگاهاه های کوچک مقیاس

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

گلستان، استانی توسعه یافته و پایدار در شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیط زیستی و حافظ غنای فون و فلور، دارای اقتصـــاد چندبعدی مبتنی بر فناوری‌های پیشـــرفته، دانش‌بنیان و نوآور، قطب امنیت غذایی کشور، برخوردار از صنعت مدرن، خدمات برتر با تأکید بر گردشگری، بازرگانی داخلی و خارجی در سازمان فضـایی متعادل و متوازن با برنامه‌ریزی یکپارچه و دروازه آسـیای میانه و بارانداز دریایی سـاحل شـرقی دریای خزر، دارای تعامل پویا و اثر بخش در سـطوح ملی و بین المللی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌باشد.

گلسـتان نگارسـتان ایران، سـرزمینی اسـت امن با مردمی سـالم، باانشـاط، توانمند و برخوردار از رفاه و منزلت اجتماعی در نظام فرهنگی و اجتماعی منسـجم با هویت بومی، ایرانی- اسـلامی و برخوردار از اشـتغال پایدار با تنوع اقوام ایران زمین.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

-گسترش کشت‌های تخصصی و دارای مزیت نسبی متناسب با شرایط اقلیمی استان.

- ساماندهی و تو سعه مراکز تکثیر ماهیان خاویاری، ا ستخوانی و تو سعه مزارع پرورش ماهی و میگو در قفس و پن و ناوگان صیادی.

-توسعه واحد های دام و طیور و برنامه ریزی جهت افزایش بهره‌وری عوامل تولید.

-اصلاح و نوسازی باغات موجود در سطح استان، توسعه باغات در اراضی مستعد و اراضی شیب‌دار فاقد پوشش درختی در راستای توسعه پایدار.

-توســـعه منابع آبی قابل برنامه ریزی از طریق مهار و ذخیره‌ســـازی آب‌های ســـطحی، انتقال از حوضـــه مناطق همجوار ، شـــیرین ســـازی آب دریا، تغذیه مصـــنوعی و بهبود روش‌های آبیاری و تأمین آب مورد نیاز شـــرب، کشاورزی، صنعت و محیط زیست.

-ارتقای مهارت نیروهای انسانی ماهر و نیمه ماهر بخش فنی و اجرایی کشاورزی استان به منظور افزایش بازده کشاورزی و همچنین گسترش بیمه محصولات کشاورزی برای کاهش ریسک فعالیت‌های کشاورزی.

-توسعه کشت‌های گلخانه‌ای برای تولیدات کشاورزی، باغی، گل و گیاهان زینتی، دارویی و سایر محصولات به منظور افزایش صادرات غیر نفتی.

-توسعه فعالیت‌های صنعتی با تاکید بر واحدهای صنعتی پربازده و تکمیل کننده زنجیره های تولید در استان، صنایع مبتنی بر فناوری‌های نوین با جهت‌گیری‌های صادراتی و ارتقا زیر ساخت‌های مورد نیاز در بخش صنعت، با تاکید بر صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی (زراعت، شیلات، دام و طیور و سلولزی)، صنایع غذایی و دارویی، صنایع فلزی، نساجی و پوشاک، شیمیایی، صنایع ادوات و نهاده‌های کشاورزی و صنایع قطعات خودرو، صنایع الکترونیک و پاک و سازگار با محیط زیست با تکنولوژی برتر.

-فراهم سازی بسترهای قانونی و اجرایی لازم برای توسعه سرمایه‌گذاری‌های دولتی و جذب سرمایه‌گذاری‌های غیردولتی در بخش صنعت در استان با رویکرد ایجاد صنایع دارای مزیت و ارزش افزوده وابسته و پیوسته بخش کشاورزی، الکترونیک و پاک (تکنولوژی برتر).

-ایجاد و تقویت زیرساخت‌ها، افزایش امکانات و تاسیسات گردشگری استان.

-فراهم سازی امکانات و زیرساخت های توسعه فرش دستباف و صنایع دستی.

-فراهم سازی بسترهای افزایش ماندگاری گردشگران در استان.

-ایجاد مرکزیت منطقه‌ای شمال شرق کشور از طریق توسعه و تجهیز فرودگاه‌های استان به ویژه فرودگاه بین المللی گرگان و فرودگاه کلاله و تسهیل ترانزیت هوایی کالا و مسافر در حوزه‌های فرا ملی همجوار.

-توسعه خطوط ریلی شمال شرق به منظور برقراری ارتباط ریلی با شرق و نیز با کشورهای آسیای میانه وکشورهای عضواتحادیه اقتصادی اوراسیا (اتصال خط ریلی اینچه برون به سواحل مکران).

-ایفای نقش بین المللی در عرصه اقتصادی و تبدیل استان به محور همکاری‌های منطقه‌ای با آسیای میانه وکشورهای عضواتحادیه اقتصادی اوراسیا.

-حفاظت، احیاء، توسعه و بهره برداری از قابلیت‌های محیط زیستی و منابع طبیعی و صیانت از دریا، جنگل‌و مراتع و ساماندهی سواحل دریا، رودخانه‌ها و حوضه‌های آبخیز استان در راستای توسعه پایدار به عنوان سرمایه‌ای ملی

-ارتقای سطح عملکردی روستاهای استان در ابعاد مختلف به صورت منظومه های روستایی با تاکید بر بخش اقتصادی و کالبدی.

-توسعه نقش ملی و منطقه ای در عرصه های پزشکی وخدمات درمانی تخصصی و فوق تخصصی.

-ایفای نقش ملی و منطقه‌ای در عرصه های آموزش عالی.

-توزیع متعادل نیروی انسانی متخصص و تقویت و توسعه امکانات و خدمات بهداشتی، درمانی و آموزشی در سطح استان و افزایش سطح آگاهی های عمومی برای مهار و کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی.

-ایفای نقش میان استانی و ملی در عرصه توسعه و توانمندسازی منابع انسانی فعال، متخصص و کارآفرین با تاکید بر ساختار اقتصادی استان.

-توسعه امکانات و تجهیزات لازم برای اشاعه ورزشهای دارای پتانسیل بالای قهرمانی ملی و بین‌المللی (مانند فوتبال بومی ـ محلی، اسبدوانی، دو و میدانی، شنا، بسکتبال، کشتی، والیبال، دوچرخه سواری و رزمی).

-توسعه همه جانبه زیرساخت های ارتباطی و فناوری اطلاعات (سخت افزاری، نرم افزاری، منابع انسانی و تولید محتوی)

-ایفای نقش مناسب در خصوص مبادلات بازرگانی و حمل و نقل داخلی و بین المللی با تاکید بر کشورهای آسیای میانه وکشورهای عضواتحادیه اقتصادی اوراسیا با محوریت مناطق آزاد و ویژه اقتصادی.

-تقویت و تجهیز شبکه بازرگانی و بازارچه مشترک مرزی استان با اولویت بازرگانی خارجی و توسعه مراکزگمرکی و قرنطینه‌ای.

-تقویت سامانه‌های عملیاتی، اداری و اجرایی نظام صادرات استانی همراه با تقویت تشکل‌ها و پایانه‌های مجهز صادراتی (با تاکید بر بندر، بازارچه‌های مشترک مرزی، گمرک‌ها و موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی استان).

-جایگزینی رویکرد فراوری مواد خام معدنی استحصال شده بجای صادرات مواد خام در استان.

-توسعه تخصصی در مراکز علمی و پژوهشی و توسعه دانش لازم در مدیریت منابع طبیعی و کشاورزی و صنایع وابسته به منظور ایفای نقش کانونی در عرصه ملی.

۲-۵-راهبردهای پابرجا

-تاکید بر توسعه پایدار و نقش آفرینی محوری در تولید محصولات استراتژیک کشاورزی (به عنوان قطب تامین امنیت غذایی کشور).

-اصلاح ساختار مصرف آب به ویژه در بخش کشاورزی و رعایت الگوی مناسب کشت با شرایط اکولوژیک مصرف آب.

-مدیریت یکپارچه منابع آب شامل منابع آب سطحی و زیرزمینی، منابع آب نامتعارف (بازچرخانی آب) و آب دریا

-بکار گیری فن آوری نوین و افزایش ضریب و نوسازی مکانیزاسیون بخش کشاورزی.

-گسترش و پشتیبانی مستمر از برنامه ها و فعالیت های مرتبط با حفظ ذخائر آبزی در دریای خزر و خلیج گرگان.

-تلاش همه جانبه برای تحول صنعتی و معدنی استان بر مبنای توسعه و اقتصاد دانایی محور به منظور توسعه پایدار صنعتی و معدنی استان.

- ساماندهی مدیریت سرزمین در قلمرو استان متناسب با توان‌های محیطی و قابلیت‌های طبیعی بویژه منابع آب، خاک و ذخایر معدنی.

-حفاظت از منابع و میراث طبیعی و تعادل‌های زیست‌محیطی استان بویژه ذخیره‌گاه‌های زیستی واکوسیستم‌های نادر به منظور پایداری توان‌های اکولوژیک.

-ساماندهی مدیریت جامع برای اکوسیستم‌های جنگلی (جنگل‌های تخریب شده و مخروبه) و مرتعی.

-اولویت‌دهی به توسعه و گسترش گردشگری در استان با ارتقاء نقش و کارکرد ملی و بین المللی.

-بهره‌گیری از موقعیت جغرافیایی استان برای تولید و صدور کالا و خدمات به آسیای میانه وکشورهای عضواتحادیه اقتصادی اوراسیا.

-توسعه و تجهیز زیر ساخت‌های استان برای رشد فعالیت‌های اقتصادی و ایفای نقش ملی و بین المللی (شبکه های حمل و نقل و انرژی).

-توسعه شبکه جمع آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و پساب شهری و روستایی و استفاده از فرایند بازچرخانی آنها در تامین آبهای متعارف.

-توسعه خطوط ریلی و نقش آفرینی مسیر حمل ونقل ریلی استان در کریدورهای منطقه ای و فرا ملی.

-حفظ هویت، وحدت ملی و انسجام اسلامی در استان.

-افزایش نشاط و شادابی در منطقه، ارتقای سرمایه اجتماعی و تأمین امنیت پایدار.

-تقویت و تحکیم پیوند اقوام

-توسعه همه جانبه و ساختاری فناوری اطلاعات و تبدیل استان گلستان به یکی از قطب‌های مهم خدمات و کاربردهای فناوری اطلاعات در منطقه شمال کشور.

-فقرزدایی و تعدیل نابرابری‌های ناحیه‌ای، اجتماعی و اقتصادی در قلمرو استان.

-افزایش مستمر شاخص امید به زندگی و نگهداشت آن در سطح مطلوب.

-آموزش، تجهیز و حفاظت از منابع انسانی، تأمین اجتماعی و ارتقاء سطح بهداشت عمومی و سلامت و رفاه جوامع شهری، روستایی و عشایری.

-توسعه و تجهیزامکانات تخصصی و فوق تخصصی مراکز درمانی استان.

-توسعه و تجهیز امکانات آموزشی دانشگاه های استان و حرکت آن به سوی دانشگاههای نسل ۳ و ۴.

-توسعه و تجهیز سلسله مراتبی فضاها و مراکز شهری و روستایی استان بر مبنای استانداردها و ضوابط خدمات‌رسانی.

- ارتقاء جایگاه صنایع دستی از طریق ایجاد بازارچه و شهرک صنایع دستی.

۲-٦-شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت

-اولویت اول تثبیت و افزایش سهم بری جمعیت روستایی در اندازه توان اقتصادی مناطق روستایی استان و نیل به سهم بری برابری جمعیت روستایی و جمعیت شهری از کل جمعیت استان (بر مبنای سرشماری سال ۱۴۰۰).

-اولویت دوم تثبیت و ماندگاری جمعیت در محور مرزی با کشور ترکمنستان -حد فاصل مراوه تپه تا گمیشان.

-اولویت سوم استقرار جمعیت شهری در محور بندر ترکمن- آق قلا- کلاله.

-اولویت چهارم استقرار جمعیت شهری در شهرهای بندرگز، کردکوی، رامیان، آزادشهر و مینودشت با حفظ سهم جمعیت شهری از کل جمعیت شهری.

-اولویت پنجم کاهش در شتاب رشد جمعیت شهری در شهرهای گرگان، گنبد و علی آباد و توسعه روستانشینی پیرامونی.

قلمروهای اولویت دار استقرار فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه بخش کشاورزی

-قلمروهای شمالی و میانی استان مناسب استقرار کشاورزی متمرکز و گلخانه ای و نوار جنوبی استان مناسب کشت گیاهان دارویی.

-توسعه سطح زیر کشت پنبه و پرورش گل و گیاهان زینتی در نوار میانی استان.

-خوشه توسعه کشت زعفران در آزادشهر، زیتون در اراضی شیبدار شهرستان های گالیکش، مینودشت، آزادشهر و علی آباد کتول، پسته وحشی در قازانقایه مراوه تپه، کرم ابریشم در مینودشت و آفتابگردان و ذرت در کلاله.

-توسعه کشت دانه های روغنی در نوار میانی و برش شمالی از نوار جنوبی.

-نوار میانی و غربی نوار جنوبی مناسب تولید نهال در استان.

-نوار میانی و جنوبی استان مناسب توسعه باغات.

-پهنه میانی و شمالی مناسب استقرار دامداری های متوسط و بزرگ مقیاس و قلمرو جنوبی مناسب دامداری های کوچک مقیاس.

-صنعت مرغداری در نوار جنوبی با اولویت مزارع مرغ اجداد، مادر گوشتی و کارخانجات جوجه کشی، نوار میانی با اولویت تولید گوشت مرغ و کارخانجات جوجه کشی و تخم مرغ و نوار شمالی با اولویت تولید گوشت مرغ و تخم مرغ.

-افزایش تولید عسل و پرورش زنبور ملکه در نوار جنوبی.

-توسعه نوغانداری در نوار جنوبی و میانی استان.

-در نوار جنوبی با اولویت ماهیان سردآبی و در نوار میانی و جنوبی با اولویت ماهیان گرم آبی.

-پرورش ماهیان خاویاری در حا شیه و درون خلیج گرگان، پرورش ماهی در قفس در ضلع جنوبی دریای خزر و میگو در پیرامون ساحل شرقی دریای خزر.

-زراعت چوب در نوار جنوبی استان با تاکید بر هسته مرکزی آن و نوار شمالی استان.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

-توسعه صنایع تبدیلی مرتبط با شیلات و آبزی پروری در حاشیه دریای خزر و خلیج گرگان.

-تو سعه صنایع تبدیلی و تکمیلی مرتبط با محصولات باغی و زراعی، لبنی و فرآوری گو شت قرمز و سفید در نوار میانی استان.

-توسعه صنایع الکترونیک و تولید محصولات دانش بنیانی در نوار میانی استان.

-توسعه صنایع معدنی و معدن کاوی در شمال و شمال شرق استان.

-توسعه صنایع فرآوری محصولات معدنی(ید) در شهرستان های آق قلا و گنبد کاووس.

-توسعه بهره برداری ا ز معادن صدف کوهی در شهرستان های گنبد و کلاله.

-توسعه صنایع پلیمر، سلولزی، فلزی، نساجی و ... در شمال استان (در شهرک ۱۰۰۰ هکتاری).

-احداث شهرک صنعتی خصوصی در شهرستان های گنبدکاووس و آق قلا (شهرک تخصصی صنایع دستی).

-توسعه واحد های صنعتی در شهرک ها و نواحی صنعتی.

قلمروهای اولویت دار توسعه خدمات گردشگری

-توسعه گردشگری مبتنی بر طبیعت گردی (بوم گردی) در نوار جنوبی و کوهپایه ای استان.

-توسعه گردشگری مبتنی بر جاذبه های صحرا در نوار شمالی استان.

-توسعه گردشگری مبتنی بر جاذبه دریا (خطوط دریایی و جزیره آشورادە).

-توسعه گردشگری با استفاده از ظرفیت های جهانی برج قابوس، دیوار گرگان، میل رادکان، آرامگاه خالد نبی (ع) و آرامگاه امامزاده یحیی بن زید (ع) گنبد کاووس و جاذبه های منحصر به فرد طبیعی نظیر تالاب های بین المللی (آلماگل، آلاگل و آجی گل) و آبشارهای طبیعی (کبودوال-بعنوان بلندترین آبشار خزه ای دنیا و شیرآباد خان ببین و ...) و پارک ملی گلستان (ذخیره گاه زیست کره و تنوع گونه های جانوری)، منطقه حفاظت شده جهان نما و مناطق مرتفع پیرامون شهرها نظیر هزارپیچ گرگان، چراغ تپه مینودشت، تنگه چهل چای مینودشت و تپه ماهورهای کلاله و مراوه تپه.

-توسعه گردشگری مبتنی بر پرنده نگری بعنوان میزبان پرندگان مهاجر در شمال غربی استان (شهرستان های گمیشان و ترکمن).

-توسعه گردشگری در عرصه ها و پارک های جنگلی و مناطق نمونه گردشگری در نوار جنوبی استان.

-توسعه گردشگری کشاورزی محور (اگری توریسم) در نوار جنوبی و میانی استان.

-توسعه گردشگری شهری در پیرامون و حرائم قانونی شهرها با بکارگیری ظرفیت های طبیعی در نوار جنوبی.

-توسعه گردشگری سلامت در نوار جنوبی استان (با تاکید بر هسته های غربی و مرکزی آن).

-توسعه صنایع دستی در نوارهای جنوبی، میانی و شمالی از طریق تعریف نماد اصالت بین المللی.

قلمروهای اولویت دار توسعه زیربناها

-ایجاد و راه اندازی بندر خشک در منطقه اینچه برون.

-تولید انرژی برق با ارتقای توان فعلی (نیروگاه سیکل ترکیبی)، استفاده از مزایای منابع تجدیدپذیر نور (نوار شمالی)، باد (نوار جنوبی) و توسعه نیروگاههای کوچک در نوار میانی و شمالی.

-برقراری پیوند ریلی با سواحل مکران و کریدور غرب به شرق کشور و گذر از کویر ایران.

-توسعه تخصصی فرودگاه بین المللی گرگان و فرودگاه کلاله و سایر راه‌های ارتباطی و نیز مناطق آزاد و بنادر تجاری.

-احداث آزادراه محور بندرگز- بندرترکمن- آق قلا- گنبد- کلاله- خراسان شمالی.

-توسعه شبکه فیبر نوری در سطح روستاهای استان.

-برخوردار از بندر تجاری و گردشگری در حاشیه شرقی خزر و خلیج گرگان.

-توسعه سایت های پسماند در نوار میانی و شمالی استان.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

-پهنه های خطر پذیر استان از جمله زلزله، لغزش، سیل و ... .

-حرایم رودخانه ها، جاده‌ها و مناطق جنگلی و مناطق چهارگانه زیست محیطی.

-قلمرو جنوبی استان که تلفیقی از فضاهای کوهستانی و جنگلی.

-مناطق نامناسب توسعه صنعت در پهنه های جنگلی جنوب استان.

-مناطق نامناسب کشاورزی پهنه‌های جنوبی و جنگلی استان و اراضی پست شمال گمیشان (محدوده سنگرتپه).

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان گلستان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

نام شهرستان	عملکرد فضایی آتی
آزاد شهر	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه و گیاهان دارویی، زنبورداری و نوغانداری)، دام و طیور، شیلات (سردآبی)، معدن، حمل و نقل و بارانداز، صنایع دستی، گردشگری (طبیعت گری و بوم گردی) و صنعت (صنایع تبدیلی و تکمیلی)
آق قلا	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام و طیور، شیلات (گرمآبی)، زنبورداری و نوغانداری)، معدن، حمل و نقل، بازرگانی خارجی، صنایع دستی (فرش)، صنعت (غذایی، سلولزی، پتروشیمی، نساجی و ...)، گردشگری (صحراگردی)
ترکمن	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام و طیور، شیلات (گرمآبی و خاویاری)، زنبورداری و نوغانداری)، صنایع تبدیلی کشاورزی، صنایع دستی (فرش)، صنعت، گردشگری (مبتنی بر سواحل و درون دریا)
بندر گز	کشاورزی (تولید نهال، باغداری، زراعت، دام و طیور، شیلات (گرمآبی و سردآبی، زنبورداری و نوغانداری)، گردشگری (سلامت و طبیعت گردی)، صنعت (صنایع تبدیلی لبنی، غذایی و بسته بندی، تکمیلی و فلزی)
رامیان	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام سبک و سنگین و طیور، شیلات (سردآبی)، زنبورداری و نوغانداری)، گردشگری (طبیعت گری و بوم گردی)، صنعت (صنایع تبدیلی لبنی، غذایی، بسته بندی و صنایع دستی)
کردکوی	کشاورزی (زراعت، باغداری، تولید نهال، گلخانه، دام سبک و سنگین، طیور و زنبورداری و نوغانداری)، گردشگری (سلامت و طبیعت گردی)، صنعت (صنایع تبدیلی لبنی، غذایی و بسته بندی)
کلاله	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام سبک و سنگین، طیور و شیلات (گرمآبی)، زنبورداری و نوغانداری)، گردشگری (تاریخی – مذهبی و طبیعت گردی)، صنعت (صنایع تبدیلی لبنی، غذایی و بسته بندی) و انرژی
گرگان	کشاورزی (زراعت، باغی، گلخانه، دام سبک و سنگین، طیور و زنبورداری و نوغانداری)، صنعت (صنایع تبدیلی و تکمیلی و غذایی)، بازرگانی (خدمات برتر)، علمی، درمان، گردشگری، خدمات اداری (الکترونیک- شهر هوشمند)
گنبد کاووس	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام سبک و سنگین (گاو و شتر)، طیور، شیلات (گرمآبی)، زنبورداری و نوغانداری)، صنعت (صنایع تبدیلی، تکمیلی، غذایی، فلزی و شیمیایی)، بازرگانی (تجارت خارجی)، حمل و نقل، علمی، درمان، گردشگری (تاریخی-مذهبی)، خدمات اداری (الکترونیک- شهر هوشمند) و انرژی
گمیشان	کشاورزی (زراعت، گلخانه، دام سبک و سنگین (گاو و شتر)، طیور، شیلات (گرمآبی)، آبزیان و زنبورداری و نوغانداری)، بازرگانی (تجارت داخلی و خارجی دریا محور)، صنعت (صنایع تبدیلی و تکمیلی) و گردشگری (طبیعت گردی، پرنده نگری و گردشگری مبتنی بر دریا)

۴۹. اتخاذ سیاست های منعطف و محلی در تولید و رقابت و سیاستهای هماهنگ شده یکپارچه در عرصه روابط بین الملل

۵۰. بسط اختیارات مناطق در سیاست گذاری فضای کسب و کار، رقابت پذیری در نوآوری منطقه-ای و جذب سرمایه

۵۱. توسعه فعالیت های اکتشاف، بهره برداری و توسعه میادین نفت و گاز با اولویت میادین مشترک در راستای افزایش قدرت اقتصادی و امنیتی و سیاسی

۴- تنوع‌بخشی به اقتصاد متناسب با مزیت‌ها، قابلیت ها و تخصص‌های سرزمین

۵۲. افزایش ارزش افزوده در زنجیره صنایع نفت، گاز و پتروشیمی در جهت کاهش خام فروشی

۵۳. پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان و دریامحور

۵۴. توسعه دانش و فناوری های نوین بهره برداری پایدار از ظرفیت ها و قابلیت های دریا

۵۵. کاهش خام فروشی مواد معدنی و افزایش ارزش افزوده بخش صنعت و صنایع معدنی از تولید ناخالص داخلی کشور

۵۶. تشکیل و تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صادرات تولیدات صنعتی و صنایع معدنی با اولویت محصولات با ارزش افزوده بالا

۵۷. بهبود و توسعه خدمات پشتیبان تولید و ارزش آفرین از جمله در حوزه‌های واسطه‌گری مالی، بیمه‌ای، مشاوره، طراحی‌های ساخت، فناوری اطلاعات و ارتباطات و تحقیق و توسعه علمی

۵۸. برندسازی و تجاری سازی محصولات دارای مزیت و خلق مزیت در بستر اقتصاد خلاق

۵۹. تطبیق برنامه های توسعه صنعتی (صنایع کشاورزی و صنایع مرتبط) با مزیت ها و ظرفیت های تولیدی محصولات کشاورزی در هر منطقه مبتنی بر توان اکولوژیک و آب قابل برنامه-ریزی

۶۰. توسعه محصولات دانش‌بنیان بر پایه مزیت‌های رقابتی و قابلیت‌های دانش و فناوریِ مناطق با استفاده از ظرفیت شبکه شهرهای همکار

۶۱. توسعه مراکز رشد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و مناطق دیجیتالی و شهرها و روستاهای سبز و هوشمند

۶۲. ایجاد و رشد زیست‌بوم‌های کارآفرینی نوآورانه با تمرکز بر رفع موانع و چالش‌های ارتباط مطلوب دانشگاه و صنعت

۶۳. بهبود کیفیت محصولات و خدمات متناسب با استانداردهای ملی و بین المللی

نام شهرستان	عملکرد فضایی آتی
علی آباد	کشاورزی (زراعت، باغداری، تولید نهال، گلخانه، دام سبک و سنگین، طیور و زنبورداری و نوغانداری)، صنعت (صنایع تبدیلی و تکمیلی لبنی و غذایی)، گردشگری (طبیعت گردی و بوم گردی)، انرژی و صنایع دستی
مینودشت	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام سبک و سنگین، طیور، نوغانداری و زنبورداری)، صنعت (صنایع تبدیلی و تکمیلی لبنی و غذایی)، گردشگری (طبیعت گردی و بوم گردی)، انرژی و صنایع دستی
گالیکش	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام سبک و سنگین، طیور و شیلات (سردآبی) و زنبورداری و نوغانداری)، گردشگری (طبیعت گردی)، صنعت (صنایع تبدیلی)، معدن و حمل و نقل
مراوه تپه	کشاورزی (زراعت، باغداری، گلخانه، دام سبک و سنگین و طیور ، زنبورداری و نوغانداری)، صنعت (صنایع تبدیلی و تکمیلی لبنی و غذایی)، گردشگری (طبیعت گردی، انرژی و صنایع دستی

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی و آب

-حمایت از کشت‌های تخصصی و دارای مزیت نسبی متناسب با شرایط اقلیمی.

-حمایت و توسعه فناوری‌های کشاورزی مدرن و بهگزینی محصولات زراعی به منظور افزایش بهره وری مصرف آب و تولید.

-حمایت مالی و تسهیلاتی برای جلب مشارکت بخش غیردولتی به منظور گسترش کشت‌های گلخانه‌ای مراکز تولید بذر و نهال در استان.

-گسترش مبارزه تلفیقی با آفات، بیماری‌ها و علف هرز مزارع و رعایت الگوی کشت و تأکید بر مهندسی کردن فرایند تولید.

-حمایت از توسعه کشت نباتات علوفه ای در تغذیه دام.

-تقویت مکانیزاسیون در فعالیت های کشاورزی.

-اجرای طرح های شوروزری و زهکشی اراضی به منظور افزایش توان خاک سرزمینی.

-تأمین آب مورد نیاز کشاورزی از طریق بهبود روش‌های انتقال، ذخیره سازی، افزایش راندمان مصرف‌آب و توسعه بهره‌برداری مناسب از منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی قابل برنامه ریزی.

-بازچرخابی آب در بخش های مختلف مصرف و بهره برداری از منابع آب نامتعارف (پساب، شور، آب دریا).

-حفاظت منابع آب از طریق تقویت آبخوان‌ها و تغذیه مصنوعی، ذخیره سازی و احداث سدها، مهندسی رودخانه، انتقال آب بین حوضه ای به منظور تامین آب شرب و کنترل آلودگی منابع آبی.

-توسعه آب بندانها و طرح های کوچک تامین آب با هدف استفاده بهینه از منابع آبهای سطحی.

-کاهش فشار بر منابع آبی زیرزمینی و استراتژیک استان از طریق افزایش راندمان برداشت، توزیع و مصرف.

-ایجاد تسهیلات و امکانات موردنیاز برای گسترش مجتمع های دامداری و دامپروری‌های ویژه و دارای مزیت (گاو، گوسفند، پرورش اسب ترکمن، شتر، شترمرغ، بوقلمون، بلدرچین، کبک و گاومیش).

-حفاظت و اصلاح ژنتیک دامی، زراعی، باغبانی و آبزیان درون منطقه ای.

-حمایت از ایجاد و توسعه مراکز لاین و اجداد در صنعت طیور.

-حمایت و توسعه عملیات اصلاح نژاد دام های سنگین و سبک.

-حمایت از ژنوم زنبور عسل ایرانی و اصلاح نژاد شده.

-حمایت از شرکت های دانش بنیان در علوم ژنومیک و تغذیه مدرن دام و طیور.

-حمایت و توسعه کشت درخت توت اصلاح شده به منظور توسعه پرورش کرم ابریشم.

-توسازی فرایند بهره‌برداری از فرآورده‌های دامی و شیلاتی.

-توسعه و تجهیز امکانات آزمایشگاهی و تحقیقاتی کنترل و پایش سریع پوشش بهداشتی دام و طیور، آبزیان و مبارزه با بیماری‌های واگیر و انگلی و مشترک انسان و دام.

-توسعه و تقویت مراکز تکثیر، پرورش و صید ماهیان خاویاری، استخوانی و ناوگان صیادی در مناطق مستعد استان با تاکید بر مناطق ساحلی شرق دریای خزر.

-ایجاد تسهیلات و امکانات جهت توسعه توان آبزی پروری، صید و صیادی و بازارآبزیان.

-حمایت از ایجاد و توسعه زیرساختهای اقتصادی و بازرگانی فعالیتهای کشاورزی و صنایع وابسته به آن در روستاها.

-افزایش بهره‌وری سرمایه‌گذاری‌های کشاورزی در سطوح کوچک و متوسط.

-حمایت از تاسیس شرکت‌ها و ساختارهای بزرگ در عرصه‌های کشاورزی استان.

منابع طبیعی

-جلوگیری از تبدیل جنگلها به عرصه چرا و ایجاد مکانهای دامداری و زراعی.

-توسعه دامداری های صنعتی در روستاها برای کاهش چرای اشکوب پائین جنگل به عنوان منبع علوفه توسط احشام منطقه و کاهش فشار بر مراتع.

-حفاظت از منابع پایه و گونه های گیاهی.

-توسعه زادآوری طبیعی جنگلهای تحت بهره‌برداری و درختکاری و باغداری در آن‌ها

-تدوین و اجرای برنامه جامع حفاظت از منابع طبیعی استان.

-تهیه و تدوین برنامه جامع حفاظت از رودخانه ها و عملیات آبخیزداری در جهت پیشگیری و کاهش مخاطرات ناشی از سیل و خشکسالی.

-احیاء و اصلاح مراتع جهت جلوگیری از تخریب و ممیزی مجدد مراتع

-اعمال کنترل لازم برای برقراری تعادل دام و مرتع و خروج دام اضافی از عرصه‌های مرتعی استان.

-اصلاح طرح‌های جنگل‌داری (ممانعت از جنگل کاری تک کشتی و غیربومی).

-اصلاح الگوی مصرف انرژی در بین روستاییان ساکن در جنگل‌های استان.

-ممانعت از کاربری‌های نامناسب و ناسازگار در اراضی شیب‌دار استان.

-تدوین ضوابط منطقه‌ای برای مکان‌یابی و استقرار فعالیت‌ها در استان.

- سازماندهی اقتصادی و اجتماعی روستاهای داخل جنگل و خانوارهای جنگل‌نشین و دامداری برای انتقال این خانوارها به حاشیه جنگل‌ها.

-ایجاد تسهیلات و شرایط مناسب برای جلب مشارکت مردم و بهره برداران در بهره برداری بهینه و پایدار منابع طبیعی.

-توسعه و ترویج زراعت چوب و صنایع وابسته به آن ها.

محیط زیست و محیط طبیعی

-حفظ و نگهداری مناطق چهارگانه حفاظتی و تالاب‌های کنوانسیون رامسر

-بازتعریف ساختارهای فضایی در حوضه‌های طبیعی با هدف کاهش آسیب‌های انسانی در محیط‌های پرخطر

-ساماندهی مدیریت جامع بر اکوسیستم های طبیعی با توجه به سه اصل حفاظت، توسعه و بهره برداری مناسب.

-تمهید زمینه‌های لازم برای اجرای طرح‌های مقابله با سیل و زلزله و مدیریت بحران در مناطق سیل‌خیز و زلزله‌خیز استان.

-اعمال ضوابط زیست‌محیطی برای حفظ و حراست از محیط طبیعی و زیستی رودخانه‌ها و سواحل دریا.

-تهیه طرح‌های زیست محیطی ویژه در مناطق حساس جنگلی با خطر تخریب سیلاب، سواحل و تالاب‌های استان.

-رعایت الزامات زیست‌محیطی در طرح‌های توسعه شهری، روستایی، صنعتی و کشاورزی

-حفاظت از تنوع زیست‌محیطی گیاهی و جانوری استان و حمایت از گونه‌های در معرض انقراض.

-ایجاد تسهیلات و امکانات افزون‌تر برای مشارکت بیشتر سازمان‌های زیست‌محیطی غیردولتی در حفاظت از محیط زیست طبیعی.

-اعمال مدیریت پسماند به منظور کنترل و جلوگیری از آلودگی منابع آب و خاک.

صنعت و معدن

-حمایت از ایجاد صنایع بزرگ و مادر همچون صنعت خودرو سازی، پالایشگاهی (نفت و گاز)،پترو شیمی و الکترونیک از طریق جذب سرمایه‌های خارجی و سرمایه‌گذاری داخلی.

-فراهم سازی بسترهای قانونی لازم برای توسعه صنعتی استان با تأکید بر صنایع تبدیلی و ماشین‌آلات کشاورزی، صنایع پاک به ویژه الکترونیک و صنایع فرآوری مواد معدنی با رعایت الزامات زیست‌محیطی.

-حمایت از توسعه و گسترش فعالیت های صنعتی تبدیلی و تکمیلی وابسته به کشاورزی و ارتقای زیرساخت های مورد نیاز.

- ساماندهی و تقویت صنایع تبدیلی مخصوصاً مراکز کشتارگاهی، واحدهای بسته بندی و ناوگان حمل و نقل انواع گوشت دام، طیور و آبزیان.

-حمایت از توسعه صنعت بازیافت در عرصه‌های مصرف آب و صنایع و تجهیزات تصفیه و پسماندها.

-حمایت از تاسیس شهرک‌های صنعتی، کشاورزی و دامپروری بزرگ غیر دولتی.

-حمایت از توسعه و راه‌اندازی صنایع معدنی با تأکید بر فرآوری مواد خام معدنی استحصال شده با رویکرد صادرات.

-حمایت از اعطای تسهیلات و بازاریابی جهت توسعه صنایع دستی و صنایع روستایی.

-حمایت از گسترش بنگاه‌های کوچک و متوسط و توجه ویژه به واحدهای صنعتی زودبازده و اشتغال‌زا در مناطق روستایی.

-فراهم سازی شرایط ارتقای دانش فنی، سطح مهارت‌ها و مدیریت صنعتی در صنعت استان.

-بهبود و گسترش سامانه‌های اطلاع رسانی سرمایه‌گذاران و کارآفرینان بخش صنعت استان.

-فراهم‌سازی بسترهای مناسب قانونی فنی، اعتباری و پشتیبانی لازم به منظور ایجاد شهرک‌های تخصصی صنعتی در پهنه‌های مستعد استان.

-حمایت از استارت آپ ها و شرکت های دانش بنیان.

نظام سکونتگاهی

-مقاوم‌سازی مسکن روستایی به منظور افزایش کیفیت زیست و اسکان روستائیان و حفظ جان و اموال روستاییان در برابر حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی .

-شناسایی و مطالعه سکونتگاه‌های در معرض خطر با هدف و ایمن‌سازی و یا جابجایی آن‌ها.

-مقاوم‌سازی، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ساماندهی حاشیه‌نشینی در نقاط شهری.

-تأکید بر توسعه درونی شهرها و جلوگیری از گسترش بی‌رویه شهرها به منظور حفظ اراضی کشاورزی.

-تقویت شهرهای کوچک و ایجاد روستا- شهرهای جدید در نقاط مستعد نواحی شمالی و شمال شرقی استان به منظور افزایش توان نگهداشت جمعیت در این مناطق.

-تقویت و تجهیز شهرهای واقع در محور اصلی توسعه استان یعنی محور بندرگز، گرگان و گنبد کاووس.

-بهبود مدیریت بخش مسکن و ایجاد هماهنگی بین مسکن، برنامه‌های توسعه شهری و روستایی و سیاست‌های حمایت مالی.

-بازسازی و نوسازی ساختار کالبدی فرسوده سکونتگاههای روستایی فاقد ارزش فرهنگی و هویت تاریخی با مشارکت مردم.

-اصلاح شبکه فضایی سلسله مراتبی سکونتگاههای روستایی و تقویت ارتباطات بین روستایی.

بازرگانی

-ساماندهی مناطق ویژه اقتصادی و مناطق آزاد تجاری- صنعتی و بازارچه های مرزی در استان.

- شناسایی بازارها و نیاز بازارهای هدف منطقه مانند کشورهای آسیای میانه، قفقاز، اروپای شرق و کشورهای اوراسیا.

-ساماندهی و اصلاح شبکه‌های توزیع کالاها و خدمات در استان.

-توسعه و ساماندهی مراکز نگهداری کالا شامل انبارهای مکانیزه، سیلو، سردخانه، شرکت های پخش و مرکز لجستیک.

-تنوع بخشیدن به فعالیت‌های شبکه تعاونی‌های روستایی و کشاورزی.

-افزایش توان تخصصی در بازرگانی نوین و توسعه تجارت الکترونیک.

-حمایت از سرمایه گذاری مورد نیاز جهت ارتقاء سطح تولید و کیفیت محصولات صادراتی تعاونی‌ها.

-تقویت سامانه های عملیاتی، اداری و اجرایی نظام صادرات استانی همراه با تقویت تشکل ها و پایانه های مجهز صادراتی.

-ایجاد پایانه تخصصی صادرات گل و گیاه در استان.

-حمایت از فعالیت های بورس منطقه ای در استان.

-بهبود فضای کسب و کارها و سرمایه‌گذاری، ارائه تسهیلات و بستر سازی قانونی و تدوین مقررات حمایتی و ارائه مشوق‌های سرمایه‌گذاری برای کارآفرینان بومی و غیربومی در استان.

گردشگری و میراث فرهنگی

-توجه ویژه به مطالعات، امکان سنجی و طرح‌های جامع مناطق نمونه گردشگری استان و اجرایی کردن آنها.

-اولویت به توسعه صنعت گردشگری در استان با عملکرد فراملی به منظور جذب گردشگر و بازدیدکننده برای اقامت و توقف بیشتر در استان.

- ساماندهی تشکل‌های مردمی به منظور افزایش توان مدیریت در بهره‌برداری بهینه از جاذبه‌های طبیعی استان در اکوتوریسم.

-مطالعه و ساماندهی مناطق اولویت دار توریسم سلامت در استان.

- تجهیز محورها و قطب‌های گردشگری استان به امکانات زیرساختی.

- مطالعه و ساماندهی روستاهای هدف گردشگری، ظرفیت تالاب ها و سواحل استان.

- حراست از میراث فرهنگی و بافت‌های ارزشمند تاریخی شهری و روستایی.

- حمایت از تولید، فروش و بازاریابی صنایع دستی استان.

- فراهم ساختن تسهیلات مورد نیاز برای فعالیت بخش غیر دولتی با اولویت تعاونی‌ها در ایجاد تاسیسات اقامتی و تفریحی ارزان قیمت.

- فراهم ساختن امکانات و تجهیزات راهوندها و مجتمع‌های خدمات بین راهی.

- معرفی ویژگی‌های فرهنگی و حمایت از آیین‌ها، سنت‌ها و مراسم ویژه اقوام مختلف استان.

خدمات برتر

-تقویت شهر گرگان تا حد مرکز خدمات‌رسانی سطح یک ملی با عملکرد منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و تقویت شهر گنبد کاووس تا حد سطح ۲ ملی با عملکرد منطقه‌ای و تقویت مراکز سایر شهرستان‌ها با عملکرد ناحیه‌ای.

حمل و نقل

-توسعه و بهسازی شبکه‌های حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی در سراسر استان.

-اصلاح، تجهیز و مرمت شبکه راه‌های روستایی و تقویت پیوند مراکز سکونتگاهی روستایی به کانون‌های شهری و مراکز خدمات برتر.

-تامین و تجهیز امکانات حمل و نقل کالا و مسافر برای تثبیت نقش منطقه‌ای، ملی و فراملی استان و پیوند با بازارهای منطقه‌ای و جهانی.

-ارتقاء شبکه و تقویت زیرساخت های لجستیک ریلی استان با کشورهای حوزه قفقاز و ارتباط جاده‌ای مناسب با کشورهای منطقه.

- تجهیز، ساماندهی و ارتقاء ظرفیت بنادر استان برای حمل و نقل بار، مسافر و فعالیت‌های صیادی.

-ایجاد و توسعه خطوط کشتیرانی با استان ها وکشورهای مجاور دریای خزر.

-توسعه و تقویت امکانات فرودگاهی و گسترش شبکه‌های ارتباطی برای دسترسی به استان‌های هم‌جوار و کشورهای همسایه.

اجتماعی و فرهنگی

-ایجاد و گسترش تسهیلات و امکانات و به کارگیری قوانین و مقررات مناسب و متناسب برای گسترش و تعمیق مناسبات و مراودات فرهنگی و هنری با کشور همسایه ترکمنستان و سایر کشورهای آسیای میانه.

- ایجاد و گسترش و تجهیز مراکز و تشکل‌ها و تعامل‌های فراگیر و عام برای تنظیم و ساماندهی مراودات و تحکیم پیوندهای مذهبی، اجتماعی و فرهنگی میان کانون‌ها و جوامع مذهبی و دینی استان.

- فراهم ساختن و گسترش ابزارها و امکانات آموزشی، ترویجی و مشارکتی و رسانه‌های جمعی برای رشد کمی و کیفی تولیدات و محصولات فرهنگی در راستای حفظ وتعمیق آموزه‌های دینی و مذهبی و ملی و تحکیم آرمان‌های انقلاب اسلامی.

- سرمایه‌گذاری، تقویت و بهبود زیرساخت‌های لازم به منظور شناسایی و توسعه توانمندی‌های فرهنگی و هنری استان.

-گسترش و استمرار پیوند میان حوزه‌های علمیه و مدارس دینی با مراکز آموزش عالی و پژوهشی از طریق تبادل محصولات فرهنگی و آموزشی و فعالیت‌های مشترک.

-سازماندهی و ایجاد تسهیلات و امکانات مورد لزوم برای بهره‌مندی از استعدادها و ظرفیت‌های ورزشی استان.

- تجهیز و ارتقاء کیفیت مجموعه‌های سوارکاری گنبد کاووس، بندرترکمن و آق‌قلا مطابق با معیارهای مورد نیاز ملی و فراملی جهت برگزاری مسابقات.

-بازنگری و اصلاح فرایندهای ارائه خدمات مختلف اجتماعی (بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و...) در سطح استان به تفکیک نقطه جغرافیایی و جنسیت با رویکرد کنترل ناهنجاری اجتماعی.

-توسعه و گسترش ظرفیت های بهداشتی و درمانی حداقل تا استاندارد ملی.

-گسترش پوشش‌های بیمه‌ای و رفاه اجتماعی برای تمام اقشار و گروه‌های اجتماعی، شهری و روستایی با اولویت دهک‌های پایین جامعه.

-تدوین برنامه های مرتبط با کاهش آسیب‌های اجتماعی.

-حمایت از برنامه‌های موثر در ارتقاء مشارکت اجتماعی، برگزاری نمایشگاه ها و جشنواره‌ها.

-تقویت هویت و جایگاه زنان به عنوان نماد فرهنگی و اجتماعی پیشرو جامعه.

آموزش

-فراهم نمودن امکانات و شرایط لازم برای دسترسی سهل و آسان به سطوح مختلف آموزش‌های عمومی و تخصصی برای آحاد مردم در سراسر استان.

-توجه ویژه به استانداردسازی فضاهای آموزشی عمومی و عالی استان.

-گسترش و تجهیز مراکز آموزش عالی و پژوهشی استان.

-فراهم سازی تسهیلات لازم برای گسترش و به روز رسانی مراکز فنی و حرفه‌ای رسمی و غیر رسمی.

-فراهم نمودن شرایط و سازوکارهای مناسب برای ارتباط کارآمد و مستمر بین مراکز آموزش عالی پژوهشی و بخش‌های اجرایی و تولیدی استان.

-تمهید امکانات و ابزار پژوهش و آموزش عالی با جهت‌گیری منطبق بر نیازهای توسعه استان و ارتقاء کیفیت در این راستا.

ارتباطات و فناوری اطلاعات- مخابرات

-حمایت از توسعه شرکت‌های دانش بنیان و نهادینه سازی در حوزه فن‌آوری های نوین

-امکان دسترسی شهروندان به اطلاعات محلی، ملی و بین المللی

-فراهم نمودن زیرساخت های دسترسی به فناوری های 3G و 4G در سطح استان

-فراهم نمودن بسترهای لازم برای فعالیت و سرمایه گذاری بخش خصوصی در حوزه فناوری اطلاعات

-فراهم آوردن تسهیلات ویژه برای توسعه پارک های علم و فناوری و کارخانه های نوآوری با مشارکت بخش غیردولتی در نقاط مساعد استان

انرژی

-انجام فعالیت های اکتشافی نفت و گاز در استان.

-توسعه و نوسازی شبکه انتقال و توزیع برق و ایجاد پست های برق.

-زمینه سازی و ایجاد بسترهای لازم برای افزایش تولید نیروی برق (احداث نیروگاه های جدید و توسعه نیروگاه موجود و انرژی های تجدیدپذیر) و مبادلات برق با کشورهای منطقه.

-ایجاد زمینه های مناسب برای توسعه مبادلات گاز و نفت با کشورهای منطقه.

-توسعه و تقویت شبکه برق‌رسانی استان در مناطق با قابلیت توسعه صنعتی.

- تکمیل و توسعه شبکه گازرسانی در مناطق شهری و روستایی استان.

عمران شهری، روستایی و عشایری

-ایجاد، نگهداری و توسعه تاسیسات شهری تصفیه خانه آب و تاسیسات دفع آبهای سطحی.

-ایجاد، نگهداری و توسعه تاسیسات شهری تصفیه خانه آب و تاسیسات دفع آبهای سطحی.

-تسریع در توسعه و بهره برداری از سیستم های دفع پساب های خانگی و غیرخانگی در نقاط شهری و روستایی استان.

-بازسازی و اصلاح شبکه آب آشامیدنی و توسعه مخازن و تصفیه خانه های آب شرب شهری و روستایی.

-تأمین آب شرب سالم و بهداشتی مناطق شهری و روستایی استان.

-بهبود بخشیدن به نحوه جمع آوری زباله (به صورت مکانیزه) و دفن اصولی و بهداشتی آن در سایت های بازیافت زباله.

-قرار گرفتن محلات باز آفرین شده شهری در چرخه افزایش رفاه اجتماعی در استان.

- ساماندهی امور کوچ و خدمات به عشایر کوچنده و نیمه کوچنده (سیار و ارائه خدمات روستایی براساس سطح بندی انجام شده و ضوابط تعیین شده خدمات رسانی).

-بهسازی محیط روستاها با تکیه بر جمع آوری آب های سطحی و اصلاح شبکه معابر.

-احداث شبکه فاضلاب در مناطق شهری و روستایی و نیز مناطق صنعتی استان.

-فراهم نمودن امکان انتقال صنوف آلاینده و مزاحم از داخل شهر ها.

بهداشت و درمان

-گسترش و بهبود زیر ساختهای خدمات بهداشتی و درمانی و ارتقاء کیفیت تا سطح استاندارد ملی

-تقویت و توسعه ساختار علمی، فنی، تخصصی بخش بهداشت و درمان استان در جهت کنترل و مهار بیماری های خاص نظیر سرطان مری.

-تأمین امکانات و تجهیزات موردنیاز اورژانس پیش‌بیمارستانی و انتقال سریع به مراکز درمانی به ویژه در مناطق حادثه‌خیز و اورژانس هوایی در مناطق صعب‌العبور

-افزایش سطح دسترسی مردم به خدمات تخصصی درمانی و داروئی در تمام مناطق استان و توزیع عادلانه خدمات

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق محروم (گمیشان و مراوه تپه)

گمیشان: توسعه دامداری های متوسط و بزرگ مقیاس، آبزی پروری (میگو، ماهیان گرمآبی، ساحلی و دریایی)، زراعت دیم، بازرگانی دریامحور با ابعاد داخلی و خارجی، حفظ و احیای مراتع، توسعه گردشگری و بندر تجاری و توریستی.

مراوه تپه: توسعه دامداری های متوسط و بزرگ مقیاس، تولید انرژی از منابع تجدید پذیر، گرد شگری (طبیعت گردی)، کشت علوفه، پرورش شتر، کشت محصولات استراتژیک کشاورزی، تثبیت جمعیت.

مناطق نیمه محروم (کلاله، گالیکش، مینودشت، آزادشهر، رامیان و گنبد کاووس)

کلاله و گنبد کاووس: توسعه آبزی پروری گرمآبی، زراعت چوب، گردشگری تاریخی، دامداری های متوسط و بزرگ مقیاس، تولید انرژی از منابع تجدید پذیر، زراعت غلات استراتژیک، حمل و نقل، تجارت خارجی، صنعت (صنایع تبدیلی و تکمیلی با اولویت صنایع لبنی و غذایی)، خدمات درمانی، گسترش فعالیت های فرهنگی و اجتماعی، مرتعداری، معدن کاوی، فعالیت های مقابله با بیابانزایی، کشت های متمرکز و گلخانه ای.

گالیکش، مینودشت، آزادشهر و رامیان: توسعه باغداری، آبزی پروری سردآبی، زراعت چوب، گردشگری (طبیعت گردی)، نوغانداری و تولید ابریشم، دامداری های کوچک و متوسط مقیاس، تولید انرژی از منابع تجدید پذیر (باد)، صنعت مبتنی بر صنایع تبدیلی و تکمیلی، حفظ خاک، معدن کاوی، زنبورداری و تولید انبوه عسل، مرتعداری، طرح های ترسیب کربن و کشت گیاهان دارویی.

مناطق نیمه بهره‌مند (ترکمن، آق قلا، کردکوی و بندرگز)

توسعه آبزی پروری با تأکید بر پرورش ماهیان خاویاری در حاشیه و درون خلیج گرگان، گردشگری (سلامت، طبیعت گردی در ارتفاع و کوهپایه و دریایی در حاشیه سواحل خلیج گرگان و جزیره آشوراده)، صنایع دستی (فرش)، باغداری، صنعت مبتنی بر صنایع تبدیلی و تکمیلی، توسعه زراعت چوب، حفظ خاک، پرورش گاومیش، حمل و نقل (با هدف ایجاد کریدور غربی به شمال غربی)، صنایع سلولزی، فلزی، نساجی، پلیمری و ...، فعالیت های خاک ورزی، زنبورداری و تولید انبوه عسل، توسعه دامداری های کوچک، متوسط و بزرگ مقیاس (به ترتیب از جنوب به شمال)، گسترش فعالیت های فرهنگی و اجتماعی و کشت های متمرکز و گلخانه‌ای.

مناطق بهره‌مند (گرگان و علی آباد)

توسعه علمی با هدف دستیابی به دانشگاه های نسل ۳ و ۴، توسعه صنایع با فنآوری بالا (Hi-Tech) و مبتنی بر دستاوردهای دانش بنیان، حفظ خاک، خدمات درمانی (فوق تخصصی)، گردشگری و زیر ساختهای مرتبط با اقامت و ماندگاری گردشگری داخلی و خارجی، دامداری های کوچک و متوسط مقیاس، آبزی پروری سردآبی، طرح های بازآفرینی شهری، زراعت چوب و حفظ گونه های ارزشمند (مانند سرخدار)، فعالیت های پشتیبانی و اداری تخصصی در حوزه های صنعت، بازرگانی و ...، باغداری و استفاده از توان اراضی شیبدار، ایجاد ظرفیت های جدیدی گردشگری درون شهری، کشت های متمرکز و توسعه کشت گیاهان دارویی.

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

محور شمال شرقی و شرق

۶۴. افزایش سهم گردشگری و تجاری سازی صنایع دستی در اقتصاد ملی با تاکید بر ارتقاء زیرساخت های گردشگری و تسهیل سفر گردشگران داخلی و خارجی

۶۵. تکمیل زنجیره‌های ارزش و زنجیره تأمین پایدار مبتنی بر تحولات فن آورانه

۶۶. ساماندهی اقتصاد غیررسمی در مناطق مرزی

۵- تحول کشاورزی، اصلاح ساختار و نظام بهره‌برداری و استقرار کشاورزی هوشمند و پایدار با حصول اطمینان از امنیت غذایی، آب و محیط زیست

۶۷. استقرار حکمروایی مناسب بخش کشاورزی با تمرکز دولت بر سیاست گذاری و تسهیل گری

۶۸. ایجاد و توسعه نظام‌ها و تشکل‌های بهره برداری مطلوب و متناسب با قابلیت، فرصت و ظرفیت منطقه‌ای

۶۹. ایجاد سازوکار مشارکت نظام‌مند کشاورزان و تشکل‌های ذیربط در فرایند برنامه‌ریزی و تصمیم گیری بخش کشاورزی

۷۰. توسعه و تکامل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی با تاکید بر تقاضا محوری، ارزش افزایی و کاهش ضایعات

۷۱. توسعه شبکه بازار محصولات کشاورزی از سطح محلی تا سطوح ملی و فراملی و گسترش بازارهای دیجیتال کشاورزی

۷۲. توسعه ناوگان داخلی و بین المللی حمل و نقل و پایانه‌های تخصصی کشاورزی

۷۳. توسعه مشارکت عمومی-خصوصی، توسعه کشاورزی قراردادی، ایجاد چتر پوشش و واحدهای پشتیبان تولید

۷۴. توسعه فناوری های نوآورانه کشت و تولید انواع محصولات با استفاده از آب دریا (Seawater farming - گلخانه‌ای است که با استفاده از آب شور دریا و انرژی خورشیدی امکان رویش گیاهان را در زمین‌های غیرقابل کشت فراهم می‌کند).

۷۵. ممنوعیت تغییر کاربری اراضی مستعد کشاورزی

۷۶. استقرار کشاورزی حفاظتی، دقیق، هوشمند و سازگار به تغییرات اقلیمی و تامین کننده امنیت غذایی

۷۷. استقرار الگوی بهینه کشت منطقه ای مبتنی بر توان اکولوژیک حوضه‌های آبخیز با در نظر گرفتن آب قابل برنامه ریزی مصوب و اولویت تولید محصولات راهبردی با مشارکت کشاورزان

زراعت، باغداری، پرورش دام سبک و سنگین، پرورش ماهیان گرمآبی، زراعت چوب، کشت های متمرکز و گلخانه ای، تولید انرژی از منابع تجدید پذیر (نور)، توسعه گردشگری تاریخی، حفظ خاک، توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی، مرتعداری و پرورش حرفه ای اسب.

محور شمال و شمال غربی

زراعت، باغداری، پرورش دام سنگین (گاو و شتر)، توسعه تجارت خارجی، زراعت چوب، مقابله با بیابانزایی و ریزگردها، پرورش دام سبک (گوسفند و بز)، آبزی پروری (گرمآبی، میگو، ساحلی و دریایی)، توسعه صنعت (فلزی، سلولزی، پلیمری و ...)، توسعه گردشگری با محوریت تالاب های بین المللی و توسعه بازرگانی و تجارت دریامحور.

محور جنوب شرقی

زراعت، باغداری، پرورش ماهیان سردآبی، توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی، کریدور اتصال ریلی به مناطق مرکزی ایران و سواحل مکران، توسعه معادن و معدن کاوی، پرورش دام سبک، زراعت چوب، تولید ابریشم، توسعه طبیعت گردی و بوم گردی و تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر (باد).

محور غرب و جنوب غربی

زراعت، باغداری، آبزی پروری (خاویاری، گرمآبی، ساحلی و خلیج گرگان)، توسعه گردشگری (اتصال جاذبه های دریا و کوهپایه، ایجاد شهرک های سلامت)، پرورش صنعتی گاومیش در خلیج گرگان، حمل و نقل (کریدور غربی استان: بندرگز، کردکوی، ترکمن، گمیشان و اینچه برون)، کشت های متمرکز و گلخانه ای و منطقه اصلی و محوری اجرای طرح های ترسیب کربن.

محور میانی

زراعت، باغداری، توسعه علمی، توسعه صنایع، طرح های بازآفرینی شهری و ارتقای توان اقتصادی شهری، تبدیل سکونتگاههای غیر رسمی به مناطق ایمن، مرکز لجستیک فعالیت های اقتصادی و بازرگانی، گردشگری با شناسایی و بهره برداری از ظرفیت های جدید گردشگری در پیرامون شهرها، برخوردار از ترافیک درون و برون شهری مدیریت شده بعنوان محور پیوند دهنده غرب و شرق استان، مدیریت مخاطرات طبیعی، ارتقای توان علمی مراکز و توسعه زیرساخت ها در ارائه خدمات درمانی فوق تخصصی، پایتخت فرهنگی اقوام.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان گلستان به قرار زیر است:

کشاورزی و امنیت غذایی

-برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان.

-برنامه ارتقا تولید محصولات اساسی و استراتژیک

-برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی
-برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
-برنامه توسعه کشت و صنعت
-برنامه توسعه کشت‌های گلخانه‌ای
-برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش بنیان
-برنامه مقابله با بیابان‌زائی
-برنامه بازسازی و تکثیر ذخایر آبزیان
-برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
-برنامه توسعه پرورش دام و طیور
-برنامه توسعه پرورش زنبور عسل
-برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
-برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
-مدیریت نهاده‌های کشاورزی با تأکید بر کاهش مصرف کود و سم
-برنامه اقتصادی نمودن تولید نژادهای اصیل اسب ترکمن و دوخون
-ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
-تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی

آب

-برنامه مدیریت تقاضای آب
-برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
-برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب های سطحی و زیرزمینی
-برنامه بهبود بهره وری آب و اصلاح الگوی کشت
-برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
-برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
-برنامه بهسازی و توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

محیط زیست و منابع طبیعی

-برنامه احیاء و بهره برداری پایدار از مراتع و جنگل‌ها
-حفاظت و احیاء زیست بوم‌های آبی

- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های خشکی
-برنامه مدیریت و بازیافت پسماند
-برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها

بازرگانی

-برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و...)
-برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه های بازرگانی
-برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
-توسعه و تجهیز بندر خشک و منطقه آزاد

صنعت و معدن

-برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیر ساخت های شهرکها و نواحی صنعتی، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
-برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز، زنجیره‌ها، خوشه ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه‌فعال صنعتی
-برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن.
-برنامه ارتقاء بهره‌وری معادن

انرژی

-برنامه افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
-برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز
-برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدید پذیر

حمل و نقل

-برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
-برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای
-برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی
-برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
-برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
-برنامه ارتقاء ایمنی و استاندارد بخش حمل و نقل

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

-برنامه توسعه کمی و کیفی خدمات عمومی و برتر

-برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه ها

-برنامه ساماندهی کالبدی-فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی)

فناوری اطلاعات و ارتباطات

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بخش ارتباطات و فنآوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

فرهنگ و هنر

-برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری- مذهبی

-برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی

-برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سنن فرهنگی

تربیت بدنی

-برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

-برنامه توسعه ورزش‌های آبی و سوارکاری

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

-برنامه توسعه گردشگری طبیعی و اکوتوریسم

-برنامه توسعه گردشگری سلامت

-برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی

-برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری

-برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری

-برنامه توسعه گردشگری کشاورزی

-برنامه توسعه گردشگری دریایی

-برنامه ارتقای نقش آفرینی منطقه آشوراده در توسعه گردشگری بین المللی

-برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

-برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

آموزش، علم و فناوری

-برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

-برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

-برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

بهداشت و سلامت

-برنامه توسعه خدمات بهداشتی و درمانی

-برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی

دفاعی و امنیتی

-برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

-برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

-برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

-برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

-برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق‌پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

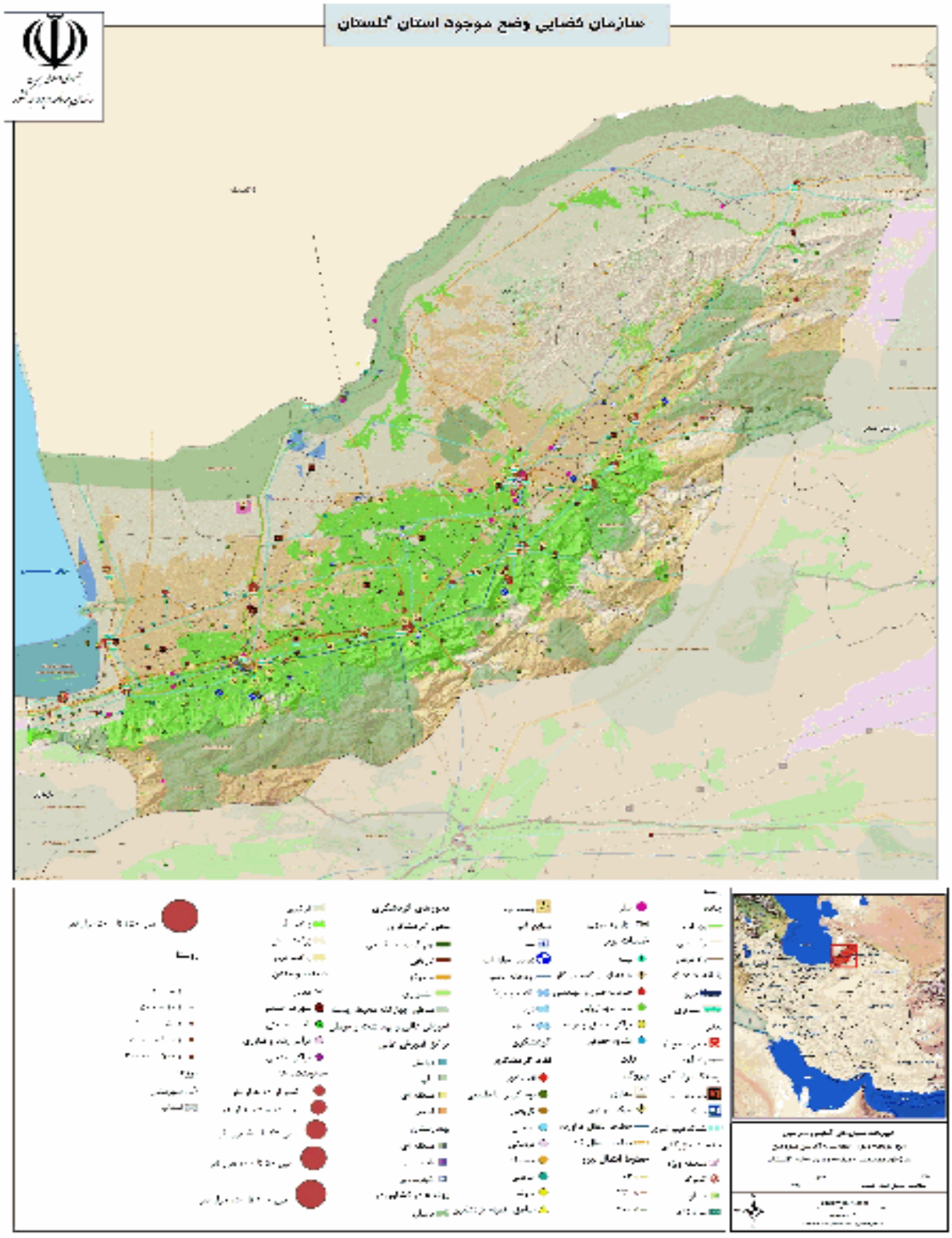
سازمان فضایی وضع موجود استان گلستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان گلستان

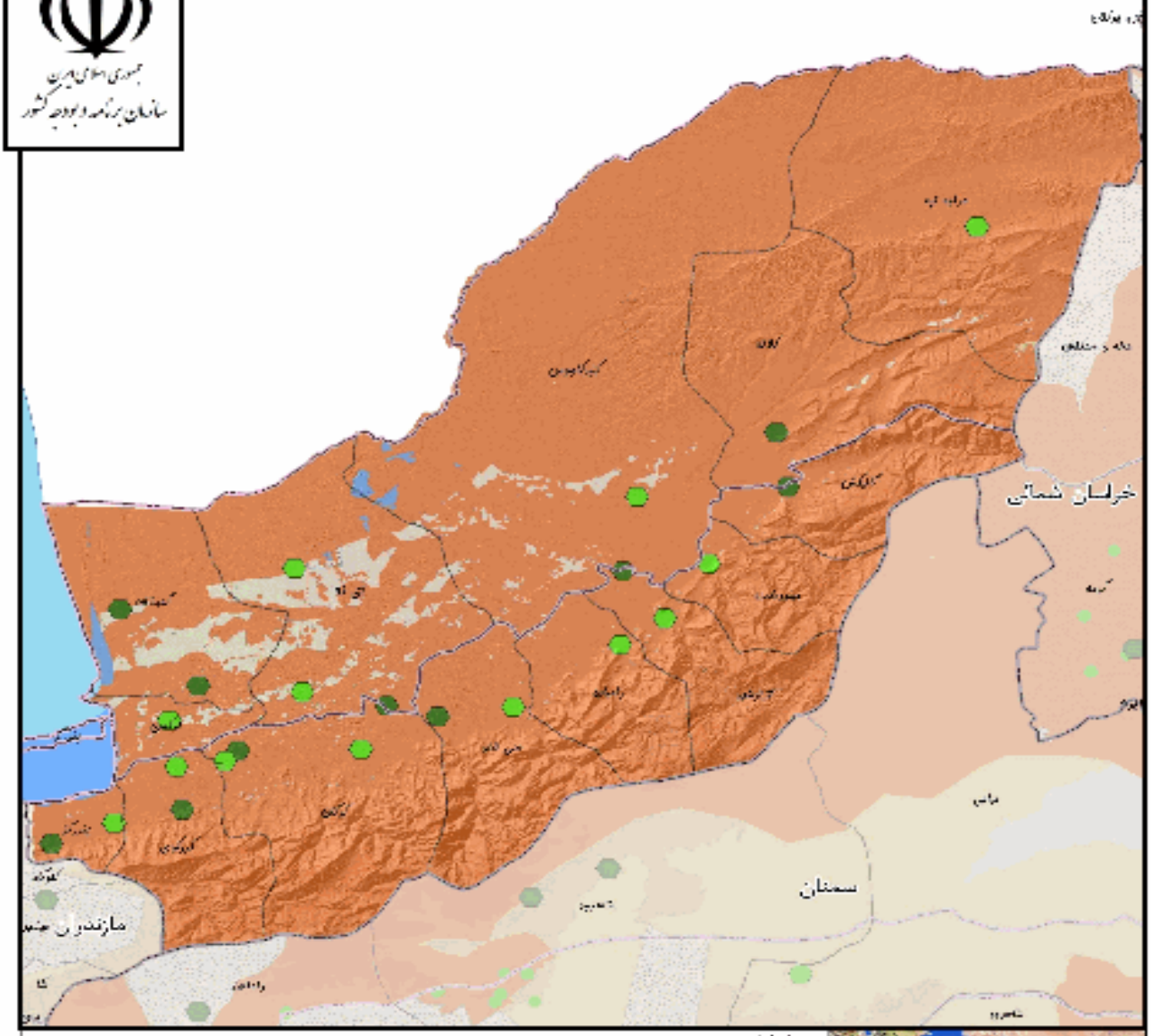

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- راههای درجه یک
- تالاب و مرداب
- آبی

Scale = 1:1,100,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان گلستان

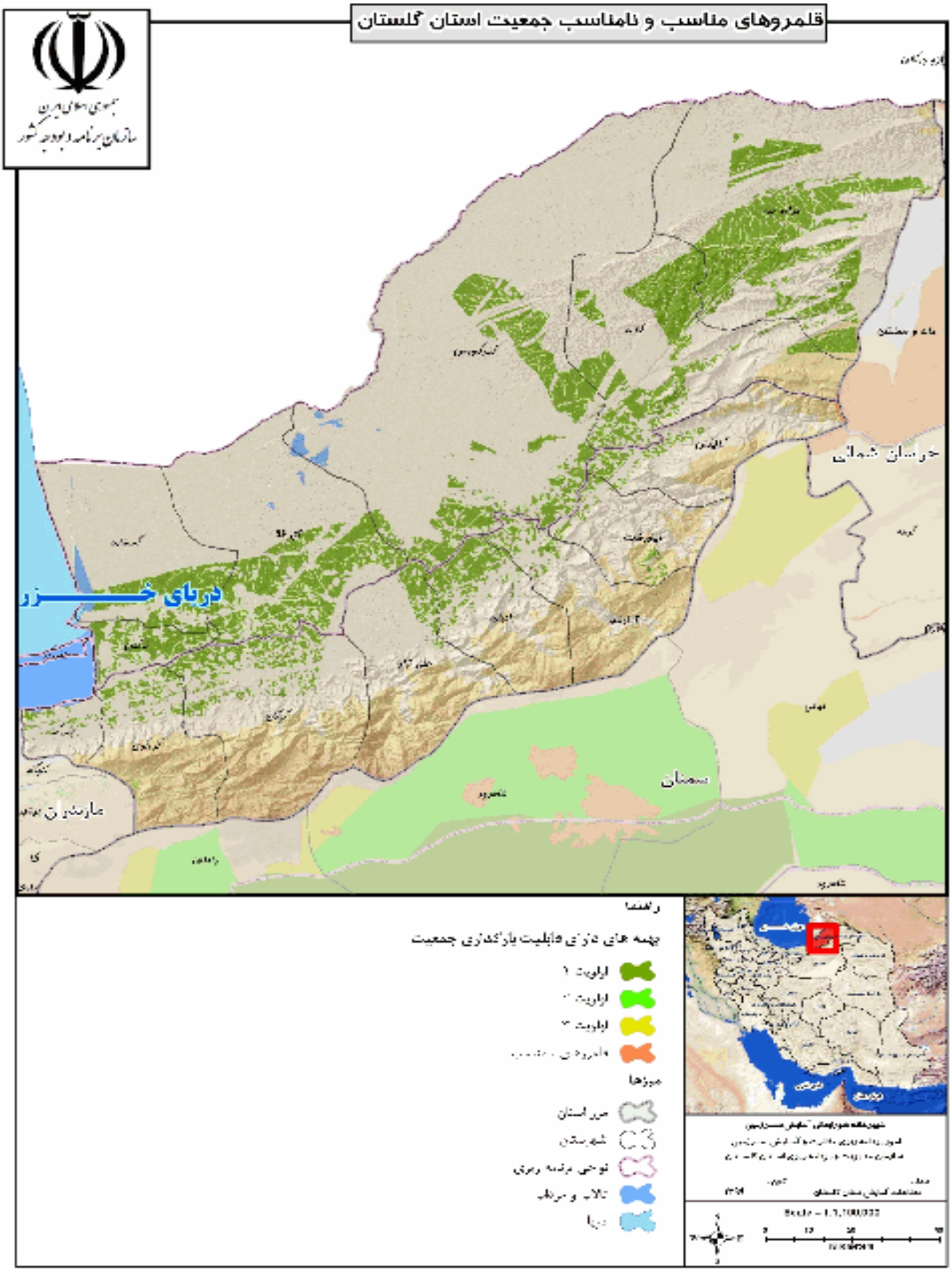

راهنما

پهنه های درجه قابلیت پذیرندگی جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

۷۸. حمایت هدفمند از تولید نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت های سرزمین

۷۹. الزام به تولید محصولات کشاورزی سالم و افزایش تولید محصولات غیرتراریخته و ارگانیک

۸۰. ایجاد و توسعه زنجیره ارزش محصولات گلخانه‌ای و محیط‌های کنترل شده (مانند هواکشت و آب کشت)

۸۱. حفاظت و تقویت حاصلخیزی خاک و جلوگیری از تخریب آن در عرصه های کشاورزی

۶- ارتقاء بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و تنوع بخشی به منابع تولید انرژی

۸۲. کاهش هدررفت در زنجیره تولید، انتقال و توزیع انرژی تا سطح استانداردهای بین‌المللی

۸۳. بازسازی و نوسازی واحدهای صنعتی، تأسیسات قدیمی و ناوگان حمل و نقل

۸۴. بهینه‌سازی مصرف انرژی

۸۵. تقویت و سازماندهی بازار رقابتی خدمات انرژی

۸۶. افزایش مشارکت عمومی و خصوصی در شبکه انرژی محلی، منطقه‌ای و ملی

۸۷. ظرفیت‌سازی برای گسترش کسب و کارهای دانش بنیان در حوزه خدمات انرژی

۸۸. بهینه سازی سبد سوخت مصرفی کشور از طریق تعیین سهم هر یک از حاملهای انرژی و افزایش سهم منابع انرژی کم کربن در سبد انرژی کشور

۸۹. استانداردسازی مصرف انرژی تولیدات داخلی

۹۰. حمایت از تحقیقات کاربردی و تاسیس و تقویت شرکت های دانش بنیان در زمینه کسب فناوری های مرتبط با بهینه سازی مصرف انرژی و کاهش شدت انرژی

۹۱. افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در تولید و تأمین بهینه انرژی هر منطقه از کشور متناسب با ظرفیت هر منطقه

- ✓ تغییر نگاه از توسعه سراسری خطوط لوله گاز طبیعی به‌تمامی پهنه سرزمین به بهره‌گیری حداکثری از منابع و ظرفیت‌های انرژی تجدیدپذیر محلی
- ✓ تولید انرژی بادی در مناطق مستعد ازجمله شمال استان سیستان و بلوچستان، جنوب استان خراسان جنوبی، جنوب استان خراسان رضوی، جنوب استان گیلان
- ✓ تولید انرژی خورشیدی در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه استان‌های مرکزی و جنوبی کشور
- ✓ تولید انرژی زمین گرمایی در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه در استان خراسان جنوبی و شمال غرب کشور
- ✓ تولید انرژی زیست‌توده در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه در کلان‌شهرها و شهرهای بزرگ و دامداری های بزرگ
- ✓ تولید انرژی از امواج در سواحل شمالی و جنوبی بویژه سواحل مکران

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان گلستان

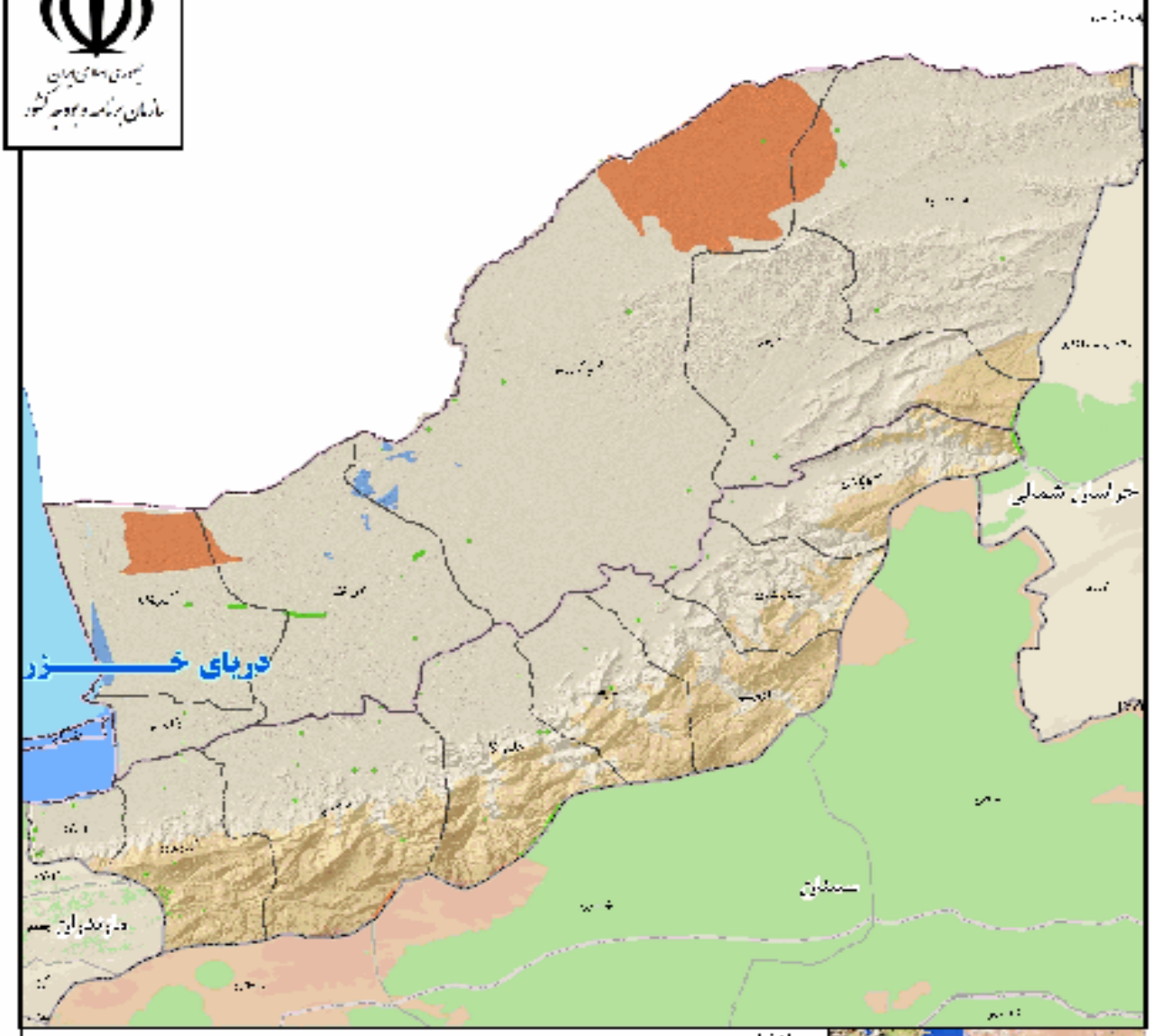

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استانی
- شهرستان
- نواحی جزیره زیان
- جاده و راه
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان گلستان

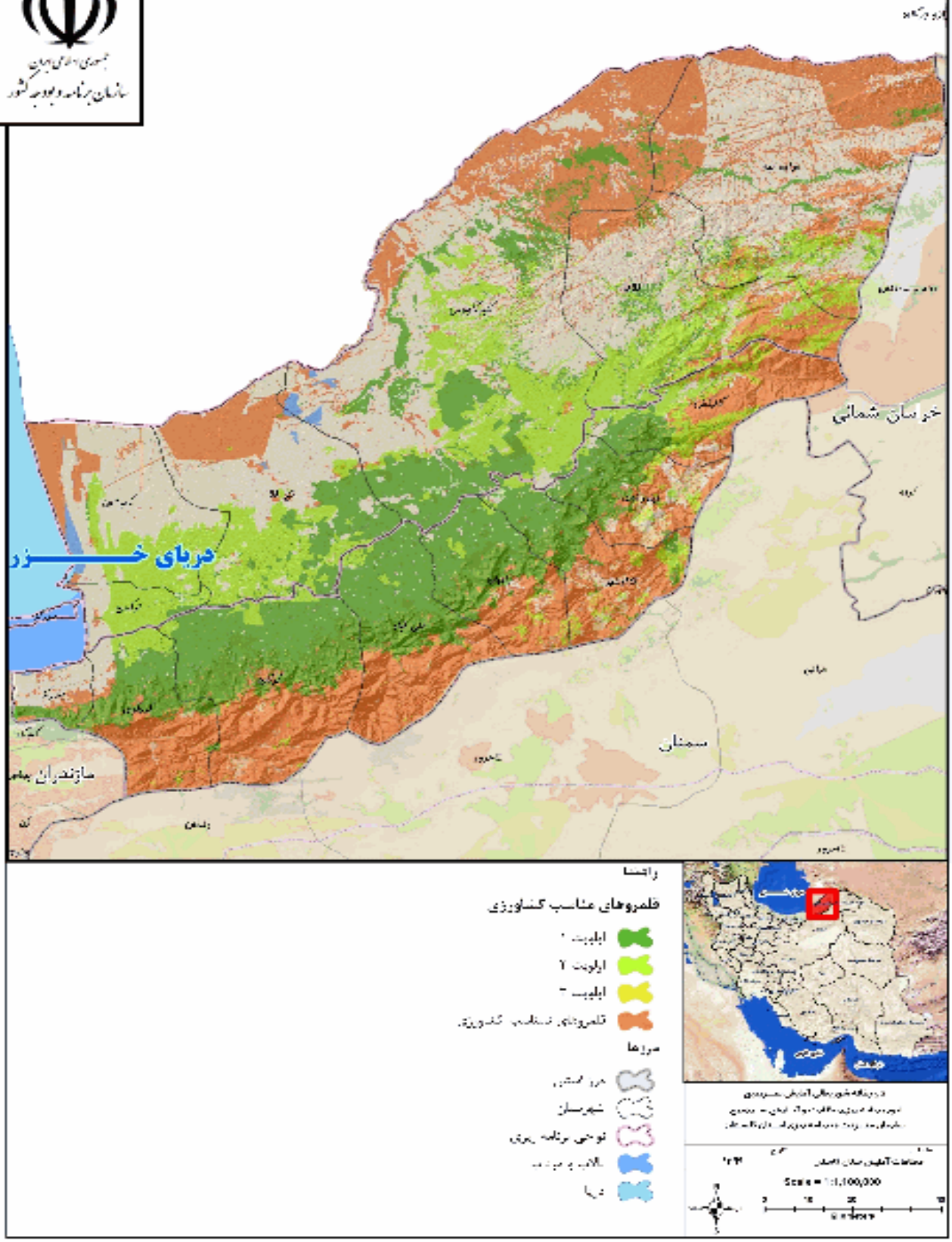

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان گلستان

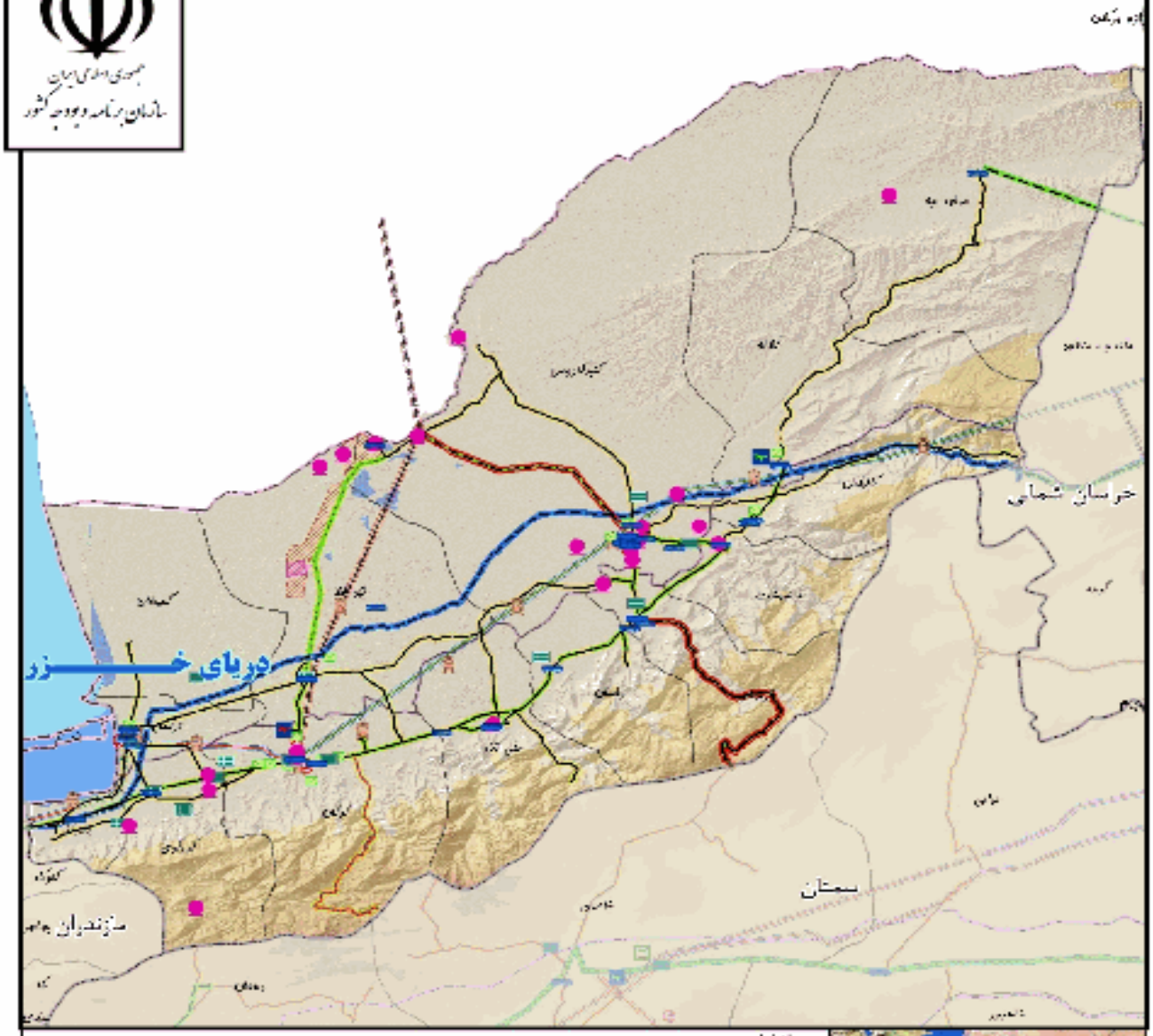

راهنما

فرودگاه
کارکرد
فرا ملی
ملی
جاده ای
نوع
اداری
مسافری
مراکز لجستیک
نوع
بار
پست خشک
سردخانه
دام
کامیونی
TIR
بازرگانی مرزی
بی منظور
وضعیت محور
آتی
توسعه و تنوع بوجود راه آهن
موجود
کارکرد محور
ترانزیت
ملی
منطقه ای
استانی
نوع راه
آزاد راه
بزرگراه
راه اصلی
نواحی برنامه ریزی
ساحلی و مرطوب
دیگر
راه آهن
در دست بهره برداری
سنگین
سبک
نواحی اقتصادی
نوع
منطقه آزاد
منطقه ویژه
مرزی
مرز خاکی
مرز دریایی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان گلستان

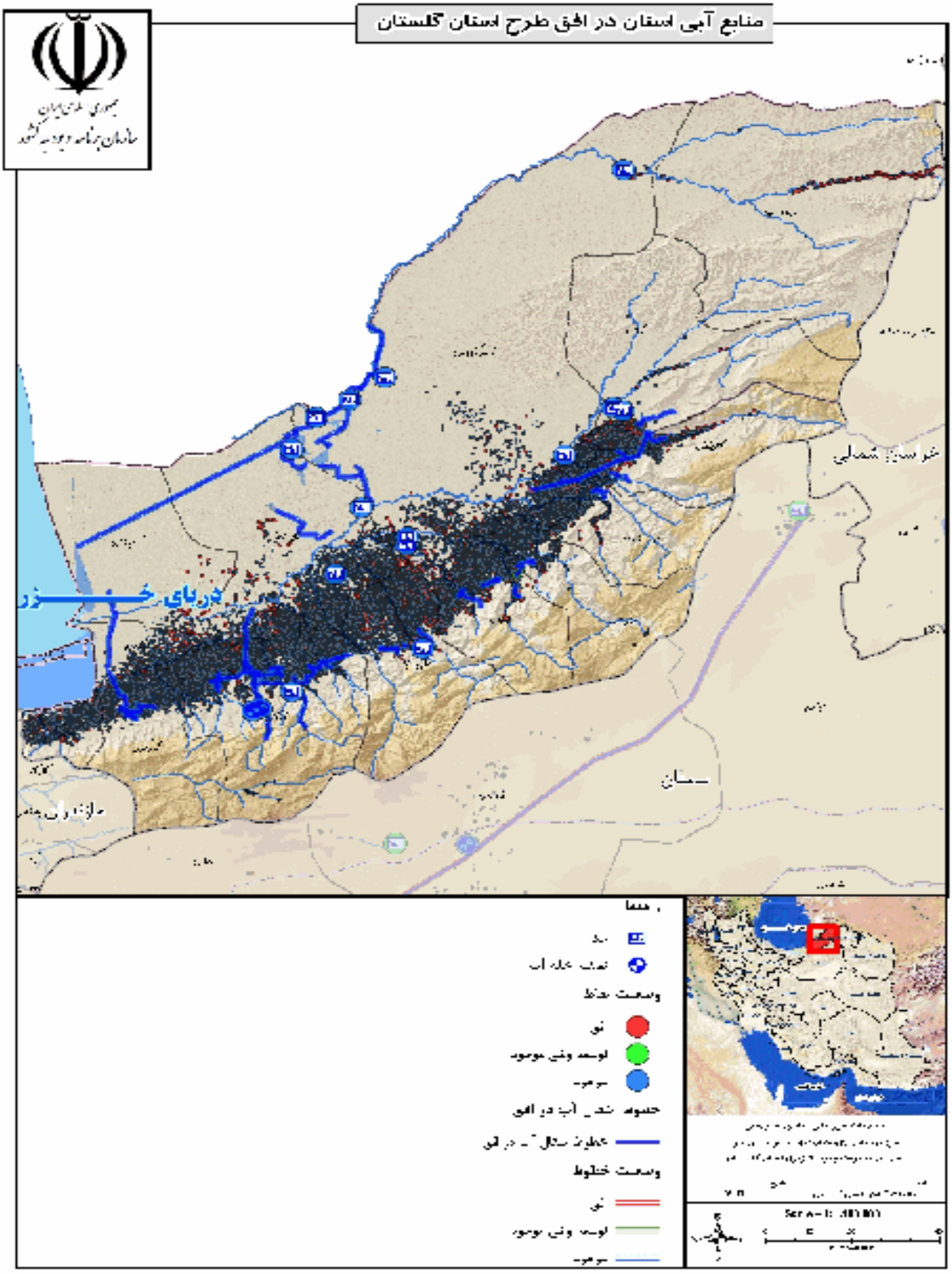

گردشگری در افق طرح استان گلستان

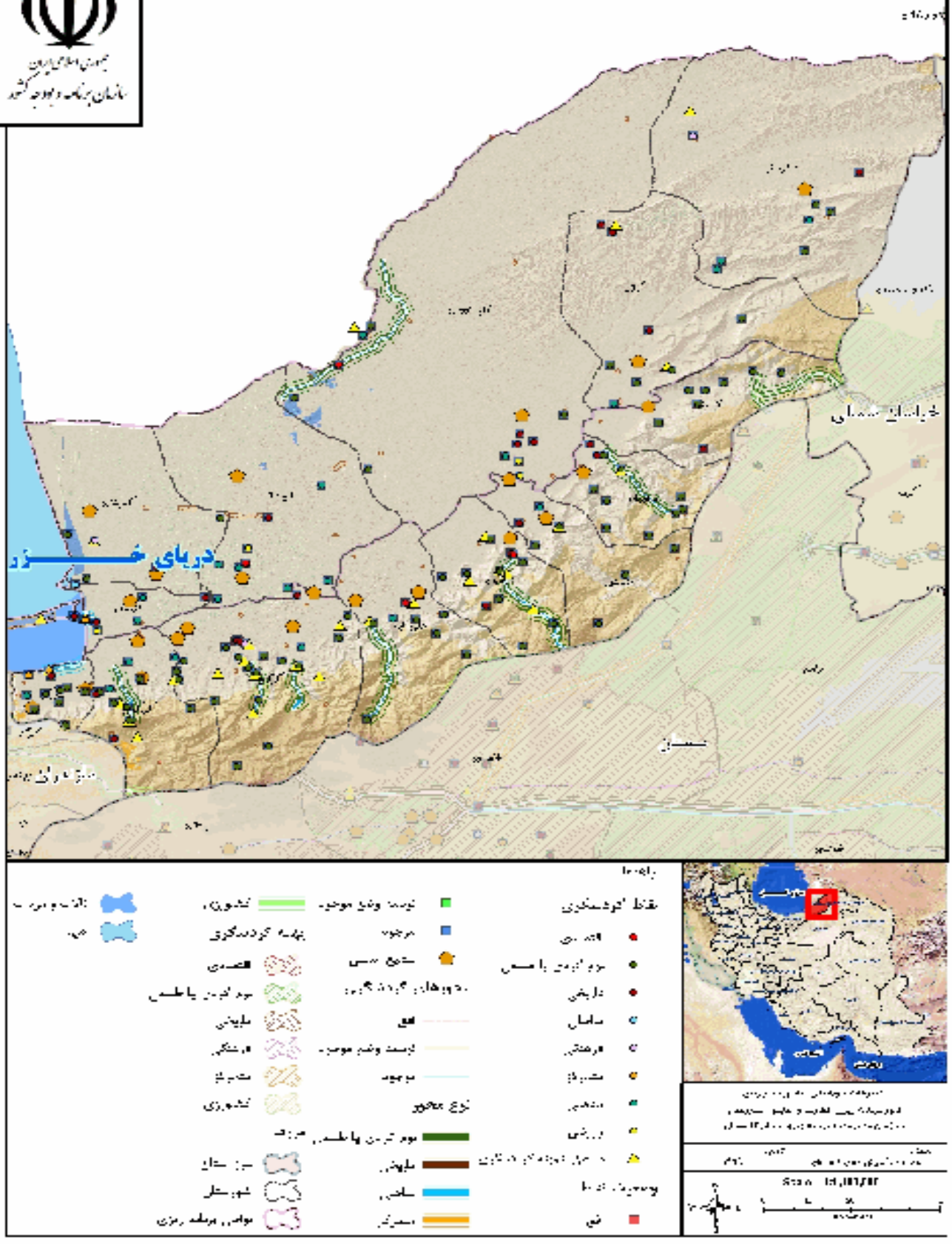

کشاورزی استان در افق طرح استان گلستان

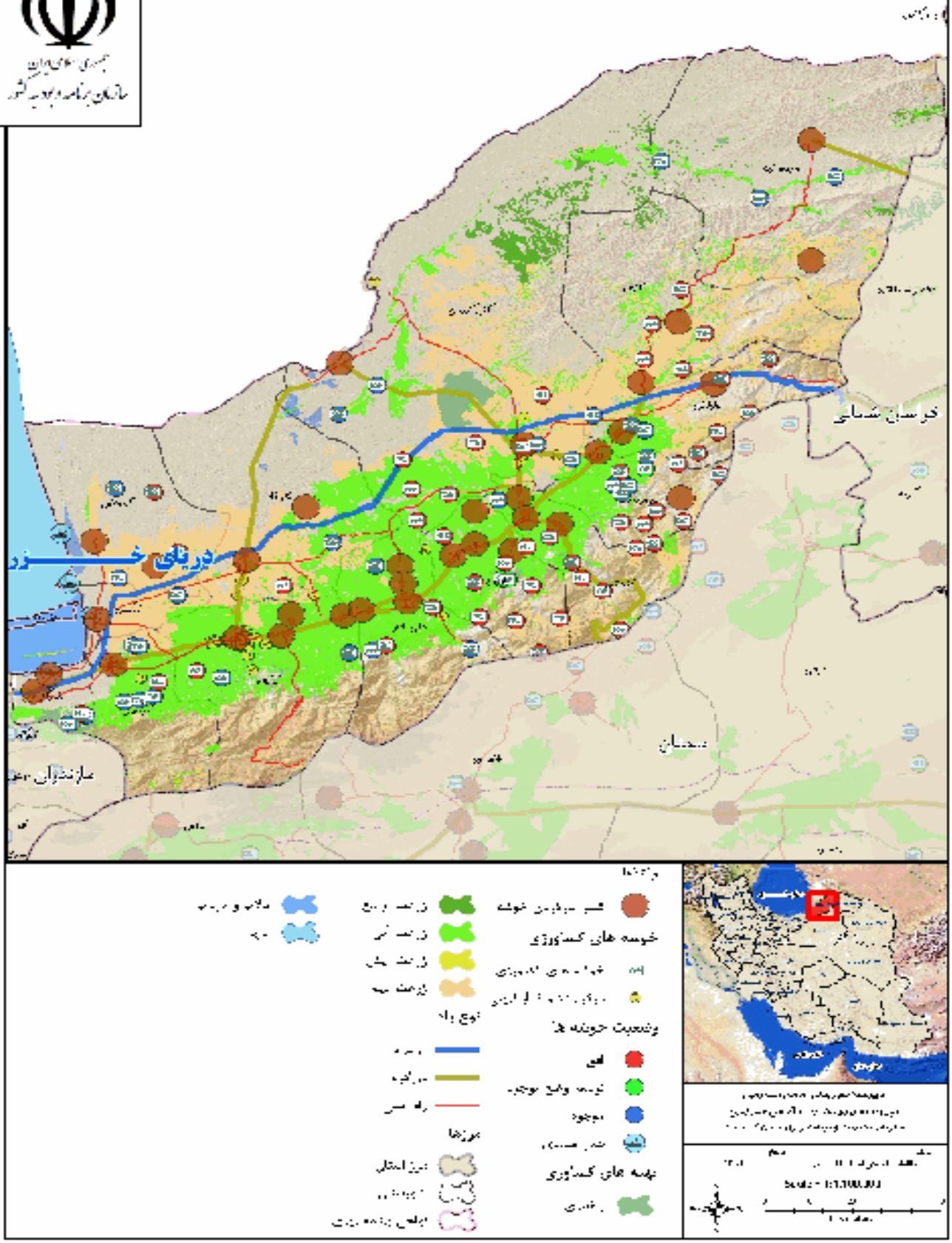

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان گلستان

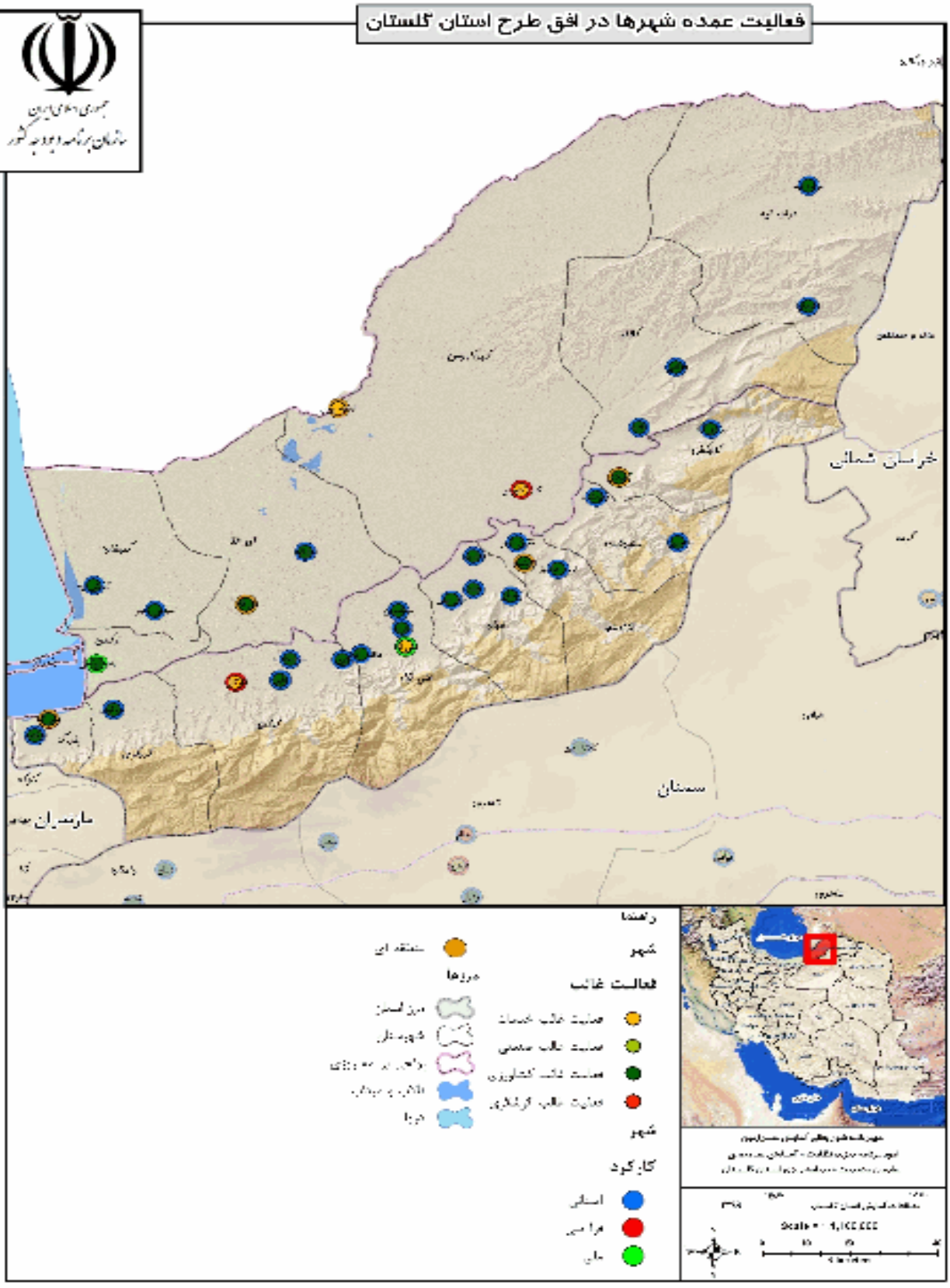

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان گلستان

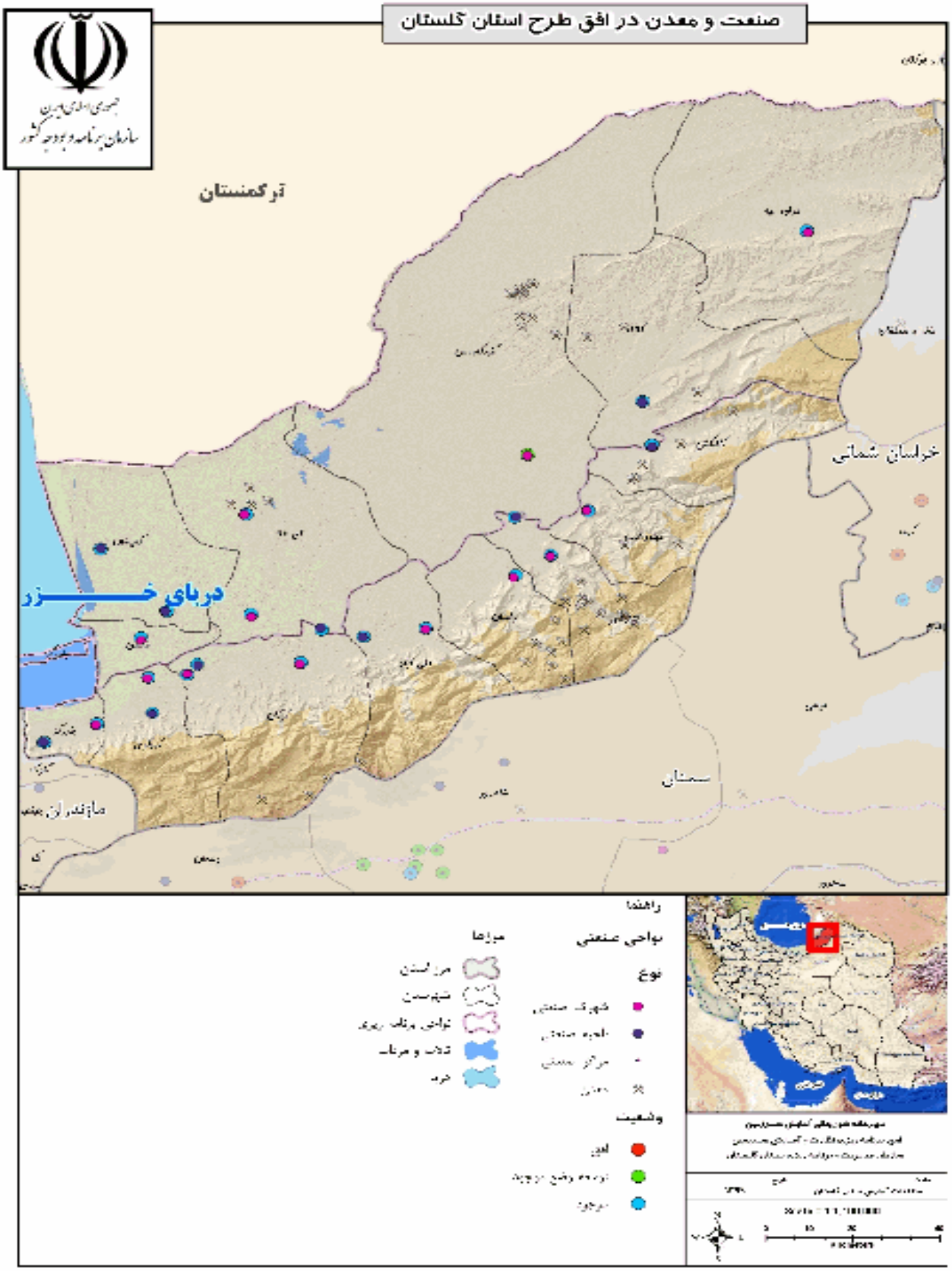

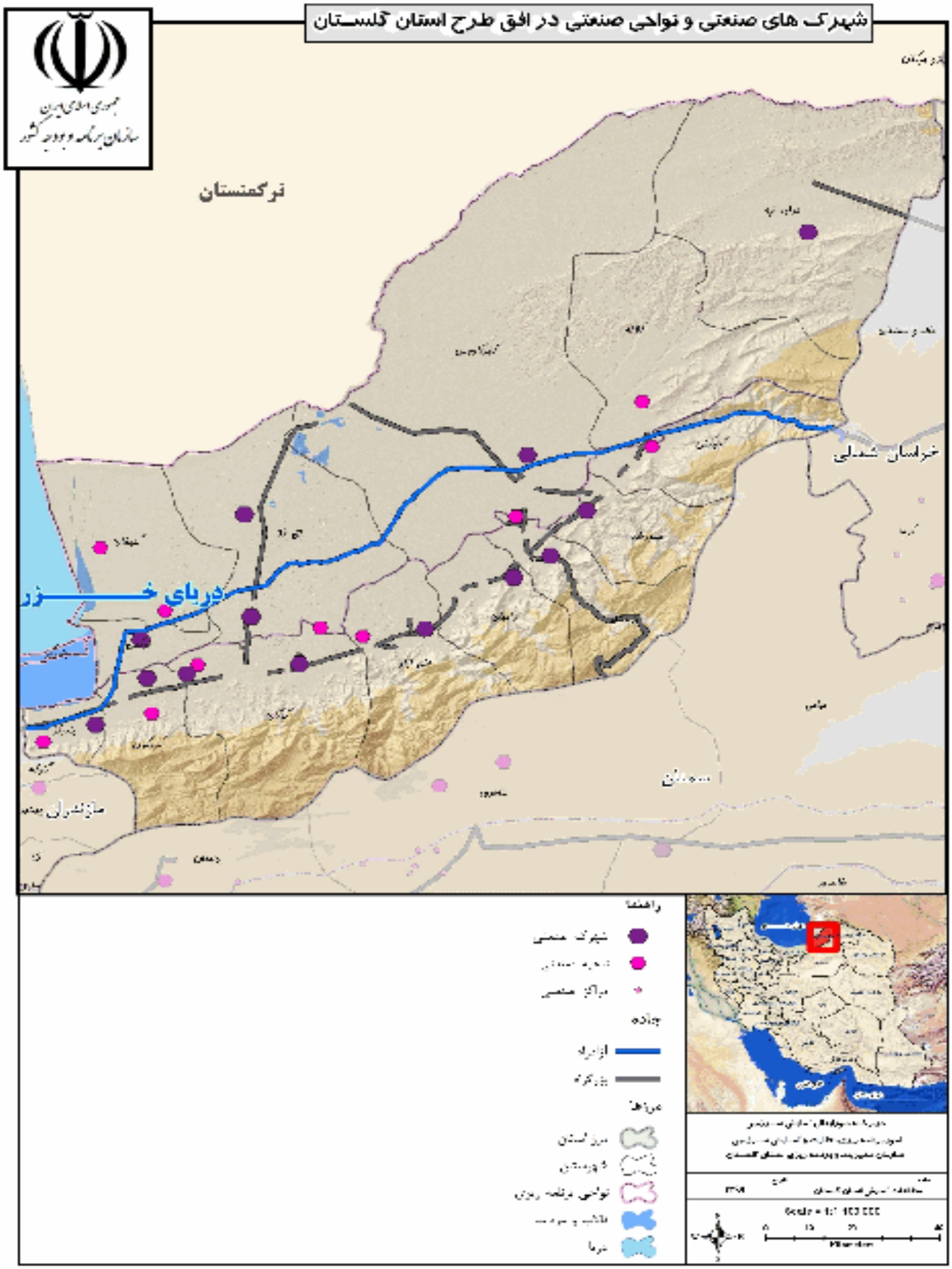
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان گلستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ترکمنستان
خراسان شمالی
دریای خزر
سمنان
مازندران
راهنما
شهرک صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
مرزها
مرز استان
نواحی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان گلستان

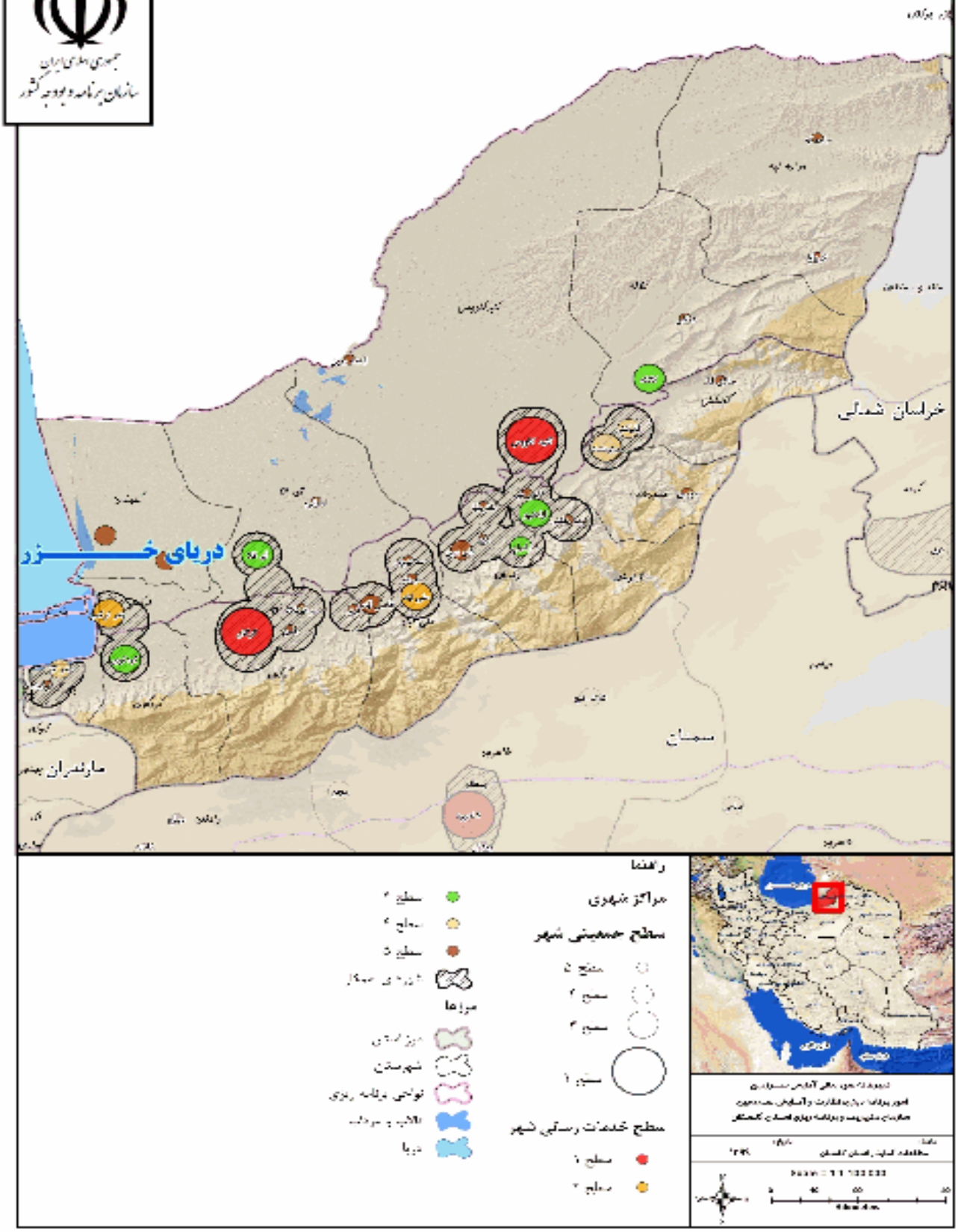

- ✓ تولید انرژی برق‌آبی در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه در استان‌های خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری، لرستان، مازندران، کردستان، کرمانشاه و فارس

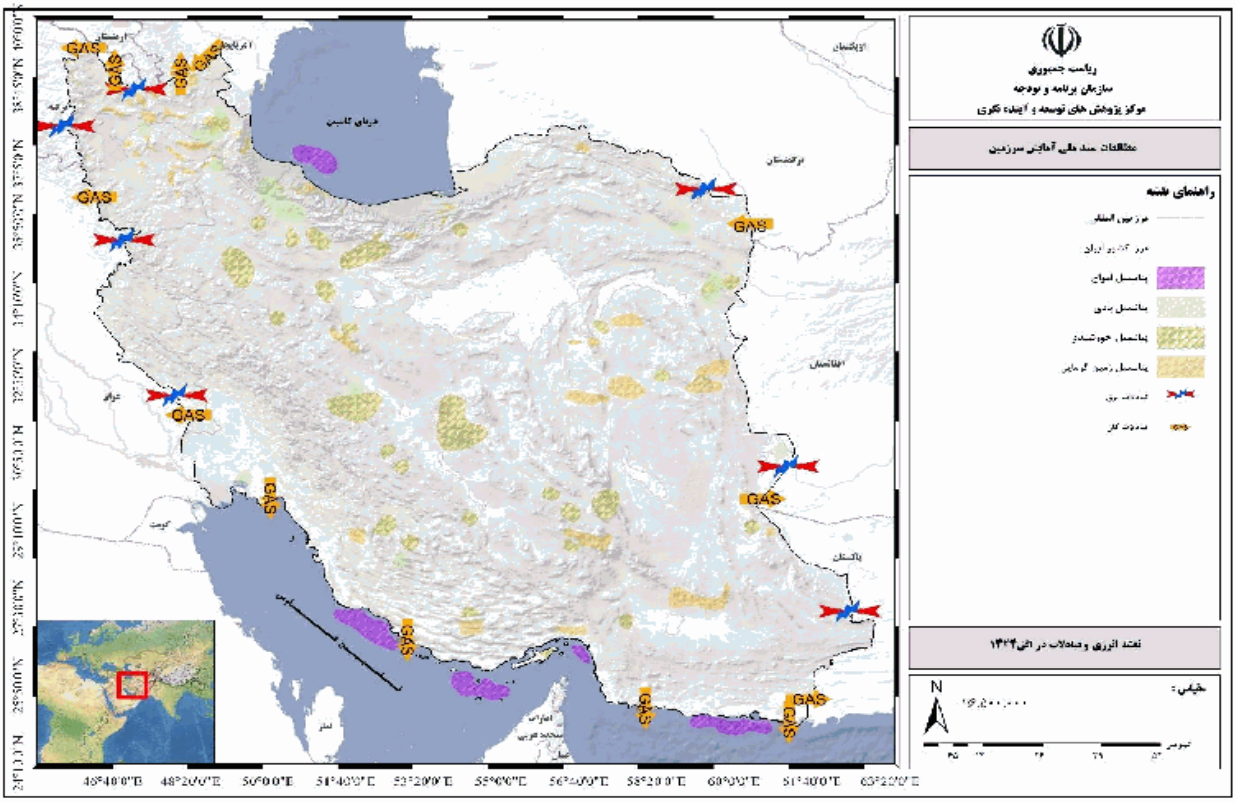

نقشه ۷- پهنه‌های مستعد تولید انرژی های تجدیدپذیر و تبادلات انرژی در افق ۱۴۲۴

۷- ارتقاء پویایی، سلامت، مهارت و انگیزش سرمایه انسانی و حفظ جوانی جمعیت

۹۲. افزایش نرخ باروری به حداقل بیش از سطح جانشینی

۹۳. تربیت نیروی انسانی توانمند، خلاق، مسئولیت‌پذیر و دارای روحیهٔ مشارکت جمعی با تأکید بر فرهنگ جهادی

۹۴. ارتقاء سطح آموزش، پژوهش و بهره‌وری نیروی کار در جهت افزایش سهم منابع انسانی در ترکیب عوامل مؤثر در تولید ثروت ملی متناسب با تخصص‌ها، ظرفیت‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای

۹۵. بهره‌مندی از فرصت پنجره جمعیتی و ایجاد شرایط فعال‌سازی سرمایه‌های انسانی و علمی کشور

۹۶. اطمینان بخشی و تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی، تحقیقاتی و مالی آنان در توسعه همه جانبه کشور

۹۷. تامین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان گلستان

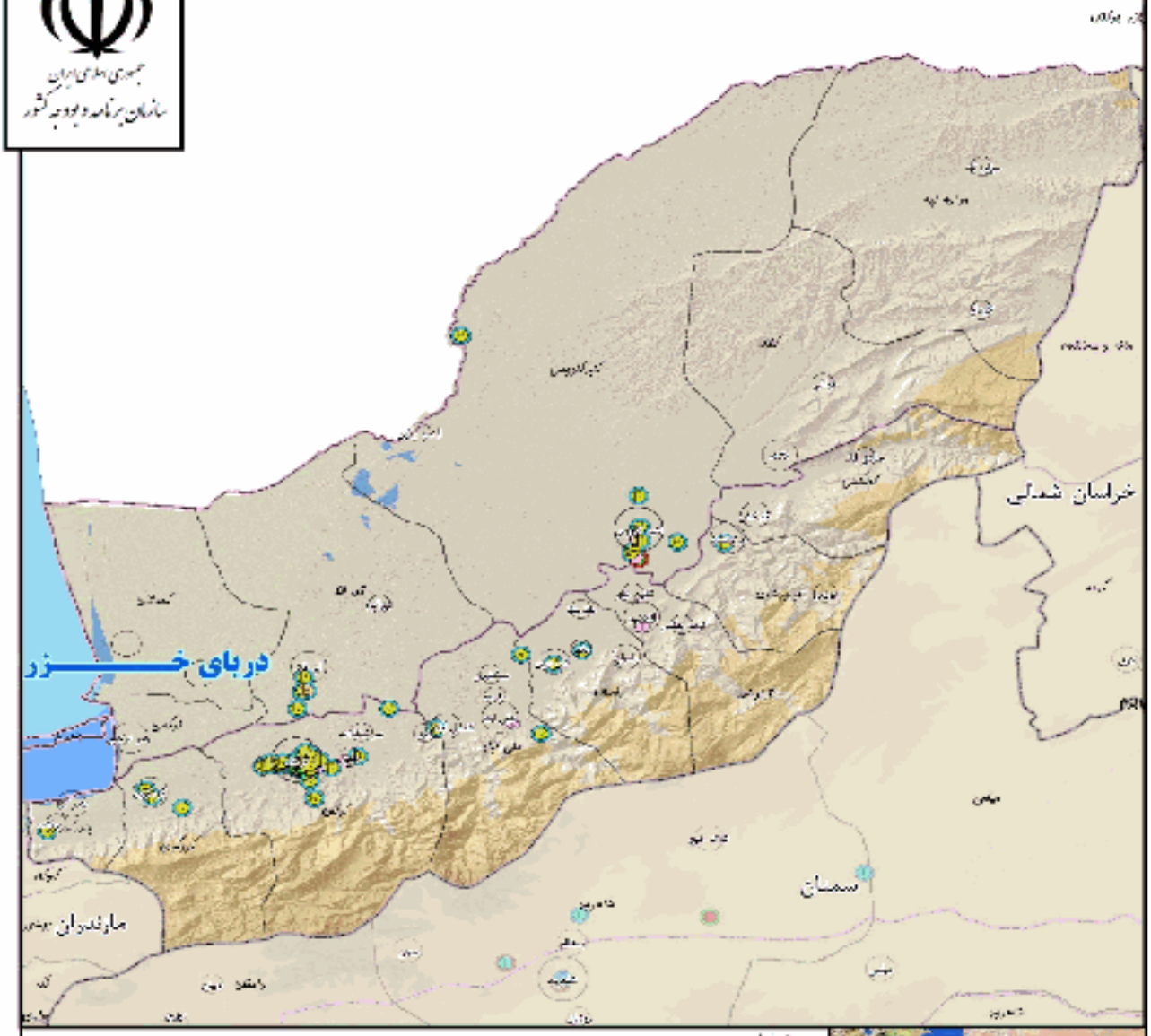

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر
- بهره
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات آموزشی و بهداشتی
- مالی و بازار یابی
- مراکز تحقیق و توسعه

وضعیت
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

خدمات برتر
- مشاوره حقوقی
- مرکز رشد و فناوری
- پارک علم و فن آوری

- حوزه های برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

حوزه‌ها
- مرز استان
- شهرستان

Scale = 1:1,100,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان گلستان

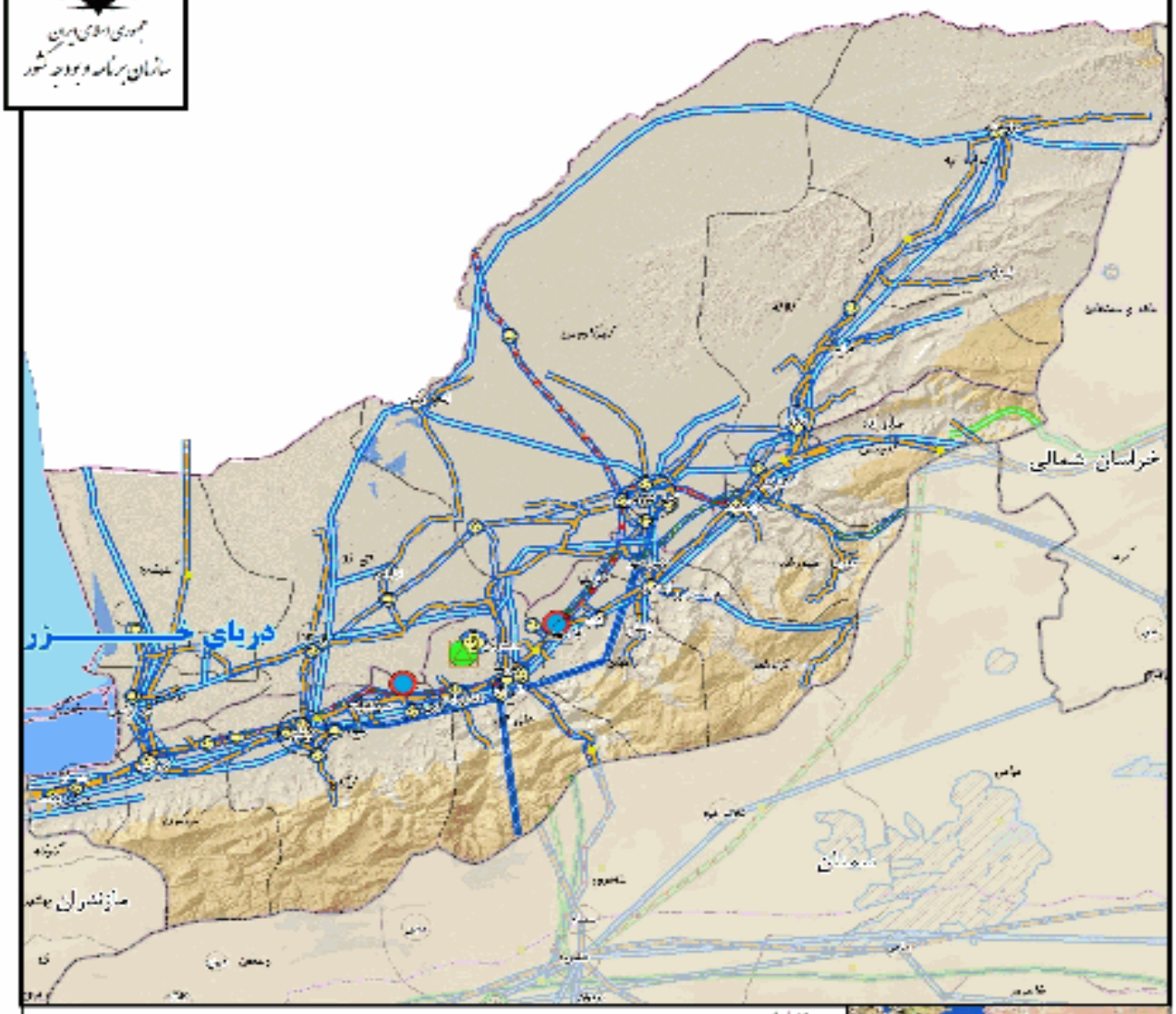

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱
- بادی
- بخاری
- سیکل ترکیبی
- ایستگاه تقویل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- فعلی
- توسعه وضع موجود
- موجود

- خط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۲۴۰
- ۶۳

وضعیت خطوط
- فعلی
- ۶۳
- خط انتقال دارایرد

توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل بادی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- آبهای سرزمینی
- دریا

روستاهای مرکزی سطح یک استان گلستان

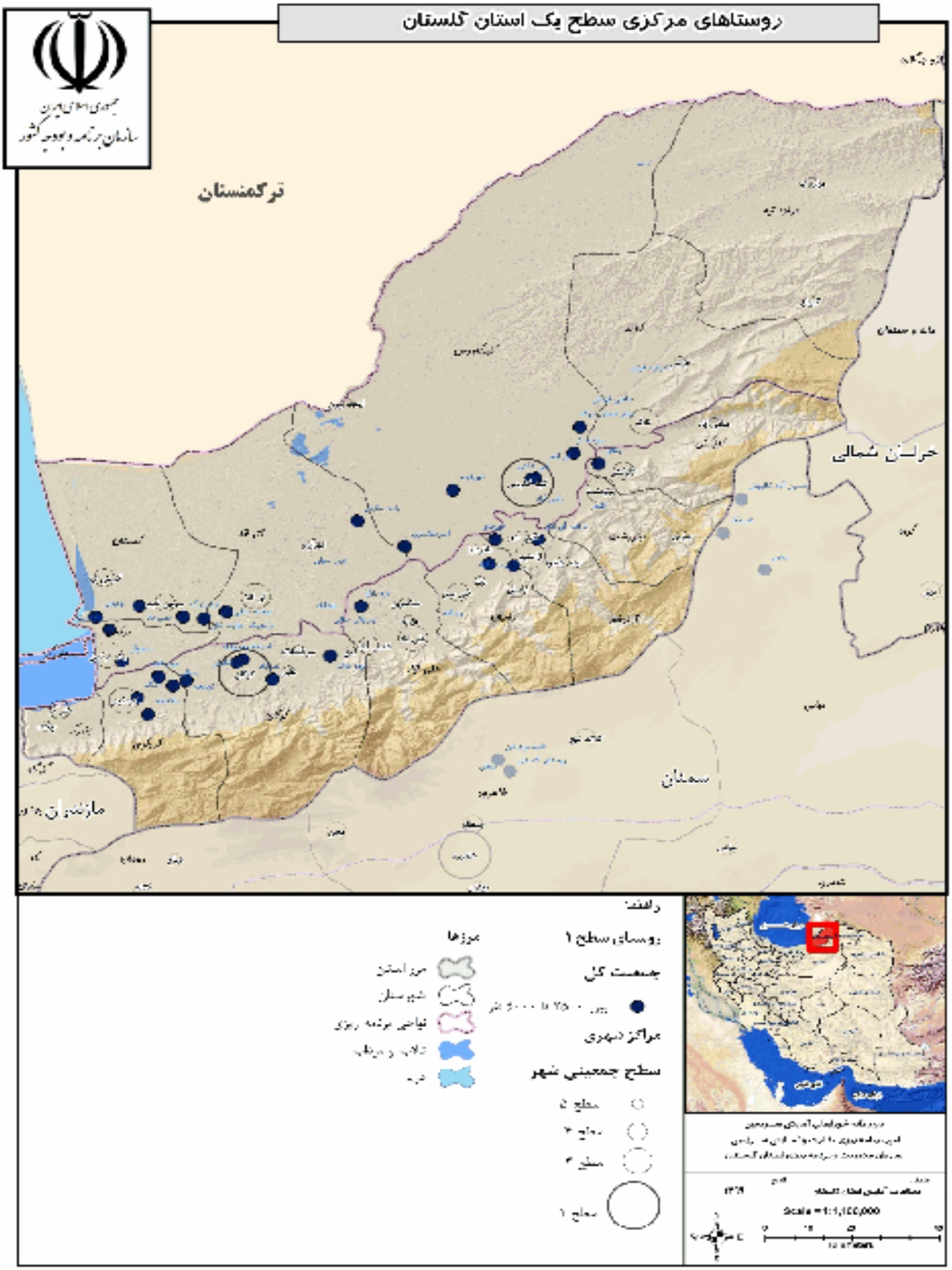

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان گلستان

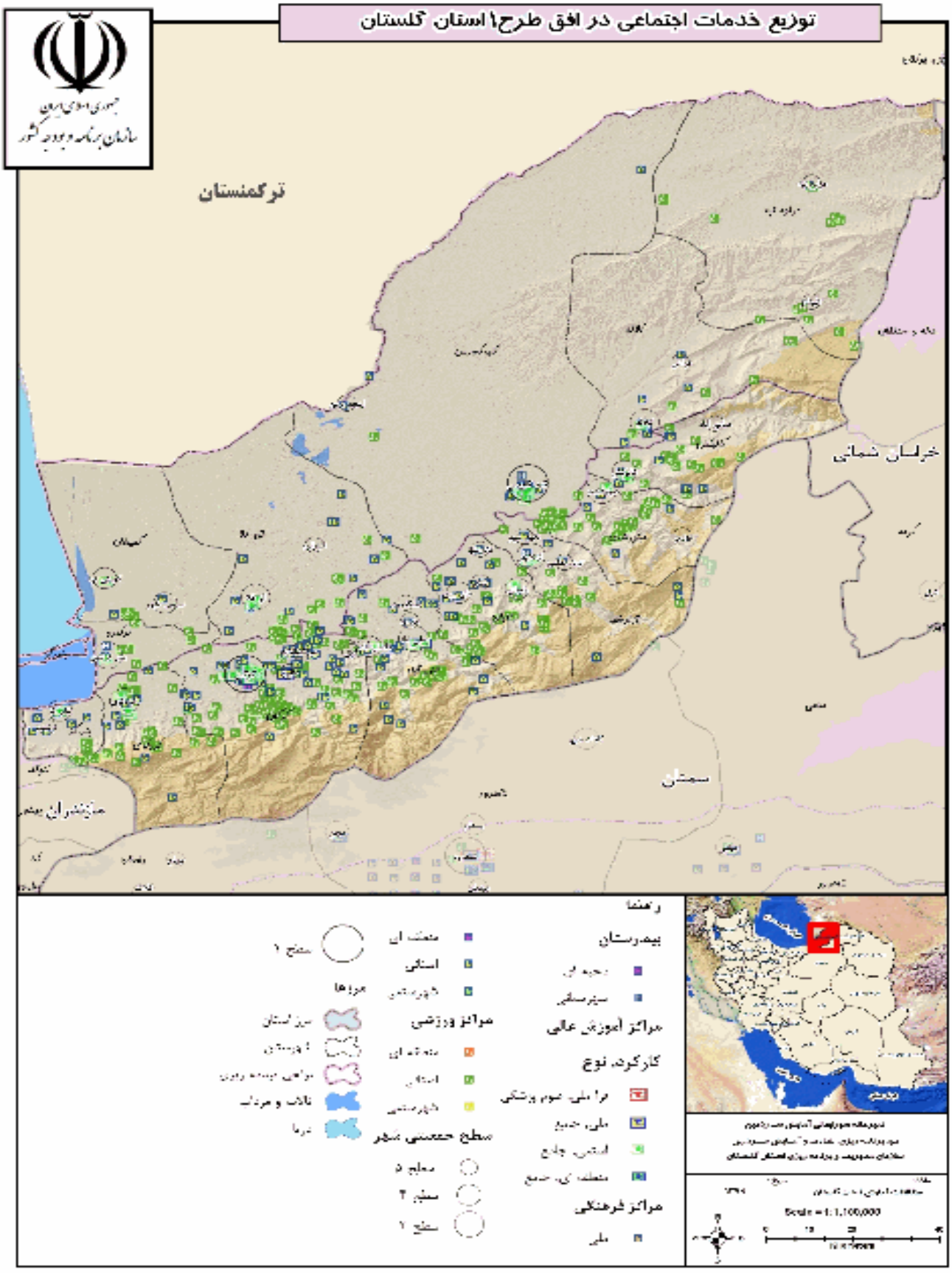

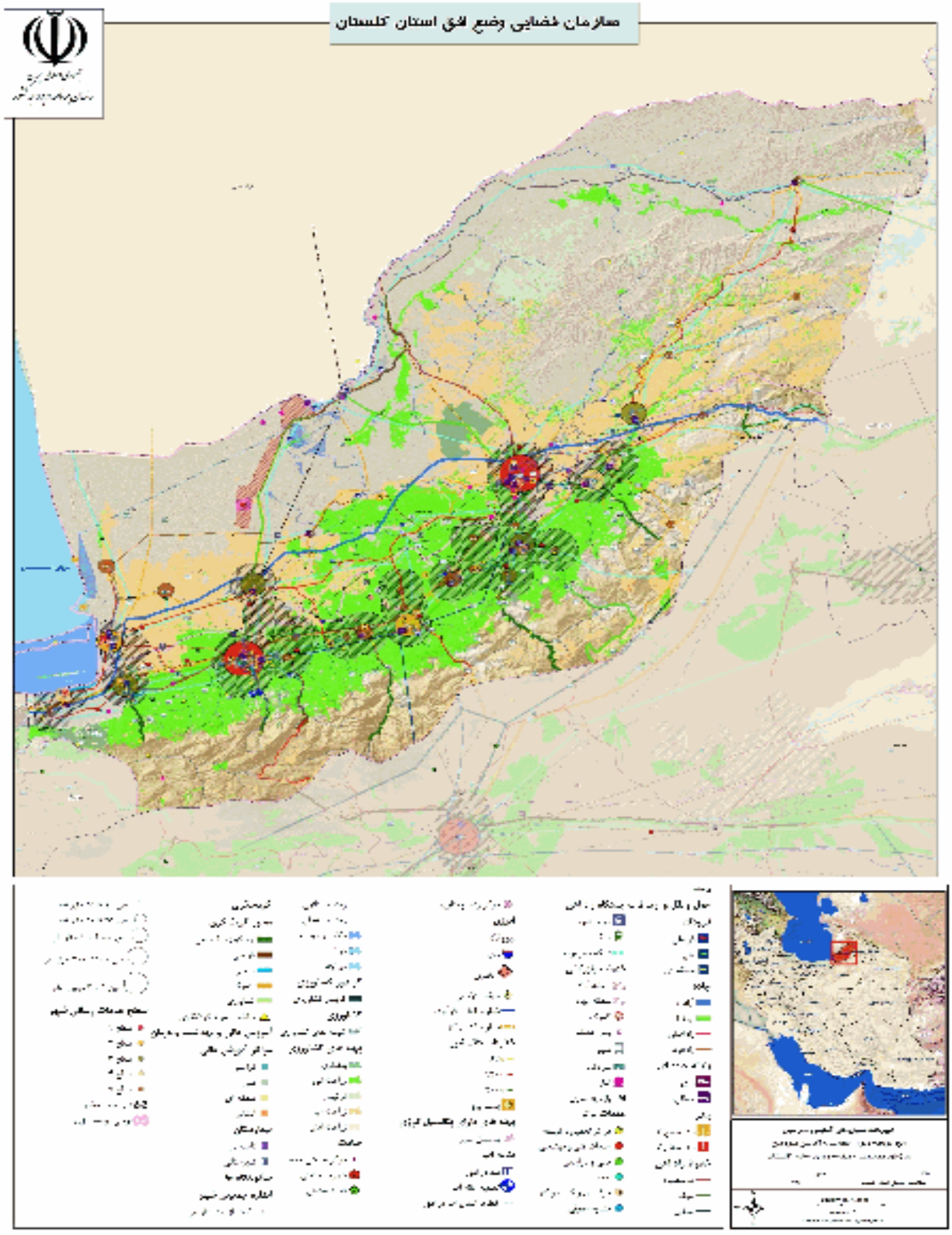
سازمان فضایی وضع افق استان گلستان

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان آذربایجان غربی در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان آذربایجان غربی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

– ایفای نقش اساسی در تعاملات و مبادلات بین‌المللی کشور در بخش ترانزیت، لجستیک، تجارت و گردشگری

– شکست تله محرومیت استان و دستیابی به سهم مطلوب از اقتصاد ملی

– دستیابی به فرصت‌های برابر توسعه مبتنی بر ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی استان

– بسط توان خودپالایی اکولوژیکی سرزمین و تعادل بخشی زیست محیطی در اکوسیستم های استان

– انسجام‌بخشی و دستیابی به یکپارچگی عملکردی در ساختار فضایی استان

– ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

– صنایع تبدیلی کشاورزی (نوشیدنیهای طبیعی و ...)

– تولید محصولات کشاورزی صنعتی (دانه های روغنی، چغندر)

– تولید محصولات باغی (سیب، انگور، میوه های هسته دار)

– کشت در محیطهای کنترل شده

صنعت و معدن

– استخراج و فرآوری معادن (طلا، تیتان، باریت، سنگ تزیینی)

– صنایع غذایی (نوشیدنی، خشکبار)

– فرآوری گیاهان دارویی و عرقیجات

– صنعت فرش(نقش افشار و ماهی)

– صنایع با تکنولوژی بالا و فعالیت‌های دانش بنیان

گردشگری

– گردشگری تاریخی- فرهنگی با عملکرد ملی و فراملی(تخت سلیمان در تکاب، قره کلیسا در چالدران، مقبره شمس تبریزی در خوی و تپه حسنلو در نقده)

– گردشگری طبیعی (دریاچه ارومیه، جنگلهای سردشت، رودخانه‌ها و ژئوسایتهای زمین شناختی متعدد)

– گردشگری سلامت (در ارومیه و دیگر مراکز کانونی همچون شهر خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچنین شهر پیرانشهر)

– گردشگری تجاری (در ماکو، ارومیه وکانونهای مرزی موجود)

خدمات و خدمات برتر

– خدمات لجستیک، ترانزیت و مبادلات بین‌المللی(در ارومیه، ماکو، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و تمامی کانونهای مرزی)

– علم و فناوری، آموزش و اقتصاد خلاق (با تمرکز بر ارومیه و در سطح دوم در خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچنین شهرهای ماکو و سلماس)

انرژی

– ترانزیت و انتقال انرژیهای فسیلی به ترکیه و اروپا

– تولید انرژیهای نوین در بخشهای بادی، خورشیدی، زمین گرمایی و برقابی

فرهنگی-اجتماعی

– ارتقای همکاری‌ها و تبادلات فرهنگی و قومی در قطبهای ملی- فراملی فرهنگی در ارومیه و مهاباد

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

– نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

– کشاورزی نوین و مکانیزه

– تولید محصولات باغی و دامی

– آبزی پروری با عرضه در سطح استان و منطقه

– کشاورزی ارگانیک و تولید و فرآوری محصولات ارگانیک

صنعت و معدن

– استخراج و فرآوری سنگ‌های تزئینی و معادن غیر فلزی

– ایجاد اکوپارکهای صنعتی – معدنی با گرایش به فرآوری معادن

– صنایع تکمیلی و تبدیلی کشاورزی (خشکبار، عسل و ...)

خدمات

– زیرساختهای درمانی در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه‌ای

– آموزش و فناوری در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه‌ای

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

– نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

چشم انداز توسعه استان در افق به شرح زیر است:

سرزمین تالاب‌ها، تاج زاگرس، دروازه اروپا و رنگین کمان فرهنگ‌ها

«در مقیاس فراملی، به عنوان دروازه ارتباطات بین‌المللی کشور دارای نقش لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری است. در مقیاس ملی، برخوردار از نقش کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت‌های دانش‌بنیان با برخورداری از زنجیره‌های صنعتی مرتبط با نقش ملی است، که با بهره‌گیری از تنوع قومی- فرهنگی موجود، بسط فرصت‌های توسعه برابر و رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به استانی: در مسیر توسعه، امن، متعامل، با زیست‌بومی پایدار و منسجم و یکپارچه تبدیل شده است.»

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

استان آذربایجان غربی در راستای تحقق چشم انداز توسعه استان و جهت‌گیری های ملی آمایش سرزمین ماموریت دارد به عنوان یکی از دروازه‌های ارتباطات بین‌المللی کشور در حوزه گسترش صادرات، توسعه گردشگری و تامین خدمات لجستیک و توامان با ایفای نقش ملی در حوزه کشاورزی نوین، فعالیت های معدنی و سازماندهی زنجیره‌های صنعتی مرتبط، نسبت به توسعه زیرساختها، ارتقاء قابلیت‌ها، تامین خدمات پشتیبان، سازماندهی ضوابط و قوانین و اصلاح ساختارهای نهادی و هماهنگی نظامات بهره‌برداری اقدام نماید. در این راستا لازم است شورای برنامه ریزی استان شرایط و تمهیدات لازم جهت حفظ و صیانت از این رسالت و تحقق آن را در همه شئون اداری، عملکردی و نهادی استان ایجاد نماید.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- بسط زنجیره‌های فعالیت درون و برون‌بخشی مبتنی بر ارتقای مزیت‌های رقابتی استان و توسعه شبکه‌ای زیرساخت‌ها
- ارتقای شاخص‌های رقابت‌پذیری در رقابت با مراکز اقتصادی مشابه در کشورهای پیرامونی و تنوع بخشی به عملکردها و افزایش تاب‌آوری اقتصادی استان
- خلق مزیت‌های جدید مبتنی بر نقش دروازه‌ای استان و ظرفیت‌های گردشگری آن در پیوند با کریدورهای ملی و بین‌المللی
- قابلیت‌افزایی و تنوع‌بخشی فعالیت‌های اقتصادی در استان
- مدرن‌سازی روابط تولید و ارتقای ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی در پیوند با کریدور غرب کشور و تقویت ارتباط و تعاملات فزاینده درون و برون استانی

۹۸. گسترش و ارتقای رویکردهای تقاضامحور آموزش فنی و حرفه ای و تنوع بخشی به شیوه های مهارت افزایی متناسب با تخصص‌ها و مزیت های هر منطقه

۸- سازگاری توسعه با محیط‌زیست و منابع طبیعی

۹۹. استقرار فعالیت و جمعیت در قلمروهای مستعد توسعه

۱۰۰. تقویت و توانمندسازی نظام ملی ارزیابی راهبردی محیط‌زیست (SEA)

۱۰۱. ارزش‌گذاری خدمات اکوسیستمی و لحاظ کردن آن در ارزیابی اقتصادی طرح‌ها و حساب‌های ملی

۱۰۲. استفاده از ابزارهای اقتصادی در مدیریت و کنترل خسارت های محیط زیستی از جمله ایجاد و توسعه بازار کربن

۱۰۳. تشویق سرمایه‌گذاری و حمایت از خلق، تجاری سازی و بکارگیری فناوری‌های سازگار با محیط زیست

۱۰۴. تدوین و اجرای برنامه سازگاری با تغییر اقلیم در حوزه های مختلف از جمله آب، کشاورزی و امنیت غذایی، بهداشت و درمان، گردشگری، سواحل، اکوسیستم های طبیعی و ...

۱۰۵. حفاظت، بازسازی و احیاء قلمروهای منحصر به فرد و ارزشمند طبیعی به‌ویژه ذخیره‌گاه‌های زیستی، تالاب‌های بین‌المللی، پارک های ملی و مناطق حفاظت شده

- ✓ احیاء و حفاظت جنگل‌های طبیعی کشور (هیرکانی، ارسباران، زاگرس، ایران و تورانی و مانگرو)
- ✓ حفاظت و احیاء اکوسیستم‌های دریایی و ساحلی
- ✓ حفاظت و تأمین نیاز محیط زیستی تالاب‌ها و رودخانه‌ها و پیکره‌های آبی به‌ویژه دریاچه ارومیه، جازموریان، انزلی، شادگان، هورالعظیم، هامون، گاوخونی، حوض سلطان، دریاچه نمک قم، میقان، بختگان، طشک و دریاچه ارومیه و ...
- ✓ ساماندهی تامین چوب صنایع از طریق کشت فراسرزمینی و تغییر الگوی کشت اراضی کم بازده زراعی آبی به زراعت چوب به‌ویژه در استان‌های گلستان، گیلان و مازندران، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، کردستان، چهارمحال و بختیاری، اردبیل و آذربایجان شرقی
- ✓ استقرار نظام بهره برداری پایدار از مراتع متکی بر اصول دانش بومی و مدیریت محلی تلفیق یافته

۱۰۶. مدیریت یکپارچه کانون‌های بحرانی محیط زیستی

- ✓ مقابله با بیابان‌زایی و تثبیت کانون‌های گرد و غبار به‌ویژه در استان‌های استان های کرمان، سیستان و بلوچستان، خوزستان، خراسان جنوبی، هرمزگان، اصفهان، خراسان رضوی، بوشهر، سمنان، یزد و فارس
- ✓ استقرار و ارتقاء مدیریت هوشمند سیل در حوضه های آبخیز و مناطق آسیب پذیر شهری و روستایی

– تخریب خلاق تعادل سطح پایین موجود در استان و قطبیت بخشی به کانون‌های توسعه در پیوند با یکدیگر در حوزه زنجیره فعالیت‌های لجستیک، ترانزیت، فرآوری معادن، کشاورزی نوین، گردشگری با گرایش به اقتصاد دانش بنیان و در ارتباط با کریدورهای ملی و بین‌المللی

– ارتقای رقابت‌پذیری و بسط عدالت فضایی در تمامی عرصه‌های استان در برخورداری از امکانات و ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی

– تحول اساسی در ساختارهای مدیریتی و نهادی استان مبتنی بر شایسته سالاری، بومی‌گرایی و تحرک اجتماعی

– فعال‌سازی ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی مغفول ناشی از واگرایی ساختارهای نهادی استان

– ارتقای قابلیت‌های محیطی و استفاده مطلوب از مزایای موقعیت سرزمینی با اتکا به غنا و تنوع اکوسیستم‌های طبیعی موجود در استان

– کنترل و کاهش تعارضات از منابع محیطی در استان

– تعادل بخشی و صیانت از منابع محیطی در استان و کاهش شدت استفاده از منابع آب و خاک

– تحول در ساختار بهره‌برداری از منابع بیولوژیک (آب، خاک و پوشش گیاهی) و منابع فیزیکی (مشتمل بر ذخایر معدنی، ژئومورفولوژی و اقلیم) مبتنی بر توان سرزمینی و ظرفیت‌های محیط، ارتقاء نظام بهره‌وری و هماهنگی نظامات بهره‌برداری منابع

– ارتقاء نقش عملکردی و سلسله‌مراتبی ارومیه در استان در پیوند با کریدور غرب کشور

– تقویت نقش و تعاملات مراکز اصلی ساختار فضایی استان (ماکو و خوی در شمال استان و مهاباد، بوکان، نقده و میاندوآب در جنوب استان) در پیوند با شهر ارومیه و کریدور غرب

– تقویت شبکه ارتباطی درونی استان

– خلق مزیّت‌های اقتصادی در ارتباط با کریدورهای ملی و بین‌المللی و تقویت استخوان‌بندی فضایی استان با ایجاد و تقویت کریدورهای درونی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

– شهرهای موجود، قلمرو و نقاط اصلی استقرار جمعیت و دارای ظرفیت پذیرش سقف جمعیت در آینده

– بسیاری از پهنه های همجوار و کم ارتفاع و فاقد محدودیت ارتفاعی استان

– پهنه‌های شمال استان در حوضه رودخانه زنگمار و جنوب استان در حوضه زرینه رود

– طیف ارتفاعی حداکثر تا ۲ هزار متر شامل؛ طیف ارتفاعی ۸۲۰ تا ۱۴۰۰ متر در شهرستان‌های خوی، ماکو، شوط، چالدران، چایپاره و پلدشت، طیف ارتفاعی ۱۲۸۰ تا ۱۶۰۰ متر در شهرستان‌های ارومیه و اشنویه؛ طیف ارتفاعی ۸۷۰ تا ۱۳۰۰ متر در شهرستان‌های سردشت و پیرانشهر

– شهرهای واجد استقرار جمعیت در جنوب‌غربی استان شامل شهرستان‌های پیرانشهر و سردشت

– شهرهای واجد استقرار جمعیت در شمال غربی استان با حفظ فاصله امنیتی از نوار مرزی

– پهنه های مناسب در مجاورت و نزدیکی به پهنه‌های کار و فعالیت

– پهنه‌های توسعه متصل به کانون‌های رو به رشد مانند بوکان، سردشت و مهاباد

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

فعالیت کشاورزی

– دشت خوی، دشت ارومیه، دشت نقده و دشت میاندوآب جزو پهنه های با ارزش کشاورزی و نیازمند حفاظت ویژه

– اراضی مرغوب درپیرامون شهرهای بزرگ و مهمی چون ارومیه، خوی، مهاباد، میاندوآب

– تمامی دشتها، رود دره ها و دشتهای میانکوهی حتی دامنه های کم شیب و تپه ماهوری استان

– قلمروهای کشت مکانیزه شامل دشتهای هموار و گسترده از خوی تا میاندوآب

– قلمرو محصولات گرمسیری در شمال استان در حوزه ماکو، پلدشت و شوط

– قلمرو محصولات سردسیری در نواحی کوهستانی و دشت میانکوهی از جمله دشتهای چالدران، سیلوانا، موانا و به طور عمومی نیمه غربی استان که پوشیده از کوهستان است.

فعالیتهای خدماتی

– شهر ارومیه به عنوان قطب رشد استان و شهر خوی و شبکه همکار شهری بوکان- میاندوآب- مهاباد در جنوب استان به عنوان دو بازوی خدماتی مرکز استان

– منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو

– تمامی کانونهای مرزی در تمرچین(پیرانشهر)، کیله(سردشت)، سرو(ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان (ماکو)، کوزه‌رش(سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کندی و شیخ سلو سفلی)

– محدوده های مرتبط با ایجاد کریدور پیشنهادی بازرگان – چابهار از جمله تکاب و چالدران

– شهرستانهای ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد- بوکان- میاندوآب جهت ایجاد مراکز ملی و فراملی لجستیک

فعالیتهای صنعتی

- منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو
- منطقه ویژه اقتصادی سلماس
- حداکثر فاصله ممکن با مراکز جمعیتی و سکونتی بزرگ استان
- مناطق با امکان ایجاد محدوده های صنعتی با کشورهای مجاور از جمله در شهرستانهای پیرانشهر، ماکو و چالدران
- شهرکها و نواحی صنعتی موجود

فعالیتهای معدنی

- استقرار فعالیت های معدنی در بیشتر نقاط استان اما با حجم بیشتر در زمینه آهن در نواحی جنوبی و مرکزی استان از جمله مهاباد-اشنویه-تکاب-ارومیه-شاهین دژ
- در زمینه طلا و نقره در سراسر استان
- در زمینه مس در نواحی شمالی و جنوب غربی استان
- در زمینه جیوه در نواحی شمالی-غربی-جنوب غربی استان
- در زمینه باریت در سراسر استان به ویژه مهاباد
- در زمینه کرومیت در شمال و شرق استان

فعالیتهای گردشگری

- اراضی کوهستانی و مرتفع و مراتع مختص گردشگری گسترده و متمرکز و طبیعت گردی از جمله در سردشت، چالدران و تکاب و جنوب استان
- مجتمع‌های گردشگری و سایت های زیست بوم گردی در مناطق زرآباد- تالاب کانی برازان- جنگلهای میرآباد- آق گل
- گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)
- محورهای گردشگری پیرامون دریاچهٔ ارومیه، محور گردشگری خوی- سیه‌چشمه- ماکو و محور گردشگری بازرگان- ماکو- ایواوغلی و محور گردشگری سلماس- ارومیه و محور سرو- ارومیه — جزیرهٔ شاهی و محور گردشگری ارومیه — اشنویه و محور گردشگری نقده- پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه‌ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

– نواحی در معرض محدوده‌های سیل مانند دلتای رودخانه‌های زرینه رود و سیمینه رود

– اراضی حاشیه جلگه دریاچه ارومیه و دشت‌های کاو و سیلابی ارومیه، رود دره‌های استان، پهنه‌های سیلابی رودخانه‌های بزرگ مانند قطورچای و قادار چای، پهنه‌های حاشیه رود ارس، تالاب‌های فصلی و دائمی رودخانه ارس

– نواحی دارای پتانسیل بالای زمین لرزه و گسل پیرامون شهر سلماس

– نواحی دارای مخاطرات هیدرواقلیمی نظیر یخبندان در ارتفاعات بالاتر از ۲۲۰۰ متر به دلیل یخبندان بیش از ۶ ماه در سال

– نواحی دارای مخاطرات هیدرواقلیمی نظیر بهمن در دامنه‌های کوهستانی استان و پرشیب(بالاتر از ۴۵ درصد)

– پهنه‌های در معرض رانش و لغزش زمین که در اراضی سست و فرسایش‌پذیر استقرار یافته‌اند مانند رسوبات تبخیری و اشکال لندفرم هزار دره در محدوده‌های جنوب مهاباد

– محدوده‌های در معرض ریزش زمین مانند دیوار ماکو و دیوار گسل‌های بزرگ

– قلمرو جنگل‌ها و بیشه زارها و تالاب ها و یا شوره زارها و کفه های رسی و نمکی که دارای موانع طبیعی هستند یا جزو نواحی حفاظت شده محسوب می شوند.

قلمروهای فاقد مزیت برای استقرار جمعیت و توسعه سکونتی (شهری و روستایی)

– نواحی کم آب با محدودیت شدید آبی یا بروز تنش آبی همانند دشت‌ها با بیلان منفی

– نواحی زیست محیطی (جنگل، تالاب، شوره زار، کفه رسی و نمکی) ،جنگل های میرآباد و تالاب های حاشیه‌ای

– نواحی پیرامون دریاچه ارومیه(به لحاظ ویژگی‌های طبیعی و اقتصادی مناسب برای استقرار جمعیت) اما به دلیل تشدید پدیده تمرکزگرایی و نامتعال کردن فضایی جغرافیایی نامناسب برای استقرار جمعیت

– نواحی پیرامون رود درهای استان به دلیل رشد فزایند باغ‌ویلاها در پیرامون شهرچای، بالادست شهر ارومیه و نقده، الند-قطورچای، بالادست شهر خوی و فیرورق

– قلمروهای دارای محدودیت های قانونی استقرار جمعیت و فعالیت مانند مناطق حفاظت شده و یا نواحی نظامی و مناطق مرزی استان

– قلمروهای دارای انزوای جغرافیایی در پهنه کوهستانی و غربی استان که به دور از شبکه ارتباطی و تاسیسات شهری بوده و همچنین محدودیت محیطی دارد

قلمروهای فاقد مزیت در توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و گردشگری

قلمروهای فاقد مزیت کشاورزی

– کشت محصولات جالیزی و صیفی جات در مناطق دور از بازار مصرف و خرابی این محصولات (دشتهای موانا- سیلوانا- زرآباد- چالدران)

– کشاورزی بر روی خاکهای درجه ۴ و۶ با محدودیت شدید (از جمله پایاب رودخانه سیمینه رود و زرینه رود)

– کشت آبی محصولات زراعی آب بر در پهنه های سیل گیر و حاشیه رودخانه ها (حوضه های زرینه رود و سیمینه رود)

– دیم کاری در دامنه های پر شیب و هزاردره و گچی و نمکی (جنوب مهاباد)

– کشت محصولات ارزشمند در مجاورت مناطق پر تردد و یا پهنه های دارای تفرج متمرکز

– کشت محصولات آب بر جالیزی و صیفی جات بر حوضه رودخانه های دارای تنش آبی(حوضه ارومیه)

قلمروهای فاقد مزیت صنعت و معدن

– استقرار شهرک صنعتی در نواحی کم جمعیت و فاقد نیروی متخصص بومی

– بهره برداری معدنی در داخل مناطق حفاظت شده محیط زیست استان

– مکانیابی شهرک صنعتی داخل یا مجاور نواحی تحت حفاظت محیط زیست استان

– عدم استقرار محدوده های صنعتی جدید صنعتی پیرامون شهر ارومیه به دلیل سیاست تمرکززدایی

– معدن کاری در حریم شهرها و مجاور نقاط سکونتی بزرگ استان

قلمروهای فاقد مزیت گردشگری

– مکانیابی پهنه های تفرج متمرکز در نواحی پرت و دور افتاده استان که عوامل جاذبه ای در سطح پایین دارند

– استقرار پهنه های تفرج و گردشگری در نواحی مجاور صنایع و شهرک های صنعتی استان و یا نواحی که در معرض آلودگی های صوتی، بصری و آب و خاک و هوا هستند.

– نواحی که دارای چشم اندازهای محدود و کم تنوعی هستند مانند پهنه دشت های زراعی و یا دیم زارها و مراتع کم تراکم که امکانات و مواهب طبیعی محدودی نیز برای گردشگران دارند از مزیت نسبی کمتری برخوردارند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی و صنعتی و معدنی و گردشگری

قلمروهای نامناسب توسعه کشاورزی

– نواحی کوهستانی و مرتفع بالای ۲۰۰۰ متر (دامنه‌های کوه اورین، منطقه تخت سلیمان و کوه بلقیس، دیواره ماکو- سنندج)

– نواحی کوهستانی با برونزدگی سنگی و شیب بالای ۱۵٪

– نواحی تپه ماهوری با مورفولوژی هزاردره و رخساره سنگ تبخیری و مارنی (قسمتهایی از شهرستان شوط- ماکو- خوی- چاپپاره- پلدشت و بخشهایی از رودخانه مهاباد و سیمینه رود)

– نواحی جلگه ای حاشیه دریاچه ارس و ارومیه با اراضی پست و شور و کفه نمکی و شوره زار

قلمروهای نامناسب توسعه صنعت

– نواحی منزوی و دورافتاده از امکانات دسترسی و ارتباطات (به ویژه نیمکره غربی استان)

– پیرامون دشتهای کشاورزی و خارج از پهنه خاک حاصلخیز و مناسب کشاورزی

– عدم استقرار بر روی نواحی چهارگانه تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست

– عدم استقرار این پهنه ها بر روی اراضی کشاورزی مکانیزه و آبخوان آبرفتی

– نواحی دارای معضلات زیست محیطی (پیرامون کریدور جنوبی شهر ارومیه تا کیلومتر ۱۵ به دلیل کوره های آجرپزی)

– نواحی مرتفع و کوهستانی بالای ۲۵۰۰ متر با طول دوره سرما بیش از ۶ ماه از سال (به ویژه نیمکره غربی و جنوب شرق استان)

– پهنه های پرمخاطره و دارای تهدیدات طبیعی به ویژه در خوی و سلماس

– نواحی با فاصله زیاد از منابع زیرساختی انرژی و حمل و نقل از جمله در جنوب شرق استان

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان آذربایجان‌غربی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تخصص اصلی استان در مقیاس فراملی در زمینه لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری قابل تعریف است و در کنار آن با توجه به کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت‌های دانش‌بنیان با برخورداری از زنجیره‌های صنعتی مرتبط با آن نیز تخصص کلیدی استان در سطح ملی است. جزییات بیشتر در سطح نواحی و مناطق برنامه ریزی استان به شرح زیر است:

– پهنه پلدشت- چالدران- شوط – ماکو با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنایع پاک، مبادلات بین‌المللی و گردشگری و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری

(طبیعی، تاریخی و تجاری)، مبادلات بین المللی، معدن (فلزی)، کشت در محیط‌های کنترل شده، آبزی‌پروری و دامپروری مکانیزه

– پهنه خوی ـ چایپاره با تخصص و اولویت توسعه در زمینه صنایع تبدیلی، معدن (غیرفلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و لجستیک و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن (غیرفلزی)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (تاریخی- فرهنگی، سلامت، طبیعی و تجاری) و سطح دوم خدمات برتر استانی

– پهنه ارومیه ـ سلماس با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مختلط چند عملکردی و اقتصاد خلاق و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه خدمات برتر، کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبزی‌پروری، زنبورداری، معدن، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (چند عملکردی)، بازرگانی و کشت در محیط های کنترل شده

– پهنه اشنویه- پیرانشهر- سردشت با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مبادلات بین‌المللی، گردشگری و کشاورزی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه گردشگری (طبیعی و تجاری)، زنبورداری، ترانزیت، کشاورزی مکانیزه و ارگانیک، مبادلات بین المللی، دامپروری مکانیزه و آبزی‌پروری

– پهنه بوکان- مهاباد- میاندوآب و نقده با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنعت (شیمیایی- تبدیلی- معدنی)، معدن (غیر فلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و قطب فرهنگی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبزی‌پروری، معدن (غیر فلزی)، گردشگری (تاریخی، سلامت، طبیعی متمرکز و گسترده)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، قطب فرهنگی و سطح دوم خدمات برتر استانی

– پهنه تکاب ـ شاهین‌دژ با تخصص و اولویت توسعه در زمینه گردشگری، زنجیره‌های معدنی و دامپروری مکانیزه و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن، صنعت(زنجیره معدنی)، ترانزیت، گردشگری (تاریخی و طبیعی) و کشاورزی (باغداری)

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

– مدرن سازی و اصلاح الگوهای کشت و نظام بهره‌برداری کشاورزی در جهت ارتقاء کیفیت محصولات کشاورزی و ایجاد مزیت رقابتی برای این محصولات

– برند سازی محصولات کشاورزی

– ارتقا زیرساخت‌های فرآوری محصولات در جهت توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی و ایجاد و توسعه زنجیره‌های صنعتی- کشاورزی

– هوشمندسازی، افزایش بهره وری و ارتقا مکانیزاسیون فعالیتهای کشاورزی(از طریق مدرن سازی آبیاری، کشت در محیط های کنترل شده، تجمیع و یکپارچه سازی و ...)

– کاهش سطح زیر کشت آبی در محدوده حوزه آبریز دریاچه ارومیه در محدوده‌های متعارض طبیعی

– تغییر الگوی کشت در حوزه های بحرانی

– افزایش سطح زیرکشت گلخانه ای و گسترش کشت هیدروپونیک و کشت پلاستیکی

– تغییر الگوی پرورش دام و ایجاد واحدهای صنعتی و مکانیزه دامداری، مرغداری و طیور در استان از دام کوچک به دام بزرگ برای کاهش فشار بر مراتع در حاشیه دریاچه ارومیه و نواحی جنوبی استان

– توسعه فعالیت های آبزی پروری به ویژه در حوزه زاب و ارس

– توسعه فعالیت های کشاورزی با تمرکز بر محصولات پر آبخواه در حوزه زاب

صنعت

– رویکرد انقباضی و محدوده کننده در تعددبخشی به مناطق ویژه اقتصادی، شهرکها و نواحی صنعتی در استان در جهت تعادل بخشی به بهره برداری واقعی از شهرکها و نواحی صنعتی موجود

– بهره‌مندی از ظرفیت های مرزی در حوزه تولید محصولات نهایی صنعتی و کارخانه‌ای مورد نیاز در بازارهای پیرامونی (به ویژه عراق و آذربایجان)

– خلق مزیت در حوزه فعالیت های مرتبط با علم و فناوری و اقتصاد خلاق در شهر ارومیه

– تمرکز بر توسعه زیرساخت ها مرتبط با ایجاد اکوپارک‌های صنعتی در محدوده جنوب و جنوب شرق استان

– توسعه زیرساخت ها در جهت ایجاد صنایع انرژی بر و سنگین در بخشهای جنوب شرقی استان(شرق میاندوآب و پهنه درونی شبکه شهری همکار جنوبی)

– تمرکز بر توسعه صنایع تبدیلی و برندسازی محصولات

– توسعه صنایع غذایی با تاکید بر گروه آشامیدنی ها و نوشیدنی های طبیعی

– ارتقا رویه ها و زیرساختها در جهت توسعه صنایع پاک در منطقه آزاد ماکو

– تقویت ارتباطات و تعاملات در محور منطقه آزاد ماکو –منطقه ویژه سلماس در پیوند با مرکزیت فناوری در شهر ارومیه

– مدرن‌سازی و ارتقای تکنولوژی تولید بخش صنعت در شهر ارومیه

معدن

– ایجاد و توسعهٔ اکوپارک های صنعتی با محوریت صنایع مرتبط با کانسارهای فلزی در تکاب و مهاباد و همچنین شمال استان

– توسعه بهره برداری از معادن غیرفعال استان و زنجیره سازی فعالیت های صنعتی و معدنی

– کاهش خام فروشی و توسعه بخش فرآوری معدنی با تکنولوژی روز دنیا و رویکرد توسعه صادرات محصولات در راستای افزایش ارزش افزوده به ویژه در محصولات با ارزش اقتصادی بالا

– ایجاد و توسعه صنایع متکی بر فرآوری معادن در راستای کاهش خام فروشی در بخش معادن

– ایجاد زنجیره‌ها و شبکه‌های تولید در بخش صنایع متکی بر کشاورزی و معدن

نظام سکونتگاهی

– تقویت نقش ارومیه به عنوان مرکز استان در پیوند با عرصه‌های عملکردی و سکونتی(سایر شهرهای استان)

– ایجاد قطب‌های رشد منطقه‌ای

– تقویت یکپارچگی و انسجام فضایی استان و پیوند میان سکونتگاه‌های شهری استان با استفاده از کریدور توسعه غرب کشور

– قطبیت‌بخشی به منطقه آزاد ماکو و ارتقای سطح عملکردی شهر ماکو در نیمه شمالی استان

– تقویت و ارتقاء سطح عملکردی شهرهای میانی و بزرگ استان

– ایجاد شبکه همکار شهری در جنوب استان مابین مهاباد، میاندوآب و بوکان

– ایجاد مراکز همیار مدیریت سرزمین شامل تقویت ارومیه (به عنوان سطح یک خدمات برتر) و خوی و شبکه همکار جنوب استان (به عنوان سطح دو)

– نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

– تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی بامناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق

– توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

حمل و نقل

– توسعه زیرساخت‌های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو

– ایفای نقش استان در ترانزیت و حمل‌ونقل بین‌المللی (هوایی، ریلی و جاده ای)

– تقویت شبکه ارتباط سریع و ایمن با سایر استان‌های همجوار

– تقویت زیرساخت های حمل و نقل در راستای تحقق اهداف مرتبط با کریدور غرب

– ارتقای عملکردهای کریدوری استان در سطح ملی و ملی

– توسعه زیرساختهای فناوری محور در حوزه حمل و نقل هوشمند

محیط زیست

– توسعه در زمینه کشاورزی با تاکید بر مکانیزاسیون کشاورزی آبی و افزایش بهره وری اراضی دیم با اصلاح ساختار فیزیکی زمین

– کاهش سهم آب در بخش کشاورزی از ۹۰ درصد فعلی به ۷۵ درصد در کشت های مکانیزه و ۸۰ درصد در بخش های نیمه مکانیزه و کشت های آبی ومعمول

– اصلاح الگوی کشت با تاکید بر کشت در محیط های کنترل شده و کاشت گیاهان زراعی کم آب بر

– خروج از انزوای جغرافیایی با بسط کریدورهای ارتباطی و ارتقاء موقعیت های دروازه ای

– زیست بوم گردی و صیانت از خرده فرهنگ ها در جهت ترویج فضای جغرافیایی و حفاظت از تاریخ و فرهنگ پربار منطقه

– آبزی پروری و توسعه باغات و محصولات باغی به منظور تکمیل زنجیره های صنایع غذایی و کشاورزی

– توسعه واحد های کانه آرایی و ایجاد ارزش افزوده بر روی محصولات معدنی استان

– بسط دانش فنی و بومی استان با واحدهای دانشگاهی و آموزش عالی در خصوص صنایع دستی و تجارب کشاورزی و دامپروری استان (فرش های دست باف، و سایر بافتنی ها و نیز صنایع خشکبار و محصولات دامی و لبنی) در راستای تحقق توسعه پایدار

– برخوردرای از انرژی‌های نوین و پاک با توجه به پتانسیل های طبیعی محیط (انرژی بادی و خورشیدی)

– بررسی طرح های انتقال آب از حوزه آبریز مرزی غرب به سمت حوضه ارومیه

– بهره برداری از انرژی جنبشی آبها و تامین نیروی برق و احداث سدهای برقابی به ویژه در حوضه زاب و قطورچای و زنگمار

اجتماعی و فرهنگی

– ارتقاء پوشش نیازهای خدماتی منطقه‌ای در حوزه آموزش و بهداشت به تناسب ظرفیت های جمعیتی

– توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی خانوارها و شاغلین (به ویژه در نقاط مرتبط با اشتغال غیررسمی، فقر و حاشیه‌نشینی)

– توسعه قطب فرهنگی برای تعاملات اقوام و فرهنگ ها در سطح ملی و فراملی در ارومیه و مهاباد

– ارتقاء رقابت پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان با اولویت تنوع بخشی به عملکردهای اقتصادی استان و توسعه مناطق و نواحی (معافیت‌ها و مشوق ها و...)

- ✓ مدیریت مناطق تحت تأثیر زمین‌لغزش به‌ویژه در استان‌های گلستان، گیلان، مازندران، کهگیلویه و بویراحمد، ایلام، لرستان
- ✓ مدیریت مناطق تحت تأثیر فرونشست

۱۰۷. مدیریت جامع و یکپارچه حوضه‌های آبخیز برای بهره‌برداری بهینه از منابع پایه (آب، خاک و پوشش گیاهی)

۱۰۸. بازنگری ضوابط و معیارهای تغییر کاربری اراضی متناسب با ویژگی‌های بوم‌شناختی هر قلمرو

۱۰۹.کنترل و پایش مستمر منابع آلاینده و عوامل مخرب منابع طبیعی و محیط‌زیست با منشا داخلی و خارجی

۱۱۰.مدیریت یکپارچه منطقه ای پسماندهای عادی، خانگی، صنعتی، کشاورزی و ویژه بخصوص در استان های ساحلی

۱۱۱.تقویت و توانمندسازی نظام ارزیابی اثرات محیط زیستی (EIA) و استقرار نظام ممیزی و پایش

۱۱۲.مدیریت کیفی هوای محیط در سطح کشور به ویژه در مناطق کلانشهری

۱۱۳.بهره‌گیری مؤثر از فرصت‌ها و مشوق‌های بین‌المللی در حرکت به‌سوی اقتصاد کم‌کربن و تسهیل انتقال و توسعه‌ی فناوری‌ها و نوآوری‌های مرتبط

۱۱۴.توانمندسازی جوامع محلی و اشاعه فرهنگ حفاظت از منابع طبیعی و ذخایر و تنوع ژنتیکی گیاهی و جانوری

۱۱۵.استقرار سیستم مدیریت ریسک بلایا و مخاطرات طبیعی

۱۱۶.توسعه و به‌کارگیری فناوری‌های لازم برای حفاظت و احیاء منابع طبیعی و محیط‌زیست، از جمله فناوری زیستی، فناوری نانو، فناوری اطلاعات و ارتباطات، منظومه های ماهواره ای و پهپادها

۱۱۷. بهره مندی از فنآوری های نوین تصفیه فاضلاب و رفع الایندهای آن ها

۱۱۸.پایش و حفاظت از خاک و جلوگیری از فرسایش، شورشدن، آلودگی و تخریب آن

۹– تأمین آب پایدار مورد نیاز بر مبنای الگوی مطلوب استقرار فعالیت و جمعیت

۱۱۹.بهره برداری پایدار از منابع آب سبز و منابع آب نامتعارف مانند نمک زدایی آب دریا و آب خاکستری

۱۲۰.ارائه مشوق‌های لازم برای سرمایه‌گذاری و به‌کارگیری فناوری‌های نوین در طرح‌های نمک-زدایی مقرون به صرفه از آب دریا برای تامین آب صنعت (براساس الگوی مطلوب استقرار

– ظرفیت سازی جهت بکارگیری الگوهای ضابطه‌مند در حوزه ساختار اداری- مدیریت استان

– ظرفیت سازی جهت توسعه و ارتقا همکاریهای اقتصادی و فرهنگی فراقومی در استان و تغییر انگاره‌های ذهنی یا عینی موجود

تجارت و بازرگانی

– توسعه زیرساخت‌های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو

– ایجاد مراکز ملی لجستیکی در جنوب استان

– تمرکز بر توسعه موضوع ترانزیت در استان از منظر ارتقای زیرساخت و قوانین

– ارتقا نقش آفرینی کانون های مرزی در اقتصاد استان و توسعه عملکردهای بین المللی آنها و توسعه زیرساختهای مرتبط با آنها به درون استان

– توسعه ظرفیت‌های انبارداری و سردخانه‌ای و لجستیکی در نوار مرزی

– توسعه همکاری اقتصادی و فرهنگی منطقه ای با کشورهای پیرامونی ذیل سیاست ها و توافقات ملی صورت گرفته و یا پیشنهاد تمهیدات نوین منطقه‌ای

گردشگری

– توسعه گردشگری متمرکز در بخش های سلامت، تاریخی، فرهنگی، تفریحی و تجاری (زیرساخت ها، خدمات، رویه‌ها، تسهیلات و...)

– توسعه گردشگری متمرکز و گسترده طبیعی و ارتقاء و توسعه محورهای گردشگری (زیرساخت ها، خدمات، رویه‌ها، تسهیلات و...)

– تقویت زیرساخت ها در جهت توسعه عملکردهای بین‌المللی عناصر گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)

– ارتقا زیرساختهای فناوری و توسعهٔ ارتباطات، تبلیغات و بازاریابی در سطح ملی و فراملی برای شناساندن جاذبه‌های گردشگری استان و برندسازی آنها

– ایجاد زنجیره‌های هوشمند گردشگری در بین جاذبه‌های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو و منطقه ویژه اقتصادی سلماس

– مسیر ترانزیتی کریدور شمال غرب کشور

– مسیر کریدور غرب کشور از شبکه شهری همکار جنوب استان به سمت ارومیه و در ادامه ماکو با گذر از چالدران)

– کریدور پیشنهادی شمال غرب- جنوب شرق کشور در راستای بهبود کریدورهای ترانزیتی ملی و استانی در مسیر بازرگان- تکاب (از درون استان) به سمت بیجار و مرکز کشور

– تقویت شبکه راه‌های شریانی موجود و آتی به ویژه از کانونهای مرزی و همچنین شهرستانهای چالدران، تکاب و سردشت به مرکز استان و مراکز منطقه ای

– توسعه شبکه ریلی استان (از جمله تمرچین – نقده، ارومیه- بازرگان، ارومیه – تبریز

– تقویت شبکه کریدوری بین استانی(آزادراه سرو- ارومیه- تبریز و همچنین رازی- خوی-تبریز، بزرگراه خوی-جلفا و آزادراه خوی- مرند و بوکان – سقز، آزاد راه و راه آهن تکاب-زنجان)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– گسترش کشت محصولات هیدروپونیک (کشت در محیطهای کنترل شده) در شهرستان های شوط، پلدشت و ارومیه

– کشاورزی مکانیزه و هوشمند و ایجاد کشت و صنعت و یکپارچه‌سازی اراضی در حوزه سیمینه و زرینه در جنوب استان شامل شهرستانهای میاندوآب، بوکان، مهاباد و شاهین دژ و همچنین در حوزه نقده و پیرانشهر و دشت خوی و شهرستانهای ارومیه و سلماس در حوزه باغی و زراعی

– برنامه ایجاد مزارع چند عملکردی در شرق میاندوآب، چالدران، سردشت، تکاب و پلدشت

– شهرستانهای پیرانشهر، سردشت، پلدشت، ارومیه، میاندوآب، بوکان و شاهین دژ در حوزه آبزی‌پروری

– شهرستانهای خوی، چایپاره، ارومیه، تکاب، اشنویه، پیرانشهر و سردشت در حوزه زنبورداری

– شهرستانهای میاندوآب، نقده و مهاباد، ارومیه، سلماس، خوی، چالدران، تکاب دامپروری مکانیزه

– گسترش و توسعه قطب تأمین ماشین‌آلات و خدمات پشتیبان کشاورزی در بوکان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– گسترش صنایع پاک و دانش بنیان در محدوده منطقه آزاد ماکو و منطقه ویژه اقتصادی سلماس

– صنایع انرژی بر و توسعه اکوپارک‌های صنعتی در شبکه همکار شهری میاندوآب-مهاباد- بوکان به ویژه در شرق میاندوآب

– تقویت زیرساختها جهت ایجاد شهرک صنعتی مشترک با کشورهای پیرامونی در کانونهای مرزی به ویژه در تمرچین پیرانشهر، سرو ارومیه، بازرگان ماکو، رازی خوی و چالدران

– امکان سنجی برداشت از منابع معدنی درون دریاچه ارومیه

– توسعه اکتشافات و بهره برداریها و ایجاد زنجیره های صنعتی- معدنی در شهرستانهای تکاب، مهاباد، ارومیه، خوی، چایپاره، سلماس، چالدران، میاندوآب، شاهین‌دژ و ماکو

– برنامه توسعه و تکمیل زنجیره فعالیت‌های صنایع غذایی و کشاورزی در شهرستانهای خوی، ارومیه، سلماس، ماکو و شبکه شهری همکار جنوب استان

– توسعه صنایع دستی به ویژه صنعت فرش در تکاب، شاهین دژ و خوی

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

– تمامی کانونهای مرزی در تمرچین(پیرانشهر)، کیله (سردشت)، سرو (ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان (ماکو)، کوزه‌رش (سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کندی و شیخ سلو سفلی)

– توسعه و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمندسازی و علم و فناوری با تمرکز بر شهر ارومیه و توسعه زیرساختهای فناوری و هوشمندسازی شبیه فعالیتها در سراسر استان

– ایجاد مراکز ملی و فراملی لجستیک در شهرستانهای ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد- بوکان- میاندوآب

– تقویت زیرساخت‌ها در جهت توسعه عملکردهای بین المللی عناصر گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)

– بهبود عملکرد و زیرساختها در محورهای گردشگری پیرامون دریاچهٔ ارومیه محور گردشگری خوی- سیه‌چشمه- ماکو و محور گردشگری بازرگان- ماکو- ایواوغلی و محور گردشگری سلماس- ارومیه و محور سرو- ارومیه – جزیرهٔ شاهی و محور گردشگری ارومیه – اشنویه و محور گردشگری نقده- پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه‌ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان

– ایجاد زیرساخت ها و مرکزیت فوق تخصصی گردشگری سلامت جهت عملکرد در مقیاس فراملی در شهر ارومیه در قالب شبکه همکار با شهر تبریز

– توسعه زیرساخت های پاراکلینیکی در حوزه گردشگری سلامت در مناطق استان در همکاری با شهر ارومیه در شهر خوی، شهر ماکو، شهر پیرانشهر و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان

– توسعه خدمات برتر و دانش بنیان و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمندسازی و علم و فناوری در ارومیه، خوی، ماکو سلماس و شبکه همکار شهری مهاباد-بوکان- میاندوآب

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

– سطح بندی خدمات برتر در استان با مرکزیت ارومیه در سطح یک جهت پوشش کل استان آن و در سطح دوم خوی جهت پوشش حوزه های جمعیتی شمالی و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه‌های جمعیتی جنوبی

– تقویت نقش و جایگاه شهر ارومیه به عنوان تنها قطب رشد استان

– تقویت پیوندها و تعاملات قطب رشد استان(شهر ارومیه) با کانون های توسعه و رشد منطقه ای استان (در شهرهای خوی، ماکو، بوکان، میاندوآب ، مهاباد و نقده)

– تقویت نقش عملکردی - خدماتی شهرهای پیرانشهر، تکاب و چالدران (سیه چشمه)

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

– در شهرستانهای سردشت، چالدران، تکاب، شوط، اشنویه و شاهین دژ متمرکز بر بهبود شاخص های توسعه انسانی از طریق ارتقاء زیرساختهای فرهنگی و خدماتی

– توسعه خدمات اجتماعی در حوزه سلامت و آموزش، مبتنی بر سرانه ها در تمامی شهرستانها و مراکز سکونتی شهری و روستایی با استقرار سلسله مراتبی عملکردهای تخصصی تر در ارومیه، خوی و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه‌های جمعیتی مجاور

– ایجاد قطبهای ملی و فراملی همکاری‌ها و تبادلات فرهنگی و قومی در ارومیه و مهاباد

– در مناطق مواجه با اسکان غیررسمی و حاشیه‌نشینی در مناطق شهری استان به ویژه ارومیه، خوی، مهاباد، میاندوآب، بوکان و پیرانشهر متمرکز بر کاهش فقر شهری ساکنین، توسعه خدمات اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان آذربایجان‌غربی به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- برنامه تقویت کانون‌های تولید روستایی و جایگزینی توسعه فعالیت محور روستایی با توسعه خدمات محور آنها

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)
- برنامه تهیه ضوابط اختصاصی مکان‌یابی و استقرار فعالیت‌های صنعتی مبتنی بر نقش پهنه‌ها

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی
- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت‌سنجی منطقه‌ای
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی
- برنامه طراحی و ایجاد زنجیره‌های گردشگری در بین جاذبه‌های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

حمل و نقل

- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

بازرگانی

- برنامه تدوین طرح ها، برنامه ها و راه اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه کشت و صنعت
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی
- مقابله با بیابان‌زایی

آب

- برنامه مدیریت تقاضا آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه جامع مدیریت مراتع و جنگل‌ها
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست

- حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی
- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی
- برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه‌های مرزی

فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سُنن فرهنگی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

مدیریت نهادی

- برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- برنامه ارتقای نظام تصمیم‌گیری استان مبتنی بر تمرکززدایی و توسعهٔ اختیارات نواحی

- تدوین برنامه جامع ارتقا رقابت پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان آذربایجان غربی

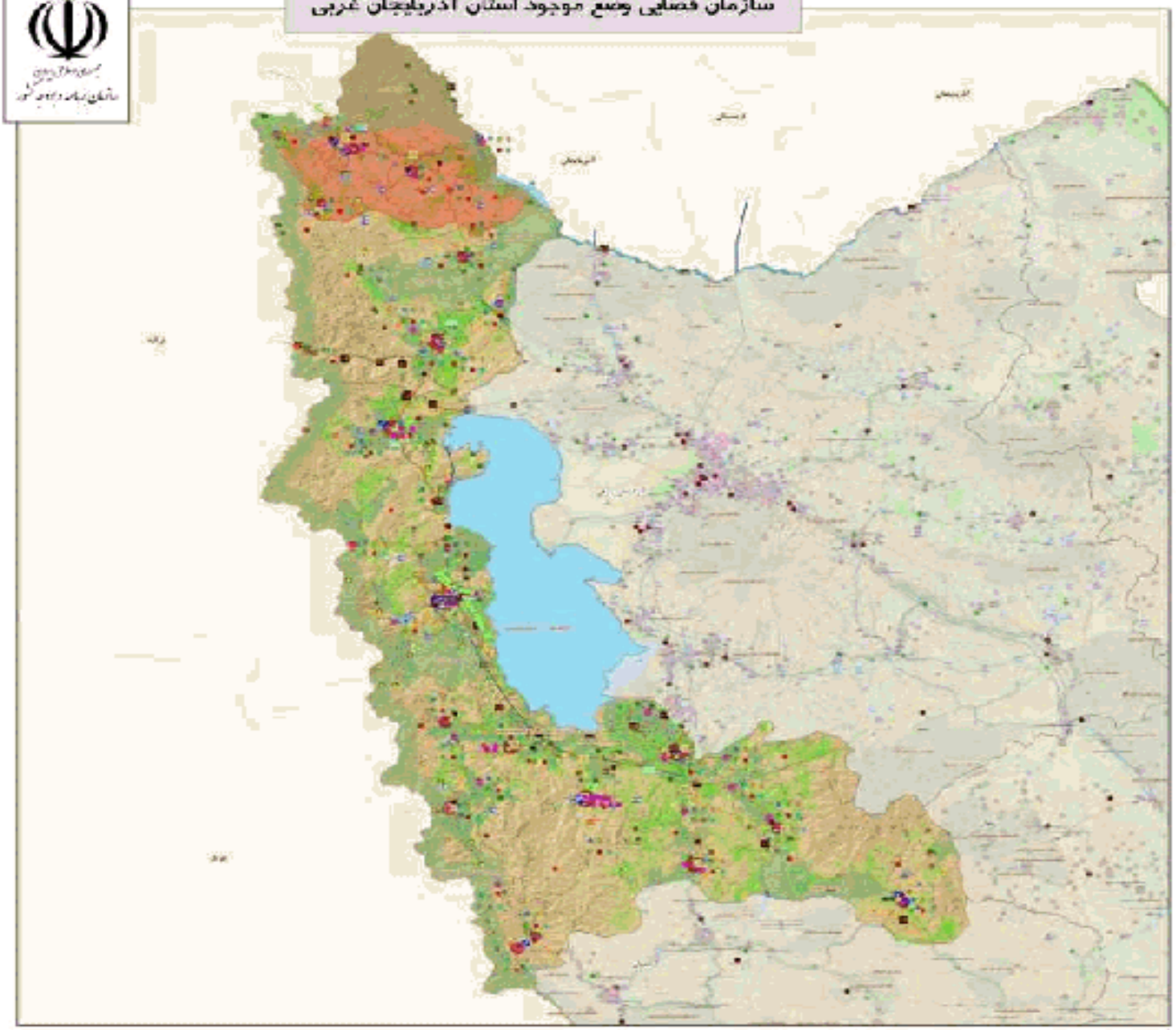

فعالیتها) مناطق واقع در پسکرانه سواحل جنوبی کشور، فلات مرکزی، نوار شرقی کشور و جزایر و آب شرب مناطق واقع در پسکرانه سواحل با در نظرگیری ملاحظات محیط زیستی و پدافندغیرعامل

۱۲۱.بازچرخانی و استفاده مجدد از پساب حاصل از فاضلاب با رویکرد تصفیه درجا با تأکید بر مشارکت عمومی و خصوصی و رعایت استانداردهای کیفی آب به‌ویژه در محدوده کلان‌شهرها

۱۲۲.ارتقای بهره‌وری و توجه به ارزش اقتصادی و امنیتی و سیاسی آب در استحصال و عرضه و نگهداری و مصرف آن

۱۲۳.ظرفیت سازی و توسعه بازارها و بانک آب

۱۲۴.مدیریت هوشمند منابع آب مبتنی بر فناوری های نوآورانه نظیر منظومه های ماهواره ای سنجش از دور، پهپادها و سنجنده ها

۱۲۵.افزایش تراز مثبت آب مجازی در تجارت کالا

۱۲۶. ایجاد تعادل بین سرمایه اقتصادی، سرمایه طبیعی (محیط‌زیست)، سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی

۱۰– استقرار و جاری‌سازی رویکرد حکمروایی پایدار آب و تعادل بخشی کمی و کیفی بین منابع و مصارف

۱۲۷. اصلاح ساختار و مدیریت به هم پیوسته و توأمان عرضه و تقاضای آب مبتنی بر مقیاس حوضه‌های آبریز درجه دو

۱۲۸. مدیریت تقاضای آب با بازتوزیع قدرت متعادل بین بخش‌های دولتی، خصوصی و سازمان-های مردم‌نهاد

۱۲۹. ایجاد و استقرار نظام‌های مطلوب جهت بهره‌برداری و تقویت جنبه‌های حفاظت کمی و کیفی منابع آب با تأکید بر مدیریت تقاضا

۱۳۰. تحویل حجمی آب به بخش کشاورزی با تاکید بر استقرار سیستم اندازه گیری و برخط کردن آمار و اطلاعات منابع و مصارف آب با اولویت شبکه های آبیاری زهکشی و چاه‌ها

۱۳۱. افزایش کارایی و کاهش تلفات آب در کلیه مراحل زنجیره استحصال تا مصرف

۱۳۲. بهره‌برداری از منابع آب کشور در هریک از حوضه‌های آبریز در جهت تعادل بخشی و کاهش میزان استحصال از آب‌های زیرزمینی با بیلان منفی تا سقف آب قابل برنامه‌ریزی

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان آذربایجان غربی

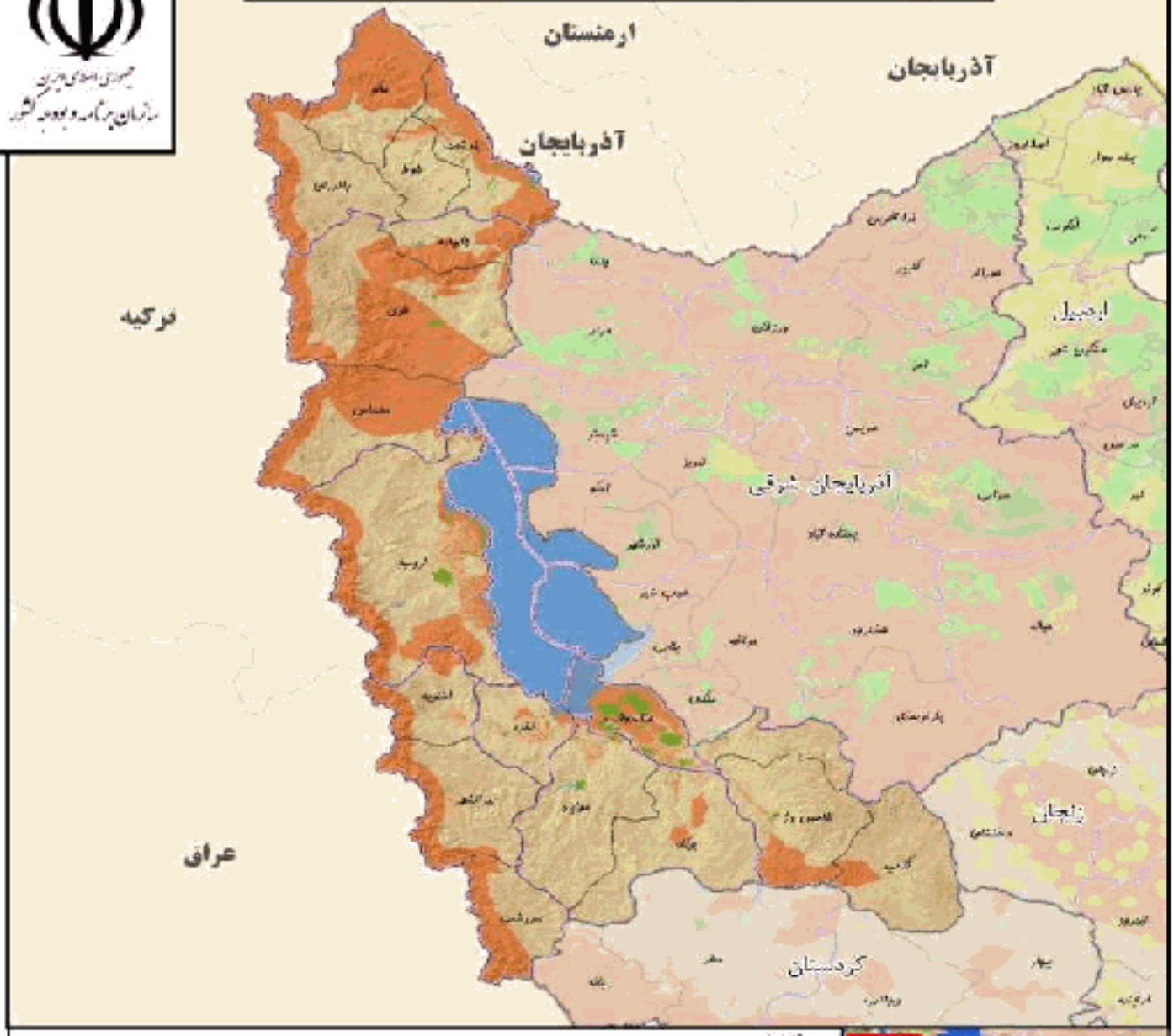

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان آذربایجان غربی

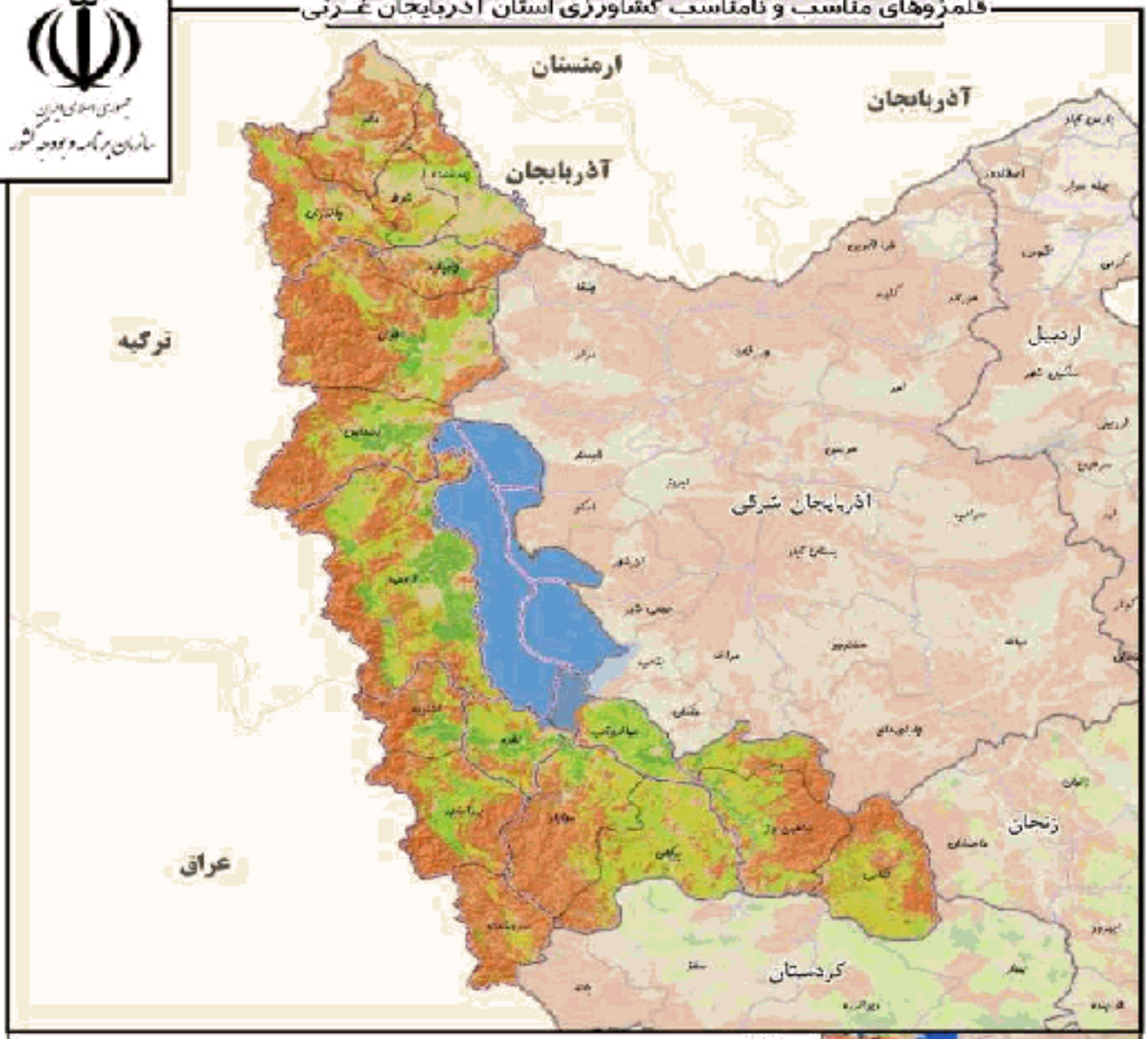

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

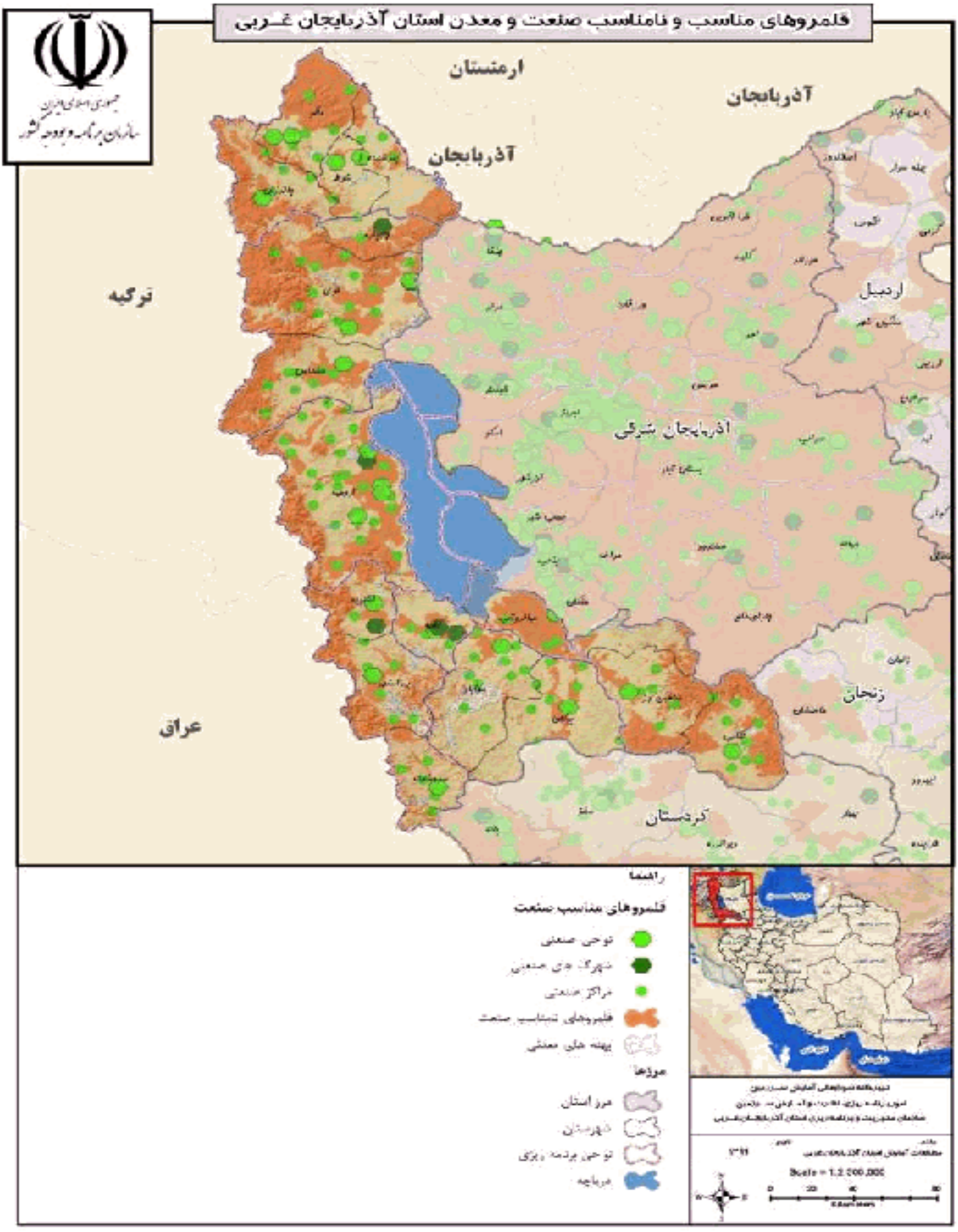
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان آذربایجان غربی
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
عراق
کردستان
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
توحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
توحی برنامه ریزی
دریاچه
Scale = 1:2,500,000

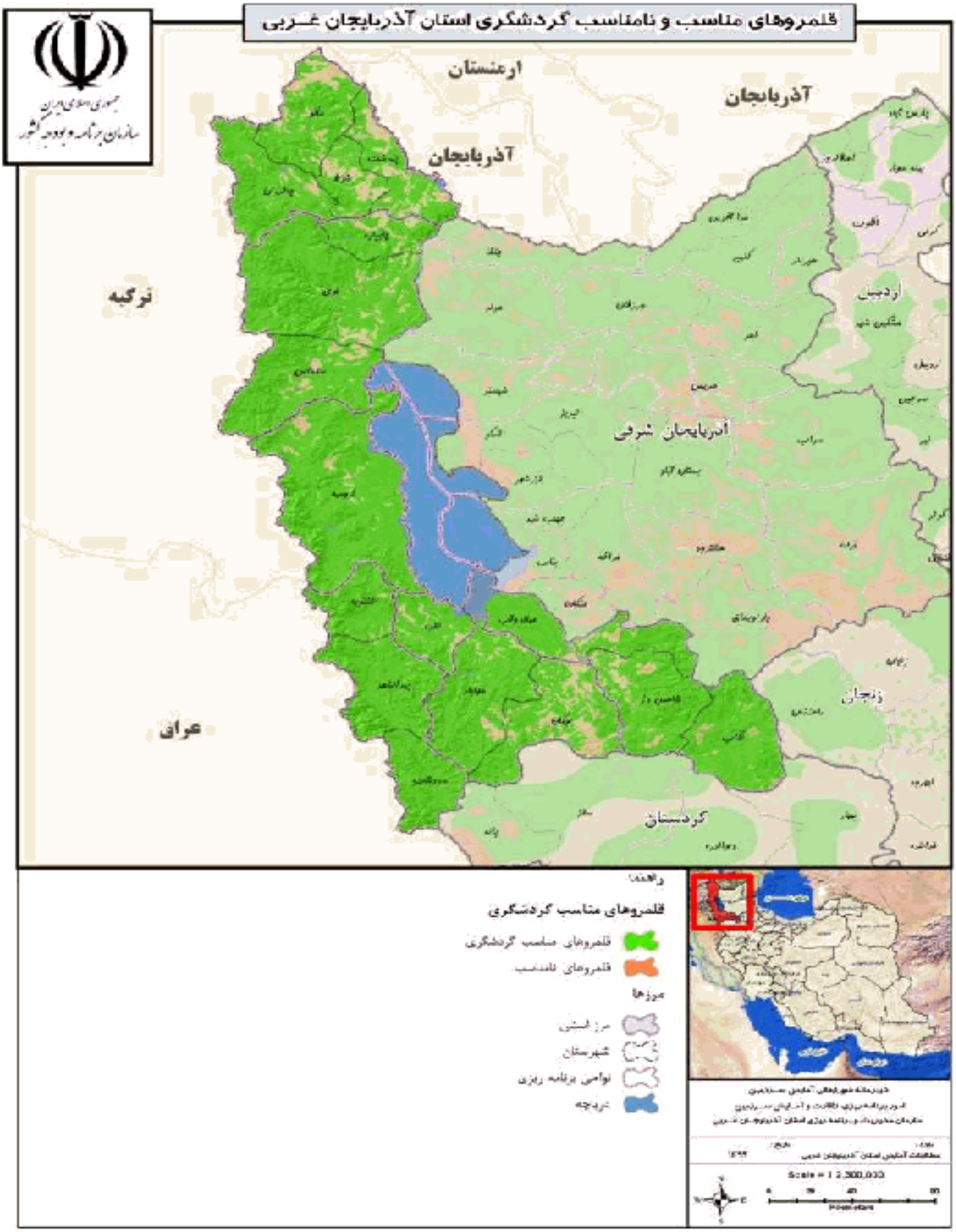
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان آذربایجان غربی
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
آذربایجان شرقی
اردبیل
زنجان
کردستان
راهنما:
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
Scale = 1:2,500,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان آذربایجان غربی

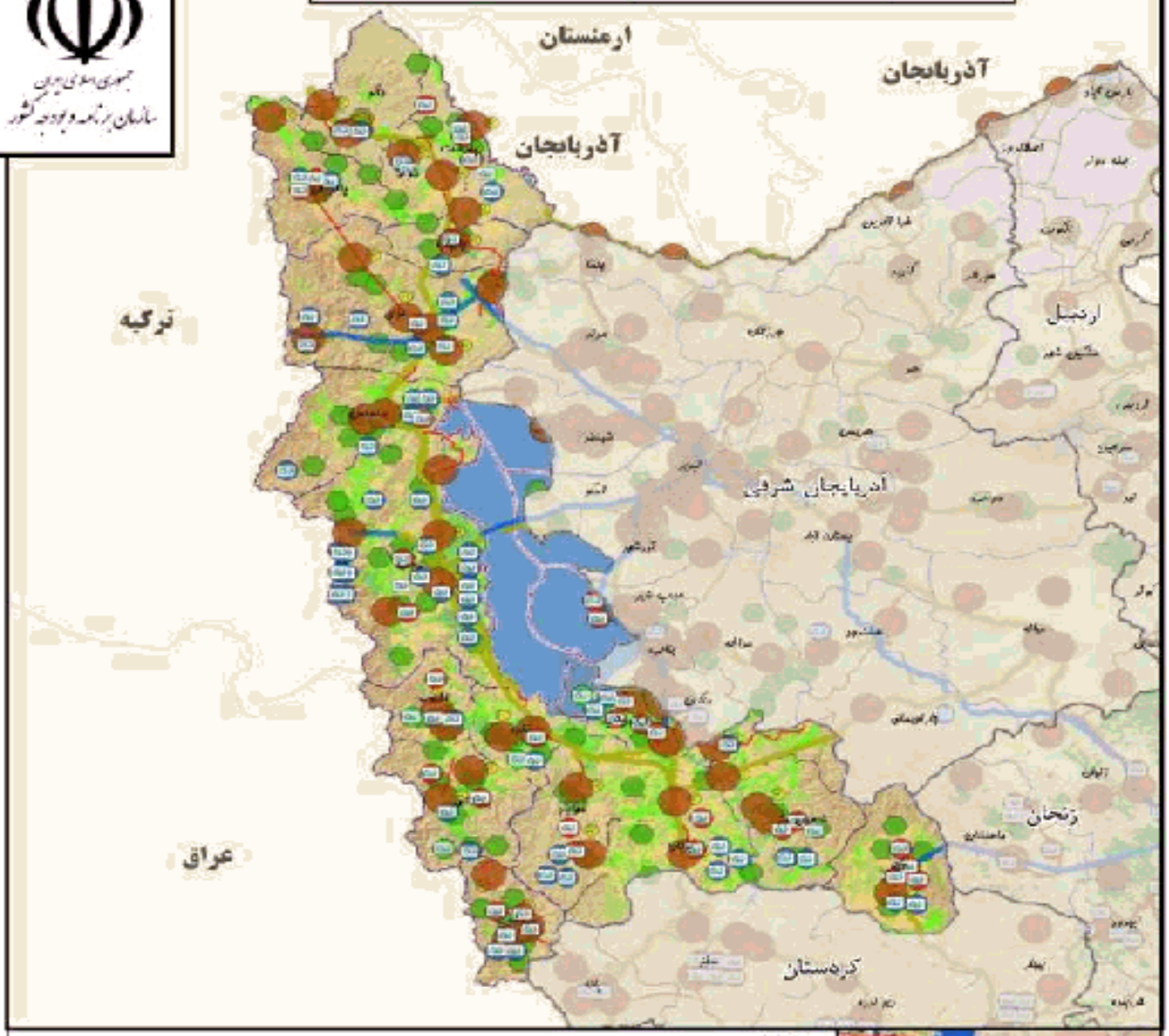

راهنما

شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

الف

توسعه وضع موجود

موجوده

بندر صیادی

بازار کشاورزی

بهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت دیم

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دریاچه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان آذربایجان غربی

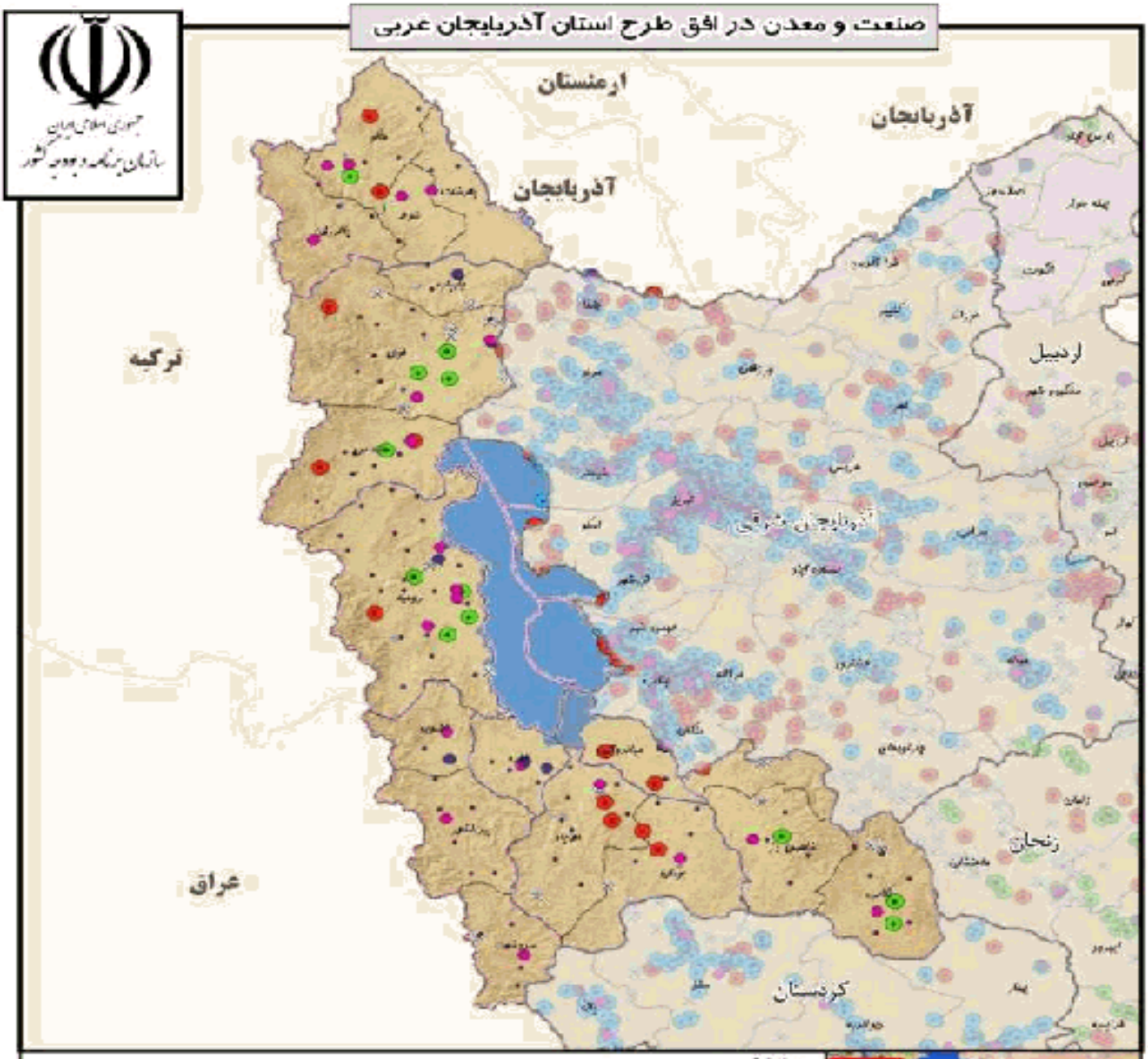

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- اتمام
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان آذربایجان غربی

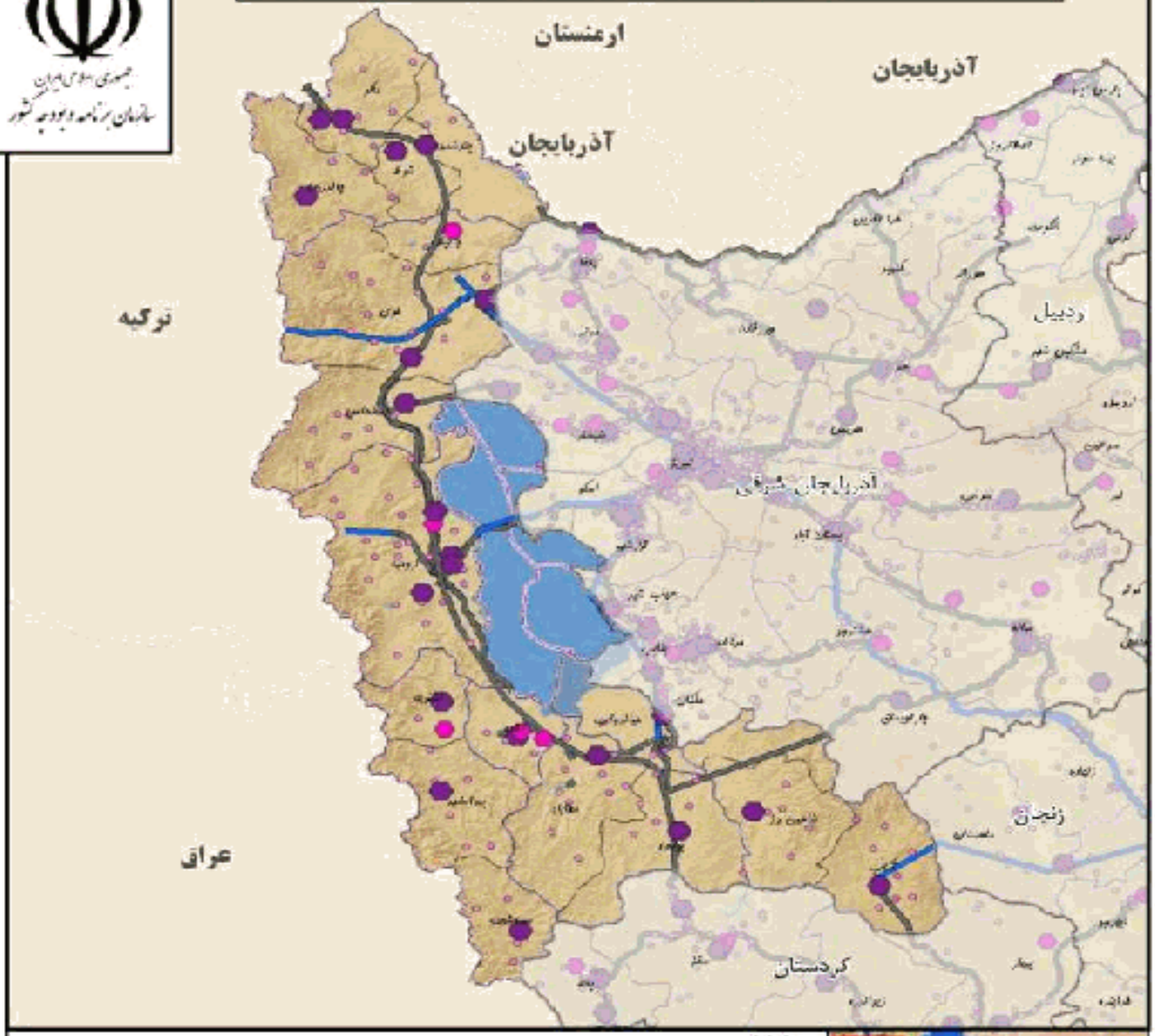

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

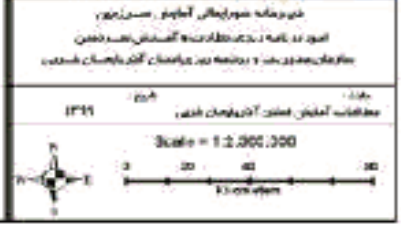

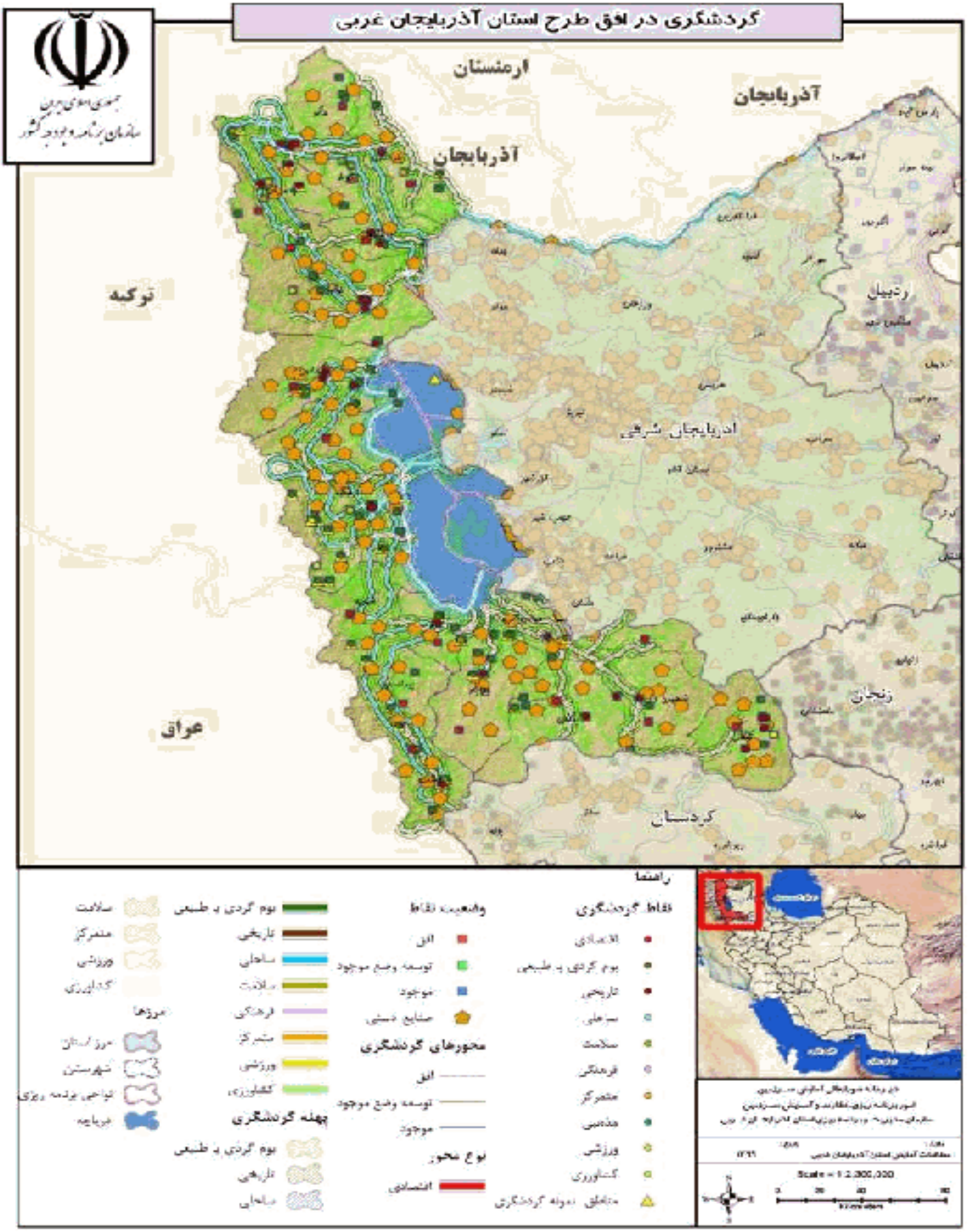
گردشگری در افق طرح استان آذربایجان غربی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
کردستان
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
سرمایی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق ویژه گردشگری
وضعیت نقاط
اتم
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
اتم
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
تقاطعی برنامه ریزی
دریاچه
پهنه گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
Scale = 1:2,300,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان آذربایجان غربی

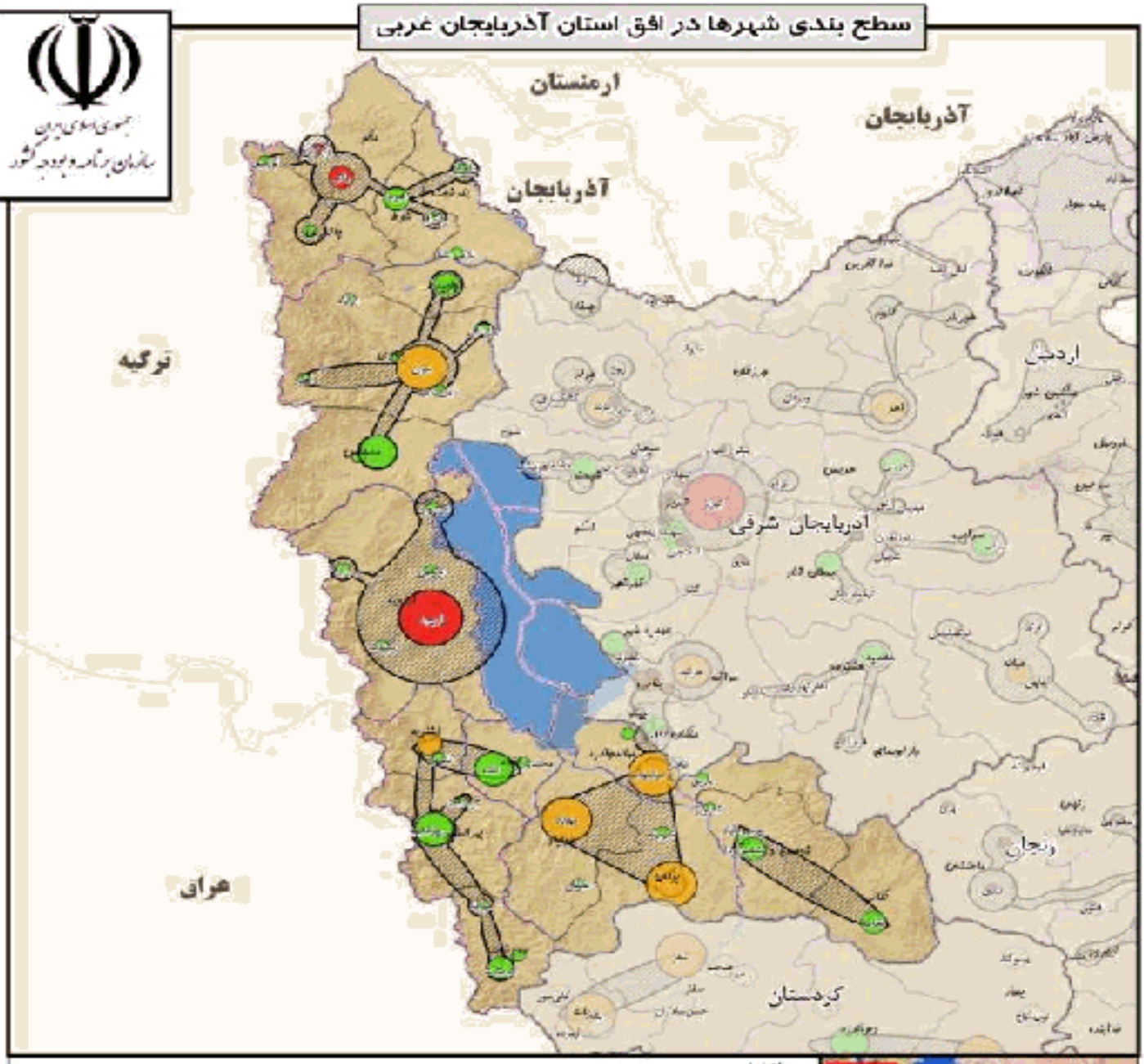

راهنما

مراکز شهری

سطح خدمات رسانی شهر

سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱

شهرهای همکار

مرزها

مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی

دریاچه

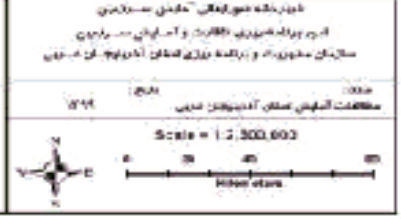

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان آذربایجان غربی

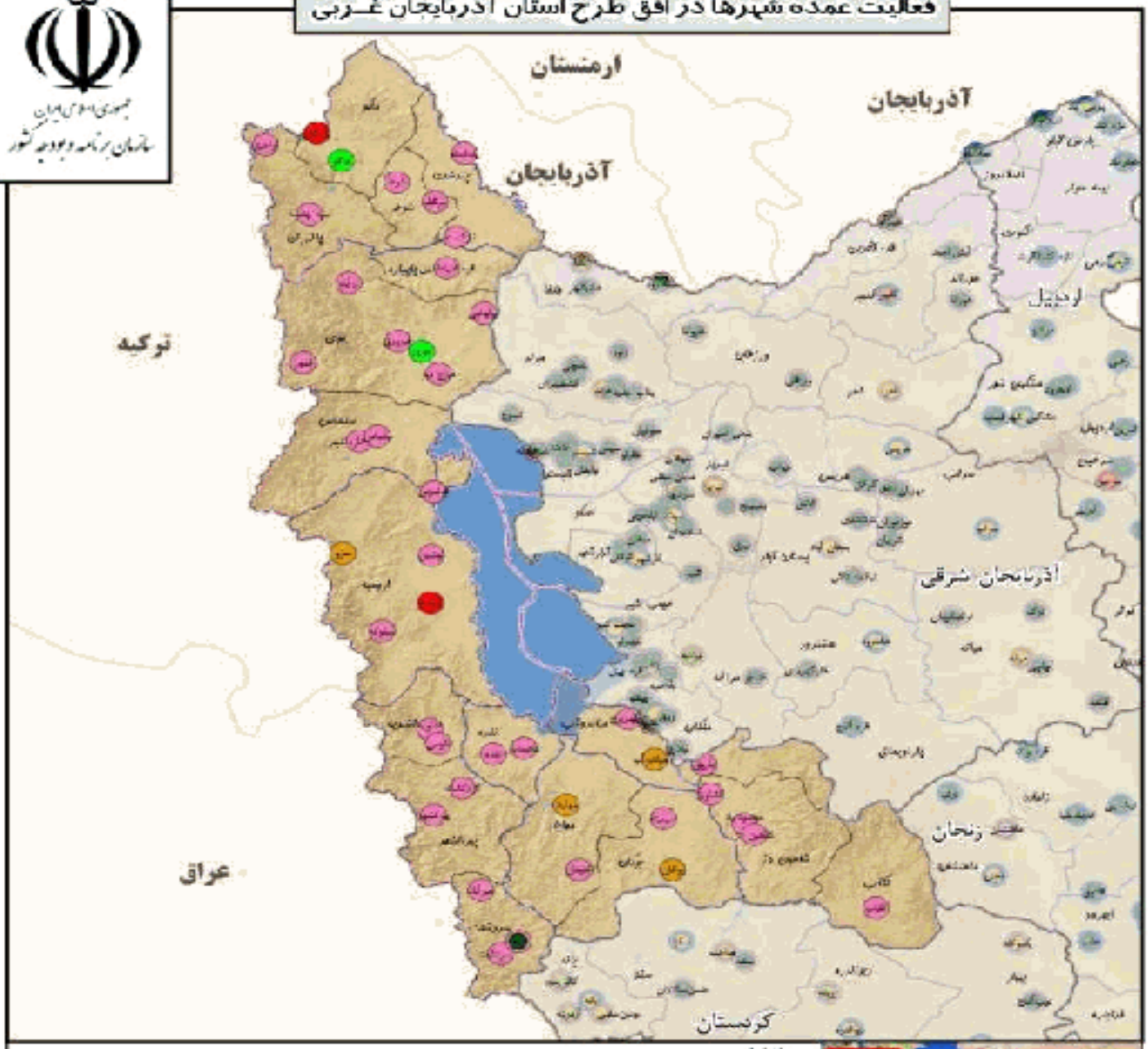

۱۳۳. استفاده از سازوکارهای قانونی، نهادی و ساختاری جهت هماهنگی و سیاستگذاری در راستای وفاق ملی جهت بهره‌برداری بهینه از منابع آب در چهار سطح منطقه‌ای، ملی، حوضه‌ای و استانی (محلی) در بخش‌های مختلف مصرف

۱۳۴. مدیریت مصرف آب کشور بر اساس آمار و ارقام مصوب آب قابل برنامه ریزی

۱۳۵. رعایت مقررات حریم‌های کمی و کیفی منابع آب و کنترل عوامل آلاینده

۱۳۶. ظرفیت سازی، ارتقاء فرهنگ عمومی، مشارکت‌های فراگیر مردمی و توانمندسازی ذینفعان و ذیمدخلان جهت اصلاح الگوی مصرف و حفاظت از منابع آب

۱۳۷. ارتقاء بهره‌وری آب در بخش های مصرف کننده

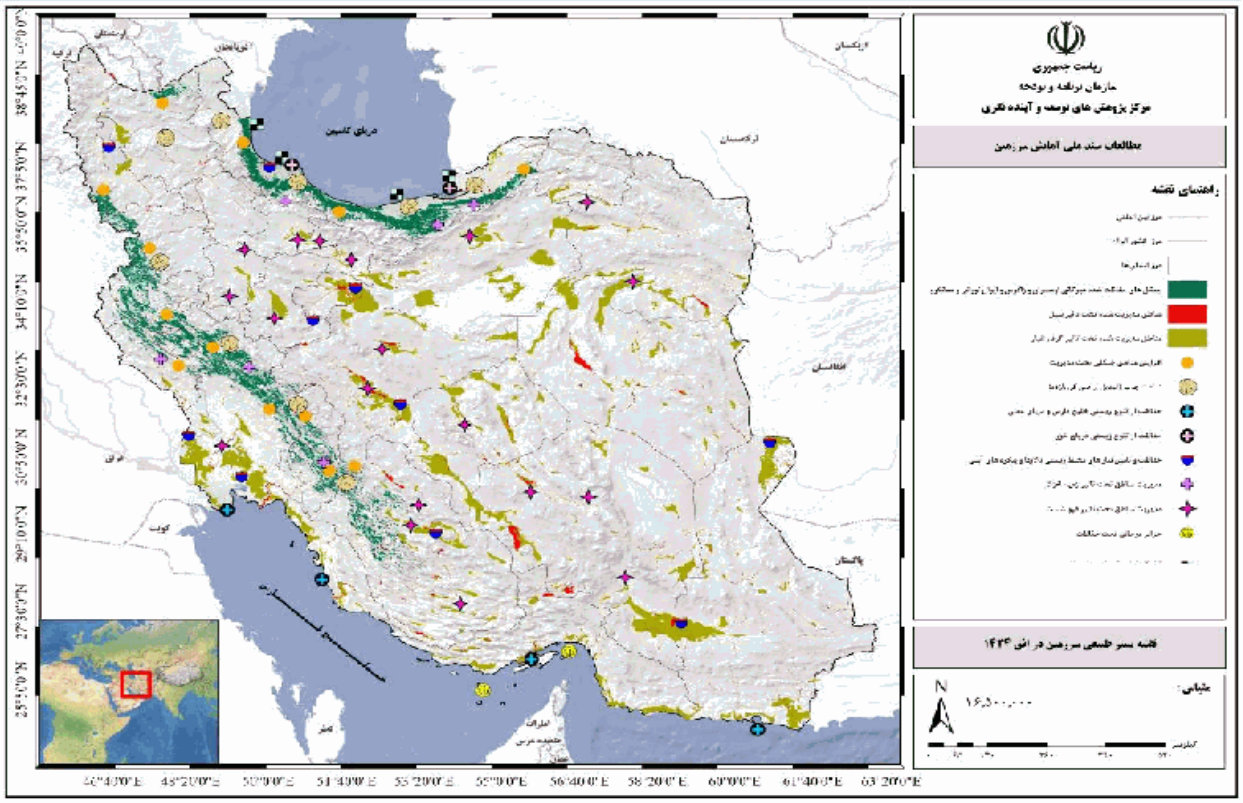

نقشه ۸- وضعیت بستر طبیعی سرزمین در افق ۱۴۲۴

۱۱- ساماندهی استقرار صنایع کشور و شکل‌دهی به زنجیره فعالیت‌های صنعتی

۱۳۸. کاربست رویکرد توسعه خوشه‌ای در شهرک‌ها، نواحی صنعتی و معدنی

۱۳۹. شبکه سازی و ایجاد زنجیره فعالیت های تولیدی در پیوند با شبکه های منطقه‌ای و بین المللی تولید

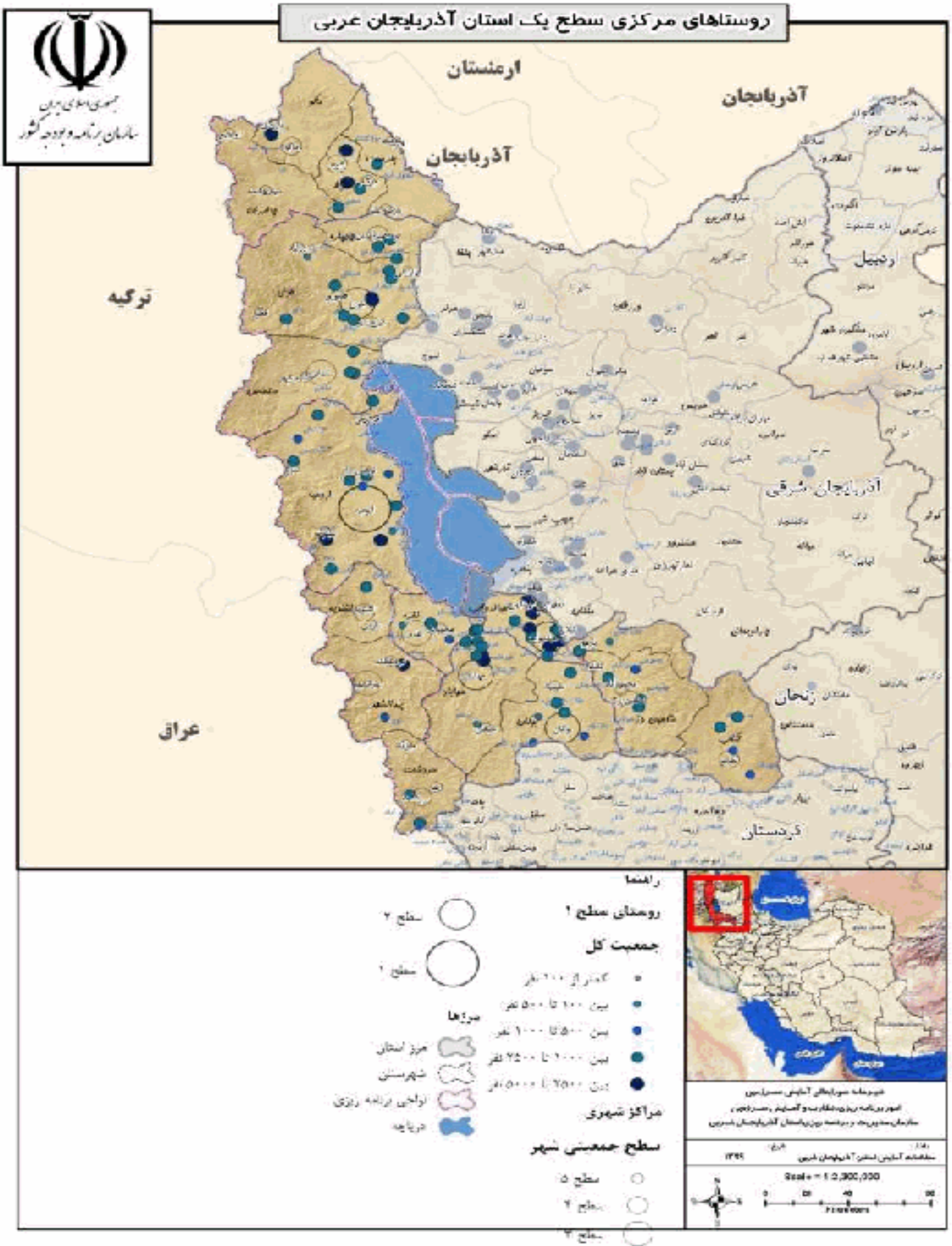
روستاهای مرکزی سطح یک استان آذربایجان غربی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
کردستان
راهنما
روستای سطح ۱
جمعیت کل
کمتر از ۱۰۰ نفر
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
Scale = 1:2,300,000
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان آذربایجان غربی

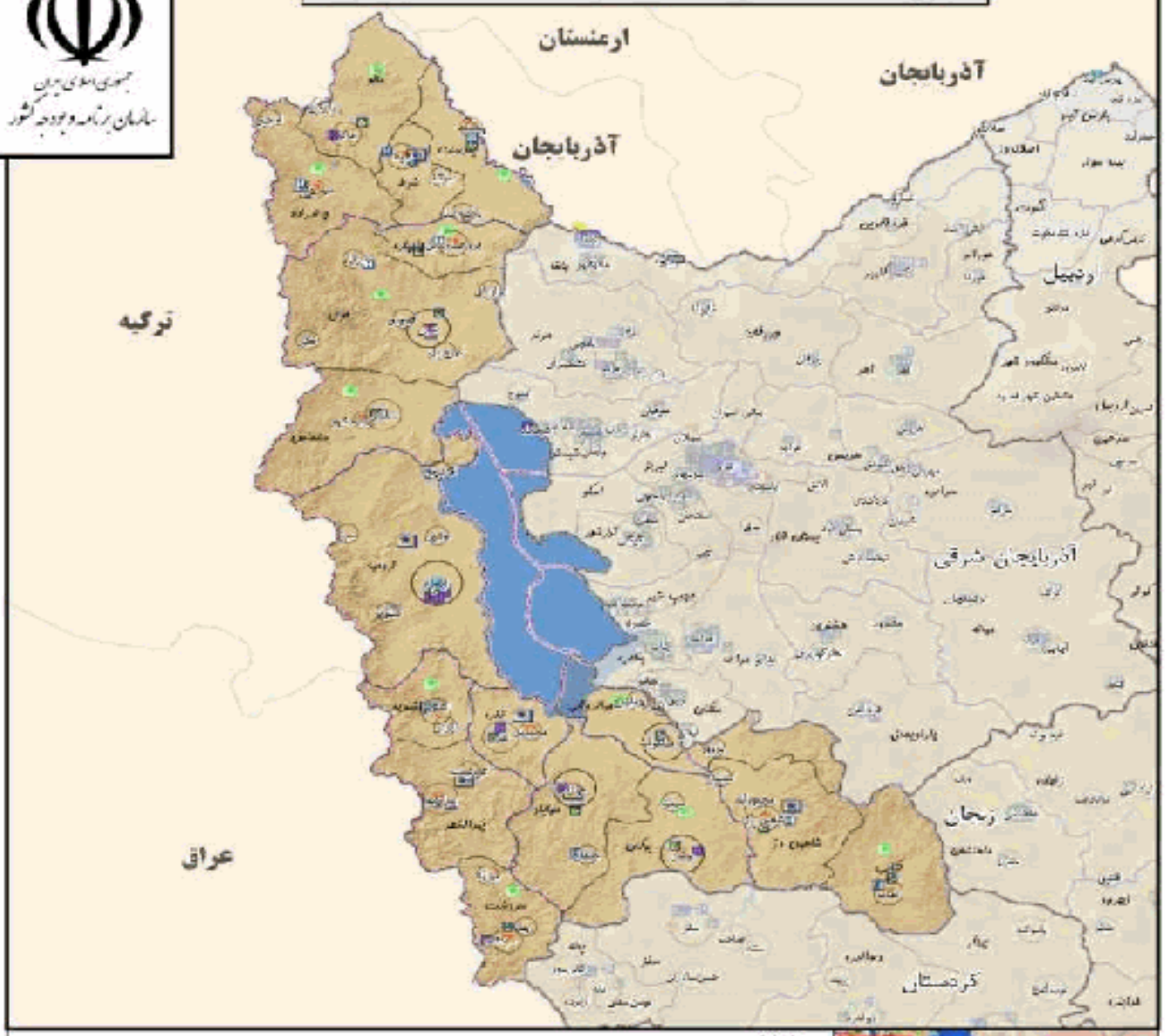

راهنما

بیمارستانی
- فعالی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کاوگود، توسع
- فرا ملی، علوم پزشکی
- فرا ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان

- منطقه ای، جامع
- شهرستانی
- دریاچه
- حوامر برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان آذربایجان غربی

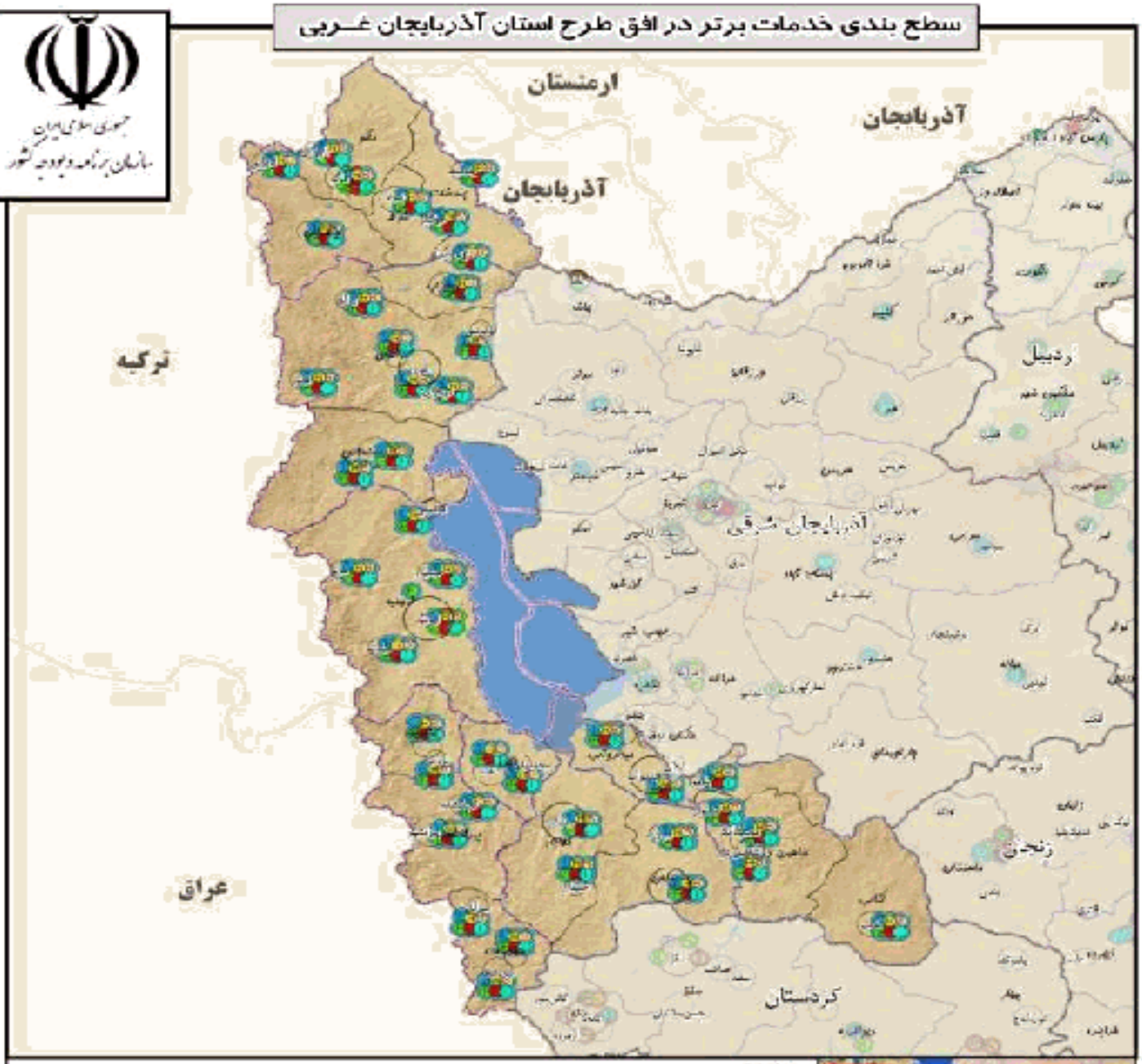

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بانکداری
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشد و فناوری
- بازرگانی عمده و خرده فروشی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

خدمات برتر

وضعیت

- فاقد
- توسعه و تنوع موجود
- موجود

طرح برنامه سوم ایران آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظام و آمایش محدوده
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی

سال: ۱۳۸۹ | تهیه: مشاور آمایش استان آذربایجان غربی

Scale = 1:2,300,000

Kilometers

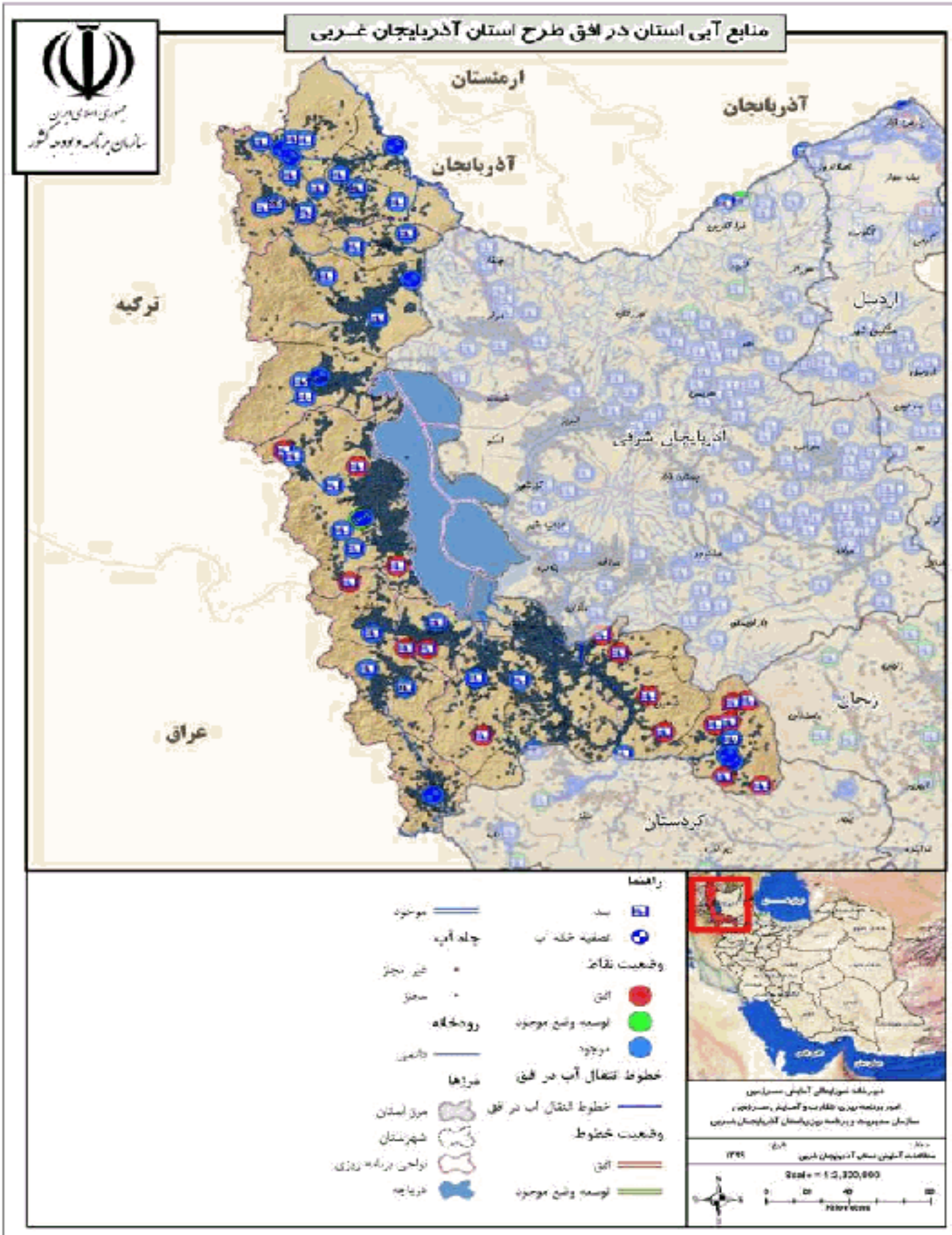
منابع آبی استان در افق طرح استان آذربایجان غربی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
کردستان
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر عمیق
عمیق
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
Scale = 1:2,320,000
Kilometers

سازمان فضایی وضع موجود استان آذربایجان غربی

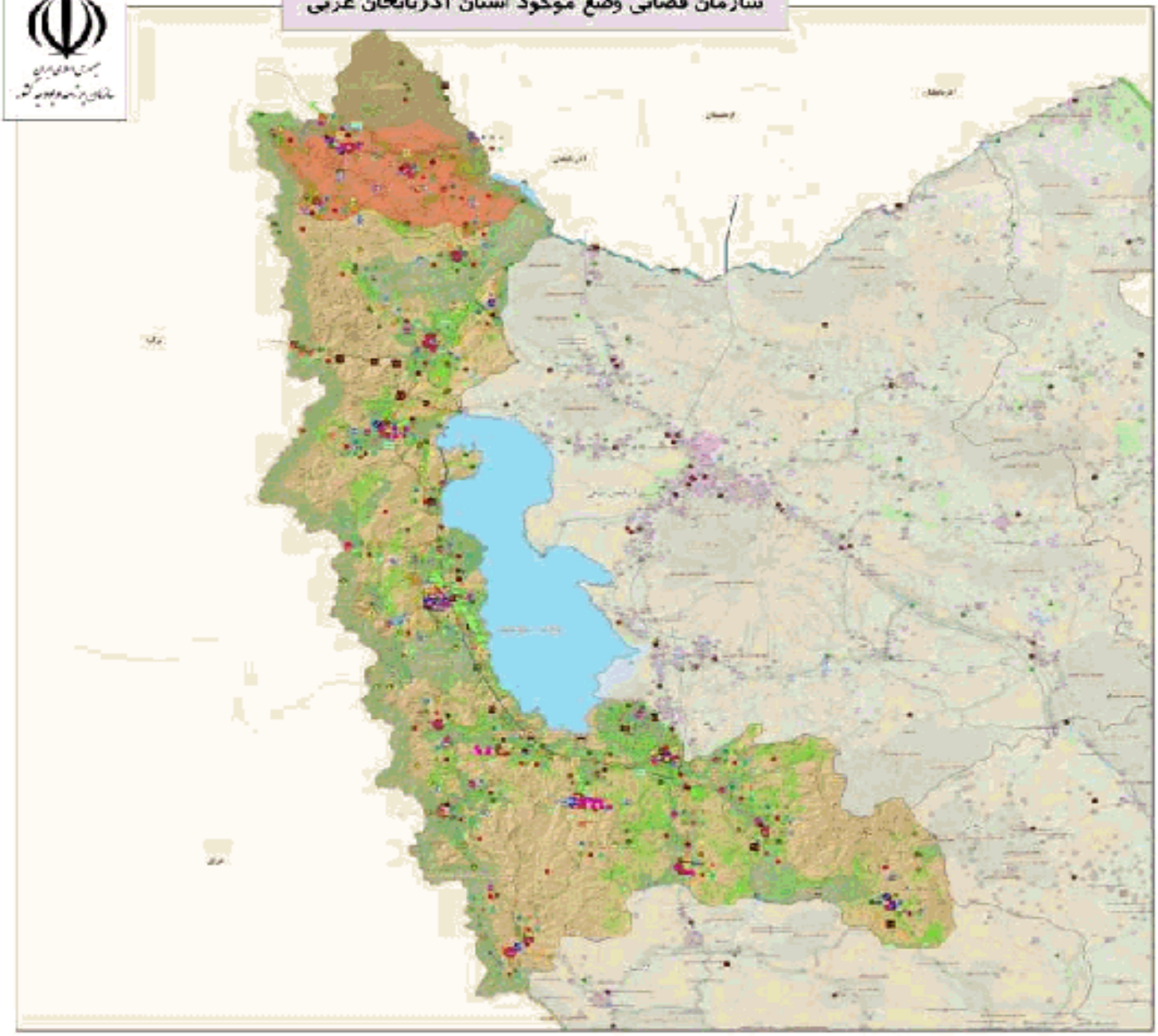

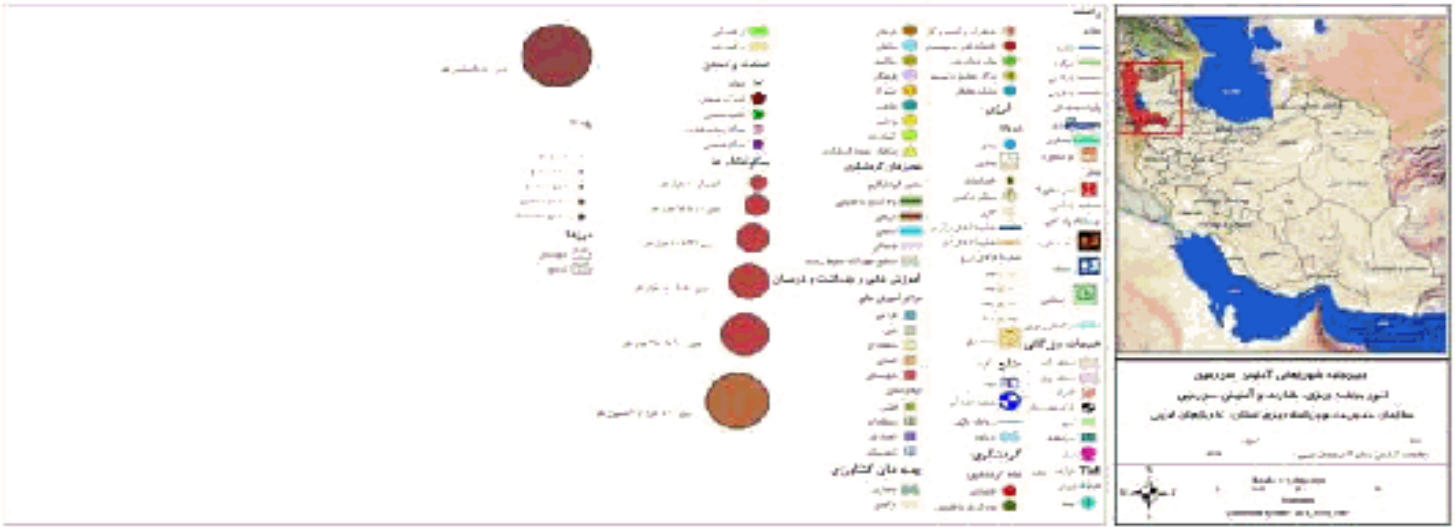

به استناد جزءِ یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان آذربایجان شرقی در افق ۱۴۲۰ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان آذربایجان شرقی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین برگرفته از اسناد فرادستِ سطوح ملی- منطقه‌ای و قابلیت‌ها و مسائل استان در قالب رویکرد تفکر ارزشی احصاء و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان قرار می‌گیرد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش‌ها و مأموریت‌های استان در مقیاس ملی و منطقه‌ای بر اساس بررسی اسناد فرادست، مطالعات پشتیبان و تحلیل روندها و گرایشات عمده در طول دو دهه اخیر در استان، تعیین می‌گردد.

چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن مبتنی بر الزامات اسناد فرادست، اهداف بنیادین، قابلیت‌ها و مسائل اساسی استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) با رویکرد آینده‌نگاری ارائه می‌گردد. علاوه بر این، مأموریت‌های توسعه استان مبتنی بر الزامات درونی و بیرونی بیانیه چشم‌انداز، مسیر هدف و مأموریت استان در راستای تحقق چشم‌انداز را بیان می‌دارد.

راهبردهای پابرجا: از مهم‌ترین جهت‌گیری‌های توسعه آتی استان است که بر اساس سناریوهای مُتصور و سازمان فضایی وضع موجود استان تعیین می‌گردد.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی (مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی: از روی‌هم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه (بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل‌برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدید پذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل‌برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف (سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان آذربایجان شرقی به‌قرار زیر است:

۱-۱- اهداف بنیادین

- دستیابی به نقش تخصصی فراملی در سطح بین‌المللی به‌ویژه حوزه قفقاز.
- حصول به جایگاه بایسته ملی در توسعه فعالیت‌های مزیت دار.
- حفظ پایداری محیط‌زیست و تعادل سرزمین.
- انعطاف‌پذیری قابلیت‌های توسعه‌ای مناطق و رفع محرومیت فضایی.
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق به‌کارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان.

۱-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

الف - نقش استان در تقسیم کار ملی

- قطب ملی فعالیت‌های صنعتی و معدنی (محصولات غذائی و آشامیدنی‌ها، کانی‌های فلزی و غیرفلزی، لاستیک و پلاستیک، خودرو و وسایل نقلیه موتوری، ماشین آلات و تجهیزات، صنایع فلزی فابریکی، منسوجات، چرم، کفش، شیمیائی و دارویی).
- دارای جایگاه ویژه در زمینه علوم و تکنولوژی و حوزه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به‌ویژه صنایع های‌تک.
- هدایت جریان‌ها (صادرات و واردات) و تعاملات جهانی با تمرکز بر تجارت، ترانزیت و لجستیک با منطقه قفقاز و اروپا.
- دارای جایگاه و نقش ویژه در کشاورزی مکانیزه و هوشمند.
- قطب ملی صنایع‌دستی (قالی‌بافی، ورنی بافی، چاپ باتیک، سفالگری، نقره‌کاری و ...).
- یکی از مقاصد اصلی گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)، سلامت و تاریخی.

ب - نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

- قطب منطقه‌ای صنایع کاغذومحصولات کاغذی، فلزات اساسی، ماشین آلات و دستگاه‌های برقی ، صنایع بازیافت و استخراج معادن غیرفلزی.
- قطب علم و فن‌آوری و آموزش‌های عالی و کاربردی در منطقه شمال غرب کشور.
- قطب منطقه‌ای خدمات برتر (فنی مهندسی، مالی و بازاریابی و ...).
- قطب خدمات درمانی و گردشگری در منطقه شمال غرب کشور.
- قطب تجارت و لجستیک در منطقه شمال غرب کشور.
- سازمان‌دهی و هدایت جریان توسعه در حوزه شمال غرب کشور.

۲-۳-چشم‌انداز توسعه استان

مهد تحول‌خواهی، بازارگاه تجار و نگین صنعت ایران، سرزمین زیست‌بوم‌های متنوع

- در مقیاس فراملی، دروازه اصلی و تخصصی، تجارت و ترانزیت از جنوب و شرق آسیا به حوزه اروپا و مدیترانه شرقی، قطب صنعتی شمال غرب کشور، مرکز ارائه خدمات گرد شگری سلامت در منطقه قفقاز و دارای نقش مؤثر در حوزه صنایع پاک و نوین و دانش‌بنیان با جایگاه ویژه در حوزه علم و فن‌آوری.

- در مقیاس ملی، یکی از مقاصد اصلی گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) کشور، قطب ملی فعالیت‌های معدنی و کشاورزی نوین.
- در مقیاس منطقه‌ای، استانی است با توان پایداری و خود پالایی محیط‌زیستی، متعادل در نظام سکونت و فعالیت و جریان ساز توسعه در منطقه شمال غرب کشور.

۲-٤-مأموریت‌های توسعه استان

- ایفای نقش مؤثر ملی و بین‌المللی در فعال سازی و باز ساماندهی ظرفیت کریدورهای ترانزیتی مرتبط توسط مدیریت استان (تراسیکا، جادهٔ ابریشم، جنوب آسیا، شمال و جنوب آلتید).
- احیای نقش دروازه‌ای در حوزهٔ تجارت و ترانزیت کالا و خدمات از طریق ایجاد زیرساخت‌ها و بسترهای اقتصادی (شبکه ارتباطی، تأسیسات زیربنایی، لجستیک و ...).
- ایفای نقش بایسته در بخش صنعت و ارتقای نظام بهره‌وری فعالیت‌های صنعتی.
- ایفای نقش مؤثر ملی در حوزهٔ تولید و کشاورزی نوین، معدن و تجارت از طریق استقرار مراکز منطقه‌ای در استان.
- افزایش سهم بهره‌برداری معادن در تراز ملی با ملاحظات پایداری و محیط زیستی و ایجاد صنایع تبدیلی مرتبط در راستای ارتقای ارزش‌افزودهٔ بخش.
- ارتقا جایگاه علم و فناوری در استان و توسعه صنایع پاک و نوین
- پوشش زنجیرهٔ عملیاتی مرتبط با مرکز گردشگری سلامت در حوزهٔ فراملی (قفقاز) و ارتقای زیرساخت درمانی، آموزش، اقامت، ارتباطات، نیازهای مکمل و...
- ایجاد و ارتقای زنجیرهٔ خدمات مرتبط با شکل‌دهی قطب ملی گردشگری با محوریت طبیعت و سایر گرایش‌های تاریخی ـ فرهنگی، تفریحی، ماجراجویانه و... .
- بسترسازی در راستای ایجاد تعاملات اقتصادی منطقه‌ای (در سطح درونی و بیرونی) با مدیریت، جریان سازی و الهام‌بخشی توسط استان.
- اهتمام به باز ساماندهی مراکز منطقه‌ای تولید و مصرف از منظر سکونت و فعالیت.
- ارتقاء قابلیت مناطق کمتر توسعه‌یافته در راستای دستیابی به فرصت نقش‌آفرینی در توسعه استان.
- برنامه‌ریزی فضایی منعطف در جهت افزایش آزادی انتخاب‌ها و نقش‌پذیری نواحی.

۲-۵-راهبردهای پابرجا

- ارتقای تعاملات بین‌المللی به‌ویژه در سطح منطقه قفقاز، خلق مزیت‌های جدید در راستای پاسخ به تقاضا در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی.
- حفظ مزیت‌های رقابتی موجود و ایفای نقش برتر در کریدورهای توسعه منطقه‌ای.
- بسط و تنوع‌بخشی بازارهای دارای مزیت رقابتی در مقیاس فراملی و ارتقای توان رقابتی با رقبای منطقه‌ای.
- نقش‌آفرینی برتر در تقسیم کار ملی و مدرن‌سازی ساختار صنعتی در فعالیت‌های مزیت‌دار.
- توسعه و احیای کریدور شمال غرب به مرکز، جنوب و غرب کشور.
- توسعه همکاری‌های استانی در منطقه ۲ آمایش.
- تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی استان، تقویت اقتصاد دانش‌بنیان و گسترش ساختار فعالیت‌ها بر مبنای فن‌آوری‌های نوین.
- رویکرد ایجابی به توسعه پایدار و استفاده از تکنولوژی‌های سازگار با محیط‌زیست.
- چند قطبی کردن سازمان فضایی.
- ساماندهی فعالیت‌های ناسازگار با محیط‌زیست، کاهش تمرکزگرایی از تبریز و توزیع متعادل خدمات و فعالیت‌ها.
- پالایش فعالیت‌های ناسازگار با توان محیط، بهبود اکوسیستم دریاچه ارومیه و مقابله با رشد ناموزون فعالیت‌ها در سطح استان و انسجام‌بخشی به سازمان فضایی و شبکه سکونتگاهی استان در راستای حفظ و احیای دریاچه ارومیه
- رویکرد سلبی در استقرار هرگونه فعالیت‌های ناسازگار محیط‌زیست در بخش صنعت و کشاورزی در حوضه دریاچه ارومیه، تحقق سطح احیای اکولوژیک دریاچه ارومیه، جلوگیری از قطبیت بیشتر مجموعه شهر تبریز
- ظرفیت‌سازی و قابلیت افزایی به‌ویژه در نواحی کمتر توسعه‌یافته، افزایش تنوع فعالیتی و آزادی‌های انتخاب فعالیت
- هدایت جریان غالب توسعه و تغییر انگاره‌های برنامه‌ریزی به سمت نواحی دارای محتومیت فضایی.
- نقش‌پذیری نواحی در مقیاس استان متناسب با ظرفیت‌های بومی موجود و بسط فرصت‌های برابر.

۱۴۰. استفاده حداکثری از ظرفیت موجود شهرک‌ها و نواحی صنعتی در گسترش فعالیت‌های صنعتی

۱۴۱. تقویت زنجیره‌های فعالیتی مبتنی بر صنایع دریامحور در محور ساحلی شمال و جنوب (لجستیک و بازرگانی)

۱۴۲. توسعه صنایع بازیافتی به منظور استفاده مجدد از پسماندهای صنعتی و شهری

۱۴۳. توسعه صنایع کوچک و متوسط با تأکید بر استقرار در مناطق مرزی

۱۴۴. استقرار فعالیت‌های صنعتی و معدنی اولویت‌دار ملی مبتنی بر تخصص‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای

- ✓ ساخت محصولات در صنایع پایین دستی از نفت و گاز مبتنی بر دانش پایه و فناوری‌های جدید با اولویت ساخت محصولات شیمیایی و پتروپالایشگاه‌ها به ویژه در شبکه همکار جنوب غربی و پس‌کرانه‌های جنوب
- ✓ ساخت محصولات دانش‌بنیان و با ارزش افزوده بالا با اولویت ساخت مواد و محصولات دارویی به ویژه در شبکه همکار شمال غربی، مرکزی، شمالی (نواحی غربی) و میانی (نواحی غربی) و شرقی
- ✓ ساخت محصولات مبتنی بر دانش و روش‌های نوین تولید و تکمیل‌کننده زنجیره ارزش با اولویت ساخت محصولات از مواد کانی غیرفلزی؛ به ویژه در شبکه همکار شرق و شمال شرقی، غرب و شمال غربی، میانی (نواحی شرقی)، مرکزی (نواحی شرقی)
- ✓ ساخت محصولات در صنایع بالادستی، مبتنی بر دانش پایه و فناوری‌های جدید با اولویت ساخت فلزات اساسی و استخراج نفت و گاز به ویژه در شبکه همکار پس‌کرانه‌های جنوب
- ✓ توسعه صنایع سبک مبتنی بر روش‌های نوین تولید با اولویت منسوجات، پوشاک و محصولات چرمی به ویژه در شبکه همکار شمال، غرب و شمال غربی، شرق و شمال شرقی و میانی
- ✓ ساخت ماشین‌آلات، تجهیزات با تکنولوژی متوسط و پیشرفته

- با اولویت ساخت تجهیزات برقی به ویژه در شبکه همکار مرکزی، میانی و غربی
- با اولویت ماشین‌آلات الکترونیکی، رایانه‌ای و نوری به ویژه در شبکه همکار مرکزی، میانی و شرقی
- با اولویت ماشین‌آلات مکانیکی با کاربرد عام و خاص به ویژه در شبکه همکار شرق و شمال شرقی ، غرب و شمال غربی

- ✓ ساخت وسایل نقلیه با روش های تولید مبتنی بر آینده پژوهشی صنعت، با اولویت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیمه-تریلر به ویژه در شبکه همکار میانی و تجهیزات حمل و نقل دریایی به ویژه در شبکه همکار شمالی و جنوبی
- ✓ ساخت محصولات تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در قلمروهای تولید محصولات کشاورزی.

سناریوهای پیشنهادی

- **موج بزرگ** (مبتنی بر توسعه برون نگر استان): مدیریت غیرمتمرکز، پیوندیافته با اقتصاد جهانی و فرامنطقه‌ای و فرصت‌آفرین در بحران‌های جهانی و منطقه‌ای.
- **سناریوی جاده ابریشم** (مبتنی بر احیا و ارتقا جایگاه گذشته): مدیریت نیمه‌متمرکز، متعامل با کشورهای پیرامون و سطوحی از فرامنطقه و بحران زدا در سیاست‌ها.
- **سناریوی دامنه‌های متضاد** (مبتنی بر ادامه روندهای موجود): مدیریت متمرکز، متعامل با کشورهای منطقه و غیرمتوازن در مواجهه با بحران‌های جهانی و منطقه‌ای.
- **سناریوی سرزمین از نفس‌افتاده** (مبتنی بر افول ساختارها و روندهای موجود): مدیریت متمرکز، تعامل گزینشی با کشورهای منطقه و فرصت زدا در مواجهه با بحران‌های جهانی و منطقه‌ای.

۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

- پهنه ارس ـ جلفا (شهرستان جلفا) با عملکرد غالب تجارت، صنعت و گردشگری طبیعی- تاریخی و تجاری.
- پهنه ارس- کلیبر (شهرستان‌های کلیبر و خداآفرین) با عملکرد غالب گردشگری طبیعی – تاریخی و دامداری صنعتی
- پهنه اهر ـ ورزقان (شهرستان‌های اهر، ورزقان و هوراند) با عملکرد غالب کشاورزی نوین مکانیزه و هوشمند و صنایع معدنی
- پهنه مرند (شهرستان مرند) با عملکرد غالب کشاورزی مکانیزه، لجستیک و صنایع کانی غیرفلزی
- پهنه شبستر (شهرستان شبستر) با عملکرد غالب کشاورزی مکانیزه و صنایع (غذایی و آشامیدنی، لاستیک و پلاستیک)
- پهنه مرکزی (شهرستان‌های تبریز، بستان‌آباد، هریس، اسکو و آذرشهر) با رویکرد چند عملکردی (کشاورزی مکانیزه، صنعت، معدن، گردشگری و لجستیک) و خدمات برتر (آموزش، سلامت، مالی و فناوری)
- پهنه سراب (شهرستان سراب) با عملکرد غالب کشاورزی و دامداری مکانیزه و صنایع معدنی
- پهنه میانه (شهرستان میانه) با عملکرد غالب کشاورزی مکانیزه و صنایع سنگین با رده بالای زیست‌محیطی
- پهنه جنوب (شهرستان‌های هشترود و چاراویماق) با عملکرد غالب مزارع چند نقشی و زیست‌بوم محور
- پهنه جنوب غرب (شهرستان‌های مراغه، بناب، ملکان و عجب‌شیر) با عملکرد کشاورزی مکانیزه و گردشگری طبیعی – تاریخی
- پهنه ویژه (بخش‌هایی از شمال پهنه مرکزی و شرق پهنه شبستر) با عملکرد غالب صنعتی و معدنی جهت ایجاد اکو پارک صنعتی

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت استقرار جمعیت در ساختار غیرمتمرکز (شبکه‌ای، هم‌پیوند، مکمل و همکار) در شهرهای (تبریز، اسکو، سهند، آذر شهر، گوگان، خسرو شاه، ممقان، بستان‌آباد، با سمنج، صوفیان، خواجه) و (مراغه، بناب، عجب‌شیر، ملکان) و (شبستر، سیس، وایقان، شندآباد، خامنه، کوزه کنان، شرفخانه) و (مهربان، زرنق، کلواتق، بخشایش)، (جلفا، هادیشهر) و (خمارلو، جانانلو)
- اولویت استقرار جمعیت در شهرهای جدید (احداث شهرهای جدید در محدوده شرق شهر خواجه تا شمال بخشایش)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های کشاورزی

فعالیت‌های کشاورزی در جهت بهبود و ارتقاء وضع موجود و بر اساس نیازهای آبی و آب قابل‌برنامه‌ریزی در حوضه‌های ارس، دریاچه ارومیه و قزل‌اوزن مطابق با آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های هر یک از حوضه‌های سی‌گانه کشور امکان‌پذیر خواهد بود.

- **حوضه ارس:**

- توسعه کشاورزی در دشت خمارلو با اولویت کشت محصولات زراعی یک‌ساله و منطبق با اقلیم گرمسیری منطقه
- کشت محصولات جالیزی و صیفی‌جات و دیگر محصولات تره‌بار در واحد مطالعاتی اواوغلی و شمال دهستان گرمادوز
- توسعه کشت‌های گلخانه‌ای و مزارع هیدروپونیک (کشت در محیط‌های کنترل‌شده) در واحد مطالعاتی جلفا- دوزال (واحد مطالعاتی ۱۱۰۵)
- یکپارچه‌سازی و مکانیزاسیون دشت مرند با توسعه قلمرو کشت محصولات صنعتی و دانه‌های روغنی
- مکانیزاسیون و بهبود روش‌های آبیاری باغات در محدوده شهرهای مرند، اهر، ورزقان و هادیشهر
- توسعه قلمرو باغات در رود دره زنوز حدفاصل زنوزق تا چرچر با اولویت کشت و بهره‌برداری محصولات به صورت ارگانیک و غیر تراریخته
- زراعت مکانیزه (محصولات صنعتی و دانه‌های روغنی، غلات، حبوبات، علوفه) در دشت گلفرج
- تبدیل باغات سنتی به مکانیزه (میوه‌های دانه‌ریز، میوه‌های هسته‌دار) در دشت‌های ممنوعه حوضه آبریز ارس

- آبزی‌پروری (حاشیه رود ارس) پرورش ماکیان و دام‌پروری مکانیزه و صنعتی
- کشت محصولات خاص (زعفران، دانه‌های روغنی، سماق و ابریشم)
- کشت هیدروپونیک در شمال شرقی حوضه آبریز ارس (شهرستان‌های کلیبر و خدآفرین)

- حوضه دریاچه ارومیه:

- کشت محصولات کم آب بر و اصلاح الگوی کشت منطبق با تقویم زارعی در بالادست حوضه‌های رودخانه‌ای آجی چای و دشت‌های سراب، شربیان، هریس و مهربان
- مکانیزاسیون و اصلاح روش‌های آبیاری در دشت‌های پایین‌دست حوضه‌های رودخانه‌ای (پایاب رودخانه‌ها) دشت‌های تبریز، بناب و عجب‌شیر با تأکید بر کشت محصولات کم آب بر و استفاده از پساب‌های تصفیه‌شده شهرهای بزرگ مانند تبریز، مراغه و بناب
- کشت در محیط‌های کنترل شده شامل کشت‌های گلخانه‌ای و کشت پلاستیکی در دشت سراب، دامنه‌های جنوبی کوه میشو در حد فاصل صوفیان تا تسوج، بستان‌آباد و هریس منوط به تأمین آب قابل‌برنامه‌ریزی و عدم توسعه فیزیکی اراضی کشاورزی
- فعالیت‌های باغداری و ارتقای عملکرد باغات با تأکید بر باغداری مکانیزه با اصلاح الگوی کشت محصولات کم آب بر (میوه‌های دانه‌دار، انگور، گردو و ...)
- پرورش ماهیان سردابی در رود دره‌های لیقوان رود، عنصر رود، صوفی چای و موردق چای
- توسعه دام‌پروری مکانیزه، زنبورداری و پرورش ماکیان در دشت‌های سراب، هریس و بستان‌آباد

- حوضه قزل‌اوزن:

- توسعه کشت پلاستیکی به منظور مصرف بهینه آب در محدوده شهرستان‌های قره‌آغاج و میانه
- توسعه مکانیزه کشاورزی با شیوه‌های نوین و در قالب مزارع چند نقشی در پهنه جنوبی (شهرستان‌های چاراویماق و هشترود)
- دیم کاری در دامنه‌های مرتفع و ارتقا بازدهی زمین در قالب مزارع چند عملکردی (اختلاط دامداری نیمه مکانیزه با کشاورزی‌های نوین و بهبود روش‌های سنتی کشت)
- توسعه قلمروهای دیم در دامنه‌های جنوبی و جنوب شرقی سهند در حدفاصل هشترود تا نظر کهریزی با تأکید بر یکپارچه‌سازی اراضی و ایجاد مزارع چند عملکردی درشت مقیاس
- توسعه باغداری و بهره‌برداری از محصولات باغی به روش ارگانیک در امتداد رودخانه‌های آغمیون، قرنقوچای و آیدوغموش

- ایجاد مزارع چند عملکردی زیست‌بوم محور (حوضه قزل‌اوزن با محوریت چاراویماق)
- آبزی‌پروری در پهنه جنوب و زنبورداری در حوضه قزل‌اوزن
- توسعه باغداری نوین، کشاورزی ارگانیک و کشت در محیط‌های کنترل‌شده

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- پهنه ویژه اکو پارک صنعتی استان (فعالیت‌های صنعتی آلاینده با گرایش صنایع شیمیایی، فلزی، معدنی و تبدیلی)
- غرب شهرستان جلفا، شمال غربی شهرستان مرند، جنوب و جنوب غربی شهرستان میانه، جنوب غربی شهرستان بناب، شمال شرقی و جنوب غربی شهرستان شبستر، شرق شهرستان تبریز، جنوب شهرستان مراغه و هریس (رده‌های یک الی پنج).
- توسعه فعالیت‌های معدنی در شهرستان‌های سراب، اهر، ورزقان، آذرشهر، هشترود، میانه، مرند و چاراویماق متناسب با محدودیت‌های زیست‌محیطی.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های خدماتی

- استقرار پهنه‌های خدماتی در مراکز شهری و پیرامون آن با اولویت اول.
- استقرار فعالیت‌های خدماتی در محورهای گردشگری کمربند سهند و ارسباران
- استقرار خدمات گردشگری در پهنه‌های ارس- جلفا، ارس- کلیبر، مرکزی و جنوب غربی

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- مرکز استان و حاشیه شهرهای بزرگ مانند مراغه، اهر، مرند، میانه
- محدوده‌های دارای ممنوعیت ناشی از قوانین و مقررات (حریم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و مناطق زیست‌محیطی و ...)
- محدوده اراضی کشاورزی، شهرکهای صنعتی، منابع طبیعی و محدوده‌های معدنی.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و معدنی و گردشگری

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- محدودیت افزایش فیزیکی و توسعه اراضی کشاورزی در دشت‌های پیرامون جلگه ارومیه شامل دشت تبریز، شبستر، عجب‌شیر و آذرشهر تا بناب و ملکان (به‌جز اراضی موجود)

- محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی بدون در نظر گرفتن آب قابل‌برنامه‌ریزی در حوضه‌های آبریز سه‌گانه و اصلاح روش‌های آبیاری.
- محدودیت توسعه کشاورزی آبی در حوضه دریاچه ارومیه (بدون تأمین حقابه دریاچه ارومیه) و شرق شهر تبریز (قسمت‌های میانی حوضه آجی چای، شامل مناطق هریس دوزدوزان، بخشایش و خواجه)
- اراضی بالاتر از ارتفاع ۲۰۰۰ متر دارای محدودیت‌های توپوگرافی و اقلیمی
- اراضی دارای فرسایش‌های شدید و دارای تعارض با توان اکولوژیک اراضی
- مناطق زیست‌محیطی و اراضی جنگلی (ارسباران)
- دشت‌های پیرامون قلمرو جلگه‌ای و شوره‌زارهای شرق دریاچه ارومیه و دشت تبریز.
- دشت‌های ممنوعه و اراضی دارای محدودیت منابع آبی (بر اساس ظرفیت برد و مقدار آب قابل‌برنامه‌ریزی)
- رخساره‌های تالابی، تالاب فصلی، شوره‌زار، کفه‌های رسی و نمکی و اراضی پست و مرطوب با سطح آب زیرزمینی بالا
- قلمرو کوه‌های نمکی و رخنمون‌های تبخیری اعم از گچی، مارنی، نمکی و ...

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی

- محدودیت استقرار صنایع آب بر در حوضه آبریز دریاچه ارومیه
- توسعه هر گونه صنعت پرآب خواه در شهرستان‌های غربی استان (تبریز، مرند، شبستر، آذرشهر، عجب‌شیر، بناب، ملکان، اسکو)
- دامنه‌های ارتفاعات و اراضی زراعی، باغی و مرتعی درجه یک و دو.
- غرب پهنه مرکزی و مجموعه شهری تبریز (به‌جز صنایع هایتک)
- استقرار واحدهای صنعتی رده ۳ الی ۷ در خارج از شهرک‌ها و نواحی صنعتی
- کلیه محدوده‌های جنگلی (ارسباران) و مناطق چهارگانه محیط‌زیست و پناهگاه‌های حیات‌وحش
- فعالیت معدنکاری در محدوده حریم شهرها (محدودیت‌های زیست‌محیطی).

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان آذربایجان شرقی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان در شهرستان‌ها

توسعه فعالیت‌های کشاورزی شامل اصلاح الگوی کشت، مکانیزاسیون، کشت در محیط‌های کنترل‌شده و متراکم و ... در هر شهرستان متناسب با آب قابل‌برنامه‌ریزی، به ویژه تمرکز بر تأمین حقابه دریاچه ارومیه در

حوضه آبریز دریاچه ارومیه و در راستای سازمان‌دهی فعالیت‌های کشاورزی، جایگزین با کشت سنتی دارای منابع آب مجاز و فعال در سقف آب قابل‌برنامه‌ریزی ابلاغی استان ممکن خواهد بود.

- شهرستان جلفا با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری (طبیعی- سلامت - تجاری)، صنایع (غذایی و دارویی- کانی غیرفلزی- چوبی - برق و الکترونیک و های‌تک)، دام‌پروری (شیلات - پرورش حشرات مفید - مجتمع دام‌پروری مکانیزه) با اولویت کشت (غلات، محصولات صنعتی، محصولات باغی دانه‌ریز)
- شهرستان کلیبر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری (طبیعی- تاریخی- سلامت)، صنایع دارویی (سنتی) و صنایع چرم و اولویت کشت (گیاهان دارویی، میوه‌های خشک)
- شهرستان خدآفرین با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری طبیعی (جنگل آینالو)، صنایع غذایی و کانه‌آرایی، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - شیلات - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه) با اولویت کشت (محصولات صنعتی، گل و گیاه زینتی، محصولات باغی دانه‌ریز)
- شهرستان اهر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (سلولزی - دارویی - غذایی - پشتیبان کشاورزی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه)، کشاورزی (کشت مکانیزه در جنوب و جنوب شرق) و اولویت کشت (محصولات باغی دانه‌ریز، میوه خشک، محصولات لبنی)
- شهرستان ورزقان با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کانه‌آرایی - صنایع فلزی - برق و الکترونیک، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - حشرات مفید)، کشاورزی (کشت دیم و کشت مکانیزه در جنوب شرقی و زراعت، باغداری ارگانیک در بخش مرکزی) و اولویت کشت (غلات، حبوبات، محصولات صنعتی، محصولات دانه‌ریز)
- شهرستان هوراند با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کشاورزی (کشت دیم و زراعت آبی در شمال و جنوب شهرستان، توتستان و فعالیت‌های نوغان‌داری، پرورش دام بزرگ)، صنایع پشتیبان کشاورزی و اولویت کشت (علوفه، محصولات و گیاهان دارویی، میوه خشک و سماق)
- شهرستان مرند با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه لجستیک، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه)، صنایع (کانی غیرفلزی - صنایع پشتیبان کشاورزی - غذایی و آشامیدنی - تولید محصولات گوشتی و پروتئینی)، گردشگری (ورزشی)، کشاورزی (کشت مکانیزه در مرکز جنوب و شمال، زراعت آبی در مرکز و شمال غربی، کشت دیم در جنوب شرقی) و اولویت کشت (محصولات صنعتی، میوه‌های هسته‌دار، محصولات دانه‌ریز)

- شهرستان شبستر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آشامیدنی -نفت، گاز و پتروشیمی - چرم - کانی غیرفلزی- برق و الکترونیک)، انرژی های نو، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه)، کشاورزی (کشت مکانیزه در جنوب شرقی، مرکزی و غرب، زراعت آبی در بخش غربی شهرستان) و اولویت کشت (محصولات صنعتی، صیفی‌جات، محصولات دانه‌ریز)
- شهرستان تبریز با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه خدمات برتر، گردشگری تاریخی- فرهنگی- سلامت- تجاری، صنایع (برق و الکترونیک - چرم - سلولزی - فلزی - کانی غیرفلزی —ماشین‌سازی - صنایع پشتیبان کشاورزی - صنایع دارویی - شیمیایی و پتروشیمی- فرش)، اقتصاد خلاق و دانش‌بنیان، انرژی‌های نو با اولویت کشت (محصولات صنعتی، گل و گیاه زینتی، محصولات لبنی)
- شهرستان بستان‌آباد با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه لجستیک، گردشگری سلامت —ورزشی، انرژی‌های نو، صنایع (فلزی- کانه‌آرایی — ماشین‌سازی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - محصولات گوشتی و پروتئینی) با اولویت کشت (تولید علوفه، تولید گیاهان دارویی، پرورش غلات، تولید میوه‌های خشک)
- شهرستان آذرشهر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری ورزشی، صنایع (غذایی و آشامیدنی - پشتیبان کشاورزی — کانه‌آرایی، کانی غیرفلزی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - حشرات مفید)، اولویت کشت (حبوبات، میوه‌های خشک، گردو)
- شهرستان اسکو با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری تاریخی- طبیعی، صنایع (غذایی و آشامیدنی - پشتیبان کشاورزی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - زنبورداری - حشرات مفید)، اولویت کشت (حبوبات، محصولات صنعتی، گل و گیاه زینتی، محصولات و گیاهان دارویی، میوه‌های خشک، محصولات لبنی)
- شهرستان سراب با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کانه‌آرایی کانی غیرفلزی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - زنبورداری - حشرات مفید)، گردشگری طبیعی، صنایع (غذایی و آشامیدنی - پشتیبان کشاورزی - دارویی - چرم - برق و الکترونیک)، کشاورزی کشت مکانیزه در مرکز و غرب شهرستان و کشت دیم در شمال و شمال غربی و شرق، اولویت اول کشت (غلات، محصولات صنعتی، علوفه، محصولات و گیاهان دارویی، محصولات دانه‌ریز، میوه خشک)
- شهرستان میانه با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (سلولزی - چرم —ماشین‌سازی - فلزی - صنایع پشتیبان کشاورزی - صنایع غذایی و آشامیدنی)، گرد شگری طبیعی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری

مکانیزه- دام بزرگ - ملکیان - شیلات- حشرات مفید)، کشاورزی (کشت دیم در شمال غربی، کشت مکانیزه در مرکز، جنوب و جنوب غربی)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، علوفه)

- شهرستان چاراویماق با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (صنایع پشتیبان کشاورزی – گیاهان دارویی - چرم - برق الکترونیک – کانه‌آرایی- بازیافت)، کانی غیرفلزی، دام‌پروری (دام کوچک - ماکیان - حشرات مفید)، کشاورزی (کشت دیم در شمال غربی، مرکز و جنوب شرقی)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، علوفه)
- شهرستان هریس با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (بازیافت - چرم - فرش - نساجی)، دام‌پروری (پرورش دام کوچک - ماکیان - مجتمع‌های دام‌پروری مکانیزه)، اولویت کشت (غلات، حبوبات محصولات دانه‌ریز، محصولات لبنی)
- شهرستان هشترود با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کشاورزی (کشت مکانیزه در مرکز و کاشت دیم در سایر اراضی)، صنایع پشتیبان کشاورزی، صنایع کانی غیرفلزی، دام‌پروری (دام بزرگ - ماکیان)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، محصولات دانه‌ریز)
- شهرستان مراغه با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آشامیدنی - سلولزی - پشتیبان کشاورزی – کانه‌آرایی)، گردشگری تاریخی و طبیعی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - زنبورداری - شیلات - حشرات مفید)، انرژی‌های نو، کشاورزی (کشت مکانیزه در قسمت مرکزی و کشت دیم در قسمت شمالی و جنوب شرقی)، اولویت اول کشت (گل و گیاه زینتی، صیفی‌جات، دانه‌ریز، دانه‌دار، میوه‌های خشک، محصولات لبنی)
- شهرستان بناب با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آشامیدنی - سلولزی - پشتیبان کشاورزی - شیمیایی)، گردشگری تاریخی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - ماکیان)، کشاورزی (کشت مکانیزه در قسمت مرکزی)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، محصولات صنعتی، صیفی‌جات، محصولات دانه‌دار)
- شهرستان ملکان با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کشاورزی (کشت دیم در قسمت‌های شرقی و کاشت مکانیزه سایر قسمت‌های شهرستان)، صنایع (غذایی و آشامیدنی - چرم - پشتیبان کشاورزی - شیمیایی)، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - دام کوچک)، اولویت کشت (محصولات صنعتی، دانه‌ریز، دانه‌دار، میوه‌های خشک)

- شهر ستان عجب شیر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آ شامیدنی - چرم - پشتیبان کشاورزی - کانی غیرفلزی)، واحدهای خدماتی، پرورش دام بزرگ، کشاورزی (کشت دیم در بخش مرکزی شهرستان)، اولویت کشت (محصولات و گیاهان دارویی، محصولات دانه‌دار، میوه‌های خشک)

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

بخش آب

- تأمین سهم حقآبه دریاچه ارومیه برمبنای آب قابل‌برنامه‌ریزی و اجتناب از افزایش برداشت از منابع آبی.
- اولویت سرمایه‌گذاری در افزایش بهره‌وری آب در حو ضه دریاچه ارومیه و د شت تبریز به‌ویژه سیستم‌های تصفیه و بازچرخانی آب.
- حفاظت از آبخوان‌ها و منابع آب زیرزمینی با عملیات آبخوان‌داری و افزایش نفوذپذیری خاک.
- اصلاح فرایندها و عدم بارگذاری‌های خطی و پیوسته در جبهه ورودی منابع آب زیرزمینی به دشت‌ها.
- مدیریت بهینه مصرف با کاهش سهم و سرانه بخش کشاورزی و حفاظت یکپارچه از حوضه‌های آبخیز.
- تولید آب از منابع آب جدید مانند جذب رطوبت هوا از دامنه‌های شمالی سهند و تولید آب در حوضه‌های قرنقوچای و آغمیون‌چای

بخش کشاورزی

- تهیه تقویم کشت پهنه‌های استان و برنامه‌ریزی مبتنی بر توان اقلیمی و ظرفیت برد.
- مکانیزاسیون کشاورزی با اولویت افزایش راندمان آبیاری و اجرای سیستم‌های آبیاری بارانی و قطره‌ای
- کشت محصولات بومی و کم آب‌بر به‌ویژه در حوضه دریاچه ارومیه (تنظیم الگوی کشت و بهره‌برداری بهینه از منابع آبی)
- افزایش سطح زیر کشت گلخانه‌ای و گسترش کشت هیدروپونیک و کشت پلا ستیکی در تولید سبزی، صیفی‌جات و محصولات جالیزی (جایگزینی کشت‌های سنتی جهت ارتقا بهره‌وری وکاهش مصارف آب موجود)
- تغییر الگوی پرورش دام در استان از دام کوچک به دام بزرگ برای کاهش فشار بر مراتع
- افزایش راندمان تولید محصولات دامی و پروتئینی و کاهش هزینه‌های نگهداری دام با ایجاد واحدهای صنعتی و مکانیزه
- تکمیل شبکه‌های آبیاری در ارا ضی بهبود پایاب سدها با اولویت کلاس‌های خاک درجه ۱ تا ۳ در حو ضه آبریز دریاچه ارومیه

- تأکید بر توسعه صنعتی و کشاورزی مکانیزه در حوضه آبریز ارس با استقرار فعالیت‌های غیرکم‌آب‌بر در خارج از حوضه دریاچه ارومیه
- افزایش راندمان کشاورزی موجود در جهت تأمین حقابه دریاچه ارومیه (بازگشت منابع آبی حاصل از مکانیزاسیون، کشت در محیط‌های کنترل‌شده)
- ایجاد مزارع چند عملکردی زیست‌بوم محور در مناطق برخوردار از دیمزارهای وسیع
- اصلاح الگوی کشت به‌سوی محصولات با ارزش‌افزوده بالا و سازگار با قابلیت‌های اقلیمی
- جایگزینی فعالیت‌های کشاورزی مدرن در محیط‌های کنترل‌شده با فعالیت‌های کشاورزی سنتی، پرورش آبزیان و کشت گیاهان دارویی در راستای ارتقا بهره‌وری مصارف آبی موجود (اجتناب از شکل‌دهی به بهره‌برداری‌های جدید آبی)

بخش صنعت

- ساماندهی صنایع آلاینده در نواحی دارای قابلیت بارگذاری و اکو پارک‌های صنعتی (پهنه ویژه)
- شناسایی و تکمیل زنجیرهٔ فعالیت‌های صنعتی و معدنی در سطح ملی و فراملی
- ایجاد خوشه‌های صنعتی و معدنی با تکنولوژی بالا در شهرک‌ها و نواحی صنعتی دارای ظرفیت خالی.
- پالایش صنعتی و تمرکززدایی از پهنه مرکزی و انتقال صنایع آلاینده به مناطق دارای محدودیت کمتر
- شناسایی و سرمایه‌گذاری در صنایع مزیت‌دار استان (چرم، ماشین‌آلات و ...)
- تقویت خوشه‌های فعالیتی- کارگاهی در حوزهٔ صنایع سبک و متوسط در سطح ناحیه‌ای و روستایی با هدف بسترسازی توسعه درون‌زا و ارتقای سرمایهٔ اجتماعی نواحی روستایی
- حمایت از رشد و گسترش صنایع‌دستی و مشاغل خانگی با توجه به ظرفیت‌های منطقه‌ای
- ایجاد تکنوپولیس‌هایی مجهز در راستای تلفیق علم و صنعت با بهره‌مندی از زیرساخت‌های موجود
- ایجاد پیمان‌های منطقه‌ای برای جذب سرمایه گذاری، کسب تجارب، اطلاعات و بهره‌مندی از آخرین تکنولوژی‌های روز در عرصهٔ صنعت و معدن
- حضور پررنگ و قدرتمند در عرصهٔ بین‌الملل در زمینهٔ فرآورده‌های معدنی با شهرت جهانی با شناسایی بازار هدف و رقبای خارجی
- ایجاد حمایت‌های مالی و زیرساختی و نهادی مناسب برای بهره‌مندی واحدهای صنعتی و معدنی از آخرین فناوری‌های مورد نیاز برای کاربست فعالیت‌های مزیت‌دار
- کاربست تکنولوژی‌های به روز در فعالیت‌های صنعتی و معدنی با رویکرد صادراتی به تولید

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

و رئیس شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

شماره نامه: ۷۱۵۰۳۱

تاریخ نامه: ۱۳۹۹/۱۲/۲۷

پیوست: ندارد

استاندار محترم استان آذربایجان شرقی

استاندار محترم استان آذربایجان غربی

استاندار محترم استان کردستان

استاندار محترم استان اردبیل

استاندار محترم استان کرمانشاه

استاندار محترم استان همدان

استاندار محترم استان لرستان

استاندار محترم استان ایلام

استاندار محترم استان خوزستان

استاندار محترم استان اصفهان

استاندار محترم استان چهارمحال و بختیاری

استاندار محترم استان قزوین

استاندار محترم استان مرکزی

استاندار محترم استان زنجان

استاندار محترم استان البرز

استاندار محترم استان قم

استاندار محترم استان تهران

استاندار محترم استان بوشهر

استاندار محترم استان کهگیلویه و بویراحمد

استاندار محترم استان فارس

استاندار محترم استان یزد

استاندار محترم استان کرمان

استاندار محترم استان سیستان و بلوچستان

استاندار محترم استان هرمزگان

استاندار محترم استان خراسان رضوی

استاندار محترم استان خراسان شمالی

استاندار محترم استان خراسان جنوبی

تهران-میدان بهارستان-خیابان دانشسرا مرکز تلفن: ۴-۳۳۲۷۱ دور نگار مرکزی: ۳۳۱۱۶۱۴۶ ش ش: ۴۸۲۰۴۳۸

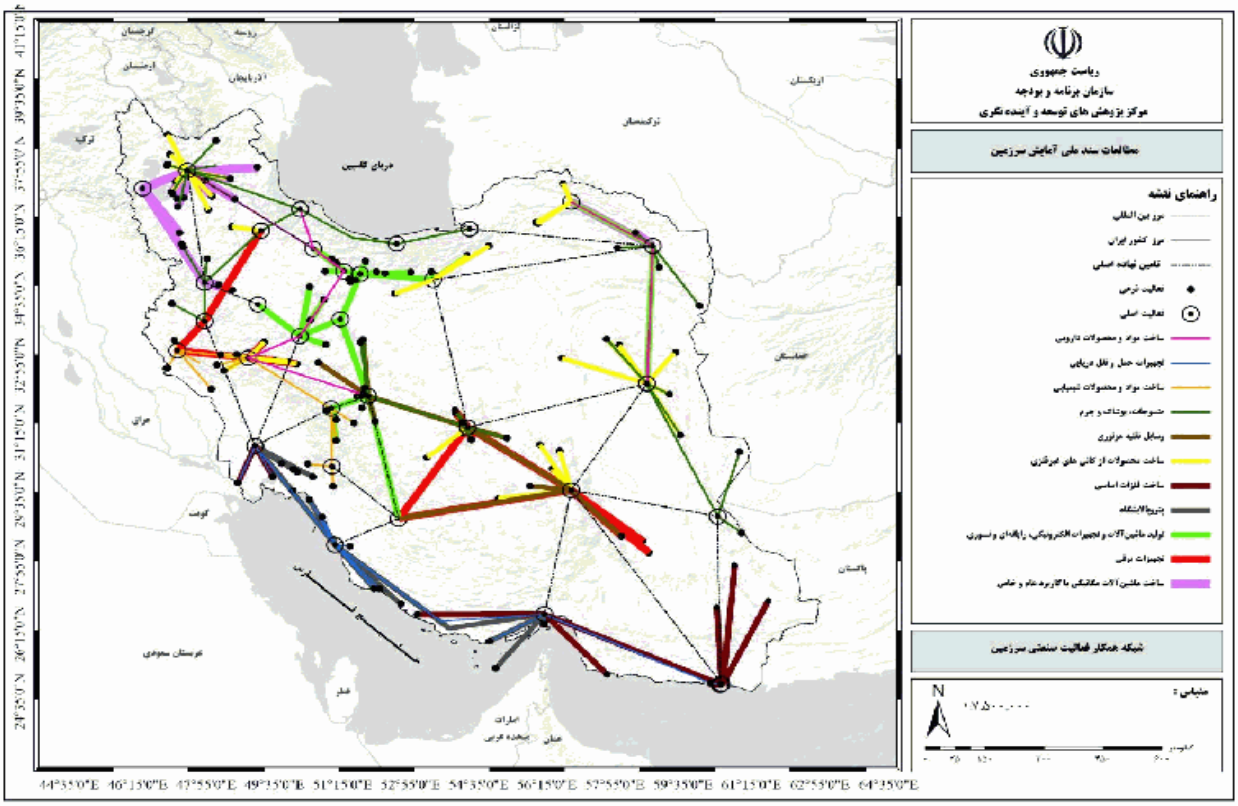

نقشه ۹- شبکه همکار فعالیت های صنعتی در پهنه سرزمین

۱۲- بازآرایی فضایی قلمروهای تولید محصولات کشاورزی

۱۴۵. تولید محصولات کشاورزی راهبردی در پهنه‌های مستعد توسعه با تاکید بر استفاده از فناوری های نوآورانه

- ✓ استان‌های فارس، کردستان، اردبیل، کرمانشاه، خوزستان، خراسان رضوی، کردستان، لرستان، همدان، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی گلستان، زنجان با اولویت گندم و جو
- ✓ استان‌های آذربایجان غربی، خوزستان، خراسان شمالی، قزوین، لرستان، اردبیل، قزوین، کرمانشاه، گلستان، آذربایجان شرقی با اولویت دانه‌های روغنی
- ✓ استان‌های مازندران و گیلان با اولویت برنج
- ✓ استان‌های اصفهان، ایلام، کرمانشاه، خوزستان، خراسان رضوی، قزوین با اولویت ذرت دانه‌ای و علوفه‌ای

۱۴۶. تجاری‌سازی و برندسازی محصولات کشاورزی ویژه (صادراتی و ارزش افزوده بالا) با تأکید بر:

- ✓ تولید خرما به‌ویژه در استان‌های کرمان، سیستان و بلوچستان، هرمزگان، بوشهر، فارس و خوزستان
- ✓ تولید پسته به‌ویژه در استان‌های کرمان، سمنان
- ✓ تولید زیتون به‌ویژه در استان‌های زنجان، گیلان و قزوین

- به‌کارگیری شیوه‌های منطبق با رعایت موازین محیط‌زیستی در استخراج مواد معدنی
- کاهش سهم خام‌فروشی در فرآورده‌های معدنی

نظام سکونتگاهی

- بارگذاری فعالیت‌های متناسب با توان اکولوژیک (اولویت‌بندی بهره‌برداری از پهنه‌ها)، ظرفیت برد محیطی وتوان سرزمینی .
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی با توسعه پایدار و ایجاد اشتغال.
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی، اجتماعی مناطق مرزی با مناطق داخلی استان
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی
- تعریف شبکه‌های افقی، مکمل، همکار و همیار بین‌شهری در استان
- تقویت شهرهای بزرگ و میانی استان در راستای قطبیت زدایی از کلانشهر تبریز
- ارتقاء سطح عملکردی شهرهای مراغه، مرند، میانه، بناب و اهر و ارتقای نقش سایر مراکز شهرستانی نسبت به سطح پیشین خود.
- تقویت شهرهای کوچک و میانی استان به‌عنوان مراکز پشتیبان سکونتگاه‌های روستایی پیرامون.
- تقویت نقش شهر سهند و تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها و عملکردهای این شهر.
- توسعه شهری و روستایی مبتنی بر اصول مشارکت، پایداری زیست‌محیطی و ساماندهی سکونتگاه‌های ناکارآمد شهری.
- پالایش عملکردی فعالیت‌ها در چارچوب اسناد توسعه شهری و طرح‌های ناحیه‌ای جهت انتقال عملکردهای مزاحم و آلاینده از تبریز و سایر شهرهای بزرگ استان به خارج از محدوده.
- جانمایی عملکردهای فراشهری و منطقه‌ای در اراضی جنوبی شهر تبریز واقع در حریم یا اراضی بازیافت شده از پالایش عملکردی صنایع آلاینده غرب شهر تبریز.
- تعریف شبکه‌های هم پیوند فعالیتی سکونتگاه‌های شهری و روستایی مبتنی بر خلق مزیت، ارتقای بهره‌وری، ایجاد فعالیت‌های جدید و کالبدی.
- برون‌سپاری نقش‌های استانی و منطقه‌ای تبریز به شهرهای مراغه، مرند، میانه، بناب، سهند و اهر
- تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها و کارکردهای شهری به‌ویژه پیش‌بینی ظرفیت‌ها و عملکردهای گردشگری در اسناد توسعه شهری
- توسعه و ارتقا زیرساخت‌های خدمات شهری در حوزه سلامت و آموزش عالی متناسب با سطح‌بندی جمعیتی

بخش بازرگانی

- گسترش فعالیت‌های بازرگانی و بازاریابی در حمل‌ونقل و ترانزیت در راستای ایفای نقش ملی و فراملی استان
- حمایت از افزایش تعاملات دفاتر استانی اتاق‌های بازرگانی، شکل‌دهی و حمایت از اتحادیه‌های صادراتی و اهتمام به ایجاد دیپلماسی تجاری
- تدوین برنامهٔ جامع اصلاح نظام تعرفه‌های گمرکی در مقیاس استانی با کشورهای حوزهٔ قفقاز و ترکیه
- ارتقای انطباق‌پذیری سیاست‌های بازرگانی خارجی مبتنی بر دستورالعمل‌های سازمان تجارت جهانی

بخش گردشگری

- گسترش و بهبود زیرساخت خدمات عمومی گردشگری طبیعی (آب، برق، گاز، دسترسی به شبکه اینترنت) و توسعه تسهیلات رفاهی در نیمه شرقی استان
- ایجاد مجموعه‌های تلفیقی گردشگری مانند مجموعه‌های فرهنگی، تاریخی و ... در محورهای گردشگری
- برنامه‌ریزی هدفمند برای گردشگران داخلی و خارجی از لحظهٔ ورود تا خروج از استان با همکاری آژانس‌های بین‌المللی و ...
- جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی درزمینهٔ تأمین زیرساخت‌های گردشگری با ارائهٔ مشوق‌های مناسب
- بسترسازی ارائه خدمات الکترونیکی گردشگری
- برندسازی و نقش‌آفرینی در بازارهای جهانی گردشگری تاریخی- فرهنگی، طبیعی و سلامت
- تنوع‌بخشی در دسترسی به خدمات و زیرساخت‌های گردشگری با سطوح مختلف
- تقویت نقش عملکردی شهرهای دارای ظرفیت گردشگری استان از جمله مراغه، جلفا و ...
- توسعه زیرساخت‌های گردشگری سلامت در شهر تبریز
- توسعه و ارتقا نقش گردشگری سلامت در شهرستان جلفا به عنوان شبکه همیار تبریز
- بسترسازی شکل‌گیری خدمات پزشکی الکترونیکی (E-Health) در راستای نقش‌آفرینی گردشگری سلامت به‌ویژه در شهرستان جلفا
- اتخاذ تمهیدات لازم برای جلوگیری از تخریب پهنه‌های گردشگری طبیعی استان
- بستر سازی توسعه گردشگری متمرکز در پهنه‌های دارای تناسب گردشگری گسترده طبیعی مانند حاشیه سدهای بزرگ و پهنه‌های جنگلی و رود دره‌ها (با رعایت ضوابط و مقررات حریم و منع قانونی احداث مناطق گردشگری در سدهای با مصرف شرب)
- ایجاد مزیت‌های جدید گردشگری (مجتمع‌های گردشگری آب‌درمانی، کمپ‌های ورزش قهرمانی و ملی)

- افزایش فرهنگ پذیرش توریست و ارتقای آگاهی مردم از مزایای تقویت ارتباطات بین‌المللی در شهرستان‌های گردشگر پذیر

بخش حمل‌ونقل

- تقویت زیرساخت‌های فناوری، توسعه حمل‌ونقل و لجستیک هوشمند (چندوجهی، ترکیبی، کانتینری، ترانزیت) در راستای ایفای نقش فراملی استان
- اتخاذ اقدامات لازم برای ایفای نقش فراملی استان در زمینهٔ لجستیک از قبیل مکان‌یابی و استقرار هاب لجستیک ملی و منطقه‌ای
- ظرفیت‌سازی و تکمیل زیرساخت‌های حمل‌ونقل و شبکه ارتباطی شریانی در مناطق شمالی و شمال شرقی.
- تقویت شبکه راه‌های فرعی درجه ۱ و ۲ (تبدیل شوسه به آسفالت) در مناطق شرقی، شمال شرقی و جنوب شرقی استان.
- بهسازی و توسعه شبکه‌های زیربنایی، تقویت راه‌های ارتباطی متناسب با استقرار فعالیت و جمعیت، از طریق شبکه‌های ارتباطی سریع و انبوه بر.
- توجه به اصول توسعه حمل‌ونقل محور (TOD) در کلیه اسناد توسعه شهری و ناحیه‌ای.
- توسعه شبکه حمل و نقل هوایی (تبدیل فرودگاه تبریز به هاب پروازی بین‌المللی، احداث فرودگاه ارس و مکان‌یابی حداقل دو فرودگاه کوچک‌مقیاس در شرق کلیبر و جنوب میانه)
- تجهیز و تقویت تأسیسات و امکانات پایانه‌ها و ایستگاه‌های راه‌آهن مرزی افزایش ظرفیت عملی آنها
- ارتقای نقش و عملکرد مناطق مرزی (جلفا و نوردوز) در راستای تقویت جایگاه ترانزیت استان
- تنوع‌بخشی به سیستم حمل‌ونقل و تأمین دسترسی ایمن و راحت همه مناطق به شبکه حمل‌ونقل ریلی.
- توسعهٔ زیرساخت‌های حمل‌ونقل (ریلی و شریان‌های اصلی) در راستای کریدورهای ترانزیتی
- استفاده از تکنولوژی‌های نوین در توسعهٔ سیستم ریلی سریع‌السیر
- تقویت و افزایش ظرفیت شبکهٔ ارتباطی شریانی در راستای بهبود کریدور بین‌المللی مرکز به کشورهای همسایه
- روان‌بخشی ترافیکی پیرامون مجموعه شهری تبریز با ایجاد کنارگذر جایگزین با عملکرد ملی و بین‌المللی
- ایجاد بازار گاه الکترونیکی حمل‌ونقل بار و کالا
- شفاف‌سازی و تسهیل روند حقوقی و ترغیب مشارکت بخش خصوصی در توسعهٔ زیرساخت‌های حمل‌ونقل

طبیعی و محیط‌زیست

- استقرار صنایع نوین غیر آب‌بر یا زیرساخت‌های تولید انرژی‌های نو در کرانه شرقی دریاچه ارومیه
- شناسایی محدوده‌های پرمخاطره در استان و تهیه ریز پهنه‌بندی زلزله برای شهرهای بیش از صد هزار نفر
- بارگذاری کنترل‌شده فعالیت‌های سرمایه‌بر با تکنولوژی بالا و الزامات پدافند غیرعامل در نوار مرزی.
- استقرار صنایع بازیافت و صنایع با رده زیست‌محیطی بالاتر از ۳ در اراضی بدلند (هزار دره).
- بهره‌گیری از عوارض توپوگرافی به منظور استتار و کاهش آسیب‌پذیری صنایع و فعالیت‌های های‌تک در مکان‌یابی و پهنه‌بندی قلمروهای مزیت‌دار توسعه.
- تقویت پوشش گیاهی و جنگل‌کاری در حاشیه دریاچه ارومیه و محور ارتباطی تبریز به بناب و ملکان (عرض ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ متر)
- ایجاد جنگل‌های دست کاشت در پیرامون سدهای ذخیره‌ای به منظور حفاظت از فرسایش و تقویت نقش تفرج‌های گسترده و نیمه‌متمرکز در پیرامون سدها با رعایت سقف آب قابل‌برنامه‌ریزی کشاورزی
- اجرای طرح های جنگل کاری در امتداد رود دره های پیرامون سهند با اولویت دره های بزرگ نزدیک سکونتگاه‌های شهری و دشت‌های سیلابی (اراضی سیل گیر حاشیه رودخانه).
- تهیه تقویم بهره‌برداری از مراتع متناسب با ظرفیت و توان چراگاه‌ها و اجرای برنامه‌های قرق مراتع.
- شناسایی گونه‌های خوش‌خوراک و مقاوم به محیط به‌منظور تکثیر و تقویت گونه‌های مناسب و از میان بردن گونه‌های مزاحم.

بخش زیربنایی

- بهره‌برداری از توان‌های اقلیمی منطقه (انرژی‌های نو مانند انرژی خورشیدی و انرژی بادی).
- تمرکززدایی و کاهش روند قطبی شدن فعالیت‌ها در دشت تبریز (سیاست‌های تشویقی در سایر مراکز رشد).
- تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها و ایجاد کانون‌های فعالیت و سرمایه‌گذاری در نواحی کمتر توسعه‌یافته.

بخش اجتماعی

- ارتقای کیفیت و گستره خدمات آموزشی و بهداشتی در سطح استان
- تقویت زیرساخت‌های بهداشتی، درمانی، آموزشی و ورزشی با تمرکز بر پهنه شرقی و شمال شرقی استان
- ارتقای شاخص‌های توسعه انسانی استان نسبت به میانگین کشوری
- توانمندسازی و افزایش نقش نیروی انسانی متخصص در فعالیت‌های اقتصادی استان
- بسط فرصت‌های برابر برای دستیابی به شغل و فعالیت در استان (ارتقا رفاه اجتماعی در کلیه نواحی استان)
- کاهش شکاف جنسیتی و رفع محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی و اداری برای حضور زنان در بازار کار

بخش اقتصادی

- تنوع‌بخشی به روش‌های اجرایی و تأمین مالی طرح‌های اقتصادی
- توانمندسازی و ارائهٔ آموزش‌های کارآفرینی و اقتصادی به روستاییان برای نحوهٔ عرضهٔ مناسب
- حمایت از زنجیره‌سازی فعالیت‌های اقتصادی در راستای ارائهٔ بستر مناسب کسب‌وکار و امکان دسترسی متقاضیان به حق انتخاب‌های متعدد در حوزهٔ سرمایه‌گذاری و گردش سرمایه
- بهبود و ارتقای عملکرد پنجرهٔ سرمایه‌گذاری استان و گسترش پوشش جغرافیایی- عملکردی آن با اهتمام به شفاف‌سازی و تسریع در اجرای رویه‌ها
- تهیه و تعریف بسته‌های سرمایه‌گذاری در نواحی کمتر توسعه‌یافته
- تدوین ضوابط و دستورالعمل لازم برای حمایت از ایده‌های تجاری – فعالیتی در بخش‌های مختلف (تشکیل پایگاه اطلاعاتی)
- تدوین برنامهٔ جامع ارتقای رقابت‌پذیری و بهبود فضای کسب‌وکار استان با اولویت سهولت بخشی به فرایندهای مرتبط با پذیرش، تصویب، تأمین مالی و اجرای طرح‌های اقتصادی
- تسهیلگری و هدایت‌گری سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی از طریق ایجاد مشوق‌ها و بسته‌های مالی در گردشگری طبیعی، روستایی و سلامت
- تدوین ضوابط لازم در راستای اهتمام به سیاست تشویقی مبتنی بر ایجاد «دستورالعمل رفتار عادلانه» بین سرمایه‌گذار داخلی و خارجی
- ارائهٔ تسهیلات بانکی در مناطق کمتر توسعه‌یافتهٔ استان با تنفس دو برابری نسبت به تسهیلات موضوعه در نواحی برخوردار (توسعه‌یافته) استان

نهادی و قانونی

- تدوین برنامهٔ جامع شناسایی، معرفی و سازمان‌دهی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان در سطوح مختلف نواحی برای طرح در سطح بین‌المللی
- معافیت مالیاتی درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق توسعه‌یافته (برخوردار) استان به مدت ۴ سال
- معافیت بخشی مالیاتی سرمایه‌گذاری مجدد در راستای توسعه، بازسازی و تکمیل واحدهای فعالیتی به مدت ۶ سال در تمامی نواحی استان
- معافیت مالیاتی درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در نواحی کمتر توسعه‌یافتهٔ استان به مدت ۱۲ سال

– افزایش اختیارات نواحی و شهرستان‌ها در راستای ایجاد ابتکارات محلی و به‌کارگیری تمهیدات محلی- بخشی در حوزهٔ سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار و سهولت بخشی به فرایندهای مالی- اجرایی

– شفاف سازی ضمانت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در زمینهٔ تضمین پوشش زیان ناشی از ممنوعیت یا توقف اجرای موافقت‌نامه‌ها متناسب با موافقت‌نامه‌های بین‌المللی

– حمایت و سازمان‌دهی نهادی مشارکت‌های سنتی – تولیدی در نواحی با دسترسی کمتر به شبکهٔ ارتباطی به‌ویژه در پهنه‌های جنوب و شمال شرق

علم و فناوری

– گسترش تجارت الکترونیک، تسهیل فضای کسب‌وکار دیجیتال و توسعه حمل‌ونقل و لجستیک هوشمند (پیاده‌سازی کامل دولت الکترونیک)

– هدفمند کردن تولیدات علمی به‌تناسب نیاز فعالیت‌های اقتصادی (پژوهش محور کردن دانشگاه‌ها)

– حمایت از فعالیت‌های مبتنی بر فناوری‌های نوین (استارت آپ)

– شناسایی محور اصلی قطب علمی استان و تدوین برنامه‌های علمی و آموزشی در راستای بهبود کیفیت تولیدات علمی به صورت هدفمند

– بسترسازی در راستای شکل‌گیری اقدامات علمی پیشرفته، نظیر دالان‌های فناوری، نمایشگاه فن‌آوری بالا Hi-Tech، پردیس‌های تخصصی، پارک‌های علم و فناوری و ...

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– کریدورهای بین‌المللی (میانه_ تبریز_ جلفا)، (تبریز_مرند_ بازرگان)، (تبریز _ میاندوآب) و (تبریز _ باکو) به عنوان ستون فقرات شبکه ارتباطی استان

– کریدور شرقی- غربی (میانه - قره‌آغاج – میاندوآب)

– کریدور اکو پارک صنعتی (بستان‌آباد – مرند)

– آزادراه تبریز - ورزقان - نوردوز و بزرگراه جلفا – نوردوز – اصلاندوز (محور مرزی)

– محور اصلی اهر - مشکین‌شهر، بزرگراه بستان‌آباد - میانه و تبریز- سراب

– توان اقلیمی شرق دریاچه ارومیه، سراب و سهند (انرژی‌های خورشیدی و بادی)

– حمل و نقل هوایی (هاب پروازی بین المللی و توسعه فرودگاه‌های محلی کلیبر، میانه و منطقه آزاد جلفا)

– پایانه‌های بار و مسافر در بستان‌آباد، بناب، ملکان، میانه، قره‌آغاج، کلیبر، اهر، هشترود، سراب

– مراکز لجستیک (بستان‌آباد، مرند، مراغه، اهر، سراب، میانه، جلفا، نوردوز، هوراند و ...)

– گمرک بستان‌آباد و نوردوز

– راه‌آهن مرزی جلفا – اصلاندوز، جلفا- چشمه ثریا (مرز ترکیه)، بستان‌آباد – سراب و میانه – اردبیل

– انتقال آب ارس به مرند، تبریز و شبستر

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– توسعه کشاورزی در محیط‌های کنترل شده با تأکید بر محصولات صادرات محور در حوضه ارس شامل شهرستان‌های جلفا و خداآفرین

– بهره‌برداری دو بار یا بیشتر (شیوه چند کشتی) در دشت‌های حاشیه ارس و در تناسب با اقلیم گرمسیری و دیگر مساعدت‌های اقلیمی و جغرافیایی

– ارتقاء ضریب مکانیزاسیون کشاورزی در دشت‌های حاشیه جلگه ارومیه با تأکید بر افزایش راندمان آبیاری و کشت محصولات کم آب بر شامل دشت شبستر تا صوفیان و دشت تبریز-آذرشهر و دشت بناب-ملکان

– باغداری فشرده و صادرات محور در حوضه صوفی چای و مردوق چای شامل شهرستان‌های ملکان، بناب، مراغه با تأکید بر حجم آب تخصیص‌یافته در بخش کشاورزی و مقدار آب قابل‌برنامه‌ریزی

– کشت محصولات صنعتی در دشت‌های گلفرج و دشت مرند

– دیم‌کاری و توسعه کشت غلات در دامنه‌های جنوبی و جنوب شرقی سهند شامل شهرستان‌های هشترود، میانه و چاراویماق

– بهره‌برداری به روش ارگانیک از باغات واقع در رود دره‌های منشعب از سهند مانند لیقوان رود، زینجناب رود، عنصر رود، گنبرچای (آذرشهر)

– تغییر الگوی کشت در شهرستان‌های جلفا، مرند، اهر، شبستر، تبریز، بستان‌آباد، میانه و چاراویماق، آذرشهر، ملکان و بناب به کشت هیدروپونیک

– گسترش الگوی کشت گلخانه‌ای در شهرستان‌های جلفا، مرند، شبستر، هریس، اسکو، تبریز، بستان‌آباد، سراب، عجب‌شیر، هشترود، مراغه بناب، ملکان و آذرشهر با اولویت جایگزینی کشت‌های سنتی موجود

– تغییر الگوی کشت در شهرستان‌های مرند، تبریز، سراب، میانه، عجب شیر، بستان‌آباد، هریس، مراغه، ملکان، بناب، شبستر، آذرشهر و اسکو به تولید محصولات کم آب‌بر

– تغییر کشت محصولات باغی دانه‌دار به دانه‌ریز در شهرستان سراب و میانه

– تجمیع اراضی کوچک زراعی و ایجاد مجتمع‌های کشت و صنعت در شهرستان‌های مرند، تبریز و مراغه

– ایجاد مزارع چند نقشی در شهرستان‌های چاراویماق و هشترود

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– استقرار صنایع پاک با فناوری بالا و کم آب‌بر در نیمهٔ غربی استان
– تثبیت فعالیت‌ها و ارتقاء سطح کارکردی محورهای موجود در صنایع غذایی و دارویی، صنایع شیمیایی، صنایع سنگین و چرم و کانی غیرفلزی
– ایجاد اکو پارک صنعتی (پهنه ویژه) در شمال پهنه مرکزی و شرق پهنه شبستر
– استقرار صنایع غذایی و آشامیدنی در شهرستان‌های سراب، چاراویماق، مراغه، بناب، آذرشهر، اسکو، مرند
– استقرار صنایع سلولزی در شهرستان مراغه، اهر و میانه
– استقرار صنایع فلزی به‌واسطهٔ وجود معادن متعدد با تأکید بر شهرستان‌های نیمه شرقی استان
– استقرار صنایع دارویی با تأکید بر مناطق شرقی در شهرستان‌های سراب، اهر، کلیبر و هریس و مراغه
– صنایع برق و الکترونیک در مرکز استان و شهرستان جلفا
– صنایع بازیافت در شهرستان‌های چاراویماق و هریس

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

– سطح یک عملکردی در شهرستان تبریز و سطح دو عملکردی در شهرستان‌های مراغه، بناب، مرند، میانه
– سطح بین‌المللی شهرستان‌های تبریز، مراغه، کلیبر و اسکو در گردشگری متمرکز
– سطح یک عملکردی گردشگری سلامت در شهرستان تبریز و سطح دو شهرستان جلفا و مراغه
– سطح یک عملکردی گردشگری ورزشی در شهرستان‌های تبریز، مراغه، مرند، بستان‌آباد، آذرشهر، اسکو و میانه
– محور گردشگری کمربند سهند (تبریز– مراغه– هشترود– بستان‌آباد)
– محور گردشگری حاشیه ارس (جلفا – خدآفرین)، اهر – ورزقان– سیه‌رود و ارسباران (کلیبر–خدآفرین)
– منطقه آزاد ارس

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

در الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی سکونتگاهی موارد زیر مورد توجه قرار گرفته است:
– کاهش قطبیت شهر تبریز و حرکت به سمت ساختار غیرمتمرکز (شبکه‌ای، هم پیوند، مکمل و همکار)
– ایجاد شبکه‌های شهری (تبریز، اسکو، سهند، آذرشهر، گوگان، خسروشاه، ممقان، بستان‌آباد، باسمنج، صوفیان، خواجه) – (مراغه، بناب، عجب‌شیر، ملکان) – (شبستر، سیس، وایقان، شندآباد، خامنه، کوزه کنان، شرفخانه) – (مهربان، زرنق، کلوانق، بخشایش) –(خمارلو، جانانلو)

- ارتقاء شهر مراغه به جایگاه دوم عملکردی و ارتقاء جایگاه شهرهای اهر، مرند، سهند، میانه و بناب به جایگاه دوم عملکردی و سطح سه جمعیتی
- ارتقاء شهرهای سراب، آذرشهر، شبستر، عجب‌شیر، کلیبر، هادیشهر و هشترود به سطح سه عملکردی
- ارتقاء شهرهای سردرود، بستان‌آباد، ملکان، اسکو، هریس، صوفیان، خمارلو، قره‌آغاج، هوراند و ورزقان به سطح چهار عملکردی
- ارتقاء شهرهای یامچی، خسروشهر، گوگان، ایلخچی، شهر جدید ملکیان، مهربان، ممقان و خاروانا، لیلان، نظرکهریزی، ترکمانچای، شربیان، تیکمه‌داش، خواجه، تسوج، سیه‌رود و آبش‌احمد به سطح پنج عملکردی
- ارتقاء سطح جمعیتی و عملکردی ۳۰ شهر (ترکمانچای، کشکسرای، کوزه‌کنان، سیس، تسوج، شندآباد، لیلان، مبارک شهر، بخشایش، زرنق، آقکند، وایقان، شربیان، خمارلو، آبش‌احمد، تیمورلو، شرفخانه، خواجه، مهربان، بناب جدید، آچاچی، سیه‌رود، تیکمه‌داش، نظرکهریزی، دوزدوزان، خراجو، خامنه، ترک، زنوز، جوان‌قلعه) به سطح ششم
- ارتقاع سطح عملکردی ۱۶ روستا به شهر (گنبر، ینگی اسپران، سفیدان جدید، یالقوزآغاج، چپقلو، الانق، بایقوت، تازه قلعه، دیزج حسین‌بیگ، داریان، کردکندی، اروق، زاوشت، اخوندقشلاق، لکلر، لیقوان و قره چپق).

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان آذربایجان شرقی به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌های شهری (نواحی خاص و ویژه)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها

صنعت و معدن

- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب، حامل‌های انرژی و...)
- برنامه استقرار صنایع و فعالیت‌های معدنی فناورانه، تخصصی و مبتنی بر مزیت‌های منطقه‌ای
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها و امکانات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها و فضاهای مرتبط با صنایع
- برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (شناسایی قابلیت‌های معدنی جدید، جذب فناوری‌های نوین)

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد

- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش‌بنیان با مزیت سنجی منطقه‌ای
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فن‌آوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ساماندهی مراکز و مؤسسات آموزش عالی
- برنامه ماموریت گرایی (محوری) دانشگاه ها با مزیت استانی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش‌وپرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت

حمل‌ونقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل‌ونقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل‌ونقل
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)
- توسعه زیرساخت‌های بخش تجارت خارجی با رویکرد بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تأکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان (بدون افزایش سطح زیر کشت)
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی

- ✓ زعفران، زرشک و عناب به‌ویژه در استان‌های خراسان جنوبی و خراسان رضوی و خراسان‌شمالی
- ✓ محصولات گرمسیری (موز، انبه، پاپایا، ...) در استان‌های سیستان و بلوچستان و هرمزگان
- ✓ گیاهان دارویی و داروهای گیاهی کشور در مناطق مستعد

۱۴۷. تولید و توسعه اندام‌های تکثیری نظیر بذر، نهال و مواد ژنتیکی دامی، گیاهی و شیلاتی در زنجیره ارزش

۱۴۸. ساماندهی و توسعه زنجیره‌های ارزش و تأمین محصولات دام و طیور

- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش گوشت قرمز در مناطق مستعد با اولویت استانهای خراسان رضوی، فارس، آذربایجان شرقی، مازندران، آذربایجان غربی، اصفهان، لرستان، خوزستان، تهران، قزوین، یزد، همدان،گلستان، قم، سیستان و بلوچستان، خراسان شمالی، ایلام، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد و اردبیل
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش شیر در مناطق مستعد با اولویت استان های اصفهان، تهران، خراسان رضوی، فارس، قزوین، آذربایجان شرقی، مازندران، چهارمحال و بختیاری، اردبیل، مازندران، کهکیلویه و بویراحمد، کرمان و سیستان و بلوچستان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش طیور در مناطق مستعد با اولویت استان های مازندران، گلستان، گیلان، اصفهان، خراسان-رضوی، فارس، خوزستان، قم، آذربایجان شرقی، بوشهر، همدان، یزد، قزوین، اردبیل، ایلام، هرمزگان، سیستان و بلوچستان و کرمان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش تخم پرندگان در مناطق مستعد با اولویت استان های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، آذربایجان شرقی و البرز
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش عسل در مناطق مستعد با اولویت استان های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، فارس، اردبیل، گیلان، قم، کردستان، کرمانشاه و لرستان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش نوغانداری در مناطق مستعد با اولویت استان‌های گیلان، مازندران، گلستان، خراسان شمالی و اصفهان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش شتر در مناطق کویری با اولویت استان‌های اصفهان، سمنان، سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و اردبیل

۱۴۹. ساماندهی و توسعه زنجیره ارزش و تأمین شیلات با اولویت استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان، بوشهر، گیلان، مازندران، گلستان، کرمانشاه، خوزستان، کهگیلویه و بویر احمد، چهارمحال و بختیاری، کردستان و لرستان با رعایت ملاحظات زیست محیطی بویژه ظرفیت تحمل بار آلودگی رودخانه

۱۵۰. ایجاد زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی فراملی و گسترش کشت های فراسرزمینی با تأکید بر تولید محصولات غیر تراریخته و آب‌بر

- توسعه پرورش دام و طیور

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- مدیریت حوضه آبریز و دشت‌ها
- مهندسی رودخانه
- برنامه بهسازی و توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

محیط‌زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه تحقیق و توسعه در امور محیط‌زیست
- برنامه حفاظت و احیاء زیست‌بوم‌های خشکی
- برنامه حفاظت و احیاء زیست‌بوم‌های آبی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و فعالیت‌های اجتماعی- فرهنگی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدید پذیر
- برنامه ساماندهی و توسعه زیرساخت‌های منطقه‌ای انرژی

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین
- برنامه اصلاح، تقویت و تنظیم قوانین و مقررات نهادی دولت

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل)

– برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
– برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
– برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
– برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
– برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فن‌آوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

ماده ۵– تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦– کلیه فعالیت‌های تعریف‌شده در بخش‌های مختلف این سند باید به‌گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل‌برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورای عالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل‌برنامه‌ریزی بهنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق‌پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورای عالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم‌چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه‌وبودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یک سال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، به‌روزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

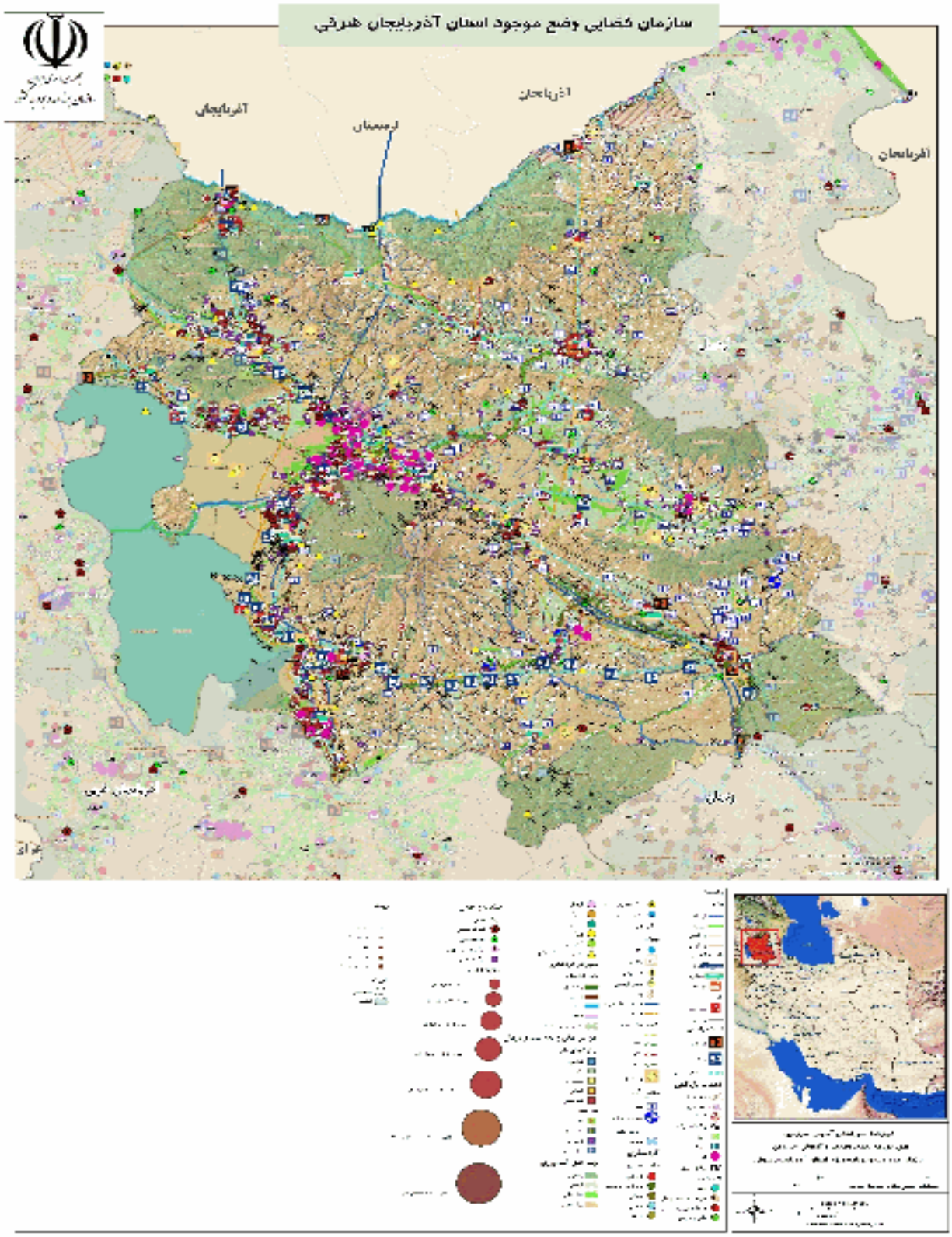
سازمان کتابی وضع موجود استان آذربایجان شرقی
آذربایجان
آذربایجان
آذربایجان

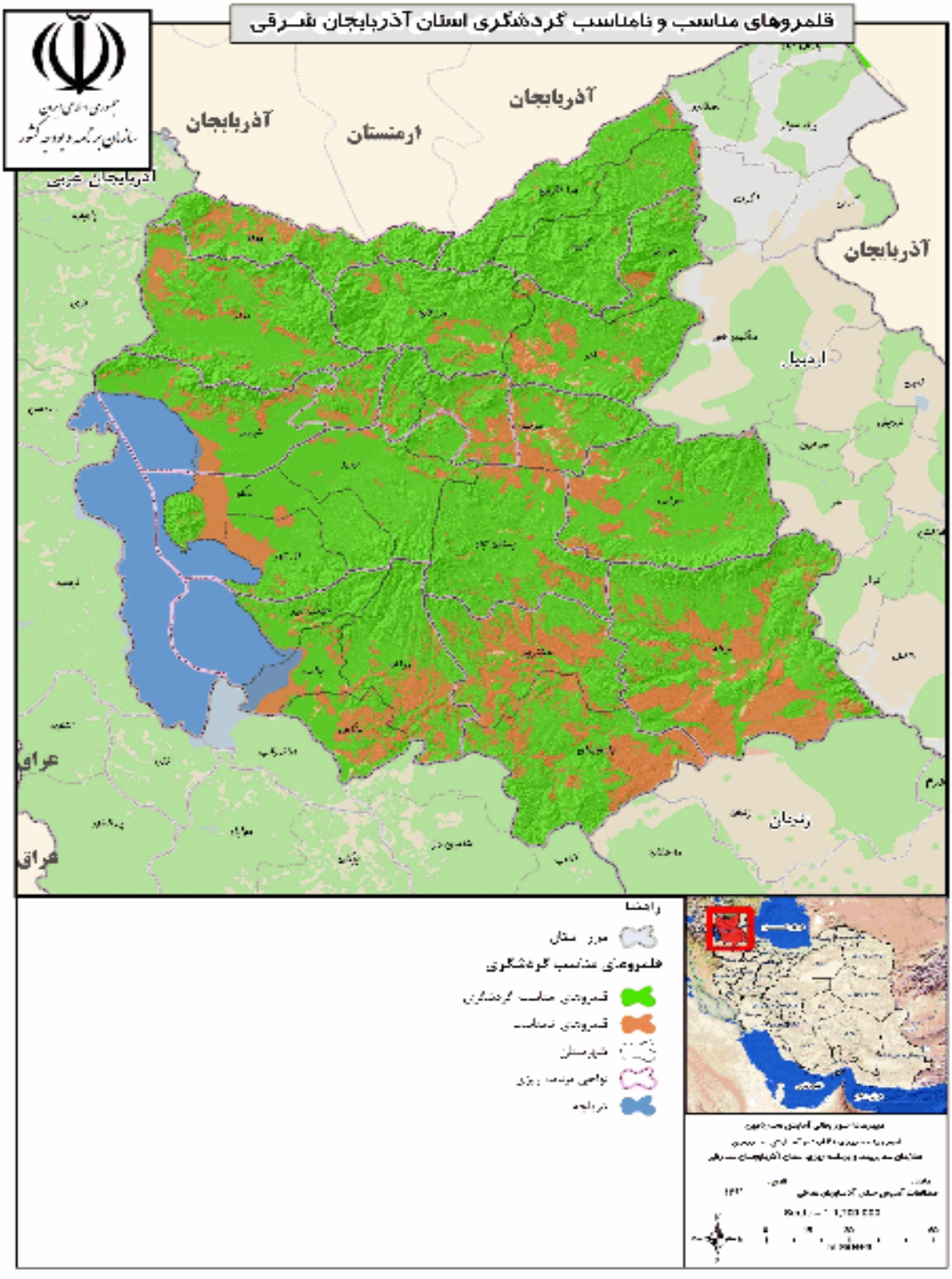
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
مرز استان
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
شهرستان
نواحی مرتفع برفی
دریاچه

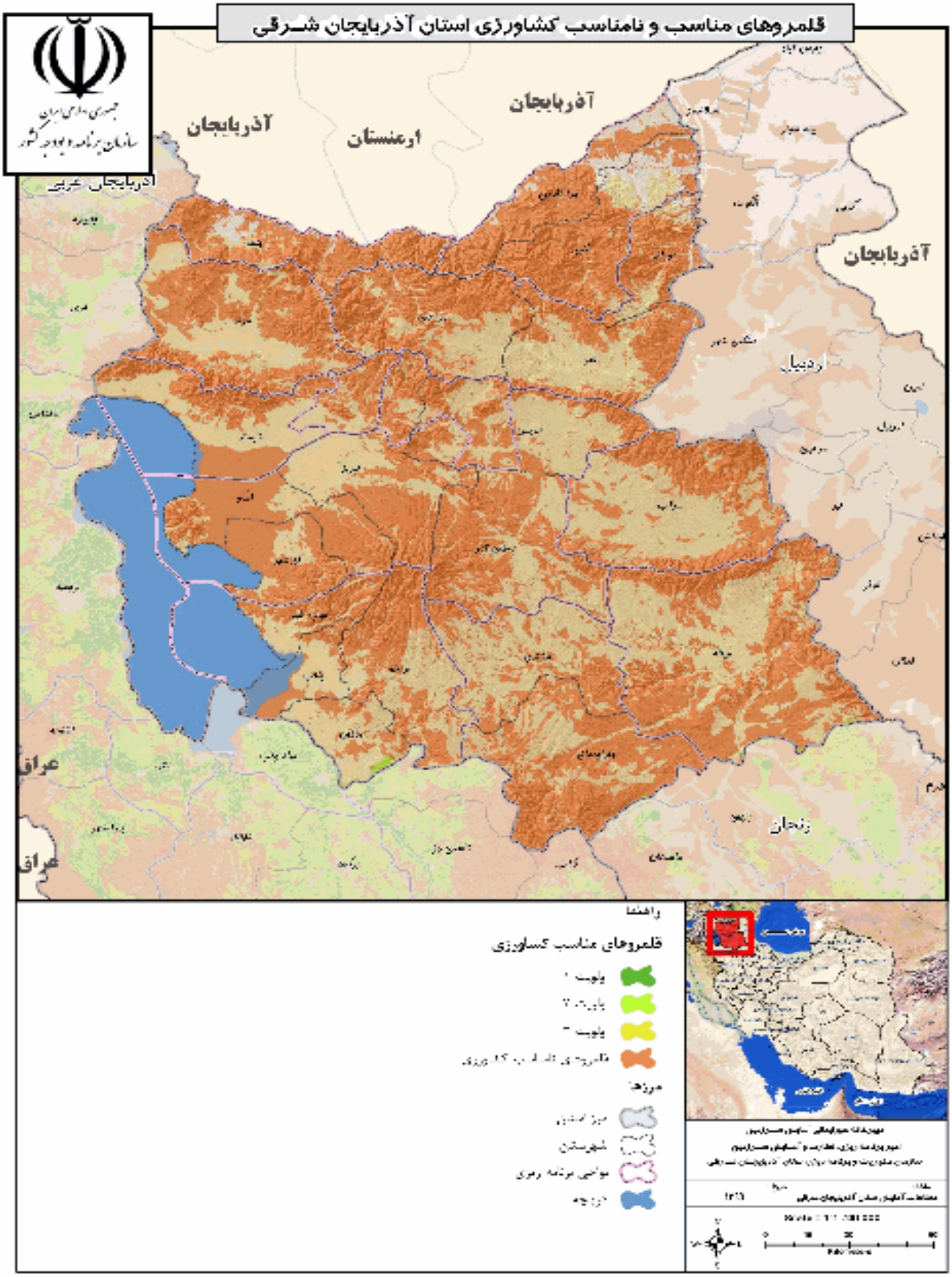
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
مرزها

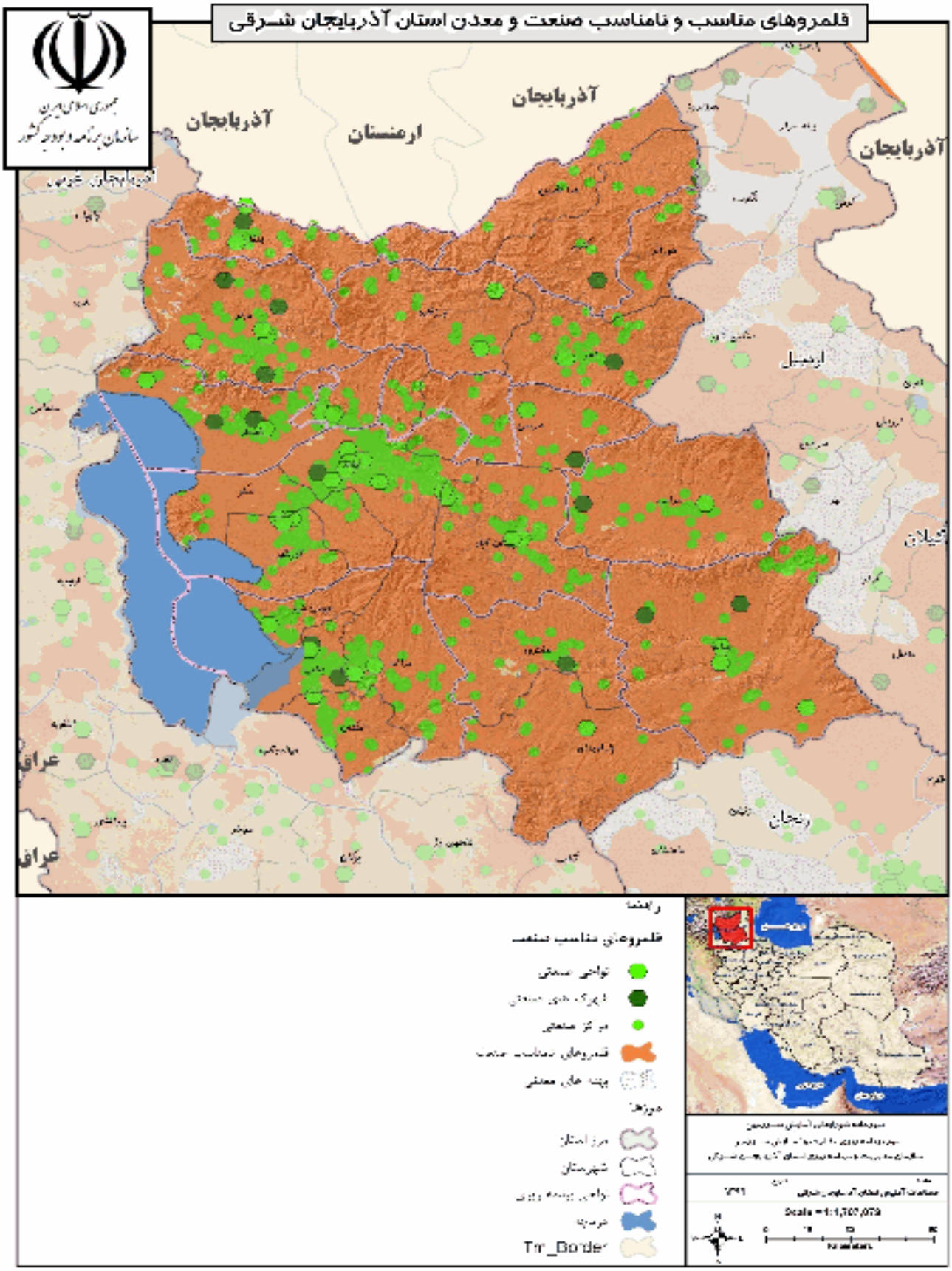
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان آذربایجان شرقی
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
اردبیل
زنجان
عراق
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
توانی صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
دریاچه ارومیه
خزر
Tir_Border
Scale =1:1,707,059

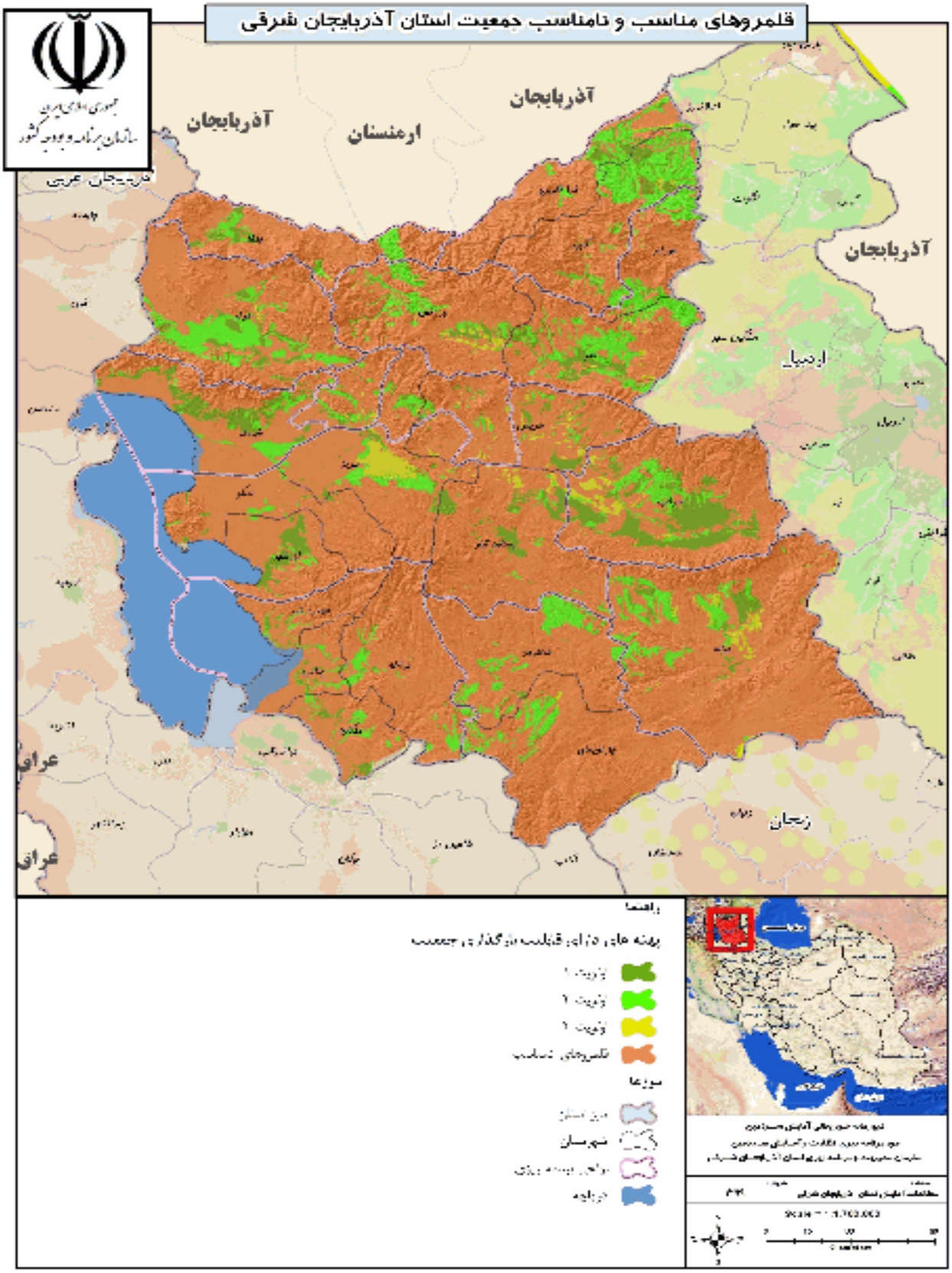
قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
اردبیل
زنجان
عراق
راهنما
پهنه های دارای قابلیت نگهداری جمعیت
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب
سایر
مرز استان
شهرستان
راه آهن و جاده اصلی
دریاچه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان آذربایجان شرقی

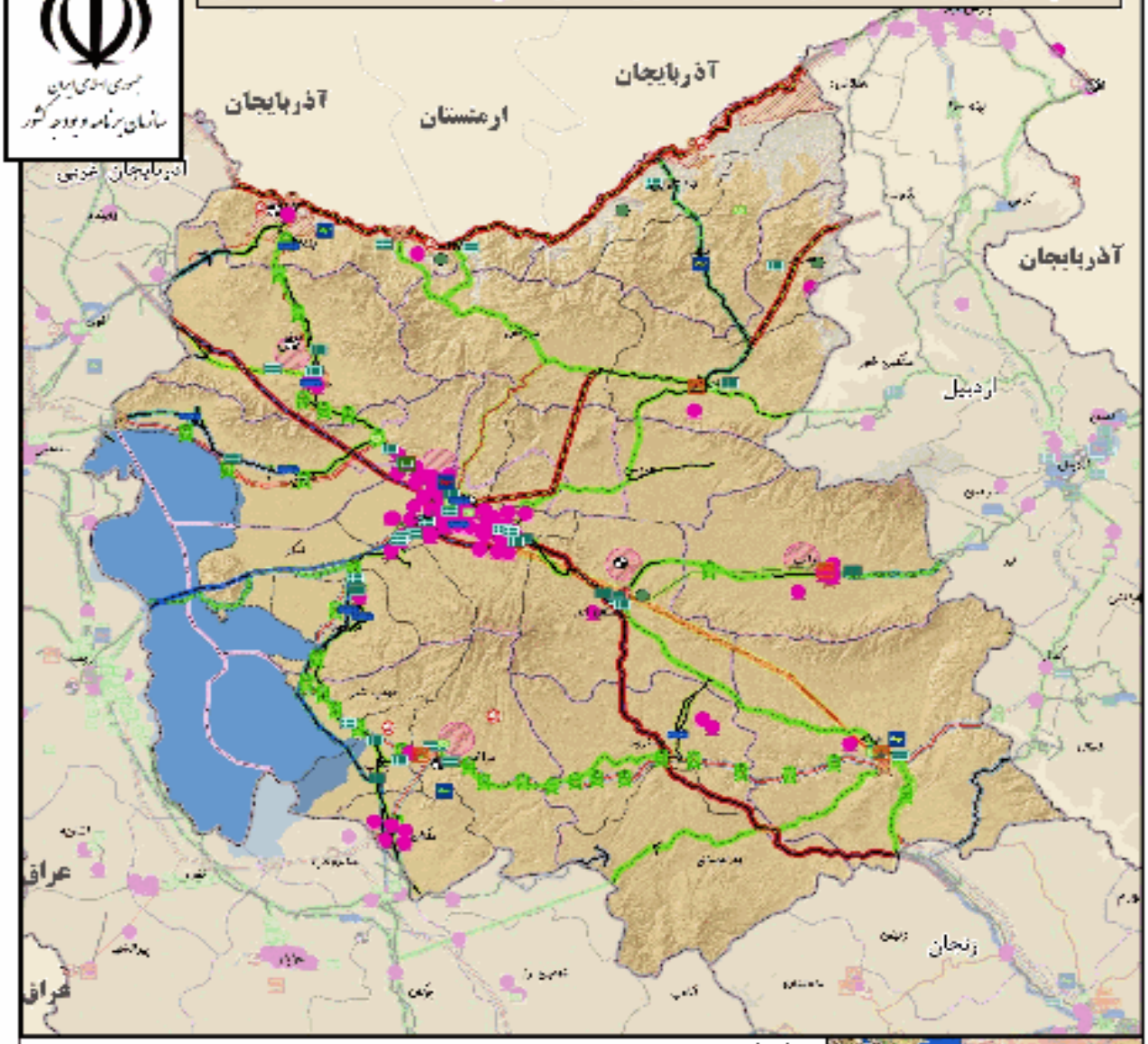

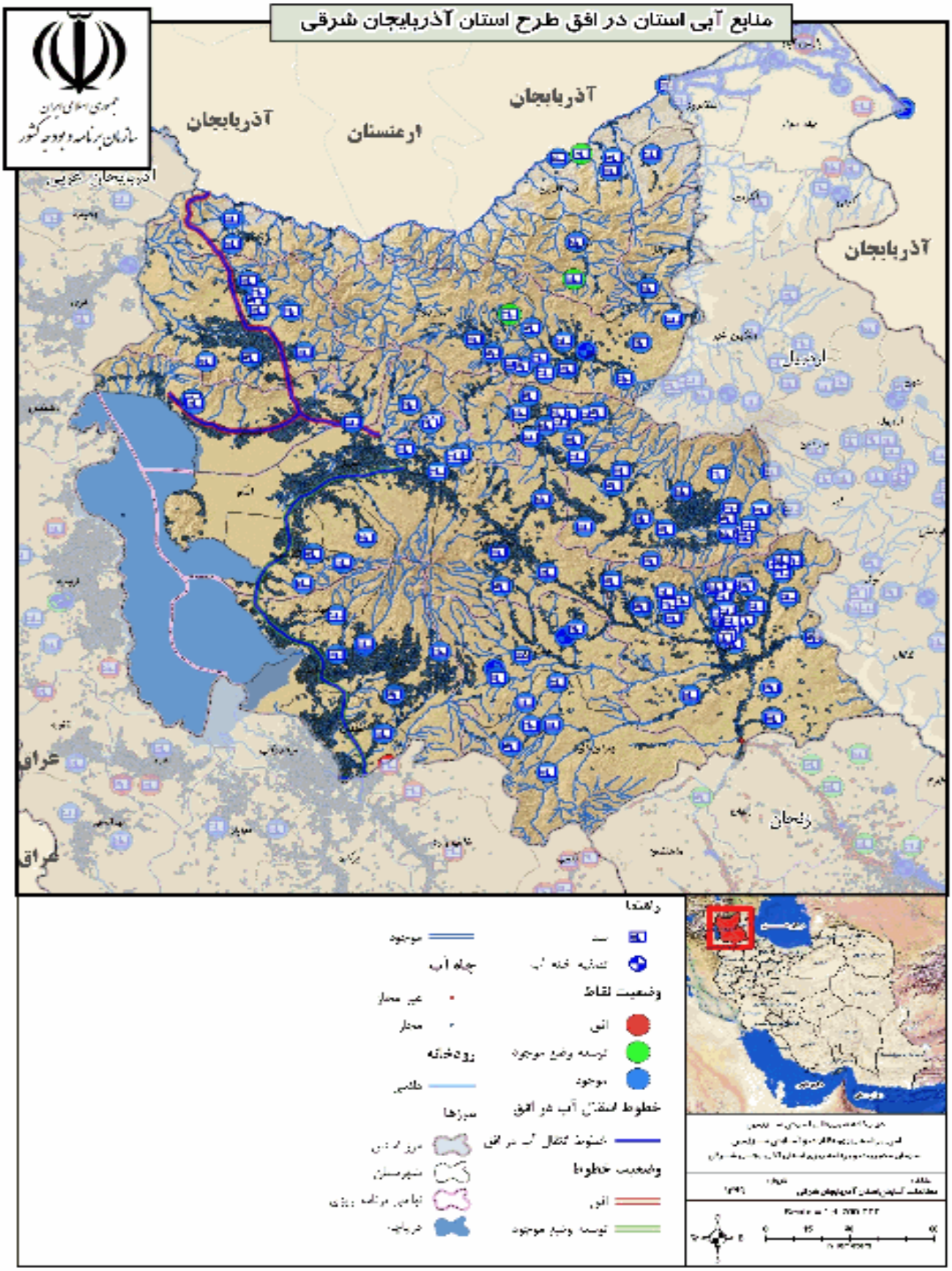
منابع آبی استان در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
راهنما
سد
تشانه خانه آب
وضعیت نقاط
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
ویژگی خطوط
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
طبیعی
مرزها
مرز کشور
شهرستان
تقاضای برنامه ریزی
دریاچه

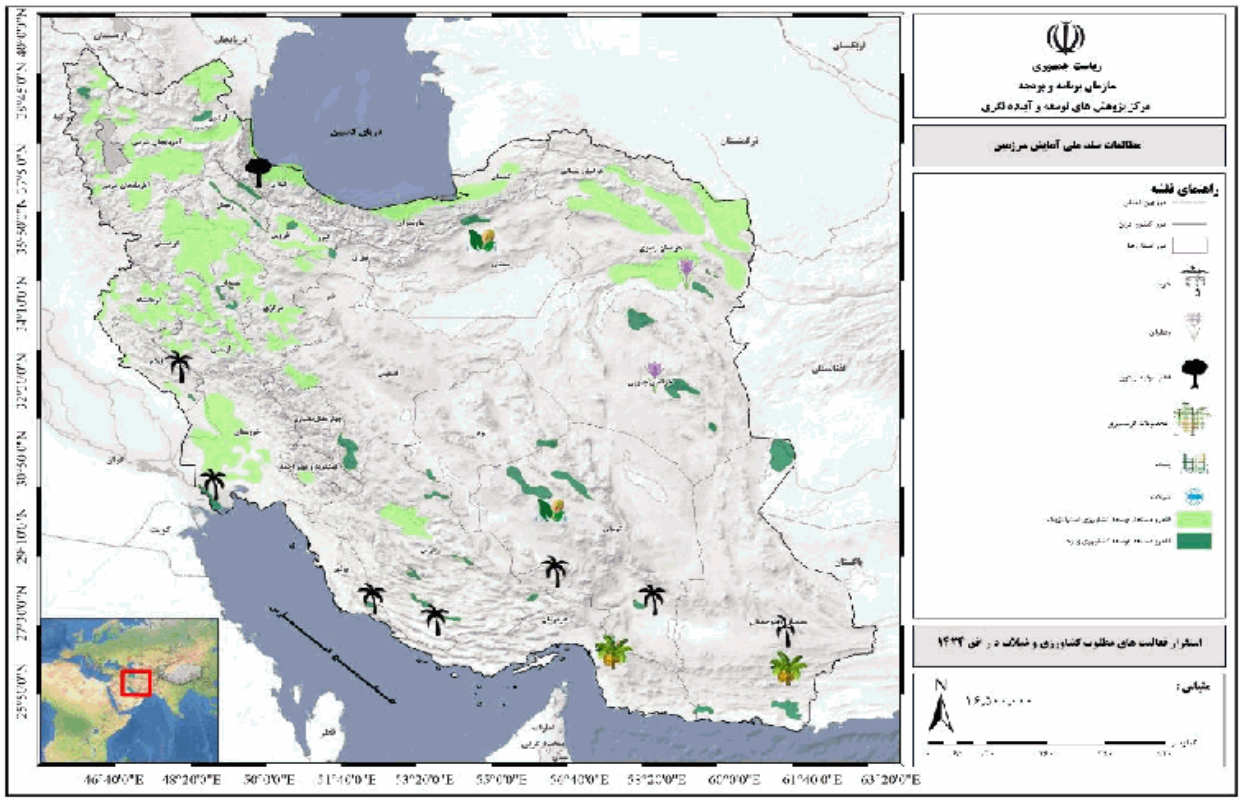

نقشه ۱۰- استقرار مطلوب فعالیت‌های کشاورزی و شیلات در افق ۱۴۲۴

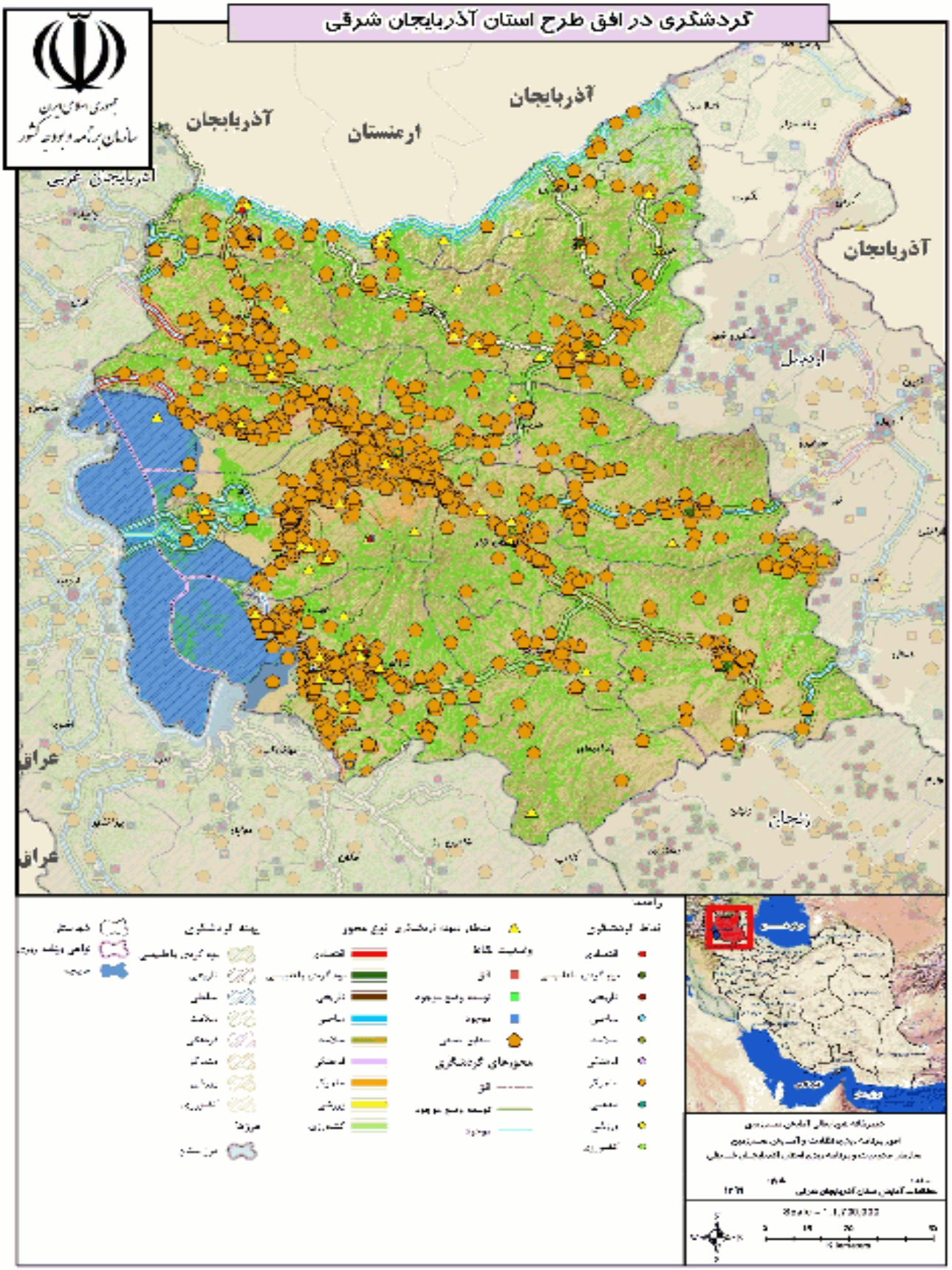
گردشگری در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق

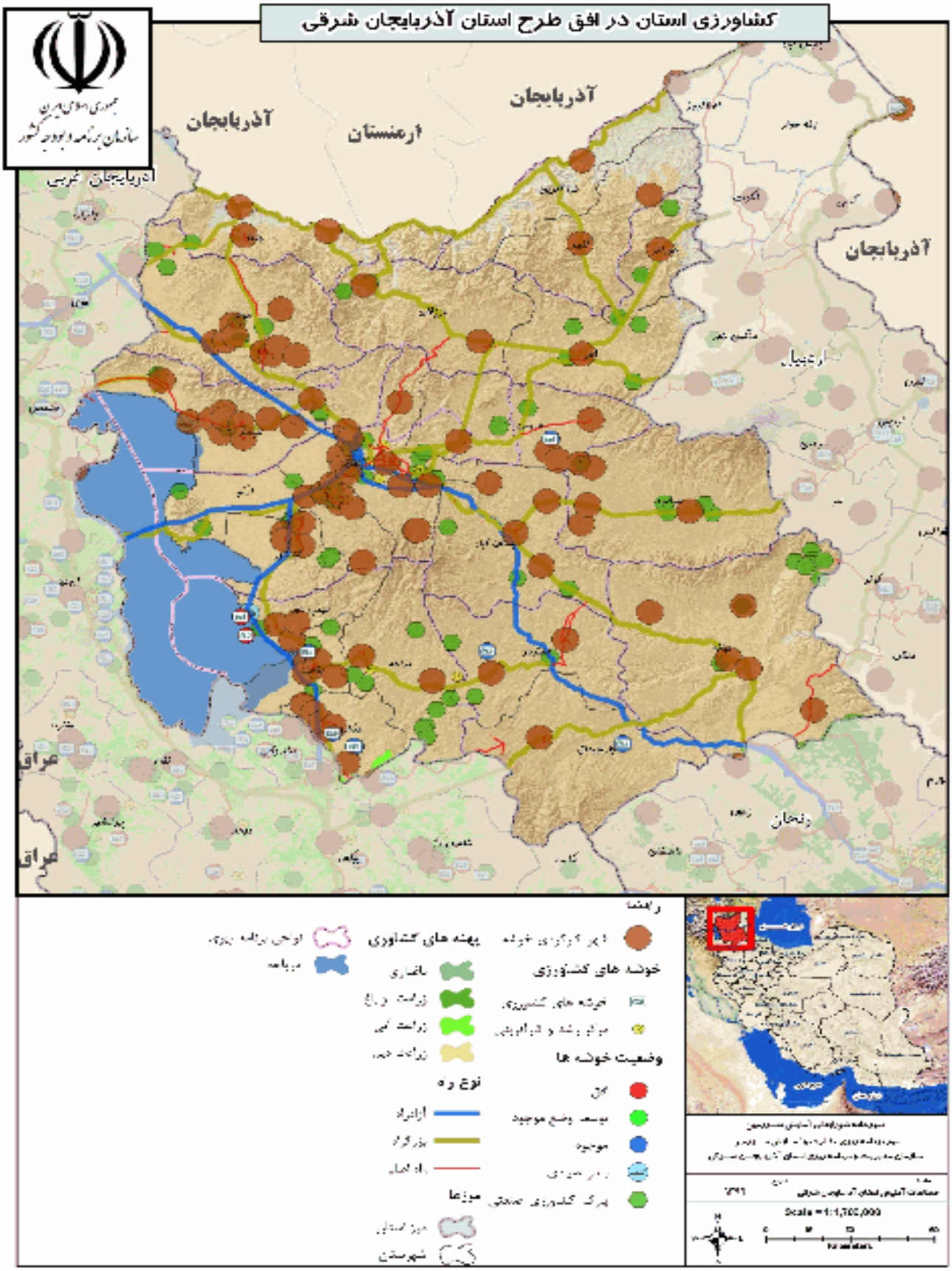
کشاورزی استان در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
خوشه های کشاورزی
وضعیت خوشه ها
پهنه های کشاورزی
نوع ره
مرزها
Scale =1:1,700,000

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان آذربایجان شرقی

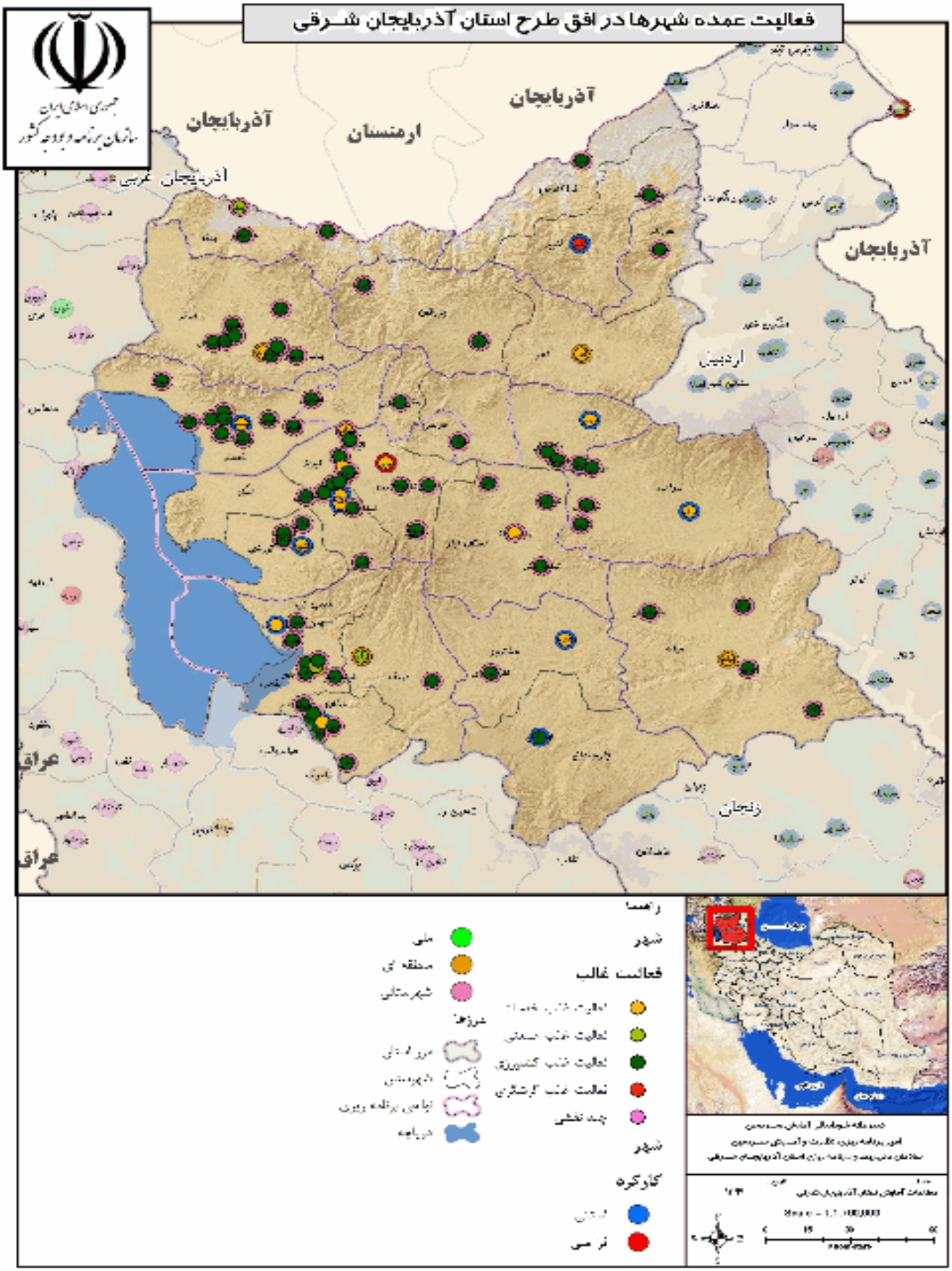

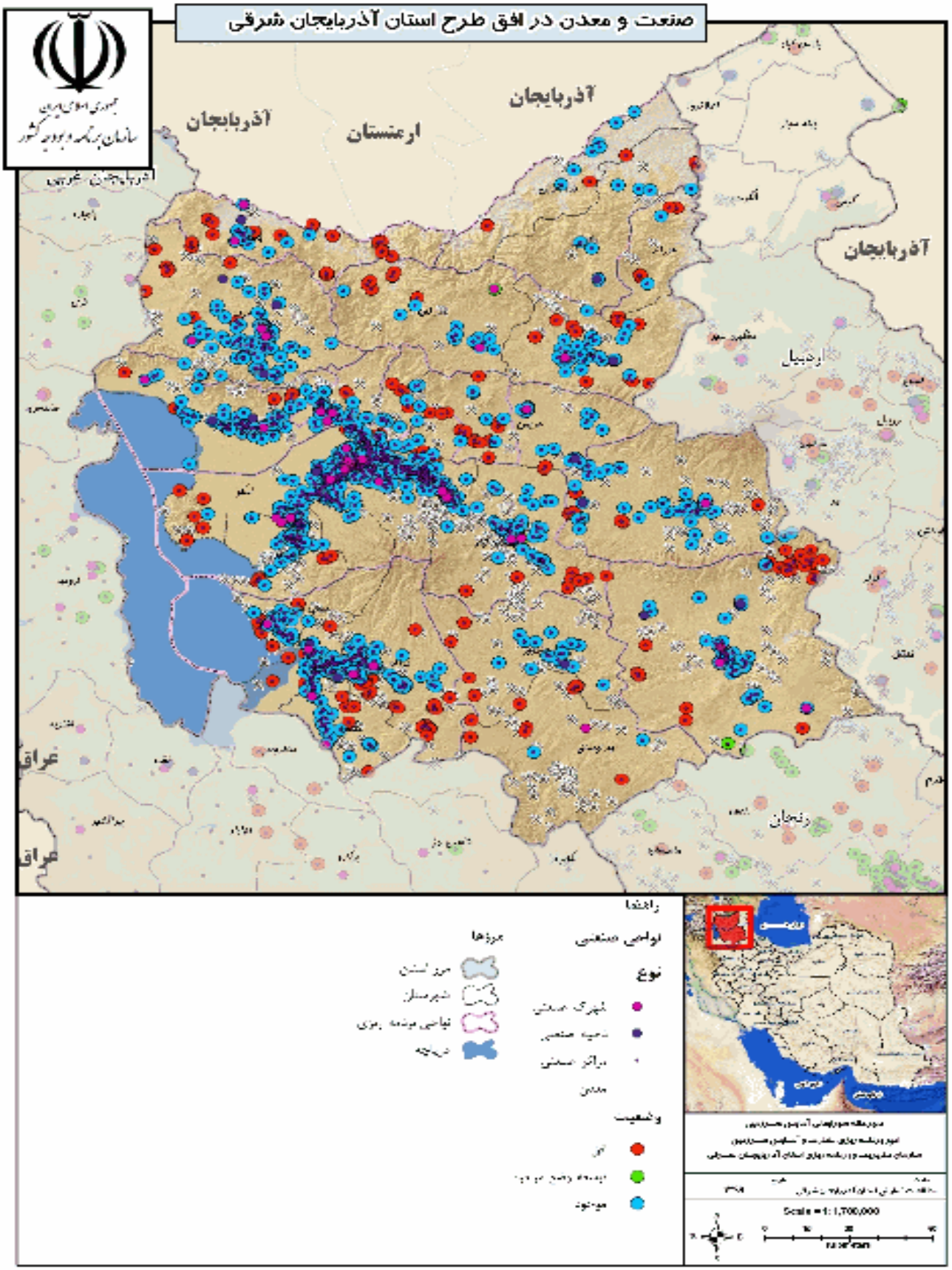
صنعت و معدن در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهری صنعتی
ناحیه صنعتی
دیگر صنعتی
معادن
وضعیت
کار
آماده راه اندازی
متوقف
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
Scale = 1:1,700,000
0
30
60
120
Kilometers

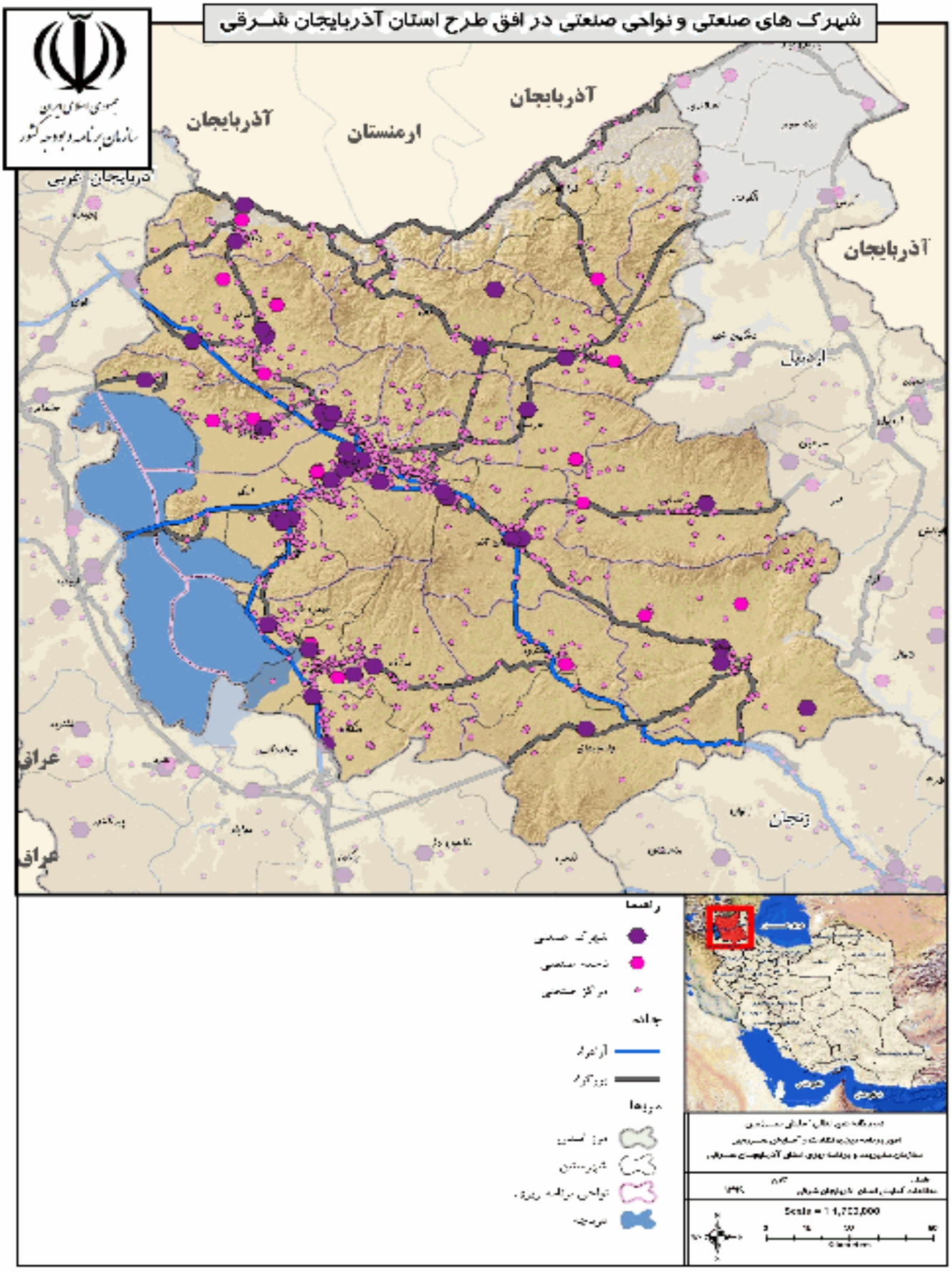
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
راه ها
آزادراه
بزرگراه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
Scale = 1:1,700,000

سطح بندی شهرها در افق استان آذربایجان شرقی

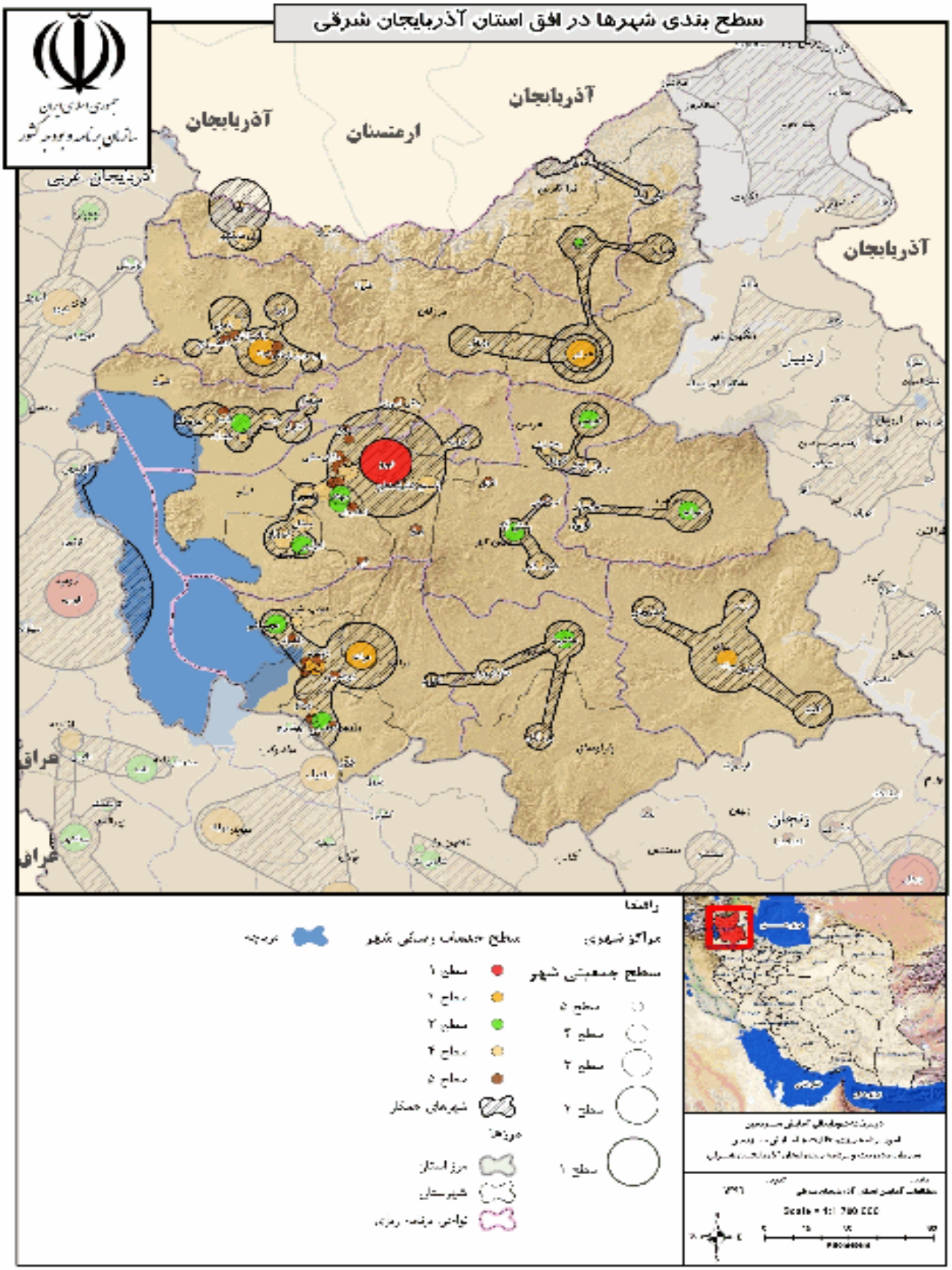

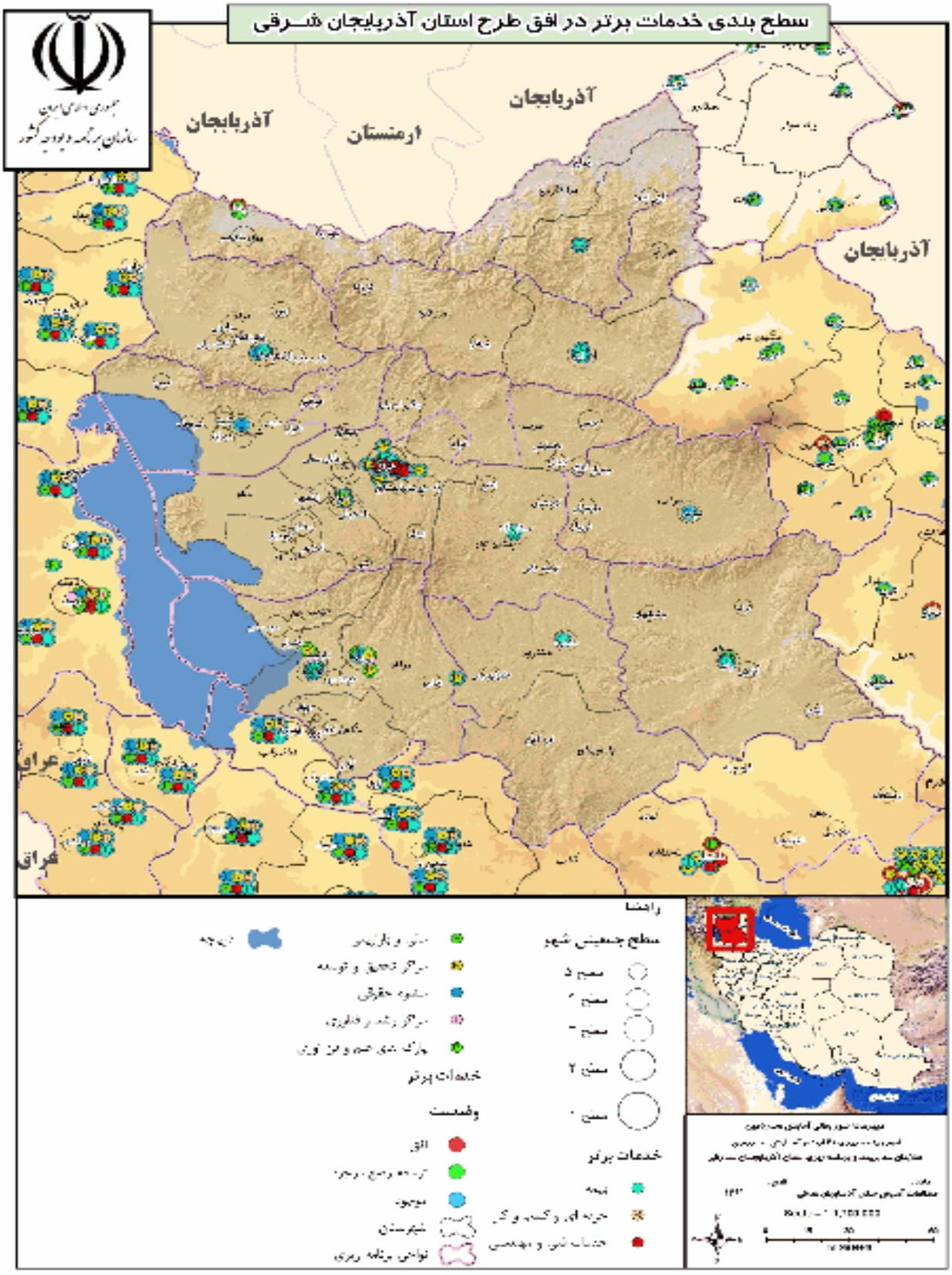
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
عراق
عراق
راهنما
سطح جمعیتی شهر
جمعیت ۵
جمعیت ۴
جمعیت ۳
جمعیت ۲
جمعیت ۱
خدمات برتر
وضعیت
خدمات برتر
تجمعه
جزیره ای و کشتیرانی
خدمات آبی و بهداشتی
موجود
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان آذربایجان شـــرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
عراق
عراق
زنجان
راهنما
وضعیت خطوط
وضعیت مراکز
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
مرزها
وضعیت خطوط
وضعیت مراکز
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
مرزها

روستاهای مرکزی سطح یک استان آذربایجان شرقی

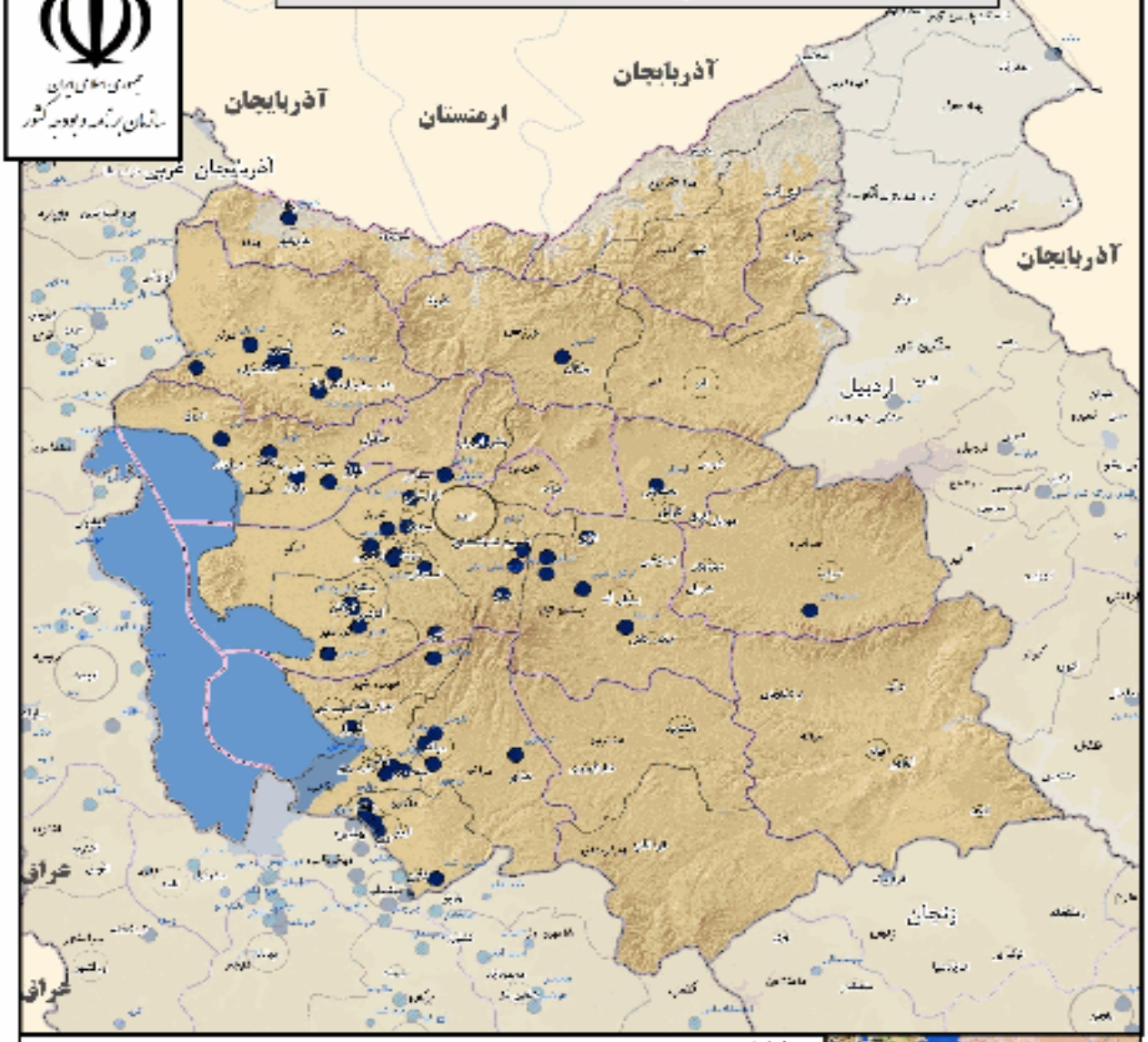

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان آذربایجان شرقی

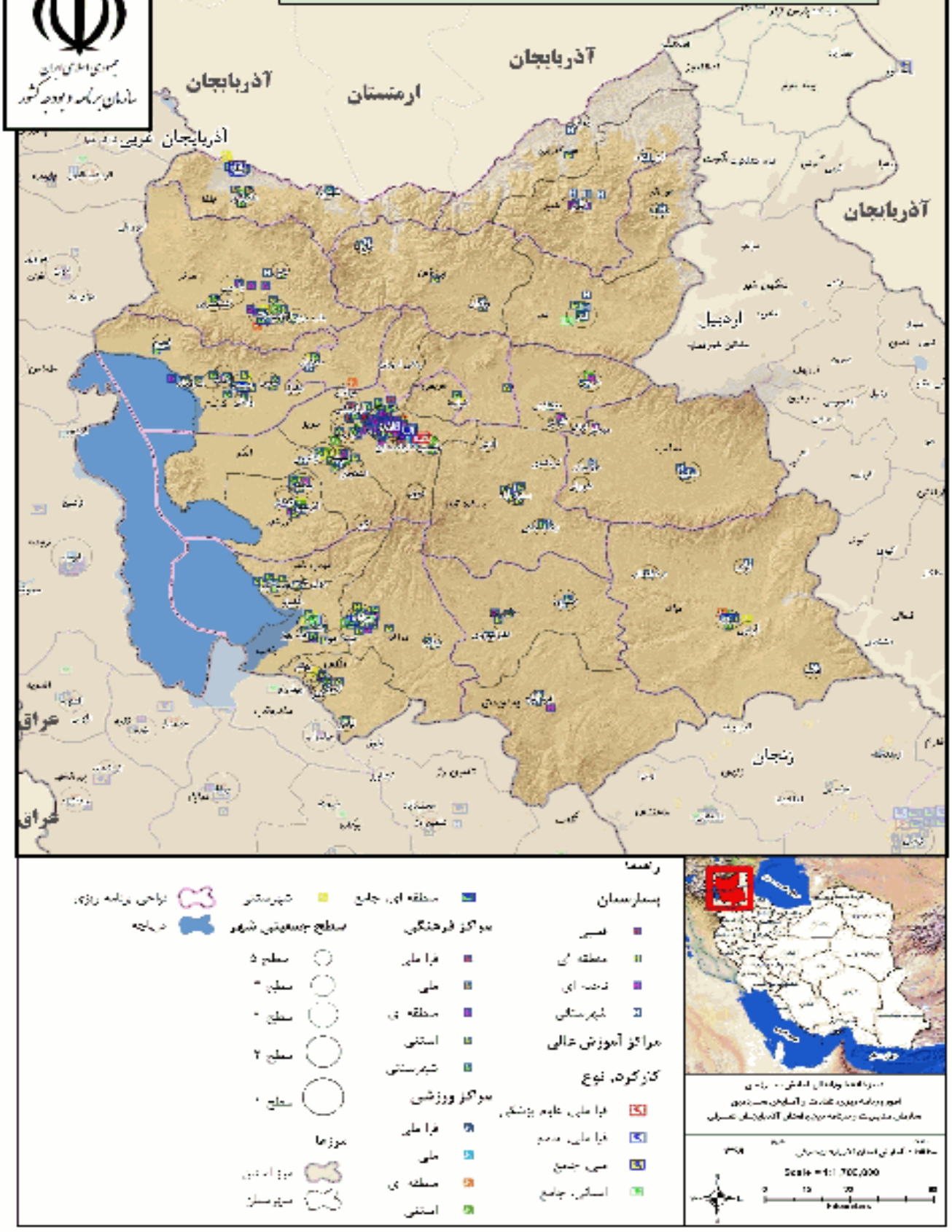

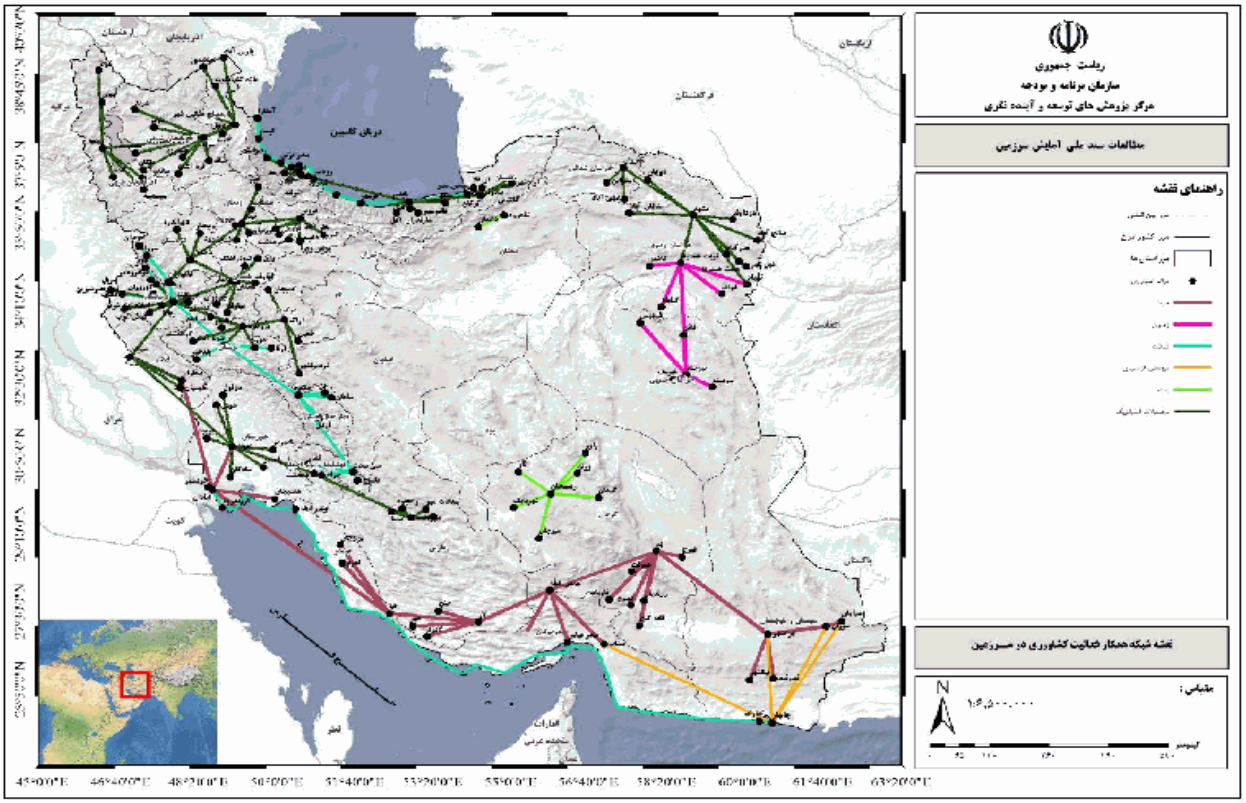

نقشه ۱۱- شبکه همکار فعالیت کشاورزی در سطح سرزمین

۱۳- تمرکززدایی و تغییر الگوی شبکه شهری سرزمین از تک مرکزی به شبکه چند مرکزی و چند سطحی

۱۵۱. برقراری انسجام در سازمان فضایی سرزمین با ایجاد شبکه چند سطحی، چند مرکزی و چند عملکردی

۱۵۲. ایجاد تعادل فضایی در سرزمین با استقرار شهرها/شهرمنطقه‌های سطح یک در پهنه‌های زیر:

- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های تبریز، کرمانشاه و اهواز در پهنه غربی کشور
- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های تهران-کرج، اصفهان (خمینی شهر، شاهین شهر، نجف آباد)، شیراز و کرمان در پهنه میانی و مرکزی کشور
- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های زاهدان و مشهد در پهنه شرقی کشور
- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های رشت (بندر انزلی و لاهیجان)، ساری (آمل، قائمشهر، بابل، بهشهر) بندرعباس و چابهار در پهنه سواحل شمال و جنوب کشور

(محدوده هر شهرمنطقه براساس ماده ۱۶ این سند تعیین خواهد شد.)

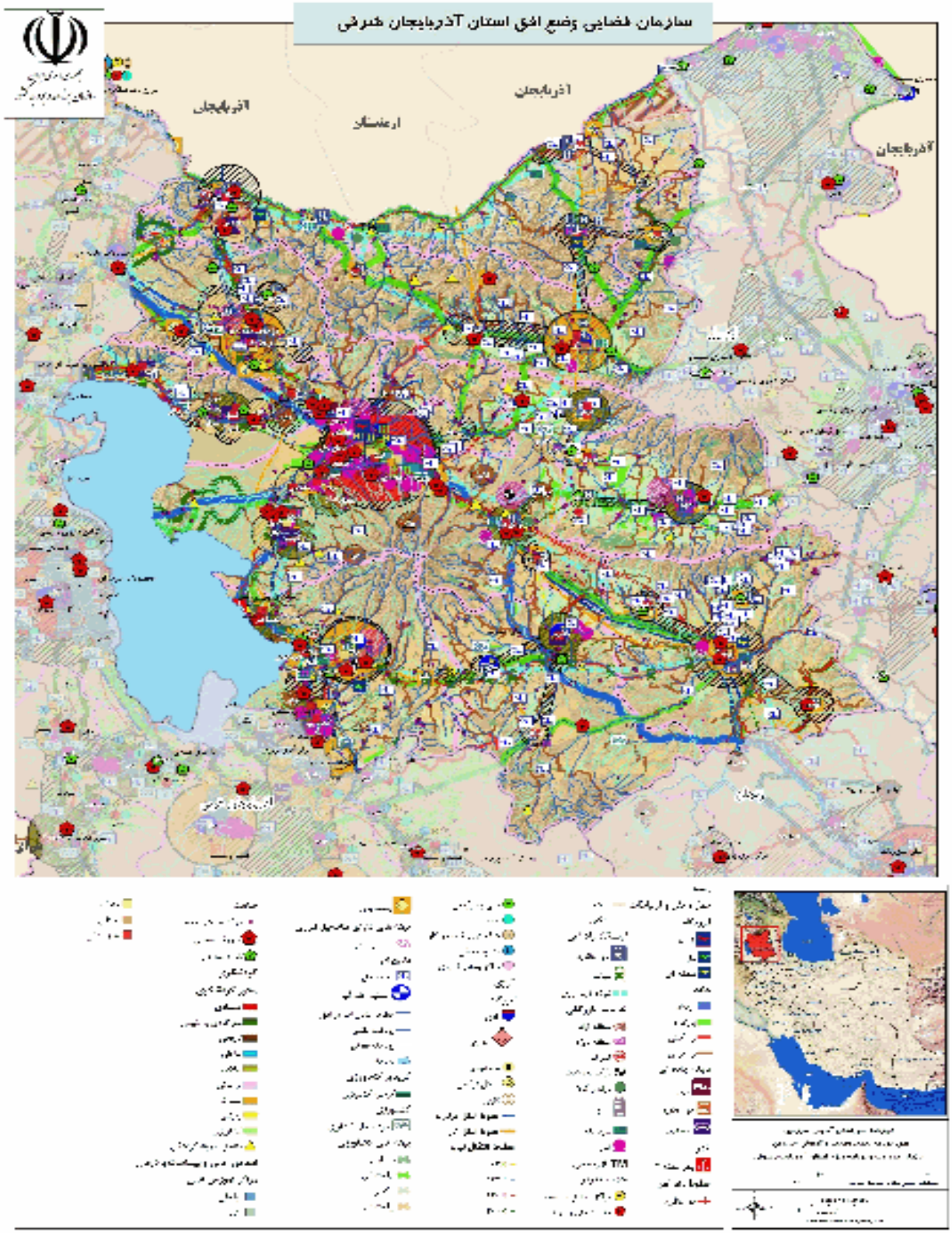
سازمان فضایی وضع افق استان آذربایجان غربی
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان اردبیل در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان اردبیل

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان اردبیل به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- مهار رشد و بازآرایی فعالیت‌های مستقر مرکز استان و ایجاد زمینه استقرار جمعیت در نواحی مختلف؛
- پایدارسازی ساختار و تنوع اقتصادی محیط روستا در چارچوب مزیت‌های محلی؛
- بازساماندهی، بازسازی و توانمندی استان در نگهداشت جمعیت و جذب جمعیت از سایر مناطق؛
- یکپارچگی و انسجام فضایی و تقویت وابستگی‌های بین منطقه‌ای(پیوند شمال، مرکز و جنوب)؛
- کارایی اقتصادی و اقتصاد فضا و رقابت‌پذیری منطقه‌ای؛
- توسعه بخش کشت و صنعت، گردشگری، خوشه‌های صنعتی و بازرگانی؛
- بیشینه‌سازی بهره‌مندی استان از فعالیت‌های گردشگری، کشاورزی و هم پیوندی خوشه‌های فعالیتی مزیتی؛
- تولید ثروت و و ارزش افزوده بر پایه نقش دانش و فناوری؛
- سازماندهی و پیوستگی منطقه‌ای شبکه حمل و نقل درون منطقه‌ای، بین منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای؛
- افزایش سهم تولید انرژی از منابع انرژی‌های نو و ارتقاءسطح کارایی این بخش از اقتصاد؛
- دستیابی به سازمان فضایی متعادل و پایدار و جلوگیری از قطبی شدن فضای توسعه؛
- محرومیت زدایی و عدالت اجتماعی و توزیع فرصت های پایه توسعه؛
- توسعه یکپارچه عمودی و افقی و فراگیر؛
- حفاظت از میراث طبیعی و فرهنگی وبهره برداری پایدار از این منابع؛
- حکمروایی کارآمد منابع آبی استان متناسب با ارزش اقتصادی آب و توان سرزمین؛
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- قطب کشاورزی هوشمند و ارگانیک در کل قلمرو استان با تاکید بر سه دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.
- قطب خوشه هم‌پیوند صنایع مرتبط با کشاورزی و صنایع غذایی (Agri-Food Cluster) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.
- کانون خوشه ناب صنعتی دام و فرآورده های دامی در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.
- مرکز توسعه عملکردهای اقتصادی مبتنی بر منابع طبیعی و اکوسیستم‌های خاص(پرورش آبزیان، گیاهان دارویی، چشمه‌های معدنی، تالاب‌ها و دریاچه‌ها) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

- گیاهان دارویی در شهرستان‌های اردبیل، نیر، سرعین، مشگین شهر، نمین و خلخال.
- دام و فرآورده‌های دامی در شهرستان‌های خلخال، اردبیل، بیله سوار، پارس‌آباد، مشگین‌شهر و گرمی.

صنعت و معدن

- چوب و محصولات چوبی در شهرستان‌های خلخال و اردبیل و نمین.
- کاغذ و محصولات کاغذی در شهرستان‌های اردبیل و خلخال.
- تولید چرم و فرآورده‌های وابسته در شهرستان‌های پارس آباد و اردبیل.
- صنایع پلاستیک در شهرستان‌های نمین و اردبیل.
- بسته‌بندی مواد غذایی در شهرستان‌های نمین و اردبیل.
- صنایع ساختمانی مرتبط با آب در شهرستان گرمی.
- فرش و صنایع دستی و آثار فرهنگی در شهرستان‌های کوثر، مشگین شهر، پارس آباد، بیله سوار، گرمی، نمین و خلخال.
- محصولات غذایی - آشامیدنی در شهرستان‌های نیر، سرعین و مشگین شهر، بیله سوار، اردبیل و خلخال.
- خوشه عسل در شهرستان‌های اردبیل، سرعین، مشگین شهر و خلخال.
- فراورده‌های باغی در شهرستان‌های خلخال و مشگین شهر.
- خوشه معدن و فرآوری مواد معدنی هم پیوند با بخش گردشگری، صنایع دستی (سنگ‌های قیمتی و تزیینی) در شهرستان‌های نمین، اردبیل، خلخال و مشگین شهرو کوثر.

آموزش

- منطقه هاب دانش و خلاق ملی در حوزه‌های مزیتی در حوزه فناوری‌ها و نوآوری‌های زیستی، فناوری‌های کشاورزی و غذایی، دارویی، IT و ICT و ...در شهرستان اردبیل.
- هاب دانش و منطقه خلاق در حوزه‌های تخصصی کشت و صنعت، دامپروری و خوشه‌های مرتبط در شهرستان پارس آباد.

بازرگانی

- خدمات بازرگانی تخصصی در شهرستان‌های اردبیل، بیله سوار، پارس آباد و سرعین.
- پایگاه صادرات مجدد و مشوق صادراتی به کشورهای حوزه CIS در شهرستان‌های اردبیل، بیله سوار، پارس آباد و نمین.
- ایفای نقش پارک لجستیک کشاورزی

گردشگری

– قطب گردشگری سلامت (تندرستی، درمانی و پزشکی)، گردشگری طبیعی، گردشگری غذا (برند حلال و سبز)، گردشگری کشاورزی، ژئوتوریسم و گردشگری ورزشی در شهرستان‌های اردبیل-سرعین-مشگین شهر-بیله سوار-خلخال-کوثر.

– خدمات فرهنگی، سرگرمی، تفریحی و ورزشی(هاب ورزش‌های زمستانی و اردوگاه‌های حرفه‌ای) مکمل بخش گردشگری در شهرستان‌های اردبیل-سرعین- مشگین شهر-خلخال- نمین.

خدمات برتر

– مرکز خدمات حرفه‌ای مالی و بازار سرمایه با کشورهای آذربایجان، حوزه CIS و رو سیه در شهر ستان‌های اردبیل-پارس آباد-بیله‌سوار- سرعین

– خدمات فنی و مهند سی در حوزه کشاورزی، دامپروری، صنایع غذایی و انواع آ شامیدنی در شهر ستان‌های پارس آباد و اردبیل.

حمل و نقل

– دهلیز و دروازه ملی شمال غرب و غرب کشور به کشورهای حوزه قفقاز، جنوب روسیه و حاشیه خزردر شهرستانهای اردبیل-نمین-بیله سوار-پارس آباد.

– هاب لجستیک تخصصی زمینی(جاده‌ای و ریلی)، کشاورزی-غذایی ، هوایی (با تاکید بر کریدور باری پارس‌آباد-پیام) و معکوس (لجستیک تخصصی خدمات گردشگری) در شهرستان‌های اردبیل، نمین، بیله سوار و پارس آباد.

انرژی

– قطب تولید کارا و دانش بنیان انرژی‌های نو و پاک(بادی، زمین گرمایی و خورشیدی)در شهرستان‌های مشگین شهر، خلخال، اردبیل، کوثر و نمین.

امنیتی و پدافندغیرعامل

– نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیرعامل

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

– قطب کشاورزی هوشمند و ارگانیک در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

– قطب خوشه هم‌پیوند صنایع مرتبط با کشاورزی و صنایع غذایی (Agri-Food Cluster) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

دامداری و جنگلداری و منابع طبیعی

- کانون خوشه ناب صنعتی دام و فرآورده‌های دامی در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.
- مرکز توسعه عملکردهای اقتصادی مبتنی بر منابع طبیعی و اکوسیستم‌های خاص(پرورش آبزیان، گیاهان دارویی، چشمه‌های معدنی، تالاب‌ها و دریاچه‌ها) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

صنعت و معدن

- چوب و محصولات چوبی در شهرستان‌های خلخال و اردبیل.
- کاغذ و محصولات کاغذی در شهرستان‌های اردبیل و خلخال.
- تولید چرم و فرآورده‌های وابسته در شهرستان‌های پارس آباد و اردبیل.
- صنایع پلاستیک در شهرستان‌های نمین و اردبیل.
- بسته‌بندی مواد غذایی در شهرستان‌های نمین و اردبیل.
- صنایع ساختمانی مرتبط با آب در شهرستان گرمی.
- فرش و صنایع دستی و آثار فرهنگی در شهرستان‌های کوثر، مشگین شهر، پارس آباد، بیله سوار، گرمی، نمین و خلخال.
- محصولات غذایی - آشامیدنی در شهرستان‌های نیر، سرعین و مشگین شهر، بیله سوار، اردبیل و خلخال.
- عسل در شهرستان‌های اردبیل، سرعین، مشگین شهر و خلخال.
- فراورده‌های باغی در شهرستان‌های خلخال و مشگین شهر.
- خوشه معدن و فرآوری معدنی هم پیوند با بخش گردشگری، صنایع دستی (سنگ‌های قیمتی و تزیینی) در شهرستان‌های نمین، اردبیل، خلخال و مشگین شهرو کوثر.

انرژی

- قطب تولید کارا و دانش بنیان انرژی های نو و پاک(بادی، زمین گرمایی و خورشیدی) در شهرستان‌های مشگین شهر، خلخال، اردبیل، کوثر و نمین.

بهداشت و سلامت

- قطب سلامت در حوزه های هم‌پیوند و تخصصی با گردشگری سلامت(تندرستی، درمانی و پزشکی) و مکمل با استان‌های همجواردر شهرستانهای اردبیل، مشگین شهر، سرعین، نیر و پارس آباد.

آموزش

- سیستم آموزشی مدرن، پیشرفته وتوسعه یافته دولتی در کل قلمرو استان.
- ارایه آموزش‌های عالی و فنی و حرفه‌ای در چارچوب برنامه ریزی در راستای ۱۴ خوشه تخصصی و مدیریت آنها از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی.

امنیتی و پدافندغیرعامل

– نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

اردبیل در افق ۱۴۲۴ استانی است با محیط زیست پایدار، ساختار اقتصادی رقابت پذیر و سبز، سازمان فضایی متعادل، آهنگ رشد همگام و ساختار عملکردی هم افزا با منطقه همکار و مکمل، پیشرو در توسعه مرزهای بازار و دانشِ کریدور سه خوشه هم پیوند کشاورزی-غذایی (Agri-Food Cluster)، گردشگری، صنایع فرهنگی و خلاق، متکی به مناطق هاب دانش، نوآور و زیست‌پذیر با جامعه‌ای کارآفرین و نهادمحور؛ دارای جایگاه ممتاز در لجستیک تخصصی و چابک، گردشگری چندمنظوره، کشاورزی ارگانیک و هوشمند، خوشه‌های صنعتی و بنگاه‌های متوسط و کوچک مکمل، علوم و فناوری زیستی، خدمات سلامت و فعالیت‌های هنری، فرهنگی، تفریحی و ورزش با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل.

این چشم انداز دارای ویژگی‌های زیر است:

– دارای جوامع گیاهی بکر و تنوع زیستی، موثر بر سیاست گذاری خرید کالا و خدمات برای بازیافت که توانسته است از طریق بوم کارایی و ایجاد ارزش از خدمات اکوسیستم، دارای محیط زیست پایدار و تاب آور در برابر مخاطرات طبیعی باشد.

– دارای سازمان فضایی متعادل مبتنی بر تخصص کلیدی درهر منطقه که توانسته است از طریق توسعه فضایی مبتنی بر کریدور شمال –جنوب وکریدور شرق- غرب استان، حلقه کارکردی بین بین ۴ خوشه فضایی اردبیل، پارس آباد، مشگین شهر و خلخال را به وجود آورد. سازمان فضایی در این استان مبتنی بر الگوی شبکه شهری همکار و مکمل در دو سطح درون و بین منطقه ای شکل گرفته است. و روستاها مبتنی بر الگوی توسعه فضایی هر روستا یک محصول توسعه یافته اند.

– دارای مجموعه متنوع و منحصر به فرد، ماندگار و پویا و ممتازکننده با سایر مناطق (تشخص منطقه ای) که با ایجاد زنجیره تامین و تسهیلات ویژه گردشگری (خاص، یکپارچه متنوع و قابل اطمینان-Block Chain) توانسته است بازارهای با ارزش افزوده بالا، متنوع و پایدار به وجود آورد.

– اقتصاد متنوع، پویا و پایدار، دارای رشد متوازن کلیه بخش های اقتصادی در چهارچوب بالفعل شدن سه خوشه کلان کشاورزی، گردشگری و صنایع خلاق وفرهنگی ، متکی بر مشارکت همه جانبه بخش خصوصی، مردم،دولت ونهادهای توسعه منطقه ای، با جامعه ای کارآفرین، مشارکت خواه، امکان پذیر در بیان و اجرای خلاقیت ها و نوآوری

– دارای تناسب، پیوستگی و هم‌افزایی درکسب و کارهای کوچک و متوسط SMEs

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- ایجاد بستر لازم جهت تمدن‌سازی اکولوژیک و توسعه شهری مبتنی بر زیست‌پذیری منطقه‌ای در جهت جذب جامعه خلاق و متخصص؛
- تغییر الگوی توسعه فضایی به سمت سازمان فضایی چندهسته‌ای- خوشه‌ای؛
- دستیابی به رشد اقتصادی مستمر و سطح رقابت‌پذیری مطلوب؛
- ایجاد تشخص منطقه‌ای از طریق ایجاد کریدور بین ۱۴ فعالیت دارای ظرفیت توسعه خوشه‌ای؛
- سازمان‌دهی قلمروهای خلاق و هاب دانش در مجموعه شهری اردبیل نمین و کریدور اصلاندوز-پارس‌آباد-بیله‌سوار؛ و خلخال کوثر
- ایجاد کریدور علم و فناوری در سه خوشه-کریدور گردشگری، کشاورزی-غذایی و صنایع خلاق و فرهنگی؛
- هماهنگ‌سازی و تناسب فضایی فعالیت‌ها در طول کریدور شمال-جنوب و شرق-غرب؛
- انتظام‌بخشی به جریان سرمایه‌گذاری در چارچوب ۱۴ خوشه فعالیتی هم‌پیوند؛
- تغییر ساختار الگوی توسعه مبتنی بر چارچوب رقابت‌پذیری، مزیت رقابتی، راهبرد اقیانوس آبی و محیط نوآوری؛

۲-٤- راهبردهای پابرجا

- تبدیل استان اردبیل به قطب گردشگری سلامت کشور در راستای توسعه زنجیره گردشگری (تندرستی، سلامت و پزشکی) در دهلیزهای اصلی جریان تقاضا؛
- ارتقاء کمی و کیفی زیرساخت های حمل و نقل و لجستیک کالا در راستای راهبرد زنجیره تامین چابک (در برابر ناب) و لجستیک تخصصی؛
- توسعه همپیوند، هم افزا و مبتنی بر چارچوب برندسازی منطقه ای ۱۴ خوشه صنعتی استان مشترک با استان های دارای زمینه پیوند کارکردی قوی (تولید کالای واسطه ای با کیفیت و ممتاز) و زمینه مستقل (تولید کالای نهایی در مقیاس برند خاص استان) ؛
- تبدیل اردبیل به الگوی پایه کشور و در زمینه کشاورزی دانش بنیان، ارگانیک، سالم، دقیق و هوشمند در حوزه محصولات سردسیری و نیمه گرمسیری؛
- انتظام بخشی به جریان سرمایه گذاری و مداخلات توسعه ای در چارچوب مزیت های منطقه ای و هم پیوندی خوشه های فعالیتی؛

- توسعه و تکمیل زنجیره ارزش صنایع غذایی و انواع نوشیدنی ها با تاکید بر برند سبز، حلال، ارگانیک، (Bio and Trade Mark) ؛

- ارتقاء و زمینه سازی اکوسیستم نوآوری استان-RIP- منتج از شکل گیری کریدورهای علم و فناوری بین خوشه های فعالیتی (دانشگاه، پژوهشگاه و مراکز تحقیق و شرکت های دانش بنیان-تجاری سازی)؛

- تخصص گرایی و منطقه گرایی شبکه لجستیک صادرات منطقه ای با بندر آستارا و منطقه آزاد شمال استان؛

- ارتقاء سهم صنعت گردشگری در تولید ناخالص داخلی و ساختار اشتغال (تبدیل استان اردبیل به هاب گردشگری زمستانی، رویدادهای ورزشی بین المللی و قطب گردشگری سلامت و پزشکی و غذا (راهبرد ایجاد تمایز و تشخص منطقه‌ای) ؛

- توانمندسازی جامعه محلی متناسب با الگوهای مهارت جدید، کارآفرینی و استمرار در سطح محیط بهره‌وری؛

- اولویت دهی به توسعه منطقه شهری همکار و مکمل در طول کانونهای واقع بر کریدور تعادلی شمال-جنوب و کریدورهای پیشران شرق-غرب؛

- ایجاد بستر و زمینه شکل گیری تمدن اکولوژیک به ویژه در حوزه مدیریت و بهره برداری از خدمات اکوسیستم‌های منحصربه فرد استان در چارچوب اقتصاد سبز؛

- ارتقاء سطح کمی و کیفی زیرساخت‌های ارتباطی، توسعه خدمات مبتنی بر فناوری اطلاعات و تولید محتوای بومی در راستای توسعه کسب و کارهای نوپای فاوا؛

- تبدیل استان اردبیل به هاب گردشگری زمستانی و رویدادهای ورزشی بین المللی-ایجاد تمایز و تشخص منطقه ای و ایجاد تنوع در ساختار تقاضا؛

- توسعه فعالیت‌های مشترک و نهادینه شدن الگوی یکپارچه مکمل و هم افزایی درون منطقه ای، استان ها (خوشه مکمل گردشگری سلامت، ورزشی، طبیعی- و فرهنگی-تاریخی و توریسم غذا) ؛

- توسعه مبتنی بر چارچوب One Village One Product و تخصص گرایی و تنوع بخشی محیط روستا؛

- توسعه شهری مبتنی بر چارچوب شهر هوشمند/اکوسیتی/شهر مهارت/شهرهای تولیدی-کشاورزی شهری؛

- هماهنگ سازی و ارتقاء زمینه‌های اجرایی برنامه های توسعه با محیط حقوقی استان؛

- تغییر الگوی سازمان دهی فضا از وضعیت قطبی-جزیره ای به سازمان فضایی دوقطبی گسترده (دو خوشه فضایی هم پیوند)-کاهش شکاف توسعه بین شمال، مرکز و جنوب؛

- حفاظت از میراث ملموس و غیرملموس جاذبه‌های فرهنگی-تاریخی و طبیعی

۲-۵-شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

۱۵۳. استقرار خدمات سطح یک در منطقه شهری و عدم تمرکز در کلانشهر

۱۵۴. تقویت و ارتقاء سطح عملکردی و خدماتی شهرها/شهرمنطقه های ارومیه، اردبیل، زنجان، سنندج، ایلام، خرم آباد، همدان، قزوین، گرگان، سمنان، اراک، قم، یزد، بجنورد، بیرجند، یاسوج، شهرکرد، بوشهر به سطح دو

۱۵۵. تقویت و ارتقاء سطح عملکردی و خدماتی شهرهای زیر به عنوان شهرهای همکار در شبکهٔ چند مرکزی، چند سطحی و چند عملکردی سرزمین

- ✓ خوی، مرند، سلماس، ماکو، بوکان، میاندوآب، مهاباد، نقده، پیرانشهر، مراغه، بناب، پارس آباد، ابهر، مریوان، بانه، سقز، اسلام آباد غرب، سرپل ذهاب، بروجرد، دورود، ملایر، دزفول، اندیمشک، شوشتر، ایذه، مسجد سلیمان، بهبهان، بندر ماهشهر، بندر امام خمینی، آبادان، خرمشهر، تاکستان، نوشهر، چالوس، تنکابن، رامسر، گنبد کاووس، دامغان، شاهرود، ساوه، کاشان، شهرضا، میبد، اردکان، شیروان، قوچان، اسفراین، نیشابور، سبزوار، تربت جام، تربت حیدریه، کاشمر، نهبندان، قائن، فردوس، طبس، زابل، ایرانشهر، سراوان، خاش، میناب، بندر جاسک، زرآباد، بندر لنگه، جیرفت، بم، سیرجان، رفسنجان، کازرون، جهرم، فسا، لار، دوگنبدان، دهدشت، بیجار، نائین، اردستان، جندق، خارک، برازجان، بندرگناوه، بندر دیلم، بندرکنگان، بندر دیر، عسلوئیه، کیش، قشم، هرمز

۱۵۶. تمرکز زدایی و پالایش عملکردی منطقه کلانشهری تهران با حفظ و توسعه کارکرد پایتختی

۱۵۷. تمرکززدایی از مناطق کلان‌شهری به‌ویژه در مناطق کلان‌شهری تهران، اصفهان، کرج، مشهد، رشت، تبریز و شیراز

۱۵۸. محدود کردن رشد جمعیتی و کالبدی شهرهای مادر در مناطق کلان‌شهری کشور

۱۵۹. تقویت نقش چند عملکردی شهرهای میانی

۱۶۰. هدایت جریان‌های مهاجرتی به سمت شهرهای میانی

۱۶۱. سطح‌بندی مراکز آموزشی، بهداشتی، علمی و فناوری متناسب با سطح‌بندی خدماتی نظام سکونتگاهی

۱۶۲. ایجاد پویایی و تقویت پیوند در شبکه چند سطحی و چند مرکزی نظام سکونتگاهی با بهره-گیری از الگوی گوی و میله (Hub & Spoke)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول استقرار جمعیت در منطقه مرکزی استان و مناطق واقع در دشت اردبیل (شهرستانهای اردبیل و نمین)؛
- اولویت دوم استقرار جمعیت در کریدور شمال به جنوب استان (مشگین شهر، کوثر، گرمی و بیله سوار) ؛
- اولویت سوم استقرار جمعیت در سکونتگاه‌های نزدیک استان های مجاور و سکونتگاههای مرزی استان با کشور آذربایجان، نظیرشهرستانهای نیر، خلخال و پارس آباد؛

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

زراعت آبی

- اولویت اول توسعه فعالیت‌های زراعی آبی درمنطقه شمالی(دشت مغان شامل شهرستان‌های پارس آباد و بیله سوار) ؛
- اولویت دوم توسعه فعالیت‌های زراعی آبی در راستای هسته مرکزی کریدور شمال به جنوب (دشت اردبیل شامل شهرستان‌های اردبیل و نمین) ؛
- اولویت سوم شامل نواحی پراکنده خطی و خوشه‌ای شامل شهرستان‌های گرمی، نیر و مشگین شهر؛

زراعت دیم

- اولویت اول توسعه فعالیت‌های زراعی دیم که سهم کمتر از یک درصد مساحت استان را شامل می شود در شهرستانهای اردبیل و نمین؛
- اولویت دوم توسعه فعالیت‌های زراعی دیم درمنطقه مرکزی استان شامل شهرستان‌های سرعین و نیر؛
- اولویت سوم توسعه کشاورزی دیم در بخش‌های شمالی و جنوبی دشت اردبیل شامل شهرستان‌های مشگین شهر، گرمی، کوثر و خلخال؛
- اولویت چهارم توسعه کشاورزی دیم در منطقه جنوب غربی-شهرستان کوثر؛

باغداری

- اولویت اول توسعه باغداری در منطقه جنوبی و شهرستان خلخال؛
- اولویت دوم توسعه باغداری در منطقه غربی و حوزه پیرامون توده سبلان (شهرستان مشگین شهر)؛
- اولویت سوم توسعه باغداری در منطقه جنوب غربی (شهرستان کوثر)؛

دامداری و دامپروری

- اولویت اول پرورش دام سنگین در منطقه شمالی با محوریت شهرستان پارس آباد و گرمی و منطقه مرکزی با محوریت شهرستانهای مشگین شهر و اردبیل؛

- اولویت پرورش دام سبک در منطقه شمالی و مرکزی استان شامل شهرستان‌های پارس آباد، بیله سوار، اردبیل، نمین، سرعین و خلخال؛

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش صنعت

- اولویت اول در نیمه شرقی مرکز استان (شرق شهرستان‌های اردبیل و نمین)
- اولویت دوم در نیمه غربی مرکز استان (غرب شهرستان‌های اردبیل و نیر)
- اولویت سوم در نواحی مرزی استان(شهرستان‌های پارس آباد و بیله سوار)
- اولویت چهارم در قلمرو شمالی و جنوبی (شهرستان‌های گرمی، خلخال، کوثر و مشگین شهر)

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش معدن

- اولویت اول درشهرستان های نمین و خلخال.
- اولویت دوم در جنوب استان و شهرستانهای خلخال و کوثر.
- اولویت سوم در منطقه غرب استان و شهرستان مشگین شهر.
- اولویت چهارم در شمال شرقی استان.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

خدمات بازرگانی و لجستیک

- اولویت توسعه فعالیت‌های بازرگانی (بازارچه‌های مرزی و مناطق ویژه اقتصادی) در مناطق شمالی و شمال شرقی(شهرستان‌های پارس آباد، بیله سوار و گرمی)؛
- اولویت توسعه حمل و نقل و لجستیک تخصصی در منطقه شمالی با تاکید بر شهرستان‌های بیله سوار و پارس‌آباد و منطقه مرکزی با تاکید بر شهرستان‌های نمین و اردبیل.

آموزش

- اولویت توسعه فعالیتهای آموزش عالی در منطقه مرکزی استان.
- اولویت توسعه فعالیتهای آموزش عمومی در کل قلمرو استان.

گردشگری

- اولویت اول در منطقه مرکزی استان شهرستان اردبیل.
- اولویت دوم در شهرستان‌های نمین و بیله سوار.
- اولویت سوم در شهرستان‌های پارس آباد، سرعین، خلخال و مشگین شهر.
- اولویت چهارم در شهرستان‌های گرمی،کوثر و نیر.

بهداشت و سلامت

- اولویت توسعه خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای اردبیل و پارس آباد.

-اولویت توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون‌های شهری و مراکز منظومه های روستایی واقع در قلمروهای مستعد توسعه یکپارچه.

-اولویت توسعه مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

-مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست

-بخشی از قلمروهای مرکزی استان شامل بخش‌هایی از شهرستان نمین، مشگین شهر و سرعین.

-جنوب استان شامل بخشهایی ازشهرستان‌های خلخال و کوثر.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی آبی

-منطقه جنوب استان شامل شهرستان‌های خلخال و کوثر.

-بخش‌هایی از شمال غربی استان شامل شهرستان‌های گرمی و مشگین شهر.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی دیم

-منطقه جنوب استان و شهرستان خلخال و بخش‌های از شهرستان کوثر.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

-مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست با تاکید بر شهرستان‌های مشگین شهر، سرعین، نیر، خلخال و کوثر.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان اردبیل به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

زراعت

-در شهرستان‌های پارس آباد، اردبیل و بیله سوار.

باغداری

-در شهرستان‌های مشگین شهر، خلخال، کوثر، پارس آباد.

دامداری

- در شهرستان پارس آباد، گرمی و بیله سوار.

صنعت

-صنایع شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان‌های اردبیل و نمین.

-صنایع خلاق و های‌تک در شهرستان اردبیل.

-صنایع کشاورزی و ماشین آلات مرتبط با خوشه کشاورزی در شهرستان‌های اردبیل و پارس آباد.

- صنایع غذایی در شهرستان‌های اردبیل، مشگین شهر، سرعین و پارس آباد.
- صنایع بسته بندی مواد غذایی در شهرستان اردبیل.
- صنعت چرم و منسوجات در شهرستان پارس آباد.
- صنایع پلاستیک در شهرستان نمین.
- صنایع مرتبط با آب در حوزه ساختمان در شهرستان گرمی.
- صنایع مربوط به آب معدنی و انواع آشامیدنی‌ها در شهرستان‌های نیر و سرعین.
- صنعت خوشه عسل در شهرستان‌های مشگین شهر و سرعین، اردبیل و خلخال.
- صنایع مرتبط با چوب و فراورده‌های چوبی در شهرستان‌های خلخال و اردبیل.
- صنایع کانی‌های فلزی و غیر فلزی در شهرستان‌های نمین، کوثر و اردبیل.

معدن

- بهره‌برداری معدنی (سنگ‌های قیمتی) در شهرستان‌های نمین و کوثر و خلخال.
- بهره‌برداری معدنی شن و ماسه در شهرستان‌های خلخال و نمین.
- سایر معادن(پوزلان) در شهرستان‌های مشگین شهر و اردبیل، سنگ ساختمانی در شهرستان نمین، تراورتن در شهرستان مشگین شهر.

بازرگانی

- نقش لجستیکی و بازرگانی در شهرستان‌های بیله سوار، پارس‌آباد و اردبیل.
- مناطق آزاد تجاری در شهرستان‌های گرمی، بیله سوار و پارس آباد.
- مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان‌های نمین و گرمی.
- بازارچه‌های مرزی در شهرستان بیله سوار و گرمی.
- خدمات پشتیبان تجارت و بازرگانی در شهرستان‌های پارس آباد، بیله سوار و اردبیل.

گردشگری و صنایع دستی

- گردشگری فرهنگی - تاریخی در شهرستان‌های مشگین شهر و اردبیل.
- گردشگری آبی در شهرستان اردبیل.
- گردشگری غذا در شهرستان‌های اردبیل، سرعین و پارس آباد.
- گردشگری فرهنگ عشایر در شهرستان‌های مشگین شهر و پارس آباد.
- گردشگری روستایی در شهرستان گرمی
- گردشگری ورزش در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نمین، نیر و مشگین شهر.

- گردشگری طبیعی و ژئوتوریسم در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نیر، نمین، مشگین‌شهر و پارس آباد و سرعین.
- گردشگری سلامت در شهرستان‌های سرعین و مشگین شهر.
- گردشگری کشاورزی در شهرستان‌های بیله سوار و پارس‌آباد.
- صنایع دستی در شهرستان‌های اردبیل، مشگین شهر، گرمی، نمین، خلخال و کوثر.

خدمات عمومی و برتر

- خدمات برتر در شهرستان‌های اردبیل، پارس آباد، خلخال و بیله سوار.
- خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای اردبیل و پارس آباد.
- خدمات تخصصی حمل‌و نقل و انبارداری در شهرستان‌های اردبیل، نمین و پارس آباد.
- خدمات تخصصی مرتبط با مهندسی کشاورزی در شهرستان‌های اردبیل، نمین، پارس‌آباد، مشگین شهر و گرمی.

انرژی

- تولید انرژی خورشیدی در شهرستان مشگین شهر، اردبیل و نمین،
- تولید انرژی بادی در شهرستانهای خلخال، کوثر و نمین.
- تولید انرژی زمین گرمایی درشهرستان مشگین شهر .

تامین آب

- آبیاری نوین و تبدیل اراضی دیم به اراضی آبی در شهرستان های پارس آباد و بیله سوار.

۳-۲-سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی و دامپروری

- تجمیع، تجهیز و نوسازی اراضی زراعی جهت ارتقاء حد نصاب فنی اراضی در جذب روش های نوین و مکانیزاسیون و صرفه های اقتصادی بازار و نظام توزیع-بکارگیری روش های مناسب مدیریت مزرعه.
- برندسازی وچابک سازی ساختار تولید و توزیع محصولات دامی.
- طراحی و ایجاد نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی از طریق ایجاد شبکه مدیریت و خدمات دانش.
- ایجاد و گسترش شرکت‌های خصوصی مشاوره ای ترویج، آموزش و دفاتر خدمات فنی و تخصصی.
- تقویت نقش نهادهای تحقیقات بین المللی و بخش خصوصی در انتقال دانش کاربردی و بنیادی به بخش کشاورزی.
- حمایت از زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی در فرایند تولید، عرضه و بازار محصولات.

- بسترسازی جهت ارتقاء مستمر کارایی و محیط بهره وری و سطح رقابت پذیری محصولات اصلی، کلیدی و
- مزیتی به ویژه در حوزه محصولات سردسیری، صنعتی، سبزیجات، غلات و حبوبات.

صنعت و معدن

- برندسازی محصولات غذایی و کشاورزی با تاکید بر برند سبز، حلال، ارگانیک و ویژه بومی.
- توسعه محیط نوآوری به منظور توسعه محصولات جدید و دارای ارزش افزوده بالا.
- آسیب شناسی صنایع فرسوده و غیرفعال و تعیین اولویت نوسازی در چارچوب ۷ معیار آمایشی.
- توسعه سازوکارهای هم افزایی و کاهش هزینه های بنگاه های متوسط و کوچک موثر بر خوشه های صنعتی.
- توسعه استانداردهای لازم در صنایع پیشرفته و انطباق آن با استانداردهای بازارهای هدف صادراتی-بازارهای خارجی.
- جاری شدن حقوق مالکیت فکری و صنعتی در زنجیره ارزش از ایده تا محصول.
- متناسب سازی فعالیت‌های معدنی با هزینه فرصت های آتی استان در بخش گردشگری و ارزش های زیست محیطی و اولویت دهی به توسعه مناطق عقب مانده.

نظام سکونتگاهی

-توزیع متناسب خدمات و جمعیت متناسب با الگوی سازمان فضایی پیشنهادی.

- بازتوزیع فعالیت های صنعتی و کاربر در قلمروهای دارای ظرفیت شبکه ای و در طول کریدور راه آهن (ایجاد منطقه ویژه فناوری و پردازش صادرات در شهرستان نمین ومنطقه ویژه گردشگری سلامت در شهرستانهای سرعین و مشگین شهر)

-تشکیل کارگروه مناطق شهری مکمل و تمرکززدایی.

-توسعه کمی و کیفی و ایجاد تنوع در الگوهای ساخت و ساز.

-ایجاد گستره های وسیع طبیعی و سبز در مناطق شهری و توسعه الگوهای متمرکز کشاورزی شهری در شهرهای بزرگ و میانی.

-توسعه شهرک های جدید سبز و پایدار در مناطق دارای اقلیم آسایش و کیفیت زیست منحصربه فرد.

-نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

-تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی

-توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

بازرگانی

- قراردهی نهاد بازار به عنوان مرکز ثقل و نقطه عطف جهت گیری های فعالیتی و فناوری در نظام تصمیم گیری و تصمیم سازی.
- مدیریت اثربخش کسب و کار اینترنتی و یکپارچه سازی و تقویت سیستم های هدفمند نظارتی با تاکید بر استفاده از IT و ICT.
- توسعه شیوه های نوین نظام تامین، شبکه توزیع، بازاریابی و فروش در جهت کاهش هزینه های مبادله و یکپارچه سازی زنجیره توزیع.

گردشگری

- قراردهی الزامات بخش گردشگری در صدر اولویت سازماندهی فضا و تخصص مناطق دارای ظرفیت چندعملکردی.
- ارتقاء جایگاه بخش خصوصی و توسعه روابط اجزاء خوشه گردشگری.
- تنوع بخشی به گروه‌های هدف گردشگری و ساختار تقاضا به ویژه در حوزه خوشه گردشگری سلامت با تاکید بر افزایش درآمدها و سطح بهره‌وری نیروی انسانی.
- توسعه نظام یکپارچه و کارامد تولید، ارتقاء محیط خلاق و نوآوری و صادرات جهانی صنایع دستی.
- ارتقاء جایگاه بخش خصوصی و توسعه روابط اجزاء خوشه گردشگری.
- سازماندهی فضایی فعالیت گردشگری در قلمروهای اصلی دارای ظرفیت چندعملکردی در راستای تلفیق و یکپارچه سازی مزیت های متنوع گردشگری.
- متناسب سازی برنامه‌ها و مداخلات سرزمینی با معیارهای اکولوژی منظر.

فن آوری و اطلاعات

- استفاده از ظرفیت فناوری اطلاعات از قبیل داده‌های فضایی، اینترنت اشیا، هوشمند سازی جهت تغییر الگو سنتی کشاورزی و خدمات نوین گردشگری و توسعه کسب و کارهای فضاپایه.

بهداشت و درمان

- ایجاد مراکز تحقیقات گیاهان دارویی و آبهای معدنی.
- توسعه و تناسب رشته‌ها و قطب‌های دانشگاهی در رشته‌های مرتبط با آب‌های گرم در دانشگاه علوم پزشکی و همچنین توسعه بیمارستان‌های تخصصی استان در این خصوص.
- ایجاد دهکده‌های گردشگری سلامت و اردوگاه‌های تخصصی آماده سازی ورزش حرفه‌ای.

حمل و نقل شبکه زیر بنایی و انرژی

- توسعه شبکه بزرگراهی بین کانون‌ها و قلمروهای اصلی تولید و نواحی خاص اصلی استان با کریدورهای اصلی ملی و منطقه ای.

- توسعه کریدور آستارا-نمین-اردبیل-سرعین در چارچوب عملکردی گردشگری، کریدور اکولوژیک و صنایع خلاق.
- توسعه ناوگان و کریدور حمل و نقل هوایی کوتاه برد با تاکید بر منطقه مکمل (فرودگاه پیام) و بازار تخصصی منطقه قفقاز و روسیه.
- توسعه مناطق ویژه و پردازش تخصصی صادرات.
- ایجاد نظام نوآوری و چرخه دانش بنیان انرژی
- الزام‌آوری ایجاد شهرک‌ها و نواحی خاص صنعتی، مناطق نمونه گردشگری، شهرک های گلخانه ای و مسکونی با در نظرگرفتن مصارف انرژی به این بخش (بادی، زمین گرمایی و خورشیدی).
- طراحی و اجرای مدل رقابتی کارایی انرژی از طریق تجدید توسعه و پایش مستمر بنگاه های اصلی مصرف انرژی
- درنظرگرفتن تسهیلات و امتیازات ویژه برای پیمانکاران با اهداف و تخصص سبز و اتصال حلقه ایده های تجاری سازی شده شرکت های دانش بنیان با مجریان و صاحبان کالا و خدمات.

اجتماعی فرهنگی

- تقویت الگوی مدیریت یکپارچه و نهادی بخش سلامت با ظرفیت‌های بخش گردشگری سلامت (تندرستی، درمانی و پزشکی.
- تبدیل دارایی‌های نامشهود فرهنگی-هنری به مشهود و ارتقاء سطح تولید ثروت و ارزش افزوده از بستر فرهنگی استان به عنوان بخشی از الگوی توسعه هم پیوند صنایع فرهنگی-گردشگری-کشاورزی.
- افزایش سطح مشارکت اقتصادی و توسعه اشتغال زنان با تاکید بر توسعه کسب و کارهای کوچک، بوم گردی و صنایع دستی.

محیط زیست

- حفظ و ارتقاء تنوع زیستی، حیات وحش و بهبود شرایط زیست بوم های ارزشمند، بحرانی و حساس جلب مشارکت جوامع بومی در مدیریت مناطق ۴ گانه.
- حمایت از پژوهش‌های کاربردی در توسعه کشاورزی ارگانیک و سبز.
- حفاظت و پایش فعال و مدیریت هوشمند و ارتقا محیط بهره وری از منابع آب، خاک و هوا متناسب و مدیریت پدیده بیابان زایی و خشکسالی به عنوان دو پدیده نوظهور.
- تطبیق و تغییر الگوی کشت استان متناسب با سطح توازن اکولوژیکی، ظرفیت برد آب و ساختار بازار (بازارهای صادراتی و دارای ارزش افزوده بالا) در هر برنامه ۵ ساله.

- ارتقاء مدیریت تقاضای آب بخش کشاورزی و افزایش راندمان و تغییر روش های آبیاری پربازده و نوین در کشاورزی و حصول اطمینان از کاهش مصرف آب های زیرزمینی به نسبت کارایی ایجاد شده.

آموزش

- مدرن سازی سیستم آموزشی و توسعه سیستم‌های پیشرفته و هوشمند دولتی.
- هدایت موسسات آموزش عالی و فنی و حرفه ای در چارچوب برنامه ریزی در راستای ۱۴ خوشه تخصصی و مدیریت آنها از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی.
- ارتقای کیفیت آموزشی در مراکز آموزش عالی استان از طریق توسعه روش‌های آموزشی پیشرفته و مورد تایید.
- جهت گیری روش‌های برنامه ریزی آموزشی بر پایه مدل بازگشت سرمایه- ROI.

سیاسی - اداری

- توسعه تشکل‌های مردم نهاد.
- پایش مستمر شاخص‌های رقابت پذیری منطقه‌ای و عدم تعادل‌های ساختاری و سرزمینی.
- هدایت هدفمند جریان سرمایه‌گذاری بر اساس ۷ معیار آمایش تدوین شده.
- بسترسازی جهت جذب سرمایه‌گذاری های داخلی و خارجی در استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه شبکه آزادراهی در محور بیله‌سوار- گرمی-اردبیل- زنجان و محور بندر آستارا- نمین- اردبیل- سراب- تبریز.
- توسعه راه اصلی درجه یک در محور اردبیل – مشگین شهر-اهر، محور اردبیل – خلخال، محور خلخال- ماسوله، محور مشگین‌شهر – پارس‌آباد، محور پارس آباد – اصلاندوز.
- توسعه زیرساخت های حمل و نقل (ریلی) در محور میانه- اردبیل-پارس‌آباد-جمهوری آذربایجان.
- توسعه زیرساخت های حمل و نقل (هوایی) در فرودگاه بین المللی اردبیل، فرودگاه جدید در محور اردبیل- مشگین شهر و فرودگاه پارس آباد.
- زنجان ، در محور اردبیل- سراب- تبریز ، در محور اردبیل- گرمی- بیله سوار و محور اردبیل- آستارا.
- توسعه شریان اصلی درجه یک در محور اردبیل – مشگین شهر، محور اردبیل - خلخال، محور پارس آباد - اصلاندوز، محور مشگین شهر – اهر و مشگین شهر- پارس آباد و محور خلخال - ماسوله.

- شبکه ریلی محور میانه – اردبیل، محور اردبیل- تازه کند انگوت و محور تازه کند انگوت – پارس آباد و پارس‌آباد–جمهوری آذربایجان .

حمل و نقل هوایی

- فرودگاه‌های بین المللی با کارکرد فراملی در شهرستان اردبیل.
- فرودگاه‌های بین‌المللی بار با کارکرد فراملی و مسافر با کارکرد ملی در شهرستان پارس‌آباد.
-
- توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل و لجستیک تخصصی در شهرستان‌های اردبیل، نمین، پارس‌آباد و بیله سوار.
- توسعه زیرساخت های فیبر نوری در پهنه جنوبی استان شامل شهرستان‌های کوثر و خلخال.
- توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی‌های بادی- خورشیدی در شهرستان های مشگین شهر، اردبیل، نمین، کوثر و خلخال و تولید انرژی زمین گرمایی در شهرستان مشگین‌شهر.
- توسعه زیرساخت‌ها و تاسیسات گازرسانی در کلیه شهرستان‌های استان.
- توسعه زیرساخت‌های صادرات برق با محوریت شهرستان پارس‌آباد و دشت مغان.
- توسعه زیرساخت‌های آبرسانی، شبکه آبیاری وزهکشی و احداث سد و بندهای ذخیره آب در شهرستان های پارس آباد، گرمی و بیله‌سوار.

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- توسعه سکونتگاه‌های شهری در پهنه مرکزی و شمالی استان (منطقه شهری اردبیل و پارس آباد).
- توسعه سکونتگاه‌های شهری و روستایی واقع در مناطق دارای ظرفیت شبکه‌ای و متصل کننده استان با استان‌های مجاور در کانون های شهری خلخال و مشگین شهر و نمین.
- توسعه سکونتگاه‌های شهری مرزی و متصل کننده با استان‌های همجوار وکشور آذربایجان در کانون‌های شهری نیر، سرعین، خلخال وبیله سوار.
- ساماندهی حاشیه نشینی در پیرامون شهرهای اردبیل، مشگین شهر و پارس آباد.
- توانمندسازی و جلوگیری از تخلیه روستاهای مرزی در پهنه شمال شرقی استان با تاکید بر منطقه گرمی و بیله‌سوار و مناطق روستایی واقع در قلمرو جنوبی شامل شهرستان‌های خلخال و کوثر.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه فعالیت‌های کشاورزی (زراعت آبی) با محوریت کشاورزی دانش بنیان، دقیق و هوشمند و بازار محور و الگوی کشت و صنعت های منطقه‌ای در مناطق شمالی و مرکزی استان شامل شهرستان‌های پارس آباد و بیله‌سوار و اردبیل و نمین و (زراعت دیم) در شهرستانهای اردبیل، نمین، سرعین، نیر .

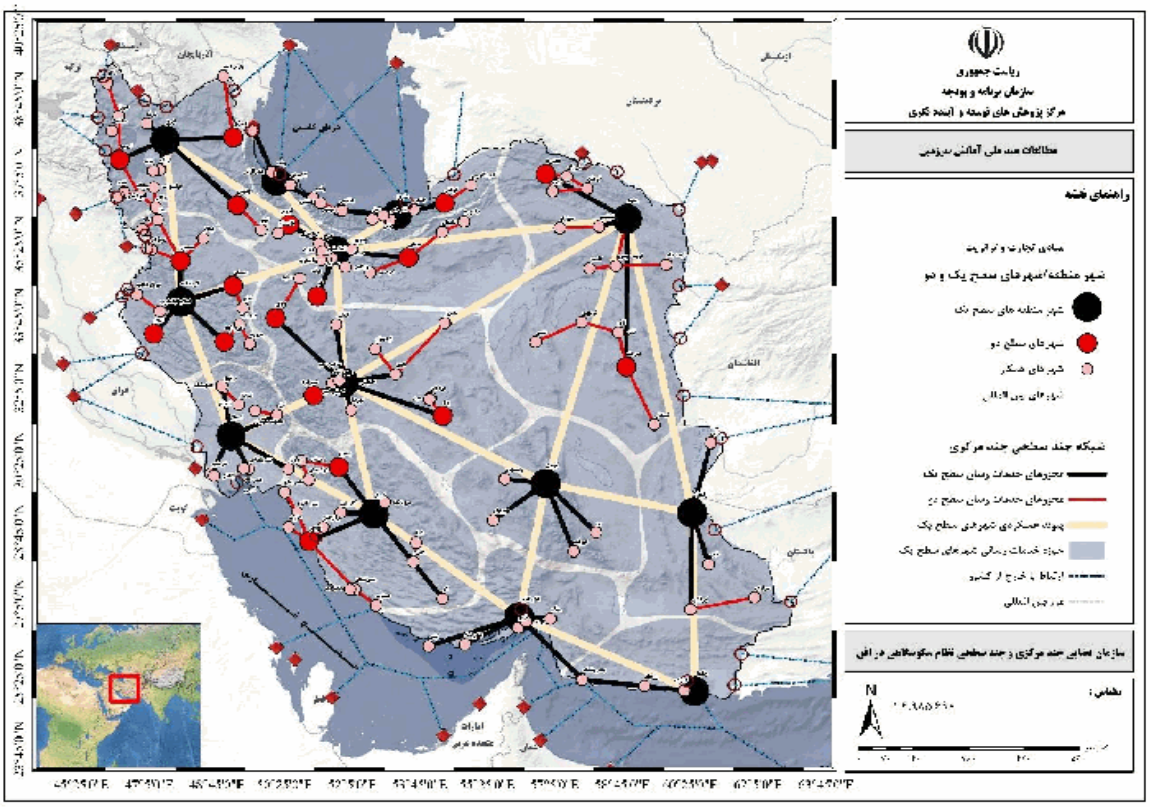

نقشه ۱۲- شبکه خدمات رسانی چندمرکزی و چندسطحی نظام سکونتگاهی در افق ۱۴۲۴

۱۴- پیاده سازی الگوی مطلوب توسعه نظام سکونتگاهی در مناطق مختلف سرزمین

۱۶۳. الگوی توسعه نظام سکونتگاهی شهری و روستایی

- ✓ **استان‌های گیلان، مازندران و گلستان:** الگوی شبکه‌ای با رویکرد تثبیت مکان‌های مرکزی، تثبیت مناطق کلان‌شهری، تثبیت جمعیت‌پذیری، توسعه شهرهای کوچک و میانی و تقویت کانون‌های روستایی کوچک
- ✓ **استان‌های هرمزگان و بوشهر و جنوب سیستان و بلوچستان:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خطی از غرب تا شرق خلیج فارس و دریای عمان با رویکرد توسعه مکان‌های مرکزی، توسعه مناطق کلان‌شهری، تقویت جمعیت‌پذیری، توسعه شهرها در همه سطوح و تقویت همه کانون‌های روستایی
- ✓ **استان‌های تهران، البرز و اصفهان:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد تثبیت مکان‌های مرکزی، تحدید مناطق کلان‌شهری، تمرکززدایی جمعیت
- ✓ **استان‌های خراسان شمالی، خراسان رضوی و خراسان جنوبی، نیمه شمالی سیستان و بلوچستان:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد توسعه مکان‌های مرکزی، توسعه مناطق کلان‌شهری (به‌استثنای منطقه کلان‌شهری مشهد)، تقویت حداکثری جمعیت‌پذیری (به‌استثنای کلان‌شهر مشهد) و توسعه شهرها در همه سطوح

- توسعه فعالیت های کشاورزی (باغداری) در شهرستان‌های خلخال، کوثر و مشگین شهر.
- توسعه فعالیت های کشاورزی (گلخانه‌ای) در شهرستان‌های پارس آباد، بیله‌سوار، اردبیل و نمین.
- توسعه فعالیت کشت گیاهان دارویی در شهرستان‌های نمین، مشگین شهر، اردبیل، سرعین، نیروخلخال .
- توسعه فعالیت های دامداری - دام سنگین و سبک- در شهرستان های بیله سوار، پارس‌آباد، گرمی، اردبیل، گرمی و مشگین‌شهر.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

خوشه های صنعتی و فعالیتی

- خوشه دام و فرآورده های لبنی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، پارس‌آباد، مشگین‌شهر و بیله‌سوار.
- خوشه صنایع مرتبط با چوب و کاغذ و بسته‌بندی با محوریت شهرستان‌های خلخال، کوثر، اردبیل و نمین.
- خوشه صنایع غذایی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، مشگین‌شهر و پارس‌آباد.
- خوشه عسل با محوریت شهرستان‌های سرعین، مشگین‌شهر، خلخال و اردبیل.
- خوشه سیب زمینی و سبزیجات با محوریت شهرستان‌های اردبیل و نمین.
- خوشه پلاستیک و صنایع بسته‌بندی با محوریت شهرستانهای نمین و اردبیل.
- خوشه فرآوری محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، سرعین، پارس‌آباد و بیله‌سوار.
- خوشه صنایع ساختمانی مرتبط با آب با محوریت شهرستان گرمی.
- خوشه انواع آشامیدنی‌ها و آب معدنی با محوریت شهرستانهای سرعین و نیر.
- خوشه صنایع غذایی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، مشگین شهر، سرعین و پارس آباد.
- خوشه صنایع دستی با محوریت شهرستان‌های خلخال، سرعین، ، نمین، گرمی، مشگین‌شهر و کوثر.
- خوشه گیاهان دارویی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، نیر، سرعین، مشگین‌شهر و نمین.
- خوشه فراورده‌های باغی با محوریت شهرستان‌های خلخال، مشگین‌شهر و کوثر.
- خوشه چرم و منسوجات با محوریت شهرستانهای اردبیل و پارس آباد.
- خوشه ماشین‌آلات سبک با محوریت شهرستان اردبیل.
- خوشه سنگ‌های تزیینی و قیمتی با محوریت شهرستان‌های نمین، کوثر، خلخال و مشگین‌شهر

سایر

- توسعه صنایع عمومی و گروه ج و د طبقه‌بندی سازمان محیط‌زیست با محوریت کریدور اربیل-میانه در شهرستان‌های کوثر و خلخال.

- توسعه صنایع محصولات شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان نمین.
- توسعه فعالیت های معدنی (پوزالان) در شهرستان مشگین شهر و اردبیل، سنگ ساختمانی در شهرستان نمین، تراورتن در شهرستان مشگین شهر.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه و ایجاد مناطق آزاد تجاری-صنعتی در شهرستان‌های گرمی، بیله سوار و پارس آباد با محوریت پردازش صادرات و خوشه‌های صنعتی ذکر شده.
- توسعه و ایجاد مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان نمین و گرمی با محوریت خوشه‌های صنعتی مرتبط.
- توسعه و ساماندهی بازارچه‌های مرزی در شهرستان‌های بیله‌سوار و گرمی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری فرهنگی - تاریخی در شهرستان‌های مشگین شهر و اردبیل.
- گردشگری آبی در شهرستان اردبیل.
- گردشگری غذا در شهرستان‌های اردبیل، سرعین و پارس آباد.
- گردشگری فرهنگ عشایردر شهرستانهای مشگین شهر و پارس آباد.
- گردشگری روستایی در شهرستان گرمی.
- گردشگری ورزشی در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نمین،نیر و مشگین شهر.
- گردشگری طبیعی (ژئوتوریسم) در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نیر، نمین، مشگین شهر و پارس آباد و سرعین.
- گردشگری سلامت در شهرستان سرعین
- گردشگری کشاورزی در شهرستانهای بیله سوار و پارس آباد.
- صنایع دستی و بازارچه‌های مرتبط با محوریت شهرستان خلخال و مشگین شهر، نمین و تولیدات عشایر در شهرستان مشگین شهر و پارس آباد.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری:

- سطح یک (شهرهای بزرگ) مشتمل بر شهرهای اردبیل و پارس آباد.
- سطح دو (شهرهای میانی بزرگ) مشتمل بر شهرهای مشگین شهر و خلخال.
- سطح سه (شهرهای میانی متوسط) مشتمل بر شهرهای گرمی، بیله سوار، نمین، اصلاندوز، سرعین و نیر.
- سطح چهار(شهرهای کوچک) مشتمل بر شهرهای جعفرآباد، گیوی، اسلام آباد، تازه کند انگوت و مرادلو.

- سطح پنج (روستا-شهرها) مشتمل بر شهرهای آبی بیگلو، هشتجین، تازه کند، کلور، لاهرود، قصابه، هیر، رضی، فخرآباد و کوراثیم.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

خدمات فرهنگی و ورزشی

- مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون های روستایی با اولویت مراکز مجموعه و حوزه روستایی واقع در قلمروهای مستعد توسعه یکپارچه در کلیه شهرستان‌های استان.
- مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های شهری استان با محوریت شهرهای سطح یک.
- دهکده‌های ورزشی در شهرستان‌های اردبیل، سرعین، پارس‌آباد.

خدمات درمانی

- خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری اصلی استقرار جمعیت استان شامل شهرهای اردبیل و پارس آباد.
- خدمات عمومی درمانی در کانون های شهری سطح ۲ و مراکز منظومه‌های روستایی.
- مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.
- مراکز گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان سرعین و مشگین‌شهر.

آموزش عالی و فنی و حرفه‌ای

- آموزش عالی با تاکید بر قطب‌های مرتبط با ۱۴ خوشه فعالیتی هم‌پیوند در شهرستان‌های اردبیل و پارس آباد.
- مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای مهارت محور در مراکز مناطق برنامه‌ریزی.
- مرکز آموزش عالی پزشکی مرتبط با خوشه گردشگری سلامت در شهرستان‌های اردبیل، سرعین و پارس‌آباد.
- پارک علم و فناوری، مراکز رشد و مراکز تحقیقاتی با محوریت خوشه‌های فناوری مرتبط با ۱۴ خوشه صنعتی هم‌پیوند در تمامی شهرستان‌های استان با اولویت شهرستان اردبیل.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان اردبیل به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- توسعه زیرساختهای بخش تجارت خارجی با رویکرد بهره گیری از فناوری های پیشرفته
- برنامه توسعه و ساماندهی پایانه‌های مرزی

صنعت و معدن

- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها ی

منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه های همپیوند، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال و غیرفعال صنعتی
- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه ارتقاء بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری
- توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- کادرسازی و برنامه تربیت انسانی در بخش فناوری
- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- برنامه تجاری‌سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت نهاده‌های کشاورزی با تأکید بر کاهش مصرف کود و سم
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک
- برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی

-برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

-برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت

-برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان

-برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی

-برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها، تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی

-برنامه توسعه پرورش دام و طیور

-برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

- برنامه توسعه کشت و صنعت

آب

-برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

-برنامه مدیریت تقاضای آب

-برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی

-برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

-برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف

-برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

-برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها

محیط زیست و منابع طبیعی

-برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری

-برنامه حفاظت خاک

-برنامه احیاء و بهره‌برداری پایدار از مراتع و جنگل‌ها

-برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها

-تحقیق و توسعه در امور محیط زیست

-حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی

-حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

-برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند

انرژی

- برنامه تامین انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

حمل و نقل

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی و جاده ای
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری و روستایی)
- برنامه ساماندهی عشایر
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌های شهری(برنامه توسعه کالبدی وپژه)
- برنامه سیاست گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

فرهنگ و هنر

- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی - هنری

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بهینه‌سازی و توسعه زیرساخت‌های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

-برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

-برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

-برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

-برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

-برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

-برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

-برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

-برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هو شمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

اقتصاد و سرمایه گذاری

-برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی

-برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه‌های مرزی

-برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای با شد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ -که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- با شد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان اردبیل

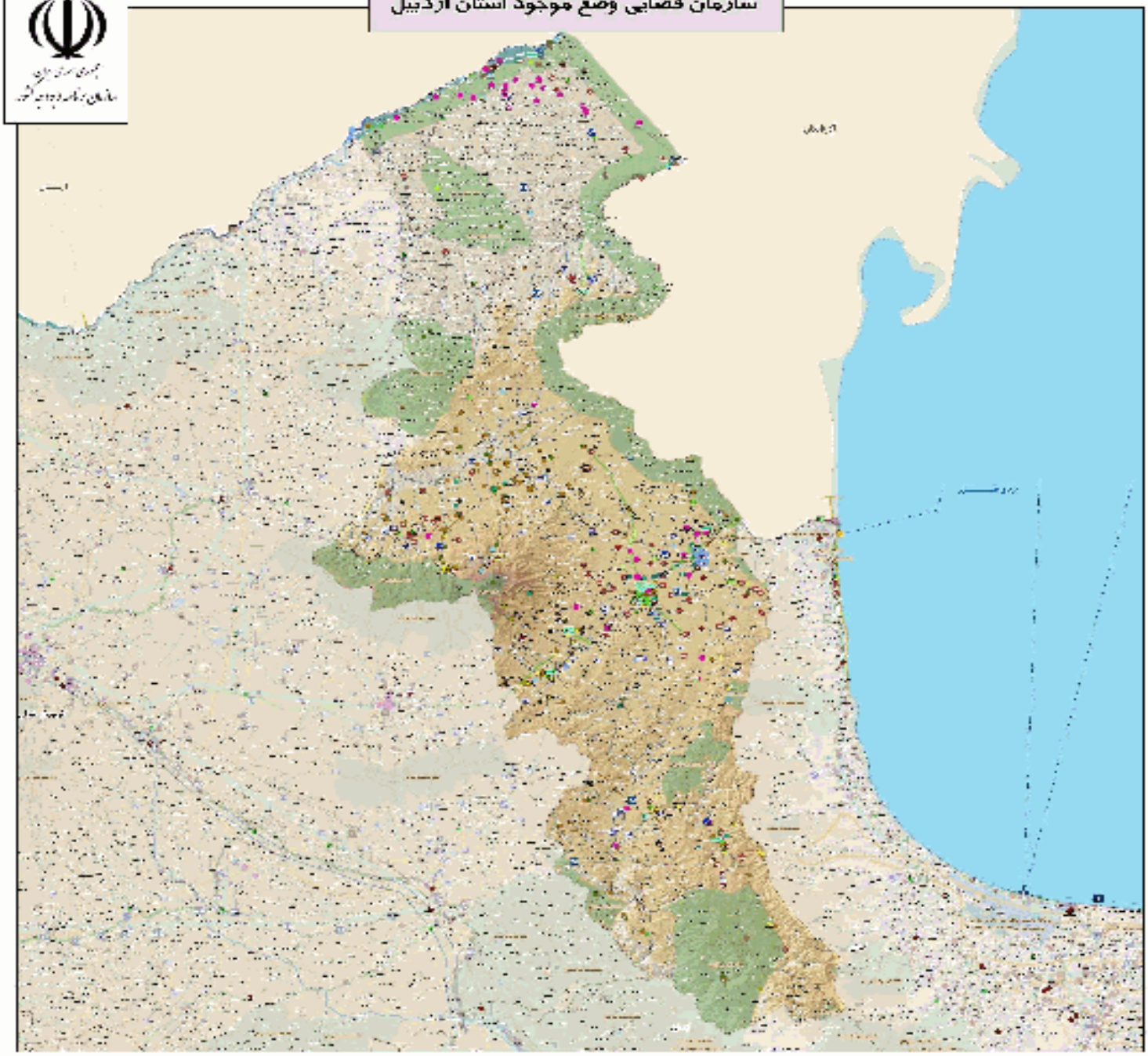

- ✓ **استان‌های خوزستان، ایلام، کرمانشاه، کردستان، آذربایجان شرقی و غربی و اردبیل:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد تثبیت مناطق کلان‌شهری، توسعه شهرهای کوچک و میانی، توسعه مکان‌های مرکزی، تقویت جمعیت‌پذیری، تقویت روستاهای مرکزی مرزی
- ✓ **استان‌های زنجان، قزوین، فارس، کرمان، یزد، سمنان، قم، مرکزی، همدان، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویر احمد، لرستان:** به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد توسعه مکان‌های مرکزی، تثبیت مناطق کلان‌شهری، توسعه شهرهای کوچک و میانی، تقویت کانون‌های روستایی متوسط و بزرگ

۱۶۴. کاربست رویکرد شهر هوشمند و خلاق به‌ویژه در شهرهای سطح یک با بکارگیری فناوری‌های نوآوری نظیر اینترنت اشیا، هوش مصنوعی، پهپادها، ربات ها، مواد هوشمند، سنسورهای پیشرفته، واقعیت مجازی، واقعیت افزوده، چاپ سه بعدی و...

۱۵- ارتقاء پویایی نظام کوچ، حفظ و تقویت میراث معنوی و زیست جامعه عشایری

۱۶۵. تقویت و احیای ارزش‌های اصیل فرهنگی، تاریخی، قومی و بومی جامعه عشایر

۱۶۶. تقویت نقش چند کارکردی مناطق عشایری و نظام مشارکت تشکل‌های عشایری در امنیت ملی، امنیت غذایی و پایداری محیط زیستی

۱۶۷. تنوع بخشی به فعالیت‌های اقتصادی، توسعه زنجیره ارزش و برندسازی محصولات تولیدی و صنایع دستی جامعه عشایری

۱۶۸. توسعه بوم گردی، طبیعت درمانی و گردشگری جامعه محور، مبتنی بر جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی و تاریخی منحصر به فرد مناطق و جامعه عشایری

۱۶۹. ارزش افزایی اقتصادی منابع موجود در مناطق دور افتاده، صعب العبور، حاشیه‌ای و مرزی

۱۷۰. حفظ تنوع زیستی و ذخائر ژنتیکی دامی و گیاهی مناطق عشایری

۱۷۱. حفظ یکپارچگی قلمرو و محدوده حقوق عرفی عشایر

۱۷۲. ارتقاء شاخص های رفاه و کیفیت زندگی جامعه عشایری

۱۶- حفظ و جذب جمعیت در رو ستاها با تأکید بر ارتقاء پویایی و ماهیت تولید محور بودن روستاها

۱۷۳. ساماندهی و تقویت منظومه‌های روستایی و ایجاد مناطق روستا-شهری همکار و هم پیوند

۱۷۴. تقویت پیوند روستاها با شهرهای کوچک و میانی

۱۷۵. ممانعت از تبدیل بی‌رویه نقاط روستایی به شهر

۱۷۶. تقویت مکان‌های مرکزی روستایی با تأکید بر نیمه جنوبی و شرقی کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان اردبیل

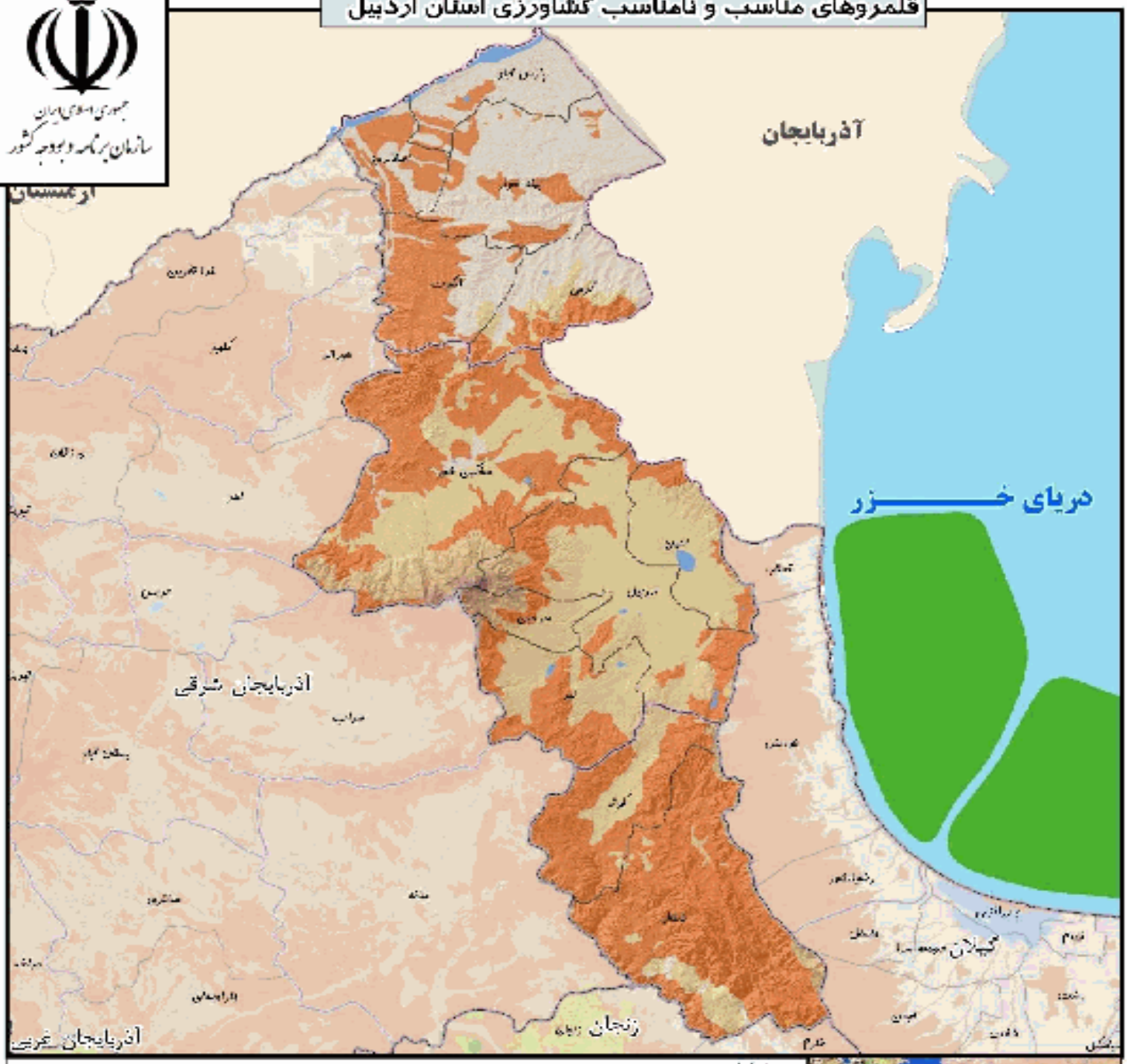

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و دریاچه
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان اردبیل

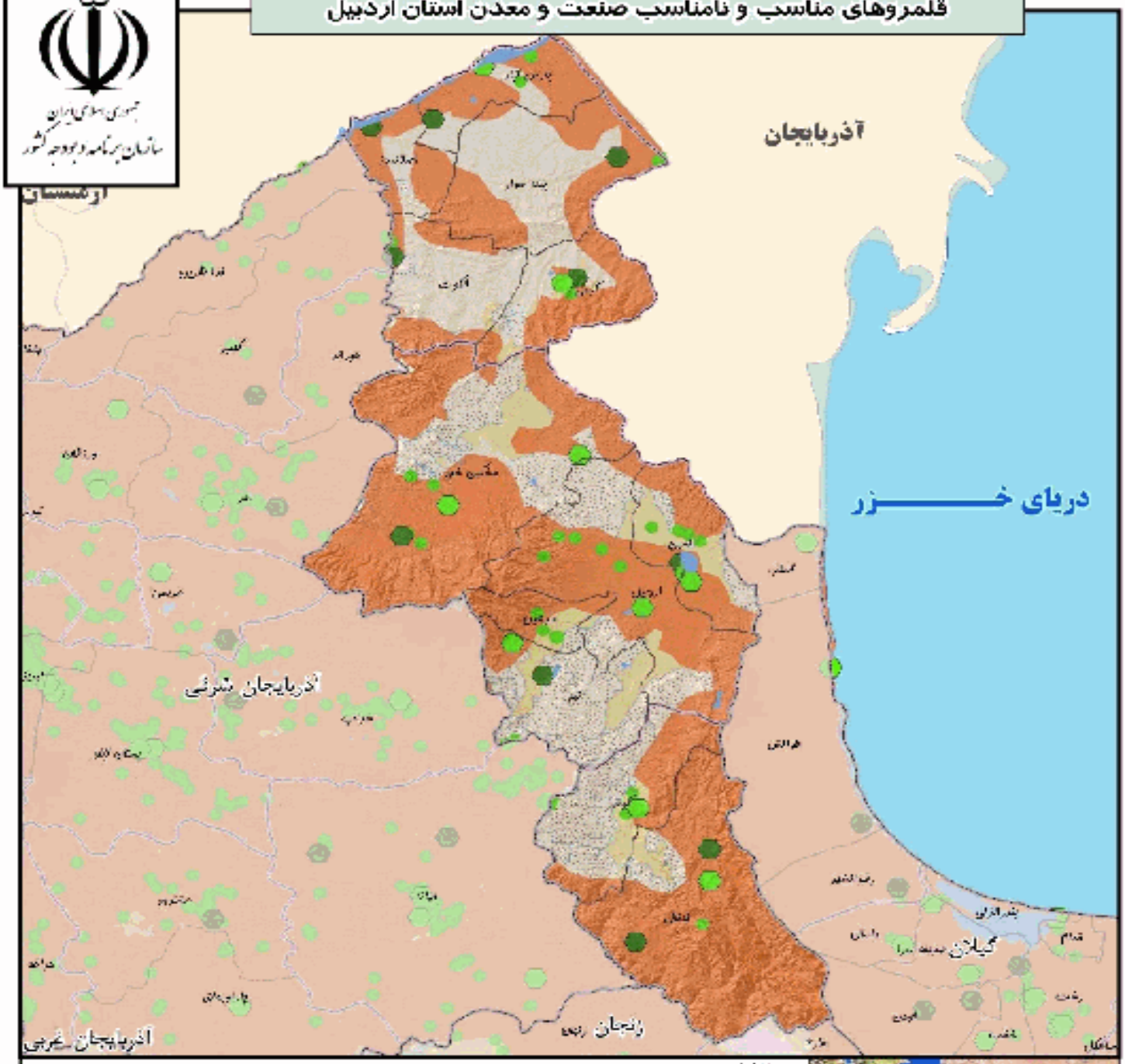

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نوحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلتا و مرداب
- دریا

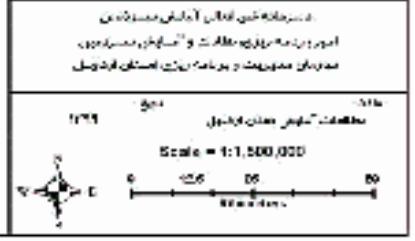

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان اردبیل

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

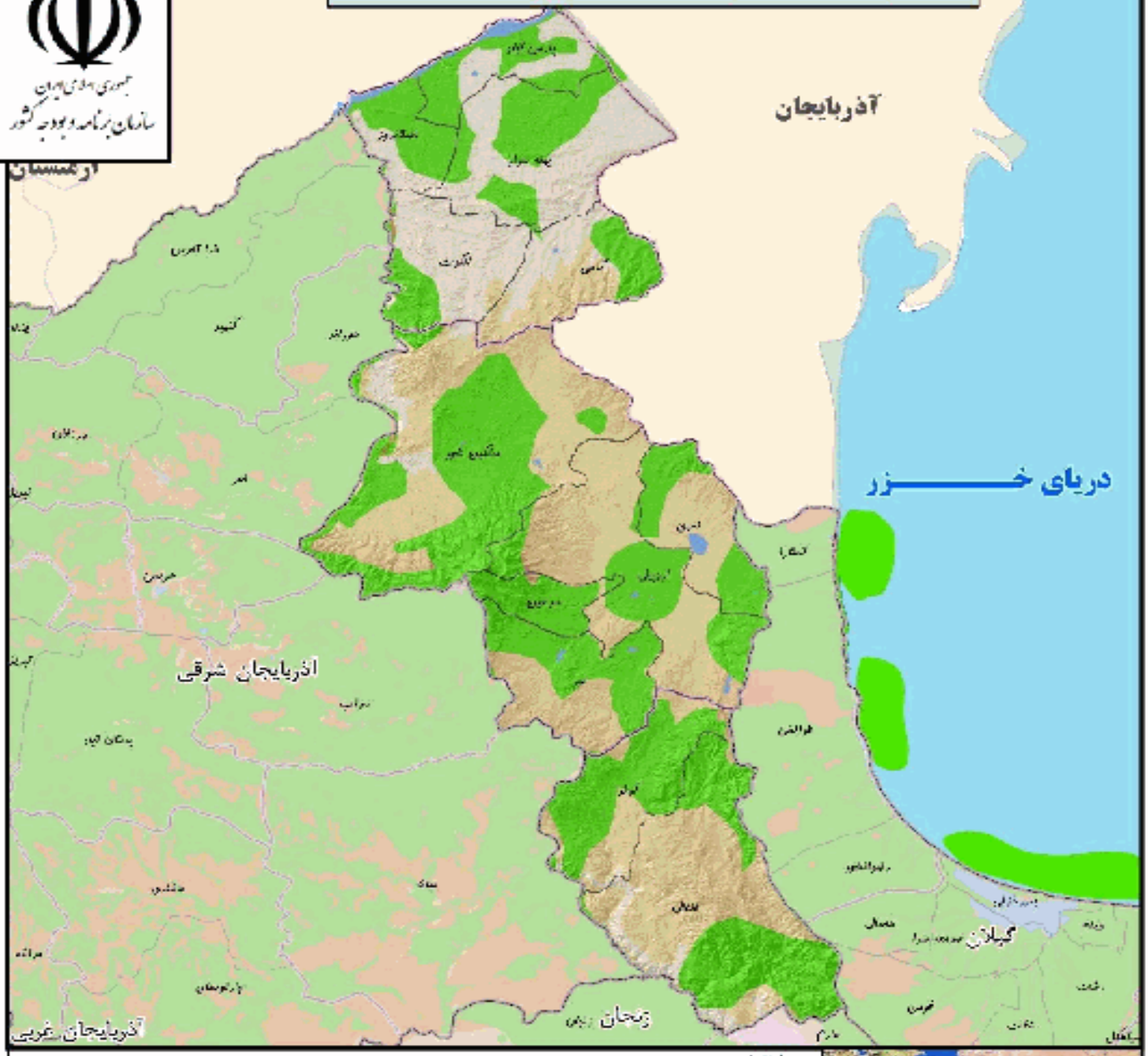

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلاب و مرداب
- دریا

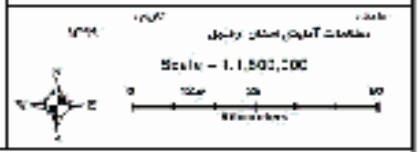

کشاورزی استان در افق طرح استان اردبیل

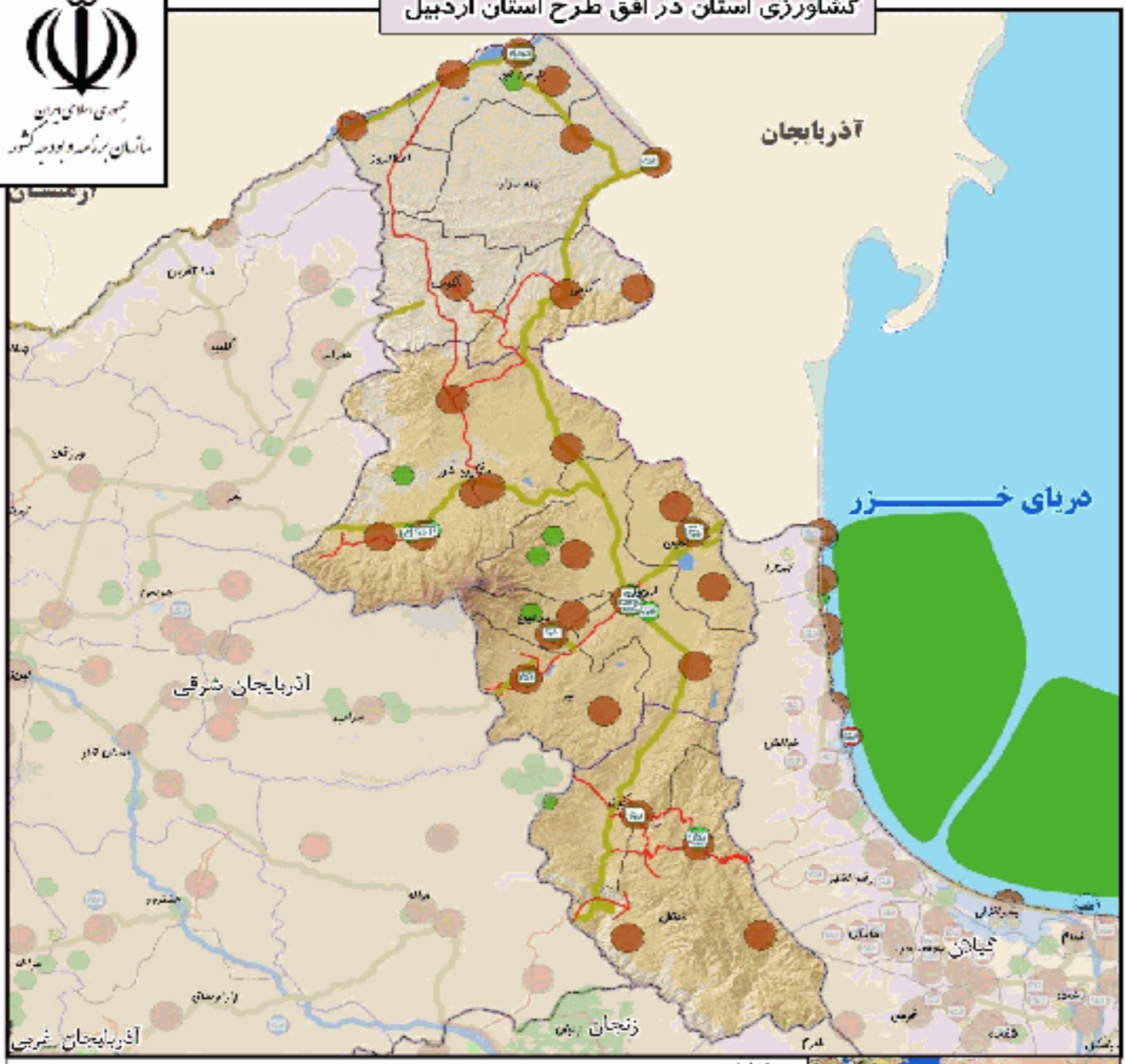

راهنما

شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

اتم

توسعه وضع موجود

دوره ای

زمان میانی

پارک کشاورزی-صنعتی

پهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت دیم

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

آبزی

نوع راه

راه آهن

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

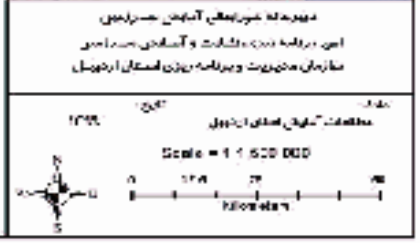

صنعت و معدن در افق طرح استان اردبیل

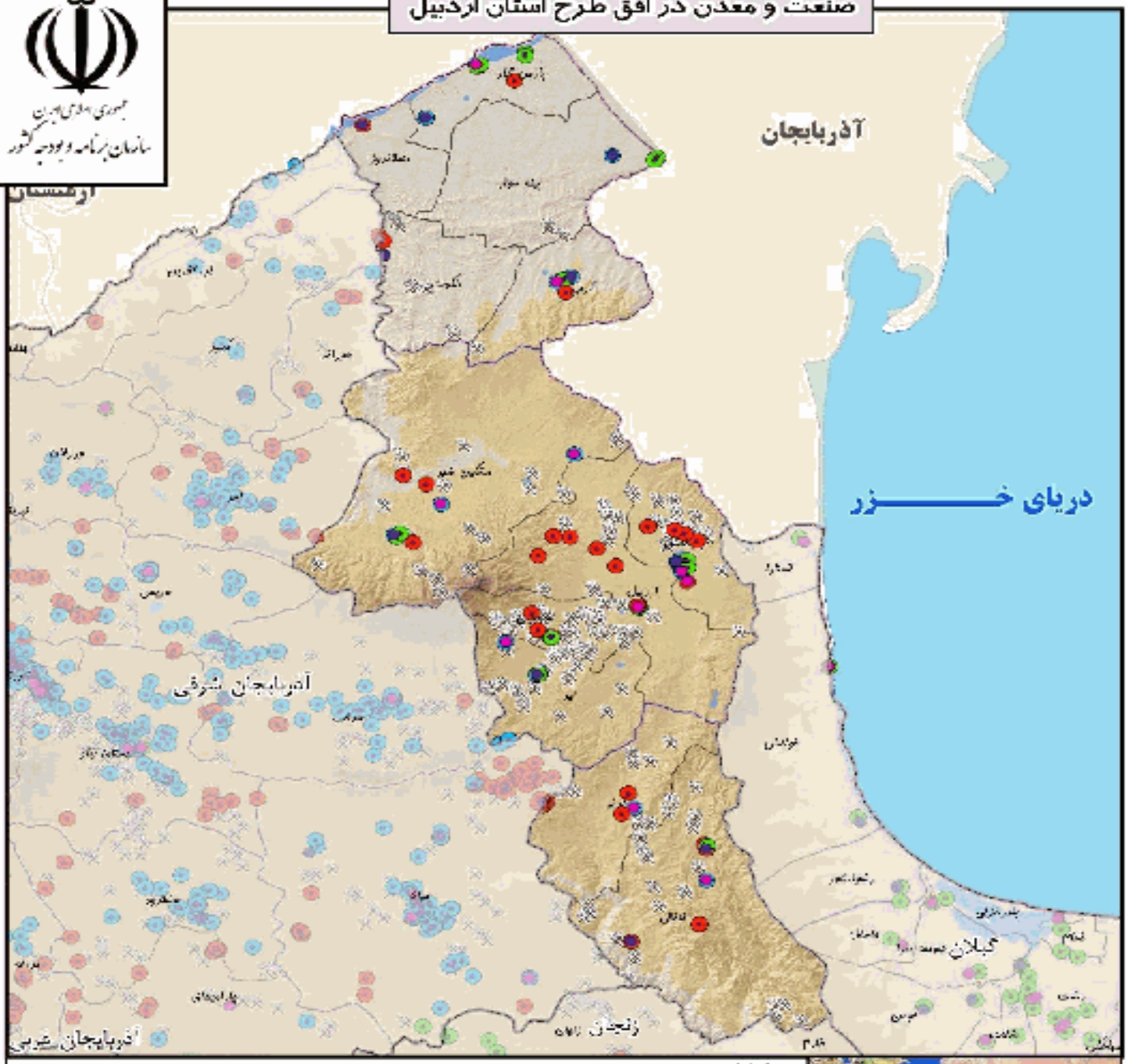

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی
- معدن

وضعیت

- فعال
- توسعه و تجهیز موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان اردبیل

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

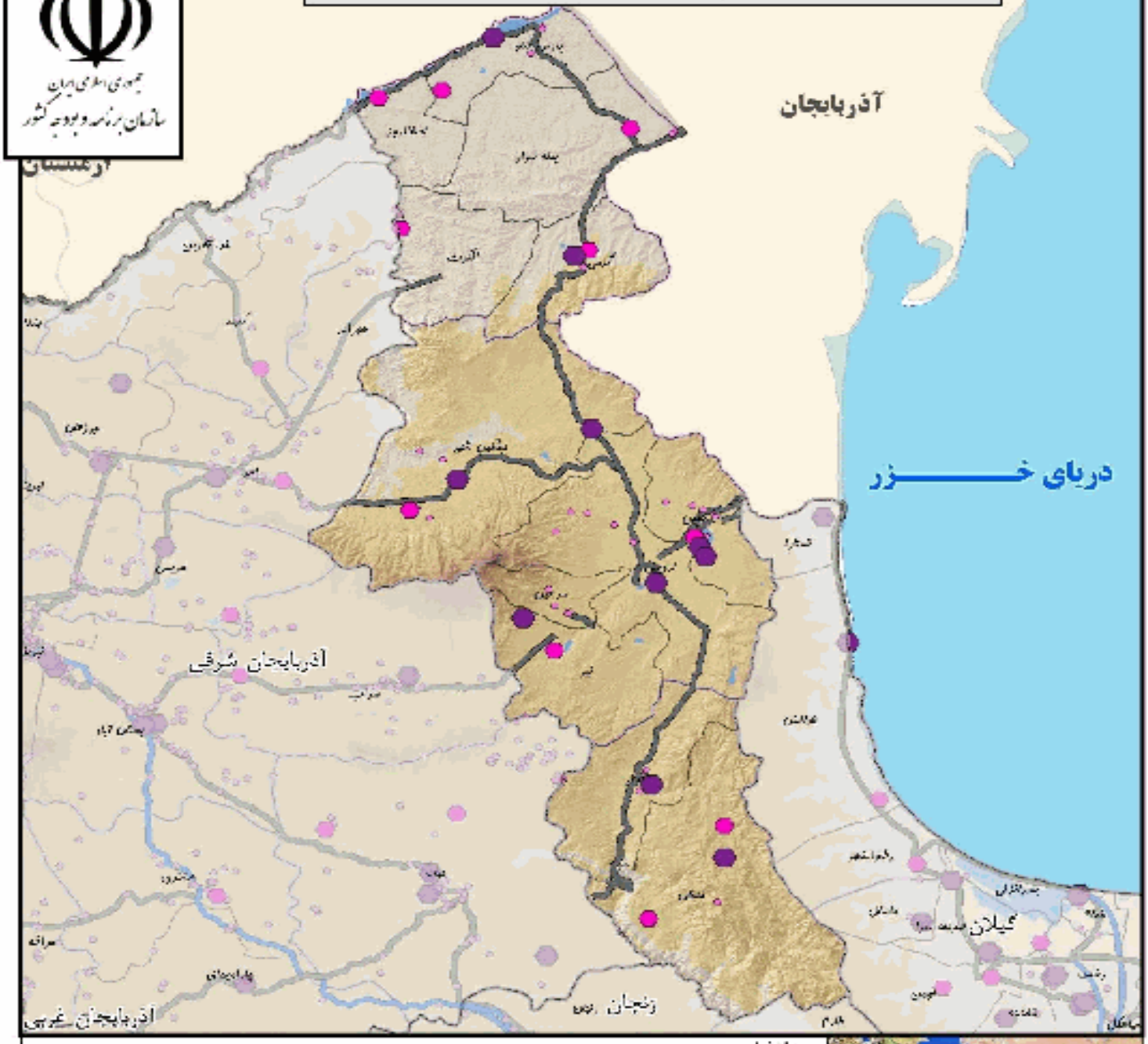

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- حوزه برداشت رازی
- تالاب و مرداب
- دریا

Scale = 1:600,000

گردشگری در افق طرح استان اردبیل

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

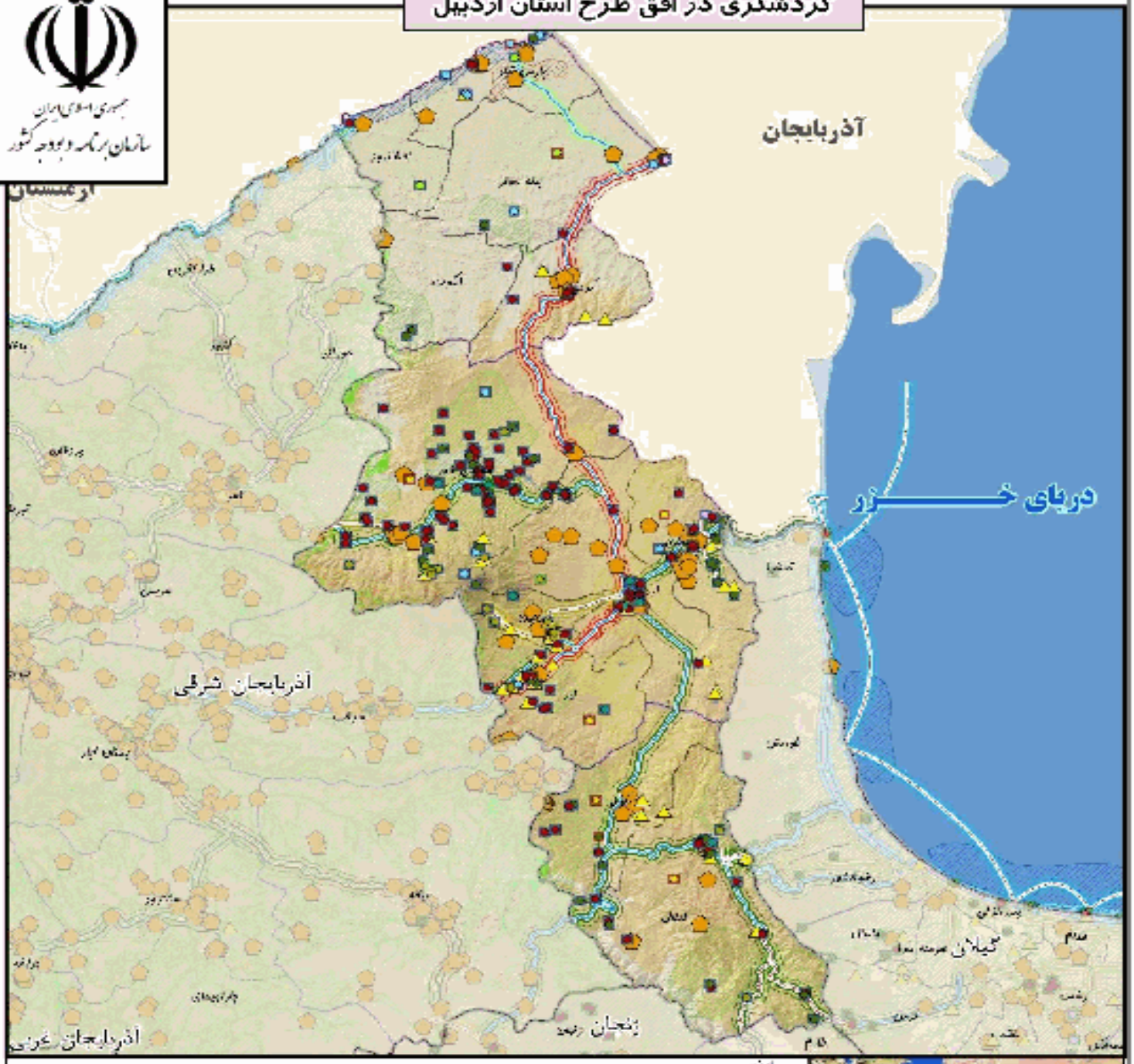

راهنما

نقاط گردشگری
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- مذهبی
- ورزشی
- کشاورزی
- مناطق توجه گردشگری

وضعیت نقاط
- قطار
- توسعه وضع موجود
- برنامه
- شهرهای گردشگری
- قطار
- توسعه وضع موجود
- برنامه

نوع محور
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- ورزشی
- کشاورزی

پهنه گردشگری
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- ورزشی
- کشاورزی

مرز استان
شهرستان

طرح
نقشه
۱۳۹۹
مطالعات آمایش استان اردبیل

مقیاس = 1:1,000,000

سطح بندی شهرها در افق استان اردبیل

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

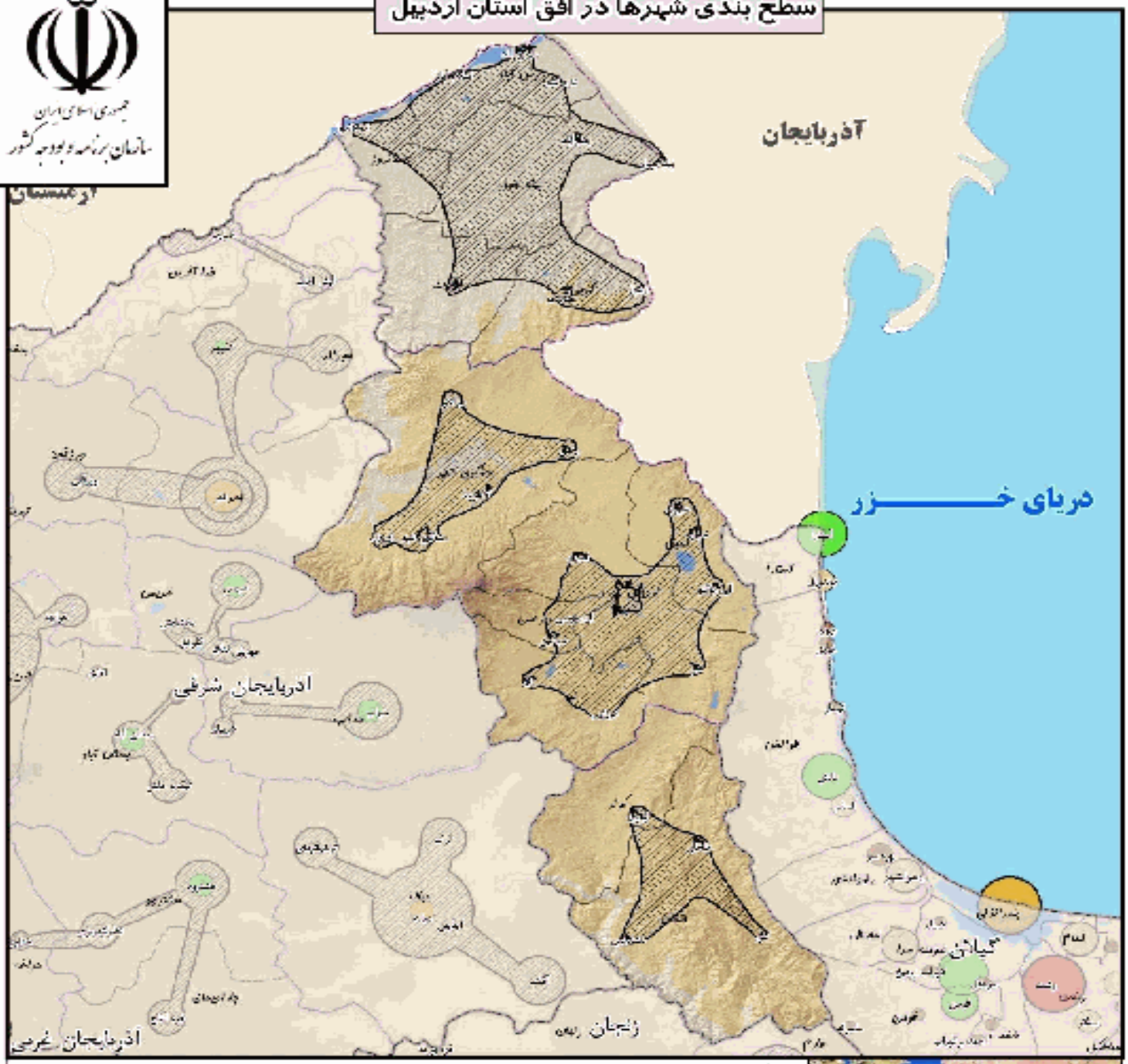

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همگذر

سوژها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

دریا

Scale = 1: 600 000

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان اردبیل

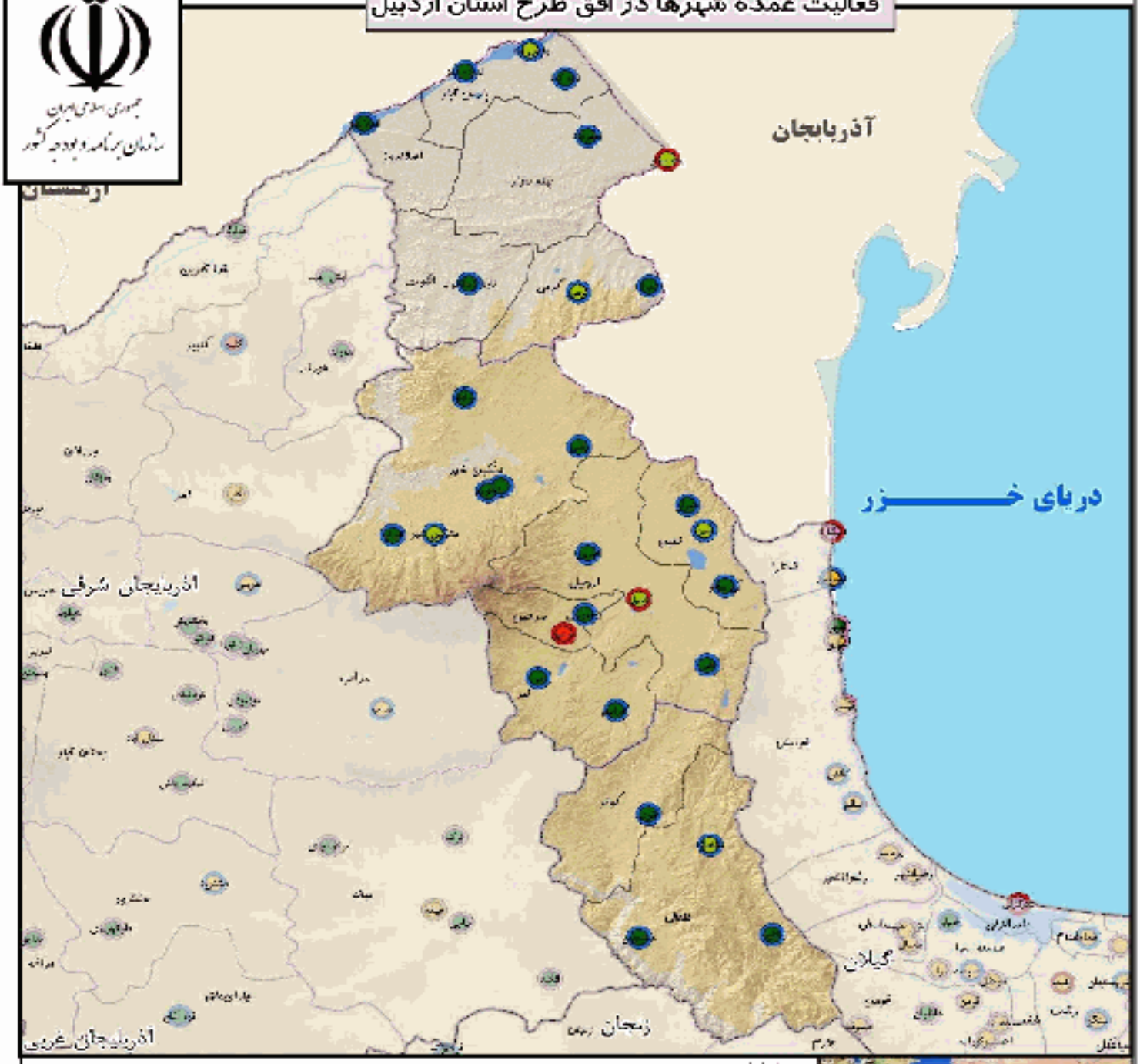

راهنما

شهر

منطقه ای

شهرستانی

فعالیت غالب

فعالیت غالب خدمات

فعالیت غالب صنعتی

فعالیت غالب کشاورزی

فعالیت غالب گردشگری

چند فعالیتی

مرزها

مرز استان

شهرستان

تواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

دریا

شهر

کارکرد

سنتی

فرا ملی

مشاور: مطالعات آمایش سنتی ایران

تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,500,000

0 125 95 80

Kilometers

روستاهای مرکزی سطح یک استان اردبیل

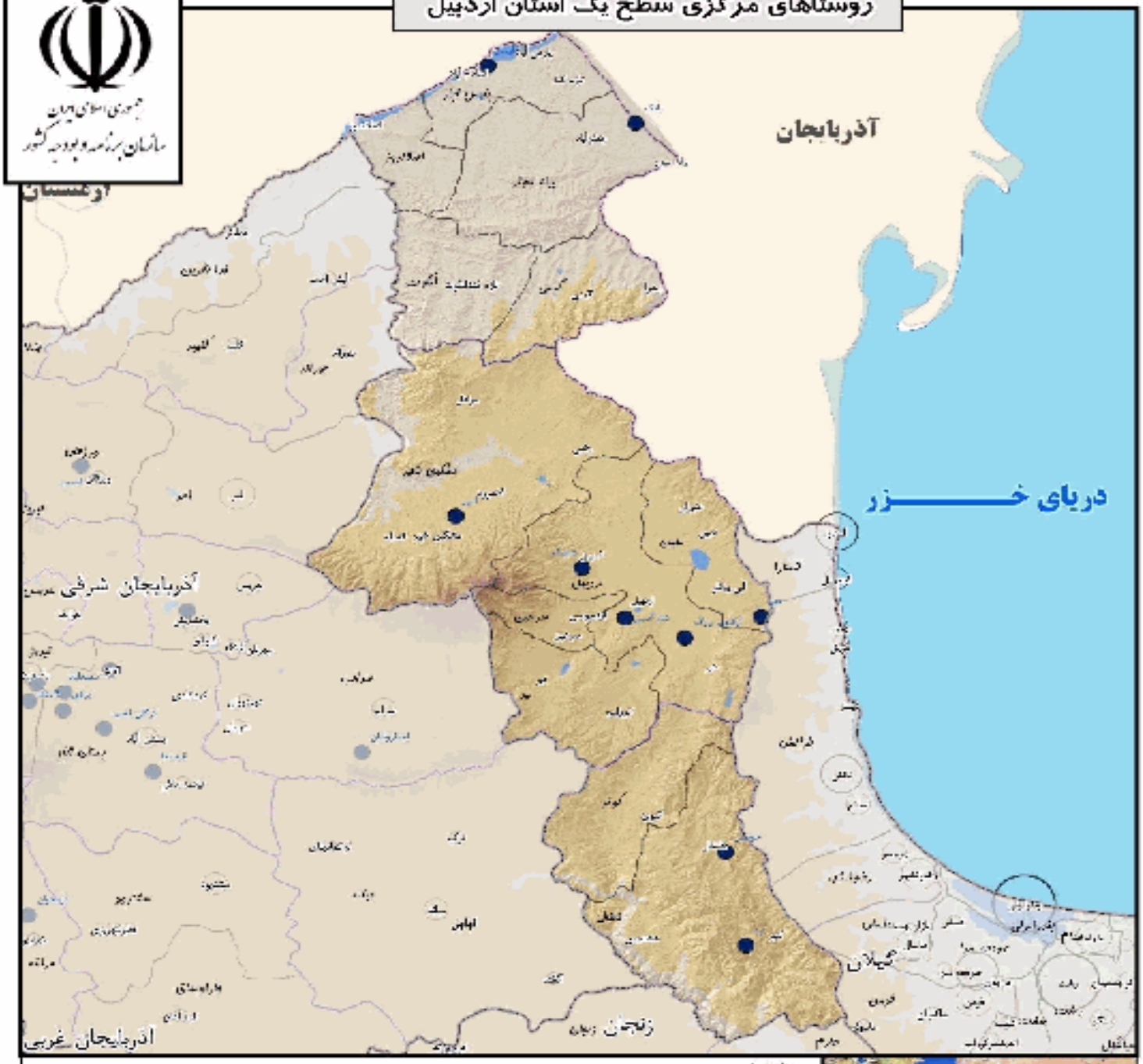

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

بین ۰ تا ۲۵ ... نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵

سطح ۴

سطح ۳

سطح ۲

سطح ۱

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

دریا

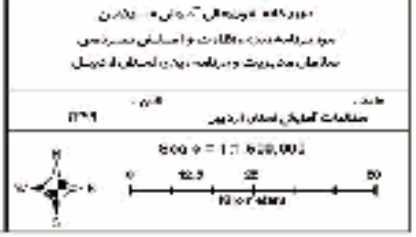

۱۷۷. تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی روستاها و تعریف نقش و عملکرد خاص برای روستاهای دارای مزیت نسبی و رقابتی

۱۷۸. تقویت نظام نهادی و تصمیم سازی پیوستار توسعه شهری-روستایی در بستر شبکه منطقه‌ای

۱۷۹. ایجاد محیط روستاییِ بوم‌گرا، منسجم و همسو با صیانت از میراث طبیعی، تاریخی، فرهنگی

۱۷– ارتقاء گردشگری و آوازه میراث فرهنگی، تاریخی و طبیعی ایران و گسترش گردشگری بوم‌آورد، اجتماع‌محور، فرهنگ مبنا، خلاق و متنوع در پهنه سرزمین

۱۸۰. فرهنگ مبنا نمودن صنعت گردشگری در مناطق گردشگری ایران با رویکرد ارتقاء تعامل جامعه میزبان و میهمان

۱۸۱. ظرفیت سازی و تسهیل فرآیند جذب گردشگران خارجی

۱۸۲. صیانت و حفاظت فیزیکی، حقوقی و معنایی میراث تاریخی، طبیعی و فرهنگی در مقابل هرگونه تهدید اعم از زوال، تجاوز، سرقت و تخریب با تاکید بر مشارکت‌های مردمی

۱۸۳. بهره‌گیری از رویکرد برندسازی مکانی و معرفی آوازه قلمروهای خاص میراث فرهنگی، تاریخی و طبیعی کشور از جمله میراث مرتبط با کشاورزی و دانش بهره گیری از آب (مانند قنات، کاریز، آب انبار، پل ها و سدهای تاریخی)، انرژی های پاک (آسباد، آسیاب، دستکند)، دانش سنتی تولید (دریانوردی، لنج سازی، ابریشم کشی و ...) و گونه های منحصر بفرد جنگل، بیابان و موزه های ملی و منطقه ای

۱۸۴. احیاء و تقویت نمادها و رویدادهای ملی، منطقه‌ای، مذهبی و قومی انسجام‌بخش در پهنه جغرافیایی کشور

۱۸۵. اولویت‌بخشی به هدف غایی گردشگری برای گفتمان‌سازی، ایجاد همبستگی و ارتباط اجتماعی سرزمینی در سطح ملی و بین‌المللی

۱۸۶. احیاء هنرهای رو به فراموشی و تقویت تولید و بازرگانی صنایع دستی

۱۸۷. حفظ و احیاء هویت، آیین‌ها، سنت‌ها و مراسم ویژه اقوام مختلف حوزه تمدنی ایران

۱۸۸. معرفی و حمایت از گنجینه‌های زنده بشری، مشاهیر و مفاخر فرهنگ، هنر و حوزه تمدنی ایران

۱۸۹. توسعه و به‌کارگیری فناوری‌های نوین نظیر اینترنت اشیاء و واقعیت گسترده (شامل واقعیت افزوده، واقعیت مجازی و...) در توسعه گردشگری و معرفی میراث فرهنگی کشور

سطح بلدی خدمات برتر در افق طرح استان اردبیل

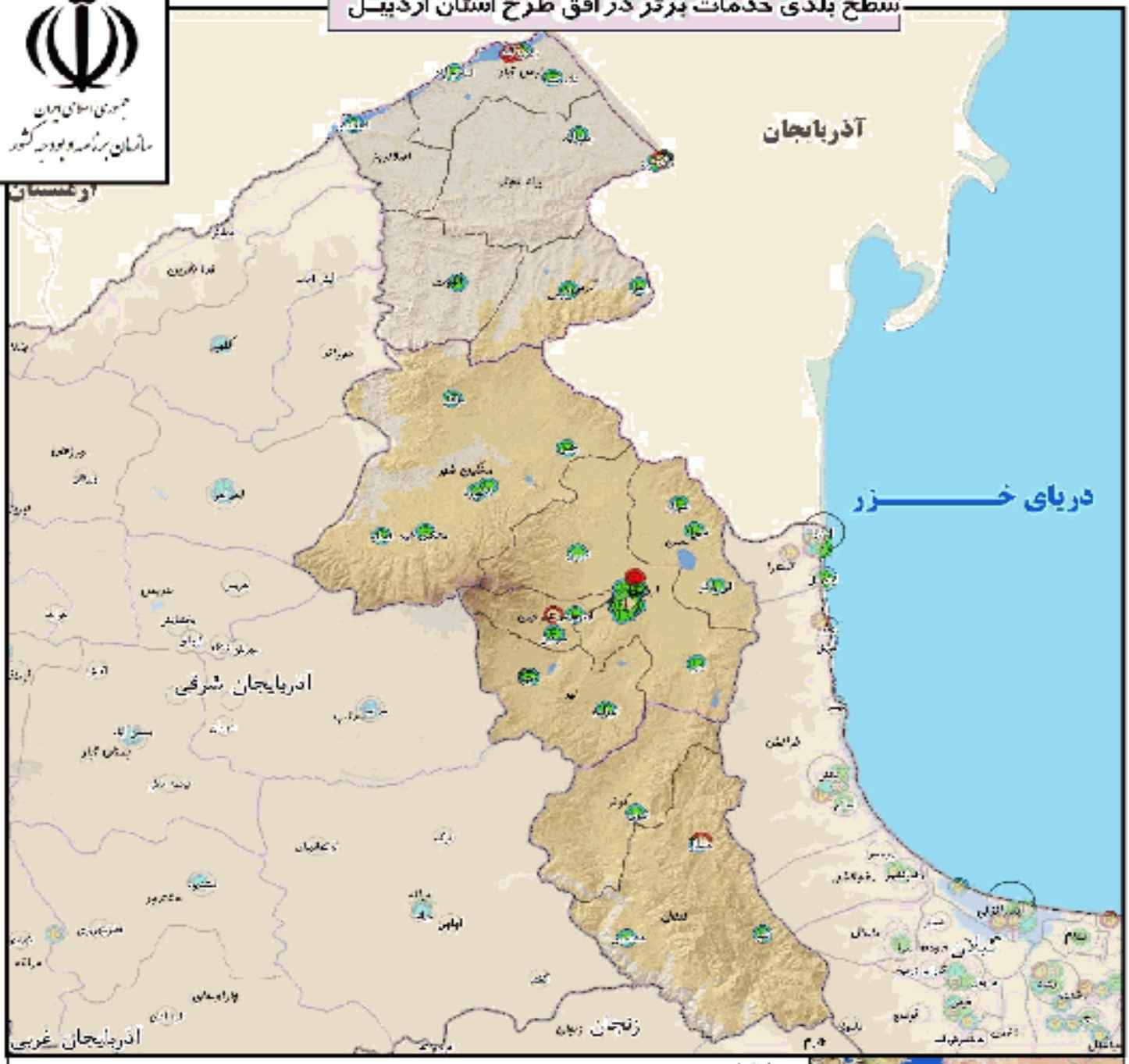

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشد و فناوری
- پارک های علم و فن آوری

وضعیت

- فعلی
- آینده (طرح موجود)
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلتا و مرداب
- دریا

منابع اطلاعات: عوارض استان اردبیل

سال: ۱۳۸۹

مقیاس: 1:620,000

0 12.5 25 50 Kilometers

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان اردبیل

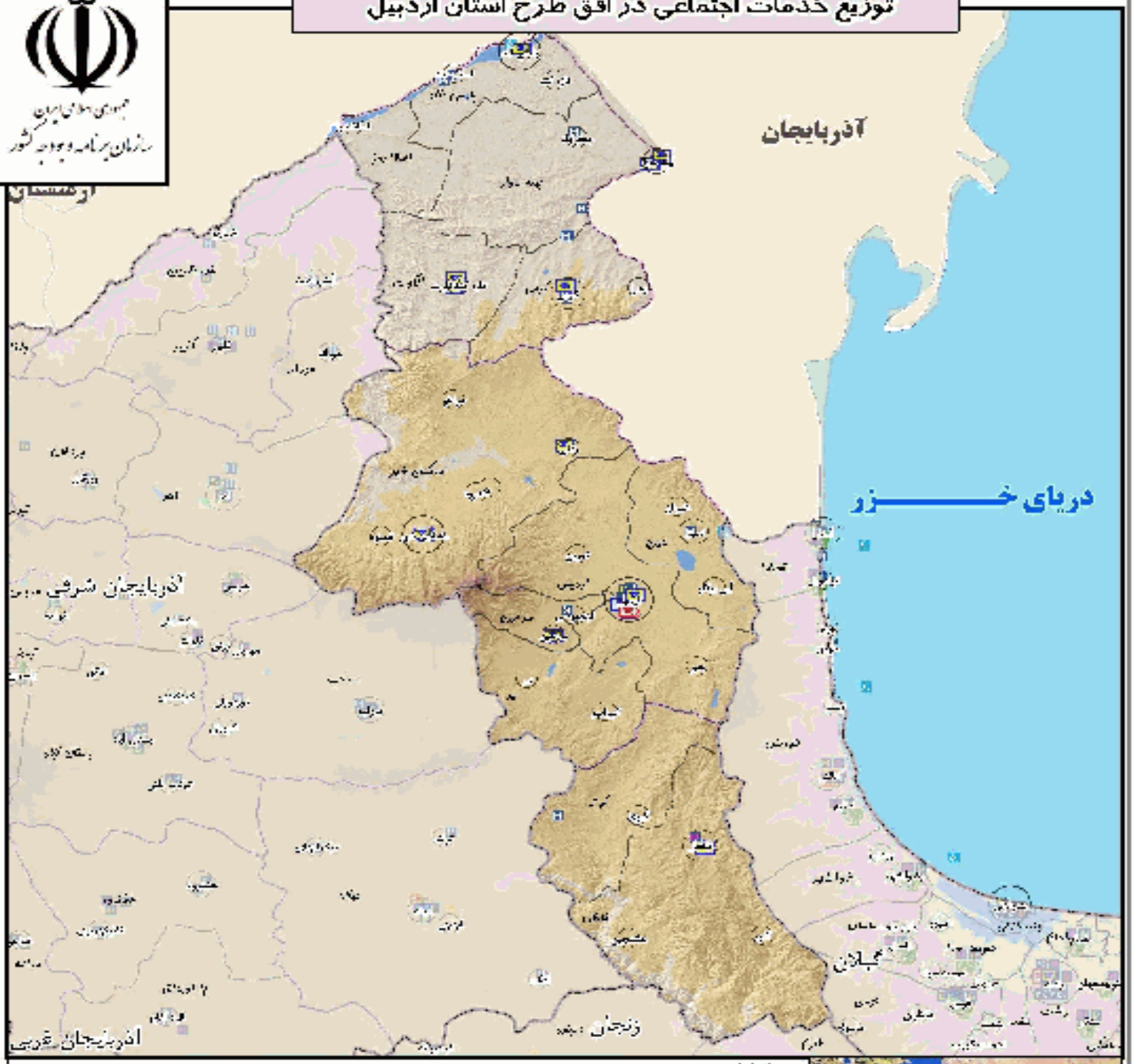

راهنما

پیشاوستان
- نظامی
- منطقه ای
- [illegible]
- شهرستان

مراکز آموزش عالی

کاربری نوع
- فرا [illegible]
- فرا [illegible]
- [illegible]
- استثنی جمع

منطقه ای جمع

مراکز فرهنگی
- فرهنگی
- دار
- منطقه ای
- عمومی
- [illegible]

مراکز ورزشی
- ورزشی
- ملی
- منطقه ای
- عمومی

شهرستانی

سطح خدمتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استانی
- شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و دریاچه

دریا

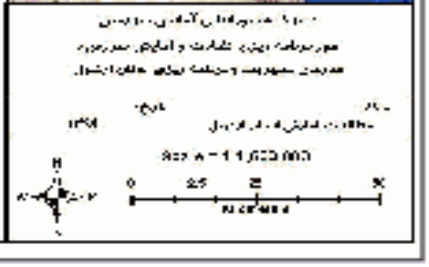

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان اردبیل

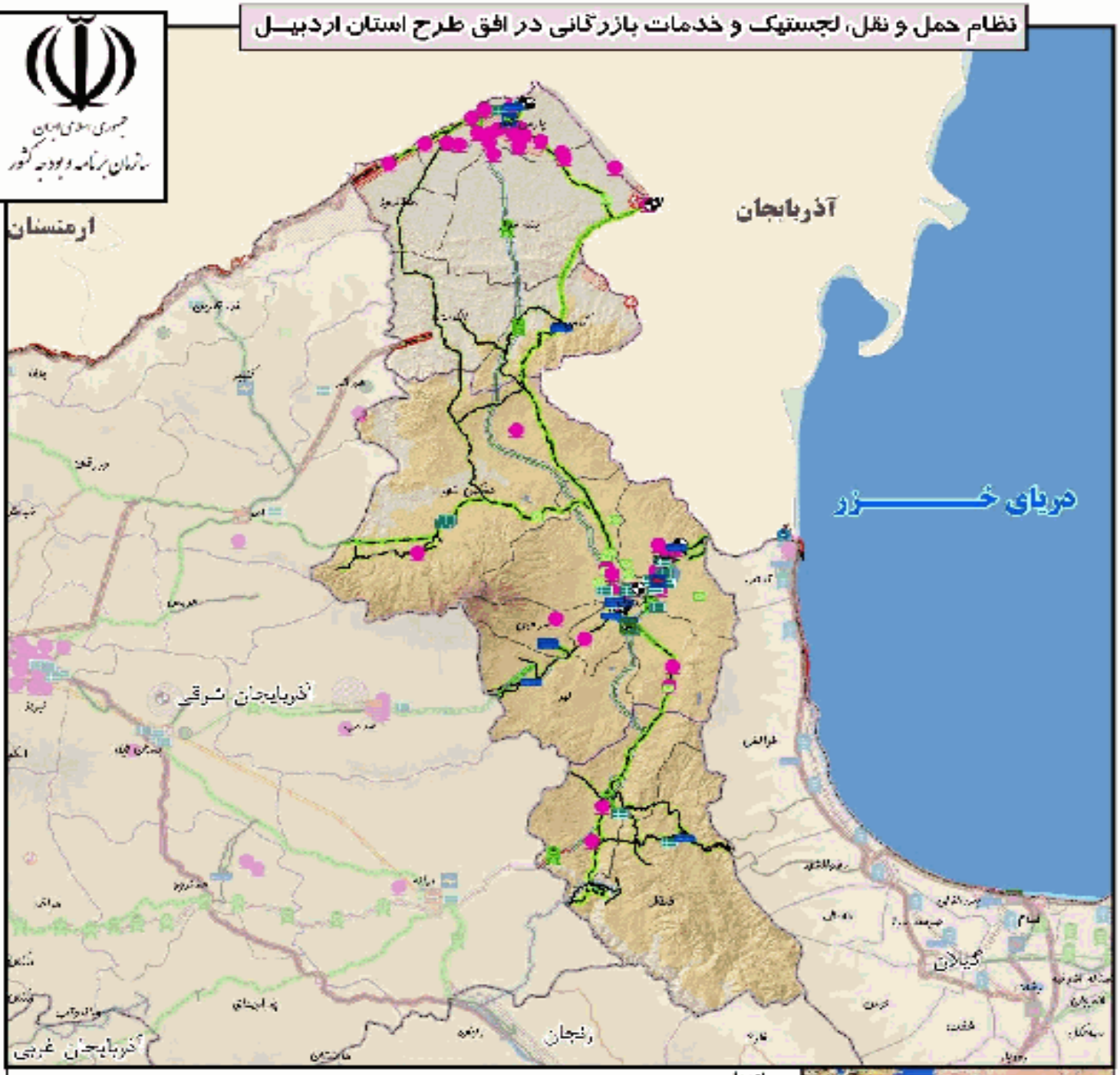

راهنما

فرودگاه
کارکرد
فرا ملی
ملی
منطقه ای
پایانه جاده ای
نوع
عمومی
دو منظوره
نظامی

مراکز لجستیک
نوع
انبار
پارک لجستیک
گمرک
بازرچه مرزی
دو منظوره
ترمینال
سیلو

وضعیت محور
انبار
توسعه وضع موجود
موجود
کارکرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
نوع راه
آزاد راه
بزرگراه

راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
مسیک
سنگین
نواحی اقتصادی
نوع
منطقه آزاد
مناطق ویژه
مرزها
مرز استان

شهرستان
نواحی مرتفع و مرزی
دریاچه
دریا

تاریخ	۱۳۹۱
Scale = 1:1,847,259	
0 12.5 25 50 Kilometers	

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح۱ استان اردبیل

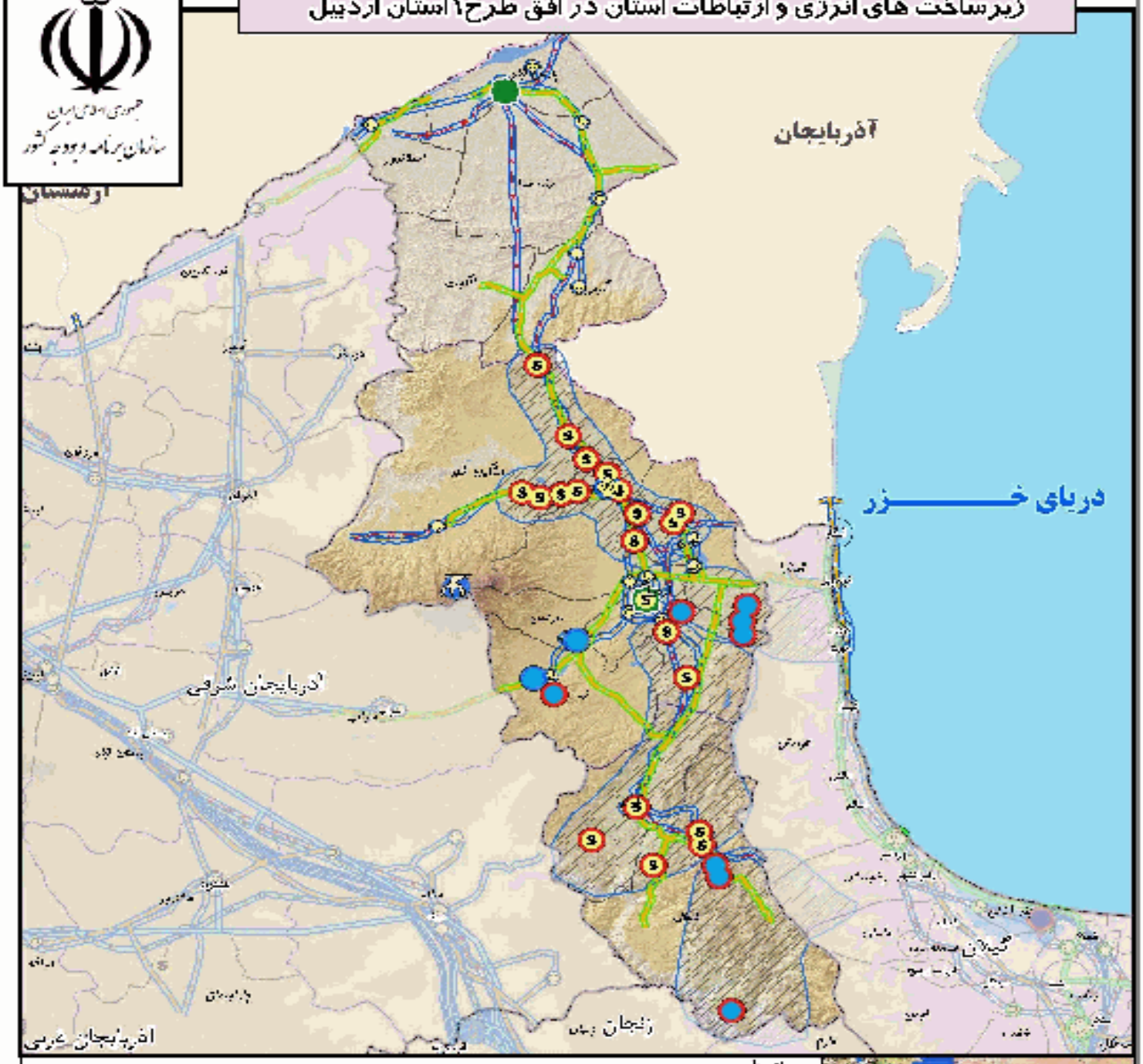

منابع آبی استان در افق طرح استان اردبیل

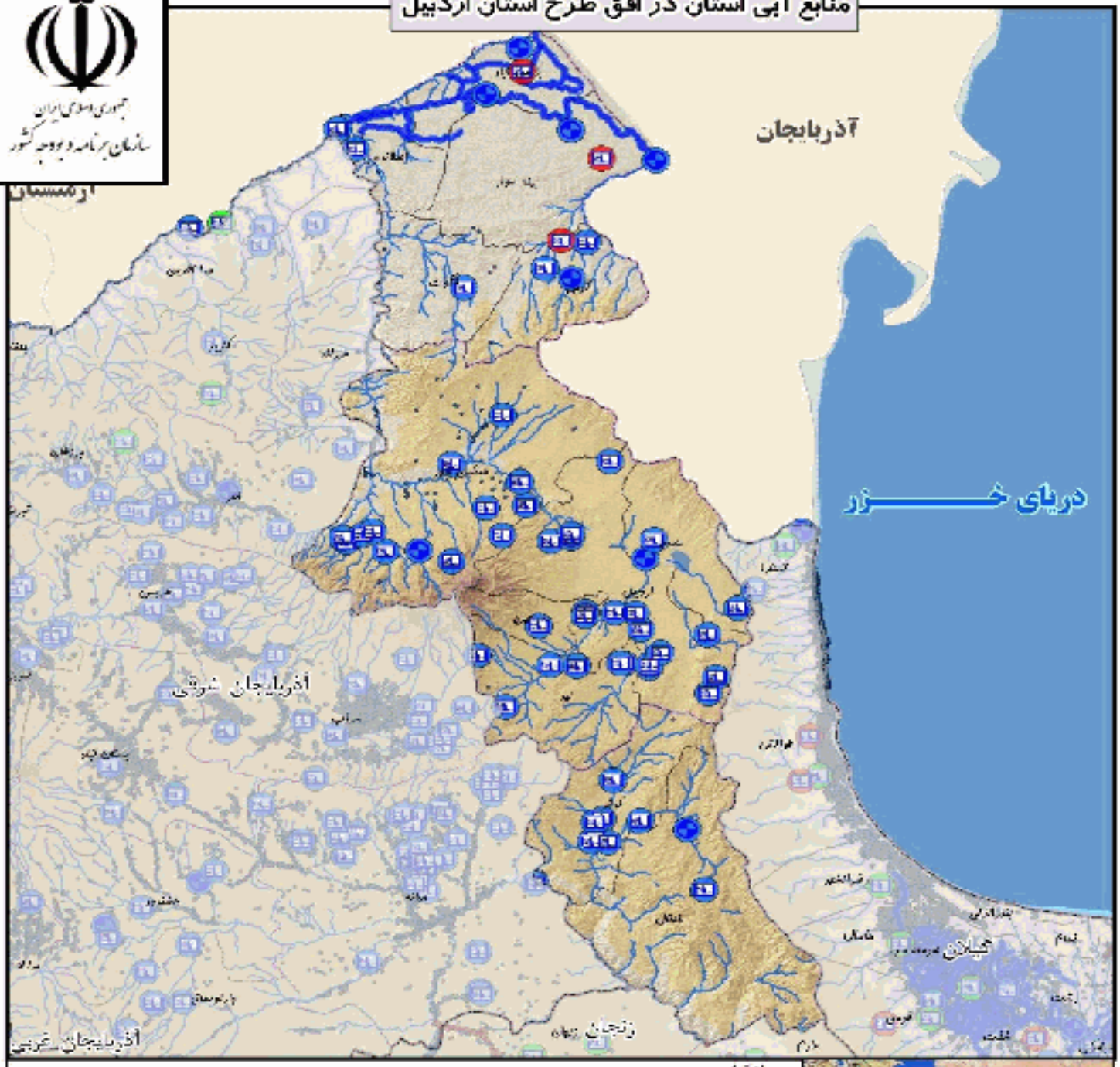

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت تقاضا
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود

موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
شهرستان
حوزه
حوزه

Scale = 1:1,600,000

سازمان فضایی وضع افق استان اردبیل

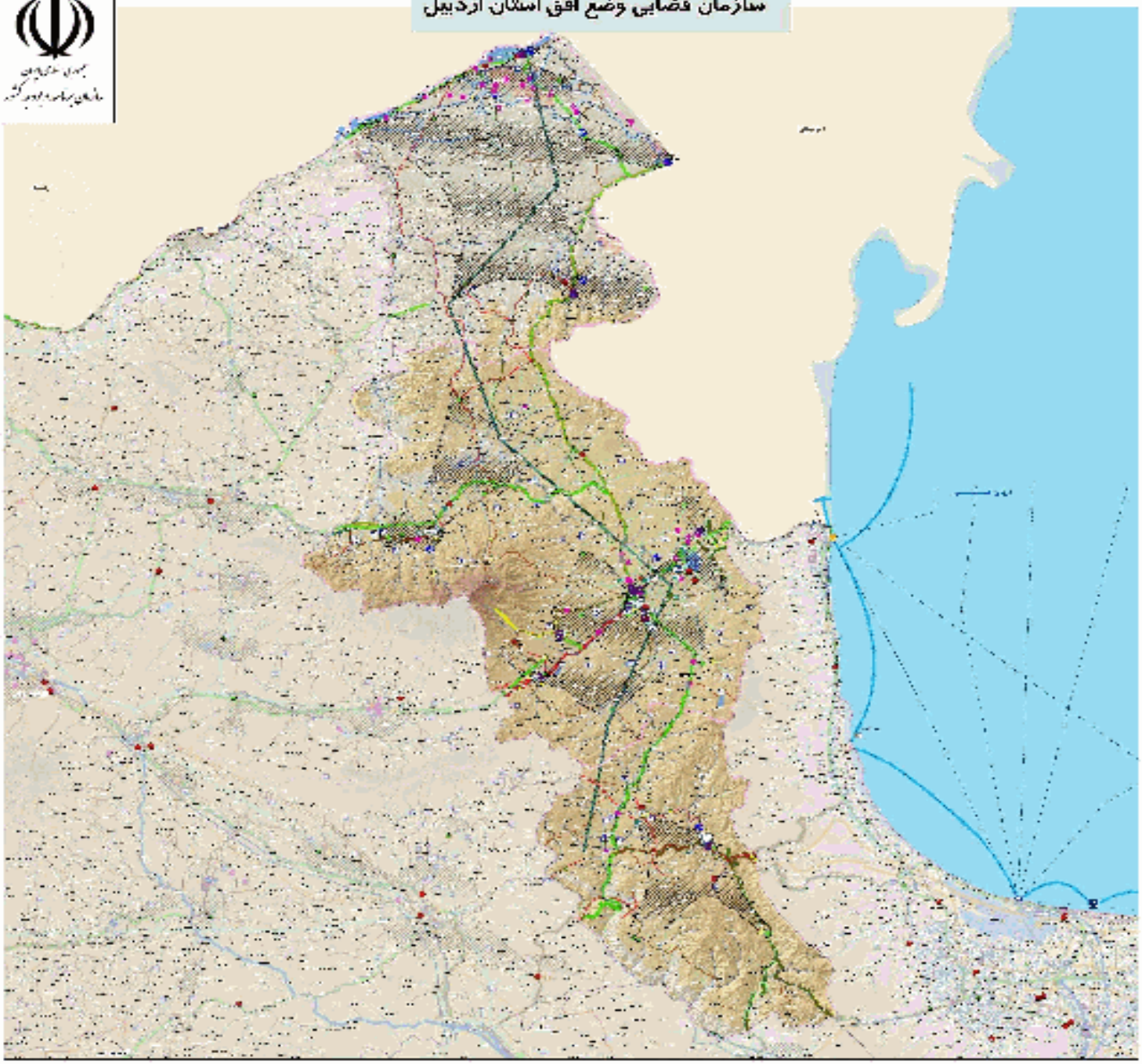

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان کردستان را درافق ۱۴۲۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان کردستان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین برگرفته از اسناد فرادست سطوح ملی- منطقه‌ای و قابلیت‌ها و مسائل استان در قالب رویکرد تفکر ارزشی احصاء و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان قرار می‌گیرد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش‌ها و ماموریت‌های استان در مقیاس ملی و منطقه‌ای بر اساس بررسی اسناد فرادست، مطالعات پشتیبان و تحلیل روندها و گرایشات عمده در طول دو دهه اخیر در استان، تعیین می‌گردد.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن مبتنی بر الزامات اسناد فرادست، اهداف بنیادین، قابلیت‌ها و مسائل اساسی استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) با رویکرد آینده‌نگاری ارائه می‌گردد. علاوه بر این، ماموریت‌های توسعه استان مبتنی بر الزامات درونی و بیرونی بیانیه چشم‌انداز، مسیر هدف و ماموریت استان در راستای تحقق چشم‌انداز را بیان می‌دارد.

راهبردهای پابرجا: یکی از مهمترین جهت‌گیری‌های توسعه آتی استان است که بر اساس سناریوهای متصور و سازمان فضایی وضع موجود استان، تعیین می‌گردد.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده، تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آنها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان کردستان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- رقابت‌پذیری و الگوهای اقتصادی تحول یافته مبتنی بر کارآفرینی، بهره‌وری و نوآوری منطقه‌ای در تناسب با ساختار بازارهای فرامنطقه-ای
- توسعه فضایی متعادل، هم‌پیوند و تکامل‌یابنده منطقه‌ای بر مبنای رویکرد "تمرکز ـ توازن"
- الگوی پایدار توسعه مبتنی بر تعادل و توازن اکولوژیکی و تاب‌آوری محیطی
- افزایش انسجام و حس تعلق ذهنی - عینی با فضای سرزمینی و رفع آسیب‌های اجتماعی استان
- هم‌پیوندی عملکردی-کالبدی با شبکه‌ها و کریدورهای سرزمینی و فراسرزمینی
- دیپلماسی منطقه‌ای توسعه‌یافته و تقویت نقش هم‌پیوندی مرزهای بین-المللی استان مبتنی بر رویکردهای ژئوپلیتیکی و هیدروپلیتیکی سرزمین
- زیست‌پذیری و کیفیت زندگی ارتقاء یافته مکان در راستای جذب و نگهداشت سرمایه‌های انسانی منطقه

- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملّی و فراملّی

بخش	وظیفه تخصصی در هر نقش	نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
امنیتی - دفاعی	حفظ و ساماندهی جمعیت در نواحی مرزی استان با مکان یابی کانونهای مستعد مناسب و ایجاد روستا- شهرهای جدید عملکردی و تقویت نقش دیپلماسی مرزی ارتقای و تقویت نقش در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل	مریوان ،سروآباد، بانه و سقز
محیط زیست	احیاء و حفاظت از گونه‌های منحصر بفرد و ارزشمند طبیعی با تاکید بر تالاب زریبار و جنگل های اورامان و ...	مریوان و سروآباد
محیط زیست	جلوگیری از بیابان‌زایی و مهار کانون‌های شکل‌دهنده ریزگردها با اولویت مناطق بحرانی و بهره‌گیری از توسعه پوشش گیاهی متناسب با مقتضیات محلی	در پهنه شرق استان
کشاورزی	تولیدمحصولات زراعی بویژه تولید غلات (گندم و جو) نباتات علوفه ای، دانه های روغنی و حبوبات ساماندهی سطح زیرکشت آبی در دشت های قروه و دهگلان و توسعه کشت‌های تخصصی استان (همچون توت فرنگی، توتون و تنباکو، نخود) تولید و پرورش انواع ماهیان (سردآبی و گرم آبی) در شهرستان‌های کامیاران ، سروآباد و مریوان	در کل پهنه استان
صنعت و معدن	اصلاح و تکمیل زنجیره‌های تولید صنعتی، صنایع دانش بنیان ومونتاژ(نانو و بیوتکنولوژی، الکترونیک و...)، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی ، صنایع کوچک و متوسط اشتغالزا(دارویی،بازیافت و...)با رویکرد تأمین داخل و صادرات، طلا، صنایع کاغذ سازی و صنایع دستی	در کل پهنه استان
میراث فرهنگی و گردشگری	گردشگری طبیعی، فرهنگی – تاریخی(در کل پهنه استان)، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی) ، گردشگری دفاع مقدس در شهرهای مرزی استان و با تأکید برمؤلفه‌های شهرخلاق موسیقی یونسکودر سنندج، صنایع دستی ، موزه میراث روستایی	در کل پهنه استان
بازرگانی	قطب تجاری، لجستیکی و ترانزیتی غرب کشور در مبادله‌های بازرگانی خارجی با محوریت منطقه آزاد مریوان و بانه، منطقه ویژه اقتصادی بانه و برخوردار از حمل و نقل چند وجهی خدمات بازرگانی نوین در مریوان ، بانه و سقز	سنندج، مریوان، سروآباد، بانه و سقز
خدمات برتر	خدمات برتر گمرکی و لجستیکی، واسطه گری های مالی(بانکی و بیمه‌ای)، سلامت (پزشکی، طبیعت درمانی، تندرستی و خدمات کسب و کار در مقیاس ملی و فراملی	سنندج، مریوان ،سروآباد، بانه و سقز
ژئوپلتیک	مرکزیت مدیریت و راهبری تعاملات ایران و آسیای جنوب غربی در شهر سنندج تقویت نقش عبور و مرور بهینه کالا و مسافر در مرزهای استان(بانه، مریوان، سقز و سروآباد) با کردستان عراق و مبادلات بین‌المللی و ساماندهی نقاط مرزی و پایانه‌های مرزی استان به ویژه پاشماق	سنندج، مریوان، سروآباد، بانه و سقز

بخش	وظیفه تخصصی در هر نقش	نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
حمل و نقل و ارتباطات	نقش ترانزیتی کشور با اقلیم کردستان عراق و سایر بازارهای بین المللی فرودگاه بین المللی برای گسترش حمل و نقل هوایی ملی و بین المللی ارتقاء جایگاه استان در شبکه مبادلات و تقویت پیوندهای ملی و منطقه ایبا قرار گیری در مسیر کریدور شرق- غرب و کریدور شمال - جنوب ارتباط با اقلیم کردستان به منظور اتصال به شبکه جهانی فیبر نوری	در کل پهنه استان

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

بخش	وظیفه تخصصی در هر نقش	قلمرو/نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
دفاعی-امنیتی	نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی	در پهنه کل استان
محیط زیست	احیاء و حفاظت از قلمروهای منحصر بفرد و ارزشمند طبیعی با تاکید بر مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست ، مناطق برخوردار از آثار طبیعی ارزشمند و تالاب‌های استان	در پهنه کل استان
کشاورزی	تولید محصولات باغی (سیب،گردو، انار در پهنه کل استان)، محصولات دامی ، زراعی و گیاهان دارویی در کل استان	در پهنه کل استان
صنعت و معدن	صنایع تبدیلی وابسته و پیوسته و بسته بندی فرآورده های کشاورزی و دامپروری، تولید ادوات و وسایل مورد نیاز کشاورزی صنایع وابسته به پتروشیمی در قلمرو قضایی سنندج معادن غیرفلزی و فلزی به ویژه سنگ های تزیینی و نما ، باریت و منگنز از معادن در شهرستان‌های بیجار و قروه	در پهنه کل استان
میراث فرهنگی و گردشگری	گردشگری طبیعی، تجاری، تاریخی و فرهنگی، روستایی، سلامت و دفاع مقدس	در پهنه کل استان
بازرگانی	نقش محوری منطقه آزاد بانه و مریوان و منطقه ویژه اقتصادی بانه به منظور تقویت اقتصاد استان باتوجه به دارا بودن ارتباطات جاده ای قطب تجاری، لجستیکی بانه ،سقز ، مریوان، سنندج در غرب کشور در حوزه بازرگانی	مریوان، بانه و سقز و سنندج
نظام سکونتگاهی	تعادل بخشی به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه ی استان (از طریق باز تعریف و تقویت نقش شهرها و سکونتگاهها به منظور ارتقاء جایگاه محلی، منطقه‌ای و ملی با تأکید بر نقش فرهنگی و دروازه ای سنندج) نقش پذیری سکونتگاههای نواحی مرزی و مکان یابی کانونهای مستعد مناسب و ایجاد روستا- شهرهای جدید عملکردی تجهیز مراکز برتر روستایی و تجمیع روستاهای پراکنده در پهنه استان	در پهنه کل استان

۱۹۰. تجهیز زیرساخت‌ها و توسعه شبکه‌های یکپارچه گردشگری

- ✓ محور گردشگری ساحلی-دریایی شمال از بندرترکمن تا آستارا
- ✓ محور گردشگری ساحلی-دریایی خلیج فارس و دریای عمان از گواتر تا بندر ماهشهر
- ✓ حلقه گردشگری دریاچه ارومیه: شهرهای بناب- میاندوآب- نقده- ارومیه- سلماس- شبستر- عجب شیر
- ✓ محور گردشگری ارسباران: جلفا- خدآفرین- کلیبر- اصلاندوز و پارس آباد
- ✓ حلقه گردشگری طبیعی-تاریخی-فرهنگی: یزد، اصفهان، شیراز و کرمان
- ✓ حلقه گردشگری تاریخی- طبیعی: همدان- سنندج- مریوان- پاوه- کرمانشاه (اورامانات)
- ✓ محور گردشگری راه ابریشم: سرخس- مشهد- سمنان- تهران- کرج- قزوین- زنجان- تبریز- بازرگان
- ✓ محور گردشگری طبیعی-تاریخی: آستارا- اردبیل- تبریز- ارومیه
- ✓ محور گردشگری دفاع مقدس (راهیان نور): آبادان، خرمشهر، اهواز، سوسنگرد، بستان، هویزه، ایلام- کرمانشاه-
- ✓ محور گردشگری طبیعی زاگرس: یاسوج-شهرکرد-خرم آباد-ایلام-کرمانشاه- سنندج
- ✓ محور گردشگری طبیعی چابهار-زاهدان
- ✓ محور گردشگری تاریخی: زابل-زاهدان- بم-کرمان
- ✓ محور گردشگری مذهبی: مشهد، شهرری، قم و شیراز
- ✓ محور گردشگری عتبات عالیات: محورهای اتصال‌دهنده مرزهای خسروی، مهران، چذابه و شلمچه به شهرهای بغداد، کربلا و نجف در عراق
- ✓ قطب‌های گردشگری سلامت: در شهرهای تهران، اهواز، کرمانشاه، تبریز، رشت، مشهد، چابهار، زاهدان، بندرعباس، یزد، کرمان، شیراز، اصفهان، سنندج، اردبیل و ایلام
- ✓ پهنه‌های گردشگری کویری: بویژه در استان های یزد، کرمان، خراسان جنوبی، سمنان، اصفهان، قم و سیستان و بلوچستان
- ✓ محورهای گردشگری کویری: بافق-یزد- طبس- بیرجند/ نائین- خور وبیابانک- دامغان/ کرمان-شهداد-نهبندان- بیرجند/ زاهدان-بم- کرمان

بخش	وظیفه تخصصی در هر نقش	قلمرو/نواحی برنامه‌ریزی/شهرستان
خدمات برتر	آموزش مهارت‌های حرفه‌ای و آموزش عالی در سطح منطقه ارائه خدمات برتر(بیمه، بازارهای مالی، مشاوره، خدمات فنی- مهندسی و پیمانکاری) در شهرستان سنندج ، خدمات بازرگانی و مالی در شهرستان های بانه و مریوان	سنندج ، بانه و مریوان
حمل و نقل	پیوند دهنده محور میانی استان (سقز- سنندج- کرمانشاه) به عنوان محور اصلی توسعه با توجه به لزوم انتشار توسعه در قلمرو استان و تکوین محور توسعه غرب کشور دروازه ارتباط دهنده استان و کشور به مناطق مرزی به منظور بهره گیری اقتصادی از مزیت نسبی مرزی بودن و ایجاد تحرک در امر بازرگانی منطقه با اقلیم کردستان عراق و درون کشور.	در پهنه کل استان
انرژی	مراکز اصلی تولید انرژی‌های نو و تجدید پذیر استان در پهنه شمال شرقی(باد) و در پهنه جنوب شرقی و شرق استان(خورشیدی) و نیروگاه برق آبی در مناطق مستعد استان	دیواندره، بیجار ،قروه، دهگلان

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

چشم انداز توسعه فضایی استان کردستان با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل شامل هفت فراز بنیادین به شرح ذیل است.

فراز نخست: کردستان، خطّهٔ سرسبزِ خورشید تابان و سرچشمهٔ حیات سرزمین، مهد مردمانی است هویتمند، هم‌نشین طبیعت و دلبستهٔ سرزمین. جامعهٔ توانمند و خودآگاه کردستان، با تکیه بر توانمندی های درونی خود، زندگی درخور، هم‌پایه و هم‌شانی را با سایر مناطق سرزمینی تجربه میکنند.

فراز دوم: کردستانِ تاب‌آور، با برخورداری از همگرایی ذهنی - عینی با فضای سرزمینی، جلوه‌گاه وحدت ملی و امنیت پایدار مناطق مرزی است. شمولیتِ فراگیر همراه با سرمایه اجتماعی منطقه‌ای و ملی کردستان را حافظ و پایندهٔ هویت ملی، قومی و فرهنگیِ ایران اسلامی ساخته است.

فراز سوم: کردستان، نماد امنیت مناطق مرزی کشور، به مثابه مرکز مدیریت و راهبری تعاملات ایران و آسیای جنوب غربی، پیوندهای ناگسستنی و مستحکمی با سرزمین و نواحی فرامرزی برقرار ساخته است. این قلمرو پیوندگاه و نقطه تلاقی شمال غرب به جنوب شرق کشور به شمار می‌رود. شبکه‌ها و کریدورهای سرزمینی و فراسرزمینی هم‌پیوند به مرکزیت کردستان تسهیل‌گرِ همکاری‌های ملی و فرامرزیِ اقتصادی، فرهنگی و محیط‌زیستی به منظور توسعه ملی سرزمین ایران است.

فراز چهارم: این استان سرسبز، بر پایهٔ شیوه‌های نوآور و دوستدار محیط، از نقش اساسی در تامین امنیت غذایی سرزمین برخوردار است. که از طریق خوشه‌های فعالیتی منسجم، کریدورهای یکپارچه و شبکه‌های فعال رشد کشاورزی و مبتنی بر شیوه‌های حکمروایی یکپارچهٔ منطقه‌ای منابع آبی، برآورده شده است.

فراز پنجم: گرایش کردستان به توسعه، حرکت و پیشرفت، این پهنه را به منطقه‌ای خلاق، یادگیرنده و کارآفرین مبدل ساخته است که ضامن پویایی، تنوع، رقابت‌پذیری و دست‌یابی استان به تعادل در سطح بالا است. زنجیره‌های ارزش

اقتصادی مبتنی بر موهبت منابع طبیعی، بازارچه‌های پررونق و پویا و شبکه لجستیکی پیشرفته، ساختار اقتصادی متنوع و محیطی مساعد، را برای کسب و کار فراهم ساخته است.

فراز ششم: یکپارچگی پهنه شرقی و غربی استان و نیز ارتباط پویا و سازندهٔ میان شهر و روستا ساختار فضایی متعادل، هم‌پیوند و تکامل‌یابندهٔ منطقه‌ای را ایجاد کرده است.

فراز هفتم: کردستانِ اصیل، به مثابه پایتخت جشنواره‌های فرهنگی کشور، مهد فرهنگ، هنر و مهربانی و پهنهٔ نشاط، گردشگری و سرزندگی است. برگزاری رویدادهای آیینی جلوه‌گاه غنای فرهنگی کردستان و سرزمین به جهانیان است.

۲-٤-ماموریت‌های توسعه استان

- برقراری توازن و تعادل فضایی منطقه‌ای و باز تنظیم رابطه‌ی میان مناطق شهری و روستایی و تعدیل جریان‌های مهاجرتی
- تقویت هم پیوندی کالبدی-عملکردی استان با مناطق مرکزی، جنوبی و شمالی (چهارراه کریدور زاگرس)
- زمینه‌سازی ایجاد اشتغال پایدار و الگوهای درون زای توسعه مبتنی بر مزیت‌های نسبی و رقابتی استان
- توسعه‌ی پایدار صنعت و کشاورزی در چارچوب ظرفیت برد محیطی
- پایداری فرهنگی و مشارکت‌پذیری گروه‌های اجتماعی در توسعه منطقه‌ای و ملی

۲-٥-راهبردهای پابرجا

هدف نخست: رقابت‌پذیری و الگوهای اقتصادی تحول یافته مبتنی بر کارآفرینی، بهره‌وری و نوآوری منطقه‌ای در تناسب با ساختار بازارهای فرامنطقه‌ای

- متناسب سازی ساختارهای اقتصادی موهبت‌مبنای استان با بازارهای فرامنطقه‌ای از طریق خلق مزیت‌های ویژه مکان
- شکل‌دهی به شبکه‌های همکاری و تکمیل زنجیره‌های تولید درون و فرا استانی با اولویت تولید کالاهای واسطه-ای
- بازتعریف شهرک‌ها، نواحی صنعتی و معدنی موجود برمبنای رویکرد توسعه خوشه‌ای
- بهبود و ارتقای کارآفرینی، نوآوری و بهره‌وری محیط کسب و کار مبتنی بر نهادها و پیشران‌های مولد
- بهبود و تسهیل محیط کسب و کار منطقه‌ای
- ساماندهی اقتصاد غیررسمی در مناطق مرزی
- آموزش، پرورش و تقویت سرمایه های انسانی منطقه‌ای
- افزایش تاب‌آوری اقتصاد استان مبتنی بر تنوع‌بخشی به تخصص‌های اصلی صنعتی استان

هدف دوم: توسعه فضایی متعادل، هم‌پیوند و تکامل یابنده منطقه‌ای بر مبنای رویکرد "تمرکز ـتوازن"

- اولویت‌بخشی به رویکردهای تمرکزگرا در مراحل نخستین توسعه و سپس توزیع متوازن آن به سایر نقاط استان با تأکید بر نقاط مرزی

- توسعه روابط پیرامون ـ پیرامون و ایجاد شبکه‌های هم‌پیوند سکونت (شهری ـ روستایی) و فعالیت در مناطق دارای توان و قابلیتِ نواحی پیرامونی استان
- تعادل‌بخشی و متوازن کردن توسعه فضایی مبتنی بر الزامات محیط زیستی
- اولویت‌بخشی به رویکرد توانمندسازی اجتماعات محلی در راستای ساماندهی پدیده اسکان غیررسمی
- بهره‌گیری بیشینه از فرصت‌های بیرونی ناشی از کریدور بزرگراهی غرب کشور و دسترسی به مرزهای غربی کشور
- توانمندسازی و استفاده بیشینه از ظرفیت‌های مراکز جمعیتی میان و کوچک (روستاشهرها، شهرهای کوچک و میانی) به عنوان مراکز تعدیل‌گر جریان‌های مهاجرتی در استان
- اولویت‌بخشی به الگوهای خدمات شهری و روستایی دسترس‌پذیر، عادلانه و دربرگیرنده در سطح استان
- پیشینه‌سازی پیوندهای عادلانه روستاشهری و بهره‌گیری از قابلیت‌های محیطی محلی مناطق روستایی استان
- توسعه فضایی میان‌افزا و فشرده سکونتگاه‌های شهری و روستایی در نواحی دارای ظرفیت زیستی

هدف سوم: الگوی پایدار توسعه مبتنی بر تعادل و توازن اکولوژیکی و تاب‌آوری محیطی

- تعادل بخشی در توزیع و انتقال منابع آب سطحی به خارج از استان، مبتنی بر رویکرد مدیریت یکپارچه و ملی منابع آب (IWRM)
- بهبود کمی و کیفی تراز اکولوژیک شهرستان‌های استان (به ویژه نیمه شرقی)
- فرصت سازی برای استفاده از منابع آب با شاخص‌های شیمیایی نامطلوب ناشی از ساختار زمین‌شناسی
- تغییر نگرش موجود به رویکرد نومنطقه-گرایی محیط‌زیستی در راستای توسعه پایدار
- پیشینه سازی تاب آوری محیطی و کمینه سازی بحران‌های محیط‌زیستی با منشا برون مرزی نظیر گرد و غبار و تغییرات اقلیمی و ...
- تعادل‌بخشی بین عرضه و تقاضای آب در داخل استان، مبتنی بر رویکرد انتقال بهینه منابع آب با رعایت حقوق مبدا (بالادستی) و مقصد (پایین دستی)
- پیاده‌سازی و ترویج الگوی پایدار و درون-زای کشت در استان

هدف چهارم: افزایش انسجام و حس تعلق ذهنی - عینی با فضای سرزمینی و رفع آسیب‌های اجتماعی استان

- ایجاد فرصت برابر و فراگیر مشارکت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی (فارغ از مقوله قومیت، مذهب، زبان، پایگاه اجتماعی و غیره)
- تضمین دسترسی برابر ساکنان استان به امکانات و زیرساخت‌های اولیه با رویکرد خروج از تله محرومیت
- اجتناب فراگیر از امنیتی کردن پدیده‌ها و مسائل اجتماعی و فرهنگی استان (کاهش مداخله نهادهای امنیتی و سیاسی در مسائل اجتماعی و فرهنگی استان و مدیریت این مسائل در چارچوب روش‌های اجتماعی و فرهنگی)

- تبدیل استان به لایه اول پیوند و تعاملات اجتماعی و فرهنگی با کشور عراق به ویژه اقلیم کردستان
- برندسازی و نمادسازی از رویدادهای مکانی، جاذبه‌های طبیعی و عناصر فرهنگی هویت‌بخش استان در سطح ملی (موسیقی، تئاتر خیابانی، صنایع دستی، رویدادهای مذهبی و ...) ارتقاء نقش استان به عنوان مرکز رویدادها و جشنواره‌های خاص فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی
- اصلاح و تغییر انگاره‌های ذهنی برون منطقه‌ای از "کردستان "
- شبکه‌سازی اجتماعی – فرهنگی با رویکرد طرح و بازگویی مطالبات و نیازهای جمعی و مورد وفاق ساکنان و ذی‌نفعان استان
- واگذاری اختیارات و تقویت نقش استان در سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های فرهنگی مرتبط با استان بر مبنای خواسته‌ها و گرایشات ساکنان استان (تجربه صدا و سیمای استان، تجربه برگزاری کنگره مشاهیر کرد، و ...)
- شفاف سازی و بهود اقدامات و عملکرد سازمان‌های مسئول استان و الزام به اطلاع‌رسانی و استماع عمومی با رویکرد افزایش رضایت و اعتماد عمومی
- توسعه اجتماع‌محور اکوتوریسم و بوم‌گردی
- مدیریت و کنترل تدریجی آسیب‌های اجتماعی استان

هدف پنجم: هم‌پیوندی عملکردی-کالبدی با شبکه‌ها و کریدورهای سرزمینی و فراسرزمینی

- رفع شکاف دیجیتالی بین استان و سرزمین و توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات
- تعریف نقش و ماموریت استان مبتنی بر عملکردهای لجستیکی حمل ونقل و ترانزیتی
- تقویت پیوندهای استان با سرزمین در راستای اتصال به مراکزعمده ی جمعیتی ، فعالیت ، تولید و بازار
- اتصال شرقی-غربی و شمالی-جنوبی شبکه عملکردی-کالبدی درون استانی با شبکه‌های ملی، فراملی و کریدورهای بین المللی

هدف ششم: دیپلماسی منطقه‌ای توسعه‌یافته و تقویت نقش هم‌پیوندی مرزهای بین‌المللی استان مبتنی بر رویکردهای ژئوپلیتیکی و هیدروپلیتیکی سرزمین

- ارتقاء تعاملات و مراودات با مرکز برای افزایش دیپلماسی با کشورهای هم‌جوار
- تقویت تعاملات اقتصادی فرامنطقه‌ای استان
- برنامه‌ریزی رویدادها و گردهمایی‌های مشترک مذهبی و فرهنگی و سیاسی
- تعریف برنامه‌ها و پروژه‌های زیرساختی مشترک با کشورهای هم‌جوار

هدف هفتم: زیست پذیری و کیفیت زندگی ارتقاء یافته مکان در راستای جذب و نگهداشت سرمایه‌های انسانی منطقه

- بهبود استانداردهای زندگی و سطح کیفیت زندگی در سکونتگاه‌های شهری
- خدمات‌رسانی به سکونتگاه‌های روستایی در چارچوب رویکرد مکان‌های مرکزی و حوزه‌های خدمات‌رسانی روستایی

- توسعه تسهیلات و زیرساخت‌های منطقه‌ای پشتیبان سکونت
- ارتقاء شاخص‌های بهداشت، سلامت و ایمنی منطقه‌ای با تاکید بر نواحی مرزی
- افزایش سرزندگی و نشاط اجتماعی مبتنی بر شاخص‌های رفاهی بهبودیافته

۲-٦-شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- قلمروهای تثبیت شده سکونت موجود شهری و روستایی
- توسعه درونی فضاهای خالی شهرها و اطراف شهرهای اصلی

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

- توسعه فعالیت کشاورزی زراعت در نیمه شرقی استان دشت های قروه، دهگلان، کامیاران، بیجار و دیواندره و بخش هایی از سقز و بانه
- توسعه فعالیت های کشاورزی باغی در شهرستان‌های سنندج، کامیاران، سروآباد و مریوان و بخش‌هایی از سقز و بانه
- توسعه فعالیت های کشاورزی دامی در شهرستان‌های دیواندره، بیجار، سقز، دهگلان، کامیاران ، سنندج
- توسعه فعالیت های آبزی پروری در شهرستان‌های کامیاران ، سروآباد و مریوان

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- شهرک‌های صنعتی، نواحی صنعتی، واحدهای بزرگ صنعتی خارج از شهرک‌ها و نواحی صنعتی.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های خدمات گردشگری

- کلیه عرصه‌های طبیعی استان شامل دشت، کوهستان و کوه‌پایه، دریاچه‌ها و تالاب‌های استان با رعایت الزامات محیط‌زیست بعنوان گردشگری طبیعی(کلیه استان)
- نیمه غربی استان به ویژه در قلمرو فضایی شهرستان بانه، مریوان و سقز به عنوان گردشگری سلامت و تجاری
- نیمه غربی استان به ویژه منطقه فرهنگی اورامانات، مناظر و چشم‌اندازهای طبیعی آن بعنوان گردشگری طبیعی
- منطقه تاریخی فرهنگی کرفتو، زیویه وتخت سلیمان (آذربایجان غربی)
- مناطق نمونه گردشگری و روستاهای هدف گردشگری به عنوان گردشگری روستایی(کلیه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بازرگانی

- کریدورهای همدان- سنندج – مریوان و مرز رسمی باشماق
- کریدور زنجان – بیجار – دیواندره – سقز و بانه به سمت بازارچه مرزی سیران بند
- کریدور زاگرس (کرمانشاه – سنندج سقز – بوکان)
- کریدور میاندوآب- بیجار – قروه – همدان

- کریدور همدان – سنندج- باشماق و اتصال به خطوط حمل و نقل عراق
- کریدور سنندج- بیجار- زنجان و بیجار- سقز- مهاباد
- توسعه انبارها و سیلوها در نیمه غربی و منتهی به مرزها و بازارچه‌های مرزی استان
- توسعه فعالیت‌ها و خدمات لجستیک در حد فاصل سنندج – مریوان و سقز- بانه
- خدمات بازرگانی و گمرکی در شهرهای مریوان، بانه، سقز و سنندج

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- محدودیت استقرار در قلمرو جنگل‌ها، تالاب‌ها و مناطق حفاظت شده و شکار ممنوع
- محدودیت استقرار در پهنه‌های با خطرات بالای طبیعی شامل سیل، زلزله و زمین لغزش
- محدودیت استقرار در حرایم طبیعی و اراضی داری توان اکولوژیک بالا در حفاظت

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

- محدودیت‌های ناشی از قلمروهای محیط زیست طبیعی (محدودیت گسترش در قلمرو جنگل‌ها،مراتع، تالاب‌ها و مناطق حفاظت شده)
- محدودیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (محدوده شهرها، منابع طبیعی و حرایم آن‌ها)
- محدودیت‌های طبیعی(شیب زمین، دسترسی‌پذیری و آسیب‌پذیری از مخاطرات طبیعی)

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- محدودیت گسترش در قلمرو جنگل‌ها، تالاب‌ها و مناطق حفاظت شده؛
- محدودیت استقرار در حرایم طبیعی و اراضی داری توان اکولوژیک بالا در حفاظت
- محدویت گسترش فعالیت‌های صنعتی آلاینده در محدوده شهرها؛
- پهنه‌های دارای محدودیت های طبیعی و با دسترسی پذیری پایین و دارای درجه بالای مخاطرات طبیعی

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های گردشگری

- اراضی دارای توان اکولوژیک بالا در حفاظت به عنوان محدودیت برای گردشگری متمرکز
- پهنه‌های دارای درجه بالای مخاطرات طبیعی
- برخی از نواحی نوار مرزی با توجه به محدودیت‌های امنیتی و نظامی

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان کردستان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

الف) تخصص‌های اصلی نواحی برنامه‌ریزی

ناحیه برنامه‌ریزی شماره ۱ (ناحیه جنوبی شامل شهرستان‌های سنندج، کامیاران، دهگلان و قروه):

- کشاورزی (باغداری با تأکید بر توت فرنگی، گردو و میوه‌های دانه‌دار و هسته‌دار، آبزی‌پروری، دامپروری، زنبورداری، زراعت با تأکید بر گندم و جو، حبوبات، سیب‌زمینی، سبزی و صیفی‌جات، علوفه و زراعت چوب با تأکید بر صنوبر)
- صنایع غذایی، مواد و محصولات شیمیایی با تأکید بر پتروشیمی، فلزات اساسی، لاستیک و پلاستیک با تأکید بر تایر و تیوب، ابزارآلات پزشکی، الکترونیک با تأکید بر گیرنده‌های تلویزیونی، چوب و محصولات چوبی، کاغذ و چاپ، کانی غیرفلزی با تأکید بر سنگ‌های تزئینی، صنایع معدنی فلزی با تأکید بر سنگ آهن،نساجی و پوشاک، بازیافت و فلزات اساسی با تأکید بر ذوب آهن
- معدن و استخراج معدنی با تأکید بر طلا، سنگ‌های تزئینی و ساختمانی و سنگ آهن
- حمل‌ونقل و لجستیک
- گردشگری سلامت، طبیعی و رویداد
- خدمات برتر و دانش‌بنیان (بازرگانی، مالی، بانک و بیمه، آموزش و بهداشت)
- صنایع دستی با تأکید بر قالی‌بافی و گلیم‌بافی، نازک‌کاری چوبی و ساخت سازهای سنتی
- خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی و معدنی

ناحیه برنامه‌ریزی شماره ۲ (ناحیه غربی شامل شهرستان‌های مریوان و سروآباد)

- کشاورزی (باغداری با تأکید بر توت فرنگی، گردو و انگور، زنبورداری، آبزی‌پروری، کشت توتون، پرورش طیور، زراعت با تأکید بر گیاهان دارویی)
- صنایع غذایی
- تجارت و بازرگانی
- حمل‌ونقل و لجستیک
- گردشگری تجاری، طبیعی، روستایی، سلامت (پاراکلینیکی)، ورزشی، جنگ، فرهنگی و رویداد
- خدمات برتر و دانش‌بنیان (بازرگانی، مالی، بانک و بیمه)
- صنایع دستی با تأکید بر کلاش‌بافی
- خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی

شورایعالی آمایش سرزمین

- ساخت گیرنده‌های تلویزیون LED، LCD و ساخت انواع لوازم خانگی
- تولید فرآورده‌های نفتی

ناحیه برنامه‌ریزی شماره ۳ (ناحیه شمال غربی شامل شهرستان‌های سقز و بانه)

- کشاورزی (زراعت با تأکید بر گندم و جو، حبوبات، دامپروری، زنبورداری، آبزی‌پروری، پرورش طیور و باغداری با تأکید بر انگور و سیب)
- صنایع کانی غیر فلزی با تأکید بر سیلیس، صنایع معدنی فلزی با تأکید بر طلا و سنگ آهن، غذایی، منسوجات و پوشاک، مواد و محصولات شیمیایی، لاستیک و پلاستیک با تأکید بر پایین‌دستی پتروشیمی، غذایی، الکتریک و الکترونیک، لوازم خانگی و صنایع تولید محصولات از توتون و تنباکو
- معدن و استخراج معدنی با تأکید بر طلا، سنگ آهن، سیلیس و سنگ‌های ساختمانی
- حمل‌ونقل و لجستیک
- تجارت و بازرگانی
- گردشگری تجاری، طبیعی، دفاع مقدس و سلامت (پاراکلینیکی)
- خدمات برتر و دانش‌بنیان (بازرگانی، مالی و بانک و بیمه)
- خدمات پشتیبان تولید کشاورزی، صنعتی و معدنی

ناحیه برنامه‌ریزی شماره ٤ (ناحیه شمال شرقی شامل شهرستان‌های بیجار و دیواندره)

- کشاورزی (دامپروری، آبزی‌پروری، زنبورداری، زراعت با تأکید بر گیاهان دارویی، گندم و جو، حبوبات و علوفه و زراعت چوب با تأکید بر صنوبر)
- صنایع کانی غیرفلزی با تأکید بر سنگ‌های تزئینی و ساختمانی و سیمان، صنایع معدنی فلزی با تأکید بر سنگ آهن، فلزات اساسی با تأکید بر فولاد، لاستیک و پلاستیک با تأکید بر پایین‌دستی پتروشیمی، غذایی، بازیافت، مواد و محصولات شیمیایی، منسوجات و پوشاک
- معدن و استخراج معدنی با تأکید بر سنگ آهن و سنگ‌های تزئینی و ساختمانی
- گردشگری تاریخی، طبیعی و ورزشی
- حمل‌ونقل و لجستیک
- صنایع دستی با تأکید بر قالی‌بافی و گلیم‌بافی
- خدمات پشتیبان تولید کشاورزی، صنعتی و معدنی

ب) تخصص‌های اصلی شهرستان‌ها

تخصص شهرستان های سنندج، دهگلان، کامیاران، قروه از ناحیه یک برنامه ریزی

ناحیه برنامه‌ریزی	شهرستان	تخصص‌های شهرستان
ناحیه شماره ۱ (ناحیه جنوبی) شهرستان‌های سنندج، کامیاران، دهگلان و قروه	سنندج	- صنایع غذایی، مواد و محصولات شیمیایی با تأکید بر پتروشیمی، فلزات اساسی، لاستیک و پلاستیک، ابزارآلات پزشکی، الکترونیک با تأکید بر گیرنده‌های تلویزیونی، چوب و محصولات چوبی، کاغذ و چاپ - حمل‌ونقل و لجستیک - گردشگری سلامت، طبیعی و رویداد - کشاورزی (باغداری با تأکید بر توت فرنگی و سیب و گردو، زنبورداری و زراعت چوب با تأکید بر صنوبر) - خدمات برتر و دانش‌بنیان (بازرگانی، مالی، بانک و بیمه، آموزش و بهداشت) - صنایع دستی با تأکید بر قالی‌بافی و گلیم‌بافی، نازک‌کاری چوبی و ساخت سازهای سنتی - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی - صنایع نساجی و پوشاک
	دهگلان	- کشاورزی (زراعت با تأکید بر گندم و جو، حبوبات، سیب‌زمینی، سبزی و صیفی‌جات، علوفه و دامپروری) - صنایع غذایی، مواد و محصولات شیمیایی، لاستیک و پلاستیک با تأکید بر تایر و تیوب - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی
	کامیاران	- کشاورزی (باغداری با تأکید بر توت فرنگی و میوه‌های دانه‌دار و هسته‌دار، آبزی‌پروری، دامپروری، زنبورداری، زراعت با تأکید بر گندم و جو و سبزی و صیفی‌جات و زراعت چوب با تأکید بر صنوبر) - صنایع غذایی، چوب و محصولات چوبی، کاغذ و چاپ - گردشگری طبیعی و رویداد - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی
	قروه	- صنایع کانی غیرفلزی با تأکید بر سنگ‌های تزئینی و ساختمانی و سنگ آهن، صنایع معدنی فلزی با تأکید بر سنگ آهن، بازیافت و فلزات اساسی با تأکید بر ذوب آهن - معدن و استخراج معدنی با تأکید بر طلا، سنگ‌های تزئینی و ساختمانی - کشاورزی (زراعت با تأکید بر گندم و جو، سیب‌زمینی، سبزی و صیفی‌جات و دامپروری) - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی، صنعتی و معدنی

تخصص شهرستان های سنندج، دهگلان، کامیاران، قروه از ناحیه دو برنامه ریزی

ناحیه برنامه‌ریزی	شهرستان	تخصص‌های شهرستان
ناحیه شماره ۲ (ناحیه غربی) شهرستان‌های مریوان و سروآباد	مریوان	- تجارت و بازرگانی - حمل‌ونقل و لجستیک - گردشگری تجاری، طبیعی، سلامت (پاراکلینیکی)، جنگ، فرهنگی و رویداد - صنایع غذایی - کشاورزی (باغداری با تأکید بر توت فرنگی و انگور، زنبورداری، آبزی‌پروری، زراعت با تأکید بر گیاهان دارویی) - خدمات برتر و دانش‌بنیان (بازرگانی، مالی، بانک و بیمه) - صنایع دستی با تأکید بر کلاش‌بافی - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی
	سروآباد	- کشاورزی (باغداری با تأکید بر توت فرنگی، گردو و انگور، آبزی‌پروری، پرورش طیور) - گردشگری طبیعی، ورزشی، جنگ، روستایی و رویداد - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی

تخصص شهرستان های سقز و بانه از ناحیه سه برنامه ریزی

ناحیه برنامه‌ریزی	شهرستان	تخصص‌های شهرستان
ناحیه شماره ۳ (ناحیه شمال غربی) شهرستان‌های سقز و بانه	سقز	- صنایع کانی غیر فلزی با تأکید بر سیلیس، صنایع معدنی فلزی با تأکید بر طلا و سنگ آهن، غذایی، منسوجات و پو شاک، مواد و محصولات شیمیایی، لا ستیک و پلا ستیک با تأکید بر پایین‌د ستی پترو شیمی، صنایع تولید محصولات از توتون و تنباکو - معدن و استخراج معدنی با تأکید بر طلا، سنگ آهن و سیلیس - حمل‌ونقل و لجستیک - تجارت و بازرگانی - کشاورزی (زراعت با تأکید بر گندم و جو، حبوبات، دامپروری، زنبورداری، آبزی‌پروری و باغداری با تأکید بر سیب) - خدمات برتر و دانش‌بنیان (بازرگانی، مالی و بانک) - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی، صنعتی و معدنی
	بانه	- تجارت و بازرگانی - حمل‌ونقل و لجستیک - گردشگری تجاری، طبیعی، جنگ و سلامت (پاراکلینیکی) - صنایع غذایی، الکتریک و الکترونیک، لوازم خانگی - کشاورزی (باغداری با تأکید بر انگور، پرورش طیور) - معدن و استخراج معدنی با تأکید بر طلا و مصالح ساختمانی - خدمات برتر و دانش‌بنیان (بازرگانی، مالی، بانک و بیمه) - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی

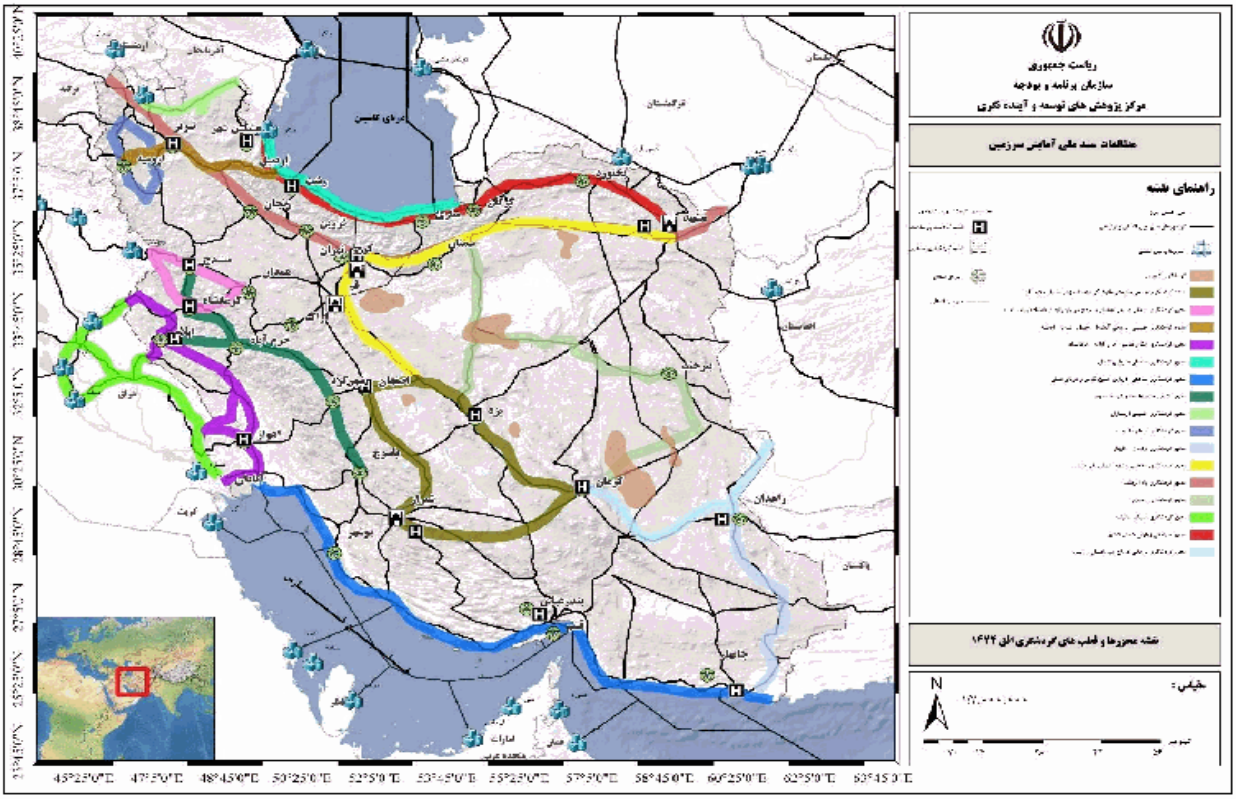

نقشه ۱۳- محورها، قطب ها و پهنه های گردشگری

۱۸- توسعه شبکه ملی اطلاعات، ارتقاء ارتباطات بین المللی و ارتقاء دسترسی به آن در قلمروهای استقرار فعالیت و جمعیت

۱۹۱. احداث، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های موردنیاز انتقال و ترانزیت اطلاعات در مقیاس بین-المللی از طریق ایجاد خدمات هاب (HUB) منطقه‌ای و بین‌المللی اطلاعات

۱۹۲. تقویت اتصال شبکه ارتباطی کشور به کشورهای همجوار به‌منظور تبادل و انتقال اطلاعات و برقراری ارتباطات بین‌الملل

۱۹۳. ارتقاء پایداری ارتباطات بین‌الملل، هاب رومینگ بین‌الملل و حضور در نقاط متنوع تبادل ترافیک جهانی

۱۹۴. افزایش کیفیت و سرعت خدمات پهن باند برای ساکنان و فعالان اقتصادی همه مناطق

۱۹۵. حفظ نقاط مداری، توسعه ارتباطات ماهواره‌ای منظومه‌ای و خدمات سنجش از دور و پایش-گری فضایی برای کلیه بخش های اقتصادی، اجتماعی و کشاورزی

تخصص شهرستان های بیجار و دیواندره از ناحیه چهار برنامه ریزی

ناحیه برنامه‌ریزی	شهرستان	تخصص‌های شهرستان
ناحیه شماره ۴ (ناحیه شمال شرقی) شهرستان‌های بیجار و دیواندره	بیجار	- صنایع کانی غیرفلزی با تأکید بر سنگ‌های تزئینی و ساختمانی و سیمان و سنگ آهن، صنایع معدنی فلزی با تأکید بر سنگ آهن، فلزات اساسی با تأکید بر فولاد، لاستیک و پلاستیک با تأکید بر پایین‌دستی پتروشیمی، غذایی و بازیافت - کشاورزی (زراعت با تأکید بر گندم و جو و گیاهان دارویی، دامپروری، آبزی‌پروری) - گردشگری ورزشی - معدن و استخراج معدنی با تأکید بر سنگ آهن و سنگ‌های تزئینی و ساختمانی - صنایع دستی با تأکید بر قالی‌بافی و گلیم‌بافی - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی، صنعتی و معدنی
	دیواندره	- صنایع غذایی، مواد و محصولات شیمیایی، منسوجات و پوشاک، لاستیک و پلاستیک با تأکید بر پایین‌دستی پتروشیمی، صنایع کانی غیر فلزی با تأکید بر سیمان، بازیافت - صنایع معدنی مبتنی بر آهک از جمله سیمان، بتن سبک، کاغذ - گردشگری طبیعی و تاریخی - حمل‌ونقل و لجستیک - کشاورزی (دامپروری، زنبورداری، زراعت با تأکید بر گیاهان دارویی، گندم و جو، حبوبات و علوفه و زراعت چوب با تأکید بر صنوبر) - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و صنعتی

پ) تخصص‌های اصلی مراکز شهری

نام شهر	کارکرد کلان	کارکرد خرد						مقیاس کارکردی
		خدمات اجتماعی	بازرگانی و حمل‌ونقل	گردشگری	خدمات برتر	صنعتی	کشاورزی	
سنندج	چندنقشی با محوریت صنعت و خدمات برتر	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	فراملی
سقز	چندنقشی با محوریت صنعت و بازرگانی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	ملی
مریوان	چندنقشی با محوریت بازرگانی و گردشگری	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	ملی
بانه	چندنقشی با محوریت بازرگانی و گردشگری	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	ملی
قروه	چندنقشی با محوریت صنعت و کشاورزی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	منطقه‌ای
کامیاران	چندنقشی با محوریت صنعت و کشاورزی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	منطقه‌ای
بیجار	چندنقشی با محوریت صنعت و کشاورزی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	منطقه‌ای
دیواندره	چندنقشی با محوریت حمل‌ونقل و کشاورزی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	منطقه‌ای
دهگلان	کشاورزی و صنعت با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	منطقه‌ای
کانی‌دینار	خدمات و صنعت با گرایش به بازرگانی	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	ناحیه‌ای
سریش‌آباد	کشاورزی و صنعت با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	ناحیه‌ای
دلبران	کشاورزی و صنعت با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	ناحیه‌ای
سروآباد	خدمات و کشاورزی با گرایش به گردشگری	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	ناحیه‌ای
پاسوکند	کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
موچش	خدمات و کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
بلبان‌آباد	کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
اورامان‌تخت	گردشگری با گرایش به کشاورزی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	ملی
صاحب	بازرگانی و گردشگری با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	محلی

نام شهر	کارکرد کلان	کارکرد خرد						مقیاس کارکردی
		خدمات اجتماعی	بازرگانی و حمل‌ونقل	گردشگری	خدمات برتر	صنعتی	کشاورزی	
آرمرده	بازرگانی و گردشگری با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	محلی
دزج	کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
زرینه	کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
توپ‌آغاج	کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
حسین‌آباد	خدمات و کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد اصلی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
بوئین‌سفلی	بازرگانی و گردشگری با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	محلی
شویشه	خدمات و کشاورزی با گرایش به صنعت	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	محلی
کانی‌سور	بازرگانی و گردشگری با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد اصلی	کارکرد اصلی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	محلی
پیرتاج	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی
بردەرشه	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی
بابارشانی	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی
چناره	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی
سنته	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی
حسن‌سالاران	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی
هزارکانیان	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی
دره‌کوله	کشاورزی با گرایش به خدمات	کارکرد فرعی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد جزئی	کارکرد اصلی	محلی

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

سیاست های حوزه اقتصاد

- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

- جذب و ارائه خدمات سطح بالا و برتر و فعالیت‌های تولیدی پربازده در مناطق توسعه اقتصادی
- تسهیل دسترسی به بازارهای مرزی کشور عراق
- توسعه امکانات و خدمات پشتیبان حمل و نقل و لجستیک در محل‌های تلاقی گاه عملکردی
- تولید و صادرات محصولات خاص و منحصربه‌فرد گیاهی، دارویی و غذایی و معدنی و صنعتی
- بهره برداری از معادن کانی های فلزی و غیر فلزی و تقویت نقش معادن در اقتصاد منطقه
- تمرکز بر صنایع واسطه ای به ویژه هدف تامین نیاز غرب کشور و کشور عراق
- تولید گندم، علوفه و تبدیل به مراکز عمده تولید و پرورش ماهیان سـرد آبی با هدف کمک به تامین امنیت غذایی کشور و صادرات به عراق
- ایجاد صنایع شیمیایی با توجه به عبور خط لوله اتان/ اتیلن از استان و احداث صنایع الکترونیک
- تقویت زیرساخت‌ها و هاب‌های حمل و نقلی و لجستیکی و خدمات زیربنایی تجارت و سرمایه‌گذاری فرامرزی
- تسهیل اتصال شهرهای مرزی به بازارها و مراکز توزیع و تامین دو سوی مرز و استانی و فرااستانی
- اتصال به زنجیره‌های ارزش داخلی و فرامرزی
- شکل‌دهی به زنجیره‌های ارزش روستایی و روستا شهری
- توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی در قالب پارک‌های کشاورزی – صنعتی
- تقویت بازارچه‌های مرزی به عنوان مکانیسم تحقق محرومیت‌زدایی و ایجاد اشتغال
- ایجاد فرصت‌های پایدار و رسمی شغلی در مناطق مرزی با تاکید بر خدمات بازرگانی، گردشگری، ترانزیت و ..
- محرومیت‌زدایی از مناطق مرزی و توزیع عادلانه‌تر امکانات توسعه اقتصادی
- ایجاد شبکه‌ای از مشاغل کوچک و متوسط در مناطق مرزی و حفظ جمعیت در این مناطق به واسطه این شبکه
- توسعه رویکردهای اجتماع محور اکوتوریسم در استان
- تنوع‌بخشـی منابع درآمدی بخش زراعی، صـنعت و خدمات با تاکید بر قطبیت سـنندج در مراحل نخسـت توسـعه و تقویت گره‌گاه‌های مکمل در فازهای بعدی توسعه
- استقرار صنایع مادر و زنجیره فعالیت‌های مرتبط با آن
- تنوع در فروش محصولات تولیدی، صنعتی و خدماتی
- به‌کارگیری سازوکار شراکت بخش عمومی و خصوصی در راستای ایجاد و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی استان
- ارتقای سیستم انگیزشی نیروی انسانی برای فعالیت بیشتر و بهره‌ورانه‌تر
- آموزش هدفمند، موثر و مداوم مبتنی بر تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه منطقه‌ای (آموزش حرفه‌محور)

سیاست های حوزه سکونتگاه

- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

- توسعه تدریجی و فازبندی شده با اولویت قطبی شدن سنندج در فاز نخست و سپس تقویت گره‌ها مکمل با محوریت مریوان، بانه، سقز، قروه و بیجار
- تکمیل و تقویت همکاری‌های بین شهری از طریق شکل‌دهی به شبکه شهرهای هم پیوند "سنندج – قروه- کامیاران"، "بیجار – دیواندره" ، "مریوان- سروآباد-" و "سقز- بانه"

شکل‌دهی و ایجاد مناطق عملکردی متناسب با نقش و ماموریت منطقه در پیرامون شهر سنندج

- تقویت و ارتقای سطح و عملکرد شبکه‌های ارتباطی پیرامونی با تاکید بر محورهای برون منطقه‌ای
- تقویت کانون‌های مرکزی روستایی به منظور خدمات رسانی به محدوده‌های روستایی پیرامون
- تناسب بخشی میان الگوی کشت با منابع آبی به ویژه در ارتباط با شهرستان‌های واقع در نیمه شرقی استان
- تحدید و پالایش بارگذاری جمعیت و فعالیت در نواحی دارای کسری اکولوژیک و ممنوعیت توسعه در محدوده‌های حفاظتی
- ارتقای کیفیت و سطح خدمات سکونتگاه‌های غیررسمی به شیوه‌های ترکیبی (کمک‌های دولتی و پروژه‌های پیشرو)
- توانمندسازی مالی ساکنان تهی‌دست محلات غیر رسمی در شهرهای استان به ویژه در شهرهای سنندج، سقز و مریوان از طریق تقویت دسترسی ایشان به منابع مالی- بانکی به شیوه‌های نوین (بانکداری خرد، ضمانت‌های گروهی و ...)
- تاکید بر سیاست‌های توانمندسازی دارایی‌مبنا مبتنی بر مهارت‌های ساکنان (کشاورزی)
- توسعه خوشه‌های ترانزیتی و لجستیکی پیرامون گره‌گاه‌های ارتباطی منطقه (دیواندره، سنندج و ...)
- تقویت پایانه‌های صادراتی و بازارچه‌های مرزی استان به مرکزیت بانه و مریوان
- ایجاد فرصت بهره‌مندی مراکزغربی و مرزی استان از تقاضاهای بالقوه درمانی، گردشگری کشور عراق
- تقویت و تخصصی شدن شهرهای میانی استان (دهگلان، قروه: مرکز کشاورزی استراتژیک، دیواندره: قطب ترانزیت و لجستیک ، بیجار: قطب صنایع بزرگ مقیاس، آب‌بر و معدنی)
- توزیع خدمات و زیرساخت‌ها به مرکزیت شهرهای اصلی استان در قالب مدل قطب و پره (hub and spoke) چند سطحی
- شکل‌دهی و تکمیل شبکه‌های ارتباطی در قالب مدل قطب و پره
- تقویت نقش کشاورزی روستاهای منطقه با تاکید بر رویکردهای نوین کشت و صنعت
- توانمندسازی و آموزش نیروهای انسانی روستایی با هدف جذب و تقویت مهارت‌های فنی و حرفه‌ای
- شکل‌دهی به شبکه‌های بازاریابی محصولات روستایی
- سرمایه‌گذاری در زمینه صنایع و خدمات پشتیبان کشاورزی و محصولات غذایی
- شکل‌دهی به کریدورهای رشد کشاورزی در مناطق مستعد روستایی
- تحدید و تثبیت توسعه به سکونتگاه‌های موجود

- پیشگیری از شکل گیری مراکز سکونتگاهی جدید
- اولویت‌بخشی به رویکردهای رشد و توسعه شهری میان‌افزا و سیاست‌های بازآفرینی بافت فرسوده

سیاست‌های منابع طبیعی و محیط زیست

- شناسایی نیازهای واقعی و برنامه‌ریزی شده استان به منابع آب سطحی و بدون انتقال بین حوضه‌ای (به ویژه در بخش کشاورزی) برای تخصیص و افزایش حقابه‌های موجود بر اساس آن
- پیاده سازی سیستم‌های حسابداری محیط‌زیستی با تاکید بر منابع آب
- به روز رسانی طرح جامع کشاورزی به منظور ارتقاء قدرت چانه‌زنی جهت سهم‌گیری از منابع آب
- کاهش ردپای اکولوژیک کربن از طریق بهینه‌سازی مصرف انرژی و کاهش مصارف سوخت‌های فسیلی (در بخش‌های گوناگون) و زمینه‌سازی برای افزایش استفاده از انرژی‌های پاک و تجدید پذیر
- افزایش ظرفیت زیستی (bio capacity) با حفظ منابع طبیعی (اراضی مرتعی، جنگلی و مناطق زیست محیطی) موجود و زمینه سازی برای بهبود وضعیت کمی و کیفی آن‌ها بر پایه توان اکولوژیک استان
- استقرار هدفمند و هوشمندانه فعالیت‌ها در پهنه‌های واجد این شرایط
- استقرار فعالیت‌ها و صنایع آلاینده بزرگ‌مقیاس در پهنه‌های دارای مناسبت برای استفاده از این آب‌ها
- تخصیص و رعایت حقابه‌های زیست محیطی از حوضه آبریز مرزی غرب به کشور عراق
- افزایش همکاری‌های بین‌المللی با کشورهای همجوار و ذینفع در قالب تفاهم نامه‌های زیست محیطی
- تاکید بر حوضه‌های آبریز به مثابه قلمروهای موثر در توسعه استان
- کاهش فشار بر منابع زیستی استان
- نهادینه سازی رویکرد مدیریت زیست بومی در استان
- افزایش سهم مناطق تحت مدیریت محیط زیست تا حد میانگین کشوری

افزایش همکاری‌های بین‌المللی با کشورهای همجوار و ذینفع در قالب تفاهم نامه‌های زیست محیطی

- اعمال مدیریت بهینه در مصارف آب
- شناسایی نیازهای واقعی و برنامه‌ریزی شده استان به منابع آب سطحی(به ویژه در بخش کشاورزی) بر پایه انتقال بهینه منابع آب
- تناسب و تعادل بخشی بین فعالیت‌ها در بخش‌های گوناگون با منابع آب در دسترس
- بستر سازی برای رواج شیوه‌ها و فناوری‌های نوین در فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی، متناسب با توان اکولوژیک و منابع آب در دسترس (به ویژه در نیمه شرقی استان)
- واقع نگری در استقرار فعالیت‌ها با توجه به میزان آب در دسترس

سیاست های اجتماعی-فرهنگی

- ارتقای نرخ باسوادی استان با تاکید بر باسوادی زنان

- بهبود شاخص‌های توسعه انسانی و ارتقای سطح دانش عمومی
- توسعه و اجرای چارچوب جامع نگاهداشت سرمایه‌های مدیریتی و انسانی استان و بکارگیری
- تعدیل و حذف تدریجی رویکردها و روش‌های سلبی در فرایندهای بکارگیری نیروهای بومی در بخش دولتی
- اجرای بی‌کم و کاست حقوق مصرح قانونی اقوام و مناطق به ویژه اصول ۱۵، ۱۹ و ۴۸ قانون اساسی
- الزام سازمان‌ها به ارتقای شاخص‌های مبیین امکانات و زیرساخت‌های اولیه تا سطح حداقل میانگین ملی در دوره زمانی حداکثر ۱۰ ساله
- کاهش مداخله نهادهای امنیتی و سیاسی در مسائل اجتماعی و فرهنگی استان و مدیریت این مسائل در چارچوب روش‌های اجتماعی و فرهنگی
- الزام سازمان‌های مسئول به شفاف‌سازی در خصوص وقایع اجتماعی و فرهنگی منجر به سلب اعتماد عمومی ساکنان
- افزایش اختیارات استان در توسعه روابط تجاری و فرهنگی با اقلیم استان در چارچوب جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های کلان کشور
- بهره‌گیری از رویکردهایی همچون "خواهرخواندگی استان با استان‌های اقلیم کردستان و سایر کشورهای منطقه"
- گسترش سازوکارهای نهادی و اداری روابط استان با اقلیم کردستان در چارچوب جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های کلان کشور (همچون ایجاد دبیرخانه روابط، سند همکاری‌های استان با اقلیم، و ...)
- بکارگیری شراکت عمومی – خصوصی در توسعه خدمات برتر شهر مرکز استان
- ارتقای کیفیت و توان خدماتی (به ویژه خدمات برتر) شهر مرکز استان با رویکرد خدمات‌دهی به اقلیم کردستان و تقویت پوشش خدماتی استان
- سازماندهی و ارتقای نقش جشنواره‌های فرهنگی موجود در سطح ملی (همچون جشنواره تئاتر خیابانی مریوان) و افزایش تعداد جشنواره‌ها و رویدادهای فرهنگی ملی در استان
- توسعه و گسترش رویدادهای مکانی و غیرمکانی دارای وجه اشتراک با فرهنگ ملی (همچون کارناول دف‌نوازی به مناسب‌های میلاد پیامبر، عید فطر، عید قربان، جشنواره بین‌المللی دف‌نوازی رحمت و ...)
- معرفی استان در سطح ملی به عنوان مخزن فرهنگ و آئین‌های سنتی (از طریق برگزاری جشنواره‌ها فرهنگی استان در سایر استان به ویژه در پایتخت ملی، برگزاری هفته فرهنگی استان و ...)
- توسعه زیرساخت‌های آموزش و پژوهش موسیقی و فرهنگ اقوام (همچون ایجاد دانشکده/پژوهشکده موسیقی و فرهنگ اقوام ایرانی
- گسترش برنامه‌های رسانه‌ای معرفی استان از رسانه ملی (در قالب مستند، سریال، آگاهی‌های تبلیغاتی از پتانسیل‌های گردشگری و ...)

- بسترسازی افزایش تورهای مسافرتی، علمی و آموزشی از استان‌های مرکزی کشور به استان (در قالب ارائه امکانات و تسهیلاتی به تورهای آموزشی و علمی، تورهای مسافرتی، افزایش تعداد اردوهای راهیان نور به استان و ...)
- گسترش خواهرخواندگی شهرهای استان به سایر شهرهای کشور به ویژه شهرهای استان‌های مرکزی کشور
- سازماندهی و گسترش فعالیت سازمان‌های غیردولتی به ویژه استقرار و تقویت کانون نخبگان و صاحبنظران استان
- گسترش فعالیت رسانه‌های محلی به عنوان دیده‌بان فعالیت‌ها و عملکرد سازمان‌ها
- استمرار در فعالیت‌های فرهنگی اعتماد سازی و منطبق بر خواسته‌ها و گرایشات ساکنان (همچون برگزاری دو سالانه کنگره مشاهیر و مفاخر کرد، گسترش برنامه‌های موسیقی در صدا و سیمای استان، سریال‌های کردی از صدا و سیمای استان، و ...)
- الزام نهادها و سازمان‌های مسئول به به اطلاع‌رسانی و استماع عمومی
- الزام سازمان‌ها و نهادهای مسئول اداره استان به اجرای بدون قید و شرط قانون دسترسی آزاد به اطلاعات
- شناسایی، سازماندهی و معرفی محورها و کانون‌های بوم‌گردی استان
- آموزش نیروی انسانی مرتبط با تکیه بر نیروهای بومی منطقه
- شکل‌دهی به زنجیره‌های گردشگری مرتبط با تاکید بر نوار غربی استان
- تقویت زیرساخت‌های جذب و اقامت گردشگری متناسب با ویژگی‌ها و جاذبه‌های فرهنگی و طبیعی استان
- ایجاد فرصت‌های شغلی برای ساکنان محلی استان در ابعاد گوناگون اکوتوریسم و بوم‌گردی
- توسعه موسسات و نهادهای مشاوره‌ای
- توسعه برنامه جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی استان
- توسعه چارچوب جامع آماری و اطلاعاتی از آسیب‌های اجتماعی است
- بسترسازی و تسهیل فعالیت نهادهای مردم‌نهاد و اجتماع‌محور با زمینه فعالیت آسیب‌های اجتماعی
- تجهیز و ارائه خدمات درمانی از طریق پایگاه‌ها و مراکز بهداشت در سطح روستاهای منطقه
- افزایش سطح سلامت و بهداشت خانوارها از طریق برگزاری همایش‌ها، کارگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی زیر نظر نهادهای مربوطه
- تجهیز بیمارستان‌ها و ارائه خدمات درمانی سطح بالا در راستای تقویت گردشگری سلامت در شهرستان سنندج
- تربیت و آموزش نیروی انسانی پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی کردستان
- فراهم‌سازی بستری مناسب برای برگزاری رویدادهای رسمی در سطح بین‌المللی، ملی و منطقه‌ای در استان
- تسهیل شکل‌گیری و ادامه فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد
- ایجاد آوازه مثبت از استان کردستان با تاکید بر سرمایه‌های فرهنگی و پتانسیل‌های گردشگری آن (سنندج: شهر خلاق موسیقی)

- ایجاد و شکل‌گیری بازارچه‌های صنایع دستی در راستای ارتقای هنر و فرهنگ منطقه و اشتغالزایی
- صادرات محصولات فرهنگی و صنایع دستی منطقه به کشورهای همسایه (نظیر نازک کاری چوب، دست بافی، خراطی، ساخت زینت آلات محلی، سوزن دوزی و روکاری، سفال سازی، حصیربافی، صنایع نساجی نظیر تولید کلاش و جولایی و ساخت ابزار و آلات موسیقی)

سیاست های حوزه زیرساخت

- توسعه و تکمیل شبکه فیبر نوری
- توسعه و تکمیل زیرساخت‌های فناوری اطلاعات
- افزایش ضریب نفوذ اینترنت پر سرعت
- تسهیل شکل‌گیری شرکت‌ها و نهادهای تخصصی لجستیک و حمل و بار و مسافر
- تقویت مراکز لجستیک (شهرهای لجستیک) و پایانه‌های ترکیبی و نوین حمل بار و مسافر و ترانزیت
- هوشمندسازی و یکپارچه‌سازی فرآیندها و سیستم‌های حمل بار و مسافر و ترانزیت
- تامین خدمات پشتیبانی، مالی، بیمه، گمرکی و ... مرتبط
- توسعه و تجهیز فرودگاه سنندج به عنوان فرودگاه بین المللی و ارتباط با کشور عراق و اقلیم کردستان و تکمیل و راه‌اندازی فرودگاه سقز
- اتصال به کریدورهای شبکه بزرگراهی کشور از طریق تقویت شبکه راه‌های استان
- توسعه، تجهیز و راه‌اندازی پایانه‌های مرزی و اتصال چند مدی استان به این پایانه‌ها
- تقویت و توسعه محور میانی (محور زاگرس) و محور همدان –سنندج – مریوان به عنوان محورهای اصلی توسعه استان
- تقویت محور بزرگراهی زنجان، بیجار، سقز و بانه به عنوان محور اصلی شرقی – غربی در شمال استان
- ارتقای کمی و کیفی شبکه راه‌های جاده‌ای در استان به ویژه در مناطق کوهستانی و صعب العبور نوار مرزی استان
- احداث و تکمیل راه‌آهن همدان، سنندج و مریوان و اتصال استان به شبکه ریلی کشور و نیز کشور عراق
- احداث راه آهن سنندج، بیجار، زنجان و بیجار ، سقز ، مهاباد و راه‌آهن سنندج ، کرمانشاه
- تقویت اتصال استان کردستان به استان‌های مرکزی کشور مانند زنجان و همدان از آن طریق به تهران و دیگر مناطق مرکزی کشور
- ایمن‌سازی، بهسازی و نوسازی شبکه راه‌های استان با تاکید بر راه‌ها و مناطق حادثه خیز
- ایجاد عملکردهای مرتبط با حمل و نقل، انبارداری و لجستیک در حاشیه عملکردی کریدورهای شمالی – جنوبی و شرقی – غربی اصلی استان و همچنین شهرهای دارای موقعیت لجستیک در این محورها
- توسعه کریدورهای تجارت و ترانزیت در دو محور اصلی شمالی – جنوبی و شرقی – غربی استان
- اتصال مناسب کریدورهای تجارت و ترانزیت به مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و پایانه‌های مرزی

سیاست های حوزه ژئوپلیتیکی و هیدروپلیتیکی

- بسترسازی نهادی در راستای تشکیل کارگروه‌های مشورتی و برنامه‌ریزی دیپلماسی با کشورهای هم‌جوار با محوریت اقلیم کردستان عراق
- در نظر گرفتن حق مدیریت استانی برای کردستان در زمینه برخی از تعاملات اقتصادی و فرهنگی با کشورهای هم جوار
- سرمایه‌گذاری لازم جهت استفاده از امتیاز هم‌مرزی با عراق به ویژه منطقه کردستان عراق جهت رونق و گسترش مبادلات اقتصادی و موضوعات ویژه همچون توریسم درمانی
- توسعه شبکه ارتباطات هوایی با امکانات پروازهای بین‌المللی به ویژه به کشورهای هم‌جوار
- تقویت و حمایت از ظرفیت صادرات انواع آبزیان از کردستان به عراق
- افزایش سرمایه‌گذاری‌های مشترک در زمینه‌های هم‌چون شیلات و صنعت
- توسعه سرمایه‌گذاری خارجی
- مدیریت جامع گردشگری استان و ایجاد بانک اطلاعات گردشگری استان در راستای برنامه‌ریزی رویدادهای مشترک مذهبی و فرهنگی با کشورهای هم‌جوار
- بستر سازی و تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در برپایی گردهمایی‌های مشترک با کشورهای همجوار
- نهادسازی مناسب در زمینه جذب توریست در سطح بین‌المللی به ویژه از کشورهای همجوار
- احداث شهرک‌های صنعتی و گردشگری مشترک
- توسعه راه‌آهن سراسری از همدان و زنجان تا مرزهای مبادلاتی عراق در قالب پروژه‌های زیرساختی مشترک
- تعریف پژوهش‌های گروهی مشترک با مشارکت تیم‌های تخصصی کشورهای همجوار در راستای توسعه فعالیت‌های اقتصادی نوین دانش بنیان
- توسعه پیوندهای اکولوژیک در سطح استان کردستان و کشورهای هم‌جوار (فراملی) با توجه به موقعیت جغرافیایی و طبیعی قلمروی کردستان

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- پهنه مستعد جهت توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی تجدید پذیری (باد) در پهنه شمال شرقی استان و مجاورت بیجار و زرینه اوباتو
- پهنه مستعد جهت توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی تجدید پذیری(خورشیدی) در پهنه شمال شرقی استان و اراضی واقع در دشت‌های قروه و دهگلان و زرینه، خطوط انتقال آب و نیروگاه برق آبی در مناطق مستعد استان
- اتصال به شبکه جهانی فیبر نوری جهت ارتباط با اقلیم کردستان عراق
- پایانه سنندج با کارکرد در مقیاس ملی

سازمان برنامه و بودجه کشور
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

شورایعالی آمایش سرزمین

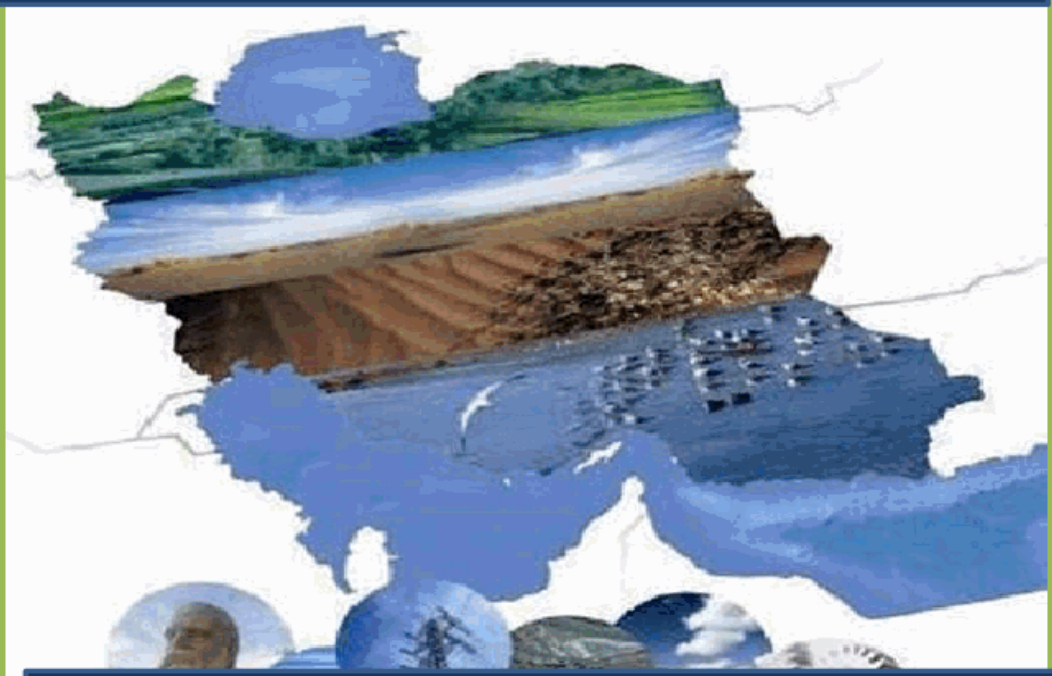

سند ملی آمایش سرزمین

(مصوب شورایعالی آمایش سرزمین مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱)

۱۹۶. توسعه کاربرد هوش مصنوعی، اینترنت اشیاء، محاسبات کوانتومی و شبکه ابری برای ارتباطات داده ای پرسرعت و کاربردهای آن در پهنه کشور

۱۹۷. تقویت حکمرانی خوب فضای مجازی و ارتقاء امنیت آن

۱۹- سازماندهی و پیو ستگی شبکه حمل و نقل ترکیبی و لج ستیک متنا سب با کانون‌های استقرار فعالیت و جمعیت

۱۹۸. توسعه شبکه حمل‌ونقل با رویکرد حمل‌ونقل یکپارچه با اولویت اتصال شهرهای سطح یک

۱۹۹. تکمیل، تقویت و تجهیز محورهای ارتباط‌دهنده نظام سکونتگاهی و مراکز اصلی فعالیت نیمه شرقی کشور به محورهای اصلی منطبق بر گذرراه های بین المللی

- ✓ گذرراه ارتباطی سواحل مکران از چابهار تا بندرعباس
- ✓ گذرراه های ارتباط دهنده سکونتگاه های پسکرانه سواحل مکران از جاسک تا کرمان و از مرز کوهک تا جیرفت
- ✓ گذرراه های بندرعباس- شیراز/ شیراز-عسلوئیه/ بجنورد-سبزوار-بجستان
- ✓ گذرراه های کویری کرمان - بیرجند / کرمان-مشهد/ بیرجند- سمنان

۲۰۰. تکمیل، تقویت و تجهیز محورهای ارتباط‌دهنده نظام سکونتگاهی و مراکز اصلی فعالیت نیمه غربی کشور به محورهای اصلی منطبق بر گذرراه های بین المللی

۲۰۱. تقویت ارتباط‌پذیری و اتصال‌پذیری دروازه‌های مرزی به پهنه سرزمین با رعایت کامل ملاحظات و الزامات دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

۲۰۲. هوشمند سازی شبکه لجستیک با تاکید بر دیجیتال شدن فرآیندها، زنجیره تامین هوشمند، بکارگیری فناوری های نوآورانه (اینترنت اشیاء، هوش مصنوعی، ربات ها، پهپادها، چاپ سه بعدی، پیشران های الکتریکی، ناوگان خودران، ...) و تجارت الکترونیک

۲۰۳. ایجاد مراکز لجستیک تخصصی کشاورزی، صنعتی و معدنی و چندعملکردی متناسب با ظرفیت‌ها و پهنه های تولید کالا بر مبنای الگوی مطلوب استقرار فعالیت ها

- سایر پایانه‌های مسافر در مقیاس منطقه‌ای
- توسعه، پالایش و بهبود فضایی فرودگاه سنندج و ایجاد فرودگاه بین المللی سقز با کارکرد فراملی
- کریدور (راه‌آهن) همدان ـ سنندج ـ مریوان و در امتداد آن تا مرز باشماق
- کریدور راه‌آهن شمال ـ جنوبی و اتصال شهر کرمانشاه به سنندج

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- شهر سنندج شهر اول در سطح کارکردی نخست، مرکز فرماندهی، هدایت و توسعه استان
- شهرهای سقز، بانه، مریوان، قروه و بیجار هم دارای سطح دوم کارکردی
- شهرهای کامیاران، دیواندره، دهگلان و سروآباد نیز دارای سطح سوم کارکردی
- شهرهای هم‌پیوند شامل شهرهای سنندج ـ کامیاران ـ دهگلان -قروه، شهرهای سقز ـ بانه، شهرهای مریوان ـ سروآباد و شهرهای بیجار ـ دیواندره
- سایر شهرها نیز به عنوان مراکز سطح چهارم
- در ساختارهای روستایی نیز مکان‌های مرکزی در روستاهای بزرگ استان همراه با حوزه نفوذ آن‌ها

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

خوشه	محدوده خوشه (شهرستان)	شهر کارکردی خوشه	زمینه و پشتوانه خوشه کشاورزی	پارک کشاورزی ـ صنعتی	مرکز رشد و کارآفرینی
توت فرنگی	سنندج، مریوان سروآباد، کامیاران	سنندج	مزارع توت فرنگی سنندج، مریوان سروآباد، کامیاران	- ناحیه صنعتی چنو سنندج - ناحیه صنعتی کامیاران - ناحیه صنعتی سروآباد ۲ - ناحیه صنعتی موچش	- مرکز پژوهشی توت فرنگی دانشگاه کردستان - ایستگاه تحقیقات گریزه سنندج (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)
انگور	مریوان، بانه، سروآباد	مریوان	باغات انگور مریوان، بانه، سروآباد	- ناحیه صنعتی مریوان - ناحیه صنعتی سروآباد ۲ - ناحیه صنعتی بانه	- ایستگاه تحقیقات گریزه سنندج (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)
غلات	قروه، بیجار، دهگلان، سقز، دیواندره، کامیاران	دهگلان	زمین های زراعی دشت های قروه، دهگلان، بیجار، صاحب، قلاکن، لی گرمی، کول تپه، زرینه اوباتو، سارال، بیله‌وار (کامیاران)، امیرآباد (موچش) و خامسان	- شهرک کشاورزی ـ گلخانه‌ای دهگلان ۲ - ناحیه صنعتی یوسف‌آباد	- ایستگاه تحقیقات قاملو قروه و ایستگاه تحقیقات سارال دیواندره (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)
حبوبات	سقز، دیواندره، دهگلان	دهگلان	زمین های زراعی دشت های دهگلان، صاحب، قلاکن، لی گرمی، کول تپه، زرینه اوباتو، سارال	- شهرک کشاورزی ـ گلخانه‌ای دهگلان ۲	- ایستگاه تحقیقات سارال دیواندره (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)

خوشه	محدوده خوشه (شهرستان)	شهر کارکردی خوشه	زمینه و پشتوانه خوشه کشاورزی	پارک کشاورزی - صنعتی	مرکز رشد و کارآفرینی
ساماندهی سیب زمینی	قروه، دهگلان	قروه	زمین های زراعی دشت های قروه و دهگلان	- ناحیه صنعتی یوسف‌آباد	- ایستگاه تحقیقات فاملو قروه و ایستگاه تحقیقات سارال دیواندره (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)
گردو	سنندج، مریوان، بانه، سروآباد، کامیاران	بانه	باغات سنندج، مریوان، بانه، سروآباد، کامیاران	- ناحیه صنعتی بانه - ناحیه صنعتی سروآباد	- ایستگاه تحقیقات گریزه سنندج (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)
گیاهان دارویی	بیجار، دیواندره، مریوان، سنندج	دیواندره	مراتع و جنگل های استان به ویژه بیجار، دیواندره، مریوان، سنندج	- شهرک تخصصی گیاهان دارویی دیواندره	- واحد پژوهشی گیاهان دارویی دانشگاه کردستان
عسل	سنندج، مریوان، کامیاران	سنندج	نواحی کوهستانی سنندج، مریوان، کامیاران	- ناحیه صنعتی چنو سنندج	- بخش تحقیقات علوم دامی سنندج (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)
	سقز	سقز	نواحی کوهستانی سقز	- ناحیه صنعتی صاحب	
دام	بیجار، سقز، دیواندره، قروه، دهگلان و مناطق مرزی مستعد	بیجار	مجتمع های دامپروری و دامداری های استان به ویژه بیجار، سقز، دیواندره و قروه	- ناحیه صنعتی یاسوکند - ناحیه صنعتی صاحب	- پایگاه تحقیقات بز مرخز سقز (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)
آبزیان	بیجار، سقز	بیجار	مجتمع های پرورش ماهی و تالوار بیجار و گلبلاغ بیجار	- ناحیه صنعتی یاسوکند	- موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور (تهران)
	کامیاران، سروآباد، مریوان	سروآباد	رودخانه سیروان، دریاچه زریوار، مجتمع های پرورش ماهی و سد زیویه	- ناحیه صنعتی سروآباد - ناحیه صنعتی کامیاران	
چوب	سنندج، کامیاران، بخش های از دیواندره، سقز	کامیاران	مزارع کشت چوب سنندج، کامیاران، و بخشی از دیواندره، سقز	- ناحیه صنعتی کامیاران - ناحیه صنعتی موچش - ناحیه صنعتی چنو سنندج	- مرکز پژوهش و توسعه جنگلداری زاگرس شمالی دانشگاه کردستان - پایگاه تحقیقات گاران مریوان (مرکز تحقیقات کشاورزی استان کردستان)

- علاوه بر خوشه‌های مذکور در بخش کشاورزی، چهار کریدور کشاورزی عمده در سطح استان کردستان به شرح زیر شکل خواهند گرفت:

- کریدور کشاورزی شرق(سنندج ـ دهگلان ـ قروه و بیجار) با کارکرد زراعت،

- کریدور کشاورزی جنوب(سنندج ـ کامیاران) با کارکرد باغداری و زراعت چوب و زنبورداری،

- کریدور کشاورزی شمال(سنندج ـ دیواندره ـ سقز)با کارکرد دامپروری، زراعت گیاهان دارویی و زنبورداری،
- کریدورکشاورزی غرب(مریوان ـ سروآباد ـ کامیاران) با کارکرد باغداری و آبزی‌پروری و زنبورداری.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- واحدهای صنعتی بزرگ و متوسط آینده استان در شهرک‌های صنعتی استان (تأمین امکانات زیربنایی، رعایت مسائل محیط زیستی، ایجاد زمینه همکاری‌های جدید و هم افزایی واحدهای صنعتی)
- راه‌اندازی کلینیک صنعت در کلیه شهرک و نواحی صنعتی استان
- شهرک صنعتی با محوریت منطقه مریوان در منطقه مرزی مشترک بین کردستان ایران و اقلیم کردستان عراق (بهره‌گیری از مزایای حمل‌ونقل ریلی و معافیت‌های مناطق آزاد و ...)
- خوشه صنعتی-معدنی "سنندج ـ دهگلان ـ قروه" در گروه‌های عمده غذایی، کانی غیر فلزی و شیمیایی/لاستیکی
- خوشه صنعتی-معدنی سقز در گروه‌های عمده فلزات اساسی، شیمیایی و کانی غیر فلزی
- خوشه صنعتی-معدنی بیجار در گروه‌های عمده فلزات اساسی، شیمیایی و کانی غیر فلزی

مناطق مستعد توسعه بازرگانی

- نیمه شرقی و شمالی استان با اولویت خدمات انبارداری و حمل‌ونقلی
- نیمه غربی استان با اولویت فعالیت‌های مبتنی بر مبادلات مرزی و تجارت
- هاب و مرکز فرماندهی جریان‌های بازرگانی و حلقه اتصال خدمات انبارداری و حمل‌ونقلی و فعالیت‌های مبتنی بر مبادلات مرزی و تجارت در شهر سنندج.
- توسعه منطقه آزاد تجاری ـ صنعتی بانه و مریوان به عنوان رکن اصلی بازرگانی استان
- مرز رسمی باشماق مریوان و ایجاد مرز رسمی سیرانبند بانه در پیوند با اقلیم کردستان عراق
- بازارچه مرزی سیف سقز، خان‌شیخان مریوان و مله‌خورد سروآباد به عنوان اهرم‌های مهم در ایجاد اشتغال مرزی
- ایجاد شهر لجستیک سنندج یا مجموعه‌ای از امکانات زیربنایی مانند پایانه‌های بار و مسافر، ایستگاه راه‌آهن و مراکز نگهداری و دپوی کالا و بار، سردخانه‌ها و سیلوها.
- فعالیت های مرتبط با بازاریابی، ایجاد ارتباطات حرفه‌ای و بازرگانی و نمایشگاه بین‌المللی در سنندج

مناطق مستعد توسعه خدمات

- خدمات برتر آموزش عالی با عمکرد فراستانی در شهر سنندج
- خدمات برتر بهداشتی و درمانی در سطح بیمارستان های قطبی و منطقه ای با ارائه خدمات فوق تخصصی و توانبخشی و خدمات پاراکلینیک در شهر سنندج
- خدمات تخصصی سرپایی، خدمات بستری، تجویز دارو در سطح بیمارستان های ناحیه ای درسقز، بانه و مریوان
- خدمات بهداشتی –درمانی سطح دوم درقلمرو فضایی شهرهای سقز، مریوان، بانه، بیجار و قروه

- خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی شامل موزه و مرکز فرهنگی، فرهنگسرا و مرکز فرهنگی (سطح اول) در عملکرد فراستانی در قلمرو شهرهای سنندج و مریوان، در سطح دوم با عملکرد استانی در قلمرو شهرهای بیجار،سقز و سروآباد، در سطح سوم با عملکرد ناحیه ای درقلمرو سایر شهرهای استان.

- خدمات برتر ورزشی شامل استادیوم‌های ورزشی بزرگ، سالن‌ها و مراکز ورزشی در شهر سنندج با عملکرد فرااستانی و سایر شهرهای استانی با علکرد ناحیه‌ای .

- خدمات برتر تحقیق و توسعه(پژوهشگاه‌ها، مؤسسات تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، گروه‌های پژوهشی، ایستگاه‌های تحقیقاتی)در قلمرو شهر سنندج، در سطح دوم با عملکرد استانی در قلمرو شهرهای سقز، مریوان، بانه و دیواندره، در سطح سوم و با عملکرد ناحیه ای در قلمرو سایر شهرهای استان.

- خدمات بیمه(شرکت‌ها و دفاتر کارگزاری بیمه) در قلمرو شهرهای سنندج، مریوان و بانه

- خدمات برتر حرفه‌ای(شرکت‌های خدمات فنی ـــــ مشاوره‌ای مهندسی، حقوقی، مدیریتی، فناوری اطلاعات و ارتباطات)در سطح نخست در قلمرو شهر سنندج، در سطح دوم در قلمرو شهرهای سقز، مریوان و بانه.

- خدمات برتر مالی و بازاریابی(بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری، مراکز بورس، مراکز حسابداری و حسابرسی) در قلمرو شهرهای سنندج، بانه و مریوان.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- قطب گردشگری ورزشی زمستانی در منطقه بیجار (مرکز ورزش‌های زمستانی و پیست اسکی نسار) و قطب گردشگری ورزشی تابستانی در منطقه اورامانات (پایگاه ورزش‌های آبی رودخانه خروشان سیروان)

- شهرک گردشگری سلامت و خدمات سلامت در قلمرو فضایی شهر سنندج(تخصصی و فوق‌تخصصی)، بانه و مریوان(به عنوان درگاه ورودی و با نقش تشخیصی و ارجاعی)

- خدمات برتر گردشگری و تفریحی(هتل‌های ۵) در شهرهای سنندج، مریوان، بانه و اورامان تخت در سطح نخست و خدمات سطح دوم(هتل‌های ۴ و ۳) در قلمرو سایر شهرهای استان.

- احداث و توسعه مراکز ملی و بازارچه های صنایع دستی پشتیبان گردشگری همچون کلاش‌بافی در منطقه مریوان، قالی‌بافی در منطقه بیجار و نازک‌کاری چوب در منطقه سنندج.

- گردشگری دشتی کردستان در قلمرو فضایی/ مدار سنندج ـ دیواندره ـ بیجار ـ قروه ـ سنندج

- گردشگری کوهستانی سارال در قلمرو فضایی/ / مدار سنندج ـ مریوان ـ دیواندره ـ سنندج

- گردشگری روستایی سیروان در قلمرو فضایی/ مدار سنندج ـ پالنگان ـ کامیاران ـ سنندج

- گردشگری خرید کردستان در قلمرو فضایی/ مدار سقز ـ بانه ـ مریوان ـ دیواندره ـ سقز

- گردشگری تاریخی کرفتو در قلمرو فضایی/ مدار سقز ـ بوکان ـ تکاب ـ سقز

- گردشگری دشتی هوباتو در قلمرو فضایی/ مدار بیجار ـ دیواندره ـ تکاب ـ بیجار

- گردشگری روستایی اوباتو در قلمرو فضایی/ مدار سروآباد ـ دزلی ـ اورامان تخت ـ پاوه ـ روانسر ـ کامیاران
- گردشگری طبیعی بلوط در قلمرو فضایی/ مدار بانه ـ سردشت ـ پیرانشهر ـ بانه

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- شکل گیری شبکه های همکار شهری در نظام سکونتگاهی و ایجاد رابطه هم پیوندی(ارتباطی و عملکردی) میان سکونتگاه‌های شهری و روستایی،

- توانمندسازی و استفاده بیشینه از ظرفیت‌های مراکز جمعیتی میان و کوچک (روستاشهرها، شهرهای کوچک و میانی) به عنوان مراکز تعدیل گر جریان‌های مهاجرتی در استان.

- اتخاذ رویکرد توسعه فضایی درون‌افزا و فشرده سکونتگاه‌های شهری و روستایی در نواحی دارای ظرفیت زیستی.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- مراکز شهرستان‌ها، مراکز اصلی ارائه‌دهنده خدمات اداری ـــ انتظامی (فرمانداری‌ها و سایر مراکز اداری استانی) و خدمات فرهنگی ـــ اجتماعی (سینماها، مراکز فرهنگی ـــ هنری و نظایر آن)، شهرهای بالای ۱۰ هزار نفر نیز مراکز اصلی ارائه‌دهنده خدمات ورزشی (مجموعه‌ها و مراکز ورزشی) در استان هستند. همچنین تمام شهرهای استان مراکز اصلی خدمات بهداشتی ـ درمانی (مراکز درمانی و درمانگاه‌ها) خواهند بود.

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

توسعه ارتباطات فرامنطقه‌ای

- توسعه ارتباطات زمینی مبتنی بر کریدور شمال ـ جنوب زاگرس (بندر ماهشهر ـ مرز بازرگان) و شرق ـ غرب (همدان ـ سلیمانیه) و تنوع‌بخشی به مدهای حمل‌ونقلی از طریق پررنگ شدن نقش شبکه ریلی و ارتقای شبکه ارتباطی جاده‌ای.

توسعه ارتباطات درون منطقه‌ای

- محورهای ارتباطات جاده‌ای استان کردستان در افق بیست ساله آمایش به شرح زیر می باشد:

محور	سطح‌بندی ارتباطی	سیاست‌گذاری فضایی
سنندج ـ کامیاران ـ کرمانشاه	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
سنندج ـ دهگلان ـ قروه ـ همدان	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
سنندج ـ شویشه	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
شویشه ـ مریوان ـ مرز باشماق	سطح نخست	رشد و توسعه فضایی
سنندج ـ دیواندره ـ سقز ـ بوکان	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
دیواندره ـ بیجار ـ زنجان	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
قروه ـ بیجار	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
بیجار ـ تکاب	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
سقز ـ بانه ـ مرز سیرانبند	سطح نخست	پالایش و بهبود فضایی
سقز ـ مریوان	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
مریوان ـ دیواندره	سطح دو	رشد و توسعه فضایی
مریوان ـ سروآباد ـ کامیاران	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی

محور	سطح‌بندی ارتباطی	سیاست‌گذاری فضایی
سه‌راهی وینسار (قروه ـ همدان) ـ سنقر	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
کامیاران ـ سنقر	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
کامیاران ـ روانسر	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
بانه ـ سردشت	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
بیجار ـ همدان	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
بیجار ـ قیدار	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
بیجار ـ حسین‌آباد	سطح دو	پالایش و بهبود فضایی
سه‌راهی آبرانخواه (دیواندره ـ سقز) ـ تکاب	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
سه‌راهی بسطام (سقز ـ مریوان) ـ بازارچه سیف	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
شویشه ـ سروآباد	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
سه‌راهی بیاکره (مریوان ـ سروآباد) ـ پاوه	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
سه‌راهی تته ـ اورامان تخت	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
دهگلان ـ سه‌راهی (سنندج ـ کامیاران)	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
دهگلان ـ حسین‌آباد	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی
دهگلان ـ سه‌راهی خسروآباد	سطح سه	پالایش و بهبود فضایی

- احداث زیرساخت‌های ریلی لازم برای اتصال به کریدور شمال ـــ جنوب زاگرس از بندر ماهشهر در جنوب تا مرزهای رازی و بازرگان در شمال و نیز اتصال ریلی به ترکیه از طریق مرزهای رازی ـ کاپیکوی و بازرگان ـ گوربولاق.
- احداث زیر ساخت‌های ریلی لازم برای اتصال به کریدور شرق ـــ غرب و نیز اتصال ریلی به کردستان عراق از طریق اتصال ریلی به مرز باشماق و راه‌آهن در دست مطالعه کرکوک ـ سلیمانیه و نیز سلیمانیه ـ باشماق.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان کردستان به قرار زیر است:

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- توسعه پرورش دام و طیور
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- توسعه پرورش زنبورداری

آب

- برنامه مدیریت تقاضای آب

- برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف

آموزش، علم و فناوری

- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت های استانی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیر ساخت های آموزشی
- برنامه توسعه اکوسیستم های پشتیبان شرکت های دانش بنیان و توآور

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- برنامه حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی

نظام سکونتگاهی

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاههای شهری و روستایی

حمل و نقل و زیرساخت

- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه ساماندهی و توسعه زیرساخت‌های منطقه‌ای (انرژی، مخابراتی، پسماند، پساب و ...)

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه بهینه سازی و توسعه زیرساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه زیرساخت‌های و فعالیت‌های اجتماعی- فرهنگی

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی - درمانی

بازرگانی

- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی
- برنامه توسعه مرزی پایدار و گسترش روابط فرامرزی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه توسعه کارآفرینی
- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه‌های مرزی(برای استان های مرزی)

دفاعی امنیتی

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

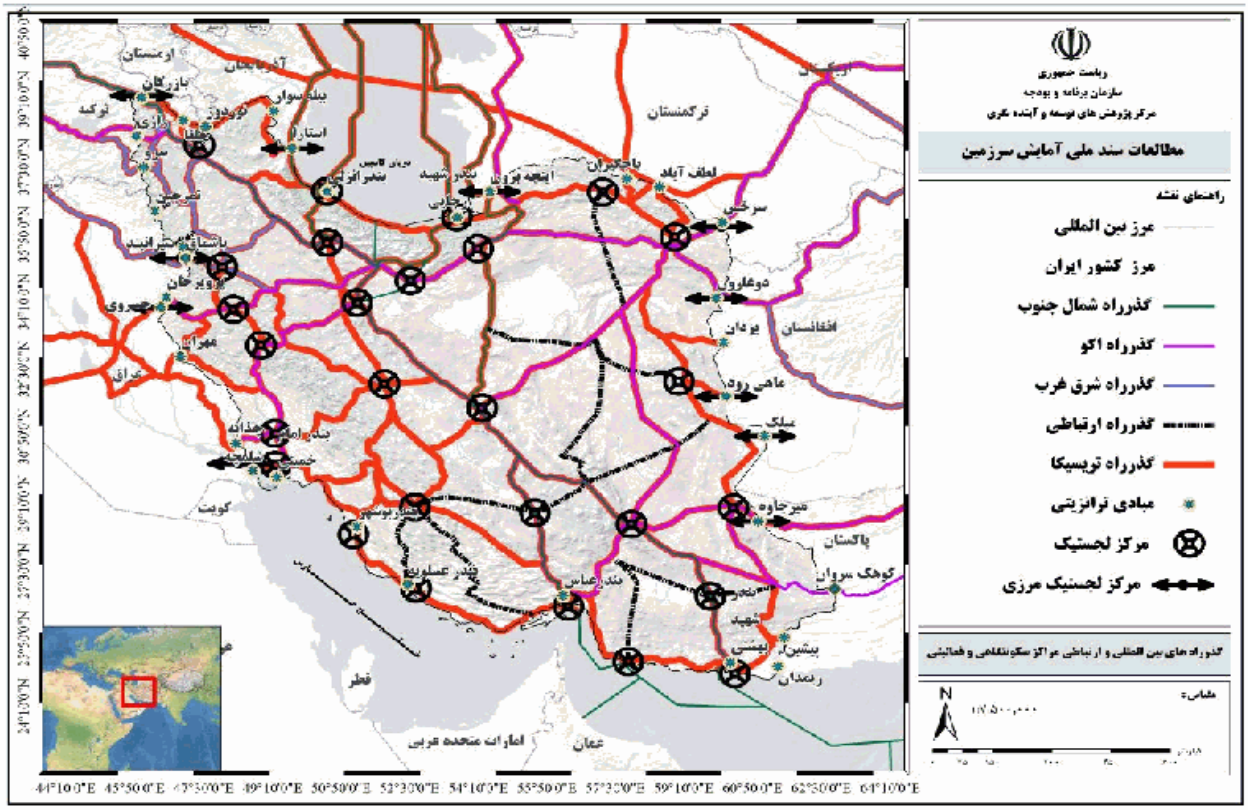

نقشه ۱۴- گذرراه های بین المللی و ارتباطی نظام سکونتگاهی و مراکز اصلی فعالیت در افق ۱۴۲۴

۲۰- افزایش جمعیت و توسعه فعالیت در مناطق مستعد کم‌تراکم به‌ویژه مناطق مرزی، جزایر راهبردی و سواحل جنوبی

۲۰۴. تخصیص سهم درآمدی حاصله از استقرار فعالیت‌ها در جزایر و سواحل به توسعه این مناطق

۲۰۵. ارائه مشوق‌ها و تسهیل جذب سرمایه‌گذاری‌های ملی و بین‌المللی در استقرار فعالیت‌های جدید بویژه در مناطق مرزی

۲۰۶. اتخاذ رویکرد منظومه‌ای و شبکه‌ای برای توسعه جزایر و مدیریت یکپارچه آنها

۲۰۷. ارتقای جایگاه، سطح و عملکرد رقابتی فرودگاه ها و بنادر در جزایر با اولویت کیش، قشم و ابوموسی

۲۰۸. تقویت و فعالسازی ظرفیت های رقابتی بانکرینگ (سوخت رسانی به کشتی ها) در جزیره قشم

سازمان فضایی وضع موجود استان کردستان

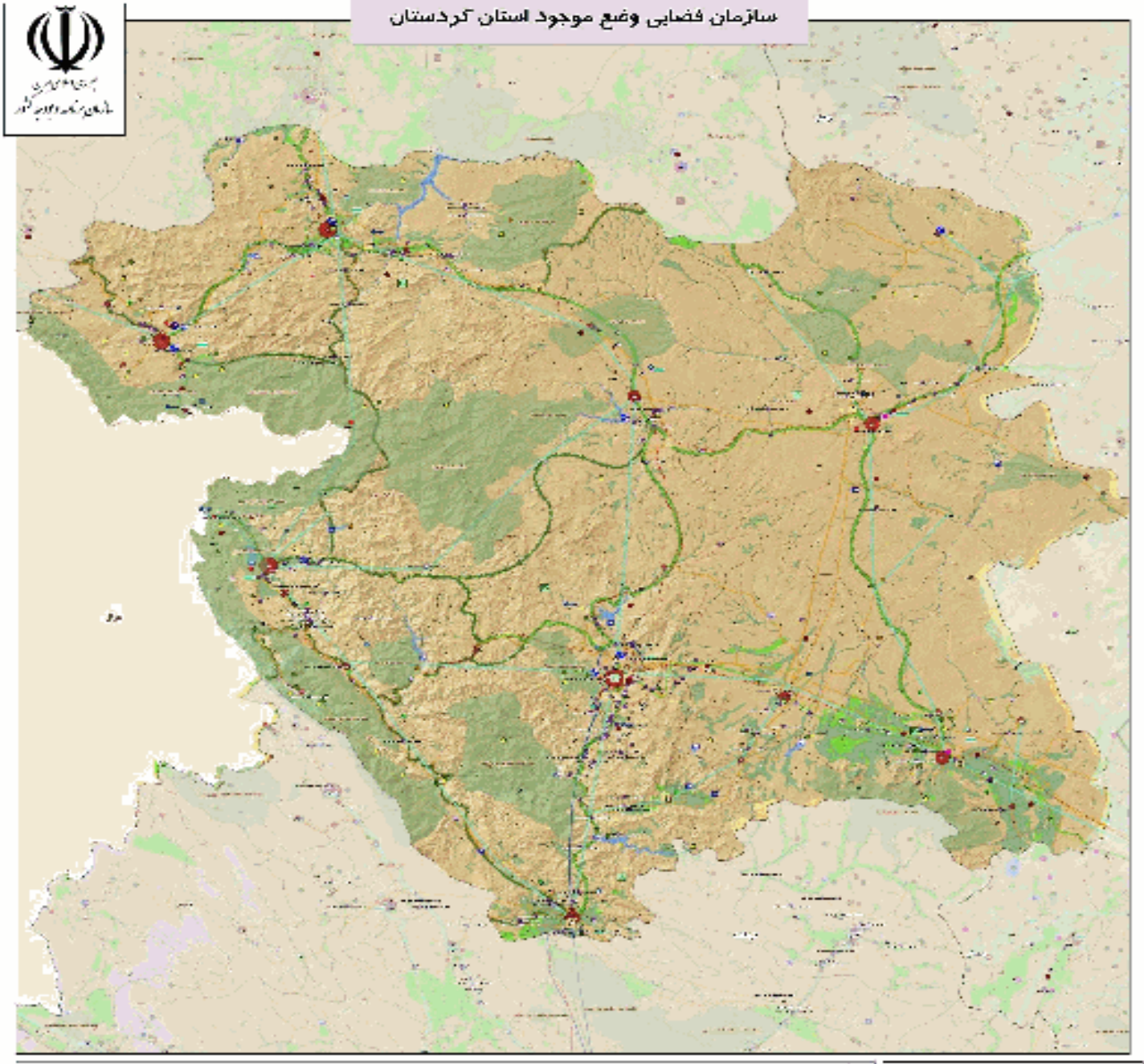

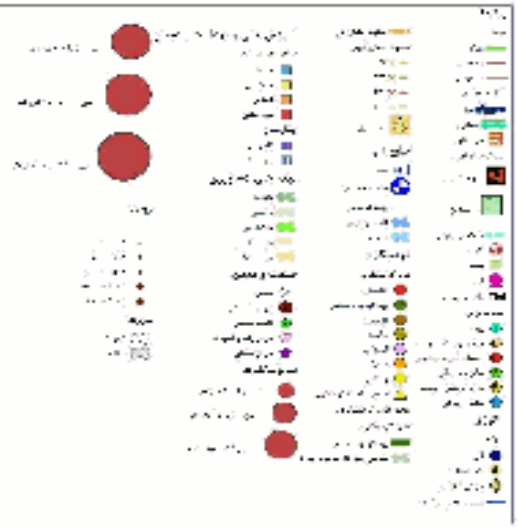

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان کردستان

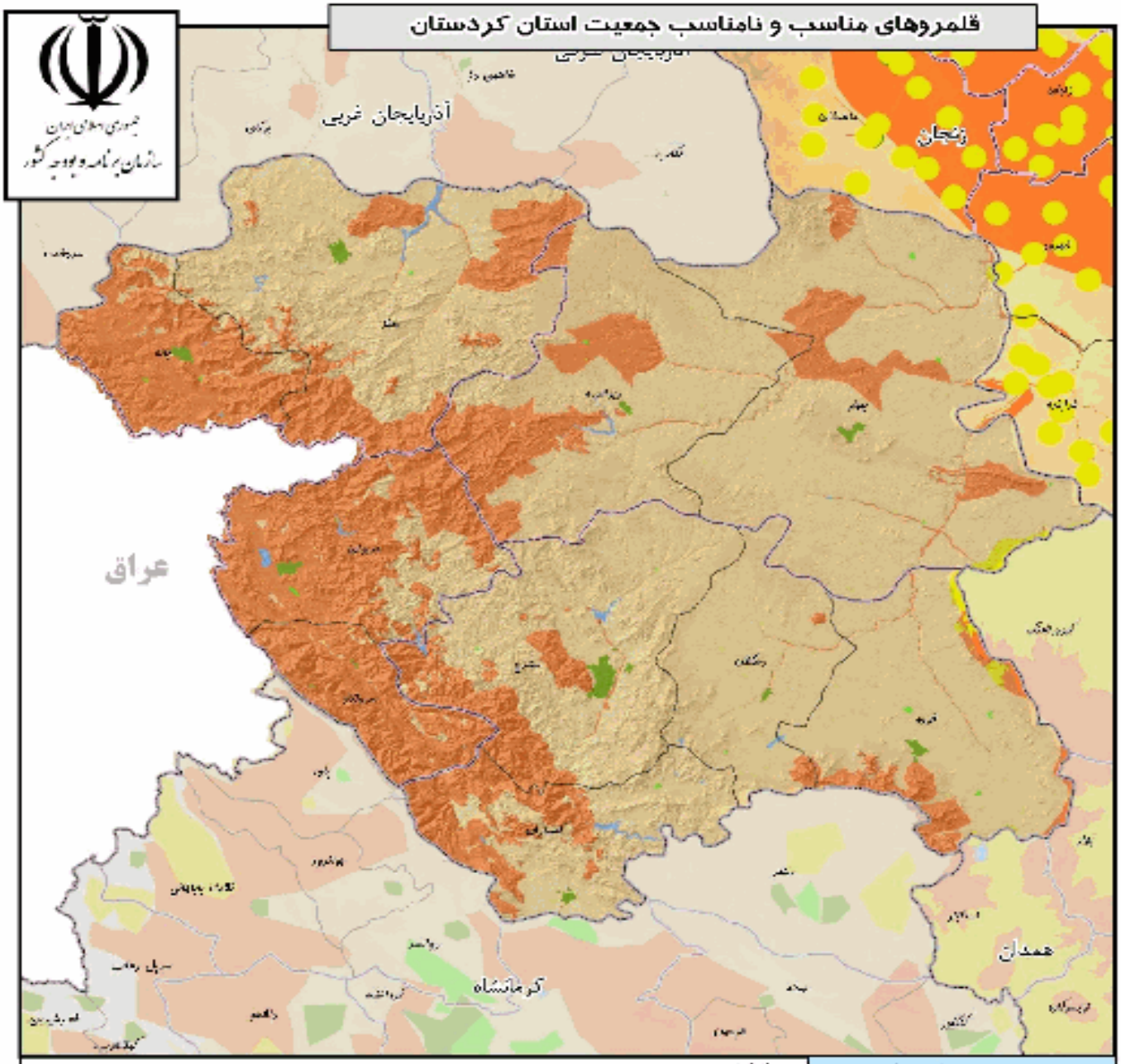

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- زنجان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و دریاچه

مقیاس گلیم استان کردستان

Scale = 1:1,250,000

0 10 20 40

Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان کردستان

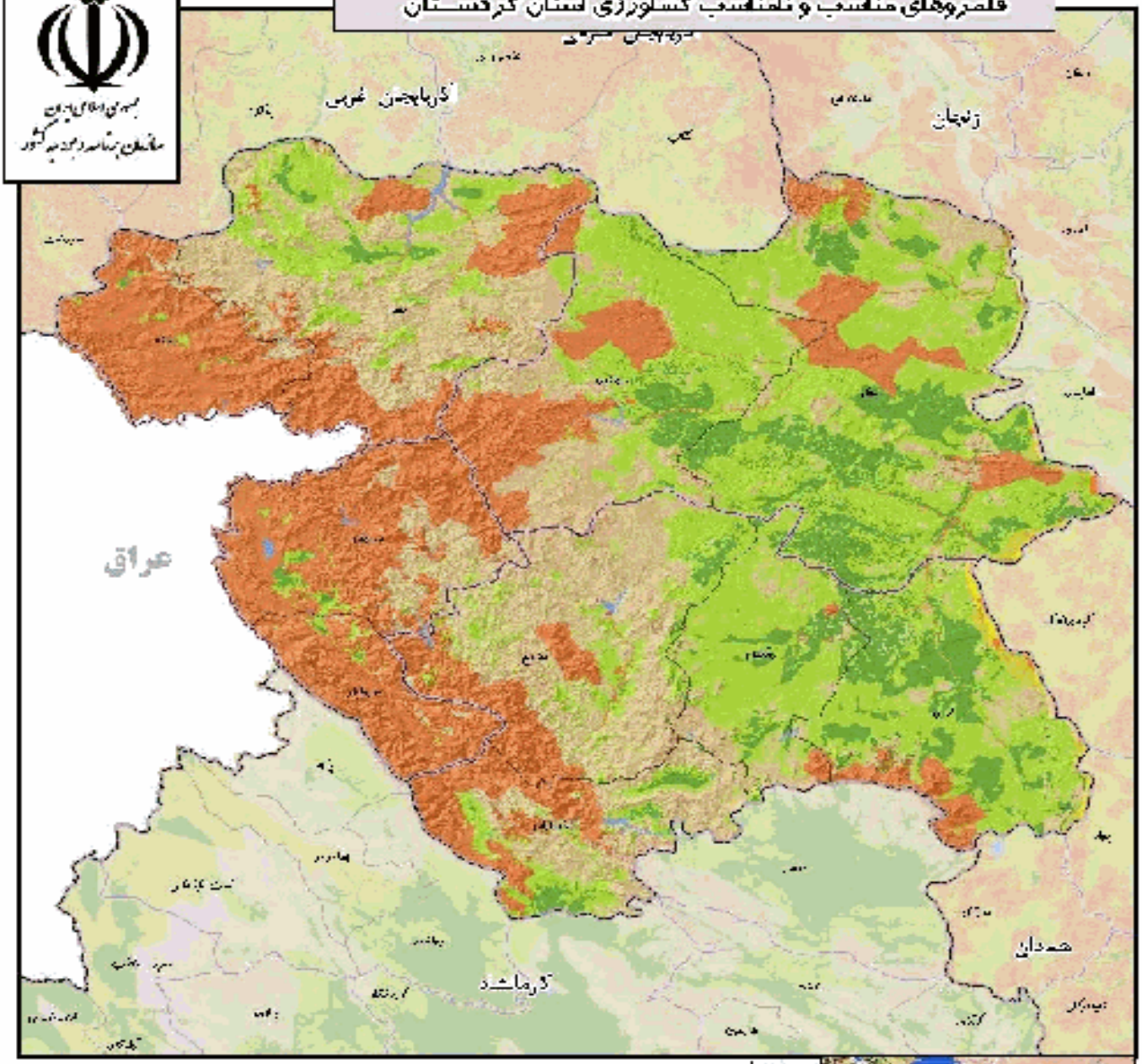

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان کردستان

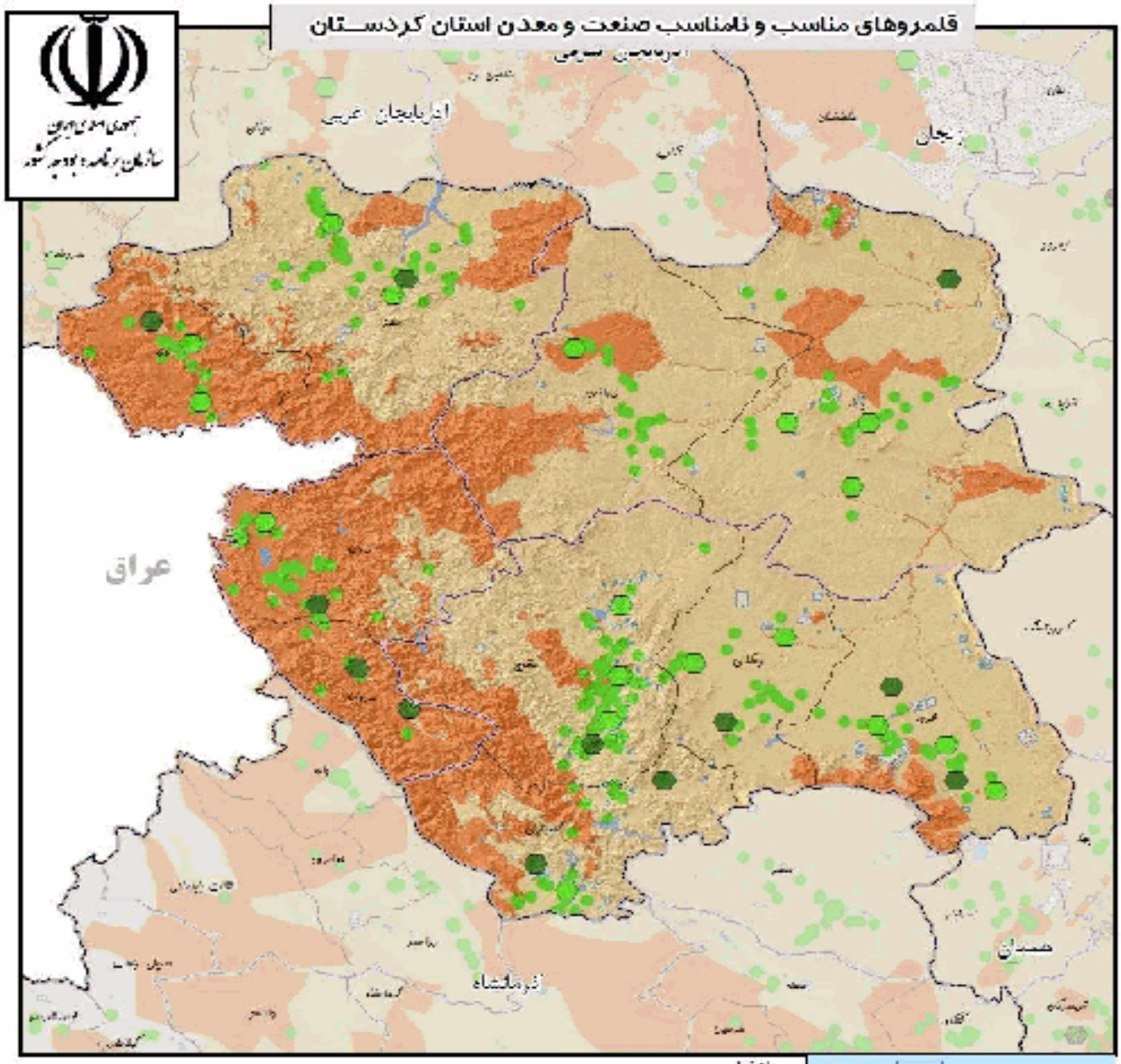

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- [illegible]
- شهرک های صنعتی
- [illegible]
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- [illegible]
- [illegible]

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان کردستان

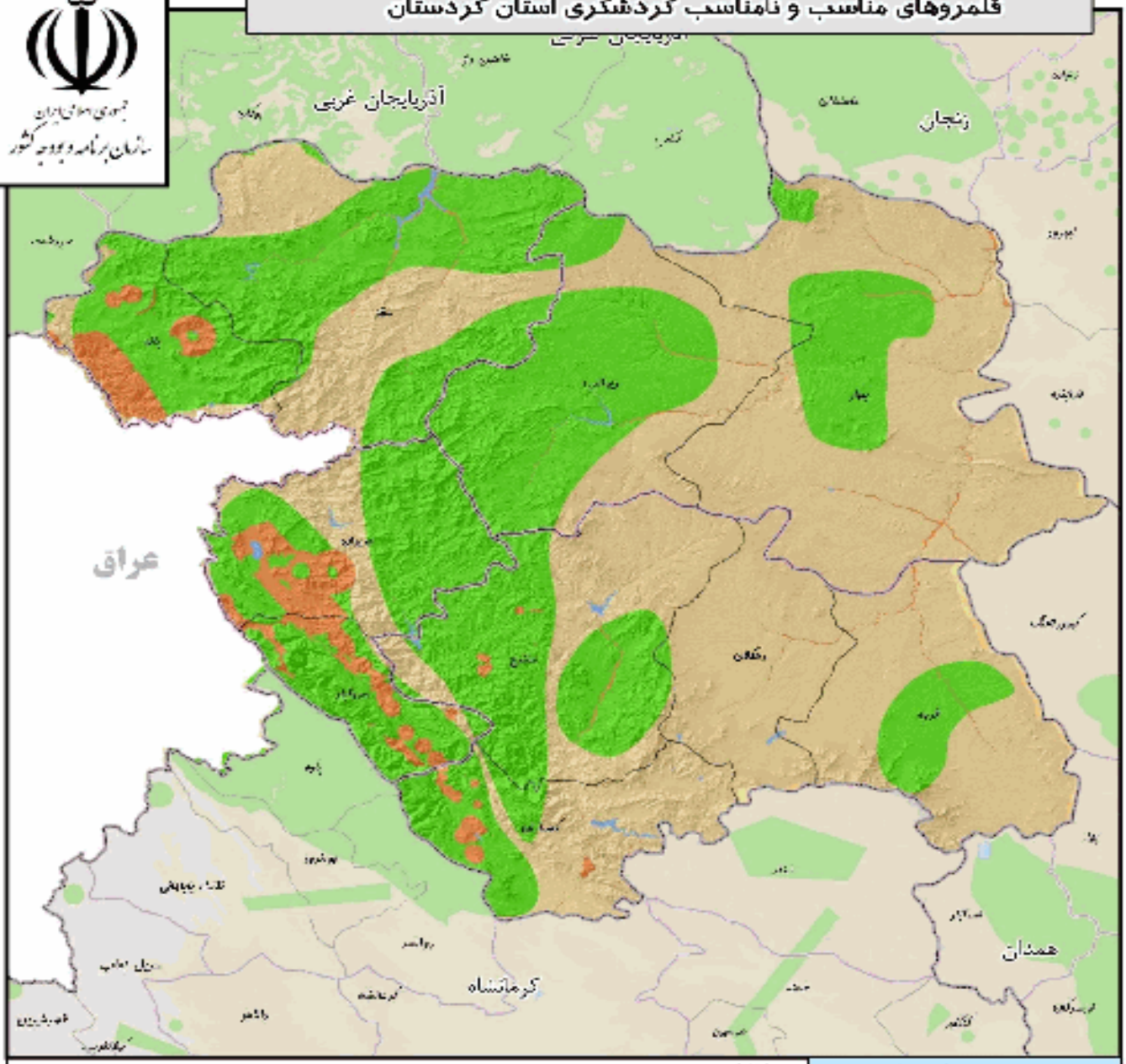

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:1,300,000

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان کردستان

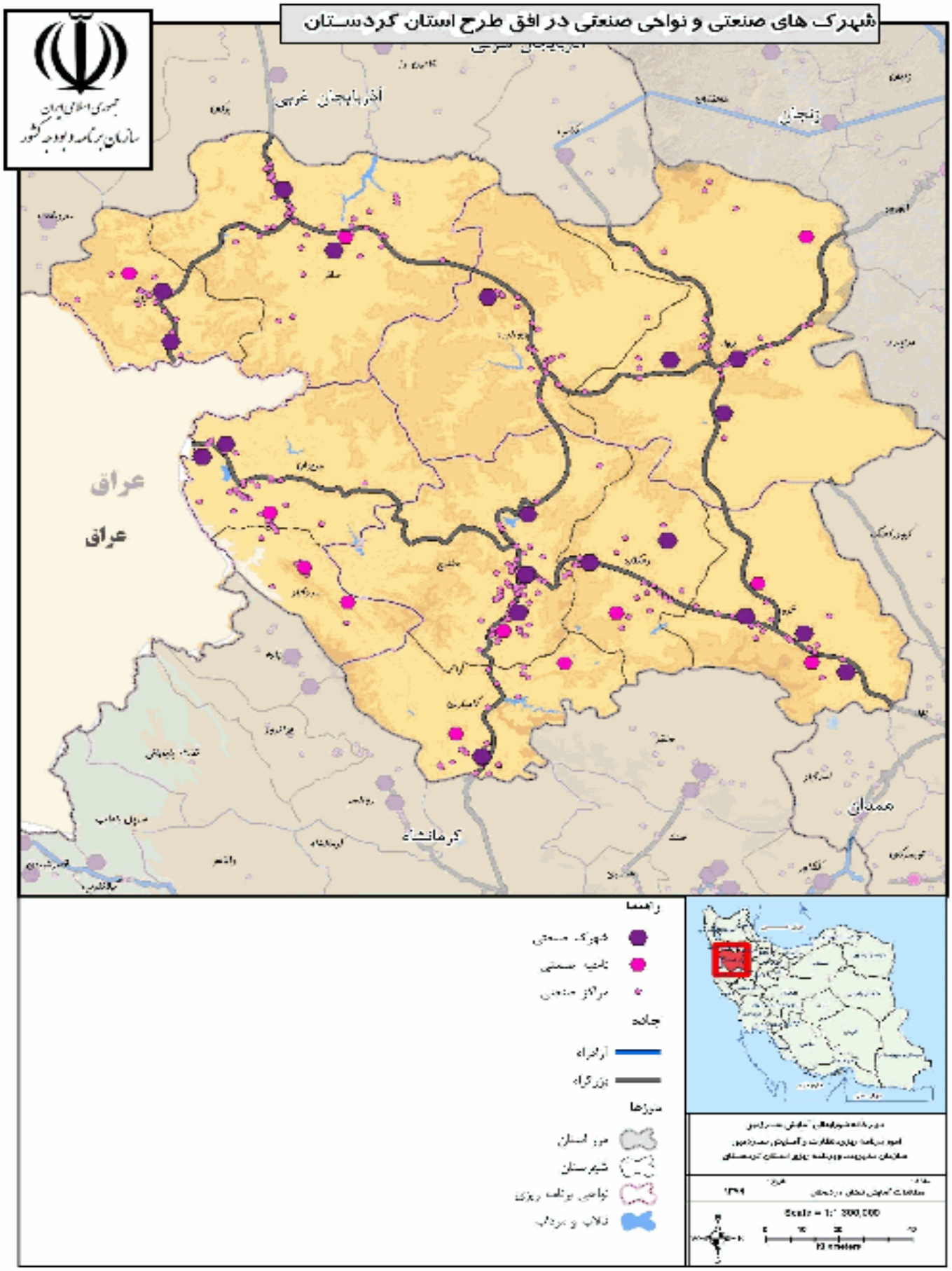

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان کردستان

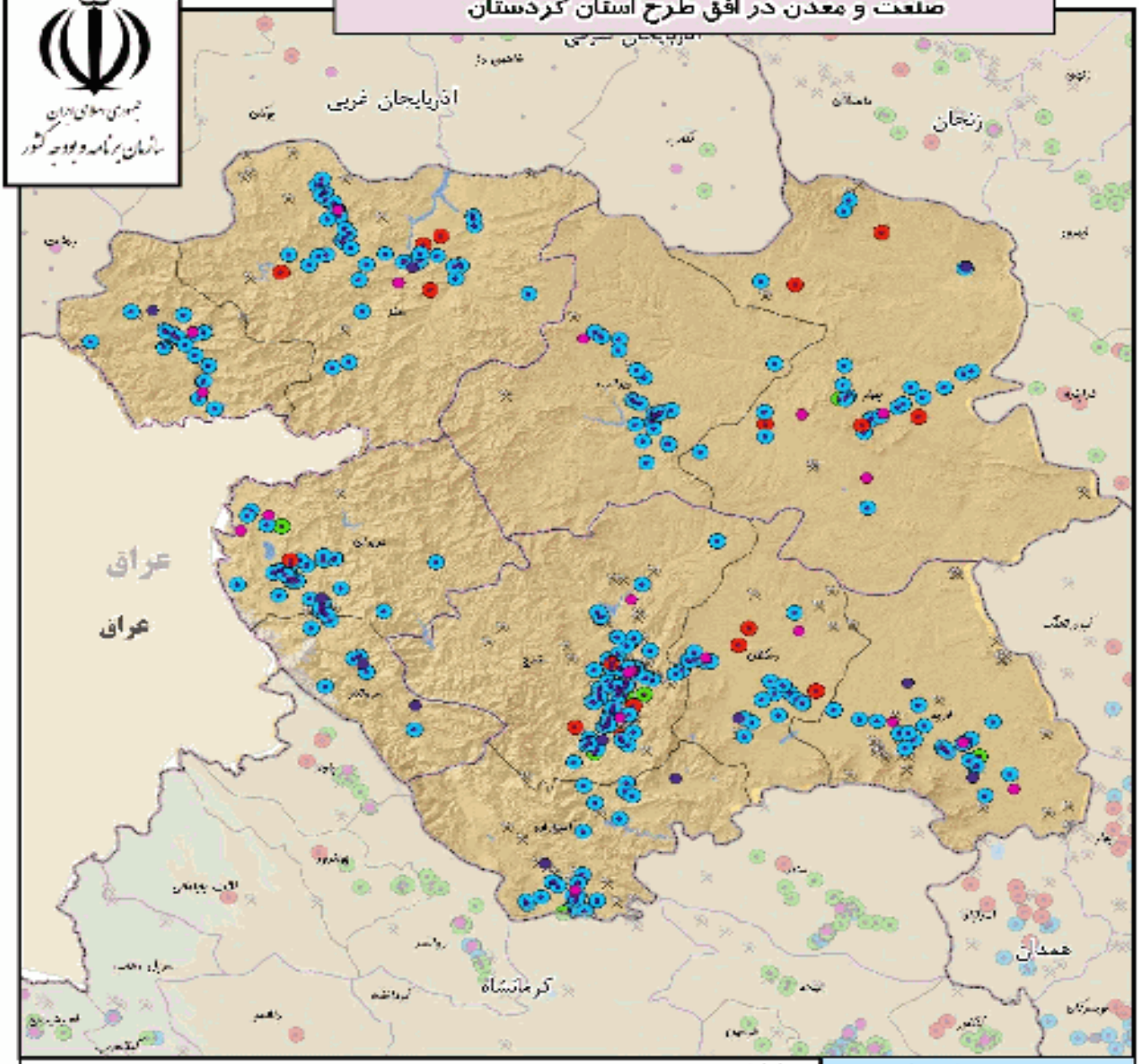

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- شهرک صنعتی
- مرکز صنعتی
- معدن

وضعیت

- اقی
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- شهر و مرکز

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان کردستان

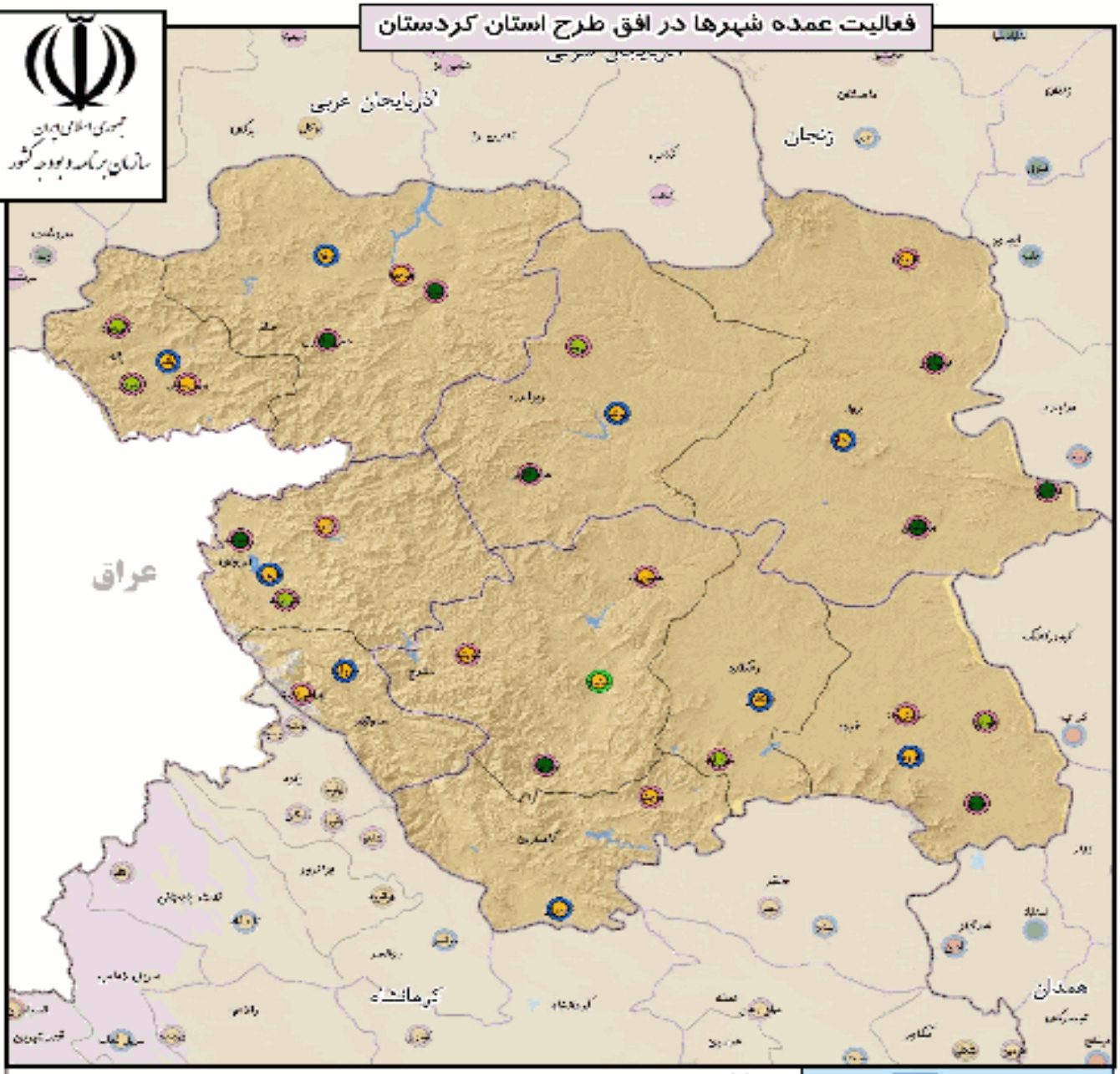

سطح بلدی خدمات برتر در افق طرح استان کردستان

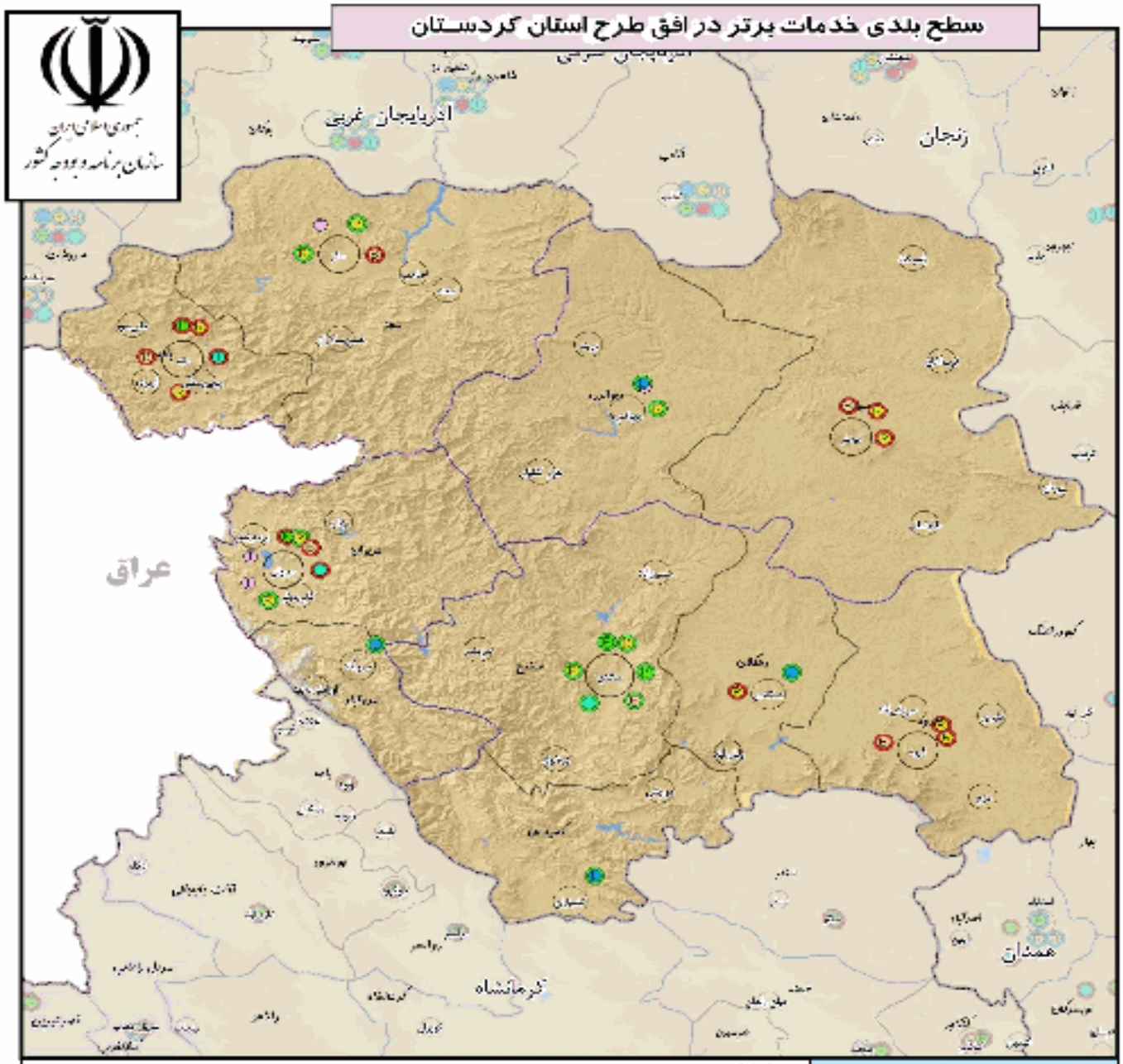

روستاهای مرکزی سطح یک استان کردستان

۲۰۹. تعریف نقش خاص برای جزایر راهبردی در مجموعه نظام فعالیتی جزایر (توسعه فعالیت‌های دریامحور نظیر شیلات، انرژی‌های نو، گردشگری، تجارت، ترانزیت، خدمات بندری، سوخت‌رسانی، ساخت و تعمیرات کشتی)

۲۱۰. تقویت پیوند بین جزایر و سرزمین اصلی

۲۱۱. ایجاد و تقویت زیرساخت‌ها متناسب با نقش و عملکرد جزایر

۲۱۲. نقش آفرینی و مشارکت نظامند جامعه محلی در توسعه جزایر

۲۱۳. تأمین منابع پایدار آب و انرژی با تأکید بر استفاده از منابع تجدیدپذیر خورشیدی و امواج در جزایر

۲۱۴. هدایت هدفمند جریان‌های مهاجرتی به سمت مناطق مستعد کم تراکم

۲۱۵. تقویت زیرساخت‌ها و شبکه‌های زیربنایی نواحی شرقی و جنوبی کشور

۲۱۶. تأمین منابع آب پایدار و ارائه خدمات آموزشی، بهداشتی و درمانی مناسب به‌ویژه نیمه شرقی و جنوب شرقی کشور

۲۱۷. نگهداشت و افزایش جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی

۲۱۸. هدایت جریان سرمایه ناشی از مبادلات مرزی برای ایجاد زیرساخت‌ها و تقویت تولیدات محلی

۲۱۹. آزادسازی حریم سواحل و ممانعت از استقرار جمعیت و فعالیت در حریم سواحل

۲۱– ارتقاء سرمایه اجتماعی و نظام حکمراویی سرزمینی عدالت محور و مردم گرا

۲۲۰. افزایش پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری نهادهای دولتی و حاکمیتی در مسائل اجتماعی و فرهنگی

۲۲۱. ایفای نقش نهادهای دولتی و حاکمیتی به عنوان تسهیل‌گیر در مسائل اجتماعی و فرهنگی

۲۲۲. افزایش سهم و نقش شبکه‌های اجتماعی رسمی و نهادهای مرجع در جهت‌دهی به مطالبات و خواسته‌های شهروندان

۲۲۳. افزایش اختیار استان‌ها در سیاستگذاری و تصمیم‌گیری در خصوص مسائل اجتماعی و فرهنگی

۲۲۴. اجتناب از امنیتی کردن پدیده‌ها و مسائل اجتماعی (سطح کلان کشور و استان‌ها و سطوح محلی) و اتخاذ رویکردهای نرم و اجتماعی در این حوزه

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان کردستان

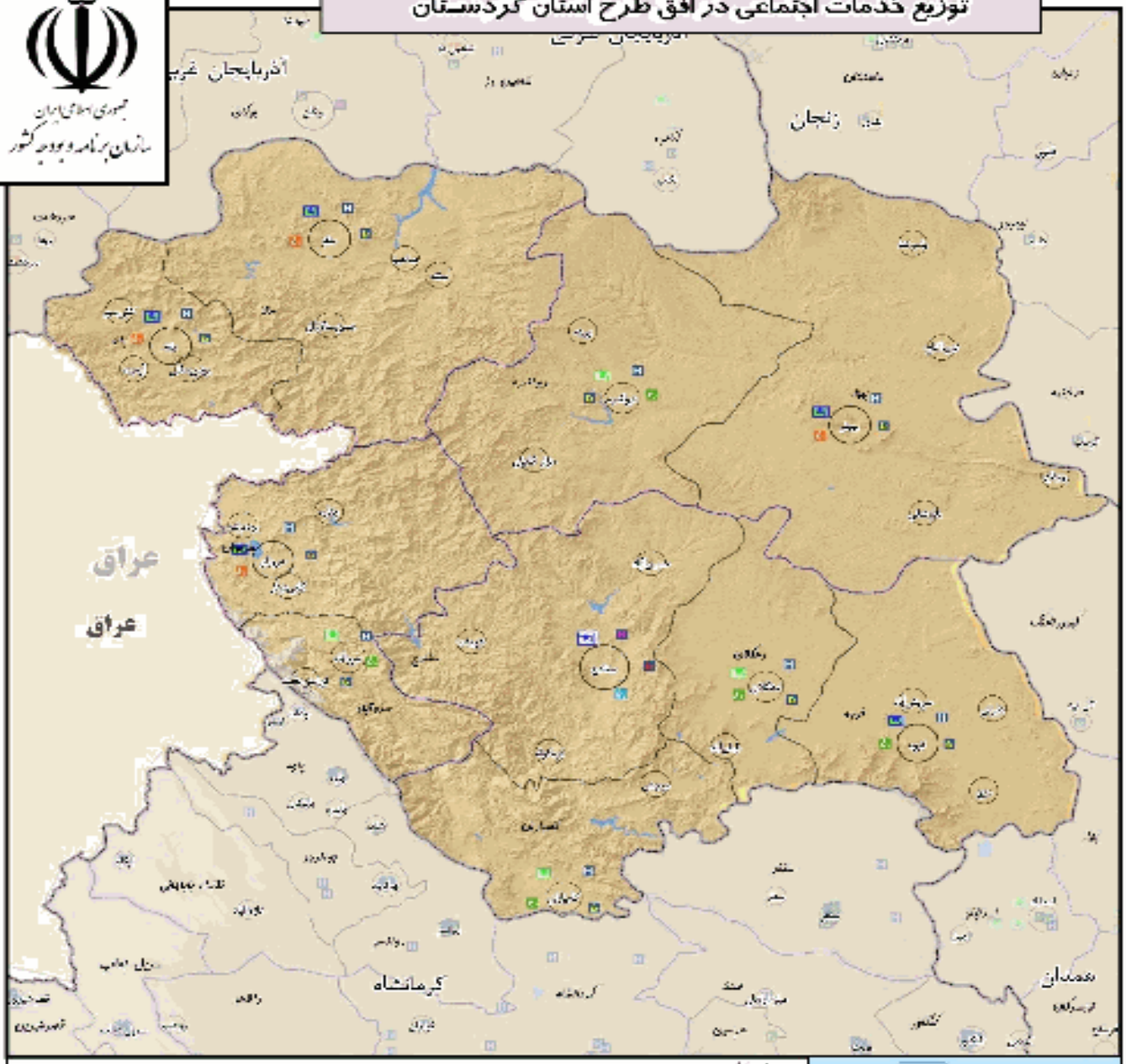

راهنما

بیمارستان
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- قرار ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جامع

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

ملایر و مزدب

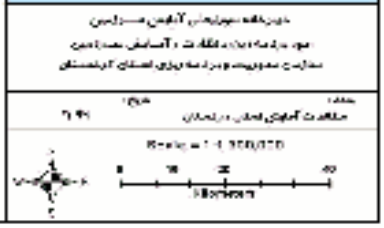

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان کردستان

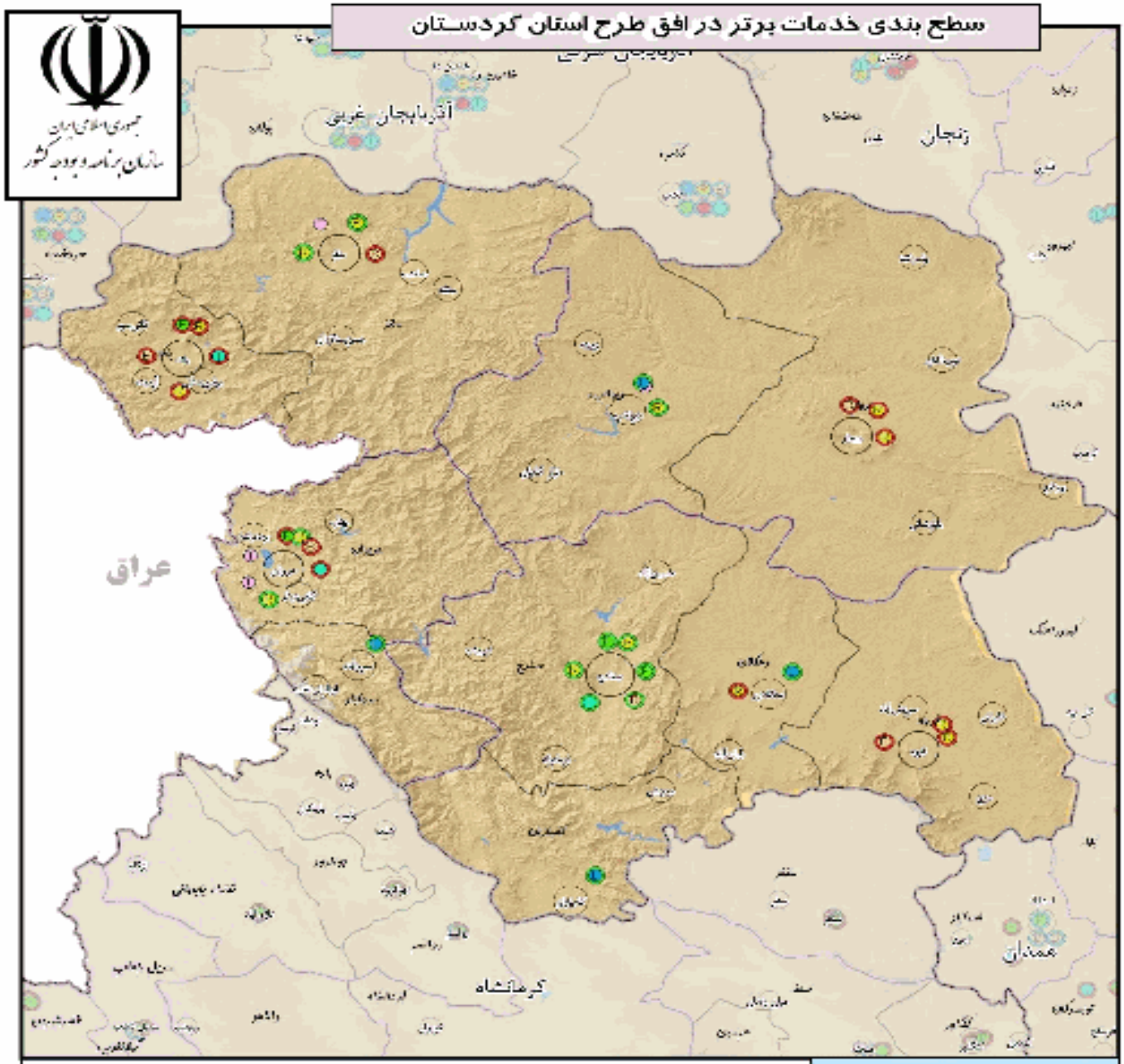

کشاورزی استان در افق طرح استان کردستان

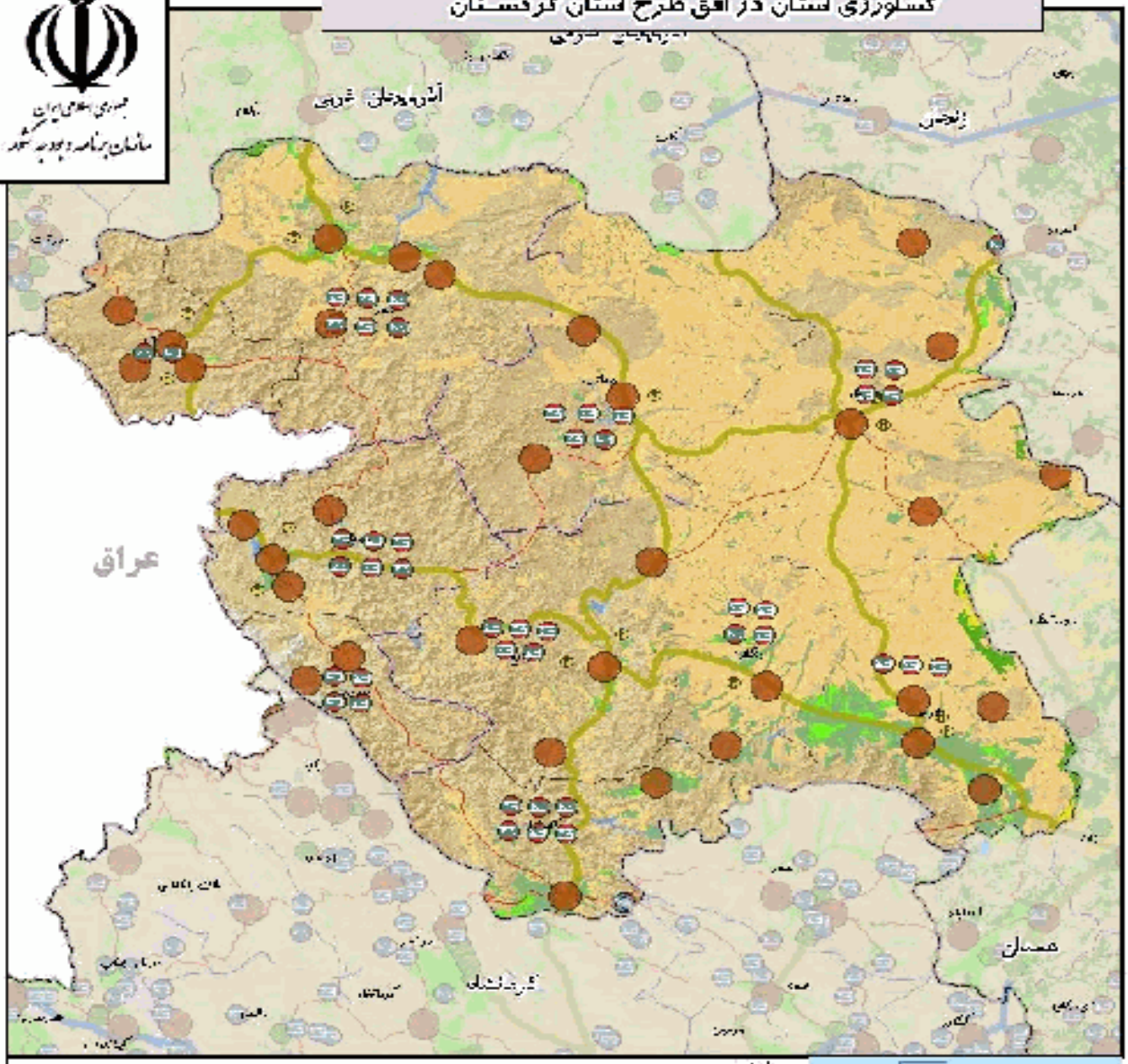

گردشگری در افق طرح استان کردستان

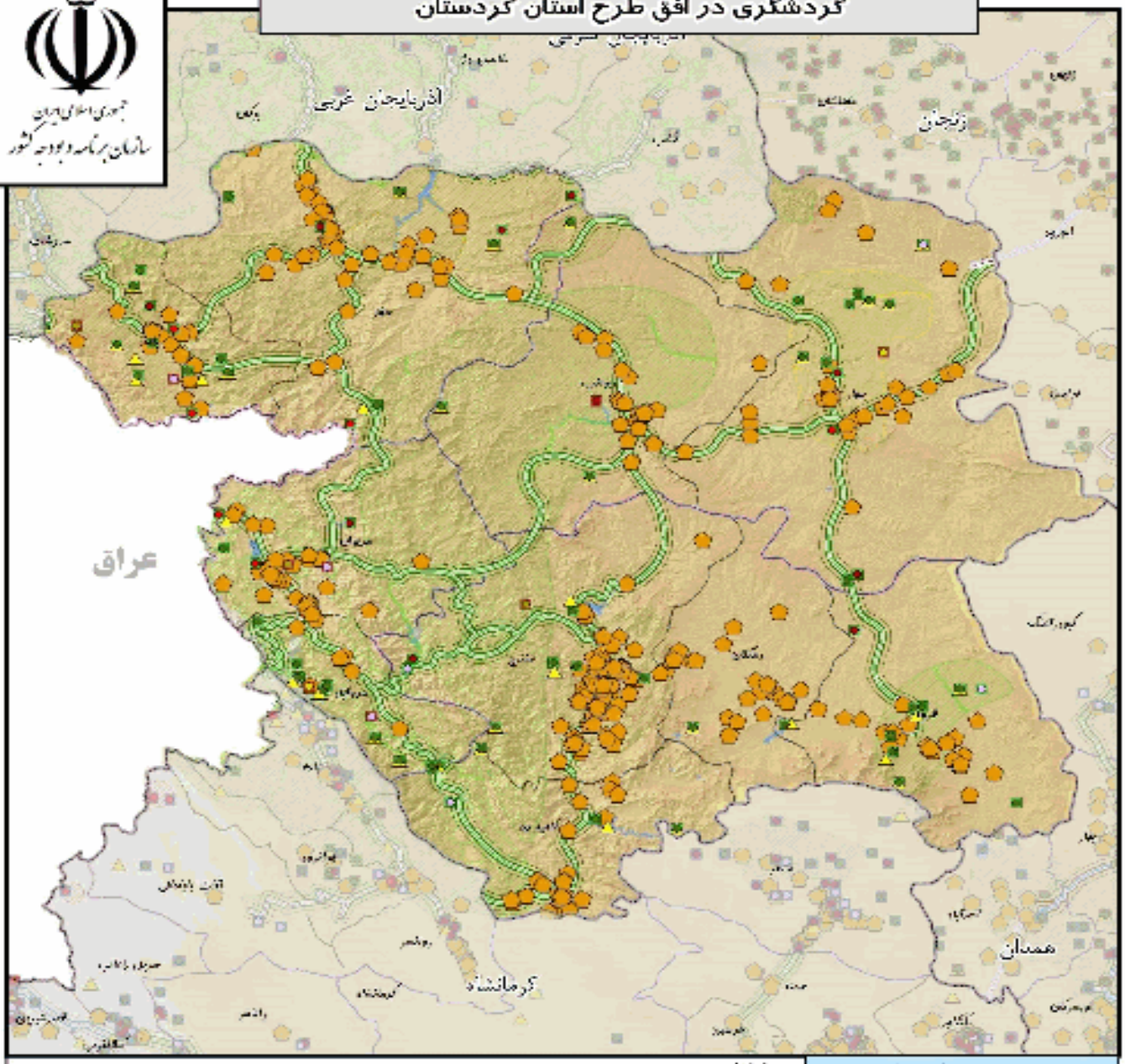

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- ره گردان یا مذهبی
- تاریخی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز
- طبیعی
- ورزشی
- مناطق نمونه گردشگری

وضعیت نقاط
- لاق

توسعه وضع موجود
- موجود
- منابع آبی

محورهای گردشگری
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- فرهنگی
- متمرکز

پهنه گردشگری
- طبیعی
- لایه بن
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- ورزشی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- مناطق ویژه

در برنامه شهرداری اسلامی جمهوری
اسلامی برنامه ریزی، مطالعه و آماده سازی
و اجرای طرح توسعه و عمران کردستان

تهیه: مطالعات تأسیس شرکت توسعه گردشگری کردستان — تاریخ: ۱۳۹۱

Scale = 1: 500,000

منابع آبی استان در افق طرح استان کردستان

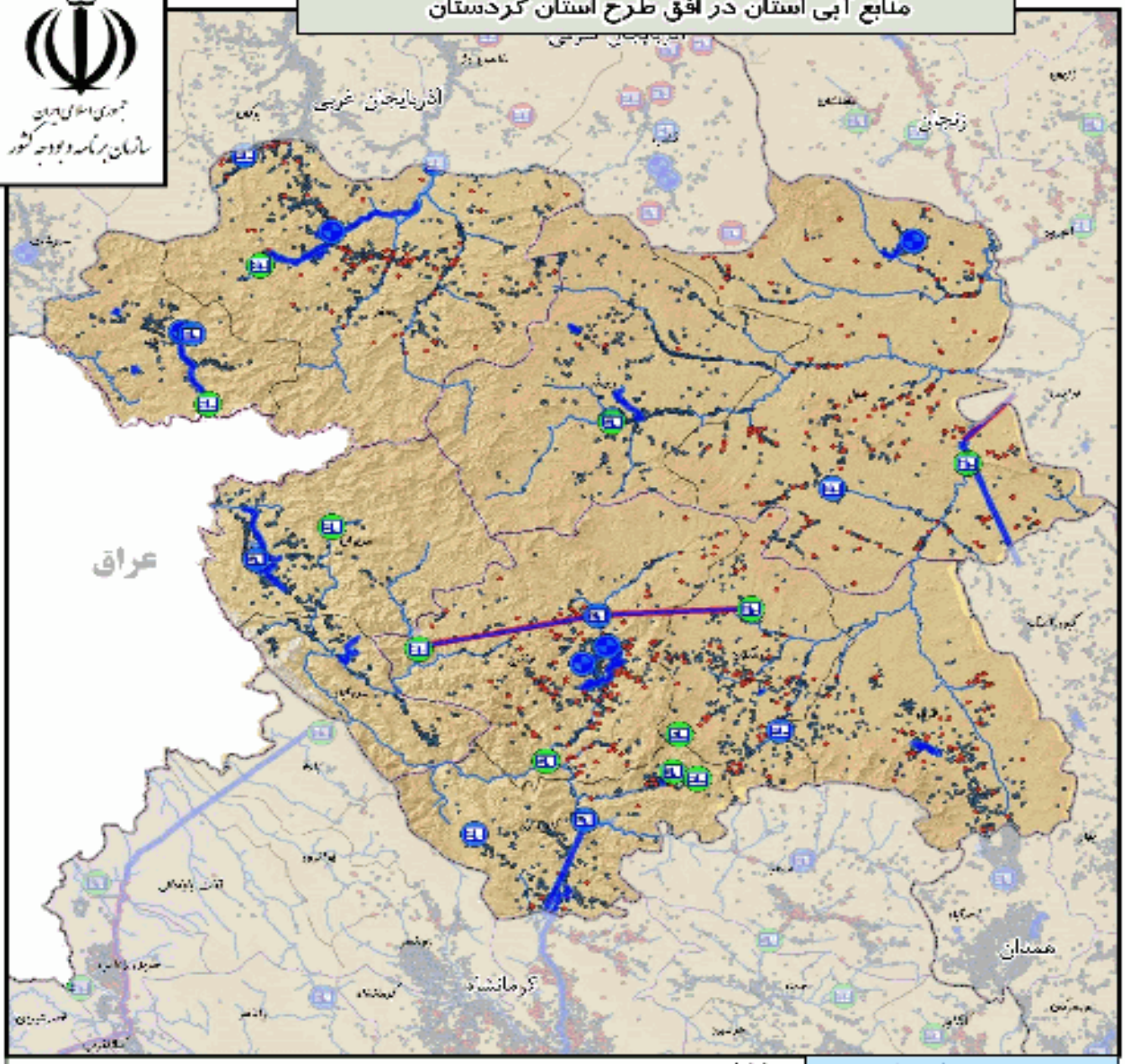

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان کردستان

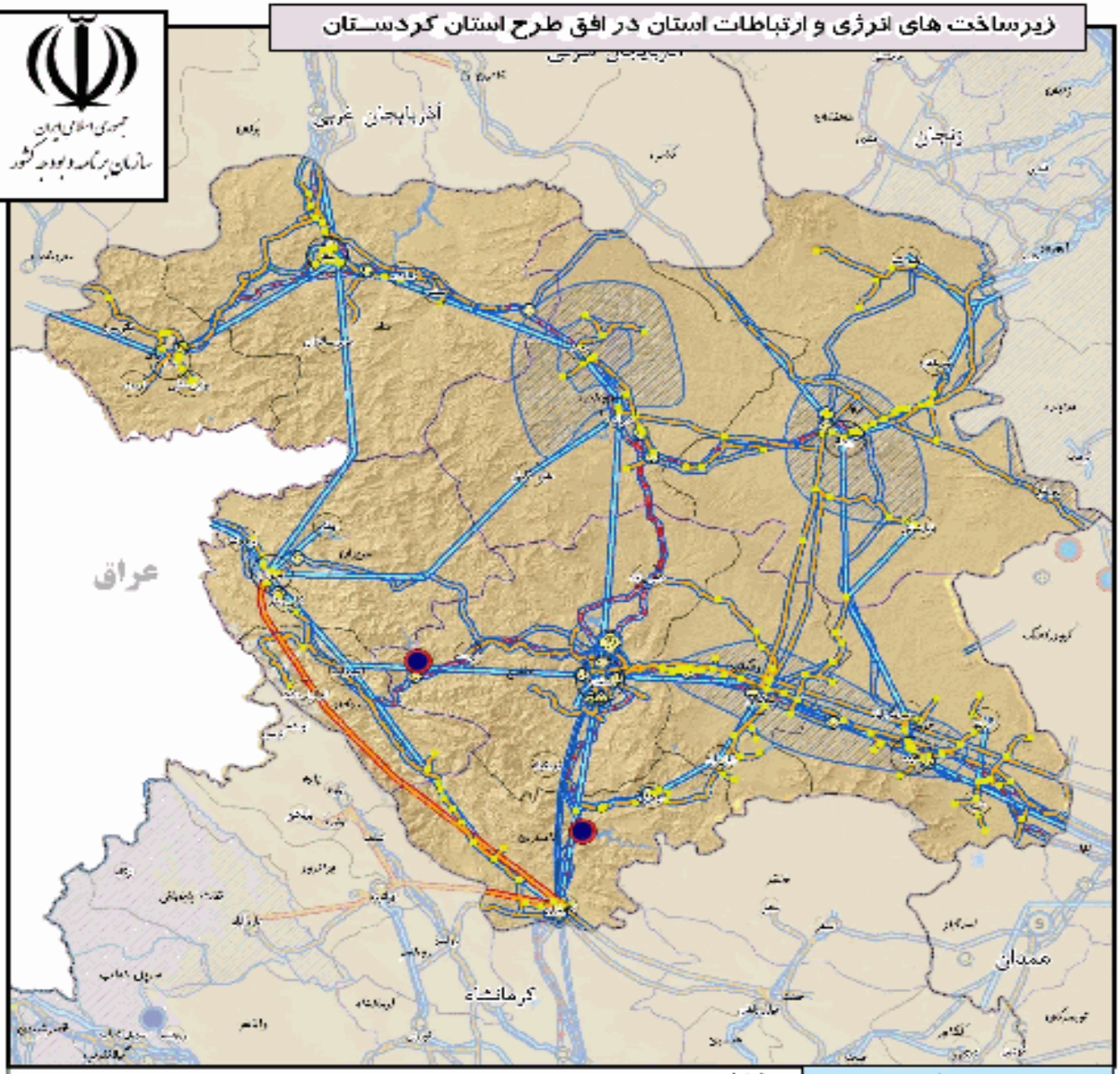

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

- آبی
- بادی
- خورشیدی
- سلکل ترکیبی

وضعیت مرکز
- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق
- این
- توسعه وضع موجود
- موجود

- خطوط انتقال فرآورده
- شبکه نیرو برق
- ۴۰۰ kV
- ۲۳۰ kV
- ۱۳۲ kV
- ۶۳ kV

وضعیت خطوط
- نو
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل مناسب

مرزها
- مرز استانی
- شهرستانی
- مرز ملی
- تالاب و مرداب

مقیاس نقشه در صفحه	۱۳۹۰

Scale = 1: 300,000

0 10 20 40

40 Kilometers

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان کردستان

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- دریا دار
- دار

پایه جاده ای

نوع
- اداری
- تجاری
- گمرک
- بازارچه مرزی
- غیر متعارفه
- سنگین

وضعیت عبور
- انرژی

مراکز لجستیک

نوع
- اداری
- تجاری
- گمرک
- بازارچه مرزی
- غیر متعارفه
- سنگین

وضعیت عبور
- انرژی

کارکرد محور
- فرعی
- اصلی
- راه آهن
- استانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه

مرزها
- مرز ملی
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلالان و مرزداد

راه آهن
- دو خطه
- سنگین

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه آزاد
- منطقه ویژه

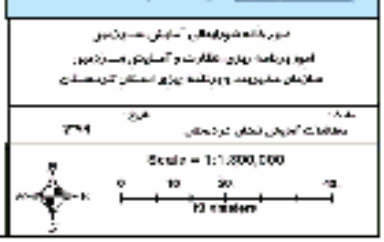

سازمان فضایی وضع افق استان کردستان

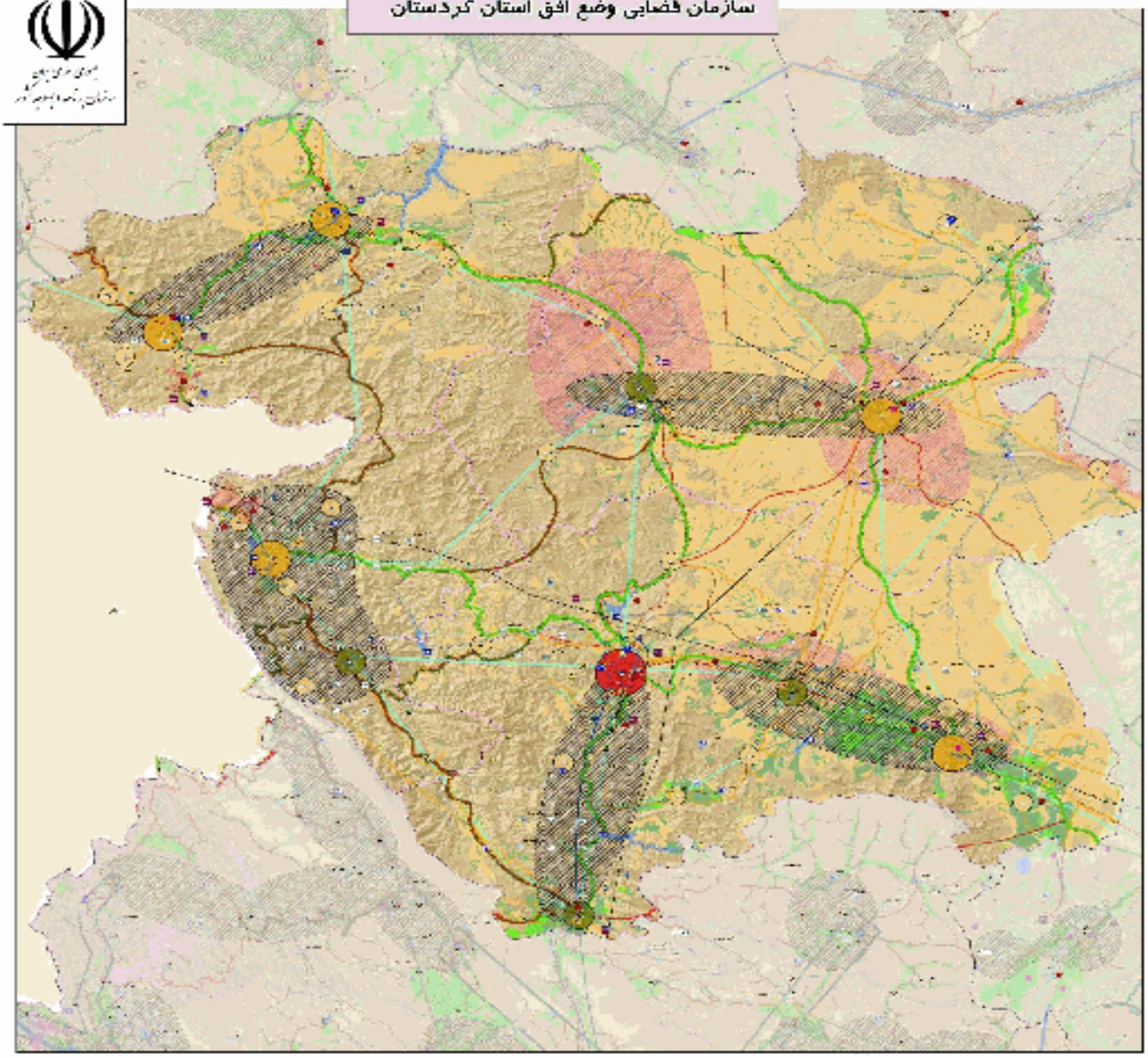

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان کرمانشاه را درافق ۱۴۱۸ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان کرمانشاه

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

۲۲۵. تمرکز بر فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی خاص اعتمادسازی و منطبق بر خواسته‌ها و گرایش‌های ساکنان مناطق مختلف سرزمین

۲۲۶. توانمندسازی اجتماعات محلی و مشارکت دادن مردم در فرایندهای تصمیم‌سازی و اجرای برنامه های توسعه

۲۲۷. کاهش آسیب‌های اجتماعی با تاکید بر نقش آفرینی نهادهای غیردولتی و مردم‌محور

۲۲۸. تسهیل در شکل‌گیری و تداوم فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد به‌عنوان یک عامل مؤثر در اقدامات توسعه‌ای

۲۲۹. فراهم نمودن دسترسی عادلانه به زیرساخت و خدمات بویژه آموزشی، بهداشتی و درمانی با کیفیت مطلوب در سراسر کشور بخصوص مناطق مرزی و کمتر برخوردار

۲۳۰. حکمروایی انسجام بخش و مدیریت یکپارچه سرزمینی

۲۳۱. اتخاذ و اجرای اصول حکمروایی خوب (نظیر فسادستیزی، پاسخگویی، شفافیت، مسئولیت‌پذیری، برابری و همه‌شمولی، حاکمیت قانون، مشارکت، اجماع‌گرایی) توسط نهادها و سازمان‌های دولتی و حاکمیتی

۲۳۲. ارتقاء امید به زندگی، تامین سلامت، تغذیه سالم جمعیت و دسترسی به مسکن مناسب برای ساکنان همه مناطق کشور

۲۳۳. گسترش پوشش و دسترسی به بیمه های اجتماعی

۲۲- تقویت انسجام ملی و ارتقاء هویت ایرانی- اسلامی

۲۳۴. تقویت تعاملات و پیوندهای مناطق پیرامونی سرزمین با مناطق درونی

۲۳۵. ایجاد زمینه مشارکت جمعی اقوام و گروه‌های مذهبی در توسعه و امنیت مناطق مختلف کشور به‌ویژه مناطق مرزی

۲۳۶. تفویض اختیار به نهادها و تشکل های منطقه‌ای در سیاستگذاری‌های توسعه منطقه‌ای در چارچوب سیاست‌های کلان کشور

۲۳۷. احیا و توسعه نمادهای اسلامی ایرانی با حفظ تنوع فرهنگی در پهنه سرزمین

۲۳۸. تبیین، ترویج و نهادینه‌سازی سبک زندگی سالم اسلامی ایرانی و خانواده‌محور

۲۳- تأمین امنیت همه جانبه و بازدارنده

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان کرمانشاه به شرح زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- حفاظت از محیط زیست و پایداری منابع پایه (آب، خاک، هوا)
- توسعه اقتصادی مبتنی بر دانش و اشتغال متنوع و مولد
- توسعه ظرفیت های نهادی و مدیریت توسعه پایدار
- عدالت فضایی و بین قلمرویی در فرایند توسعه استان
- عدالت اجتماعی و زیست پذیری استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

اقتصادی

- مرکزیت مدیریت و راهبری تعاملات تجاری با کشور عراق

حمل و نقل

- هاب منطقه‌ای حمل و نقل به واسطه واقع شدن بر محورهای اصلی ارتباطی تهران-بغداد-لاذقیه و نیز آذربایجان-خوزستان
- هاب لجستیک و ترانزیت زمینی
- ایفای نقش ترانزیت گردشگری عتبات عالیات و زیارتی

خدماتی

- قطب خدمات برتر منطقه به واسطه کلانشهر کرمانشاه

گردشگری

- قطب گردشگری منطقه با وجود اماکن تاریخی، فرهنگی و طبیعی و امکانات توریسم سلامت در ناحیه کرمانشاه و ناحیه اورامانات
- نقش مرکزیت صنایع دستی در غرب کشور

صنعت

- توسعه صنعت در نواحی ۶ گانه استان کرمانشاه و بخصوص ناحیه ذیل سامانه گرمسیری

کشاورزی

- تامین و تولید محصولات غذایی و کشاورزی، صنایع غذایی، تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در کل استان
- تامین محصولات دامی(دامپروری) در قلمرو فضایی کل استان

آموزش عالی

- نقش تحصیلات تکمیلی آموزش عالی در سطح بین المللی در کرمانشاه در راستای اقتصاد دانش بنیان

بهداشت و درمان

- نقش کرمانشاه به عنوان مرکز خدمات‌دهی سطح برتر غرب کشور با امکانات بهداشتی و درمانی قابل قبول در بخش بهداشت و سلامت

دفاعی- امنیتی و پدافند غیر عامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل.

محیط زیست

- ارائه خدمات اکوسیتمی شامل(خدمات پشتیبان حیات،خدمات تنظیمی) تولیدی، سنتی و بومی، خدمات اکولوژیکی(عرضه خدمات زیست بومی)

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

بخش گردشگری

- همکاری و ایفای نقش مکملی و شبکه‌ای با استان‌های لرستان، همدان و ایلام در زمینه گردشگری طبیعی ، تاریخی، سلامت و زیارتی.

حمل ونقل

- همکاری با استان لرستان در حوزه توسعه شبکه حمل ونقل و هاب منطقه‌ای غرب برای استان و نقش محور اتصال منطقه زاگرس با کل کشور.

صنعت

- ایفای نقش مکملی با استان‌های لرستان، همدان و ایلام در تولید و صادرات محصولات صنعتی

کشاورزی

- ایفای نقش مکملی با استان‌های لرستان، همدان و ایلام در تولید و صادرات محصولات کشاورزی (زراعی، باغی، دام، طیور و آبزیان و ...) .
- مرکزیت پشتیبانی دیم منطقه
- ایفای نقش مکملی با استانهای منطقه در پرورش دام و با تاکید بر دامپروری و دامداری
- تامین و توسعه صنایع تکمیلی و تبدیلی کشاورزی

- توسعه سامانه گرمسیری

آموزش عالی

- ایفای نقش مکملی با استان های منطقه در راستای ارتقاء آموزش عالی برای حصول اقتصاد دانش بنیان

بهداشت و درمان

- ایفای نقش مکملی با استان های منطقه در جهت ارتقاء خدمات بهداشت و درمان و نیز جذب توریسم سلامت

صنایع نفت،گاز و پتروشیمی

- ایفای نقش مکملی با استان ایلام در صنایع پایین دستی نفت و گاز و پتروشیمی.

منابع طبیعی

- نقش مکملی با استان‌های لرستان، کردستان و ایلام در حفظ و نگهداشت منابع طبیعی (جنگل‌ها و مراتع) و آبخیزداری.
- حفظ و نگهداشت گونه های گیاهی و جانوری با نقش مکملی باسایر استان ها منطقه و استان کردستان

دفاعی- امنیتی و پدافند غیر عامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان کرمانشاه به اتکای موقعیت و قابلیت‌های جغرافیایی و رعایت الزامات زیست محیطی و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌بایست زمینه استفاده حداکثر از بازارهای همسایگان آسیای غربی را فراهم آورد. علاوه بر نقش‌های فراملی و ملی مورد انتظار، استان کرمانشاه می‌بایست در سطح منطقه زاگرس به عنوان قطب توسعه مرکز ارایه سطح اول خدمات نیز باشد. کلیه نقش‌های استان در شرایط داشتن محیطی بهره‌ور و مستعد برای بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و مزیت‌های درون استان (جاذبه‌های گردشگری، مزیت اقلیم، آب و معادن غیر فلزی، ذخایر نفت، گاز و قیر و صنایع بزرگ موجود) امکانپذیر خواهد بود.

استان کرمانشاه در افق ۱۴۱۸ استانی است:

- با احیاء جایگاه و نقش تاریخی استان در قالب مدرن آن (دانش بنیان)
- مرکزیت و میزبانی تعاملات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی غرب کشور

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- نیل به توسعه پایدار
- نیل به جامعه دانش بنیان

- کارایی اقتصادی
- عدالت اجتماعی
- بهره وری فضایی

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- سازمان فضایی متعادل و شبکه‌ای
- فراهم سازی زیرساخت‌های فن آوری اطلاعات جهت شبکه سازی
- ارتقاء بهره‌وری زیرساخت‌ها
- تقویت ارتباطات منطقه‌ای.
- کاهش شکاف مهارتی بهبود مستمر، تسهیل گری، کار تیمی، مدیریت فرایندو مدیریت نوین
- ایجاد فرهنگ کار مشارکتی و تیمی، فرهنگ بهبود مستمر، نقدسازنده، حل مسئله خلاقانه
- ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه، بهبود مدیریت اطلاعات، مکانیزاسیون فرایندها و بکارگیری سیستم های حمایت از تصمیم
- تقویت نقش ICT در تمام لایه های نظام اداری.
- افزایش بهره وری و مدیریت تولید و مصرف خاک
- افزایش منابع مالی از طریق ارتقاء کارایی هزینه کردها و افزایش جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی
- اصلاح فرآیندها و سیاست‌های استان در جهت پایش جامع و مستمر محیط برای ارتقای استانداردها
- کاهش هزینه‌های مبادلاتی برای عاملین اقتصادی
- اصلاح فرآیندها و سیاست‌ها در جهت ارتقاء حقوق مالکیت
- اصلاح فرآیندها و سیاست‌ها در جهت کارایی قوانین و رویه‌های قانونی
- اصلاح فرآیندها و سیاست‌ها در جهت مدیریت امور از طریق نهادها
- کاهش امور تصدی گری دولت و کاهش دخالت‌هایش در امور اقتصادی
- اصلاح فرآیندها و سیاست‌ها در جهت مدیریت سبز
- اصلاح فرآیندها و سیاست‌ها در جهت مدیریت شهری
- کاهش بار کرمانشاه از طریق شهرهای کنگاور، صحنه، اسلام آباد، سرپل ذهاب و قصرشیرین
- توسعه شهری-روستایی از طریق راهبرد شبکه منطقه‌ای

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت و فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- قلمروهای اصلی مراکز عمده زیست و فعالیت استان شامل تمامی نقاط شهری و روستایی بالای ۱۵۰۰ نفر جمعیت، محور صنعتی-خدماتی شرق به غرب (شهرکها و نواحی صنعتی، کانون های معدنی عمده، کانون های حمل و نقل و بازرگانی عمده (شامل بزرگ راه ها، ایستگاه های راه آهن، منطقه ویژه اقتصادی، منطقه آزاد تجاری و گمرک) کانون های تولید انرژی و کانون‌های کشاورزی.
- شهرستان های اسلام آباد غرب، روانسر، کرمانشاه و دالاهو قلمرو اولویت دار استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

- توسعه فعالیت‌های باغداری در سطح شهرستان‌های استان کرمانشاه
- توسعه فعالیت‌های زراعی در مناطق دشتی و دارای آب استان همچون دشت کرمانشاه، ماهیدشت، روانسر، سنجابی و ذیل سامانه گرمسیری شامل سرپل ذهاب، گیلان غرب و قصرشیرین
- توسعه کشت گیاهان دارویی در کنگاور، صحنه، هرسین، کرمانشاه، سنقر، قصرشیرین و اسلام آباد غرب.
- ایجاد و توسعه مراکز تحقیق و توسعه خاص کشاورزی در روانسر، سرپل ذهاب و سنقر
- توسعه شیلات در سدهای غیر شرب استان با درنظر گرفتن ظرفیت خودپالایی رودخانه و سدهای پایین دست و نیز در شهرستان های پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، دالاهو، قصرشیرین، سنقرو کلیایی و کنگاور
- ایجاد وتوسعه مرکز دام و طیور درسطح شهرستان های استان کرمانشاه

- قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- توسعه رشته فعالیت‌های همچون ماشین‌آلات و دستگاههای برقی، وسایل ارتباطی و تجهیزات پزشکی - محصولات شیمیایی و پتروشیمی - نساجی، پوشاک و چرم - غذایی و آشامیدنی در قلمرو فضایی استان
- توسعه و گسترش صنایع ماشینی و مکانیکی در بخش شرقی استان در شهرستان های کنگاور و صحنه
- توسعه صنایع سبز و پیشرفته در شهرستان پاوه
- توسعه صنایع فرآوری کننده در شهرستان روانسر، دالاهو، سرپل ذهاب
- توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی نو در ثلاث باباجانی، سرپل ذهاب، قصر شیرین و گیلان غرب وسومار
- توسعه واحدهای فرآوری معدنی شامل بیتومین وسنگ گچ در گیلانغرب، اسلام آباد غرب، سرپل ذهاب و قصرشیرین و سنگ آهن، مس و فلدسپات در سنقر کلیایی و کنگاور و سنگ های آهکی در هرسین، صحنه و کرمانشاه

- تولید و توسعه صنایع دستی در قلمرو فضایی استان

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

- توسعه خدمات پزشکی- درمانی (فوق تخصصی) و خدمات برتر در شهرستان کرمانشاه
- گسترش خدمات تخصصی پزشکی- درمانی در شهرستان پاوه، سرپل ذهاب و اسلام آبادغرب
- توسعه گردشگری طبیعی و فرهنگی در منطقه اورامانات و قصرشیرین
- توسعه گردشگری سلامت در کرمانشاه
- توسعه گردشگری تاریخی در کرمانشاه و کنگاور
- توسعه گردشگری دفاع مقدس در کرمانشاه و شهرستان های مرزی
- توسعه گردشگری روستایی در روستاهای هدف گردشگری استان
- توسعه گردشگری زیارتی- مذهبی(عتبات عالیات) در کرمانشاه و قصر شیرین
- توسعه پایانه های های مرزی پرویزیزخان، خسروی، شوشمی، تیله کو و شیخ صله
- ایجاد و توسعه مراکز آموزش عالی ، مراکز تحقیق و توسعه خاص کشاورزی(خصوصی) در روانسر، سرپل ذهاب ، سنقر و کرمانشاه

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های زیست محیطی و منابع طبیعی

- مناطق چهارگانه محیط زیست
- مناطق حساس زیست محیطی

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- بخش هایی از قلمرو فضایی شهرستان های گیلان غرب، پاوه، کرمانشاه و اسلام آباد مناطق با محدودیت استقرار جمعیت
- بخش های از شهرستان های سنقر و صحنه به دلیل مخاطرات و شرایط طبیعی

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت کشاورزی

- قلمروهای فاقد توان اکولوژیکی و فاقد مزیت توسعه برای فعالیت های کشاورزی
- مناطق حساس و دارای اهمیت زیست محیطی (مناطق حفاظت شده، ذخیره گاه های جنگلی)

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت صنعت

- قلمروهای دارای مخاطرات محیطی و یا طبیعی
- قلمروهای دارای ناسازگاری با سایر فعالیت‌ها یا برخوردار نبودن از مزیت توسعه‌ای
- مناطق حساس و دارای اهمیت زیست محیطی (مناطق حفاظت شده، ذخیره گاه های جنگلی و مناطق شکار ممنوع)
- قلمروهای فاقد توان اکولوژیکی و فاقد مزیت توسعه برای فعالیت های صنعتی و گردشگری

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل احتمال وقوع زلزله

- قلمروشهرستان گیلانغرب، سرپل ذهاب، صحنه، کنگاور و بخش‌هایی از شرق اسلام‌آبادغرب و غرب شهرستان کرمانشاه

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل احتمال وقوع سیل

- آسیب‌پذیری بالا و خیلی بالا در قلمرو فضایی شهرستان پاوه به دلیل توپوگرافی خشن و میزان بالای بارندگی‌های سالانه
- قلمرو شهرستان‌های صحنه، هرسین و جنوب شهرستان کرمانشاه و شهرستان‌های گیلانغرب و قصر شیرین به دلیل بارندگی‌های نامنظم و فقر پوشش گیاه

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل احتمال وقوع گردو غبار

- قلمرو فضایی شهرستان‌های پاوه، قصر شیرین، ثلاث باباجانی، گیلان غرب، کنگاور و دالاهو در طیف خطرخیلی زیاد و زیاد

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان کرمانشاه به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- روانسر در صنایع تبدیلی، کشاورزی پیشرفته(قطب محصولات زراعی و طیور)، گردشگری تجاری و بوم‌گردی و تولید آبزیان و زنبور داری
- پاوه در گردشگری سلامت، طبیعی و روستایی، کشاورزی ارگانیک، باغداری و ماهیگیری و آبزی پروری، زنبور داری، صنایع دستی، تجارت مرزی، صنایع مدرن و های‌تک و منطقه ویژه اقتصادی
- جوانرود در منطقه ویژه اقتصادی، گردشگری تجاری، بوم گردی، صنایع تبدیلی دام و طیور، باغداری دیم، گیاهان دارویی، آبزی پروری، دامپروری، زنبور داری و جنگلداری مدرن

- ثلاث باباجانی در ارتقای بازارچه مرزی شیخ صله، کشاورزی پیشرفته، آبزی پروری، زنبور داری ، بوم گردی، صنایع تبدیلی دامی و طیور، جنگلداری مدرن، صنایع چوب و مبلمان و نساجی
- سرپل ذهاب در بوم گردی، صنایع تبدیلی، کشاورزی صنعتی،دامپروری و آبزی پروری، زنبور داری، صنایع غذایی، خدمات تجارتی
- دالاهو در باغداری و کشاورزی پیشرفته، دامپروری و طیور، تولید آبزیان، زنبور داری، صنایع دستی، صنایع تبدیلی و بوم گردی
- گیلانغرب در صنایع تبدیلی؛ صنایع مرتبط با قیر، توسعه کشت گیاهان دارویی،کشاورزی صنعتی و پیشرفته (باغداری)، دامپروری، آبزی پروری، زنبور داری، جنگلداری مدرن و تولید داروی طبیعی از پادزهر عقرب
- اسلام آباد غرب در صنایع صادراتی، صنایع تبدیلی، کشاورزی صنعتی و پیشرفته، گردشگری(تاریخی، دفاع مقدس و طبیعی)، تولید آبزیان و زنبور داری
- قصرشیرین در منطقه آزاد تجاری، صنایع صادراتی، صنایع تبدیلی، کشاورزی صنعتی و پیشرفته، دامپروری، آبزی پروری، زنبور داری و تولید انرژی
- کرمانشاه در شهر فرامنطقه‌ای، خدمات برتر منطقه، صنایع صادراتی، صنایع تبدیلی، کشاورزی صنعتی و پیشرفته، تولید آبزیان، زنبور داری و تولید انرژی، گردشگری(سلامت، تاریخی، طبیعی)، بندرخشک
- سنقروکلیایی در صنایع فرش و گلیم، بهره برداری از معادن، صنایع تبدیلی، کشاورزی صنعتی و پیشرفته، دامپروری و آبزی پروری، زنبور داری و گردشگری طبیعی و روستایی
- صحنه در صنایع کارخانه‌ای، باغداری مدرن، گردشگری، دامپروری مدرن، صنایع تبدیلی، کشاورزی صنعتی و پیشرفته، کشت ارگانیک، گیاهان دارویی و تولید آبزیان و زنبور داری
- هرسین در صنایع کارخانه‌ای، گردشگری تاریخی، باغداری مدرن، صنایع تبدیلی،کشاورزی ارگانیک، صنعتی و پیشرفته، تولید آبزیان، زنبور داری و فرش و گلیم، تولید برق خورشیدی
- کنگاور در صنایع مدرن و سنگین، باغداری مدرن، صنایع تبدیلی، کشاورزی صنعتی و پیشرفته، گردشگری تاریخی، دامپروری و طیور، تولید آبزیان، زنبور داری و صنایع دستی، بوم گردی.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

- توسعه فعالیت های کشاورزی در مناطق مستعد با توجه به ظرفیت تحمل زیستی

- توسعه مراکز پرورش دام(بخصوص دام سبک نژاد سنجابی) و پرورش طیور و گسترش فعالیت های زنبور داری در سطح شهرستان های استان
- جلوگیری از نابودی زمین های مرغوب برای کشاورزی و بهره‌گیری از الگوهای گسترش فضایی هوشمند
- توسعه سیستم نوین آبیاری بخصوص با استفاده ازپتانسیل ایجاده شده درنتیجه اجرای ابرپروژه سامانه گرمسیری در غرب کشور در سقف آب تخصیص یافته
- تکمیل سدهای در دست اجرا و شبکه های مربوطه
- توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری کشاورزی
- توسعه شیلات در سدهای غیر شرب استان با درنظر گرفتن ظرفیت خودپالایی رودخانه و سدهای پایین دست و نیز در شهرستان های پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، دالاهو، قصرشیرین، سنقرو کلیایی و کنگاور
- ایجاد مراکز تحقیق و توسعه
- رعایت الزامات مخاطرات طبیعی

صنعت و معدن

- ایجاد تعادل در توزیع فضایی فعالیت ها بر حسب توان اکولوژیک
- تمرکززدایی از محور اصلی شرق به غرب
- تقویت شبکه ارتباطی صنعت، دولت و دانشگاه
- رعایت الزامات زیست محیطی و پدافند در استقرار فعالیت ها
- افزایش تولیدات سبز و نوین
- حفظ و احیاء صنایع موجود برای تولید با ظرفیت کامل و ایجاد و توسعه صنایع جدید براساس اولویت‌های صنعتی تعیین شده برای هرشهرستان براساس نتایج مطالعات آمایش
- احداث زیر ساخت‌های شهرک های صنعتی و توسعه صنایع High Tec
- ایجاد و توسعه صنایع دستی (قالی، گلیم، جاجیم، شال، دستکش، گیوه، قلمزنی، حکاکی، نقره و ریخته‌گری، طلاکاری، تسبیح سازی، حجاری، نمدمالی، چرم‌سازی، نساجی، چیغ‌بافی، چاقو سازی، آلات موسیقی، معرق و منبت)
- توسعه خوشه‌های صنعتی(لبنیات ، نان برنجی ، مرغ گوشتی، فرش و ...)
- توسعه صنایع فرآوری معدنی(کانی فلزی و یا غیر فلزی)

نظام سکونتگاهی

- توزیع و پراکنش عادلانه جمعیت در سطح استان با توجه به ظرفیت‌های اکولوژیکی هر شهرستان و پیش-بینی و مکان‌یابی اسکان جمعیت جدید و مهاجر در مناطق کوهستانی و بهبود وضعیت مسکن فقرای شهری در بافت‌های ناکارآمد استان و مقاوم سازی مسکن روستایی
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

بازرگانی

- توسعه تجارت مرزی با بهره گیری از پتانسیل بسیار خوب قصرشیرین با وجود گمرک خسروی و گمرک پرویز خان و ارتقاء منطقه ویژه اقتصادی قصر شیرین به منطقه آزاد تجاری صنعتی و توسعه و تجهیز زیرساختهای تجاری در پایانه مرزی سومار-شوشمی وشیخ صله و فعال سازی بازارچه مرزی تیله کوه.

گردشگری

- توسعه گردشگری طبیعی، تاریخی، مذهبی، سلامت و روستایی و عشایری
- توسعه مراکز گردشگری و اکوتوریسم با توجه به ظرفیت تحمل محیط زیستی
- احیاء و ساماندهی مسیر تردد زوار به عتبات عالیات، بزرگراه تهران- بغداد و توسعه زیرساخت های مرز خسروی و سومار با هدف ارائه خدمات بهتر به زوار عتبات عالیات
- اجرای طرح ساماندهی روستاهای هدف گردشگری و سایر روستاهای دارای قابلیت گردشگری
- ایجاد مراکز خدمات رفاهی بین راهی(مجتمع اقامتی، تفریحی و توریستی) و طرح افزایش ظرفیت اقامت هتل ها، مسافرخانه ها و... در سطح شهرستانهای استان ، تهیه و اجرای طرح توسعه گردشگری منطقه اورامانات

خدمات برتر

- شهر کرمانشاه مرکز ارائه خدمات برتر در حوزه های مختلف بهداشت و درمان، آموزش عالی، خدمات مالی فنی- اداری در سطح استان و به نحوی مرکزیت فاصله ای ۵ استان غرب کشور می باشد.
- تعادل بخشی در توزیع فضایی مراکز خدماتی
- ایجاد مراکز عمده و فرعی ارائه دهنده خدمات در سطح استان با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته
- ایجاد مراکز ارایه دهنده خدمات پشتیبان تولید

۲۳۹. ساماندهی کلیه مؤلفه های قدرت ملی به منظور تاب آوری راهبردی در مقابل تهدیدات و امکان بهره گیری توامان آنها در زمان تهدید و جنگ در قالب الگوی بازدارندگی و امنیت همه جانبه

۲۴۰. توسعه همگرایی و هم افزایی در منطقه ژئوپلیتیکی خلیج فارس

۲۴۱. ساماندهی، توانمندسازی و ممانعت از گسترش سکونتگاه‌های غیررسمی به‌ویژه پیرامون کلان‌شهرها

۲۴۲. تغییر و اصلاح شیوه‌های امنیتی مدیریت سرزمین به‌ویژه مناطق مرزی با تأکید بر مشارکت جوامع محلی

۲۴۳. مبنا قراردادن رویکردهای اجتماعی و مردمی برای تأمین امنیت در راستای تحقق امنیت پایدار مردمی

۲۴۴. تقویت جمعیت‌پذیری نقاط روستایی و شهرهای کوچک و میانی واقع در حاشیه کویر و مناطق مرزی به‌منظور ارتقاء امنیت منطقه

۲۴۵. تقویت و بسترسازی امنیت همه جانبه (غذایی، آب، محیط زیست، اجتماعی، اقتصادی و...) با حفظ پایداری و تاب آوری سرزمین

۲۴۶. تقویت سازه دفاعی-امنیتی قوی تضمین‌کننده بازدارندگی

۲۴- رعایت ملاحظات و الزامات دفاعی و پدافند غیرعامل در استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه سرزمین

۲۴۷. افزونگی شبکه ها و سامانه ها به منظور کاهش آسیب پذیری آنها در مقابل تهدیدات سخت و نرم (سایبرالکترونیک، امنیتی، فرهنگی ،زیستی ، گیاهی، شناختی و...) و فراهم نمودن امکان ادامه کارکردهای ضروری آنها در شرایط بحرانی

۲۴۸. ذخیره سازی راهبردی، موازی سازی زیرساخت ها و تنوع بخشی و پایدارسازی سامانه ها و شبکه ها

۲۴۹. کاهش اتکا کشور به تنگه هرمز با تأکید بر توسعه سواحل مکران

۲۵۰. رعایت تناسب‌های قومی فرهنگی مورد نیاز در استقرار فعالیت و جمعیت در سرزمین

۲۵۱. تمرکززدایی و جلوگیری از تجمیع تأسیسات حیاتی، حساس و مهم

۲۵۲. کاهش آسیب‌پذیری و پایدارسازی زیرساخت‌های حیاتی و حساس، کوچک‌سازی و موازی‌سازی سامانه‌های خدماتی و پشتیبانی

حمل و نقل

- توسعه، تکمیل و بهره برداری از سیستم حمل و نقل ریلی استان (تکمیل راه آهن کرمانشاه – خسروی همچنین مطالعه و اجرای کریدور راه آهن شمال غرب به جنوب غرب مرز بازرگان به بندر امام خمینی (ره) حد فاصل میاندوآب–سنندج–کرمانشاه–خرم آباد به طول ۶۰۰ کیلومتر و نیز اجرای شاخه های آنتنی راه آهن به استان های همجوار)
- توسعه و تکمیل شبکه آزاد راهی استان شامل احداث آزاد راه همدان – کرمانشاه– خسروی
- تکمیل کریدور بزرگراهی شمالغرب کشور– جنوب غرب کشور
- توسعه سیستم حمل و نقل فرودگاهی شامل توسعه فرودگاه کرمانشاه و ایجاد فرودگاه قصرشیرین

بهداشت و درمان

- تکمیل، تعمیر و تجهیز ۲۳ بیمارستان در سطح استان کرمانشاه
- توسعه توریسم سلامت
- اجرای طرح کاهش آسیب های اجتماعی در استان کرمانشاه (با هدف کنترل بیماری های ایدز و اعتیاد و آسیب های اجتماعی طلاق، خودکشی و ...)
- جذب و نگهداشت پزشکان متخصص و فوق تخصص در مرکز استان و نیز جذب و نگهداشت پرسنل بهداشتی در مناطق مرزی و محروم استان با ارائه مشوق های لازم
- تکمیل و توسعه زیرساختها و فضای آموزشی دانشگاه های استان (رازی، صنعتی و علوم پزشکی).

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت

- ارتقاء کریدور شرق به غرب استان شامل شهرستان های کنگاور– کرمانشاه– اسلام آباد– قصرشیرین از بزرگراه به آزاد راه
- تکمیل کریدور شمال غرب به جنوب غرب کشور در محور آذربایجان غربی — کرمانشاه — خوزستان و نیز اسلام آباد غرب — ایلام

- تکمیل زیرساخت های جاده ای در محورهای درون استانی: محورهای کرمانشاه–سنقر–قروه، کرمانشاه–روانسر–پاوه، کرمانشاه–کوزران–جوانرود، جوانرود–ثلاث–سرپل ذهاب، سنقر–وینسار و گیلان غرب – سرپل ذهاب
- تکمیل زیر ساخت های پروژه عظیم سامانه گرمسیری، در شهرستان های قصرشیرین، سرپل ذهاب، گیلانغرب و ثلاث باباجانی

- تکمیل زیرساخت‌های انرژی های تجدیدپذیر در شهرستان‌های سرپل ذهاب، گیلانغرب و قصرشیرین
-
- تکمیل زیرساخت های منطقه ویژه اقتصادی قصرشیرین با هدف ارتقاء به منطقه آزاد تجاری- صنعتی
- تکمیل زیرساخت های کریدور گردشگری بیستون – طاقبستان
- تکمیل زیرساخت های بندر خشک کرمانشاه
- تکمیل کریدور(راه آهن) کرمانشاه – خسروی
- توسعه فرودگاه شهید اشرفی اصفهانی کرمانشاه
- تقویت شبکه‌های انتقال نیرو و گاز در محورهای کرمانشاه-کوزران-جوانرود، جوانرود-ثلاث-سرپل ذهاب، سنقر-وینسار و گیلان غرب-سرپل ذهاب

مناطق مستعد توسعه خدمات

- شهرکرمانشاه به عنوان کلان شهری مدرن، هاب منطقه غرب و قطب خدمات برتر زاگرس مستعد توسعه خدمات آموزشی، درمانی، فنی و مهندسی و مالی
- شهرستان های کرمانشاه، اسلام‌آباد، جوانرود، سنقر، کنگاو مستعد توسعه خدمات آموزش عالی ومهارتی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- ناحیه اورامانات شامل پاوه، روانسر، جوانرود و ثلاث باباجانی با کوهستانی پاک و همجواری با اقلیم کردستان عراق، مستعد توسعه گردشگری طبیعی و فرهنگی
- منطقه حفاظت شده بوزین و مره خیل، غارقوری قلعه مستعد توسعه گردشگری طبیعی
- سد داریان و رودخانه‌های استان و کوه شاهو مستعد توسعه گردشگری طبیعی
- پایانه های پرویز خان، خسروی، شیخ صله و شوشمی و بازارچه های تیله کو و جوانرود مستعد توسعه گردشگری تجاری
- کرمانشاه و کنگاور با آثار تاریخی برجسته بیستون و طاق بستان و معبد آناهیتا مستعد توسعه گردشگری تاریخی
- کرمانشاه و شهرستان های مرزی در مسیر کاروان راهیان نور مستعد توسعه گردشگری دفاع مقدس و زیارتی عتبات عالیات

مناطق مستعد توسعه بازرگانی

- ناحیه قصرشیرین متشکل از سه شهرستان قصرشیرین، سرپل ذهاب و گیلان غرب و ناحیه اورامانات متشکل از چهار شهرستان های جوانرود، پاوه ، روانسر و ثلاث باباجانی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- شهرستان های اسلام آباد و دالاهو برای توسعه صنعت مدرن، صادرات محور و پایدار
- شهرستان‌های کنگاور، هرسین و صحنه برای توسعه صنعت مدرن و کارخانه‌ای.
- توسعه خدمات فرآوری مواد معدنی در شهرستان های کرمانشاه، گیلانغرب، قصرشیرین، هرسین، روانسر، پاوه، سنقر و صحنه

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه فعالیت‌های زراعی(شامل غلات(گندم، جو و ذرت)، حبوبات(نخودولوبیا) صنعتی(چغندر قند، کلزا، سویا، آفتابگردان) ، سبزیجات(سیب زمینی و پیاز)) در مناطق دشتی و دارای آب استان نظیر؛ دشت کرمانشاه، ماهیدشت، روانسر، سنجابی و ذیل سامانه گرمسیری شامل سرپل ذهاب، گیلانغرب و قصرشیرین
- توسعه فعالیت‌های باغداری(شامل سیب،گلابی، به، آلبالو،گیلاس، بادام،گردو،انار، انجیر، پرتقال، نارنگی، گل محمدی و محصولات گلخانه ای) در سطح شهرستان‌های استان کرمانشاه
- توسعه شیلات در سدهای غیر شرب استان با درنظر گرفتن ظرفیت خودپالایی رودخانه و سدهای پایین دست و نیز در شهرستان های پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، دالاهو، قصرشیرین، سنقرو کلیایی و کنگاور
- توسعه فعالیت زنبورداری در سطح شهرستان های استان کرمانشاه
- ایجاد وتوسعه مراکز پرورش دام و طیور در سطح شهرستان های استان کرمانشاه بخصوص توسعه پرورش دام سبک پربازده در سطح شهرستان های کرمانشاه، اسلام آباد، روانسر، صحنه، هرسین، پاوه و دالاهو و نیز توسعه پرورش دام سنگین گاوهای دومنظوره (شیری و گوشتی) در سطح شهرستان های کرمانشاه، کنگاور، صحنه، هرسین، سنقر، روانسر، اسلام آباد و دالاهو

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- شهر کرمانشاه به عنوان شهرنخست، جهت مرکز فرماندهی و هدایت و توسعه استان
- شهرهای اسلام آباد، کنگاور، روانسر و سنقردر سطح اول کارکردی
- شهرهای سرپل ذهاب، صحنه، پاوه، هرسین، قصرشیرین، جوانرود، کرند، تازه آباد، گیلانغرب در سطح دوم کارکردی
- روستاهای مکان مرکزی در استان همراه با حوزه نفوذ آن‌ها

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

وضعیت نظام سکونتگاهی استان در افق طرح از ۵ سطح برخوردار است:

سطح اول : کرمانشاه

سطح دوم : اسلام آباد غرب، روانسر وکنگاور

سطح سوم : سرپل ذهاب، جوانرود، سنقر و هرسین

سطح چهارم : صحنه، پاوه، ، قصرشیرین، گیلان غرب، کرندغرب، تازه آباد وبیستون

سطح پنجم : نودشه، نوسود، سطر، میان راهان، هلشی، سرمست، ریجاب،میان راهان، گودین، ماهیدشت، حمیل، کوزران، گهواره، بانوره، شاهو، سومار و ازگله

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- مرکز خدمات اداری، سیاسی، انتظامی در شهرستان کرمانشاه
- مرکز خدمات بهداشتی و درمانی در شهرستان های کرمانشاه، اسلام‌آباد، پاوه، کنگاور، سنقر
- مرکز خدمات فرهنگی و اجتماعی در شهرستان های کرمانشاه، اسلام‌آباد، پاوه، کنگاور، سنقر
- مرکز خدمات ورزشی در شهرستان های کرمانشاه، جوانرود، اسلام‌آباد، سنقر و کنگاور
- مرکز خدمات آموزش عالی ومهارتی در شهرستان های کرمانشاه، اسلام‌آباد، جوانرود، سنقر، کنگاور
- مرکز خدمات تحقیق و توسعه در شهرستان های کرمانشاه، پاوه، سنقر
- مرکز خدمات مالی و حرفه‌ای در شهرستان های کرمانشاه، اسلام‌آباد، جوانرود

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

- محور ملی- بین المللی: محور جاده ای کنگاور-کرمانشاه-قصرشیرین و راه آهن ملایر-کرمانشاه-خسروی
- محور منطقه‌ای: محور منطقه ای آذربایجان- خوزستان و محور اسلام آباد غرب-ایلام
- محورهای استانی: محورهای کرمانشاه-سنقر-قروه، کرمانشاه-روانسر-پاوه، کرمانشاه-کوزران-جوانرود، جوانرود-ثلاث-سرپل ذهاب، سنقر-وینسار و گیلان غرب - سرپل ذهاب

ماده٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان به قرار زیر است:

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه افزایش تولید محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت استان
- برنامه بهبود بهره وری آب و اصلاح الگوی کشت
- توسعه پرورش دام و طیور

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه بهینه سازی بهره برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارزش محصولات کشاورزی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- برنامه حفاظت و احیاء زیست بوم‌های آبی
- برنامه حفاظت و احیاء زیست بوم‌های خشکی
- برنامه آبخیزداری و آبخوان داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه مدیریت جامع جنگل ها و مراتع استان

صنعت و معدن

- ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع
- توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی(زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها،کریدورها و ..)
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

میراث فرهنگی،صنایع دستی وگردشگری

- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری
- برنامه حمایت از تولید و صادارات صنایع دستی

منابع آب

- برنامه تامین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

بهداشت ودرمان

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی

حمل و نقل

- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل

دفاعی امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز امکانات و زیرساخت های مورد نیاز در مدیریت بحران

انـــــرژی

- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای
- برنامه ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت های استانی

- برنامه توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه توسعه و ساماندهی زیر ساخت های آموزش و پرورش

سرمایه اجتماعی

- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه هوشمند سازی شهری
- برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها،شهرها و روستاها)
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری و روستایی)
- ساماندهی عشایر

مدیریت نهادی

- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت در استان

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی ا ستان موظف ا ست، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی ا ستان موظف ا ست تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان کرمانشاه

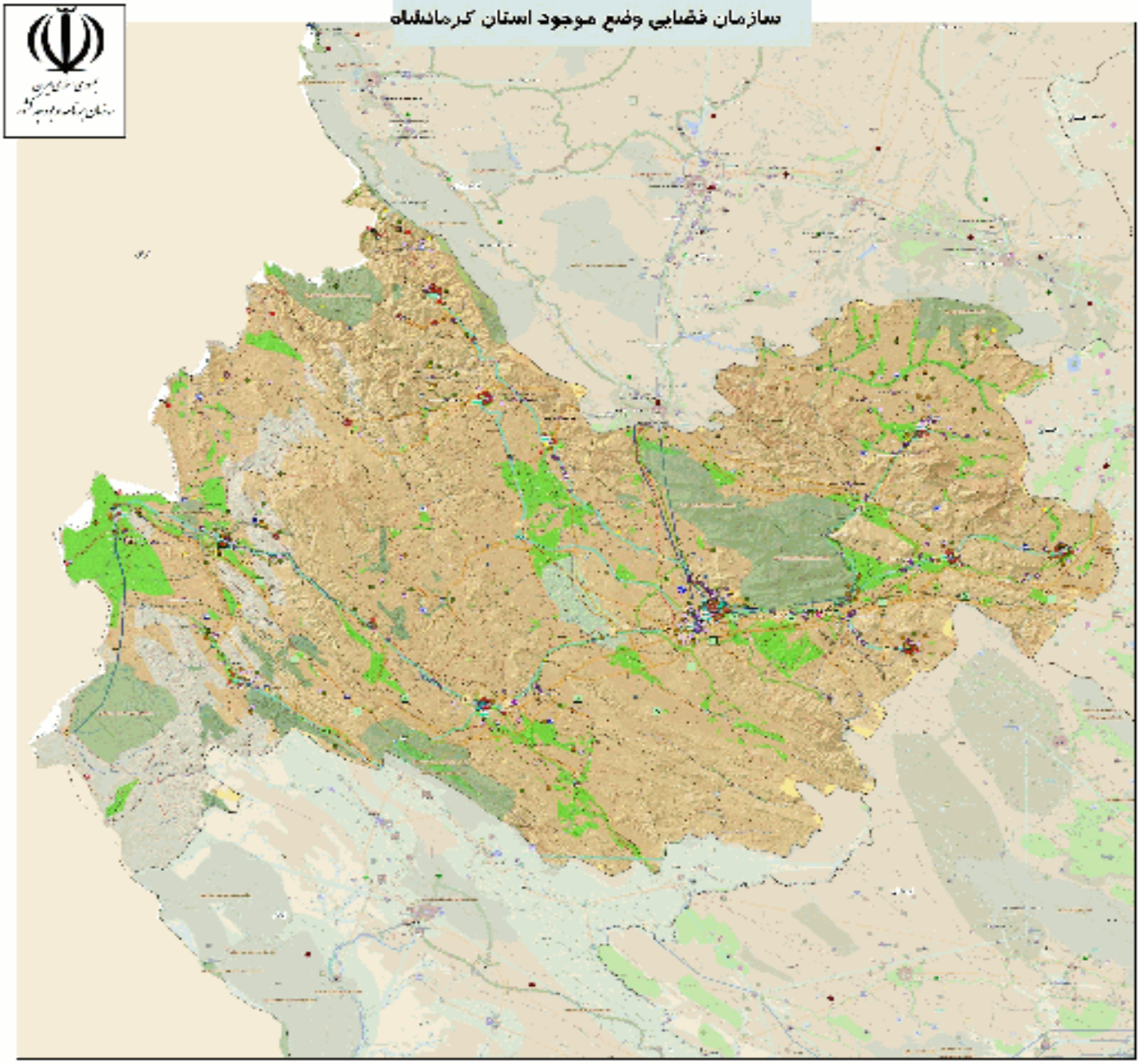

۲۵۳. تقویت و توسعه سامانه‌ها و زیرساخت‌های رصد، پایش و تشخیص تهدیدات زیستی در سطوح کلان ملی به‌ویژه در مناطق مرزی

۲۵۴. ایجاد ساز وکارهای فرماندهی و مدیریت یکپارچه بحران در سطوح محلی، منطقه ای و ملی

۲۵۵. ارتقاء ایمنی تاسیسات و حداقل سازی اثرات ناشی از وقوع حوادث غیرمترقبه و بحرانی در صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، برق و هسته ای بر مناطق همجوار

ماده ۵) سازمان فضایی مطلوب

شبکه چند سطحی، چند مرکزی و چند عملکردی، اقتصاد متنوع و دریاپایه، نظام سکونتگاهی پویا و نقش‌آفرین، افزایش جمعیت و توسعه فعالیت در مناطق مستعد کم‌تراکم به‌ویژه در مناطق مرزی، جزایر راهبردی و سواحل جنوبی و پیوند مناسبات ایران با دنیا، از مهم‌ترین ویژگی‌های سازمان فضایی ایران در سال ۱۴۲۴ است که منجر به توسعهٔ متعادل، متوازن و انسجام فضایی سرزمین شده است.

سرزمین ایران به عنوان قلب منطقه جنوب غرب آسیا، نقشی مفصلی در مسیر گذرراه های ترانزیت بین المللی و منطقه ای و شبکهٔ اطلاعات و ارتباطات آسیا و اروپا ایفا می‌کند. بهره مندی از این موقعیت راهبردی و مزایای اقتصادی آن، منجر به ارتقاء وزن ژئوپلیتیک جمهوری اسلامی ایران در منطقه شده است.

پیوند مناسبات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران با کشورهای منطقه و جهان در دو سطح برقرار است. در سطح اول، شهر تهران، با نقش مدیریت، نظارت و راهبری ارتباطات بین المللی و با همکاری شهرهای تبریز، مشهد، کرمانشاه، اهواز، بندرعباس، شیراز، اصفهان، کرمان، زاهدان، چابهار، رشت و ساری تعامل کشور با جهان را برقرار ساخته و به شبکهٔ شهرهای جهانی پیو سته‌اند. در سطح دوم با اعطاء نقش مدیریت تعاملات میان‌مرزی به شهرهای لایهٔ پیرامونی سرزمین در استانهای مرزی (به عنوان مرکز تسهیل و پشتیبانی تعاملات میان‌مرزی با کشورهای همسایه)، ارتباط ایران با همسایگان دارای مرز مشترک آبی و خاکی برقرار است.

چابهار به عنوان درگاه اقیانوسی و دالان اقتصادی سرزمین، با ویژگی‌هایی نظیر کانون مبادلات اقتصادی دریاپایه، قطب تجارت و محور اصلی ترانزیت منطقه مکران در شبکهٔ ارتباطات بین المللی نقش آفرینی می‌کند.

زیر ساخت های اتصال شهرهای مرزی به مبادی مرزی و مراکز توزیع و تامین کالا در دو سوی مرز تقویت شده و خدمات آموزشی-درمانی- گردشگری به شهروندان کشورهای همسایه در کانون های سکونتگاهی مرزی ارائه می شود.

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان کرمانشاه

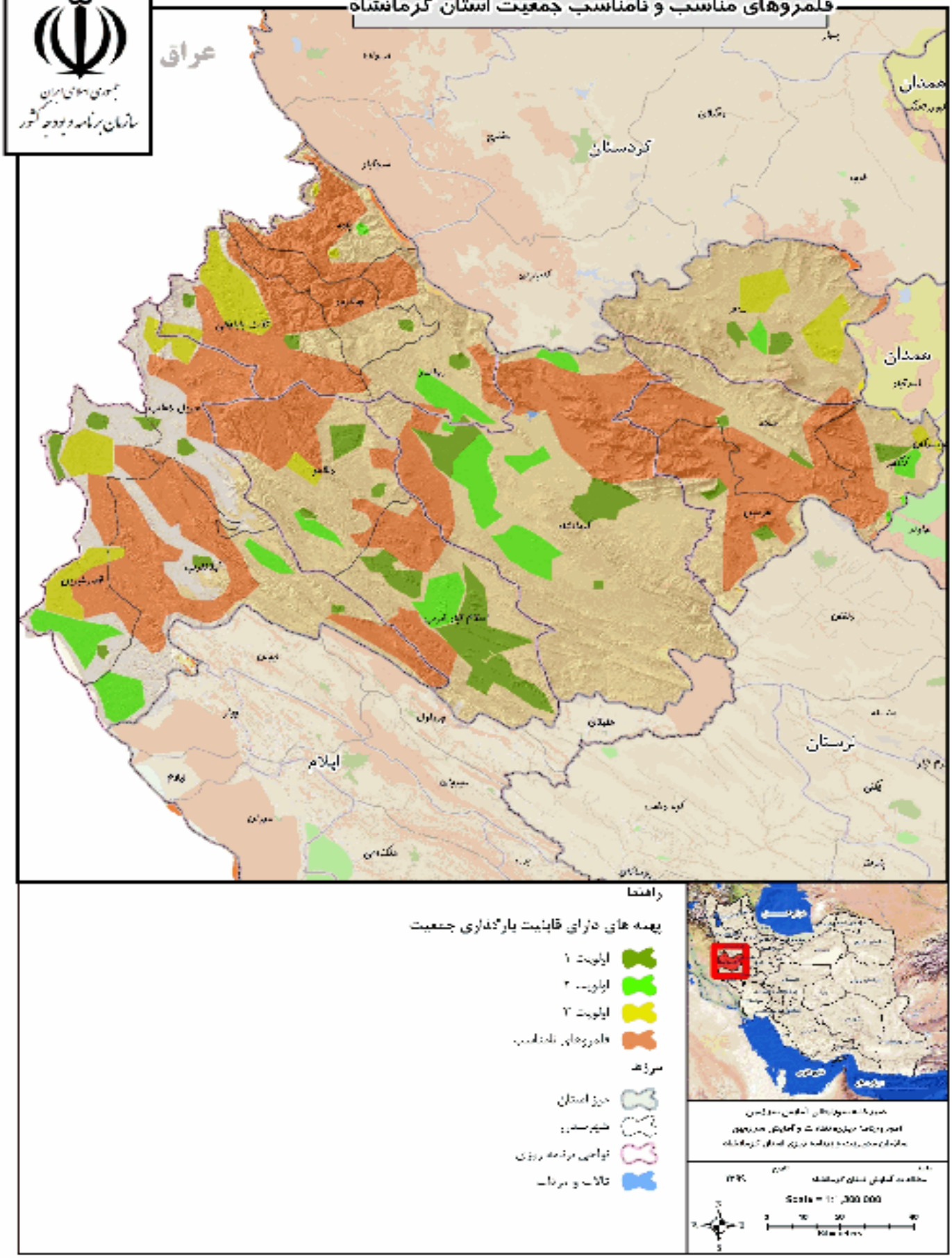

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان کرمانشاه

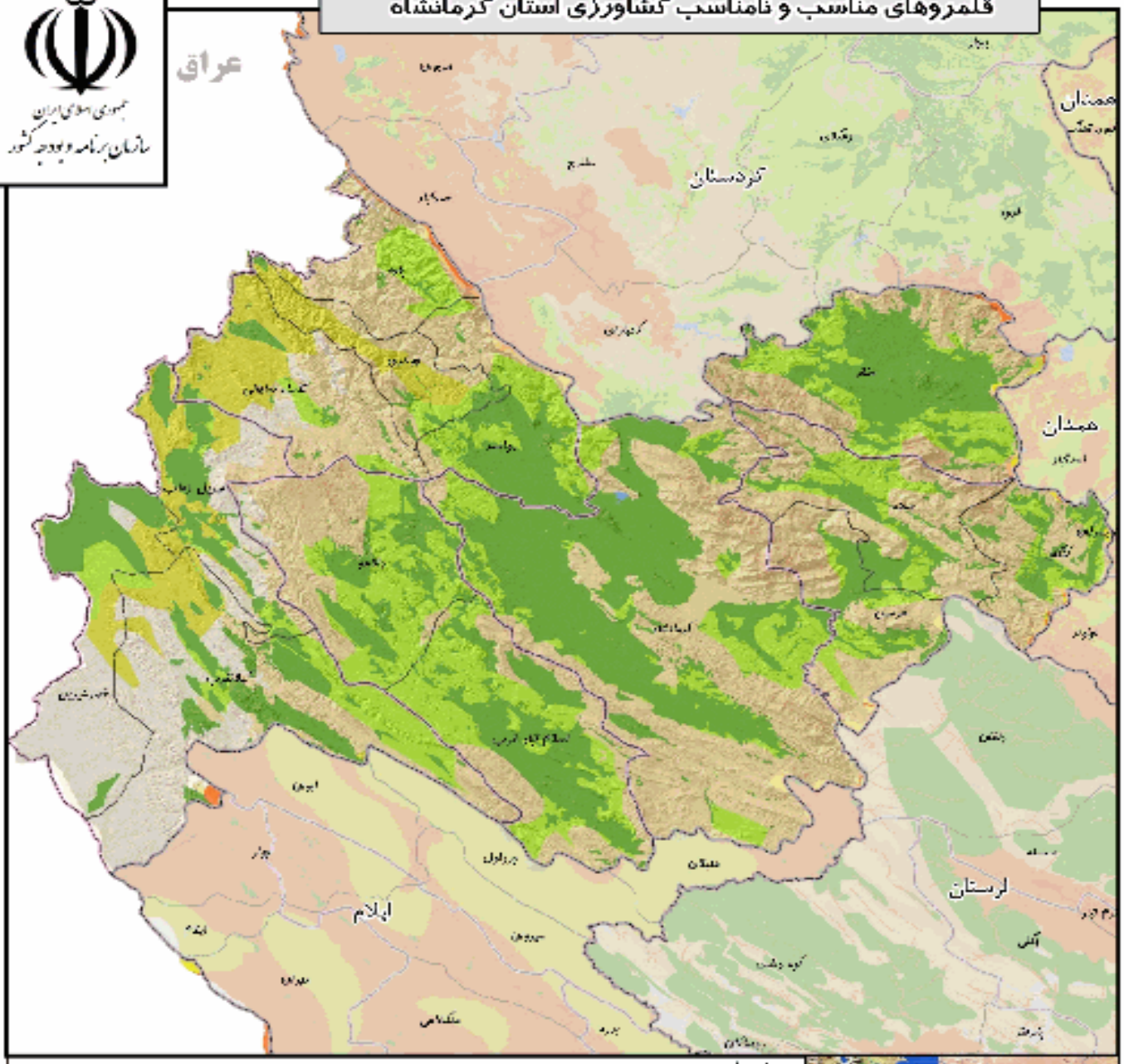

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

عوارض

- مرز استان
- راه‌های اصلی
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و دریاچه

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان کرمانشاه

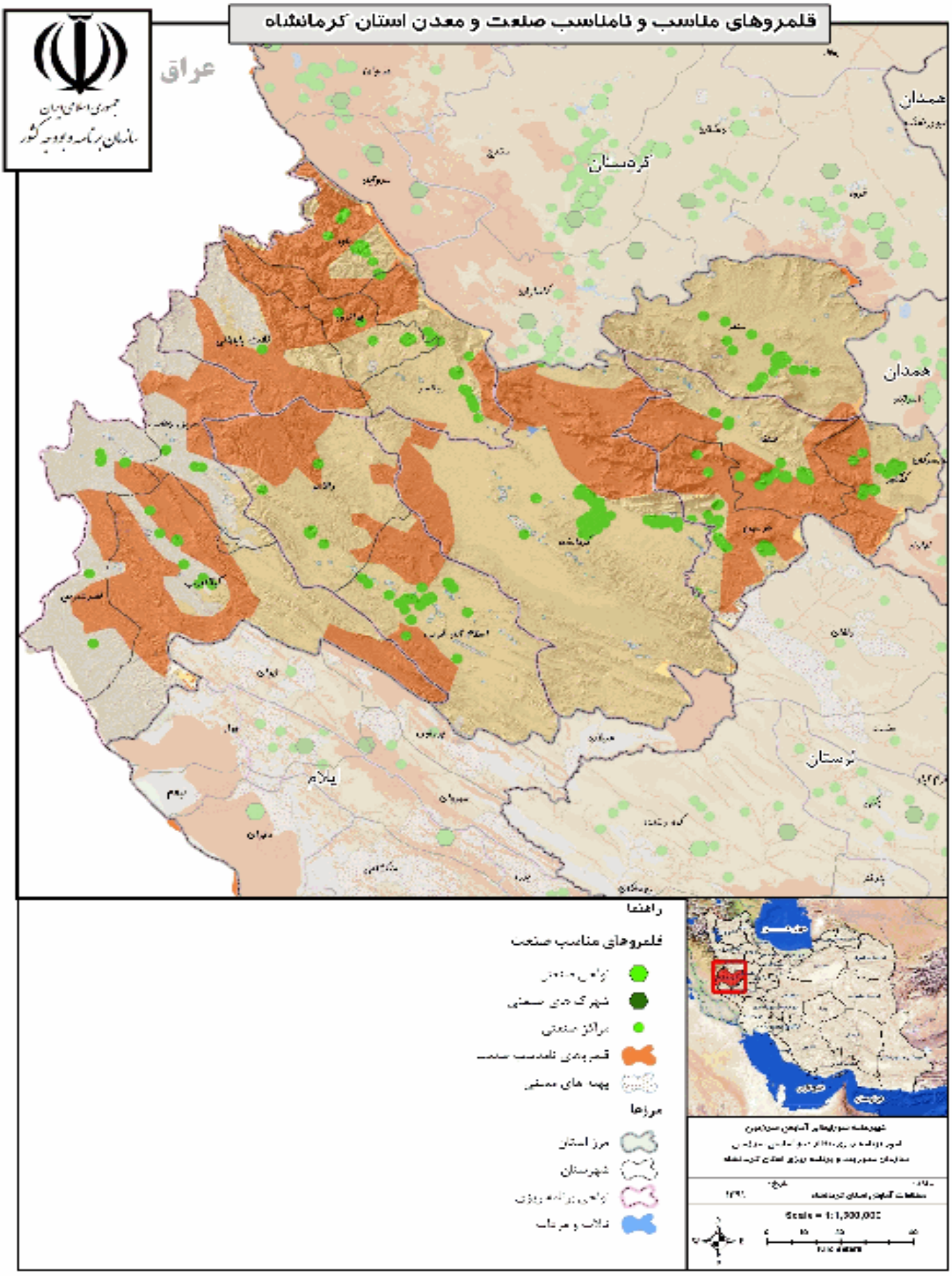

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان کرمانشاه

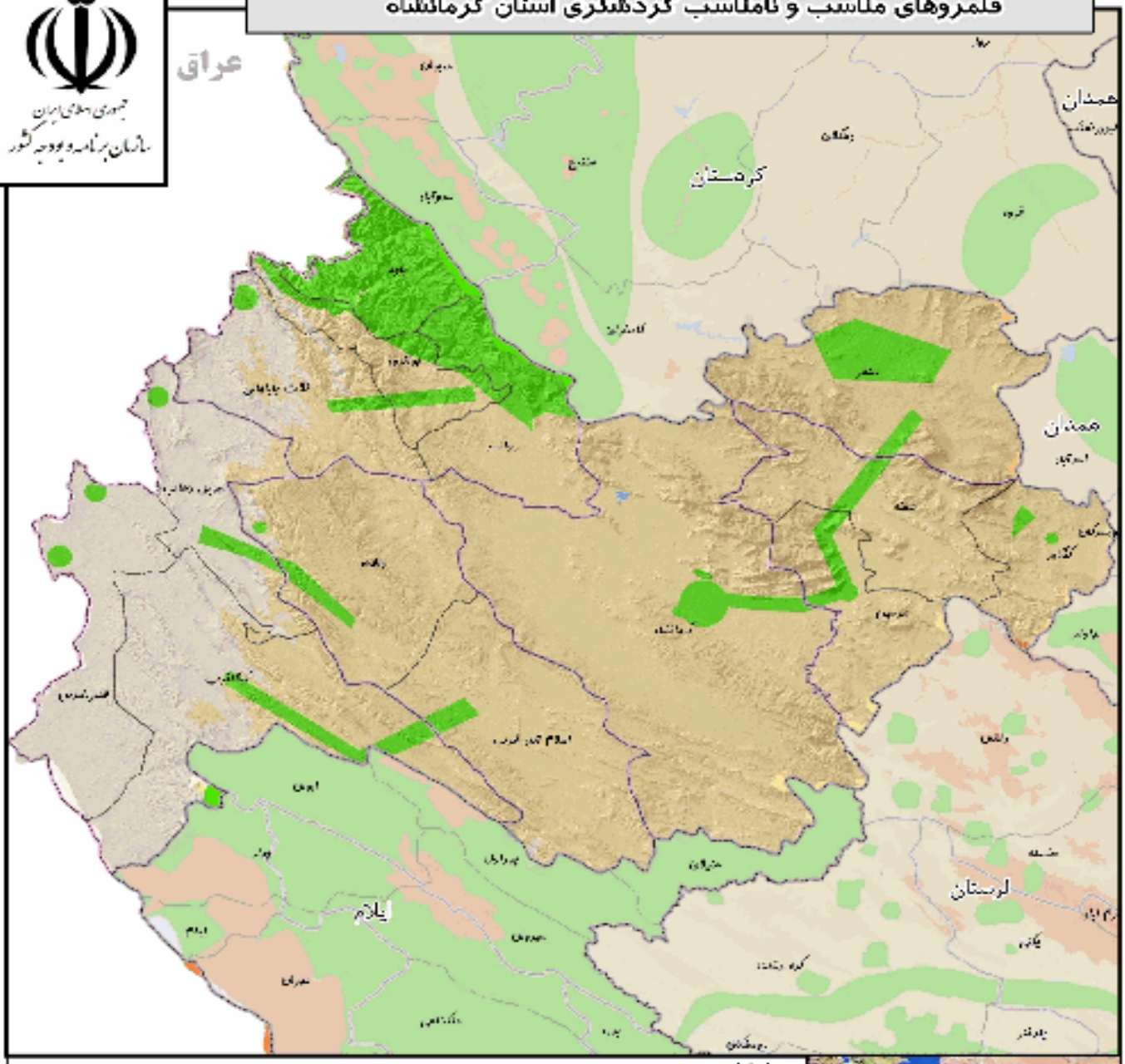

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

قلمروهای نامناسب

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرتاب

Scale = 1: 300 000

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان کرمانشاه

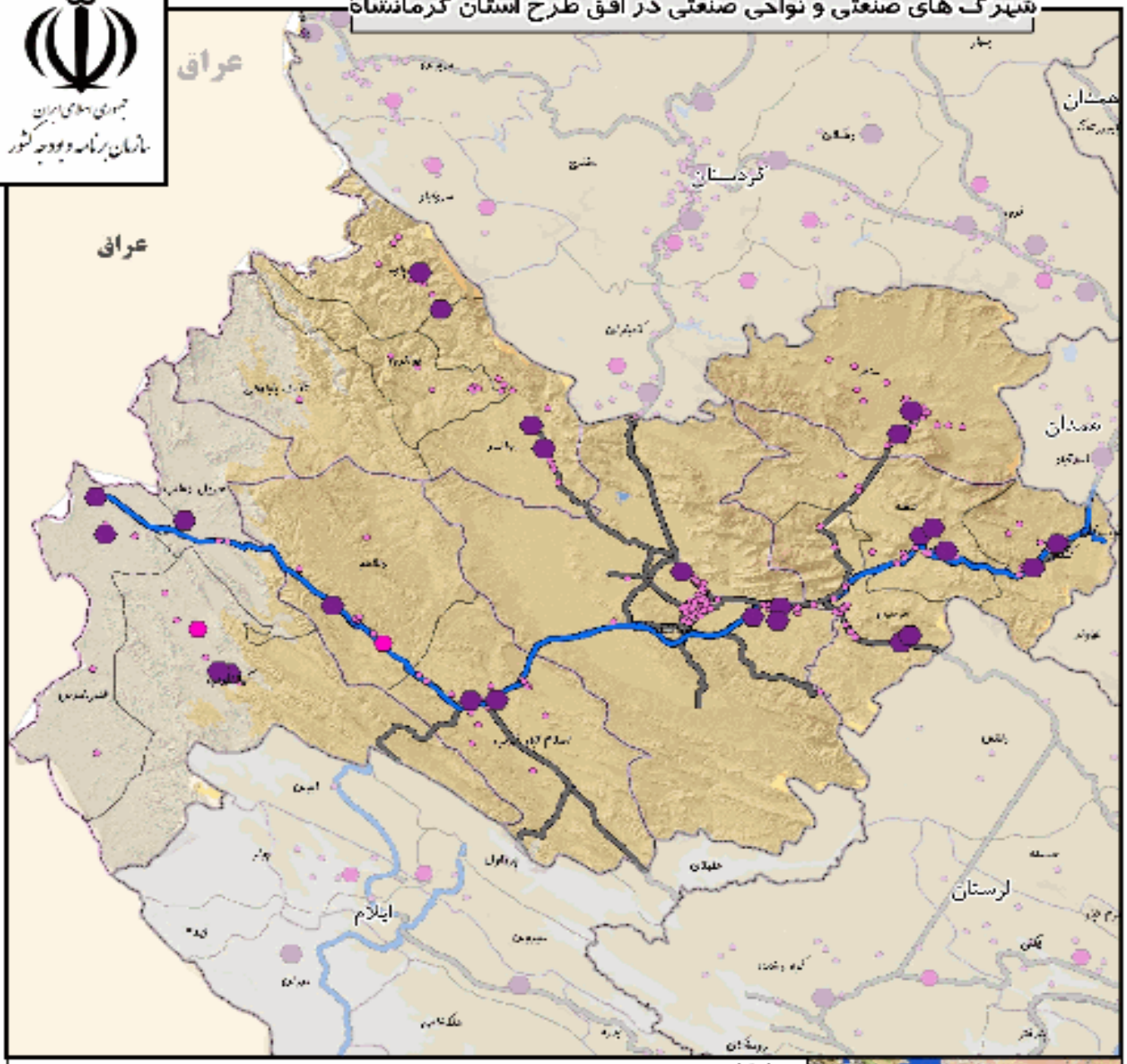

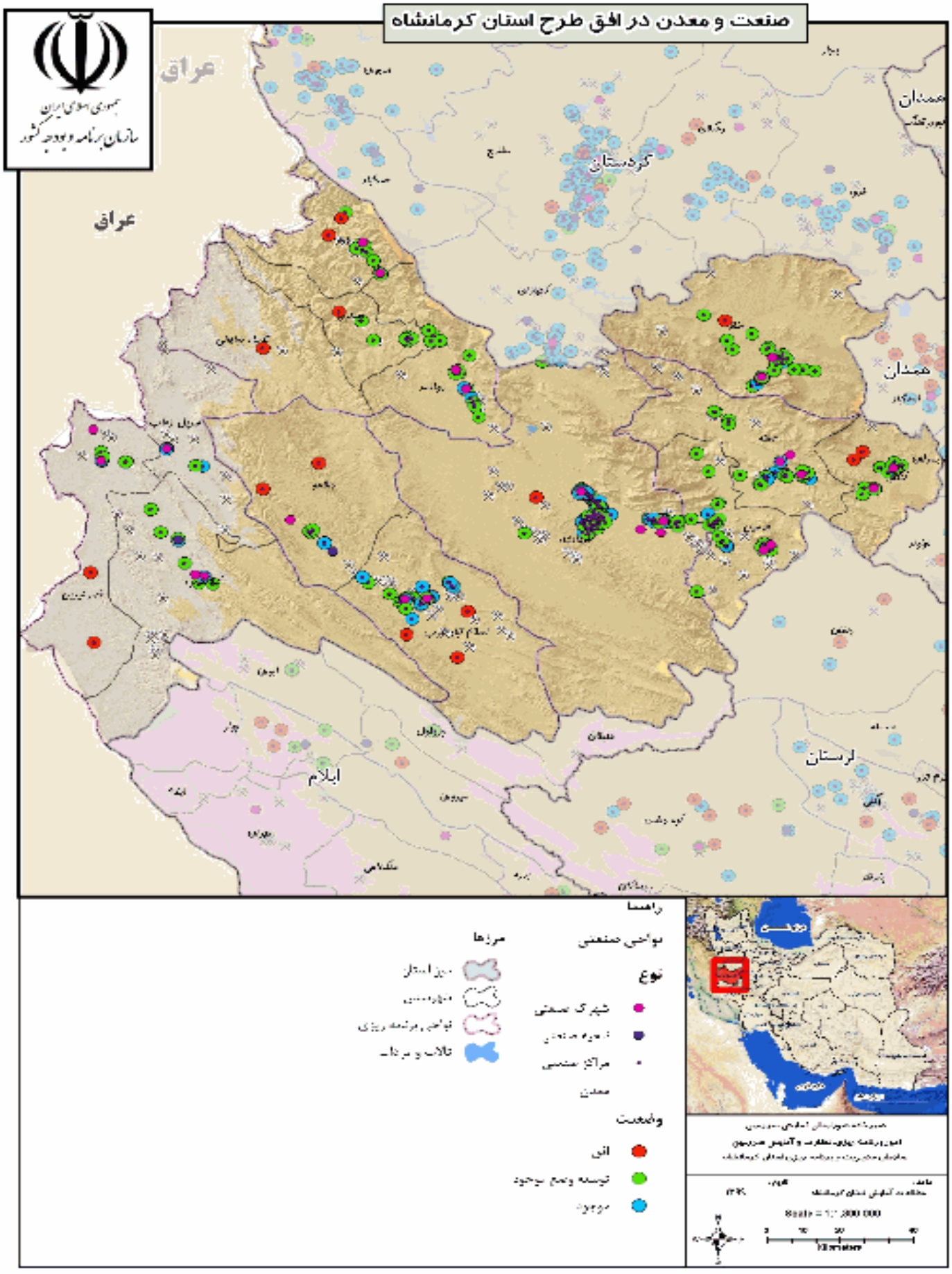
صنعت و معدن در افق طرح استان کرمانشاه
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
عراق
عراق
کردستان
همدان
لرستان
ایلام
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
معدن
وضعیت
اتی
توسعه و نمع بوجود
مرجوع
مرزها
مرز استان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و برداب

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان کرمانشاه

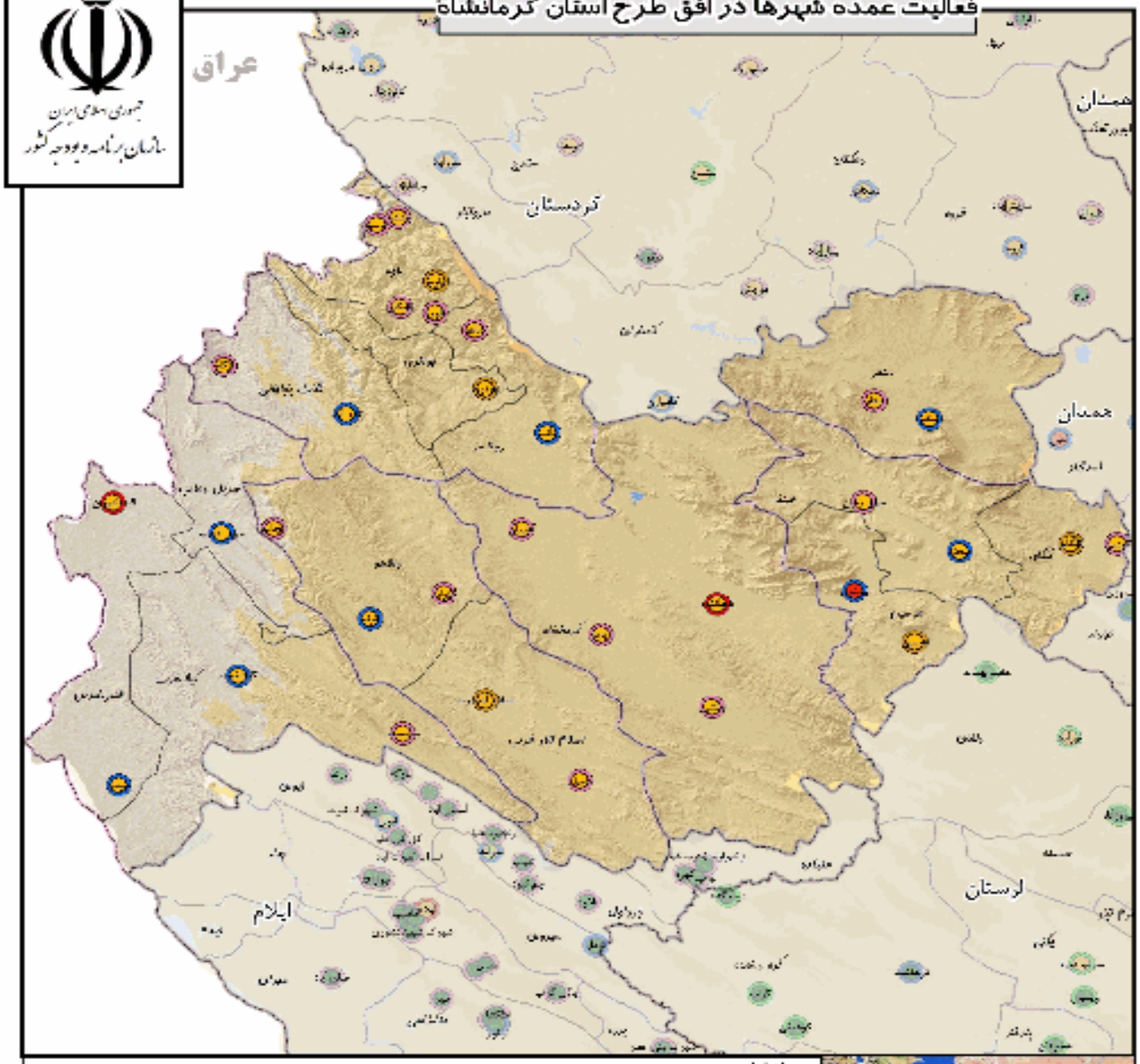

راهنما

شهر

منطقه ای

شهرستانی

فعالیت غالب

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دلاب و مرداب

شهر

کنارکود

استانی

فرامی

سیر

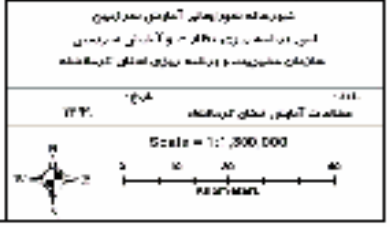

سطح بندی شهرها در افق استان کرمانشاه

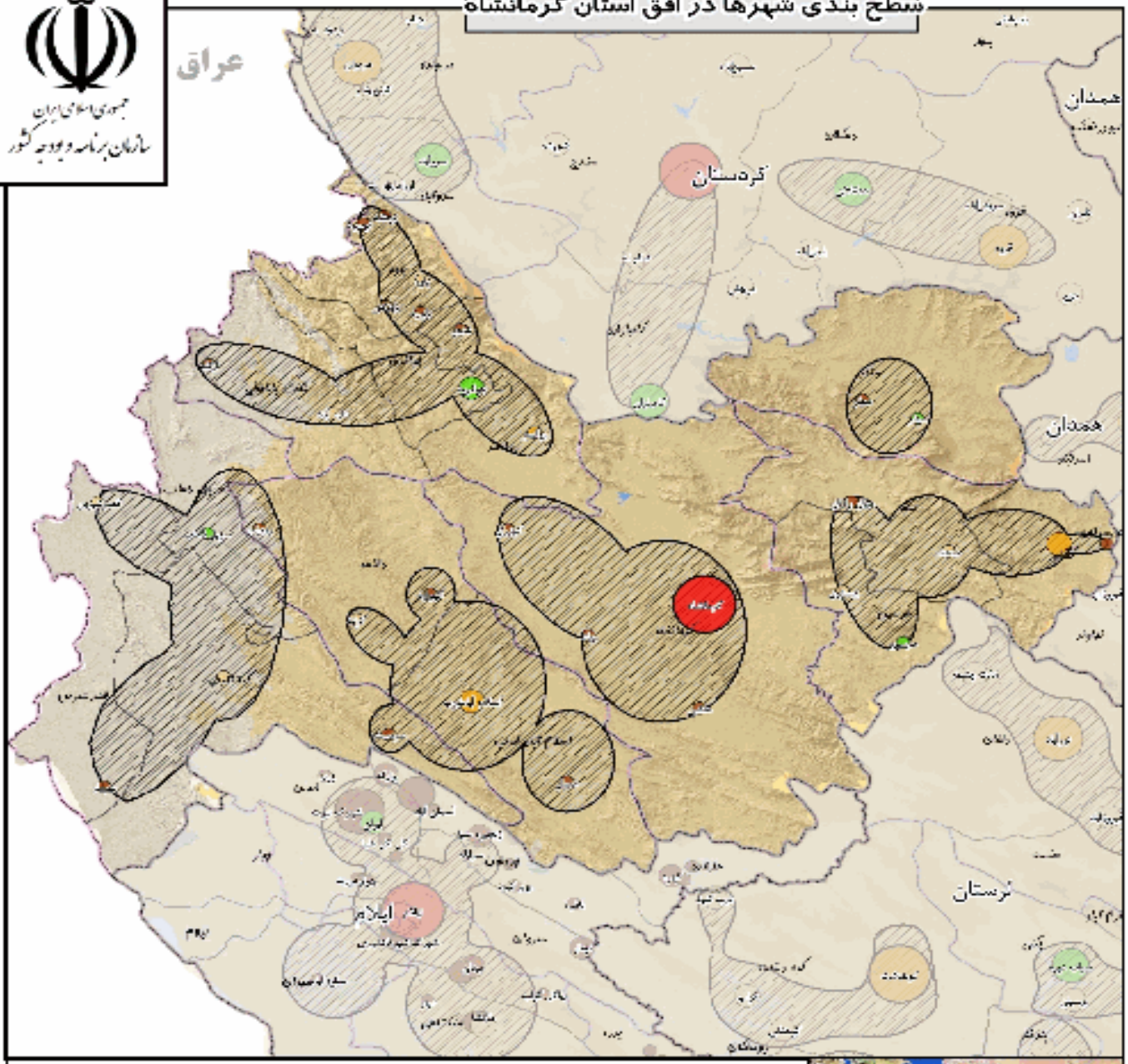

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵

شهرهای حمکر

محورها

مرز استان
شهرستان
تواضر برنامه ریزی

تلاب و مرداب

Scale = 1:1,500,000

روستاهای مرکزی سطح یک استان کرمانشاه

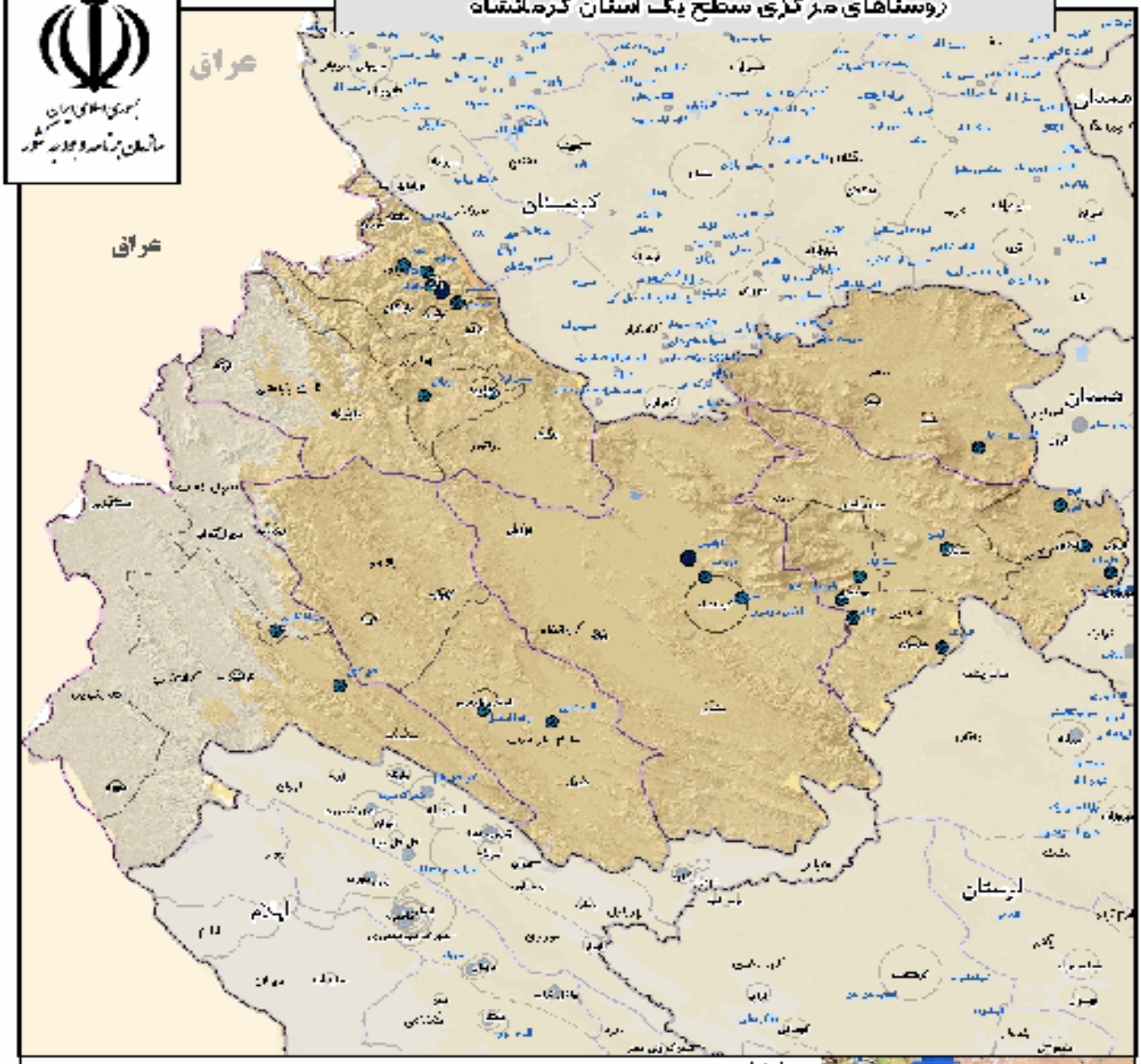

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان کرمانشاه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

بیمارستان
- درمانی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی
کارگروه نوع
- فرا ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جمع

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

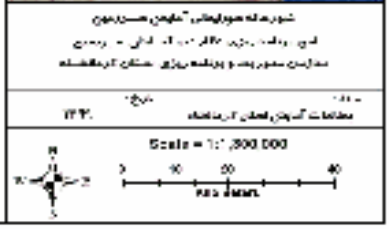

استقرار فعالیت و جمعیت در قلمروهای مستعد توسعه شکل گرفته و سازگار با محیط زیست و متناسب با اثرات تغییر اقلیم است . قلمروهای منحصر به فرد و ارزشمند طبیعی به ویژه اکوسیستم‌های دریایی و ساحلی،جنگل‌های طبیعی، تالاب‌ها ، رودخانه‌ها و پیکره‌های آبی کشور حفاظت و احیاء شده است. خدمات اکوسیستمی سرزمین ارزش گذاری و در ارزیابی اقتصادی لحاظ شده است و آلاینده های محیطی به ویژه انواع پسماندها با فن آوری‌های نوین مدیریت شده اند.

مدیریت جامع و یکپارچه حوضه های آبخیز تحقق یافته و رویکرد حکمروایی پایدار آب و تعادل بخشی کمی و کیفی بین منابع و مصارف جاری است. آب پایدار مورد نیاز استقرار فعالیت و جمعیت از طریق مدیریت هوشمند منابع آب و بهره برداری از منابع آب سبز ، منابع آب نامتعارف مانند نمک زدایی آب دریا و بازچرخانی آب خاکستری تامین شده است.

ایران بواسطه بهره مندی از منابع غنی انرژی های هیدروکربوری و تجدیدپذیر، تعاملی سازنده و دوجانبه با کشورهای همسایه و کشورهای واقع در عمق راهبردی حوزه های ژئوپلیتیک در زمینه صادرات و تبادلات انرژی دارد. همچنین، با انعقاد پیمان ها و تفاهم نامه های بین المللی در سطح منطقه، ضمن دستیابی به بازارهای هدف در کشورهای همسایه، روابط فرهنگی و اجتماعی را تعمیق بخشیده و معضلات محیط زیستی منطقه بویژه کانون های گرد و غبار را مهار و پایداری منابع آب های مرزی را تضمین نموده است.

کشور با تولید محصولات متنوع دانش بنیان با ارزش صارداتی بالا ، ضمن کاهش خام فروشی، در زنجیره ارزش جهانی نقش آفرینی نموده است. سیاست های منعطف و محلی در تولید و رقابت در عرصه روابط بین الملل اتخاذ و اقتصاد غیر رسمی در مناطق مرزی ساماندهی شده است. مراکز رشد فن آوری اطلاعات و ارتباطات و مناطق دیجیتالی توسعه یافته و زیست‌بوم‌های کارآفرینی نوآورانه ارتباط مطلوب دانشگاه و صنعت را برقرار نموده است.

پهنه‌ها و قطب‌ها و کانون‌های فعالیتی کشاورزی سرزمین درافق توسعه یافتگی با بهره برداری از مزیت ها و قابلیت های سرزمین و تحولات فناورانه در مقیاس فراملی، ملی ومنطقه ای درقالب شبکه های همکار در سرزمین نقش آفرینی می کنند. تولید محصولات راهبردی و ویژه صادراتی با ارزش افزوده بالا در پهنه های مستعد توسعه، افزایش بهره‌وری تولید کشاورزی و تامین امنیت غذایی را فراهم نموده است.

خام فروشی مواد معدنی متوقف شده و سهم ارزش افزوده صنعت و صنایع معدنی با کاربست رویکرد توسعه خوشه‌ای در افق ۱۴۲۴ تحقق یافته است. مراکز فعالیت‌های صنعتی و معدنی اولویت‌دار ملی مبتنی بر تخصص‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای در قالب شبکه همکار در پهنه سرزمین ایفای نقش می نمایند.

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان کرمانشاه

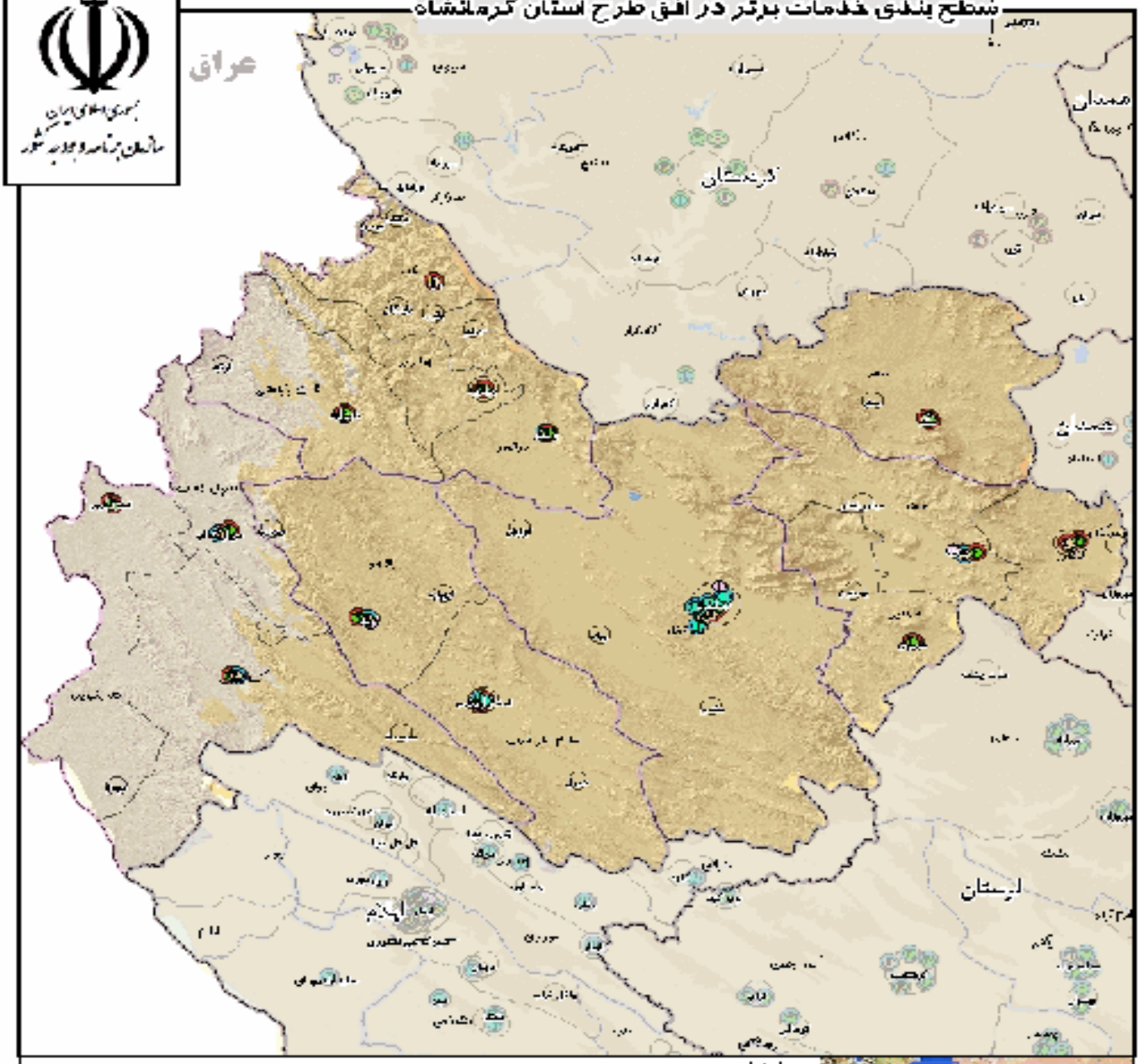

کشاورزی استان در افق طرح استان کرمانشاه

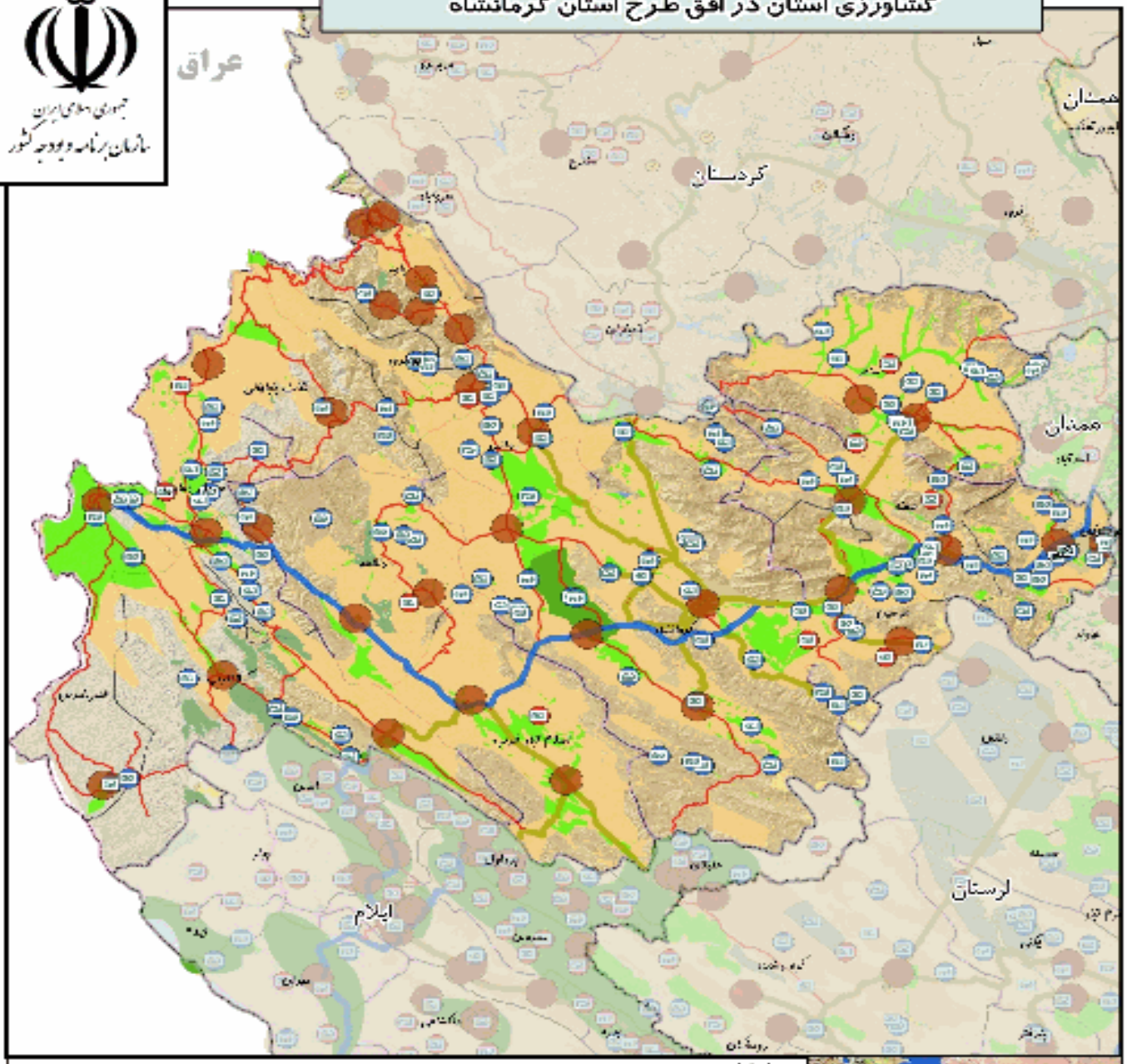

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

شهر کارکردی حوضه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

اتی

موجود

پهنه های کشاورزی

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت آبی

زراعت دیم

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

Scale = 1: 300,000

۳۴

گردشگری در افق طرح استان کرمانشاه

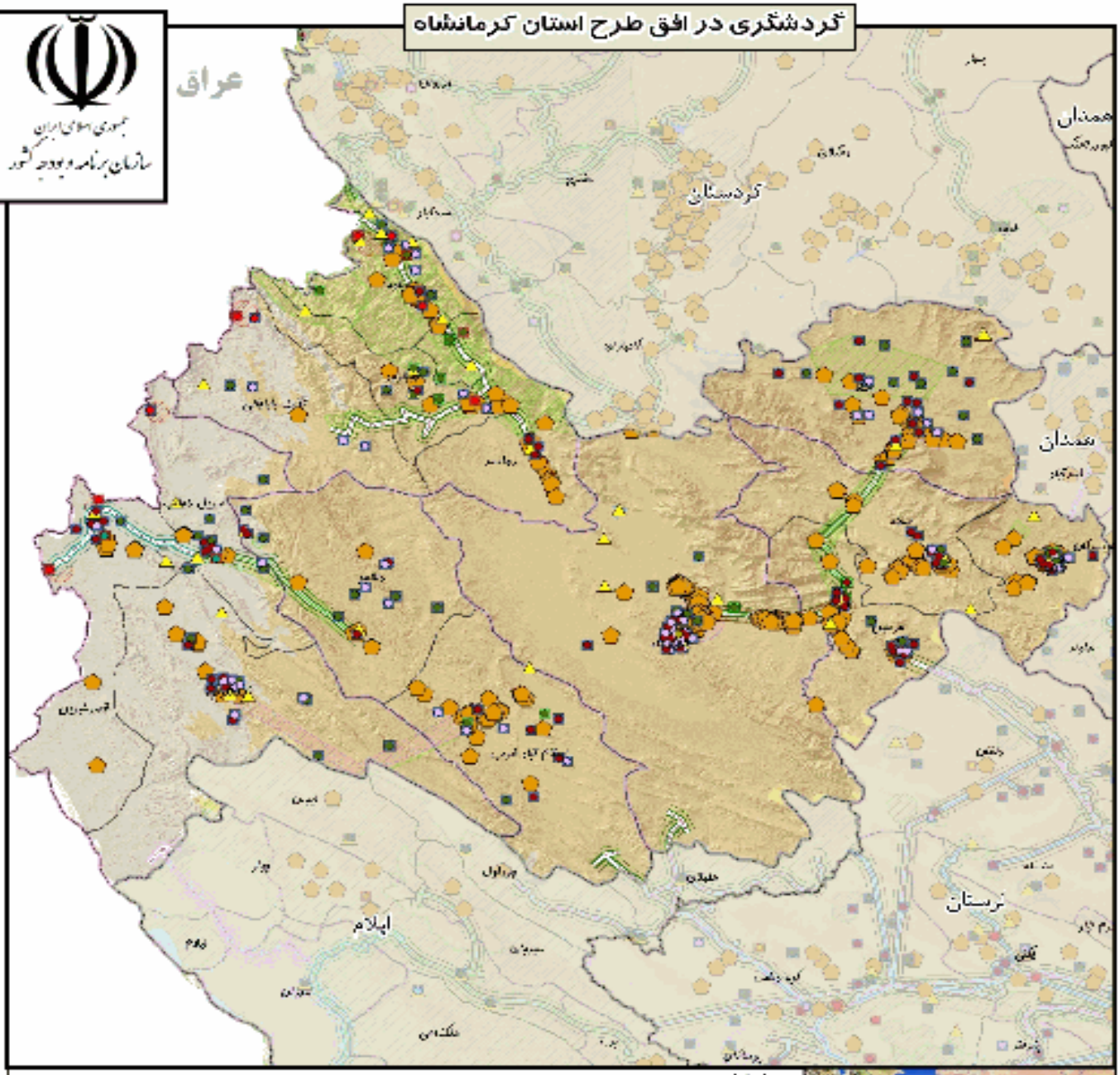

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- مذهبی
- ورزشی
- فرهنگی
- مذهبی
- سایر
- متقاضی تغییر کاربری

وضعیت نقاط
- فعال

توسعه وضع موجود
- موجود
- منابع آبی

محورهای گردشگری
- آبی
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- فرهنگی
- مذهبی

پهنه گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- مذهبی
- فرهنگی
- مذهبی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

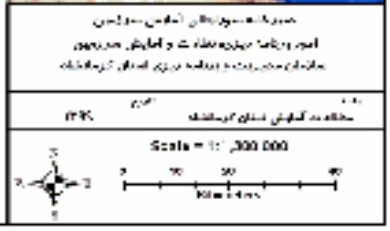

منابع آبی استان در افق طرح استان کرمانشاه

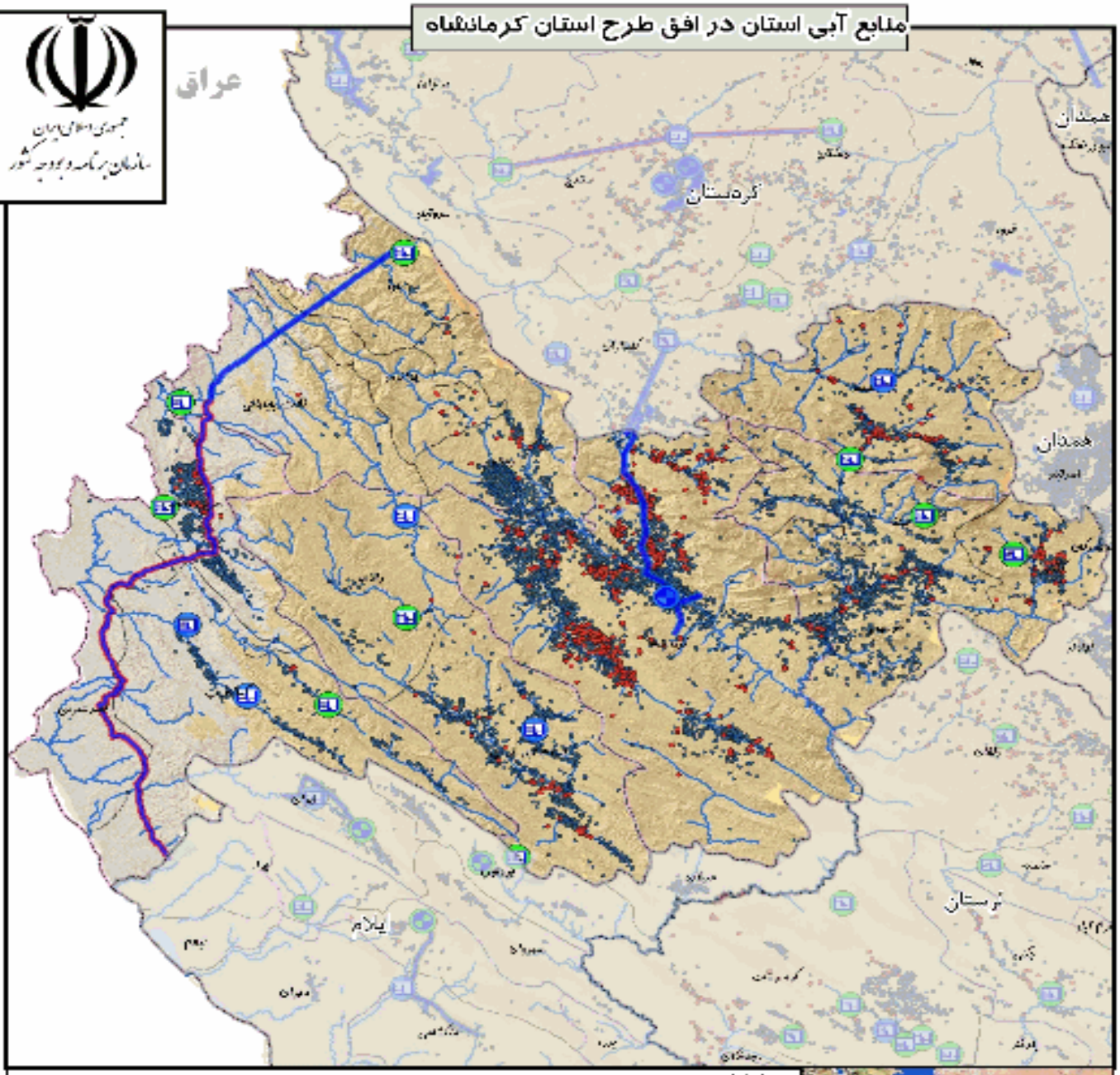

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
لایق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب بین حوزه
وضعیت خطوط
لایق
توسعه وضع موجود

موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی مرتفع ریزی
تالاب و دریاچه

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان کرمانشاه

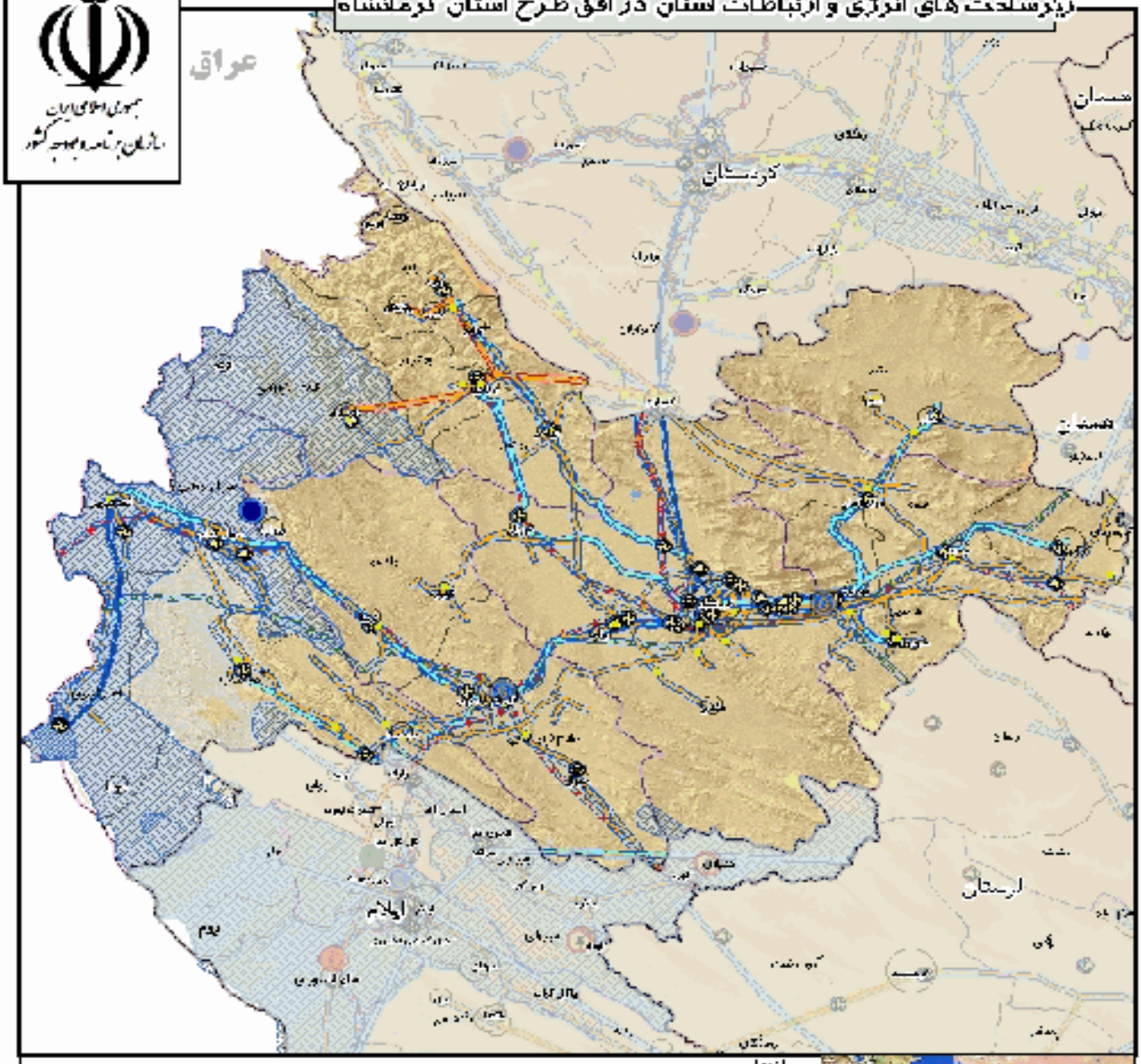

راهنما

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان کرمانشاه

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

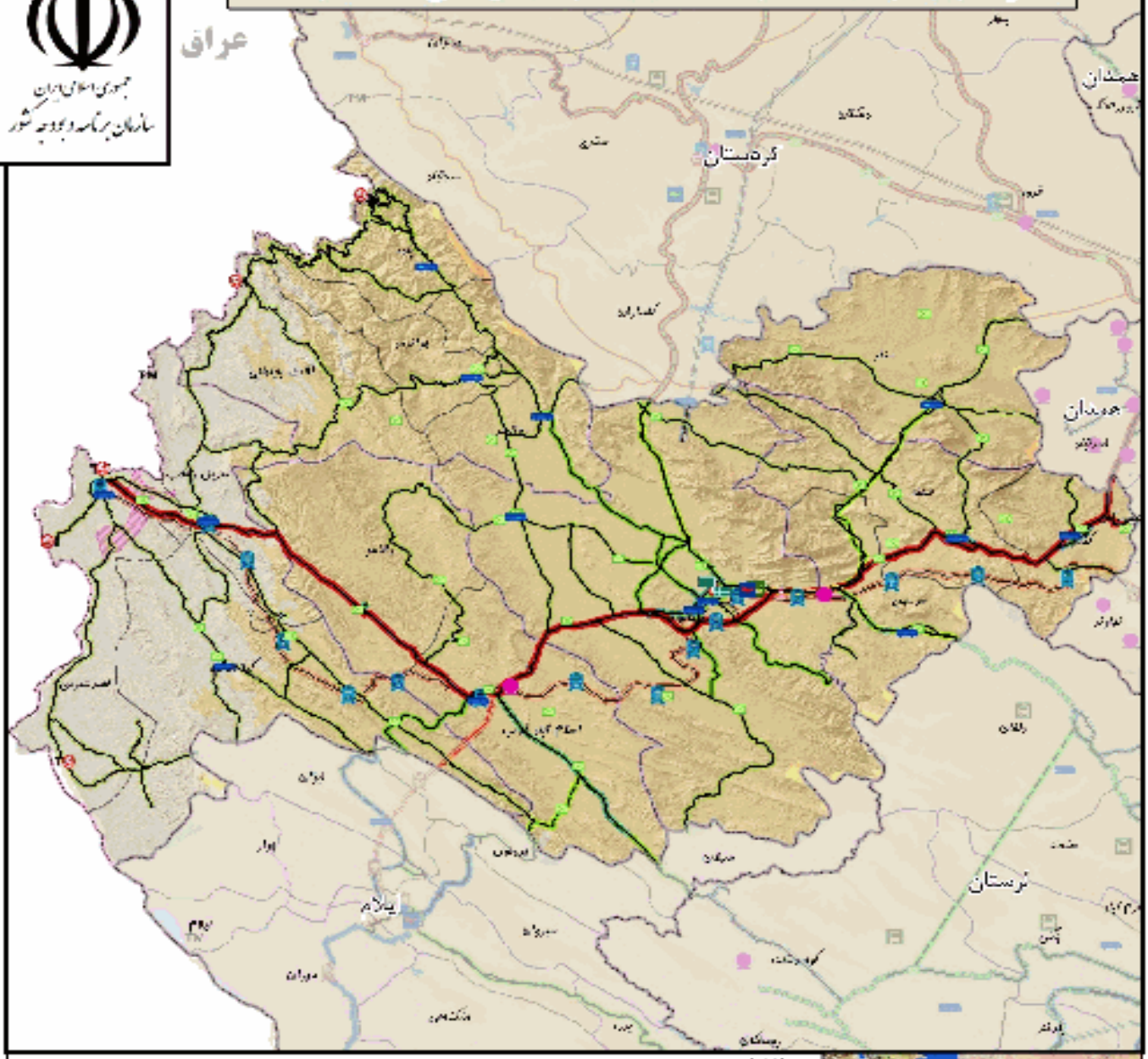

راهنما

فرودگاه
کارکرد
نوع
فرادادی
ملی
پایانه جاده ای
نوع
مرزی
مسافری

مرکز لجستیک
نوع
آبی
بندر خشک
سردخانه
سیلو
گمرک
TIR
در محوطه
سنگین

وضعیت محور
اتاق
توسعه وسع موجود
موجود
کارکرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
نوع راه
آزاد

مرزها
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
سنگین
نواحی اقتصادی
نوع
منطقه آزاد
منطقه ویژه

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان کرمانشاه
امور پژوهش، نظارت و آمایش سرزمین
مدیریت مدیریت و برنامه ریزی استان کرمانشاه

سال تهیه: ۱۳۹۱
مقیاس: Scale = 1:1,250,000

سازمان فضایی وضع اقق استان کرمانشاه

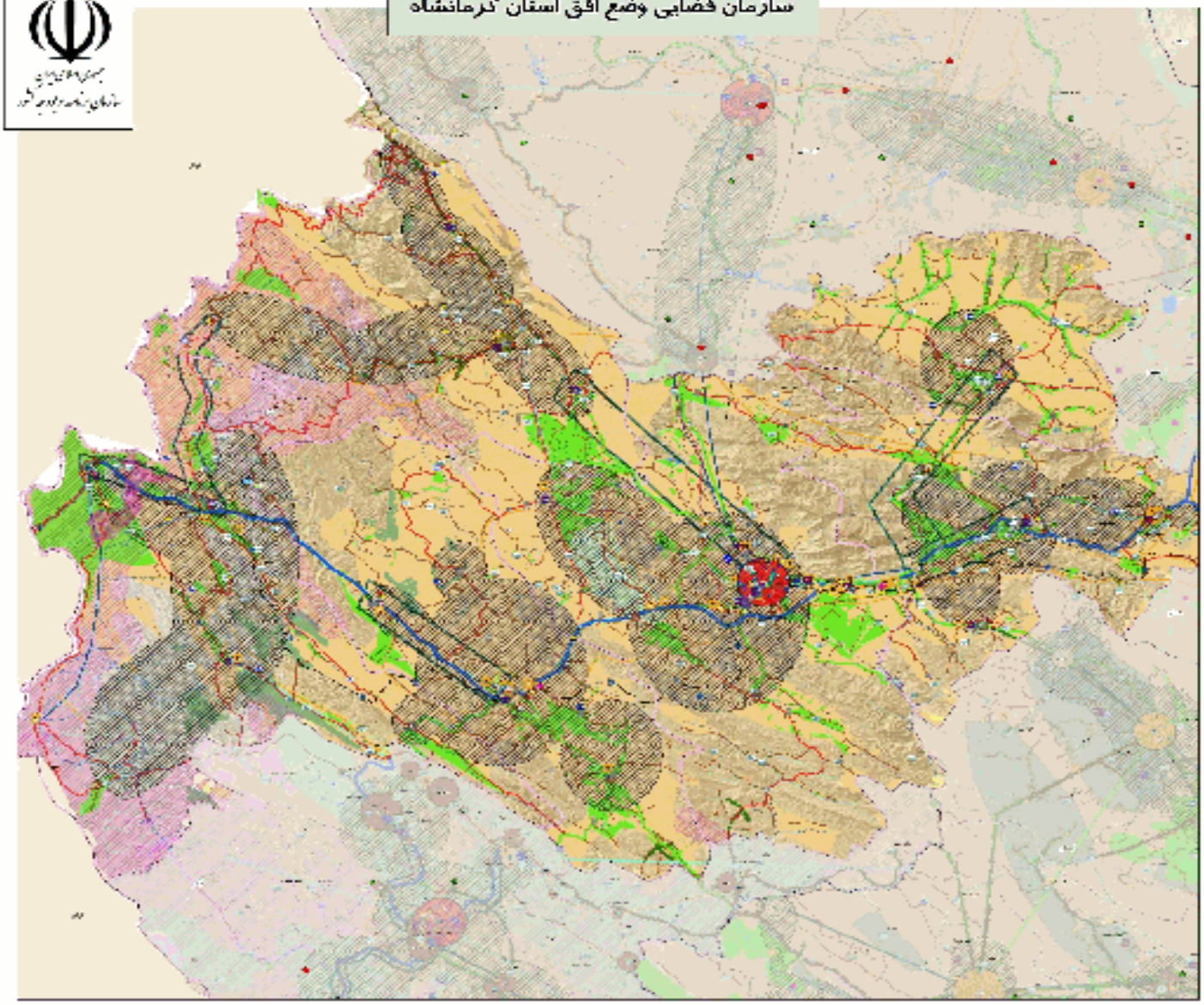

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان ایلام را درافق ۱۴۲۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان ایلام

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی

بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیر سطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب شور و لب شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان ایلام به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- ارتقای کیفیت محیط زیست، بازآفرینی ساختارهای طبیعی و زیستی استان و تبدیل شدن به الگوی کشوری در رفع مساله زوال جنگل‌های بلوط
- ارتقای سطح کیفیت محیط اجتماعی و جایگاه اجتماعی و فرهنگی استان در کشور

- تأمین سطح مناسب توسعه‌یافتگی همه‌ی مناطق استان، متناسب با ظرفیت‌های زیستی آن‌ها و خروج استان از انزوای نسبی جغرافیایی و ارتباطی
- توسعه‌ی ساختارهای مدیریت یکپارچه و بین‌بخشی در استان، فارغ از مناسبات و روابط قومی و طایفه‌ای
- رقابت‌پذیر و متنوع شدن نظام اقتصادی استان
- تبدیل‌شدن به الگوی کشوری در رفع محرومیت‌ها و عقب‌ماندگی‌های تاریخی مناطق مرزی کشور و تبدیل شدن به استانی ایمن و تاب‌آور در برابر مخاطرات طبیعی و نظامی با نگاه توسعه‌گرایانه
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی و دامداری

کشاورزی ارگانیک و سالم، دامداری سنتی و صنعتی و کشت گیاهان دارویی، جنگل‌داری

صنعت و معدن

صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی،صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع دستی و استخراج معادن

حمل و نقل

ترانزیت کالا و مسافر با توجه به وجود ۴۲۵ کیلومتر مرز مشترک با کشور عراق با تاکید بر محورهای ایلام- مهران – دهلران در قالب ارتباط توسعه یافته با کشور عراق

نفت و گاز

ذخیره‌گاه، تولید و استخراج نفت، گاز

گردشگری

گردشگری سلامت، تاریخی، طبیعی، بوم‌گردی، مذهبی و دفاع مقدس

محیط‌زیست

محافظ محیط زیست، آب و منابع طبیعی(حفظ و توسعه جنگل‌ها، حفظ آثار ملی طبیعی)

بازرگانی و ترانزیت

مبادلات بازرگانی با کشورهای منطقه با توجه به مرز بین‌المللی مهران

خدمات

خدمات برتر گمرکی و لجستیکی، واسطه گری های مالی(بانکی و بیمه‌ای)، سلامت

دفاعی و امنیتی

حافظ امنیت مرزهای کشور در لایه‌ی اول دفاعی و پدافندی

مزیت‌ها و قابلیت‌های گردشگری سرزمین در قالب پهنه‌ها، محورها و قطب‌های گردشگری جذاب، آوازهٔ ایران را در حوزهٔ گردشگری بین المللی ارتقاء داده است. استقرار برخی سکونتگاه‌های در حاشیه مانده بر مدار گردشگری، عاملی مهم در توسعهٔ مطلوب و خروج آنها از انزوا است.

در سال ۱۴۲۴ تهران همچنان پایتخت سرزمین ایران است. تحدید جمعیت در منطقه کلانشهری تهران و تمرکززدایی فعالیتی از شهر عامل مهمی در تعدیل جمعیت تهران است.

ارتقاء جایگاه عملکردی و خدماتی شهرهای مشهد، اصفهان، تبریز، شیراز، کرمانشاه، اهواز، بندرعباس، کرمان، زاهدان، چابهار، رشت و ساری با توزیع جغرافیایی مطلوبی که دارند عاملی مهم در کاهش تمرکز فعالیت‌های صنعتی و جمعیت در شهر تهران هستند و نظام سکونتگاهی و سلسله‌مراتب خدمات‌رسانی پهنه کشور را به تعادل رسانده است.

شبکهٔ شهرهای سطح دو و مجموعهٔ شهرهای همکار آنها که در پیوند عملکردی و خدماتی با شهرهای سطح یک قرار دارند منجر به استقرار متعادل فعالیت و جمعیت در سرزمین ایران شده است و با فعالیت‌های هم پیوند در قالب محورها و پهنه‌های عملکردی هم افزا در سطوح فراملی، ملی و منطقه‌ای نقش آفرینی می‌کنند.

شهر منطقه‌ها به عنوان سطح فضایی جدید برنامه‌ریزی در مقیاسی فراتر از مناطق کلانشهری با نقش‌آفرینی در پهنه‌های شمال و جنوب، شرق و غرب و میانهٔ سرزمین، عامل اصلی انسجام و تعادل فضایی در سازمان فضایی سرزمین هستند.

در راستای جلوگیری از تشدید پدیدهٔ تمرکز در سرزمین و ممانعت از گسترش کالبدی و پراکنده‌رویی مناطق کلانشهری، تمرکززدایی از مناطق کلان‌شهری به مهم‌ترین سیاست مدیریت مناطق کلانشهری بویژه در شهرهای تهران، اصفهان، کرج، مشهد، رشت، تبریز و شیراز تبدیل شده است. به همین منظور رشد جمعیتی و کالبدی در شهرهای مادر همه مناطق کلان‌شهری کشور محدود شده است.

نظام بهداشت و درمان و آموزش عالی کشور متناسب با سطوح یک و دو نظام سکونتگاهی، خدمات تخصصی سطح یک و دو را در حوزهٔ نفوذ عملکردی این شهرها ارائه می‌کنند و با توزیع فضایی مناسبی که صورت گرفته، سازمان مطلوب و متعادلی از خدمات‌رسانی بهداشت و درمان و آموزش عالی در پهنه سرزمین برقرار است.

شبکه پیوسته حمل و نقل ترکیبی و لجستیک متناسب با کانون‌های استقرار فعالیت و جمعیت سازماندهی شده‌اند. مراکز لجستیکی در جهت بهینه سازی فرآیندهای زنجیره تأمین و توزیع بار و کاهش هزینه‌ها در سه سطح بین المللی، ملی، منطقه‌ای و مراکز لجستیک تخصصی کشاورزی و صنعتی متناسب با

شورایعالی آمایش سرزمین

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

کشاورزی ارگانیک، دامداری سنتی و صنعتی،کشت گیاهان دارویی، آبزی‌پروری وتامین بخشی از نیازهای غذایی منطقه

گردشگری

گردشگری تاریخی، طبیعی، بوم‌گردی، مذهبی و دفاع مقدس

انرژی

قطب انرژی منطقه در تولید و تامین نفت، گاز، و بخشی از نیاز برق

حمل و نقل

حمل‌ونقل و ترانزیت منطقه در ارتباط با کشورهای منطقه

بازرگانی و ترانزیت

صادرات محصولات صنعتی ، تجاری و بازرگانی منطقه و تامین نیازهای واردات بخش های مختلف منطقه

صنعت و معدن

صنایع غذایی و آشامیدنی، صنایع شیمیایی، لاستیک و پلاستیک، پتروشیمی و صنایع کاغذی

خدمات

خدمات برتر بازرگانی گمرک و بیمه، سلامت، آموزش عالی،انبارداری و لجستیک

دفاعی و امنیتی

نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۳-۲- چشم‌انداز توسعه استان

استان ایلام با محوریت قرار دادن توانمندی‌ها و قابلیت‌های بومی و درونی خود و با مدیریت خردمندانه‌ی داشته‌ها و استعدادهایش، توانسته است ضمن اتخاذِ رویکردی هماهنگ و یکپارچه میان جامعه‌ی محلی، بخش‌ها، نهادها و کنشگران درونی خود؛ موقعیت منطقه‌ای مناسب و منابع طبیعی غنی‌اش را در راستای دستیابی به سطح بالایی از تولیدات کشاورزی و دامی، تولید انرژی و مشتقات آن، افزایش ارزش افزوده‌ی بخش گردشگری، ایفای نقش بارز حمل‌ونقل و بازرگانی، حفظ و تقویت سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی و نیلِ به حکمروایی مشارکتی، در چارچوب بایسته‌ها و قابلیت‌های اکولوژیک و با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به کار گیرد.

٤-۲- ماموریت‌های توسعه استان

اقتصادی

- تبدیل شدن به کانون مهم و تولیدکننده‌ی برتر محصولات کشاورزی و دامی رقابت‌پذیر در منطقه

- کسب سهم بالای بازارهای داخلی و خارجی محصولات کشاورزی در منطقه
- تبدیل شدن به قطب تولید انرژی و مشتقات وابسته به آن در منطقه (فسیلی و تجدیدپذیر)
- تبدیل به مرکزیت راهبردی در تعاملات اقتصادی، بازرگانی و فرهنگی با شهرهای کشور عراق و عتبات عالیات
- تبدیل شدن به پیوندگاه بازرگانی و کارکردی (صادرات و واردات) با کشور عراق
- تبدیل شدن به قطب گردشگری طبیعی، بوم‌گردی، دفاع مقدس و مذهبی غرب کشور
- بسترساز استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی در مقیاس منطقه و استان

فرهنگی و اجتماعی

- حافظ فرهنگ و پیشینه‌ی هویتی غنی و ساختار اجتماعی همگرا
- حافظ و حامی ساکنان و نخبگان استان و رفع آسیب‌های اجتماعی (خودکشی، طلاق و...)
- فراهم کننده‌ی کیفیت بالای زندگی و رفاه مادی و معنوی برای ساکنان استان و حداکثرسازی تاب‌آوری اجتماعی
- تامین خدمات آموزشی، فرهنگی و درمانی مناسب برای ساکنان استان

سیاسی - اداری

- رفع مناسبات قومی و طایفه‌ی در ارتباطات سیاسی و تأمین مدیریت یکپارچه و بین‌بخشی
- تکیه کردن بر خرد جمعی و مشارکت نخبگان و نهادهای مردم‌نهاد و برخوردار از ساختاری مردمدار و نخبه‌گرا
- همکاری‌های فرابخشی در راستای اجرای برنامه‌ها و دستیابی به اهداف و چشم‌انداز

سکونت‌گاهی و حمل‌ونقل

- تامین الگوهای حمل‌و نقلی متنوع در پیوند با عراق و کریدورهای منطقه‌ای منتهی به آن
- مدیریت شبکه ارتباطی و هم‌افزایی بین‌بخشی در تعامل با کانون‌ها و کریدورهای مرتبط با عراق
- بسترسازی برای دستیابی ساختار سکونت گاهی متعادل و چندمرکزی و رقابت‌پذیر
- پیشرو شدن در تقسیم کار و همکاری منطقه‌ای
- پذیرش نقش‌های رقابت‌پذیر با کانون‌های رقیب همچون کرمانشاه و اهواز
- تأمین سطح مناسب توسعه‌یافتگی همه مناطق متناسب با ظرفیت‌های زیستی

محیط‌زیست

- حافظ منابع طبیعی و عرصه‌های با ارزش محیط‌زیستی
- تبدیل شدن به الگوی کشوری در رفع مشکل زوال جنگل‌های زاگرس
- برخوردار از محیط زیست تاب‌آور و طبیعتی پاک و عاری از ریزگرد و آلودگی
- الگو و پیشرو در بهره‌برداری پایدار از منابع و اقتصاد سازگار با محیط زیست
- پیش رو در همکاری‌های مدیریتی و سیاسی بین‌منطقه‌ای و بین‌المللی در مدیریت محیط زیستی

امنیتی – دفاعی

- ضامن امنیت مرزهای استان، منطقه و کشور در لایه‌ی اول دفاعی و پدافندی کشور
- رفع نگاه‌های امنیتی و محدودکننده‌ی توسعه
- پیشرو در نخبه‌گرایی و مردم‌سالاری
- تاب‌آور در برابر مخاطرات طبیعی و بحران‌های اقتصادی و سیاسی

۵-۲- راهبردهای پابرجا

- شفاف‌سازی اقدامات و عملکرد سازمان‌ها و نهادهای مسئول اداره‌ی استان و الزام آنها به اطلاع‌رسانی و استماع عمومی در زمینه‌ی تصمیمات و اقدامات
- ارتقای خودآگاهی استانی، ظرفیت یادگیری منطقه‌ای و حس تشخص استانی (با تاکید بر سرمایه‌های نمادین استان)، در مقابله با تعارضات و گرایش‌های طایفه‌ای و محلی
- بسترسازی جذب و بکارگیری نیروهای نخبه و دارای وزن و جایگاه سیاسی بالا، در نظام مدیریتی استان
- چابک‌سازی نظام اداری استان و دستیابی به ساختاری چابک و غیرمتمرکز در مرکز استان
- توسعه‌ی چارچوب آموزشی مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و تخصصی آموزش عالی، متناسب با زمینه‌ها و نقش‌های تخصصی استان و شهرستان‌های تابعه
- ارتقای کیفیت و توان خدماتی شهر ایلام به منظور پوشش کامل خدماتی استان (به ویژه خدمات برتر)
- ارتقای فرصت‌های آموزشی مهارت‌افزا و مراکز خدمات رفاه و تأمین اجتماعی بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان
- سیاست‌گذاری توسعه‌ی استان (به ویژه استقرار جمعیت و فعالیت) بر مبنای آب به جای سیاست‌گذاری بر مبنای سایر منابع (زمین، مواد معدنی و ...): تعیین آب به عنوان متغیر اصلی و اولویت‌دار برنامه‌های توسعه استان
- تثبیت و کنترل تدریجی کانون‌های تولید گرد و غبار در استان
- توسعه و استقرار نظام جامع آمار و اطلاعات مدیریت و کنترل فرایندهای زیست محیطی استان (در سطوح استانی، شهرستانی و شهری)
- ارتقای روش‌ها و سازوکارهای نوین مدیریت منابع آبی و خاکی استان
- به‌کارگیری راهبرد دیپلماسی زیست‌محیطی در مقیاس ملی و بین‌المللی
- ارتقای مشارکت ساکنان و جوامع محلی (به ویژه کشاورزان و دامداران) در مدیریت و حفظ منابع محیطی
- به‌کارگیری سازوکار نظارت و پایش‌پذیری زیست محیطی در برنامه‌ها و اقدامات توسعه‌ای استان
- ارتقای شیوه‌ها و سازوکارهای مدیریت احیای جنگل‌ها و مراتع با استفاده از فناوری‌های نوین

- توسعه‌ی فعالیت‌ها و تعریف نقش‌های تخصصی استان متناسب با فرصت‌های برون‌زای توسعه‌ی حاصل از همجواری‌های منطقه‌ای استان
- توسعه‌ی جامع انرژی‌های نو و تجدیدپذیر در پهنه‌ها و نقاط دارای این مزیت‌ها
- نوین‌سازی کشاورزی، متناسب با شرایط جدید طبیعی و اقلیمی و الزامات بازار (تعیین الگوی کشت، ارتقای بهره‌وری تولید و مصرف آب، کشت‌های گلخانه‌ای بازارمحور، دام‌پروری مکان‌محور به جای دام‌داری کوچ‌محور)
- ارتقای دسترسی کارآمد و اثربخش به خدمات پشتیبان تولید، متناسب با سبد نیازهای هر شهرستان
- برندسازی از مزیت‌های نسبی و محصولات شاخص استان به ویژه در بخش کشاورزی و گردشگری
- توسعه‌ی زنجیره‌ها و شبکه‌های کسب و کار کشاورزی با رویکرد بازارمحوری(استان‌های مرکزی، پایتخت و کشور عراق)
- تقویت خدمات پشتیبان کشاورزی در بخش‌های لجستیک، بازاریابی و صادرات
- توسعه‌ی صنایع پایین دستی مرتبط با نفت و گاز در استان
- توسعه‌ی چندمرکزی در نظام سکونتگاهی استان
- توسعه و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل پرسرعت جاده‌ای، ریلی و هوایی
- تقویت نقش و جایگاه منطقه‌ای شهر ایلام در تعاملات منطقه‌ای و ملی
- تمرکززدایی ارتباطی و تضمین ارتباط‌پذیری کارآمد پهنه‌ها و مناطق منزوی استان
- متنوع‌سازی و یکپارچه‌سازی نظام حمل و نقل استان
- توسعه‌ی نظام و شبکه ارتباطات و هم‌پیوندی‌های استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق، متناسب با نقش همکارانه‌ی استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق
- تبدیل رفع سریع محرومیت‌های اقتصادی و اجتماعی به گفتمان اصلی استان با رویکرد مطالبه‌گری از حاکمیت در رفع محرومیت‌ها و عقب‌ماندگی‌های استان
- هم‌افزایی روابط و تعاملات درونی و بیرونی استان در بهره‌برداری از منابع محیطی و جغرافیایی با استان‌های همجوار و کشور عراق در رفع تضاد منافع
- توسعه و ارتقای چارچوب جامع مدیریت بحران استان

٦-٢- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان(تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت و فعالیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- شهرهای موجود در مناطق پنجگانه با تاکید بر شهرهای میانی
- مناطق ۳ ، ۱ و ۲ شامل شهرستان‌های دهلران(دهلران، موسیان و دشت عباس)، شهرستان ایلام(بخش بولی و دهستان گنجوان) و شهرستان آبدانان (بخش مورموری) به عنوان ذخیره‌گاه

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

- کشت آبی مناطق ۲و۳و۵
- کشت دیم در مناطق ۳و۴و۵
- توسعه باغات در مناطق ۱و۴
- توسعه دام و طیور در مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵
- توسعه گیاهان دارویی در مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی، معدنی وانرژی

- قلمروهای موجود در مناطق ۱ و۲ و۳ و۴ و۵

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

خدمات برتر

- قلمروهای اصلی مناطق ۱و۳و۵

گردشگری

- گردشگری در قلمرو فضایی مناطق ۱و۲و۳و۴و۵

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)
- مناطق حفاظت شده مانشت و قلارنگ، دینارکوه، کبیرکوه، کولک و قلاجه دارای محدودیت استقرار جمعیت و فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- دو اثر طبیعی ملی در شهرستان‌های دهلران و ایلام دارای ممنوعیت استقرار جمعیت و محدودیت فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی
- نوار حاشیه‌ای مرز استان ایلام با کشور عراق دارای محدودیت استقرار جمعیت
- بخش‌هایی از اراضی آبی موجود در حوزه آبریز کرخه دارای محدودیت افزایش مصرف آب کشاورزی
- بخشی های از استان با توجه به قرارگیری در پهنه خطر زمین‌لرزه با خطر زیاد

شورایعالی آمایش سرزمین

- شهرستان دهلران (شهر میمه) با توجه به خطر حرکات دامنه‌ای زیاد
- در شهرستان‌های مهران و ایوان و شهر آسمان‌آباد، با توجه به قرار گرفتن در محدوده‌ی دشت‌های سیلابی

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان ایلام به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- **شهرستان ایلام**

کشاورزی، دامداری،نفت و گاز، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع غذایی و آشامیدنی، تولید برق، صنایع کاغذ، حمل و نقل چند وجهی، گردشگری، بازرگانی و خدمات برتر

- **شهرستان ملکشاهی**

کشاورزی، دامداری،گردشگری، استخراج معادن

- **شهرستان مهران**

نفت و گاز، کشاورزی، دامداری، گردشگری، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع کاغذ، حمل و نقل چندوجهی، بازرگانی و ترانزیت، لجستیک، استخراج معادن و خدمات برتر

- **شهرستان دهلران**

نفت و گاز، کشاورزی، دامداری، گردشگری، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، حمل و نقل چند وجهی، بازرگانی و ترانزیت، لجستیک، استخراج معادن و خدمات برتر

- **شهرستان ایوان**

کشاورزی، دامداری، صنایع شیمیایی و غذایی، استخراج معادن، گردشگری، حمل ونقل

- **شهرستان بدره**

کشاورزی و دامداری، تولید برق، گردشگری، صنایع شیمیایی، نفت و گاز

- **شهرستان آبدانان**

کشاورزی و دامداری، استخراج معادن، نفت و گاز، گردشگری

- **شهرستان سیروان**

کشاورزی و دامداری، گردشگری، صنایع شیمیایی، استخراج معادن، نفت

- **شهرستان چرداول**

کشاورزی و دامداری، گردشگری، استخراج معادن، صنایع غذایی، حمل و نقل و ترانزیت

- **شهرستان دره شهر**

کشاورزی ودامداری، گردشگری، خدمات انبارداری، حمل و نقل چند وجهی، صنایع شیمیایی و غذایی

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- برندسازی از عناصر واجد ارزش زیست محیطی استان (جنگل‌های ارغوان، زمین‌لغزش سیمره، کبیرکوه، تنگه‌ها و دره‌های استان به ویژه دره سیمره و ...)
- سیاست‌گذاری توسعه استان (به ویژه استقرار جمعیت و فعالیت) بر مبنای آب به جای سیاست‌گذاری بر مبنای سایر منابع (زمین، مواد معدنی و ...)؛ تعیین آب به عنوان متغیر اصلی و اولویت‌دار برنامه‌های توسعه استان

ارتقای حمایت و تعهد سیاسی (ملی و استانی) و رویه‌ای کردن تعهد به بازیابی جنگل‌های بلوط در نظام مدیریتی استان و تبدیل آن به گفتمان و مطالبه اصلی ساکنان استان

- ارتقای مشارکت ساکنان و جوامع محلی (به ویژه کشاورزان و دامداران) در مدیریت و حفظ منابع محیطی
- محدودسازی و رفع تدریجی کشت زیراشکوبی و کشت در مراتع و اراضی شیب‌دار استان
- توسعه چارچوب جامع رفع زوال جنگل‌های بلوط استان
- تثبت و کنترل تدریجی کانون‌های تولید گرد و غبار در استان
- بکارگیری سازوکار نظارت و پایش‌پذیری زیست محیطی در برنامه‌ها و اقدامات توسعه‌ای استان
- توسعه و استقرار نظام جامع آمار و اطلاعات مدیریت و کنترل فرایندهای زیست محیطی استان (در سطوح استانی، شهرستانی و شهری)
- ارتقای روش‌ها و سازوکارهای نوین مدیریت منابع آبی استان
- بکارگیری راهبرد دیپلماسی زیست‌محیطی در مقیاس ملی و بین‌المللی
- بکارگیری راهبرد دیپلماسی آب در تعامل در سطح ملی و بین‌المللی
- ارتقای شیوه‌ها و سازوکارهای مدیریت احیای جنگل ها و مراتع با استفاده از فناوری‌های نوین

فرهنگی و اجتماعی

- باززنده‌سازی و برندسازی از رویدادهای مکانی و عناصر تاریخی- فرهنگی هویت‌بخش استان
- اصلاح و تغییر تصویر فرهنگی دیگران از استان به ویژه رفع تصویر "ایلام به عنوان پایتخت خودسوزی ایران"
- توسعه چارچوب آموزشی مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و تخصصی آموزش عالی متناسب با زمینه‌ها و نقش‌های تخصصی استان و شهرستان‌های تابعه
- توسعه تعاملات اجتماعی- فرهنگی حاصل از همجواری‌های استان در سطح ملی و بین المللی
- ارتقای دسترسی به نیازهای اولیه و زیرساخت‌های پایه، بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان
- ارتقای فرصت‌های آموزشی مهارت‌افزا و مراکز خدمات رفاه و تامین اجتماعی بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان

- ارتقای فرصت‌های آموزشی مهارت‌افزا و مراکز خدمات رفاه و تامین اجتماعی بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان
- توسعه و تدارک خدمات عمومی و اجتماعی ویژه و متناسب با نیازهای واقعی استان به ویژه تامین نیازهای نیروهای نخبه و متخصص
- بکارگیری نیروهای بومی واجد مهارت در فعالیت‌های اقتصادی دارای عملکرد ملی و بین‌المللی
- ارتقای مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و صنایع بزرگ و ملی استان در تدارک خدمات اجتماعی و بکارگیری نیروهای بومی
- ارتقای کیفیت و توان خدماتی شهر ایلام به منظور پوشش کامل خدماتی استان (به ویژه خدمات برتر)

نظام سکونت‌گاهی و حمل‌و نقل

- توسعه چندمرکزی در نظام سکونتگاهی استان
- تجهیز و تقویت سکونتگاه‌های مرزی با رویکرد تعادل‌بخشی در نظام سکونتگاهی استان و تقویت تعاملات فرامرزی استان
- تقویت نقش و جایگاه منطقه‌ای شهر ایلام در تعاملات بین‌منطقه‌ای
- تقویت و تجهیز مراکز شهری در ناحیه جنوب و جنوب غربی
- تمرکززدایی ارتباطی و تضمین ارتباط‌پذیری کارآمد پهنه‌ها و مناطق منزوی استان
- متنوع‌سازی و یکپارچه‌سازی نظام حمل و نقل استان
- تقویت شبکه‌ها و زیرساخت‌های ارتباطی دارای کارکرد فرااستانی
- توسعه و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل پرسرعت جاده‌ای، ریلی و هوایی
- توسعه نظام و شبکه ارتباطات و هم‌پیوندی‌های استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق متناسب با نقش همکارانه استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق
- توسعه ارتباطات هوایی با قابلیت ارائه خدمات فرودگاهی و تسهیل ترانزیت هوایی کالا و مسافر در مقیاس ملی و فراملی
- فضاسازی برای استفاده مناسب در مجاورت راه‌ها (منظره و چشم‌انداز، خدمات، پایگاه‌های ویژه و ..) با توجه به وجود راه‌های ملی و بین‌المللی
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

نظام سیاسی و اداری

- شبکه‌سازی نهادی و سیاسی بر مبنای مطالبات و نیازهای جمعی و مورد وفاق کلیه ذی‌نفعان استان

- ارتقای خودآگاهی استانی، ظرفیت یادگیری منطقه‌ای و حس تشخص استانی (با تاکید بر سرمایه‌های نمادین استان) در مقابله با تعارضات و گرایشات طایفه‌ای و محلی
- ارتقای نقش کنشگران غیردولتی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های توسعه‌ای و غیرتوسعه‌ای استان
- بسترسازی جذب و بکارگیری نیروهای نخبه و دارای وزن و جایگاه سیاسی بالا در نظام مدیریت استان
- شفاف‌سازی اقدامات و عملکرد سازمان‌ها و نهادهای مسئول اداره استان و الزام آنها به اطلاع‌رسانی و استماع عمومی در زمینه تصمیمات و اقدامات
- همسوسازی و یکپارچه‌سازی سازمان‌ها و نهادهای بخشی اداره استان
- توسعه چارچوب مدیریت و نگهداشت استعدادهای انسانی استان

نظام اقتصادی

- ارتقای دسترسی کارآمد و اثربخش به خدمات پشتیبان تولید، متناسب با سبد نیازهای هر شهرستان
- توسعه زیرساخت‌ها و خدمات مورد نیاز مناطق (EPZ- منقطه آزاد مهران و بازارچه‌های مرزی استان)
- برندسازی از مزیت‌های نسبی و محصولات شاخص استان به ویژه در بخش کشاورزی و گردشگری
- توسعه چارچوب تامین مالی توسعه فعالیت‌ها به ویژه در بخش کشاورزی، صنایع تبدیلی، گردشگری و خدمات
- توسعه و ارتقای زیرساخت‌ها و خدمات توسعه گردشگری (سلامت، طبیعت‌گردی، بوم‌گردی، مذهبی و دفاع مقدس) با رویکرد ملی و بین‌المللی
- توسعه زیرساخت‌های آموزشی و بهداشتی با رویکرد جذب دانشجو و گردشگر از عراق
- توسعه فعالیت‌ها و تعریف نقش‌های تخصصی استان متناسب با فرصت‌های برونزای توسعه‌ی حاصل از همجواری-های منطقه‌ای استان
- توسعه فعالیت‌های تخصصی مرتبط با شبکه حمل و نقل استان (خدمات بین‌راهی، تعمیرگاهی، پذیرایی و ...)
- توسعه زنجیره‌های تولید در توسعه صنعتی و کشاورزی استان
- گسترش فعالیت‌های شناسایی و پی‌جویی کانی‌های معدنی با ارزش افزده بالا و توسعه اینگونه کانی‌ها
- توسعه زنجیره‌ها و شبکه‌های کسب و کار کشاورزی با رویکرد بازارمحوری (استان‌های مرکزی و پایتخت ملی و کشور عراق)
- تکمیل توسعه میادین نفت وگاز (درون استان و مشترک با عراق) و زنجیره صنایع وابسته به آن
- توسعه جامع انرژی‌های نو و تجدیدپذیر در پهنه‌ها و نقاط دارای این مزیت‌ها
- توسعه خدمات بازرگانی و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز در شهرهای اصلی استان

- توسعه چارچوب‌های جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در فعالیت‌های تخصصی تعریف شده و تعریف بسته‌های مشخص سرمایه‌گذاری
- تجهیز مبادی ورودی و خروجی استان به تاسیسات و تجهیزات ذخیره‌سازی، نگهداری و انبار کالا
- توسعه پارک‌ها و مراکز علم و فنآوری متناسب با زمینه‌های تخصصی و رقابت‌پذیر استان
- توسعه سرمایه‌گذاری در ظرفیت‌های تاریخی، طبیعی و فرهنگی اقتصاد محلی (به ویژه دامداری و صنایع وابسته به آن) با رویکرد صادرات محوری در ملی و فراملی
- نوین‌سازی کشاورزی متناسب با شرایط جدید طبیعی و اقلیمی و الزامات بازار(تعیین الگوی کشت، ارتقای بهره‌وری تولید و مصرف آب، کشت‌های گلخانه‌ای بازارمحور، دامپروری مکان‌محور به جای دامداری کوچ محور)
- تقویت خدمات پشتیبان کشاورزی در بخش های لجستیک ، بازاریابی و صادرات
- ایجاد فرصت‌های زیست پایدار مرزنشینان استان از طریق شکل‌دهی به فعالیت‌های پایین‌دستی صادرات و فراهم‌سازی زیرساخت‌های لازم
- حفظ و گسترش منابع تولید کشاورزی در حاشیه مرز، با هدف نگهداشت جمعیت در این مناطق و تقویت مبادلات با کشور همسایه

نظام دفاعی و امنیتی

- هم‌افزایی روابط و تعاملات درونی و بیرونی استان در بهره‌برداری از منابع محیطی و جغرافیایی با استان‌های همجوار و کشور عراق در رفع تضاد منافع
- همسوسازی و یکپارچه‌سازی مطالبات نظام مدیریتی (مسئولان و کارگزاران رسمی) و اجتماعی (نخبگان و ساکنان) استان با رویکرد مطالبه‌گری از حاکمیت در رفع نگاه‌های امنیتی و مخالف با توسعه
- تبدیل رفع سریع محرومیت‌های اقتصادی و اجتماعی به گفتمان اصلی استان با رویکرد مطالبه‌گری از حاکمیت در رفع محرومیت‌ها و عقب‌ماندگی‌های استان
- توسعه چارچوب جامع ارتقای امنیت مرزها در همکاری با استان‌های هم‌مرز عراق
- توسعه و ارتقای چارچوب جامع مدیریت بحران استان

–نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

–تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی–اجتماعی مناطق مرزی بامناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق

–توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

الگوی استقرار فعالیت و جمعیت در سرزمین ایجاد شده‌اند. میرجاوه، میلک، ماهیرود، دوغارون، سرخس، اینچه برون، آستارا، بازرگان، سیرانبند، باشماق، خسروی، شلمچه، چابهار، جاسک، بندرعباس، بوشهر، بندر امام خمینی (ره)، بندر امیرآباد و بندر انزلی به‌عنوان دروازه‌های اصلی ارتباطی کشور با شبکه جریان‌های بین‌المللی، برخی از مراکز لجستیک در سطح بین المللی هستند.

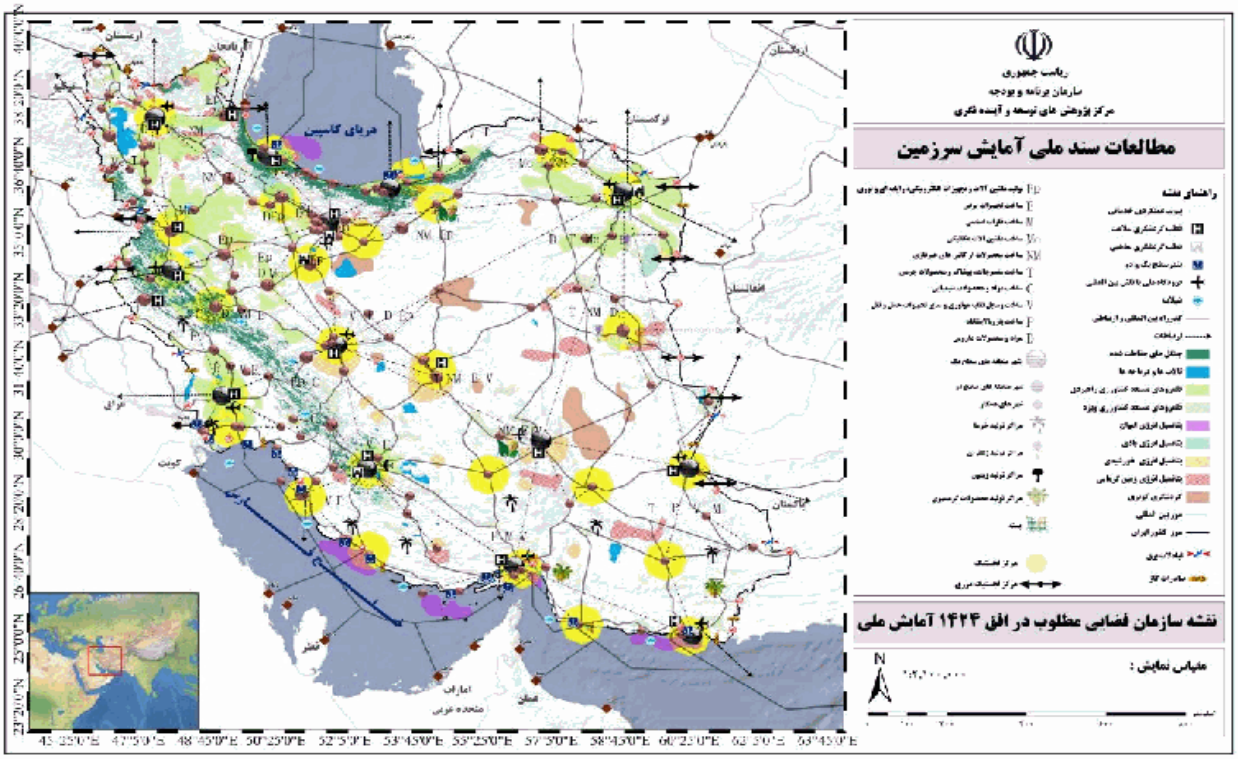

نقشه ۱۵- سازمان فضایی مطلوب در افق ۱۴۲۴

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد کشاورزی

هرگونه توسعه کشاورزی شامل توسعه کشت گلخانه‌ای و توسعه باغات در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سُنتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مُصارف کشاورزی می‌باشد.

- گندم، جو، گیاهان دارویی و حبوبات در دشت های مهران، دهلران، چرداول، ایوان، سیروان، ایلام، بدره، آبدانان، دره شهر و ایوان
- توسعه گلخانه‌های کوچک مقیاس در سطح استان
- دانه های روغنی کلزا و ذرت در مهران، دهلران و آبدانان
- محصولات جالیزی دره شهر، چرداول و سیروان
- محصولات باغی نظیر گردو، سیب، هلو و انگور شهرستان های ایوان، ایلام و ملکشاهی
- انار و پسته شهرستان سیروان
- انجیر، انگور، هلو و بادام کوهی شهرستان بدره
- انگور بخش زرین آباد
- خرما و مرکبات دهلران و مهران
- انگور و زیتون چرداول
- گل نرگس آبدانان، دره شهر و مهران

مناطق مستعد دام و طیور

- شهرستان های ایلام، ایوان، مهران، دهلران، بدره، چرداول، ملکشاهی، آبدانان، دره‌شهر وسیروان پرورش دام سبک
- دهلران و مهران دام سنگین
- ملکشاهی، بدره، آبدانان، مهران، چرداول پرورش طیور
- ملکشاهی، بدره، دهلران، چرداول زنبورداری و تولید عسل

شیلات و آبزی پروری

- بدره، دره شهر، سیروان و آبدانان

صنعت و معدن

- صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع فولادی، صنایع غذایی و آشامیدنی، صنایع لاستیکی و پلاستیک در ایلام، مهران، دره شهر، ایوان و دهلران
- تولید سیمان سیروان، مهران و دهلران
- استخراج قیر طبیعی ایوان و ملکشاهی
- استخراج گچ و آهک مهران

نفت و گاز

- استخراج نفت و گاز ایلام، مهران، دهلران، آبدانان و بدره

خدمات بازرگانی

- منطقه آزاد مهران، ایلام و دهلران
- انبارداری نفت دره‌شهر

گردشگری

- عرصه‌های طبیعی و تاریخی استان به استثناء مناطق چهارگانه حفاظتی
- گردشگری مذهبی و دفاع مقدس تا مرز مهران و دهلران
- گردشگری سلامت در شهرهای ایلام، مهران و دهلران
- توسعه صنایع دستی در بدره و دره شهر
- عرصه‌های روستایی دارای پتانسیل‌های توسعه گردشگری طبیعی، تاریخی و فرهنگی(روستاهای هدف گردشگری)

خدمات اجتماعی

- خدمات برتر آموزش عالی در شهر ایلام به‌عنوان سطح نخست در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای
- خدمات برتر بهداشتی و درمانی شهر ایلام و مهران در سطح نخست در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای
- سطح دوم خدمات برتر بهداشتی و درمانی در مقیاس منطقه ای در شهر دهلران
- خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی در شهرهای ایلام، مهران، ایوان، دهلران
- سطح دوم خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی در شهرهای سرابله، بدره ، دره شهر
- خدمات برتر ورزشی در شهرهای ایلام و دهلران

حمل ونقل

- اتصال ایلام به شبکه ریلی از طریق کرمانشاه و خوزستان
- ارتقای سطح خدماتی بخش اعظم شبکه حمل‌ونقلی استان به آزادراه (کرمانشاه – ایلام – مهران)
- اتصال مرکز کشور- لرستان- دهلران- مرز چیلات از طریق آزادراه

- اتصال دره‌شهر و دهلران به کریدور شماره ده جاده‌ای
- بندرخشک دهلران و پارک لجستیک مهران
- توسعه فرودگاه ایلام

زیرساخت ها

- توسعه نیروگاه‌های خورشیدی در هلیلان، لومار و بلاوه، نیروگاه گازی صالح‌آباد و نیروگاه سیکل ترکیبی موسیان
- توسعه خطوط انتقال برق
- توسعه شبکه های فیبرنوری
- خطوط انتقال آب، سدها، شبکه های آبیاری

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- کلیه شهرهای موجود
- روستاهای شهید کشوری، چالسرا، هفت چشمه، شهرک اسلامیه، بانقلان، شهرک هزارانی، زنجیره علیا، چالاب، ارمو، جعفرآباد، ولیعصر، عباس آباد، هفت چشمه آبدانان، کهره، کل کل علیا، گنبد پیرمحمد، فاطمیه، شهرک نبوت، مهدی آباد، قلعه جوق، پشت قلعه، چنگوله، زرانگوش، سراب، شیراوند، بانرحمان، وارگه، چم کبود، چشمه شیرین، گنداب، مورت، نهر عنبر، میدان، پاکل گراب
- دهستان بولی واقع در قسمت غربی استان
- بخش‌هایی از منطقه جنوبی شامل دهستان ابوغویر بخش موسیان شهرستان دهلران و دهستان آب انار بخش کلات شهرستان آبدانان

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی سکونتگاهی

- شهرهای ایلام، دره شهر، دهلران و مهران در سطح اول مکان مرکزی
- شهرهای ایوان، آبدانان، سرابله و ارکواز در سطح دوم مکان مرکزی
- سایر شهرها در سطح سوم

جدول شماره ۱- الگوی سطح‌بندی عملکردی و جمعیتی استان

طبقات جمعیتی	سلسله‌مراتب جمعیتی	وضعیت شهر در افق طرح ۱۴۲۰
شهرهای بزرگ (شهرهای بالای ۲۵۰هزار نفر جمعیت)	بیش از ۲۵۰ هزار نفر	ایلام
شهرهای میانی بزرگ (شهرهای بالای ۱۰۰هزار نفر جمعیت)	۲۵۰-۱۰۰ هزار نفر	دهلران
شهرهای میانی (شهرهای ۵۰هزار تا ۱۰۰هزار نفر جمعیت)	۱۰۰-۵۰ هزار نفر	ایوان/ دره شهر/ مهران
شهرهای میانی کوچک (شهرهای ۲۵هزار تا ۵۰هزار نفر جمعیت)	۵۰-۲۵ هزار نفر	سرابله/ آبدانان
شهرهای کوچک (شهرهای ۱۰هزار تا ۲۵هزار نفر جمعیت)	۲۵-۱۰ هزار نفر	ارکواز/ آسمان‌آباد/ چوار/ بدره
شهرهای بسیار کوچک (شهرهای ۵هزار تا ۱۰هزار نفر جمعیت)	۱۰-۵ هزار نفر	مورموری/ شباب/ سراب باغ/ پهله/ موسیان/ لومار/ صالح‌آباد/ زرنه/ توحید
روستا – شهرها (شهرهای کمتر از ۵هزار نفر جمعیت)	کمتر از ۵ هزار نفر	میمه/ دلگشا/ ماژین/ مهر/ بلاوه

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان ایلام به قرار زیر است:

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- توسعه فناوری‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت‌های مجازی
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

بخش حمل‌ونقل

- برنامه توسعه خدمات پشتیبان و لُجستیک
- برنامه توسعه و تجهیز حمل‌ونقل جاده‌ای
- برنامه توسعه حمل‌ونقل چندوجهی
- برنامه سیاست‌گذاری توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و تهیه برنامه‌های حمل‌ونقل
- برنامه توسعه زیر ساخت های ویژه اربعین
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه های حمل و نقل
- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل

بخش میراث فرهنگی،صنایع دستی وگردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی،
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری

- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

بخش سرمایه اجتماعی

- توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه توسعه و ارتقا سطح خدمات فرهنگی و اجتماعی

بخش آموزش آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و زیرساخت‌های آموزشی در مراکز و موسسات آموزش عالی

بخش تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

بخش سکونتگاهی

- برنامه تعادل‌بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری،روستایی)

بخش انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- افزایش بهره-وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه تامین انرژی
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

صنعت و معدن

- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مورد نیاز توسعه معادن
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

آب

- برنامه تامین آب
- برنامه عرضه آب

- برنامه ارایه خدمات آب شهری و روستایی
- برنامه توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- بهبود بهره وری آب در عرصه شرب

کشاورزی

- تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- توسعه کشت گلخانه ای
- توسعه کشت گیاهان دارویی
- بهبود بهره‌وری آب در عرصه‌ی کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
- افزایش محصولات باغی
- توسعه پرورش دام و طیور
- تکثیر پرورش آبزیان
- تکمیل زنجیره های ارزش و تولید محصولات کشاورزی

محیط‌زیست و منابع طبیعی

- حفاظت و بهره‌برداری پایدار از زیست‌بوم‌های خشکی
- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک
- تحقیق و توسعه امور محیط زیست
- **دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل**

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز امکانات و زیرساخت‌های مورد نیاز در مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش، مصون سازی و کاهش آ سیب‌پذیری زیر ساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت از طریق رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران، متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعاتی و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

نظام نهادی و مدیریتی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری‌ها، مبتنی بر آمایش سرزمین
- برنامه انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار
- برنامه توسعه کارآفرینی و نوآوری

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی – درمانی

بازرگانی

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها
- برنامه رفع موانع کسب و کار و گسترش ارتباطات بازرگانی فرامرزی
- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه توسعه کارآفرینی و نوآوری

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان ایلام

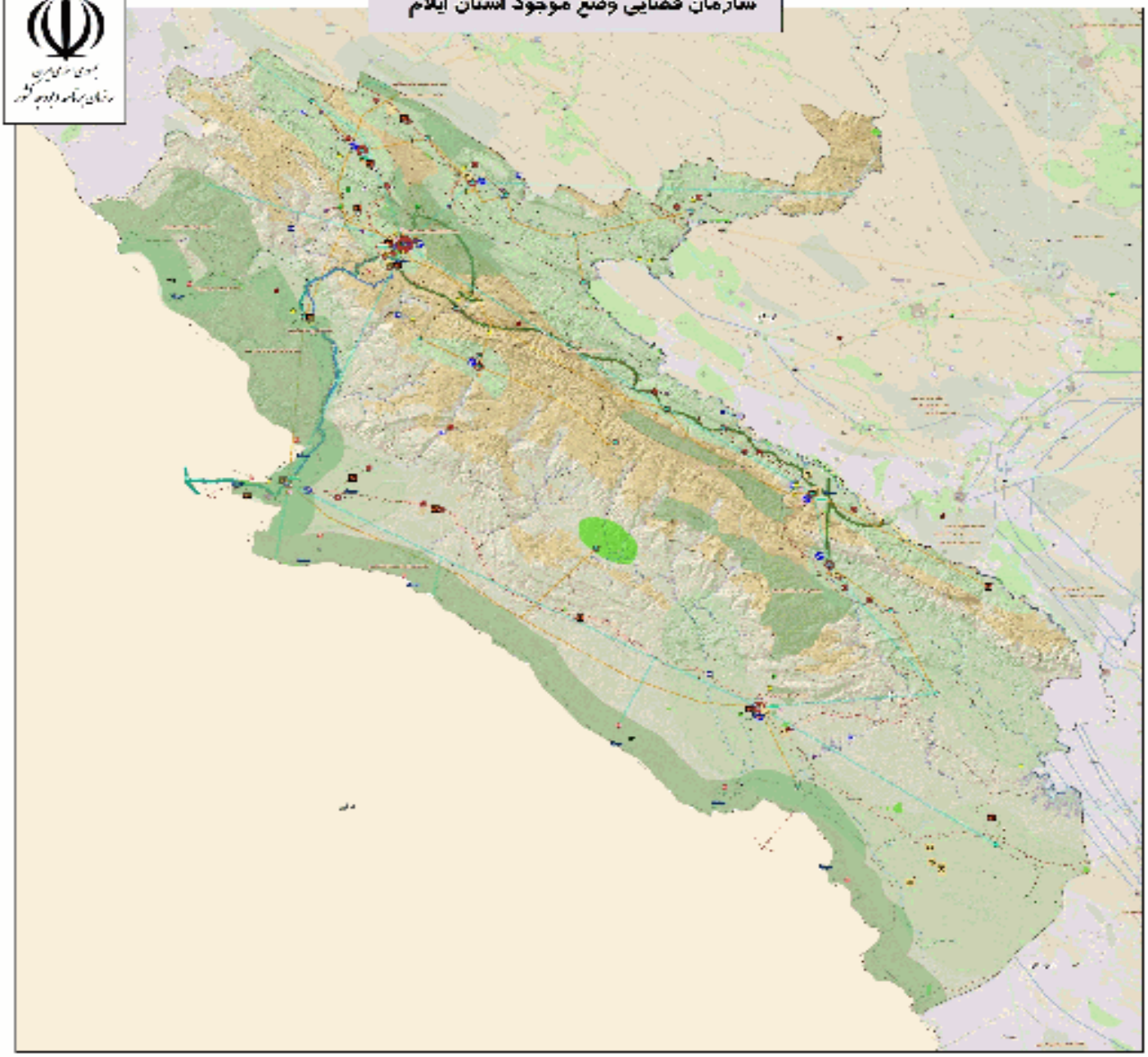

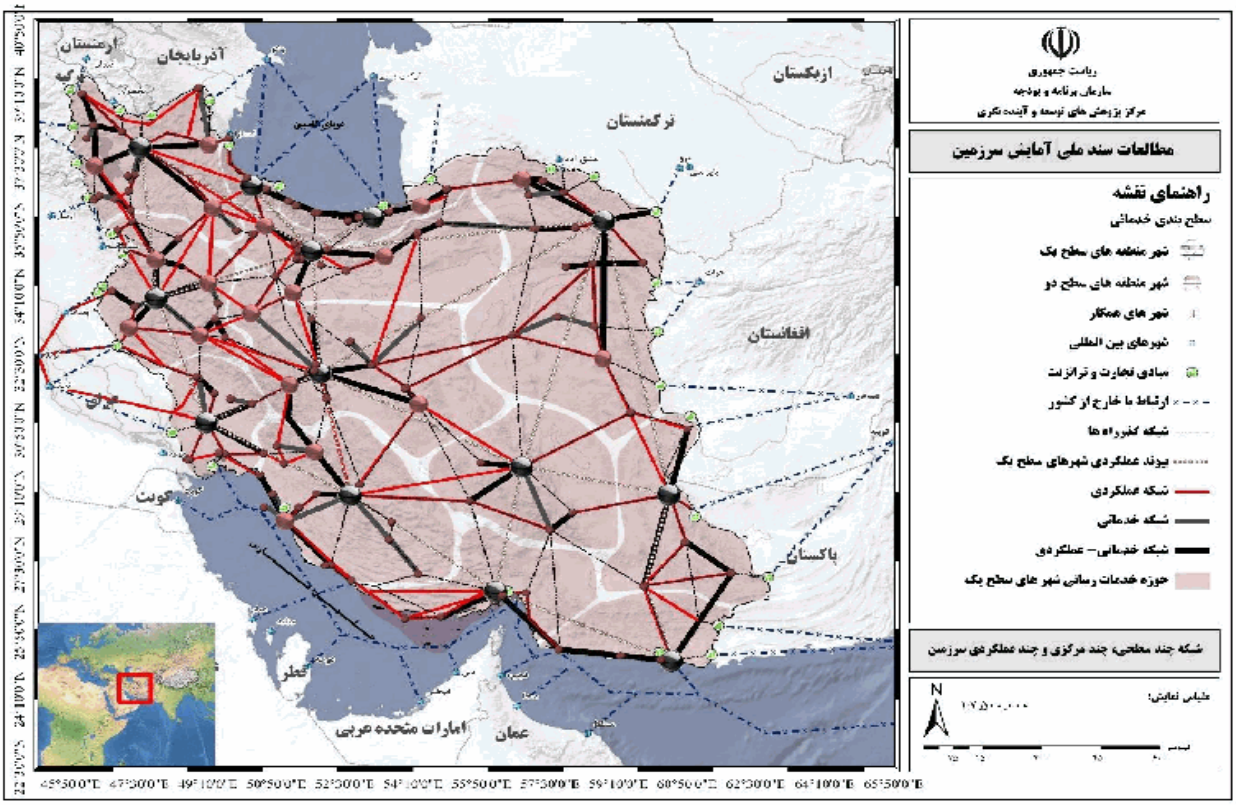

نقشه ۱۶- شبکه چندسطحی، چندمرکزی و چندعملکردی

الزامات تحقق و اجرایی شدن سند

ماده ۶) به منظور استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین و استمرار و پویایی مطالعات آمایش و بازنگری دوره‌ای سند (پنجساله) و نظارت بر اجرای سند ملی و استانی، سازمان موظف است، ظرف مدت حداکثر شش ماه، سامانه پایش و ارزیابی توسعه فضایی کشور را تهیه و آماده بهره‌برداری نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی، نهادهای غیردولتی و بخش خصوصی موظف هستند ضمن تکمیل اطلاعات و داده‌های مکانی مستند و مورد نیاز سامانه، طرح ها و پروژه های عمرانی، توسعه ای، سرمایه‌گذاری، تولیدی و مشارکتی خود را قبل از مراحل تصویب و اجرا در سامانه مذکور ثبت نموده و دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین انطباق آن را با اسناد آمایش سرزمین در سطح ملی و استانی بررسی نماید. اجرای این طرح‌ها منوط به نتیجه استعلام از سامانه است.

تبصره ۱: آئین نامه و ساز و کار اجرایی این ماده ظرف مدت یک ماه توسط دبیرخانه تهیه و پس از تایید کمیسیون تخصصی در شورایعالی آمایش سرزمین تصویب خواهد شد.

تبصره ۲: با توجه این‌که جهت‌گیری‌های ملی آمایش سرزمین مصوب شورایعالی مورخ ۱۳۹۶/۵/۲ در تدوین این سند مورد توجه بوده است، لذا نظارت بر ماده ۴ این سند، جایگزین مفادِ نظارتی مواد ۲ تا ۴ جهت‌گیری‌های ملی می‌شود.

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان ایلام

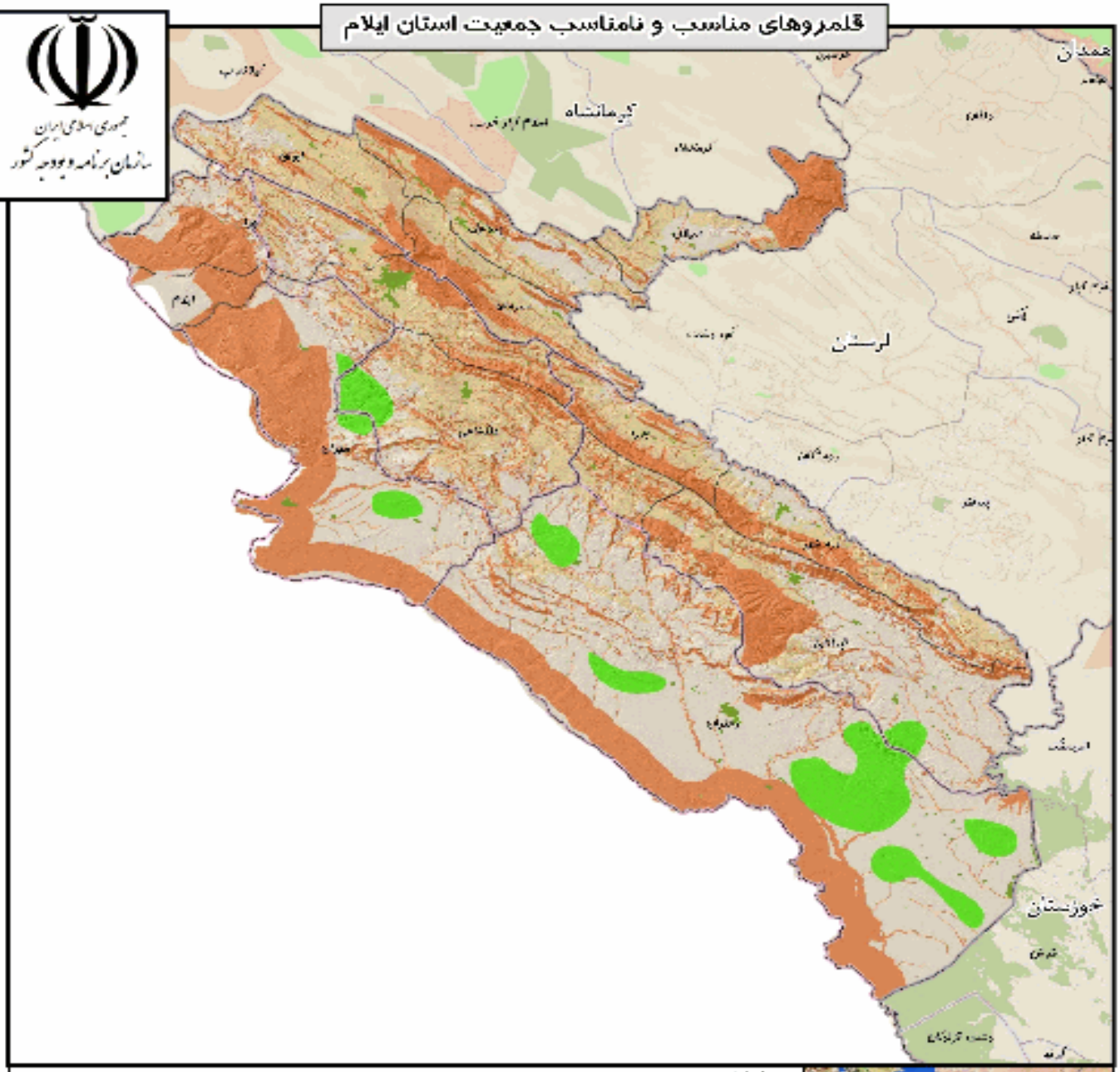

راهنما

پهنه های دارای قابلیت پارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان ها
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان ایلام

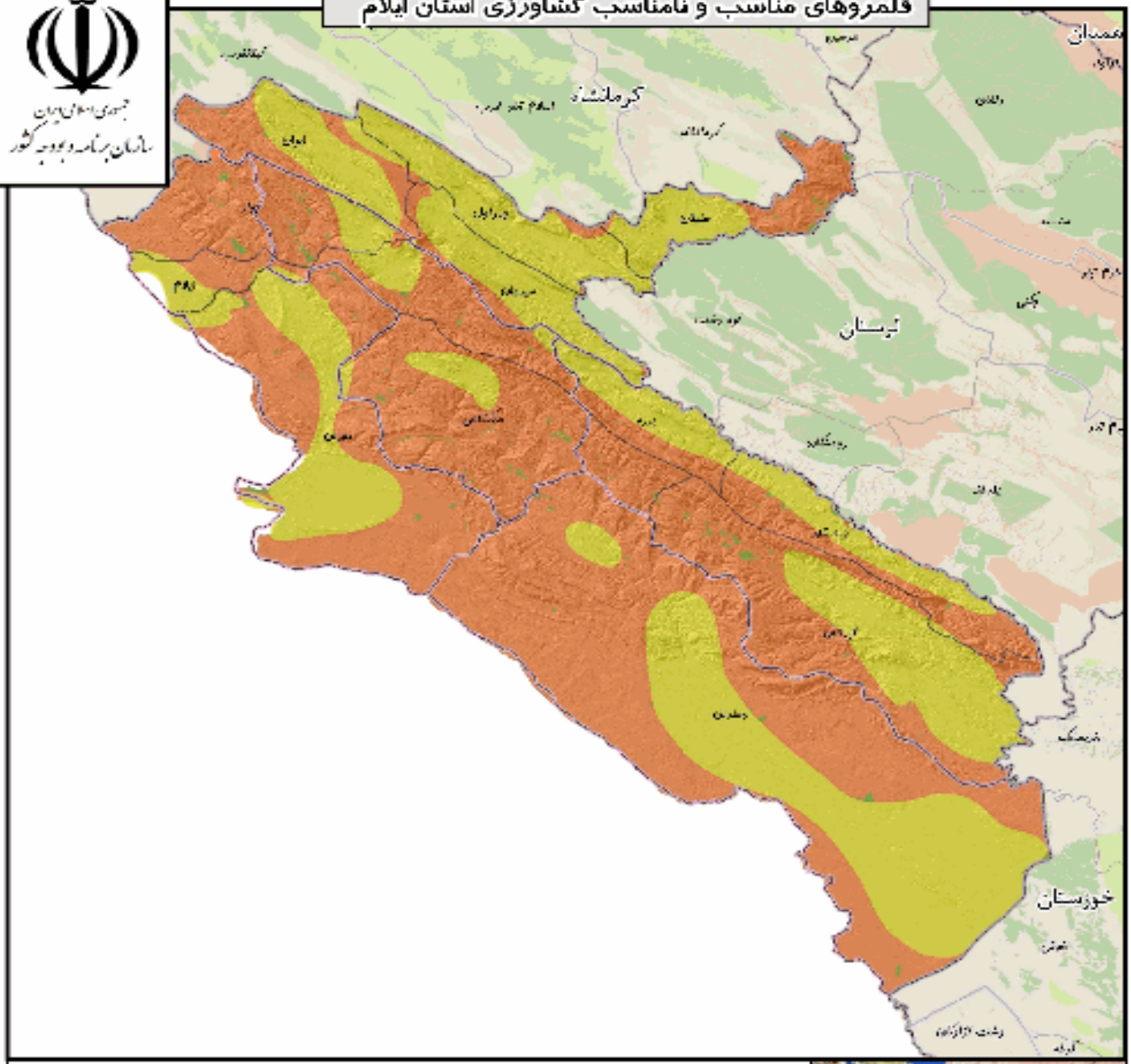

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان ایلام

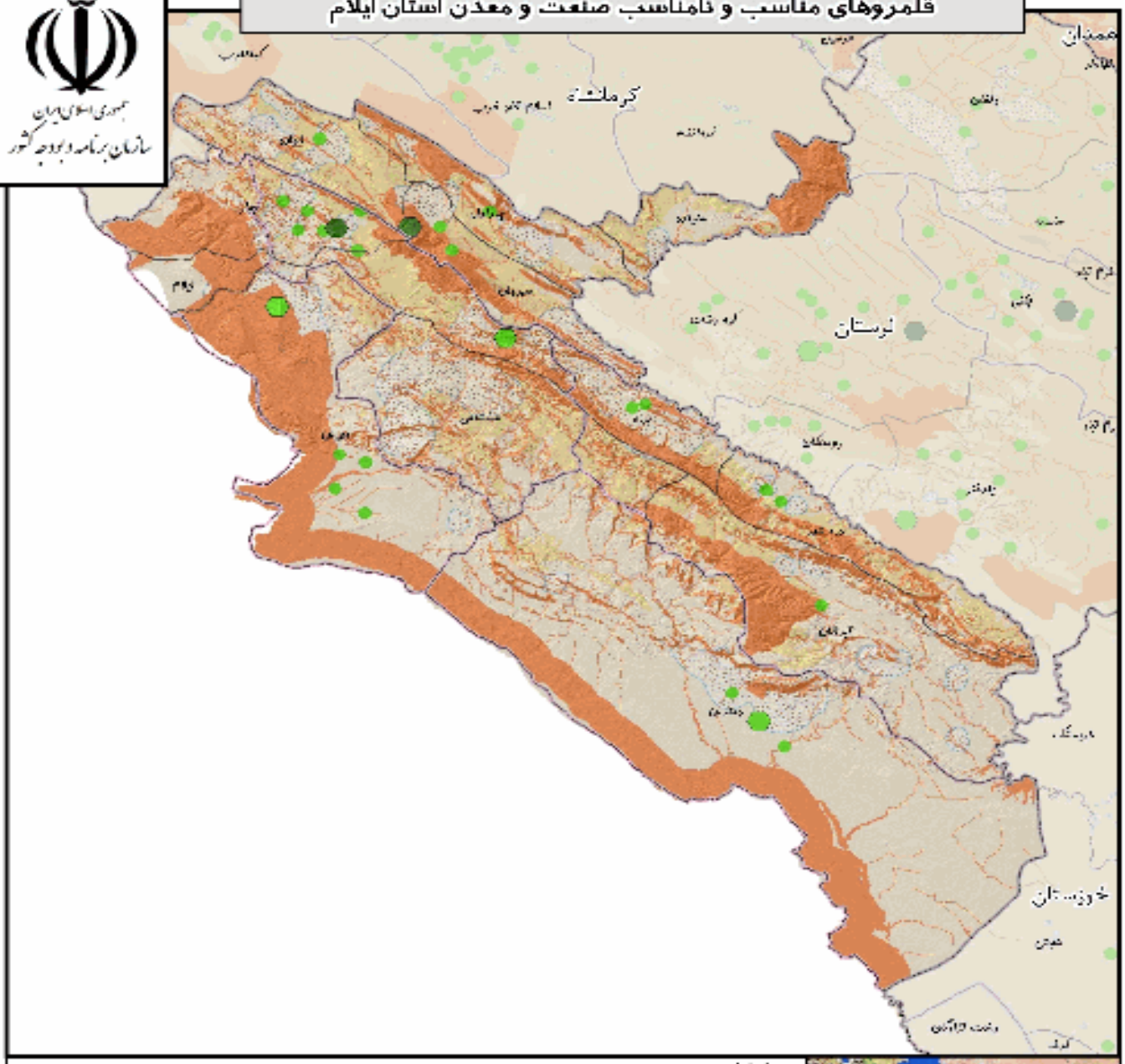

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- توجیه صنعتی
- شهرک صنایع صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- آب های برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان ایلام

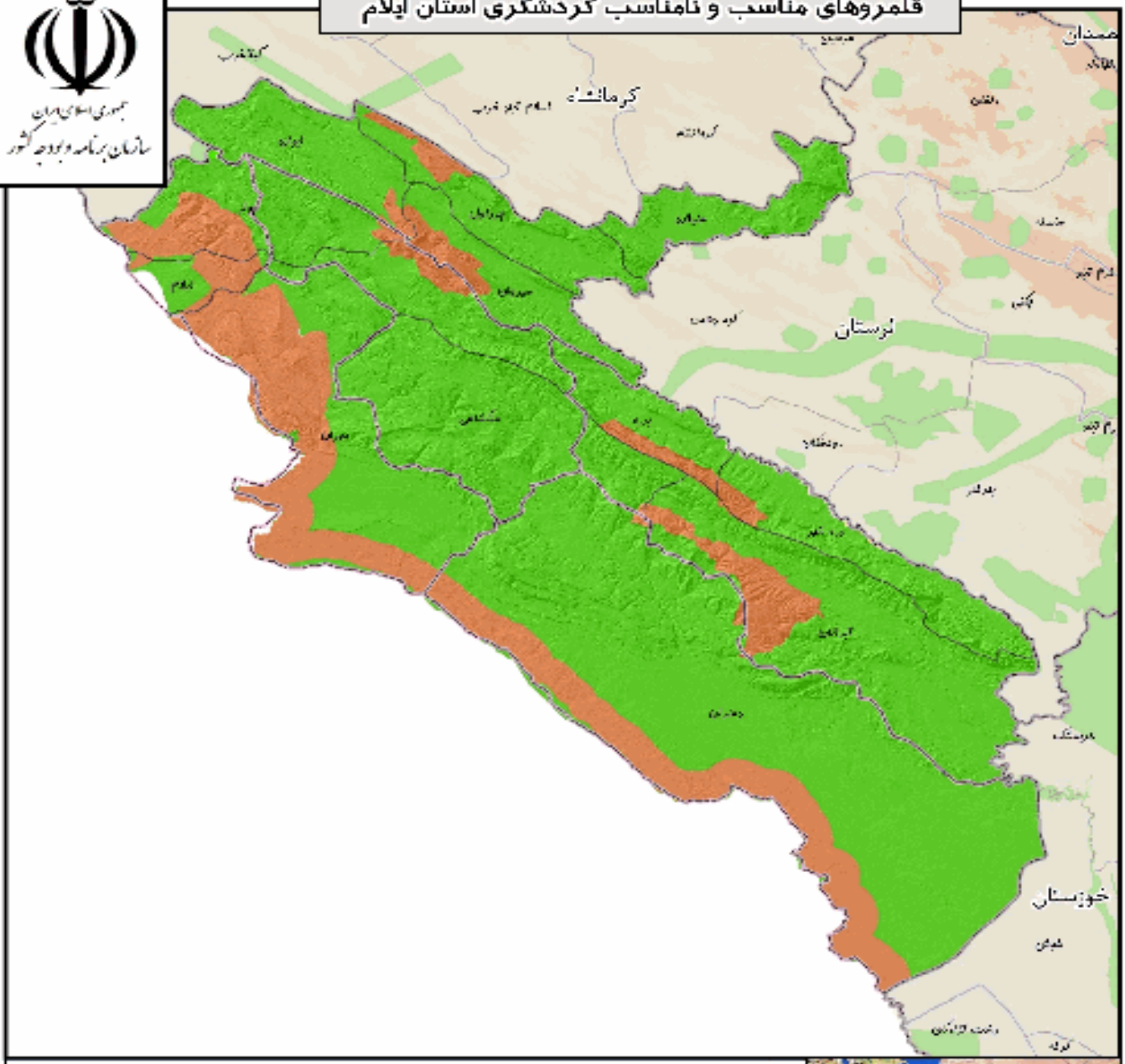

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- آب های پرنده و دریاچه
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان ایلام

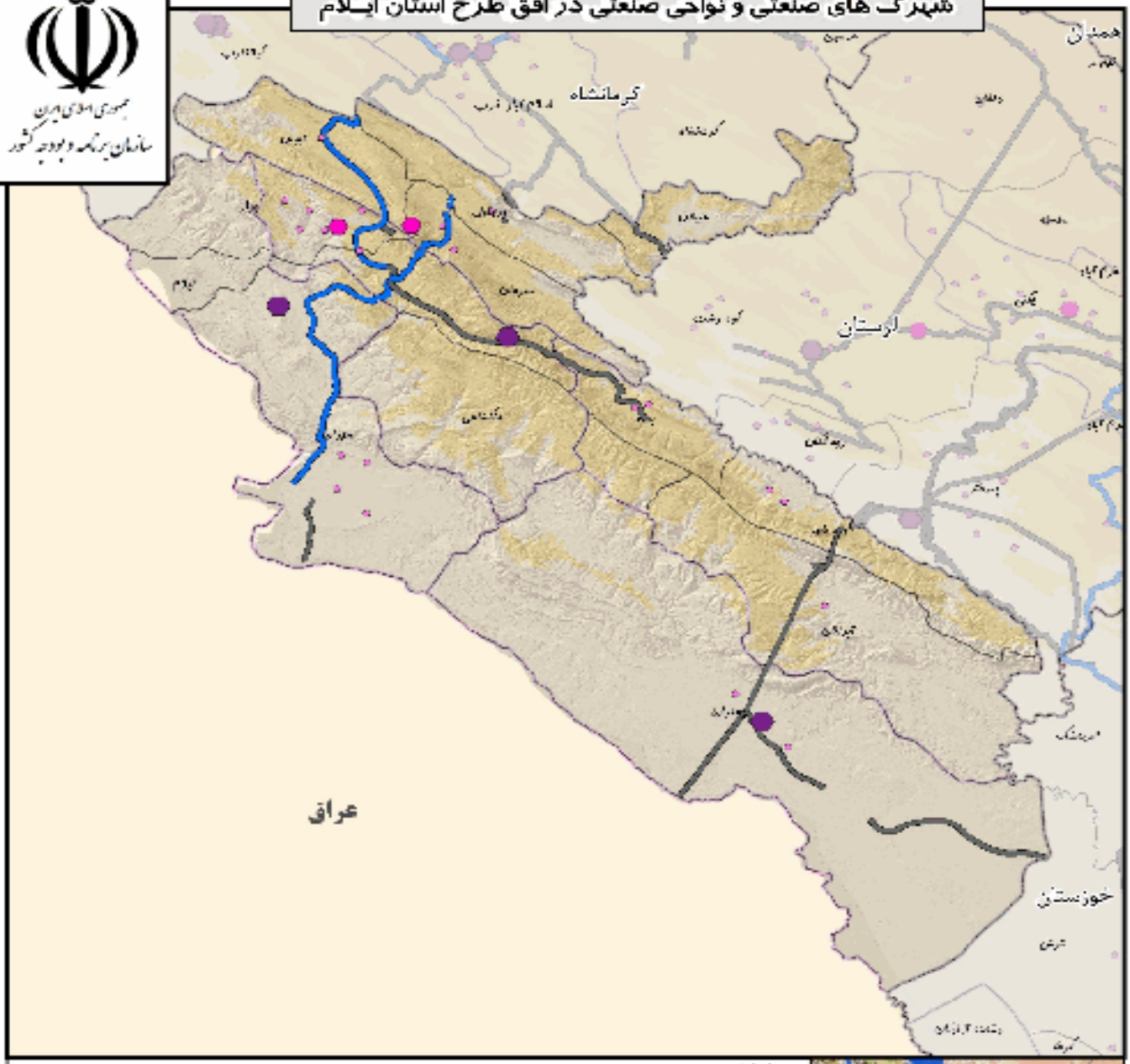

راهنما:

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مرکز صنعتی

جاده

- آزاد راه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- ارتفاعات و مرتفعات

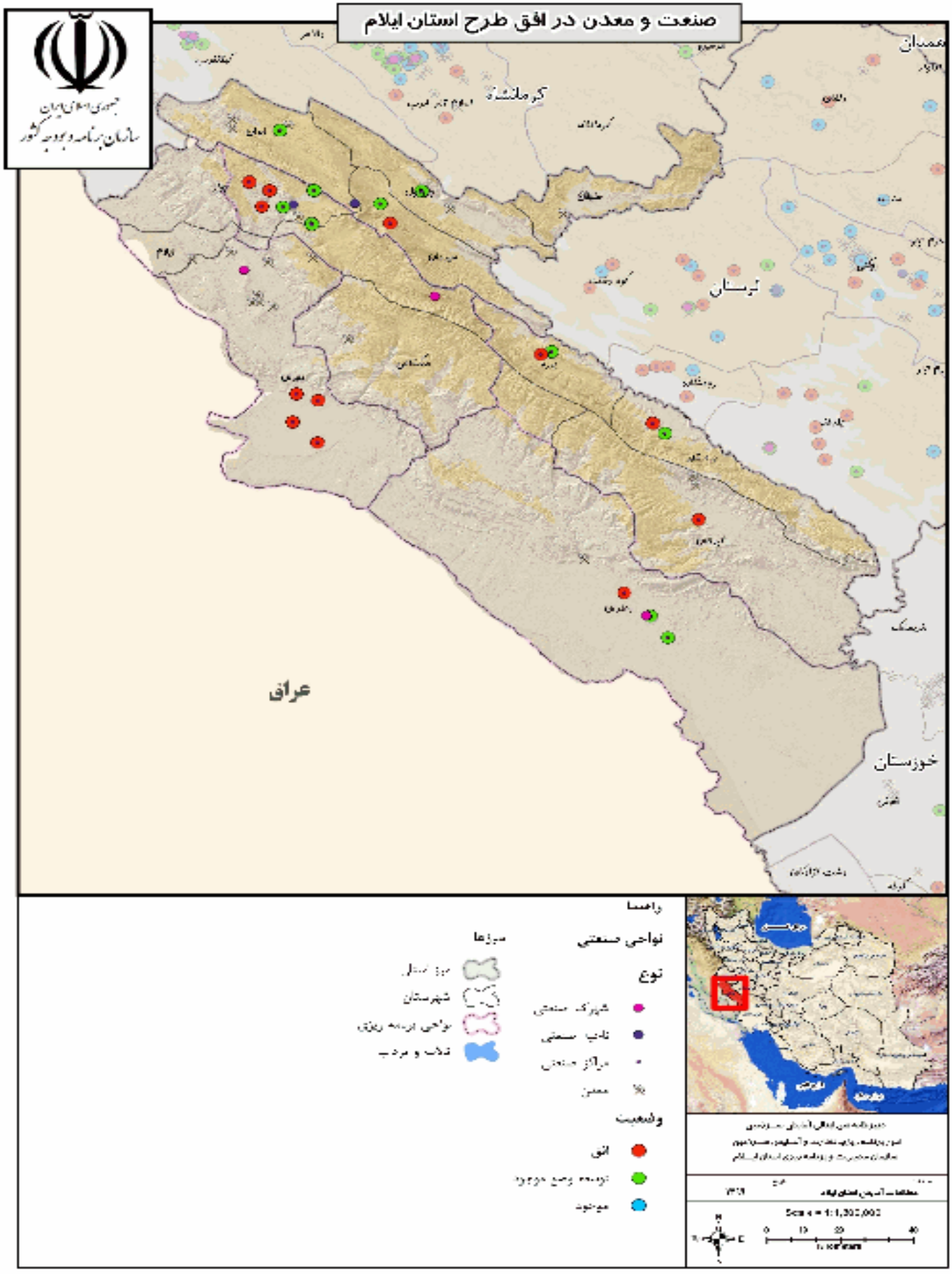
صنعت و معدن در افق طرح استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
عراق
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراتع صنعتی
معدن
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
Scale = 1:1,300,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان ایلام

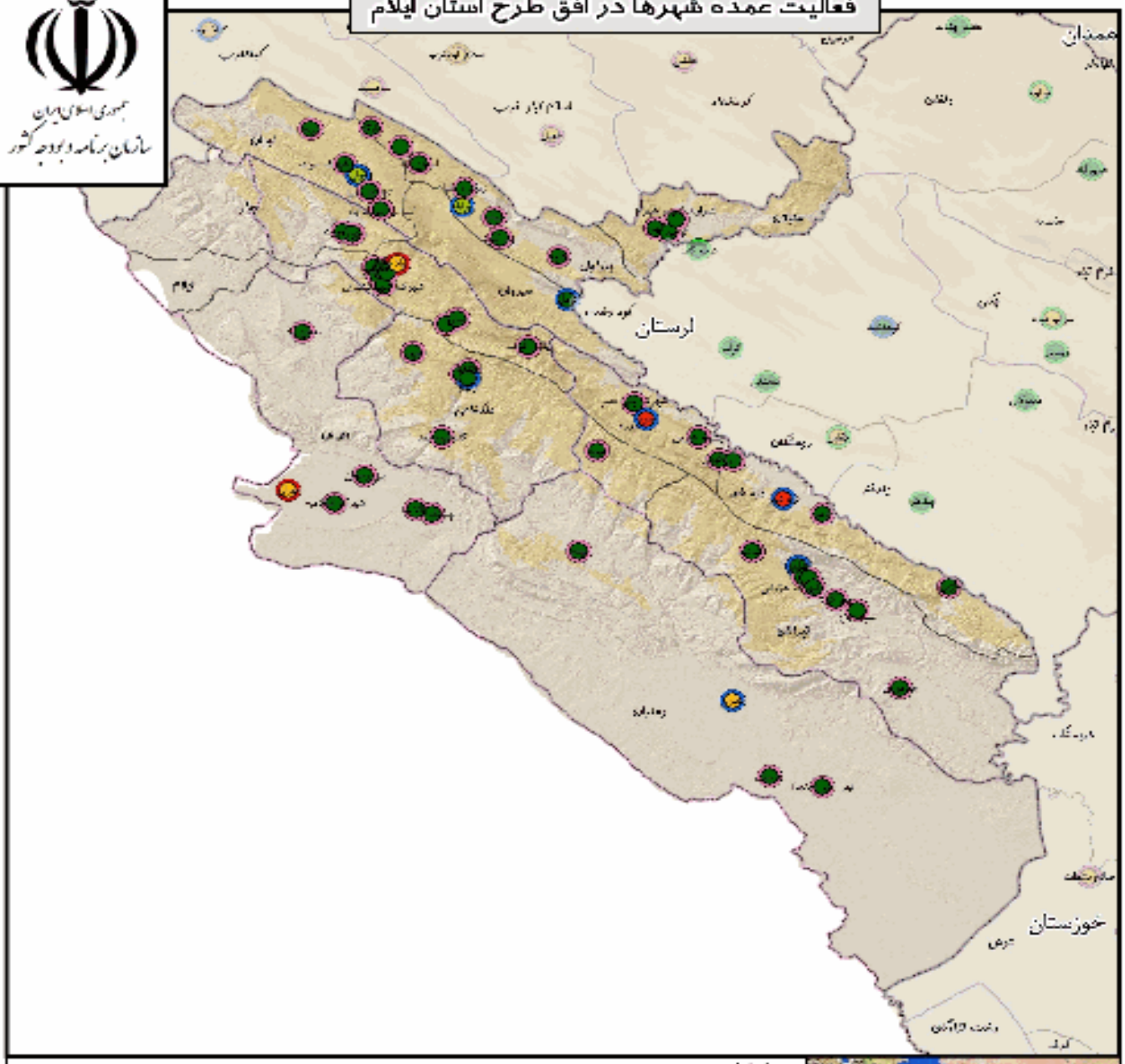

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری

شهر

کارکرد

- استانی
- فرا استانی
- ملی

- منطقه ای
- شهرستانی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

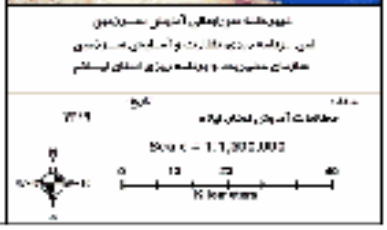

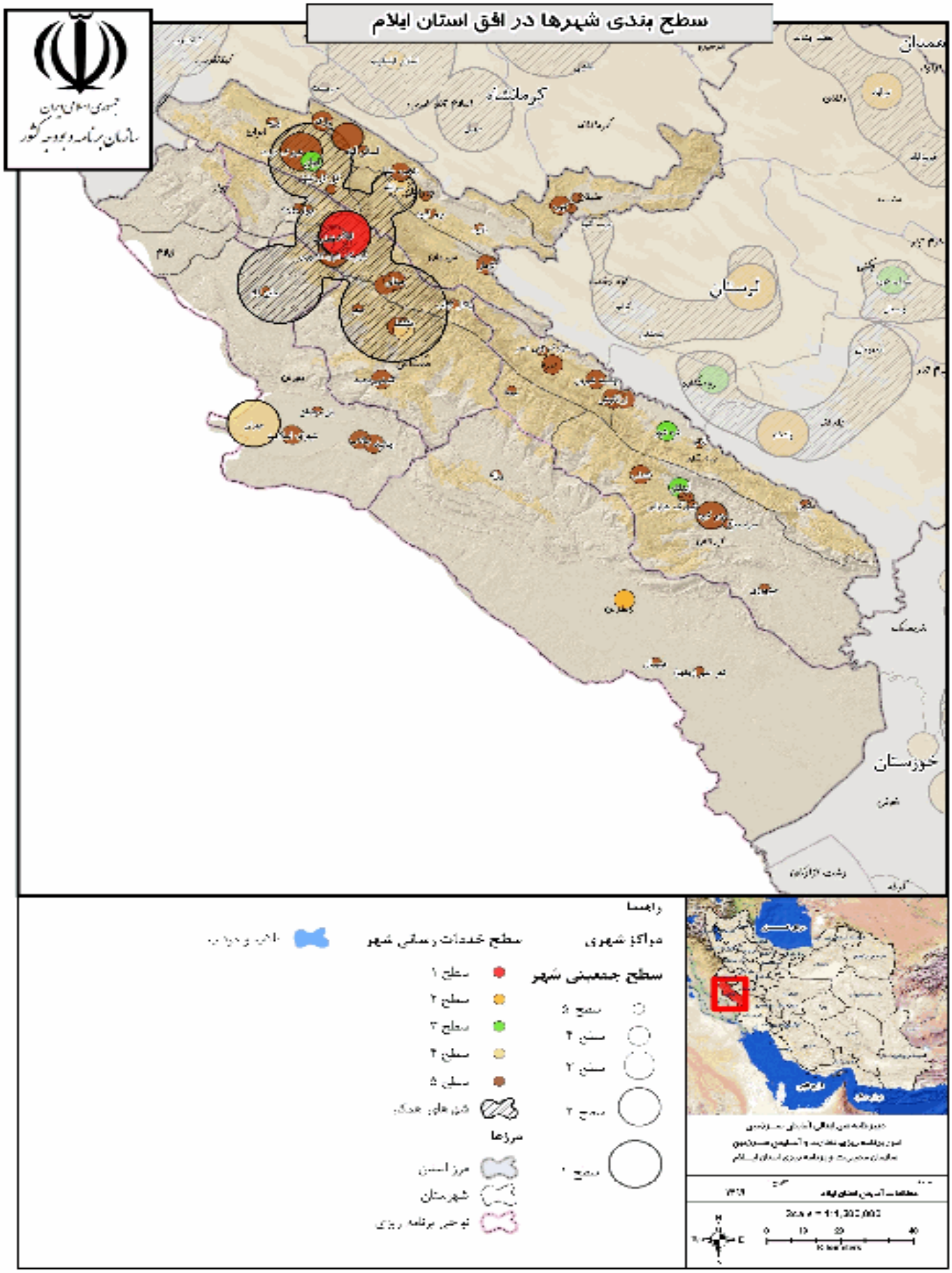
سطح بندی شهرها در افق استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
مرزها
مرز استان
شهرستان
Scale = 1:1,300,000
0 15 30 60
Kilometers

روستاهای مرکزی سطح یک استان ایلام

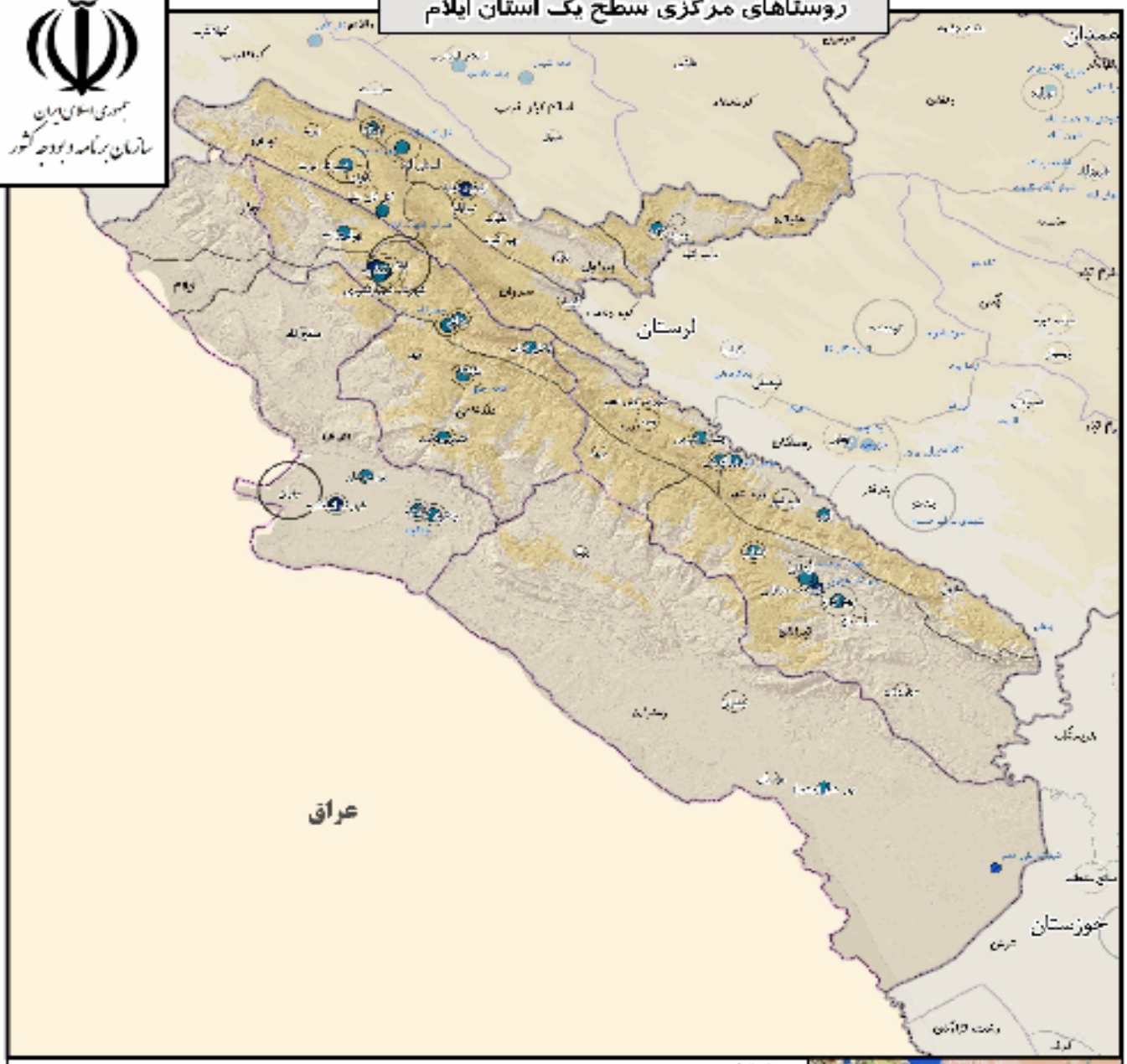

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان ایلام

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

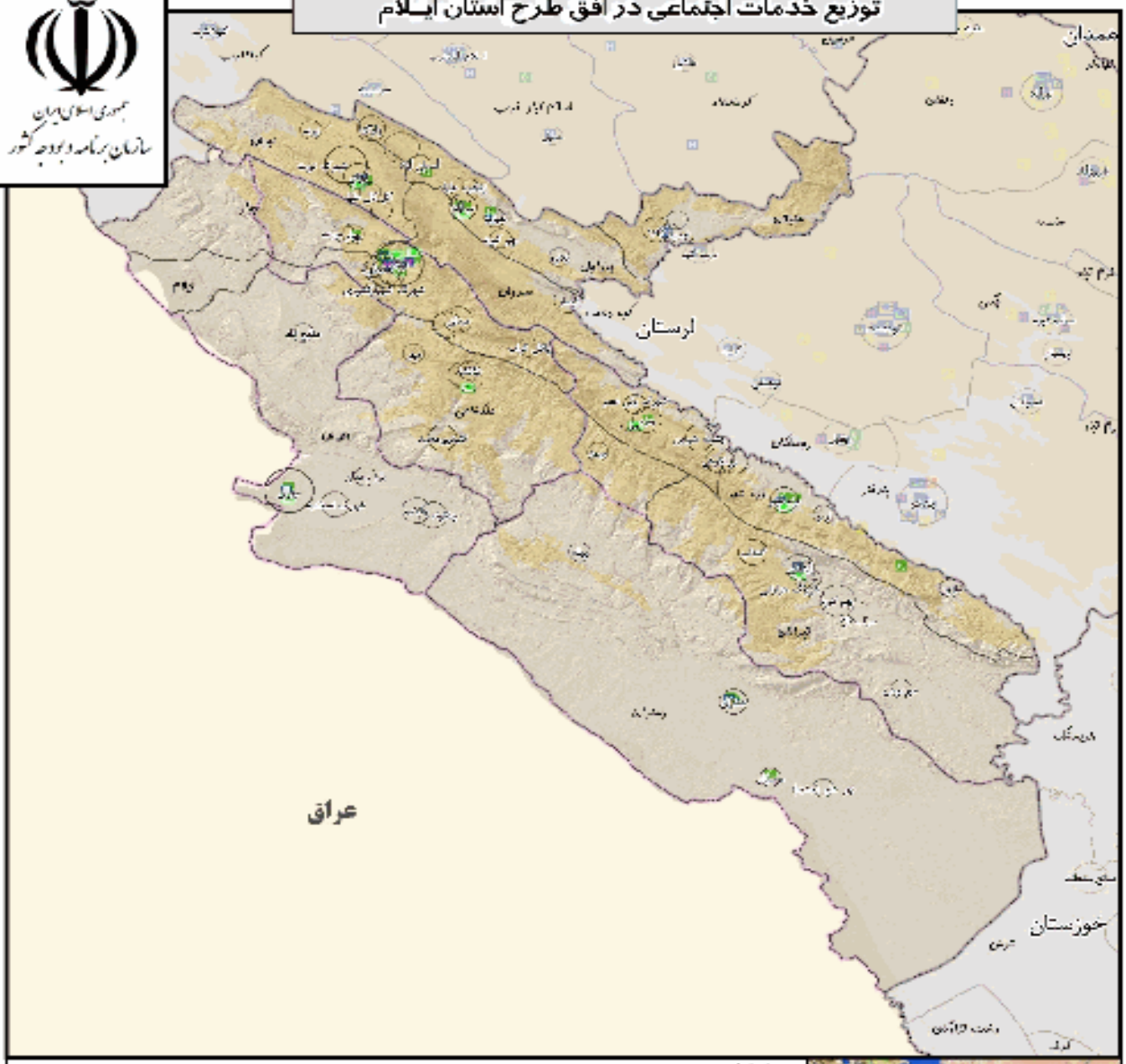

راهنما

بسیاوستان
- نادب ی
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- ... جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جامع

مراکز فرهنگی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- مستد ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

سند ملی آمایش سرزمین

(مصوب شورایعالی آمایش سرزمین مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱)

ماده ۷) سازمان مکلف است مفاد این سند را در تدوین برنامه‌های توسعه منطقه‌ای، برنامه‌های توسعه پنج‌ساله اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین تنظیم بودجه‌های سالانه لحاظ نماید به‌گونه‌ای که سازمان فضایی مطلوب افق ۱۴۲۴ محقق گردد.

ماده ۸) سازمان موظف است با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط ظرف مدت یکسال نسبت به منطقه‌بندی آمایشی کشور براساس سازمان فضایی مطلوب افق ۱۴۲۴ و تدوین اسناد آمایش منطقه‌ای اقدام نموده و پس از تایید کمیسیون تخصصی، برای تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۹) تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد سند ملی آمایش سرزمین می‌باشند. دستگاه های اجرایی مکلفند با هماهنگی کامل با دبیرخانه و در چارچوب بخشنامه‌های ابلاغی دبیرخانه، نسبت به تدوین تمهیدات، دستورالعمل‌ها و یا بخشنامه‌های لازم به منظور اجرای مفاد مرتبط با حوزه ماموریتی خویش، ظرف مدت یکسال پس از تصویب سند اقدام نموده و برای طی مراحل بررسی و تایید در شورایعالی، به دبیرخانه ارائه نمایند.

ماده ۱۰) وزارت کشور مکلف است با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط نسبت به تدوین لایحه اصلاح قانون تقسیمات سیاسی کشور و اصلاح ضوابط مربوطه با توجه به مفاد سند، ظرف مدت یکسال اقدام نموده و برای بررسی و تایید به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۱۱) وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان برنامه و بودجه و با توجه به مفاد سند نسبت به تهیه پیش نویس مصوبه آب قابل برنامه ریزی، ظرف مدت یکسال و بازنگری آن در دوره های حداکثر پنجساله اقدام و برای بررسی به کمیسیون و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۱۲) وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با توجه به مفاد سند؛ الگوی کشت ملی و منطقه‌ای را با در نظر گرفتن آب قابل برنامه ریزی مصوب ظرف مدت یکسال و بازنگری آن در دوره های حداکثر پنجساله اقدام نموده و برای بررسی به کمیسیون تخصصی و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

به منظور پایش تغییرات کاربری اراضی سرزمین، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است نسبت به تهیه نقشه های کاربری اراضی در سطح ملی به صورت پنج ساله اقدام نموده و در اختیار دبیرخانه قرار دهد. همچنین اراضی مستعد (مرغوب) کشاورزی با توجه به یافته های مطالعات سند ملی و استانی آمایش، توسط وزارت جهاد کشاورزی و با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت نیرو ظرف مدت یکسال تعیین و برای بررسی به کمیسیون تخصصی و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان ایلام

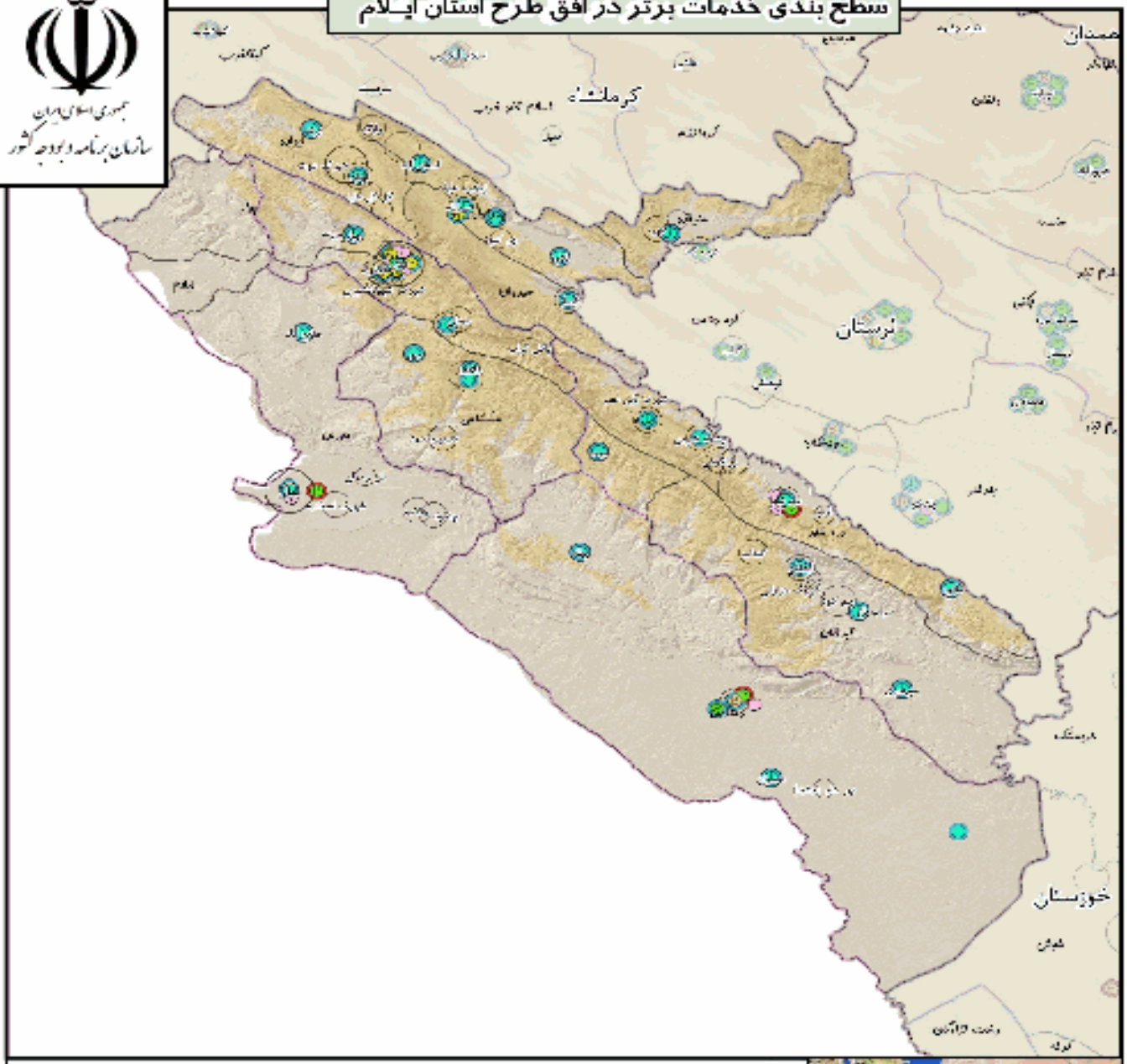

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بیمه
- حرفه ای و نسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مراکز رشته و شاوری
- پارک های علم و فن اوری

وضعیت

- فعلی
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

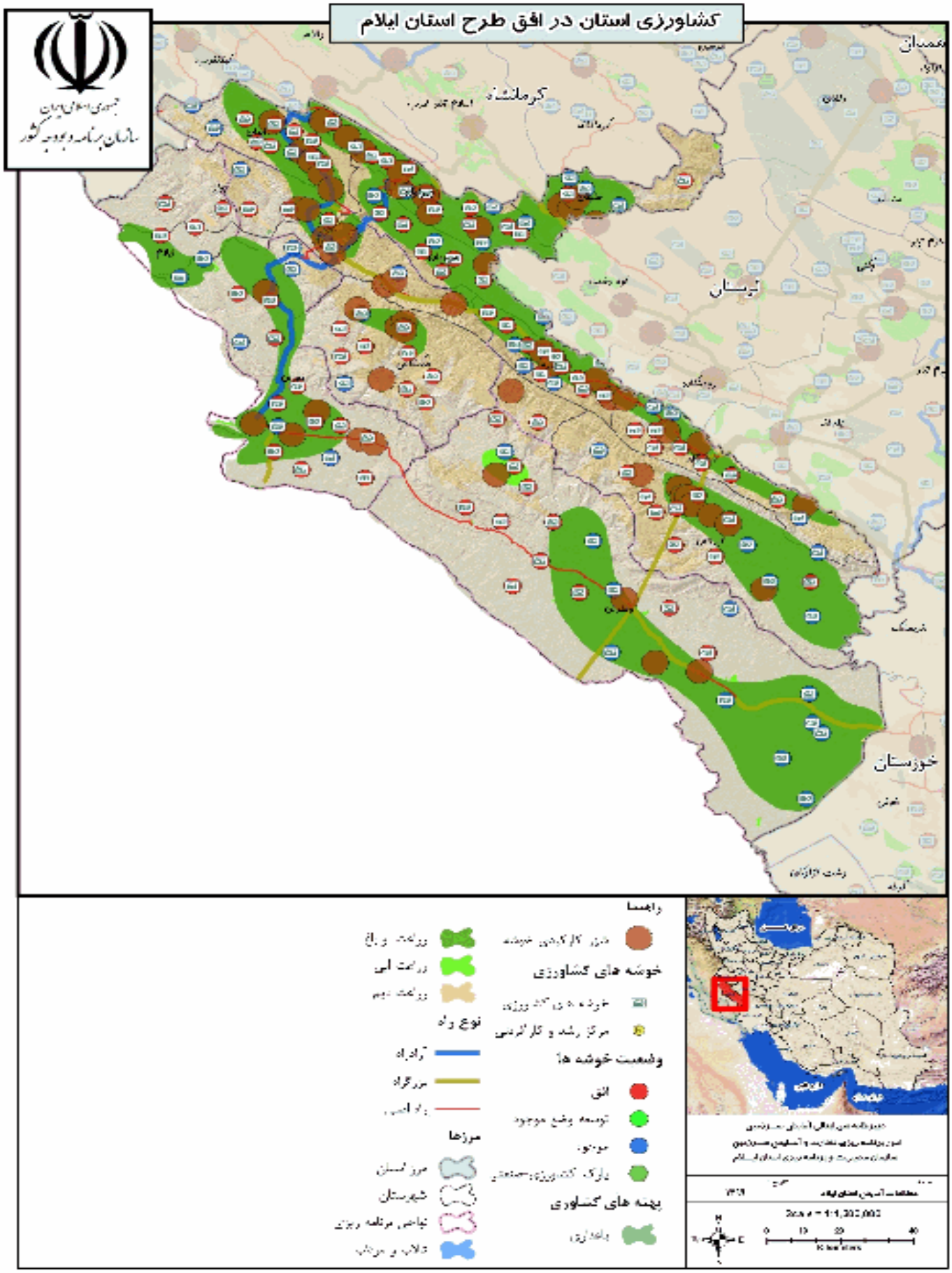
کشاورزی استان در افق طرح استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
راهنما
خوشه های کشاورزی
وضعیت خوشه ها
نوع راه
مرزها
پهنه های کشاورزی
Scale = 1:1,200,000

گردشگری در افق طرح استان ایلام

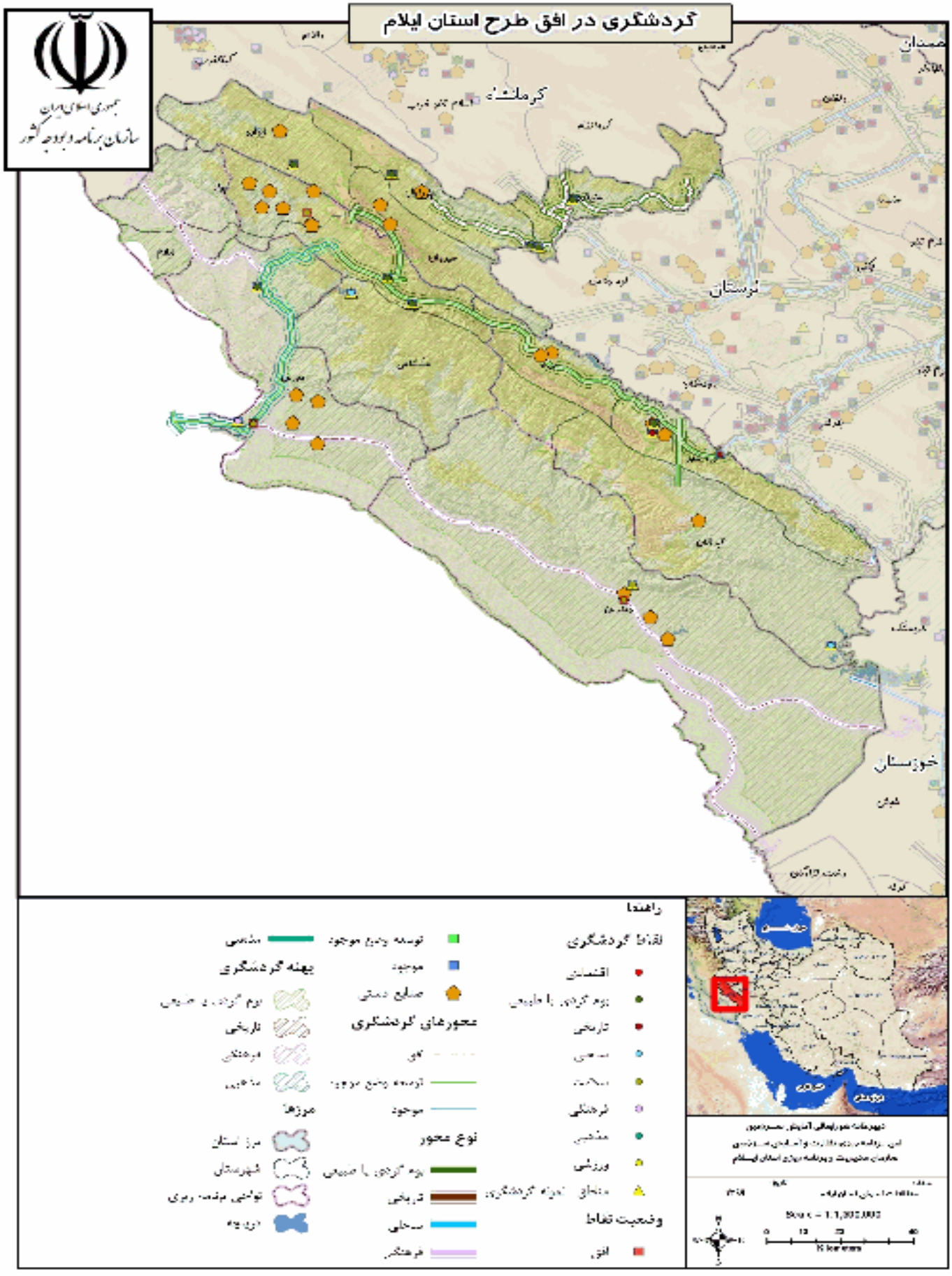

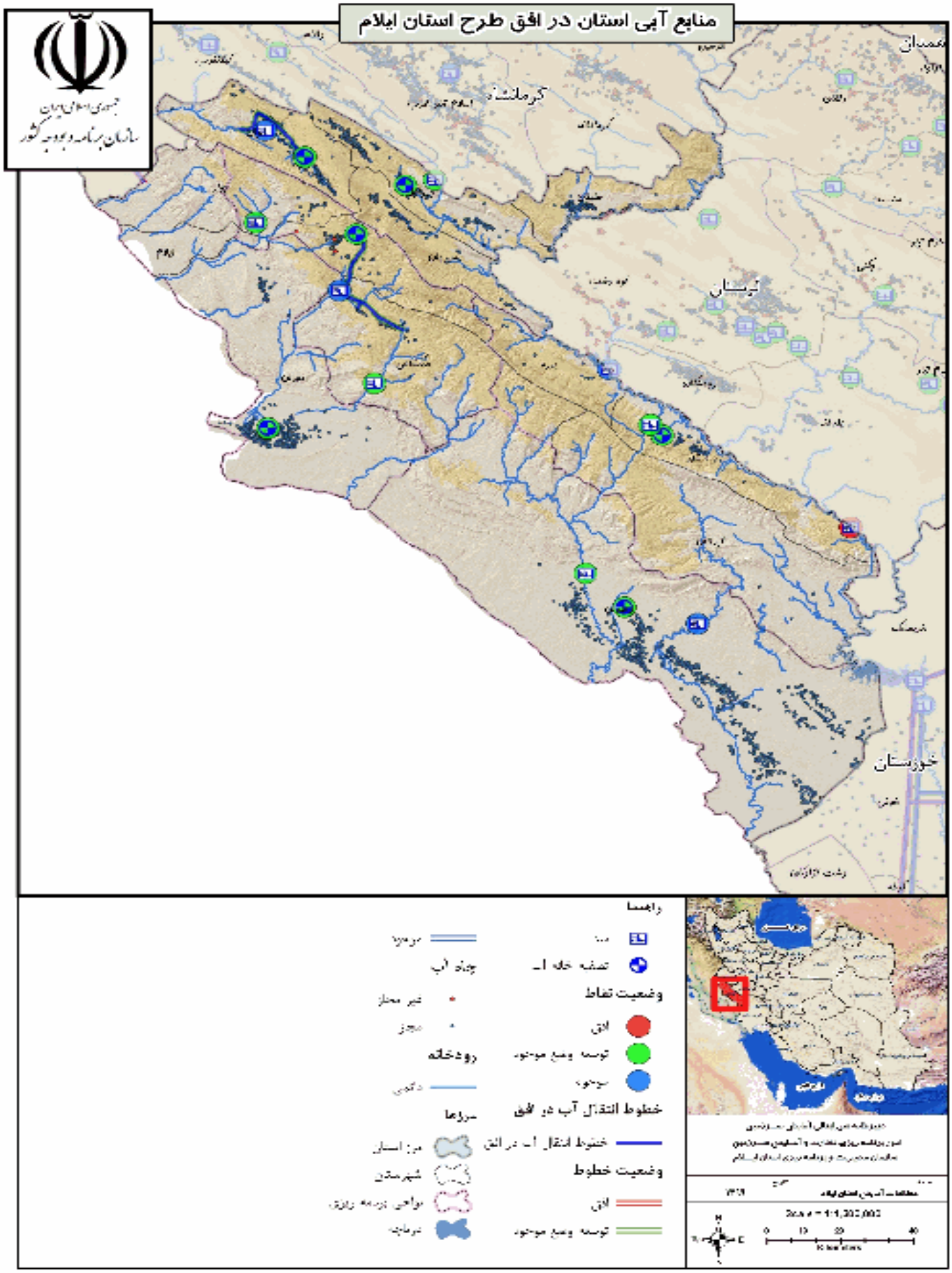
منابع آبی استان در افق طرح استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
راهنما
وضعیت تقاط
اتق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در اتق
وضعیت خطوط
اتق
توسعه وضع موجود
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی درسه زاگرس
درياچه
Scale = 1:1,202,002
0 10 20 40
Kilometers

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان ایلام

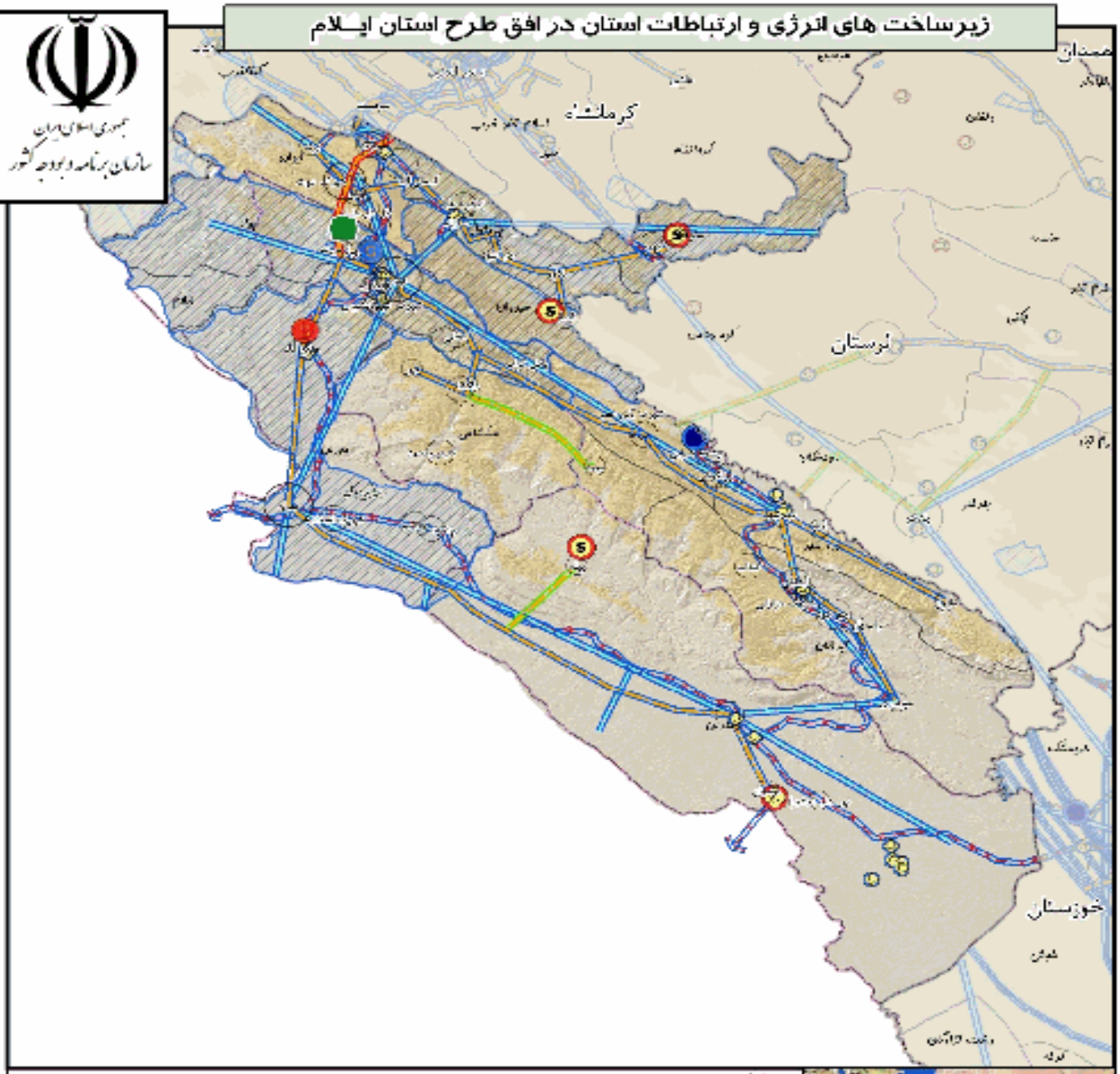

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان ایلام

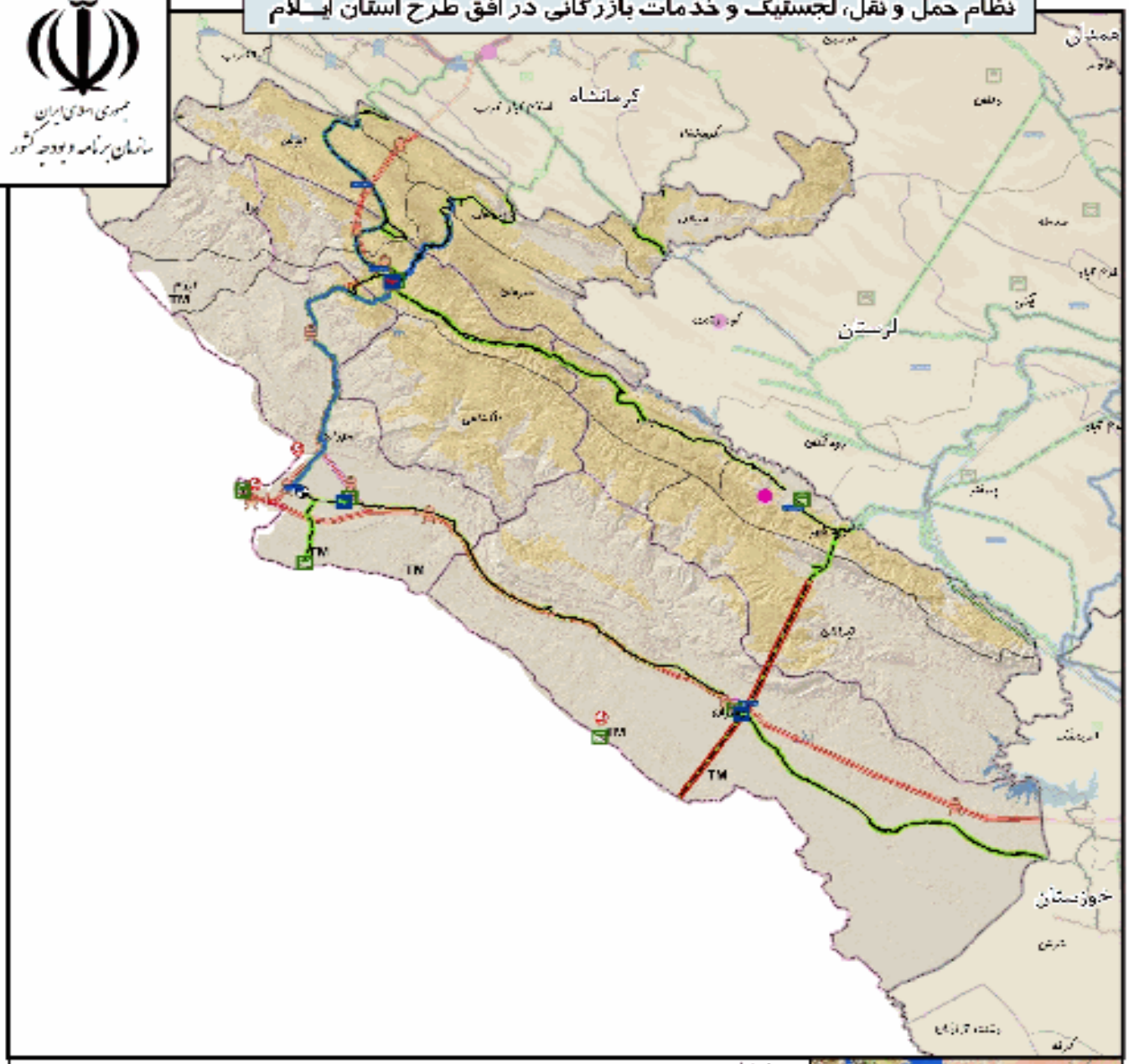

سازمان فضایی وضع افق استان ایلام

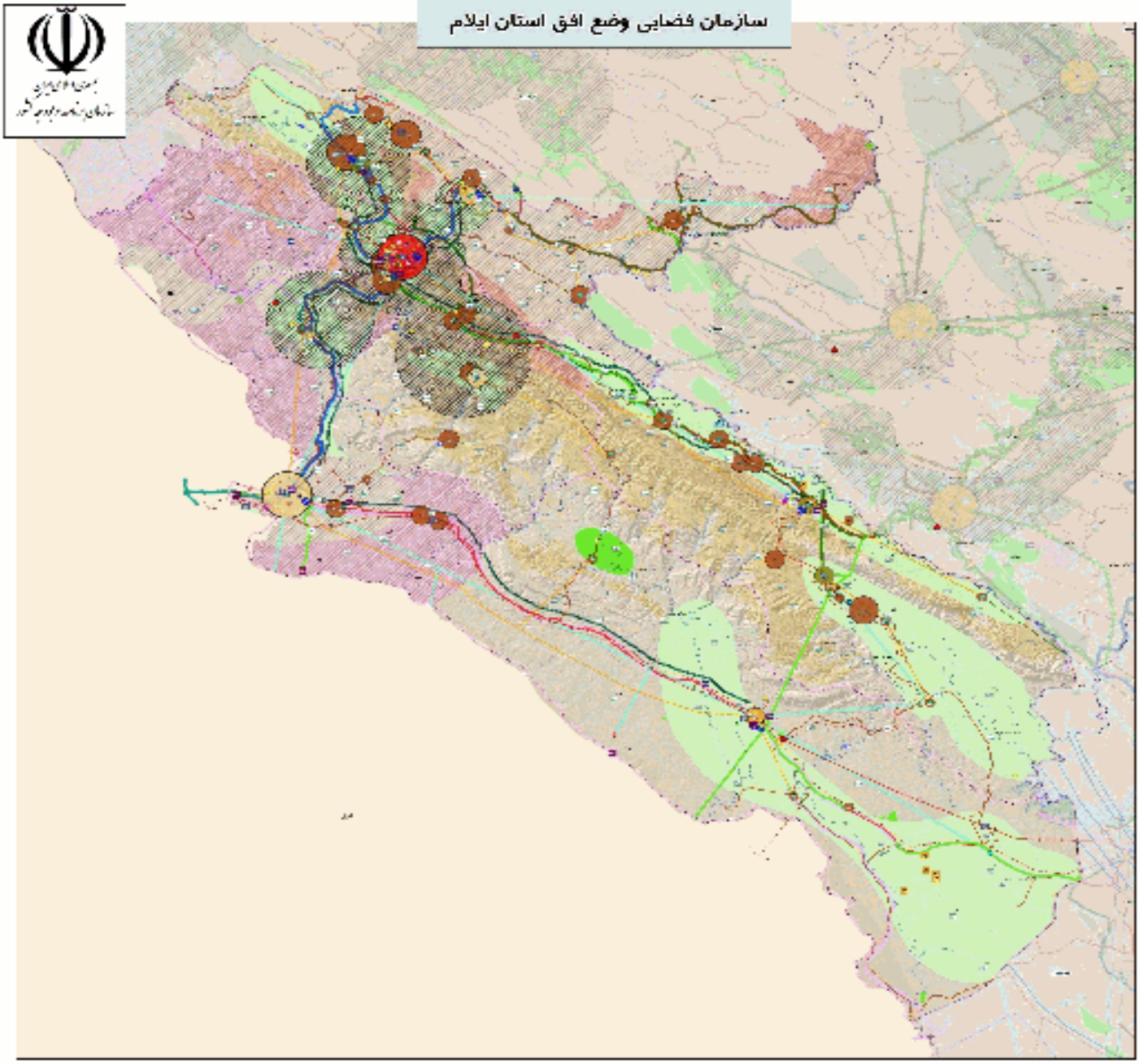

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان لرستان را درافق ۱۴۰۴ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان لرستان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه-ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان لرستان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- توسعه اقتصادی پایا و پویا
- توسعه منابع انسانی و ارتقاء سرمایه اجتماعی و فرهنگی
- عدالت سرزمینی در برخورداری از فرصت‌های برابر
- توسعه فرهنگ مشارکتی و مدنی با الگوی اسلامی، نواندیشی و پویایی فکری
- حکمروایی کارآمد منابع آبی استان متناسب با توان سرزمین
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

صنعت و معدن

- فلزات اساسی و ماشین سازی، ، توسعه صنایع معدنی و سنگ‌های قیمتی درکل استان
- ماشین آلات و دستگاههای برقی، وسایل ارتباطی و تجهیزات پزشکی در شهرستان‌های خرم‌آباد،بروجرد،الیگودرز و دورود
- محصولات شیمیایی در کل استان
- کاغذ و محصولات کاغذی در شهرستانهای خرم‌آباد و الیگودرز
- صنایع غذایی و آشامیدنی در کل استان
- صنایع فرآوری کانی های غیرفلزی به ویژه سنگ های تزیینی و نمای ساختمانی در شهرستان‌های خرم‌آباد،چگنی، بروجرد،ازنا، الیگودرز و دورود
- صنایع دارویی در شهرستان‌های خرم آباد، بروجرد و ازنا
- صنایع نساجی و خودروسازی در شهرستان بروجرد
- صنایع لاستیک و پلاستیک در شهرستان خرم آباد
- تالک و تالک شیست و قیرطبیعی(بیتومین) در شهرستان‌های ازنا، الیگودرز، دورود، کوهدشت، خرم‌آباد، چگنی و پلدختر
- صنایع پتروشیمی(بالادست و پایین‌دست) در شهرستان‌های خرم‌آباد، کوهدشت، رومشکان و پلدختر

ماده ۱۳) وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با توجه به سند و با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت نفت، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی نسبت به تعیین اولویت های صنعتی ملی و استانی اقدام و برای بررسی به کمیسیون و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۱۴) کلیه دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی، موسسات، شرکت ها، بنگاه‌ها و واحدهای صنعتی دولتی و غیردولتی و نیروهای نظامی و انتظامی مکلفند در حوزه های جغرافیایی فعالیت های خود نسبت به ایفای مسئولیت اجتماعی در قالب حفظ محیط زیست، سلامت جامعه و میراث فرهنگی و طبیعی اقدام نمایند.

ماده ۱۵) دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی مکلف است با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط نسبت به تبیین الگوی توزیع فضایی و محدوده مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با توجه به سند ظرف مدت یکسال اقدام و برای بررسی و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۱۶) وزارت راه و شهرسازی مکلف است ظرف مدت شش ماه با همکاری سازمان نسبت به تعیین محدوده هر شهرمنطقه اقدام و برای تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

گردشگری

- گردشگری طبیعی(اکوتوریسم و ژئوتوریسم)، تاریخی- فرهنگی، سلامت، ورزشی، روستایی- عشایری، گردشگری ریلی و گردشگری پیرامون تاسیسات آبی(سدها) در کل استان
- تاسیسات و زیرساخت‌های مرتبط با گردشگری(هتل‌ها، رستوران‌ها، مجتمع‌های گردشگری و بین‌راهی و ...) در کل استان
- صنایع دستی (ورشو و ماشته) در بروجرد و خرم آباد

حمل و نقل و بازرگانی

- ترانزیت کالا (از شمال به جنوب و غرب به شرق) و لجستیک در کل استان
- بارانداز کالا (بندر خشک) در شهرستان خرم‌آباد
- خدمات بازرگانی پیشرفته در خرم‌آباد، بروجرد و ازنا

آب و کشاورزی

- تامین و تولید محصولات غذایی و کشاورزی، صنایع غذایی، تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در کل استان.

خدمات عمومی و برتر

- آموزش عالی در شهرستان‌های خرم آباد و بروجرد.
- خدمات برتر (بیمه، بازارهای مالی، مشاوره، خدمات فنی- مهندسی و پیمانکاری) در شهرستان خرم‌آباد و بروجرد

علم و فناوری

- فعالیت‌های دانش بنیان، پارک علم و فناوری و فناوری اطلاعات و ارتباطات در شهرستان خرم‌آباد

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

آب وکشاورزی

- تامین محصولات زراعی (حبوبات، غلات، صیفی‌جات و ...)، باغی (سیب، انجیرسیاه، گردو، انار و ...) و دامی (گوشت، لبنیات، عسل و ...) و گیاهان دارویی(بیش از ۲۰۰ گونه) در کل استان
- تولید و پرورش انواع ماهیان (سردآبی و گرم‌آبی) در شهرستان‌های الیگودرز، دورود، خرم‌آباد، پلدختر و سلسله

- **صنعت و معدن**

- صنایع غذایی و صنایع تبدیلی- تکمیلی در کل استان
- استخراج معادن غیرفلزی به ویژه سنگ های تزیینی و نما از معادن در شهرستان‌های چگنی، ازنا، الیگودرز، دورود ، بروجرد و خرم‌آباد

- صنایع نساجی و خودروسازی در شهرستان بروجرد
- صنایع دارویی در شهرستان های خرم آباد، بروجرد و ازنا
- صنایع پوشاک و چرم در کل استان
- توسعه صنایع نظامی در شهرستان دورود

گردشگری

- گردشگری طبیعی، تاریخی- فرهنگی، سلامت، روستایی- عشایری، ورزشی، گردشگری ریلی، پیرامون تاسیسات آبی (سدها و بندها) و صنایع دستی در کل استان.

خدمات عمومی و برتر

- خدمات ممتاز مرتبط با سلامت و درمان در خرم‌آباد
- خدمات برتر(بیمه، بازارهای مالی، مشاوره، خدمات فنی- مهندسی و پیمانکاری) در شهرستان خرم‌آباد و بروجرد

حمل و نقل و بازرگانی

- خدمات ترانزیت کالا و مسافر در کل استان
- بارانداز کالا در شهرستان خرم‌آباد
- خدمات بازرگانی پیشرفته در خرم‌آباد، بروجرد و ازنا

علم و فناوری

- آموزش‌های عالی و مهارتی دز استان با تاکید بر توسعه در شهرستان‌های خرم‌آباد و بروجرد
- مراکز رشد و شرکت‌های دانش بنیان در کل استان.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

لرستان استانی است توسعه‌یافته، با جایگاه اقتصادی، علمی و فناوری مناسب در سطح کشور در چارچوب هویت اسلامی- ایرانی، با بهره‌مندی از موقعیت ممتاز جغرافیایی، تاریخی و فرهنگی خود و متکی بر همبستگی ملی و وحدت سرزمینی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌باشد.

در راستای تحقق چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران و با توجه به ویژگی‌های استان لرستان، چشم‌انداز توسعه استان با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل مشتمل بر فرازهای زیر است:

- برخوردار از رشد اقتصادی پایا و پویا در ارتقاء سطح اشتغال و درآمد سرانه با رعایت اصل عدالت سرزمینی
- برخوردار از نیروی انسانی توانا در تولید علم و فن‌آوری پیشرفته و متکی بر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی ریشه‌دار در فرهنگ محلی- بومی

- متکی بر عدالت اجتماعی در توزیع فرصت‌های برابر و توزیع عادلانه درآمد، به دور از فقر و فساد و تبعیض
- پیشتاز در حفاظت از محیط‌زیست و حراست از منابع طبیعی و ایجاد محیطی پایدار و پویا
- دست‌یافته به نهادهای مشارکتی و مدنی با الگوی مردم‌سالاری دینی، نواندیشی و پویایی فکری در حراست از فضایل اخلاقی
- دارای نقش و جایگاه ویژه در همگرایی قومی، تقویت و پیوندهای اجتماعی و فرهنگی و تضمین وحدت ملی
- دست‌یافته به سازمان فضایی متعادل و پایدار در پهنه استان.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- توسعهٔ بخش صنعت استان با استفاده از همجواری استان‌های صنعتی و با توجه به پتانسیل‌های صنعتی موجود و رعایت ملاحظات زیست محیطی و به دست آوردن جایگاه مناسب در شبکهٔ صنعتی کشور
- توسعه و نوسازی بخش معدن با استفاده از فناوری های نوین با تاکید بر سنگ‌های ساختمانی و تزیینی به عنوان قابلیت ممتاز معدنی
- ارتقا تولید محصولات کشاورزی با توجه به قابلیت‌های موجود از طریق آبی نمودن اراضی کشاورزی
- توسعهٔ پایدار استان با تکیه بر منابع‌طبیعی (آب، خاک، پوشش گیاهی و شرایط اقلیمی) با محوریت کشاورزی، آبخیزداری و آبخوان‌داری و دامداری های صنعتی
- نهادینه‌سازی بهره‌وری و افزایش آن در بخش‌های اقتصادی و عوامل تولید
- توسعه اجتماعی یکپارچه و پایدار با تأکید بر سلامت عمومی، توانمندی گروهی و فرهیختگی جمعی، با تاکید بر افزایش نقش زنان و جوانان در سطوح مختلف مدیریت توسعه
- توسعه و ارتقا امنیت انسانی و عدالت اجتماعی
- توسعه و ارتقای خدمات برتر و عمومی در سطح استان به منظور تحقق چشم انداز استان
- توسعهٔ فضایی یکپارچه استان با تأکید بر الگوی شبکه‌ای مراکز زیست و فعالیت، با تقویت جریان‌ها و پیوندهای عمده و در ارتباط با فضاهای توسعهٔ استان‌های مجاور
- توسعه خطوط حمل و نقل استان به منظور تحقق جایگاه ممتاز آن در شبکه فضاهای توسعه کشور و تقویت یکپارچگی سرزمینی، با توجه به قرارگیری بر کریدورهای حمل و نقل
- توسعه گردشگری یکپارچه استان با استفاده از جاذبه‌های طبیعی و تاریخی گردشگری برای ایجاد فرصت-های برابر

- بهره‌گیری از خطوط انتقال انرژی عبوری از استان در تولید فرآورده‌های حاصل از نفت و گاز با تاکید بر صنایع پتروشیمی در راستای تحقق عدالت سرزمینی
- توسعه بخش بازرگانی استان با تقویت خدمات برتر و توجه به نقش استان به عنوان مرکز ملی و منطقه‌ای تخلیه و توزیع کالا
- توسعه و اعتلای معرفت دینی و قرآنی، ارزش‌های فرهنگی و ویژگی‌های هویتی و ارتقای شاخص‌های توسعه انسانی، فرهنگی و اجتماعی
- تعامل فرهنگی درون و بین‌منطقه‌ای در راستای تقویت همبستگی ملی و وحدت سرزمینی
- حفظ و پویایی هویت ایرانی‌اسلامی در استان با برون‌نگری و اتکا بر این هویت برای تحکیم و انسجام وحدت ملی

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- اصلاح ساختار و تکمیل زنجیره‌های تولید در بخش‌های مختلف اقتصادی استان از طریق ایجاد پیوندهای پسین و پیشین در درون استان یا استان های مجاور
- تقویت ساختار تولید بهینه در بخش‌های کشاورزی و صنعت و معدن
- توسعه کشاورزی از طریق ارتقاء فناوری، افزایش بهره‌وری و اصلاح الگوی کشت
- بهره‌برداری بهینه از منابع آبی استان با احداث و تکمیل سدهای مخزنی و ایستگاه‌های پمپاژ بر روی رودخانه-های استان با نگرش مدیریت پایدار و یکپارچه منابع آب
- توسعه و نوسازی بخش صنعت و معدن با استفاده از فناوری‌های نو با اولویت صنایع معدنی اعم از فرآوری سنگ‌های تزیینی و کانی‌ها، صنایع دارویی، صنایع متکی به نفت، گاز و پتروشیمی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، صنایع فلزی به ویژه فولاد، ماشین سازی و تجهیزات، نساجی و پوشاک به منظور ارتقای بهره-وری
- توسعه صنعت گردشگری با بهره گیری از ظرفیت‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی
- توسعه تسهیلات و خدمات گردشگری انواع اقامتگاه‌ها، رستوران و محل‌های پذیرایی، خدمات مسافرتی، خدمات گردشگری
- ارتقای سطح عملکردی شبکه‌های ارتباطی اعم از ارتباطات جاده‌ای، ریلی و هوایی
- توسعه زیرساخت‌های مرتبط با تخلیه و توزیع کالا
- توسعه و تجهیز زیرساخت‌ها و تاسیسات تولید و توزیع انرژی

- بهره گیری از همجواری خطوط انتقال فرآورده‌های نفتی و گازی بین استانی و توسعه صنایع وابسته
- ایجاد بسترهای لازم برای تقویت و استقرار استارت‌آپ ها(کسب و کارهای نوین)
- حمایت از نهادهای کارآفرین و سرمایه‌گذار و خدمات پشتیبان تولید در جهت تقویت بخش اقتصاد
- توسعه رفاه و تامین اجتماعی با تاکید بر توانمندسازی اقتصادی- اجتماعی گروه‌های آسیب پذیر و کاهش فقر با مشارکت مردم
- تقویت و حفظ هویت ایرانی- اسلامی در مردم
- بهره‌گیری از تشکل های غیردولتی، رسانه های جمعی و آموزش های پایه به منظور ارتقای سطح مشارکت اجتماعی، فرهنگ کار و کارآفرینی و روحیه کار جمعی
- ارتقای بخش درمان با ارائه خدمات تخصصی و فوق تخصصی متنوع و متعدد در مراکز شهرستان ها
- بکارگیری کامل و موثر ساز و کارهای پایش، نظارت و کنترل کلیه فرایندهای موجود در نظام بهداشتی درمانی به ویژه استفاده از آخرین دستاوردهای IT در حوزه سلامت
- توسعه و توزیع متناسب امکانات و خدمات عمومی و برتر فرهنگی، اجتماعی و تفریحی
- توسعه علوم، آموزش، پژوهش و فن‌آوری با تأکید بر توسعه فن‌آوری‌های نوین، بیوتکنولوژی و نانوتکنولوژی
- بسترسازی و ایجاد زمینه مناسب برای توسعه شان و منزلت و مقام معلم و اساتید دانشگاه
- گسترش کمی و کیفی ارتباط دانشگاه و صنعت در جهت پاسخگویی به نیازهای توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان
- بسترسازی لازم برای توسعه ورزش همگانی، حرفه ای و قهرمانی در سطح استان
- توسعه و احیای منابع طبیعی به ویژه جنگل های رو به زوال بلوط و مراتع از طریق جنگل کاری و توسعه فضای سبز و پوشش کامل حفاظتی در جنگل های استان و مقابله با تاثیرات منفی ناشی از گرد و غبار و ریزگردها
- توسعه زیرساخت های عمرانی و خدماتی شهری در مراکز شهری استان جهت شکل گیری الگوی چند مرکزی با رویکرد شبکه ای در نظام سکونت و فعالیت استان
- ایجاد بسترهای لازم برای تعادل بخشی و تقویت ارتباطات شبکه ای بین سکونتگاه های شهری و روستایی از طریق ارتقای سیستم اطلاعات و ارتباطات

- تقویت شهرهای کوچک استان از جمله دوره، سپیددشت، شول‌آباد، زاغه، اُشترینان، فیروزآباد، معمولان، چَغابل، کونانی و ... به منظور کاهش شکاف و اختلاف قابل توجه میان سکونتگاه‌های شهری
- حفاظت از مناطق تحت مدیریت محیط زیستی و سایر زیستگاه‌های استان (مناطق کوهستانی، جنگلی، مرتعی، آبی و ...)
- ارتقاء مشارکت جوامع محلی در برنامه‌ریزی مدیریت محیط زیست
- تعیین سلسله‌مراتب روستایی جهت ارائه بهتر خدمات و جلوگیری از سفرهای غیرضروری و صرفه جویی در مصرف انرژی
- نوسازی، بازسازی و مقاوم سازی و تامین امنیت عرصه‌ها در مقابل سوانح طبیعی و برنامه ریزی شبکه ای برای مقابله با حوادث غیرمترقبه و سوانح طبیعی
- ثبات امنیتی به منظور کمک به سرمایه اجتماعی و پیشگیری از جرایم امنیتی و اجتماعی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان(تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- سکونتگاه‌های شهری در قلمرو شهرهای خرم‌آباد، بروجرد، دورود، الیگودرز، نورآباد، کوهدشت و پلدختر.
- سکونتگاه‌های روستایی وکانون‌های شهری کوچک در دهستان‌های همت‌آباد، گودرزی، کوهدشت جنوبی، کرگاه غربی، کرگاه شرقی، سوری، ژان، رومیانی، رباط، جایدر، پاچه لک غربی و دورود.
- مناطق کوهستانی و صعب العبور در شمال شهرستان کوهدشت و جنوب شهرستان‌های الیگودرز و خرم‌آباد

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی

- زراعت در کل استان با اولویت شهرستان‌های دورود، بروجرد، خرم آباد، کوهدشت، رومشکان، پلدختر سلسله و دلفان
- باغداری در کل استان با اولویت در شهرستان‌های دورود، بروجرد، سلسله، دلفان، کوهدشت و پلدختر
- پرورش دام و طیور در کل استان با اولویت در شهرستان‌های خرم آباد، چگنی، الیگودرز، پلدختر، کوهدشت و سلسله
- آبزی‌پروری در شهرستان‌های سلسله، دورود، الیگودرز، پلدختر و خرم‌آباد با رعایت ظرفیت خودپالایی رودخانه ها

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- صنایع تبدیلی- تکمیلی کشاورزی در کل استان
- استخراج و فرآوری معدن در شهرستان‌های ازنا، الیگودرز، دورود،بروجرد، چگنی، پلدختر، کوهدشت و خرم‌آباد
- صنایع نفت و گاز در شهرستان‌های پلدختر، کوهدشت و رومشکان
- صنایع دارویی (داروهای انسانی و داروهای دامی) در شهرستان‌های خرم آباد، بروجرد و ازنا
- صنایع نساجی و پوشاک در شهرستان بروجرد
- صنایع پتروشیمی (بالادست و پایین دست) در شهرستان خرم‌آباد و کوهدشت
- صنایع خودروسازی در شهرستان بروجرد
- صنایع نورد، فولاد و فروآلیاژ در شهرستان خرم آباد و ازنا
- توسعه صنایع نظامی در شهرستان دورود

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

گردشگری

- گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) در کل استان
- گردشگری طبیعی (ژئوتوریسم) در شهرستان‌های دورود، پلدختر، کوهدشت و خرم آباد
- گردشگری تاریخی ـ فرهنگی در شهرستان‌های خرم‌آباد، بروجرد، پلدختر، چگنی
- گردشگری سلامت و ورزشی در شهرستان‌های خرم آباد، بروجرد، دلفان، کوهدشت، ازنا و الیگودرز
- گردشگری ریلی در شهرستان‌های ازنا، دورود، خرم آباد
- گردشگری پیرامون تاسیسات آبی (سدها و بندها و...) در کل استان
- گردشگری روستایی-عشایری در کل استان به ویژه شهرستان‌های خرم آباد، بروجرد، دورود، ازنا، الیگودرز و پلدختر

خدمات عمومی و برتر

- خدمات آموزش عمومی، عالی و مهارتی(فنی و حرفه‌ای، علمی و کاربردی)، سلامت و بهداشت با تاکید در توسعه در شهرستان‌های خرم‌آباد و بروجرد
- خدمات برتر(بیمه، بازارهای مالی، مشاوره، خدمات فنی- مهندسی و پیمانکاری) در شهرهای خرم‌آباد و بروجرد

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و توسعه فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- تمامی پهنه‌های دارای ارزش‌های محیط‌زیستی(مناطق چهارگانه محیط‌زیست)
- حریم، بستر و بدنه های آبی منجمله تالاب ها رودخانه‌ها، دریاچه ها، سدها و... استان

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

- تمامی پهنه‌های دارای ارزش‌های محیط زیستی (مناطق چهارگانه محیط زیست)
- حریم، بستر و بدنه های آبی منجمله تالاب ها رودخانه‌ها (به ویژه رودخانه‌های دائمی)، دریاچه ها، سدها و... استان

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان لرستان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- شهرستان ازنا در استخراج و فرآوری معادن، صنایع سبک، صنایع دارویی، گردشگری و کشت گلخانه‌ای، صنایع تبدیلی- تکمیلی کشاورزی
- شهرستان الیگودرز در گیاهان دارویی، شیلات، دامداری، گردشگری و صنایع دستی، استخراج و فرآوری معادن، زراعت و باغبانی
- شهرستان چگنی در استخراج و فرآوری معادن، گردشگری و صنایع دستی، کشت گلخانه‌ای و دامداری
- شهرستان خرم‌آباد: زراعت و باغبانی، کشت گلخانه‌ای، صنایع تبدیلی-تکمیلی کشاورزی، استخراج و فرآوری معادن، گردشگری و صنایع دستی، دامداری، شیلات، ارائه خدمات ممتاز در زمینه آموزش، سلامت و بهداشت، صنایع وابسته به نفت و گاز
- شهرستان پلدختر در زراعت و باغبانی، صنایع تبدیلی-تکمیلی کشاورزی، دامداری، شیلات، گردشگری و صنایع وابسته به نفت و گاز
- شهرستان بروجرد در صنایع تبدیلی- تکمیلی کشاورزی، زراعت و باغبانی، گردشگری و صنایع دستی، نساجی، صنایع دارویی، دامداری، خودروسازی
- شهرستان سلسله در زراعت و باغبانی، صنایع تبدیلی-تکمیلی کشاورزی، دامداری، شیلات و گردشگری
- شهرستان کوهدشت در صنایع تبدیلی-تکمیلی کشاورزی، زراعت و باغبانی، کشت گلخانه‌ای، دامداری، گردشگری و صنایع وابسته به نفت و گاز

- شهرستان دلفان در زراعت و باغبانی، صنایع تبدیلی- تکمیلی کشاورزی(وابسته به حبوبات)، شیلات، گردشگری و صنایع دستی و دامداری
- شهرستان دورود در صنایع تبدیلی-تکمیلی کشاورزی، گردشگری و صنایع دستی، زراعت و باغبانی، کشت گلخانه‌ای، شیلات، صنایع سنگین و دامداری
- شهرستان رومشکان در زراعت و باغبانی، کشت گلخانه‌ای، دامداری، شیلات و گردشگری

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

صنعت و معدن

- حمایت و گسترش واحدهای صنعتی و معدنی کوچک و متوسط
- تکمیل زنجیره‌های تولید و تشکیل خوشه های بخش صنعت و معدن با استفاده از فناوری های نوین
- تسریع در ایجاد شهرک‌های صنعتی جدید و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز شهرک‌ها
- تقویت صنایع تبدیلی مرتبط با مواد اولیه زراعی، باغی و دامی
- توسعه صنایع فلزی با اولویت فولاد و ماشین سازی
- در اولویت قرار دادن طرح‌های اکتشاف، استخراج و بهره برداری از منابع نفت و گاز منطقه با توجه به تاثیرات مهم در توسعه منطقه ای
- توسعه صنایع شیمیایی با اولویت داروسازی و تولید محصولات بهداشتی با عملکرد ملی
- ایجاد و توسعه صنایع وابسته به نفت و گاز بویژه صنایع پایین دستی با توجه به منابع موجود در منطقه
- توسعه انواع صنایع معدنی و فرآوری مواد معدنی با کارگیری فناوری‌های نوین و با تأکید بر تولید فروسیلیسیم، سیلیس، مرمریت و سنگ‌های دانه بندی شده، پودر میکرونیزه و فرآوری تالک و فلدسپات با رویکرد صادرات

کشاورزی

- ایجاد ساز وکارهای لازم برای توسعه زنجیره های تولید و فعالیت بخش کشاورزی
- ایجاد ساز و کار متناسب به منظور افزایش بهره‌وری کلیه عوامل تولید بخصوص آب
- حمایت از تولید محصولات کم آب بر یا سودده مانند گیاهان دارویی، زعفران، گل های زینتی و ..
- توسعه فعالیت های تحقیقاتی کاربردی و ترویجی و استفاده از روش های جدید تکنولوژی مناسب
- گسترش زراعت آبی در دشت‌های مستعد، توسعه باغات در اراضی شیب دار و حذف زراعت دیم در این اراضی، ایجاد تنوع کشت در اراضی زراعی و باغی و بکارگیری شیوه‌های نوین آبیاری وتولید.

- گسترش محصولات گلخانه‌ای به منظور افزایش بهره وری
- اختصاص اراضی آبی مناسب به کشت محصولات استراتژیک
- اصلاح نظام دامداری با گسترش دامپروری‌های متمرکز صنعتی، توسعه واحدهای کوچک پرواربندی و کاهش فشار دام بر مراتع و ایجاد زیرساخت های لازم جهت پرورش آبزیان
- ایجاد ساز و کار لازم برای افزایش تولیدات زراعی در اراضی دیم استان
- ارتقا تکنولوژی تولید محصولات کشاورزی و تبدیل نظام کشاورزی سنتی و معیشتی به کشاورزی نوین، سودآور و سالم
- ایجاد زمینه‌های لازم برای حضور کارآفرینان و سرمایه گذاران بخش خصوصی در کشاورزی استان با تسهیل زمینه‌ها برای مشارکت بخش‌خصوصی، تعاونی‌و سازمانهای غیردولتی (N.G.O)ها در فعالیت‌های کشاورزی.
- رعایت الزامات زیست محیطی با توسعه روش‌های مبارزه بیولوژیک با آفات و امراض محصولات کشاورزی و مصرف بهینه کودهای شیمیایی و سموم و داروهای دامی جهت تولید محصولات کشاورزی سالم.
- مشارکت کامل بهره برداران در عرصه محصولات کشاورزی و منابع طبیعی تجدید شونده (جنگل‌ها و منابع)

آب

- تامین آب مورد نیاز مراکز زیست و فعالیت استان متناسب با گسترش این مراکز از طریق مهار، ذخیره سازی و جلوگیری از هدر رفتن آب‌های سطحی و تاکید بر حفاظت کیفی منابع آب
- افزایش راندمان آبیاری از طریق تکمیل و به‌سازی کانالهای آبرسانی و بهبود روش‌های آبیاری
- بهره‌برداری از رودخانه‌ها و منابع آب سطحی و زیرزمینی از جمله رودخانه‌های کاکارضا، سزار، سیمره، کشکان و ...
- ایجاد زمینه‌های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره برداری و مدیریت آب
- کنترل و استفاده مجدد از پسابها و بازگرداندن آنها به سیستم بویژه در احیا فضای سبز، صنعت و کشاورزی
- توسعه فعالیت‌های آبخیزداری و آبخوان داری و حفاظت از آنها
- ساماندهی رودخانه‌های استان

میراث فرهنگی و گردشگری

- بسترسازی لازم برای معرفی جاذبه‌های طبیعی و تاریخی و فرهنگی در رسانه‌های همگانی و فضای مجازی
- امکان پذیری دسترسی به جاذبه های پراکنده و دور از دسترس دارای بازار گردشگری مناسب(همچون غارها، آبشارها، سراب‌ها، مکان‌های تاریخی و مذهبی و ..) با ایجاد شبکه راه های دسترسی به مراکز مذکور

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شورای عالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان سمنان در افق ۱۴۱۰ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان سمنان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

- ایجاد ساز و کارهای لازم به منظور جذب بخش خصوصی برای ایجاد کمپینگ‌ها و اقامتگاه‌های سبک در گردشگاه‌های طبیعی
- استفاده چند منظوره برای برخی از گردشگاه‌ها همراه با برقراری انواع متنوعی از فعالیت گردشگری (ورزشی، تفریحی، استراحتی و ...)
- بسترسازی برای شناسایی و ثبت آثار در میراث فرهنگی ملی و بین المللی متناسب با دامنه و آستانه گردشگری آن‌ها
- تشویق خانوارهای ساکن در نزدیکی جاذبه های گردشگری برای تامین اماکن بوم گردی پذیرایی از مسافران در فصل‌های خاص
- تسهیل در ساز و کار مشارکت عمومی – خصوصی در احیای بناها و آثار تاریخی استان
- حمایت از تولید، فروش و بازار یابی صنایع دستی

بازرگانی

- شناسایی و تشکیل بانک اطلاعات واحدهای مالی و تولیدی و ایجاد بسترهای لازم سرمایه گذاری (امنیت سرمایه گذاری، تخفیف نرخ سود و ...)
- تجهیز شهرهای خرم‌آباد و بروجرد به خدمات ممتاز بازرگانی و خدمات برتر موردنیاز (بیمه، مشاوره، بازارهای مالی و ...) و نیز لجستیک و انبارداری
- بسترسازی برای ایجاد بارانداز کالا (بندر خشک) در استان
- حمایت از فعالیت‌های اقتصادی صادرات محور

حمل و نقل

- ارتقا کروییدورهای جاده ای شرقی غربی و شمالی جنوبی استان تا سطح آزاد راه
- ساماندهی و ارتقا خطوط ریلی استان با اتصال خرم آباد و بروجرد به شبکه راه آهن سراسری
- توسعه و تقویت امکانات فرودگاهی و گسترش شبکه های ارتباطی برای برقراری پروازهای بین المللی
- ارتقاء سیستم ایمنی جاده ای ساماندهی سیستم حمل و نقل عمومی و پایانه‌های مسافری و حمل کالا
- ارائه مشوق ها و تسهیلات مناسب برای احداث مجتمع‌های خدماتی رفاهیِ بین‌راهی

انرژی

- استفاده از روش‌های جدید تولید انرژی منجمله؛ انرژی های پاک بر روی جریانات آبی و بهره برداری از منابع تجدیدپذیر و بهینه‌سازی مصرف انرژی‌های تجدیدناپذیر

اجتماعی و فرهنگی

- پیاده سازی برنامه های اقتصای به منظور توسعه رفاه و تامین اجتماعی و برقراری تعادل در شاخص های اصلی آن در سطح استان
- احداث، توسعه و تجهیز فضاهای فرهنگی، هنری و مذهبی جهت افزایش سرانه این فضاها تا میانگین کشوری
- افزایش سرانه فضای کتابخانه‌ای استان به میانگین کشوری
- افزایش سطح دسترسی مردم به خدمات عمومی و تخصصی درمانی و دارویی در استان و توزیع عادلانه خدمات
- بهبود و ارتقا ورزش همگانی و دانش آموزی جهت ارتقا سلامت جامعه
- انجام امور استعدادیابی جهت بسترسازی ورزش قهرمانی و حرفه ای
- توسعه ورزش و ارتقا سرانه فضاهای ورزشی استان تا سطح میانگین کشوری

آموزش، علم و فناوری

- افزایش پوشش تحصیلی استان در کلیه مقاطع
- توسعه کمی و کیفی فضاهای آموزشی در کلیه مقاطع بخصوص در مناطق محروم استان
- توسعه فعالیت‌های پژوهشی در واحدهای آموزشی و تدوین بسته های حمایتی برای این فعالیت‌ها
- ارتقا کیفیت نظام آموزشی و تقویت آموزش فنی و حرفه ای در کنار آموزش عالی متناسب با نیازهای بازار کار
- توسعه کارآفرینی از طریق حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و توسعه پارک های علم و فناوری و مراکز رشد در استان
- فرهنگ سازی استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات در تعاملات مردم و توسعه زیرساخت‌های مربوطه.

محیط زیست و منابع طبیعی

- احیای زیست بوم‌ها و گونه‌های حیات وحش و کاهش مخاطرات زیست محیطی جهت حفظ تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی(از جمله سمندرلرستانی، ماهی کور و ...)
- توقف رشد مراکز شهرستان ها در عرصه‌های کشاورزی و تبدیل رشد افقی شهرها به رشد عمودی.
- ارتقا آگاهی های عمومی به منظور دستیابی به توسعه پایدار و حفظ محیط زیست و ارتقای مشارکت جوامع محلی در برنامه ریزی مدیریت محیط زیست استان

- مدیریت پسماند و کاهش آلاینده‌های زیست محیطی
- اجرای برنامه مدیریت یکپارچه زیست بومی و برنامه عملیاتی حفاظت از تنوع زیستی زیست بوم های حساس و شکننده استان
- الزام بر انجام ارزیابی زیست محیطی در رابطه با احداث کلیه طرح ها و پروژه های بزرگ و متوسط و جلوگیری از تخلفات و تعدیات در این زمینه
- بهره‌برداری اصولی براساس ظرفیت و گرایش مراتع و کاهش دام مازاد بر ظرفیت مراتع و تبدیل دیم‌زارهای کم‌بازده به مراتع دست کاشت
- توسعه جنگلکاری و عملیات آبخیزداری و آبخوان داری در اراضی شیب دار و در معرض فرسایش خاک

سکونتگاهی

- بسترسازی مناسب در جهت شکل گیری نظام سکونت و فعالیت براساس الگوی چند مرکزی با مرکزیت شهرهای خرم آباد، بروجرد، الیگودرز، دورود، کوهدشت ، پلدختر و نورآباد
- بهبود وضع کالبدی شهرهای استان از طریق بازسازی بافت‌های فرسوده و ایجاد بافت‌های جدید و همچنین
- بهبود امکانات و خدمات اقتصادی و اجتماعی در شهرهای کوچک و روستا- شهرها جهت تثبیت جمعیت و جلوگیری از مهاجرت
- عدم تمرکز در سرمایه گذاری‌های خدماتی در شهرهای بزرگ و تشویق بخش‌های خصوصی جهت سرمایه-گذاری در بخش خدمات شهرهای کوچک
- ارتقاء کیفیت ،کنترل و نظارت بر ساخت و سازها در مناطق شهری و روستایی
- ساماندهی امور مالکیت سکونتگاه‌های روستایی و عشایری

امنیتی دفاعی

- پیاده سازی پدافند غیرعامل در مراکز حساس، حیاتی، مهم و قابل حفاظت استان و برنامه ریزی شبکه ای برای مقابله با حوادث غیر مترقبه و سوانح طبیعی
- حفظ و نگهداشت جمعیت روستایی در مناطق صعب العبور و کوهستانی استان

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه زیرساخت‌های انرژی با توجه به منابع نفت‌وگاز در ناحیه ۴ (شهرستان‌های پلدختر، رومشکان و کوهدشت)

- توسعه زیرساخت‌های تامین منابع آب استان شامل بهره‌برداری و اجرای سدهای مخزنی، انحرافی و لاستیکی بر روی رودخانه‌های پرآب استان من‌جمله سزار، کشکان، کاکارضا، تیره، سیمره و ... در نواحی ۴ گانه استان

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- مناطق مستعد توسعه درجه یک در شهر خرم آباد و بروجرد
- مناطق شهری مستعد توسعه درجه دو مشتمل بر کوهدشت، دورود، الیگودرز، نورآباد و پلدختر (جهت ارتقاء به سکونتگاه‌های درجه یک)
- مناطق مستعد درجه سه مشتمل بر الشتر، ازنا، چگنی و چغابل (جهت ارتقاء به سکونتگاه‌های درجه دو)
- مناطق شهری مستعد درجه چهار مشتمل بیرانشهر، سپیددشت، زاغه، ویسیان، اشترینان، شول‌آباد، مومن‌آباد، چالانچولان، شهر هفت چشمه، فیروزآباد، درب‌گنبد، گراب، کوهنانی، معمولان، چمن سلطان، شاپورآباد، ونائی،سوری و چم پلک با کارکرد ناحیه‌ای و محلی.
- مناطق مستعد توسعه روستایی مشتمل بر دهستان همت‌آباد روستاهای جهان آباد و قلعه حاتم، دهستان کوهدشت جنوبی روستای شهرک امام، دهستان کرگاه غربی روستاهای ده محسن، بهرامی، تلوری پایین، سراب‌یاس، دهستان کرگاه شرقی روستای دارایی، دهستان سوری، روستای سوری، دهستان ژان، روستای ده نو، دهستان رومیانی روستای رومیانی، دهستان رباط روستای پایی خالدار بال، دهستان جایدر روستای سراب حمام، دهستان پاچه لک غربی روستای گرجی، دهستان دورود روستاهای چغابدار و سیاه‌کله.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- نواحی چهارگانه برنامه‌ریزی (کلیه شهرستان‌های استان) با اولویت زراعت، باغداری، کشت گلخانه‌ای و گیاهان دارویی و پرورش دام و طیور
- بخش‌های از ناحیه برنامه‌ریزی یک(شهرستان‌های دورود و الیگودرز)، بخشی از ناحیه ۳ (شهرستان سلسله)، بخشی از ناحیه ۱ (شهرستان خرم‌آباد) و بخشی از ناحیه ۴ (شهرستان پلدختر) مستعد پرورش ماهیان سردابی و گرمابی
- پرورش ماهی در قفس در پشت سدهای غیرشرب استان و رودخانه‌های پرآب استان (سدهای نظیر مروک، هاله، خان‌آباد، سرشاخه‌های سد بختیاری و ... رودخانه‌های سزار، سیمره و کشکان)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- شهرک‌ها، نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی موجود به همراه پیش‌بینی شهرک‌ها و مناطق ویژه جدید در خرم آباد و بروجرد.

- صنایع تبدیلی- تکمیلی کشاورزی در نواحی ۴ گانه استان
- صنایع وابسته به نفت و گاز و پتروشیمی در ناحیه ۲ (شهرستان خرم آباد) و ناحیه ۴ (شهرستان‌های پلدختر، کوهدشت و رومشکان)
- صنایع نساجی، پوشاک و چرم در در ناحیه ۴ (شهرستان خرم آباد) و ناحیه ۱ (ازنا، الیگودرز، دورود و بروجرد)
- صنایع دارویی در ناحیه ۱ (شهرستان‌های خرم آباد، ازنا و بروجرد)
- صنایع فلزی در ناحیه ۱ (شهرستان‌های ازنا، الیگودرز، دورود، بروجرد)
- صنایع خودروسازی در ناحیه ۱ (شهرستان‌بروجرد)
- صنایع برق و الکترونیک در ناحیه ۲ (شهرستان خرم آباد)
- صنایع معدنی و فرآوری آن در ناحیه ۱ (شهرستان‌های ازنا، الیگودرز، دورود و بروجرد)، ناحیه ۲ (خرم آباد و چگنی) و ناحیه ۴ (کوهدشت و پلدختر) با توجه به معادن سنگ های تزیینی، چینی، گوهره ، گرانیت ،گچ ،آهک و قیر طبیعی و...
- صنایع دستی در نواحی ۴ گانه استان به ویژه ورشو در بروجرد .

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- در ناحیه ۱، شهر خرم‌آباد به عنوان منطقه مستعد در ارائه خدمات عمومی و برتر(آموزش عالی، سلامت و بهداشت، مشاوران، پیمانکاران و بورس)
- مراکز ارائه دهنده خدمات عمومی شامل کلیه کانون های شهری با تاکید بر مراکز شهرستان‌ها
- در ناحیه ۲، جنوب شهرستان خرم آباد مستعد منطقه باراندازکالا /بندر خشک(قرارگیری شهرستان خرم آباد بر تقاطع کریدورهای شمالی- جنوبی و شرقی- غربی و همچنین عبور شبکه سراسری خط آهن و برخورداری از فرودگاه)
- شهر خرم آباد با مرکزیت خدمات اداری، سیاسی و انتظامی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- کلیه نواحی برنامه‌ریزی به ترتیب نواحی۳،۴،۱،۲ مستعد توسعه فعالیت گردشگری (طبیعی، تاریخی، فرهنگی، سلامت و ورزشی، ریلی ، روستایی- عشایری و گردشگری پیرامون تاسیسات آبی)
- محور گردشگری ریلی دورود – بیشه – سپیددشت –خوزستان
- محور گردشگری خرم آباد- پلدختر

- محور گردشگری خرم آباد- الشتر
- محور گردشگری خرم آباد- سپیددشت
- محور گردشگری خرم آباد- پل زال
- محور گردشگری رومشکان - کوهدشت – درب گنبد
- محور گردشگری الیگودرز- شول آباد

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- الگوی چندمرکزی (شهرهای خرم‌آباد، بروجرد، دورود، الیگودرز، نورآباد، کوهدشت و پلدختر) با اولویت توسعه همه جانبه

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- الگوی توزیع خدمات اجتماعی منطبق بر الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی سکونتگاه‌های شهری استان به صورت چند مرکزی (شهرهای خرم‌آباد، بروجرد، دورود، الیگودرز، نورآباد، کوهدشت و پلدختر)
- خدمات اجتماعی با رویکرد روستایی در کلیه مراکز دهستان‌ها و روستاهای بالای ۱۵۰۰ نفر.

سازمان فضایی شبکه‌های اصلی زیربنایی

کریدورهای شرقی- غربی و شمالی- جنوبی شامل:

- کریدوراول شرقی- غربی(اصفهان- الیگودرز- خرم‌آباد- نورآباد- کرمانشاه) و
- کریدوردوم شرقی- غربی(اصفهان- الیگودرز- خرم‌آباد- کوهدشت- ایلام)
- کریدورخرم آباد- بروجرد- نهاوند
- کریدورشمالی- جنوبی (اراک- بروجرد- خرم‌آباد- پل زال- خوزستان)

کریدورهای ریلی شرقی غربی و شمالی جنوبی کشور در منطقه غرب کشور (عبوری از استان):

- راه آهن اراک درود خرم آباد اندیمشک و امتداد آن تا استان خوزستان و کشور عراق.
- راه آهن سراسری اصفهان ازنا درود بروجرد و امتداد آن تا استان‌های کرمانشاه و ایلام و کشور عراق.

توسعه فرودگاه های استان

محورهای جاده‌ای درجه ۱ درون استانی شامل:

- خرم آباد- پلدختر- اندیمشک
- خرم‌آباد –سپیددشت- شول‌آباد-الیگودرز
- بروجرد- الشتر
- نورآباد- کوهدشت

شورایعالی آمایش سرزمین

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان لرستان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها ...)
- برنامه تدوین طرح‌ها، برنامه‌ها و راه اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه استقرار صنایع و فعالیت‌های معدنی فناورانه، تخصصی و مبتنی بر مزیت‌های منطقه‌ای
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت استان
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- برنامه تکمیل زنجیره‌های ارزش و تولید محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه پایش و مدیریت آلاینده ها
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
- برنامه حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- مدیریت جنگل ها و مراتع استان

انرژی

- برنامه تامین انرژی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز
- بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی

حمل و نقل

- برنامه ارتقا ایمنی حمل و نقل
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه های حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه زیر ساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری، روستایی)

- برنامه ساماندهی عشایر
- برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاه‌ها
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

فرهنگ و هنر

- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی– هنری

گردشگری

- برنامه بهینه‌سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه حفظ و احیای بناها، بافت ها و محوطه های تاریخی استان
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزشی
- برنامه انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای

بهداشت و درمان

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه و ارتقا سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز امکانات و زیرساخت‌های مورد نیاز در مدیریت بحران

- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها
- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان سمنان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان لرستان

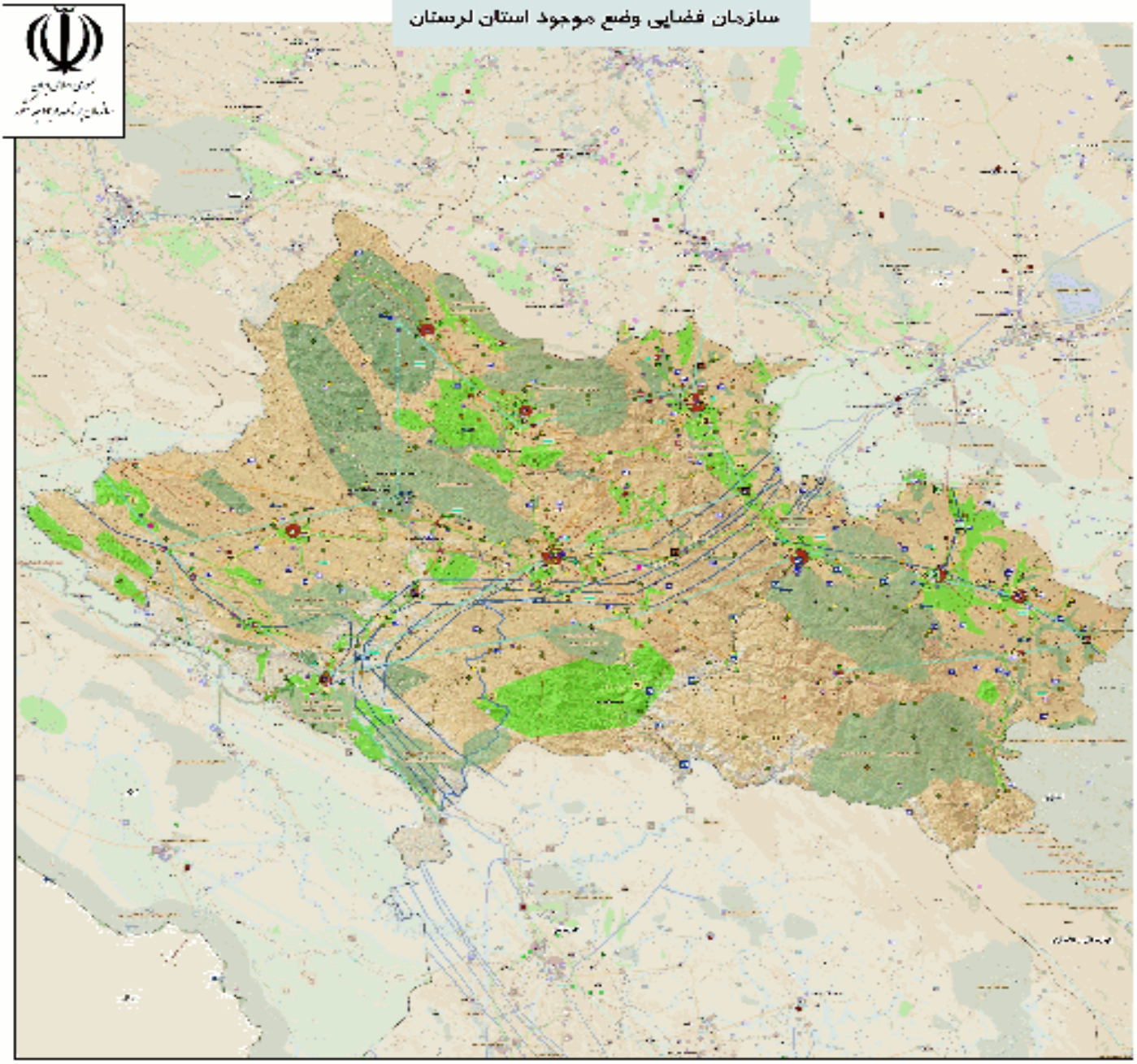

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان لرستان

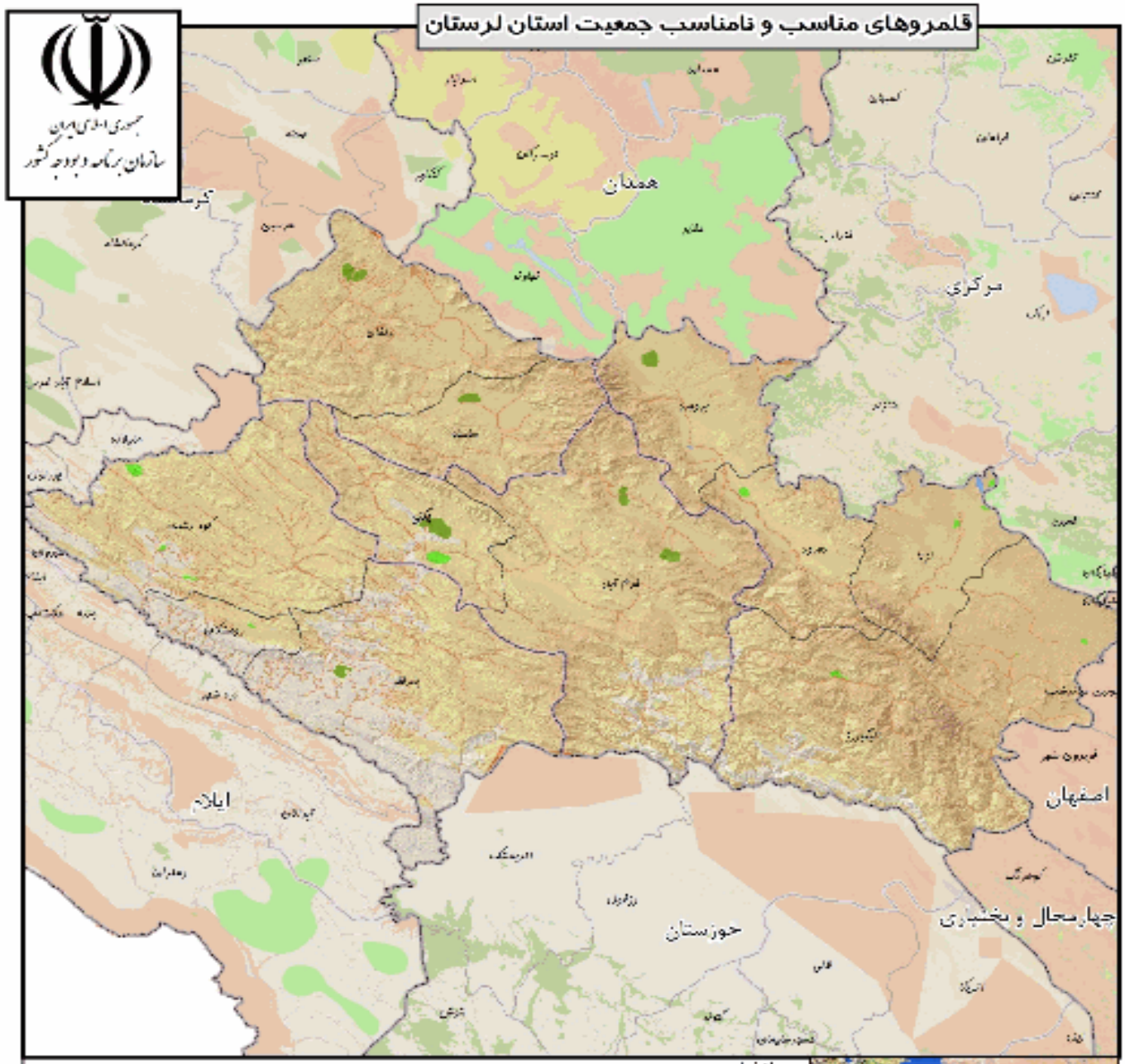

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان لرستان

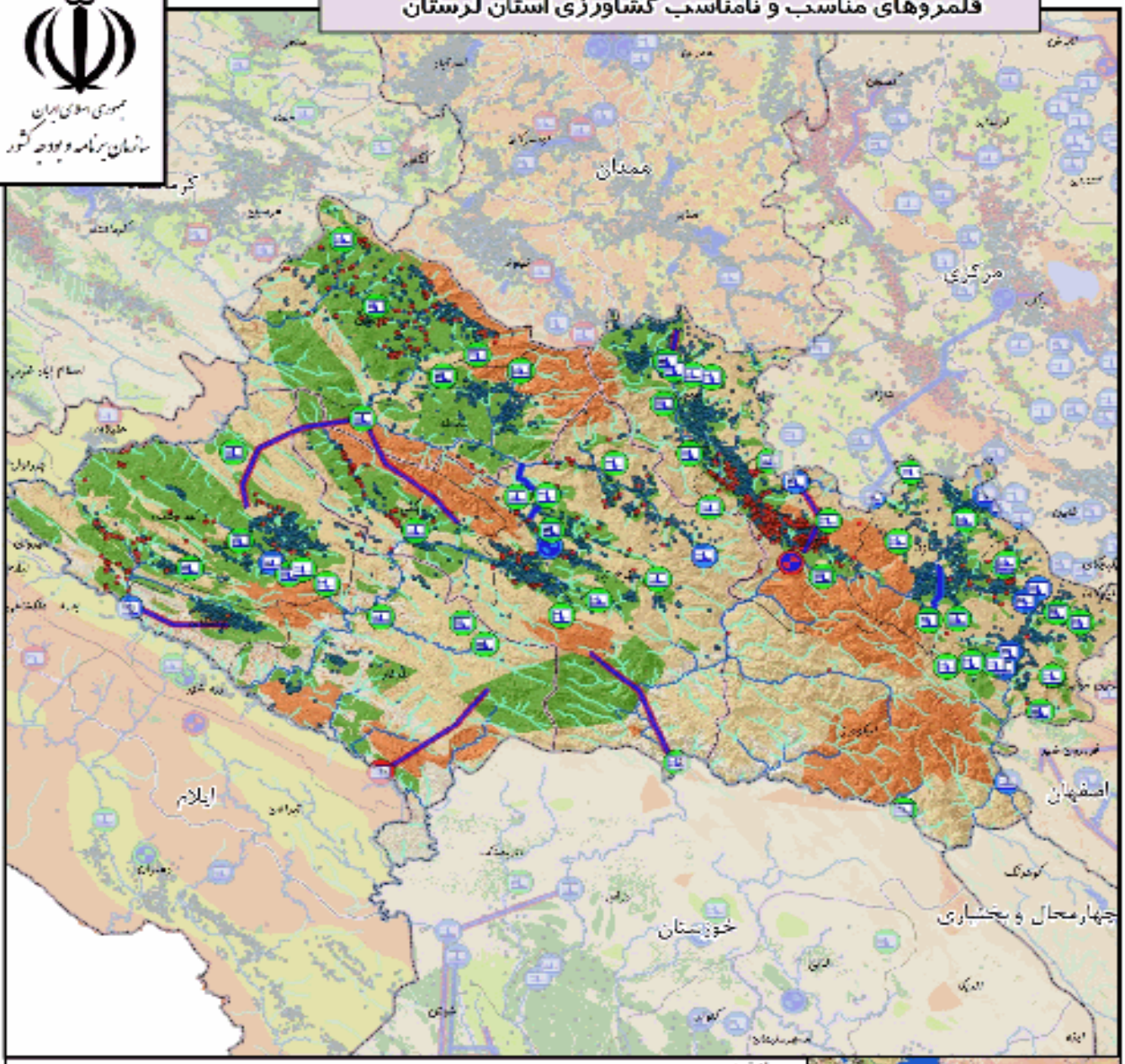

راهنما

- سد
- تصفیه خانه آب
- موجود
- چاه آب
- غیر مجاز
- مجاز
- رودخانه
- دائمی
- فصلی
- خطوط انتقال آب در افق
- خطوط انتقال آب در افق قلمروهای مناسب کشاورزی
- وضعیت نقاط
- فعلی
- توسعه وضع موجود
- موجود
- وضعیت خطوط
- افق
- توسعه وضع موجود
- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی
- مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان لرستان

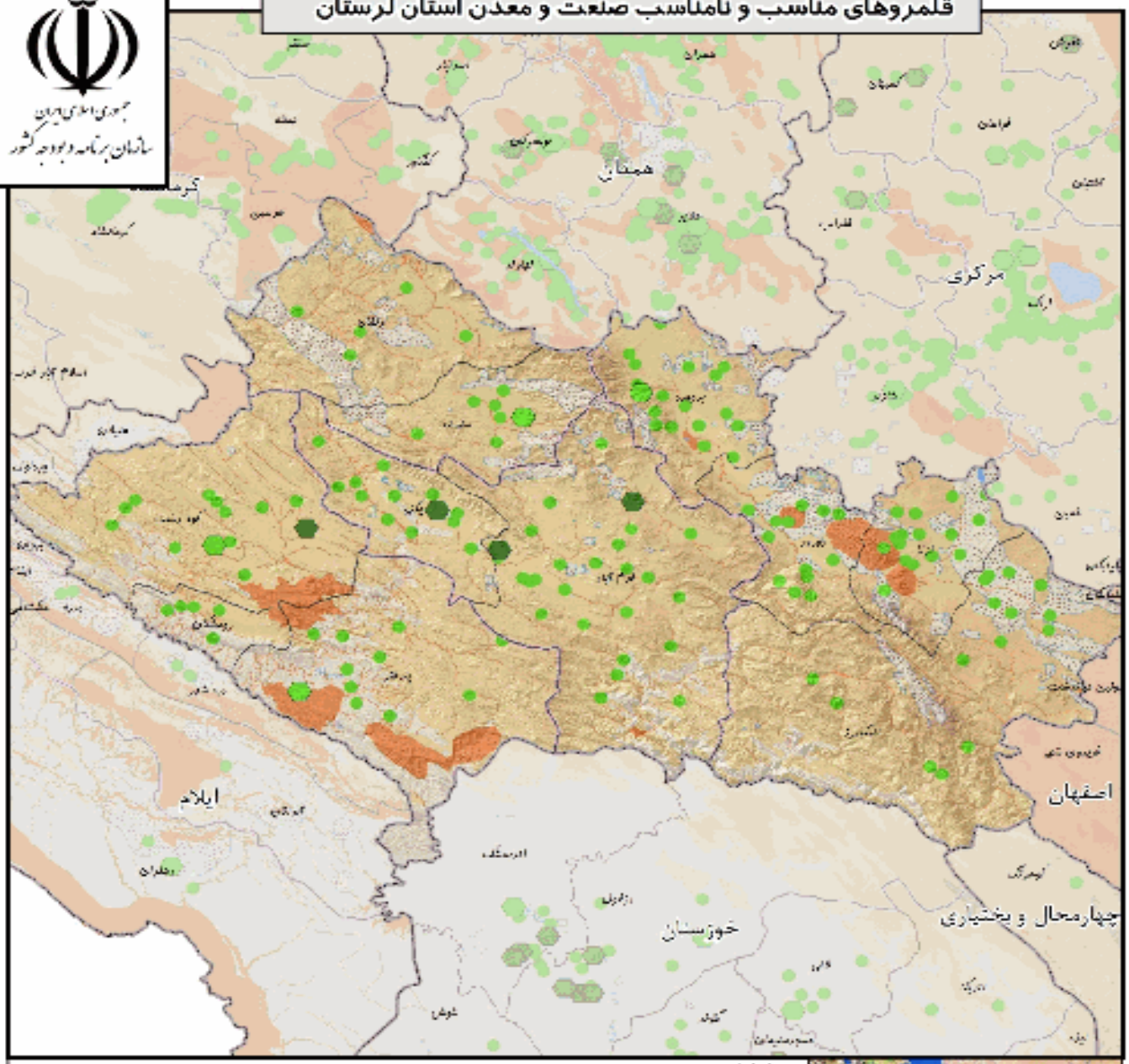

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان لرستان

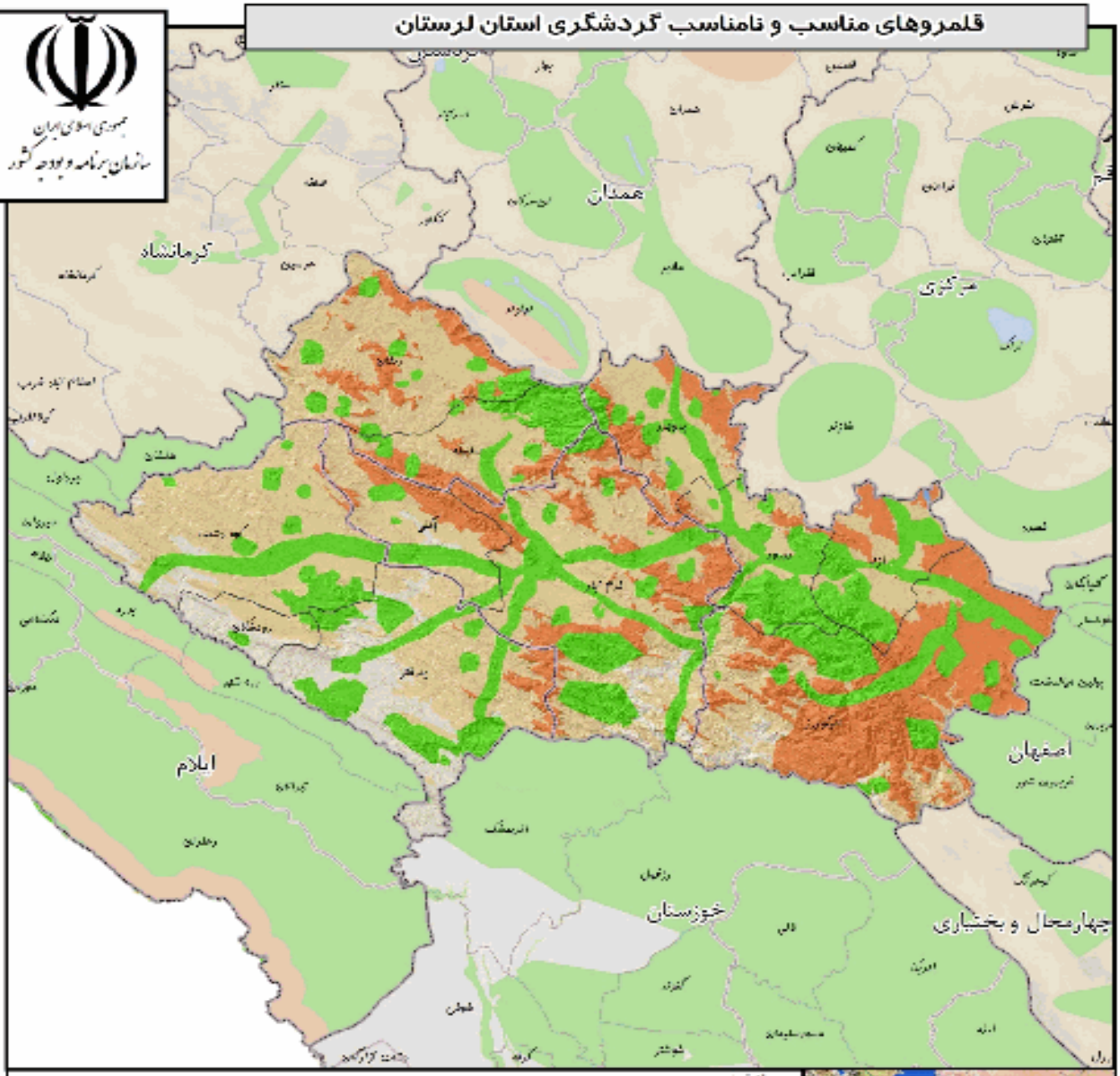

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان لرستان

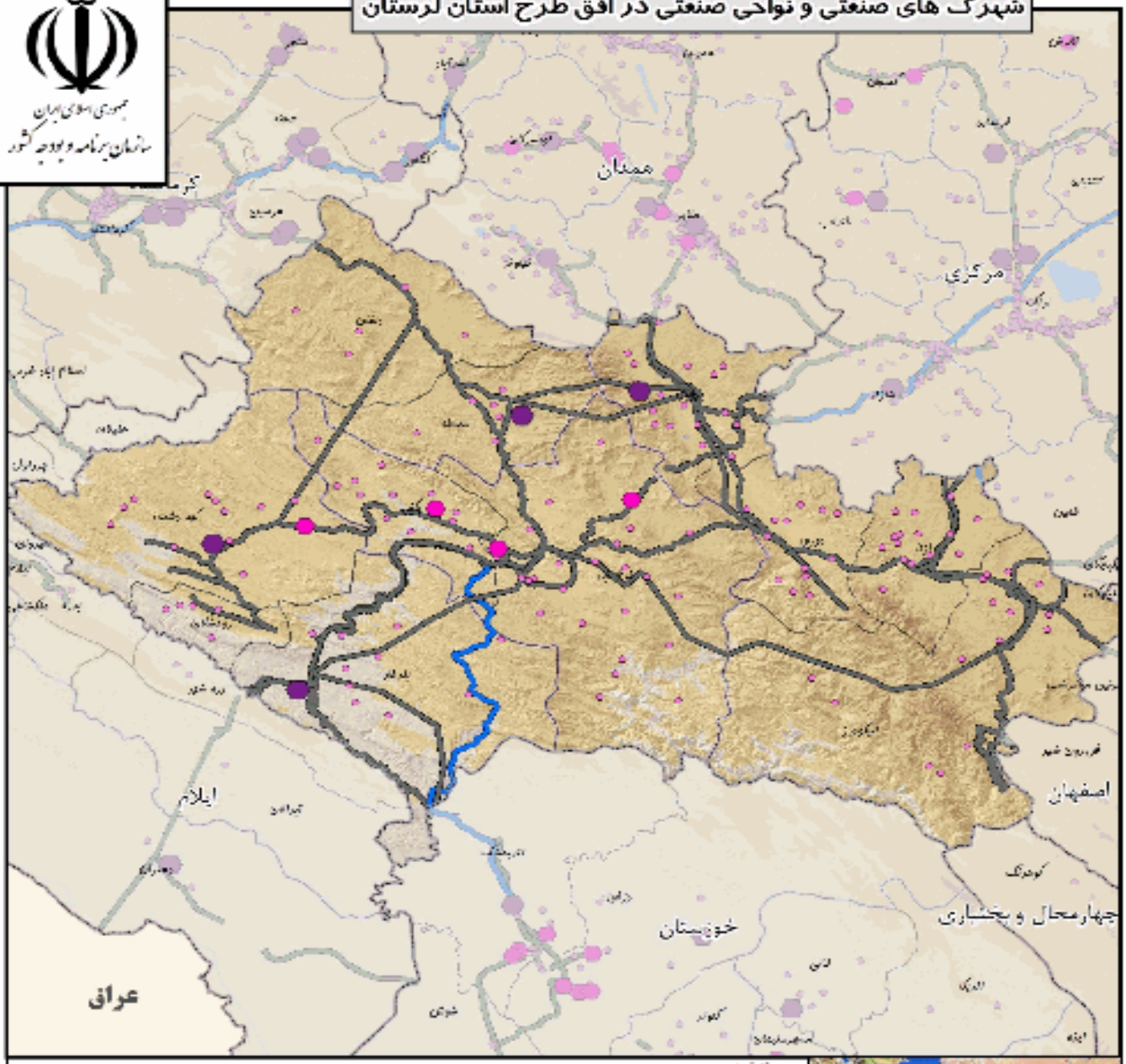

راهنما

شهرک صنعتی

ناحیه صنعتی

مرکز صنعتی

جاده

آزادراه

بزرگراه

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

صنعت و معدن در افق طرح استان لرستان

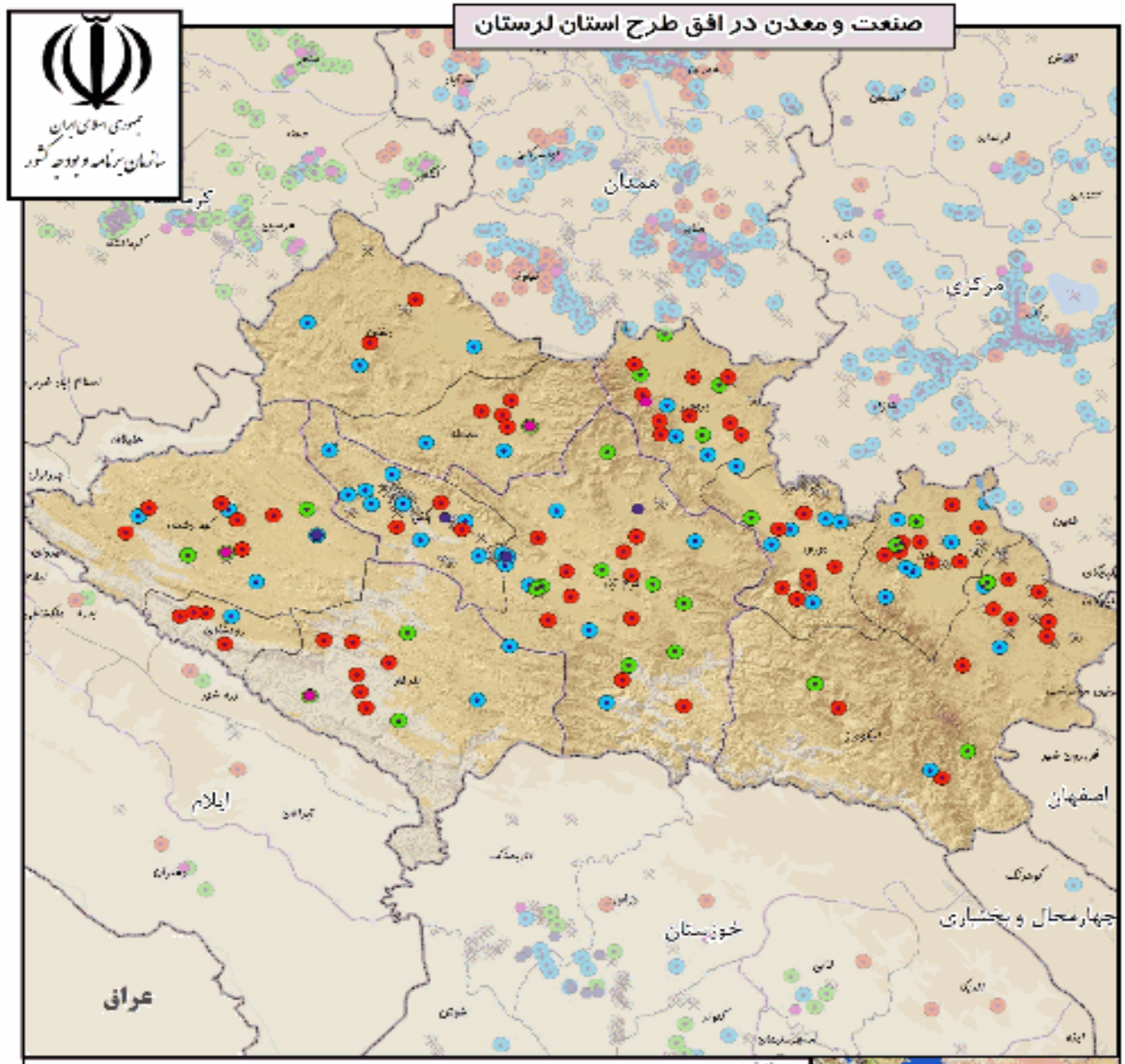

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مرکز صنعتی
- معدن

وضعیت

- فعال
- توسعه و تنوع مرجوعه
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان لرستان

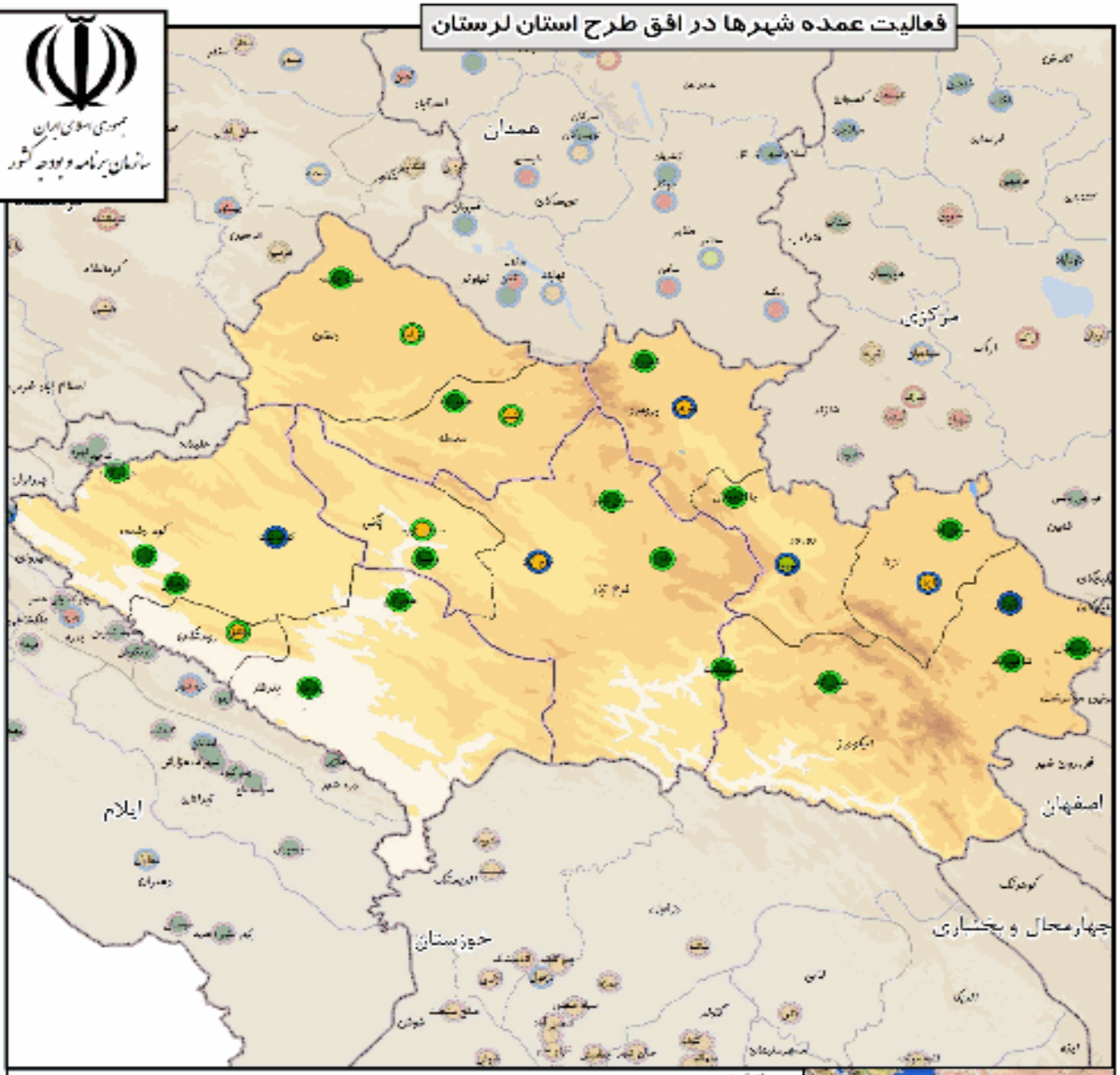

راهنما

شهر

منطقه ای

شهرستانی

فعالیت غالب

فعالیت غالب خدمات

فعالیت غالب کشاورزی

فعالیت غالب گردشگری

مرزها

مرز استان

مرز شهرستان

شهر

کارکرد

استانی

شورایعالی آمایش سرزمین

- جذب جمعیت مولد و پذیرش فعالیت تهران و استان‌های هم‌جوار متناسب با ظرفیت زیستی با زمینه‌سازی هدایت سرمایه‌گذاری به استان
- دارای آب پایدار متناسب با ایفای نقش استان با کارکردهای ملی و منطقه‌ای
- ارتقاء کارایی اقتصادی در فضای مولد و حرکت به سمت ساختار فضائی چندمرکزی و شبکه‌ای در چارچوب آب قابل برنامه‌ریزی
- توسعه پایدار کشاورزی و حفاظت از منابع طبیعی پایه با تکیه بر الگوی کشت مدون وارتقای بهره‌وری آب
- توسعه و ساماندهی صنایع و معادن دارای مزیت و ارتقای تکنولوژی با هدف افزایش بهره‌وری در صنایع معدنی و بازرگانی به‌منظور خلق و رشد ارزش‌افزوده بخش‌های مذکور
- دارای کانون‌های صنعت و دانش، پارک‌ها و شهرک‌های فناوری در راستای تجاری‌سازی کالا
- برخوردار از راه‌های ارتقاءیافته در محورهای شرقی – غربی و شمال به جنوب به‌عنوان کریدورها و دالان‌های بین‌المللی و ملی حمل‌ونقل با هدف افزایش نقش استان در ترانزیت کالا، مسافر و انرژی
- ارتقای شاخص‌های اقتصادی از طریق توسعه اکوتوریسم، حفاظت و استفاده از میراث طبیعی و تاریخی
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان
- دست‌یابی به نیروی انسانی متخصص و کارآمد متناسب با نیازهای بازار کار استان
- دارای الگوی فضائی متوازن و سلسله مراتبی شبکه سکونتگاهی بر اساس استعدادهای اقتصادی، معیارهای زیستی، منابع آب‌وخاک، میراث فرهنگی، ایمنی از سوانح طبیعی و استفاده از زیرساخت‌های موجود

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی:

کشاورزی

- محصولات زراعی در زمینه تولیدات گلخانه‌ای در گرمسار، آرادان و سمنان
- محصولات باغی شامل انگور و زردآلو در شاهرود،پسته در دامغان و گردو در مهدیشهر
- محصولات دامی شامل گوشت مرغ و تخم‌مرغ در شهرستان‌های گرمسار، آرادان، سرخه و سمنان

صنعت و معدن

- صنایع کانی غیرفلزی شامل گچ و سلستین در سمنان و نمک در گرمسار
- فلزات اساسی شامل آلومینیم در دامغان – شاهرود
- صنایع پیشرفته در زمینه صنایع الکترونیک در سمنان و مهدی‌شهر

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان لرستان

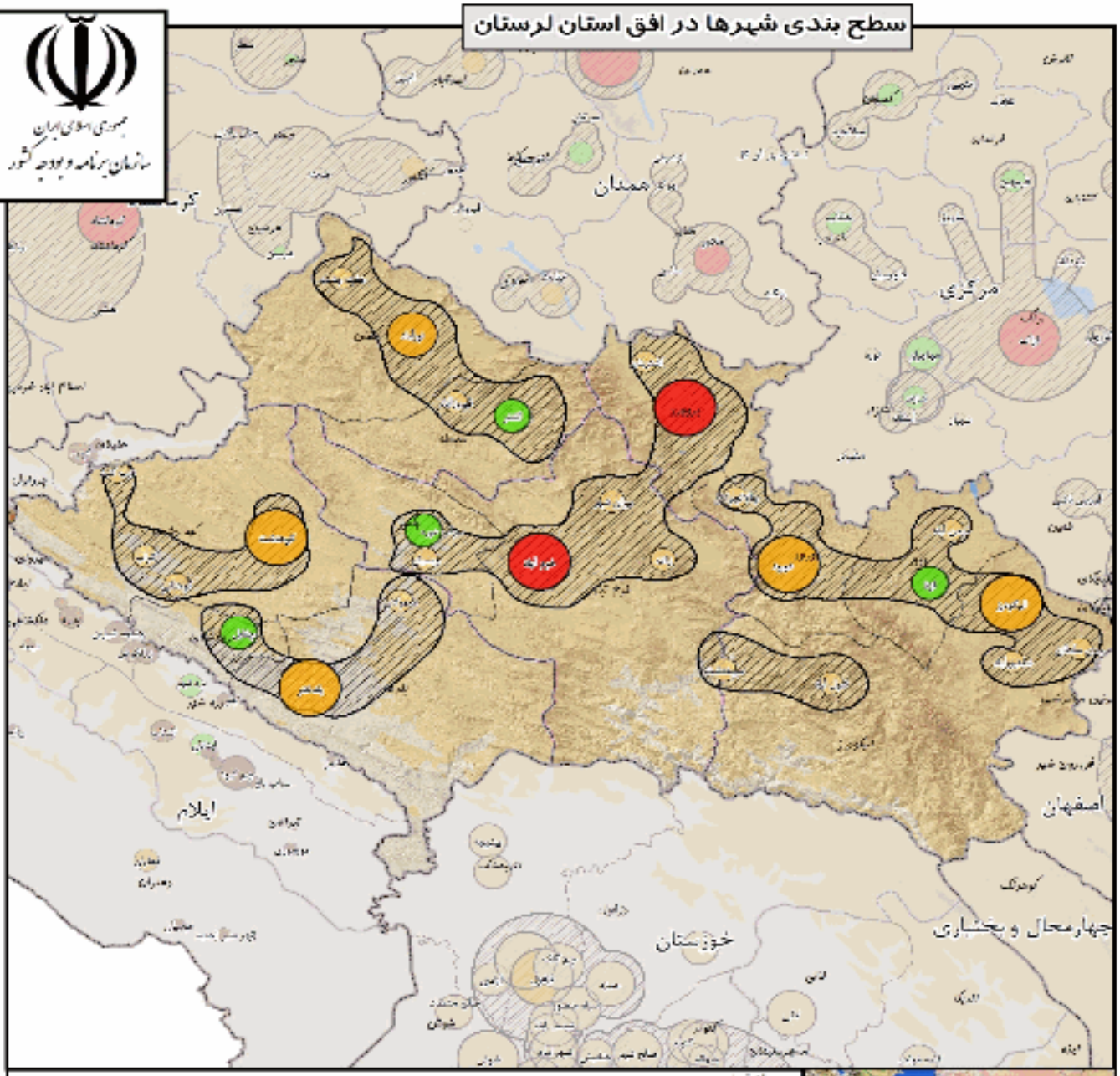

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر
- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همگار

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

شهرهای شورایعالی آمایش سرزمین
گروه برنامه ریزی ۱۰ گانه و استانی سرزمین
سامانه مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

روستاهای مرکزی سطح یک استان لرستان

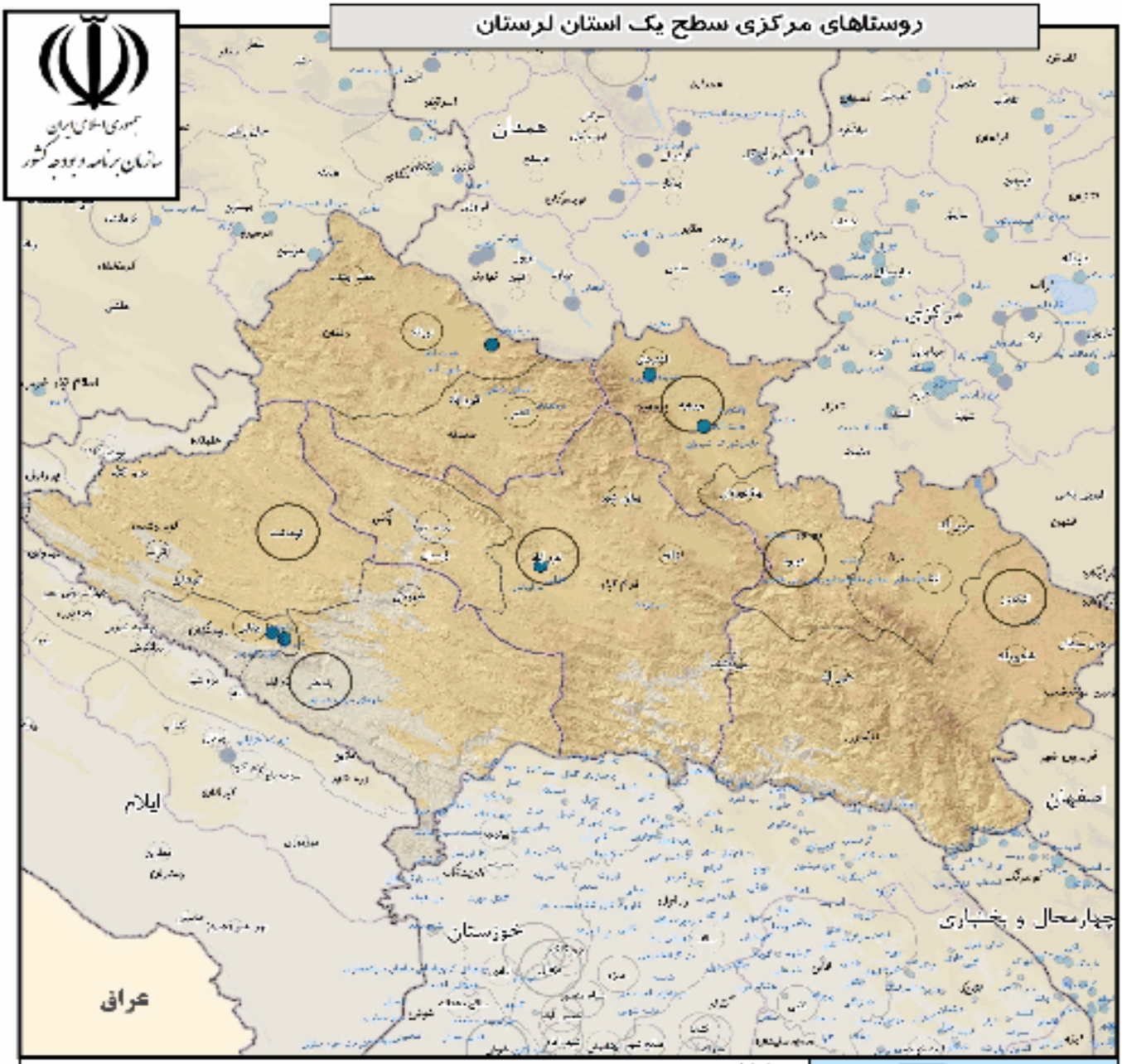

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
- بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۲
- سطح ۳

سطح ۲

سطح ۱

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- مرزهای بین‌المللی
- تالاب و مرداب

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان لرستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

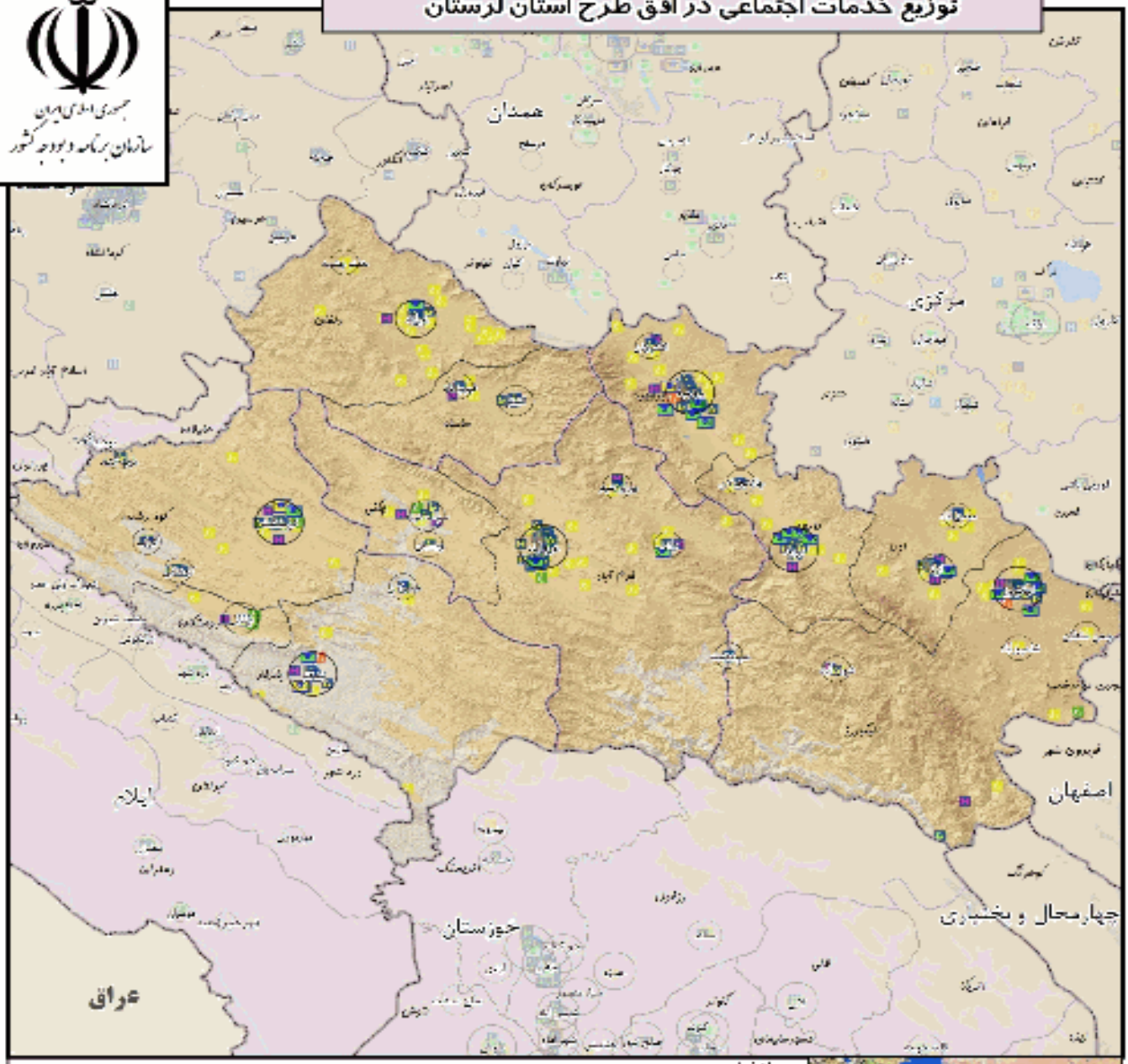

راهنما

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی
کارکرد- نوع
- ملی جامع
- استانی جامع
- منطقه ای جامع

مراکز فرهنگی
- فراملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان لرستان

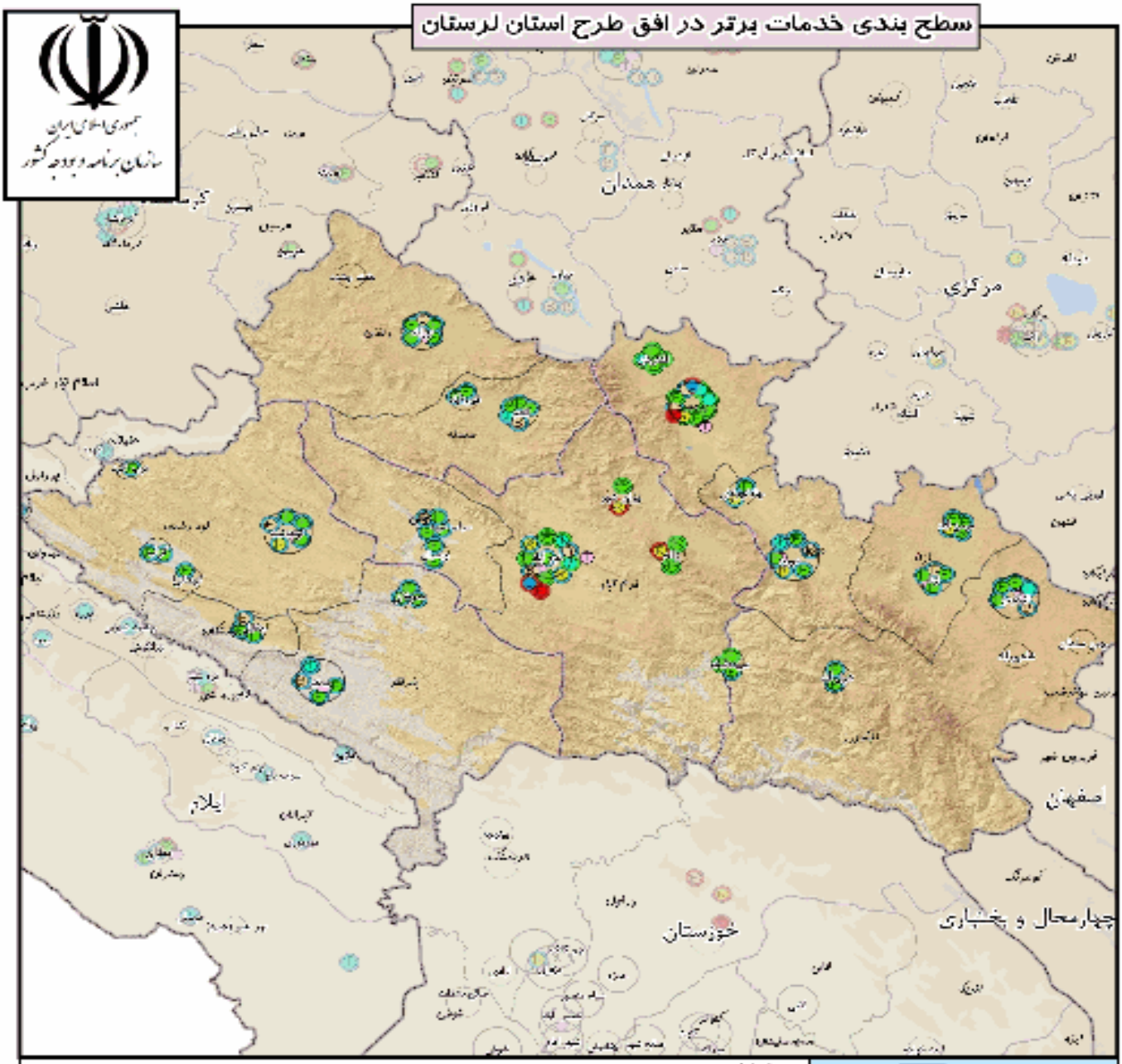

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رفاه و تفریح
- پارک های علم و فن آوری

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- بادب و مرداب

خدمات برتر
- مبدا
- مراکز آموزش و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی

وضعیت
- آتی
- توسعه یافته موجود
- موجود

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان لرستان

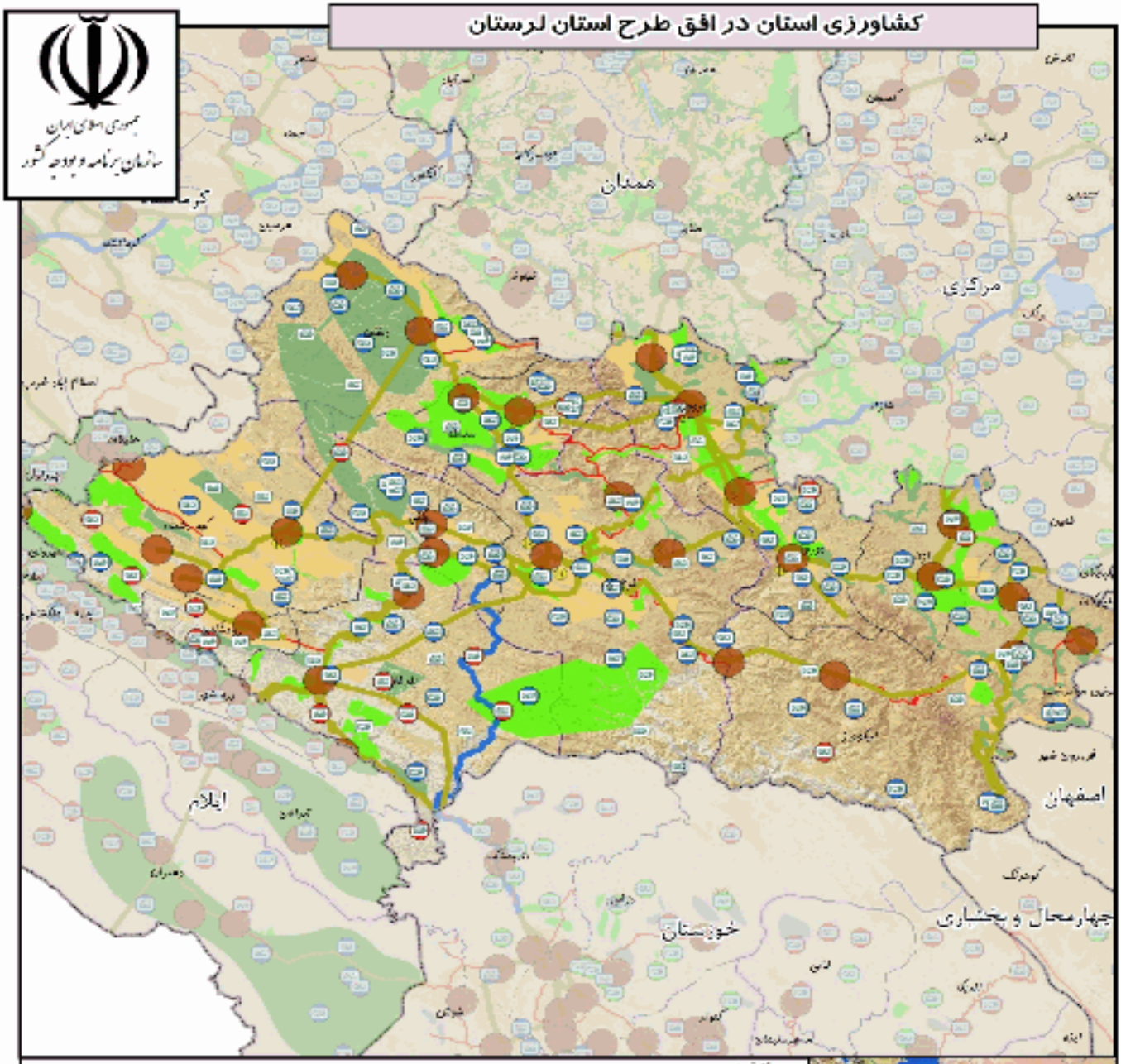

گردشگری در افق طرح استان لرستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

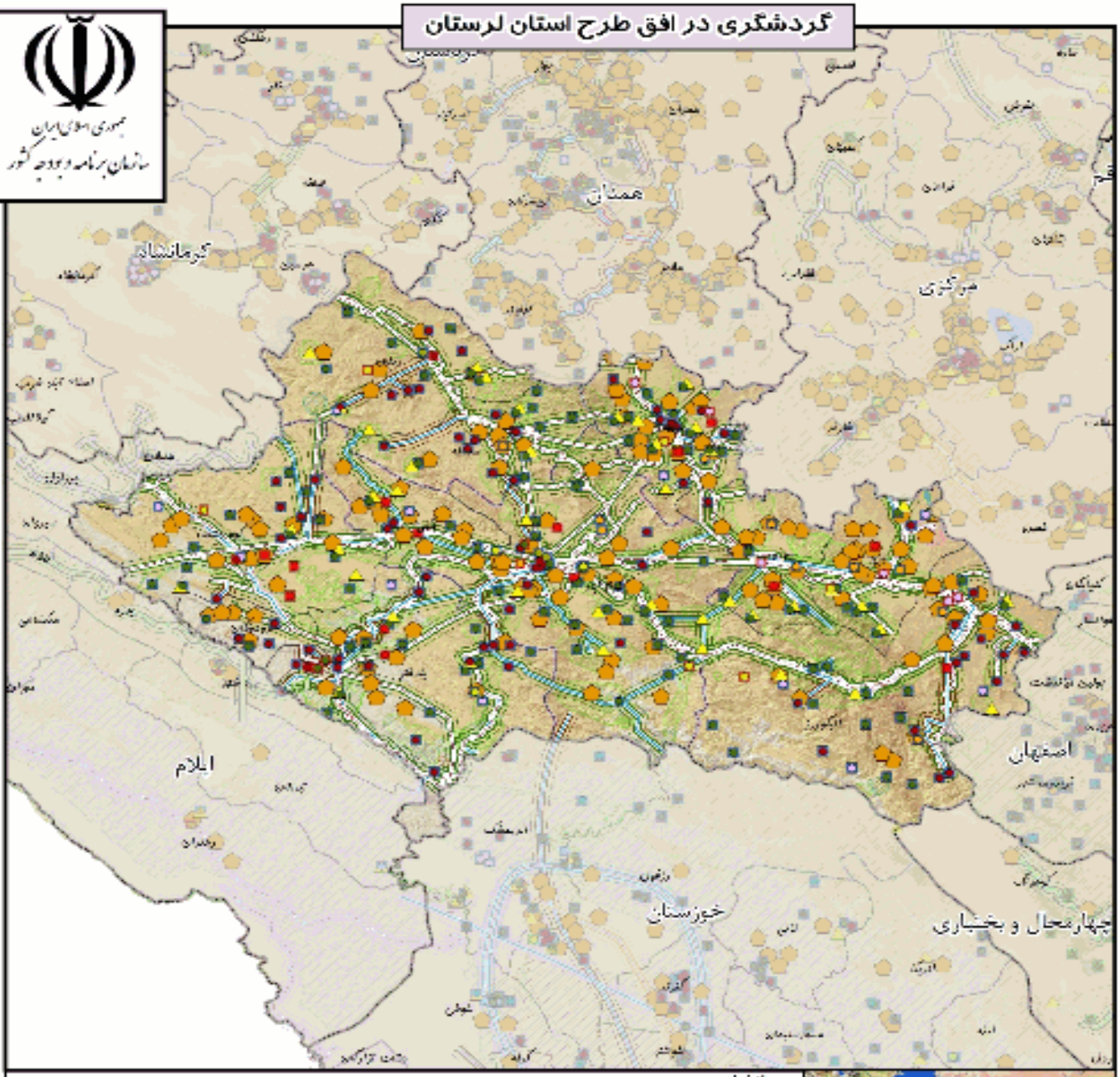

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز
- مذهبی
- پزشکی
- کشاورزی

وضعیت نقاط
- اتاق
- توسعه یافته موجود
- موجود
- صنایع دستی

محورهای گردشگری
- راه
- توسعه یافته موجود
- موجود

نوع محور
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز

پهنه گردشگری
- بوم گردی یا طبیعی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

- تاریخی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان لرستان

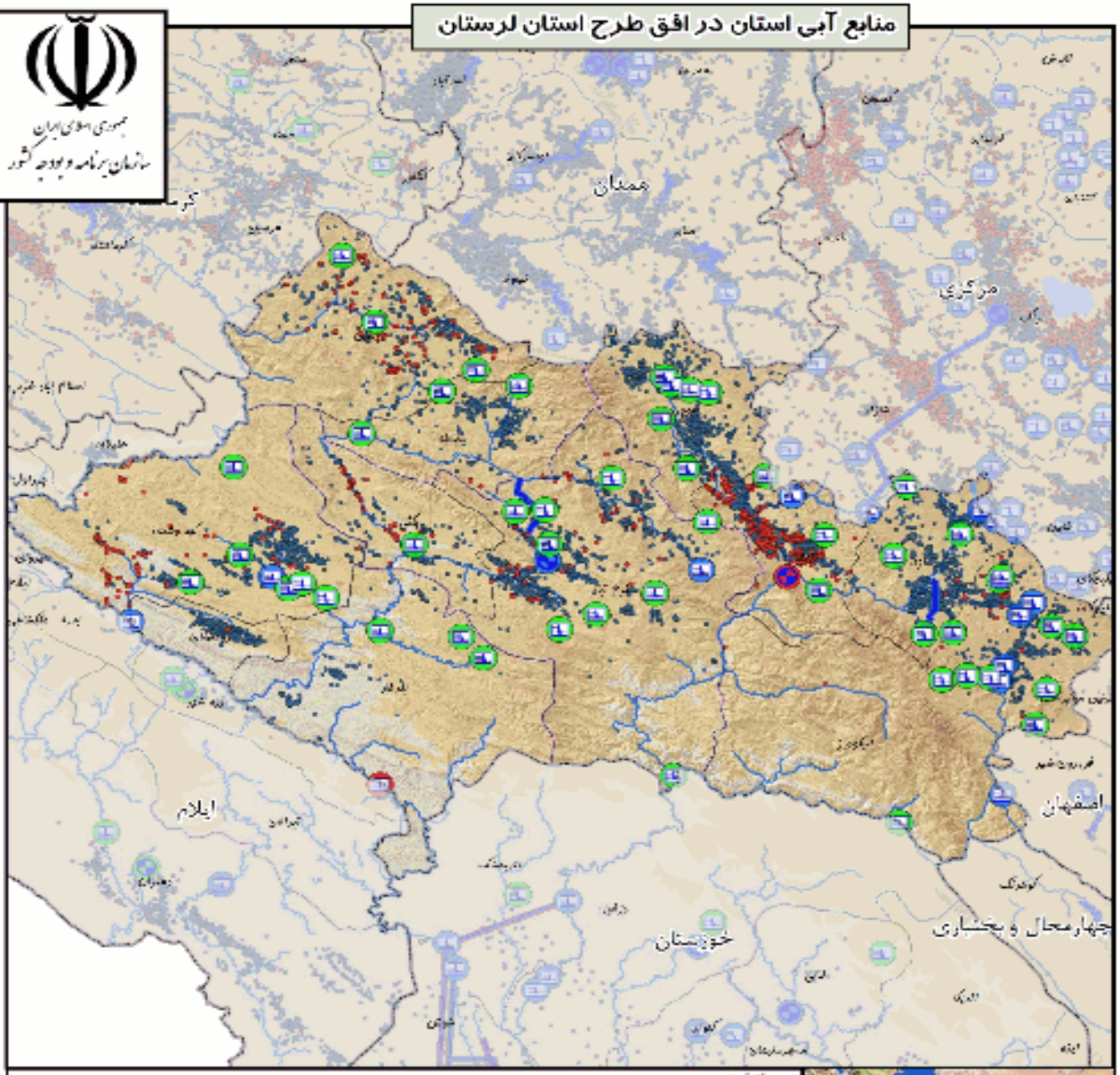

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود

موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان لرستان

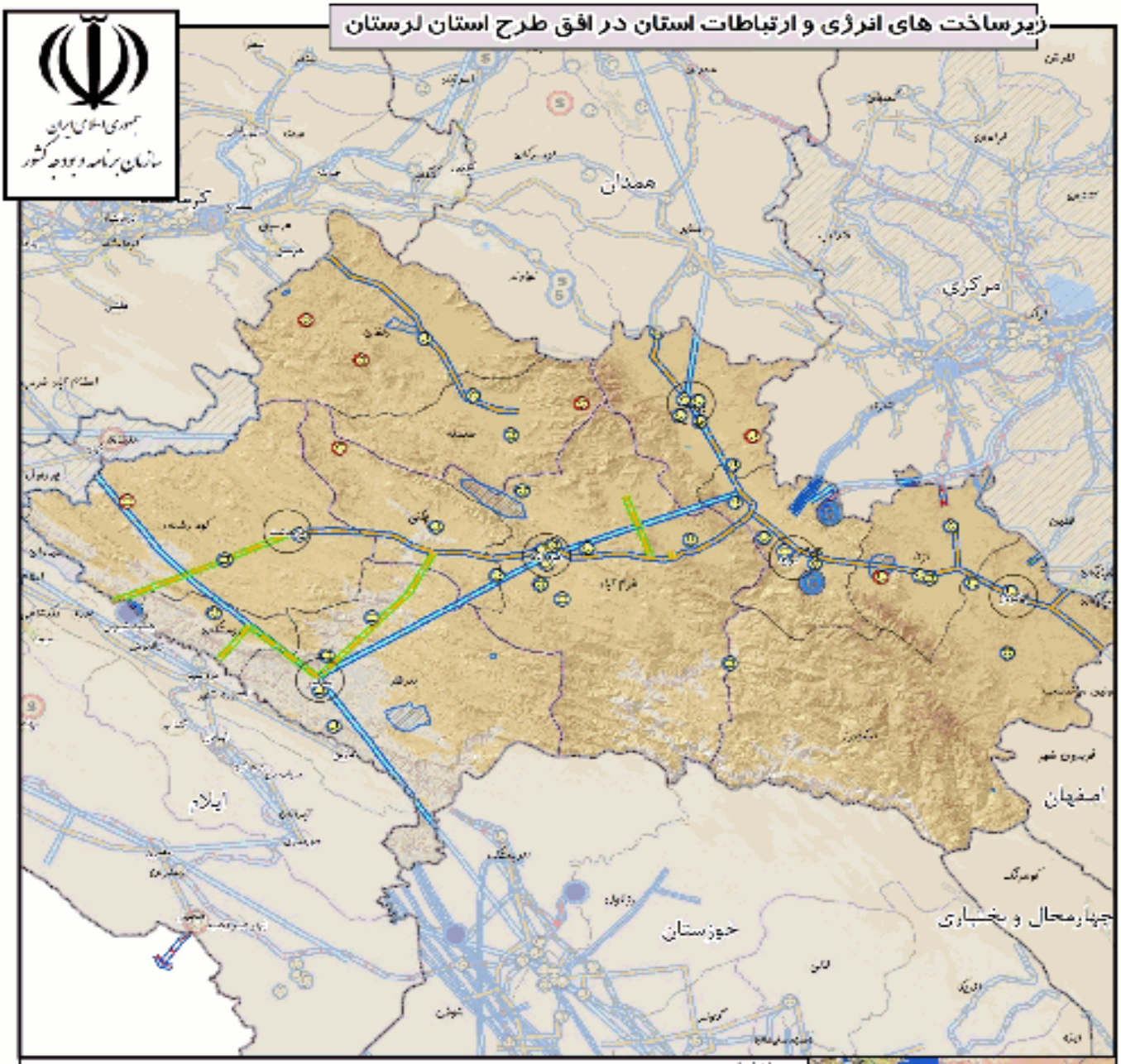

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
آبی
بحرانی
خوشه‌ای
سیفال ترکیبی
گازی
ایستگاه تقلیل فشار گاز
پست برق

وضعیت مراکز
افق
توسعه وضع موجود
موجود

خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۱۳۲
۲۳۰
۴۰۰
۶۳
خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
لغو
توسعه وضع موجود
موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر

مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان لرستان

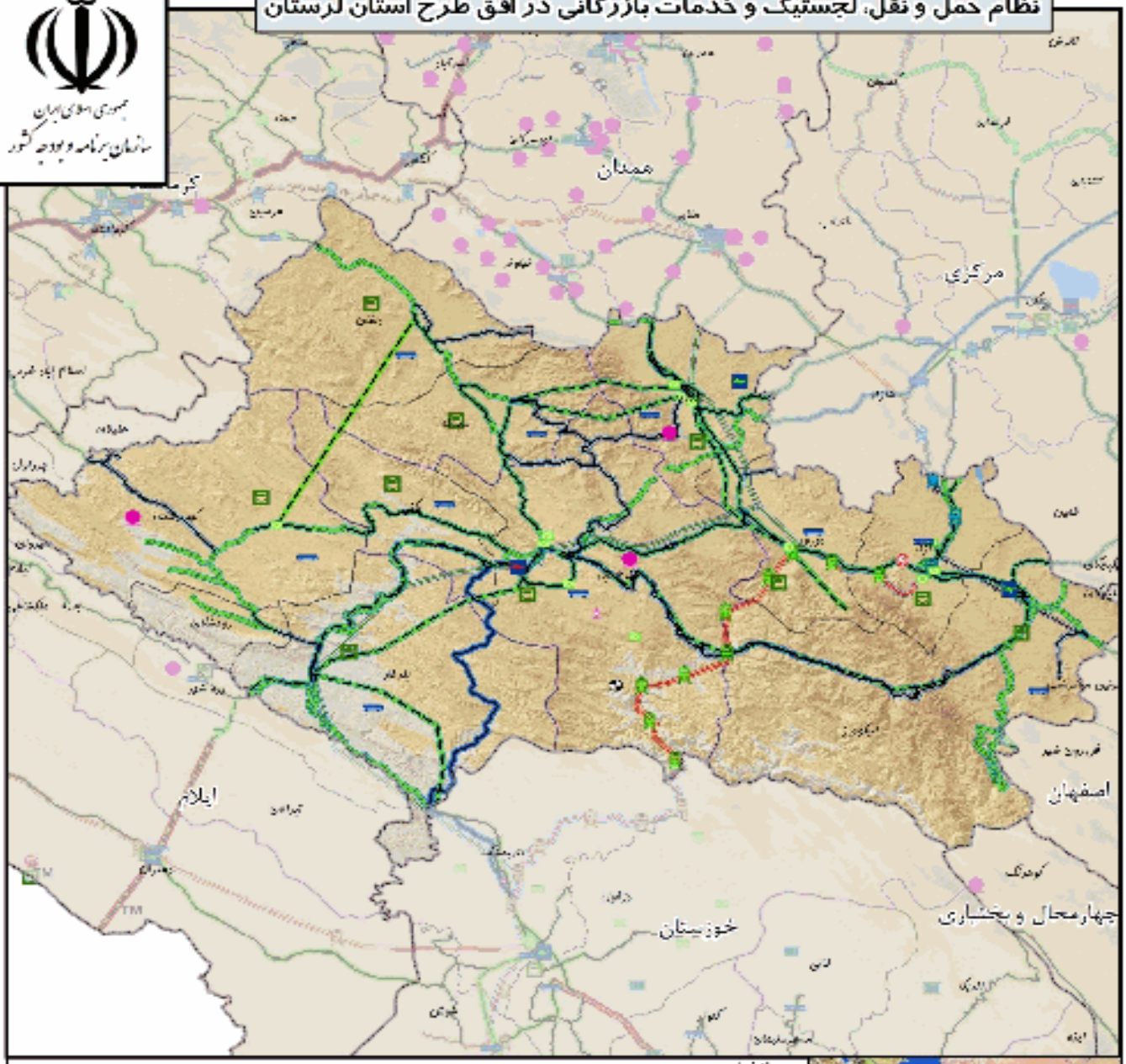

راهنما

فرودگاه
کارکرد
ملی
منطقه ای
پایانه جاده ای
نوع
باری
مسافری

مراکز لجستیک
نوع
اداری
مخزن خشک
سردخانه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
بازرچه مرزی
دو منظوره
سبک

وضعیت محور
سنگین
اتق
توسعه وضع موجود
موجود
کارکرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی

نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

سازمان فضایی وضع افق استان لرستان

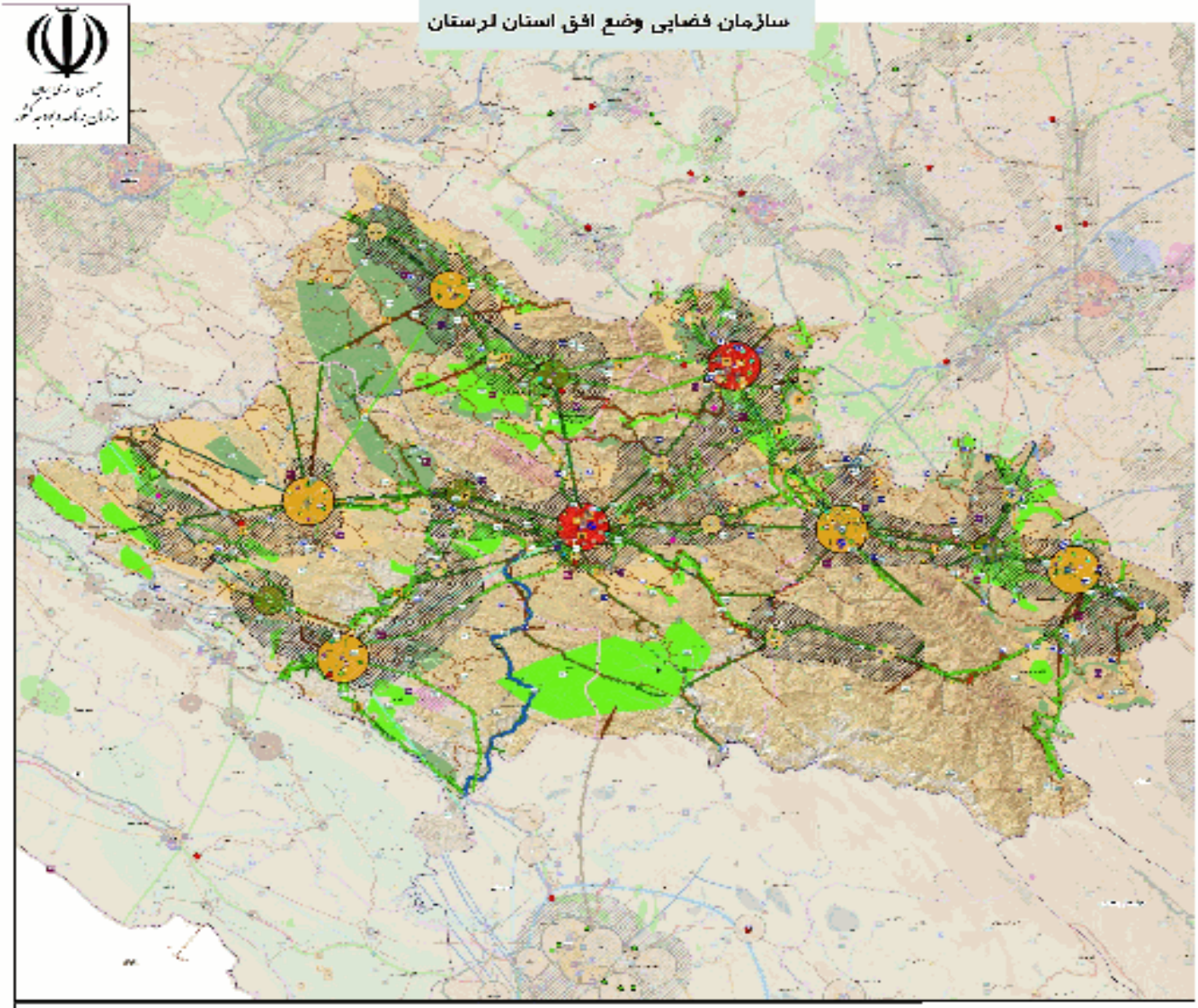

- صنایع پیشرفته در زمینه انرژی‌های نو در سطح استان – دامغان
- داروهای انسانی و دامی در سمنان و گرمسار
- وسایل نقلیه زمینی در زمینه خودروسازی در سمنان، دامغان و گرمسار
- استخراج زغال‌سنگ در دامغان – شاهرود
- استخراج کانی‌های فلزی شامل مس در شاهرود و میامی و کرومیت در میامی
- استخراج سنگ‌های نیمه قیمتی در سطح استان، سمنان و شاهرود

میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی

- گردشگری طبیعی و تاریخی در شهرهای سمنان، شاهرود، دامغان و مهدی‌شهر

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین‌المللی در سمنان و شاهرود

حمل‌ونقل

- انبارداری و فعالیت‌های پشتیبانی حمل‌ونقل در دامغان، سمنان

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای:

کشاورزی

- محصولات زراعی در زمینه غلات شامل گندم و جو در میامی، آرادان و گرمسار
- محصولات زراعی در زمینه حبوبات شامل نخود، لوبیا و عدس در میامی
- محصولات زراعی در زمینه محصولات صنعتی شامل پنبه در آرادان و گرمسار، چغندرقند در میامی و کلزا در شاهرود و میامی
- محصولات زراعی در زمینه سبزیجات شامل سیب‌زمینی در دامغان و شاهرود، پیاز در سرخه و شاهرود و گوجه‌فرنگی در دامغان، شاهرود و میامی
- محصولات باغبانی شامل سیب در شاهرود، دامغان و مهدی شهر، انار و زیتون در گرمسار، آرادان و سمنان؛ زعفران در شاهرود و میامی و گل محمدی در دامغان و شاهرود
- پرورش شتر در شهرستان شاهرود، دامغان و سمنان
- شیلات و آبزی‌پروری شامل ماهیان گرم آبی در سطح استان
- شیلات و آبزی‌پروری شامل ماهیان سرد آبی دردامغان،شاهرود و مهدی‌شهر
- کشت و صنعت در مهدی‌شهر و شاهرود

صنعت و معدن

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان همدان را درافق ۱۴۱۸ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان همدان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان همدان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- حفاظت پایدار از منابع پایه و محیط طبیعی
- اقتصاد رقابتی، درون زا و برون نگر با رویکرد اقتصاد سبز

- گردشگری مدرن و پایدار
- تکمیل زنجیره های ارزش و هم افزا در بخش های کشاورزی، صنعت و خدمات
- مدیریت یکپارچه فضایی با رویکرد سیستمی
- یکپارچگی فضایی، نظام سکونتگاهی و سازمان فضایی متعادل
- تثبیت جمعیت و حفظ و ارتقاء فرهنگ و ارزش ها و سرمایه های انسانی و اجتماعی
- زیر ساخت‌ها و شبکه‌های انرژی، ارتباطی و اطلاعاتی مدرن
- ایمن و امنیت پایدار
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی و فراملی

بخش کشاورزی

تولید محصولات کشاورزی و دارای مزیت نظیر گندم، سیب زمینی، گردو، بادام، انگور، سیر، عسل و گیاهان دارویی در قلمرو کل استان با تاکید بر شهر ملایر به عنوان شهر جهانی انگور؛ سیر همدان؛ گردو تویسرگان با شهرت جهانی.

بخش صنعت و معدن

صنایع با فناوری بالا، پیشرفته،ماشین آلات و تجهیزات پزشکی،ماشین آلات و دستگاههای برقی، صنایع معدنی، شیمیایی، داروسازی ، فولاد ، صنایع غذایی، تبدیلی، تکمیلی، صنایع دستی به ویژه صنعت سفال و سرامیک در کل استان(منطقه ویژه فناوری‌های پیشرفته همدان و شهر جهانی سفال و سرامیک لالجین)

بخش گردشگری

خدمات گردشگری مدرن در کل استان

بخش بازرگانی

یکی از مراکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی از تعاملات اقتصادی کشور با بازارهای جهانی در حوزه تبادلات کالاو یکی از قطب های لجستیکی کالاهای عمومی و کشاورزی کل استان (منطقه ویژه اقتصادی بندر خشک جهان آباد فامنین و شهرک بنکداران همدان)

نظام سکونتگاهی

پذیرنده برخی از نقش‌های تهران در کلان شهر همدان(منطقه شهری)

بخش خدمات برتر

یکی از مراکز راهبری تعاملات اقتصادی و اجتماعی با بازارهای جهانی در حوزه آموزش عالی،خدمات، اطلاعات،کسب و کار، ارایه خدمات آموزش عالی، تحقیقات بین المللی، ارایه دهنده خدمات برتر مالی، بانکی، بیمه‌ای، خدمات گمرکی، سلامت و آموزش عالی در قلمرو فضایی شهر همدان (از طریق دانشگاه بین المللی D۸ در همدان (کشورهای در حال توسعه هشت کشور اسلامی ایران ، ترکیه ، مصر ، بنگلادش ، پاکستان ، نیجریه ، مالزی و اندونزی)

بخش حمل و نقل

هاب لجستیک کالاهای عمومی و کالاهای کشاورزی، ارتباط دهنده استان‌های غربی با مرکز کشور (نقش مفصلی) درکل استان(قرار گیری در محور بزرگراه آسیایی AH۲ – کریدورشرق به غرب و قرار گیری در محور شمال غرب به جنوب غربی کشور)

بخش انرژی

تامین کننده بخشی از انرژی برق مورد نیاز استان‌های هم جوار و تولید کننده انرژی های نو در کل استان

بخش علم و فناوری

راهبری، تسهیل و پشتیبانی از تعاملات اقتصادی و اجتماعی کشور با بازارهای جهانی در حوزه های علم و فناوری، یکی از مراکز تحقیق و توسعه کریدور علم و فناوری منطقه غرب ، یکی از مراکز مخابرات اصلی SC هشت گانه کشور ، یکی از ۴ منطقه ویژه فناوری‌های دانش بنیان پیشرفته کشور در همدان در قلمرو فضایی کل استان

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

بخش کشاورزی

تولید محصولات کشاورزی و دارای مزیت رقابتی گندم، سیب زمینی، گردو، بادام، انگور، سیر، عسل و گیاهان دارویی درکل استان

بخش صنعت و معدن

صنایع معدنی، پتروشیمی، شیمیایی،صنایع کاغذ، داروسازی و صنایع تبدیلی و تکمیلی در کل استان

بخش گردشگری

گردشگری تاریخی ، فرهنگی، طبیعی، بوم گردی و سلامت کل استان

بخش بازرگانی

قطب تجاری و لجستیکی در منطقه شهری همدان

نظام سکونتگاهی

کلان شهر همدان با طیفی از فعالیت های خدماتی و یکی از کانون های مهم جمعیتی منطقه غرب

بخش خدمات برتر

خدمات برتر سلامت ، آموزش عالی و حمل و نقل و ارتباطات در قلمرو فضایی شهرستان همدان

بخش حمل و نقل

پیوند دهنده استان‌های منطقه به مرکز کشور و استان تهران

بخش انرژی

تولید انرژی های نو و تجدید پذیر و تامین بخشی از برق مورد نیاز استان های مجاور در کل استان

بخش علم و فناوری

فعالیت‌های دانش بنیان در کل استان

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

همدان پایتخت تاریخ و تمدن ایران زمین، پیشتاز در توسعه منطقه‌ای، با تکیه بر سرمایه‌های انسانی، طبیعی و اجتماعی و با برخورداری از محیطی ایمن همراه با سلامت محیط زیست، هماهنگ با توسعه ملی و بهره‌مند از نظام مدیریت یکپارچه، کیفیت مطلوب زندگی فردی و اجتماعی را برای مردم استان فراهم کرده است.

همدان مفتخر به پیشینه تاریخی خود، با بهره‌گیری از دانش و فناوری روز، فضایی شایسته برای خلاقیت و کارآفرینی در تولید را به وجود آورده و ضمن استفاده از ظرفیت‌های گردشگری ارزشمند و فاخر، مشارکت مردمان خود را در فرآیندهای نوین توسعه فراهم ساخته و با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل شیوه‌ای پیشرو برای حفاظت فعال از فرهنگ این خطه تمدن ساز، یافته است.

۲-٤- مأموریت‌های توسعه استان

- یکی از مراکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی از تعاملات اقتصادی و اجتماعی کشور در حوزه‌های علم و فناوری، آموزش، تحقیق و توسعه، تبادلات کالا، خدمات و اطلاعات و گسترش کسب و کار با جامعه بین المللی

- مرکزیت گردشگری طبیعی، تاریخی، فرهنگی و بوم گردی و روستایی و درمانی در مقیاس ملی و فراملی
- قطب کشاورزی صادرات محور (گردو –بادام – انگور و کشمش، سیر، سیب زمینی) مبتنی بر توان‌های بوم شناختی در سطح ملی و فراملی
- استقرار طیفی ازصنایع پاک و دانش بنیان، با فناوری بالا و اولویت صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در مقیاس منطقه‌ای و ملی
- ایفای نقش فعال در ارایه خدمات برتر آموزش عالی، پزشکی سلامت و خدمات نوین بازرگانی و لجستیکی و ارتباطات در سطح منطقه‌ای و ملی
- نقش مؤثر در ارایه خدمات طب سنتی، تولید و فراوری داروهای گیاهی در مقیاس ملی و فراملی
- ایفای نقش فعال در تولید صنایع دستی (سفال و سرامیک ، گلیم و فرش، مبل و منبت) در مقیاس ملی و فراملی
- استقرار مدیریت یکپارچه، کارآمد و هم افزا در راستای توسعه استان
- حافظ فرهنگ غنی و سرمایه های طبیعی و اجتماعی و انسانی استان
- تامین کننده رفاه، زندگی مطلوب و سعادتمند، شایسته مردم استان

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- گسترش تعاملات اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی استان با بازار های جهانی در حوزه های علم وفناوری، آموزش، تحقیق و توسعه، تبادلات کالا، خدمات و اطلاعات و گسترش کسب و کار
- بهره گیری کارآمد از موقعیت جغرافیایی و نقش گره گاهی و ارتباطی استان به عنوان عامل پیوند دهنده استان های منطقه غرب با مرکز کشور .
- اعتلاء معرفت دینی و ارزش های فرهنگی و ویژگی های هویتی استان و تقویت تعاملات فرهنگی و هنری در مقیاس ملی و فراملی
- توسعه گردشگری مدرن و پایدار تاریخی، فرهنگی، طبیعی، سلامت و بوم گردی با زنجیره های ترکیبی کامل
- توسعه، حفظ و صیانت از صنایع دستی و بهره گیری بهینه و پایدار از هنرهای سنتی، صنایع دستی و بومی استان

- توسعه کریدور علم و فناوری به صورت شبکه ای یکپارچه و هم افزا و توانمند متشکل از دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی و فنی حرفه ای استان و پارک های علم و فناوری و مراکز رشد و زیر ساخت های ارتباطات و فناوری اطلاعات و منطقه ویژه فناوری های پیشرفته
- بهره گیری از فرصت برخورداری از منطقه ویژه اقتصادی مستعد بندر خشک جهان آباد و منطقه ویژه فناوری های پیشرفته همدان و HUB لجستیک همدان و شهرک بنکداران در برقراری پیوندهای متقابل اقتصادی ملی و فراملی
- توسعه منابع انسانی و ارتقاء سرمایه اجتماعی، تامین نیروی انسانی ماهر و متخصص مورد نیاز فعالیت های استان
- فرهنگ سازی و گفتمان سازی در زمینه اقتصاد مقاومتی، اقتصاد سبز، ضرورت بر مصرف کالای تولید داخل و حفظ پایدار منابع طبیعی .
- توسعه کشاورزی پایدار متناسب با ظرفیت های اکولوژیکی و اقلیمی (ارگانیک) و افزایش بهره وری و ارتقاء سطح فناوری و تکمیل زنجیره های ارزش
- توسعه مردم محور و تقویت جایگاه مردم در نظام تصمیم گیری و مدیریت استان
- گذار از مصرف انرژی های فسیلی آلاینده به مصرف انرژی های پاک و تجدید پذیر (خورشیدی ، باد و ..)
- حفظ پایدار منابع طبیعی، حفاظت مطلق در نواحی خاص و موازنه اکولوژیک در پهنه های دارای کسری اکولوژیک و حفظ و ارتقاء مناطق تحت حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست و تالاب ها و زیست بوم ها و کنترل آلودگی ها و ریز گردها با رویکرد نو منطقه گرایی محیط زیستی
- توسعه صنایع پایدار و ارتقاء جایگاه صنعتی استان از طریق ساماندهی صنایع موجود، افزایش بهره وری، بهره برداری بهینه از معادن، تکمیل زنجیره های ارزش، توسعه خوشه ها و تمرکز بر ایجاد صنایع با فناوری های پیشرفته و پاک و دانش بنیان
- تقویت و تجهیز محورهای فرعی ۵ گانه توسعه استان در جهت توزیع متعادل سازی فعالیت ها و کاهش عدم تعادل های فضایی
- حمایت کارآمد از نظام حمل و نقل و متنوع سازی و یکپارچه سازی و ارتقاء زیر ساخت های ارتباطی جاده ای، ریلی و هوایی و بهره گیری بهینه از موقعیت HUB لجستیک همدان
- مدیریت پایدار و یکپارچه بر منابع آب

- تثبیت و رشد جمعیت استان از طریق افزایش نرخ باروری به سطح جانشینی و نگهداشت جمعیت و کاهش روند مهاجر فرستی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- محورهای رزن – همدان – ملایر
- محور همدان – اسدآباد
- محورهای پنج گانه سه راه سی سی – نهاوند – کنگاور ؛ جوکار – تویسرکان – کنگاور ؛ همدان – لالجین – گل تپه ؛ کبودراهنگ – شیرین سو – قیدار و رزن – قروه درجزین – فامنین
- مناطق روستایی، مکان های مرکزی روستایی و حوزه نفوذ آنها

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های کشاورزی

- در زیر بخش زراعت: قلمرو فضایی شهرستان های رزن، درگزین، کبودراهنگ ، همدان، نهاوند، بهار، اسدآباد، ملایر، فامنین و تویسرکان
- در زیر بخش باغداری: قلمرو فضایی شهرستان های ملایر، نهاوند، همدان، اسدآباد، تویسرکان، رزن، درگزین، بهار، کبودراهنگ
- در زیر بخش دامپروری: قلمرو فضایی شهرستان های نهاوند، همدان، ملایر، تویسرکان، کبودراهنگ، رزن، درگزین، اسدآباد، بهار، فامنین
- درزیر بخش آبزی پروری: قلمروهای فضایی نهاوند و ملایر

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- محور رزن – همدان – ملایر با اولویت صنایع با فناوری‌های پیشرفته و پاک
- محور صنعتی و معدنی همدان – اسدآباد با اولویت صنایع تبدیلی و تکمیلی و صنایع معدنی
- پهنه‌های دارای توان اکولوژیک صنعتی و معدنی پیرامون محورهای توسعه پنج گانه (محور همدان – لالجین– علیصدر – بیجار، محور کبودراهنگ، شیرین سو– قیدار، محور جوکار– تویسرکان – کنگاور، محور سه راه سی سی– نهاوند– کنگاور، محور رزن– قروه درجزین– فامنین)

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های خدمات

- خدمات برتر آموزش عالی و سلامت در همدان و ملایر
- خدمات بازرگانی در همدان، فامنین ملایر
- خدمات حمل و نقل هوایی و فرودگاهی در همدان

- خدمات حمل و نقل ریلی در همدان و ملایر
- خدمات گردشگری در همدان، ملایر و کبودراهنگ تویسرکان، نهاوند، اسدآباد، بهار، رزن و درگزین

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- محدودیت استقرار در قلمرو ارتفاعات و مراتع، جنگل ها و مناطق تحت مدیریت حفاظت محیط زیست
- محدودیت استقرار در پهنه‌های با خطرات بالای مخاطرات طبیعی عمدتا در پهنه‌های جنوبی شهرستان نهاوند و پهنه شمالی شهرستان رزن

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

- محدودیت ناشی از قوانین و مقررات(محدوده شهرها، منابع طبیعی و حرائم آنها)
- محدودیت‌های طبیعی (شیب زمین و آسیب‌پذیری از مخاطرات طبیعی) عمدتا در پهنه‌های جنوبی شهرستان نهاوند، پهنه‌های شمالی شهرستان رزن و محدوده‌های مرکزی شهرستان همدان

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- محدودیت توسعه در پهنه‌های مراتع و جنگل‌ها و مناطق تحت مدیریت حفاظت محیط زیست در قلمروهای میانی ارتفاعات الوند و قلمروهای جنوبی ارتفاعات گرین
- محدودیت گسترش در محدوده شهرها، قلمروهای با خطرات بالای طبیعی واقع در پهنه‌های جنوبی شهرستان نهاوند و پهنه شمالی شهرستان رزن

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های گردشگری

- محدودیت توسعه در پهنه‌های زلزله خیز جنوب شهرستان نهاوند و شمال شهرستان درگزین
- محدودیت گسترش در محدوده فروچاله های دشت کبودراهنگ ، همدان و فامنین

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان همدان به قرار زیر است :

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

ناحیه برنامه ریزی	تخصص ها و اولویت ها
ناحیه شمالی (کبودراهنگ، رزن، درگزین و فامنین)	- کشاورزی (زراعت و دامداری و کشت گلخانه ای و زنبور عسل) - صنایع فناوری‌های پیشرفته دفاعی و هوافضا، صنایع معدنی و ماشین آلات کشاورزی، سیمان، فراوری گیاهان دارویی، پوشاک و صنایع پاک در منطقه ویژه اقتصادی جهان آباد - گردشگری مدرن و پایدار (طبیعی و روستایی و بوم گردی مبتنی بر کوهستان) - حمل و نقل و بازرگانی با تاکید بر مناطق ویژه اقتصادی و بندر خشک و پیوندهای فراملی - خدمات پشتیبان تولید کشاورزی، صنعتی و معدنی در مقیاس ناحیه‌ای و استانی - خدمات برتر دانش بنیان (بازرگانی، گردشگری و بازرگانی، مالی، بانک و بیمه و سلامت در مقیاس ناحیه ای و استانی) - صنایع دستی (قاب سازی، قالی و گلیم) - استحصال انرژی های نو
ناحیه میانی (همدان، بهار و اسد آباد)	-گردشگری مدرن و پایدار (فرهنگی و تاریخی و طبیعی و سلامت و روستایی و بوم گردی مبتنی بر کوهستان در مقیاس فراملی) - صنایع با فناوری های پیشرفته و پاک، صنایع معدنی کانی های غیر فلزی، فولاد و پتروشیمی و صنایع غذایی، سنگ های قیمتی و پوشاک - خدمات برتر و دانش بنیان (بازرگانی، گردشگری، فرهنگی و ورزشی ، مالی، بانک، بیمه، آموزش و سلامت در مقیاس استانی و فرااستانی با تاکید بر پیوندهای فراملی) - کشاورزی (زراعت و باغداری و فناوری‌های زیستی و دامداری صنعتی و پرورش طیور، کشت گلخانه‌ای و زنبور عسل با عملکرد ملی و با محصولات فراملی سیر) - HUB لجستیک کالای عمومی (پارک) و HUB لجستیک کشاورزی (پارک) کشور - صنایع دستی (سفال و سرامیک و چرم و قالی و گلیم و سنگ های قیمتی) - خدمات پشتیبانی کشاورزی، صنعتی و معدنی در مقیاس ملی - حمل ونقل و ترانزیت بازرگانی و تجاری با تاکید بر پیوندهای فراملی - استحصال انرژی های نو
ناحیه جنوبی (ملایر، نهاوند و تویسرکان)	- گردشگری مدرن و پایدار (فرهنگی و تاریخی و طبیعی و سلامت و روستایی و بوم گردی مبتنی بر کوهستان) - کشاورزی (باغداری و زراعت و و دامداری صنعتی و پرورش طیور و آبزی پروری و زنبور عسل) با محصولات فراملی انگور و گردو

- صنایع پتروشیمی در زمینه صنایع پائین‌دستی (لاستیک و پلاستیک، تایر و تیوب، شوینده، رنگ، حلال و کود) در سمنان و گرمسار
- استخراج معدن شامل سرب و روی در شاهرود و دامغان، سنگ‌آهن و خاک صنعتی در سمنان و دامغان و طلا در دامغان
- صنایع غذایی و تبدیلی تکمیلی و کشاورزی در زمینه فراوری در محصولات باغی (کمپوت سازی) در شاهرود و سمنان
- صنایع نساجی، پوشاک و سلولزی در زمینه نخ و الیاف و پارچه در سمنان و گرمسار و تولید کاغذ و فراورده‌های کاغذی در گرمسار
- صنایع کانی غیرفلزی شامل سیمان در شاهرود و سمنان
- فلزات اساسی شامل فولاد و آهن در سمنان و دامغان و مس کاتد در دامغان و میامی
- صنایع پیشرفته شامل فناوری‌های زیستی و نانو فناوری در سمنان
- صنایع پیشرفته شامل IT در سمنان و شاهرود
- وسایل نقلیه زمینی شامل قطعه‌سازی در سطح استان – سمنان

بازرگانی

- خدمات بازرگانی در سمنان، شاهرود و گرمسار

میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی

- خدمات گردشگری در سمنان، دامغان و شاهرود
- خدمات گردشگری سلامت در مهدی‌شهر
- تولیدات صنایع‌دستی در شهرستان‌های سمنان و شاهرود

خدمات برتر

- خدمات برتر در سمنان و شاهرود
- خدمات فنی- مهندسی در سطح استان

حمل‌ونقل

- خدمات ترانزیت در سمنان، دامغان، شاهرود و گرمسار

دفاع، امنیت و پدافند غیرعامل

- تأمین امنیت مرکز کشور با استفاده از فعالیت‌های بزرگ‌مقیاس و استقرار سامانه‌های دفاعی در حاشیه جنوبی استان

ناحیه برنامه ریزی	تخصص ها و اولویت ها
	- صنایع معدنی و سرب و روی و فولاد ،منیزیوم و ماشین آلات کشاورزی صنایع تبدیلی و تکمیلی، سیمان، دارو سازی، فراوری سنگ های گرانیت و تزیینی و پوشاک - صنایع دستی مبل و منبت و محصولات چوبی، قالی و گلیم در مقیاس ملی و فراملی - حمل و نقل و ترانزیت با تاکید بر پیوندهای ملی - خدمات پشتیبانی تولید کشاورزی و صنعتی و معدنی - خدمات برتر دانش بنیان (بازرگانی، و گردشگری، بازرگانی، مالی، بانک، بیمه، آموزش و سلامت در مقیاس ناحیه ای و استانی و فراستانی) - استحصال انرژی های نو

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش منابع طبیعی و محیط زیست

- حفظ و احیاء سفره‌های آبهای زیرزمینی و تغذیهٔ مصنوعی سفره‌ها و نظارت بر بهره‌برداری بهینه از منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی
- حفظ، احیاء و بهره برداری اصولی از منابع پایه آب و خاک و جنگل‌ها و مراتع و حفاظت از آبخیزها
- توسعه آبخوان داری و آبخیزداری به عنوان تامین منابع آب و حفاظت وکنترل فرسایش خاک و اعمال محدودیت سخت‌گیرانه در برداشت آب های زیر زمینی و انسداد چاه های غیر مجاز
- اصلاح، تجهیز، نوسازی و یکپارچه سازی اراضی کشاورزی و بازچرخانی و استفاده از منابع آب غیر متعارف و ایجاد سامانه های نوین تأمین و توزیع آب شرب
- حفاظت مطلق در نواحی خاص و موازنه اکولوژیک در پهنه‌های دارای کسری اکولوژیک، تغییر الگوی کشت متناسب با بوم نظام و حفظ و ارتقاء مناطق تحت حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست وتالاب ها
- تجهیز شهرهای استان به شبکه فاضلاب مدرن و استفاده از فناوری‌های روز در دفع پساب و پسماند
- تنوع بخشی به سبد انرژی از طریق توسعه نیروگاه های انرژی های نو (خورشیدی و بادی)
- توجه جدی و تقویت زیست بوم های روستایی- عشایری
- توسعه و تقویت جنگل ها و اراضی جنگلی و مراتع و جلوگیری از چرای بی رویه و بیش از حد مجاز در مراتع

سیاست های سرزمینی توسعه بخش اجتماعی و فرهنگی

- افزایش سطح رفاه و معیشت و مطلوبیت زیست در جهت حفظ و نگهداشت جمعیت استان

- ارتقاء و تعمیق اخلاق و فرهنگ کار و کار آفرینی، قانون گرایی، مسئولیت پذیری، مشارکت محوری و خود باوری .
- فرهنگ سازی و گفتمان سازی در زمینه اقتصاد مقاومتی، اقتصاد سبز، ضرورت بر مصرف کالای تولید داخل و حفظ پایدار منابع طبیعی .

سیاست های سرزمینی توسعه بخش اقتصاد

- ارتقاء سطح مناسبات و پیوندهای متقابل اقتصادی در مقیاس منطقه‌ای، ملی و فراملی
- توسعه فعالیت های اقتصادی استان بر پایه مزیت های نسبی و رقابتی و دانش بنیان ، افزایش بهره وری، کاهش هزینه های تولید و تکمیل زنجیره های ارزش
- توسعه بازرگانی خارجی از طریق بازاریابی و جذب سرمایه گذاری خارجی بویژه از طریق منطقه ویژه اقتصادی و منطقه فناوری های پیشرفته ، ارتقاء زیر ساخت های خدمات پشتیبان تولید و برند سازی محصولات
- تقویت و توسعه زیر ساخت ها و افزایش ظرفیت ها و برند سازی در بخش گردشگری استان
- گسترش فعالیت های صنعتی و معدنی از طریق توسعه خوشه ها و تمرکز بر ایجاد صنایع با فناوری های پیشرفته و پاک و دانش بنیان
- نوین سازی کشاورزی، تغییر الگوی کشت به سمت محصولات کم آب بر، ارتقاء سطح فناوری و گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی
- توسعه صنایع دستی به ویژه سفال و سرامیک، مبل و منبت، فرش و گلیم و چرم
- افزایش و ارتقاء سطح کیفی وکمی فعالیت های خدماتی در استان

سیاست های سرزمینی توسعه بخش سیاسی، امنیتی و دفاعی

- ارتقاء نقش کنش گران غیر دولتی و مردم نهاد در نظام تصمیم گیری های توسعه ای
- افزایش مشارکت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در استان
- افزایش توانایی و تاب آوری اجتماعی در سطح استان
- تدوین برنامه های مدیریت یکپارچه مخاطرات محیطی و پدافند غیر عامل
- افزایش ضریب ایمنی، تاب آوری و کاهش آسیب پذیری مراکز شهری و روستایی

سیاست های سرزمینی توسعه بخش حمل و نقل و نظام سکونتگاهی

- تقویت ارتباط پیرامون – پیرامون (شهرها و شهرستانها ی استان با یکدیگر)
- تقویت و تجهیز محورهای ۵ گانه فرعی توسعه استان در جهت بهبود توزیع فضایی فعالیت ها و کاهش عدم تعادل های فضایی (محورهای سه راه سی سی- نهاوند –کنگاور، جوکار – تویسرکان – کنگاور، همدان – لالجین – گل تپه – بیجار، کبودراهنگ – شیرین سو – قیدار، رزن – قروه درجزین – فامنین)
- تقویت و تجهیز شهرهای میانی و کوچک استان به ویژه در نیمه شمالی استان
- افزایش توان خدمات دهی اقتصادی و اداری واجتماعی و فرهنگی در سلسله مراتب شهری شهرهای میانه اندام و کوچک
- استفاده از سیاست‌های تشویقی در جهت حمایت های ترجیحی از کانون های توسعه به ویژه در پهنه شمالی
- متنوع سازی و یکپارچه سازی و ارتقاء زیر ساخت های ارتباطی و حمل نقل استان

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- پهنه‌های جنوبی، میانی و شمالی ا ستان محوریت تو سعه زیر ساخت ها با اولویت ارتقاء محورهای پنج گانه سه راه سی سی – نهاوند – کنگاور، جوکار – تویسرکان – کنگاور، همدان – لالجین – گل تپه – بیجار، کبودراهنگ – شیرین سو – قیدار، رزن – قروه درجزین – فامنین به بزرگراه.
- تکمیل راه آهن همدان – ملایر و ایستگاه‌های مرتبط با آن و ادامه راه آهن همدان – سنندج
- پهنه مرکزی ا ستان با اولویت تکمیل امکانات و زیر ساخت های لازم (د ستر سی ها، تامین آب، برق و گاز و ارتباطات) با هدف فعال ســـازی منطقه ویژه اقتصـــادی جهان آباد فامنین، منطقه فناوری‌های پیشرفته همدان و هاب لجستیک و شهرک بنکداران
- پهنه‌های میانی و جنوبی استان به عنوان مهمترین پهنه جهت تامین آب، انتقال آب از استانهای همجوار به همدان و سدهای در دست ساخت نعمت آباد اسدآباد و گرین نهاوند و خرمرود تویسرکان.
- پهنه‌های میانی، جنوب و شمالی استان با اولویت تکمیل شبکه‌های فاضلاب شهرها ومدیریت پسماندها.
- مناطقی از شهرستان‌های همدان، فامنین، کبودراهنگ ، نهاوند ، بهار ، اسدآباد و تویسرکان به عنوان مناطق مستعد توسعه نیروگاه های برق خورشیدی
- مناطقی از شهرستان‌های کبودراهنگ، رزن و ملایر مستعد نصب توربین‌های بادی

- در قلمرو فضایی شهرستانهای استان مستعد توسعه شبکه فیبر نوری

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- ناحیه شمالی: با محوریت کبودراهنگ (شهرهای کبودراهنگ، فامنین، رزن و قروه درجزین)
- ناحیه میانی: با محوریت همدان (شهرهای همدان، اسدآباد، بهار و لالجین)
- ناحیه جنوبی: با محوریت ملایر (شهرهای ملایر، نهاوند و تویسرکان)
- در همه ناحیه‌ها: روستا – شهرها، مناطق روستایی و روستاهای مرکزی و حوزه نفوذ آنها

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- ناحیه شمالی: زراعت، دامپروری و صنایع تبدیلی و تکمیلی
- ناحیه میانی: زراعت، باغداری، دامپروری و صنایع تبدیلی و تکمیلی
- ناحیه جنوبی: باغداری، زراعت، دامپروری، آبزیان و صنایع تبدیلی و تکمیلی
- هرگونه گسترش اراضی کشاورزی مشتمل بر توسعه اراضی زراعی، توسعه باغات و توسعه کشت گلخانه‌ای در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سُنتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مَصارف کشاورزی می‌باشد.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- ناحیه شمالی: شامل منطقه ویژه اقتصادی جهان آباد، تمامی شهرک ها و نواحی صنعتی و صنایع معدنی مستقر در مجاورت معادن، خوشه‌های صنعتی و تولیدی
- ناحیه میانی: شامل منطقه ویژه فناوری‌های پیشرفته، تمامی شهرک‌ها و نواحی صنعتی، شهرک سفال و سرامیک شهر جهانی لالجین، صنایع معدنی مستقر در مجاورت معادن، خوشه‌های صنعتی و تولیدی
- ناحیه جنوبی: شامل تمامی شهرک ها و نواحی صنعتی، صنایع معدنی مستقر در مجاورت معادن و خوشه های صنعتی و تولیدی

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- خدمات برتر آموزش عالی: دانشگاه D۸ در شهر همدان در سطح فرا ملی ، شهر همدان و ملایر در سطح نخست ودارای مقیاس ملی؛ شهرهای نهاوند، تویسرکان و اسدآباد در سطح دوم، دارای مقیاس

استانی و شهر های کبودراهنگ، بهار و رزن در سطح سوم دارای مقیاس ناحیه‌ای یا شهرستانی در سازمان فضایی مطلوب قرار می گیرند.

- خدمات برتر بهداشتی و درمانی: شهر همدان در سطح نخست در مقیاس ملی و قطب برخی خدمات درمانی و منطقه ای ، شهر ملایر در سطح دوم در مقیاس استانی و دیگر مراکز شهری در سطح سوم و در مقیاس شهرستانی فعالیت خواهند داشت.
- خدمات فرهنگی و اجتماعی: شهر همدان ارائه کننده خدمات فرهنگی و اجتماعی در سطح نخست در مقیاس ملی خواهد بود و شهر ملایر ارائه دهنده خدمات سطح دوم دارای مقیاس استانی و دیگر مراکز شهرستان‌ها در سطح سوم و با مقیاس شهرستانی قرار دارند.
- خدمات برتر ورزشی: شهر همدان در سطح نخست در مقیاس ملی و شهرهای ملایر و نهاوند در سطح دوم در مقیاس استانی فعالیت خواهند داشت و دیگر مراکز در سطح سوم در مقیاس شهرستانی فعالیت خواهند داشت.
- خدمات برتر گردشگری و تفریحی و تفرجگاهی: در سطح نخست شهرهای همدان و ملایر قرار دارند و شهرهای نهاوند، کبودراهنگ، اسدآباد، تویسرکان، بهار و لالجین در سطح دوم در مقیاس استانی و شهر های رزن، فامنین و قروه درجزین در سطح سوم در مقیاس ناحیه ای فعالیت خواهند داشت.
- خدمات مالی و بازاریابی: شهر همدان و شهر فامنین به دلیل منطقه ویژه اقتصادی مستعد بندر خشک جهان آباد در سطح نخست و در مقیاس فر استانی قرار دارند . شهر های ملایر، نهاوند، تویسرکان و اسدآباد در سطح دوم در مقیاس استانی و سایر مراکز در سطح ناحیه ای فعالیت خواهند داشت .
- در بخش خدمات برتر تحقیق و توسعه شهر همدان در سطح نخست در مقیاس فرا استانی قرار دارد .

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- **ناحیه شمالی**

- محور اصلی گردشگری همدان – لالجین – غارعلیصدر (خدمات گردشگری طبیعی – صنایع دستی)
- محور فرعی گردشگری بوم گردی رزن و درگزین
- محور فرعی گردشگری فامنین (بوم گردی)

- پنج روستای هدف گردشگری
- چهار منطقه نمونه گردشگری

- **ناحیه میانی**

- محور گردشگری سلامت در شهرستان همدان
- محور فرعی گردشگری همدان – گنج نامه – تویسرکان (تاریخی – طبیعی)
- محور گردشگری ورزشی کوهنوردی و اسکی درکوهستان الوند
- محور فرعی گردشگری اسدآباد (فرهنگی و طبیعی)
- محور فرعی گردشگری فرهنگی بهار
- هشت روستای هدف گردشگری
- سیزده منطقه نمونه گردشگری

- **ناحیه جنوبی**

- محور اصلی گردشگری همدان – ملایر (خدمات گردشگری تاریخی – طبیعی – فرهنگی)
- محور اصلی گردشگری همدان– تویسرکان – نهاوند (خدمات گردشگری تاریخی – طبیعی – فرهنگی)
- هفت روستای هدف گردشگری
- یازده منطقه نمونه گردشگری

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- ناحیه شمالی: این ناحیه کم تراکم ترین وضعیت جمعیتی را در استان دارد . در این ناحیه شهر سطح یک شهر کبودراهنگ است و شهرهای رزن و فامنین و قروه درجزین سطح ۲ ناحیه و سایر شهرهای این ناحیه در سطح سوم ناحیه‌ای قرار می گیرند.
- ناحیه میانی: این ناحیه از متراکم ترین وضعیت جمعیتی برخوردار است. در این ناحیه کلان شهر همدان به عنوان شهر سطح یک ناحیه است. شهر اسدآباد به عنوان شهر سطح دوم این ناحیه محسوب می شود. همچنین شهرهای بهار و لالجین در سطح سوم قرار دارند و سایر شهر های این ناحیه در سطح چهارم قرار می گیرند.

- ناحیه جنوبی: این ناحیه از نظر توزیع جمعیت در وضعیت متعادل تری قرار دارد. شهر سطح یک این ناحیه شهر ملایر و شهر نهاوند سطح دوم و شهر تویسرکان سطح سوم این ناحیه قرار می گیرد . سایر شهرهای این ناحیه در سطح چهارم و پنجم قرار می گیرند .
- نظام سکونتگاهی روستایی در هر۳ ناحیه نیز مکان های مرکزی روستایی و حوزه نفوذ آنها می باشد .

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

مراکز شهرستان‌ها، مراکز اصلی ارائه دهنده خدمات اداری سیاسی و انتظامی(فرمانداری ها و سایر مراکز اداری استانی) و مراکز اصلی ارائه دهنده خدمات فرهنگی اجتماعی (سینماها، مراکز فرهنگی هنری و نظایر آن) و خدمات ورزشی(مجموعه ها ومراکز ورزشی) در شهرهای بالای ۱۰ هزار نفر استان هستند.

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

ساختار فضایی نظام ارتباطات جاده ای

ساختار ارتباطات جاده ای استان همدان مبتنی بر کانون های حمل و نقلی و محورهای ارتباطی است،کانون‌های ارتباطی در استان همدان شامل پایانه های بار و مسافر است، که پایانه های بار در همدان در مقیاس ملی فعالیت خواهند کرد و در زمینه پایانه های مسافری، پایانه همدان و ملایر در مقیاس ملی فعالیت خواهد نمود. سایر پایانه های مسافر استان دارای مقیاس منطقه‌ای خواهند بود.

ساختار فضایی نظام ارتباطات ریلی

کانون‌های ارتباطات ریلی شامل ایستگاه های راه آهن و ایستگاه های قطار سبک است. این ایستگاه ها با توجه به موقعیت خود دارای مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای هستند. ایستگاه‌های راه آهن همدان و ملایر با توجه به موقعیت خود برخوردار از مقیاس فراملی و ملی هستند. همچنین با بهره گیری بندر خشک جهان آباد فامنین از حمل و نقل ریلی، ایستگاه مختص به آن دارای مقیاس فراملی است. ایستگاه های راه آهن فیروزان و نهاوند و باباکمال تویسرکان دارای نقش و کارکرد ملی خواهند بود.

ساختار فضایی نظام ارتباطات هوایی

ارتباطات هوایی استان از طریق فرودگاه بین المللی همدان است . ارتباط هوایی این فرودگاه در داخل کشور با تهران و مشهد و کیش و ارتباطات بین المللی اختصاص به پرواز حجاج دارد که با توجه به قابلیت های گردشگری استان امکان گسترش ارتباطات هوایی بین المللی استان نیز وجود دارد.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان همدان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی های صنعتی
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت ها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی
- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت‌های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارز ش محصولات کشاورزی

آب

- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف

انرژی

- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر

حمل و نقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه ها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری،روستایی)
- برنامه ساماندهی عشایر

فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه حفظ و احیای بناها، بافت ها و محوطه‌های تاریخی استان

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاه های تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه‌ای
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت های آموزشی
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت های استانی

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه بیمارستان های تخصصی و فوق تخصصی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با حوزه مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه توسعه اقتصادی پایدار
- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی
- برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب مصوبات شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

شورایعالی آمایش سرزمین

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان سمنان، با بهره‌گیری بهینه از توانمندی‌ها و فرصت‌ها و با چیرگی بر تنگناها و تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها، پایداری زیست‌محیطی و منابع طبیعی و بهره‌برداری کارا از منابع آب‌وخاک، استانی پیشرفته در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و آمایشی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل و بر پایه توسعه بخش‌های زیر می‌باشد:

- صنعت با فن‌آوری بالا، نو، پاک، پیشرفته و صادراتی، با جایگاه تخصصی در صنایع حمل‌ونقل، خودرو، قطعه‌سازی، الکترونیک، تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، غذایی، دارویی با تأکید بر شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی، با توجه به موقعیت مناسب جغرافیایی استان و هم‌جواری با قطب صنعتی تهران
- معدن و صنایع معدنی پاک با بهره‌برداری بیشینه از توان موجود مواد معدنی فلزی و غیرفلزی، با جایگاه متخصص و صاحب مرتبه ملی در تولید و بهره‌برداری بهینه از معادن غیرفلزی به‌ویژه املاح تبخیری
- گردشگری ملی و فراملی، با تأکید بر طبیعت‌گردی، کویرگردی و گردشگری تاریخی و فرهنگی
- خدمات برتر و روزآمد با تأکید بر آموزش عالی و با توان پذیرش ظرفیت دانشجو از استان‌های هم‌جوار
- برخوردار از نقش مکمل در ارائه خدمات برتر موردنیاز استان و کشور در کنار شهر تهران

۲-٤- مأموریت‌های توسعه استان

تلاش گسترده و پیاپی در ایفای نقش‌های بین استانی، ملی و فراملی برای داشتن جایگاه شایسته و پایدار در رشد و پیشرفت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استانی و ملی با توسعه پایدار صنعت، معدن و گردشگری با محوریت محیط‌زیست و انسان سالم و استفاده از موقعیت مکانی استان برای پذیرش جمعیت مولد و سرمایه از استان‌های هم‌جوار به‌ویژه تهران.

جمعیت و مهاجرت

- مدیریت مهاجرت به استان، پخش متناسب جمعیت در سراسر استان و کاهش فشار جمعیتی بر نواحی مختلف

ساختار تولید

- دستیابی به رشد اقتصادی پیوسته و پرشتاب و ایجاد اشتغال مولد و کاهش نرخ بیکاری در استان

کشاورزی

- افزایش راندمان آبیاری، متناسب‌سازی الگوی کشت با تأکید بر توسعه فضای گلخانه‌ای و گیاهان دارو،بیدر چارچوب آب قابل برنامه ریزی

صنعت

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان همدان

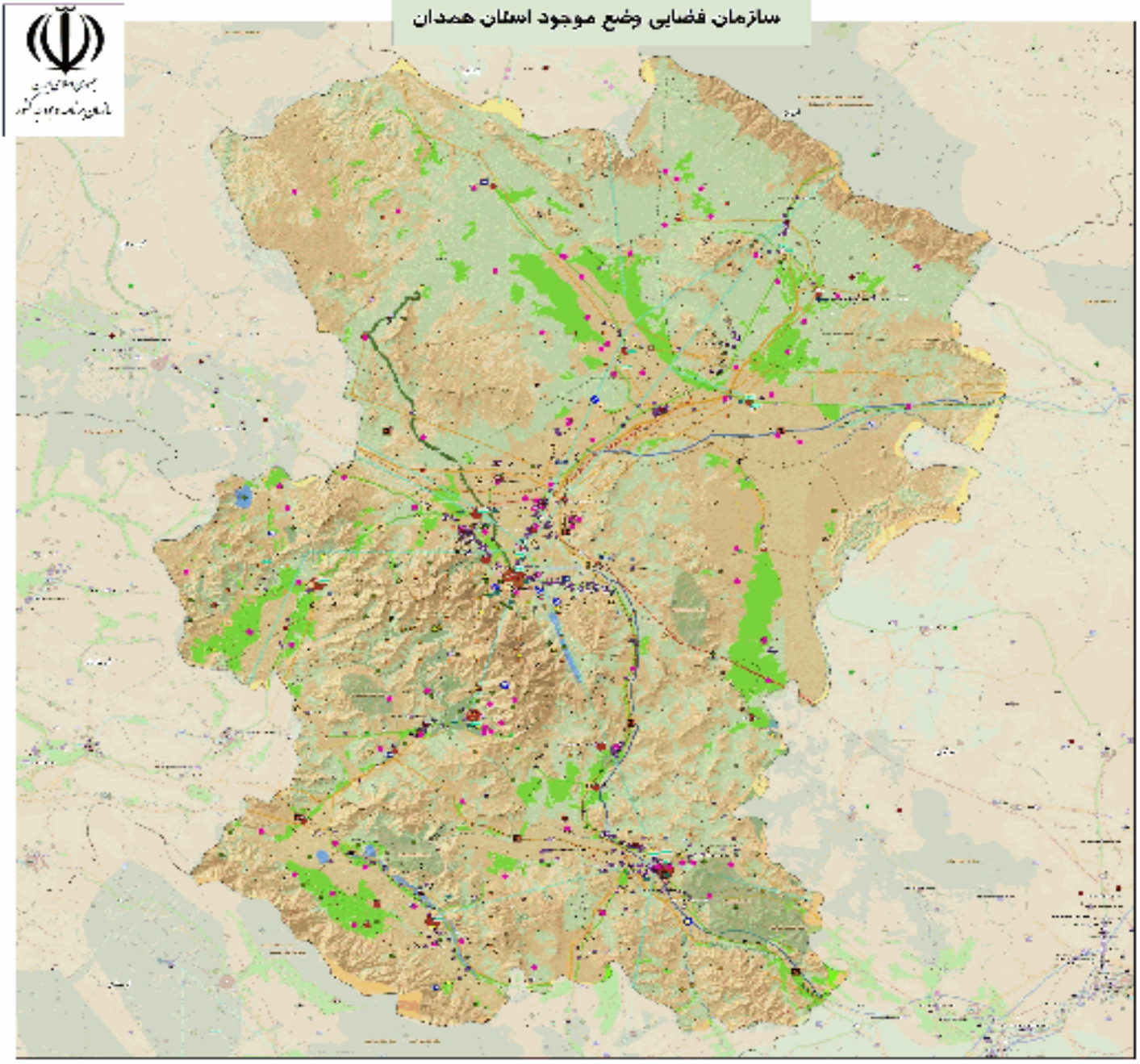

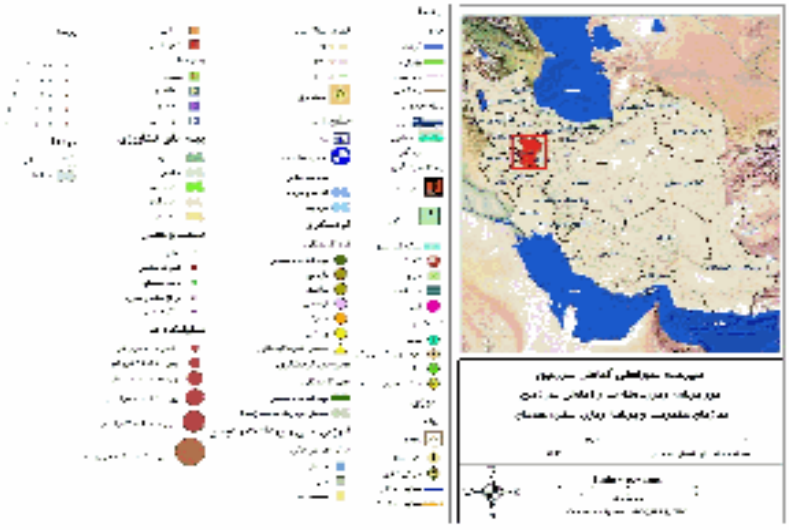

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان همدان

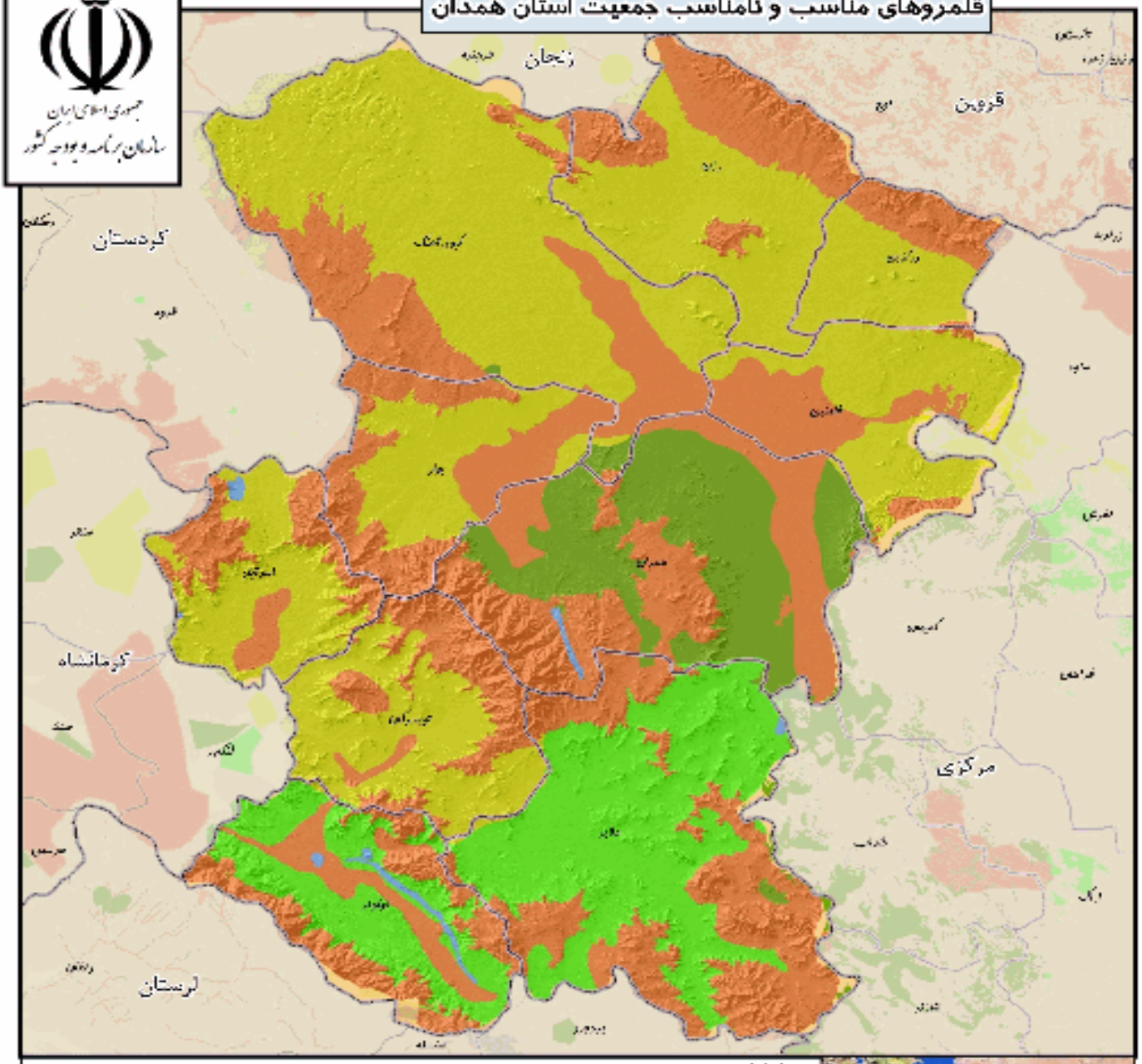

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- پراکنش برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:1,000,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان همدان

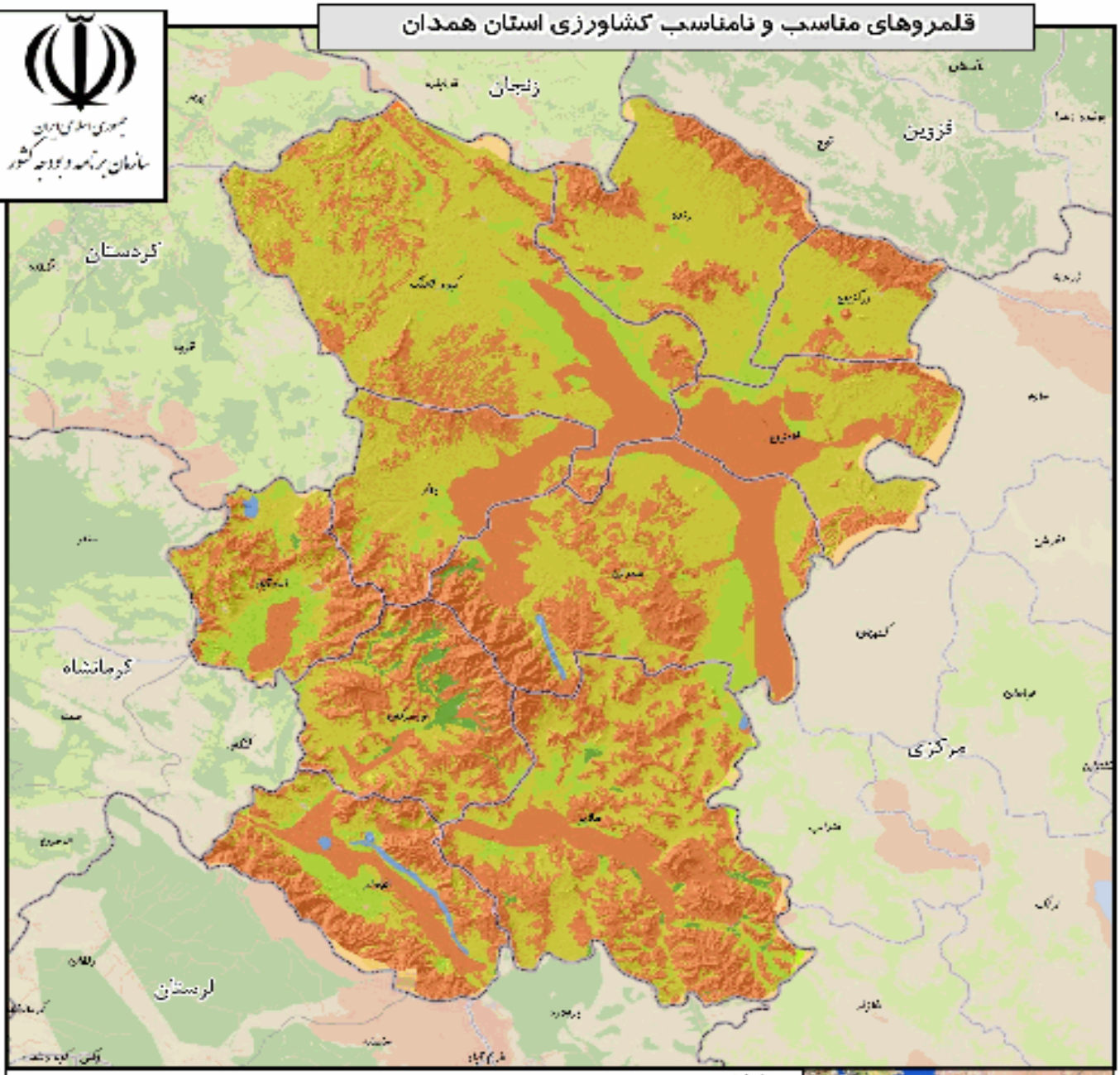

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

سوراخا

- مرز استان
- شهرستان
- تواخر برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان همـــدان

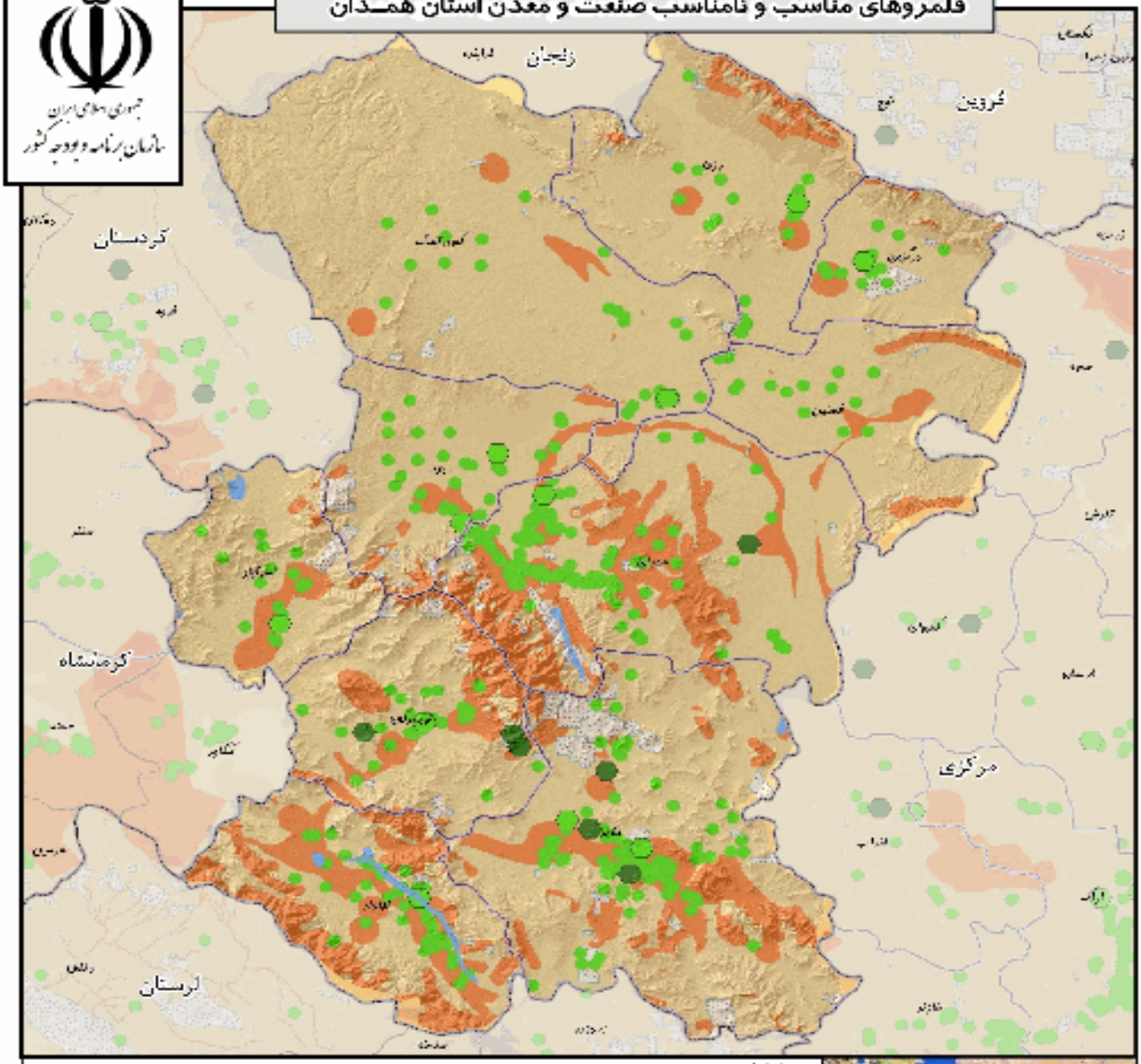

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

شورای برنامه ریزی و توسعه استان همدان
امور برنامه ریزی و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان همدان

مطالعات آمایش استان همدان ۱۳۹۰

Scale = 1: 000 000

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان همدان

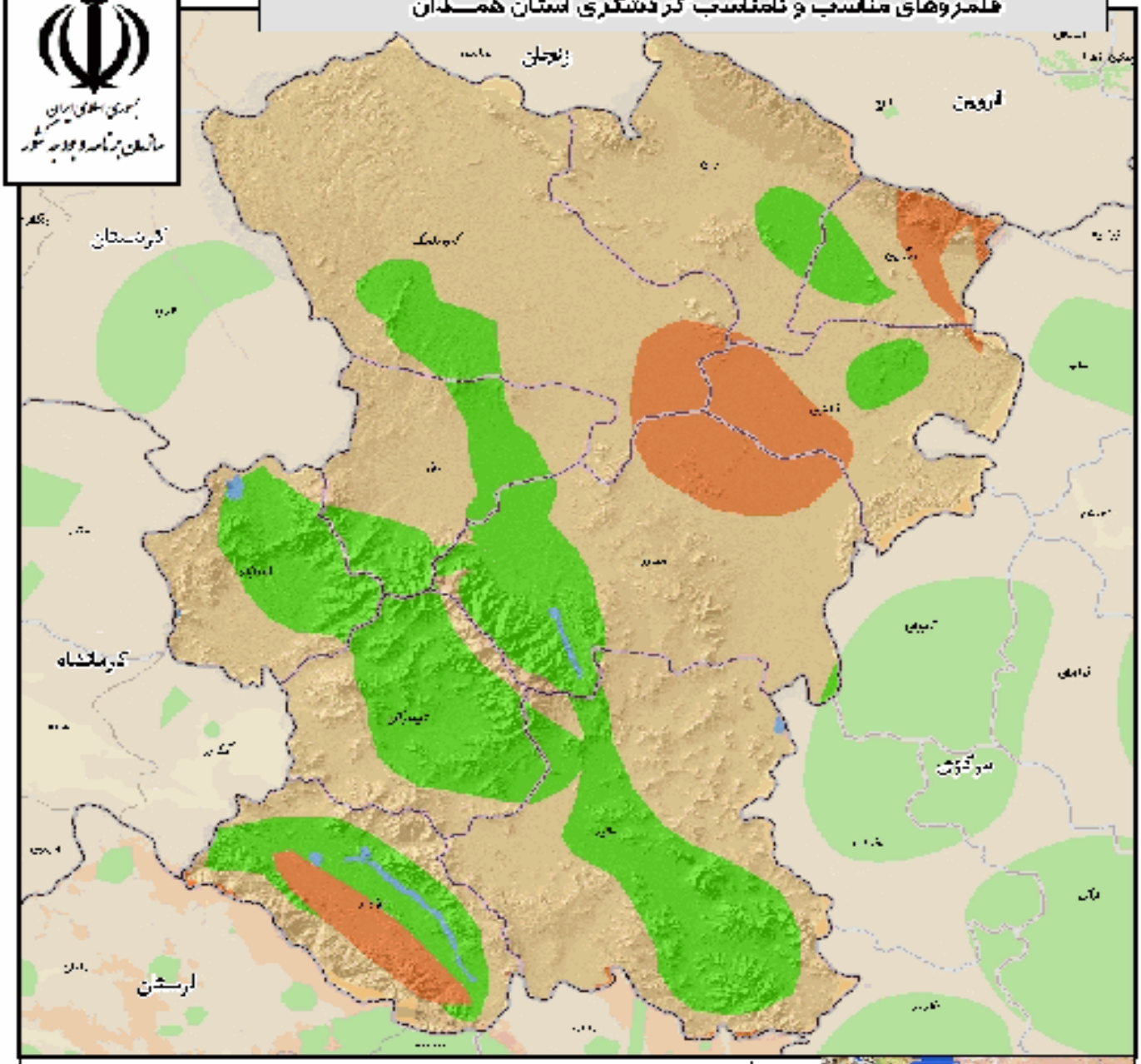

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان همـدان

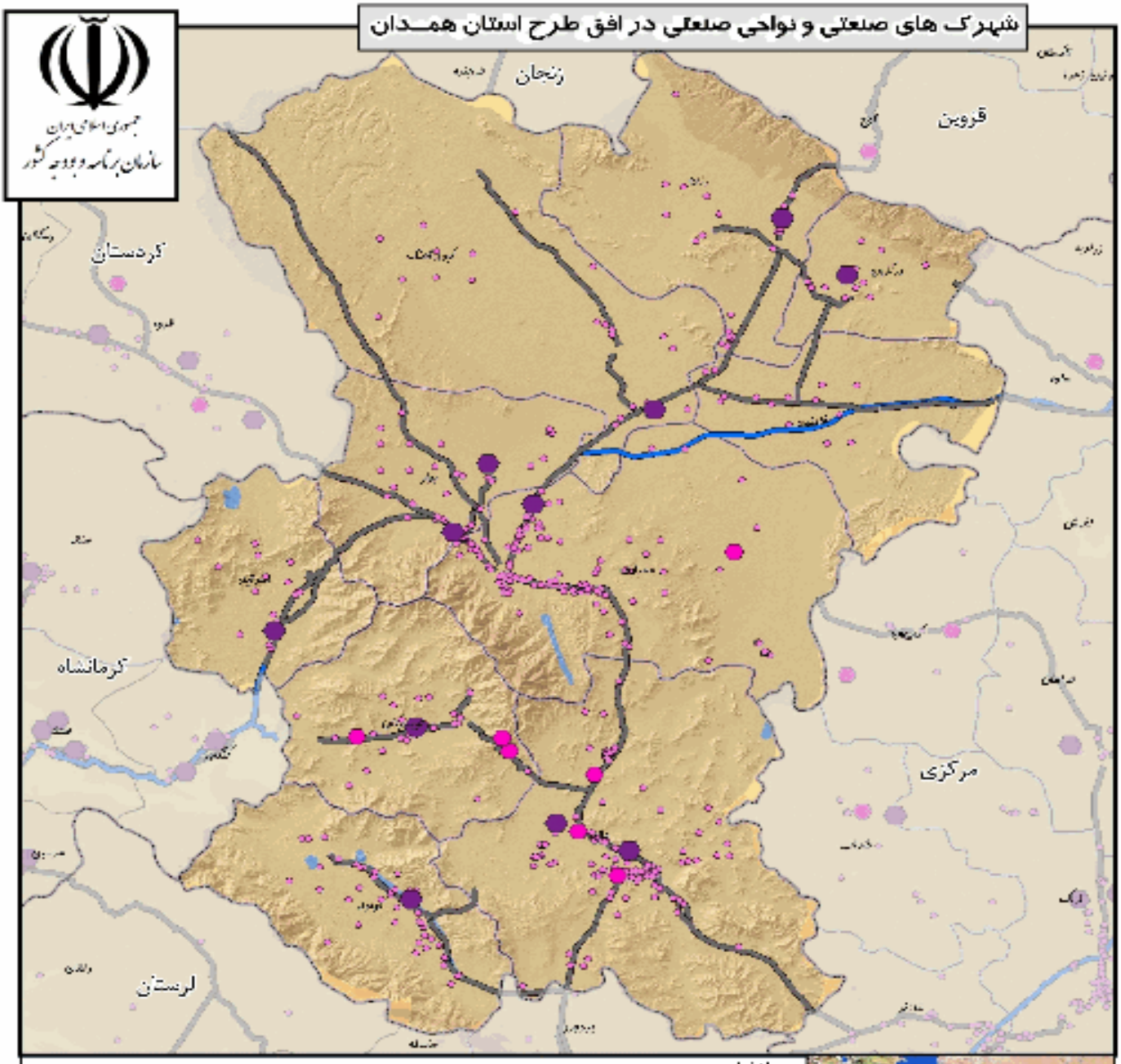

صنعت و معدن در افق طرح استان همدان

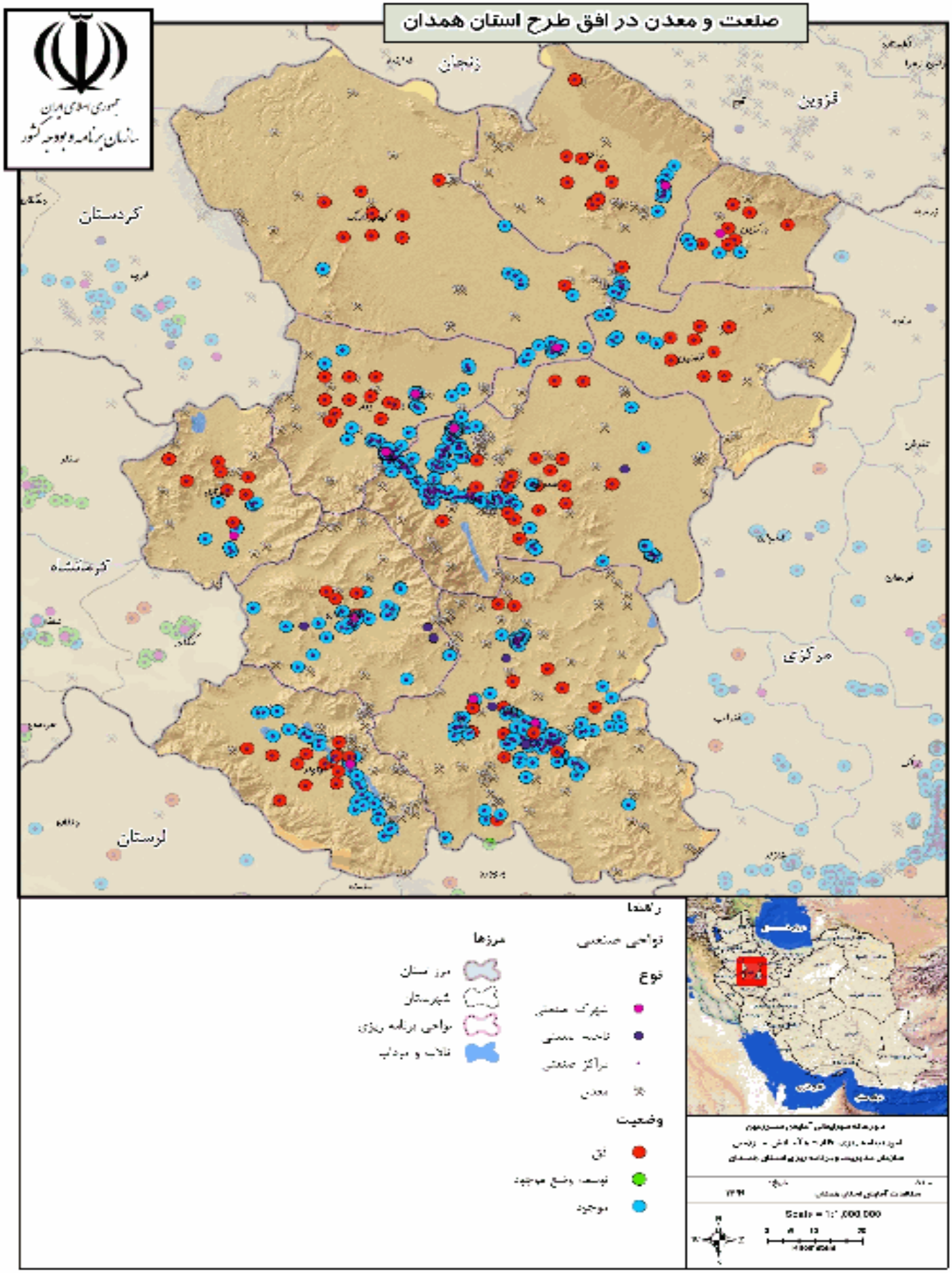

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان همدان

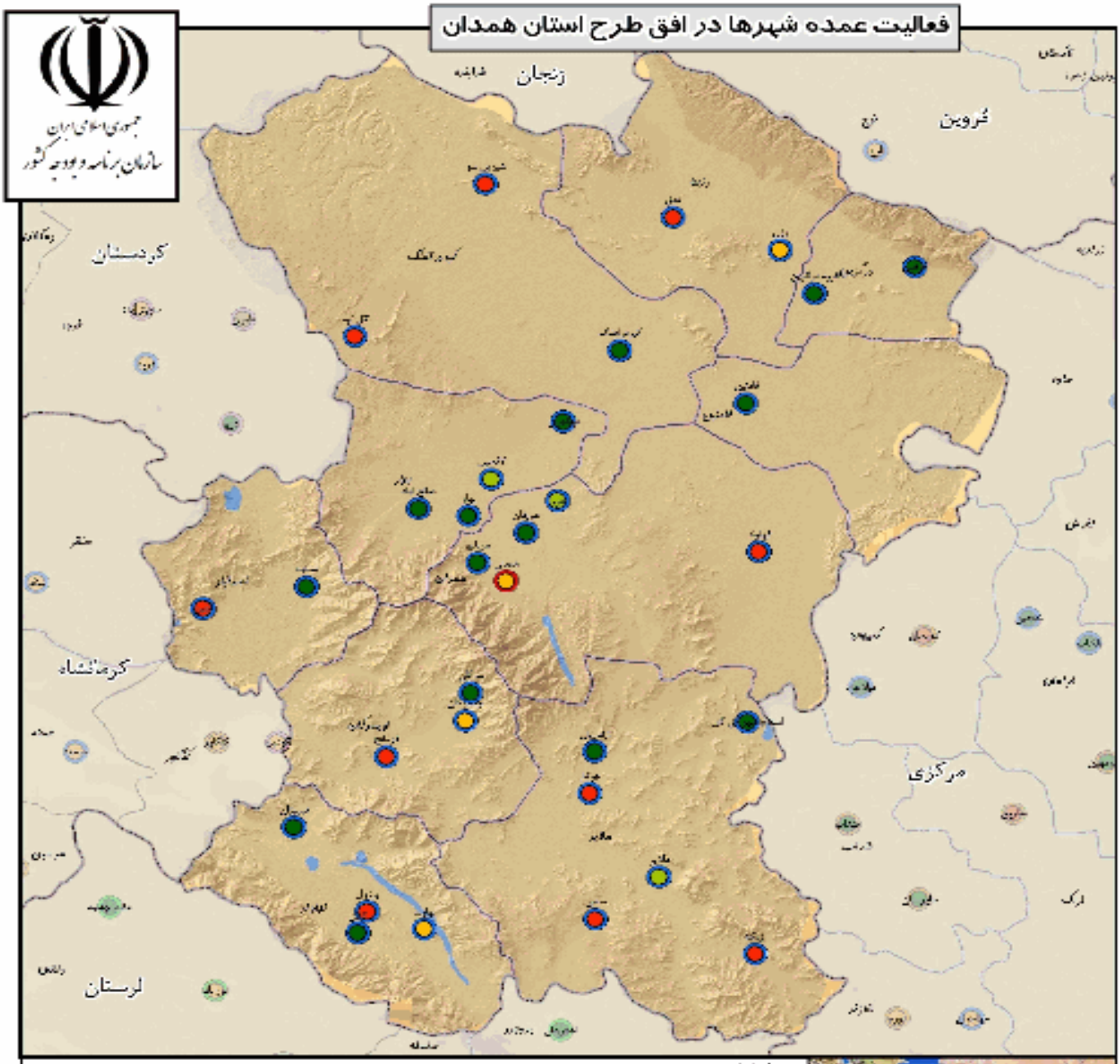

شورایعالی آمایش سرزمین

- افزایش سهم صنعت در تولید و ارزش‌افزوده استان، رشد سرمایه‌گذاری صنعتی و انتخاب فرآیندهای صنعتی دانش‌محور، دستیابی به فناوری‌های پیشرفته و راهبردی

معدن

- ارتقای سهم معدن و صنایع معدنی در تولید ناخالص استان با اولویت تأمین مواد موردنیاز صنایع کشور و صدور مواد معدنی فرآوری شده

خدمات برتر و بازرگانی

- دگرگونی بنیادی در ساختار خدمات و افزایش سهم خدمات نوین و دانش‌پایه

فناوری و بهره‌وری

- فراهم آوردن زیرساخت‌های ارتباطی، اطلاعاتی، حقوقی، علمی و فناوری موردنیاز رشد اقتصادی

حمل‌ونقل و ارتباطات

- تقویت راه‌ها در محورهای غربی- شرقی و شمالی- جنوبی استان و افزایش کارکردهای ترانزیتی و ترابری کالا، مسافر و انرژی با توجه به جایگاه استان در مسیر گذرگاه‌های غربی- شرقی و شمالی- جنوبی کشور

تولید و مصرف انرژی

- ایجاد تنوع درمنابع تولید، افزایش سهم انرژی‌های تجدید پذیر و ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی و بادی

نظام سکونتگاهی

- بالا بردن کیفیت و کمیت خدمات برتر و زیرساخت‌های شهری در شهرهای مهم استان با تأکید بر گستره‌های شهری سمنان و شاهرود، در راستای تمرکززدایی از تهران و ایجاد زیربناهای اقتصادی با اولویت گستره‌های کمتر توسعه‌یافته، ایجاد اشتغال پایدار با به‌کارگیری توان‌های بومی و سرزمینی، برای پیشرفت متوازن قلمروهای روستایی و کویری

تحولات اجتماعی- فرهنگی

- تقویت وجدان کاری، انضباط اجتماعی، روحیه کار و ابتکار، کارآفرینی، درستکاری، قناعت، رشد معنویت و فضیلت اخلاقی، گسترش باورهای دینی، ارزش‌های انقلابی و حفظ کرامت انسانی

گردشگری

- توسعه اکوتوریسم و پاسداری از میراث تاریخی و طبیعی استان

آموزش و پژوهش

- تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد، متناسب با نیازهای بازار کار

ساختار نظام تصمیم‌گیری

سطح بلدی شهرها در افق استان همدان

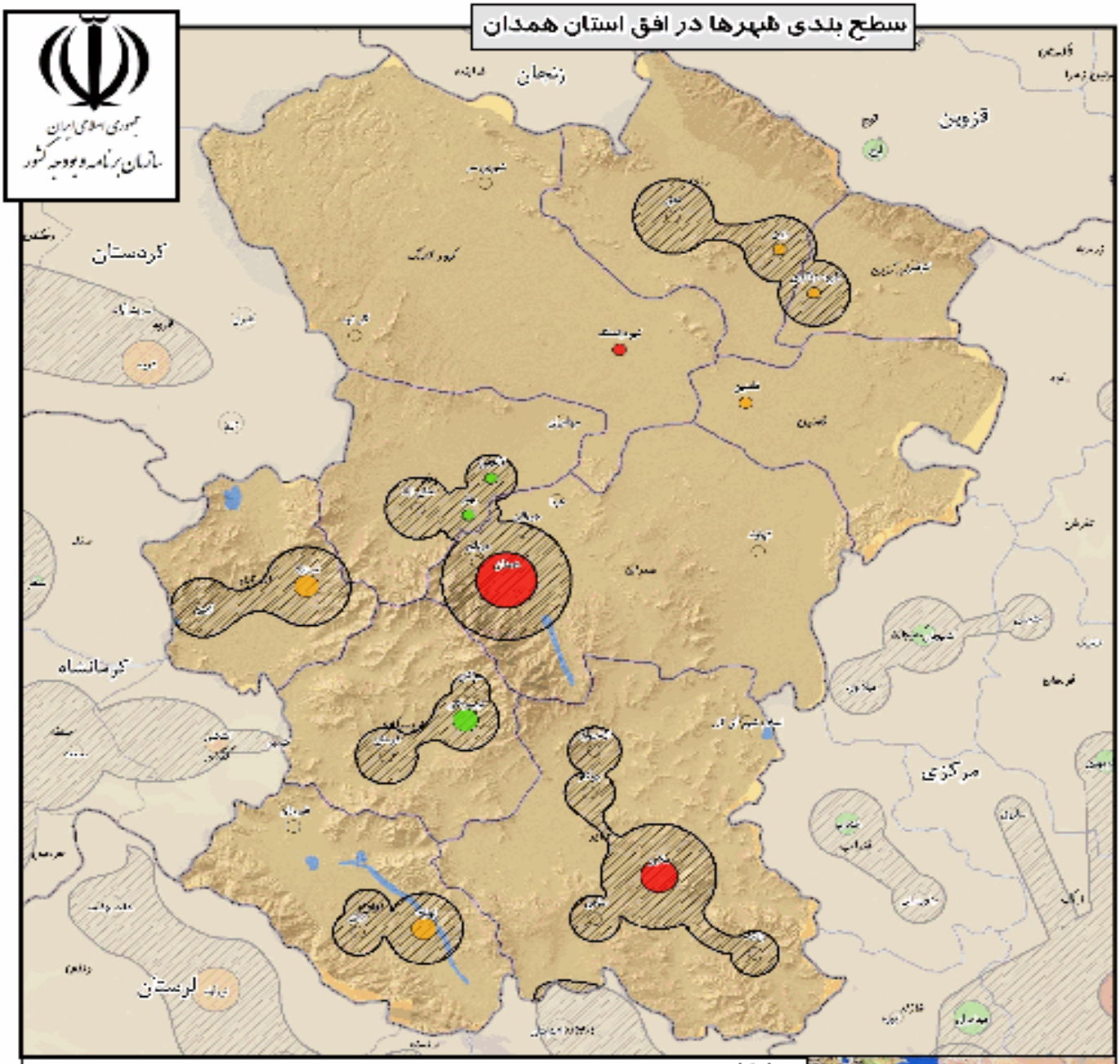

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱

سطح خدمات روستایی شهر

سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵

شهرهای همگر

مرزها

مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

Scale = 1: 1,000,000

روستاهای مرکزی سطح یک استان همدان

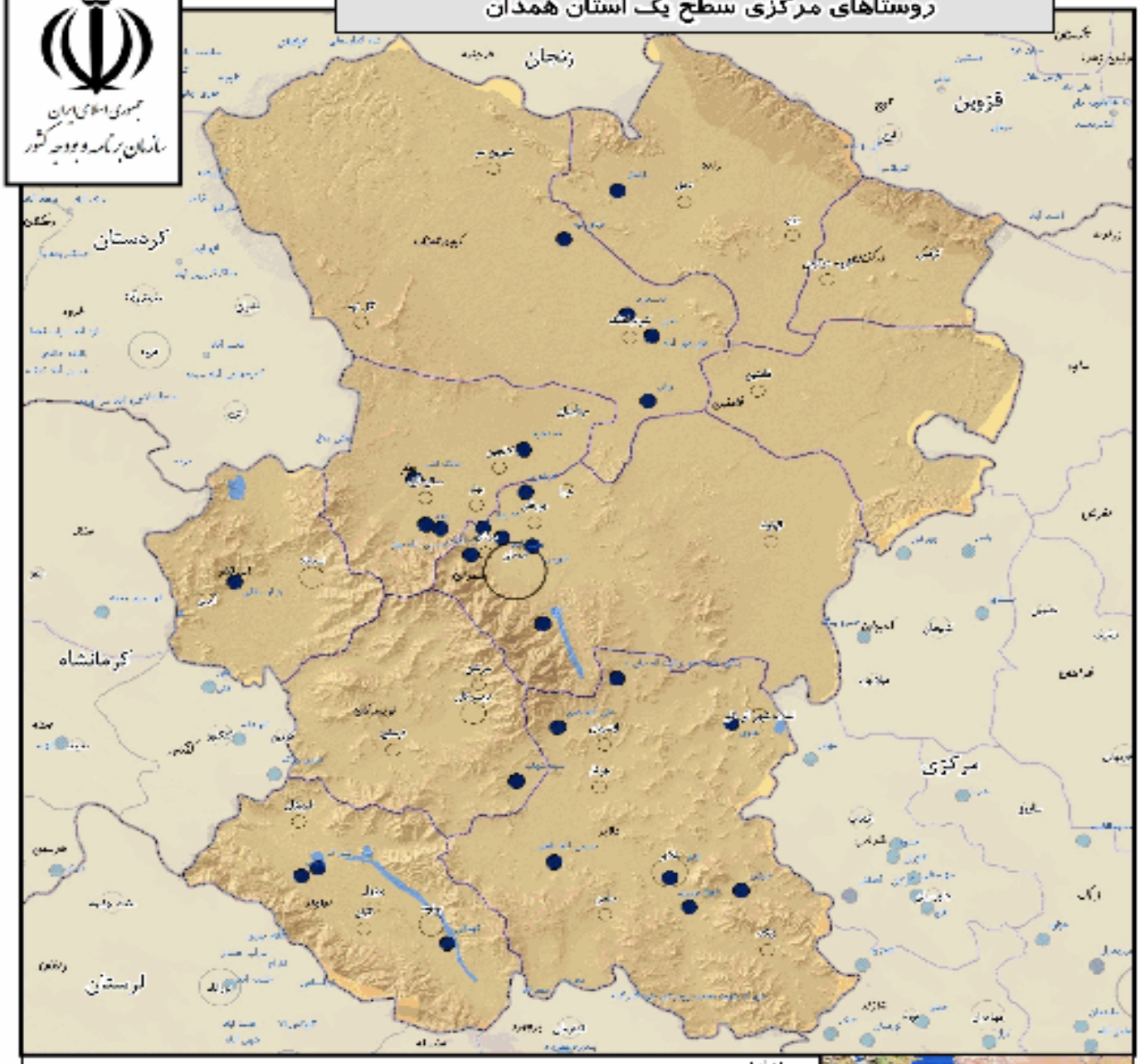

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

روستای سطح ۱

سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- ملایر و نهاوند

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان همدان

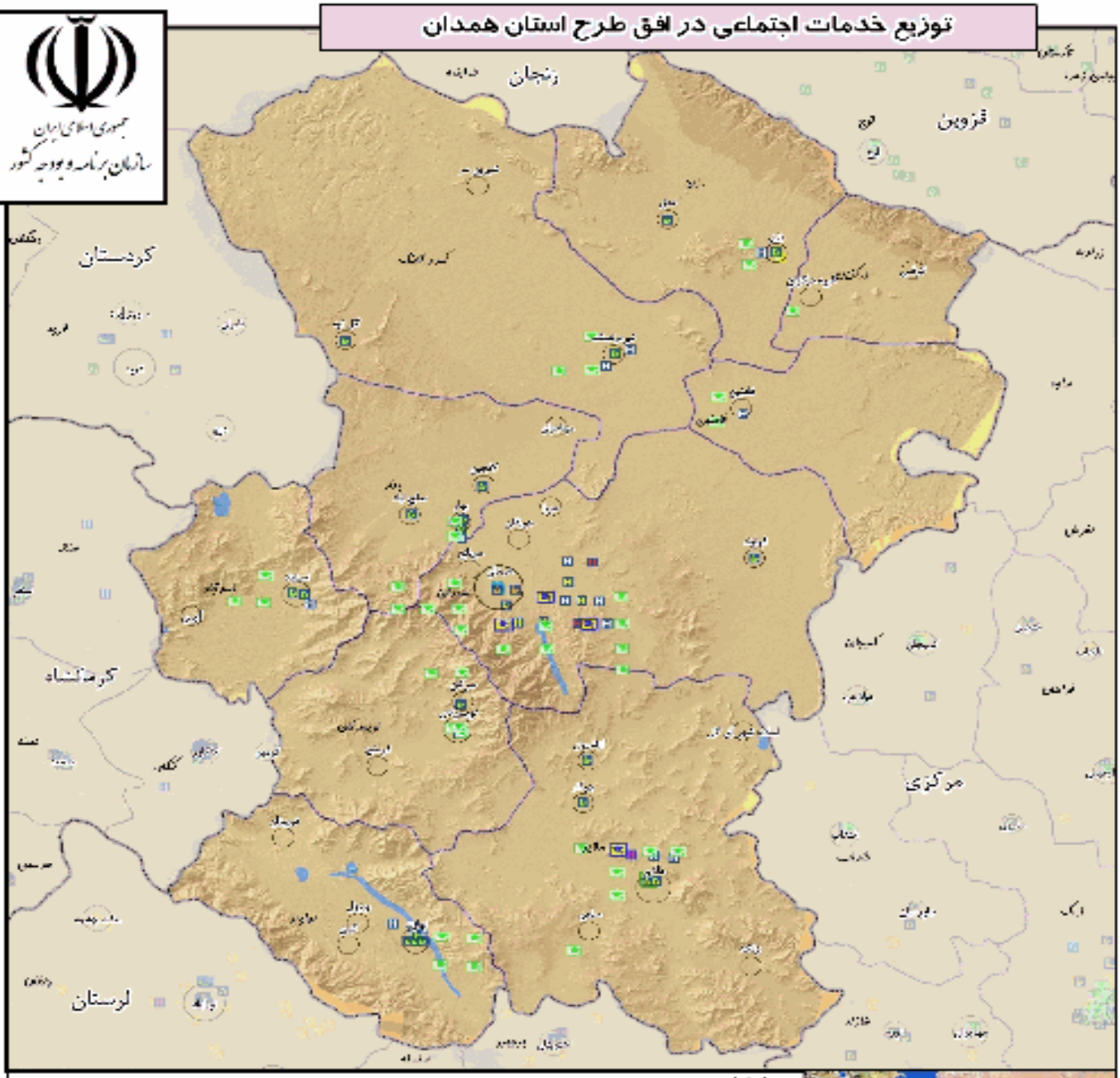

راهنما

پیمانرسان
- عملی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد نوع
- ملی، جمع
- استانی، جمع
- منطقه ای، جمع

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

شهرستان همدان
استان همدان
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان همدان
۱۳۹۱
Scale = 1:1,000,000

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان همدان

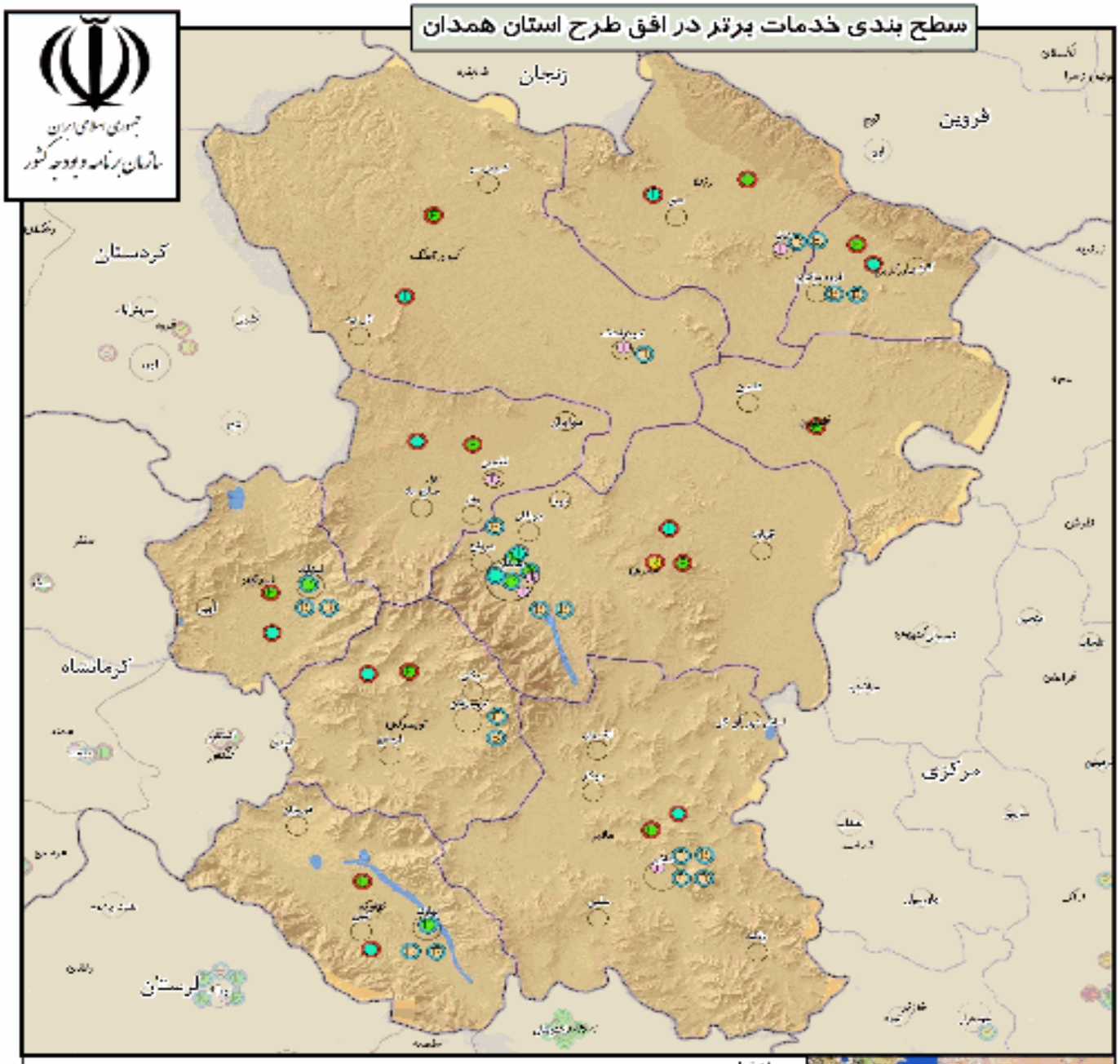

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- [illegible]
- پارک های علم و فن آوری

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

[illegible]

خدمات برتر

وضعیت

- [illegible]
- توسعه وسیع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان

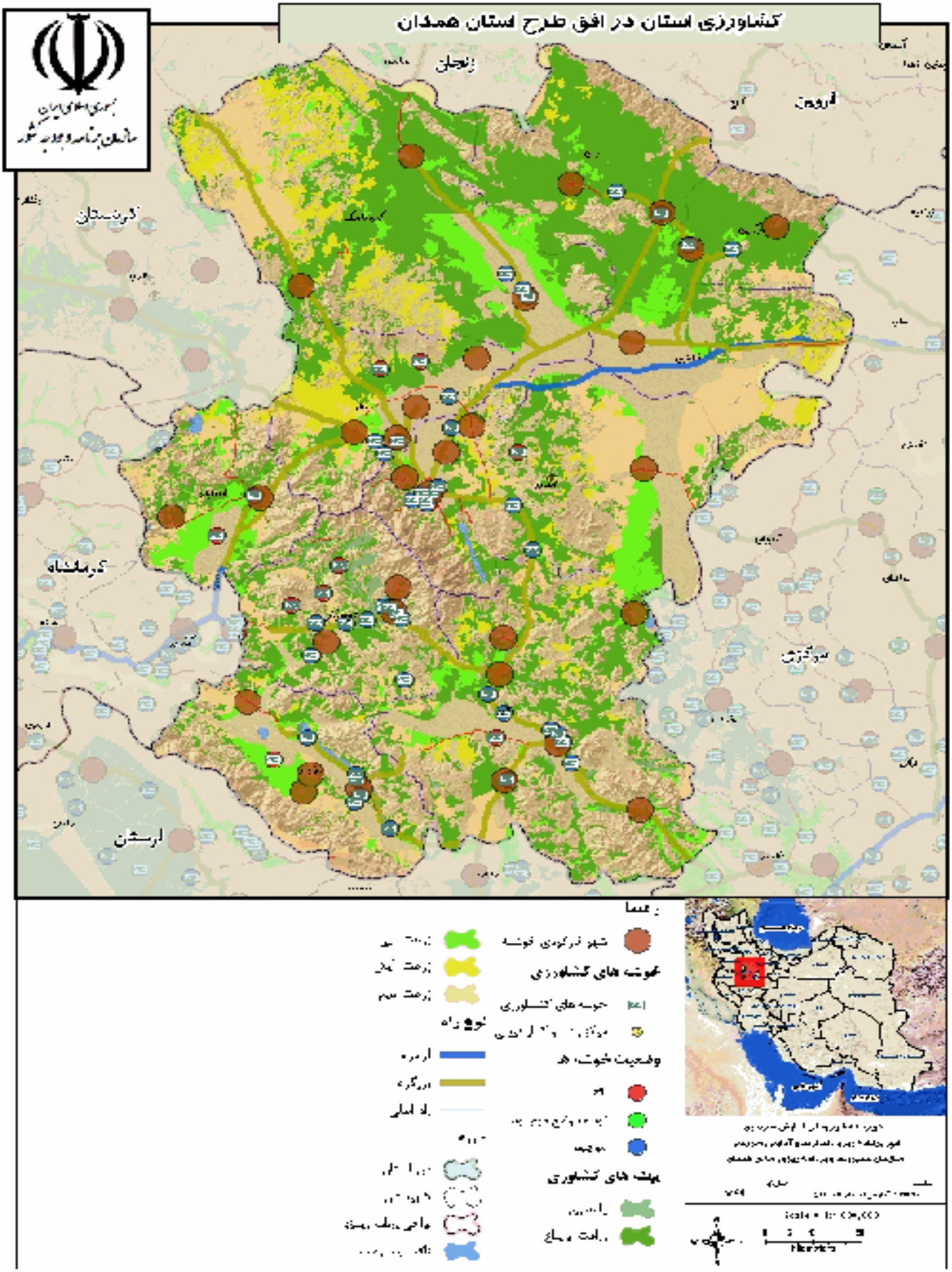
کشاورزی استان در افق طرح استان همدان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
زنجان
قزوین
کردستان
کرمانشاه
لرستان
مراکز شهرستان
راه آهن
راه اصلی
راه فرعی
راه روستایی
مرز استان
مرز شهرستان
راه آهن
راه اصلی
راه فرعی
راه روستایی
مرز استان
مرز شهرستان
Scale 1: 150,000
Kilometers

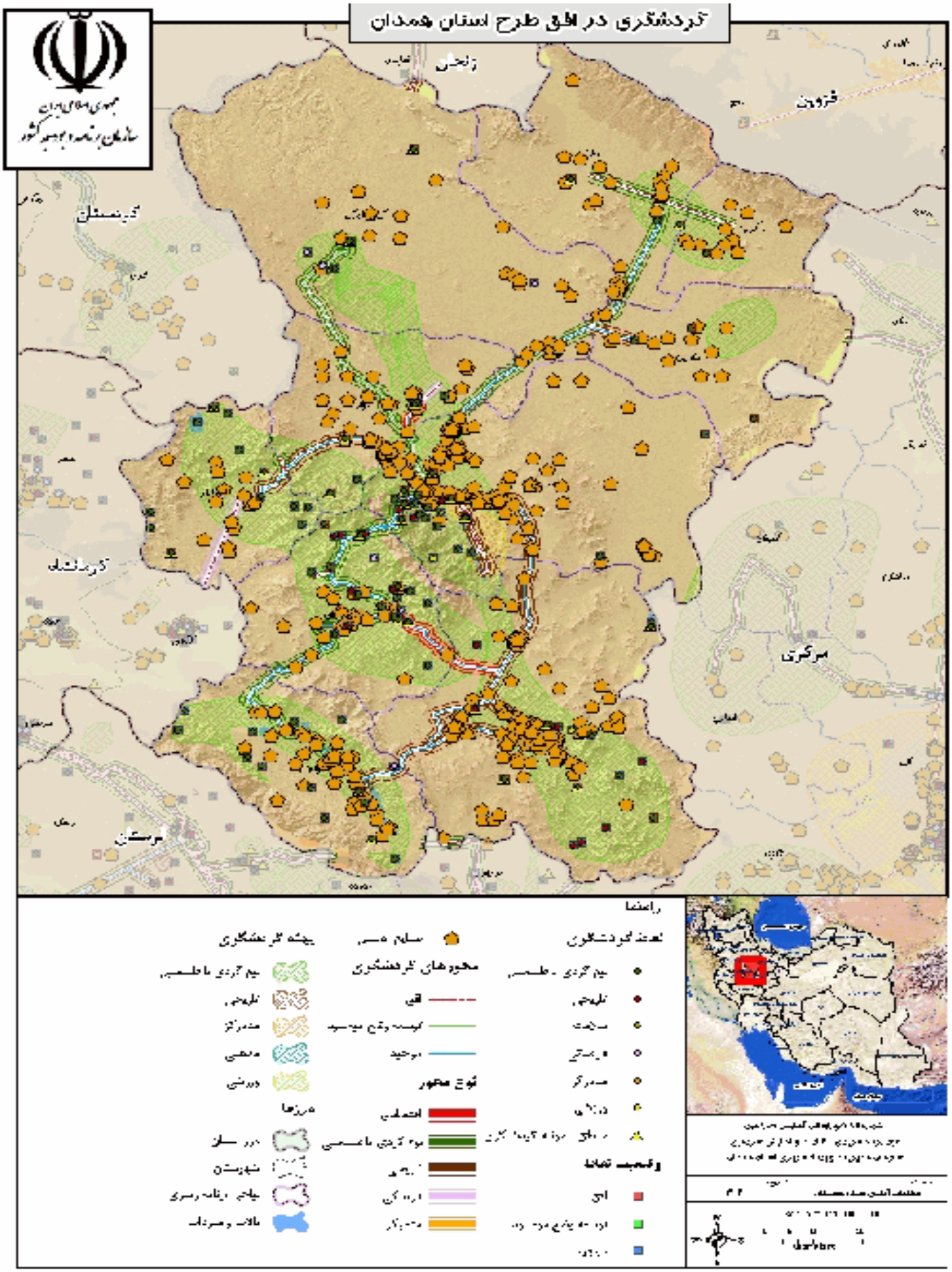
گردشگری در افق طرح استان همدان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
زنجان
قزوین
کردستان
کرمانشاه
مرکزی
لرستان
راهنما
تعلق گردشگری
سایر موارد
محورهای گردشگری
پیشه گردشگری
وضعیت تقاطع
نوع محور
مرزها

منابع آبی استان در افق طرح استان همدان

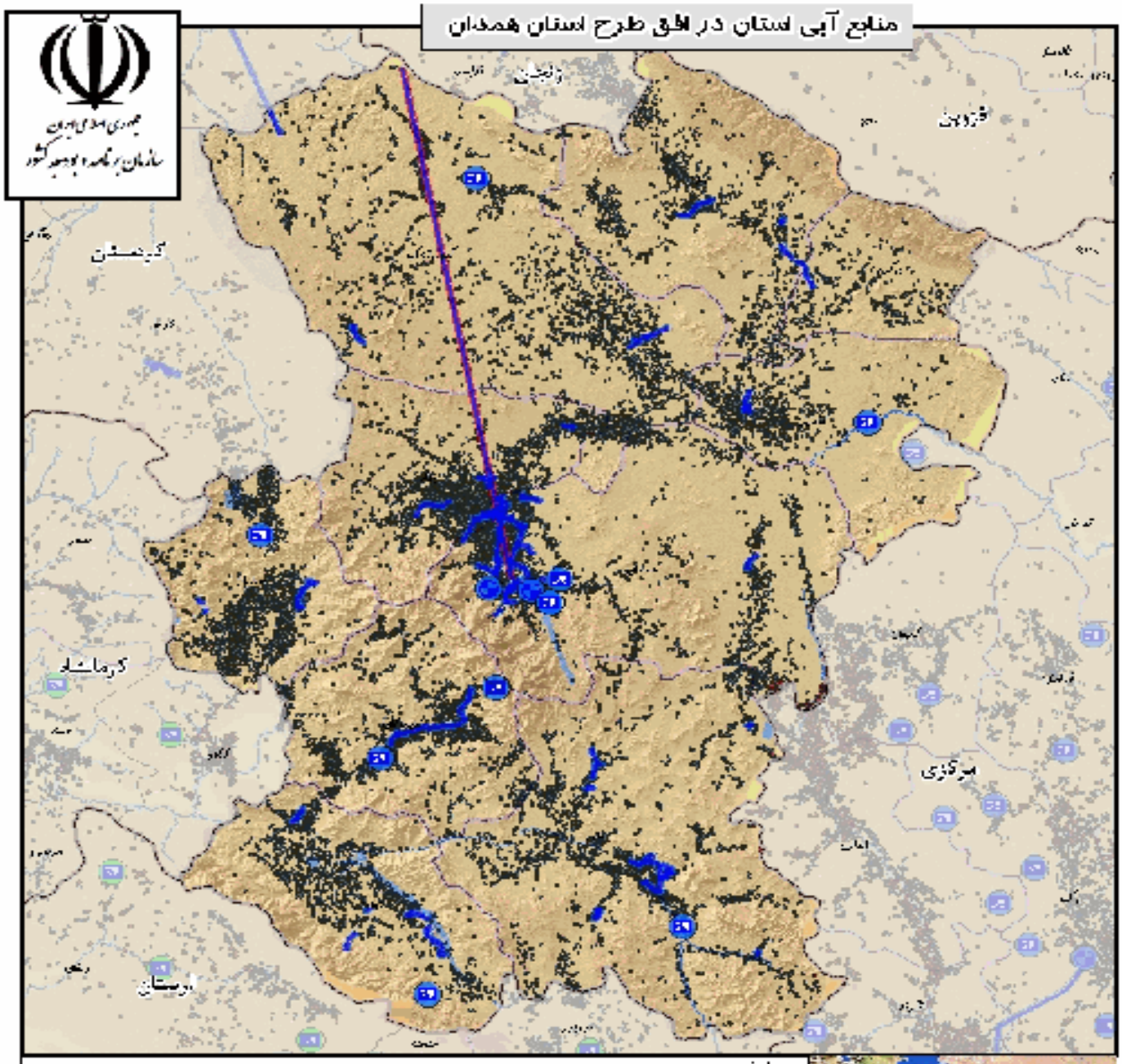

راهنما

محدوده حفاظت	موجود
وضعیت نقاط	چاه آب
آبی	خیر مجاز
توسعه یافته موجود	مجاز
موجود	روخانه
خطوط انتقال آب در افق	دائمی
خطوط انتقال آب در افق	مرزها
وضعیت خطوط	
آبی	

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان همدان

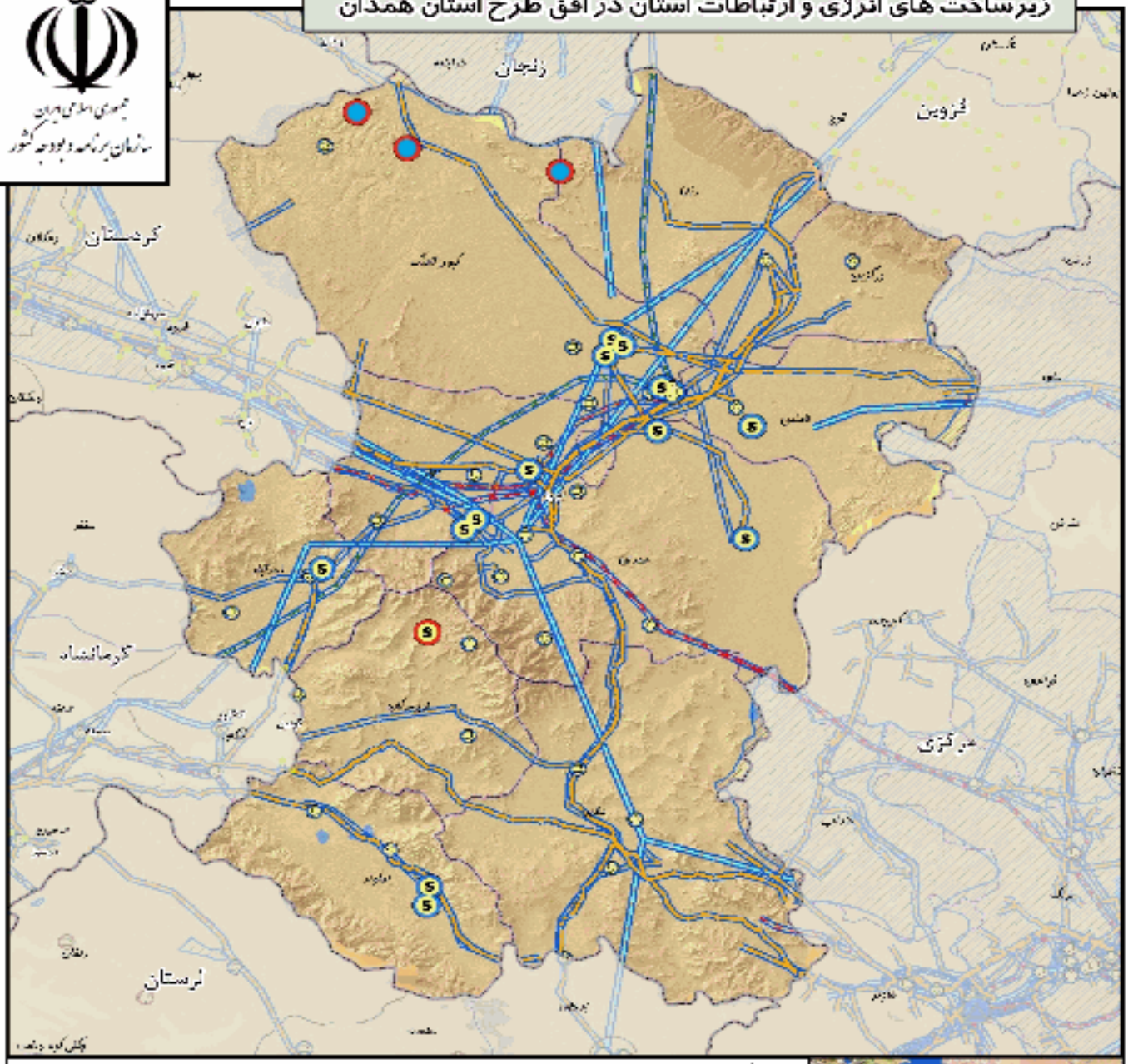

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

- اداری
- بخشداری
- خورشیدی
- دیگ آبگرمکن
- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- فاز
- توسعه وضع موجود
- موجود

خطوط انتقال گاز
- خط لوله فیبر نوری
- ۳۲۰
- ۴۰۰
- ۶۳
- خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- فاز

توسعه وضع موجود
موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل مهم

عوارض
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی مرتفع ریزی
- تالاب و دریاچه

دبیرخانه هیئت‌های آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، تقلیل و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان همدان

مطالعات آمایش استان همدان

Scale = 1:1,077,000

تظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان همـــدان

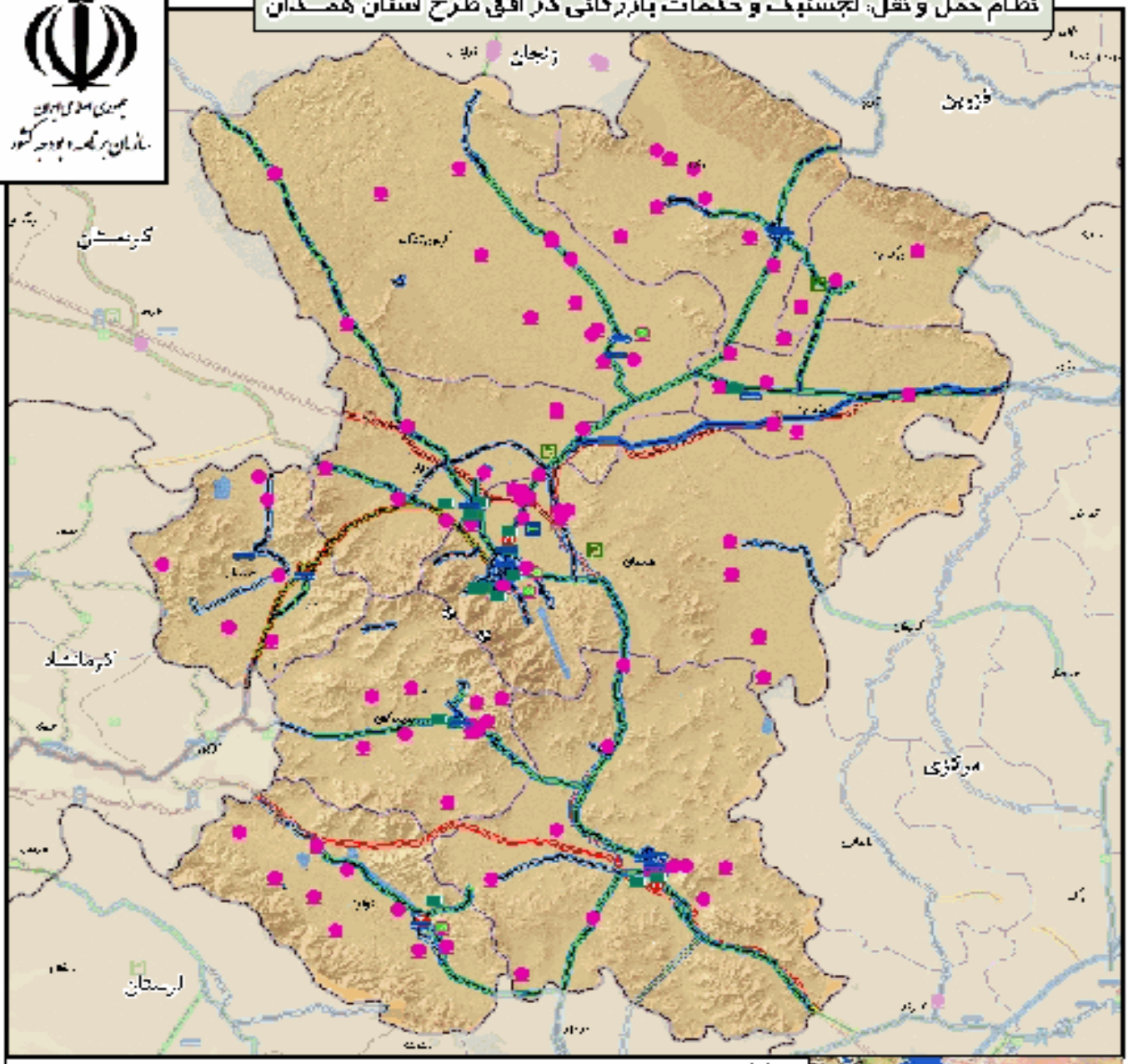

سازمان فضایی وضع افق استان همدان

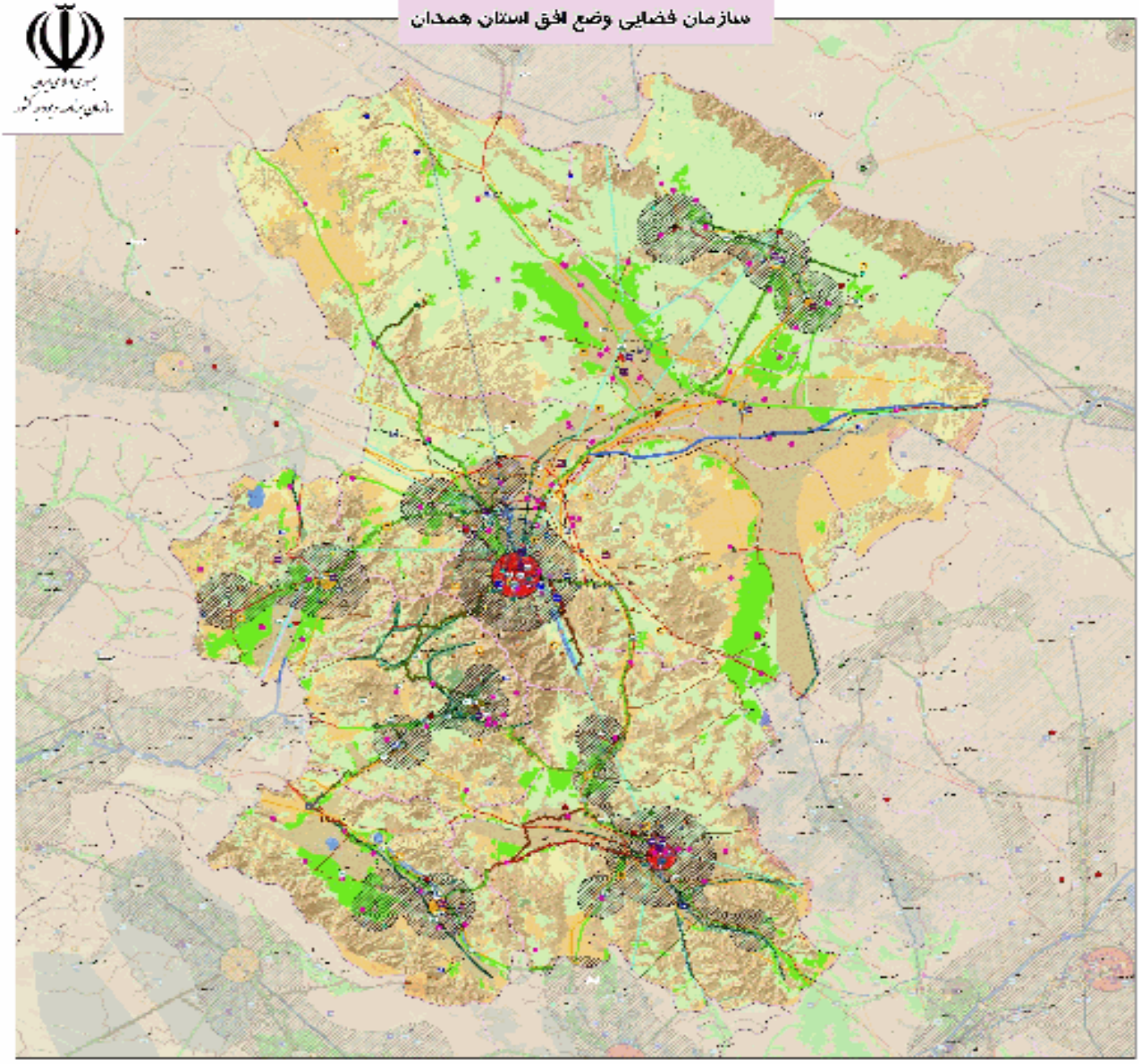

- پایا نمودن فضای اطمینان‌بخش و پشتیبانی از کارآفرینان اقتصادی و سرمایه‌گذاران با اتکا به مزیت‌های نسبی و رقابتی، خلق مزیت‌های جدید، جانب‌داری از مالکیت و کلیه حقوق ناشی از آن، بهبود امنیت عمومی، پیشگیری از جرائم اجتماعی و امنیتی و هماهنگی دستگاه‌های قضایی، امنیتی، انتظامی

روندهای طبیعی و چالش‌های زیست‌محیطی

- مدیریت فراگیر زیست بومی، پایش آلاینده‌های منابع زیستی و بیابان‌زایی، نگهداری از منابع آب، خاک و هوا مبتنی بر رویکرد مشارکتی، تقویت و ارتقای تنوع زیستی منطقه‌های چهارگانه حفاظت محیط‌زیست استان و بهره‌برداری خردمندانه و پایدار، توجه به ارزش اقتصادی، امنیتی و سیاسی آب در نگهداری، برداشت، عرضه و مصرف آن و گسترش بیمه و حمایت‌های مالی برای جبران خسارت رویدادهای ناگهانی

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- تجهیز شبکه شهری سازمان‌یافته و پوشش کامل خدماتی شهرها
- توانمندسازی شهرهای میانی و کوچک و روستاهای مرکزی و پرجمعیت
- تأمین منابع مالی پایدار برای آبادانی و مدیریت شهری و روستایی
- احیای بافت‌های تاریخی و فرسوده و بهسازی یا نوسازی محیط شهری و دیگر بافت‌های قدیمی
- پخش کارکردهای کشاورزی، صنعت، معدن، گردشگری و بازرگانی بین شهرها و روستاهای پرجمعیت
- سازمان‌دهی شبکه کانون‌های زیست و کار با چیرگی مناطق شهری سمنان و شاهرود، شهرهای میانی مرکزی گرمسار و دامغان، دیگر شهرهای مرکز شهرستان، سایر شهرها و روستاهای پرجمعیت و مرکزی
- گسترش خدمات برتر آموزش عالی، تولیدی، فنی، تخصصی، مشاوره‌ای، پیمانکاری، مالی، بیمه، حقوقی، بازاریابی، اجتماعی، فرهنگی و هنری در مناطق شهری سمنان و شاهرود
- ساماندهی سلسله مراتبی کارکردها و خدمات در سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- پذیرش بخشی از کارکردهای صنعتی و خدمات برتر، در چارچوب تمرکززدایی از تهران
- گسترش سازه‌ها و زیرساخت‌های پیشرفته ترابری زمینی، راه‌آهن، فرودگاه‌ها و خدمات رفاهی و پشتیبانی تولید
- گسترش زیرساخت‌های دسترسی سریع و ارزان درون منطقه‌ای میان ابرشهر تهران و مناطق شهری سمنان و شاهرود
- راه‌اندازی بارانداز کالا (بندر خشک) برای شمال و شمال شرق کشور در شهرستان دامغان

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان چهار محال و بختیاری را درافق ۱۴۱۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان چهار محال و بختیاری

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین برگرفته از اسناد فرادست سطوح ملی- منطقه‌ای و قابلیت‌ها و مسائل استان در قالب رویکرد تفکر ارزشی احصاء و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان قرار می‌گیرد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش‌ها و ماموریت‌های استان در مقیاس ملی و منطقه‌ای بر اساس بررسی اسناد فرادست، مطالعات پشتیبان و تحلیل روندها و گرایشات عمده در طول دو دهه اخیر در استان، تعیین می‌گردد.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن مبتنی بر الزامات اسناد فرادست، اهداف بنیادین، قابلیت‌ها و مسائل اساسی استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) با رویکرد آینده‌نگاری ارائه می‌گردد. علاوه بر این، ماموریت‌های توسعه استان مبتنی بر الزامات درونی و بیرونی بیانیه چشم‌انداز، مسیر هدف و ماموریت استان در راستای تحقق چشم‌انداز را بیان می‌دارد.

راهبردهای پابرجا: یکی از مهمترین جهت‌گیری‌های توسعه آتی استان است که بر اساس سناریوهای متصور و سازمان فضایی وضع موجود استان، تعیین می‌گردد.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده، تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می گیرند و با اجرای آنها در چارچوب جهت گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان چهارمحال و بختیاری به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

-کارایی و بازدهی اقتصادی

-گسترش عدالت اجتماعی و کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای

-بهبود و حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی

-ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲-نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

-بخش صنعت

زیر بخش‌های ساخت فلزات اساسی، ساخت ماشین‌آلات، تجهیزات و ساخت دستگاه‌های برقی، ریسندگی، بافندگی و منسوجات در قلمرو فضایی شرق استان با تاکید بر شهرستان‌های بروجن و شهرکرد و صنایع تبدیلی و تکمیلی در کل استان.

- بخش گردشگری

زیربخش‌های گردشگری طبیعی، ورزشی، عشایری و سلامت در کل استان

- حمل و نقل

زیر بخش ترانزیت کالا و مسافر در قلمرو فضایی محورهای شهرکرد-بروجن-لردگان

- کشاورزی

زیر بخش‌های باغداری، دامداری، مرغداری، پرورش کرم ابریشم و زنبور عسل، پرورش ماهی وجنگل‌داری در کل استان.

- خدمات

زیر بخش‌های آموزش، بهداشت و مددکاری اجتماعی در کل استان.

تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

- کشاورزی

زیر بخش‌های کشاورزی ارگانیک، دامداری سنتی و صنعتی، کشت گیاهان دارویی در کل استان.

- صنعت و معدن

زیر بخش‌های معدن، صنایع معدنی و صنایع شیمیایی در قلمرو فضایی شهرکرد، فارسان، کیار، بروجن و لردگان و صنایع دستی در کل استان.

- گردشگری

زیر بخش‌های گردشگری فرهنگی، مذهبی و تاریخی در کل استان.

- حمل و نقل

زیر بخش‌های پیوندکانون‌های زیست و فعالیت در قلمرو فضایی پهنه های مرکزی استان.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان چهارمحال و بختیاری با برخورداری از سرمایه انسانی و اجتماعی، موقعیت جغرافیایی، تنوع قومی و فرهنگی، حوضه‌های آبخیز پراهمیت، منابع طبیعی، معدنی و انرژی‌های تجدیدپذیر و ظرفیت‌های صنعتی؛ در راستای دست‌یابی به توسعه پایدار، در افق طرح به‌عنوان « **سرزمین پاک و آباد**» شناخته شده و دارای ویژگی‌های برجسته زیر خواهد بود:

جمعیتی سالم، توانمند و فعال، دارای محیط زیستی سالم و مؤثر در توسعه، موفق در مدیریت منابع آب و بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر، مشهور در گردشگری پایدار، برخوردار از جایگاه ممتاز در تحقیق و توسعه و بهره‌وری در بخش کشاورزی دارای صنعت سبز پرمزیت و برخوردار از موقعیت راهبردی در کریدورهای ارتباطی کشور، متکی بر توزیع بهینه جمعیت و فعالیت و توازن بین منابع و نیازهای آب و خاک با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل.

۲-٤-ماموریت‌های توسعه استان

- جمعیتی سالم، توانمند و فعال

بهبود فضای کسب و کار و ارتقای رقابت‌پذیری در دست‌یابی به اهداف توسعه

استفاده خلاقانه از تمام منابع موجود برای دست‌یابی به نرخ اشتغال متناسب با برنامه‌های توسعه کشور

فراهم آوردن زمینه مشارکت حداکثری بخش خصوصی در اقتصاد استان و ارتقای سرمایه اجتماعی

طراحی و اجرای برنامه‌های دینی و فرهنگی با هدف پویایی نشاط اجتماعی

-دارای محیط زیستی سالم و مؤثر در توسعه

حفظ و بهبود محیط زیست و منابع طبیعی استان (آبخیزداری، آبخوان‌داری و ...)

تعریف نقش و بهره‌برداری از محیط زیست و منابع طبیعی استان به‌عنوان ظرفیت‌های معیشتی با اولویت جوامع روستایی و عشایری

-موفق در مدیریت منابع آب و بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر

مدیریت منابع آب با رویکرد برخورداری مناسب از منابع آب‌های سطحی استان در سقف آب قابل برنامه ریزی

افزایش شاخص بهره‌وری آب در فعالیت بخش‌های مختلف اقتصادی

توسعه در حوزه تولید و عرضه انرژی‌های حاصل از منابع تجدیدپذیر

-مشهور در گردشگری پایدار

ارتقای شاخص رقابت‌پذیری در گردشگری

افزایش سهم ارزش افزوده کسب و کارهای خدماتی در حوزه گردشگری

- برخوردار از جایگاه ممتاز در تحقیق و توسعه و بهره‌وری بخش کشاورزی

افزایش راندمان تولید در محصولات متنوع بخش کشاورزی

تحقیق و توسعه در شیوه‌های پرورش دام و طیور و شیلات بدون آسیب به پایداری محیط زیست

توسعه محصولات و فراورده‌های سالم و ارگانیک در بخش کشاورزی

تحقیق و توسعه برای تولید و عرضه مناسب گیاهان دارویی و داروهای گیاهی

-دارای صنعت سبز و پرمزیت

فعال کردن ظرفیت‌های تولید صنعتی موجود به ویژه در گروه‌های صنعتی منسوجات، ماشین‌آلات، کانی غیرفلزی و فلزات اساسی

استانداردسازی تولیدات صنعتی و کشاورزی استان با رویکرد صادرات

برندینگ و عرضه کالا و خدمات استان با تأکید بر فناوری اطلاعات

توسعه صنعتی هم‌سو با مزیت‌های نسبی و محیط زیست و منابع طبیعی استان

استفاده از مزیت‌های معدنی استان هم‌سو با سایر بخش‌های توسعه‌ای استان

-برخوردار از موقعیت راهبردی در کریدورهای ارتباطی کشور

توسعه کریدورهای ارتباطی استان با استفاده از تمام ظرفیت‌ها در سطوح استانی، منطقه‌ای و ملی

-توزیع بهینه جمعیت و فعالیت

اصلاح ساختار شبکه سکونتگاهی با تقویت نقش نقاط شهری و روستایی

توسعه پدافند غیرعامل و ایجاد آمادگی برای مقابله با بحران‌های طبیعی و سوانح

-توازن بین منابع و نیازهای آب و خاک

توجه به توان سرزمینی استان در تدوین برنامه‌های توسعه بخشی

۲-۵-راهبردهای پابرجا

-توسعه و تنوع بخشی به فعالیت‌های اقتصادی با توجه به توانمندی در مزیت ها و نقش‌های هر سکونتگاه

-بسط استانداردهای صادراتی در تولید محصولات غذایی، آشامیدنی و دارویی

-تمرکز بر تولید اقلام کشاورزی دارای مزیت (بادام، آبزیان ، دام و ...) با توجه به توان‌های محیطی

-ایجاد بازارهای مالی جدید به منظور کاهش خروج سرمایه و جذب سرمایه‌های جدید

-ارتقای کارایی عوامل تولید (نیروی انسانی، سرمایه، فناوری، نهاده‌ها و ...)

-توسعه فعالیت‌های مرتبط با فرآوری کانی‌های معدنی دارای مزیت، محصولات غذایی و آشامیدنی سالم و ارگانیک و تولید داروهای گیاهی

-حمایت از تولید (بیمه، صندوق سرمایه‌گذاری و ...)

-توسعه، تقویت و معرفی بازار محصولات و خدمات استان با استفاده از برند استان

-توسعه و تقویت گردشگری پایدار متناسب با قابلیت‌ها و مزیت های استان

-تعادل بخشی به فعالیت‌های اقتصادی وابسته به مراتع و جنگل‌ها با توجه به ظرفیت آن‌ها

-تکمیل زنجیره تولید در کانون‌های صنعتی مستقر بر محورهای توسعه

-توسعه چند مرکزی استان با ارتقاء نقش و جایگاه کانون‌های مهم شهری

-تعادل بخشی به شبکه سلسله مراتبی سکونت‌گاهی از طریق توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای سطح خدمات

-حمایت و تشویق بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری

-تقویت شبکه‌های حمل‌و نقلی استان در راستای محورهای توسعه‌ای

-تسریع در احداث و بهره‌برداری از شبکه ریلی در استان

-افزایش سطح رفاه اجتماعی (اشتغال، درآمد، خدمات و ...) به منظور کاهش مهاجرت و خروج سرمایه

-توزیع متناسب زیرساخت و خدمات

-افزایش سهم از منابع ملی با تأکید بر تأمین عدالت اجتماعی

-ارتقاء سطح خدمات در مراکز ثانویه استان متناسب با جمعیت حوزه نفوذ هر یک

-زمینه‌سازی برای ایفای نقش ناحیه شهری-صنعتی شهرکرد در منطقه

-جلوگیری از ادغام شهرهای پیرامونی در شهرکرد و رشد بی‌رویه آن

-توسعه زیرساخت‌ها و خدمات در نقاط سکونت‌گاهی دارای نقش گردشگری با نگاه ویژه به موضوع گردشگری

-جلوگیری از آلودگی منابع آب و تکمیل و تجهیز شبکه‌های جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب با استفاده از سرمایه‌گذاری‌های عمومی و دولتی

-رعایت سهم محیط زیست از منابع آب استان در سقف آب قابل برنه ریزی ابلاغی

-تولید انرژی از منابع تجدید پذیر و پاک

-کاهش هدررفت منابع (آب، خاک و انرژی) در راستای توسعه پایدار

-توسعه فعالیت‌های مربوط به آبخیزداری و آبخوان‌داری

۲-٦-شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

-قلمروهای تثبیت شده سکونت و فعالیت که شامل محدوده‌های شهری، روستایی، نظامی، فرودگاه، نواحی صنعتی و اراضی کشاورزی موجود در سازمان فضایی استان است. در نواحی شرقی، مرکزی و جنوبی استان از تراکم بیشتری برخوردار هستند.

-قلمروهایی که از توان بالایی برای ایجاد و توسعه مراکز سکونت و فعالیت برخوردار هستند بیشتر در لبه شرقی استان گسترش دارد.در کل نزدیک به ۱۰ درصد از سطح استان برای استقرار جمعیت در نظر گرفته شده است.

-عرصه اولویت دار توسعه سکونتگاههای استان(کانون‌های روستایی، روستاشهری و شهرهای بسیار کوچک) شامل شهرستان‌های سامان، کوهرنگ، بن، اردل، فارسان و کیار است. افزون براین، برای توسعه کانون‌های شهری کوچک شهرستان‌های شهرکرد، لردگان و اردل از اولویت بیشتری برخوردارند و شهرستان بروجن بیشترین اولویت را برای توسعه کانون‌های شهری متوسط و بزرگ خواهد داشت.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

-در خصوص فعالیت‌های کشاورزی اولویت نخست اراضی کشاورزی موجود استان است که مساحت و تراکم آن‌ها از شرق به غرب کاهش می‌یابد.

- اولویت دوم اراضی هستند که بالاترین توان را برای کشاورزی به خصوص کشت آبی دارند. این قلمروها(اراضی) در مجاورت دشت‌های شرقی استان قرار گرفته است.

-اولویت سوم نیز شامل پهنه‌هایی است که توان کمتری برای توسعه کشاورزی دارند اما همچنان کشت آبی در آن‌ها میسر است.

-بر اساس تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه فعالیت های بخش کشاورزی، قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت زراعت در شهرستانهای لردگان، کیار، فارسان، سامان، بروجن، بن و اردل، زیر بخش باغداری در قلمرو فضایی کیار، سامان، شهرکرد و بن؛ زیربخش پرورش دام و طیور در قلمرو فضایی فارسان، کوهرنگ، شهرکرد، بروجن، اردل و کیار و زیربخش آبزی‌پروری در قلمرو فضایی کوهرنگ، کیار و لردگان قرار گرفته است.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

-اولویت نخست را اراضی تثبیت شده شامل شهرک‌ها و نواحی صنعتی، کارگاه‌ها ،کارخانه‌ها و معادن در حال فعالیت یا آماده بهره‌برداری تشکیل می‌دهد.

-اولوبت دوم توسعه فعالیت‌های صنعتی در جنوب و شرق استان که از مزیت‌های نسبی بیشتری برخوردار است قرار گرفته است.

-عرصه‌های اولویت‌دار توسعه صنایع کوچک و متوسط(کارگاهی) در شهرستان‌های فارسان،کیار، لردگان، بن و سامان و صنایع بزرگ و پایه (صنایع مادر) درشهرستان‌های شهرکرد، بروجن و لردگان و صنایع دستی، تبدیلی و تکمیلی در کل استان خواهد بود.

-در بخش توسعه فعالیت‌های معدنی، قلمرو سنگ‌های تزئینی در شهرستان‌های فارسان و لردگان؛ سنگ لاشه در شهرستان شهرکرد؛ سنگ آهک در شهرستان‌های بروجن و فارسان؛ سنگ گچ در شهرستان‌های کیار و لردگان؛ خاک‌نسوز در شهرستان کیار و سیلیس در شهرستان‌های کوهرنگ و لردگان است.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش گردشگری

-عرصه‌های طبیعی استان شامل تالاب‌ها، دشت‌ها و جنگل‌ها با رعایت الزامات زیست محیطی بعنوان گردشگری طبیعی

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

-شهرستان‌های شهرکرد و بروجن به عنوان عرصه‌های اولویت‌دار توسعه خدمات برتر(توسط بخش غیردولتی و در زمینه‌های مالی، بیمه‌ای، حمل‌ونقل، فنی و مهندسی، ارتباطات و غیره) و سایر شهرستان‌ها در خدمات عمومی(آموزش، سلامت، مددکاری اجتماعی و غیره).

-شهرستان‌های کوهرنگ، سامان، کیار، فارسان، شهرکرد و بروجن برای توسعه فعالیت‌های گردشگری، شهرستان‌های اردل، کوهرنگ، کیار و لردگان برای توسعه فعالیت‌های حفاظت(گستره‌ی از فعالیت ها شامل جنگل کاری،مرتع داری،حفاظت از پهنه‌های محیط زیست).

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل شیب زمین

-بیش از ۶۶ درصد از مساحت استان در کلاس شیب بیش از ۲۵ درصد قرار دارد. شیب‌های بالای ۲۵ درصد(فاقد توجیه اقتصادی) در نواحی غربی از شمال تا جنوب امتداد دارند و بخشی از آن تا نواحی مرکزی استان گسترش یافته است.

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل احتمال وقوع زلزله

در مجموع ۹۰ درصد از جمعیت شهرنشین شهرستان اردل و تمامی جمعیت شهرنشین شهرستان‌های کیار و فارسان در پهنه با خطر بسیار زیاد قرار دارند. شهرهای نسبتا بزرگتر استان مانند شهرکرد، بروجن و لردگان در پهنه با خطر زیاد قرار دارند.

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل احتمال وقوع سیل

مناطق و قلمروهای شش‌گانه سیل‌گیر در استان شامل اراضی پایاب دشت جونقان، اراضی محدوده مرغزار شهرکرد، حاشیه تالاب گندمان، پایاب دشت خانمیرزا، پایاب تالاب چغاخور و پایاب دشت سفیددشت در تنگ دهنو است.

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل مجاورت کمی و کیفی با حریم رودخانه

بیشترین جمعیت شهری در معرض خطر سیل در شهرستان بروجن (۴۹ درصد) و پس از آن در شهرستان فارسان (۲۳ درصد) قرار دارد. رعایت حریم کمی و کیفی رودخانه‌ها در پهنه‌های فضایی استان الزامی است.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

حدود ۳۳ درصد از مساحت اراضی زراعی و باغی استان در حاشیه رودخانه‌ها و در حریم آن‌ها واقع شده‌اند لذا در صورت وقوع سیل، ممکن است بخشی از اراضی کشاورزی استان دچار آب‌گرفتگی شود. افزون بر این تعدادی از سدهای استان در محدوده اراضی کشاورزی قرار دارند و بخشی از سطح زیر کشت را زیر آب می‌برند. بنابراین اراضی کشاورزی در محدوده و حریم سدها دارای محدودیت فعالیت می باشند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- در شرق و جنوب استان پهنه‌های با توان بالای کشاورزی، دارای محدودیت فعالیت‌های صنعتی هستند.

- از بین معادن استان، معدن سنگ لاشه سرخ‌دوش و معدن مرمریت گردوسفلی در شهرستان کوهرنگ در حریم سد و روخانه قرار دارند.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان چهارمحال و بختیاری به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

-شهرستان اردل در توسعه روستایی و روستا شهر، توسعه شهری کوچک، زراعت، پرورش دام و طیور، آبزی‌پروری، صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری و حفاظت

-شهرستان بروجن در توسعه شهری متوسط و بزرگ، زراعت، پرورش دام و طیور، صنایع بزرگ و پایه، خدمات برتر و گردشگری و خدمات بازرگانی

-شهرستان بن در توسعه روستایی و روستا شهر، زراعت، باغداری، صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری و حفاظت

-شهرستان سامان در توسعه روستایی و روستا شهر، زراعت، باغداری،صنایع کوچک و متوسط،خدمات عمومی و گردشگری.

-شهرستان شهرکرد درتوسعه شهری کوچک، توسعه شهری متوسط و بزرگ،زراعت،پرورش دام و طیور،صنایع بزرگ و پایه،خدمات برتر و گردشگری

- شهر ستان فار سان در تو سعه رو ستایی و رو ستا شهر،زراعت،پرورش دام و طیور، صنایع کوچک و متو سط، خدمات عمومی، گردشگری.

-کوهرنگ در توسعه روستایی و روستا شهر،پرورش دام و طیور، آبزی پروری،صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری، حفاظت

- شهر ستان کیار در توسعه روستایی و رو ستا شهر، زراعت، باغداری، پرورش دام و طیور، آبزی‌پروری، صنایع صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری، حفاظت

-شهرستان لردگان درتوسعه شهری کوچک، زراعت ،آبزی پروری، صنایع بزرگ و پایه، خدمات عمومی، گردشگری، حفاظت

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

-افزایش سطح رفاه اجتماعی (اشتغال، درآمد، خدمات و ...) به منظور کاهش مهاجرت و خروج سرمایه با اولویت‌دهی به مناطق کمتر توسعه یافته

-توزیع متناسب زیرساخت و خدمات و تعادل بخشی به شبکه سکونتگاهی

-افزایش سهم از منابع ملی با تأکید بر تأمین عدالت اجتماعی

-سامان‌دهی ناحیه‌های سکونتی- فعالیتی در جهت تعادل‌های درونی و ایفای نقش ملی و منطقه‌ای

-تقویت سرمایه‌های فرهنگی، افزایش رواداری اجتماعی و رفع تعارضات قومی

-ارتقاء زیست‌پذیری مناطق عشایری و افزایش رضایت از زندگی عشایر

-حمایت و تشویق بخش غیردولتی به سرمایه‌گذاری

-بهره‌برداری از حداکثر ظرفیت‌های کریدورهای ارتباطی ملی

-توسعه صادرات در محصولات دارای مزیت

-تنوع‌بخشی به بازارهای مالی به منظور کاهش خروج سرمایه و جذب سرمایه‌های جدید

-ارتقای کارایی عوامل تولید (نیروی انسانی، سرمایه، فناوری، نهاده‌ها و ...)

-توسعه و معرفی برند استان

-توسعه گردشگری مبتنی بر طبیعت از طریق تقویت زیرساخت‌ها، فعالیت‌ها و محصولات

-حمایت از توسعه و تقویت صنایع دستی

-رعایت اصول پدافند غیرعامل در توسعه

-توسعه فعالیت‌های اقتصادی دانش‌بنیان در حوزه‌های دارای مزیت

-تکمیل زنجیره تولید و ارزش

-بهره‌برداری از فرصت‌های اقتصادی پهنه‌های جنگلی، مرتعی و تحت مدیریت متناسب با ظرفیت‌ها

-اولویت‌دهی به اراضی خالی شهرک‌ها و نواحی صنعتی در گسترش فعالیت‌های صنعتی استان

-بهره‌برداری از منابع تجدید پذیر و پاک در جهت کاهش ناپایداری تولید انرژی

-مدیریت منابع آب و تعادل بخشی به مصارف آب با توجه به منابع

-کاهش هدررفت منابع (آب، خاک و انرژی) در راستای توسعه پایدار

-توسعه فناوری‌های پاک در فعالیت‌های اقتصادی

-تامین منابع به منظور حفظ و بهبود محیط زیست از طریق جلب مشارکت نهادهای اجرایی

-تقویت نقش اقتصادی محورهای آبی

-حفظ و تقویت زیست‌پذیری طبیعی

-سازمان‌دهی نظام تصمیم گیری در مدیریت توسعه استان

-کاهش بخشی‌نگری و ایجاد تعامل سازنده بین دستگاه‌های استان از طریق استمرار فعالیت کمیته‌های تخصصی کارگروه آمایش

بسم الله الرحمن الرحيم

- جذب و نگهداشت نیروهای کارآفرین و هدایت سرمایه‌گذاری‌ها در استان
- هدایت مسیر مهاجرت‌ها و پخش متناسب جمعیت در نواحی مختلف
- برپایی مزیت‌های نوین و جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در گستره‌های مختلف
- تکمیل زنجیره‌های تولید و خوشه‌های صنعتی و سازمان‌دهی بخش خدمات نوین و دانش‌بنیان
- راه‌اندازی مناطق ویژه اقتصادی، پارک‌های علم و فن‌آوری، شهرک‌ها، ناحیه‌های صنعتی و افزایش شرکت‌های دانش‌بنیان
- ایجاد تعادل ناحیه‌ای متناسب با قابلیت وتوان هر ناحیه
- جذب جمعیت در روستاها و نواحی کم تراکم استان
- راه‌اندازی کانون‌های صنعتی، معدنی، کشاورزی و گردشگری، در سراسر استان
- ارتقا و تجهیز محورهای پیشرفت آفرین سمنان- معلمان، دامغان- معلمان، شاهرود- طرود- معلمان و میامی- بیارجمند- خارتوران
- استفاده از قابلیت راه‌آهن با توسعه استان از طریق ارتقاء خط آهن سراسری شرق و اتصال آن به حوزه‌های بین‌المللی شمالی جنوبی
- جلوگیری از گسترش حاشیه‌نشینی در شهرها و ساماندهی بافت‌های حاشیه‌ای و نامناسب
- هدایت رشد کالبدی روستاها در بافت‌های موجود و حفظ کاربری اراضی کشاورزی
- ساماندهی اسکان و تجهیز زیرساختی و خدماتی کوچ عشایر استان در گستره‌های قشلاقی خارتوران، بیارجمند، پل ابریشم، کویر سمنان، کویر حاج علیقلی، گرمسار و ایوانکی
- به‌کارگیری فن‌آوری نوین و دانش بومی در اقتصاد روستایی
- هدایت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با گسترش صنایع تبدیلی و خدمات نوین در روستاها
- تبدیل روستاهای توانمند به شهر
- افزایش سهم منابع انسانی در تولید ثروت، متناسب با استعداد ناحیه‌های مختلف استان
- سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، خدمات اجتماعی و پشتیبان تولید و در گستره‌های روستایی
- راه‌اندازی محور صنعتی نوپا در محور فولاد محله- دیباج
- ایمن و مقاوم‌سازی و بالا بردن کیفیت مسکن روستایی
- به‌کارگیری توانمندی کانون‌های روستایی حاشیه کویر و ایجاد اشتغال پایدار
- بهره‌گیری از بازیافت پساب شهری در خدمات شهری

-افزایش تعامل و جلب مشارکت استان‌های همجوار در راستای اهداف آمایش ملی (آب، مهاجرت، فعالیت، منابع طبیعی، ارتباطات و ...)

-تقویت نقش شوراها و کارگروه‌های تخصصی در سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرا و تسری آن به سطوح شهرستانی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها و زیربنایی

-ارتباط کانون‌ها و پهنه‌های جمعیت و فعالیت در نواحی شمال‌شرقی و شرق استان چهارمحال و بختیاری با استان اصفهان از طریق احداث خطوط ریلی

-اتصال استان به خطوط سراسری راه آهن از طریق راه آهن سراسری اصفهان-چهارمحال و بختیاری-خوزستان

-توسعه و تقویت منطقه هاب و ارتباطات هوایی استان از طریق توسعه زیرساختی فرودگاه بین‌المللی شهرکرد

-ارتقاء شبکه اصلی راه‌های استان به سطح بزرگراهی و ارتقاء کریدور ارتباطی بازفت- مسجد سلیمان به بزرگراه

-طراحی شبکه آزادراهی با استان اصفهان از مبادی سفیددشت و سامان

-احداث راه‌های اصلی از فارسان به دشتک، چلگرد به صمصامی، شلمزار به سفیددشت و سرخون به لردگان به جهت افزایش درجه شبکه راه‌ها و تسهیل ارتباطات

- پهنه مستعد جهت توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی تجدید پذیر(باد) در دامنه جنوبی ارتفاعات مشرف به دشت‌های استان و توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی تجدید پذیر(خورشیدی) در پهنه شمال و شرق استان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- کلان پهنه‌هایی که صرفا ویژگی استقرار فعالیت‌های کشاورزی را در استان دارند در منطقه یک (شامل شهرستان‌های شهرکرد، بن و سامان) وجود دارد و تنها پهنه‌ای که به صرف فعالیت‌های جنگلداری اختصاص داده شده و برای استقرار سایر فعالیت‌ها مناسب نیست در منطقه سه (شهرستان‌های فارسان، کیار، اردل و کوهرنگ) قرار گرفته است. به لحاظ شرایط خاص توپوگرافی و شیب زیاد زمین، فعالیت‌های جنگلداری در لبه غربی و جنوبی استان حائز بیشترین شرایط است.افزون بر این، ارتفاعات و ناهمواری‌های پر شیب استان بیشتر به فعالیت‌های مرتعداری اختصاص یافته و در هر سه منطقه وجود دارد هر چند که به دلیل ویژگی‌های طبیعی سهم مناطق دو (شامل شهرستان‌های بروجن و لردگان) و سه (شهرستان‌های فارسان، کیار، اردل و کوهرنگ) بیشتر است.

- خوشه‌های کشاورزی گردو و بادام در قلمرو سامان و بن؛ خوشه عسل در کوهرنگ و کیار؛ خوشه دامداری سنتی و صنعتی در سامان، شهرکرد و کوهرنگ؛ خوشه شیلات در کوهرنگ، اردل، کیار و لردگان؛ خوشه شهرک گلخانه در شهرکرد، بروجن و لردگان؛ خوشه برنج در لردگان، و خوشه انار در اردل و خوشه گیاهان دارویی در پهنه استان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق مستعد فعالیت‌های صنعتی در شهرک‌های صنعتی(موجود) شهرکرد، بروجن و لردگان
- تمرکز ماده معدنی خاک نسوز در شهرستان کیار و معادن سنگ آهک در شهرستان‌های بروجن و فارسان است و سایر شهرستان‌ها تخصصی ندارند.

مناطق مستعد توسعه خدمات و گردشگری

- سطح اول در بسیاری از خدمات برتر به شهرکرد تعلق خواهد گرفت. شهرکرد در خدمات برتر آموزشی، سلامت، فرهنگی، بازرگانی و لجستیک در سطح اول قرار می‌گیرد و می‌تواند در سطح منطقه به ارائه خدمات بپردازد. این شهرستان در ارائه خدمات برتر ورزشی در سطح دوم قرار دارد و کارکرد آن استانی و ناحیه‌ای است.
- با توجه به ویژگی‌های طبیعی و اقلیمی ناحیه شمال‌غرب استان، محل استقرار خدمات برتر ورزشی و گردشگری در بالاترین سطح در شهر چلگرد است. کارکرد چلگرد جهت ارائه خدمات برتر ورزشی و گردشگری حتی از سطح منطقه نیز فراتر رفته و به سطح ملی خواهد رسید.
- بروجن در ارائه خدمات برتر آموزشی، فرهنگی و بازرگانی و لردگان در سلامت و گردشگری در سطح دوم قرار دارند. فارسان نیز در ارائه خدمات برتر آموزشی، فرهنگی و سلامت در سطح سوم قرار گرفته است.
- شهرستان اردل در خدمات گردشگری در سطح دوم و شلمزار نیز در ارائه خدمات بازرگانی در سطح سوم قرار دارد.
- خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی شامل موزه و مرکز فرهنگی، فرهنگسرا و مرکز فرهنگی (سطح اول) در عملکرد فراستانی در قلمرو شهرستان شهرکرد و در سطح دوم با عملکرد استانی در قلمرو شهرستان بروجن و در سطح سوم با عملکرد ناحیه ای در قلمرو سایر شهرهای استان است.
- مناطق نمونه گردشگری در استان (تالاب چغاخور، چشمه سیاسرد، پل زمانخان، امامزاده حمزه‌علی، منطقه شیدا، چمن گلی، شلیل، دیمه، سراب، ده چشمه، ارمند، ده بارز، بهشت آباد، تالاب گندمان و شهریاری) و مناطق مستعد بوم گردی طبیعی در پهنه استان خواهد بود.

- روستاهای هدف گردشگری به عنوان گردشگری روستایی ایفای نقش خواهند کرد.

مناطق مستعد توسعه بازرگانی

- ایجاد شهر لجستیک شهرکرد با مجموعه‌ای از امکانات زیربنایی مانند فرودگاه، ایستگاه راه‌آهن، پایانه‌های بار و مسافر، و مراکز نگهداری و دپوی کالا و بار، سردخانه‌ها و سیلوها از طریق اتصال به شبکه ریلی اصفهان
- توسعه زیرساخت فعالیت‌های بازرگانی استان با ایجاد بندر خشک در شهرستان بروجن
- توسعه خدمات حمل و نقل و انبارداری استان از طریق اتصال به شبکه ریلی اصفهان-خوزستان

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

الگوی کلی استقرار جمعیت در استان چهارمحال و بختیاری از یک شبکه سلسله مراتبی پنج سطحی در استقرار مراکز سکونت‌گاهی برخوردار است:

- سطح اول نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی: این سطح مربوط به شهرکرد است که با چند سکونتگاه اطراف خود تشکیل ناحیه سکونتی- فعالیتی شهرکرد را داده است. شهر و پهنه شهرکرد با کارکرد ملی زمینه استقرار اصلی جمعیت و خدمات وابسته به آن را فراهم ساخته است.

- سطح دوم نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی مربوط به ۴ شهر بروجن و لردگان در منطقه دو و فارسان و شلمزار در منطقه سه است که کارکرد منطقه‌ای برعهده خواهند داشت.

- سطح سه نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی سه کانون بن، سامان و فرخشهر با سطح سه زمینه استقرار جمعیت در این منطقه را فراهم ساخته‌اند. ساختار ضعیف شبکه سکونتگاهی در ناحیه غربی استان نیز موجب شده تا زمینه تبدیل شهرهای چلگرد و اردل به سطح سه با کارکرد ناحیه‌ای فراهم آید.

- سطح چهارم نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی:کارکرد این سطح از کانون‌های سکونتگاهی ویژگی دوگانه ناحیه‌ای- محلی دارد. در منطقه یک، شهرهای سورشجان، کیان و هفشجان این نقش را بر عهده دارند. در منطقه دو بلداجی، آلونی، سردشت و مال‌خلیفه در سطح چهار هستند هر چند که در پهنه بروجن، فرادنبه و سفیددشت نیز در این سطح قرار گرفته‌اند. در منطقه سه برنامه‌ریزی، شهرهای بازفت، باباحیدر، دشتک، ناغان، جونقان و سرخون قرار دارند. وجود ۲ شهر جونقان و باباحیدر در این سطح به ارتقا فارسان به عنوان پهنه سکونتی-فعالیتی کمک خواهد رساند.

- سطح پنجم مراکز سکونتگاهی عمدتا شامل نقاط شهری بسیار کوچک استان (روستا-شهرها) و کانون‌های اصلی روستایی است که وظیفه تکمیل شبکه سلسله مراتبی را برعهده دارند سکونتگاه‌های این سطح کارکرد

محلی خواهند داشت. شهرهای این سطح عبارتند از: نقنه، پردنجان، گندمان، گهرو، گوجان، طاقانک، سودجان، دستنا، چلیچه، وردنجان، کاج، نافچ، هارونی، منج، صمصامی، دستگرد امامزاده، بوگر، شیخ شبان، هوره، آورگان، سرآقاسید و چنارمحمودی.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان چهارمحال و بختیاری به قرار زیر است:

بازرگانی

برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها،کریدورها و ...)

برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی

برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

صنعت و معدن

برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع

برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب ، حامل های انرژی و..)

برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی

برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان

برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت

برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان

برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارز ش محصولات کشاورزی

برنامه توسعه کشت و صنعت

برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها، تشکل ها و بهره‌برداران کشاورزی

برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

مدیریت صادرات محصولات کشاورزی

آب

برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

برنامه مدیریت تقاضای آب

محیط زیست و منابع طبیعی

برنامه حفاظت خاک

برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری

برنامه احیاء و بهره برداری پایدار از مراتع و جنگلها

حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی

حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

انرژی

برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

برنامه بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی

حمل و نقل

برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل هوایی

برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای

برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

برنامه توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها

برنامه ساماندهی عشایر

برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری،روستایی)

برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاهها

برنامه توسعه زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

فرهنگ و هنر

برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سُنن فرهنگی

میراث فرهنگی،صنایع دستی وگردشگری

برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری

برنامه توسعه گردشگری طبیعی

برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری

برنامه توسعه گردشگری سلامت

برنامه توسعه گردشگری تاریخی- فرهنگی

برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

برنامه حفظ و احیای بناها، بافت ها و محوطه های تاریخی استان

آموزش، علم و فناوری

برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه‌ای

برنامه ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت‌های استانی

سرمایه اجتماعی

برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی

تربیت بدنی

برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و برر سی، معماری و مهند سی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه گذاری

برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها

برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

مدیریت نهادی

برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین

برنامه تهیه اسناد، برنامه‌ها، طرح‌ها و مطالعات موردنیاز ارتقا کیفیت سیستم مدیریت و نظام حکمرانی برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت

ماده ٥- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان چهارمحال و بختیاری

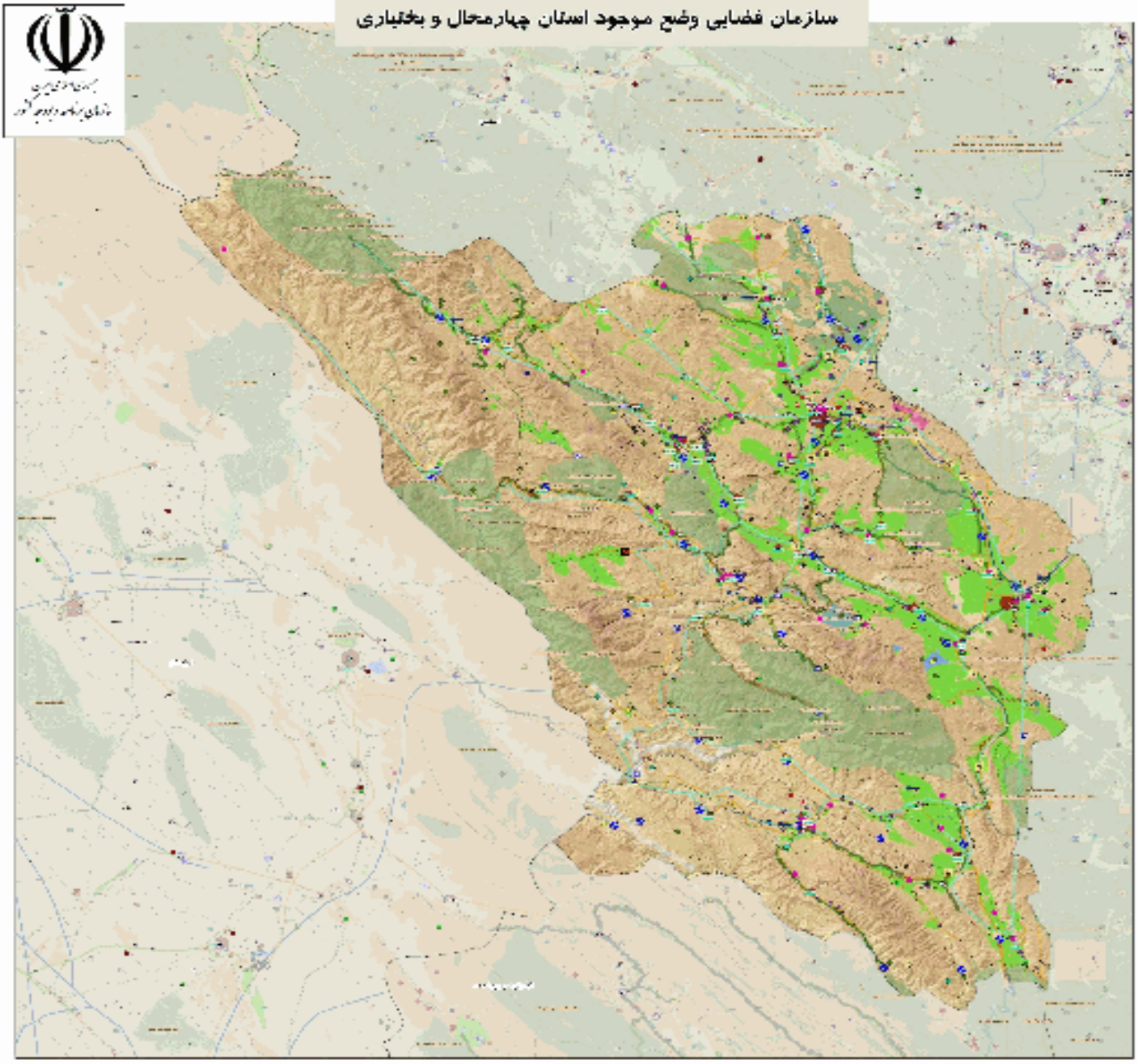

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان چهارمحال و بختیاری

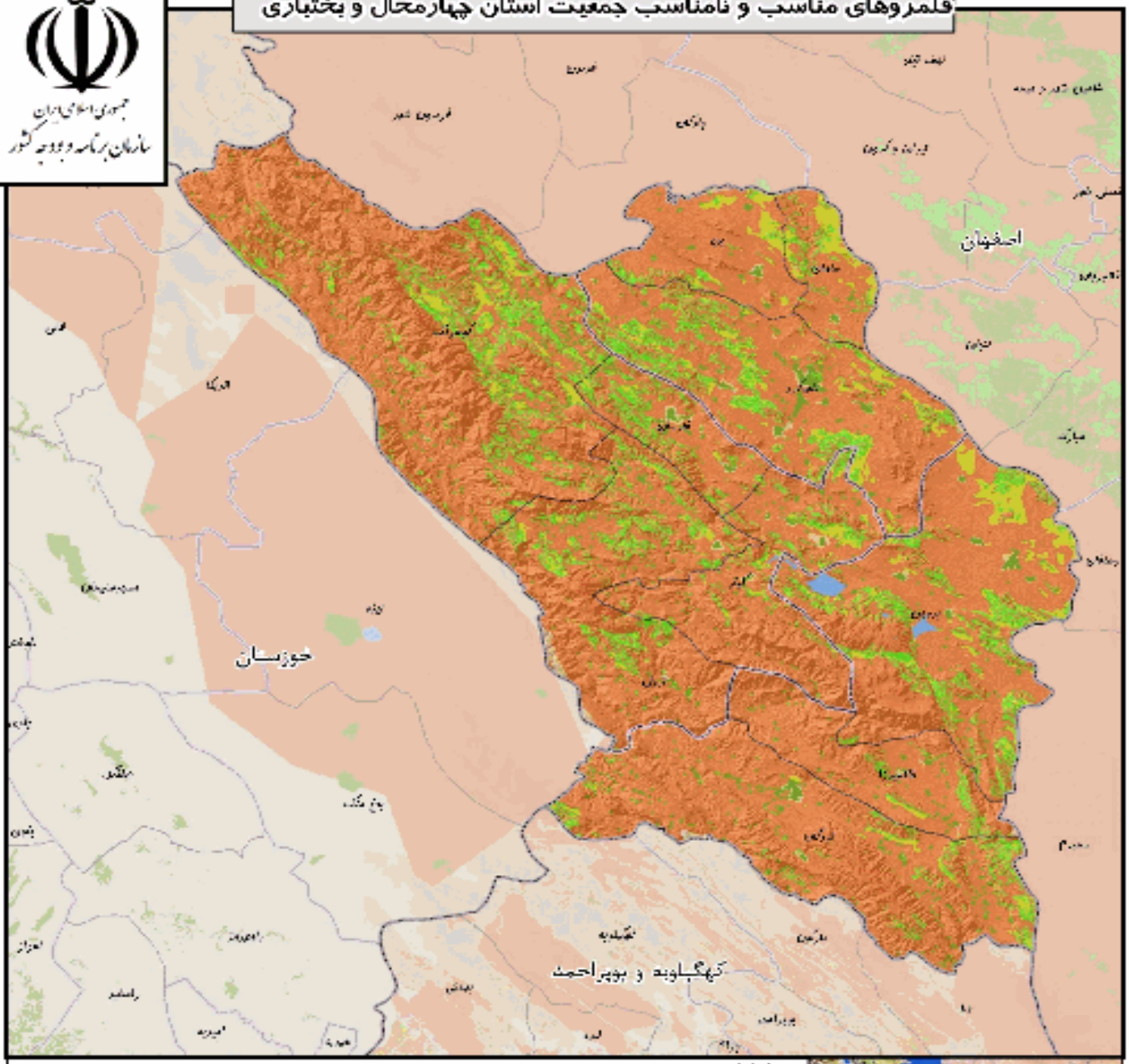

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- کلاس ۱
- کلاس ۲
- کلاس ۳
- کلاس ۴

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:1,150,000

۲۰

- بازنگری و بازسازی شبکه‌های توزیع آب به‌منظور کاهش هدررفت آب
- تأمین منابع آب پایدار با انتقال و شیرین سازی آب بین‌حوزه‌ای با تأکید بر دریای خزر
- بهره‌برداری بهینه از جریان‌های سطحی و سفره آب‌های زیرزمینی
- پیشگیری از بهره‌برداری بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی و حفر چاه‌های غیرمجاز
- بهره‌برداری از آب‌های غیرمتعارف
- سامان بخشی فضای مناسب مراکز زیست، فعالیت، خدمات و استقرار جمعیت با مدیریت منابع آب حفظ منابع طبیعی و منابع آبی برای استقرار جمعیت به‌ویژه در گستره‌های کوهستانی و بیابانی

۲-۶- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت:

- **اولویت یا برتری نخست:** منطقه‌های شهری سمنان و شاهرود، ناحیه‌های شهری دامغان و گرمسار، شهرهای مرکز شهرستان و بخش‌ها، دیگر شهرها، روستاهای مرکز دهستان، روستاهای کانونی یا مرکزی و دیگر روستاها سراسر پهنه در راه پیشرفت کوهپایه‌ای استان
- **اولویت یا برتری دوم:** شهرها و روستاهای مرکز دهستان، روستاهای کانونی یا مرکزی و دیگر روستاها در سراسر پهنه کمتر توجه شده کوهستانی شمال استان
- **اولویت یا برتری سوم:** روستا- شهرها و روستاهای کانونی یا مرکزی در سراسر پهنه دست‌نخورده و بکر بیابانی استان

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیتی (فعالیت‌های کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات)

سه منطقه برنامه‌ریزی شامل پهنه در راه پیشرفت کوهپایه‌ای، پهنه کمتر توجه شده کوهستانی و پهنه دست‌نخورده و بکر بیابانی بر اساس اولویت‌های توسعه به شرح زیر می‌باشند:

- **اولویت یا برتری نخست:** سراسر پهنه در راه پیشرفت کوهپایه‌ای استان، برای پیشرفت یا توسعه کارکردهای کشت فشرده، باغ داری، سکونتگاه‌های شهری و روستایی، فعالیت‌ها یا کارکردهای صنعتی و خدماتی نوین، گسترش زیرساخت‌ها، بازرگانی برون‌مرزی، گردشگری در سطح یا لایه فراملی و ملی.
- **اولویت یا برتری دوم:** سراسر پهنه کمتر توجه شده کوهستانی شمال استان، برای پیشرفت یا توسعه کارکردهای مرتع‌داری، دامداری، جنگل‌داری، جنگل کاری، باغ داری کوهپایه‌ای، مدیریت زیست‌محیطی، آبخیزداری و طبیعت گردی.

اولویت یا برتری سوم: سراسر پهنه دست‌نخورده و بکر بیابانی در جنوب استان به‌جز مناطق نظامی تحت

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری

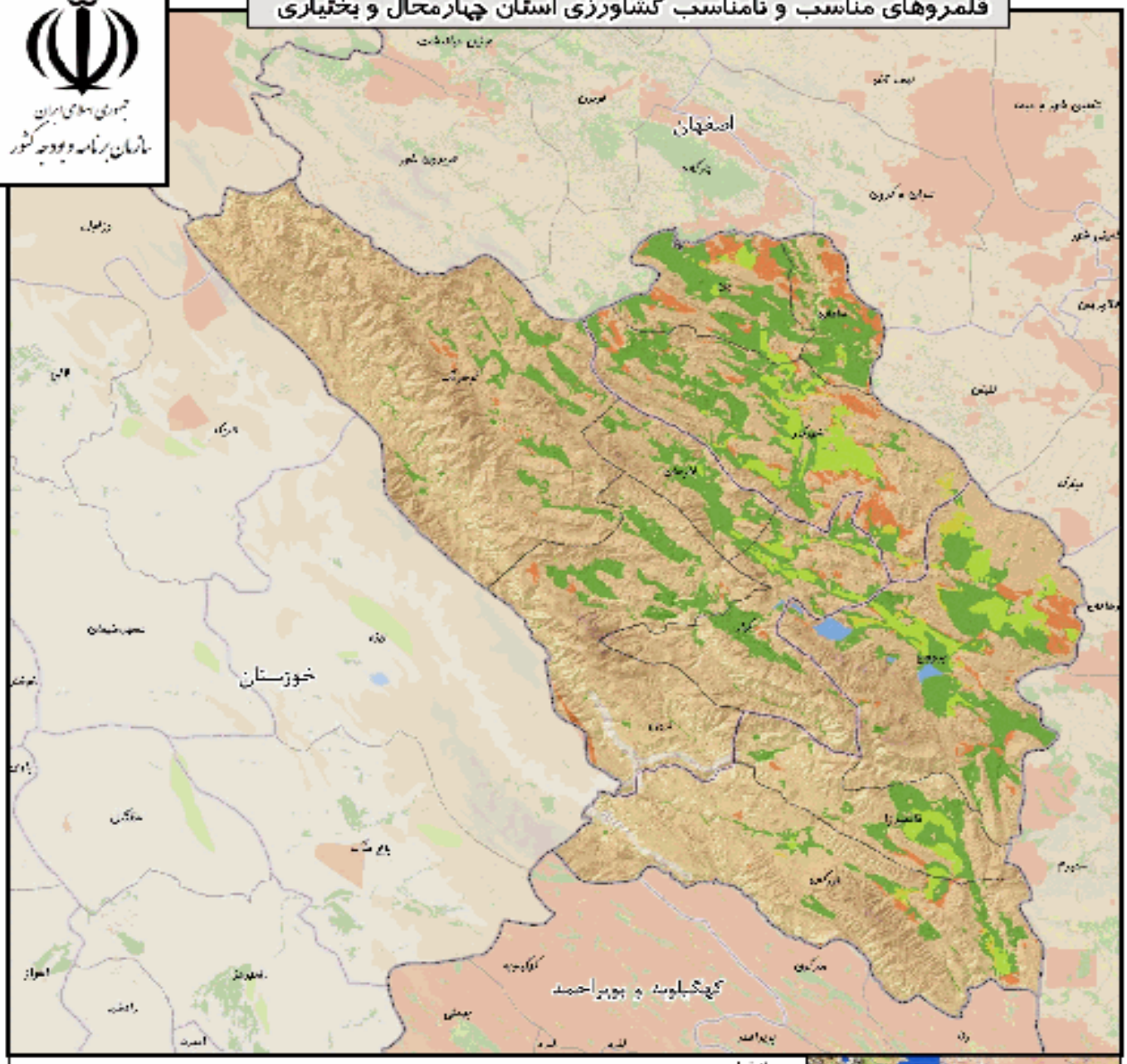

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- فاقد پتانسیل مناسب کشاورزی

سایر

- مرز استان
- شهرستان
- تراکم برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

مقیاس ۱:۱۵۰۰۰۰

Scale = 1: 150 000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان چهارمحال و بختیاری

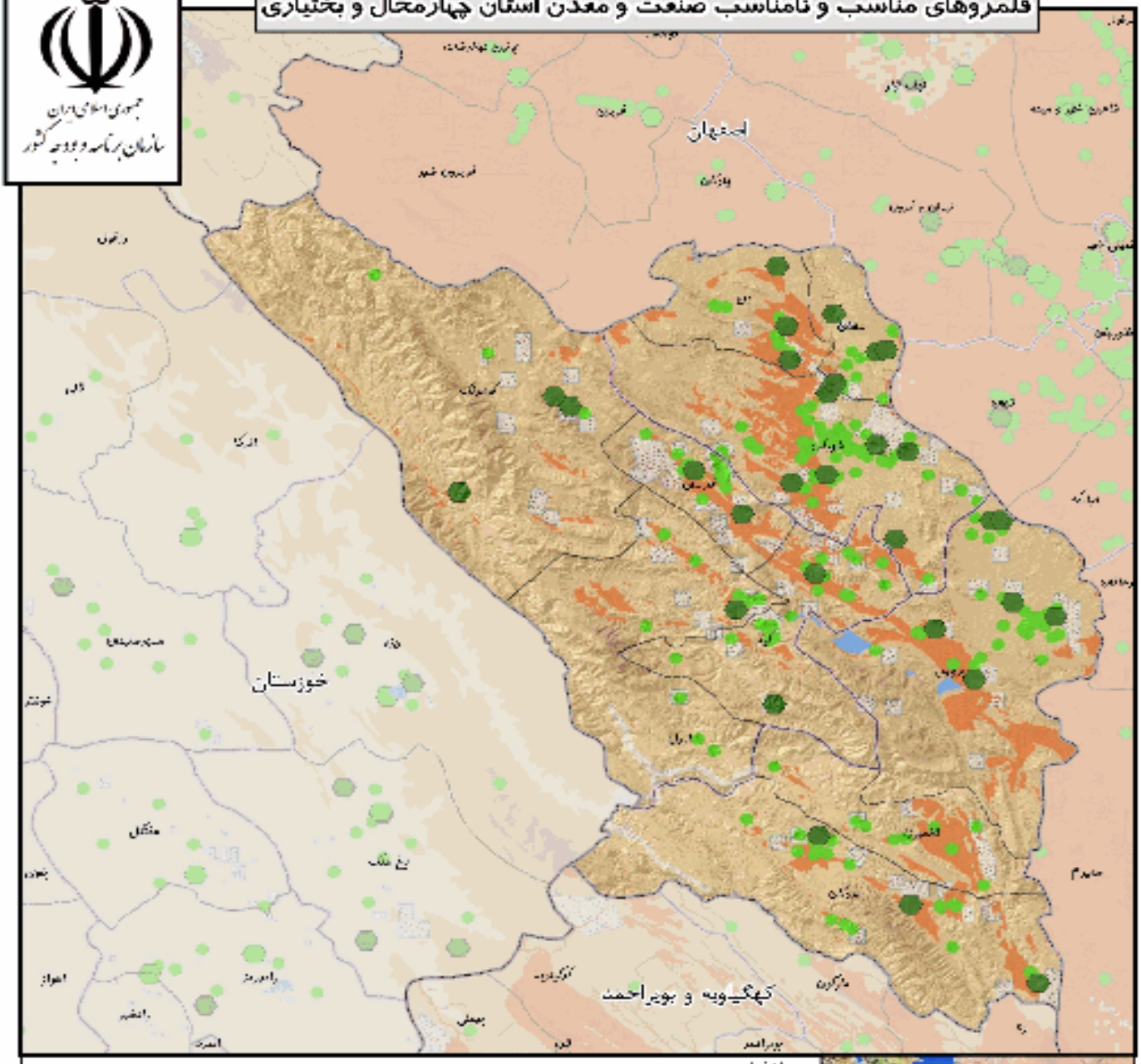

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراتع صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

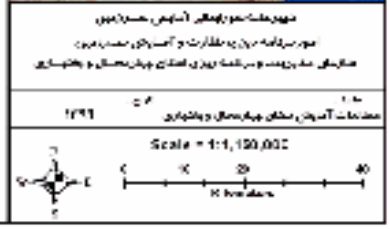

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان چهارمحال و بختیاری

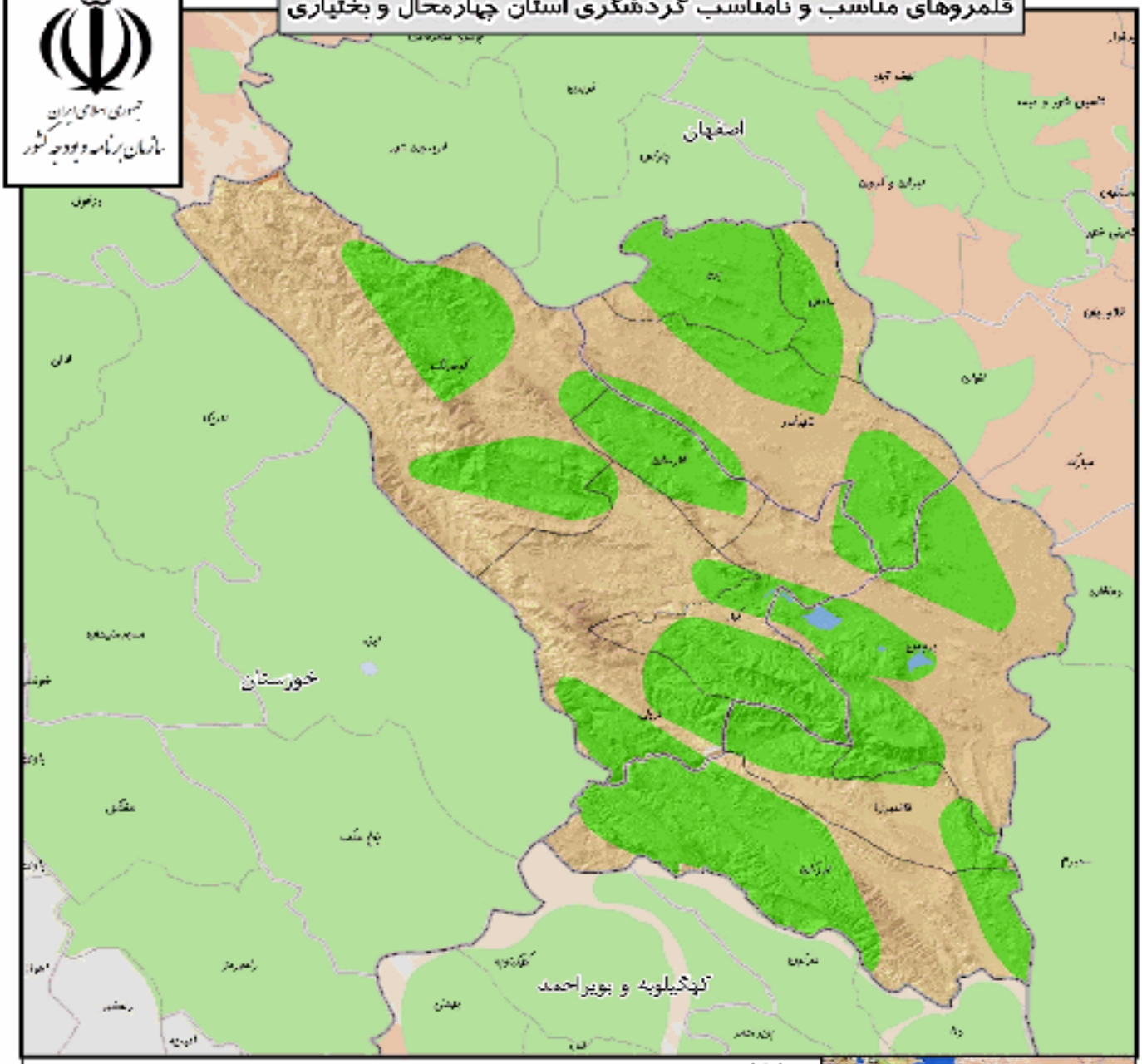

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

قلمروهای مناسب گردشگری

قلمروهای نامناسب

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

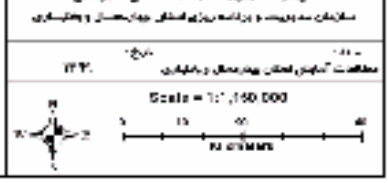

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

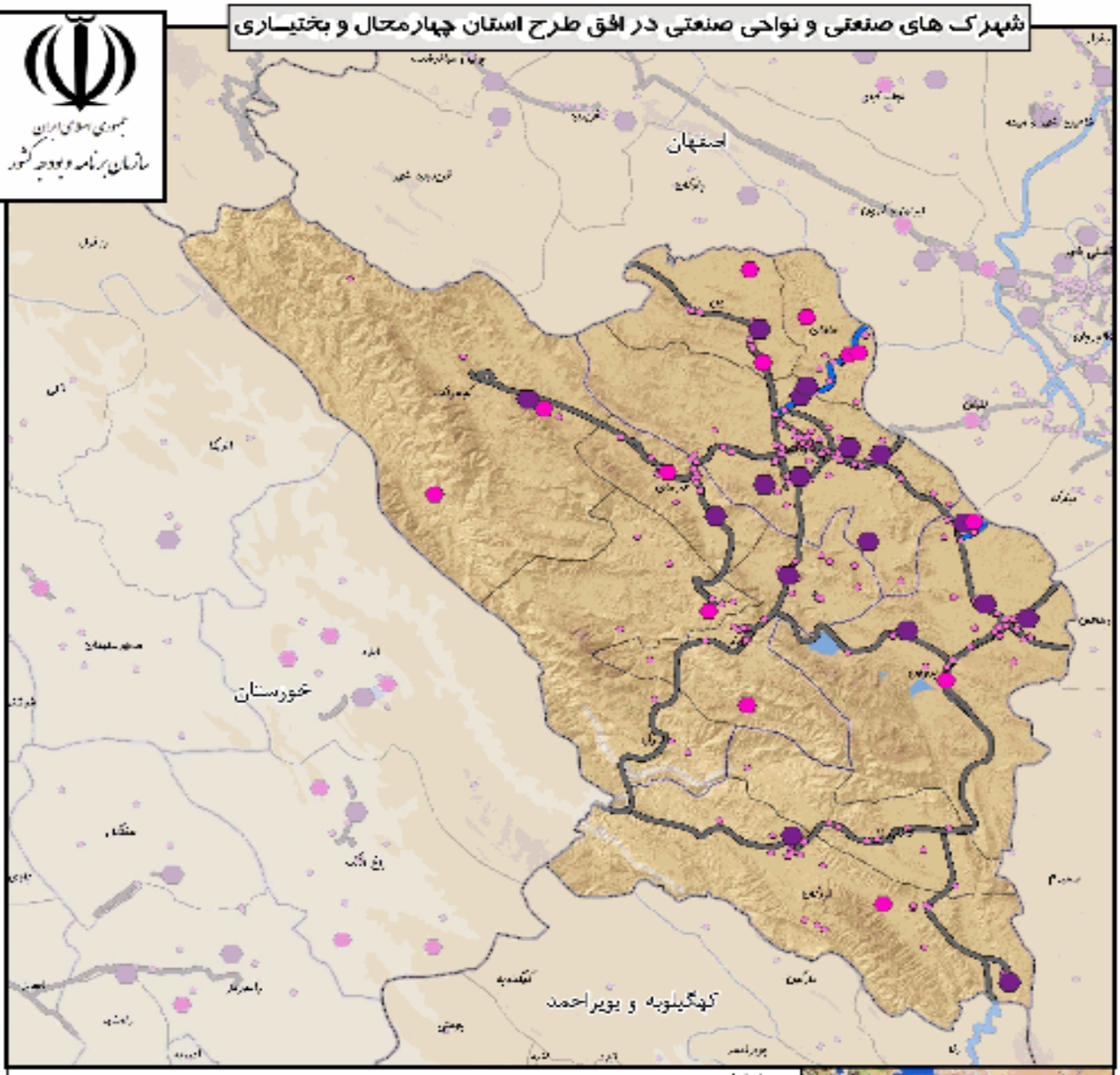

راهنما

شهرک صنعتی

ناحیه صنعتی

دریاچه مصنوعی

جاده

آزادراه

بزرگراه

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

آبها و دریاچه ها

Scale = 1: 150 000

صنعت و معدن در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

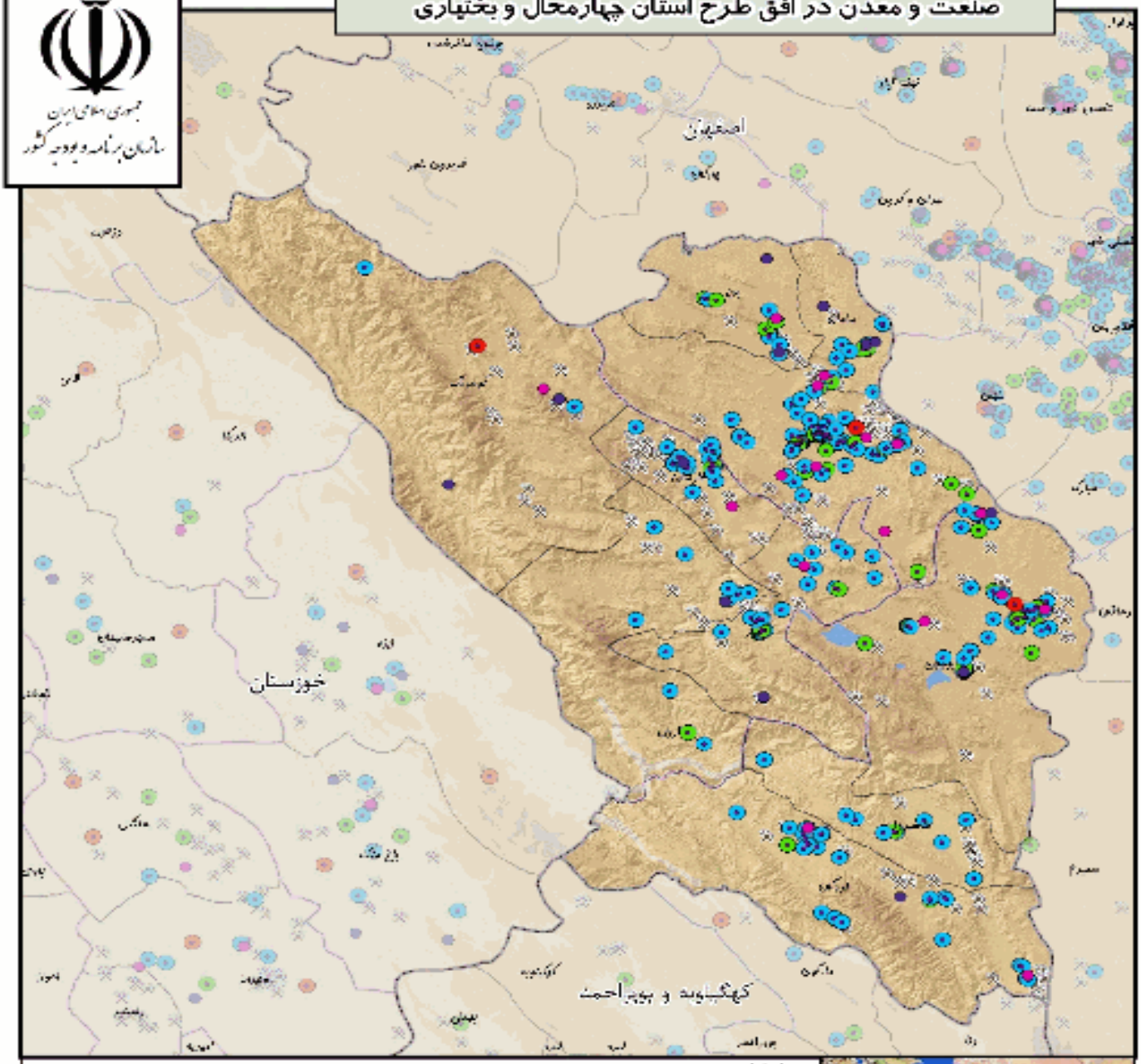

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- فعال
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

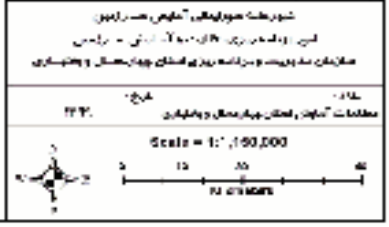

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

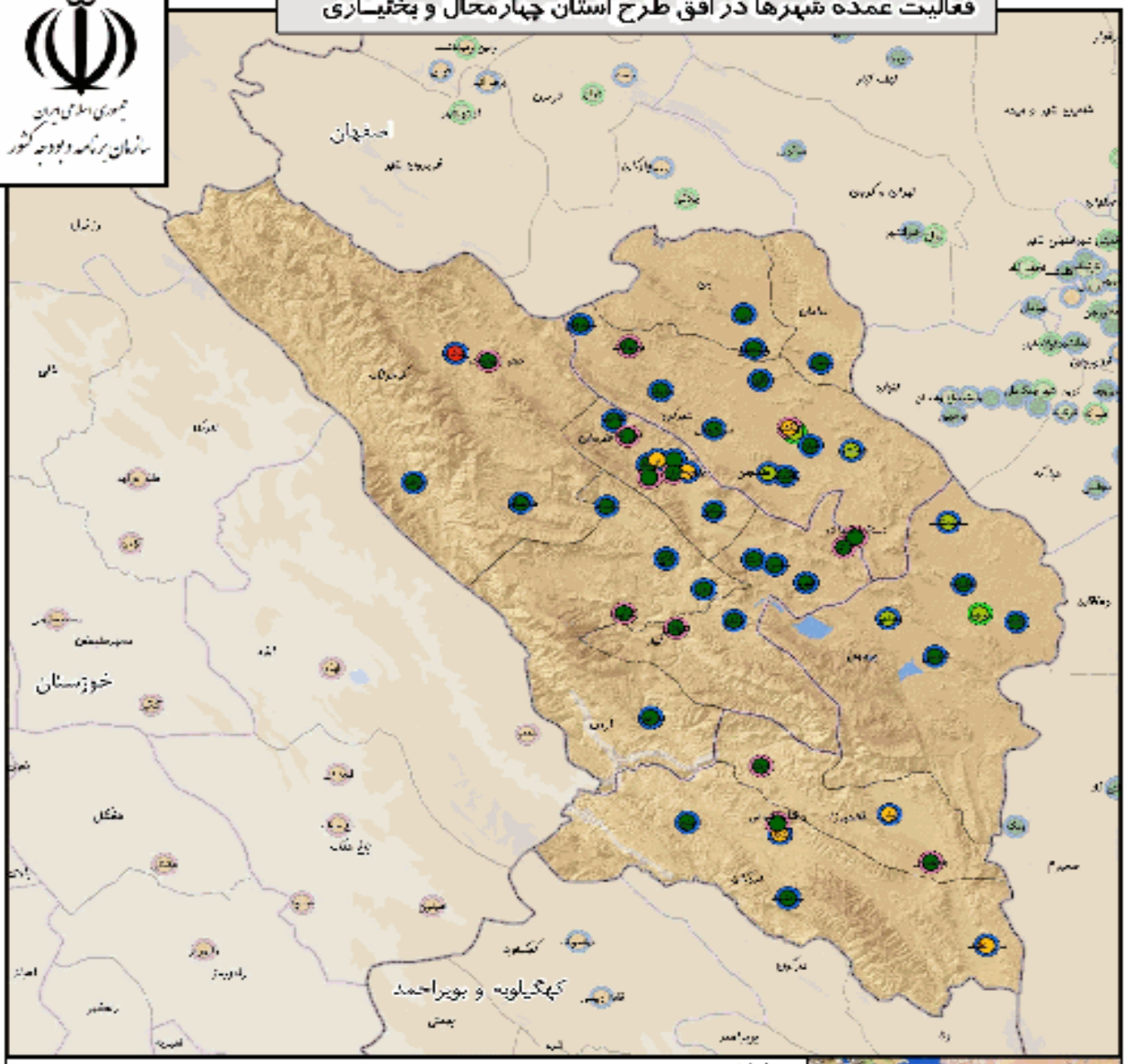

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

شهر

کارکرد

- اداری
- ملی
- [illegible]

سطح بندی شهرها در افق استان چهارمحال و بختیاری

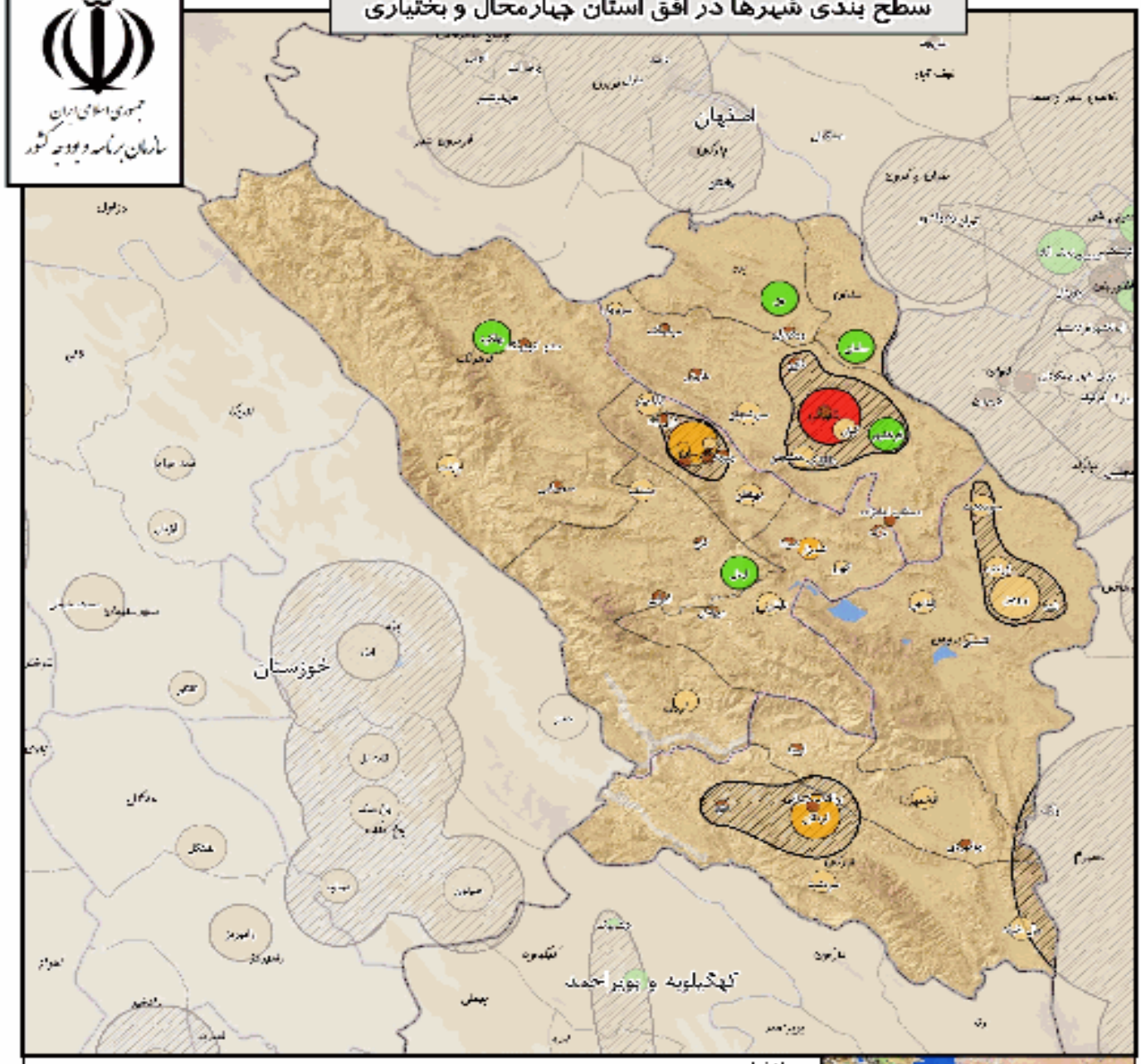

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح جنصاب روستایی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای متصل

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

شهرستان مورد مطالعه، آماده، محدوده

مورد برنامه ریزی مطالعات و آمایش محدوده

مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری

سال ۱۳۹۱

Scale = 1:1,100,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

روستاهای مرکزی سطح یک استان چهارمحال و بختیاری

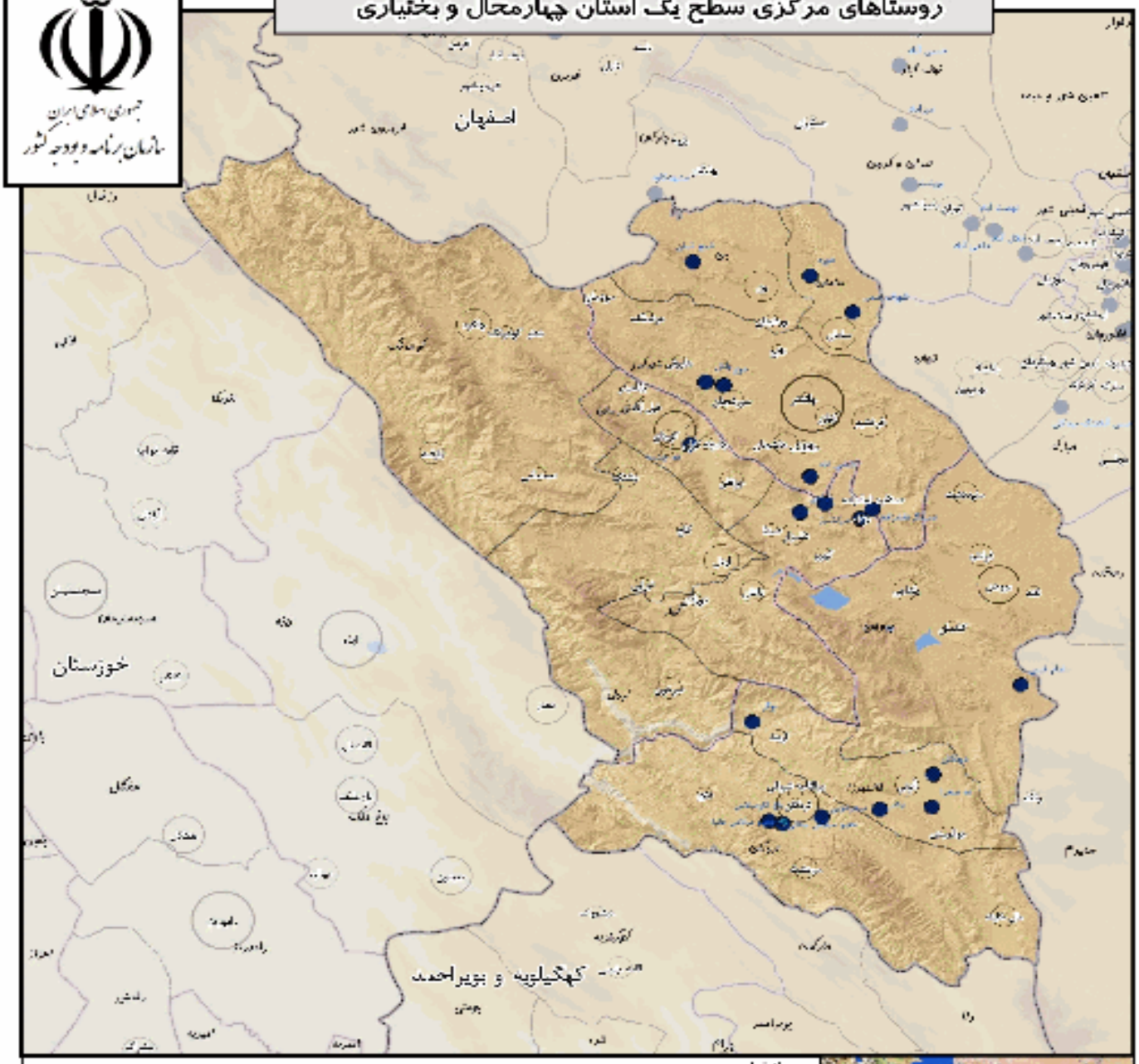

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر

بیش ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵

سطح ۴

سطح ۳

سطح ۲

مرزها

مرز استان

شهرستان

Scale = 1: 1,100,000

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

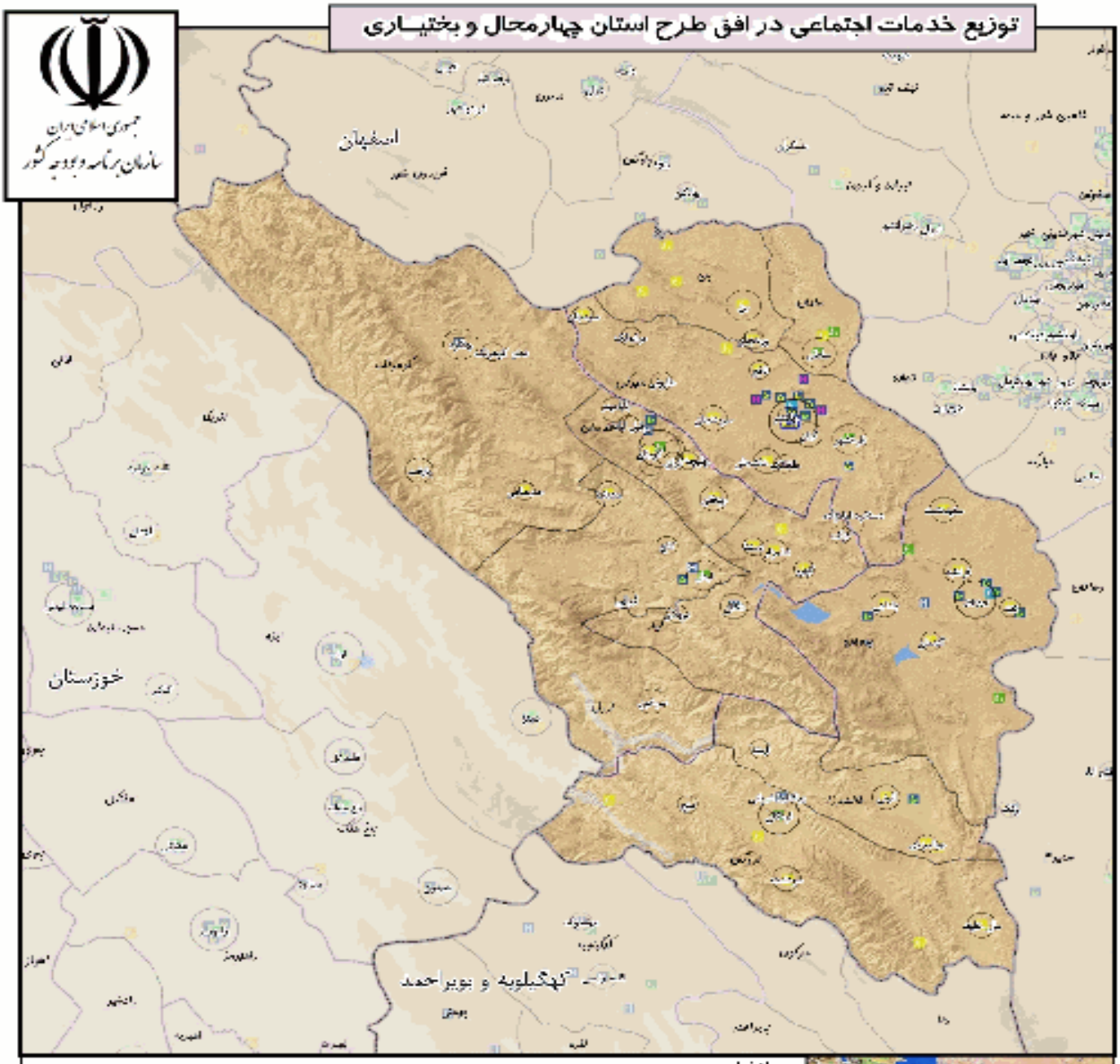

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

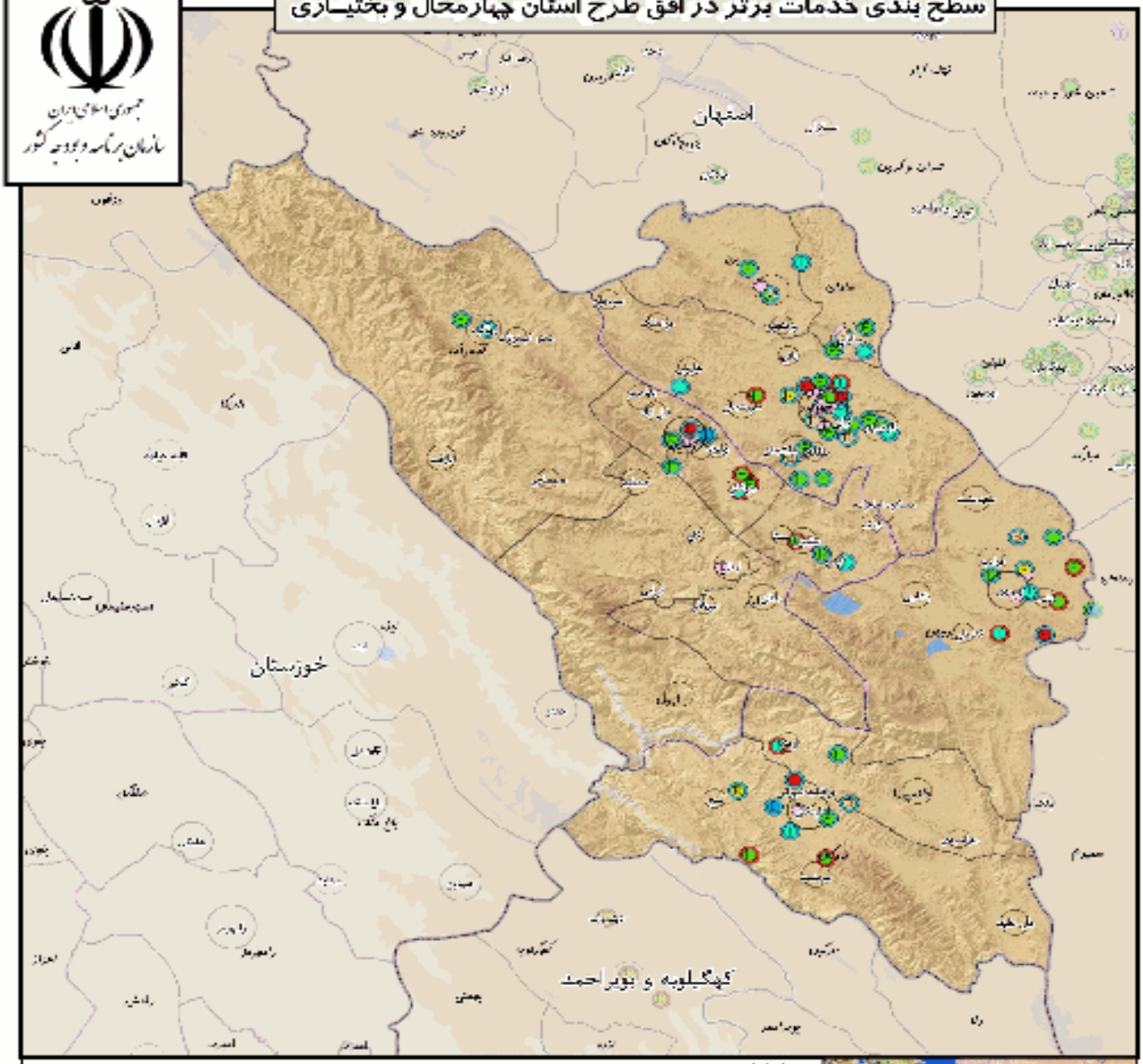

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- پایه
- حرف ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشابه حقیقی
- مراکز رشد و فناوری
- پارک های علم و فن آوری

خدمات برتر

وضعیت

- فعلی
- توسعه و تغییر موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه و مرداب

مهندسین مشاور آبان بنیان

مدیریت برنامه ریزی و نظارت و آمایش سرزمین

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری

خدمات آبان بنیان سازمان چهارمحال و بختیاری — ۱۳۹۱

Scale = 1:1,100,000

پوشش نهادهای نظامی (به‌استثنای فعالیت‌های صنایع نظامی) و مناطق تحت مدیریت محیط‌زیست؛ برای پیشرفت یا توسعه کارکردهای صنعتی و معدنی، گسترش پوشش گیاهی، کویرگردی و تولید انرژی از باد و خورشید.

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

ضمن رعایت محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)،قلمروهای دارای محدودیت وممنوعیت در گستره استان سمنان عبارتند از:

- **قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت:** برخی پهنه‌ها در گستره‌های بیابانی جنوب استان، به سبب سختی آمدو شد، د شواری د ستر سی‌ها و بیابان‌زایی، محدودیت‌های اقلیمی و همچنین قرارگیری در محدوده نظامی، دارای محدودیت یا تنگنا برای استقرار جمعیت هستند. گسترش پوشش گیاهی متناسب و تولید انرژی از باد و خورشید در آن پهنه‌ها، سبب کارایی آن‌ها می‌گردد.

علاوه برآن در مناطق با خطر زمین‌لرزه بسیار بالامانند نواحی مجاور گسل‌های دارای سابقه لرزه‌خیزی، مناطق درمعرض زمین لغزه مانند برخی از نقاط روستایی نواحی کوهستانی شمالی و مناطق مستعد سیل؛ استقرار جمعیت دارای محدودیت می‌باشد. همچنین مناطق کوهستانی با ارتفاع بالای ۲۰۰۰ متر که غالباً دارای اقلیم نامناسب می‌باشند برای استقرار جمعیت محدودیت دارند.

قلمروهای دارای محدودیت تو سعه‌ی فعالیت‌های ک شاورزی: استیلای اقلیم خشک و نیمه‌خشک بیابانی در بخش گسترده‌ای از جنوب استان از یکسو و محدودیت منابع آبی و همچنین مناسب نبودن بافت خاک در برخی از نقاط استان به‌ویژه در بخش‌های مرکزی و جنوبی، موجب ایجاد محدودیت در انجام فعالیت‌های کشاورزی در استان(به جز در نواحی حاشیه مناطق روستایی) شده است. همچنین وجود ارتفاع بالای ۲۰۰۰ متر در نوار باریک شمالی استان، امکان کشت معمول محصولات کشاورزی را دچار چالش نموده و ضرورت انجام فعالیت‌های آبخیزداری و یا کشت در سطوح شیب‌دار را الزامی نموده است.

روشن است که محدودیت‌ها و حرایم قانونی موجود در گستره استان، بخشی از محدودیت‌های ایجاد و توسعه فعالیت‌های کشاورزی می‌باشد.

قلمروهای دارای محدودیت تو سعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی: مهم‌ترین محدودیت برای انجام فعالیت‌های صنعتی و معدنی در گستره استان، قرارگیری حدود ۲۵ درصد از پهنه استان تحت پوشش مناطق چهارگانه مدیریت محیط‌زیست و همچنین وجود مراکز نظامی در بخشی از پهنه جنوبی استان می‌باشد که این موضوع باعث ایجاد تعارضاتی به‌ویژه در حوزه فعالیت‌های معدنی استان با دستگاه‌های ذی‌ربط شده است. همچنین، عدم

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

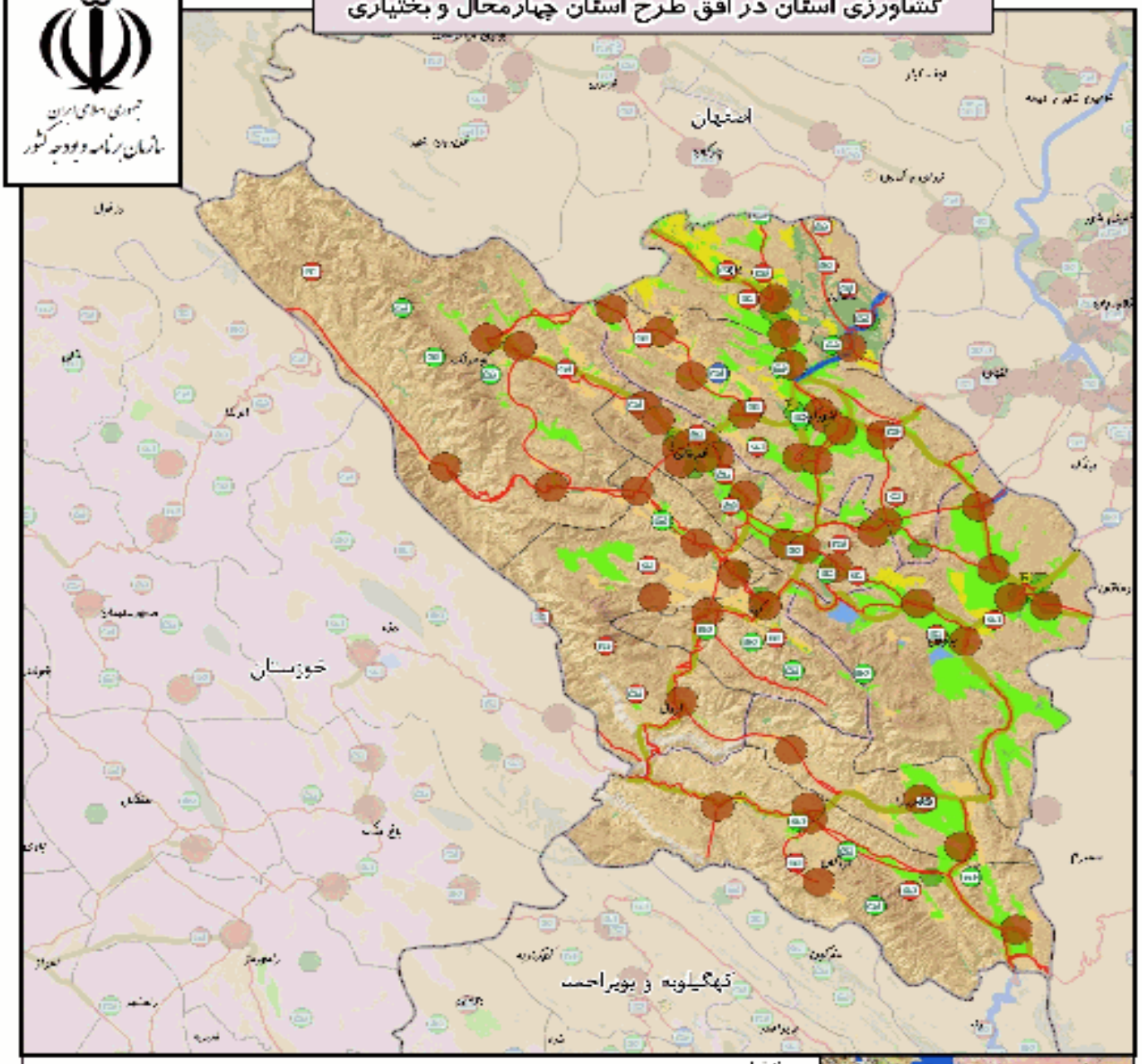

راهنما

شهر تا تر تری خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرتع رشد و تکاثر ی

وضعیت خوشه ها

امن

توسعه وضع موجود

موجود

پارک کشاورزی صنعتی

پهنه های کشاورزی

دامداری

راهداری

راهداری و یخ

راهداری آبی

راهداری ابی

راهداری دیم

تالاب و مرداب

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری

۱۲۲۰

Scale = 1: 150 000

گردشگری در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

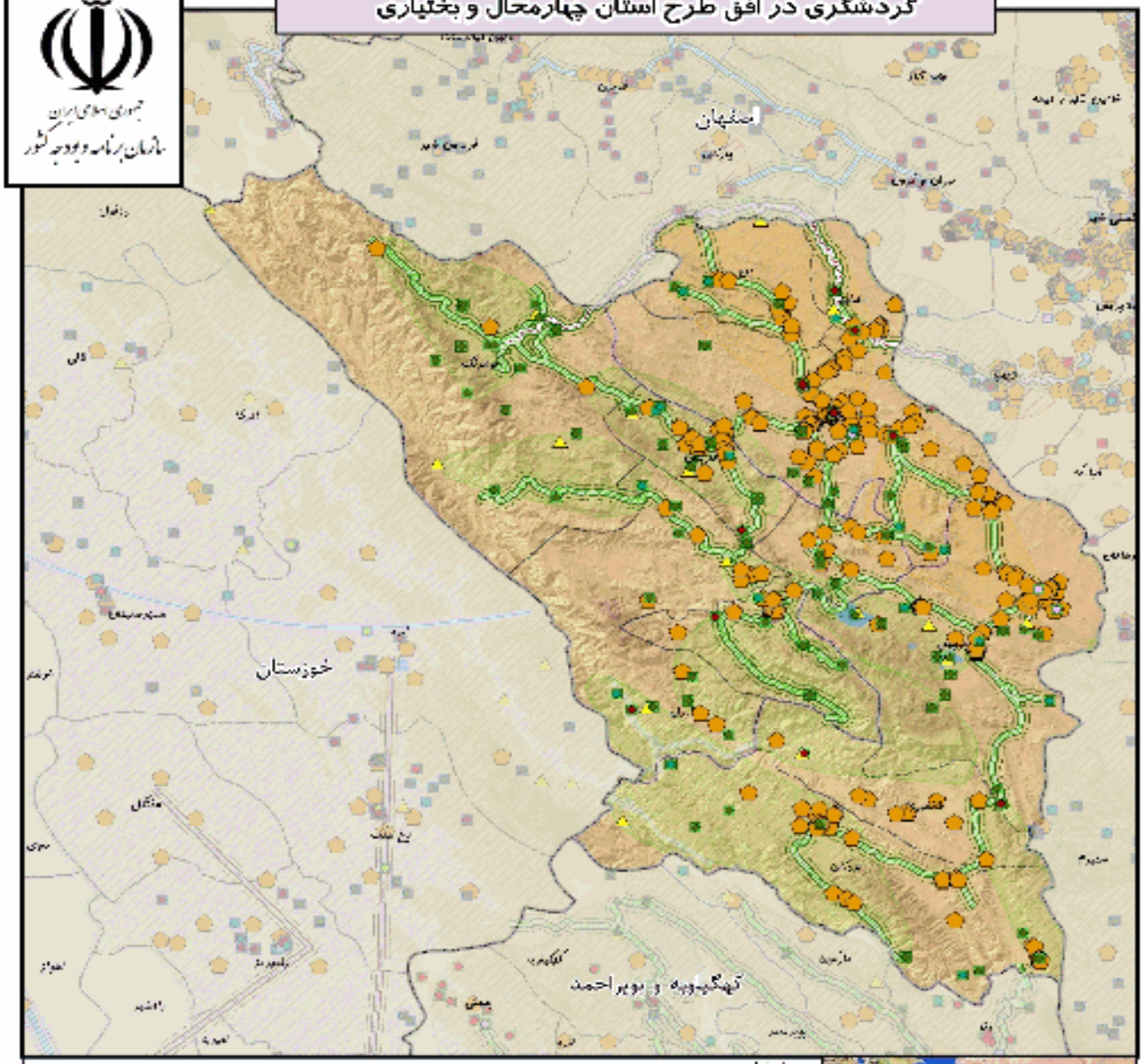

منابع آبی استان در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

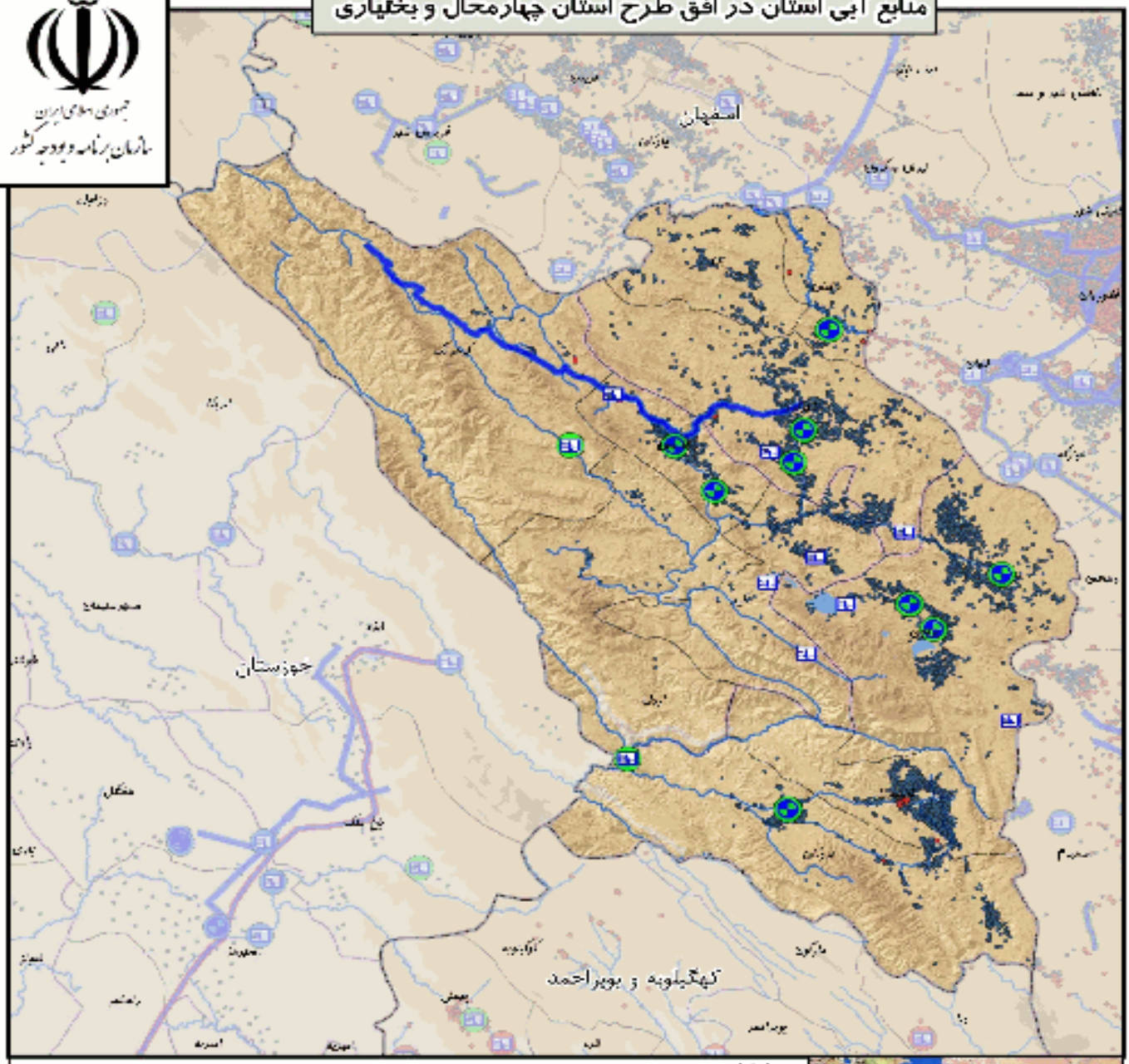

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

سد	موجود
تصفیه خانه آب	چاه آب
وضعیت نقاط	غیر مجاز
افق	مجاز
توسعه وضع موجود	رودخانه
موجود	دائمی
خطوط انتقال آب در افق	مرزها
خطوط انتقال آب در افق	مرز استان
وضعیت خطوط	شهرستان
افق	نواحی برنامه ریزی
توسعه وضع موجود	تالاب و مرداب

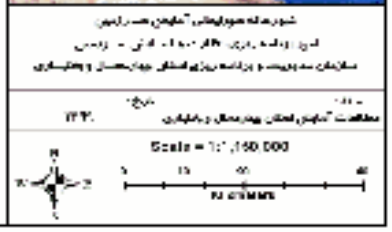

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

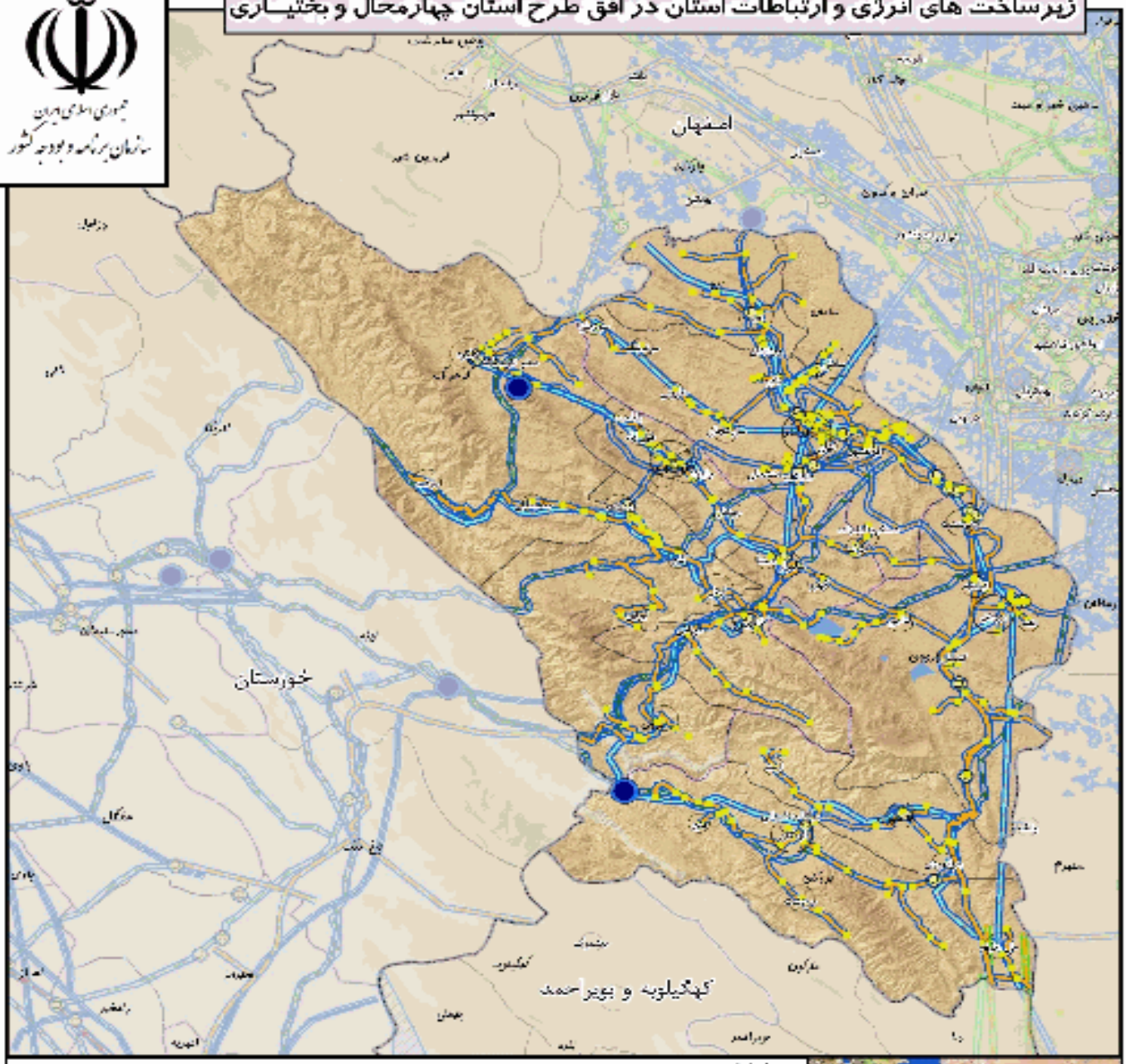

راهنما:

سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
آبی
مخابری
نیروگاه
پمپ بنزین
پست برق
وضعیت مراکز
فعال
توسعه وضع موجود
پیشنهادی
مخابرات انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۱۳۳
۶۳
۳۰۰
۴۳
مخابرات انتقال مرکزیت

وضعیت خطوط
لاین
توسعه وضع موجود
موجود
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل بالا
مرزها
مرز استان
شهرستان
نوار مرزی
تالاب و مرداب

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان چهارمحال و بختیـــاری

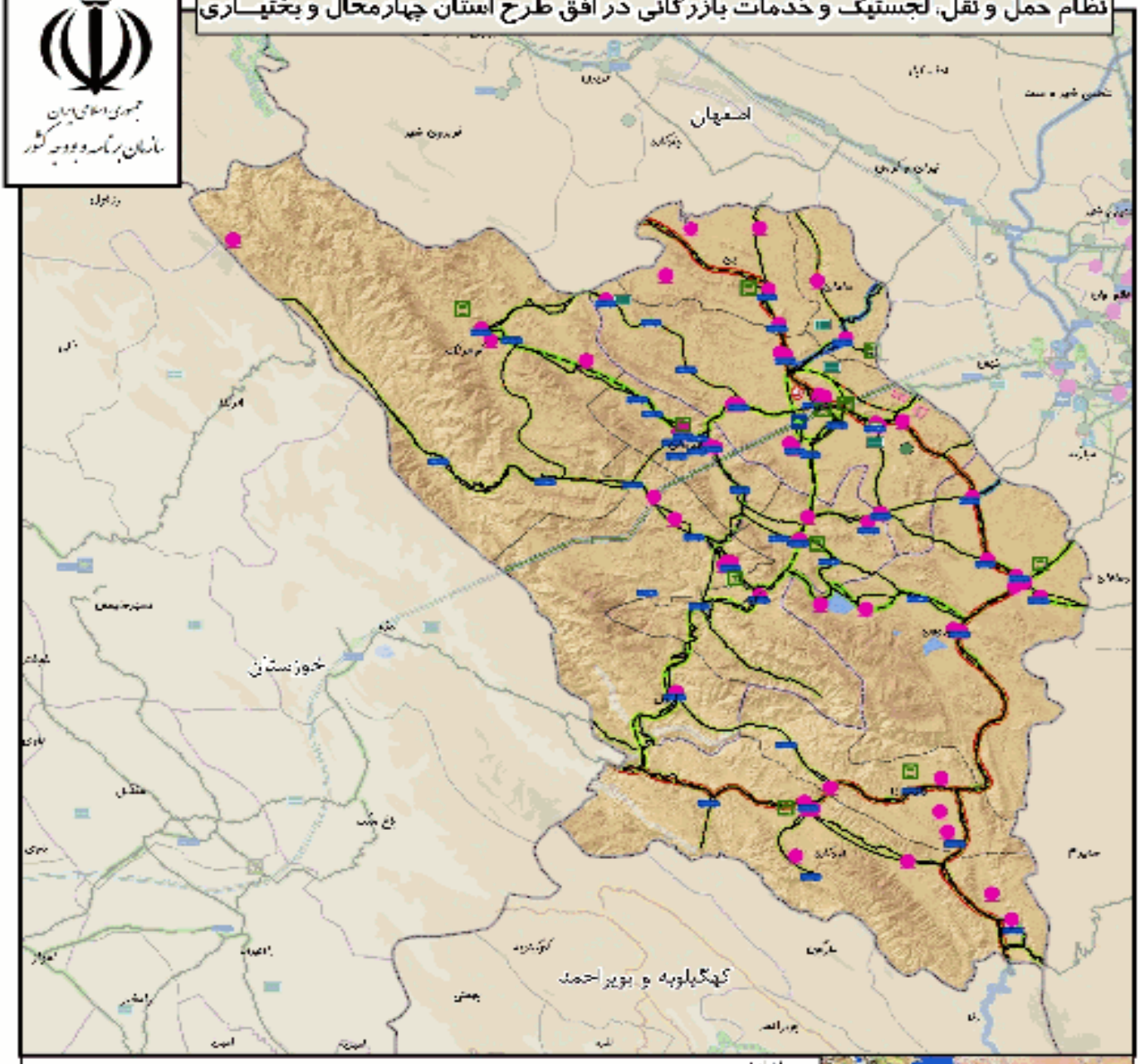

راهنما

فرودگاه
کارکرد
استانی
ملی
پدافند جاده ای
نوع
بندر
خشکی

مراکز لجستیک
نوع
فعال
در حال ۱۱۷
سدر فعال
سردخانه
سیلو
پرتال لجستیک
قیری
بتنی
سنگلاخ

وضعیت محور
فعال
توسعه وضع موجود
موجود
کارکرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
تک
سنگلاخ

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مراتع
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

تاریخ:	۱۳۹۶

Scale = 1:1,150,000

سازمان فضایی وضع اقلیم استان چهارمحال و بختیاری

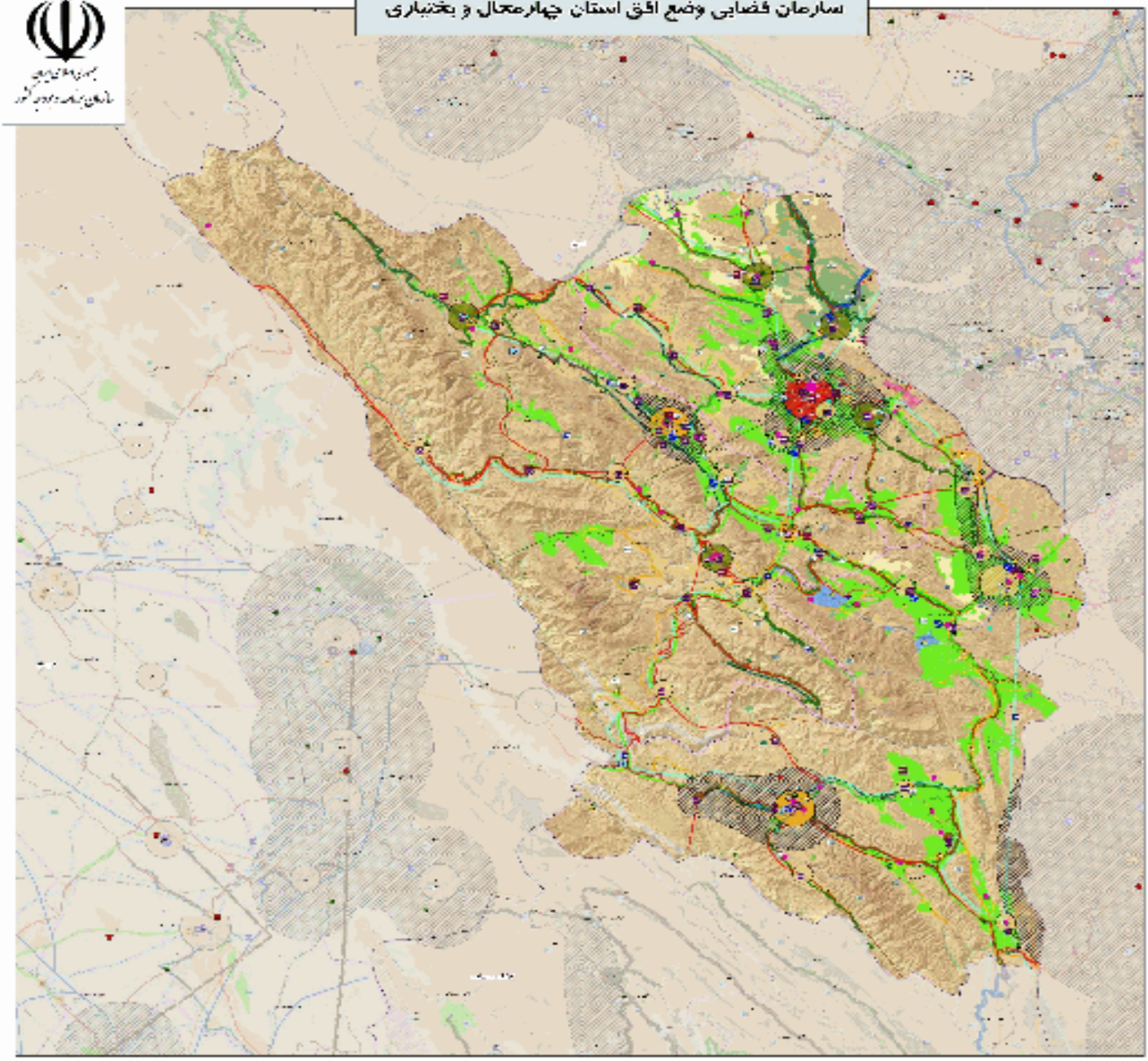

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان خوزستان را درافق ۱۴۱۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان خوزستان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین برگرفته از اسناد فرادستِ سطوح ملی- منطقه‌ای و قابلیت‌ها و مسائل استان در قالب رویکرد تفکر ارزشی احصاء و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان قرار می‌گیرد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش‌ها و ماموریت‌های استان در مقیاس ملی و منطقه‌ای بر اساس بررسی اسناد فرادست، مطالعات پشتیبان و تحلیل روندها و گرایشات عمده در طول دو دهه اخیر در استان، تعیین می‌گردد.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن مبتنی بر الزامات اسناد فرادست، اهداف بنیادین، قابلیت‌ها و مسائل اساسی استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) با رویکرد آینده‌نگاری ارائه می‌گردد. علاوه بر این، ماموریت‌های توسعه استان مبتنی بر الزامات درونی و بیرونی بیانیه چشم‌انداز، مسیر هدف و ماموریت استان در راستای تحقق چشم‌انداز را بیان می‌دارد.

راهبردهای پابرجا: از مهم‌ترین جهت‌گیری‌های توسعه آتی استان است که بر اساس سناریوهای مُتصور و سازمان فضایی وضع موجود استان تعیین می‌گردد.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- کارآیی اقتصادی
- کاهش عدم تعادل‌ها
- توسعه پایدار و متوازن
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

صنعت

- حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت در کل استان.
- حفظ جایگاه یکم و بازیابی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور (ساخت فرآورده های کوره کک، ساخت فرآورده های نفتی تصفیه شده، مواد شیمیایی اساسی به جز انواع کود و ترکیبات ازت، ساخت مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی، ساخت محصولات و سموم دفع آفات و سایر مواد شیمیایی مورد مصرف، ساخت انواع رنگ، روغن جلا و پوشش های مشابه، مرکب چاپ و انواع بتونه، محصولات دارویی، مواد شیمیایی مورد استفاده در داروسازی و دارویی صابون و پاک کننده ها، دترژانها، فراورده های تمیز کننده و پرداخت، ساخت محصولات شیمیایی طبقه بندی نشده و تولید الیاقت مصنوعی) و توسعه و ساماندهی صنایع شیمیایی و پتروشیمی در قلمرو فضایی شهرستانهای هندیجان، بهبهان، امیدیه، آغاجاری، رامشیر، آبادان و ماهشهر.

شورایعالی آمایش سرزمین

- ارتقاء جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی (ساخت آهن و فولاد اساسی، ساخت فلزات اساسی قیمتی و فلزات غیر آهنی) در قلمرو فضایی شهرستانهای آبادان – ماهشهر و در منطقه ۱ (اهواز، باوی،کارون و حمیدیه)، منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند) و منطقه ۹ (دشت آزادگان و هویزه).
- توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی و آشامیدنی (فرآورده های لبنی، تولید نشاسته و محصولات نشاسته ای، تولید محصولات خبازی، تولید کاکائو، شکلات و انواع نقل و آبنبات، ساخت سایر محصولات غذایی طبقه بندی نشده) در کل استان.
- پیشرفت در صنایع ساخت وسایل نقلیه موتوری و تجهیزات حمل و نقل دریایی (ساخت بدنه و اجزای بدنه وسایل نقلیه موتوری، ساخت انواع لوکوموتیو راه آهن و تراموا و تجهیزات ریلی، ساخت و تعمیر انواع کشتی و قایق، ماشین آلات و تجهیزات (ساخت انواع پمپ، کمپرسور، شیر، سوپاپ، ساخت انواع بلبرینگ، چرخ دنده، تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو)، لاستیک و پلاستیک (ساخت انواع محصولات پلاستیکی)، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، صنایع غذایی و صنایع دریاپایه (ماشین آلات و تجهیزات در قلمرو فضایی مناطق۴ (دزفول ، اندیمشک ، شوش ، شوشتر و گتوند)، منطقه ۵ (بهبهان، آغاجاری و امیدیه)، منطقه ۶ (رامهرمز، رامشیر و هفتگل)، منطقه ۷ (مسجد سلیمان، لالی و اندیکا) و منطقه ۸ (ایذه و باغملک).
- وسایل نقلیه و قطعات با تاکید بر مناطق۱ (اهواز، باوی،کارون و حمیدیه)، منطقه۲ (آبادان و خرمشهر)، منطقه ۳ (ماهشهر، هندیجان و شادگان)، منطقه۶ (رامهرمز، رامشیر و هفتگل)، و منطقه ۷ (مسجد سلیمان، لالی و اندیکا).
- توسعه تولید سیمان در قلمرو شهرستان های بهبهان، هفتکل و مسجد سلیمان.
- توسعه تولید کاغذ و محصولات کاغذی(ساخت خمیر کاغذ، کاغذ و مقوا) در قلمرو شهرستانهای آبادان، خرمشهر، اهواز، سوسنگرد، دزفول ، کارون و شوش.
- تولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح ملی و فراملی در بخش صنایع دریاپایه با تاکید بر منطقه۲ (آبادان و خرمشهر).

گردشگری

- احراز جایگاه ویژه در گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، عتبات عالیات، طبیعی در قلمرو فضایی کل استان.
- توسعه توریسم درمانی در قلمرو فضایی شهرستان اهواز.
- ارتقاء و توسعه گردشگری ترانزیت در قلمرو فضایی شهرستان های بندر ماهشهر و بندر امام خمینی (ره) به سمت شمال استان جهت گسترش بازارهای تجاری، محور ترانزیتی، گردشگری-زیارتی استان به لحاظ همجواری با کشور عراق، دو محور اندیمشک – اهواز- شلمچه- خرمشهر و چذابه، دشت آزادگان و هویزه و محور دوم دهدز- ایذه- اهواز.

- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری پزشکی با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان و خرمشهر.

کشاورزی

- فعالیتهای زراعتی با تاکید بر کشت گندم ، نیشکر، کلزا و ذرت در قلمرو غرب و شمال استان و در حوضه آبریز کارون بزرگ و در سقف آب قابل برنامه ریزی و کشت کنجد در قلمرو فضایی شهرستانهای حمیدیه، بهبهان، هویزه و کشت شلتوک (استمرار آن مشروط به دستورالعمل های ابلاغی سطح ملی) در قلمرو فضایی شهرستان های شوشتر، شوش، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، باغملک و رامهرمز.
- فعالیتهای باغداری در قلمرو فضایی شهرستان‌های شادگان، آبادان و اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) (نخیلات)، دزفول و شوش و اراضی شیب دار شهرستان‌های ایذه، باغملک، مسجد سلیمان، اندیکا و لالی.
- توسعه فعالیت های شیلات در شهرستانهای آبادان ، خرمشهر، اهواز و هندیجان.
- مرکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی در شهرستان های شادگان، اهواز، آبادان و بهبهان.
- توسعه فعالیت های دامپروری در قلمرو فضایی مناطق شرقی، مرکزی تا جنوب شرقی و شمالی استان در بهبهان و همچنین شهرستان‌های اهواز، شادگان، دشت آزادگان، هویزه، آبادان، خرمشهر، ایذه، باغملک، هفتکل، رامهرمز و رامشیر.
- محصولات استراتژیک نظیر گندم در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، شوشتر- نیشکر در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوشتر، شادگان، باوی -ذرت در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، اندیمشک-کلزا در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، بهبهان، شوشتر.
- تولید بذرهای کشاورزی به ویژه کلزا، شبدر و غلات در قلمرو شهرستانهای شوش، شوشتر، دزفول، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، بهبهان، اندیمشک، ایذه، باغملک و نیشکردر قلمرو فضایی شهرستانهای شوش، شوشتر، شادگان و اهواز، باوی، حمیدیه و کارون.
- تولید صیفی‌جات و سبزیجات در قلمرو شهرستانهای دزفول،بهبهان، اندیمشک، شوشتر، حمیدیه و رامهرمز.
- تولید گیاهان دارویی توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی در سطح قلمرو فضایی استان.
- تولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح ملی و فراملی در بخش کشاورزی با تاکید بر منطقه ۱ (اهواز، باوی، حمیدیه و کارون) و منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند) و منطقه۵ (بهبهان، آغاجاری و امیدیه).

شورایعالی آمایش سرزمین

دسترسی به زیرساخت‌های مناسب، عامل مهم دیگر عدم استقرار واحدهای صنعتی و معدنی در برخی نقاط می‌باشد. شایان ذکر است استقرار صنایع نظامی و دفاعی در محدوده‌های نظامی بلامانع می‌باشد.

علاوه بر آن استقرار متراکم واحدهای بالقوه آلاینده در محدوده غربی استان شامل پهنه‌های ایوانکی، گرمسار و آرادان، موجب شده است که امکان بارگذاری مجدد صنایع بالقوه آلاینده در این مناطق و یا توسعه واحدهای موجود با محدودیت مواجه شده و امکان‌پذیر نباشد.

روشن است که محدودیت‌ها و حرایم قانونی موجود در گستره استان، بخشی از محدودیت‌های ایجاد و توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی می‌باشد.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان سمنان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

پهنه‌ی کمتر توجه شده کوهستانی شمال استان:

- برخورداری استان از اقلیم و منابع طبیعی به نسبت مناسب، توان پیشرفت فراوانی را به‌ویژه در زمینه‌های باغداری، دامداری، معدن، صنایع پیوسته با کشاورزی و طبیعت‌گردی دارا می‌باشد.

پهنه‌ی در راه پیشرفت کوهپایه‌ای میانی استان:

- در راستای محور پیشرفت تجهیز شده تهران ـ مشهد، بستر پیشرفت ساختاری، کالبدی و سازمان فضایی استان به شمار می‌آید. مکان گیری و جانمایی بیشتر شهرها، روستاهای مرکزی، کارکردهای کشاورزی، دام‌پروری، صنعتی، معدنی، خدماتی، شبکه‌های زیربنایی و زیر ساخت‌ها در راستای این محور، نشان‌دهنده توانایی‌ها به کار گرفته‌شده و نیز توانمندی‌های گسترده‌ای است که هنوز به کار گرفته نشده و همچنان می‌توانند زمینه‌ساز پیشرفت مداوم در آینده استان باشند.

پهنه‌ی دست‌نخورده و بکر بیابانی جنوب استان:

- بسترهای پیشرفت آفرین زیادی به‌ویژه در زمینه‌های معدن، صنایع فرآوری کانی‌ها و گردشگری کویر در توان دارد.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

آب و کشاورزی

- باززنده سازی و نگهداری از زیست‌بوم‌های شکننده و زیستگاه‌های گونه‌های باارزش گیاهی و جانوری
- سازمان‌دهی پیشرفت پایدار استان، بر پایه شناسایی تغییر اقلیم و پیامدهای آن و الزامات زیست بومی
- گسترش پرورش گیاهان دارویی
- باز زنده سازی و بهره‌گیری از جنگل‌ها، مراتع، گستره‌های بیابانی و پهنه‌های مدیریت‌شده

شورایعالی آمایش سرزمین

خدمات

- احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های برتر (توسعه تکنولوژی ناتوفن‌آوری و بایوفن‌آوری، انرژی های نوین از قبیل انرژی خورشیدی)، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات در قلمرو شهرستان اهواز به عنوان مرکز IT.

خدمات برتر

- خدمات برتر IT در اهواز، خدمات برتر کشاورزی در دزفول و خدمات برتر تجاری در آبادان و خرمشهر.

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین المللی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (به دلیل جایگاه تاریخی دانشگاه شهید چمران) و ارتقا سطح آموزش عالی در آبادان و خرمشهر به دلیل وجود منطقه آزاد اروند.
- ارتقا جایگاه دانشگاه کشاورزی رامین با مقیاس ملی.
- توسعه پژوهش‌گاه های کشاورزی دارویی با تاکید بر استفاده از توان بخش خصوصی.
- تاکید و توجه ویژه به اموزش های مرتبط با علوم و فنون دریایی.

بهداشت و درمان

- ارائه خدمات درمانی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی (کشورهای همسایه) در قلمرو شهرستان اهواز.

آب

- ارتقا رتبه استان در استفاده از آبهای غیرمتعارف و استفاده بهینه از آب قابل برنامه ریزی از طریق افزایش بهره وری ، راندمان آب و شیرین سازی آب دریا.
- تامین نیاز محیط زیست و پایداری جریان رودخانه ها و تالابها.
- تصفیه و شیرین سازی آب خلیج فارس جهت تامین بخشی از آب مورد نیاز شهرستان های ماهشهر و هندیجان.

انرژی

- استفاده از انرژی های تجدید پذیر و پاک نظیر: توسعه انرژی خورشیدی در قلمرو فضایی شمال شرق استان شامل شهرستان های مسجد سلیمان، ایذه، باغملک، هفتگل و بهبهان و ایجاد نیروگاه های زیست توده در قلمرو شهرستان های اهواز و دزفول.
- حفظ جایگاه در قطب تولید انرژی برق آبی درقلمرو فضایی شرق و شمال شرق استان شامل شهرستانهای، اندیمشک، ایذه، مسجد سلیمان و بهبهان.
- قطب تولید انرژی فسیلی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، شادگان، امیدیه، آغاجاری، مسجد سلیمان، هفتکل، بهبهان، آبادان، خرمشهر ، رامشیر، هویزه و دشت آزادگان.

بازرگانی

- حفظ جایگاه در مبادلات خارجی و ارتقا مبادلات تجاری با کشور عراق
- ارتقا جایگاه بازرگانی استان در سطح ملی و بین المللی با تاکید بر احیای بندر خرمشهر و توجه به کریدور جنوب به شمال بندر امام– بازرگان.

شورایعالی آمایش سرزمین

حمل و نقل

- هاب لجستیک ترانزیت بین المللی
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل چند وجهی
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل ترکیبی در قلمرو فضایی کل استان

اقتصاد دانش بنیان

- تولیدات دانش بنیان و صدور آن درسطح، ملی و فراملی در حوزه اهواز در بخش نفت، انرژی و کشاورزی.

محیط زیست و منابع طبیعی

- ایفای نقش در کاهش گرد و غبار و ریز گردها در قلمرو فضایی کل استان
- پایش مداوم و علاج یابی بهره برداری از سد گتوند و آثار زیست محیطی آن.

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیر عامل.

تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

اقتصاد دریا پایه

- ایفای نقش اقتصاد دریاپایه و توسعه دریاپایه با تاکید بر منطقه ۲ (آبادان و خرمشهر)، منطقه ۳ (مرکزیت ماهشهر، هندیجان و شادگان).

کشاورزی

- محصولات زراعی با تاکید بر جو در شهرستان‌های ایذه، اهواز، رامهرمز، چغندر قند در شهرستانهای اندیمشک، دزفول، شوش، عدس در شهرستانهای ایذه و باغملک، کشت سیب زمینی، پیاز و گوجه فرنگی در شهرستان‌های بهبهان، اندیمشک و دزفول.
- محصولات باغبانی با تاکید بر سیب، انگور و مرکبات در شهرستان‌های بهبهان، ایذه، باغملک، دزفول، رامهرمز و نخیلات.
- توسعه فعالیت‌های شیلات در شهرستان‌های آبادان ، خرمشهر، اهواز، هندیجان، دزفول، شوشتر، شوش، اندیمشک و رودخانه های کرخه، دز و کارون.
- مرکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در شهرستان های شادگان، اهواز، آبادان و بهبهان.
- توسعه فعالیت های دامپروری در قلمرو فضایی مناطق شرقی، مرکزی تا جنوب شرقی و شمالی استان در بهبهان و همچنین شهرستان‌های اهواز، شادگان، دشت آزادگان، هویزه، آبادان، خرمشهر، باغملک، هفتکل، رامهرمز و رامشیر.
- محصولات استراتژیک نظیر گندم در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، شوشتر- نیشکر در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوشتر، شادگان، باوی -ذرت در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، اندیمشک-کلزا در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، بهبهان، شوشتر.

شورایعالی آمایش سرزمین

- تولید بذرهای کشاورزی به ویژه کلزا، شبدر و غلات در قلمرو شهرستانهای شوش، شوشتر، دزفول، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، بهبهان، اندیمشک، ایذه، باغملک.
- تولید صیفی‌جات و سبزیجات در قلمرو شهرستانهای دزفول، بهبهان، اندیمشک، شوشتر، حمیدیه و رامهرمز.

صنعت و معدن

- تکمیل زنجیره ارزش فعالیتهای مبتنی بر منابع درون منطقه ای و جلوگیری از صادرات بصورت خام.
- توسعه فعالیتهای معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه، نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجدسلیمان، لالی، اندیکا، دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر، گتوند، ایذه، باغملک، بهبهان، رامشیر و هفتگل.

حمل و نقل

- برخوردار از محورهای اصلی ارتباطی منطقه (درون استان و استان های همجوار) در کریدورهای حمل و نقل با مرکز و غرب استان در سطح ملی و بین المللی.
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل چند وجهی از طریق برخورداری از محورهای اصلی ارتباطی منطقه (چهار محل و بختیاری، اصفهان و خوزستان).

آب

- ارتقا رتبه استان در استفاده از آب های غیر متعارف و آب های قابل برنامه ریزی از طریق افزایش بهره‌وری و راندمان آب در بخش های مختلف و رعایت حقابه های تالابها در منطقه.
- حفاظت و مدیریت رودخانه ها و روان آبهای استان.

مناطق مرزی (اقتصاد مناطق مرزی)

- ایفای نقش مبادلاتی و دروازه تعاملات منطقه با تاکید بر تقویت نقش منطقه با شهرستان های آبادان و خرمشهر، ماهشهر، هندیجان، شادگان، دشت آزادگان، هویزه و شوش.

گردشگری

- ارائه تخصصی خدمات گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، طبیعی و سلامت و در قلمرو فضایی کل استان.
- افزایش نقش و توسعه صنایع دستی نظیر بافندگی، گیوه بافی، نمد مالی، فلزکاری و مینا کاری، تولید محصولات پوستی و صنایع دستی حصیری و چوبی در قلمرو فضایی کل استان.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

شورایعالی آمایش سرزمین

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین المللی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (به دلیل جایگاه تاریخی دانشگاه شهید چمران) و ارتقا سطح آموزش عالی در آبادان و خرمشهر به دلیل وجود منطقه آزاد اروند.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

خوزستان استانی است توسعه یافته و برخوردار از محیط زیست سالم و پایدار، دارای جایگاه نخست در استخراج ،پالایش و صدور نفت و گاز، از مراکز عمده فرآورده های وابسته به صنایع شیمیایی و پتروشیمی (صنایع پایین دستی و تکمیلی)، دریایی، نفت و گاز، حمل و نقل و فلزات اساسی جانبی،از مراکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی، دارای جایگاه برتر در حوزه کشاورزی و شیلات و در صنایع غذایی تبدیلی و تکمیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید ، دارای جایگاه برتر در ارئه خدمات برتر آموزش عالی و خدمات درمانی در سطح فراملی، دارای جمعیت مرز نشین با درآمد سرانه مناسب، فعال درتولید و استفاده از انرژی های پاک وتجدید پذیر، دارای باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت.
- حفظ جایگاه یکم و بازیابی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور و توسعه صنایع پایین دست نفت و گاز و پتروشیمی
- ارتقای جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی
- ارتقای جایگاه استان در بخش آب، برق و گاز طبیعی با توجه ویژه به آبرسانی برای مصارف مختلف کشاورزی، صنعتی، شرب و مصارف عمومی
- ارتقا جایگاه و توسعه تولیدات بخش کشاورزی و شیلات استان
- توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی استان با توجه به اجرای طرح احیای ۵۵۰هزار هکتار اراضی کشاورزی در استان
- احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های برتر (توسعه تکنولوژی نانوفن‌آوری و بایوفن‌آوری، انرژی های نوین از قبیل انرژی خورشیدی) ، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات با تاکید بر شهرستان اهواز به عنوان مرکز IT و همچنین توریسم درمانی
- پیشرفت در صنایع ساخت وسایل نقلیه، ماشین آلات، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، بخش کشاورزی و صنایع غذایی استان
- ارتقای نقش و جایگاه استان خوزستان در تجارت خارجی کشور با توجه ویژه به بنادر تجارتی و پیش نیاز شبکه های حمل و نقل زمینی

شورایعالی آمایش سرزمین

۲-۵- راهبردهای پابرجا

صنعت

- ایجاد و گسترش همه جانبه زیرساخت ها به منظور : بسط و توسعه صنایع متوسط و کوچک (به عنوان حلقه واسط و مکمل صنایع بزرگ استان) و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره های ارزش و تولید
- تکمیل زیرساختهای مورد نیاز برای شکل دهی به محورهای توسعه صنعتی و تکمیل خوشه های صنعتی استان به ویژه در زیرگروه صنایع فلزی و پتروشیمی،ماشین آلات و ادوات کشاورزی، پلیمر و پلاستیک و صنایع جانبی نیشکر.
- تعامل صحیح بخش صنعت و کشاورزی در جهت توسعه پایدار و نگرش به ساخت ادوات ، تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی سازگار با اقلیم و دیگر مشخصات جغرافیایی منطقه و تقویت هرچه بیشتر صنایع تبدیلی وابزاری متناسب با تولیدات منطقه‌ای
- ارتقا صنایع وابسته به دریا (دریاپایه) مانند کشتی سازی وسازه های دریایی و ...

کشاورزی

- توسعه همه جانبه زیرساخت ها و افزایش بهره برداری و بهره وری در استفاده از منابع موجود در بخش های کشاورزی ، دام و طیور و آبزیان با محوریت بخش خصوصی
- اولویت در احداث شبکه‌های فرعی آبیاری متناسب با تامین منابع آبی و توسعه روشهای بهینه بهره‌برداری از آب در بخش کشاورزی
- شناسایی قابلیتها و مزیتهای رقابتی کشاورزی مناطق مستعد استان و حمایت در جهت صدور محصولات آنها
- عملیاتی و اجرایی نمودن احداث و احیاء شهرک های کشاورزی و دامپروری و مناطق آزاد کشاورزی در سطح استان
- توسعه باغات به خصوص در اراضی شیبدار استان با توجه به افزایش بهروری آب در شهرستان های دزفول، ایذه، بهبهان، آغاجاری، اندیمشک، گتوند، باغملک، لالی، اندیکا و مسجد سلیمان.
- توجه به الگوهای کشت مناسب و حمایت از الگوی مناسب هر منطقه،با توجه به اقلیم وجایگاه در زنجیره ارزش

حمل و نقل

- توسعه و تقویت پایانه ها وشبکه راه های داخلی و محورهای ارتباطی با استان های همجوار با تأکید بر آزادراه ها، بزرگ راه ها، راه های اصلی و راه آهن؛ و نوسازی، توسعه و تجهیز ناوگان حمل و نقل عمومی استان
- ایجاد باراندازها و انبارهای عمومی و سوخت با نقش ملی در نواحی بندری استان
- گسترش وتوسعه خدمات فرودگاهی و حمل و نقل هوایی درحد فرودگاه بین المللی به همراه تاسیسات و امکانات گمرکی و خدمات گردشگری در جهت پشتیبانی از گسترش خدمات گردشگری ، صنعتی و کشاورزی استان

شورایعالی آمایش سرزمین

محیط زیست و منابع طبیعی

-مقابله با بهره برداری های غیراصولی و حفظ، بازسازی، مدیریت علمی و بهره برداری بهینه از منابع طبیعی و محیط زیست استان (آب‌های داخلی و ساحلی، خاک ، هوا، مراتع، جنگلها، . . .)

-ارتقاء شاخص های زیست محیطی استان

-توجه به برنامه‌های آبخیزداری و آبخوانداری (از طریق مشارکت بخش خصوصی)

-ارتقا شاخص های زیست محیطی استان از جمله توسعه مناطق حفاظتی و افزایش کیفیت و بهبود وضعیت مناطق موجود

آب

-افزایش کیفیت آب شرب ؛ افزایش بهره وری در توزیع و مصرف ؛ کاهش هدر رفت آب در کلیه نقاط مصرف و افزایش حجم تولید سرانه آب شرب در برخی از نقاط استان

-اصلاح ساختار مصرف آب با تکیه بر افزایش راندمان آبیاری و مصرف و تخصیص بهینه آب به محصولات با ارزش اقتصادی بیشتر و افزایش بازدهی آب .

-توجه به طرح های استفاده بهینه از آبهای نا متعارف موجود استان

-ایجاد تصفیه خانه های پساب شهری و صنعتی

-مدیریت بهینه و یکپارچه منابع آب متناسب با سیاستهای مصوب اسناد بالادست نظیر مطالعات طرح جامع آب کشور

انرژی

-افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از امکانات موجود در زمینه انرژی

-تولید انرژی از منابع تجدید پذیر و پاک

بهداشت و درمان

-توسعه کمّی و کیفی بخش درمان و آموزش پزشکی با استفاده از سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی و اصلاح ساختاری و مدیریتی در نظام خدمات درمانی و آموزش پزشکی

آموزش و پژوهش

-افزایش کیفی نیروی انسانی ، فضاهای فیزیکی و تجهیزات در بخش های علمی ، آموزشی و پژوهشی

-تجهیز بخش آموزش عالی به مراکز و مجتمع های قوی پژوهشی ، فناوری ، آموزش خدمات صنعتی و خدمات صادراتی و بازاریابی

گردشگری میراث فرهنگی و صنایع دستی

-توسعه گردشگری و اکوتوریسم پایدار، اجتماع محور و برخوردار از زنجیره های ترکیبی کامل در سایر بخشهای وابسته

-افزایش توان درآمدزایی فعالیت‌های گردشگری استان

-توسعه زیرساخت‌ها و خدمات در نقاط سکونت‌گاهی دارای نقش گردشگری با نگاه ویژه به موضوع گردشگری و صنایع دستی

-توجه ویژه به ارتقا زیرساختهای موزه ای در مناطق دارای جاذبه های میراثی

-شناسایی و تقویت مزیتهای صنایع دستی منطقه و حمایت از ترویج آن

فناوری اطلاعات و ارتباطات

-توسعه ارتباطات و زیرساختهای ارتباطی و فناوری اطلاعات متناسب با سیاست‌های بالادستی توسعه فناوری با تاکید بر اقتصاد مجازی

نظام سکونتگاهی

-تغییر شیوه اصلی معیشت، ارتقاء سطح درآمد و کیفیت زندگی و آماده سازی زیرساخت های لازم برای اسکان جامعه عشایری استان

-توسعه و عمران همه جانبه مناطق روستایی؛ تقویت و ایجاد تنوع در اقتصاد و شیوه های معیشت در جامعه روستایی و شهرهای کوچک استان

-کاهش و کنترل اسکان غیررسمی در شهرهای استان و ساماندهی و تحدید (تثبیت) مناطق حاشیه نشین شهرهای استان

-انتقال هدفمند فعالیتهای مزاحم از شهرهای استان

-زمینه سازی به منظور تحول در اقتصاد روستاها و بازگرداندن رونق به اقتصاد روستایی (کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و ...) در چارچوب مقتضیات و مزیت‌های محلی.

خدمات

-تقویت و حمایت خدمات پشتیبانی تولید مانند نصب ، نگهداری و تعمیر ماشین‌آلات و تجهیزات ، آموزش و تحقیقات فنی ، خدمات مشاوره‌ای و پیمانکاری و صدور خدمات فنی و مهندسی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

-افزایش تاب آوری محیط ساخته شده در برابر انواع مخاطرات

- توجه به تقویت پدافند غیرعامل با توجه به شرایط ویژه استان و سایر سیاستهای بالادستی .

بازرگانی

-توسعه وافزایش سهم بازرگانی خارجی استان از بازرگانی خارجی کشور و بازار بین المللی حمل و نقل و ترانزیت کالا و مسافر در منطقه به عنوان یکی از پایانه های اصلی ورود و خروج کالا و مسافردر کشور

فرابخشی

-نهادینه سازی فرهنگ بهره وری در فرآیند تولید بخش های مختلف فعالیت های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باهدف افزایش بهره وری عوامل تولید در مؤسسات بخش عمومی و خصوصی استان

-ارتقاء سطح فن‌آوری و اصلاحات مدیریت منابع در کلیه بخش های فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی

-کاهش هزینه ها، رفع موانع، زمینه سازی، تشویق و حمایت همه جانبه، مؤثر و جدی از مشارکت هر چه بیشتر بخش خصوصی استان در زمینه سرمایه گذاری و توسعه فعالیت های اقتصادی – اجتماعی و گسترش زمینه های خود اشتغالی و خویش فرمایی

شورایعالی آمایش سرزمین

-تقویت انسجام، وحدت، یکپارچگی و سرمایه اجتماعی و اقتصادی در استان
-کوچک و توانمند سازی دستگاه های اجرایی استان
-افزایش سهم سرمایه‌گذاری ، اشتغال و مشارکت بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی- اجتماعی استان
-حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در استان به ویژه در جهت جذب تکنولوژی پیشرفته و توسعه صادرات صنعتی و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
-تشویق سرمایه گذاری در طرح های اشتغال زا، توسعه ارائه خدمات عمومی و ارائه مشوق ها و تسهیلات متناسب با مقتضیات محلی در روستاها و شهرهای مرزی کوچک و کاهش روند مهاجرت به کلان شهرهای پرتراکم
-مقتدر سازی اجتماعات محلی و ایجاد زمینه های مشارکت فعال و موثر
-ایجاد و تقویت عدالت و گسترش انسجام و سرمایه اجتماعی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت و فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول قلمرو استقرار جمعیت در پهنه جلگه ای و در پهنه فضایی شهرستانهای شوش، شوشتر، هفتکل، رامهرمز، هندیجان، دشت آزادگان، هویزه، شادگان، خرمشهر، آبادان، ماهشهر، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) و دزفول.
- اولویت دوم قلمرو استقرار جمعیت در مناطق کوهپایه ای شامل شهرستانهای گتوند، مسجد سلیمان و بهبهان.
- اولویت سوم قلمرو استقرار جمعیت در مناطق کوهستانی شامل شهرستانهای اندیمشک، اندیکا، لالی، ایذه و باغملک.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

زراعت

- توسعه فعالیتهای زراعی با تاکید بر محصولات گندم، جو، برنج، کلزا و ذرت در پهنه فضایی غربی و شمال استان شامل: شهرستانهای اهواز، شوشتر، شوش، دزفول، دشت آزادگان، اندیمشک و هویزه و توسعه محصولات چغندرقند، کنجد، سبزیجات و صیفی‌جات، نباتات علوفه ای و شبدر.
- توسعه فعالیتهای زراعی با اولویت دوم در پهنه شرقی استان شامل شهرستانهای رامهرمز، رامشیر، ایذه، مسجدسلیمان و اندیکا که بیشتر در امتداد و حاشیه رودخانه‌های کارون، مارون و جراحی.
- توسعه صنایع وابسته به نیشکر و چغندرقند در دزفول، شوش، اهواز و کارون.

باغداری

- اولویت اول توسعه فعالیت باغدارای با تاکید بر خرما در قلمرو فضایی شهرستانهای شادگان، آبادان و اهواز.
- اولویت دوم محصولات باغی با تاکید بر محصولات مرکبات، زیتون، انگور و انار در قلمرو شهرستان‌های شادگان، آبادان و دزفول.

شورایعالی آمایش سرزمین

- قلمرو اولویت دار توسعه سطح زیرکشت باغات در اراضی شیب دار شمال و شمال شرق استان در قالب آب برنامه‌ریزی شده و فعالیت های آبخیزداری و آبخوانداری در شهرستان های دزفول، ایذه، بهبهان، آغاجاری، اندیمشک، گتوند، باغملک، لالی، اندیکا ، هفتکل، هندیجان، هویزه و مسجد سلیمان.

دامداری

- قلمرو اولویت دار توسعه فعالیت های دامدارای در مناطق شرقی، شمالی، مرکزی تا جنوب شرقی در بهبهان و مناطق مرکزی استان تا دامنه‌های جنوب مرکزی و جنوب غربی (اهواز، شادگان، دشت آزادگان، آبادان، خرمشهر، ایذه، باغملک، بهبهان، هویزه، دزفول، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش، شوشتر و اندیمشک).

صید و پرورش آبزیان و شیلات

- اولویت اول شیلات در قلمرو شهرستانهای ساحلی جنوب استان(آبادان، هندیجان، ماهشهر، خرمشهر و شادگان)
- اولویت دوم در مراکز عمده آبزی پروری در حاشیه رودخانه ها با توجه به ظرفیت خود پالایی رودخانه‌ها و یا دریاچه های سد فاقد اهداف شرب در شهرستان های (اهواز، باوی، کارون شوشتر، شوش، اندیمشک، اندیکا، گتوند، مسجد سلیمان و ایذه).

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

صنایع غذایی

- اولویت توسعه صنایع فرآوری لبنیات و فرآوری میوه‌جات در قلمرو فضایی شمال شرق استان در شهرستانهای دزفول، ایذه، باغملک، گتوند، لالی، شوش، شوشتر، اهواز و بهبهان.
- توسعه محصولات زراعی با تاکید بر تکمیل زنجیره چغندرقند در شهرستان های دزفول و شوش.
- اولویت توسعه صنایع فرآوری گوشت و کشتارگاه های دام در مناطق شرقی، شمالی و جنوبی استان(در شهرستان های بهبهان، ایذه، مسجد سلیمان، رامهرمز، آبادان، خرمشهر، شادگان، اهواز، دزفول و شوش) و صنایع آرد و ماکارونی و فرآوری سبزیجات در شهرستانهای ، اهواز، شوش، اندیمشک، دزفول و رامهرمز، شادگان، دشت‌آزادگان، هویزه، آبادان و خرمشهر.
- توسعه صنایع وابسته به خرما در جنوب استان شامل شهرستانهای شادگان،خرمشهر و آبادان ، بهبهان.
- توسعه صنایع متکی بر ماهیگیری و آبزی‌پروری (پاک کردن، شستشو، بسته‌بندی و انجماد و حمل محصول به بازار مصرف) در قلمرو مناطق ساحلی جنوبی در شهرستان های آبادان، خرمشهر و به خصوص در جنوب شرقی استان (هندیجان) و در مراکز آبزی‌پروری در حاشیه رودخانه‌های استان.

صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک

- اولویت اول توسعه واحدهای صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک در قلمرو فضایی شهرستانهای آبادان و ماهشهر.
- اولویت دوم توسعه واحدهای صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک حاشیه شهرهای جنوبی استان به خصوص هندیجان و مسجد سلیمان، هفتگل، غرب امیدیه، غرب آغاجاری و غرب بهبهان.

شورایعالی آمایش سرزمین

صنایع فلزات اساسی

- توسعه و ساماندهی صنایع فلزات اساسی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز و امیدیه
- توسعه صنایع فلزی فابریکی و سایر صنایع فلزی پایین دست صنایع فلزات اساسی با رعایت استانداردهای کنترل آلایندگی در همه مناطق استان

تولید ماشین آلات و ادوات کشاورزی و قطعات مورد نیاز صنایع شیمیایی، پتروشیمی و صنعت نفت

- توسعه صنایع ماشین‌سازی، صنایع تأمین کننده نیازهای کشاورزی و صنایع تأمین‌کننده قطعات مورد نیاز صنایع شیمیایی، پتروشیمی و صنعت نفت در شهرستان‌های اهواز، مسجد سلیمان، امیدیه، لالی و گتوند به علت قرار گرفتن در سایت‌های استخراج نفت در شرق استان

فعالیت های معدنی

- توسعه فعالیتهای معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه، نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجدسلیمان، لالی، اندیکا، دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر، گتوند، ایذه، باغملک، بهبهان، رامشیر، هفتگل، ماهشهر و هندیجان.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش خدمات

- کلیه مناطق استان دارای اولویت برای توسعه خدمات بصورت عام
- خدمات برتر IT و بانک و بیمه و بازرگانی در اهواز
- خدمات برتر کشاورزی در دزفول و شوش و بهبهان
- خدمات برتر تجاری و بندری در آبادان، خرمشهر (منطقه آزاد اروند)، بندرامام و ماهشهر.
- ارایه خدمات انبارداری و حمل ونقل در اندیمشک و اهواز و دزفول و خرمشهر.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش گردشگری

- گردشگری پزشکی با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان و خرمشهر.
- گردشگری طبیعی در کل قلمرو استان با اولویت ایذه باغملک مسجدسلیمان دزفول، بهبهان، گتوند، ماهشهر، هندیجان، هویزه، دشت آزادگان و شادگان.
- گردشگری دفاع مقدس مذهبی، فرهنگی، مذهبی با اولویت شهرستان های دشت آزادگان، هویزه، ، شوش، آبادان و خرمشهر.
- گردشگری تاریخی با تاکید بر شهرستان های شوش و شوشتر (دارای آثار ثبت جهانی) با اولویت شهرستان های بهبهان، ایذه، هفتکل، دزفول و لالی.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.
- گردشگری ورزشی با توجه به پتانسیل های شمال و شرق استان با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول و خرمشهر.

شورایعالی آمایش سرزمین

- انجام مدیریت فراگیر زیست بومی و نگهداری از منابع آب‌وخاک مبتنی بر رویکرد مشارکتی
- انتقال و شیرین سازی آب دریای خزر به‌منظور مصارف شرب و صنعت
- ایجاد هم‌ترازی میان منابع و بهره‌برداری آب در سفره‌های زیرزمینی دارای تراز منفی
- جلوگیری از بهره‌برداری بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی و حفر چاه‌های غیرمجاز بر اساس طرح احیا و تعادل بخشی
- انجام اقدامات نرم‌افزاری و مدیریت منابع آبی موجود استان
- سازمان‌دهی اسکان و کوچ روی عشایر
- سامانمند کردن مالکیت چراگاه‌ها یا مراتع
- بهره‌گیری کارای اقتصادی از گستره‌های جنگلی، مرتعی و زیست‌بوم‌های کوهستانی
- نگهداری از منابع آب‌وخاک و ذخیره ژنتیکی گیاهی و جانوری
- بالا بردن غنای خاک و بهره‌برداری بهینه از آن‌ها
- انجام مدیریت جامع بازچرخانی و بهره برداری از آب های بازیافتی
- اجرای برنامه جامع گسترش آبخیزداری و آبخوان‌داری
- بهسازی بهره‌برداری از منابع طبیعی و مهار ناپایداری آن‌ها
- تأمین آب برای پیشرفت مراکز زیست و فعالیت و بهره‌برداری بهینه از جریان‌های سطحی و سفره‌های زیرزمینی
- افزایش بهره‌وری و کم کردن هدر رفت آب
- تغذیه مصنوعی سفره‌های زیرزمینی در دشت‌های با بیلان منفی
- ایجاد سامانه‌های تأمین و توزیع آب و بهینه‌سازی مصرف آن
- توسعه دام‌پروری صنعتی و نیمه‌صنعتی و پرورش ماکیان
- پرورش دام و ساماندهی به کارهای تولیدی با همیاری خانوارهای ایلی- عشایری، در چارچوب شبکه خویشاوندی
- تدوین و اجرای الگوی کشت مناسب باغی و زراعی با رویکرد افزایش تولید در هکتار
- ساماندهی فرآیند تولید و بازار محصولات کشاورزی
- گسترش درختکاری و پیشگیری از بیابان‌زایی
- گسترش مکانیزه کشت‌های فشرده باغی و تغییر کشت سنتی به کشت گلخانه‌ای بر ا ساس آب قابل

شورایعالی آمایش سرزمین

- توسعه بومگردی با اولویت شهرستانهای شمال استان و شهرستان های شوش، دزفول، خرمشهر، شادگان، ایذه، مسجدسلیمان و بهبهان.
- صنایع دستی در قلمرو فضایی کل استان
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی–حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- قلمرو دارای محدویت استقرار جمعیت در برخی از مناطق جنوبی استان شامل بخش های از شهرستانهای ماهشهر (همجواری با مناطق صنعتی پتروشیمی) و شادگان (تالاب شادگان) و شوش (زمین های کشاورزی و محوطه های باستانی).
- قلمرو دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل محدودیت های طبیعی در برخی از مناطق کوهستانی شمال و شرق استان در شهرستانهای لالی، اندیکا، اندیمشک، دزفول، باغملک، ایذه و مسجد سلیمان.
- قلمرو دارای محدویت استقرار جمعیت در محدوده پارک های ملی دز و کرخه و اثر طبیعی ملی آبشار شوی.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- قلمرو فضایی در نیمه شمالی استان شامل برخی از بخش های شهرستانهای دزفول و اندیمشک دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی شیمیایی، پتروشیمی و نفت و گاز.
- قلمرو فضایی دربرخی از مناطق شهرستانهای آبادان تا ماهشهر و اهواز به دلیل تراکم زیاد فعالیت های صنعتی و قرار گرفتن در منطقه ویژه کنترل آلودگی.
- در مناطق جنوبی با تاکید بر بخش های از منطقه آبادان تا ماهشهر و اهواز به دلیل تراکم زیاد واحدهای صنعتی و به علت قرار گرفتن در منطقه ویژه کنترل آلودگی.
- محدودیت توسعه فعالیت های صنایع ذوب فلزات در منطقه ۱(اهواز، باوی،کارون و حمیدیه)، منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک ، شوش ، شوشتر و گتوند) و منطقه ۹ (دشت آزادگان و هویزه).
- قلمرو دارای محدویت استقرار جمعیت در محدوده پارک های ملی دز و کرخه و اثر طبیعی ملی آبشار شوی
- محدودیت زیاد در مناطق حفاظت شده شالو و منگشت، هفت شهیدان، کرائی، میش داغ و هورالعظیم و پناهگاه‌های حیات وحش دز و کرخه و شادگان

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی

- شمال شرقی استان به علت کوهستانی بودن و محدودیت منابع خاک و آب.

- پهنه‌های ارتفاعی زاگرس در برخی از بخش‌های از شهرستان‌های ایذه، بخش‌های کوهستانی دزفول، اندیکا و لالی.
- توسعه اراضی کشاورزی در حوزه مارون، جراحی و کرخه

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- بخش صنعت در استان خوزستان دارای سهم ارزش افزوده ۱۹,۲می‌باشد و ضریب تمرکز مکانی آن ۱,۱است.
- در زیربخش کک و فرآورده‌های نفت ضریب تمرکز مکانی استان ۴,۵۴ است.
- در زیربخش تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی ضریب تمرکز مکانی استان ۱,۹ است.
- سهم ارزش افزوده زیر بخش تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات در استان خوزستان ۰,۱۱ درصد و در کشور ۰,۰۶ درصد است و از ضریب تمرکز مکانی ۱,۸ برخوردار است.
- سهم ارزش افزوده بخش استخراج معدن در استان ۵۶,۸ درصد است که از سهم نظیر در سطح کشور(۱۱,۵) بسیار بالاتر است و در نتیجه دارای ضریب تمرکز مکانی بسیار قوی در حد ۴,۹۲می‌باشد.
- ضریب تمرکز مکانی بخش حمل و نقل استان ۰,۴۹ است. اما ضریب تمرکز مکانی زیربخش حمل و نقل آبی ۲,۳۵ است.
- هیچ یک از بخش‌های خدمات واسطه‌گری مالی، مستغلات، خدمات بهداشت- مددکاری اجتماعی، آموزش و خدمات عمومی در استان دارای ضریب مکانی بالاتر از عدد یک نیست. این وضعیت معرف بسط نیافتن خدمات اقتصادی و اجتماعی بخش عمومی و خصوصی همپای نقش و جایگاه بالای بخش‌های پیشرو استان است.
- در ضمن ضریب تمرکز مکانی برخی از فعالیتها در سال ۹۰، از قبیل بخش کشاورزی(۱,۰۸)، زیر بخش ماهیگیری(۲,۱۲)، زیر بخش فلزات اساسی (۲,۰۸)، بخش تسهیلات عمومی شامل برق، آب و توزیع گاز طبیعی(۱,۹۲) بالای یک بوده اند در حالیکه بر اساس اطلاعات ارزش افزوده استان و کشور در سال ۹۴ به کمتر از یک تنزل یافته اند.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان به تفکیک مناطق۹گانه برنامه ریزی

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۱ برنامه ریزی (اهواز، باوی،کارون و حمیدیه) :**

- بخش صنعت: ایجاد صنایع پایین دستی فولاد،صنایع شیمیایی، صنایع غذایی (صنایع تبدیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید)، ایجاد ناحیه صنعتی (بااولویت صنایع جانبی کشاورزی، دامپروری و شیلات)
- بخش کشاورزی: شیلات(ماهیان گرمابی)، ارتقا سطح فعالیت کشاورزی درتولید گندم ،ذرت، جو و کلزا ازطریق بهبود شبکه آبیاری و زهکشی موجود ، باغداری و نخیلات، دامداری:گاو، گوسفند، مرغ و به ویژه گاومیش.
- بخش گردشگری: گردشگری سلامت، گردشگری آبی، توسعه مجتمع های پذیرایی و استفاده از ظرفیتهای ترانزیتی جاده اهواز مسجدسلیمان

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۲ برنامه ریزی(آبادان و خرمشهر) :**

– بخش صنعت: توسعه صنایع شیمیایی، احداث صنایع جانبی خرما (شیره خرما، عسل خرما)، واحدهای صنعتی درجه بندی و بسته بندی خرما ، صنایع ساخت و تعمیر انواع شناورهای فلزی و کامپوزیتی .

– بخش کشاورزی: باغداری(نخیلات) ، شیلات(پرورش میگو)، صید وصیادی

– بخش گردشگری: برخورداری از جاذبه های گردشگری آبی ، یادمان های دفاع مقدس و سیاحتی، امکان جذب توریسم خارجی (به ویژه گردشگران عراقی) از طریق پایانه های مسافری شهرستان

– بخش تجارت و بازرگانی: ترانزیت کالا به عراق از طریق بندر عباس (یا دبی) به بندر خرمشهر، ایجاد بندرخشک در مسیر خرمشهر به شلمچه

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۳ برنامه ریزی(بندرماهشهر، هندیجان و شادگان) :**

– بخش صنعت: احداث صنایع پایین دستی شیمیایی و پتروشیمی، احداث صنایع مرتبط با نفت و گاز (پتروشیمی، طرح تولید گاز مایع، پالایشگاه) ، احداث صنایع جانبی بسته بندی و فرآوری محصولات شیلاتی و صنایع تبدیلی خرما

– بخش کشاورزی: افزایش سطح زیر کشت اراضی زراعی (گندم و جو) و نخیلات، شیلات، پرورش آبزیان و صید و صیادی، دامداری گاومیش

– بخش گردشگری: برخورداری همزمان منطقه از سواحل رودخانه و دریا، توسعه طبیعت‌گردی وتالاب‌گردی (تالاب شادگان)

– بخش تجارت و بازرگانی: وجود بندر در هر دو شهر ماهشهر و بندرامام خمینی (ره) ، آماده سازی زمینهای مورد نیاز جهت احداث بازارچه در در شهرستان های هندیجان و شادگان.

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ٤ برنامه ریزی(دزفول ، اندیمشک ، شوش ، شوشتر و گتوند) :**

– بخش صنعت: ایجاد صنایع تبدیلی و بسته بندی محصولات کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید ، ایجاد منطقه ویژه اقتصادی شوش، صنایع معدنی(اندیمشک)، وجود زیرساختهای نیروگاهی حرارتی

– بخش کشاورزی: کشاورزی ارگانیک، کشاورزی صنعتی، افزایش سطح باغات، پرورش ماهیان سرد آبی، پرورش گیاهان دارویی، دامداری و مرغداری، ایجاد منطقه ویژه کشاورزی شوش

– بخش گردشگری: ایجاد منطقه گردشگری،میراثی، تاریخی شوش –توجه به ارتقای زیرساختهای موزه‌ای شوش– برخورداری از جاذبه‌های گردشگری طبیعی و آبی ، یادمان‌های دفاع مقدس ، وجود رودخانه دز و دریاچه سد دز

– بخش تجارت و بازرگانی: احداث پایانه صادراتی گل وگیاه دزفول

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ٥ برنامه ریزی(بهبهان، آغاجاری و امیدیه) :**

– بخش صنعت: ایجاد شهرک صنایع پتروشیمی امیدیه، احداث سیلو با توجه به تولید قابل توجه گندم ، احداث صنایع تبدیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید

– بخش کشاورزی: تولید محصولات زراعی، باغی و گیاهان زینتی و دارویی، دامپروری

– بخش تجارت و بازرگانی: موقعیت استراتژیک و بازرگانی منطقه با توجه به قرار گرفتن در مسیر مواصلاتی چند استان با خوزستان و کشور عراق

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ٦ برنامه ریزی(رامهرمز، رامشیر و هفتگل) :**

– بخش صنعت: تولید و تنوع بخشی به محصولات جانبی معدنی، توسعه صنایع وابسته به نفت ، معادن سنگهای ساختمانی و صنایع جانبی مربوطه، صنایع جانبی کشاورزی

– بخش کشاورزی: زراعت ، باغداری و دامداری

– بخش گردشگری: برخورداری از جاذبه های متعدد گردشگری و تاریخی و کشف گنجینه های ارزشمند در منطقه.

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۷برنامه ریزی(مسجد سلیمان، لالی و اندیکا) :**

– بخش صنعت: ایجاد مجموعه‌های صنعتی تولید و بسته بندی محصولات دامی و کشاورزی، توسعه و ارتقاء صنعت قالی بافی و تابلو فرش و تولید لباسهای محلی، افزایش تولید محصولات معدنی و تنوع بخشی به محصولات و صنایع تکمیلی آن

– بخش کشاورزی: آبی نمودن اراضی دیم و توسعه باغات در اراضی مستعد و شیبدار، پرورش دام و طیور و پرورش ماهیان سردآبی و زنبورداری

– بخش گردشگری: ساماندهی مناطق گردشگری و باستانی شهرستان و احداث میدان های اسب سواری ، افزایش و توسعه گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)، استفاده از ظرفیت دریاچه پشت سد

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۸برنامه ریزی(ایذه و باغملک) :**

– بخش صنعت: ایجاد صنایع تولید محصولات صنعتی و معدنی،؛ صنایع چرم و فراورده های دامی و لبنی

– بخش کشاورزی: پرورش دام و طیورو زنبورداری، توسعه باغات در اراضی شیب دار و مستعد

– بخش گردشگری: برخورداری از مناطق گردشگری و سیاحتی طبیعی

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۹ برنامه ریزی(دشت آزادگان و هویزه) :**

– بخش صنعت: احداث صنایع جانبی، تبدیلی و بسته بندی فرآورده‌های دام از نوع گاومیش با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید

– بخش کشاورزی: زراعت و باغداری (نخیلات)، دامداری بویژه گاومیش و اسب، شیلات :پرورش آبزیان

– بخش گردشگری: گردشگری طبیعی و دفاع مقدس

– بخش تجارت و بازرگانی: توسعه و افزایش صادرات و واردات کالا از طریق چذابه

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

–حمایت از توسعه شهرها و مجموعه های شهری(ساماندهی نظام سکونتگاهی)

–بهسازی و نوسازی بافت های تاریخی و بافت های نا کارآمد میانی(بافت فرسوده شهرهای استان وتحدید مناطق حاشیه نشینی)

– نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

–توزیع متناسب زیرساخت و خدمات و تعادل بخشی به شبکه سکونتگاهی شهری با توجه به نقش شهر

–توسعه چند مرکزی و سازماندهی عملکردی کانون‌های شهری بر اساس نقش و جایگاه

–تامین مسکن پایدار

-تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان با توجه به ملاحظات زیست محیطی، تقویت نقش شهرهای متوسط و کوچک مستعد برای پذیرش برخی از نقش های محلی و منطقه‌ای.
-بهبود وضعیت حمل و نقل همگانی جهت نیل به بهینه سازی مصرف انرژی، کاهش آلاینده ها و افزایش سطح ایمنی

-حمایت از توسعه بخش صنعت از طریق:

۱-توسعه شهرک ها و نواحی صنعتی در مناطق پرتقاضا
۲-توسعه تسهیلات بانکی و برقراری مشوق های توسعه جهت دار بخش صنعت (بخشی و فضایی)
۳-حمایت از توسعه بخش صنعت در ارتباط با بخش کشاورزی (حمایت از توسعه صنایع فرآوری محصولات کشاورزی و صنایع تولید کننده ادوات و قطعات مورد نیاز بخش کشاورزی)
۴-گسترش شبکه های حمل و نقل، آب، انرژی و ارتباطات
۵- توجه به تکمیل زنجیره ارزش و تولید صنایع فولاد،نفت ، پتروشیمی و نیشکر.

-حمایت از توسعه بخش کشاورزی از طریق:

۱-توسعه و بهبود سیستم های آبرسانی وافزایش پوشش و راندمان آبرسانی
۲-توسعه اراضی زیر کشت و افزایش راندمان تولید کشاورزی در واحد سطح
۳- توسعه شبکه آبرسانی نوین
۴-حمایت از توسعه و گسترش بخشی و فضایی بخش کشاورزی از طریق برنامه های ترویجی و اعطای تسهیلات بانکی
-مدیریت اقتصادی و مدیریت توسعه استان (مدیریت یکپارچه، نظم مالی، تجهیز منابع مالی، نظارت و ارزیابی، عدم تمرکز درون استانی)
-حفظ میراث فرهنگی و تاریخی و توزیع متعادل تاسیسات و خدمات فرهنگی و اجتماعی
-نظارت و حمایت از توسعه و بهره برداری متناسب با ظرفیت محیط زیست و منابع طبیعی
-توسعه زیربناهای حمل و نقل، آب، انرژی و ارتباطات
-گسترش بازارها، در ارتباط با توسعه اقتصادی کل استان و مناطق ویژه

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها و حمل و نقل

- ارتقا و توسعه زیر ساخت‌های خطوط انتقال آب در محور اندیمشک-بهبهان شامل: شهرستان های شوش، دشت آزادگان، هویزه، خرمشهر، شادگان، امیدیه و بندر ماهشهر.
- توسعه نیروگاه‌های پست برق در شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول، بندر ماهشهر، بهبهان، باغملک، شوشترو مسجد سلیمان.
- توسعه و ارتقاء فرودگاه‌های استان در شهرستان های اهواز و آبادان (بین المللی)، دزفول، بندرماهشهر و احداث فرودگاه جدید اهواز، بهبهان و مسجد سلیمان.

شورایعالی آمایش سرزمین

- توسعه و ارتقاء زیر ساخت‌های مناطق ویژه در منطقه آزاد اروند، منطقه ویژه پتروشیمی ماهشهر، شوش و بندرامام.
- ارتقاء و توسعه تاسیسات نفت و گاز در میدان های نفت و گاز شهرستان های اهواز، خرمشهر، هویزه، بهبهان و رامهرمز.
- توسعه و ارتقاء زیرساخت های فعالیت های مربوط به نفت و گاز در نیمه غربی و جنوب شرقی استان و در قلمرو شهرستان های مسجد سلیمان، آبادان، دشت آزادگان، هویزه، اهواز، امیدیه و رامهرمز و کشف محدوده های جدید در غرب کارون (شهرستان دشت آزادگان و هویزه) و قسمت مرکزی حمیدیه و اهواز.
- ایجاد و توسعه شبکه ریلی محور خلیج فارس (از خرمشهر به بندر امام خمینی و هندیجان و در ادامه به بوشهر) و اتصال استان خوزستان به استان اصفهان (محور اهواز–ایذه– اصفهان).
- بسترسازی به منظور دوخطه کردن و برقی نمودن سه بخش عمده شبکه ریلی استان شامل اهواز– اندیمشک، اهواز– خرمشهر و اهواز– بندر امام.
- توسعه شبکه و کریدور بین المللی بندر امام خمینی– اهواز — دزفول به سمت تهران
- توسعه و ارتقاء کریدور جدید جنوب به شمال در مسیر قلمرو فضایی شهرستان های بندر ماهشهر – رامشیر – رامهرمز – هفتگل– مسجدسلیمان – لالی – گتوند — دزفول
- ارتقاء و تقویت محور ساحلی(محور خلیج فارس از خرمشهر و آبادان به بندر امام خمینی و بندر ماهشهر تا هندیجان و بوشهر)
- تقویت و توسعه کریدور ارتباطی بین استانی با استانهای لرستان، کهگیلویه و بویر احمد، چهارمحال و بختیاری و اصفهان
- توسعه و تقویت راه های شریانی استان با اولویت آزاد راه اهواز— لردگان، آزادراه اهواز– اندیمشک ، محور شوش – سوسنگرد — اهواز و کریدور چذابه و شلمچه تا مرز عراق.
- تقویت کریدور جنوب به شمال بندر امام – بازرگان و اهواز–لرستان.
- توسعه سه محور اصلی طرح آبرسانی: شمال شرق/ طرح غدیر (دریاچه سد دز در مسیر شهرستان های اندیمشک، شوش، هویزه، اهواز، حمیدیه، خرمشهر و آبادان)، جنوب شرق و محرم(از مبدا سدکارون سه و سد کوثر در مسیر شهرستان های ایذه، باغملک، رامهرمز، رامشیر، بندر ماهشهر، هندیجان، امیدیه، آغاجاری و بهبهان)

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه فعالیت های تجاری و خدمات بازرگانی در منطقه آزاد (اروند) ، منطقه ویژه اقتصادی بندر امام خمینی، منطقه ویژه پتروشیمی ماهشهر، منطقه ویژه اقتصادی شوش (مصوب)، گمرک و بازارچه های مرزی شلمچه، چذابه و گمرکات اهواز، آبادان، خرمشهر، بندر امام خمینی، سجافی، هندیجان، شادگان، اروندکنار، چوئبده، چذابه و دزفول

- خدمات برتر در زمینه فناوری نوین، آموزش عالی، بهداشت – درمانی و فنی مهندسی در شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول و بهبهان.
- خدمات انبارداری و حمل‌ونقلی در شهرستانهای آبادان و اندیمشک.
- ترانزیت کالا به عراق از طریق همکاری بندر خرمشهر و بندرعباس (یا دبی) با استفاده از حمل و نقل ترکیبی ریلی–دریایی–زمینی در قلمرو فضایی شهرستان های خرمشهر، بندر عباس و بصره برای انتقال کالا به صورت کانتینری.
- قلمرو فضایی شهرستان اندیشمک منطقه مستعد ایجاد و توسعه بندر خشک
- ایجاد قلمروهایی برای بارانداری و تخلیه کانتینرها در محور اهواز– خرمشهر

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه فعالیت‌های مربوط به زراعت در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (باوی، کارون و حمیدیه)، ماهشهر، هندیجان، شادگان، شوش، بهبهان، امیدیه، آغاجاری، رامهرمز، رامشیر، هفتکل،لالی، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه فعالیت‌های مربوط به باغداری در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) ، آبادان، خرمشهر، ماهشهر، هندیجان، شادگان، اندیمشک، دزفول، گتوند، بهبهان، مسجدسلیمان، لالی، اندیکا، ایذه، باغملک، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه فعالیت دامپروری در قلمرو فضایی شهرستانهای ایذه، باغملک، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) ، هندیجان، شوش، بهبهان، آغاجاری، رامهرمز، مسجدسلیمان، اندیکا، هفتکل و رامشیر.
- توسعه فعالیت شیلات در قلمرو فضایی شهرستانهای ایذه، اندیکا، اندیمشک، هندیجان، آبادان، خرمشهر، ماهشهر، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه).

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- توسعه صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک در شهرستان های جنوبی و ساحلی استان شهرستان های هندیجان و ماهشهر (با امکان تامین نیاز آبی از منابع آب دریا) و شهرستان‌های مسجد سلیمان، هفتکل، غرب امیدیه، غرب آغاجاری و غرب بهبهان.
- توسعه صنایع متوسط و کوچک (به عنوان حلقه واسط و مکمل صنایع بزرگ استان) و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره های ارزش و تولید در کل قلمرو فضایی استان
- توسعه فعالیتهای معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه،نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجد سلیمان –لالی – اندیکا–دزفول–اندیمشک– شوش– شوشتر گتوند–ایذه – باغملک – بهبهان – رامشیر – هفتگل.
- ارتقاء صنایع وابسته به دریا (دریاپایه) مانند کشتی سازی وسازه های دریایی در شهرستان های آبادان، ماهشهر و هندیجان.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری و صنایع دستی

- شهرستان های اهواز، آبادان و دزفول مستعد توسعه گردشگری سلامت

شورایعالی آمایش سرزمین

- کل قلمرو فضایی استان مستعد توسعه گردشگری طبیعی
- شهرستان های اهواز، دشت آزادگان، هویزه، شوش، آبادان و خرمشهر مستعد توسعه گردشگری دفاع مقدس، مذهبی، فرهنگی
- شهرستان های شوش، شوشتر، بهبهان و ایذه مستعد توسعه گردشگری تاریخی.
- شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر مستعد توسعه گردشگری آبی و دریایی
- توسعه و تقویت صنایع دستی در کل قلمرو فضایی استان.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری فرهنگی، تاریخی، مذهبی و عتبات عالیات، تجاری، آبی، ورزشی و صنعتی(محور شمالی- جنوبی) در شهرستانهای اندیمشک، دزفول، شوشتر، اهواز، شادگان، آبادان و خرمشهر.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری آبی، طبیعی و فرهنگی (محور غربی- شرقی) در شهرستانهای ایذه، مسجد سلیمان، شوشتر، دزفول و اندیمشک.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری دفاع مقدس در شهرستانهای اهواز، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری تجاری در شهرستانهای آبادان، خرمشهر، شادگان،ماهشهر، هندیجان.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری صنعتی، طبیعی و مذهبی در اهواز - سه راهی کوپال، جنوب رامشیر، آغاجاری ، امیدیه و شمال بهبهان
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح یکم شامل اهواز، با کارکردهای فراملی و استانی.
- سطح دوم شامل دو کانون [آبادان - خرمشهر] و [بندر ماهشهر - بندر امام خمینی] با کارکردهای فراملی و استانی ضعیف‌تر از اهواز و کانون دزفول که از نظر ارتباطات فراملی ضعیف‌تر از دو کانون آبادان- خرمشهر و بندر ماهشهر - امام خمینی است، اما به دلیل توانمندی اقتصادی و نقش برجسته درون استانی و برون استانی در این گروه قابل طبقه‌بندی است.
- سطح سوم شامل پنج کانون بهبهان، رامهرمز، مسجدسلیمان، ایذه و سوسنگرد، با کارکردهای بین استانی، درون استانی و محلی است.
- ارتقا نقش و جایگاه روستاهای مکان مرکزی در کل مناطق استان

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

بهداشت و درمان

- اهواز در سطح یکم
- دزفول، مسجد سلیمان، ایذه، رامهرمز، بهبهان، بندر ماهشهر، آبادان، دشت آزادگان، خرمشهر، شادگان و شوش در سطح دوم.
- سایر مرکز شهرستان‌های استان در سطح سوم

شورایعالی آمایش سرزمین

آموزش عالی

- شهرستان اهواز در سطح یک، شهرستان های دزفول (حفظ جایگاه در سطح دوم) آبادان (ارتقا به سطح دوم)، شهرستان های خرمشهر و بهبهان (ارتقا به سطح سوم).
- گسترش و توزیع خدمات آموزشی به تفکیک مقاطع در همه مناطق استان

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها،کریدورها و ...)

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

کشاورزی و امنیت غذایی

- تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- تکمیل زنجیره های ارزش و محصولات کشاورزی
- بهبود بهره وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت

آب

- برنامه ارائه ی خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب های سطحی و زیر زمینی
- برنامه بهسازی، توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخابی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان داری
- برنامه حفاظت خاک
- حفاظت و احیای زیست بوم های آبی
- برنامه حفاظت و احیای زیست بوم های خشکی

انرژی

- بازیافت پسماندهای نفتی و پتروشیمی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

حمل و نقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه هوشمند سازی شهری
- برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها،شهرها و روستاها)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری،روستایی)
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاههای شهری و روستایی

گردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیرساخت‌های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی – فرهنگی-مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت های استانی

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پداقندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

برنامه‌ریزی

- گسترش کارکردهای صنعتی با فن‌آوری کم آب‌بر و به‌کارگیری الگوی کشت کم آب بر
- بهسازی ساختار بهره‌برداری کشاورزی، انگیزش کشاورزان به پیروی از اندازه‌های فنی و نوسازی تولید کشاورزی با دانش نوین و بومی‌سازی فناوری

صنعت و معدن

- پیشرفت صنایع فرآوری و تکمیل زنجیره تولید در بخش‌های مختلف کشاورزی، صنعت و معدن
- گسترش صنایع IT، ICT و فن‌آوری اطلاعات بیو تکنولوژی، نانوتکنولوژی، زیستی، الکترونیک، دارویی، زیست-محیطی و هوا- فضا
- پیشرفت کارکردها و پهنه‌های صنعتی به جهت پایگاه مناسب سرزمینی، برای تمرکززدایی از تهران
- پیشرفت صنایع قطعه‌سازی، پشتیبان حمل‌ونقل و خودروسازی
- صنعت با فن‌آوری بالا، نو، پاک، پیشرفته و صادراتی
- گسترش فعالیت‌های معدنی پاک، صنایع ذوب فلزات و کانی غیرفلزی به‌ویژه املاح تبخیری و ایجاد واحدهای فرآوری و تبدیل مواد معدنی به مواد واسطه و مصرفی
- ارتقای سهم معدن و صنایع معدنی در تولید ناخالص استان
- توسعه بهره‌برداری از قابلیت‌های معدنی در جایگاه مزیت نسبی و فرآوری معدنی
- تأمین مواد موردنیاز صنایع کشور و صدور مواد معدنی فرآوری شده
- تجهیز و راه‌اندازی زیرساخت‌های بازرگانی، پایانه‌های صادراتی و منطقه‌های ویژه اقتصادی
- جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در توسعه صنعتی و معدنی تخصصی
- تکمیل زنجیره‌های تولید و شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی برای مصرف داخلی و صادرات
- دستیابی به فناوری‌های پیشرفته صنعتی و گسترش تحقیق و توسعه
- ایجاد خوشه‌های صنعتی، توانمندسازی صنایع کوچک و میانی و افزایش توان رقابتی آن‌ها در پیوند با صنایع بزرگ
- گسترش تشکل‌های تخصصی صنعتی و افزایش نقش آن‌ها در تصمیم‌سازی‌ها
- پیشرفت تجهیزات مخابراتی، مهارت به‌کارگیری فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات و برپایی مدیریت و شهر الکترونیک
- گسترش کارکردهای صنعتی با فن‌آوری کم آب‌بر

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵– تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦– کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷– سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

شورایعالی آمایش سرزمین

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان خوزستان

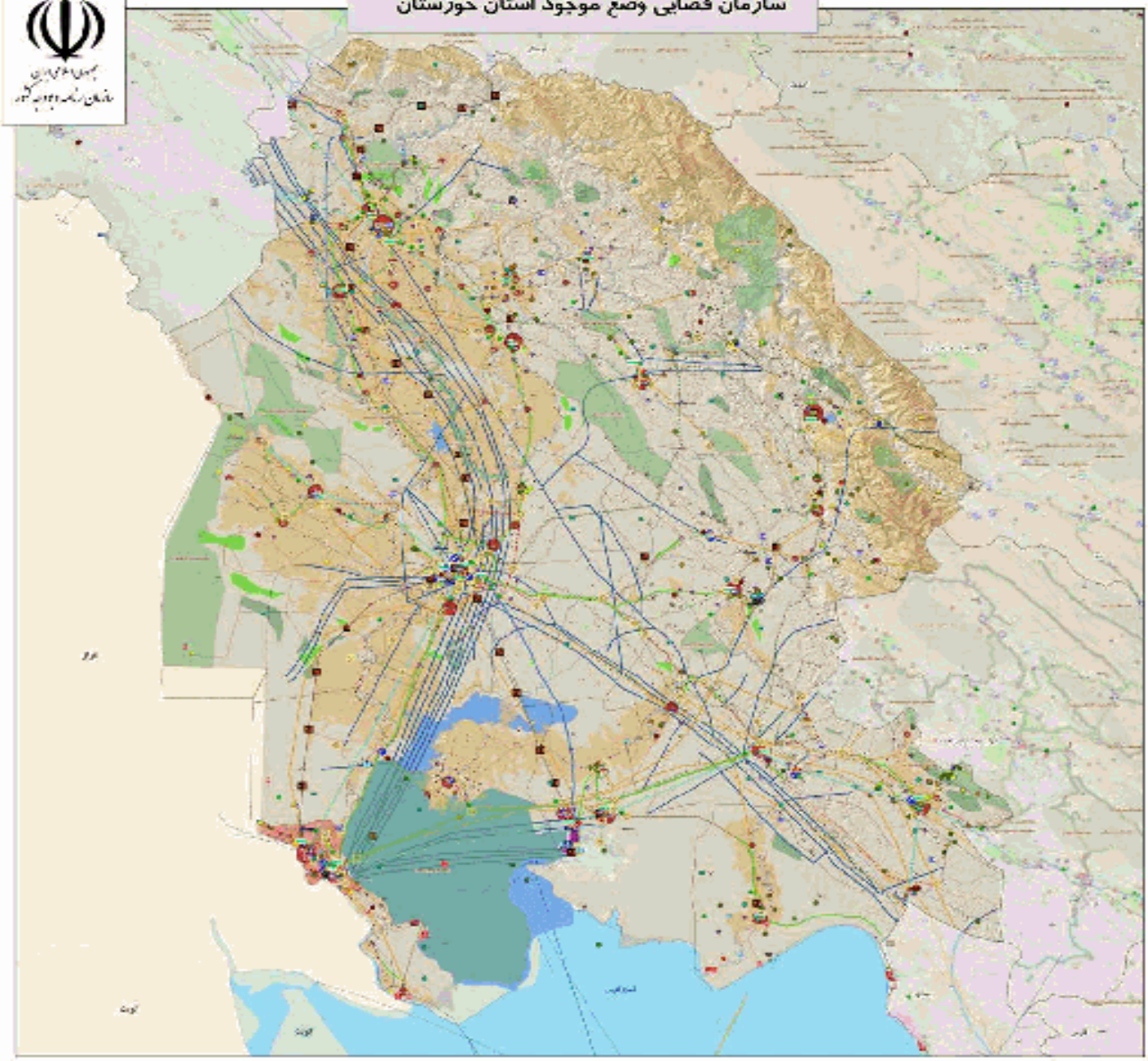

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان خوزستان

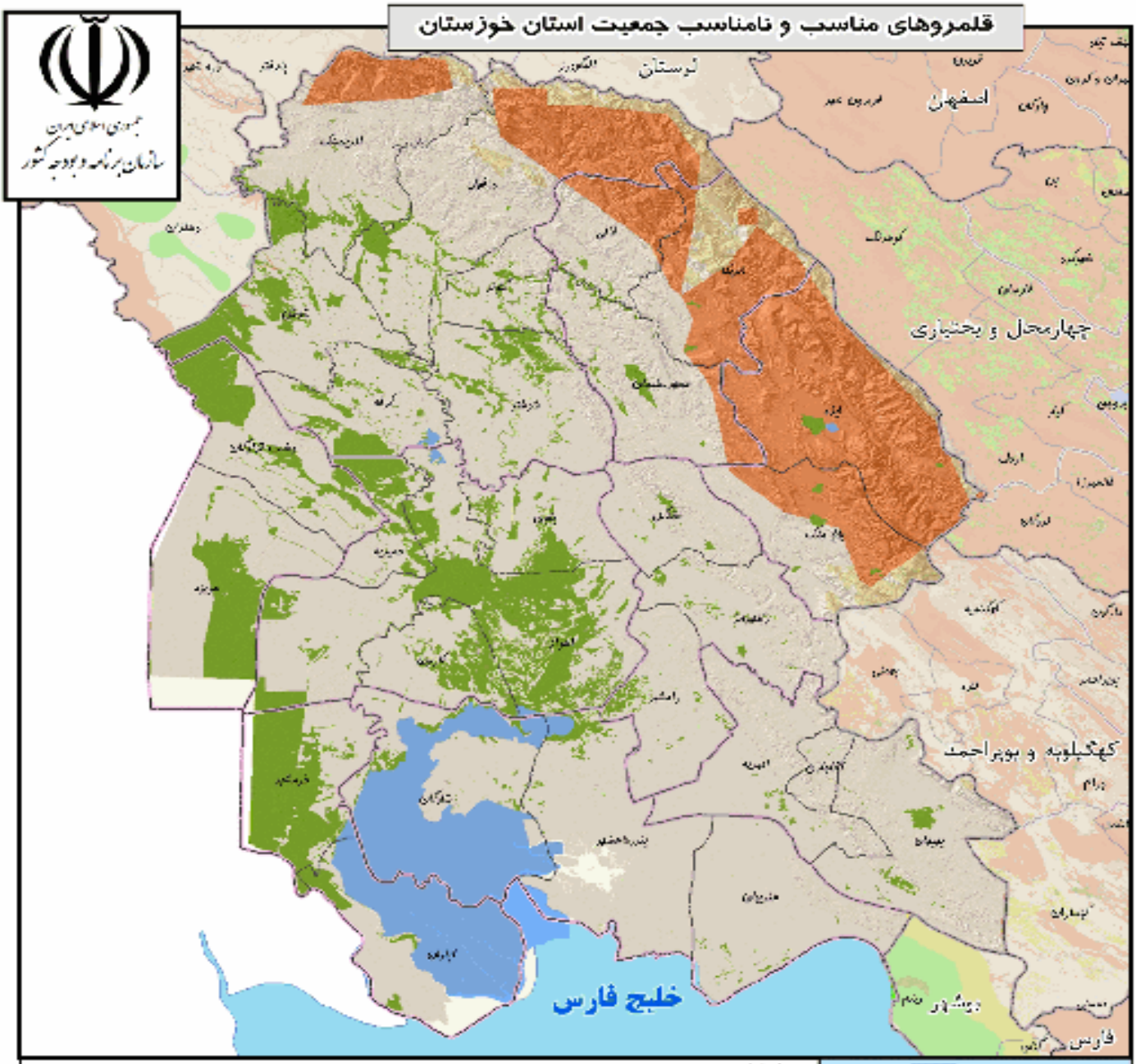

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستانی
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و سرخاب
- دریا

مطالعات آمایش استان خوزستان

Scale = 1:1,000,000

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان خوزستان

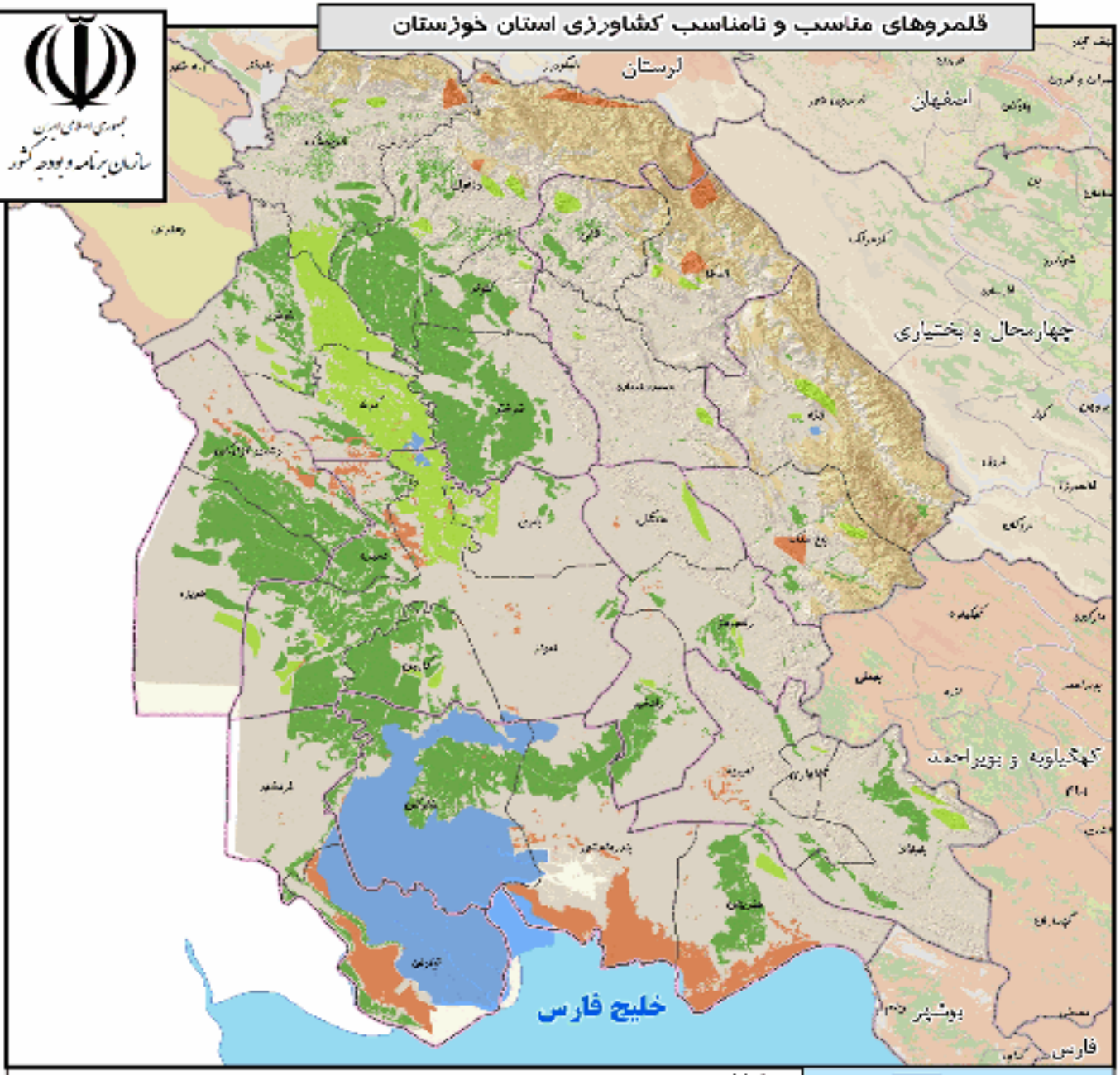

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

مقیاس ۱:۳۲

مطالعات آمایش استان خوزستان

Scale = 1:1,000,000

Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان خوزستان

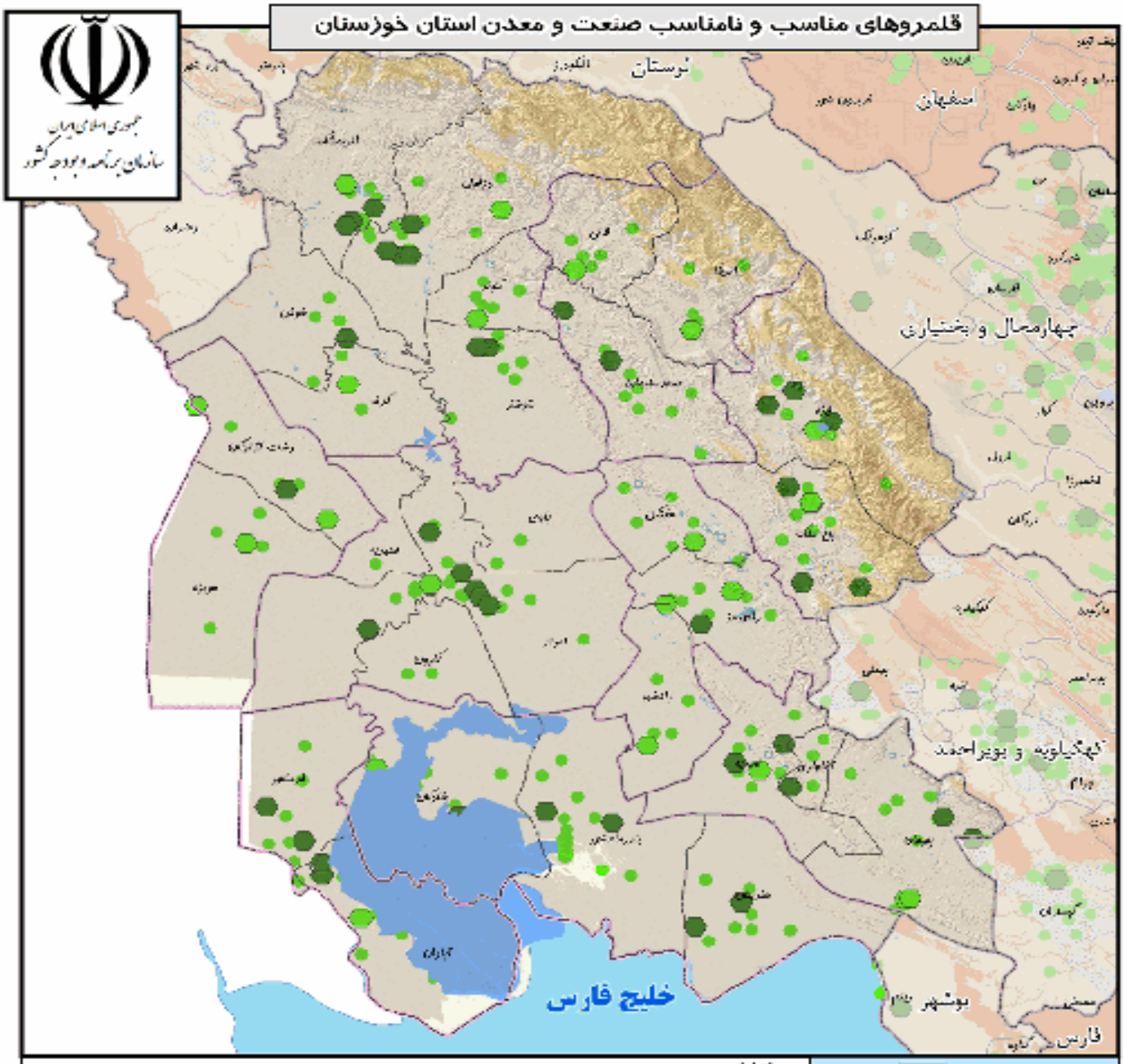

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- حوضه آبریز
- تالاب و مرداب
- دریا

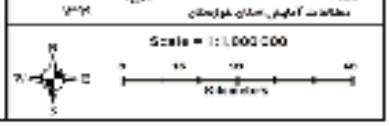

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان خوزستان

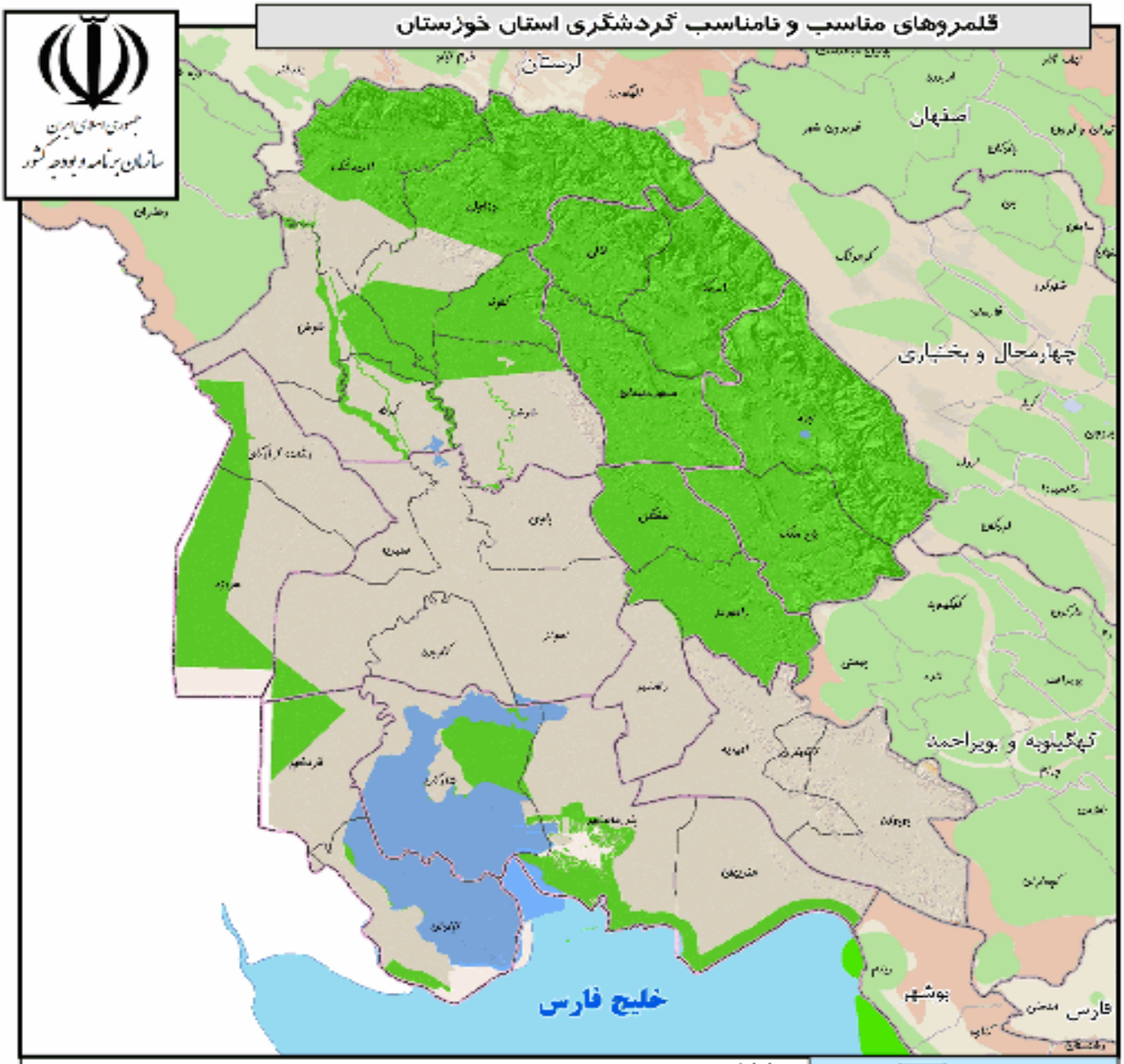

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

قلمروهای نامناسب گردشگری

قلمروهای مناسب

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

دریا

Scale = 1:1,320,130

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان خوزستان

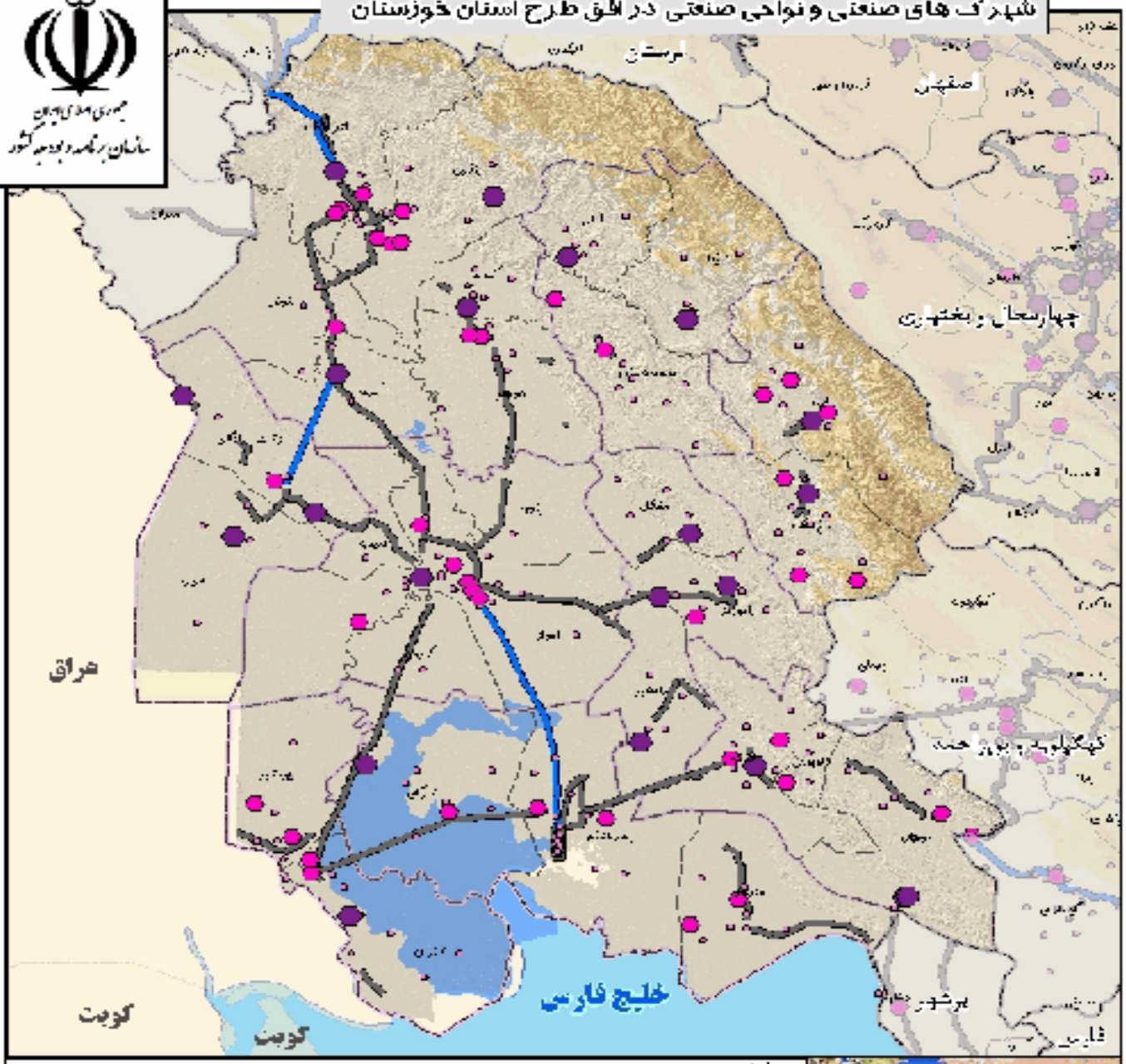

صنعت و معدن در افق طرح استان خوزستان

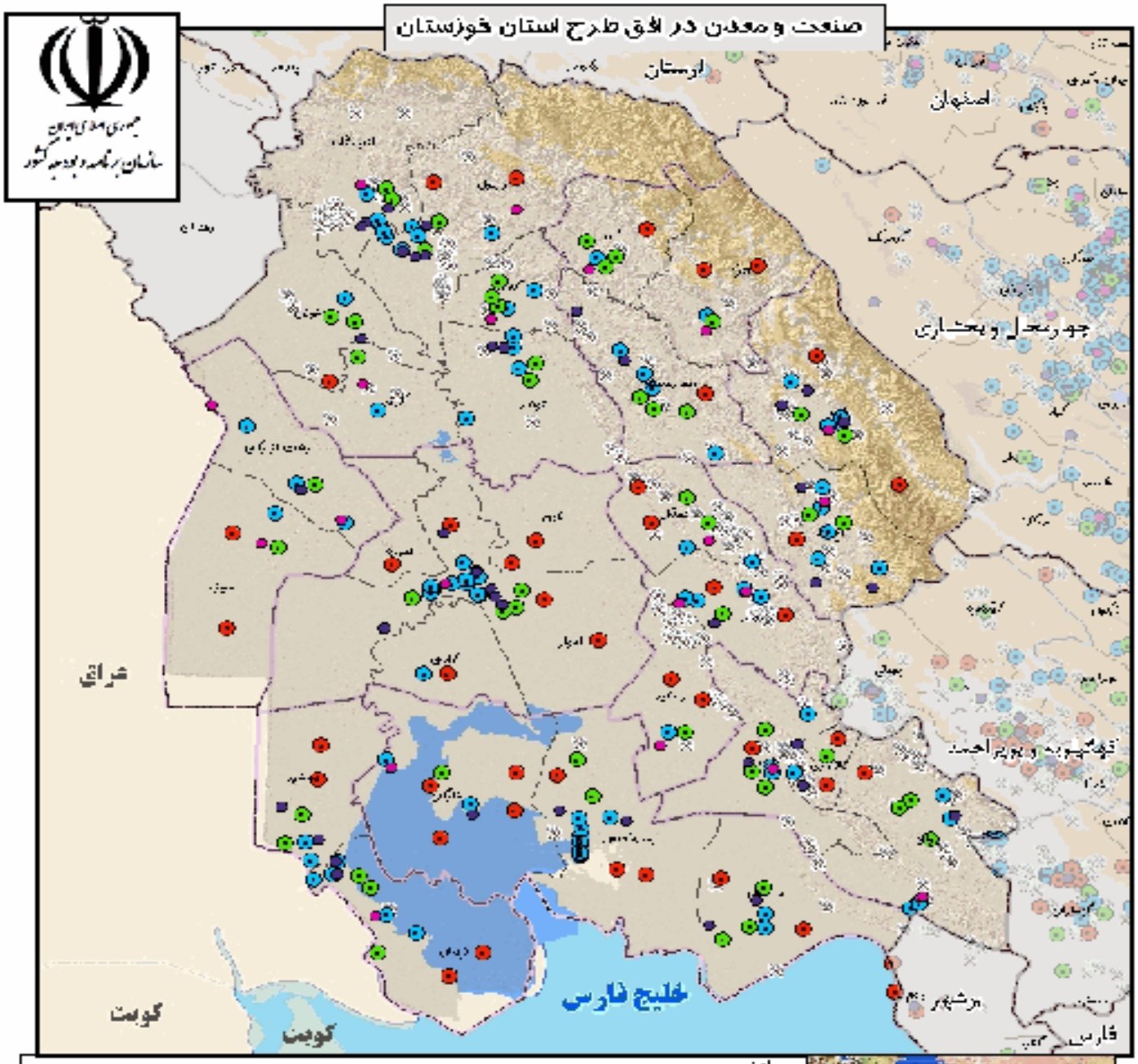

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان خوزستان

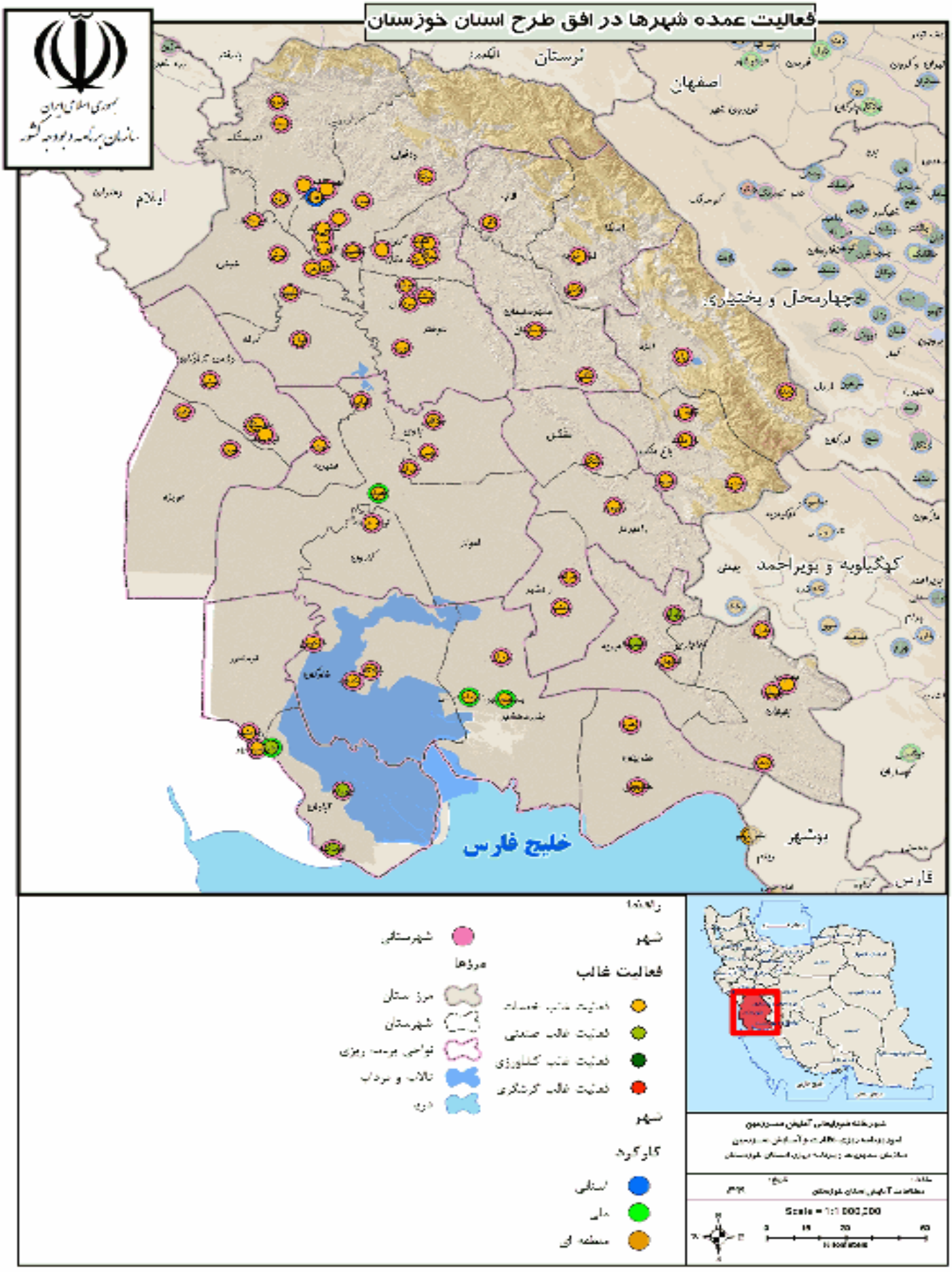

شورایعالی آمایش سرزمین

- افزایش توان رقابت صنعت با گسترش بخش غیردولتی
- شناسایی بازار و پشتیبانی مالی، سیاسی و مقرراتی از صادرات کالاهای صنعتی
- به‌کارگیری فن‌آوری‌های نوین و آموزش نیروی انسانی برای بهره‌برداری مناسب از ذخایر معدنی
- جذب دانش و امکانات داخلی و خارجی برای اکتشاف معدنی
- اکتشاف میادین هیدروکربنی احتمالی در پیوند با گنبدهای نمکی
- سرمایه‌گذاری برای تولید انرژی‌های پاک، نو و تجدیدپذیر
- تعیین اولویت گستره‌های معدنی و ایجاد زمینه‌های مناسب برای رشد صنایع معدنی و فلزی در استان
- گسترش پیشرفت اقتصادی در پهنه‌ها و کمک به سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال برای گروه‌های متوسط و کم‌درآمد
- پشتیبانی از بنگاه‌های کوچک و متوسط و کارآمد سازی آن‌ها در قالب خوشه‌ها و زنجیره‌های صنعتی
- بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی موجود و آفرینش مزیت‌های جدید نسبی و رقابتی

نظام سکونتگاهی

- پیشرفت پایدار روستاها و گستره‌های کشاورزی، تقویت زیرساخت‌های تولید، تنوع‌بخشی کارکردها و گسترش صنایع تبدیلی، تکمیلی، روستایی و خدمات نوین
- جلوگیری از ایجاد و استقرار خطوط انتقال برق و انرژی و مراکز پرخطر از مرکز جمعیتی
- ایمن‌سازی شهرها و روستاها و سازماندهی رویارویی با بحران‌ها
- افزایش ضریب ایمنی ساخت‌وسازها و سازه‌های مهم عمومی، مسکونی، شریان‌های حیاتی، زیرساخت‌های مهم و بازسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده، متناسب با پهنه‌بندی خطر زلزله

بازرگانی

- پیشرفت بازرگانی خارجی و گسترش خدمات گمرکی
- راه‌اندازی بندر خشک و گمرکات مستقر در مناطق ویژه اقتصادی

گردشگری

- گسترش مکان‌ها و خدمات گردشگری در منطقه‌های ویژه و جاذبه‌های گردشگری و پهنه‌های طبیعت‌گردی و کویرگردی
- پیشبرد کارکردهای گردشگری طبیعی و فرهنگی در قلمروهای عشایری در پهنه‌های بیابانی و کوهستانی
- جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در توانمندسازی ارائه خدمات گردشگری

سطح بندی شهرها در افق استان خوزستان

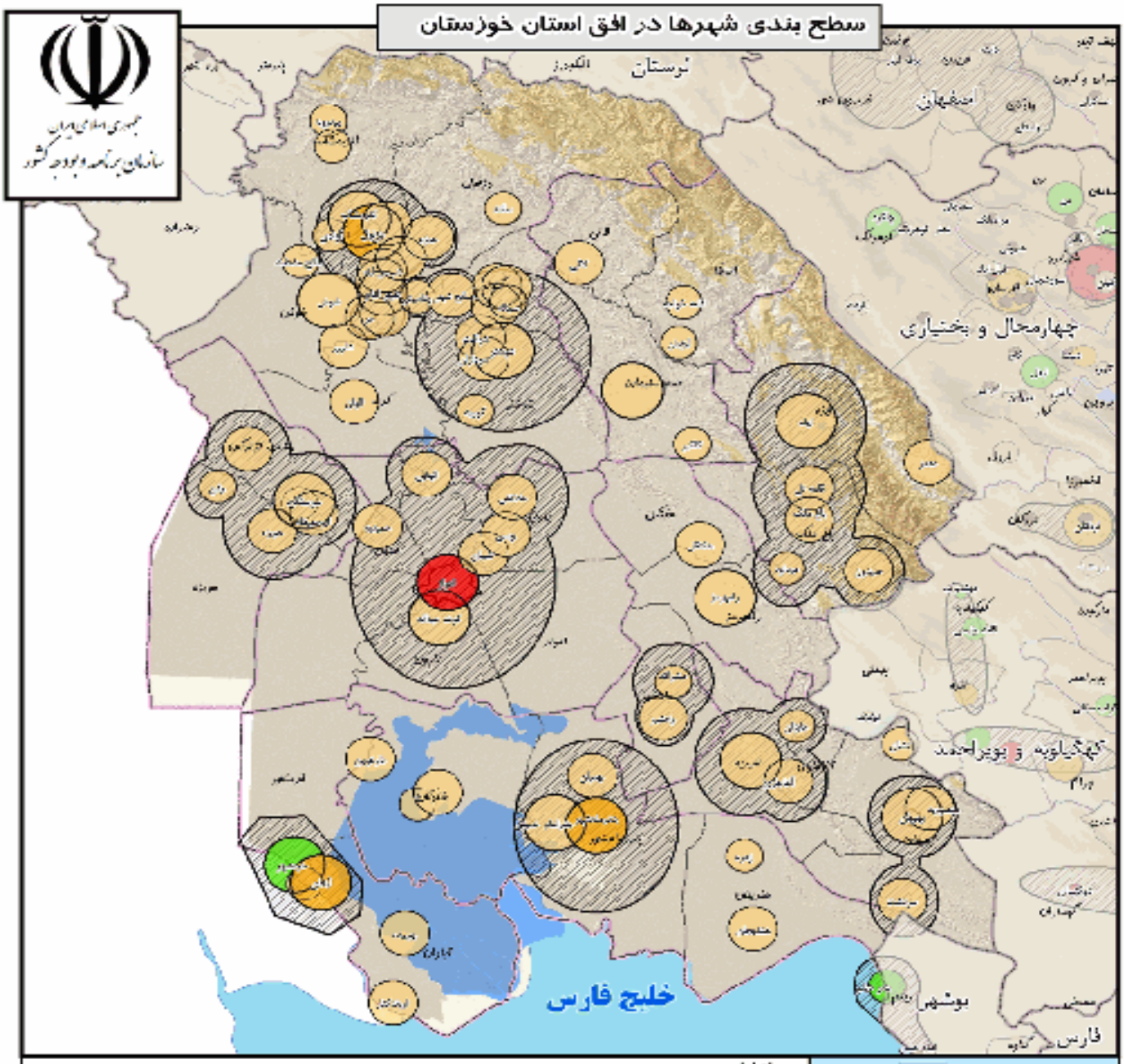

روستاهای مرکزی سطح یک استان خوزستان

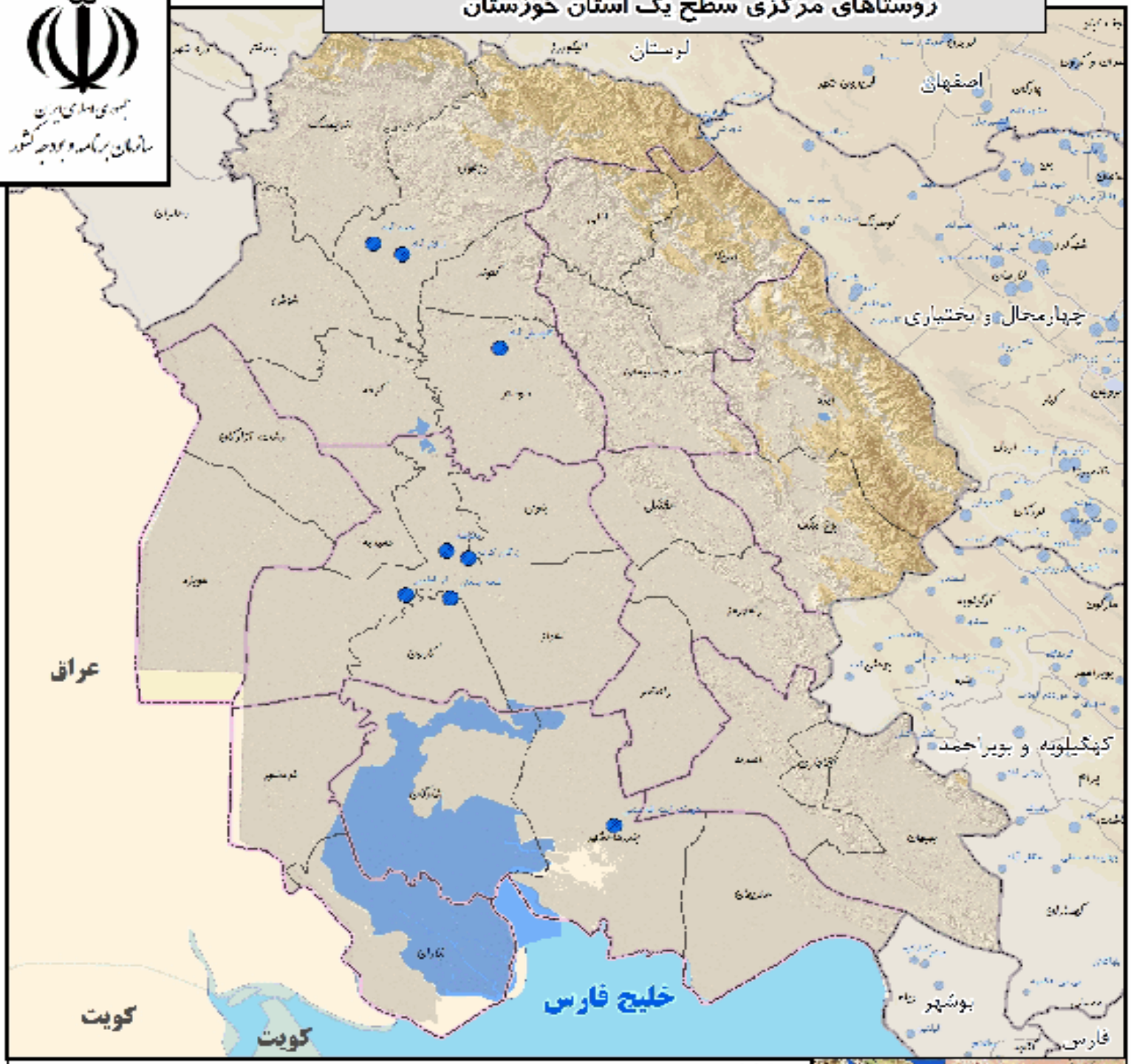

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰
- بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰
- بیشتر از ۵۰۰۰ نفر

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- مرز حوزه برنامه ریزی

Scale = 1:1,000,000

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان خوزستان

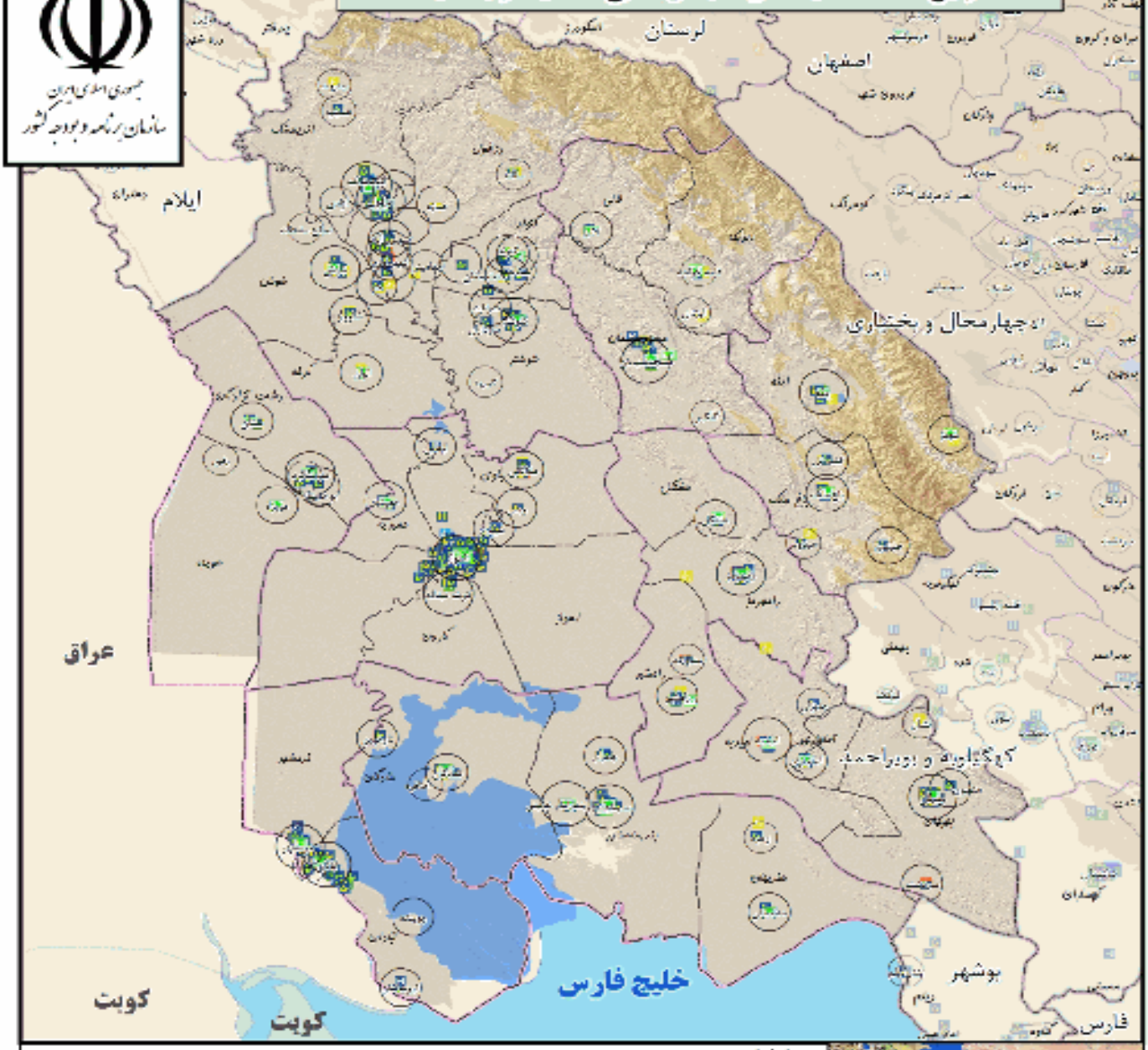

راهنما

بیمارستان
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کاربری نوع
- ملی، جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جامع

مراکز فرهنگی
- ملی

- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

شهرستان شوشتر، آبادان، ماهشهر
امور برنامه ریزی، مطالعات و کارشناسی مدیریت
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان

مقیاس: ۱/۴۹۱
مطالعات آمایش استان خوزستان

Scale = 1:1,000,000

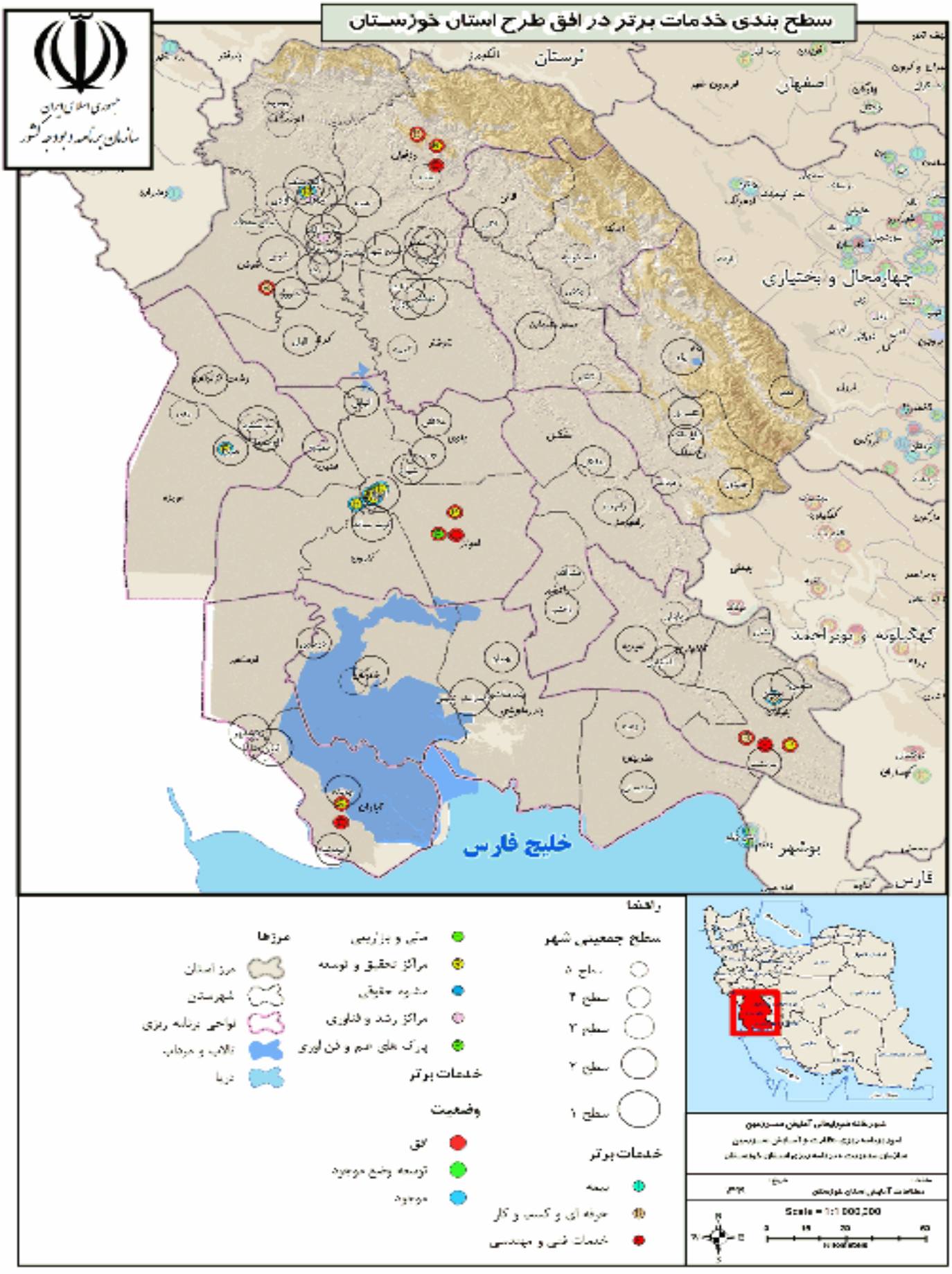
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان خوزستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
بوشهر
فارس
خلیج فارس
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازرگانی
مراکز تحقیق و توسعه
مدیریه سیاسی
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن آوری
وضعیت
کنونی
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
Scale = 1:1,000,000

کشاورزی استان در افق طرح استان خوزستان

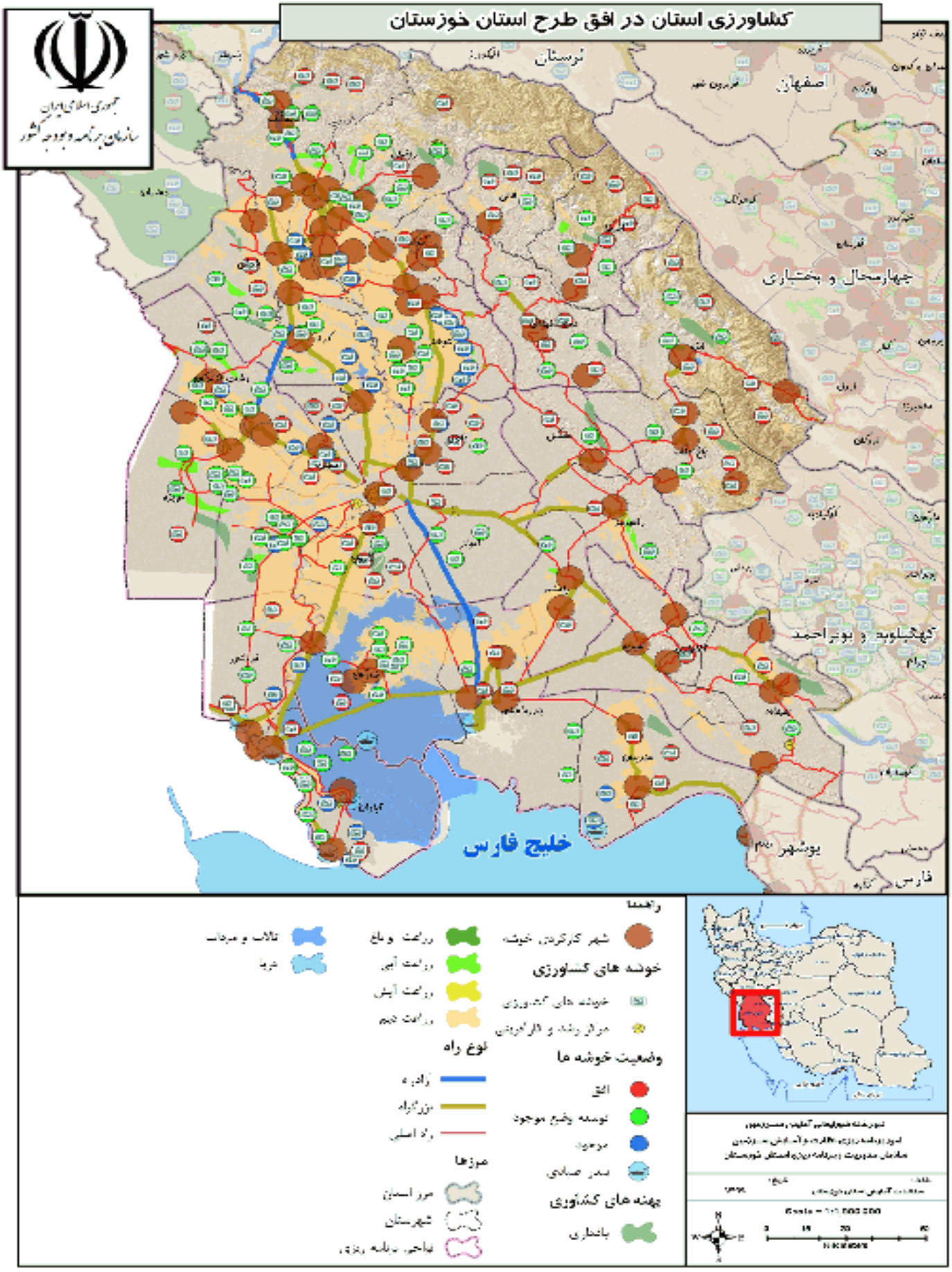

گردشگری در افق طرح استان خوزستان

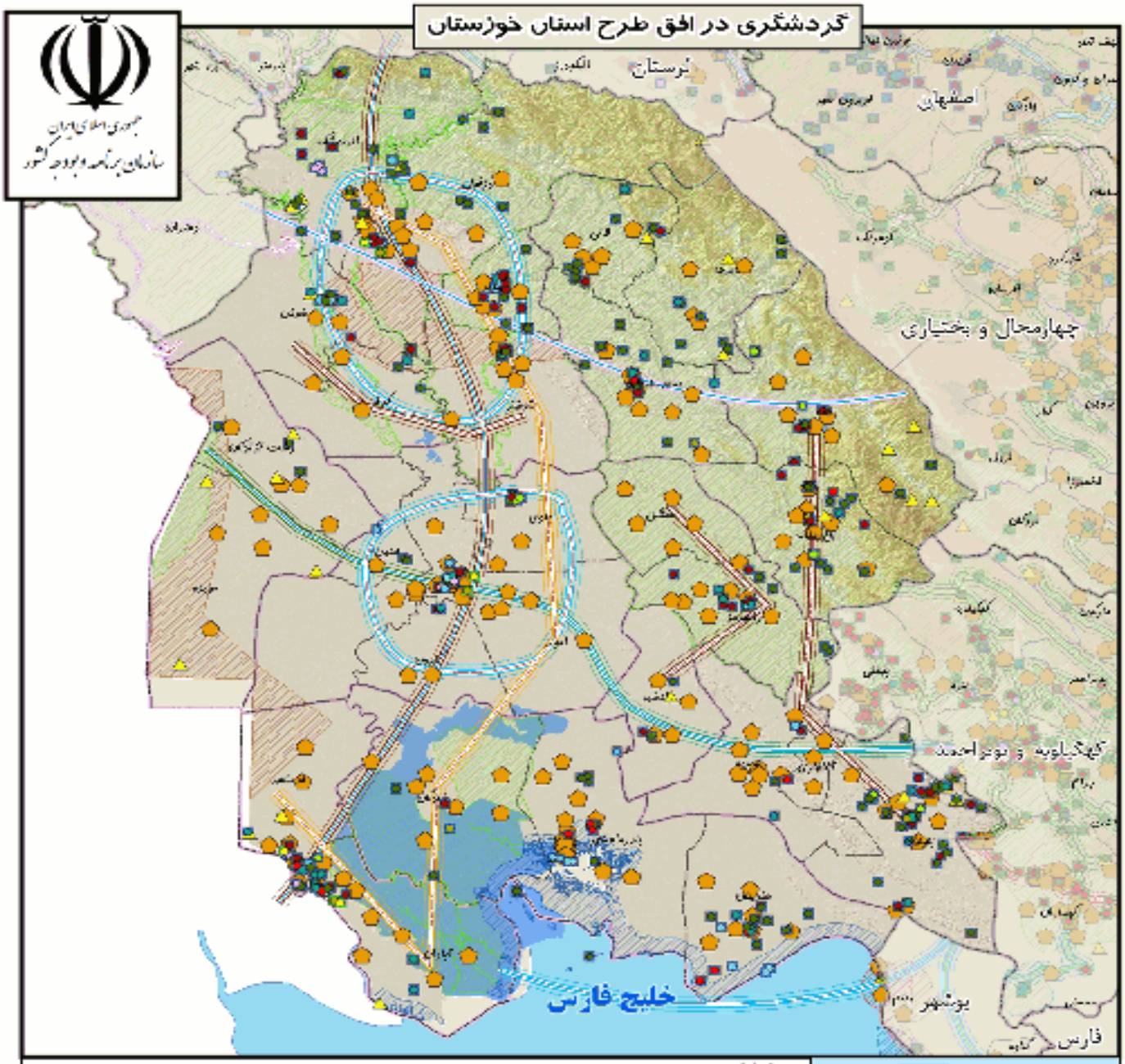

راهنما

نقاط گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- مذهبی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی
- کشاورزی
- مذهبی نمونه گردشگری

وضعیت نقاط
- اتی
- توسعه وضع موجود
- موجود
- منابع دست

محورهای گردشگری
- اتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- اقتصادی

بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساختی
فرهنگی
متمرکز
مذهبی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلتا و مرداب
- دریا

پهنه گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساختی
- سلامت

تهیه شده توسط مهندسین مشاور
در دوره برنامه ریزی ۱۴۰۰-۱۴۲۵ استان خوزستان
مطالعات آمایش استان خوزستان
۱۳۹۴

Scale = 1:1,000,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان خوزستان

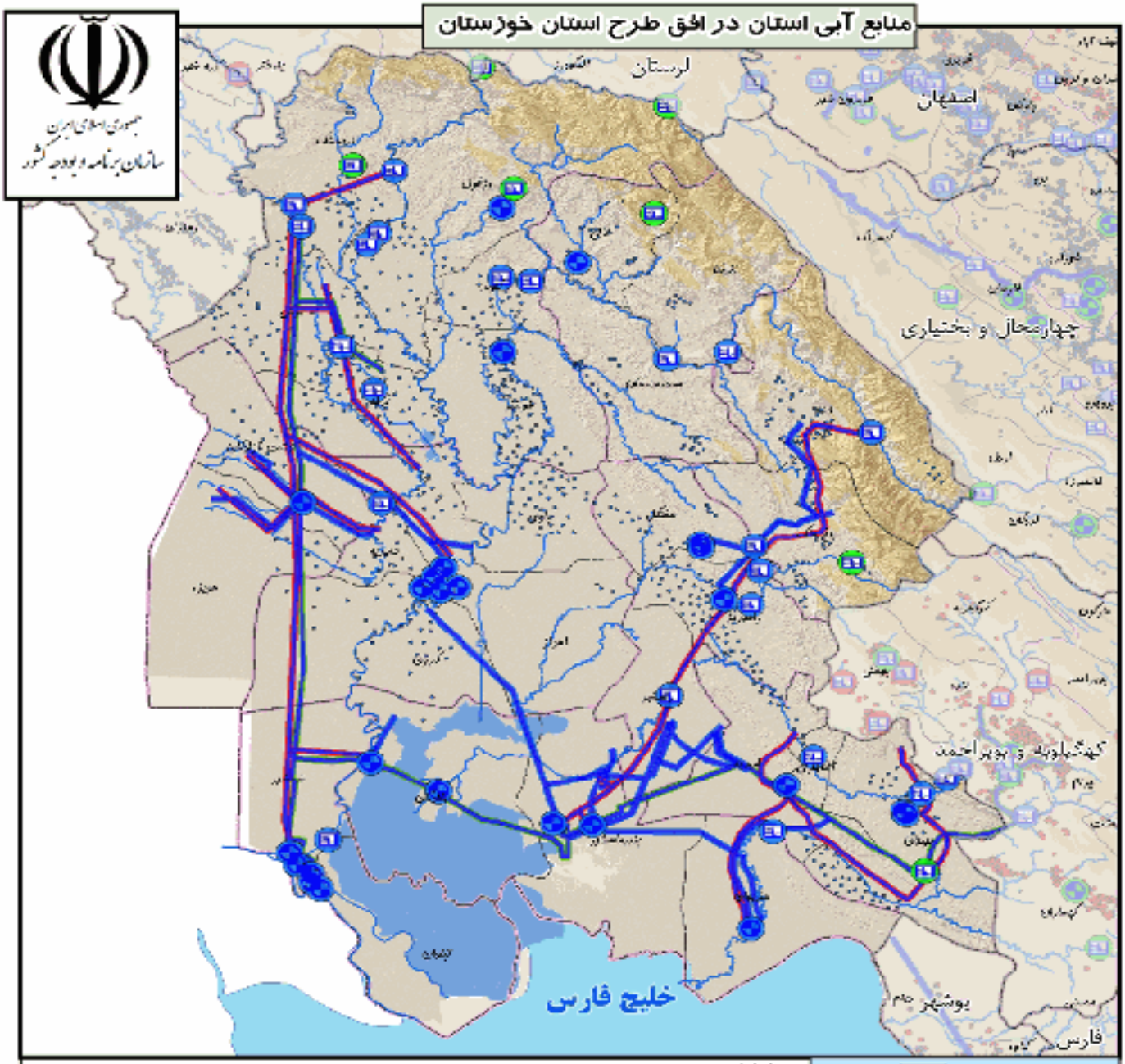

راهنما

سد
تصفیه خانه آب

وضعیت تقاط

افق
توسعه وضع موجود
موجود

خطوط انتقال آب در افق

خطوط انتقال آب در افق

وضعیت خطوط

افق
توسعه وضع موجود

موجود

جاه آب

غیر مجاز
مجاز

رودخانه

دائمی

مرزها

مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

مطالعات آمایش سطح خوزستان

Scale =1:1,500,000

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان خوزستان

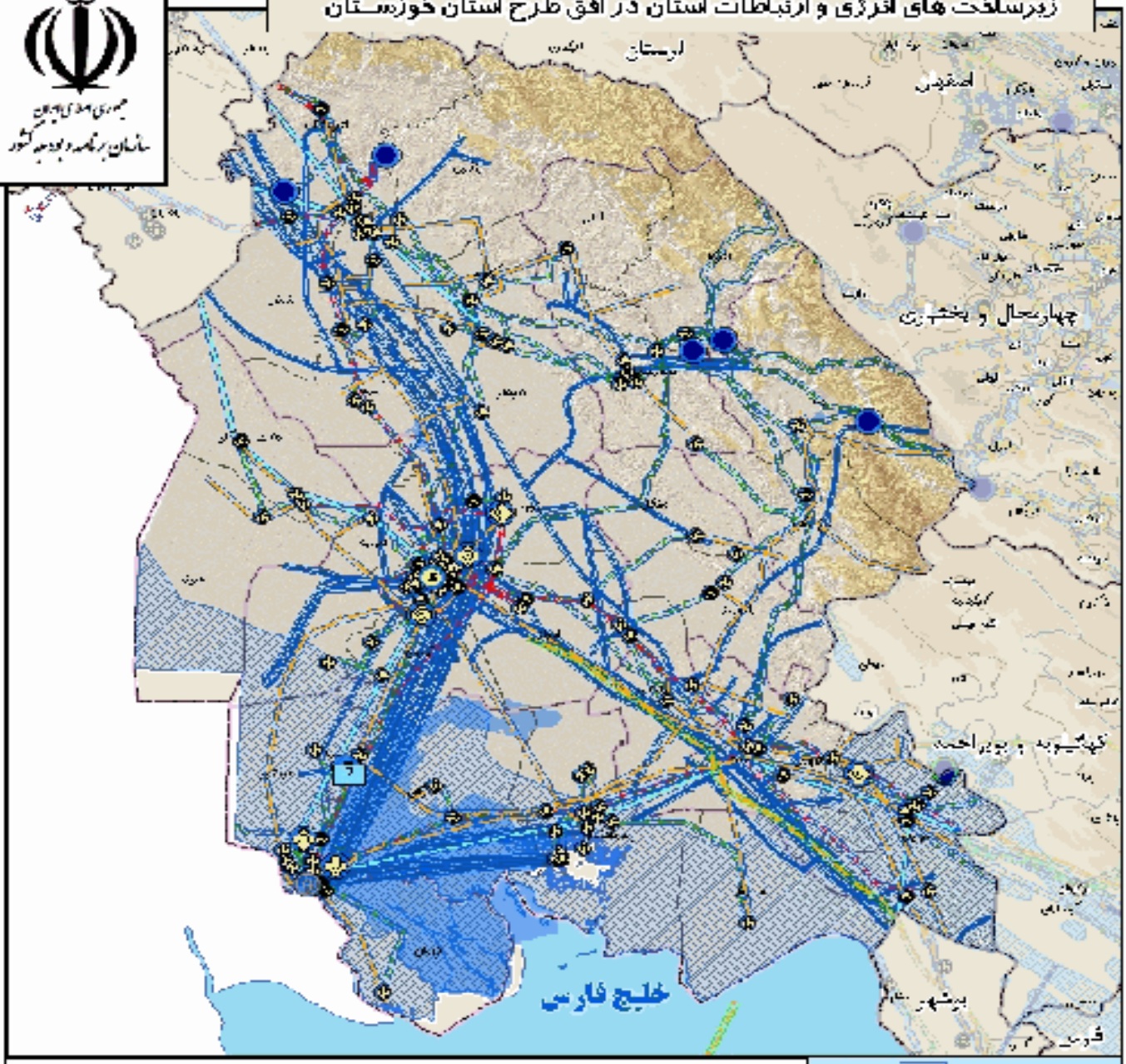

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان خوزستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

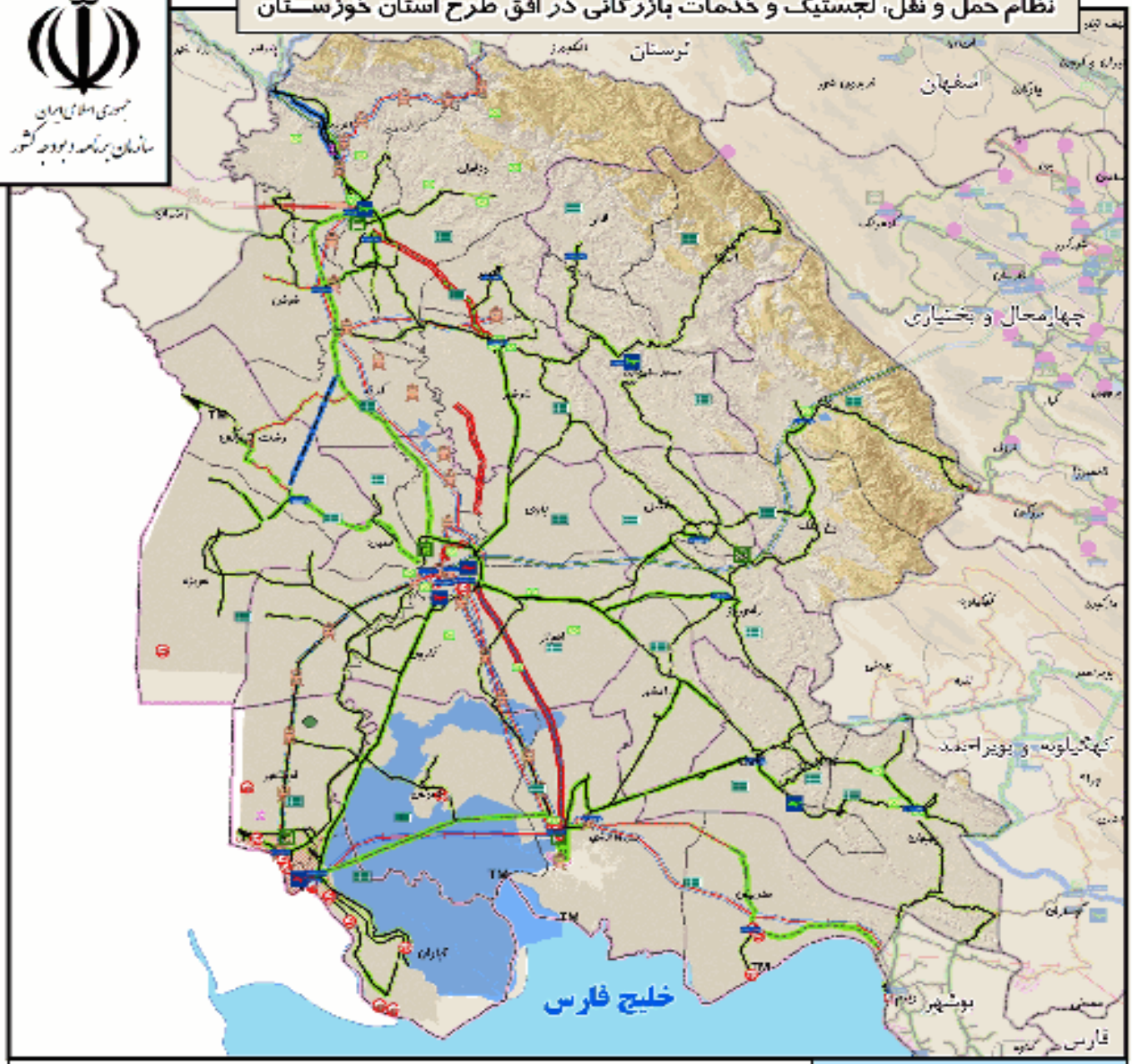

راهنما

فرودگاه
کارکرد
- ترا ملی
- ملی
- منطقه ای

پایانه جاده ای
نوع
- باری
- مسافری

مراکز لجستیک
نوع
- انبار
- پایانه باری
- پایانه مسافری
- بندرخشک
- بندرنفتی
- بندر
- گمرک
- بازارچه مرزی
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

وضعیت محور
- دو
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- ترا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

نوع راه
- آزادراه

مرزها
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی
نوع
- منطقه آزاد
- منطقه ویژه

- مرز استان
- شهرستانی
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

Scale = 1:1 500,000
0 15 30 60
Kilometers

سازمان فضایی وضع اقلیم استان خوزستان

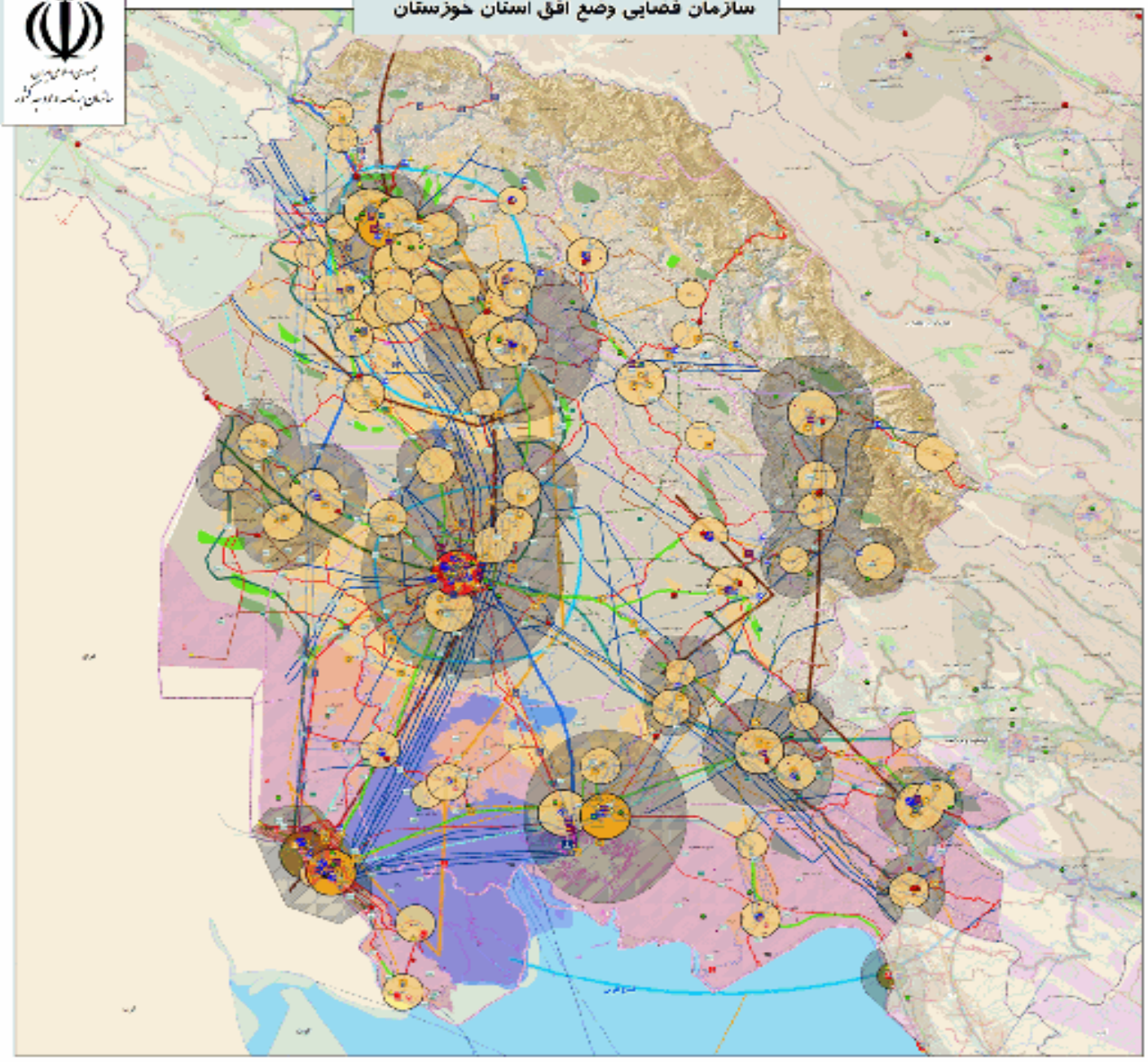

خدمات برتر

- توسعه فعالیت‌های دانش‌پایه، شرکت‌های دانش‌بنیان، کانون‌های صنعت و دانش، پارک‌های علم و فن‌آوری، شهرک‌های فن‌آوری، مرکزهای رشد فناوری
- ایجاد مراکز ملی پژوهشی در زمینه‌های فن‌آوری کانی‌ها، صنایع الکترونیک و انرژی‌های غیر فسیلی
- پیشرفت اقتصادی متنوع و متکی بر منابع دانش، سرمایه انسانی و فناوری نو
- گسترش خدمات برتر آموزش عالی، مهند سان مشاور، پیمانکاری، حقوقی، حسابر سی، بانک و بیمه، بازاریابی، بورس، اطلاعات و ارتباطات، پشتیبان تولید، گردشگری، سلامت، بازرگانی و ترانزیت
- ارتقای شاخص‌های توسعه علوم و فناوری با توجه به استانداردهای جهانی
- افزایش کیفیت آموزش عالی، پژوهش و فن‌آوری برای گسترش همکاری با کشورهای همسایه و کشورهای پیشرفته
- گسترش گرد شگری ملی و فراملی طبیعی، تاریخی و میراث فرهنگی و پا سداری از میراث تاریخی و طبیعی استان
- گسترش صنایع‌دستی
- استفاده بهینه از توانمندی‌های زیربنایی محور تهران- مشهد، برای افزایش بازدهی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
- توسعه نظام آموزشی و تقویت آموزش فنی و حرفه‌ای و نیروی انسانی ماهر متناسب با نیازهای بازار کار
- افزایش آموزش، پژوهش و بهره‌وری نیروی کار و بالا بردن سهم منابع انسانی در ترکیب عوامل مؤثر در تولید
- جذب مشارکت بخش خصوصی در دستیابی به دانش، مهارت‌های فنی و تخصصی برای افراد مستعد
- پیشرفت آموزش عالی و پژوهش، تولید علم، تربیت نیروی انسانی کارآمد و نوآوری
- تعیین اولویت‌ها در آموزش و پژوهش برای تأمین نیازهای پیشرفت و افزایش خلاقیت‌ها
- ایجاد و تقویت زیرساخت‌های سلامت و تأسیسات ورزشی در سراسر استان
- گسترش کمی و کیفی خدمات تأمین اجتماعی و بهداشتی و درمانی و فرهنگی
- افزایش بهره‌وری نیروی کار باانگیزه، مهارت و خلاقیت و ایجاد تناسب بین مراکز آموزشی و پژوهشی با نیازهای بازار کار
- تقویت منابع مالی پایدار و متنوع در دانشگاه‌ها و تجهیز زیربناهای آموزشی و پژوهشی
- دارای نهاد پژوهشی ملی در زمینه علوم و فن‌آوری نوین به‌ویژه در کویر شناسی

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
شورایعالی آمایش سرزمین
سازمان برنامه و بودجه کشور

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، ، سند آمایش سرزمین استان اصفهان را در افق ۱۴۰۴ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش سرزمین استان اصفهان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین برگرفته از اسناد فرادستِ سطوح ملی- منطقه‌ای و قابلیت‌ها و مسائل استان در قالب رویکرد تفکر ارزشی احصاء و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان قرار می گیرد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش‌ها و ماموریت‌های استان در مقیاس ملی و منطقه‌ای بر اساس بررسی اسناد فرادست، مطالعات پشتیبان و تحلیل روندها و گرایشات عمده در طول دو دهه اخیر در استان، تعیین می گردد.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن مبتنی بر الزامات اسناد فرادست، اهداف بنیادین، قابلیت‌ها و مسائل اساسی استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) با رویکرد آینده‌نگاری ارائه می گردد. علاوه بر این، ماموریت‌های توسعه استان مبتنی بر الزامات درونی و بیرونی بیانیه چشم‌انداز، مسیر هدف و ماموریت استان در راستای تحقق چشم‌انداز را بیان می‌دارد.

راهبردهای پابرجا: از مهم‌ترین جهت‌گیری‌های توسعه آتی استان است که بر اساس سناریوهای مُتصور و سازمان فضایی وضع موجود استان تعیین می گردد.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان اصفهان

۲-۱- اهداف بنیادین

- تقویت و پایدارسازی اقتصاد فرهنگ و هنر و تحکیم جایگاه استان در تعاملات ملی و بین المللی این حوزه
- ارتقای شاخص های زیست محیطی، حفاظت و بهره برداری بهینه از منابع پایه، منابع طبیعی و بسترهای تولیدی و ذخائر ژنتیکی درچارچوب توسعه پایدار
- مدیریت صحیح منابع آب در زمینه های تولید، تامین و استحصال، انتقال، توزیع و اصلاح الگوهای مصرف
- ساماندهی سکونتگاه های شهری با توسعه مراکز ناحیه ای بیرون از منطقه متراکم مرکزی استان و در تعاملی سازنده با سکونتگاه های روستایی و عشایری و برخورداری شهروندان از آب، هوا و غذای سالم

— ارتقاء سطح کیفیت زندگی از طریق افزایش شاخص سطح سلامت، تامین اجتماعی و رفاه با تاکید بر بهبود آموزش، تقویت سرمایه اجتماعی و انسانی، رفع فقر و تحقق عدالت اجتماعی

— دستیابی به نقش تخصصی استان در بخش های مختلف و درسطوح منطقه ای، ملی و بین المللی

— بهبود مستمر فضای کسب و کار و توسعه اقتصادی پایا و پویا مبتنی بر فعالیت های مزیت دار استان با تکمیل زنجیره ارزش کارکردی- فضایی بخش های کشاورزی، صنعت و خدمات

— پیشتازی اقتصاد دانش بنیان و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان

— تحرک بخشی به اقتصاد استان و ایجاد توازن منطقه ای با تاکید بر ایجاد فرصت های شغلی در بخش گردشگری، صنایع دستی و میراث فرهنگی و ارتقاء جایگاه استان به عنوان یکی از کانون‌ها و مقاصد اصلی گردشگری کشور

— ایجاد زیرساخت‌های حمل و نقل و توسعه مشارکت عمومی خصوصی در حوزه حمل و نقل

— ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

آموزش، علم و فناوری

- دانش بنیان و فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (منطقه ویژه علم و فناوری) دارای مقیاس عملکرد بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و خمینی‌شهر(مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۲ استان) و عملکرد ملی در شهرستان‌های کاشان، نجف‌آباد و لنجان (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۳ و ۷ استان)
- تولید علم و آموزش عالی دارای مقیاس عملکرد بین‌المللی در قلمرو شهرستان اصفهان(منطقه ۱ برنامه-ریزی استان) و عملکرد ملی در قلمرو شهرستان کاشان (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان)

- گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با تاکید بر صنایع دستی و روابط استاد شاگردی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان های اصفهان، کاشان، نایین، نجف آباد و شهرضا(مناطق برنامه ریزی ۱ ، ۳، ۴ ، ۵ و ۷ استان)
- سلول‌های بنیادین و فناوری‌های زیستی در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه برنامه‌ریزی ۱ استان)

فرهنگ و هنر

- جریان سازی عرصه فرهنگی و هنری دارای مقیاس عملکرد ملی– بین‌المللی در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه ۱ برنامه‌ریزی استان)

بهداشت و درمان

- خدمات درمانی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی (کشورهای همسایه) در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه برنامه‌ریزی ۱ استان)
- خدمات نقاهت دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های خوانسار و گلپایگان (منطقه ۶ برنامه-ریزی استان)

صنعت و معدن

- فلزات اساسی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های لنجان، مبارکه، نطنز و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۲ و ۷ استان)
- نساجی، پوشاک و چرم دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، آران و بیدگل، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شاهین‌شهر و میمه، مبارکه و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان)
- فرش ماشینی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های کاشان و آران و بیدگل (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان)
- شیمیایی، پالایش نفت و پتروشیمی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، شاهین-شهر و میمه، شهرضا، فلاورجان، گلپایگان و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان)
- مصالح ساختمانی (سیمان، آجر، سفال، کاشی و سرامیک، انواع سنگ و چینی بهداشتی) دارای مقیاس عملکرد بین المللی و ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، برخوار، نایین، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد،

فلاورجان، مبارکه، اردستان، شهرضا، کاشان، تیران و کرون و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان)

- صنایع هوایی و فضایی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان شاهین‌شهر و میمه (منطقه برنامه-ریزی ۳ استان)
- صنایع هسته‌ای دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و نطنز (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۷ استان)
- وسایل نقلیه موتوری (خودرو، قطعه‌سازی خودرو و موتورسیکلت بنزینی و برقی) و تجهیزات حمل و نقل دریایی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های کاشان، نجف‌آباد، شاهین‌شهر و میمه، مبارکه، گلپایگان و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)
- ساخت و تعمیر انواع دیزل لوکوموتیو، تراموا، واگن‌های حمل بار و مسافر و سایر تجهیزات حمل و نقل ریلی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و۴)
- ساخت، تعمیر و بروزرسانی ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی شامل انواع پمپ، کمپرسور، شیر، سوپاپ، بلبرینگ، چرخ‌دنده، تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو، ماشین‌آلات متالوژی، استخراج معدنی، راه‌سازی، ساختمان و نسوز دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، شاهین‌شهر و میمه، نجف-آباد، فلاورجان، مبارکه، شهرضا و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان)
- ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی، وسایل ارتباطی، تجهیزات پزشکی، صنایع اپتیک و لوازم الکترونیکی خانگی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، شاهین‌شهر و میمه و خمینی‌شهر (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان)
- صنایع تبدیلی، غذایی و آشامیدنی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، آران و بیدگل، شاهین‌شهر و میمه، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شهرضا، گلپایگان، خوانسار، تیران و کرون، لنجان، دهاقان و برخوار (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)
- صنایع دارویی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه برنامه‌ریزی ۱ استان)

- تجهیزات و تاسیسات گلخانه دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان دهاقان (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان)
- فعالیت‌های معدنی شامل استخراج و استحصال کانی‌های غیرفلزی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شرق شهرستان اصفهان و شهرستان‌های خور و بیابانک، نایین، سمیرم، نطنز، برخوار، اردستان، شهرضا، دهاقان، تیران و کرون و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان)
- فعالیت‌های معدنی شامل استخراج و استحصال کانی‌های فلزی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های نطنز، اردستان، نایین، خور و بیابانک و گلپایگان (مناطق برنامه‌ریزی ۵، ۶ و ۷ استان)

صنایع دستی

- آموزش و تولید صنایع دستی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، برخوار، شهرضا، نایین و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان)

بازرگانی

- بازرگانی خارجی در حوزه‌های آهن و فولاد، پتروشیمی، فرآورده‌های نفتی، صنایع دستی و فرش دستباف و فرش ماشینی، محصولات باغی، فرآورده‌های لبنی و صیفی‌جات، طلا و فلزات گران‌بهاء و خدمات فنی و مهندسی، خوراکیها و سوغات دارای مقیاس عملکرد بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، مبارکه و لنجان (مناطق برنامه‌ریزی ۱ ، ۲ و ۷)
- بازرگانی داخلی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، گلپایگان، کاشان، شهرضا و شاهین‌شهر و میمه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷)

میراث فرهنگی و گردشگری

- گردشگری تاریخی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- گردشگری فرهنگی و رویدادمحور دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، نایین، فریدونشهر و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵، ۶ و ۷ استان)
- گردشگری طبیعی (کوهستان، کویر، حاشیه رودخانه‌ها و تالاب‌ها) دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، لنجان، چادگان، سمیرم، خوانسار، فریدونشهر، نطنز، کاشان، خور و بیابانک، نایین و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۴، ۵، ۶ و ۷ استان)

- گردشگری سلامت در حوزه خدمات درمانی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان-های اصفهان و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۷ استان) و در حوزه خدمات نقاهت دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های گلپایگان و خوانسار (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان)
- گردشگری صنعتی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، مبارکه، لنجان، شاهین-شهر، نایین، نطنز و خور و بیابانک (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۵ و ۷ استان)
- گردشگری دفاع مقدس دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان اصفهان، شهرضا و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳ و ۴ استان)
- گردشگری ورزشی (فوتبال، ورزش‌های سالنی و آبی و...) دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، لنجان و مبارکه (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۲ استان)

کشاورزی

- تولید سیب‌زمینی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، بویین و میاندشت، چادگان (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان) و سمیرم (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان)
- تولید گیاهان دارویی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- تولید سیب درختی دارای مقیاس عملکرد ملی– بین‌المللی در قلمرو شهرستان سمیرم، دهاقان و شهرضا (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان)
- تولید پیاز در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، فریدن و فلاورجان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲ و ۶ استان).
- تولید زعفران در قلمرو شهرستان های نطنز، نجف آباد، تیران و کرون، شاهین شهر و میمه، کاشان و آران و بیدگل (مناطق برنامه ریزی ۳ و ۷ استان)
- انار دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های شهرضا، اردستان، اصفهان، نطنز وکاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ، ۴، ۵ و ۷ استان)
- تولید محصولات گلخانه (گل‌های شاخه‌بریده، گلدانی و فصلی، سبزی و صیفی، قارچ و نشاء) دارای مقیاس عملکرد بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های تیران و کرون، دهاقان، اصفهان و شهرضا، دارای

مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های مبارکه، فلاورجان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شاهین‌شهر و میمه، (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴)

- تولید گل محمدی در قلمرو شهرستان کاشان، نطنز، آران و بیدگل، شاهین شهر و میمه، گلپایگان، فریدن، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، چادگان، سمیرم (مناطق برنامه ریزی ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)
- تولید محصولات دامی و پرورش دام (گاو، گوسفند، بز) و طیور (مرغ گوشتی، مرغ تخم‌گذار، بوقلمون، شترمرغ، بلدرچین) دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- پرورش شتر دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های نایین، خور و بیابانک، آران و بیدگل و اردستان (مناطق برنامه‌ریزی ۵ و ۷)
- پرورش اسب دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، سمیرم، نجف‌آباد، برخوار، خمینی‌شهر، شاهین‌شهر و میمه و فلاورجان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴ استان)
- تولید عسل در قلمرو شهرستان های اصفهان، خوانسار، شهرضا، نجف آباد و خمینی شهر (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان)
- تولید نهال گواهی شده در قلمرو شهرستانهای شهرضا و اردستان (مناطق برنامه ریزی ۴ و ۵ استان)
- تولید نهال اصیل و سالم در قلمرو شهرستانهای فلاورجان، مبارکه و نجف آباد (مناطق برنامه ریزی ۲ و ۳ استان)
- تولید نهال و اندام های تکثیری به روش کشت بافت در قلمرو شهرستانهای اصفهان، کاشان و اردستان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۵ و ۷استان)
- تولید ماهیان زینتی در قلمرو شهرستان کاشان (منطقه برنامه ریزی ۷ استان)

انرژی

- تولید انرژی الکتریکی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان اصفهان

حمل و نقل

- ترانزیت و لجستیک دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، اردستان، نایین، نجف-آباد، مبارکه و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۵ و ۷ استان)

سکونتگاهی

- جریان ساز توسعه کیفی و بازآفرینی فضای شهری و تثبیت سکونتگاه‌های روستایی در مرکز کشور دارای مقیاس عملکرد ملی

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- تامین و پشتیبانی انسانی، فنی، توسعه، تحقیق و لجستیکی بخش دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل دارای مقیاس عملکرد ملی– فراملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای (منطقه ٤ کشور)

آموزش، علم و فناوری

- ارائه خدمات آموزش عالی دوره‌های کاردانی،کارشناسی و تحصیلات تکمیلی دارای مقیاس عملکرد منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شهرضا، دهاقان، گلپایگان، خوانسار و لنجان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)
- ارائه خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای دارای مقیاس عملکردی منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳ و ۷ استان)

فرهنگ و هنر

- تولید محتواهای فرهنگی و هنری و جریان سازی عرصه فرهنگی و هنری دارای مقیاس عملکردی منطقه-ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، لنجان، کاشان، خوانسار، شاهین‌شهر و میمه، شهرضا، اردستان (مناطق برنامه‌ریزی استان)

بهداشت و درمان

- ارائه خدمات بهداشتی و درمانی دارای مقیاس عملکردی منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، کاشان، گلپایگان، شهرضا، شاهین‌شهر و میمه و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)

صنعت و معدن

- شامل تولید تجهیزات صنعت نفت و گاز، صنایع غذایی و مصالح ساختمانی دارای مقیاس عملکردی منطقه‌ای در مناطق برنامه‌ریزی استان

کشاورزی

- تولید میوه‌های سردرختی دارای مقیاس عملکرد منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های نجف‌آباد، فلاورجان، تیران و کرون، خوانسار و گلپایگان (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۳ و ۶ استان)
- تولید پسته دارای مقیاس عملکرد منطقه‌ای در قلمرو شهرستان آران و بیدگل (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان)
- تولید صیفی و محصولات جالیزی دارای مقیاس عملکرد منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های شاهین‌شهر و میمه، برخوار، نجف‌آباد، فلاورجان،شهرضا، کاشان و اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷)

خدمات برتر

- پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و فناوری، خدمات حرفه‌ای و کسب و کار، خدمات مالی و بازاریابی، خدمات مشاوره حقوقی، مراکز پژوهشی وتحقیق و توسعه، خدمات فنی و مهندسی با تاکید بر فعالیت‌های مزیت دار شهرستان‌های استان دارای مقیاس منطقه‌ای در قلمرو مناطق استان

۲-۳-چشم‌انداز توسعه استان

گزاره‌های چشم‌انداز با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل مبتنی بر اهداف بنیادین در سه مقیاس بین‌المللی، ملی و منطقه‌ای تنظیم شده است بطوری‌که:

- در مقیاس بین‌المللی، دروازه مرکز ارائه خدمات گردشگری تاریخی، طبیعی و سلامت در سطح بین‌الملل به ویژه کشورهای همسایه، بازاریابی و صادرات صنایع دستی، دارای نقش مؤثر در حوزه صنایع مادر و

شورایعالی آمایش سرزمین

- گسترش اقتصاد دیجیتال ودانش‌بنیان و پشتیبانی از تولید و صدور کالاها و خدمات دانش بنیان
- برپایی همکاری نهادهای علمی، آموزشی، پژوهشی و صنعتی استان با نهادهای پیشرفته جهان
- توسعه کمی و کیفی شبکه اطلاع‌رسانی و حمایت از تولید و عرضه اطلاعات و خدمات
- ایجاد پیوند میان نظام آموزش عالی با زنجیره تحقیقات کاربردی و توسعه‌ای، فناوری و تولید صنعتی
- افزایش توان پژوهشی و آموزشی و دستیابی به فناوری پیشرفته و جذب بخش غیردولتی در تولید علم و فناوری
- تکیه بر فناوری بومی و توانمندی تخصصی داخلی در توسعه زیرساخت‌های علمی و فنی
- گسترش پیوندهای ملی و فراملی دانشگاه‌ها، مراکز علمی و بنگاه‌های توسعه فناوری و نوآوری استان
- پیشرفت آموزش عالی و آموزش پزشکی، تأمین نیازهای استان و پذیرش ظرفیت از استان‌های هم‌جوار

حمل‌ونقل

- تقویت ساختار حمل‌ونقل عمومی و راه‌اندازی راه‌آهن درون و برون‌شهری
- افزایش بهره‌وری، بهبود روش‌های حمل‌ونقل و کارکرد ترانزیتی استان
- کاهش نقاط حادثه‌خیز
- تقویت کریدور شرق به غرب مستقر در استان و راه اصلی شمال – جنوب کشور از طریق توسعه و ارتقاء راه‌های ارتباطی جاده‌ای و ریلی با سایر استان‌ها
- تقویت راه‌های درون استانی به‌منظور ارتقاء سطح خدمات به نقاط جمعیتی استان

اجتماعی و فرهنگی

- تقویت انضباط اجتماعی، روحیه کار و ابتکار، کارآفرینی، درستکاری و حفظ کرامت انسانی
- ترویج ارزش‌های رفتاری و اخلاقی متکی بر بصیرت قرآنی و روحیه ایثار و امید به آینده
- ارتقاء سرمایه اجتماعی، با تکیه بر آموزه‌های دینی، فرهنگ غنی و پیشینه تاریخی استان
- گسترش روحیه تعاون، مشارکت عمومی و مسئولیت‌پذیری
- تضمین مشارکت اجتماعی زنان با صیانت از نهاد خانواده و حمایت زنان سرپرست خانوار
- تقویت سازوکارهای مشارکت همگانی به‌ویژه با شیوه‌های بومی و دینی
- هدایت رشد و توسعه اقتصادی به‌سوی عدالت اجتماعی
- استفاده از ابزارهای فرهنگی و آموزشی برای پیشگیری از ناهنجاری‌های فرهنگی و اجتماعی
- استفاده بهینه از فناوری‌های اطلاعاتی ارتباطی و شکوفایی استعدادهای فرهنگی و هنری
- پاسداری و توانمندسازی هویت ایرانی ـ اسلامی در کنش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

نوین و دانش بنیان با جایگاه ویژه در حوزه فرهنگ، هنر، علم و فن‌آوری و ارائه الگوی جامع ایرانی- اسلامی در مدیریت و برنامه‌ریزی سرزمینی و شهری؛

- در مقیاس ملی، یکی از مقاصد اصلی گردشگری تاریخی، فرهنگی، طبیعی و رویدادمحور کشور، قطب ملی فعالیت‌های صنعتی در حوزه‌های آهن و فولاد، شیمیایی و پتروشیمی، تولید لوازم خانگی ، خودرو و قطعات آن، مصنوعات طلا و نقره و سایر سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، تولید صنایع دستی و فعالیت‌های فرهنگی، هنری، علمی، آموزشی و دانش‌بنیان؛
- در مقیاس منطقه‌ای، تامین کننده دانش فنی نوین برای بخش‌های مختلف اقتصادی منطقه، هماهنگ کننده و تنظیم کننده فرآیندهای لجستیکی منطقه و حوزه مرکزی کشور؛

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- توسعه گردشگری با توجه به ظرفیت ها و توانمندی‌های استان در انواع گردشگری (طبیعی، تاریخی، فرهنگی، دفاع مقدس، صنعتی، سلامت، روستایی و عشایری) به عنوان یکی از قطب‌های اصلی گردشگری کشور به منظور معرفی فرهنگ اصیل ایرانی اسلامی در سطح جهان و تقویت جایگاه گردشگری کشور در عرصه-های بین‌المللی و در رقابت با سایر مقاصد گردشگری مطرح جهان و منطقه.
- به کارگیری ظرفیت‌ها و قابلیت‌های استان در راستای ارتقای سطح تعاملات اقتصادی، تجاری و فرهنگی استان در سطح بین‌المللی با توجه به اهمیت و جایگاه جهانی میراث فرهنگی، صنایع دستی و فرصت‌های گردشگری و ایجاد نظام کارآمد اقتصادی بر پایه آن و اتخاذ تدابیر موثر برای اشتغال پایدار.
- تامین نظام ارائه خدمات سلامت با کیفیت و عدالت‌محور و کاهش ناهنجاری‌ها و ارتقای سلامت اجتماعی و امنیت غذایی با تاکید بر حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماعی.
- تقویت و تجهیز و ارتقاء سطح کیفی مراکز درمانی با هدف معرفی توانایی‌ها و قابلیت‌های درمانی استان به‌منظور جذب گردشگران سلامت در سطح منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی (با محوریت کشورهای همسایه).
- گسترش ورزش عمومی و حمایت از ورزش قهرمانی در رشته‌های مختلف با تاکید بر باشگاه‌داری حرفه‌ای و توجه ویژه به بخش خصوصی در توسعه ورزش و گسترش گردشگری ورزشی.

- تحکیم جایگاه استان به عنوان مرکز و کانون اصلی آفرینش‌های فرهنگی و هنری و ارتقاء کمی و کیفی فعالیت‌های مربوط در سطوح ملی و فراملی و مشارکت حداکثری مردمی در مدیریت و اجرای فعالیت‌های فرهنگی و هنری و ارائه خدمات فرهنگی هنری بر پایه فرصت و دسترسی برابر و با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین.
- ایجاد نشاط و شادابی اجتماعی، تقویت و توسعه آیین و رسوم دینی، بومی و محلی با رویکرد تحکیم پیوندهای فامیلی و اجتماعی.
- احیاء و استقرار اصل مدیریت یکپارچه و بهم‌پیوسته منابع آب و تأمین منابع پایدار و مطمئن آب از طریق مهار و انتقال (درون حوضه‌ای و برون‌حوضه‌ای) آب، شناسایی و اجرای طرح‌های تأمین و تحویل آب شرب استان و سایر شهرهای تحت پوشش در چارچوب پدافند غیرعامل، بهره‌برداری بهینه از منابع آب در بخش‌های کشاورزی، صنعت و شرب با ارتقاء سطح فن‌آوری و بهره‌وری در بهره‌برداری از منابع آبی، کنترل افت سطح آب زیرزمینی آبخوان‌ها و استفاده از آب‌های غیرمتعارف.
- جهت‌گیری مناسب توسعه بخشی با توجه به محدودیت‌های منابع آب و اصلاح ساختار اقتصاد آب.
- کاهش آلودگی هوا به منظور بهبود شرایط محیط زیستی با اولویت مجموعه‌های شهری اصفهان از طریق گسترش استفاده از انرژی‌های پاک و جانشین و توسعه‌ی فناوری در بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدشونده با تاکید بر انرژی خورشیدی.
- تنظیم فرآیند توسعه استان برپایه‌ی توان محیطی سرزمین، ظرفیت برد و ملاحظات محیط زیستی به منظور ارتقای سطح پایداری توسعه، بهره‌برداری صحیح و حفاظت منابع آب و خاک و هوا، تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی.
- تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان، تراکم زدایی از شهر اصفهان با توجه به ملاحظات زیست محیطی، تقویت نقش شهرهای متوسط و کوچک مستعد در خارج از محدوده مجموعه شهری اصفهان برای پذیرش برخی از نقش‌های محلی و منطقه‌ای آن و ساماندهی روستاها.

- توسعه متوازن کیفی و کمی، بهسازی و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی و افزایش سهم شبکه ریلی در ترانزیت منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی با ایجاد مراکز لجستیک و پارک‌های تخصصی حمل و نقل.
- بهبود وضعیت حمل و نقل همگانی جهت نیل به بهینه‌سازی مصرف انرژی، کاهش آلاینده‌های تولید شده و افزایش سطح ایمنی حمل و نقل جاده‌ای.
- دگرگونی ساختار فعالیت‌های صنعتی، توسعه‌ی صنایع از طریق ارتقای تولید و بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی و آب، با تاکید بر صنایع با فن‌آوری برتر و پاک و افزایش سهم تولیدات دانش پایه و رعایت ملاحظات محیط زیستی و ارزیابی توان سرزمین در توسعه‌ی صنعتی استان و ارتقاء سطح تعاملات اقتصادی، تجاری استان در سطح بین‌الملل.
- رقابت‌پذیر کردن محصولات معدنی در بازار داخل و خارج کشور با تأکید بر توسعه فن‌آوری اکتشاف و فرآوری و تکمیل زنجیره های تولید (کاهش خام فروشی) با لحاظ توسعه پایدار.
- توسعه‌ی خدمات فنی–مهندسی و خدمات تخصصی و خلاق با عملکرد بین‌المللی با تاکید بر خدمات پشتیبان تولید، خدمات گردشگری، بورس‌های تخصصی (فلزات اساسی)، خدمات مالی و بازرگانی به منظور تامین نیازهای توسعه ملی و پاسخگویی به تقاضای کشورهای منطقه.
- توسعه‌ی خدمات بازرگانی نوین و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز.
- توسعه صادرات کالاها و خدمات استان با تاکید بر صادرات کالاها و خدمات دانش بنیان یا دارای ارزش افزوده بالا.
- توسعه پایدار بخش کشاورزی با تأکید بر ارتقاء سطح فن‌آوری و بکارگیری روش‌های نوین تولید، افزایش بهره‌وری عوامل و منابع تولید به‌ویژه بهره‌برداری بهینه از منابع آب و خاک متناسب با ظرفیت واحدهای هیدرولوژی با رعایت الگوی کشت، تجهیز و توسعه منابع انسانی ، بهبود و اصلاح نظام‌های بهره‌برداری.
- بهبود سطح درآمد و زندگی کشاورزان بر پایه اگرواکوسیستم، توسعه بخش کشاورزی با تأکید بر تولید محصولات کشاورزی عاری از باقیمانده سموم و آنتی‌بیوتیک‌ها (محصولات ویژه) و ارگانیک، گسترش

روش‌های غیرشیمیایی کنترل آفات و بیماری‌ها، بهبود شاخص تغذیه و توجه به افزایش ارزش صادرات محصولات بخش به خارج از کشور.

- اصلاح و احیای مراتع و توسعه آبخیزداری در نواحی مستعد استان با هدف حفظ اراضی و نگهداشت آب و تضمین بهره‌برداری بلندمدت از این منابع و مبارزه با پیشروی کویر و خطر بیابان‌زایی.
- تامین زیرساخت‌های لازم در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها به منظور جذب سرمایه‌گذاری، با تاکید بر حفظ و نگهداری منابع محیطی و کارکردهای کشاورزی در فضاهای روستایی و عشایری و توسعه و بهبود کارکردهای اقتصادی غیرکشاورزی روستاها.
- توسعه‌ی زیرساخت‌های لازم برای رشد فعالیت‌های دانش‌بنیان از طریق ساماندهی مجموعه‌ای از مراکز علمی، پژوهشی و فناوری در قالب منطقه ویژه علم و فناوری اصفهان و پارک های علم و فناوری.
- تقویت و تجهیز مراکز آموزشی و تحقیقاتی استان با محدود کردن توسعه‌ی کمی سطوح پایه آموزش عالی و توسعه کیفی آن به نفع سطوح بالاتر به منظور دستیابی به مرزهای جدید دانش و فناوری، توسعه همکاری‌های علمی بین‌المللی و تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز کشور و کشورهای منطقه.
- تحقق عدالت اجتماعی در بخش آموزش با تاکید بر بهبود بهره‌وری و توسعه‌ی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق کم‌برخوردار با توجه به الزامات توسعه و گرایش‌های تخصصی فعالیت‌ها در استان.
- تامین امکانات و تجهیزات لازم متناسب با میزان آسیب‌های احتمالی برای پیشگیری، آمادگی، مقابله، بازسازی و بازتوانی در مقابله با بحران‌های احتمالی با توجه به نقش استان اصفهان به عنوان استان معین.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفظ، احیا و مدیریت پایدار منابع طبیعی و محیط زیست (منابع آبی، جنگل‌ها و مراتع، هوا، خاک و گیاهان و جانوران)
- حفظ کیفیت و پایداری منابع آب زیرزمینی و سطحی و پیش بینی اقدامات حفاظتی و پایش منابع آب
- کاهش و کنترل انتشار آلاینده های زیست محیطی
- ساماندهی فعالیت‌های نا سازگار با محیط زیست و کاهش تمرکز گرایی از محدوده شهری ا صفهان و توزیع متعادل خدمات و فعالیت‌ها

سرمایه اجتماعی

- تهیه و اجرای برنامه های توسعه انسانی و توسعه اجتماعی
- اجرای طرح های ارتقای شاخص های سرمایه اجتماعی
- توانمندسازی و افزایش تاب آوری اجتماعی در جهت کاهش آسیب های اجتماعی

فرهنگ و هنر

- توسعه ارتباطات فرهنگی بین مناطق مختلف در جهت هم افزایی ظرفیتهای دینی، قومیتی و زبانی
- تقویت و توسعه زیرساخت های اجتماعی، فرهنگی و هنری
- توسعه روابط فرهنگی هنری استان در حوزه بین‌الملل

میراث فرهنگی

- توسعه کمی و کیفی حفاظت، مرمت، معرفی و احیای میراث فرهنگی منقول و غیرمنقول با مشارکت تمامی بخشهای دولتی و غیردولتی
- حفاظت، پژوهش و معرفی میراث ناملموس با بهره گیری از ذخایر فرهنگی و تاریخی ویژه استان

گردشگری و صنایع دستی

- شناسایی پتانسیل ها و فرصت های بخش گردشگری و توسعه صنعت گردشگری در سطح استان (طبیعی، تاریخی- فرهنگی و سلامت و ...) جذب حداکثری سرمایه ها و حمایت از بخش خصوصی در زمینه توسعه، تجهیز و ارتقاء زیرساخت ها و امکانات گردشگری در مناطق مستعد جذب گردشگر
- تقویت و گسترش عملیات بازاریابی گردشگری در سطح ملی و بین المللی و ساماندهی تولید و توزیع اقلام تبلیغاتی گردشگری
- معرفی، آموزش، توسعه و ترویج صنایع دستی با توجه به ظرفیت‌های هر منطقه و شهرستان
- تقویت و گسترش عملیات بازاریابی صنایع دستی از طریق برند سازی اختصاصی صنایع دستی استان

آب

- تامین آب پایدار متناسب با نیاز استان
- استقرار حکمرانی خوب براساس اصول و فرآیند مدیریت بهم پیوسته منابع آب مبتنی بر مدیریت تقاضا در سطح استان، حوضه های آبریز ومحلی، ایجاد و توسعه نهادها و تشکلهای مردمی

– حفاظت از آبخوان‌ها و منابع آب زیرزمینی با عملیات آبخوان‌داری وکنترل و کاهش تدریجی بهره برداری از منابع آب زیرزمینی به ویژه در دشت‌های ممنوعه

– اصلاح الگوی مصرف در فعالیت های مختلف اقتصادی و افزایش راندمان آب در مصارف مختلف از طریق اصلاح قیمت آب برای بخش ها بویژه کشاورزی و صنعت

– ساماندهی شبکه های فرعی آبیاری

– ایجاد زمینه های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره برداری و مدیریت آب

– مدیریت جامع حوزه آبی زاینده رود

– استقرار شهر حساس به آب WSUD

– بکارگیری منابع آب نامتعارف نظیر بازچرخانی پساب، آب خاکستری،آب مجازی

کشاورزی

–تنظیم الگوی کشت و بهره‌برداری بهینه از آب

–شناسایی مناطق کشت تخصصی براساس مزیت نسبی اراضی مختلف تحت پوشش

– گسترش کشت‌های گلخانه‌ای و صنایع تکمیلی و تبدیلی مرتبط با بخش کشاورزی

– ساماندهی نظام دامداری گسترده نواحی استان

– توسعه پایدار بخش کشاورزی با تاکید بر ارتقاء سطح فناوری و به کارگیری روش‌های نوین تولید، افزایش بهره وری عوامل و منابع تولید و تکمیل نمودن چرخه‌های تولید

انرژی

– توسعه بهره‌برداری از انرژی‌های نو (بادی و خورشیدی)

– ارتقاء سطح بهره‌وری نیروگاه‌های موجود استان

– تامین انرژی و نوسازی و بهسازی شبکه‌های انتقال انرژی

علم و فن آوری

– ارتقای سطح مهارت و تخصص نیروی کار استان از طریق اجرای برنامه های آموزشی متناسب با فعالیت‌های اقتصادی

- توسعه زیر ساخت های لازم برای رشد فعالیت‌های دانش بنیان از طریق ساماندهی مجموعه‌ای از مراکز علمی، پژوهشی و فناوری و پایدار نمودن ارتباط دائمی این مراکز با بخش‌های تولیدی استان و کشور
- توسعه شهرک‌های علمی و پارک های فن آوری و برپایی کریدور علمی و فن‌آوری و بازار دانایی

بهداشت و درمان

- ارتقای سطح فرهنگ عمومی و افزایش نشاط اجتماعی و تامین سلامت جسمی، روحی، اجتماعی مردم
- تقویت، تجهیز و ارتقاء سطح کمی و کیفی مراکز بهداشتی و درمانی
- تامین نظام ارائه خدمات سلامت با کیفیت و عدالت محور

صنعت و معدن

- بکارگیری فن‌آوری‌های برتر در زمینه استخراج و فرآوری محصولات معدنی به منظور ارتقاء بهره وری بخش معدن مبتنی بر توسعه پایدار
- ارتقاء بهره وری بخش صنعت مبتنی بر تو سعه پایدار از طریق تکمیل و تو سعه زنجیره ارزش و پایین د ستی صنایع

حمل و نقل

- توسعه متوازن کیفی و کمی، بهسازی و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی و هوایی
- توسعه حمل و نقل ترکیبی و چندوجهی و ایجاد مدیریت یکپارچه کلیه شیوه‌های حمل و نقل
- توسعه و تقویت شبکه راه‌های استان
- بهسازی و نگهداری و هوشمندسازی شبکه راه‌های استان با هدف ارتقای ایمنی و برقراری تردد ایمن و روان
- نوسازی و بهبود شبکه حمل و نقل بار و مسافر

بازرگانی

- مدیریت اثر بخش عرضه و تقاضای بازار
- ایجاد و گسترش نواحی صنعتی ویژه پردازش و صادرات مجدد در مناطق ویژه اقتصادی استان
- حمایت از برندسازی، شناسنامه‌دار شدن و هویت‌دهی به تولیدات استان
- مدیریت اثربخش واردات وتوسعه صادرات غیرنفتی استان (توسعه صادارت کالاها و خدمات صادراتی)
- مدیریت اثربخش در فضای کسب و کار اینترنتی

- تکمیل و توسعه زنجیره ارزش
- گسترش و تقویت ظرفیت‌های نگهداری (سردخانه، سیلو و انبار) در قطب‌ها و مراکز تولید کشاورزی استان و پیوند بین مراکز تولید و مصرف

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- بهبود سکونتگاه‌ها و ارتقاء بهره‌وری از فضاهای کالبدی شهری و روستایی بر مبنای برنامه‌ریزی «با مردم»
- مطالعه و اجرای طرح‌های تثبیت جمعیت روستایی
- تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان و تراکم زدایی از کلان شهر اصفهان بر مبنای قابلیت و پتانسیل تامین زیرساخت‌های اساسی
- جلوگیری از ایجاد سکونتگاه‌های غیررسمی
- جلوگیری از افزایش تعداد و گسترش محدوده شهرهای منطقه شهری اصفهان و سوق جمعیت مازاد به شهرهای جدید موجود (بهارستان، مجلسی و فولادشهر)

مدیریت نهادی

- ساماندهی و اعمال مدیریت جامع بر اراضی ملی
- سنددار نمودن اراضی کشاورزی در جهت حفظ کاربری و افزایش توانمندی اقتصادی کشاورزان
- ساماندهی و یکپارچه‌سازی اسناد مالکیت شهری و روستایی

دفاعی- امنیتی، پدافند غیر عامل و مخاطرات طبیعی

- اجرای مفاد سیاست‌های ملی در حوزه دفاعی- امنیتی، پدافند غیر عامل و مخاطرات طبیعی
- جلوگیری از ایجاد و توسعه صنایع پرخطر در مجاورت شهرها و سکونتگاه‌ها
- شناسایی محدوده‌های پرمخاطره و پهنه‌های سرزمینی بر اساس شدت خطر و نوع مخاطرات

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- بخش‌هایی از شهرستان‌های برخوار و شاهین‌شهر و میمه در شمال منطقه شهری، بخش‌هایی از شهرستان‌های نجف‌آباد و تیران و کرون در غرب منطقه شهری، بخش‌هایی از شهرستان‌های لنجان، مبارکه، دهاقان

و شهرضا در جنوب منطقه شهری و بخش‌هایی از شهرستان اصفهان در شرق منطقه شهری و خارج از شعاع ۵۰ کیلومتری اصفهان دارای اولویت استقرار جمعیت در منطقه مرکزی استان می‌باشند.

- در شمال استان، بخش‌هایی از قلمرو شهرستان‌های نطنز، کاشان، آران و بیدگل و اردستان دارای اولویت استقرار جمعیت می‌باشند.
- در غرب استان بخش‌هایی از قلمرو شهرستان گلپایگان دارای اولویت استقرار جمعیت می‌باشند.

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

- حریم رودخانه‌ها و مسیل‌های بزرگ، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های پشت آن‌ها محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.
- محدوده‌های نظامی، امنیتی، هسته‌ای و حریم‌های آن‌ها، حریم شهرک‌ها و مراکز بزرگ صنعتی، حریم راه‌ها، راه‌آهن، خطوط انتقال انرژی، فرودگاه‌ها و پهنه‌های دفع پسماندهای ویژه از محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار جمعیت و فعالیت

- وجود گسل‌های فعال و نیمه فعال در قلمرو کل استان از مهم‌ترین محدود کننده‌های استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها هستند.
- مناطق حفاظتی و تحت مدیریت و محدوده‌های مشخص طبیعی همچون تالاب گاوخونی و دریاچه نمک محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.
- پهنه‌های دارای فرونشست زمین در قلمرو بخش‌هایی از شهرستان‌های شهرضا، اصفهان، برخوار، شاهین-شهر و میمه، نجف‌آباد، فریدن و... محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.
- پهنه‌های دارای فرسایش بادی و شن‌های روان در قلمرو بخش‌هایی از شهرستان‌های خور و بیابانک، نایین، اردستان، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.

قلمروهای اولویت‌دار استقرار گردشگری

- شهرستان‌های اصفهان، کاشان، نایین، اردستان، نطنز، آران و بیدگل و شهرضا قلمرو اولویت‌دار گردشگری فرهنگی و تاریخی هستند.
- شهرستان‌های اصفهان، نجف‌آباد و شهرضا قلمرو اولویت‌دار گردشگری دفاع مقدس هستند.
- شهرستان‌های اصفهان، فریدونشهر، فریدن، بویین و میاندشت، چادگان، سمیرم، شهرضا و دهاقان در پهنه غربی و جنوبی استان با دارا بودن زندگی عشایری، تنوع قومیت‌ها و پیروان مذاهب مختلف قلمرو اولویت‌دار گردشگری فرهنگی (مردم‌نگارانه و رویدادمحور) هستند.
- شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، بویین و میاندشت گلپایگان و خوانسار (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان) و شهرستان‌های سمیرم و دهاقان (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) به دلیل قرارگیری در محدوده سلسله جبال زاگرس و برف‌گیر بودن عرصه‌های از آن و همچنین پهنه کوه کرکس در شهرستان‌های نطنز و کاشان (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار گردشگری طبیعی (کوهستان) هستند.
- پهنه کویری استان شامل شهرستان‌های خور و بیابانک، نایین، اردستان، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان قلمرو اولویت‌دار گردشگری طبیعی (کویر) هستند.
- محور زاینده‌رود شامل شهرستان‌های چادگان، لنجان، مبارکه، فلاورجان و اصفهان به همراه محدوده تالاب گاوخونی و دریاچه سدها و سایر رودخانه‌های دائمی و فصلی استان قلمرو اولویت‌دار گردشگری طبیعی هستند.
- مراکز بزرگ صنعتی استان همچون ذوب‌آهن، فولاد مبارکه، پتاس خور و بیابانک و معادن شهرستان‌های نایین و نطنز قلمرو اولویت‌دار گردشگری صنعت هستند.
- شهرهای اصفهان و کاشان قلمرو اولویت‌دار گردشگری سلامت (خدمات بهداشتی و درمانی) و شهرستان‌های خوانسار و گلپایگان جزء قلمرو گردشگری سلامت (نقاهت) هستند.

قلمروهای نامناسب استقرار زیرساخت‌های گردشگری

- حریم رودخانه‌ها و مسیل‌های بزرگ، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های پشت آن‌ها محدود کننده استقرار زیرساخت‌های گردشگری است.

- توسعه دانش تخصص محور در سرمایه انسانی
- فراهم کردن محیط رشد فکری و علمی و تلاش و رفع دغدغه‌ها و آسیب‌های اجتماعی جوانان
- ارتقای شاخص‌های آموزش، سلامت و درآمد سرانه به بالاتر از میانگین ملی
- ارتقای بالندگی و جوانی جمعیت با افزایش نرخ باروری به بالاتر از سطح جایگزینی
- ارتقای امید به زندگی و سلامت در گستره‌های غیر برخوردار
- گسترش زیرساخت‌های خدمات اجتماعی با رویکرد عدالت اجتماعی
- توانمندسازی گروه‌ها و نواحی آسیب‌پذیر بر اساس مشارکت مردم و گسترش تأمین اجتماعی
- توسعه کمی و کیفی بیمه‌های بهداشتی و درمانی و تقویت بازار رقابتی ارائه خدمات بیمه درمانی

سیاسی و اداری

- کاهش تصدی اجرائی دستگاه‌های دولتی جلب مشارکت مردم در سرمایه‌گذاری‌های تولیدی و واگذاری مؤسسات اقتصادی به بخش‌های تعاونی و خصوصی با ایجاد انگیزه‌های مردمی در پرداخت مالیات
- افزایش بهره‌وری اقتصاد استان با بهسازی ساختاری و مدیریتی و کاهش هزینه‌ها و رفع موانع
- آموزش، رشد تخصص، مهارت و نوآوری و جذب نیروی انسانی توانمند و نگهداری نیروهای متخصص در استان
- ارتقا جایگاه زنان در تصمیم سازی و تصمیم‌گیری استان
- افزایش کارایی نظام اداری، خدمت‌رسانی برتر، نوین و کیفی به مردم با به‌کارگیری مدیران لایق
- افزایش نقش مدیریت توسعه استان در جذب سرمایه و فناوری‌های پیشرفته، برپایی فرصت‌های صادراتی و کمک به کارایی نظام پولی، بانکی و بیمه در فرایند پیشرفت استان
- ساماندهی رفتار اداری، قضایی، بازرسی، پایش و حسابرسی در جهت حمایت از سرمایه‌گذاری و تولید
- کارآمد سازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های پایش و گسترش سامانه اداری الکترونیک

امنیتی – دفاعی و پدافند غیرعامل

- افزایش توان امنیتی و پدافندی استان، برای پذیرش جایگاه پشتیبانی امنیتی تهران
- به‌کارگیری اصول و ضوابط پدافند غیرعامل و مدیریت واحد برای آمادگی، اقدام مؤثر و فرماندهی در دوره بحران
- استقرار صنایع در نقاط جمعیتی حاشیه کویر به‌منظور ارتقاء امنیت منطقه

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار زیرساخت‌های گردشگری

- محدوده‌های نظامی، امنیتی، هسته‌ای و حریم‌های آن‌ها، حریم شهرک‌ها و مراکز بزرگ صنعتی، حریم راه‌ها، راه‌آهن، خطوط انتقال انرژی، فرودگاه‌ها و پهنه‌های دفع پسماندهای ویژه از محدود کننده استقرار زیرساخت‌های گردشگری است.

قلمروهای اولویت‌دار استقرار صنعت و معدن

- شهرستان‌های مبارکه، لنجان، نطنز، آران و بیدگل، دهاقان و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۴ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار استقرارتکمیل زنجیره تولید فولاد
- شهرستان‌های خورو‌بیابانک، نایین، کاشان و نطنز (مناطق برنامه‌ریزی ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع سنگ ساختمانی (استخراج، فرآوری و تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان‌های اصفهان،شاهین شهر و میمه، نطنز، نجف‌آباد، خمینی‌شهر، آران و بیدگل،لنجان، مبارکه و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار استقرار صنایع نساجی و پوشاک
- شهرستان خورو‌بیابانک (منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع پتاس (استخراج، فرآوری و تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان‌های کاشان، گلپایگان، تیران و کرون، نجف آباد، برخوار و نایین (مناطق برنامه‌ریزی۳، ۵، ۶ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع خودرو و قطعه‌سازی خودرو (منطقه ویژه اقتصادی کاشان)
- شهرستان‌های آران و بیدگل، اردستان، نایین، خورو‌بیابانک و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع معدنی کانی‌های استحصالی از کویر و دریاچه نمک (تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان شهرضا (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) قلمرو اولویت‌دار استقرار تکمیل زنجیره تولید محصولات پایین دستی پتروشیمی (تبدیلات گازی) و تجهیزات نفت و گاز (منطقه ویژه اقتصادی شهرضا)
- شهرستان شهرضا، شرق شهرستان اصفهان و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع ریلی (منطقه ویژه اقتصادی شرق)

- شهرستان‌های کاشان و آران و بیدگل (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار تکمیل زنجیره تولید فرش ماشینی
- شهرستان‌های برخوار، شاهین‌شهر و میمه، آران و بیدگل، نطنز، اردستان، شهرضا، دهاقان، تیران و کرون، نایین و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع مصالح ساختمانی (آجر، سفال، کاشی و سرامیک)
- شهرستان شاهین‌شهر و میمه (منطقه برنامه‌ریزی ۳ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع هوایی (منطقه ویژه صنایع هوایی شاهین‌شهر-هسا)
- شهرستان‌های خمینی‌شهر، لنجان، اصفهان و شاهین‌شهر و میمه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع الکترونیک و IT (منطقه ویژه اقتصادی IT لنجان)
- شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، خوانسار، گلپایگان، بویین و میاندشت (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان)، سمیرم و دهاقان (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع غذایی و تبدیلی محصولات کشاورزی (تکمیل زنجیره تولید محصولات کشاورزی)
- شهرستان‌های دهاقان، شهرضا و اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار صنایع فرآوری و تولید قطعات نسوز
- شهرستان دهاقان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار صنایع تجهیزات گلخانه
- شهرستان‌های اصفهان و شاهین‌شهر و میمه قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار صنایع ابتیک
- شهرستان‌های نایین، نطنز، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار فرآوری سنگ آهن (تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان‌های اردستان، خور و بیابانک و نایین (منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه بهره-برداری از کانی‌های فلزی ارزشمند (طلا، مس، سرب و روی)
- شهرستان‌های خورو‌بیابانک، نایین، اردستان، نطنز، کاشان، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه فعالیت معدنی

قلمروهای نامناسب استقرار صنعت و معدن

- شرایط کوهستانی مناطق غربی و جنوبی استان به دلیل بالا بودن شیب زمین و قرارگیری در گستره تامین آبی استان و منطقه ۴ کشور قلمرو نامناسب استقرار صنعت و صنایع معدنی
- دشت‌های دارای فرونشست در محدوده شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، بویین و میاندشت، شهرضا و سمیرم قلمرو نامناسب استقرار صنعت و صنایع معدنی
- گسل‌ها و حریم آن‌ها، بستر و حریم رودخانه‌ها، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های آن‌ها و نواحی تحت مدیریت حفاظت محیط زیست قلمرو نامناسب استقرار صنعت و معدن
- پهنه‌های فرسایش بادی در محدوده شهرستان‌های اردستان، آران و بیدگل، نطنز و شرق شهرستان اصفهان قلمرو نامناسب استقرار صنعت و معدن

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار صنعت و معدن

- مشخص‌ترین قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار صنعت، شعاع زیست محیطی ۵۰ کیلومتری شهر اصفهان است که منطبق با مجموعه شهری اصفهان است.
- به دلیل کمبود شدید آب و شرایط کیفی آب و هوایی، کل قلمرو استان برای استقرار صنایع آب‌بر و آلاینده دارای محدودیت است.
- حریم ۱۱۰ شهر استان، محدوده روستاها، حریم خطوط انتقال نیرو، گاز و فرآورده‌های نفتی و محدوده‌های نظامی قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار صنعت
- کلیه محدودیت‌های ذکر شده برای فعالیت صنعتی و معدنی در قانون معادن

قلمروهای اولویت‌دار استقرار کشاورزی

- شهرستان‌های دهاقان، تیران و کرون، گلپایگان، خمینی‌شهر، فلاورجان، لنجان، مبارکه، برخوار، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، سمیرم، شهرضا، چادگان، فریدن، آران و بیدگل، کاشان و اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه کشت گلخانه‌ای (سبزی و صیفی، گل، قارچ و نشاء)

- مناطق برنامه‌ریزی استان قلمرو دارای اولویت توسعه کشت گیاهشهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، بویین و میاندشت (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان) و سمیرم (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش طیور (مرغ گوشتی و تخم‌گذار، بوقلمون و بلدرچین)
- شهرستان‌های دهاقان، شهرضا، برخوار، نطنز، اردستان، نایین،خور و بیابانک، ران و بیدگل، کاشان و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش شترمرغ
- شهرستان‌های خوروبیابانک، اردستان، آران و بیدگل، نایین، شهرضا و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش شتر
- مناطق برنامه ریزی استان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش دام سبک پربازده
- شهرستان‌های سمیرم، خمینی‌شهر، شاهین شهر و میمه، شاهین شهرومیمه، برخوار، نجف‌آباد، فلاورجان و اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش اسب
- شهرستان کاشان (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش آبزیان تزیینی (شهرک ماهیان تزیینی کاشان)
- شهرستان‌های آران و بیدگل، اردستان، نایین، اصفهان، کاشان، خور و بیابانک، شاهین شهر و میمه، نطنز، گلپایگان، برخوار و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت پسته
- شهرستان‌های نجف‌آباد، شهرضا، کاشان، آران و بیدگل، نطنز، اردستان، اصفهان، آران و بیدگل، شاهین شهر و میمه، برخوار، خوروبیابانک و مبارکه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت انار
- شهرستان خور و بیابانک (منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت خرما

- شهرستان های فریدن، فریدونشهر، بوئین میاندشت، چادگان، فلاورجان، گلپایگان، سمیرم، اصفهان، خوانسار، خمینی شهر، نجف آباد،تیران و کرون، شاهین شهر و میمه ، مبارکه (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار کشت سیب زمینی
- شهرستان های فریدن، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، سمیرم، نجف آباد، اردستان، شاهین شهر و میمه، مبارکه، چادگان، اصفهان و فلاورجان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ ، ۵ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار کشت پیاز
- شهرستان های اصفهان، خوانسار، شهرضا، نجف آباد و خمینی شهر (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای تولید عسل
- شهرستان های نجف آباد، شهرضا، نطنز، برخوار، شاهین شهر و میمه، گلپایگان، فریدن، چادگان، بوئین و میاندشت، دهاقان و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ ، ۶ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار واحدهای پرورش دام شیری
- شهرستان های نطنز، نجف آباد، تیران و کرون، شاهین شهر و میمه، کاشان و آران و بیدگل (مناطق برنامه ریزی ۳ و ۷ استان)قلمرو دارای اولویت توسعه کشت زعفران
- شهرستان های کاشان، نطنز، آران و بیدگل، شاهین شهر و میمه، گلپایگان، فریدن، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، چادگان، سمیرم، نجف آباد، تیران و کرون (مناطق برنامه ریزی ۳، ۴، ۶ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار کشت گل محمدی
- شهرستان های سمیرم، دهاقان و جنوب شهرضا (منطقه برنامه ریزی ۴ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار کشت سیب درختی
- شهرستان های شاهین شهرومیمه، برخوار، فلاورجان، کاشان، آران و بیدگل، نطنز، اردستان، فریدن، فریدونشهر، چادگان، اصفهان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۵، ۶ و۷) قلمرو دارای اولویت استقرار کشت صیفی و محصولات جالیزی

- شهرستان های نجف آباد، فلاورجان، تیران و کرون، مبارکه، لنجان، خوانسار و گلپایگان، خمینی شهر، کاشان، نطنز، چادگان، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، سمیرم (مناطق برنامه ریزی ۲، ۳ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار درختان میوه
- شهرستان های شهرضا، اردستان، فلاورجان، مبارکه، نجف‌آباد، اصفهان، کاشان، تیران و کرون (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت و تولید نهال

قلمروهای نامناسب استقرار کشاورزی استان اصفهان

- اراضی با شیب زیاد و سنگی غرب و جنوب استان و پهنه‌های شن‌زار و فرسایش بادی موجود در شمال و شرق استان قلمروهای نامناسب استقرار کشاورزی

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار کشاورزی:

- به دلیل کمبود آب و منفی شدن بیلان آبی دشت‌ها سراسر استان برای توسعه زراعت در قلمروهای دارای محدودیت
- محدوده و حریم سکونتگاه‌های شهری، محدوده‌های نظامی و اتمی و حرایم آن‌ها، حرایم خطوط انتقال انرژی و فرآورده‌های نفتی در سراسر استان قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای توسعه واحدهای دام و طیور

قلمروهای اولویت‌دار استقرار خدمات

- شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، کاشان، نجف‌آباد، لنجان و شاهین‌شهر و میمه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات برتر (شامل پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و فناوری، خدمات حرفه‌ای و کسب و کار، خدمات مالی، بیمه و بازاریابی، خدمات مشاوره حقوقی، مراکز پژوهشی وتحقیق و توسعه، خدمات فنی و مهندسی)
- شرق شهرستان اصفهان و شهرستان اردستان و نایین (هاب لجستیک اصفهان)، شهرستان نجف‌آباد (پارک لجستیک محصولات کشاورزی) و شهرستان مبارکه (پارک لجستیک صنعت) قلمرو دارای اولویت توسعه خدمات حمل و نقل
- مجموعه شهری اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات تخصصی خودرویی

- مجموعه شهری اصفهان و شهرستان نایین قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات تخصصی ماشین‌آلات معدنی و راهسازی
- شهر اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات بازرگانی فلزات و سنگ‌های قیمتی
- شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، کاشان، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، گلپایگان و شهرضا قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات درمانی
- شهرستان‌های اصفهان، نجف‌آباد و کاشان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای

قلمروهای نامناسب استقرار خدمات استان اصفهان

- اراضی با شیب زیاد و سنگی غرب و جنوب استان و پهنه‌های شن‌زار و فرسایش بادی موجود در شمال و شرق استان، قلمروهای نامناسب استقرار خدمات
- گسل‌ها و حریم آن‌ها، بستر و حریم رودخانه‌ها، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های آن‌ها و نواحی تحت مدیریت حفاظت محیط زیست قلمرو نامناسب استقرار خدمات

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار خدمات

- به دلیل کمبود آب و منفی شدن بیلان آبی دشت‌ها سراسر استان برای توسعه خدمات آب‌بر در قلمروهای دارای محدودیت
- محدوده‌های نظامی و اتمی و حرایم آن‌ها، حرایم خطوط انتقال انرژی و فرآورده‌های نفتی در سراسر استان قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای توسعه خدمات در قلمروهای دارای محدودیت

ماده ۳ – سند اجرایی آمایش استان اصفهان

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان اصفهان بر اساس مناطق برنامه‌ریزی:

منطقه ۱: دانش‌بنیان، فرهنگ و هنر، خدمات برتر، لجستیک، صنعت و معدن (صرفا برای شرق شهرستان اصفهان)،آموزش، بازرگانی، صنایع دستی وگردشگری (طبیعی،سلامت، تاریخی، فرهنگی)، کشاورزی (دام و طیور و آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)

منطقه ۲: دانش‌بنیان، هنر(آیینی و نمایشی) ،خدمات، صنعت، کشاورزی (گلخانه، گیاهان دارویی)، لجستیک، گردشگری (صنعت، طبیعی)

منطقه ۳: هنر(نمایشی)، کشاورزی(دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی، آبزیان)، صنعت، خدمات ،آموزش، بازرگانی، لجستیک، گردشگری (طبیعی)

منطقه ۴: هنر(تجسمی)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی)، آموزش، صنعت، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، عشایر، طبیعی)

منطقه ۵: فرهنگ (میراث معنوی)، معدن، صنایع معدنی، صنایع دستی و گردشگری (کویر)، کشاورزی (دام و طیور، نخلستان، گیاهان دارویی)

منطقه ۶: فرهنگ(مفاخر فرهنگی) و هنر (موسیقی)،کشاورزی (دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی) صنعت، صنایع دستی و گردشگری (طبیعی،عشایر، سلامت)

منطقه ۷: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، صنعت، معدن، خدمات، بازرگانی، آموزش، صنایع دستی و گردشگری (طبیعی، مذهبی،تاریخی، کویر، سلامت) ، کشاورزی (گیاهان دارویی، گلخانه ،دام و طیور، آبزیان)

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان اصفهان بر اساس شهرستان‌ها

اصفهان: دانش‌بنیان، فرهنگ و هنر، خدمات برتر، لجستیک، کشاورزی (دام و طیورو آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)، صنعت و معدن (صرفا برای شرق شهرستان اصفهان)،آموزش، بازرگانی، صنایع دستی وگردشگری (طبیعی، سلامت، تاریخی، فرهنگی)

خمینی‌شهر: هنر(آیینی)، خدمات، کشاورزی(گلخانه، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی

فلاورجان: صنعت (با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی(گلخانه، گیاهان دارویی)، گردشگری (طبیعی)

لنجان: هنر(نمایشی)، دانش‌بنیان، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی (گلخانه، گیاهان دارویی)، گردشگری (صنعت، طبیعی)

مبارکه: هنر(آیینی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی(گلخانه، گیاهان دارویی)، لجستیک، گردشگری (صنعت، طبیعی)

برخوار: هنر(آیینی)، کشاورزی (دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی)، خدمات، بازرگانی

تیران و کرون: کشاورزی(دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، گردشگری (طبیعی)

شاهین‌شهر و میمه: دانش بنیان، هنر(نمایشی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی (دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی)، معدن، بازرگانی، خدمات، گردشگری

نجف‌آباد: دانش بنیان ، هنر(سینما)، کشاورزی (دام و طیور، آبزیان،گلخانه و گیاهان دارویی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، معدن (خارج از شعاع زیست محیطی اصفهان)، آموزش، لجستیک، گردشگری (طبیعی)

دهاقان: کشاورزی (دام و طیور، گلخانه ، گیاهان دارویی)، آموزش، گردشگری (عشایر، طبیعی)، صنعت و معدن (صنایع تبدیلی، صنایع معدنی، تکمیل زنجیره ارزش فولاد)

سمیرم: کشاورزی (دام و طیورو آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی) صنایع‌دستی و گردشگری (عشایر، طبیعی)، معدن

شهرضا: هنر(تجسمی)،کشاورزی (دام و طیور،آبزیان ، گیاهان دارویی، گلخانه)، آموزش، صنعت و معدن (خارج از شعاع زیست محیطی اصفهان)، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، طبیعی)

اردستان: کشاورزی (دام و طیور، گیاهان دارویی)، صنعت و معدن، خدمات، گردشگری

خورو‌بیابانک: کشاورزی (دام و طیور،نخلستان، گیاهان دارویی)، معدن، صنعت، گردشگری (کویر)

نایین: فرهنگ (میراث معنوی)، کشاورزی (دام و طیور، گیاهان دارویی)، معدن، صنعت، صنایع دستی و گردشگری (کویر و صنعت)

بویین میاندشت: کشاورزی (دام و طیورو آبزیان، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی)، معدن

چادگان: کشاورزی (دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی) ، معدن

خوانسار: فرهنگ(مفاخر فرهنگی)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان،گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی، سلامت)

فریدن: هنر (موسیقی)،کشاورزی(دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی)

فریدونشهر: هنر (موسیقی)،کشاورزی(دام و آبزیان، گیاهان دارویی)، صنایع دستی و گردشگری (طبیعی، عشایر)

گلپایگان: فرهنگ(مفاخر فرهنگی)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)، صنعت، گردشگری (سلامت، طبیعی)

آران و بیدگل: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، صنعت، خدمات، گردشگری (کویر)، کشاورزی (دام و طیور، آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)

کاشان: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، صنعت (با تکنولوژی پیشرفته)، خدمات، بازرگانی، آموزش، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، تاریخی، کویر، سلامت)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)

نطنز: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، کشاورزی (دام و طیور، آبزیان، گیاهان دارویی) صنعت، معدن، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، طبیعی)

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

- بهینه سازی الگوی کشت متناسب با اقلیم مناطق مختلف استان
- ارتقای بهره وری آب و خاک کشاورزی و صرفه جویی در مصرف آب کشاورزی و اعمال مدیریت تقاضا
- ارتقای مدیریت آب بخش کشاورزی و در اولویت قراردادن افزایش راندمان آبیاری در کلیه مراحل با تأکید براجرای روش های نوین آبیاری
- افزایش تولید در محیط های کنترل شده گلخانه ای
- بهینه سازی الگوی کشت و توسعه کشت های گلخانه ای و انتقال تولیدات سبزی و صیفی از فضای باز به گلخانه
- تشویق به ایجاد و گسترش صنایع تبدیلی کشاورزی

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

تعاریف و اصطلاحات ۱

چشم‌انداز توسعه فضایی سرزمین در افق ۲

اهداف ۳

راهبردها و سیاست‌های سرزمینی ۴

۱- ایجاد و ارتقاء پیوندها و مناسبات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با کشورهای منطقه و جهان ۴

۲- تقویت نقش مفصلی کشور در شبکه گذرراه های ترانزیتی منطقه‌ای و بین‌المللی ۶

۳- شبکه سازی و ایجاد زنجیره های جدید تولید بین المللی و ارتقاء جایگاه بین‌المللی کشور در بازارهای جهانی بویژه در زمینه انرژی و توسعه مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی انرژی ۱۲

۴- تنوع‌بخشی به اقتصاد متناسب با مزیت‌ها، قابلیت ها و تخصص‌های سرزمین ۱۳

۵- تحول کشاورزی، اصلاح ساختار و نظام بهره‌برداری و استقرار کشاورزی هوشمند و پایدار با حصول اطمینان از امنیت غذایی، آب و محیط زیست ۱۴

۶- ارتقاء بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و تنوع بخشی به منابع تولید انرژی ۱۵

۷- ارتقاء پویایی، سلامت، مهارت و انگیزش سرمایه انسانی و حفظ جوانی جمعیت ۱۶

۸- سازگاری توسعه با محیط‌زیست و منابع طبیعی ۱۷

۹- تأمین آب پایدار مورد نیاز بر مبنای الگوی مطلوب استقرار فعالیت و جمعیت ۱۸

۱۰- استقرار و جاری‌سازی رویکرد حکمروایی پایدار آب و تعادل بخشی کمی و کیفی بین منابع و مصارف ۱۹

۱۱- ساماندهی استقرار صنایع کشور و شکل‌دهی به زنجیره فعالیت‌های صنعتی ۲۰

۱۲- بازآرایی فضایی قلمروهای تولید محصولات کشاورزی ۲۲

۱۳- تمرکززدایی و تغییر الگوی شبکه شهری سرزمین از تک مرکزی به شبکه چند مرکزی و چند سطحی ۲۵

۱۴- پیاده سازی الگوی مطلوب توسعه نظام سکونتگاهی در مناطق مختلف سرزمین ۲۷

۱۵- ارتقاء پویایی نظام کوچ، حفظ و تقویت میراث معنوی و زیست جامعه عشایری ۲۸

۱۶- حفظ و جذب جمعیت در روستاها با تأکید بر ارتقاء پویایی و ماهیت تولید محور بودن روستاها ۲۸

۱۷- ارتقاء گردشگری و آوازه میراث فرهنگی، تاریخی و طبیعی ایران و گسترش گردشگری بومآورد، اجتماع‌محور، فرهنگ مبنا، خلاق و متنوع در پهنه سرزمین ۲۹

۱۸- توسعه شبکه ملی اطلاعات، ارتقاء ارتباطات بین المللی و ارتقاء دسترسی به آن در قلمروهای استقرار فعالیت و جمعیت ۳۱

شورایعالی آمایش سرزمین

- استفاده از قابلیت‌های طبیعی استان برای استقرار صنایع دفاعی در مقیاس ملی
- ایجاد سامانه هشدار سریع با فناوری پیشرفته برای پیش‌آگاهی رویدادهای ناگهانی
- الزامی کردن استفاده از اصول و ضوابط زیست‌محیطی در کارگاه‌های صنعتی و کارکردهای معدنی
- پیشرفت پایدار گستره‌های بیابانی استان و پایش بیابان‌زایی
- کاهش آسیب‌پذیری و بهره‌مندی از ضوابط پوشش مناسب پدافندی در جانمایی جمعیت و کارکردها در برابر تهدیدها
- کاهش پیامدهای ناشی از سوانح طبیعی و تهدیدکننده‌های زیست‌محیطی سلامت
- مدیریت، مهار و پایش آلاینده‌های زیست‌محیطی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- کشت فشرده آبی، گلخانه‌ای و باغداری پیشرفته، کشت و صنعت، دام‌پروری صنعتی و نیمه صنعتی و پرورش ماکیان، آبزی‌پروری، زنبورداری **در پهنه‌های در راه پیشرفت کوهپایه‌ای**
- مجتمع‌های دام‌پروری، زنبورداری، باغداری، کشت و صنعت، آبزی‌پروری، آبخیزداری، پرورش گیاهان دارویی، جنگل‌داری، جنگل‌کاری، مرتع‌داری **در پهنه‌های کمتر توجه شده کوهستانی**
- گسترش درختکاری و پیشگیری از بیابان‌زایی، دامداری، مرتع‌داری **در پهنه‌های دست‌نخورده و بکر بیابانی**

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

شهرک‌ها و ناحیه‌های صنعتی، پیشرفت صنایع میانی و کوچک، صنایع تخصصی و خوشه‌های صنعتی، صنایع فرآوری کشاورزی، دام‌پروری، حمل‌ونقل، خودروسازی سبک و سنگین و قطعه‌سازی، لوازم‌خانگی و الکترونیک، IT,ICT و فن‌آوری اطلاعات، ساختمان، غذایی، دارویی، شیمیایی، کانی فلزی و غیرفلزی، از محورهای صنعتی سرخه- سمنان- مهدی‌شهر و ایوانکی- گرمسار- آرادان و کارکردهای معدنی در محور میامی- فرومد، ناحیه صنعتی فراوری‌های معدنی فرومد، ناحیه صنعتی رضوان، محور صنعتی دامغان- شاهرود- میامی، فعالیت‌های معدنی **در پهنه‌های در راه پیشرفت کوهپایه‌ای**

شهرک‌ها و ناحیه‌های صنعتی، پیشرفت صنایع میانی و کوچک، خوشه‌های صنعتی، صنایع فرآوری کشاورزی، دام‌پروری، غذایی و کانی غیرفلزی، فعالیت‌های معدنی، محور صنعتی نوپا فولاد محله- دیباج و دو کانون نوپای صنعتی خرقان و ابرسیج **در پهنه‌های کمتر توجه شده کوهستانی**

- ارتقای سطح درآمد و زندگی روستاییان و کشاورزان با تهیه طرح‌های توسعه روستایی، گسترش کشاورزی صنعتی، صنایع روستایی و خدمات نوین و اصلاح نظام قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی
- گسترش و تنوع کشت محصولات صادراتی همچون گیاهان دارویی و بذرهای اصلاح شده و سایر محصولات با ارزش افزوده بالا به سایر استانها و کشور ها
- اقتصادی نمودن طرحهای تولید دام و طیور
- ارتقای کیفیت، اثربخشی و ایمنی داروهای موجود در بازار داروهای دامپزشکی

صنعت و معدن

- رعایت الزامات آمایشی اقلیم خشک در استقرار صنایع آب بر و گسترش تصفیه پساب های صنعتی و بازچرخانی آن در فرایند تولید واحدهای صنعتی
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- حمایت از توسعه صنایع نوین و صنایع پیشین و پسین در صنایع شیمیای و پتروشیمی
- حمایت از توسعه زنجیره پایین دستی صنایع مبتنی بر منابع
- جلوگیری از خام فروشی محصولات معدنی استان

نظام سکونتگاهی

- بازآفرینی شهری
- ایجاد زمینه های مشارکت ذی نفعان در برنامه ریزی های منطقه ای و شهری
- ساماندهی سکونتگاه های شهری و روستایی و ایجاد تعادل در سلسله مراتب شهری استان
- توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی سکونتگاه های روستایی استان
- ایجاد مدار پدافندی در زیرساخت های استان

بازرگانی

- ارتقاء بهره وری و افزایش رقابت پذیری صنوف
- ایجاد و گسترش نواحی صنعتی ویژه پردازش و صادرات مجدد در مناطق ویژه اقتصادی
- حفظ و احیاء و ارتقاء جنبه های هنری و فرهنگی فرش دستباف استان
- حمایت از شناسنامه دار کردن و هویت دهی به فرش و صنایع دستی تولیدی استان

- تنوع بخشی به ظرفیت های صادراتی استان و تولید کالاها و خدمات جدید صادراتی
- فراگیر نمودن تجارت الکترونیکی از جمله سامانه تولید و تجارت
- مدیریت اطلاعات تجارت خارجی
- برون گرایی و تولید محصولات رقابت پذیر در بازارهای جهانی
- حمایت از برند سازی ، شناسنامه دار شدن
- تاکید بر راهبرد توسعه صادرات غیر نفتی در استان

گردشگری و صنایع دستی

- ارتقاء هدفمند و هوشمند زیرساخت ها و امکانات گردشگری
- تنوع بخشی در دسترسی به خدمات و زیرساخت‌های گردشگری و ایجاد زیرساخت‌های متناسب با آن‌ها
- تهیه ضوابط تشویقی و حمایتی با هدف جذب سرمایه گذاران در بخش های پشتیبان گردشگری متناسب با تخصص و مزیت شهرستان ها
- هدایت، حمایت و تشویق مشارکت بخش خصوصی و سازمان‌های مردم نهاد، صنعت، هیات‌ها و انجمن‌های ورزشی، شوراهای اسلامی و شهرداری‌ها در جهت سرمایه‌گذاری در توسعه فعالیت‌های فرهنگی-ورزشی در سطح استان
- توسعه گردشگری مبتنی بر جاذبه های طبیعی و تاریخی و فرهنگی استان با تاکید بر رویکرد توسعه پایدار
- بکارگیری روش‌های تبلیغاتی موثر و حرفه ای برای توسعه و ترویج صنعت گردشگری
- توسعه اقتصاد پزشکی مبتنی بر توسعه گردشگری سلامت
- افزایش سطح آگاهی های عمومی و دانش تخصصی در حوزه صنایع دستی
- حفظ و تقویت جایگاه و اعتبار صنایع دستی استان
- حمایت از ایجاد غرفه های مناسب و آبرومند فروش صنایع دستی استان در مراکز گردشگری

حمل و نقل

- توسعه حمل و نقل ترکیبی و چند وجهی
- توسعه خطوط پروازی مسافر و بار

- تقویت سامانه های عمومی بالاخص ریلی در کلانشهرها و شهرهای جدید به منظور کاهش مصرف انرژی
- توسعه خطوط ریلی و تقدم توسعه ریلی به جاده ای در طرحهای جدید
- بهبود کیفیت خدمات حمل و نقل جاده ای
- مدیریت یکپارچه کلیه شیوه های حمل و نقل از طریق ایجاد سامانه های هوشمندITS
- استفاده از فناوریهای نوین به ویژه ICT در انجام امور مربوط به محموله های ترانزیتی
- نوسازی ناوگان حمل و نقل جاده ای

اجتماعی

- ارتقای شاخص های توسعه انسانی استان
- ارتقای شاخص های سرمایه اجتماعی استان
- ارتقای شاخص های توسعه اجتماعی استان (با محوریت نهاد خانواده)
- افزایش سطح تاب آوری اجتماعی

مدیریت نهادی

- ساماندهی و اعمال مدیریت جامع بر اراضی ملی
- افزایش توانمندی اقتصادی کشاورزان
- ساماندهی و یکپارچه سازی اسناد مالکیت شهری و روستایی
- شناسایی عوامل تاثیرگذار بر توسعه استان

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- همگامی با طرحهای ملی دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل
- کاهش اثرپذیری از مخاطرات طبیعی
- استفاده حداکثری از جغرافیای طبیعی و خصوصیات ژئومورفولوژیک قلمروهای سرزمینی درارتقاء امنیت و پدافند غیر عامل صنایع و پروژه های حیاتی، حساس و مهم

محیط زیست و منابع طبیعی

- اصلاح و احیای مراتع و توسعه آبخیزداری
- جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست و منابع طبیعی و احیای آن
- استقرار سامانه پایش آنلاین هوا و آب
- مقابله با بیابان زایی و کنترل کانون های بحرانی فرسایش بادی استان
- حفاظت و ساماندهی مناطق چهارگانه تحت حفاظت محیط زیست
- ارتقای کمیت و کیفیت مناطق تحت مدیریت برای حفاظت از تنوع زیستی
- مدیریت پسماندهای تولیدی استان با محوریت کاهش تولید، تفکیک از مبدا و بازیافت
- ارزش گذاری اقتصادی زیست بوم ها و تعیین خسارات زیستی
- حفاظت از تنوع زیستی استان

آب

- مدیریت یکپارچه حوضه زاینده رود
- بهبود تراز آب زیرزمینی
- تقویت آبخوان
- برنامه ریزی و مدیریت یکپارچه منابع و مصارف با رویکرد حوضه ای وبهره برداری پایدار از منابع آب
- اعمال مدیریت بهینه تقاضای آب با مشارکت بهره برداران و ایجاد و توسعه تشکلهای بهره برداران
- تحویل حجمی آب در انتهای شبکه های آبیاری اصلی
- انتقال آب ازحوضه‌های مجاور درچارچوب ظرفیت حوزه‌های آبریز و بهره‌برداری مطلوب از آب های سطحی و تقویت منابع آب‌های زیرزمینی با اولویت آبخوان‌های با بیلان منفی،کنترل و ذخیره سازی آب‌های سطحی با استفاده از روش‌های مناسب ودر نظرگرفتن شرایط پایین‌دست
- شناسایی منابع آب جدید و مهار آب‌هایی که از استان خارج می‌شود با اولویت استفاده از حوضه‌های آبی مشترک و حفاظت از منابع آب موجود

- تحقیق و توسعه و به کارگیری روشهای نوین استحصال آب و ظرفیت سازی نیروی انسانی وآموزش در موضوعات خاص وجدید
- الزام واحدهای آلاینده به احداث وبهره برداری از تصفیهخانه های فاضلاب
- تامین آب صنایع با استفاده از پساب و رعایت الزامات زیست محیطی مربوطه

علم و فناوری

- توجه به نیازهای منطقه ای و آمایش سرزمین و بازنگری در عناوین، رشته، محلها و برنامه های آموزشی مراکز فنی و حرفه ای ، هنرستان ها و آموزش عالی متناسب با نیازهای استان
- تقویت شبکه پژوهش و فناوری استان، کنسرسیوم خدمات فنی و مهندسی، شبکه آموزش واحدهای صنعتی
- حمایت مالی و معنوی از کارآفرینان در راستای تبدیل ایده‌های ارزشمند به طرح‌های اقتصادی و اجرایی نمودن آنها
- رقابتی کردن فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در مؤسسات آموزش عالی در راستای تقاضا محور نمودن این فعالیت‌ها
- توسعه شهرک‌های علمی و پارک‌های فناوری و کریدور علم و فناوری در استان و حمایت‌های ویژه تسهیلاتی از صنایع نانو، بیوتکنولوژی و صنایع نوین

بهداشت و درمان

- استقرار برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع در بخش سلامت
- متناسب سازی برنامه های جاری سلامت با اولویتها و نیازهای اساسی و عوامل مخاطره آمیز سلامت
- برنامه ریزی صحیح در جهت پیشگیری بهداشتی از معلولیت ها و آسیب های اجتماعی
- طراحی و تدوین برنامه سطح بندی خدمات درمانی در دانشگاه(آینده نگاری توسعه بخش های بستری استان در برنامه ششم توسعه و متناسب با آمایش سرزمین)
- افزایش اثربخشی مراقبتهای سلامت به کمک دانش و فناوری های نوین
- یکپارچه سازی کمی و کیفی خدمات هتلینگ

- استفاده از ظرفیتهای موجود و ایجاد شده توسط سایر بخشها (خصوصی، خیریه و ...) در راستای تحقق اهداف بخش سلامت

میراث فرهنگی

- حفاظت از میراث فرهنگی، و توسعه شاخصهای کمی و کیفی آن
- آموزش، ظرفیت سازی و اشاعه فرهنگ حراست از میراث ناملموس

فرهنگ و هنر

- احداث، توسعه، تجهیز، بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری
- حمایت از تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری اقوام و نواحی
- حمایت از آئین ها و مناسک مذهبی و نیز فرهنگ و هنر فولکلوریک
- تقویت تعاملات و ارتباطات فرهنگی ملی و بین المللی
- افزایش سطح آگاهی عمومی و دانش تخصصی در حوزه فرهنگ و هنر
- سرمایه پذیر کردن اقتصاد فرهنگ و هنر

انرژی

- استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر و پاک
- ارتقاء بهره‌وری در حوزه تولید، انتقال و توزیع انرژی برق
- توسعه گاز رسانی به واحدهای تولیدی ، شهرها و روستاهای بالای ۲۰خانوار (دارای توجیه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی)
- توسعه جایگاه‌های سوخت استان (به‌ویژه CNG)

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- مجموعه شهری اصفهان مستعد توسعه قطار حومه‌ای و قطار شهری و همچنین توسعه بزرگراه‌های انتقالی (کمربندی) می‌باشد.
- تکمیل کریدورهای جاده‌ای شمالی- جنوبی و شرقی - غربی استان و ارتقاء محورهای موجود.
- ارتقای زیرساخت‌های فرودگاهی در سه پهنه اصفهان، شاهین‌شهر و میمه و کاشان
- ارتقای ظرفیت ریلی استان و توسعه خطوط ریلی و اتصال راه آهن استان به راه‌آهن استان‌های مرکزی، لرستان و خوزستان
- ایجاد هاب و پارک‌های لجستیک تخصصی در شرق اصفهان و شهرستان‌های نایین و اردستان، نجف‌آباد و مبارکه
- احداث قطارهای سریع‌السیر اصفهان – تهران در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و شاهین‌شهر و میمه ، اصفهان - شیراز در قلمرو شهرستان‌های شهرضا و اصفهان و خط اتصال این دو مسیر در قلمرو شهرستان-های اصفهان و برخوار
- توسعه شبکه گازرسانی در نواحی شهری و روستایی دارای برنامه انتقال گاز و حوزه های شهرکها و نواحی صنعتی موجود در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- توسعه شبکه برق‌رسانی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- پهنه‌های شرق شهرستان اصفهان، بخش‌هایی از شهرستان‌های نایین، خور و بیابانک، اردستان، شاهین‌شهر و میمه، نطنز، آران و بیدگل و کاشان با داشتن پهنه‌های گسترده بیابانی و همچنین وجود ظرفیت‌های خالی در زیرساخت‌های انتقال برق مستعد توسعه نیروگاه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر (خورشیدی و بادی)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت کشت گلخانه‌ای (سبزی و صیفی، گل، قارچ و نشاء)
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه فعالیت کشت گیاهان دارویی

- مناطق برنامه‌ریزی ۴ و ۶ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش طیور (مرغ گوشتی و تخم‌گذار، بوقلمون و بلدرچین)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش شترمرغ
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش شتر
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه فعالیت پرورش دام سبک پربازده
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش اسب
- منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش ماهیان تزیینی (شهرک ماهیان تزیینی کاشان)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی کشت پسته
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی کشت انار
- منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان مستعد توسعه فعالیت کشت خرما
- مناطق برنامه‌ریزی ۴ و ۶ استان مستعد بهینه‌سازی کشت سیب زمینی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶ استان مستعد بهینه‌سازی کشت پیاز
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان مستعد توسعه واحدهای تولید عسل
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد بهینه‌سازی واحدهای پرورش دام شیری
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه کشت زعفران
- مناطق برنامه‌ریزی ۳، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار کشت گل محمدی
- منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان مستعد بهینه‌سازی کشت سیب درختی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۴ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی و استقرارتکمیل زنجیره تولید فولاد
- مناطق برنامه‌ریزی ۵ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع سنگ ساختمانی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی و استقرار صنایع نساجی و پوشاک
- منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع پتاس
- مناطق برنامه‌ریزی۳، ۵، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع خودرو و قطعه‌سازی خودرو

- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع معدنی کانی‌های استحصالی از کویر و دریاچه نمک
- منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان مستعد استقرار تبدیلات گازی و تجهیزات نفت و گاز
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع ریلی
- منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان مستعد تکمیل زنجیره تولید فرش ماشینی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع مصالح ساختمانی
- منطقه برنامه‌ریزی ۳ استان مستعد توسعه صنایع هوایی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان مستعد توسعه صنایع الکترونیک و IT
- مناطق برنامه‌ریزی ۴ و ۶ استان مستعد توسعه صنایع غذایی و تبدیلی محصولات کشاورزی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۴ استان مستعد توسعه صنایع فرآوری و تولید قطعات نسوز
- منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان مستعد صنایع تجهیزات گلخانه
- مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۳ استان مستعد توسعه صنایع اپتیک
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فرآوری سنگ آهن
- منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان مستعد توسعه بهره‌برداری از کانی‌های فلزی ارزشمند
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت معدنی

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات برتر (شامل پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و فناوری، خدمات حرفه‌ای و کسب و کار، خدمات مالی، بیمه و بازاریابی، خدمات مشاوره حقوقی، مراکز پژوهشی وتحقیق و توسعه، خدمات فنی و مهندسی)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ مستعد توسعه زیرساخت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک
- مجموعه شهری اصفهان مناطق مستعد توسعه خدمات تخصصی خودرویی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۵ مستعد توسعه خدمات تخصصی ماشین‌آلات معدنی و راهسازی

- شهر اصفهان منطقه مستعد توسعه خدمات بازرگانی مصنوعات طلا و نقره و سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات درمانی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، و ۷ استان مستعد توسعه خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات عمده‌فروشی
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه خدمات گردشگری تاریخی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری فرهنگی (مردم‌نگارانه و رویدادمحور)
- مناطق برنامه‌ریزی ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری طبیعی (کوهستان)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری طبیعی (کویر)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری طبیعی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۵ و ۷ استان توسعه خدمات گردشگری صنعت
- منطقه برنامه‌ریزی ۱ ، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری سلامت
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری ورزشی

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- در مجموع نظام سلسله مراتبی شهرهای استان به گونه‌ای است که پس از کلان‌شهر اصفهان به عنوان شهر سطح اول، شهرهای کاشان، نجف‌آباد و شاهین‌شهر در سطح سوم و شهرهای شهرضا، گلپایگان، مبارکه و زرین‌شهر در سطح چهارم و سایر شهرهای استان در سطوح پنجم قرار دارند و استان فاقد شهر سطح دوم است .
- ۱۱/۹ درصد از جمعیت استان ساکن روستاها می‌باشند که در ۱۲۷ دهستان و ۱۶۷۳ آبادی ساکن هستند. ۷۲۰ آبادی دارای طرح هادی مصوب است. اکثر روستاهای موجود در منطقه شهری اصفهان دارای جمعیت بالای ۳۰۰۰ نفر هستند. احیاء بافت‌های فرسوده و ناکارآمد و اجرای طرح‌های توسعه اشتغال روستایی در اولویت می‌باشد.

پیشرفت صنایع میانی و کوچک، خوشه‌های صنعتی، صنایع فرآوری کشاورزی، دام‌پروری، غذایی، کانی فلزی و غیرفلزی، فعالیت‌های معدنی، صنایع دفاعی و نظامی و هوا- فضا و صنعت سیمان در ناحیه صنعتی بیارجمند **در پهنه‌های دست‌نخورده و بکر بیابانی**

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

خدمات برتر آموزش عالی، تولیدی، فنی، مهندسی، تخصصی و تخصصی با کارکرد فراملی پشتیبان تولید و گردشگری، مشاوره‌ای، پیمانکاری، مالی، بیمه، حقوقی، بازاریابی، بخش‌های فوق تخصصی پزشکی، اجتماعی، فرهنگی و هنری، خدمات حمل‌ونقل ملی و بین‌المللی، دفترهای بازرگانی صادرات و واردات، بانک های تخصصی، بورس‌های تخصصی در منطقه‌های شهری سمنان و شاهرود

پارک‌های علم و فن‌آوری، مرکزهای رشد فناوری، شرکت‌های فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان، کانون‌های صنعت و دانش، شهرک‌های فن‌آوری، نهادها و ایستگاه‌های پژوهشی، هتل‌های ۵ و ۴ ستاره در مناطق شهری سمنان و شاهرود و شهرهای گرمسار و دامغان

منطقه ویژه اقتصادی سمنان با کارکرد فراوری‌های کانی و منطقه ویژه اقتصادی گرمسار با کارکرد فراوری‌های گوناگون صنعتی، بازرگانی خارجی

منطقه ویژه اقتصادی دامغان با کارکرد فراوری‌های تبدیلی و کشاورزی، بازرگانی خارجی، بارانداز کالاهای منطقه شمال و شمال شرق کشور در دامغان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

در پهنه‌های در راه پیشرفت کوهپایه‌ای

محور گردشگری تاریخی و فرهنگی گرمسار- سمنان- دامغان، منطقه‌های نمونه، روستاهای نمونه و جاذبه‌های گردشگری

محور گردشگری تاریخی و فرهنگی دامغان- شاهرود (بسطام)- میامی

در پهنه‌های کمتر توجه شده کوهستانی

طبیعت‌گردی در جنگل‌ها، مرتع‌ها و پهنه‌های مدیریت‌شده زیست‌محیطی، گردشگری فرهنگی در قلمروهای ایلی- عشایری، منطقه‌های نمونه، روستاهای نمونه و جاذبه‌های گردشگری

در پهنه‌های دست‌نخورده و بکر بیابانی

کویرگردی در پهنه‌های بیابانی و پهنه‌های مدیریت‌شده زیست‌محیطی، گردشگری فرهنگی در قلمروهای ایلی- عشایری، منطقه‌های نمونه، روستاهای نمونه و جاذبه‌های گردشگری

کانون‌های پایگاه کویرگردی طرود، معلمان، سطوه و احمدآباد (خارتوران)، شهر بیارجمند و روستاهای دستجرد، زمان‌آباد و قلعه بالا

- با توجه به محدودیت زیرساخت‌ها به‌ویژه آب، ایجاد شهر جدید در استان پیشنهاد نمی‌گردد. بازآفرینی شهری و به تبع آن احیاء بافت‌های فرسوده و ناکارآمد مرکزی شهرها، ساماندهی حاشیه‌نشینی و انتقال مراکز صنعتی و نظامی از محدوده شهرها و استفاده حداکثری از اراضی آن‌ها برای تامین سرانه‌های استاندارد غیرمسکونی شهرها از رویکردهای ساماندهی سکونتگاه‌های شهری استان است.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- تمرکز خدمات پزشکی در استان اصفهان در دو شهر اصفهان و کاشان است که مهم‌ترین دلیل آن وجود دانشگاه‌های علوم پزشکی در این دو شهر است.
- در شهرهای اصفهان و کاشان امکان توسعه خدمات سلامت و درمان در سطح فراملی، ملی، قطبی، منطقه‌ای، استانی و شهرستانی با افزایش بهره‌وری و نوسازی امکانات موجود و فراهم‌سازی خدمات جانبی بیمارستان (همچون همراه‌سرا، پارکینگ و...) تکمیل و توسعه شهرک سلامت اصفهان و بیمارستان‌ها و مراکز درمانی بخش خصوصی در اصفهان و کاشان زمینه توسعه خدمات گردشگری سلامت (درمان) را در این دو شهرستان فراهم می‌نماید.
- شهرستان‌های نجف‌آباد، گلپایگان، خمینی‌شهر و شهرضا زمینه توسعه خدمات پزشکی در سطوح ناحیه‌ای و شهرستانی را دارا می‌باشند.
- دانشگاه‌های اصفهان، صنعتی اصفهان، کاشان و علوم پزشکی اصفهان به عنوان دانشگاه‌های سطح اول استان مستعد توسعه خدمات آموزش عالی در سطح فراملی، ملی، قطبی، منطقه‌ای، استانی و شهرستانی هستند
- در زمینه خدمات پژوهشی مکمل دانشگاه‌های مادر استان، مجموعه شهرک علمی و تحقیقاتی و پژوهشکده‌های زیرمجموعه جهاد دانشگاهی است که نقش اصلی اقتصادی‌سازی خدمات پژوهشی آموزشی را به عهده دارند.
- علاوه بر منطقه ویژه علم و فناوری اصفهان که شامل شهرستان‌های اصفهان، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، خمینی‌شهر و لنجان می‌شود، شهرستان کاشان نیز با دارا بودن پارک علم و فناوری و اخذ مصوبه شهرک صنعتی صنایع هایتک به عنوان مناطق مستعد استان مطرح می‌باشد.

- در بخش خدمات آموزش عمومی به‌ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای افزایش بهره‌وری مراکز موجود و متناسب‌سازی نظام آموزشی با نیازهای بازار کار استان، کشور و جهان
- خدمات تربیت‌بدنی و ورزش با توجه به سابقه طولانی حضور استان اصفهان در باشگاه‌داری حرفه‌ای در رشته‌های مختلف و همچنین پراکنش نسبتا مناسب اماکن ورزشی در استان و بهره‌گیری هم‌زمان از امکانات دولتی، عمومی، خصوصی و خیریه در این بخش، زمینه مساعد توسعه خدمات اجتماعی ورزشی در سطح کل استان فراهم می‌باشد.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان اصفهان

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه افزایش محصولات کشاورزی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی

صنعت و معدن

- برنامه ارتقاء بهره وری صنایع
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

بازرگانی:

- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه توسعه ، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و...)
- حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز

میراث فرهنگی، صنایع دستی وگردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیرساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی /مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیای بناها، بافت ها و محوطه های تاریخی استان

حمل و نقل:

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه سیاست گذاری، توسعه زیرساختهای حمل و نقل و تهیه برنامه‌های حمل‌و نقل
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر

نظام سکونتگاهی

- برنامه تاب‌آوری و توانمند سازی چند وجهی قلمروها (شهرستان‌ها، شهرها و روستاها)
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها (شهری، روستایی)

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه، مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی

مدیریت نهادی

- برنامه تهیه اسناد، برنامه ها، طرح ها و مطالعات موردنیاز ارتقا کیفیت سیستم مدیریت و نظام حکمرانی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل:

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

محیط زیست و منابع طبیعی:

- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت از خاک
- برنامه مقابله با بیابان زایی

آب:

- برنامه تامین از منابع متعارف و نامتعارف
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

علم و فناوری:

- برنامه توسعه و ساماندهی زیر ساخت های آموزش عالی
- برنامه انطباق فعالیت‌های آموزشی و دانش‌بنیان با مزیت‌سنجی منطقه‌ای
- برنامه ایجاد، توسعه و تکمیل و تجهیز زیر ساخت های پارک های علم و فناوری ، ایستگاه های تحقیقاتی و مراکز رشد

بهداشت و درمان:

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی- درمانی

فرهنگ و هنر:

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی– هنری و دینی
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سنن فرهنگی

انرژی:

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه تامین انرژی
- بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه های انتقال و توزیع انرژی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

شورایعالی آمایش سرزمین

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان اصفهان

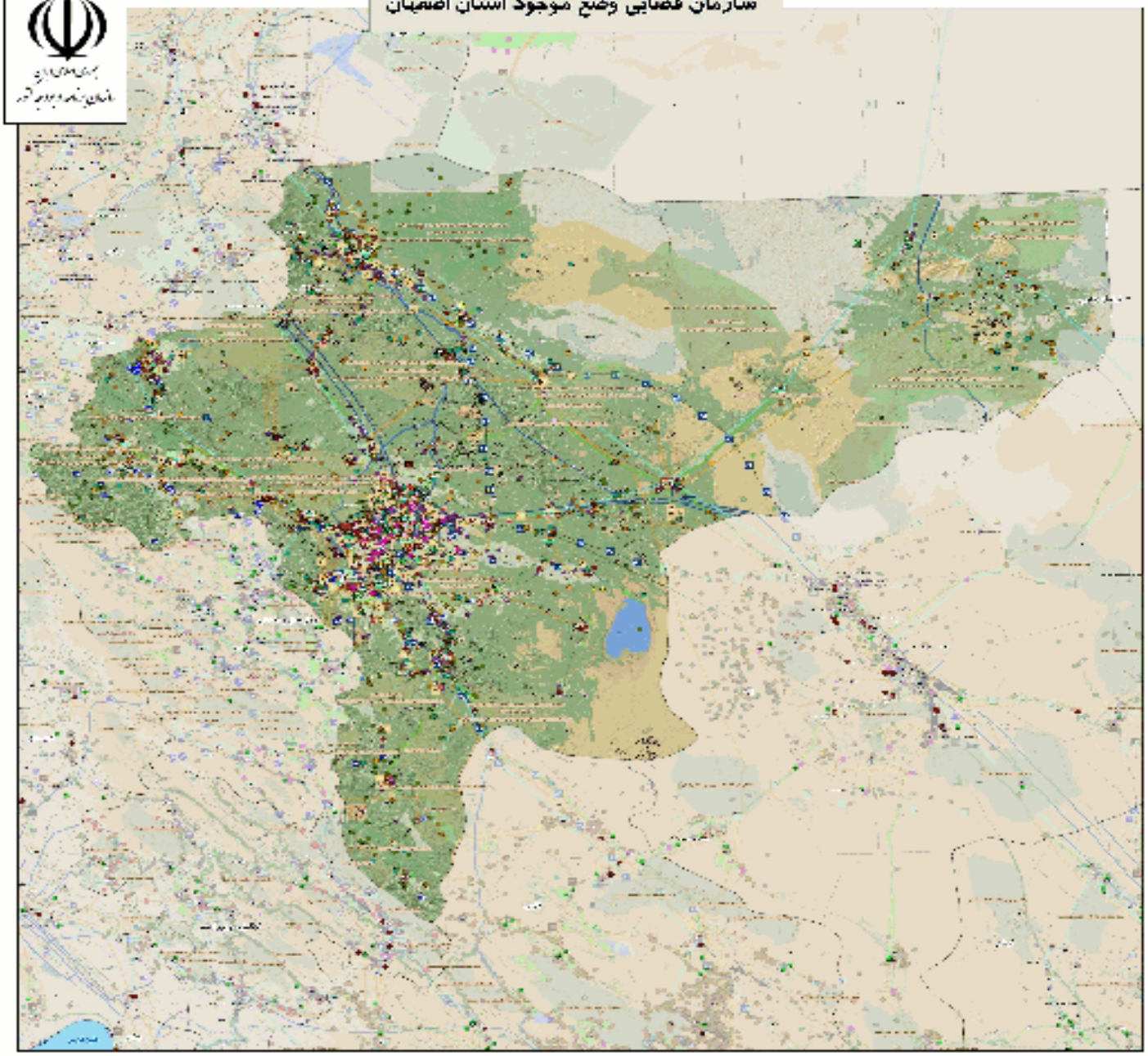

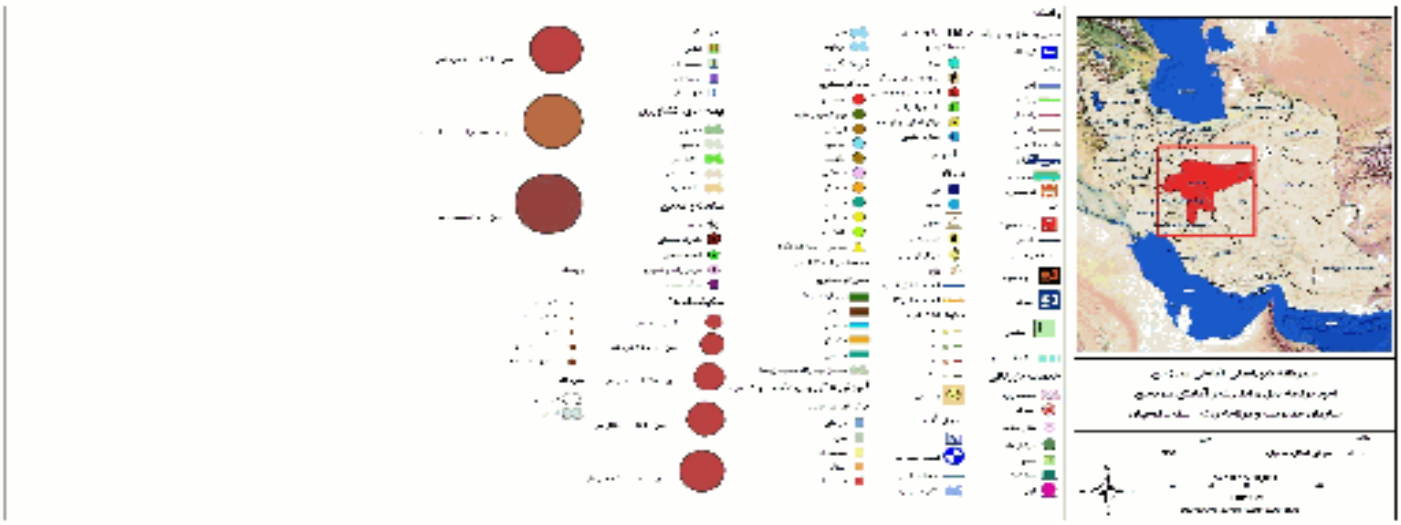

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان اصفهان

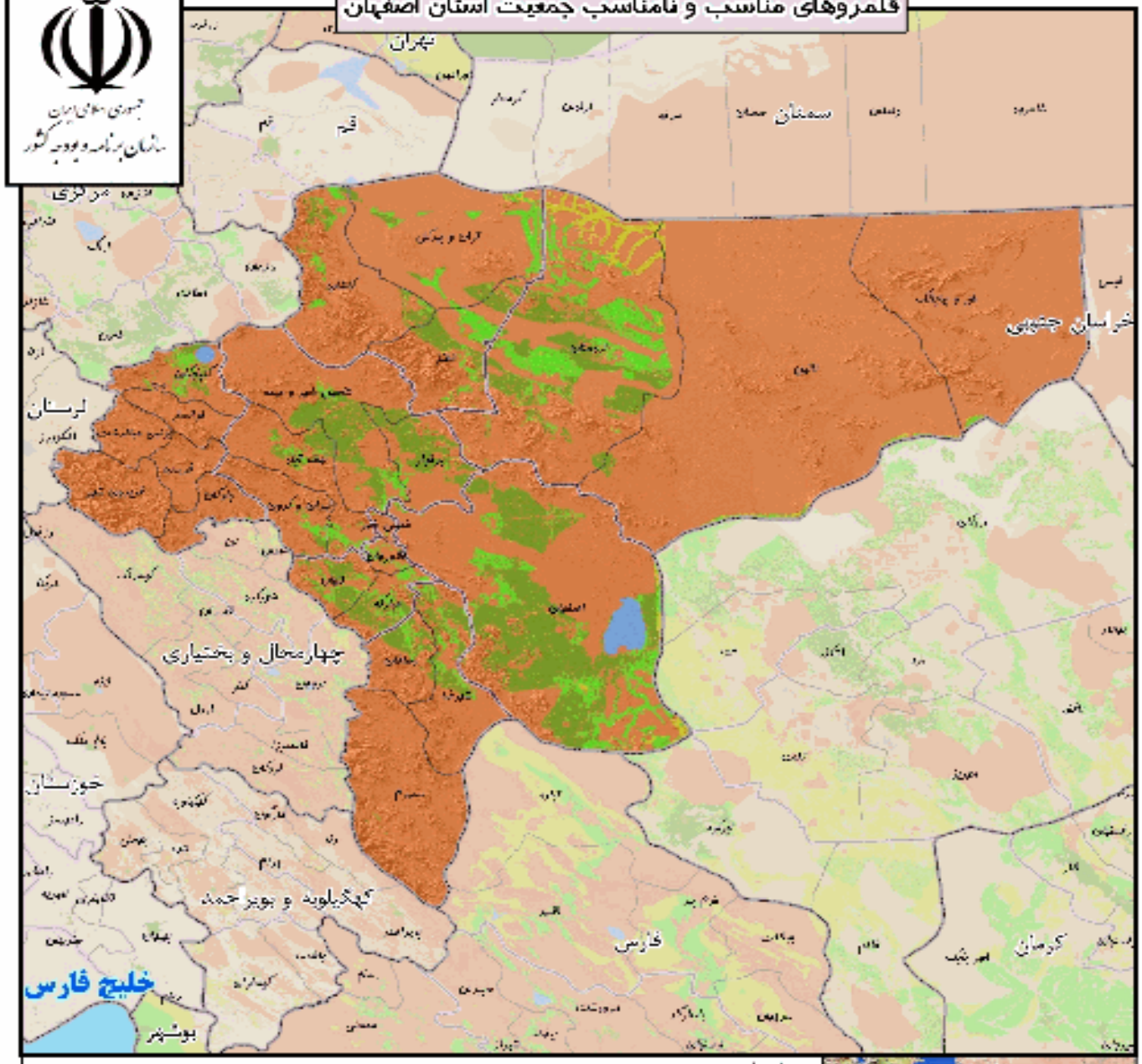

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بزگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروی نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان اصفهان

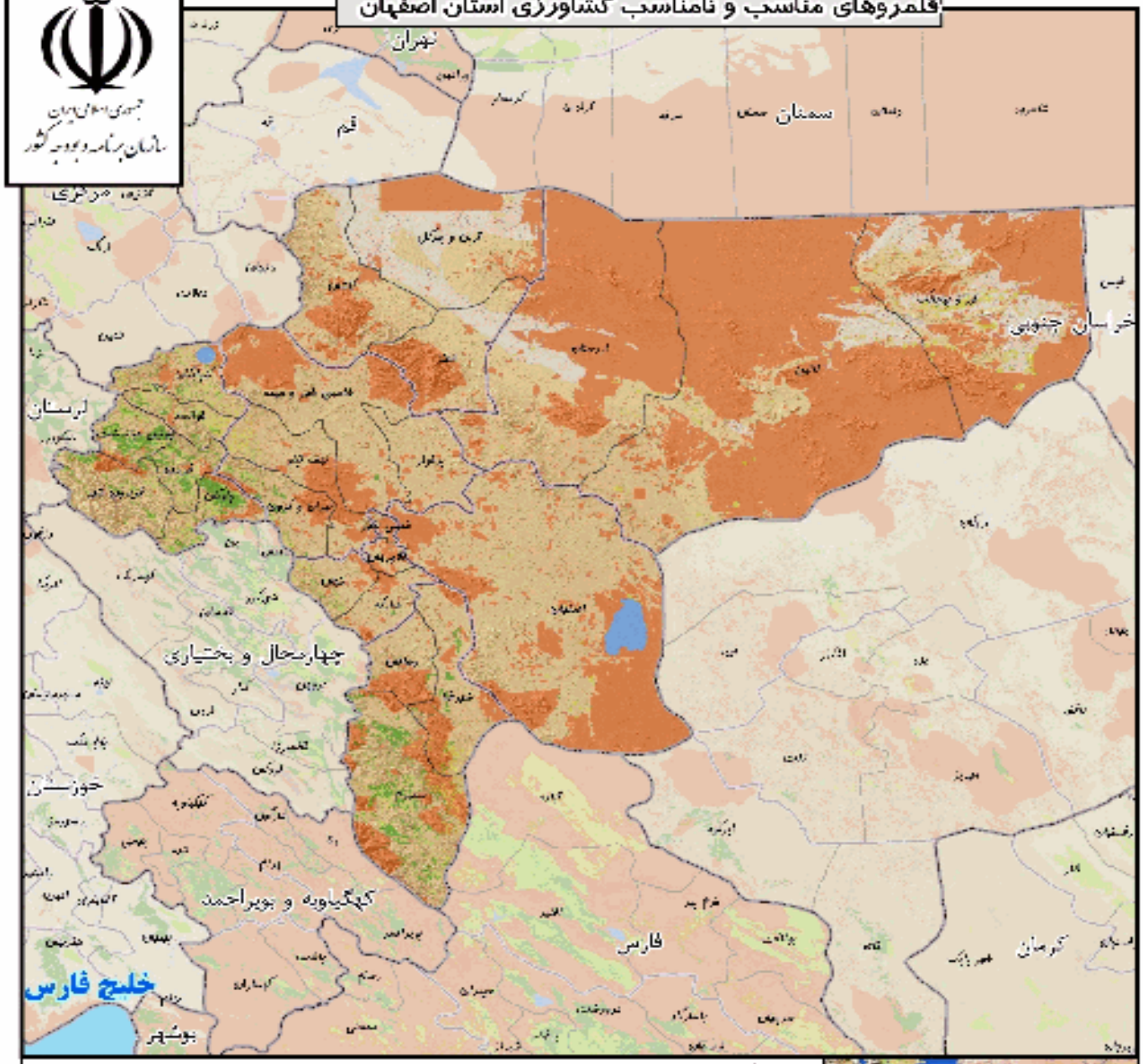

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- حوضه برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

فعالیت‌های گردشگری تاریخی در محدوده‌های باستانی تپه حصار دامغان و تپه باستانی میرک در مرز نواحی کوهپایه‌ای و بیابانی

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- خدمات پزشکی تخصصی و فوق تخصصی، مرکزیت دانشگاه‌های غیرحضوری، مرکزیت دانشگاه‌های مادر و نهادهای پژوهشی ملی در زمینه علوم و فن‌آوری نوین در منطقه شهری سمنان
- گسترش خدمات پزشکی تخصصی و فوق تخصصی، توسعه زیر ساخت‌های دانشگاه علوم پزشکی شاهرود و شناسایی شهر شاهرود در جایگاه قطب پزشکی در منطقه، مرکزیت دانشگاه‌های غیرحضوری و مراکز دانشگاهی، افزایش توانمندی‌های دانشگاه صنعتی شاهرود، ساخت و راه‌اندازی دانشکده و پژوهشکده علوم کشاورزی و توسعه فعالیت‌های دانشگاهی در بخش کشاورزی در منطقه شهری شاهرود
- مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فنی و حرفه‌ای در مناطق شهری سمنان و شاهرود
- خدمات بهداشتی و درمانی در شهرها و روستاهای مرکزی و پرجمعیت در مناطق شهری سمنان و شاهرود
- خدمات تأمین اجتماعی و رفاهی در شهرها و روستاهای مرکزی و پرجمعیت در مناطق شهری سمنان و شاهرود خدمات آموزش عمومی، فرهنگی، هنری و ورزشی در شهرها و روستاهای مرکزی و پرجمعیت
- ایجاد نظام سلسله مراتبی در نظام خدمات‌رسانی حوزه‌های بهداشتی و درمانی بر اساس الگوی طرح کالبدی ملی در سطوح منطقه، ناحیه، خرده ناحیه، منظومه

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان سمنان به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی – فضائی
- برنامه تعادل بخشی فضای سکونتگاهی

صنعت و معدن

- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولیدصنعتی و معدنی
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان اصفهان

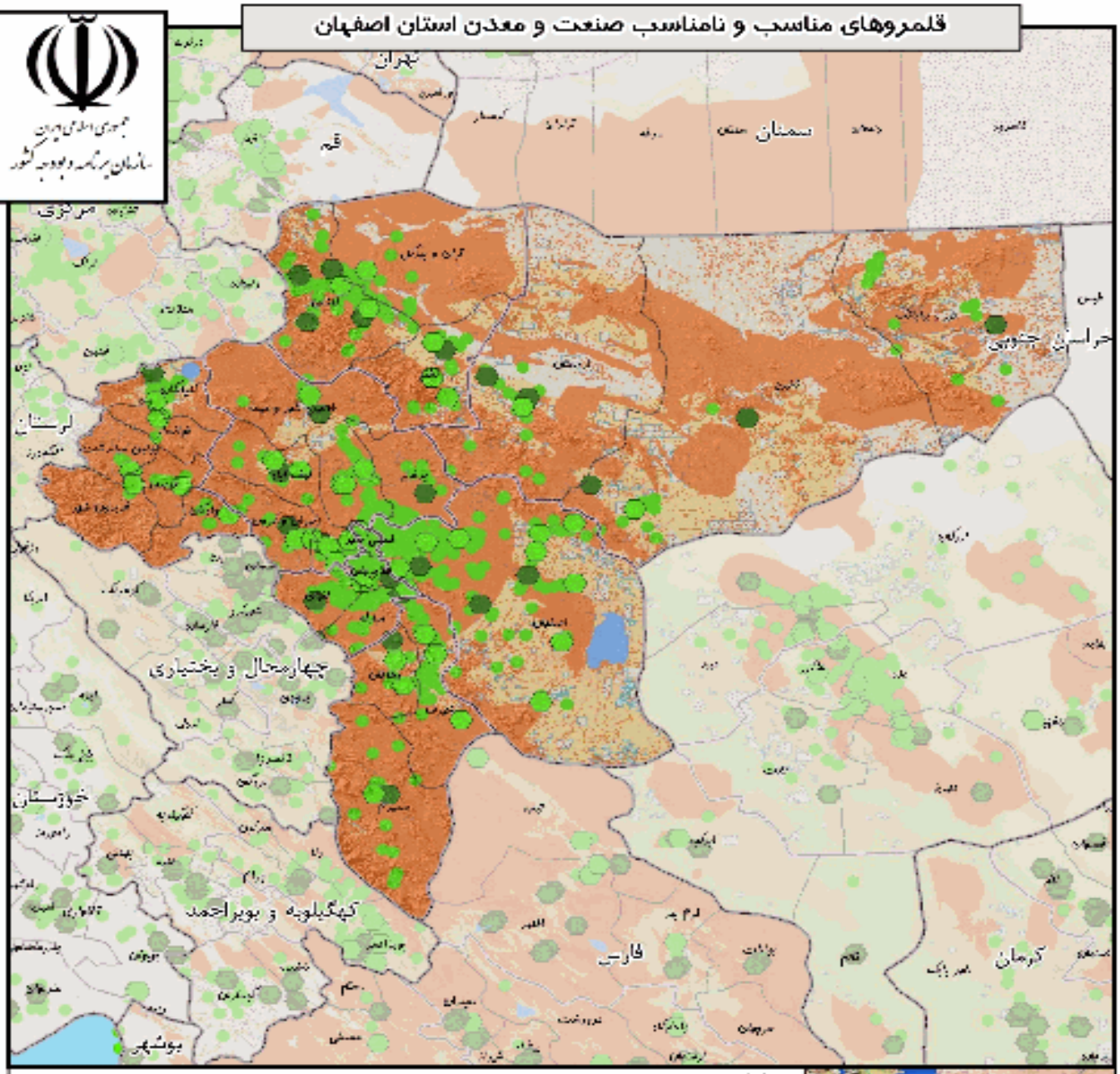

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و دریاچه
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان اصفهان

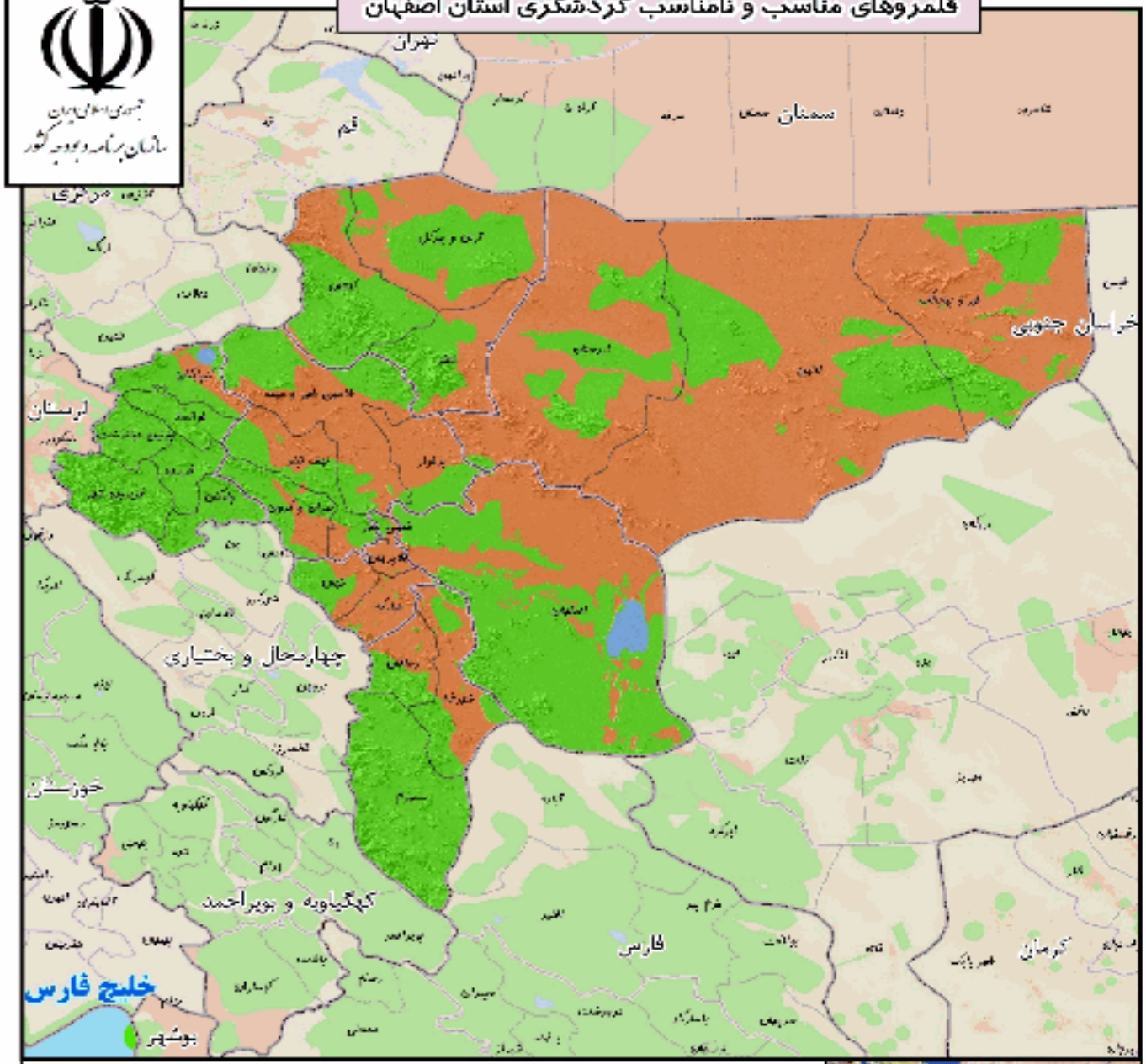

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری:

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برفراز ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان اصفهان

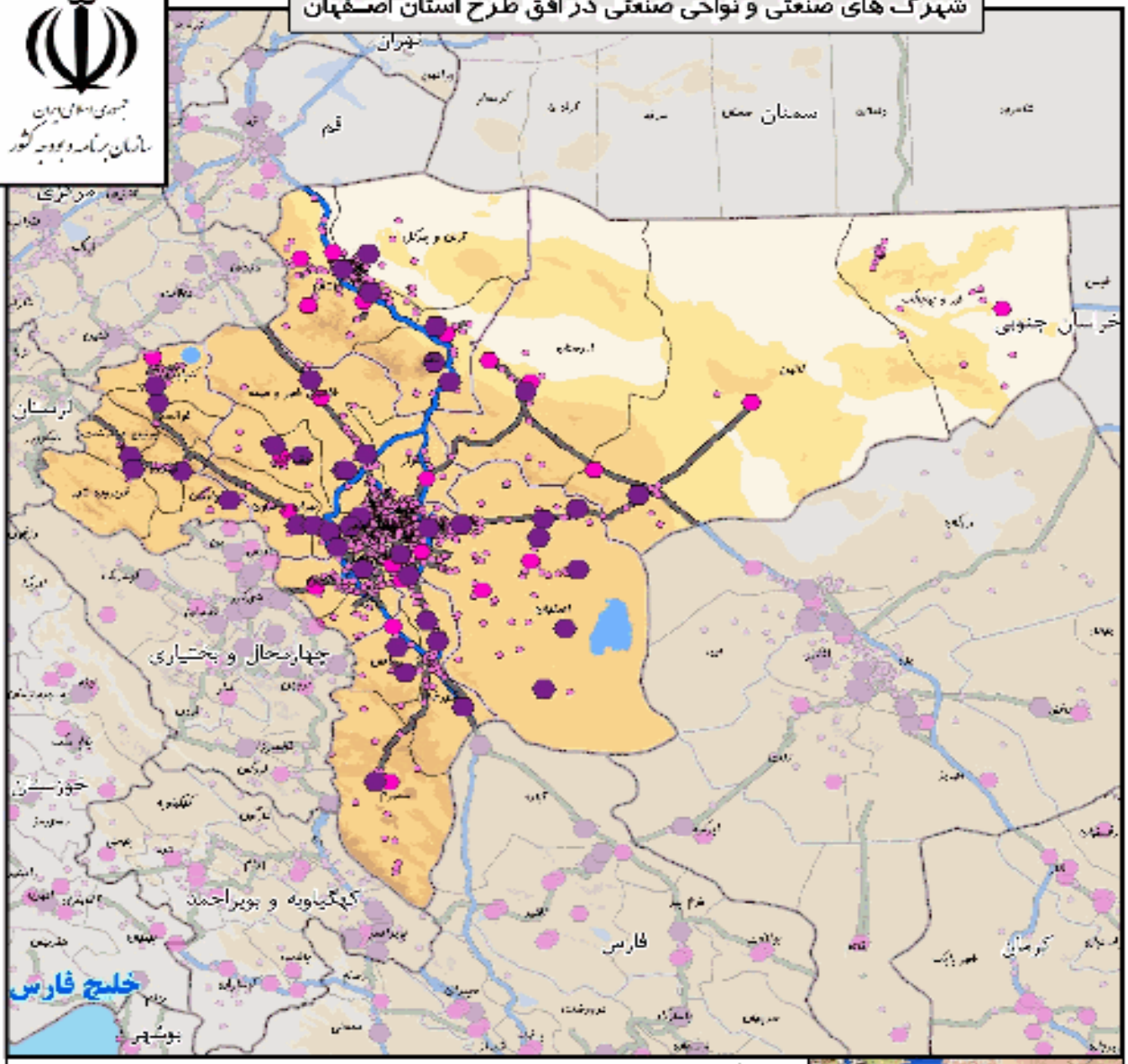

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- راه آهن
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

صنعت و معدن در افق طرح استان اصفهان

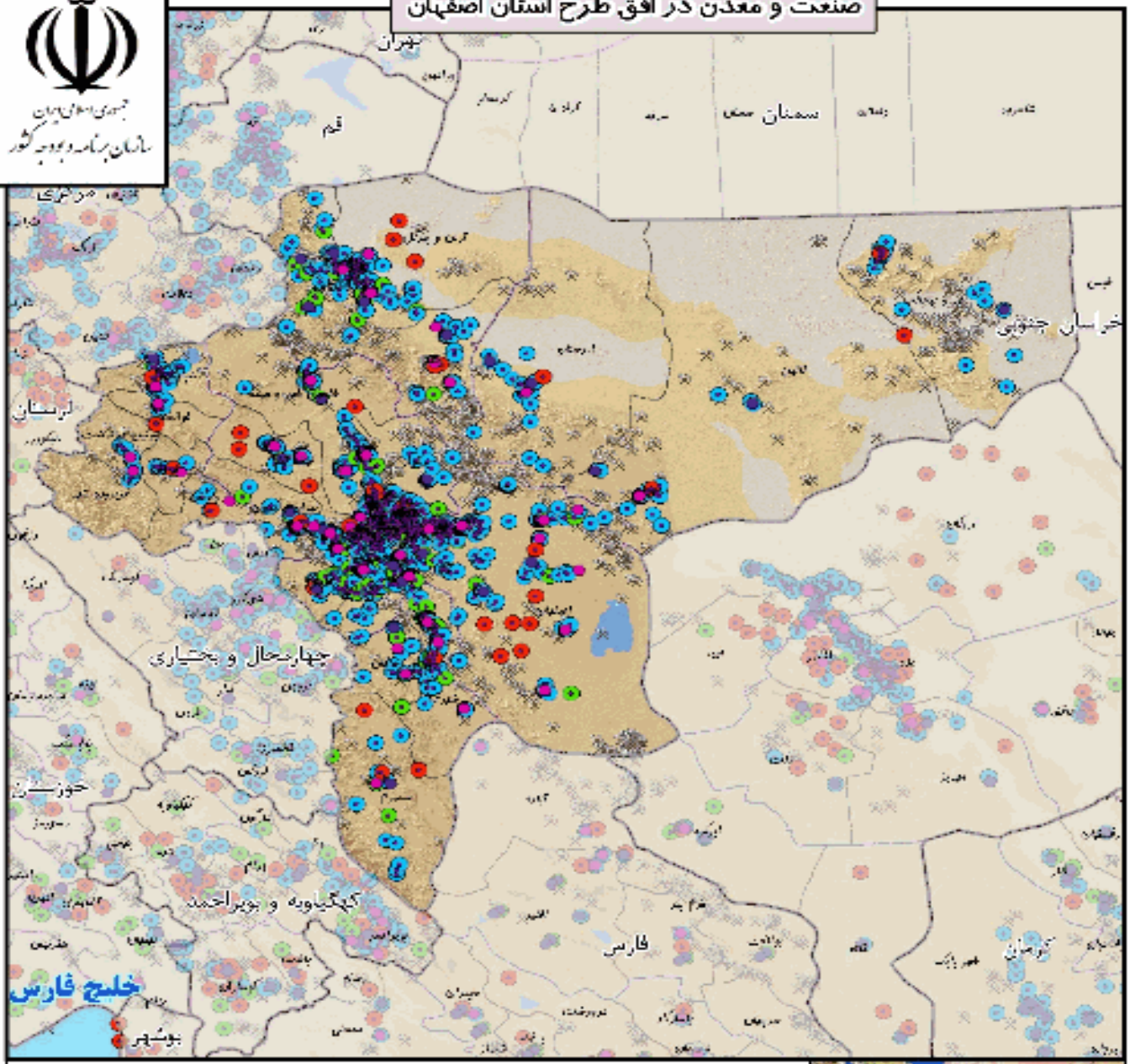

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراتع صنعتی
- معدن

وضعیت

- اتی
- در دست اجرا
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دشت و مرتب
- آبی

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان اصفهان

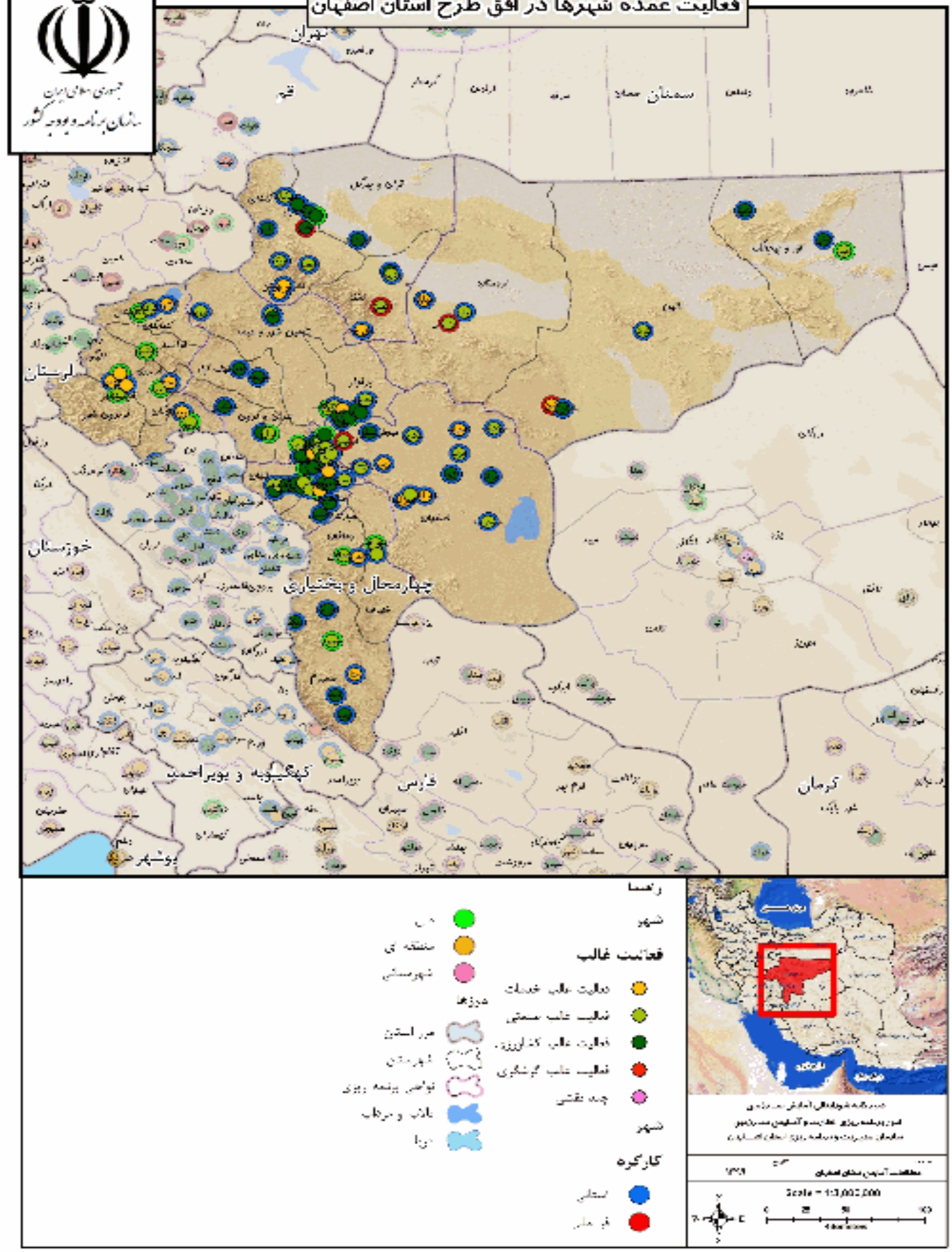

سطح بندی شهرها در افق استان اصفهان

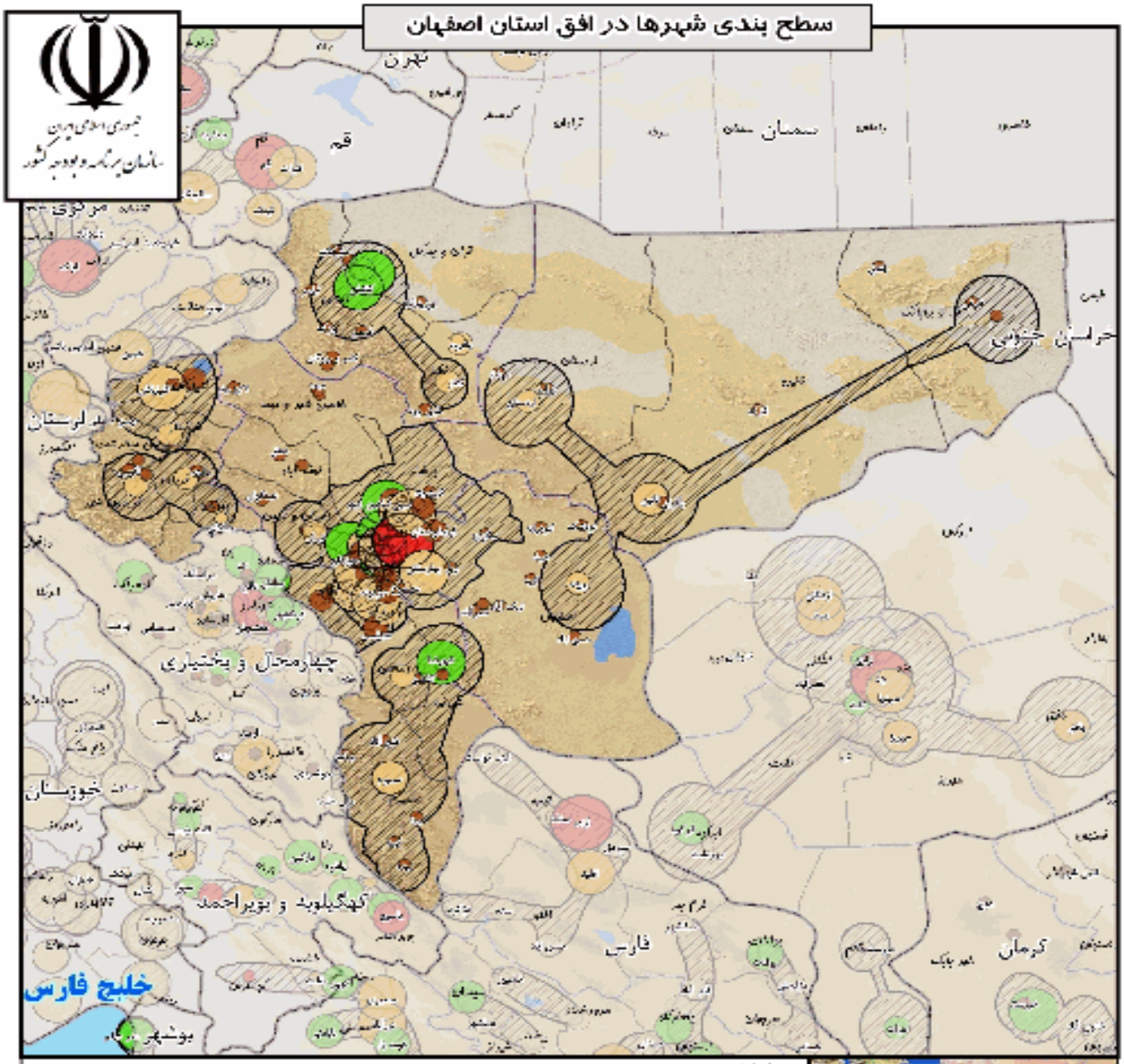

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵

راه‌آهن

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی مناطق ویژه

تالاب و مرداب

دریا

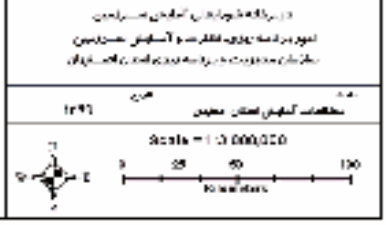

روستاهای مرکزی سطح یک استان اصفهان

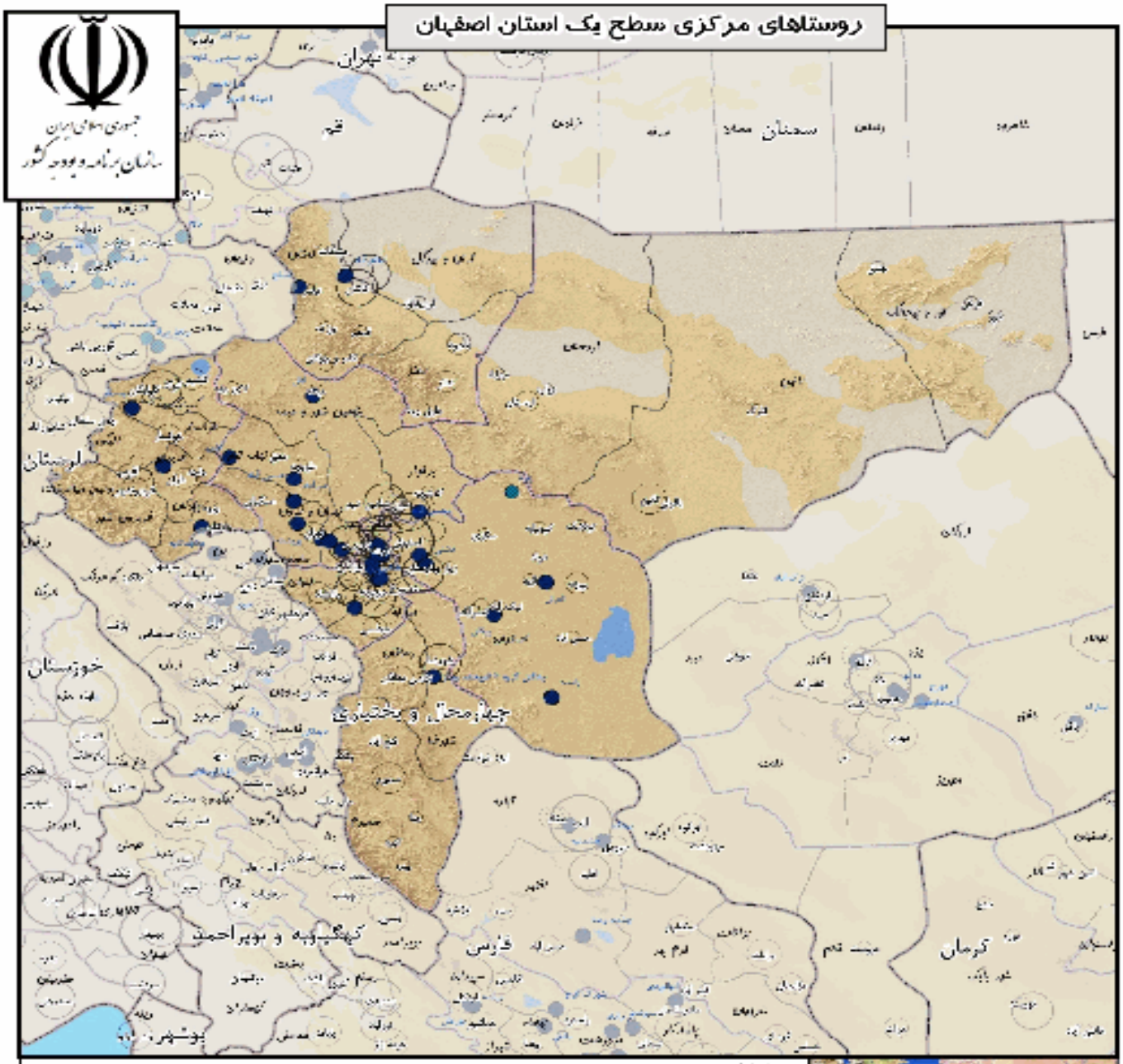

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان اصفهان

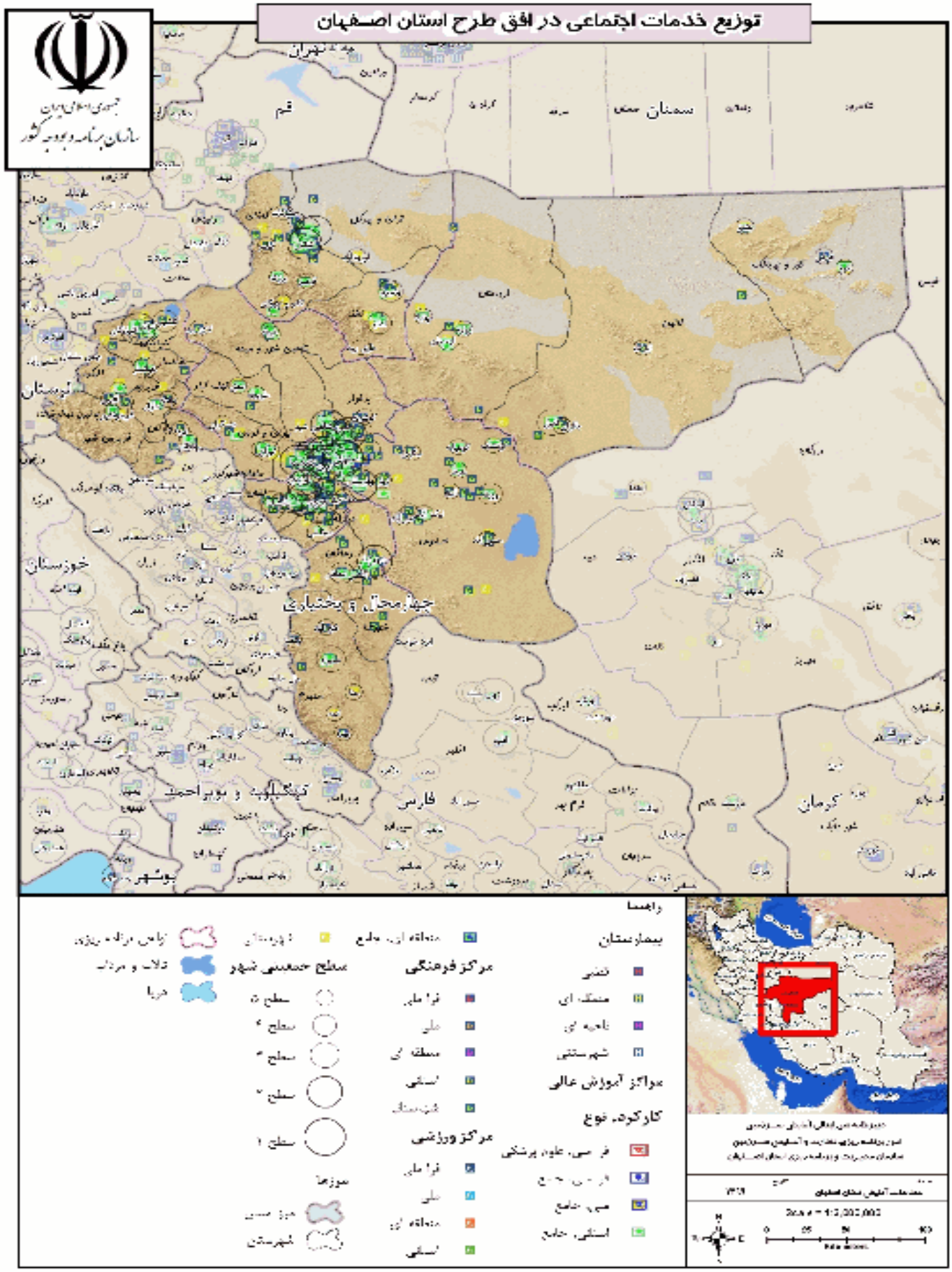

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان اصفهان

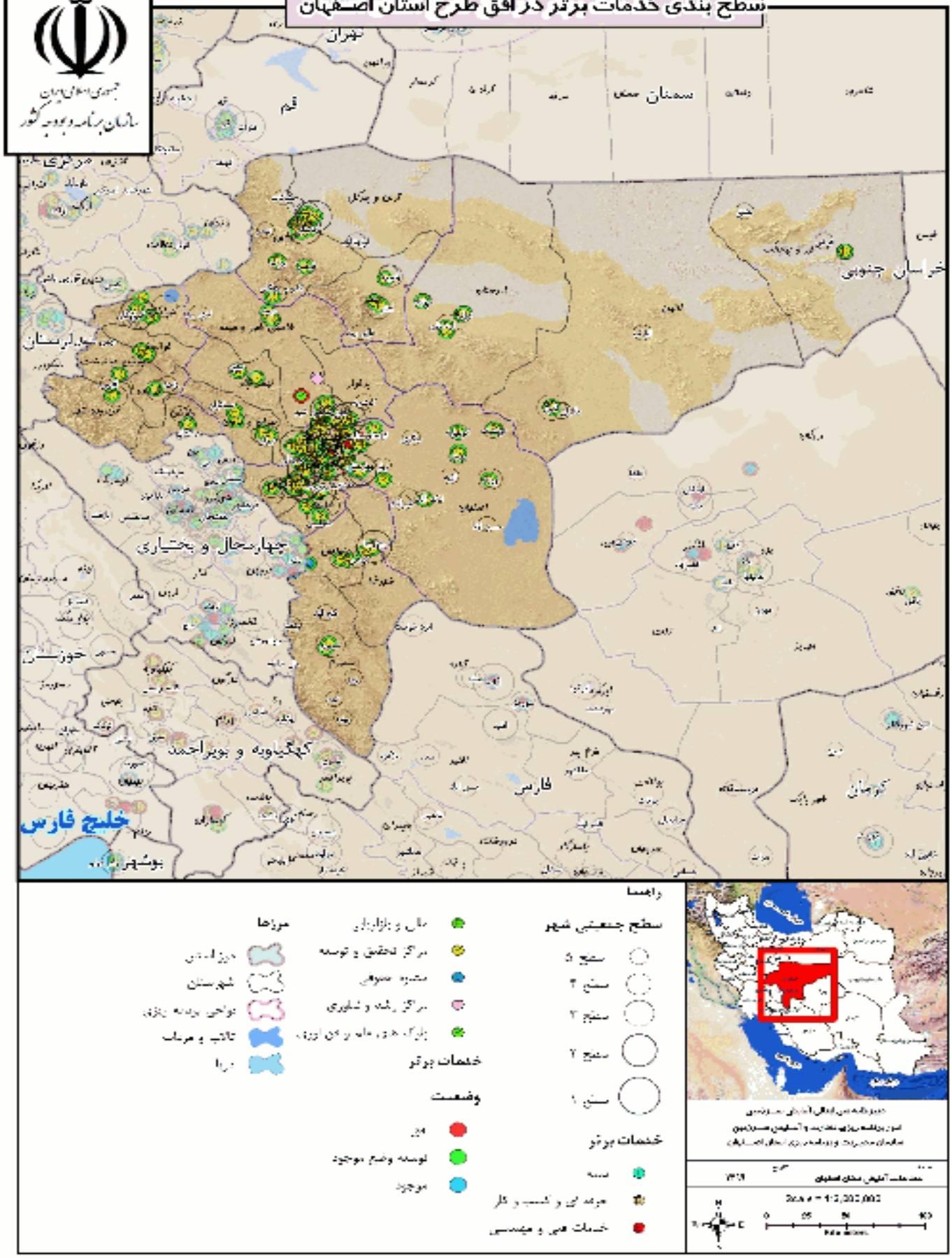

کشاورزی استان در افق طرح استان اصفهان

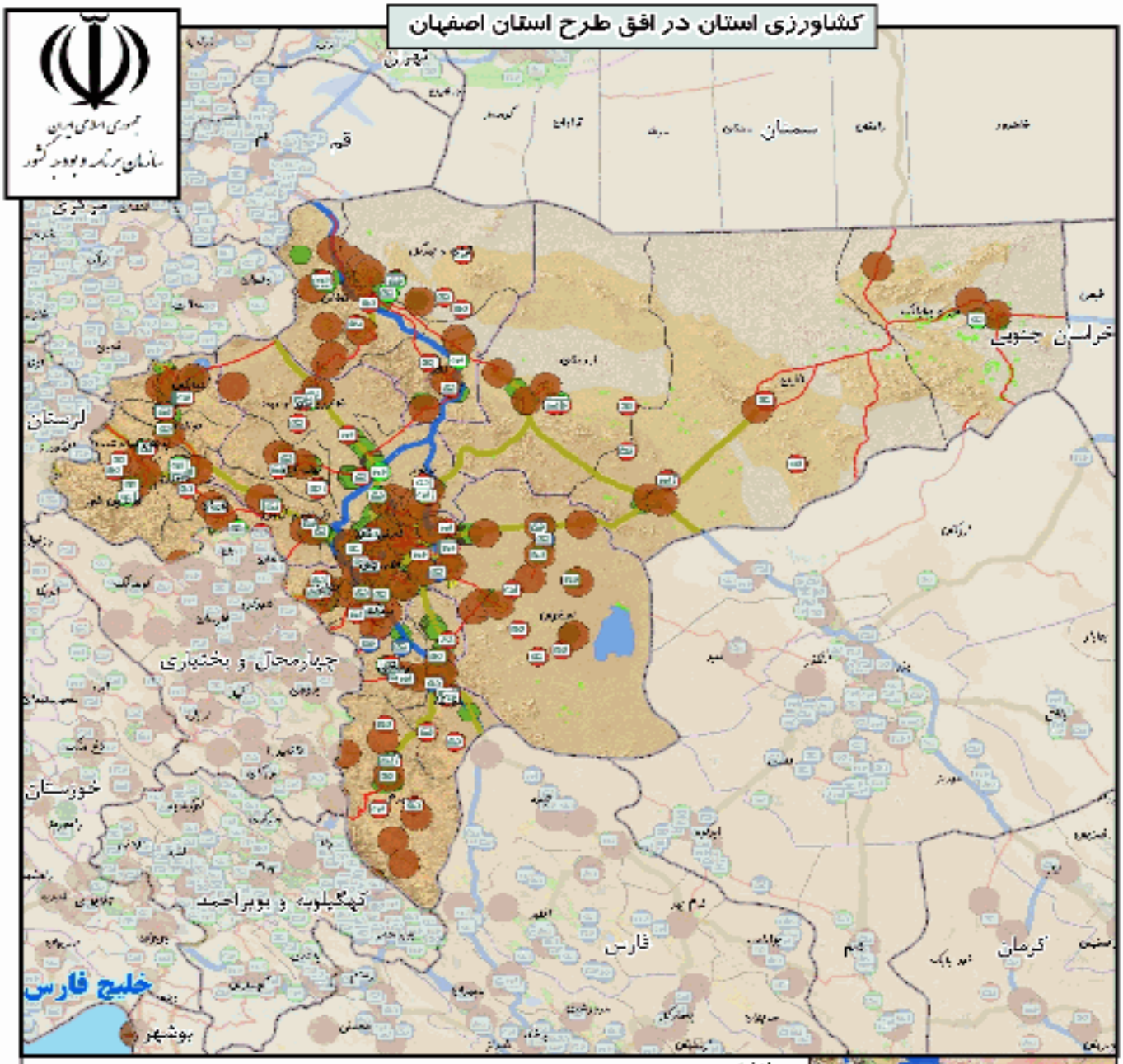

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه ارتقاء بهره‌وری معادن(شناسائی قابلیت های معدنی جدید،جذب فناوری های نوین و...)

اجتماعی - فرهنگی

- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فن آوری
- برنامه توسعه اقتصاد دیجیتال

آموزش

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساختهای گردشگری
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

حمل‌ونقل

- برنامه سیاست‌گذاری توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و تهیه برنامه‌های حمل‌ونقل

بازرگانی

- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش در محصولات کشاورزی

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه مدیریت تقاضای آب

محیط‌زیست و منابع طبیعی

- برنامه حفاظت و احیاء زیست‌بوم‌های خشکی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

گردشگری در افق طرح استان اصفهان

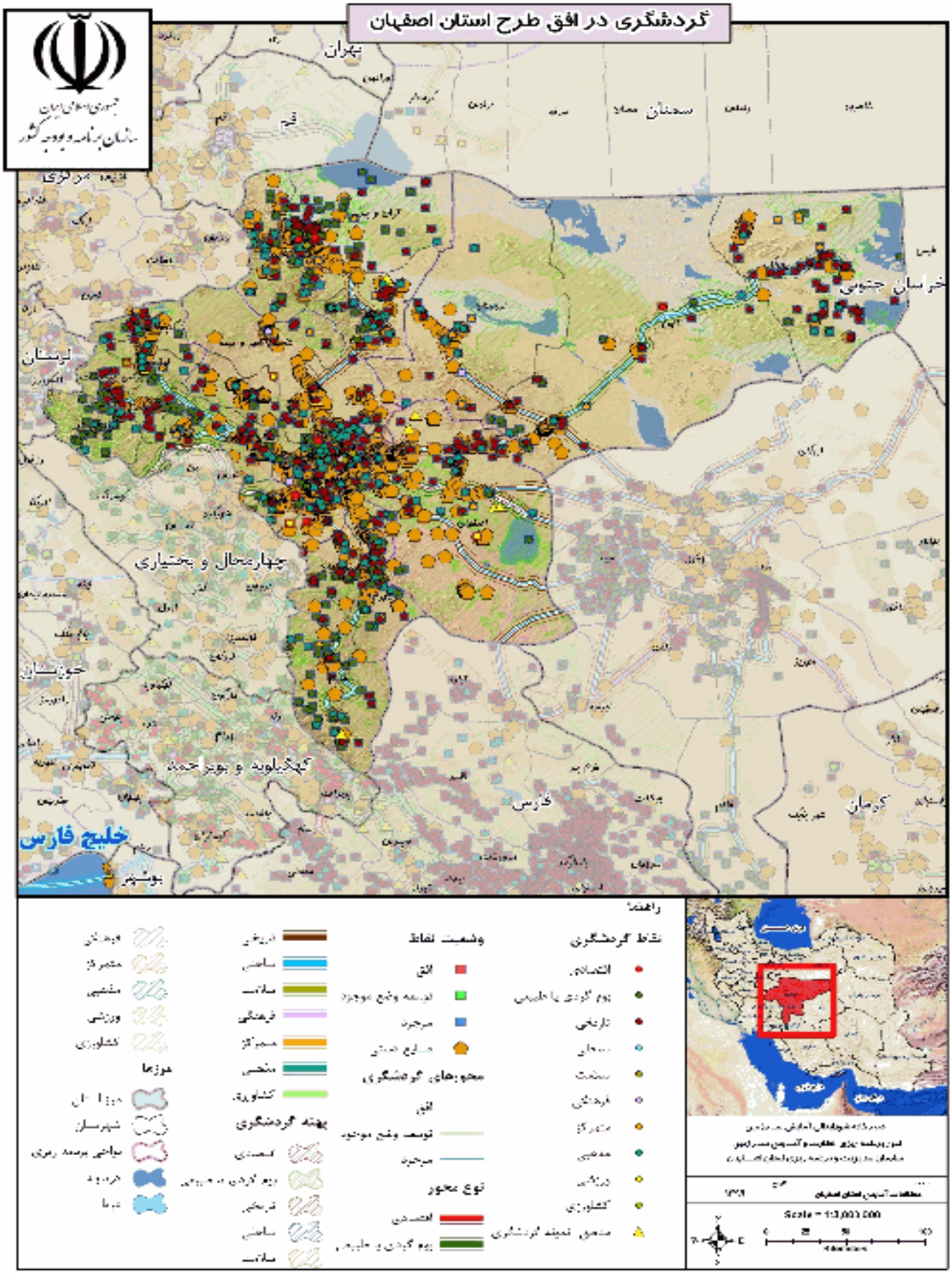

منابع آبی استان در افق طرح استان اصفهان

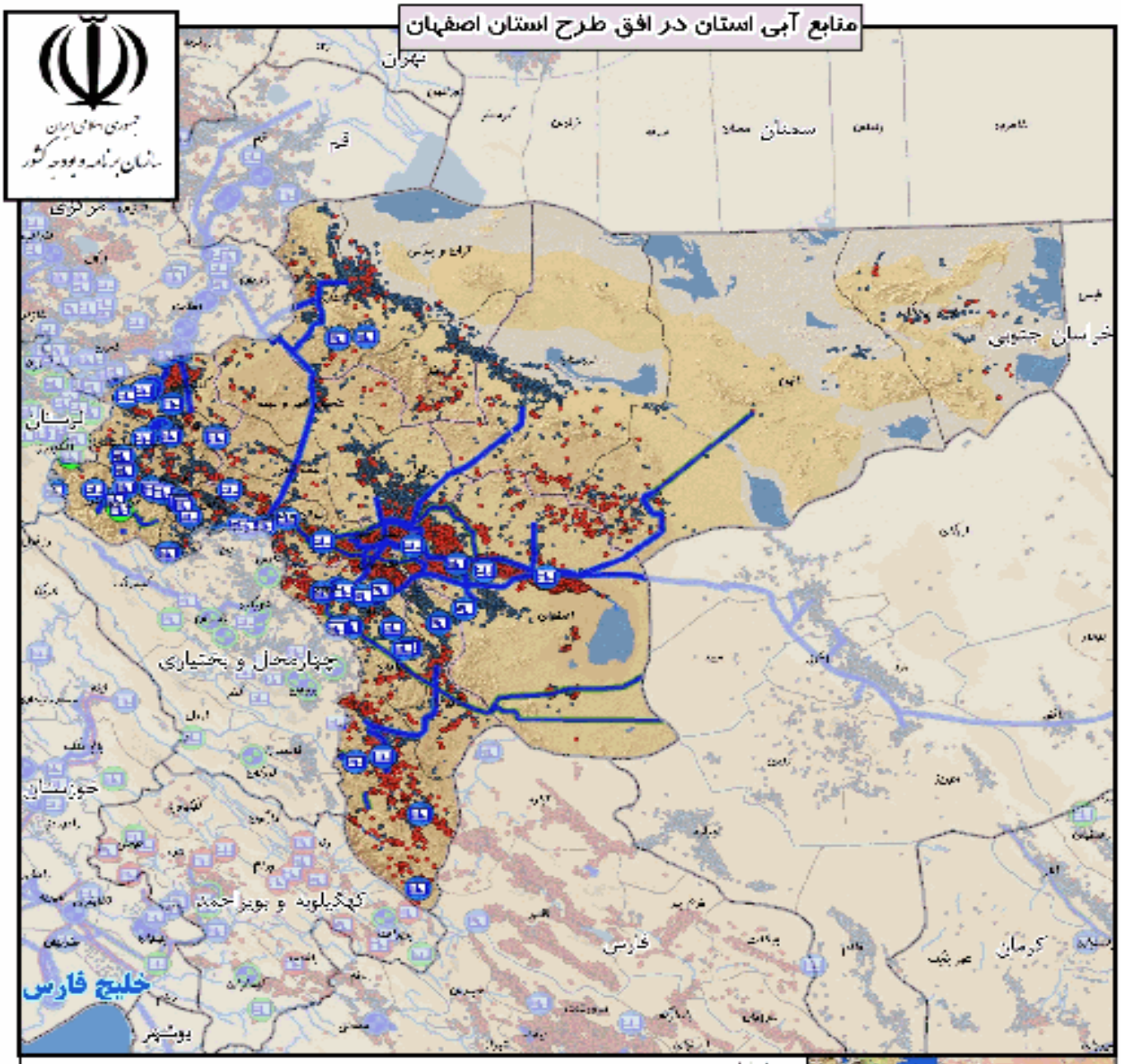

راهنما

- استان
- تصفیه خانه آب
- وضعیت نقاط
  - آتی
  - توسعه-منابع موجود
  - موجود
- خطوط انتقال آب در افق
  - خطوط انتقال آب در افق
- وضعیت خطوط
  - آتی
  - توسعه-منابع موجود
- رودخانه
  - دائمی
- سازها
  - مرز استان
  - شهرستان
  - خرمچه
  - دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان اصفهان

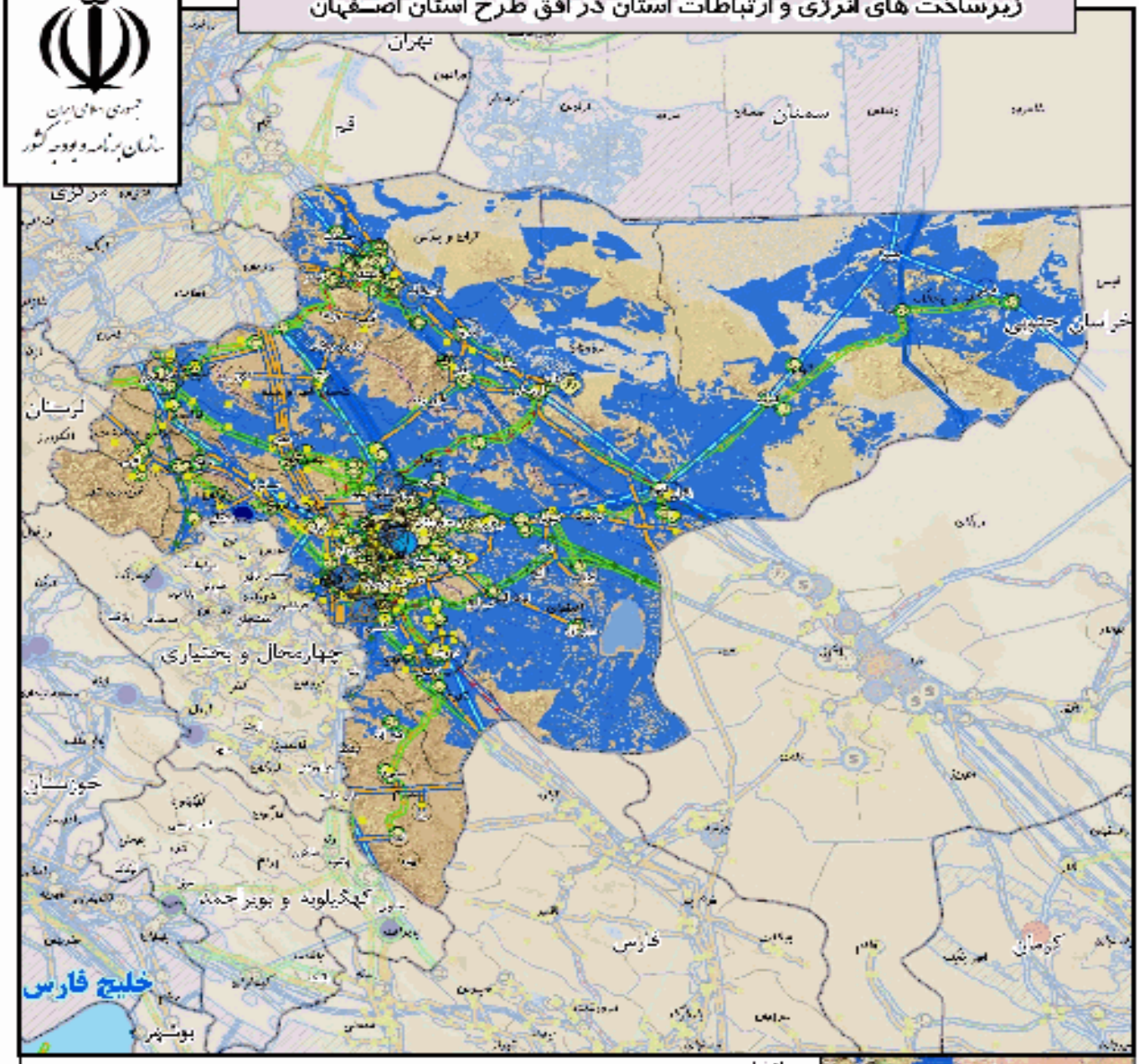

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

- آب
- باتری
- بخارات
- خورشیدی
- سلول فتوکسی
- گازی

وضعیت مراکز

- آتش
- توسعه و نوسازی
- موجود

خطوط انتقال گاز

شبکه انتقال نیرو

- ۴۰۰ kV
- ۲۳۰ kV
- ۱۳۲ kV
- ۶۳ kV
- خطوط انتقال نیروی

ایستگاه تقسیل فشار قوی وضعیت خطوط

- پست برق

- قوی
- توسعه و نوسازی
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی

- پتانسیل بادی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- پارک ملی پلنگ دره ای
- تالاب و مرداب
- دریا

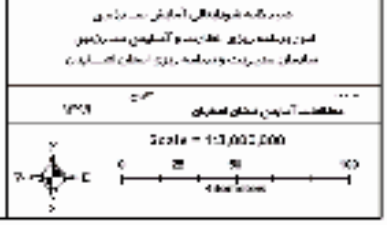

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان اصفهان

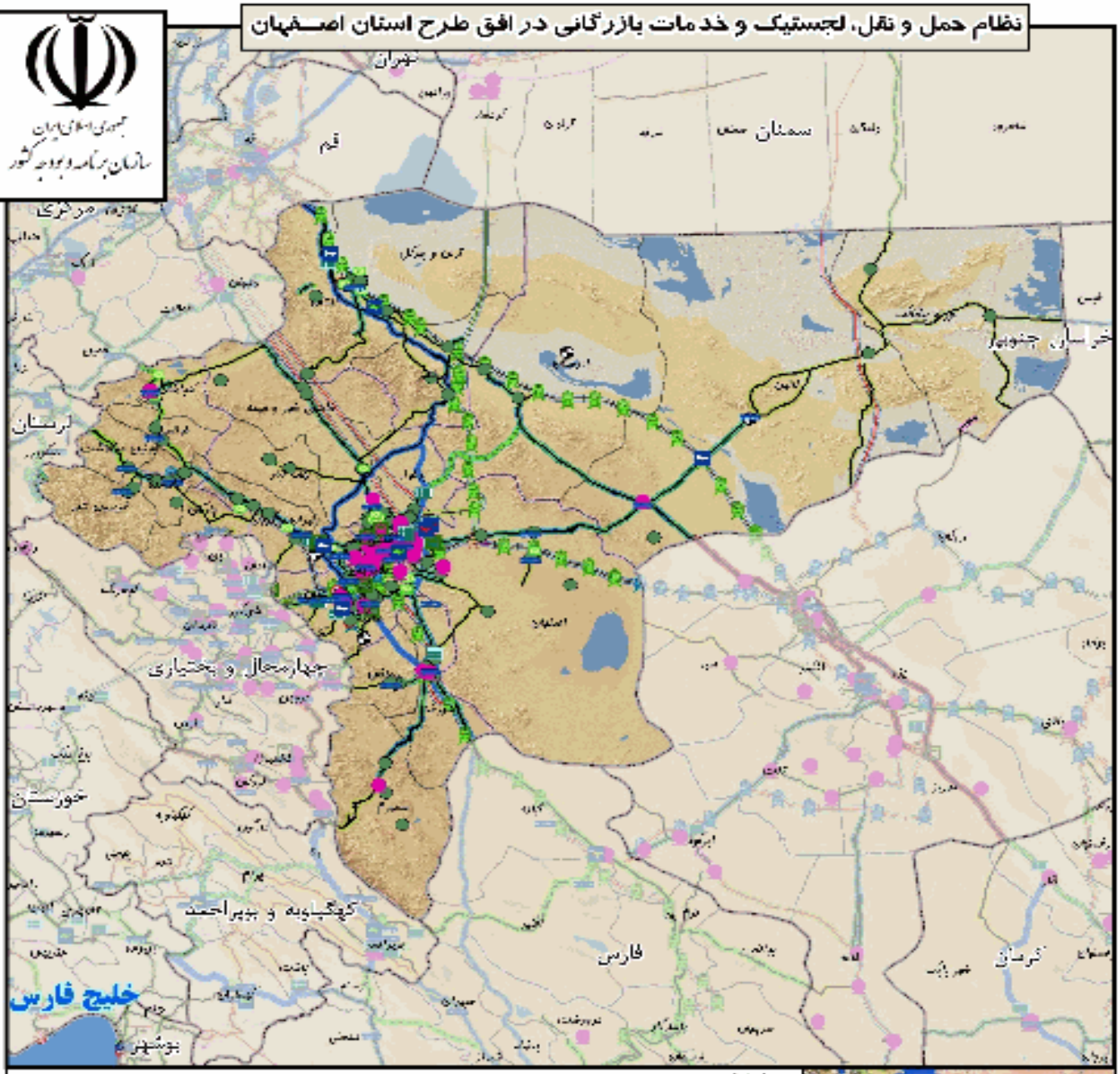

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

فرودگاه
کارکرد
بین المللی
صادراتی
داخلی
منطقه ای
پایانه جاده ای
نوع
بازرگانی
مسافربری

مراکز لجستیک
نوع
بنادر
مراکز کالا
پست جنگی
فرودگاه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
دارایی مرزی
در مشخص

سکونتگاه
وضعیت محور
اتمام
در دست اجرا
موجود
کارکرد محور
فرعی
اصلی
بزرگراه
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نوع راه
آزاد راه
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
در منطقه
تک
دوگان
نواحی اقتصادی
نوع
محدوده ویژه

مرزها
حد استان
شهرستان
بخش
حوزه
دریا

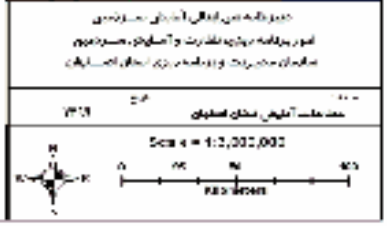

سازمان فضایی وضع افق استان اصفهان

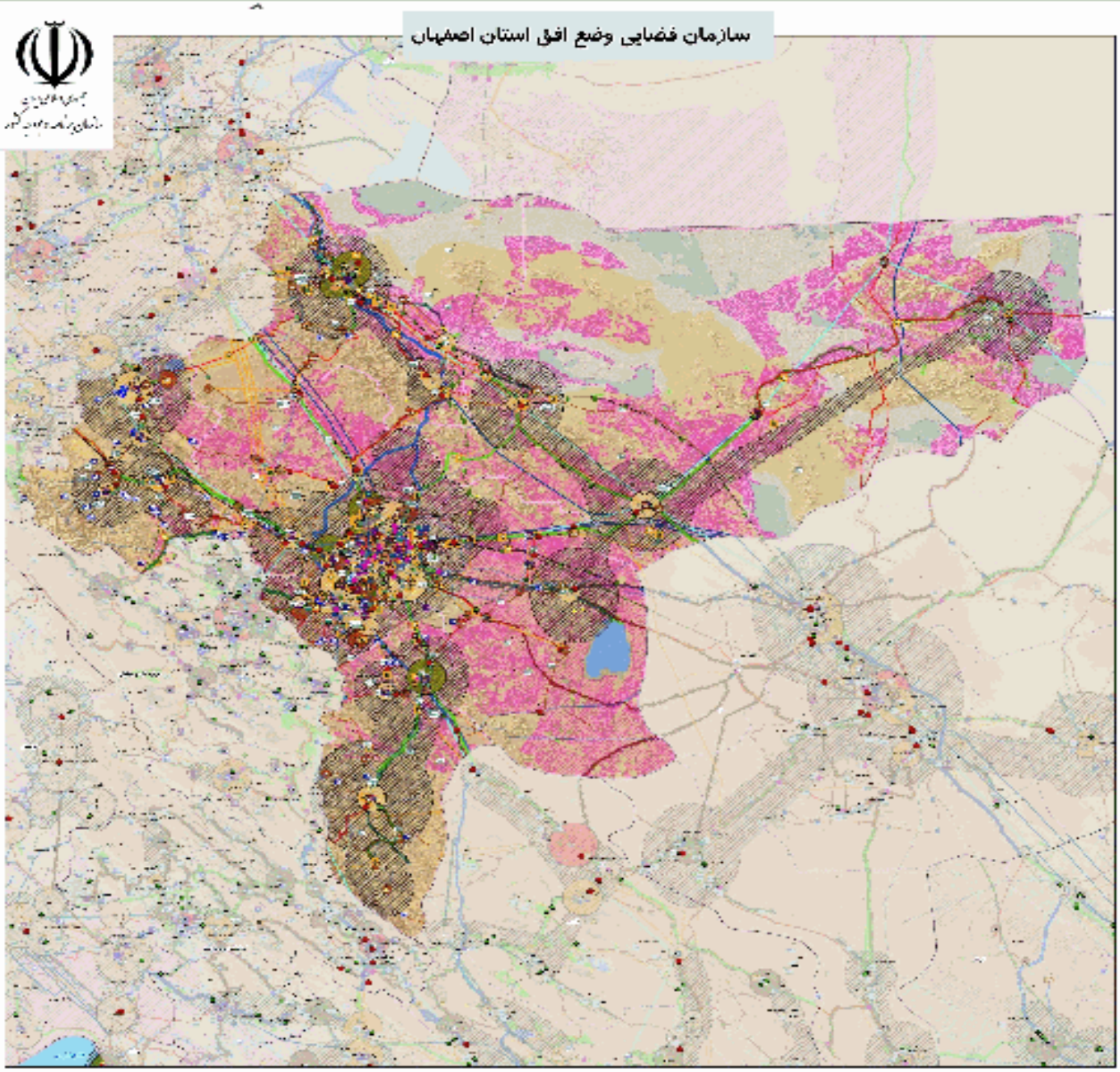

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان بوشهر را درافق ۱۴۱۴ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان بوشهر

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

شورایعالی آمایش سرزمین

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان بوشهر به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- بیشینه و بهینه سازی بهره مندی استان از فعالیت های حوزه نفت، گاز و پتروشیمی
- شکل گیری و گسترش تولید انرژی از منابع انرژی های تجدید پذیر و افزایش بازدهی انرژی و کاربردهای انرژی هسته ای
- بهبود کیفیت زندگی و ارتقاء سرمایه اجتماعی و حفظ میراث بومی و تاریخی
- ارتقاء زیست پذیری مناطق ساحلی
- دستیابی به سازمان فضایی متعادل و پایدار
- ارتقاء کارایی و ظرفیت شبکه حمل و نقل ترکیبی با تاکید بر پیوندهای منطقه ای و بین المللی
- حفظ، احیاء، توسعه و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی و محیط زیست
- کمینه کردن آثار سوء زیست محیطی فعالیت های اقتصادی با تاکید بر حوزه انرژی
- کارآمدویکپارچه سازی نظام مدیریت وبرنامه‌ریزی در گستره‌های دریا وخشکی،بین بخشی، ملی و استانی
- سازماندهی و پیوستگی منطقه ای شبکه تجاری و لجستیک
- افزایش سهم بنادر استان از ظرفیت بنادر کشور
- بهبود جایگاه معادن و صنایع استانی با فناوری متوسط و بالا در کشور
- تبدیل استان به سرزنجیره فعالیت های صنایع دریا محور
- دستیابی به جایگاه ممتاز گردشگری با تاکید بر گردشگری ساحلی و دریایی جنوب کشور
- تولید پایدار محصولات کشاورزی و شیلات و دستیابی به‌سلامت و امنیت غذایی
- حکمرانی اثر بخش منابع آب (سطحی، زیرزمینی و دریا)
- تولید ثروت و ارزش آفرینی در چارچوب اکوسیستم نوآوری و فناوری
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- نخیلات (خرما) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان و جم
- تولید عسل (خارج از فصل) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم

- محصولات سبزی و صیفی (گوجه فرنگی، فلفل دلمه، تولید نشاء و ...) و تنباکو در شهرستان‌های دشتی، دیر، دشتستان و تنگستان
- گیاهان دارویی (آلوئه ورا و ...) در شهرستان‌های دشتستان، دشتی، جم
- تولید مرغ گوشتی در شهرستان‌های دشتستان، گناوه، بوشهر، تنگستان و دشتی
- توسعه شورورزی و کشت گیاهان کم آب‌بر در شهرستان‌های تنگستان، بوشهر، دیلم، گناوه، دشتی و دیر.

شیلات

- شیلات و آبزی‌پروری (ماهی و میگو) در پهنه قلمروهای ساحلی استان (شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و کنگان)
- تولید بچه ماهی دریایی و لارو میگو در شهرستان‌های تنگستان، بوشهر، دشتی، دیر، گناوه و دیلم
- تولید جلبک و آرتیمیا در شهرستان های بوشهر، گناوه، دیلم، تنگستان، دشتی و دیر

صنعت و معدن

- صنایع میانی و پایین دستی حوزه نفت، گاز و پتروشیمی در شهرستان های عسلویه، کنگان، دیر، بوشهر و دیلم
- صنایع دریایی(شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان، گناوه و دیلم.
- صنایع معدنی در شهرستان های دشتی، دشتستان، دیر و کنگان
- تولید فلزات اساسی (انواع فولاد با کاربرد در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع دریایی) در شهرستان دیر، تنگستان، گناوه و دیلم
- تولید انواع کودهای شیمیایی در شهرستان های بوشهر، دشتستان و عسلویه
- ماشین آلات و تجهیزات پزشکی در شهرستان بوشهر
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی اتمی در شهرستان های بوشهر، کنگان و عسلویه
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با صنایع کشاورزی و شیلاتی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم
- بهره‌برداری معدنی (عناصر نادر خاکی) در شهرستان‌های دشتی، تنگستان، دیر و جم.
- بهره‌برداری معدنی (قیر طبیعی، دولومیت) در شهرستان دشتی، دشتستان و دیر.

- بهره‌برداری معدنی (استخراج کانسارهای حاوی آلومین) در شهرستان دشتی.
- صنایع غذایی، فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما، صیفی جات، آبزیان و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- تولید خوراک آبزیان و طیور در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر.

انرژی

- تولید و صادرات نفت در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر و عسلویه
- تولید و صادرات گاز در شهرستان‌های عسلویه، جم، کنگان و دیر (پارس شمالی)
- تولید و صادرات برق از گاز در شهرستان‌های عسلویه، بوشهر و گناوه
- تولید برق از انرژی هسته ای در شهرستان بوشهر.

بازرگانی

- ایفای نقش به عنوان قطب صادرات (نفت، محصولات پتروشیمی، مواد معدنی، محصولات کشاورزی و شیلاتی) کشور در شهرستان های گناوه، دیلم، بوشهر، تنگستان، دیر، و کنگان
- تجارت و بازرگانی خارجی در شهرستان های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان و عسلویه
- پردازش و صادرات کالا در منطقه آزاد تجاری و منطقه ویژه اقتصادی بوشهر
- عرضه و صادرات محصولات پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی در منطقه ویژه اقتصادی شهرستان دیلم
- توسعه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های بوشهر، گناوه و عسلویه.

گردشگری

- گرد شگری ساحلی و دریایی در پهنه های ساحلی شهر ستان های دیلم، گناوه، بو شهر، تنگستان،کنگان و عسلویه
- گردشگری تاریخی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان و کنگان
- گردشگری طبیعی و اکوتوریسم در شهرستان های دشتستان، دیر، دشتی و عسلویه
- گردشگری جزیره ای در جزایر عباسک، خارگ، خارگو، ام الگرم و نخیلو
- گردشگری سلامت در شهرستان تنگستان و بوشهر
- گردشگری تجاری در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و عسلویه
- گردشگری صنعتی در شهرستان‌های بوشهر، کنگان و عسلویه
- گردشگری فرهنگی در شهرستان بوشهر

شورایعالی آمایش سرزمین

- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و برر سی، معماری و مهند سی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای با شد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق‌پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به‌منظور تحقق‌پذیری سند و هم‌چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به‌منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت ازجمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه‌وبودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یک سال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، به‌روزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

- گردشگری مایس (رویدادها، همایش‌ها، جشنواره‌ها و ...) در شهرستان‌های بوشهر و عسلویه.

علم و فناوری

- فناوری های زیست دریایی (جلبک ها، آبزی پروری، ا ستخراج ترکیبات زیست فعال شامل دارو و مکمل های غذایی و ...) در شهرستان های بوشهر و تنگستان
- فناوری های تشخیصی و درمانی پزشکی هسته‌ای در شهر بوشهر
- توسعه فناوری های نمک زدایی، شورورزی و سازگاری با کم آبی در شهرستان‌های بوشهر و دشتستان
- فناوری ساخت و تامین قطعات و تجهیزات صنایع نفت و گاز و صنایع دریایی (شناورهای سبک گردشگری) در شهرستان های بوشهر و عسلویه
- توسعه زیست فناوری گیاهی و دامی در شهرستان های دشتستان و جم.

خدمات برتر

- خدمات فنی و مهندسی در زمینه های سازه های ساحل و فراساحل در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه.
- خدمات کسب و کار در حوزه صادرات و واردات در شهرستان‌های بوشهر، گناوه، دیر، کنگان و عسلویه.

حمل و نقل

- ترانزیت دریا محور در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، دیر و عسلویه
- خدمات لجستیک در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان و عسلویه
- خدمات تخصصی حمل و نقل و نهادهای حرفه‌ای فعال در زمینه ترانزیت کالا در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، عسلویه، دیر
- حمل و نقل چند وجهی (دریایی، ریلی، جاده ای و هوایی) در شهرستان های بوشهر، عسلویه

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل در کل قلمرو استان

تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه ای

کشاورزی

- کشاورزی هوشمند، تولید محصول سالم و ارگانیک در کل قلمرو استان با تاکید بر شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- پرورش شتر در شهرستان‌های دیر، دشتی، تنگستان، دشتستان و بوشهر

- تولید محصولات خارج از فصل در گلخانه ها (تولید گل، خیار سبز و ...) در شهرستان های دیر، دشتی و دشتستان

شیلات

- صید ماهی ساردین در شهرستان کنگان و ماهی مرکب در شهرستان گناوه
- صید ماهیان یال اسبی در شهرستان دیر

صنعت و معدن

- تولید کاغذ سنگی در شهرستان‌های دیر ودشتی
- صنایع بهداشتی، سلولزی و دارویی در شهرستان‌های بوشهر و دشتستان.
- صنایع پشتیبان شیلات (ادوات صید و پرورش آبزیان) در شهرستان‌های بوشهر، گناوه، تنگستان و دیر

نظام سکونتگاهی

- شبکه شهری کنگان (کنگان، دیر، بردستان، دوراهک، بنک)
- شهرهای جدید سیراف و پارس در شهرستان‌های عسلویه و دیر

بازرگانی

- تجارت و بازرگانی خارجی در شهرستان های دیلم و تنگستان
- توسعه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های دیلم، دشتستان، تنگستان، دیر و کنگان.

گردشگری

- گردشگری ساحلی و دریایی در پهنه های ساحلی شهرستان های دشتی و دیر
- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های دشتی، دیر و دیلم
- گردشگری طبیعی و اکوتوریسم در شهرستان جم
- گردشگری جزیره ای در جزیره میرمهنا (شهرستان گناوه)
- گردشگری سلامت در شهرستان دیر
- گردشگری تجاری در شهرستان‌های دیر و کنگان
- گردشگری فرهنگی در شهرستان‌های دیلم، گناوه، دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر، کنگان، جم و عسلویه
- گردشگری روستایی در شهرستان‌های گناوه، دشتی، دشتستان، تنگستان و جم

علم و فناوری

- توسعه فناوری های نمک زدایی، شورورزی و سازگاری با کم آبی در شهرستان دشتی
- فناوری ساخت و تامین قطعات و تجهیزات صنایع نفت و گاز و صنایع دریایی (شناورهای سبک گردشگری) در شهرستان های کنگان، دیر و گناوه
- قطب پژوهشی و درمانی بیماری‌های قلبی و عروقی در شهر بوشهر
- توسعه فناوری و دانش سلامت، ایمنی و محیط زیست (HSE) در شهرستان‌های بوشهر و عسلویه
- توسعه زیست فناوری گیاهی و دامی در شهرستان دشتی

خدمات برتر

- خدمات کسب و کار در حوزه صادرات و واردات در شهرستان های دیلم و تنگستان.

حمل و نقل

- ترانشیپ در شهرستان های بوشهر و عسلویه
- ترانزیت دریا محور در شهرستان‌های دیلم، تنگستان
- خدمات لجستیک در شهرستان‌های دیلم، تنگستان، دشتستان، دشتی و جم
- خدمات تخصصی حمل و نقل و نهادهای حرفه‌ای فعال در زمینه ترانزیت کالا در شهرستان‌های دیلم، تنگستان، دشتستان، دشتی و جم
- حمل و نقل چندوجهی (دریایی، جاده ای و هوایی) در شهرستان های دیلم، گناوه، دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر، کنگان و جم

انرژی

- تولید انرژی‌های تجدیدپذیر خورشیدی در شهرستان‌های دشتی، جم، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم.

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی در کل قلمرو استان

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

رویکرد پایه توسعه استان

توسعه پایدار دریا محور در پیوند سرزمین مبتنی بر فناوری های نوین و ارتقاء شبکه همکاری های منطقه ای و بین المللی

بیانیه چشم انداز

بوشهر استانی است با جامعه ای خلاق، توانمند، کارآفرین، دارای زندگی با کیفیت مطلوب و سازمان فضایی متعادل و برخوردار از توسعه پایدار بر پایه اقتصاد دانش بنیان، دریا محور، رقابت پذیر و دارای جایگاه ممتاز در تجارت، گردشگری، صنایع دریایی، علوم و فناوری زیستی، انرژی و پتروشیمی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

مأموریت‌ها در دو دسته مأموریت‌های توسعه فضایی آینده استان و مأموریت‌های کلان توسعه‌ای ارائه می‌شود.

مأموریت‌های توسعه فضایی

- دستیابی به توسعه‌ای متعادل و متوازن و رفع نابرابری‌های فضایی
- ارتقای سطح توسعه‌یافتگی همه مناطق متناسب با توان‌های محیطی و لجستیکی
- توسعه و تقویت شهرهای میانی و ایجاد و توسعه شهرهای جدید و دستیابی به نظام سکونتگاهی متعادل و ایجاد شبکه شهری در موقعیت‌های مناسب استان

مأموریت‌های بخشی استان بوشهر:

- توسعه صنعت آبزی پروری (ماهی و میگو و سایر آبزیان)
- توسعه متوازن زیرساخت‌های حمل‌ونقل دریایی در نوار ساحلی استان
- توسعه و ایجاد زیرساخت‌های گردشگری
- شناسایی و معرفی جاذبه های گردشگری
- توسعه و تقویت پارک‌ها، مناطق ویژه علم و فناوری و پژوهشکده‌ها و حمایت از طرح های فناوری و نوآورانه
- ارتقای زیرساخت‌های خدمات آموزشی، پژوهشی و درمانی و بهبود کیفیت خدمات
- ارتقای کمیت و کیفیت خدمات آموزشی
- ارتقای سلامت، کیفیت زندگی و ایجاد نشاط اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی
- حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر
- ارتقای تاب‌آوری محیطی و برخورداری از سواحلی پاک
- تامین پایدار منابع آب با اولویت سرمایه گذاری در سدها و آب شیرین کن‌ها
- مدیریت بهینه، اصلاح و بهبود شبکه‌های انتقال و توزیع آب
- کاهش و کنترل آلودگی منابع آب و خاک و احیاء منابع آلوده شده

-افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی با ارتقاء و تکمیل زنجیره‌های ارزش محصولات، توسعه کشت‌های گلخانه-ای، اصلاح الگوی کشت بویژه در نخیلات و توسعه سیستم‌های نوین آبیاری

- توسعه صنایع دریایی، ساحلی و فراساحلی و صنایع معدنی

- توسعه صنایع پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی و تقویت پیوندهای آن با بخش های عمده فعالیت

-ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی ، انرژی اتمی، کشاورزی و شیلاتی

- تامین پایدار گاز و برق واحدهای تولیدی و صنعتی و سایر مصارف

- توسعه و تقویت شهرهای میانی و ایجاد شهرهای جدید

- تقویت پیوندهای برون‌استانی و برخوردار سازی استان از شبکه حمل‌ونقل یکپارچه و چندوجهی (دریایی، ریلی، هوایی و زمینی) در راستای تکمیل و توسعه کریدور شمال – جنوب وکریدور ساحلی جنوب کشور

- ایجاد شهرهای جدید سیراف و پارس

- ایجاد شبکه شهری کنگان (شامل شهرهای کنگان، بنک، دوراهک، بردستان و دیر)

۲-۵- راهبردهای پابرجا

انرژی

- توسعه پایدار و تقویت زیرساخت ها در کانون های حوزه تاثیر فعالیت های نفت، گاز و پتروشیمی

- توسعه پایدار صنایع نفت، گاز و پتروشیمی

-ارتقاء سهم مشارکت منابع انسانی و نظام فنی- اجرایی در طرح های نفت و گاز استان

-بهره گیری از مزایای تمرکز فعالیت های هسته ای ناشی از توسعه نیروگاه بوشهر

-بهبود شاخص های مصرف انرژی

-افزایش سهم تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر

صنعت و معدن

-ارتقاء سهم صنایع دانش بنیان استان از صنایع دانش بنیان کشور

- تقویت خوشه های معدنی و صنعتی دارای مزیت

- توسعه خوشه های فعالیت های صنایع دریایی

اجتماعی و فرهنگی

- تاکید بر آموزش های متناسب با ارتقاء سرمایه اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم

- ارتقاء سرمایه اجتماعی و فرهنگ عمومی در راستای ایجاد جامعه ای پویا و خلاق

- ارتقاء سلامت، کیفیت زندگی و ایجاد نشاط اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی
- حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر و آب های خلیج فارس

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- ارتقاء و انتظام بخشی به روابط اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و عملکردی-خدماتی کانون¬های ساحلی، پسکرانه و پیوندهای شهری-روستایی
- سازماندهی و توسعه یکپارچه مناطق کرانه ای-پسکرانه ای دارای ظرفیت توسعه فضایی شبکه ای
- دستیابی به الگوی بهینه توسعه سکونتگاه¬های پایدار و مبتنی بر هویت فرهنگی-تاریخی
- ارتقای توان خدماتی سکونتگاه های استان
- تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی از طریق شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود

حمل و نقل

-ایجاد، حفاظت و توسعه خدمات حمل و نقل ترکیبی(هوایی، زمینی، ریلی و دریایی)

محیط زیست و منابع طبیعی

-حفاظت، اصلاح، احیا و توسعه اکوسیستم های آبی و خشکی در منابع محیطی استان در چارچوب توسعه پایدار و گسترش اقتصاد سبز
-افزایش میزان سازگاری با شرایط اقلیمی منطقه و مقابله با پیامدهای حاصل از اثرات تغییر اقلیم
-مدیریت فعالیت های تاثیرگذار انسانی

آب

-افزایش بهره وری و مدیریت مصرف آب
-مدیریت پایدار تامین و عرضه آب
-تصمیم گیری مشارکتی مدیریت آب

بازرگانی

-تسهیل فضای کسب و کار و مدیریت اثربخش عرضه و تقاضای بازار در استان
-ایجاد، توسعه و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان(ایجاد کریدور لجستیک)
-توسعه مرکز منطقه ای خدمات برتر بندری و ارتقاء کارکردی بندر بوشهر از نسل دوم به نسل سوم بنادر با کارکرد صنعتی و لجستیکی

مدیریت نهادی

- ارتقاء عملکرد نظام های اداری و افزایش هماهنگی بین نهاد های بخشی و بین بخشی
- ارتقاء مولفه های حکمروایی خوب
- افزایش قدرت حاکمیت محلی

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- توسعه گردشگری دریایی، ساحلی، طبیعت گردی و گردشگری سلامت
- توسعه فناوری های نوین در گردشگری
- برندسازی جاذبه های طبیعی، فرهنگی و پهنه های تاریخی - معماری
- توسعه گردشگری صنعتی
- ارتقاء سطح شراکت عمومی-خصوصی و اجتماعی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری
- تبدیل بوشهر به پایتخت فرهنگی خلیج فارس

کشاورزی

- ارتقاء سطح رقابت پذیری و تکمیل زنجیره ارزش محصولات مزیت دار
- توسعه فناوری های نوین
- حفاظت و صیانت از منابع پایه
- ارتقاء بهره وری از منابع
- تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار

آموزش، علم و فناوری

- توسعه نهادها و زیرساخت های علم و فناوری
- توسعه فناوری در حوزه های مزیتی و اولویت دار

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول استقرار جمعیت در ناحیه شمالی استان شامل مکان مرکزی‌های بندر ریگ، بندر گناوه و بندر دیلم (پهنه های مرکزی و غربی شهرستان گناوه و بندر ریگ، پهنه های مرکزی بندر دیلم)، ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی‌های بوشهر، چغادک، عالی شهر، برازجان، خورموج، اهرم و دلوار (بخش‌های مرکزی و

شرقی شهرستان بوشهر، بخش مرکزی و غربی شهرستان تنگستان، بخش هایی از غرب شهرستان دشتستان) و در ناحیه جنوبی استان شامل مکان مرکزی‌های بندر کنگان، بندر دیر، بردستان، بنک و دوراهک

- اولویت دوم استقرار جمعیت ناحیه شمالی استان شامل پهنه‌های شمال تا جنوب شهرستان دیلم، بخش های شمال غربی و مرکز و جنوب شرق شهرستان گناوه. در ناحیه میانی استان، بخش های غربی و جنوب غربی شهرستان دشتستان، شمال و غرب شهرستان تنگستان و بخش هایی از شمال غرب و مرکز شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان، بخش هایی از جنوب شرقی شهرستان دیر، بخش محدودی از شرق شهرستان کنگان و بخش های مرکزی شهرستان جم.
- اولویت سوم استقرار جمعیت در ناحیه شمالی استان بخش های شمال و شرق شهرستان دیلم، شمال و شمال شرق شهرستان گناوه. در ناحیه میانی استان، بخش هایی از شمال شهرستان دشتستان، بخش هایی از شمال شرقی و شرق و پهنه ساحلی جنوب غربی شهرستان تنگستان، بخش های مرکزی و غرب شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان بخش هایی از شمال تا جنوب شهرستان دیر، بخش هایی از شمال تا شرق شهرستان جم و پهنه شرقی شهرستان عسلویه(شهر جدید سیراف).

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

-اولویت اول توسعه کشاورزی در بخش های مرکزی و غرب شهرستان دشتستان.

-اولویت دوم توسعه کشاورزی در بخش هایی از مرکز و غرب شهرستان دشتستان، بخش هایی از شمال و غرب شهرستان تنگستان، بخش هایی از شمال شرقی شهرستان دشتی، بخش‌های مرکزی شهرستان جم، بخشی از شرق شهرستان کنگان و بخش هایی از جنوب شهرستان عسلویه.

-اولویت سوم توسعه کشاورزی در بخش های شرقی شهرستان دشتستان، بخش های مرکزی و جنوب شهرستان دشتی، بخش هایی از شمال تا شمال غرب و جنوب شرقی شهرستان دیر و بخش های مرکزی شهرستان جم.

- آبزی پروری در همه شهرستان‌های ساحلی(دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و کنگان).

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش صنعت

-قلمروهای اولویت اول توسعه صنعت در ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی های چغادک، عالی شهر و برازجان (بخش هایی از جنوب شهرستان بوشهر و بخشی از مرکز شهرستان دشتستان) و در ناحیه جنوبی

استان شامل مکان مرکزی های بندر کنگان، بندر دیر، بردستان و بنک (بخش هایی از جنوب شرقی شهرستان دیر و غرب شهرستان کنگان).

- قلمروهای اولویت دوم توسعه صنعت در ناحیه شمالی استان شامل مکان مرکزی های دیلم، امام حسن، بندرگناوه و بندر ریگ (بخش غربی شهرستان دیلم و مرکز و جنوب شرق شهرستان گناوه). در ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی های شیانکاره، سعد آباد، وحدتیه، دلوار، اهرم و خورموج (بخش هایی از مرکز و غرب شهرستان دشتستان، بخش شرقی شهرستان بوشهر، بخش هایی از مرکز و غرب شهرستان تنگستان و بخشی از شمال غربی شهرستان دشتی) و در ناحیه جنوبی استان شامل مکان مرکزی های بندر دیر، جم و سیراف (بخش هایی از شرق شهرستان دیر، بخش هایی از مرکز تا شمال غربی شهرستان جم، بخشی از شرق شهرستان کنگان و بخش محدودی از شرق شهرستان عسلویه).
- قلمروهای اولویت سوم توسعه صنعت در ناحیه شمالی استان شامل پهنه‌هایی از شمال تا جنوب شهرستان دیلم، شمال غربی تا جنوب شرق شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و غرب شهرستان دشتستان، بخش هایی از شمال و جنوب غربی شهرستان تنگستان و بخش غربی شهرستان دشتی، در ناحیه جنوبی استان پهنه‌هایی از شمال تا جنوب شهرستان دیر و پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان جم و شرق و جنوب شهرستان عسلویه.
- شکل گیری مناطق ویژه در طول خط ساحلی در محدوده شهرستان های دیر، دشتی، تنگستان، بوشهر و دیلم.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش معدن

- اولویت اول در ناحیه میانی استان شامل شهرستان های دشتی، دشتستان و تنگستان.
- اولویت دوم در ناحیه جنوبی استان شامل شهرستان های دیر و جم.
- اولویت سوم در شهرستان کنگان.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

خدمات بازرگانی و لجستیک

- اولویت توسعه فعالیت‌های بازرگانی در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، دشتستان، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه.
- اولویت توسعه فعالیت‌های بندری و لجستیک حمل و نقل، در ناحیه شمالی استان بنادر گناوه و دیلم، در ناحیه میانی بنادر بوشهر، بوالخیر و محمد عامری و در ناحیه جنوبی بندر دیر و بندر کنگان.

گردشگری

- قلمروهای اولویت اول توسعه گردشگری درمحدوده میانی استان شامل مکان مرکزی های بوشهر و برازجان.
- قلمروهای اولویت دوم توسعه گردشگری در ناحیه شمالی استان شامل مکان مرکزی های بندر گناوه و بندر ریگ، در ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی های آبپخش، سعدآباد، اهرم، دلوارو خورموج و درناحیه جنوبی استان شامل مکان مرکزی های بندر دیر، بردستان، دوراهک، بنک، بندر کنگان، سیراف، جم، عسلویه و نخل تقی.
- قلمروهای اولویت سوم توسعه گردشگری در ناحیه شمالی استان شامل پهنه های غربی و جنوب شهرستان دیلم، شمال غرب تا شرق شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل شمال و غرب شهرستان دشتستان، شرق و جنوب غربی شهرستان تنگستان و شمال غرب و غرب و مرکز شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان شامل پهنه‌هایی از شمال تا شرق شهرستان دیر، شرق تا غرب شهرستان جم و شمال و مرکز شهرستان عسلویه.
- کریدور بوشهر – برازجان که بیشتر اماکن تاریخی ثبت شده در نیمه شمالی استان و در شهرستان های بوشهر و دشتستان واقع شده است.
- کریدور اصلی دیر -کنگان - عسلویه با پتانسیل گردشگری صنعتی، ساحلی و اکوتوریسم و تاریخی که بر کانون های نخل تقی- سیراف - عسلویه-کنگان- بنک و بندر دیر بر محور ساحلی جنوب منطبق است.

بهداشت و سلامت

- اولویت توسعه خدمات تخصصی و فوق تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای بوشهر، برازجان، گناوه و کنگان.
- اولویت توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون‌های شهری استان و مراکز منظومه های روستایی واقع در قلمروهای مستعد توسعه یکپارچه.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات(از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست
- ناحیه شمالی استان شامل بخشی از شرق شهرستان دیلم و پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان گناوه.

پیوست

- ناحیه میانی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان دشتستان و بخش هایی از مرکز و شرق شهرستان دشتی.

- ناحیه جنوبی استان شامل بخش‌هایی از مرکز شهرستان دیر، بخش های مرکزی و شرقی شهرستان کنگان، شهرستان عسلویه بجز در محدوده شهر جدید سیراف و شمال شهرستان جم.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

- تمام نواحی استان به غیر از پهنه مرکزی و غربی شهرستان دشتستان، مرکز شهرستان دشتی، بخش هایی از شمال و مرکز و جنوب شرقی شهرستان دیر، مرکز و شرق شهرستان جم و پهنه های ساحلی شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی و دیر.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست

- ناحیه شمالی استان شامل شمال و شرق شهرستان دیلم و شمال شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان دشتستان، بخش‌هایی از مرکز و شرق شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان شامل شمال شهرستان جم، شهرستان کنگان و شهرستان عسلویه بجز بخش شرقی آن.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های خدمات

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های گردشگری

- ناحیه شمالی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان دیلم و نیمه شمالی شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل پهنه هایی از شمال و شرق شهرستان دشتستان و نیمه شرقی و جنوب غربی شهرستان دشتی، در ناحیه جنوبی استان شامل بخش هایی از غرب شهرستان دیر، بخش‌های شمالی شهرستان جم و جنوب و شرق شهرستان عسلویه.

ماده۳- سند اجرایی آمایش استان بوشهر به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

زراعت

- در شهرستان‌های دشتستان، دشتی و دیر.

باغداری

- در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم.

دامپروری

-در شهرستان‌های دشتستان، گناوه، تنگستان، دشتی و دیر

زنبورداری و تولیدات وابسته

-در شهرستان‌های دشتستان، جم، تنگستان و دشتی

مرغداری و فعالیت های وابسته

-در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، بوشهر، دیلم، دشتی، دیر و جم

شیلات و آبزی پروری

-در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی و دیر.

صنعت

- صنایع دریایی(شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان، گناوه و دیلم؛
- صنایع میانی و پایین دستی حوزه نفت، گاز و پتروشیمی در شرق شهرستان های عسلویه (بخش شرقی)، دیر، بوشهر و دیلم
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی اتمی در شهرستان های بوشهر، کنگان و عسلویه
- صنایع معدنی در شهرستان های دشتی، دشتستان، دیر و کنگان
- تولید فلزات اساسی (انواع فولاد با کاربرد در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع دریایی) در شهرستان تنگستان، گناوه و دیلم
- تولید انواع کودهای شیمیایی در شهرستان های بوشهر، دشتستان و عسلویه
- ماشین آلات و تجهیزات پزشکی در شهرستان بوشهر
- صنایع بهداشتی، سلولزی و دارویی در شهرستان‌های بوشهر و دشتستان.
- صنایع غذایی، فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما، صیفی جات، آبزیان و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- صنایع فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- تولید خوراک آبزیان در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر

معدن

- عناصر نادر خاکی در شهرستان‌های دشتی، تنگستان، دیر و جم.
- قیر طبیعی و دولومیت در شهرستان دشتی و دشتستان.
- استخراج کانسارهای حاوی آلومین در شهرستان دشتی.
- سایر معادن (شن و ماسه) در شهرستان‌های دشتستان، دشتی و دیر.

بازرگانی

- تجارت و بازرگانی خارجی در شهرستان های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان و عسلویه
- ایجاد منطقه آزاد تجاری در شهرستان بوشهر
- ایجاد و توسعه مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان‌های دیلم، بوشهر و عسلویه
- صادرات مواد معدنی در شهرستان‌های بوشهر، تنگستان و دیر
- صادرات محصولات کشاورزی و شیلاتی از بنادر بوشهر، تنگستان، گناوه، دیلم، دیر و کنگان
- توسعه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های بوشهر، گناوه و عسلویه.

گردشگری و صنایع دستی

- گردشگری ساحلی و دریایی در تمامی پهنه های ساحلی
- گردشگری تجاری در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و عسلویه
- گردشگری روستایی در شهرستان‌های گناوه، دشتی، دشتستان، تنگستان و جم
- صنایع دستی در شهرستان‌های گناوه، دشتی، دشتستان، تنگستان، بوشهر و عسلویه
- گردشگری تاریخی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان و کنگان
- گردشگری طبیعی و اکوتوریسم در شهرستان های دشتستان، دیر، دشتی و عسلویه
- گردشگری جزیره ای در جزایر عباسک، خارگ، خارگو، ام الگرم و نخیلو

خدمات

- خدمات تخصصی و فوق تخصصی درمانی با تاکید بر شهرهای بوشهر، برازجان، گناوه و کنگان
- خدمات ویژه قلبی و عروقی و پزشکی هسته ای در شهر بوشهر؛
- خدمات تخصصی حمل‌ونقل و انبارداری در شهرستان‌های بوشهر، دشتستان، گناوه، تنگستان، کنگان و عسلویه؛
- خدمات برتر تجارت و بازرگانی در شهرستان‌های بوشهر و عسلویه.
- خدمات پشتیبان نفت و گاز در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان، جم و عسلویه

- خدمات برتر (مالی، بیمه ای، خدمات فنی مهندسی، و...) در شهرهای بوشهر، برازجان، گناوه و کنگان

علم و فناوری

- فناوری‌های زیستی دریایی و بیوتکنولوژی در شهرستان‌های بوشهر و دیر؛
- فناوری‌های ساخت کشتی تجاری و صنایع جانبی در شهرستان بوشهر؛
- فناوری‌های مرتبط با کشاورزی در شهرستان‌های دشتستان، دشتی و دیر؛
- فناوری‌های مرتبط با نفت و گاز در شهرستان‌های کنگان، عسلویه و دیلم؛

انرژی

- تولید و صادرات نفت در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر و عسلویه
- تولید و صادرات گاز در شهرستان‌های عسلویه، جم، کنگان و دیر
- تولید و صادرات برق از گاز در شهرستان‌های عسلویه، بوشهر و گناوه
- تولید برق از انرژی هسته ای در شهرستان بوشهر
- تولید انرژی‌های تجدیدپذیر خورشیدی در شهرستان‌های دشتی، جم، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم؛

تامین آب

- نمک زدایی از آب دریا در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، دشتستان، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه؛
- احداث سد و بندهای ذخیره آب در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، گناوه، دیلم، دشتی، دیر و جم.
- اصلاح و بهبود شبکه‌های انتقال، توزیع و مصرف آب در کل پهنه استان

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

انرژی

- کیفیت بخشی به زیر ساخت های شبکه انرژی و تاسیسات مربوطه
- ساماندهی هدفمند فعالیت های مرتبط با مسئولیت های اجتماعی
- تسهیل فرآیند جذب سرمایه گذار در صنایع میان دستی و پایین دستی
- متنوع سازی محصولات پتروشیمی با رویکرد صادراتی
- گسترش صنایع کوچک و خدماتی در جوار صنایع بزرگ
- تقویت شرکت های دانش بنیان در ارائه خدمات و پشتیبانی
- ظرفیت سازی در بکارگیری نیروهای متخصص بومی
- توسعه ی متوازن بخش های مختلف استان در راستای توسعه ی هسته ای

- توسعه کاربرد فناوری های هسته ای در حوزه های مزیتی استان
- شناسایی ظرفیت های بهینه سازی انرژی در بخش های مختلف استان
- شناسایی و بهره گیری از منابع تولید انرژی های تجدید پذیر در سطح استان

صنعت و معدن

- بکارگیری شبکه همکاری ملی و بین المللی در حوزه صنایع دانش بنیان
- کیفیت بخشی و استانداردسازی محصولات صنعتی دانش بنیان
- توسعه هدفمند صنایع وابسته به کشاورزی پیشرفته و صنعتی
- تکمیل زنجیره ارزش و حلقه های مفقوده فعالیت های معدنی
- گسترش و تنوع بخشی به بازارهای هدف در زمینه صنایع و معادن با فناوری بالای استان
- حمایت از تولید و عرضه کالاها در عرصه های نوین و پیشتاز فناوری
- تسهیل و حمایت از استقرار صنایع آب بر
- بسترسازی توان رقابت پذیری صنایع و معادن استان
- مدیریت مشارکتی فعالیت های بندری و دریایی استان
- توانمندسازی و افزایش همگرایی اجزای زنجیره ارزش صنایع دریایی

اجتماعی و فرهنگی

- افزایش مهارت زندگی از طریق توسعه آموزش های اجتماع محور
- توسعه همکاری های بین دانشگاه و دستگاه های اجرایی در حوزه های اجتماعی-فرهنگی
- توسعه نظام تولید دانش اجتماعی-فرهنگی در سطح استان
- تاکید بر حمایت های رسمی و غیررسمی از شهروندان در حوزه های اجتماعی -فرهنگی
- تقویت شبکه روابط اجتماعی شهروندان با نهاد های دولتی و غیر دولتی
- تقویت حقوق، تکالیف و هویت شهروندی در استان
- تاکید بر تقویت ارزش ها و هنجارها و افزایش میزان تعلق مردم به استان
- افزایش اعتماد اجتماعی مردم به نهادهای دولتی و مدنی
- پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی در مناطق فعالیتی نفت و گاز
- افزایش سطح سواد مردم در زمینه سبک زندگی سالم
- دسترسی عادلانه به خدمات سلامت و سایر خدمات رفاهی-اجتماعی در محور شمالی-جنوبی استان

-ایفای نقش حاکمیت در ارتقای سلامت و کاهش آسیب های اجتماعی همراه با مدیریت عوامل اجتماعی موثر بر سلامت.

-ایجاد شهر سالم با تاکید بر تعیین کننده های اجتماعی سلامت و گروه ها و اقشار آسیب پذیر

-توسعه ظرفیت ها و ارتقاء قابلیت های موجود در زمینه حفاظت میراث تاریخی، طبیعی، فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

-بهینه سازی ارتباط بین مناطق فعالیتی سکونتی ساحلی با مناطق پسکرانه

-برقراری تعادل سرزمینی با قطب های اقتصادی نوار ساحلی استان

-بهینه¬سازی توزیع منطقه¬ای خدمات برتر و اجتماعی

-ارتقاء نظام سکونتگاهی پایدار مبتنی بر معماری بومی

-توزیع متعادل زیرساخت ها و خدمات اجتماعی و رفاهی در سطح سکونتگاه های استان

-ارتقاء خدمات رسانی به مراکز روستایی

-ارتقاء کیفیت سکونتگاه ها

-تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی- اجتماعی مناطق مرزی و به‌ویژه جزایر مرزی با مناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق و بویژه جزایر مرزی

-توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

حمل و نقل

-ایجاد و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و اتصال به کانون¬های اصلی بندری و کریدورهای اصلی فعالیتی و جمعیتی

-افزایش سطح کیفی و توسعه کمی شبکه حمل و نقل متناسب با کارکردهای تخصصی هر کریدور

-ایجاد و توسعه سیستم یکپارچه حمل ونقل

-تقویت کریدورهای ارتباطی استان با استان های مجاور و اتصال به کریدورهای ترازیتی ملی

محیط زیست و منابع طبیعی

-حفاظت فعال مشارکتی بین دستگاهی از منابع آب و خاک و ارتقاء بازدهی و کیفیت خاک

-تقویت آبخوان از طریق طرح های تغذیه مصنوعی

-بیابان زدایی مشارکتی و کنترل کانون های بحرانی گرد وغبار

- اتخاذ سیاست های تشویقی برای مشارکت جامعه محلی در بهره برداری پایدار چندمنظوره از اراضی جنگلی و مرتعی
- مدیریت مشارکتی اکوسیستم ها و گونه های حساس و آسیب پذیر
- اتکا نظام تصمیم گیری به پایگاه اطلاعات و سامانه های پایش و ارزشیابی منابع طبیعی و محیط زیست
- مدیریت سازشی با تغییر اقلیم
- به کارگیری فناوری های نوین در صنایع و ارتقاء کیفیت هوا از طریق مشارکت نهادی

آب

- سازگاری با کم آبی
- نوسازی و بهسازی روش های آبیاری
- بهره برداری از آب های نا متعارف
- هم افزایی سازوکارهای جلوگیری از برداشت غیر مجاز آب
- کنترل و بهبود کیفیت منابع آب
- بهره برداری پایدار از آب دریا
- توسعه و بهینه سازی شبکه های انتقال آب
- ایجاد و توسعه تشکل های مردم نهاد آب
- ارزش گذاری واقعی آب

مدیریت نهادی

- پیاده سازی مدیریت یکپارچه در سطوح مختلف مدیریتی استان
- چابک سازی و متناسب سازی تشکیلات اداری استان
- توانمندسازی منابع انسانی دستگاه های دولتی استان
- بستر سازی مشارکت گروه های مردمی
- شفاف سازی فعالیت و عملکرد نهاد های دولتی
- توسعه همکاری های متقابل منطقه ای بین استان های بوشهر، فارس و کهگیلویه و بویر احمد(منطقه ۵)
- بهره گیری از مدیریت مشارکتی سطوح محلی استان

بازرگانی

- توسعه شیوه های نوین تامین، توزیع، بازاریابی، فروش و خدمات مهندسی و بازرگانی

- تجهیز و توسعه و مدیریت یکپارچه شبکه لجستیک خدمات بندری
- هوشمندسازی بنادر استان

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- توسعه زیرساخت های گردشگری دریایی و ساحلی در استان
- ارتقای کمی و کیفی خدمات اقامتی و رفاهی استان با هدف تسهیل گردشگری سلامت
- ارتقاء زیر ساخت های گردشگری مجازی
- بهره گیری از جاذبه های معماری و بافتها و محوطه های تاریخی شهرهای استان به منظور برندسازی معماری در مناطق گرم و مرطوب
- ترویج جاذبه های فرهنگی و هنری بومی استان بوشهر
- استفاده از ظرفیت بوم گردی برای توسعه گردشگری
- توسعه و ترویج گردشگری در مناطق صنعتی
- تسهیل و حمایت از فعالیت های سازمان های مردم نهاد در بخش گردشگری
- فرهنگ سازی و ارتقاء دانش شهروندان در صنعت گردشگری
- تعامل هدفمند و سازنده ملی و بین المللی با تاکید بر حفظ ذخایر فرهنگی و تقویت هویت و تمدن خلیج فارس در استان بوشهر
- حفظ، تقویت و گسترش هویت خلیج فارس در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی

کشاورزی

- ایجاد و ارتقای زنجیره ی ارزش برای تمام تولیدات زیستی
- حمایت از پژوهش های به نژادی و زیست فناوری برای بهبود تولیدات
- توسعه بازار و نظام بازرگانی محصولات کشاورزی
- مدیریت دانش و توانمندسازی منابع انسانی و بهره برداران و ترویج دستاوردها
- حمایت از کسب و کارهای جدید و فناورانه
- صیانت از منابع خاک
- توسعه جنگل کاری تلفیقی مشارکتی
- تثبیت و حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهی، دام و آبزیان
- بهینه سازی الگوی کشت بر اساس تناسب اراضی

- ساماندهی نظام های بهره برداری
- بهبود مدیریت برداشت ذخایر دریایی
- توسعه آبزی پروری دریایی
- اصلاح و نوسازی نخیلات
- توسعه و بهبود کشت های گلخانه ای و خارج از فصل
- توسعه شورورزی و کشت گیاهان کم آب بر
- توسعه کشت گیاهان دارویی
- استقرار نظام گواهی سلامت محصولات کشاورزی
- بهبود کیفی تولیدات دام و طیور
- سازگاری با پیامدهای تغییر اقلیمی

آموزش، علم و فناوری

- تسهیل گری و شتابدهی کارآفرینی فناورانه
- گسترش زیرساخت های فناوری ارتباطات و اطلاعات
- ترویج فرهنگ علم و فناوری
- بسترسازی آموزش های مهارتی و کارآفرینی در دانشگاه‌ها و جامعه
- بکارگیری خلاقیت دانشگاه ها در تبدیل آموزش به فرآیند تولید دانش
- بکارگیری و گسترش شبکه های علم و فناوری در مقیاس ملی و بین المللی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

ناحیه شماره ۱ (ناحیه شمالی): شامل شهرستان های دیلم و گناوه به مرکزیت شهر گناوه با تخصص های؛

- شهرستان دیلم: خدمات پشتیبان گردشگری و بازرگانی، شیلات، فناوری مرتبط با نفت و گاز، گردشگری تجاری و دریایی و صنایع غذایی دریایی (شیلات) وصنایع نفت و گاز و انرژی.
- شهرستان گناوه: بازرگانی متمرکز و تخصصی – خدمات برتر شهری، صنایع نساجی و پوشاک، دامپروری – شیلات، گردشگری (تجاری و دریایی) و صنایع غذایی دریایی (شیلات).

ناحیه شماره ۲ (ناحیه میانی): شامل شهرستان های بوشهر، تنگستان، دشتستان و دشتی به مرکزیت شهر بوشهر با تخصص های؛

- شهرستان بوشهر : خدمات برتر تجاری - خدمات پشتیبان نفت و گاز – خدمات برتر مالی، بیمه، فنی – مهندسی، مشاوره ای و آموزش و درمانی - شیلات، صنایع غذایی، فناوری‌های زیستی دریایی و بیوتکنولوژی، گردشگری (تاریخی، تجاری و دریایی) و صنایع دریایی (صنایع غذایی دریایی، صنایع کشتی‌سازی و صنایع نفت و گاز وانرژی).
- شهرستان دشتستان : خدمات لجستیک و حمل‌ونقل جاده‌ای- بازرگانی و آموزش، صنایع نساجی و پوشاک - صنایع کشاورزی – صنایع معدنی، فعالیت های زراعی و باغی - دامپروری – مرغداری – زنبورداری، فناوری‌های مرتبط با کشاورزی و گردشگری تاریخی و طبیعی.
- شهرستان تنگستان : خدمات بازرگانی و حمل ونقل دریایی، صنایع کشتی‌سازی و صنایع تبدیلی کشاورزی، باغداری- مرغداری – شیلات، گردشگری تاریخی و دریایی و صنایع غذایی دریایی (شیلات).
- شهرستان دشتی : صنایع معدنی (سنگ‌های تزئینی و تولید سیمان)، فعالیت های زراعی، فناوری‌های مرتبط با کشاورزی – انرژی های تجدیدپذیر، گرد شگری (اکوتوریسم)، فعالیت های آبزی پروری و صنایع غذایی دریایی و صنایع نفت، گاز انرژی.

ناحیه شماره ۳ (ناحیه جنوبی): شامل شهر ستان های دیر، جم، عسلویه و کنگان به مرکزیت شهر کنگان با تخصص های؛

- شهرستان دیر : خدمات برتر تجاری، صنایع کشاورزی، فعالیت های زراعی – شیلات و آبزی پروری، فناوری‌های زیستی دریایی و بیوتکنولوژی- فناوری‌های مرتبط با کشاورزی، گردشگری (ژئوتوریسم و اکوتوریسم) وگردشگری جزایر و صنایع نفت، گاز انرژی و صنایع غذایی دریایی(شیلات)
- شهر ستان کنگان : خدمات برتر در زمینه درمانی- حمل‌ونقل، خدمات آموز شی فنی و پشتیبان نفت، گاز و پتروشیمی، فناوری مرتبط با نفت و گاز، گردشگری (دریایی و تاریخی) و صنایع غذایی دریایی (شیلات) و صنایع نفت، گاز انرژی
- شهرستان جم : خدمات پشتیبان نفت و گاز، صنایع کشاورزی، باغداری - زنبورداری – مرغداری، گردشگری (توریسم) و صنایع نفت، گاز انرژی.
- شهرستان عسلویه : خدمات پشتیبان نفت و گاز، فناوری مرتبط با نفت و گاز، گردشگری صنعتی و دریایی و صنایع دریایی (صنایع غذایی دریایی و صنایع نفت، گاز انرژی).

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

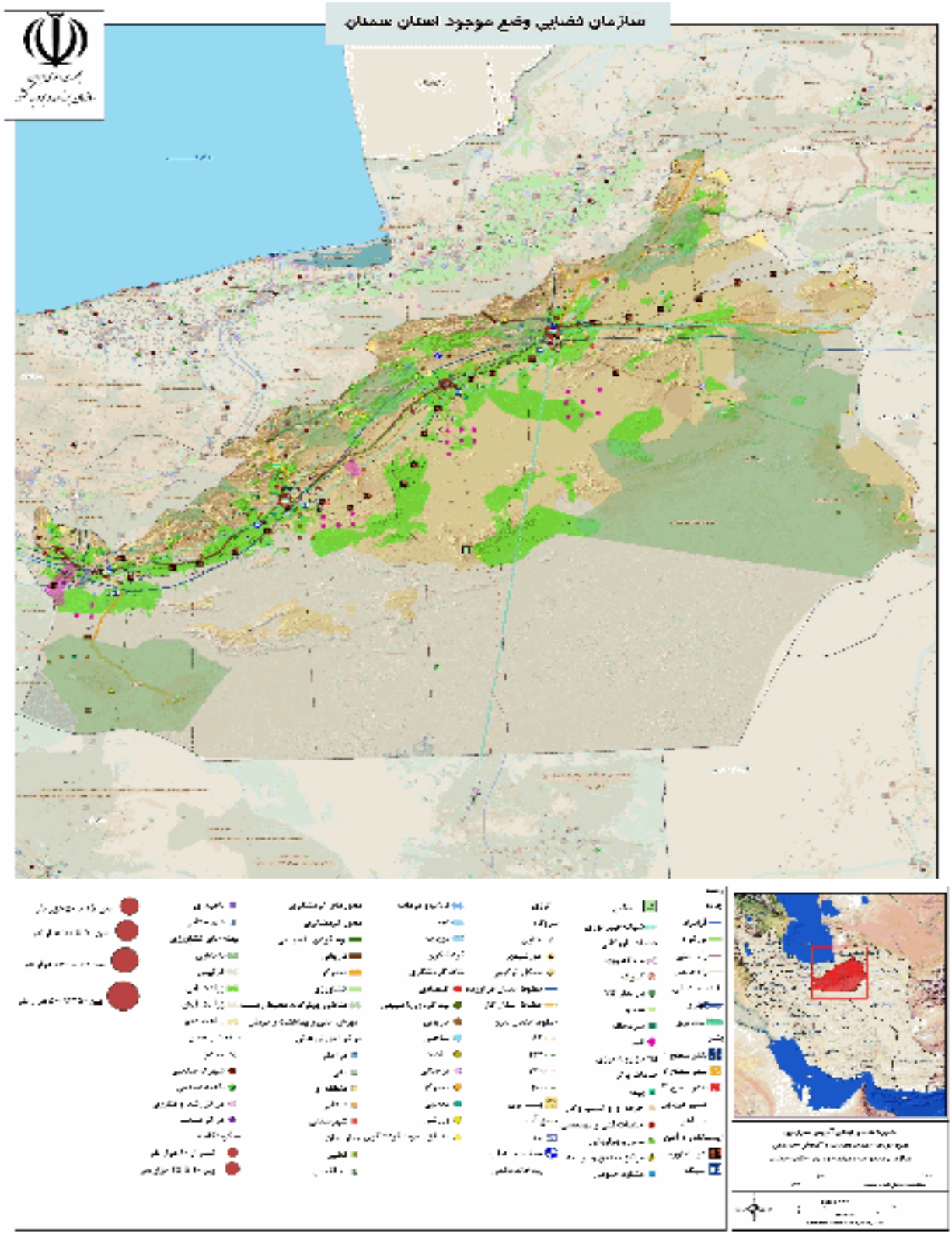
سازمان فضایی وضع موجود استان سمنان

- ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) اعم از آزادراه بوشهر – شیراز، بزرگراه بوشهر– شیراز، برازجان – اهرم و دیلم – بهبهان، بزرگراه ساحلی (عسلویه – دیلم)، راه اصلی درجه یک در محور اهرم – فراشبند و جم به فیروزآباد؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (ریلی) اعم از محور شیراز – بوشهر – عسلویه؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (هوایی) اعم از فرودگاه‌های بین المللی بوشهر و عسلویه و فرودگاه گناوه؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (دریایی) اعم از بنادر دیلم، گناوه، بوشهر، بوالخیر و محمد عامری، کنگان، دیر؛
- توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل در کلیه شهرستان‌های استان؛
- توسعه زیرساخت‌های فیبر نوری در کل پهنه استان؛
- توسعه زیرساخت‌ها و تاسیسات گازرسانی در کلیه شهرستان‌های استان؛
- توسعه زیرساخت‌های انتقال و توزیع انرژی برق در کلیه شهرستان‌های استان؛
- توسعه و بهبود زیرساخت‌های شبکه آبیاری و زهکشی و احداث سد در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم؛
- توسعه و بهبود زیرساخت‌های آبرسانی و احداث بندهای ذخیره ای در کلیه شهرستان های استان؛
- توسعه و بهبود شبکه های پایش کمی و کیفی منابع آب در کلیه شهرستان های استان؛

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

– سکونتگاه های شهری در پهنه جنوبی استان با تاکید بر شهر جدید سیراف، شهر جدید پارس و شبکه شهری کنگان.

– سکونتگاه های شهری موجود در پهنه مرکزی استان با تاکید بر منطقه شهری بوشهر، دشتستان و تنگستان.

روستاهای واقع شده در پهنه ساحلی استان.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

شورایعالی آمایش سرزمین

- هرگونه گسترش اراضی کشاورزی مشتمل بر توسعه اراضی زراعی، توسعه باغات و توسعه کشت گلخانه‌ای در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سُنتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مَصارف کشاورزی می‌باشد.
- فعالیت‌های کشاورزی (زارعت) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و دیر
- فعالیت‌های کشاورزی (باغداری) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم
- فعالیت‌های کشاورزی (گلخانه‌ای) در شهرستان‌های دیر، دشتی، دشتستان، تنگستان
- فعالیت‌های کشاورزی (گیاهان دارویی) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- فعالیت‌های کشاورزی (دامداری اعم از دام سنگین و سبک) در شهرستان‌های دشتستان، گناوه، تنگستان، دشتی و دیر.

شیلات

- فعالیت‌های آبزی پروری در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و کنگان
- توسعه شهرک‌های شیلاتی در شهرستان‌های دیلم، گناوه، تنگستان، دشتی و دیر

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- صنایع دریایی (شناورهای دریایی، قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) و سازه‌های ساحلی و فراساحلی در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر
- صنایع میانی و پایین دستی حوزه نفت، گاز و پتروشیمی در شهرستان‌های عسلویه (بخش شرقی)، کنگان (بخش غربی)، دیر، بوشهر و دیلم
- صنایع معدنی در شهرستان های دشتی، دشتستان، دیر و کنگان
- تولید فلزات اساسی (انواع فولاد با کاربرد در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع دریایی) در شهرستان تنگستان، گناوه و دیلم
- تولید انواع کودهای شیمیایی در شهرستان های بوشهر، دشتستان و عسلویه
- ماشین آلات و تجهیزات پزشکی در شهرستان بوشهر

- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی اتمی در شهرستان های بوشهر، کنگان و عسلویه
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با صنایع کشاورزی و شیلاتی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم
- بهره‌برداری معدنی (عناصر نادر خاکی) در شهرستان‌های دشتی، تنگستان، دیر و جم.
- بهره‌برداری معدنی (قیر طبیعی، دولومیت) در شهرستان دشتی، دشتستان و دیر.
- بهره‌برداری معدنی (استخراج کانسارهای حاوی آلومین) در شهرستان دشتی.
- صنایع فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما، آبزیان و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- تولید خوراک آبزیان در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- بنادر بوشهر و عسلویه به عنوان بنادر بزرگ استان.
- بنادر گناوه، دیر و کنگان به عنوان بنادر متوسط استان.
- بنادر دیلم، ریگ، بوالخیر، محمدعامری، لاور ساحلی، نخل تقی و بندر تجاری عسلویه به عنوان بنادر کوچک.
- منطقه آزاد تجاری بوشهر.
- مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان‌های دیلم، بوشهر و دیر.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری ساحلی و دریایی در پهنه های ساحلی شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه؛
- گردشگری روستایی در کلیه روستاهای شهرستان‌های استان؛
- گردشگری طبیعی، ژئوتوریسم و اکوتوریسم در شهرستان‌های بوشهر، دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر، جم، عسلویه
- گردشگری تاریخی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان ، دشتی و کنگان

- گردشگری جزیره ای در جزایر عباسک، خارگ، خارگو، ام الگرم و نخیلو
- گردشگری سلامت در شهرستان تنگستان (آبگرم اهرم و روستاهای ساحلی)
- گردشگری تجاری بازار شهرهای دیلم، گناوه، بوشهر، دلوار، عسلویه و نخل تقی
- گردشگری صنعتی در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، جزیره خارگ و نیروگاه اتمی
- گردشگری فرهنگی (آیین های مذهبی و محلی، موسیقی و ...) در کلیه شهرستان‌های استان
- گردشگری مایس (رویدادها، همایش¬ها، جشنواره¬ها و ...) در شهرستان¬های بوشهر و عسلویه
- مناطق نمونه گردشگری حماد (دیلم)، میرمهنا و جفیر(گناوه)، سد رئیسعلی دلواری(دشتستان)، لیان (بوشهر)، دلوار و خایبز(تنگستان)، مند (دشتی)، تپه چگاسه و گلوبردکان (جم)
- دهکده های گردشگری گناوه، بوشهر، تنگستان و کنگان
- صنایع دستی در شهرستان‌های گناوه (گبه شول)، دشتی (عبابافی کردوان و گلیم بافی)، دشتستان (بافته های حصیری آبپخش)، تنگستان (صنایع دستی دریایی)، بوشهر (گرگوربافی، صنایع دستی دریایی و زیورآلات) و عسلویه (خوس دوزی)

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری:

- سطح یک (شهرهای بزرگ) مشتمل بر شهر بوشهر.
- سطح دو (شهرهای میانی بزرگ) مشتمل بر شهرهای کنگان، برازجان و گناوه.
- سطح سه (شهرهای میانی متوسط) مشتمل بر شهرهای عسلویه، جم، دیر، خورموج و دیلم.
- سطح چهار(شهرهای کوچک) مشتمل بر شهرهای عالیشهر، دلوار، خارک، اهرم، بنک، نخل تقی، بندر ریگ، چغادک، آبپخش، وحدتیه و کاکی.
- سطح پنج (روستا- شهرها) مشتمل بر شهرهای تنگ ارم، بوشکان، سعدآباد، شبانکاره،آباد، دالکی، کلمه، شنبه، بادوله، بردستان، دوراهک، بردخون ، آبدان، بندر سیراف، امام حسن، ریز، انارستان، چاه مبارک، بیدخون، بهارستان، شهر جدید سیراف.

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های روستایی

- سطح یک؛ سرکره، دهرود سفلی و فاریاب(دشتستان).
- سطح دو؛ روستای خلیفه ای (دشتستان).
- سطح سه؛ روستای نظرآقا (دشتستان).

- ۵۳۲ آبادی مستقل.

شکل بندی کلی الگوی استقرار سکونتگاهی

ناحیه شمالی استان بوشهر (شهرستان های گناوه و دیلم)، در این ناحیه ساختار مورفولوژیک مراکز سکونتگاهی به صورت خطی در بین دو کانون شهری دیلم و گناوه است و سایر مراکز سکونتگاهی در امتداد و ارتباط با این ساختار مورفولوژیک خود را تعریف می نمایند.

ناحیه میانی استان بوشهر (شهرستان های بوشهر، دشتستان و تنگستان و دشتی) ساختار شعاعی-شبکه‌ای را می بایست رایج‌ترین گونه بندی در منطقه داراست. ساختار فعالیت های پیشنهادی در این منطقه نیز مبتنی بر ساختارمحوری و کریدور است. این منطقه در افق های آتی با توجه به واقع بودن در مرکز ثقل خدماتی منطقه می‌تواند در شکل گیری یک منطقه هم پیوند با اقتصاد منطقه ای و بین المللی نقش های به مراتب بزرگتری را ایفا نماید.

ناحیه جنوبی استان بوشهر (شهرستان های جم، عسلویه، کنگان و دیر) مراکز توسعه یافته که بواسطه شبکه‌ای از شهرهای متوسط‌مقیاس و متصل به یکدیگر توسط دو راه زمینی و دریایی، آنها را به یکدیگر وصل می کند. شکل بر خط مراکز این سازمان فضایی قابلیت انتقال تجمع شهری را به مراکز واقع در کریدورهای منتهی به آن را داراست.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

خدمات آموزشی

- برخورداری تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از خدمات آموزش ابتدایی
- برخورداری ۱۳۹ روستا در سطح استان از خدمات آموزش متوسطه و کار و دانش
- ۲۹ کانون روستایی جهت احداث خدمات آموزشی

خدمات فرهنگی

- برخورداری ۵۲ روستا در سطح استان از خدمات فرهنگی
- ۴۲ کانون روستایی جهت احداث خدمات فرهنگی

خدمات ورزشی

- برخورداری ۲۵ روستا در سطح استان از خدمات ورزشی
- ۵۱ کانون روستایی جهت احداث خدمات زمین ورزشی و سالن ورزشی

خدمات درمانی

- برخورداری تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از خدمات خانه بهداشت

- برخورداری ۶۴ روستا در سطح استان از خدمات پایگاه سلامت و مرکز جامع سلامت
- ۴۸ کانون روستایی جهت احداث خدمات جامع سلامت

خدمات مالی – ادرای

- برخورداری تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از خدمات دهیاری
- برخورداری ۱۴۴ روستا در سطح استان از خدمات دهیاری، بانک وپست
- ۱۸ کانون روستایی جهت احداث خدمات مالی – اداری

خدمات برتر

- کانون‌های ا صلی ارائه خدمات برتر، شهر بو شهر در تمامی مراکز در سطح یک و شهرهای برازجان، بندر کنگان، بندر دیر، بندر گناوه و جم در سطح ۲ قرار می گیرند.

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

حمل و نقل زمینی و ریلی

- احداث آزادراه بوشهر – شیراز با کارکرد ملی
- تکمیل کریدور ساحلی هرمزگان – بوشهر – خوزستان با کارکرد ملی
- توسعه و تکمیل کریدور بوشهر - اهرم – بوشکان – فراشبند – فیروزآباد با کارکرد منطقه ای
- توسعه و تکمیل کریدور طاهری – جم – فیروزآباد – شیراز با کارکرد منطقه ای
- توسعه و تکمیل بزرگراه گناوه - برازجان – اهرم – با کارکرد استانی
- توسعه و تکمیل گناوه – دیلم – گچساران با کارکرد منطقه ای
- توسعه و تکمیل گناوه – میشان با کارکرد منطقه ای
- تکمیل بزرگراه بزباز – بندو با کارکرد استانی
- تکمیل کریدور ساحلی دیر – بوشهر با کارکرد استانی
- احداث و تکمیل شبکه ریلی محور شیراز – بوشهر - عسلویه

حمل و نقل هوایی

- فرودگاه بین المللی با کارکرد فراملی در شهرستان بوشهر.
- فرودگاه بین‌المللی با کارکرد فراملی در شهرستان عسلویه.
- فرودگاه خارگ با کارکرد ملی.
- فرودگاه های داخلی با کارکرد منطقه‌ای در گناوه.

حمل و نقل دریایی

شورایعالی آمایش سرزمین

-بنادر بوشهر و عسلویه به عنوان بنادر بزرگ استان.

-بنادر گناوه، دیر و کنگان به عنوان بنادر متوسط استان.

-بنادر دیلم، ریگ، بوالخیر، محمدعامری، لاور ساحلی، نخل تقی و بندر تجاری عسلویه به عنوان بنادر کوچک.

ماده ٤ - برنامه‌های اجرایی آمایش استان بوشهر به قرار زیر می باشد:

انرژی

- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز
- افزایش بهره وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدید پذیر

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب، حامل های انرژی و..)
- برنامه ایجاد و توسعه زنجیره ارزش صنایع پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی
- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع

اجتماعی و فرهنگی

- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های و فعالیت‌های اجتماعی- فرهنگی
- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌های شهری (نواحی خاص و ویژه)
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها (شهری، روستایی)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها

حمل و نقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک
- برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان
- برنامه حفاظت و بهره برداری پایدار از زیست بوم های خشکی
- برنامه پایش و مدیریت آلاینده‌ها
- برنامه حفاظت و بهره برداری پایدار از زیست بوم های آبی
- برنامه تحقیق و توسعه در امور محیط زیست

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه ارایه خدمات آب شرب شهری و روستایی
- مدیریت حوضه آبریز و دشت ها

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین
- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)
- برنامه توسعه خدمات پشتیان و لجستیک
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

شورایعالی آمایش سرزمین

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی – فرهنگی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

کشاورزی

- افزایش تولید آبزیان پرورشی
- بهبود بهره وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
- تکمیل زنجیره‌های ارزش و تولید محصولات کشاورزی
- توسعه کشت گلخانه ای
- توسعه کشت گیاهان دارویی
- تولید محصولات فناورانه نهاده ها با تاکید بر مزیت خاص استانی
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان
- بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاه های تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه توسعه و گسترش تجارت مدرن و الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه انطباق فعالیت های دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیر ساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ -که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

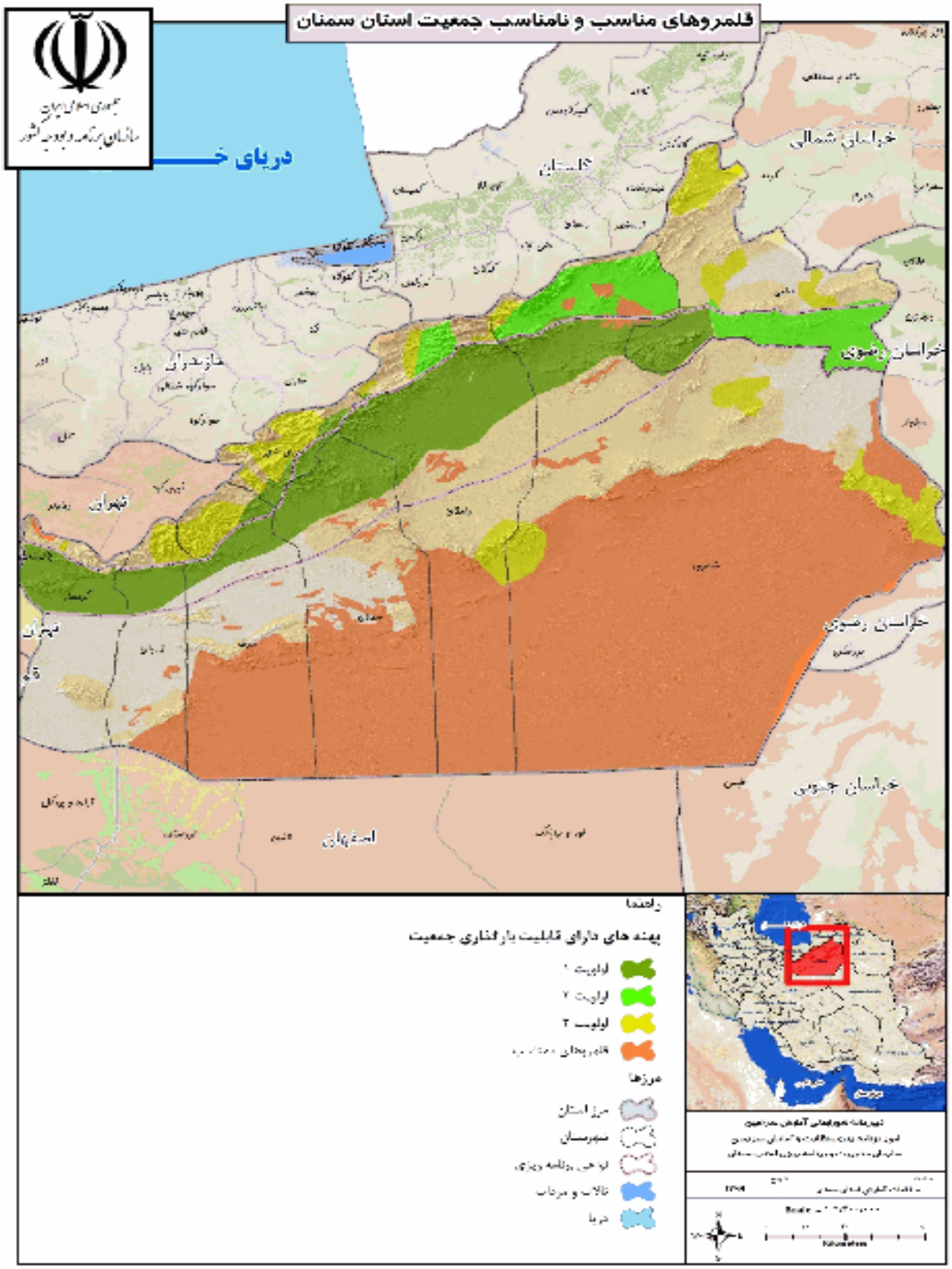
قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان سمنان
دریای خ
خراسان شمالی
گلستان
مازندران
خراسان رضوی
قهرون
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
مرزها
مرز استان
شهرستان
راه آهن برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

شورایعالی آمایش سرزمین

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

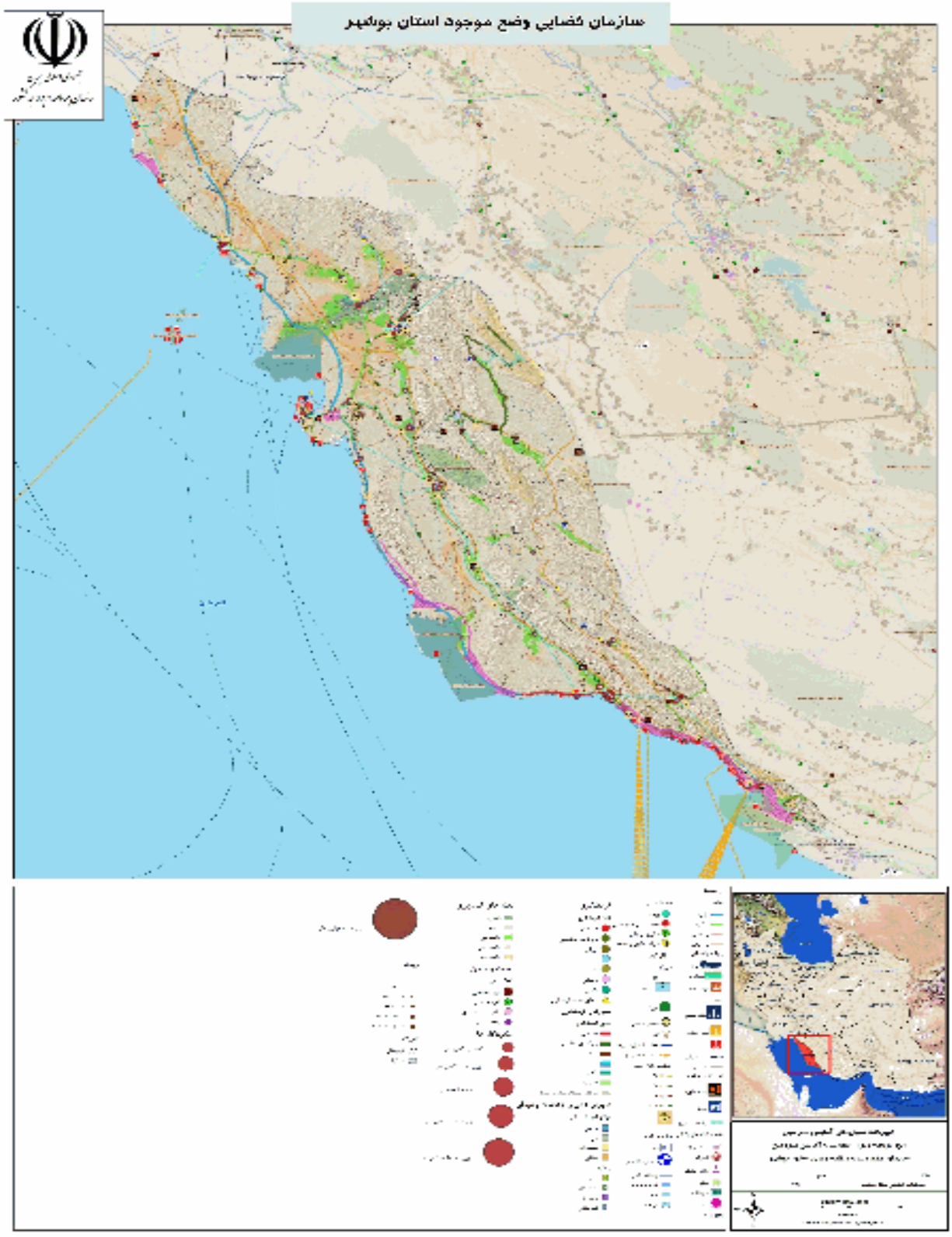
سازمان فضایی وضع موجود استان بوشهر

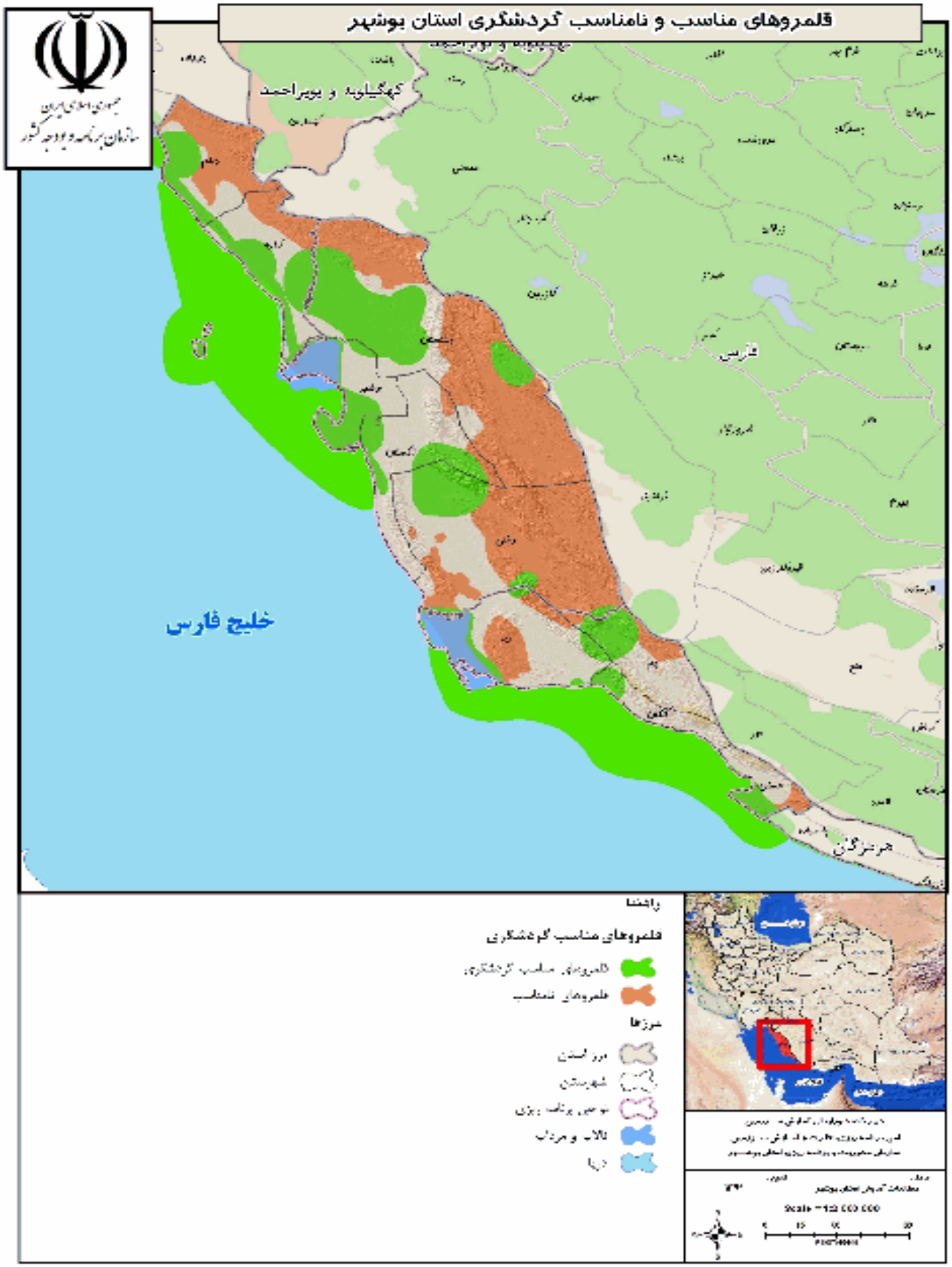
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
هرمزگان
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
محدوده برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان بوشهر

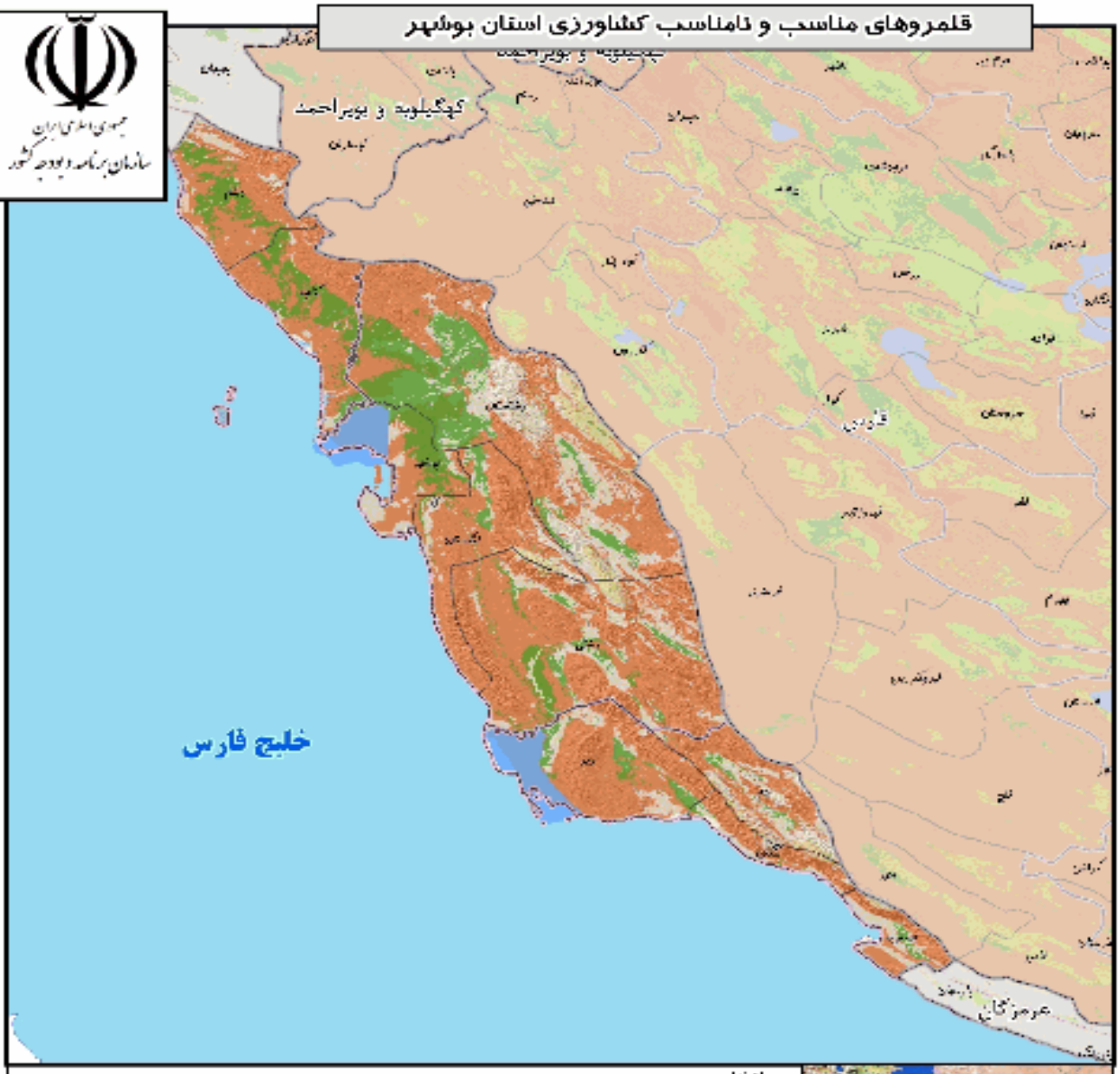

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- مرز شهرستان
- راه آهن و ایستگاه
- راه اصلی و فرعی
- خلیج فارس

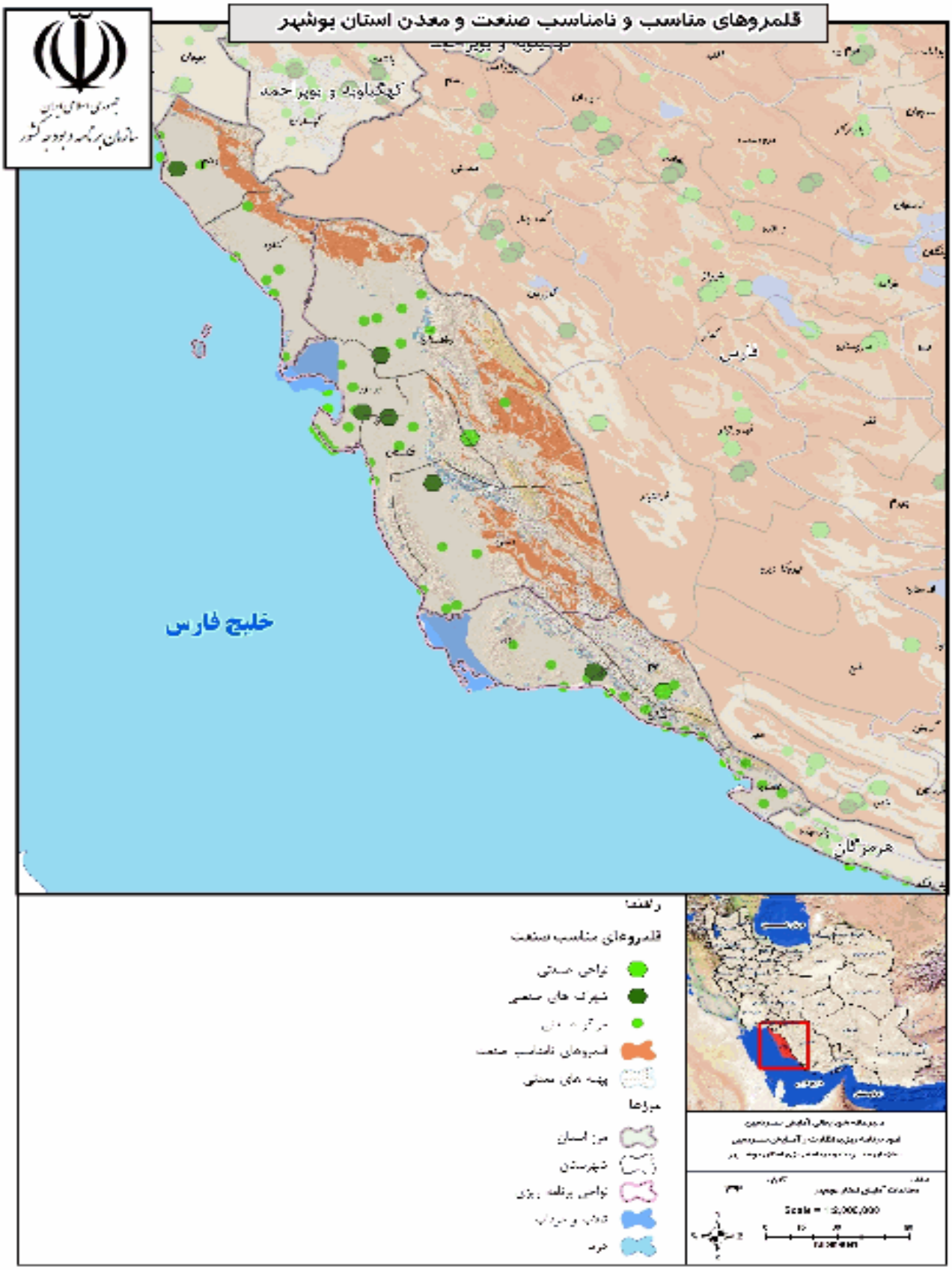
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
خلیج فارس
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه و مرداب
خلیج فارس
Scale = 1:2,000,000

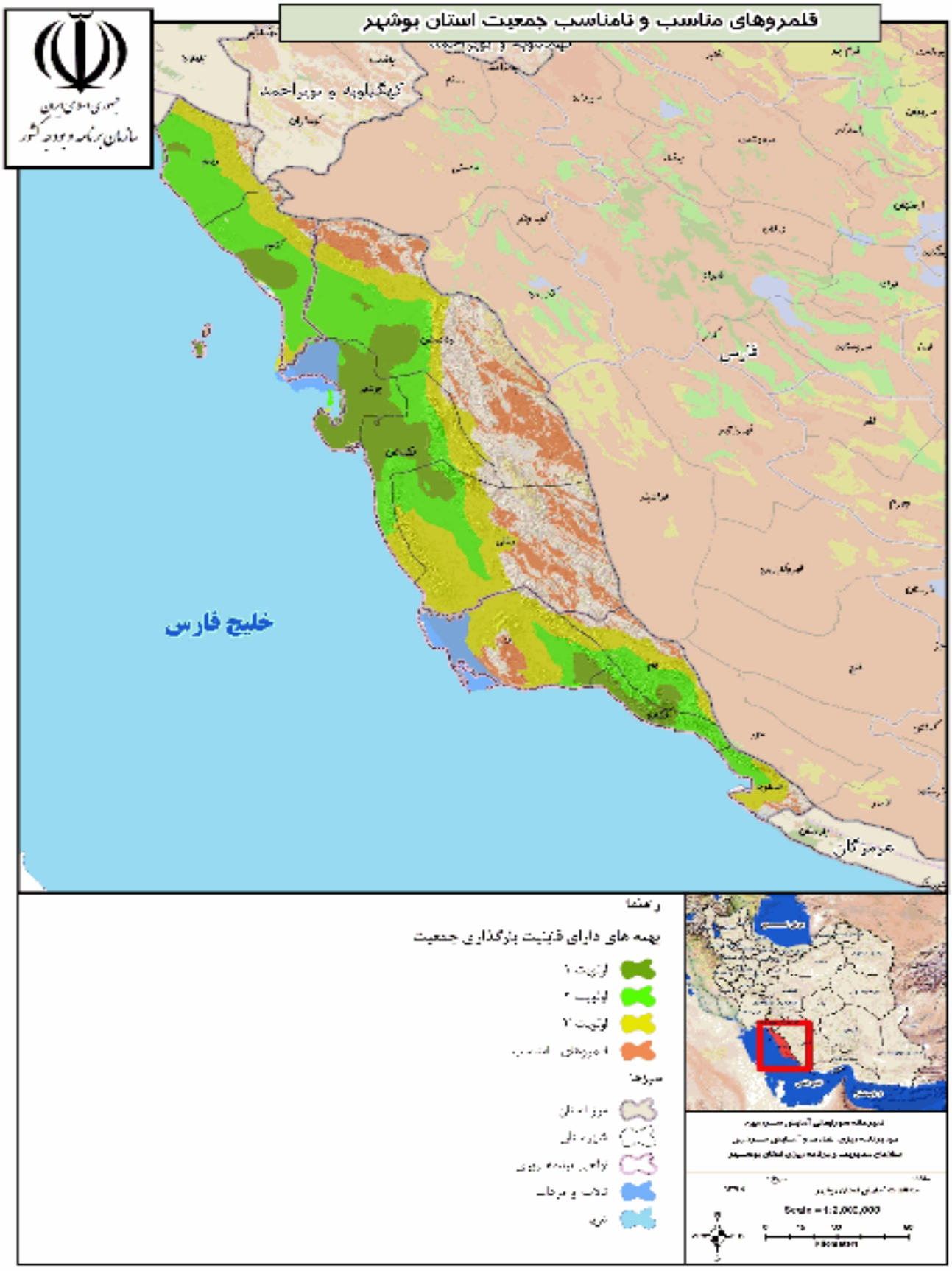
قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
خلیج فارس
فارس
هرمزگان
راهنما
بهمه های دارای قابلیت بزرگداری جمعیت
سرزمین
Scale = 1:2,000,000

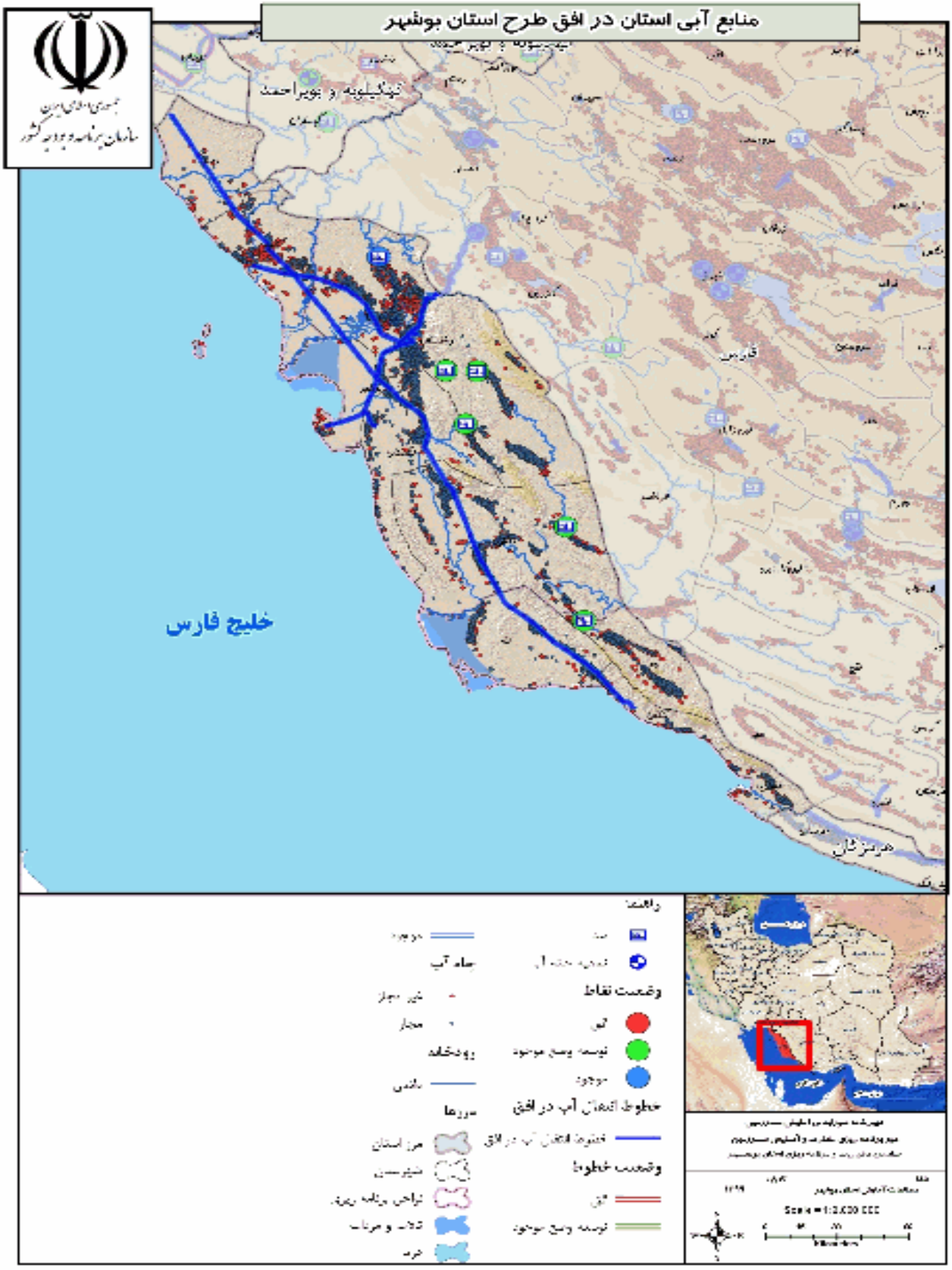
منابع آبی استان در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
خلیج فارس
راهنما
وضعیت نقاط
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
سیرها

گردشگری در افق طرح استان بوشهر

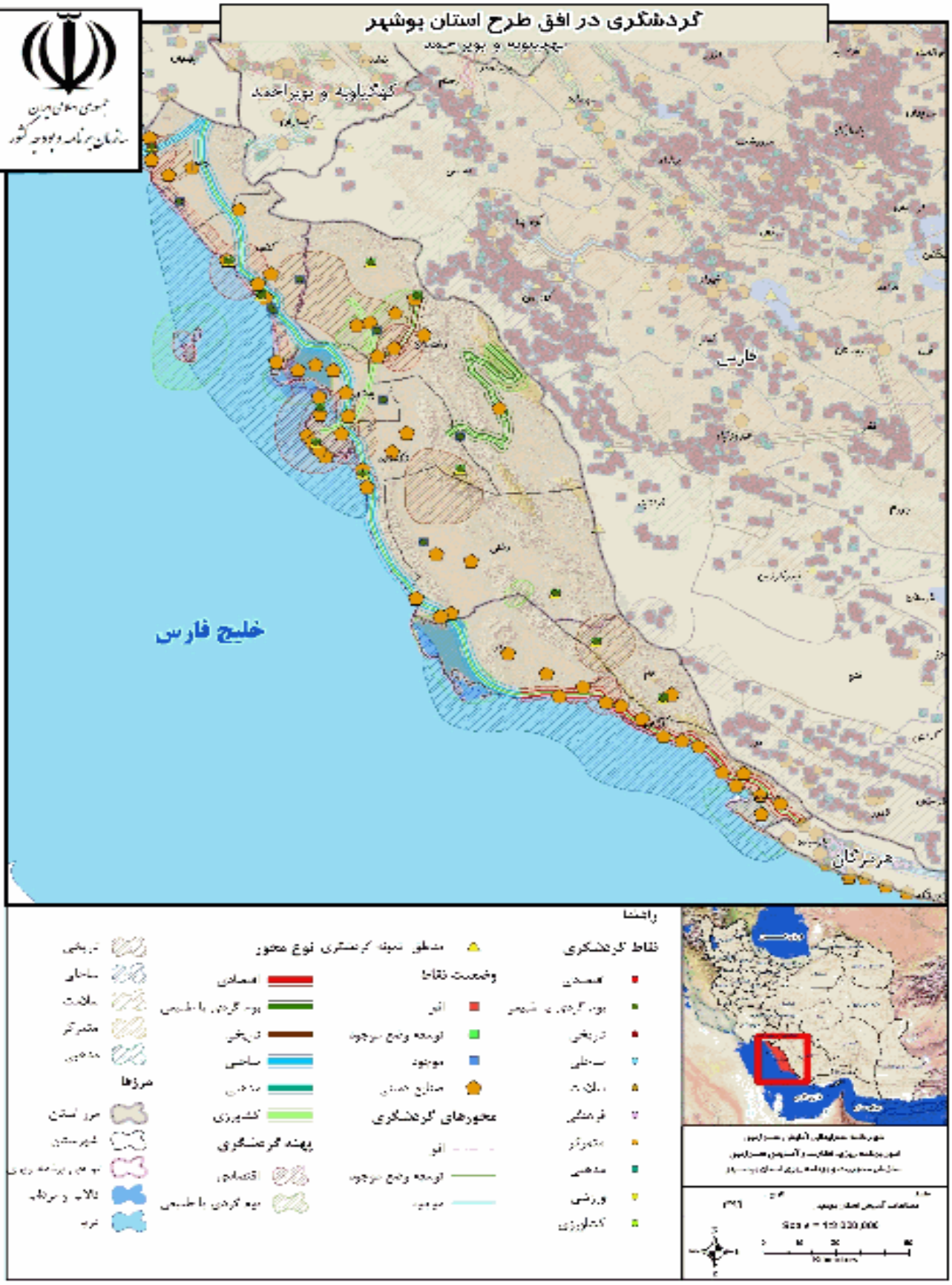

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان بوشهر

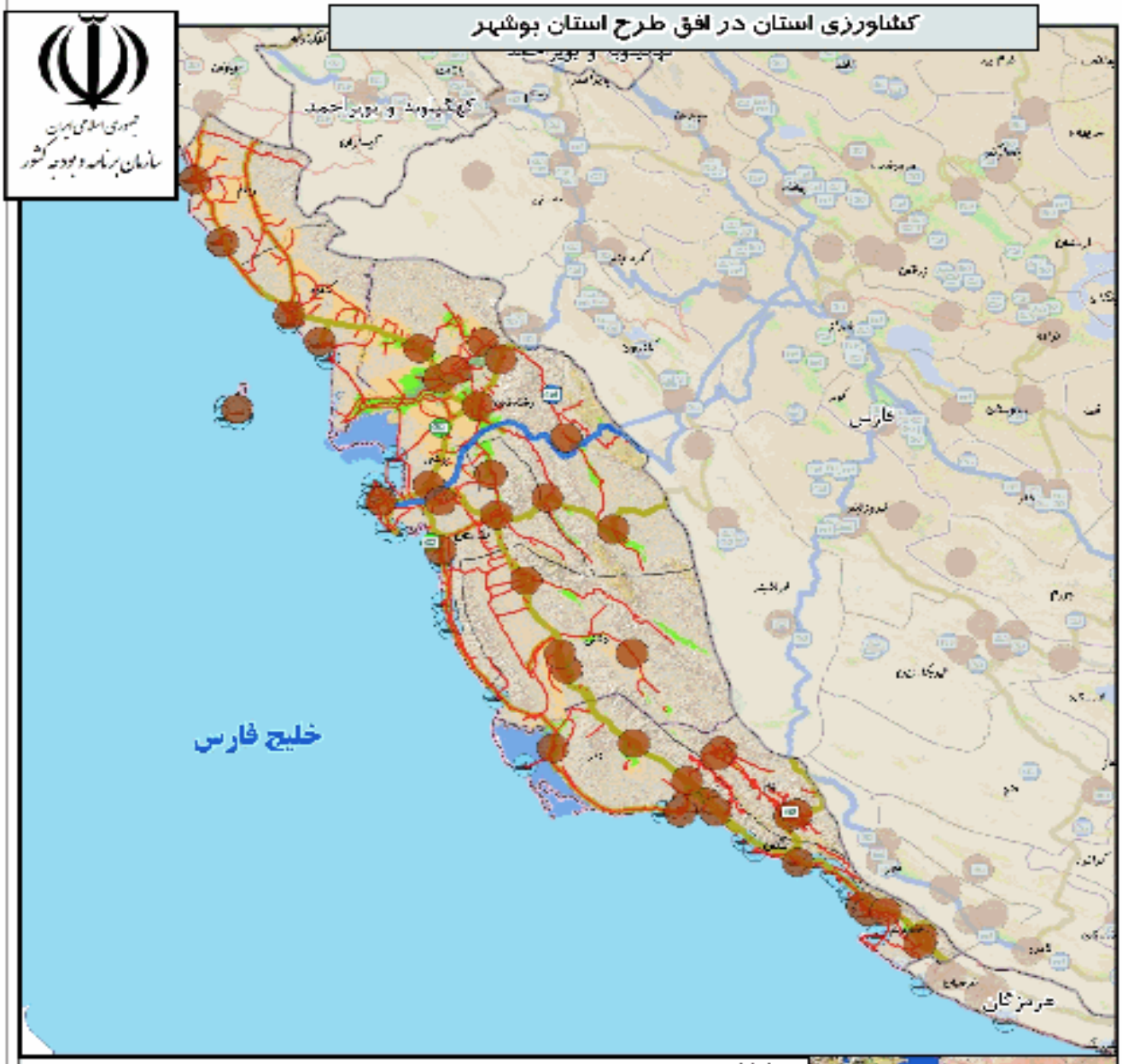

راهنما

شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

واقعیت خوشه ها

بالقوه

توسعه وضع موجود

موجود

بالا در حیات

پهنه های کشاورزی

معادن

زراعت و باغ

زراعت نخل

زراعت دیم

نوع راه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

تالاب و مرداب

دریا

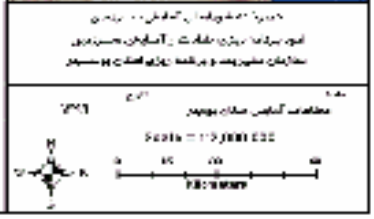

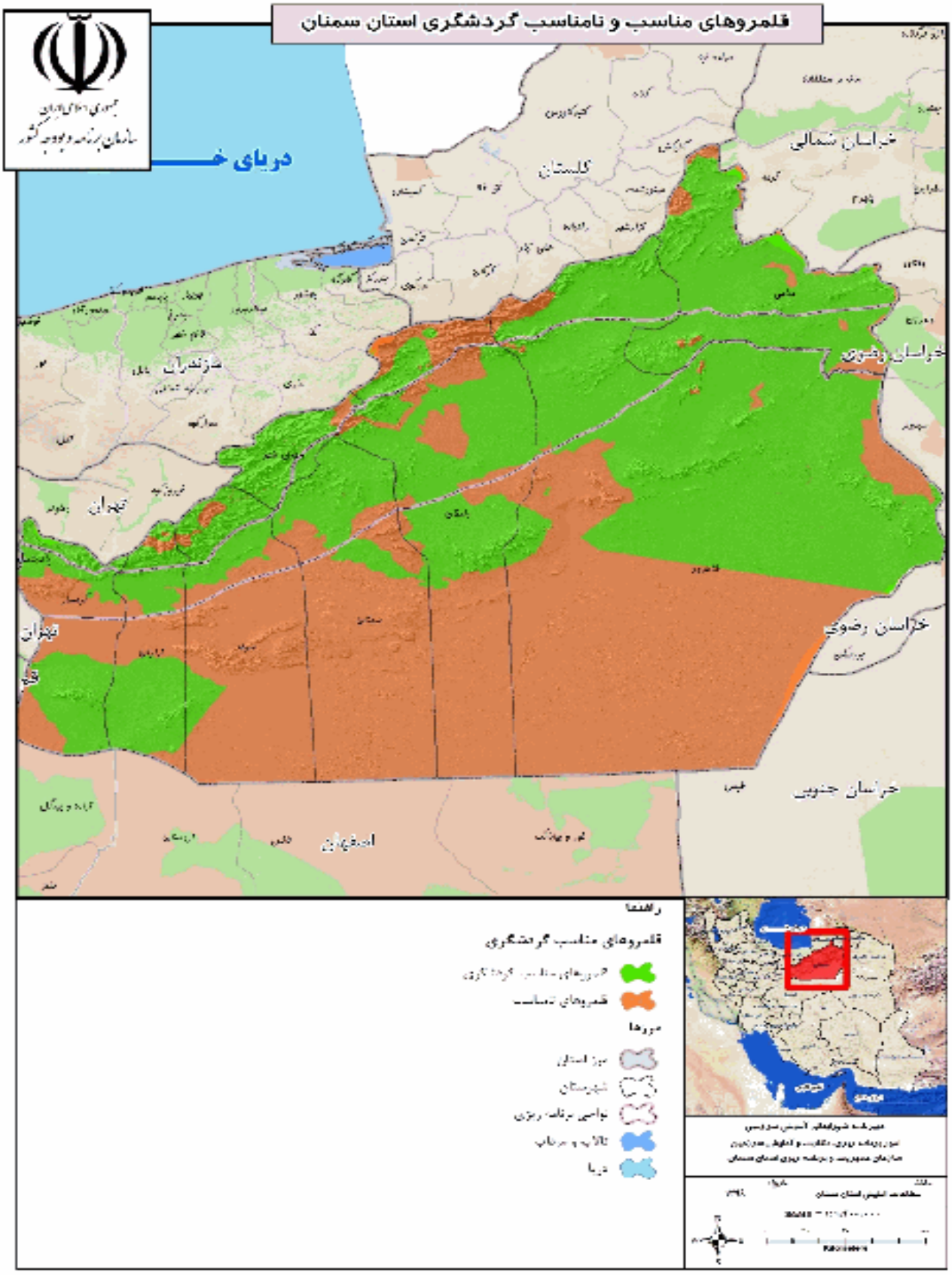
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خـــــ
گلستان
خراسان شمالی
مازندران
تهران
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
دریا

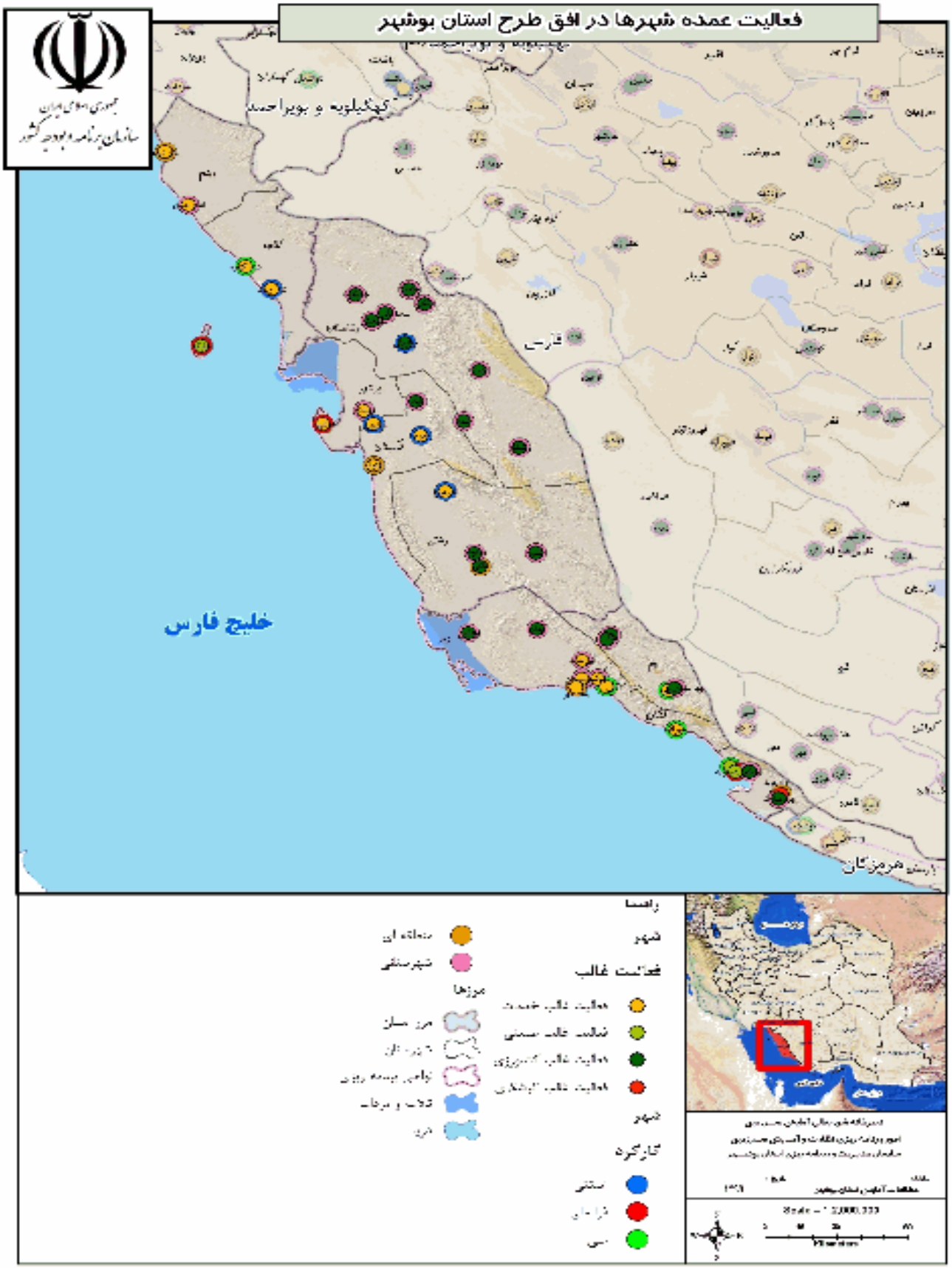
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
هرمزگان
راهنما
شهر
فعالیت غالب
مرزها
شهر
کارکرد
Scale 1:2,000,000

صنعت و معدن در افق طرح استان بوشهر

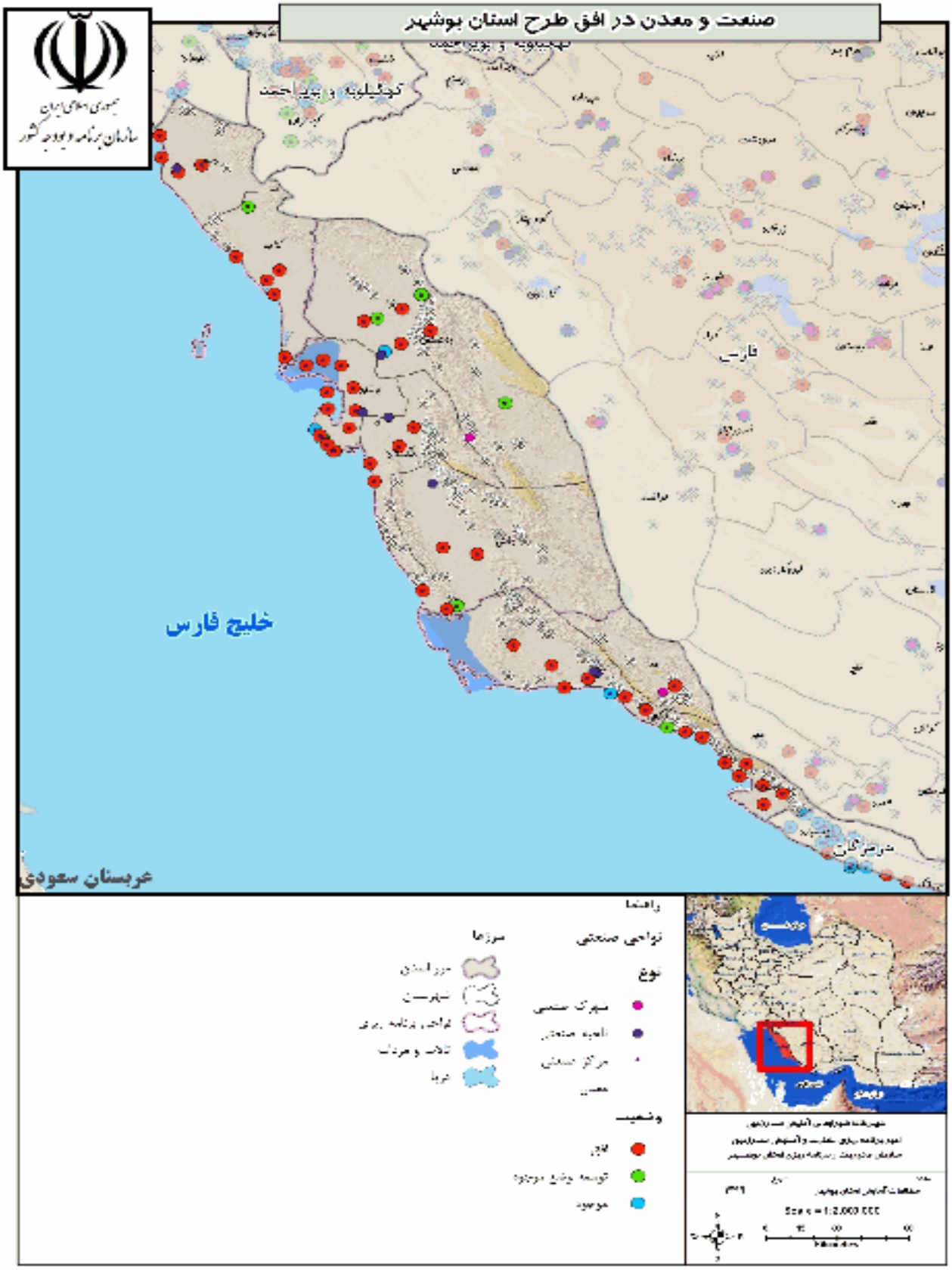

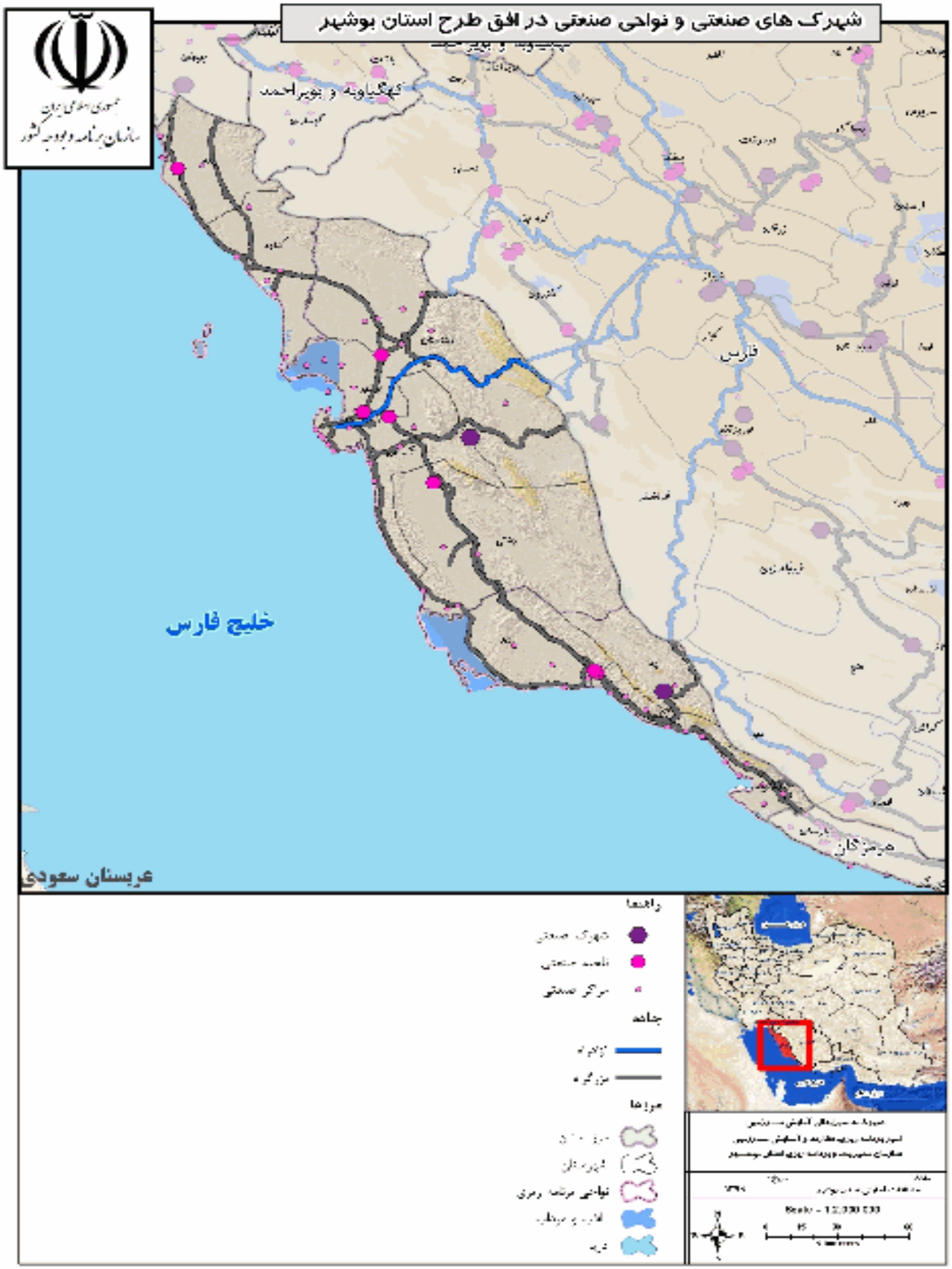
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
عربستان سعودی
هرمزگان
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مرکز صنعتی
جاده
مرزها
Scale - 1:2,000,000

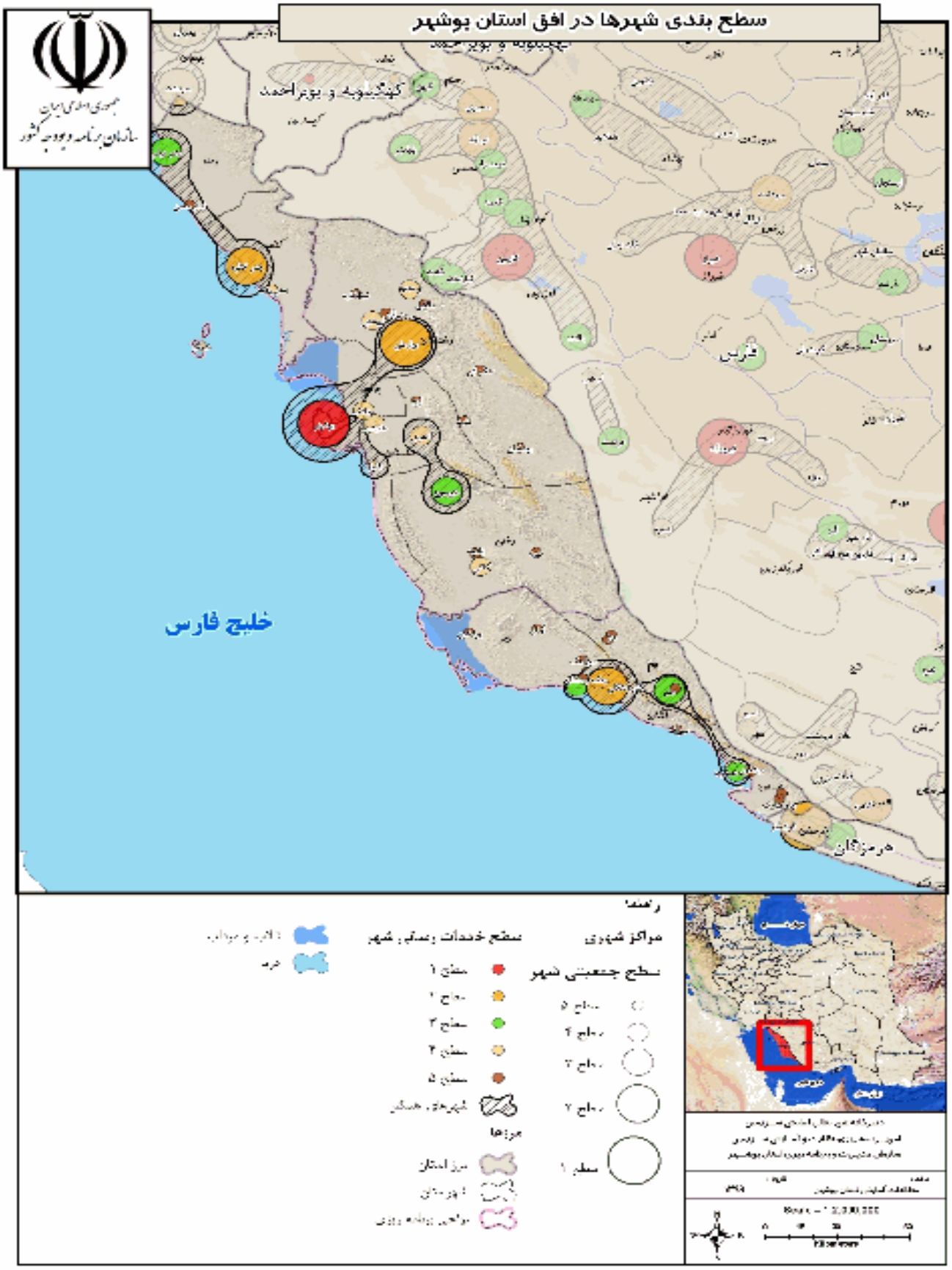
سطح بندی شهرها در افق استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
هرمزگان
رومشی
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح خدمات رستایی شهر
مرزها
مرز استان

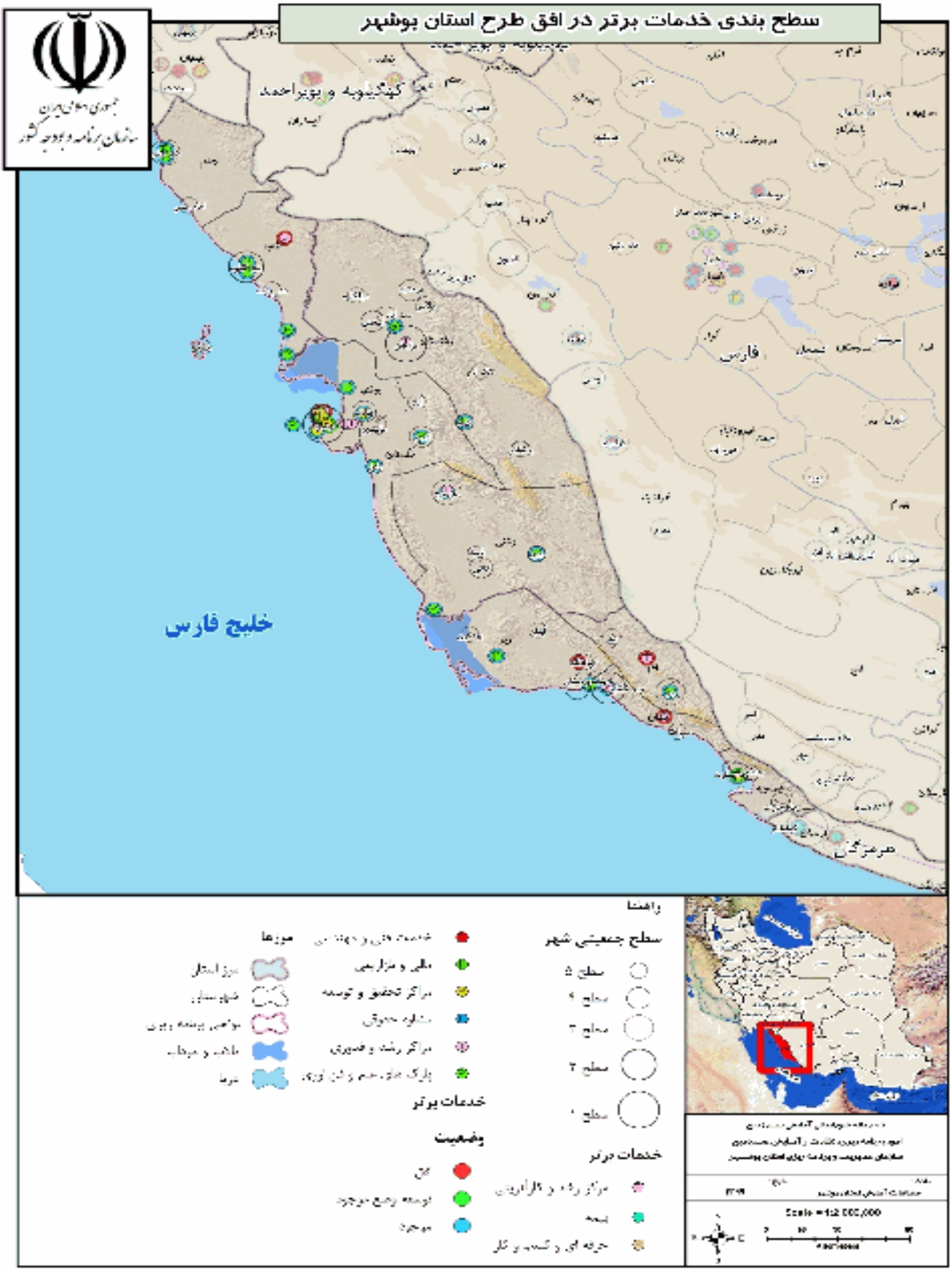
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
هرمزگان
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
مراکز رشد و فناوری
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
مرزها
مرز استان
وضعیت
بدون
توسعه زمینه موجود
موجود
Scale 1:2 000,000

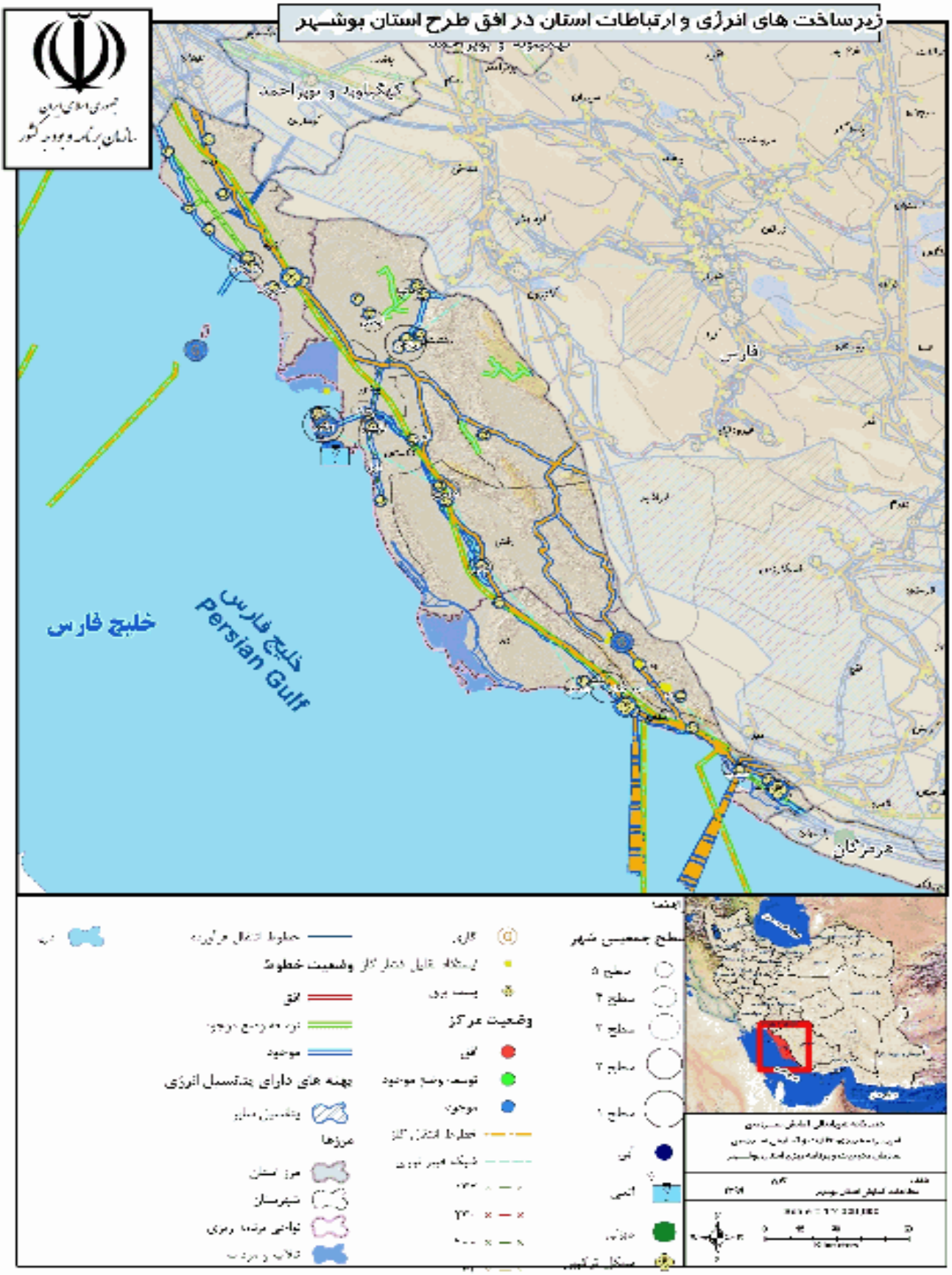
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
خلیج فارس
Persian Gulf
خلیج فارس
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
وضعیت مرکز
توسعه وسیع موجود
موجود
توسعه
بهینه های دارای پتانسیل انرژی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی مرتفع و بیابانی
دریاچه و تالاب
موجود
توسعه
آتی
آبی
جنگل
مسکونی

روستاهای مرکزی سطح یک استان بوشهر

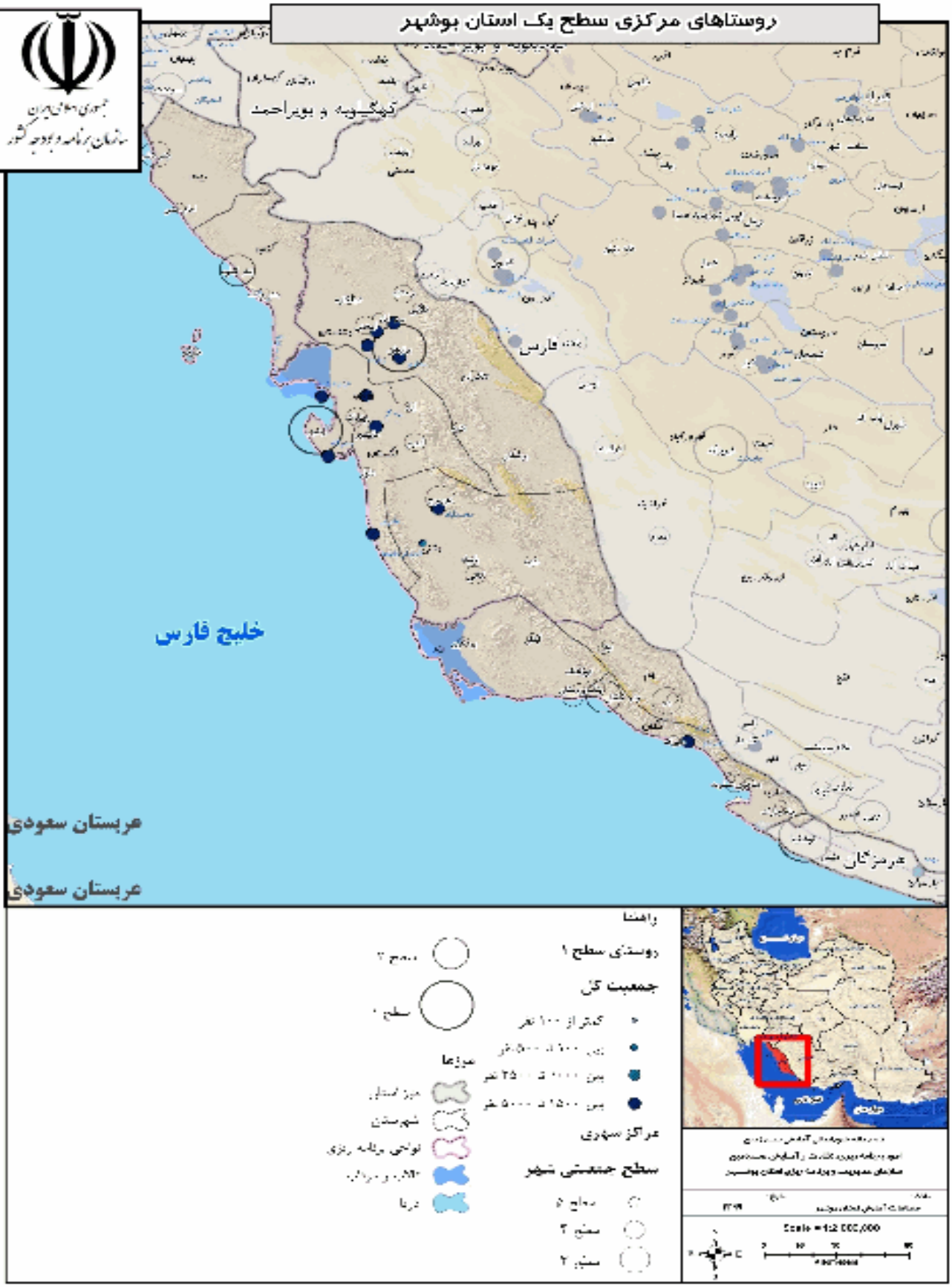

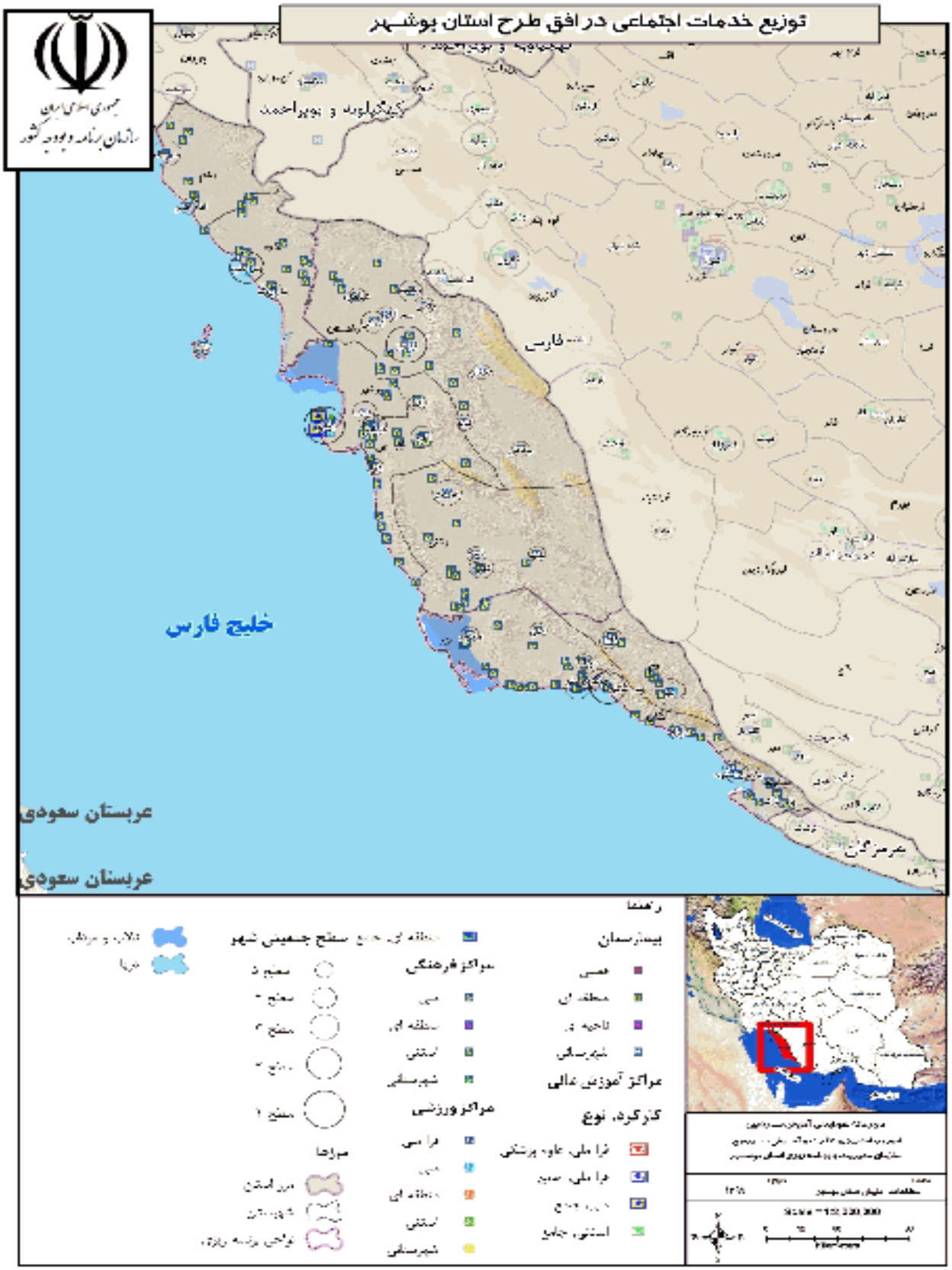
توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
خلیج فارس
عربستان سعودی
عربستان سعودی
راهنما
بیمارستان
مراکز آموزش عالی
مراکز فرهنگی
مراکز ورزشی
کارکرد، نوع
مراجع

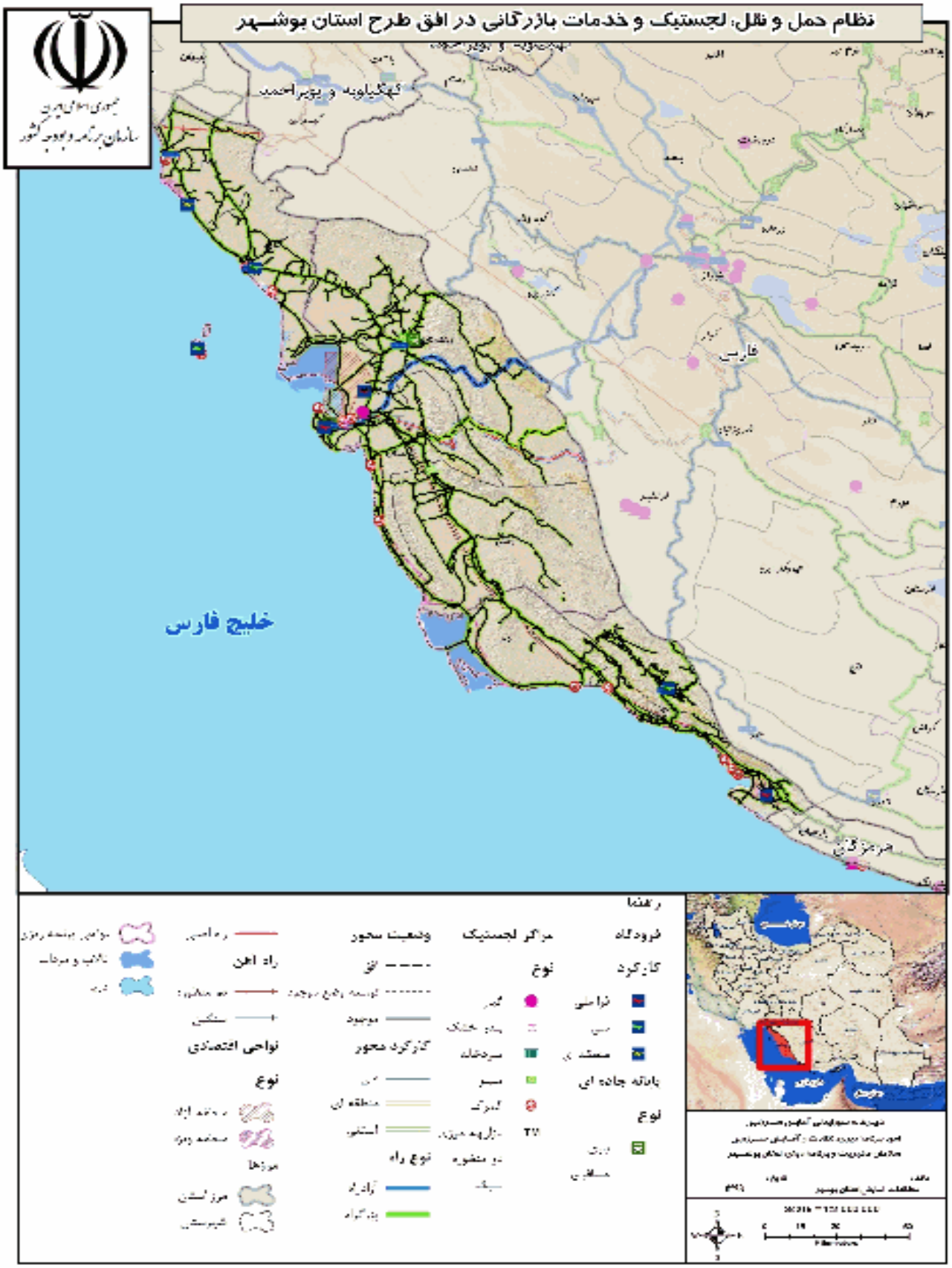
نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
خلیج فارس
فارس
کهگیلویه و بویراحمد
هرمزگان
راهنما
فرودگاه
کارکرد
نوع
بادانه جاده ای
نوع
مراکز لجستیک
نوع
وضعیت محور
نوع راه
راه آهن
نواحی اقتصادی
نوع
مرزها

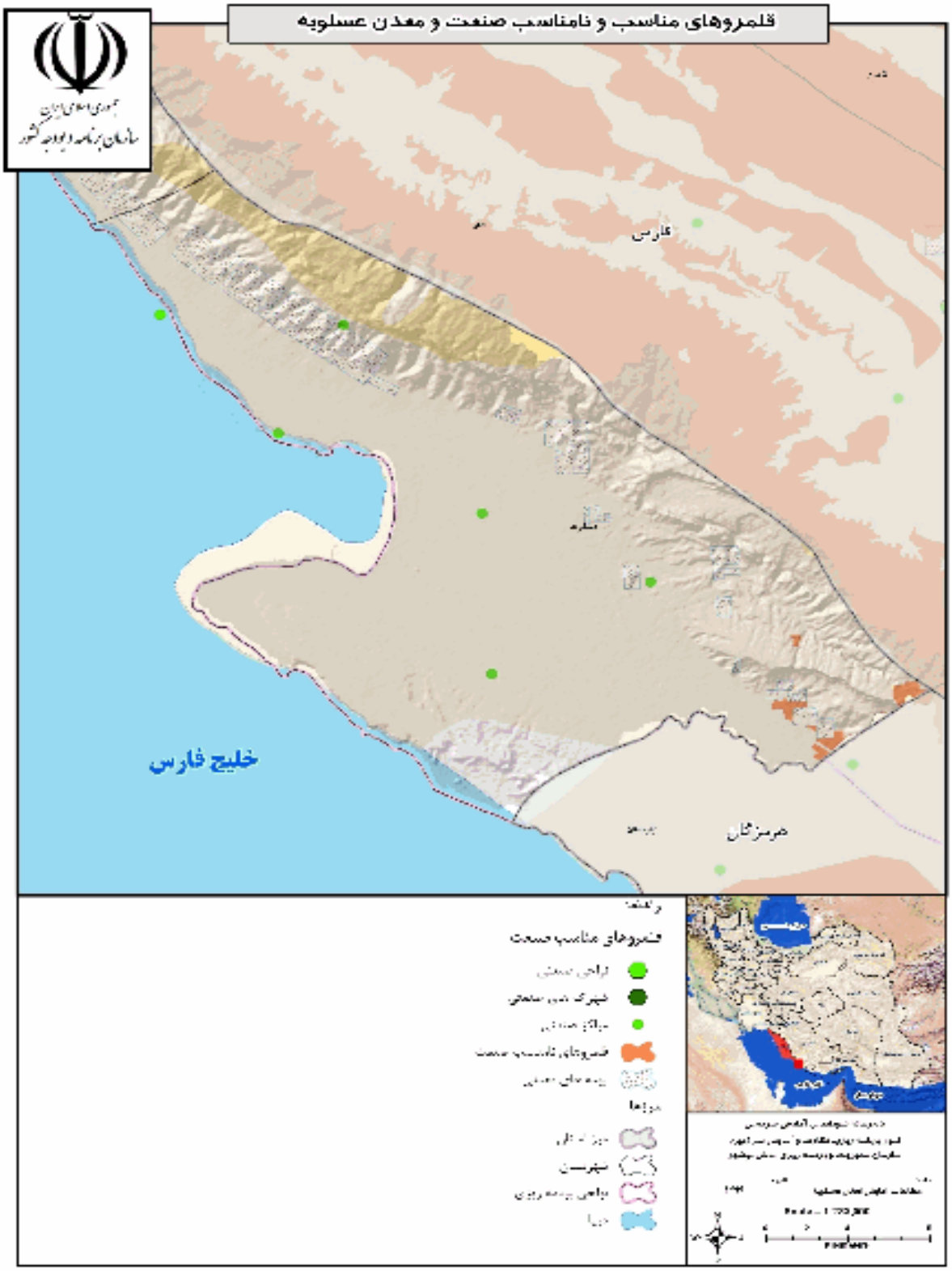
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن عسلویه
سازمان برنامه و بودجه کشور
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
شهرک
مرزها
شهرستان
دریا

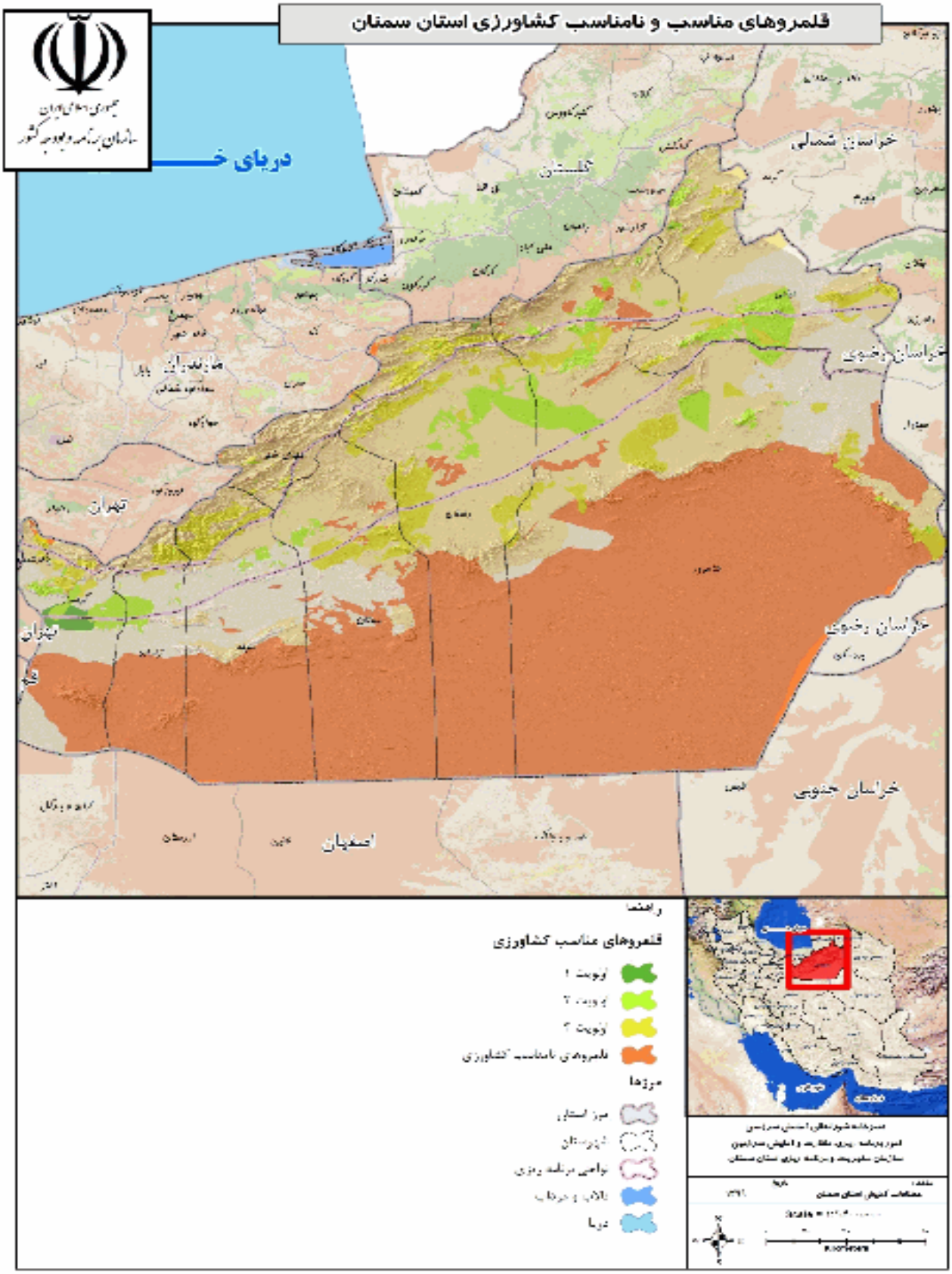
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان سمنان
دریای خزر
گلستان
خراسان شمالی
خراسان رضوی
قزوین
تهران
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و دریاچه
دریا

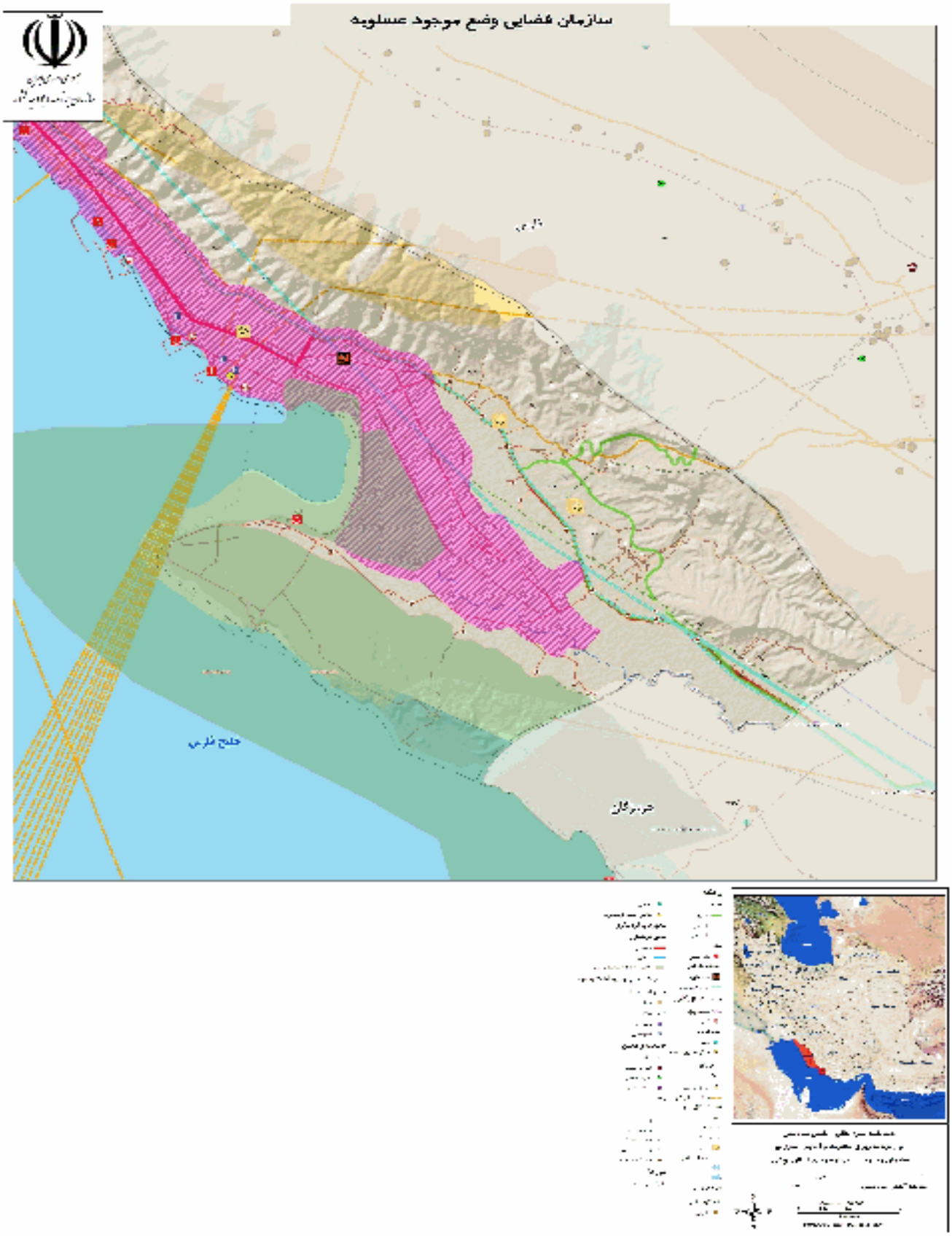
سازمان فضایی وضع موجود عسلویه
خلیج فارس

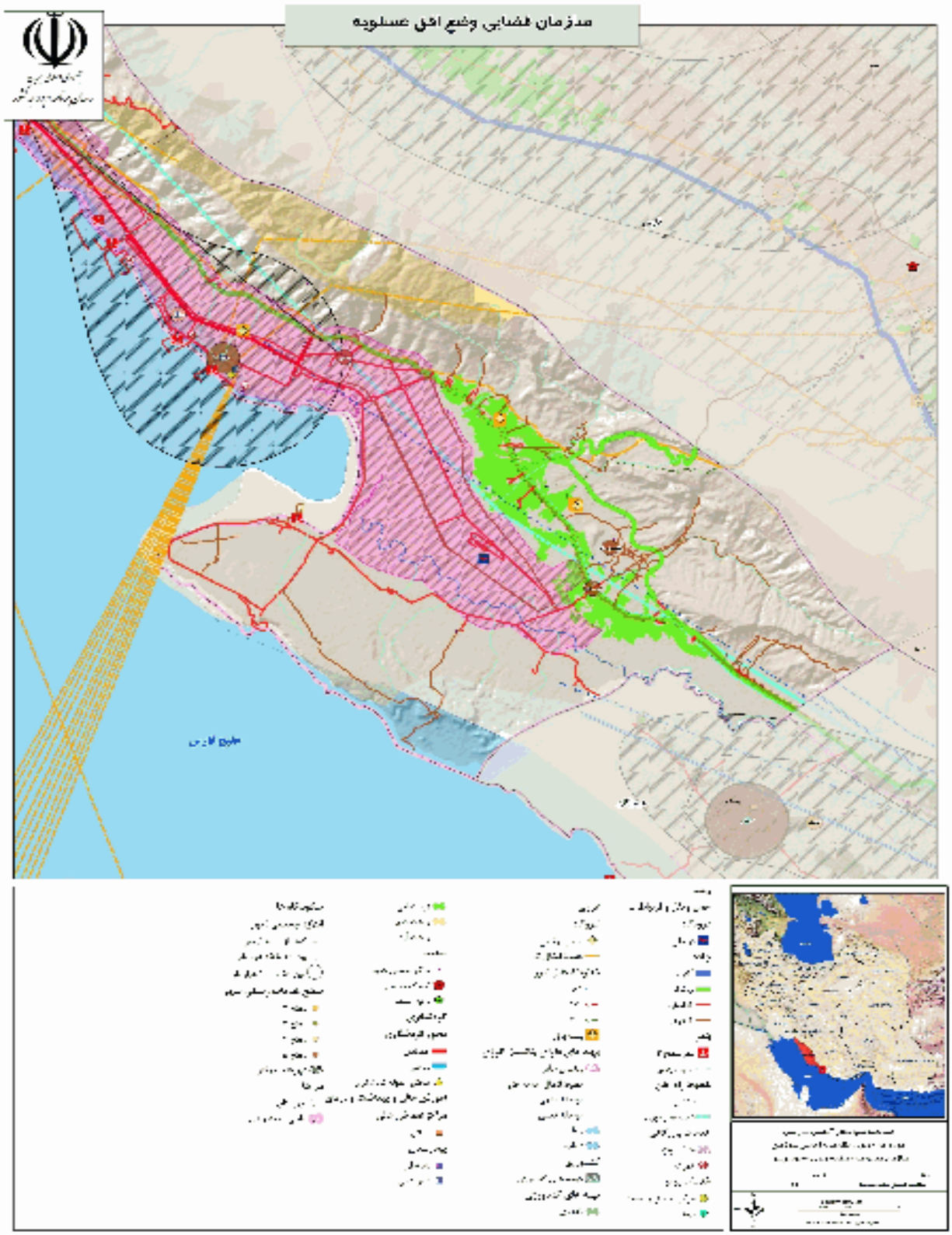
سازمان فضایی وضع افق عملوده

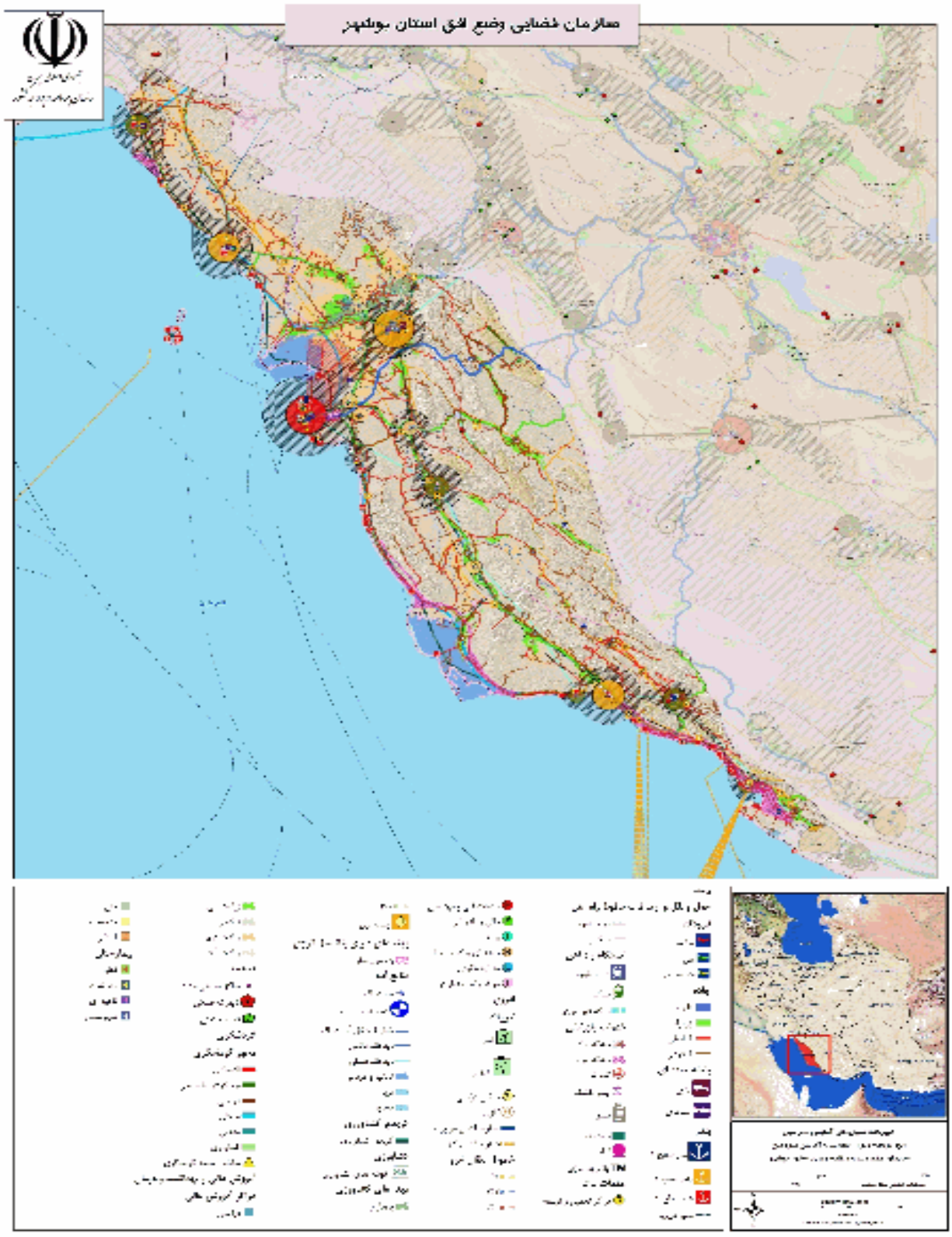
سامانه فضایی وضع آفق استان بوشهر

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان فارس را درافق ۱۴۱۴ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان فارس

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان فارس به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

- تقویت هویت فرهنگ ایرانی - اسلامی
- عدالت فضایی و رفاه اجتماعی
- دستیابی به توازن و تعادل منطقه‌ای فضایی
- ثبات و توسعه اقتصادی – منطقه‌ای
- بهبود نظام سیاسی – اداری
- مدیریت فعال زیست‌محیطی با تأکید بر مخاطرات و منابع پایه طبیعی
- مدیریت یکپارچه مصرف منابع آب
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲-نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

ردیف	زمینه نقش	وظایف تخصصی در هر نقش	مقیاس عملکرد نقش	قلمرو/نواحی برنامه ریزی/شهرستان
۱	کشاورزی	تامین بخش اعظم تولیدات کشاورزی با تاکید بر محصولات استراتژیک از جمله گندم تامین بخش اعظم تولیدات باغی با تاکید بر زعفران و انجیر	ملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی- شیراز، کوار، از سنجان، مرودشت و سپیدان ناحیه ۱ برنامه ریزی- اقلید ناحیه ۴ برنامه ریزی- استهبان، نی ریز و داراب
۲	صنعت و معدن	فعالیت در زمینه برق، الکترونیک، فناوری اطلاعات (I.C.T)نفت و گاز و صنایع پایین دستی و توان ایفای نقش در سطح ملی در این زمینه‌ها	ملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز
		شیراز به عنوان سومین شهر جهانی صنایع دستی	ملی- فراملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز
		ثبت ملی و جهانی صنایع منبت شهرستان آباده		ناحیه ۱ برنامه ریزی- آباده
		فعالیت های معدنی فلزی، غیر فلزی، خاک های نسوز و سنگ های تزئینی شامل اکتشاف، فرآوری و صادرات	ملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز ناحیه ۱ برنامه ریزی - آباده، خرم بید و بوانات ناحیه ۴ برنامه ریزی - نی ریز
۳	نظام سکونتگاهی	نقش شهر شیراز در ارایه خدمات برتر پزشکی و آموزش عالی، بازرگانی و خدمات	ملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز
۴	بازرگانی	تجارت و بازرگانی با برقراری رابطه پولی، مالی، بیمه و مبادله کالا و مسافر با کشورهای حوزه خلیج فارس	ملی	ناحیه ۵ برنامه ریزی - لارستان و گراش ناحیه ۶ برنامه ریزی- لامرد، مهر و خنج ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز
۵	گردشگری	وجود ۱۸اثر ثبت شده میراث جهانی در استان فارس به عنوان قطب ملی گردشگری تاریخی، فرهنگی- مذهبی و طبیعی با تأکید بر محورهای تاریخی هخامنشی و ساسانی و شهر شیراز به عنوان سومین حرم اهل بیت فارس به عنوان قطب ملی گردشگری سلامت	ملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی –شیراز، مرودشت، پاسارگاد، سروستان و سپیدان ناحیه ۶ برنامه ریزی- فیروزآباد ناحیه ۳ برنامه ریزی – کازرون
		وجود انجیرستان های شهرستان استهبان		ناحیه ۴ برنامه ریزی- استهبان

ردیف	زمینه نقش	وظایف تخصصی در هر نقش	مقیاس عملکرد نقش	قلمرو/نواحی برنامه ریزی/شهرستان
۶	خدمات برتر	شیراز به عنوان قطب همکار با تهران و فعالیت در زمینه خدمات فوق تخصصی پزشکی با نقش قطب پزشکی کشور در حوزه های گوناگون از جمله پیوند اعضا و خدمات فنی مهندسی و فرهنگی	ملی – فراملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز
		فارس به عنوان قطب ملی دانشگاهی و آموزش عالی	ملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز ناحیه ۵ برنامه ریزی- جهرم و لارستان ناحیه ۴ برنامه ریزی- فسا
۷	حمل و نقل	وجود شبکه های ارتباطی جاده ای و ریلی(متصل به شبکه ریلی کشور) جهت ترانزیت کالا، مسافر و انرژی به سایر نقاط کشور	ملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز ناحیه ۶ برنامه ریزی- فیروزآباد و فراشبند
		وجود سه فرودگاه بین المللی با قابلیت ارایه خدمات فرودگاهی و تسهیل ترانزیت هوایی کالا و مسافر در حوزه های ملی و فراملی	ملی– فراملی	ناحیه ۲ برنامه ریزی- شیراز ناحیه ۵ برنامه ریزی- لارستان ناحیه ۶ برنامه ریزی- لامرد
۸	انرژی	وجود صنایع انرژی بر لامرد، برخورداری از میادین تثبیت شده گاز طبیعی از جمله آغار و دالان و برخورداری از میادین نفتی و وجود منابع غنی گاز عبور ۵ خط لوله گاز سراسری از نقاط مختلف استان وجود نیروگاه انرژی خورشیدی در شیراز (انرژی های پاک)	ملی	ناحیه ۶ برنامه ریزی- لامرد، فراشبند، خنج و فیروزکارزین ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز، سروستان و ارسنجان ناحیه ۱ برنامه ریزی- آباده و خرم بید ناحیه ۳ برنامه ریزی- کازرون و ممسنی ناحیه ۵ برنامه ریزی- جهرم

مأخذ: مطالعات برنامه آمایش استان فارس

تعیین نقش استان در تقسیم کار منطقه ای

ردیف	زمینه نقش	وظایف تخصصی در هر نقش	مقیاس عملکرد نقش	قلمرو/نواحی برنامه ریزی/شهرستان
۱	کشاورزی	تامین غلات و محصولات باغی جنوب کشور	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز، مرودشت، کوار و ارسنجان و سپیدان ناحیه ۱ برنامه ریزی – اقلید
		مرکز تولید محصولات گوشتی و فراوری محصولات غذایی در بخش شیلات	منطقه ای	ناحیه ۳ برنامه ریزی – ممسنی و کازرون ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز ، سپیدان و مرودشت ناحیه ۵ برنامه ریزی – جهرم ناحیه ۱ برنامه ریزی – آباده و اقلید
۲	صنعت و معدن	نقش کلیدی در توسعه صنعتی با تاکید بر صنایع مکمل نفت و گاز	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز
		قطب صنایع الکترونیک و IT	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز
		فعالیت های معدنی فلزی، غیر فلزی وسنگ های تزئینی شامل اکتشاف، فرآوری و صادرات	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز ناحیه ۱ برنامه ریزی – آباده، بوانات و خرم بید ناحیه ۴ برنامه ریزی – نی ریز
۳	خدمات	ارائه خدمات پشتیبان تولید برای تولیدات صنایع دریایی و شیلات	منطقه ای	ناحیه ۵ برنامه ریزی – لارستان ناحیه ۶ برنامه ریزی- لامرد، خنج و مهر
۴	نظام سکونتگاهی	نقش شهر شیراز در ارایه خدمات برتر پزشکی و آموزش عالی در سطح ملی و منطقه ای	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی- شیراز
۵	بازرگانی	تامین سرمایه صنایع کلان استان بوشهر	منطقه ای	ناحیه ۵ برنامه ریزی – لارستان ناحیه ۶ برنامه ریزی- لامرد ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز

ردیف	زمینه نقش	وظایف تخصصی در هر نقش	مقیاس عملکرد نقش	قلمرو/نواحی برنامه ریزی/شهرستان
۶	گردشگری	فارس به عنوان قطب ملی گردشگری تاریخی، فرهنگی- مذهبی و طبیعی	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز، مرودشت، پاسارگاد و سپیدان ناحیه ۶ برنامه ریزی- فیروزآباد ناحیه ۳ برنامه ریزی - کازرون
۷	خدمات برتر	شیراز به عنوان قطب همکار با استانهای منطقه فعالیت در زمینه خدمات فوق تخصصی پزشکی و فنی مهندسی و فرهنگی	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی- شیراز
		فارس به عنوان قطب ملی دانشگاهی و تحصیلات عالی	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز
		فارس به عنوان قطب خدمات برتر پزشکی		ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز ناحیه ۴ برنامه ریزی- فسا ناحیه ۵ برنامه ریزی- جهرم
۸	حمل و نقل	وجود شبکه های ارتباطی جاده ای و ریلی (متصل به شبکه ریلی کشور) جهت ترانزیت کالا، مسافر و انرژی به سایر نقاط کشور	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز ناحیه ۶ برنامه ریزی- فیروزآباد و فراشبند
		وجود سه فرودگاه بین المللی با قابلیت ارایه خدمات فرودگاهی و تسهیل ترانزیت هوایی کالا و مسافر در حوزه های ملی و فراملی	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی - شیراز ناحیه ۵ برنامه ریزی - لارستان ناحیه ۶ برنامه ریزی - لامرد
۹	انرژی	وجود نیروگاه های سیکل ترکیبی	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز ناحیه ۵ برنامه ریزی- جهرم ناحیه ۳ برنامه ریزی - کازرون
		تامین نیروی انسانی متخصص صنایع نفت و گاز پشتیبان عملویه	منطقه ای	ناحیه ۲ برنامه ریزی – شیراز ناحیه ۵ برنامه ریزی - لارستان و گراش ناحیه ۶ برنامه ریزی - لامرد، مهر و خنج

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان فارس با تکیه بر توان و ظرفیت‌های سرزمینی وتوسعه ای خود و با اتخاذ سیاست‌های آمایشی وتوسعه پایدار فضایی و بهره گیری از اسناد فرادست ملی و استانی در افق این چشم انداز(۱۴۱۴) استانی:

" استانی است ، دست یافته به توسعه ای متوازن و پایدار با تکیه بر مزیت‌های رقابتی و هویت مشارکتی و دارای ثبات و یکپارچگی فضایی به منظور کاهش تعارضات توسعه ای در قلمرو سرزمینی خود خواهد بود. سازمان فضایی این ا ستان به گونه ای کارآمد و پویا ،پیونددهنده تعاملات درون وبرون منطقه ای بوده بطوریکه به قطب اصلی پشتیبان فعالیت‌های اقتصادی در حوزه خلیج فارس وهمکار تاثیرگذار و تصمیم ساز در قطب ملی، تبدیل خواهدشد. استان فارس با تکیه بر معنویت سومین حرم اهل بیت وفرهنگ و ادب فارسی، قطب الهام بخش و

ترویج کننده فرهنگ غنی ایرانی- اسلامی خواهد بود. این بیانیه با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌باشد."

۲-٤-ماموریت‌های توسعه استان

-دستیابی به شبکه حمل‌ونقل چند وجهی، یکپارچه و متعادل در فضای استان

-دستیابی به نظام سکونتگاهی متعادل و توسعه شهرهای کوچک و نواحی حاشیه‌ای

-دستیابی به جایگاه فراملی در گردشگری تاریخی- فرهنگی

-جذب جریان های سرمایه در جهت تغییر ساختار تولیدی استان و هم پیوندی با بازارهای منطقه‌ای جهانی

-دستیابی به نرخ رشد اقتصادی بالاتر از میانگین کشور

-توسعه وبهبود امکانات و زیرساخت های پزشکی در راستای دستیابی وتثبیت نقش ملی و فراملی استان در حوزه و پزشکی

-بسترسازی توسعه صنایع نوین و پیشرفته(هایتک)

-توسعه و تقویت مبادلات تجاری و مالی ملی و فراملی، به ویژه با تأکید ویژه برکشورهای حوزه خلیج فارس

-توسعه و تقویت صنایع دستی با تکیه بر منابع بومی و ارتقای کیفیت آن‌ها

-توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی

-حفظ محیط زیست و منابع طبیعی استان

-ارتقای زیرساخت‌های مدیریت یکپارچه منابع آب

-تبدیل استان به پایتخت فرهنگ و هنر ایرانی-اسلامی

-ارتقای نقش استان در تصمیم‌گیریهای کلان ملی معطوف به بخش‌های مختلف و خصوصاً در زمینه کشاورزی

۲-۵-راهبردهای پابرجا

راهبردهای پابرجا در محور اجتماعی- فرهنگی

- ارتقای امنیت اجتماعی و افزایش احساس امنیت
- تقویت و توسعه سمن‌ها در همه زمینه‌ها
- ارتقای فرهنگ کار و تقویت روحیه مطالبه گری در بین مردم
- ساماندهی مهاجرین و مدیریت بهینه جمعیت روستایی
- انتظام بخشی و رفع تعارضات عملکردی دستگاه‌های اجرایی و یکپارچه‌سازی نظام مدیریت استان
- تقویت زیرساخت‌های آموزشی، بهداشتی و درمانی جهت ارتقای نقش ملی و فراملی استان در این زمینه

راهبردهای پابرجا در محور اقتصاد

- ایجاد و توسعه صنایع کوچک و میانی نفت و گاز، خصوصاً صنایع پائین‌دستی پتروشیمی

- بهبود فضای کسب وکار در استان
- متنوع سازی شیوه‌های تأمین مالی و بسترسازی مشارکت خصوصی در زمینه سرمایه‌گذاری
- تکمیل زنجیره‌های ارزش فعالیت‌های تولیدی توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات به‌منظور جلوگیری از خام فروشی محصولات تولیدی استان
- بهبود نظام نوآوری منطقه‌ای مبتنی بر اقتصاد دانش‌بنیان
- ارتقای جایگاه بخش گردشگری در اقتصاد استان
- افزایش بهره‌وری تولیدات صنعتی، معدنی و کشاورزی
- ساماندهی تجارت کالا و توسعه بسترهای صادراتی استان

راهبردهای پابرجا در محور ساختار فضایی

- تقویت و توسعه شبکه حمل‌ونقل هوایی، ریلی و جاده‌ای به‌منظور تقویت پیوندهای ملی و بین‌المللی
- تخصص گرایی ناحیه‌ای در زمینه خدمات لجستیک حمل‌ونقل و ترانزیت کالا با توجه به مزیت‌های نسبی متنوع در فضای استان
- تمرکززدایی از مرکز استان و ارتقای توان خدمات شهرهای میانی
- پالایش عملکردی در پهنه مرکزی و جایگزینی عملکردهای کشاورزی و صنایع سنگین با صنایع با فناوری بالا و خدمات برتر
- تقویت کریدور شمالی – جنوبی و شرقی – غربی استان

راهبردهای پابرجا در محور محیط زیست و منابع طبیعی

- مدیریت خشک‌سالی و بحران آب مبتنی بر سند جامع استانی
- حفظ و احیای جنگل‌ها و مراتع، بیابان‌ها و تالاب‌های استان
- ارتقای آگاهی و مشارکت عمومی در زمینه حفظ محیط‌زیست و منابع طبیعی
- توسعه فعالیت‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری در استان باملاحظه نگرش جامع و سیستمی
- توسعه تحقیقات دانشگاهی و تقویت پیوند مراکز علمی در زمینه کشاورزی و محیط‌زیست با بخش خصوصی
- ارزش‌گذاری اقتصادی منابع طبیعی و محیط‌زیست و افزایش مجازات جرایم زیست‌محیطی
- توسعه اقدامات جهت کاهش ضایعات بخش کشاورزی مبتنی بر کشاورزی قراردادی و دقیق
- اصلاح الگوی کشت و توسعه کشت‌های سازگار با شرایط اقلیمی موجود و تغییرات اقلیمی آینده
- کنترل منابع آلاینده آب‌وخاک و هوا

۲-۶-شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت

۱۹- سازماندهی و پیوستگی شبکه حمل و نقل ترکیبی و لجستیک متناسب با کانون‌های استقرار فعالیت و جمعیت.. ۳۲
۲۰- افزایش جمعیت و توسعه فعالیت در مناطق مستعد کم‌تراکم به‌ویژه مناطق مرزی، جزایر راهبردی و سواحل جنوبی ۳۳
۲۱- ارتقاء سرمایه اجتماعی و نظام حکمراویی سرزمینی عدالت محور و مردم گرا ۳۴
۲۲- تقویت انسجام ملی و ارتقاء هویت ایرانی- اسلامی ۳۵
۲۳- تأمین امنیت همه جانبه و بازدارنده ۳۵
۲۴- رعایت ملاحظات و الزامات دفاعی و پدافند غیرعامل در استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه سرزمین..... ۳۶
ماده ۵) سازمان فضایی مطلوب ۳۷
الزامات تحقق و اجرایی شدن سند ۴۱

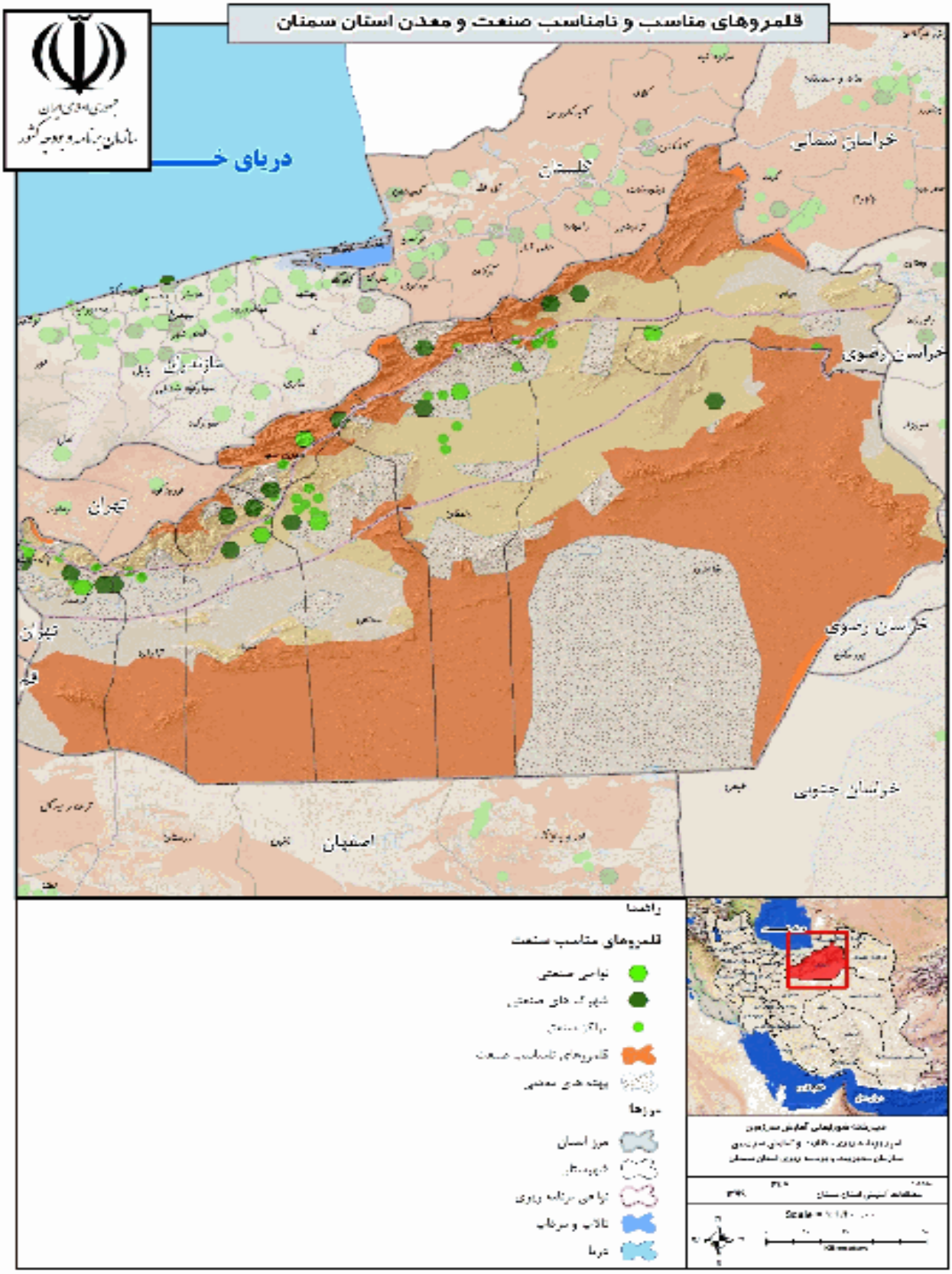
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خ
گلستان
خراسان شمالی
خراسان رضوی
مازندران
تهران
قم
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
راه های برنامه ای
تالاب و مرداب
دریا

- نیمه میانی و شمالی استان و بخشهایی از جنوب استان شامل صنایع انرژی بر و مجموعه شهری خور،لار و لطیفی از اولویت‌دارترین قلمروهای استقرار جمعیت (سکونت) استان محسوب می‌شوند.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

- قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی صنعت : در کریدور شمال به جنوب استان از شهرستان آباده تا لامرد و لار و کریدور شرق به غرب استان از نی ریز تا فراشبند و غرب به شمال غرب از فراشبند به رستم
- قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی کشاورزی: محدوده میانی از کوار، شیراز، مرودشت تا بیضاء، سپیدان وبخش هایی از شمال و شمال غرب استان از اقلید، ممسنی به کازرون
- قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی گردشگری: اکثر پهنه های استان شامل کریدورهای شمال به جنوب از ایزدخواست تا لامرد، مرکز به شرق از شیراز به دارابگرد، مرکز به غرب از سروستان به فیروزآباد، کازرون(بیشاپور)- ممسنی (فهلیان)

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

- محدوده میانی از کوار، شیراز، مرودشت تا بیضاء ،سپیدان وبخش هایی از شمال و شمال غرب استان از اقلید، ممسنی به کازرون

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- کریدور شمال به جنوب استان از شهرستان آباده تا لامرد و لار و کریدور شرق به غرب استان از نی ریز تا فراشبند و کریدور غرب به شمال غرب از فراشبند به رستم
- شهرستان شیراز واجد سطح یک قلمروهای مناسب توسعه صنعت ،توسعه صنایع با فناوری بالا به صورت کلان در برنامه آینده‌ی توسعه صنعتی این پهنه قرار دارد.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش گردشگری

- - اکثر پهنه های استان شامل کریدورهای شمال به جنوب از ایزدخواست تا لامرد، مرکز به شرق از شیراز به دارابگرد، مرکز به غرب از سروستان به فیروزآباد، کازرون(بیشاپور)- ممسنی (فهلیان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

- خدمات برتر دانشگاهی و آموزش عالی : ناحیه۲ برنامه ریزی (شیراز)
- خدمات برتر پزشکی: نواحی ۲، ۴و ۵ برنامه ریزی (شیراز، فسا و جهرم)
- خدمات بازرگانی : ناحیه ۲ ، ۳، ۴، ۵ و ۶ (شیراز،جهرم ، لار ولامرد و نی ریز و کازرون)
- خدمات حمل و نقل (فرودگاهی): ناحیه ۲ ،۵ و ۶ (شیراز،لارستان ولامرد)
- خدمات حمل و نقل (جاده ای و ریلی) : نواحی ۶گانه برنامه ریزی

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات(از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

- بخشهایی از پهنه شرق و جنوب شرق

- بخشهایی از جنوب و جنوب غرب

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- پهنه جنوبی استان فارس به دلیل فاصله از زیرساخت‌ها و مؤلفه‌های استقرار جمعیت بجز مناطق انرژی بر و مجموعه شهری خور، لار و لطیفی

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

- از میان شهرستان‌های استان، شهرستان‌های نی‌ریز با ۸,۴٪ و لارستان با ۶,۶٪ دارای بیشترین سهم از قلمروهای موجود دارای محدودیت می‌باشند.

- محدوده شمالی و جنوبی استان به‌صورت کلی نسبت به محدوده میانی استان اراضی بیشتری برای توسعه از منظر قلمروهای دارای محدودیت توسعه را دارا هستند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

- جنوب و جنوب غربی استان فارس به‌ویژه شهرستان های لارستان ،خنج، فراشبند، گراش ،مهر و لامرد

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- در پهنه جنوب شرقی استان فارس به دلیل دوری از زیرساخت‌ها و مؤلفه‌های توسعه صنعتی

ماده۳-سند اجرایی آمایش استان فارس به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

پهنه جنوبی: پهنه جنوبی شامل شهرستان‌های لامرد، لارستان، گراش، مهر و خنج است. فعالیت‌های کشاورزی در این گروه از شهرستان‌ها بسیار محدود بوده و در طرف مقابل بخش خدمات نقش بسیار پررنگی در اقتصاد آن‌ها بازی می‌کند. به‌طور خلاصه پهنه جنوبی استان، پهنه‌ای توسعه یافته از نظر اقتصادی و متکی بر فعالیت‌های خدماتی و دارای اقتصادی پویا است و از نظر برخورداری نیز وضعیت مناسبی دارد.

پهنه مرکزی: پهنه مرکزی شامل شهرستان‌های شیراز، ارسنجان، خرامه، سروستان، کوار، فیروزآباد، جهرم و فسا است. فعالیت‌های کشاورزی در برخی از شهرستان های این گروه محدود بوده و در طرف مقابل بخش خدمات و صنعت نقش پررنگی در اقتصاد آن‌ها بازی می‌کند. به‌طور خلاصه پهنه مرکزی استان از نظر اقتصادی متکی بر فعالیت‌های خدماتی و صنعتی است و اقتصاد آن پویایی لازم را ندارد، اما در برخی مناطق نظیر شیراز از نظر برخورداری وضعیت مناسبی دارد.

پهنه شرقی: پهنه شرقی شامل شهرستان‌های داراب، نیریز، زرین دشت، بوانات و استهبان است. در این گروه برخی از شهرستانها فعالیت‌های کشاورزی نقش قابل توجهی دارند و در مقابل، بجز شهرستان نی ریز که دارای قابلیت های معدنی قابل توجهی می باشد، بخش خدمات و صنعت محدودتر هستند. به‌طور خلاصه پهنه شرقی استان، پهنه‌ای توسعه نیافته از نظر اقتصادی و متکی بر فعالیت‌های کشاورزی است و اقتصاد آن پویایی لازم را ندارد، اما از نظر برخورداری وضعیت نامناسبی دارد.

پهنه غربی: پهنه غربی شامل شهرستان‌های رستم، مهسنی، کازرون، فراشبند و قیروکارزین است. به‌طور خلاصه پهنه غربی استان، پهنه‌ای توسعه نیافته از نظر اقتصادی و متکی بر فعالیت‌های کشاورزی است و اقتصاد آن پویایی لازم را ندارد و از نظر برخورداری نیز وضعیت نامناسبی دارد.

پهنه شمالی: پهنه شمالی شامل شهرستان‌های آباده، خرم بید، اقلید، سپیدان، مرودشت و پاسارگاد است. به‌طور خلاصه پهنه شمالی استان، پهنه‌ای توسعه نیافته از نظر اقتصادی و متکی بر فعالیت‌های صنعتی و معدنی است و اقتصاد آن پویایی لازم را ندارد و از نظر برخورداری نیز وضعیت مناسبی ندارد.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

حمل و نقل و ارتباطات

-توسعه و تجهیز محورهای اصلی ارتباطی کشور در کریدورهای حمل و نقل بین‌المللی (جاده‌ای) شمالی – جنوبی و شرقی – غربی کشور"،

-" ارتقاء سطح عملکردی فرودگاه‌های مرکزی شهرهای منتخب لایه پیرامونی "

- " ایفای نقش مؤثر ترانزیتی فارس به‌عنوان مرکز مبادله کالا و مسافر، انرژی و اطلاعات (نفت، گاز، برق و مخابرات) در منطقه جنوب کشور.

- حمل و نقل ریلی و تسهیل جهت اتصال به شبکه بین‌المللی حمل و نقل ریلی خصوصاً در محور شمال-جنوب کشور پیشنهاد شده است که با توجه به قرارگیری استان فارس در کریدور شمال-جنوب یکی از استان‌های اصلی این سیاست می باشد.

سیاست‌های محیط‌زیست

-مدیریت یکپارچه محیط‌زیست و همچنین جلوگیری از بیابان‌زایی و کنترل آلودگی شهرهای بزرگ

- کنترل مشکلات زیست‌محیطی خصوصاً کمبود آب و افت آب‌های زیرزمینی

- مدیریت و کنترل منابع آبی و آلاینده‌ها

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

ناحیه یک: آباده به‌عنوان مرکز سطح یک این ناحیه شناخته‌شده است. تخصص این ناحیه با توجه به ملاحظات مذکور، اقتصاد معدنی و صنایع وابسته، متکی بر زیرساخت‌های حمل‌ونقل است. وجود ظرفیت‌های غنی معدنی در سطح استان در ادغام با دانش‌های روزآمد می‌تواند بسترساز توسعه معادن و صنایع با رویکرد دانش‌بنیان و پایدار باشد. در کنار موارد یادشده دسترسی به زیرساخت‌های حمل‌ونقل (که توسعه آن در افق برنامه آمایش استان برای این ناحیه به‌خوبی دیده‌شده است.)، روند تشکیل زنجیره تأمین با محوریت اقتصاد معدنی را در این ناحیه تا افق برنامه آمایش تسریع و تسهیل خواهد نمود.

ناحیه دو: شیراز به‌عنوان مرکز این ناحیه شناخته‌شده است. ناحیه میانی با دسترسی به ظرفیت‌های متعدد اقتصادی، طبیعی، زیرساختی و جمعیتی واجد توسعه در حوزه‌های متعدد است، اما شناخت اولویت‌های تخصصی توسعه این ناحیه که از یکسو قلب توسعه‌ی استان فارس و از سوی دیگر مغز مدیریتی این استان به شمار می‌آید، حائز اهمیت است. بر این اساس با جمع‌بندی از مطالعات انجام‌شده، تخصص این ناحیه، خدمات برترپزشکی و آموزش عالی، صنایع با فناوری بالا، کشاورزی دانش‌بنیان و صنایع غذایی و تبدیلی وابسته، لجستیک، حمل‌ونقل بر مبنای مدهای مختلف ترانزیت (هوایی، جاده‌ای و ریلی)، بازرگانی و گردشگری است.

ناحیه سه: کازرون به‌عنوان مرکز سطح یک این ناحیه شناخته‌شده است. تخصص این ناحیه شامل حمل‌ونقل در ارتباط با نوار ساحلی، گردشگری تاریخی-طبیعی و صنایع تبدیلی غذایی است. تنوع و گستردگی فعالیت‌های دریایی بیانگر ظرفیت بالای دریا به‌عنوان یکی از مهم‌ترین منابع طبیعی توسعه به شمار می‌آید. همان‌گونه که قبلاً نیز مکرراً بحث آن شده است، استان فارس با قرارگیری در پس‌کرانه سه استان ساحلی کشور، ظرفیت بالایی در اتصال به اقتصاد دریا در کارکرد با بنادر و سواحل مهم حاشیه خلیج‌فارس را دارد. در این میان، بر مبنای مطالعات انجام‌شده، ناحیه سه در کنار نواحی پنج و شش، ظرفیت مطلوبی جهت توسعه دریا محور در استان فارس در ارتباط با سواحل جنوبی کشور را دارند. در کنار این موضوع، وجود ظرفیت‌های مطلوب گردشگری و صنایع تبدیلی غذایی به توسعه اقتصادی این ناحیه کمک شایانی خواهد نمود.

ناحیه چهار: فسا به عنوان مرکز این ناحیه شناخته‌شده است. تخصص این ناحیه، گردشگری درمانی، کشاورزی دانش‌بنیان، صنایع با تکنولوژی متوسط و کم و ترانزیت بین‌المللی است. این ناحیه با امکان اتصال به کریدور ترانزیت شمالی-جنوبی کشور از طریق خطوط ریلی و جاده‌ای (که در برنامه‌های آتی استان به‌صورت مطلوبی دیده‌شده است.)، امکان گسترش اقتصاد خود در چارچوب ظرفیت‌های موجود و یا برنامه‌های آینده‌ی را میسرتر می‌سازد. این ظرفیت‌های موجود و یا برنامه‌های آینده با توجه به مطالعات انجام‌شده، شامل گردشگری درمانی، کشاورزی دانش‌بنیان، صنایع با فنّاوری متوسط است.

ناحیه پنج: جهرم به‌عنوان مرکز این ناحیه شناخته‌شده است. تخصص این ناحیه شامل بازرگانی و ترانزیت ریلی و جاده‌ای و خدمات گردشگری درمانی است. جهرم باوجود داشتن بیمارستان‌های تخصصی و عمومی و دانشگاه علوم پزشکی و همچنین شهرلار در سطح بعد خدمات‌رسانی درمانی در این ناحیه از یک‌سو و ارتباطات قومی-فرهنگی و بازرگانی این ناحیه با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس از سوی دیگر بهترین فضا جهت توسعه‌ی گردشگری درمانی در این ناحیه را بعد از ناحیه مرکزی فراهم آورده است.

ناحیه شش: فیروزآباد به‌عنوان مرکز این ناحیه شناخته شده است. تخصص این ناحیه شامل صنایع پایین‌دست نفت و گاز، صنایع انرژی بر، ترانزیت ریلی و گردشگری است. این ناحیه در جنوب خود نزدیک‌ترین فاصله با خط ساحلی را در میان تمام نواحی برنامه‌ریزی استان فارس دارد. همچنین این ناحیه با قرارگیری در جوار کانون‌های مهم صنایع نفت و

گاز ایران همچون عسلویه و داشتن ظرفیت‌های توسعه صنایع نفت و گاز در داخل این ناحیه، امکان توسعه اقتصادی خود در چارچوب صنایع پایین‌دست نفت و گاز و صنایع انرژی بر لامرد در کنار مزیت دسترسی به حمل‌ونقل ریلی تا افق برنامه آمایش را دارد.

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- منطقه ۱ با محوریت آباده (شهرهای آباده، سورمق و قادرآباد)
- منطقه ۲ با محوریت شیراز (منطقه شهری شیراز و بخشهایی از مرودشت ،ارسنجان و کوار)
- منطقه ۳ با محوریت کازرون (شهرهای کازرون، نورآباد و بالاده)
- منطقه ۴ با محوریت فسا (شهرهای فسا، استهبان وداراب)
- منطقه ۵ با محوریت جهرم (شهرهای جهرم و لار)
- منطقه ۶ با محوریت فیروزآباد (شهرهای فیروزآباد ولامرد)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- بخشهایی از ناحیه۱ و ناحیه۲و۳ (شهرهای کوار- شیراز- مرودشت- بیضاء-سپیدان- اقلید- ممسنی- کازرون)
- منطقه ۴ و۵ (شهرهای جهرم و فسا) در بحث کشاورزی کم آب بر و دانش بنیان و صنایع تبدیلی وابسته
- هرگونه توسعه کشاورزی شامل توسعه کشت گلخانه‌ای و توسعه باغات در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سنّتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مَصارف کشاورزی می‌باشد.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- منطقه ۱ با مرکزیت شهر آباده دارای اقتصاد معدنی و صنایع وابسته، متکی بر زیرساخت‌های حمل‌ونقل
- منطقه ۲ با مرکزیت شیراز در بحث صنایع با فناوری بالا
- منطقه ۳ با مرکزیت کازرون در صنایع تبدیلی غذایی
- منطقه ۴ با مرکزیت فسا در صنایع با فناوری متوسط و دانش بنیان
- منطقه ۵ با مرکزیت جهرم و لار در صنایع تبدیلی غذایی و صنایع شیمیایی
- منطقه ۶ با مرکزیت فیروزآباد و لامرد در بحث صنایع پایین‌دست نفت و گاز، صنایع انرژی بر

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- منطقه ۲ و ۵ به ترتیب با مرکزیت شهرهای شیراز و جهرم
- منطقه۵ در شهرهای لار-گراش-اوز دارای مزیت رقابتی پیش بینی شده در بخش بازرگانی بین المللی نیز می باشند.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- منطقه ۱ با مرکزیت آباده در بحث صنایع دستی و گردشگری تاریخی
- منطقه ۲ با مرکزیت شهر شیراز در بحث جذب گردشگر، گردشگری تاریخی- مذهبی و گردشگری سلامت

- منطقه ۳ و منطقه ۶ به ترتیب با مرکزیت کازرون و فیروزآباد در خدمات گردشگری تاریخی- طبیعی
- منطقه۴ و۵ به ترتیب با مرکزیت شهرهای فسا وجهرم در خدمات گردشگری سلامت

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

نظام شهری آینده استان در چارچوب نواحی برنامه‌ریزی بر مبنای وضعیت هر یک از نواحی و تخصص‌های آن و برآیند مطالعات صورت گرفته به‌قرار زیر است.

ناحیه یک: در این ناحیه سکونتگاه سطح یک، شهر آباده است. صفاشهر شهر و اقلید شهر های سطح دو می‌باشد. شهر بوانات در سطح سوم نظام سلسله مراتبی در این ناحیه قرار می‌گیرد؛ و سایر شهرهای این ناحیه شامل ایزدخواست، صغاد، بهمن، سده، دژکرد، حسن‌آباد، سورمق، قادرآباد، کره ای، حسامی و مزایجان در سطح چهارم نظام سکونتگاهی قرار می‌گیرند. ایجاد یک منطقه شهری با تخصص صنایع معدنی بین آباده و اقلید با رویکرد فناوری‌های نوین، این منطقه را می‌تواند به قطب فناوری معدنی استان تبدیل نماید.

ناحیه دو: این ناحیه به‌عنوان ناحیه مرکزی استان فارس متراکم‌ترین وضعیت جمعیتی و سکونتگاهی در سطح استان را داراست. در این ناحیه شیراز به‌عنوان شهر سطح ۱ ناحیه ۲ و همچنین سطح ۱ استان فارس قراردارد. شهر مرودشت به‌عنوان شهر سطح دو این ناحیه محسوب می‌شود. همچنین شهرهای سعادت شهر، خرامه، سروستان، کوار، ارسنجان و اردکان به‌عنوان سکونتگاه سطح سوم این ناحیه محسوب می‌شوند. درنهایت در سطح چهارم نظام سکونتگاهی این ناحیه شهرهای کامفیروز، خانمین، بیضا، خانه زنیان، صدرا، داریان، رامجرد، مادرسلیمان، سیدان، سلطان شهر، کوهنجان، لپویی و زرقان قرار دارند. سیاست کلان نظام سکونتگاهی در این ناحیه، توسعه شهر جدید با رویکرد اکوسیتی در کارکرد با شهر شیراز و توزیع بار جمعیتی و کاهش فشار اکولوژیک به مرکز استان است. منطقه شهری شیراز با رویکرد صنایع تخصصی و با فناوری بالا به همراه کشاورزی و صنایع غذایی و صنایع تبدیلی در توسعه متوازن‌تر جمعیت در ناحیه میانی کمک می‌کند.

ناحیه ۳: شهر سطح یک این ناحیه شهر کازرون می‌باشد. شهر نورآباد و مصیری، شهرهای سطح دو و سایر شهرهای این ناحیه شامل کوپن، بابا منیر، خومه زار، قائمیه، نودان، خشت، کنارتخته و بالاده سطح سه در نظام سکونتگاهی این ناحیه محسوب می‌شوند. در این محدوده به علت احتمال مهاجرت روستا شهری بالا، اجرای سیاست‌های توسعه اقتصادی در نواحی روستا می‌بایستی صورت پذیرد.

ناحیه ٤: در سطح یک این ناحیه شهر فسا ایفای نقش می‌نماید. این شهر با تخصص گردشگری سلامت و ارتقای زیرساخت‌های ارتباطی خود می‌توانند به توازن در سطح فضای آتی استان فارس کمک شایانی نماید. شهر نی‌ریز به‌عنوان سکونتگاه اصلی سطح دو در این ناحیه است. شهرهای استهبان و داراب از دیگر سکونتگاههای سطح دو در این ناحیه محسوب می‌شوند؛ و در نهایت مشکان، رونیز، قطرویه، ششده، نوبندگان، زاهدشهر، میانشهر، قره بلاغ، جنت شهر، دوبرجی، فدامی و ایج شهرهای سطح سوم این ناحیه می‌باشند.

ناحیه۵: شهر جهرم به‌عنوان شهر سطح یک این ناحیه به شمار می‌آید. شهر لار به‌عنوان سکونتگاه سطح دو این ناحیه در استان است. شهرهای حاجی‌آباد و گراش سکونتگاه‌های سطح سه استان محسوب می‌شوند. همچنین شهرهای باب انار، خاوران، دوزه، جویم، نارو یه، لطیفی، خور، عمادده، بیرم، دبیران، شهرپیر، قطب آباد و اوز در سطح چهارم نظام سکونتگاهی استان قرار دارند.

سه شهر لار، گراش و اوز در یک همکاری منطقه‌ای در راستای تخصص بازرگانی بین‌المللی در فضای آتی استان، ایفای نقش می‌نمایند. توجه به محدوده‌ی جنوب شرقی این ناحیه ازلحاظ تراکم جمعیتی کم و با توجه به نگاه‌های پدافندی، اجرای سیاست‌های تزریق جمعیتی با تزریق فعالیت‌های متناسب ضروری است. همچنین جهت حفظ جمعیت ایجاد و تقویت کریدورهای ترانزیتی در ارتباط با بندرعباس و ایجاد فضای اقتصاد بازرگانی در حفظ و توسعه جمعیت این ناحیه مؤثر است.

ناحیه۶: مرکز سطح یک این ناحیه، شهر فیروزآباد است. شهر لامرد مرکز سطح دوی این ناحیه محسوب می شود و شهرهای فراشبند، قیر، خنج و مهر سطح سه محسوب می شوند. باقی شهرهای این ناحیه شامل شهرهای نوجین، دهرم، میمند، افرز، امام شهر، مبارک‌آباد، کارزین (فتح‌آباد)، علامرودشت، اسیر، گله دار، خوزی، وروای، اهل و اشکان سطح چهار خواهند بود. توسعه اقتصادی بر مبنای فعالیت‌های نفتی و صنایع وابسته و ترانزیت با مدهای مختلف (ریلی، جاده‌ای و هوایی)، ثبات جمعیتی این ناحیه را در افق طرح به همراه دارد.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- الگوی عادلانه توزیع خدمات اجتماعی در نواحی مختلف

خدمات آموزشی

- آمایش تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از خدمات آموزش ابتدایی
- ۳۴ کانون روستایی بالای ۱۰۰ خانوار جهت احداث خدمات آموزشی
- ۱۳۷ روستا با مجموعه ۱,۴٪ جمعیت روستایی در سطح سرویس بالای ۱۰ کیلومتر خدمات آموزشی

خدمات سلامت

- ۲۶۷ روستا با مجموعه ۳٪ جمعیت روستایی در سطح سرویس بالای ۱۰ کیلومتر خدمات سلامت
- ۱۵۶ کانون روستایی بالای ۱۰۰ خانوار جهت احداث خدمات سلامت

خدمات فرهنگی

- ۴۲۹ کانون روستایی بالای ۱۰۰ خانوار جهت احداث خدمات فرهنگی
- ۶۷۸ روستا با مجموعه ۸٪ جمعیت روستایی در سطح سرویس بالای ۱۰ کیلومتر خدمات فرهنگی

خدمات مالی-اداری

- ۱۳۶ کانون روستایی بالای ۱۰۰ خانوار جهت احداث خدمات مالی-اداری
- ۳۳۳ روستا با مجموعه ۳,۷٪ جمعیت روستایی در سطح سرویس بالای ۱۰ کیلومتر خدمات مالی-اداری

خدمات ورزشی

- ۵۱۱ کانون روستایی بالای ۱۰۰ خانوار جهت احداث خدمات ورزشی

-۷۳۹ روستا با مجموعه ۹٪ جمعیت روستایی در سطح سرویس بالای ۱۰ کیلومتر خدمات ورزشی.

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

-تا افق طرح ۱۸ درصد از راه‌های مهم استان آزادراه، ۲۶ درصد بزرگراه و مابقی یعنی ۳۲ درصد راه‌های اصلی است

نقشه سازمان فضایی استان در افق طرح

از روی هم اندازی لایه‌های مختلف، حاصل از بندهای پیشنهادی برنامه آمایش استان فارس، شامل شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و غیره تصویر سازمان فضایی استان در افق طراحی حاصل می شود. سازمان فضایی استان فارس در افق طراحی در راستای دستیابی به چشم‌انداز و اهداف بنیادین تعریف‌شده است.

ماده٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان فارس به قرار زیر است:

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت‌سنجی منطقه ای
- برنامه انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی

- برنامه حفظ، ساماندهی و توسعه مراکز مذهبی شیراز، به عنوان سومین حرم اهل‌بیت
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی - هنری
- برنامه اقدامات موثر و عملیاتی در جهت جلوگیری از بزهکاری و آسیب‌های اجتماعی

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه و تقویت صنایع دستی استان بویژه صنایع دستی روستایی و عشایری
- برنامه تهیه برنامه جامع بازاریابی و تبلیغات بخش گردشگری استان در سه مقیاس منطقه ای، ملی و بین المللی و ایجاد برندینگ برای صنعت گردشگری استان

- برنامه توسعه محصولات گردشگری متنوع در استان متناسب با موقعیت جغرافیایی، غنای فرهنگی و بازارهای هدف استان
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه بهبود خدمات برتر بخش گردشگری و ارتقای رتبه خدمات در این گردشگری
- برنامه توانمند سازی نیروی انسانی و سمن‌ها در میزبانی حرفه‌ای از گرد شگران و صیانت از میراث فرهنگی استان
- برنامه توسعه زیرساخت‌های گردشگری در قطب‌های تاریخی، فرهنگی، مذهبی و طبیعی
- برنامه تجهیز و تقویت شهرهای محورهای شاخص گردشگری
- برنامه حفظ، مرمت و نوسازی بافت‌های باارزش تاریخی
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

سرمایه اجتماعی

- برنامه تحکیم بنیان و پایداری خانواده
- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی

بهداشت ودرمان

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی - درمانی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه بیمارستان های تخصصی و فوق‌تخصصی

دفاعی امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه سیاست گذاری، برنامه‌ریزی، هدایت و نظارت بر امور دفاعی و امنیتی
- برنامه شفاف سازی در روند بررسی و اجرای پرونده های قضایی
- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه تقویت مدیریت اجرایی و توسعه تحقیقات بر باغات
- برنامه مدیریت بهینه فعالیت‌های کشاورزی در چارچوب متناسبت اراضی
- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه ساماندهی مالکیت اراضی ملی
- برنامه مقابله با بیابان‌زایی
- برنامه ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- برنامه تجاری‌سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- برنامه مدیریت نهاده‌های کشاورزی با تأکید بر کاهش مصرف کود و سم
- برنامه ساماندهی زندگی عشایری
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان

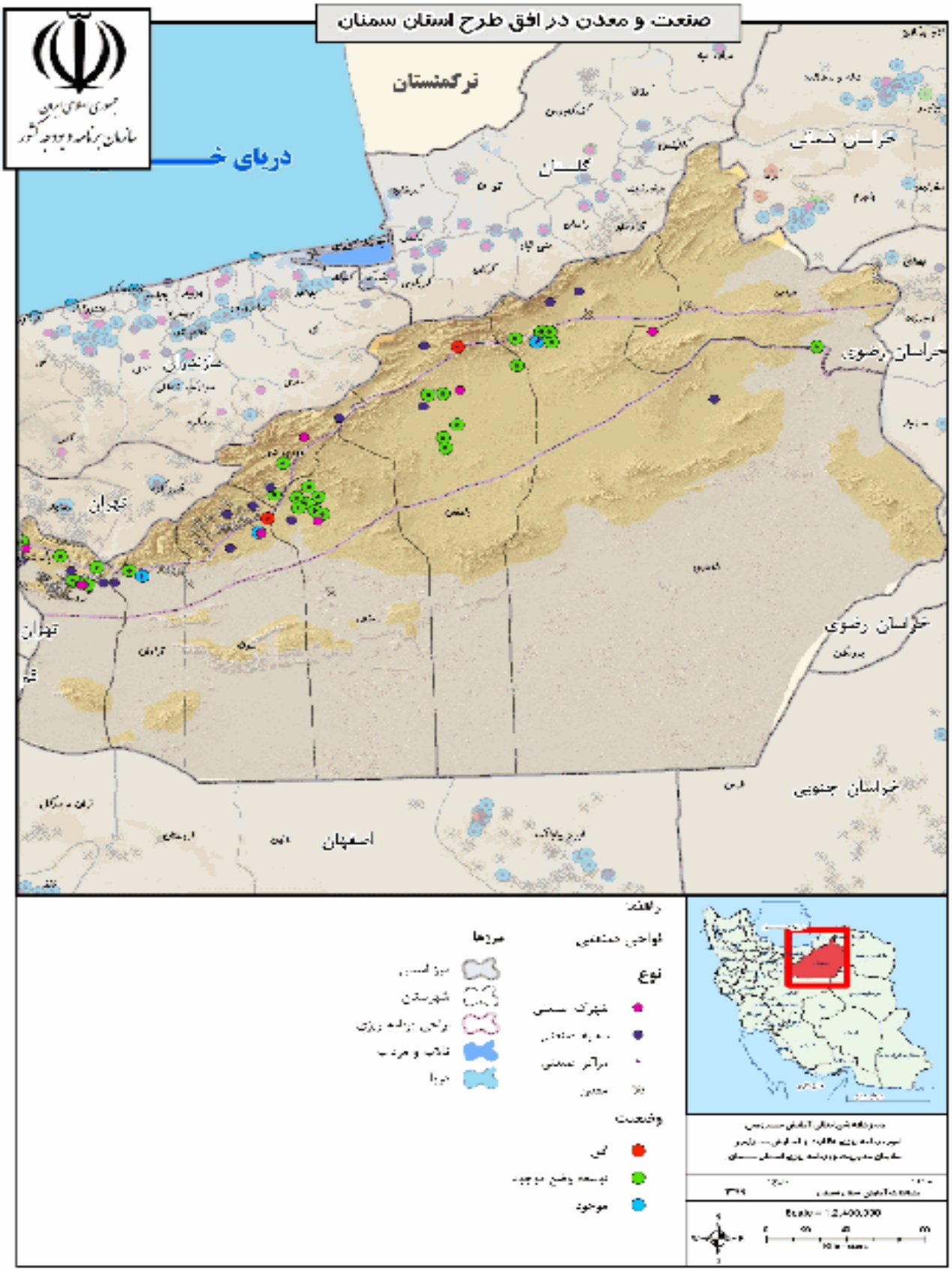
صنعت و معدن در افق طرح استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ترکمنستان
دریای خزر
گلستان
خراسان شمالی
خراسان رضوی
قزوین
تهران
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
منطقه صنعتی
مرزها
مرز استان
شهرستان
وضعیت
فعال
توسعه یافته
موجود
Scale = 1:2,400,000

- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها، تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه حفظ انجیرستان‌های دیم
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه حفظ و احیاء دریاچه‌ها و تالاب‌ها
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه احیاء و بهره‌برداری پایدار از مراتع و جنگل‌ها
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها
- برنامه تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
- برنامه حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی
- برنامه حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

منابع آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

- برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه فعال‌سازی معادن کوچک استان
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره‌ها، خوشه‌ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)
- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته‌های تشویقی توسعه صنایع
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی

بازرگانی

- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی
- برنامه افزایش صادرات غیر نفتی استان

انـــرژی

- برنامه افزایش همکاری های منطقه ای و برنامه ریزی یکپارچه فعالیت‌ها و مدیریت صنایع در مناطق همجوار به ویژه بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد و هرمزگان
- برنامه افزایش بهره وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه توسعه صنایع مکمل نفت و گاز به منظور شکل گیری زنجیره ارزش در این بخش
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

حمل و نقل

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه توسعه حمل و نقل یکپارچه

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه اتصال کانون های مهم شهری در منطقه های شهری با استفاده از حمل و نقل سریع
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل ریلی
- برنامه شکل گیری کریدور گردشگری تاریخی، دریایی شیراز_بوشهر و شیراز _فیروزآباد_ پارک ملی نای بند
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه توسعه زیر ساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری،روستایی)
- برنامه ساماندهی عشایر
- برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها،شهرها و روستاها)
- برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاهها
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای با شد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

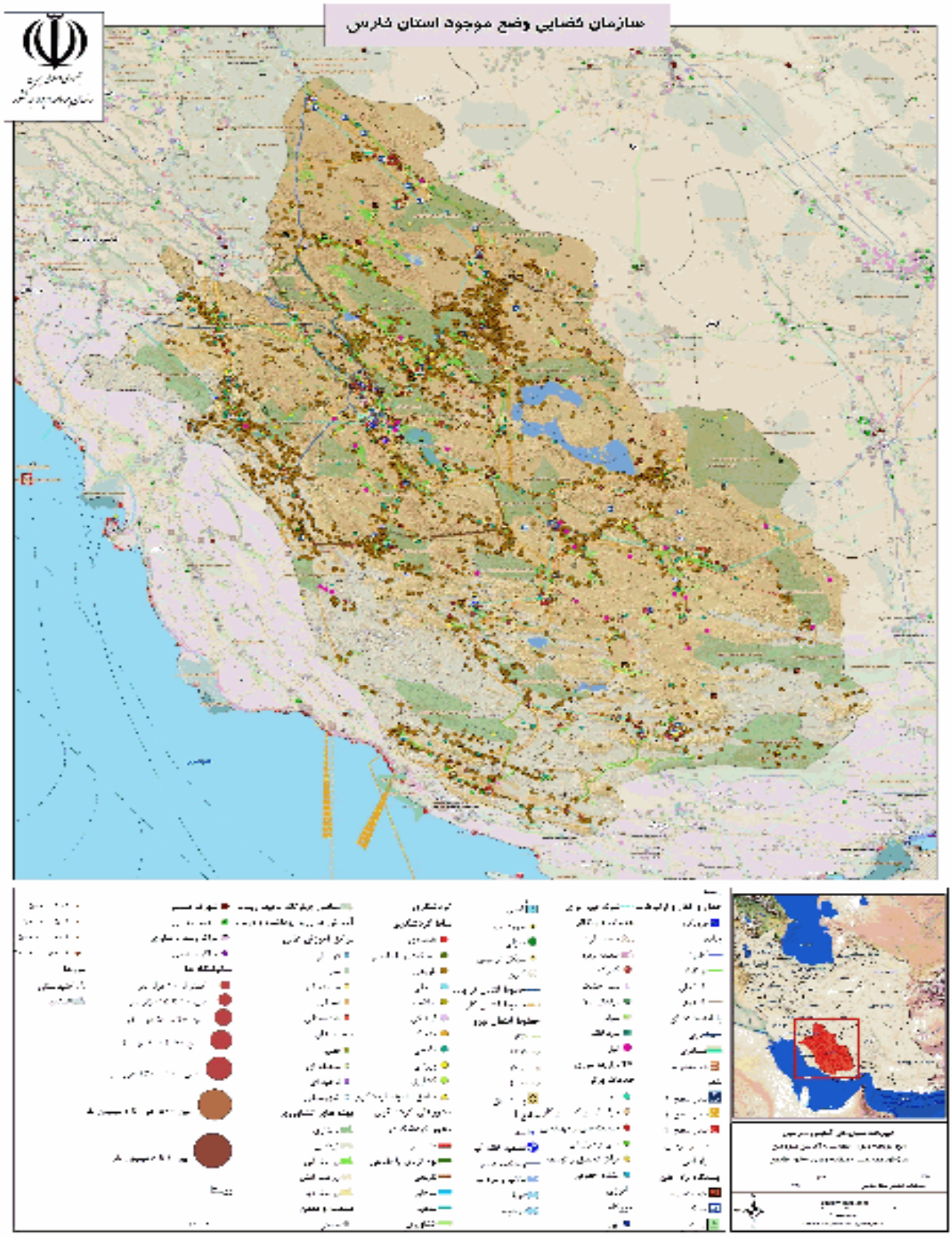
سازمان فضایی وضع موجود استان فارس

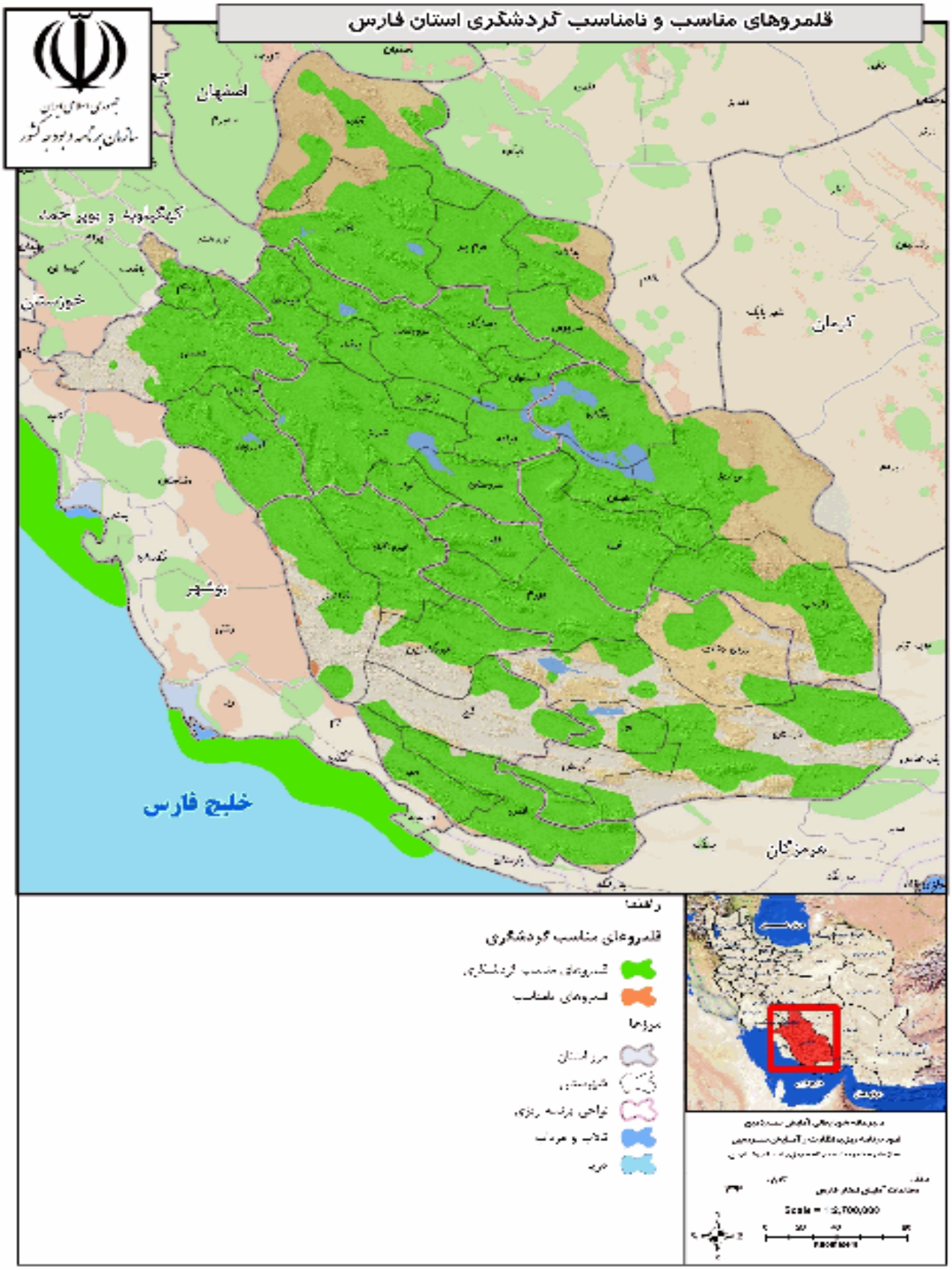
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
کهگیلویه و بویراحمد
خوزستان
کرمان
بوشهر
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
Scale = 1:2,700,000

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان فارس

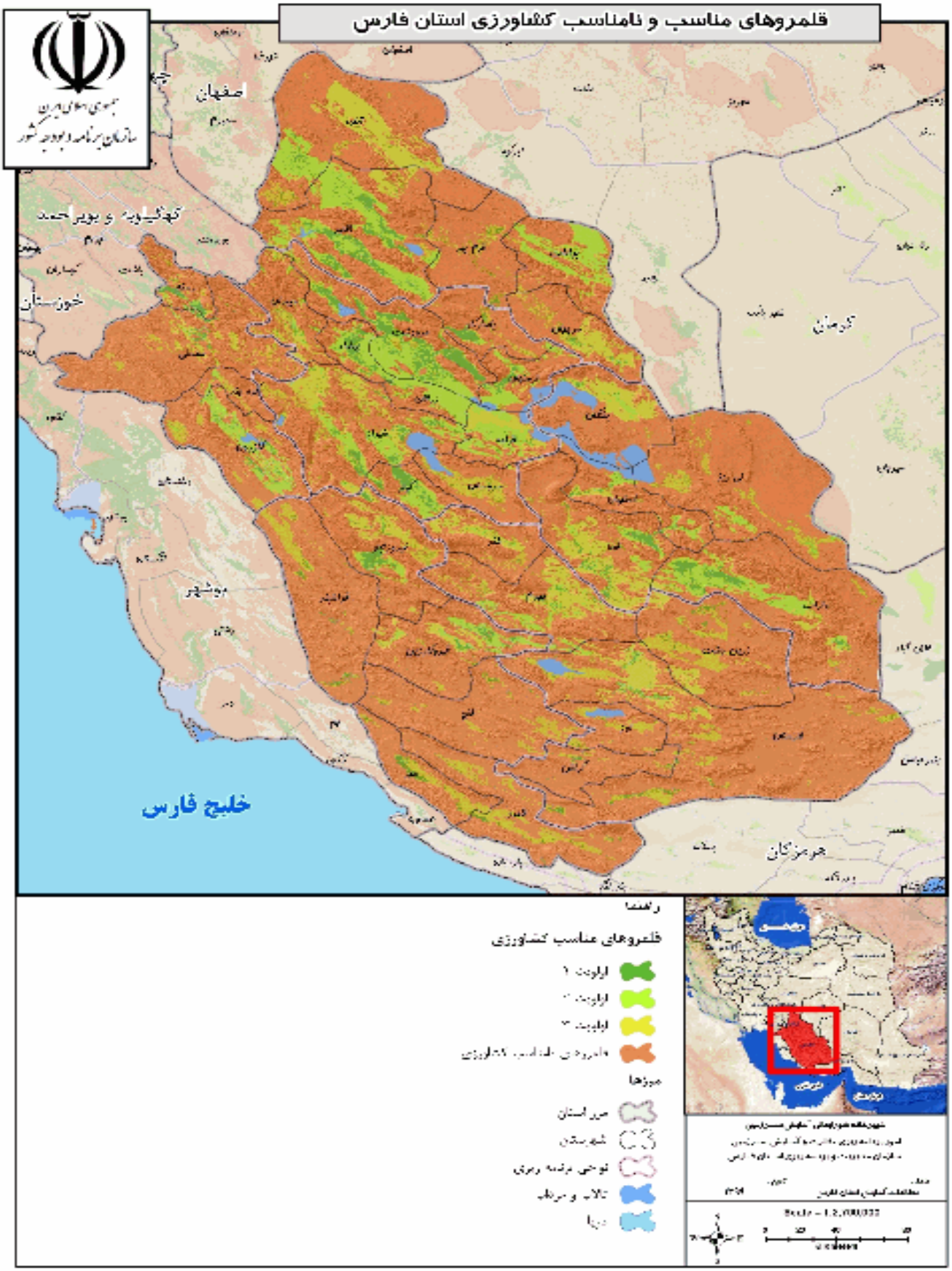

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان فارس

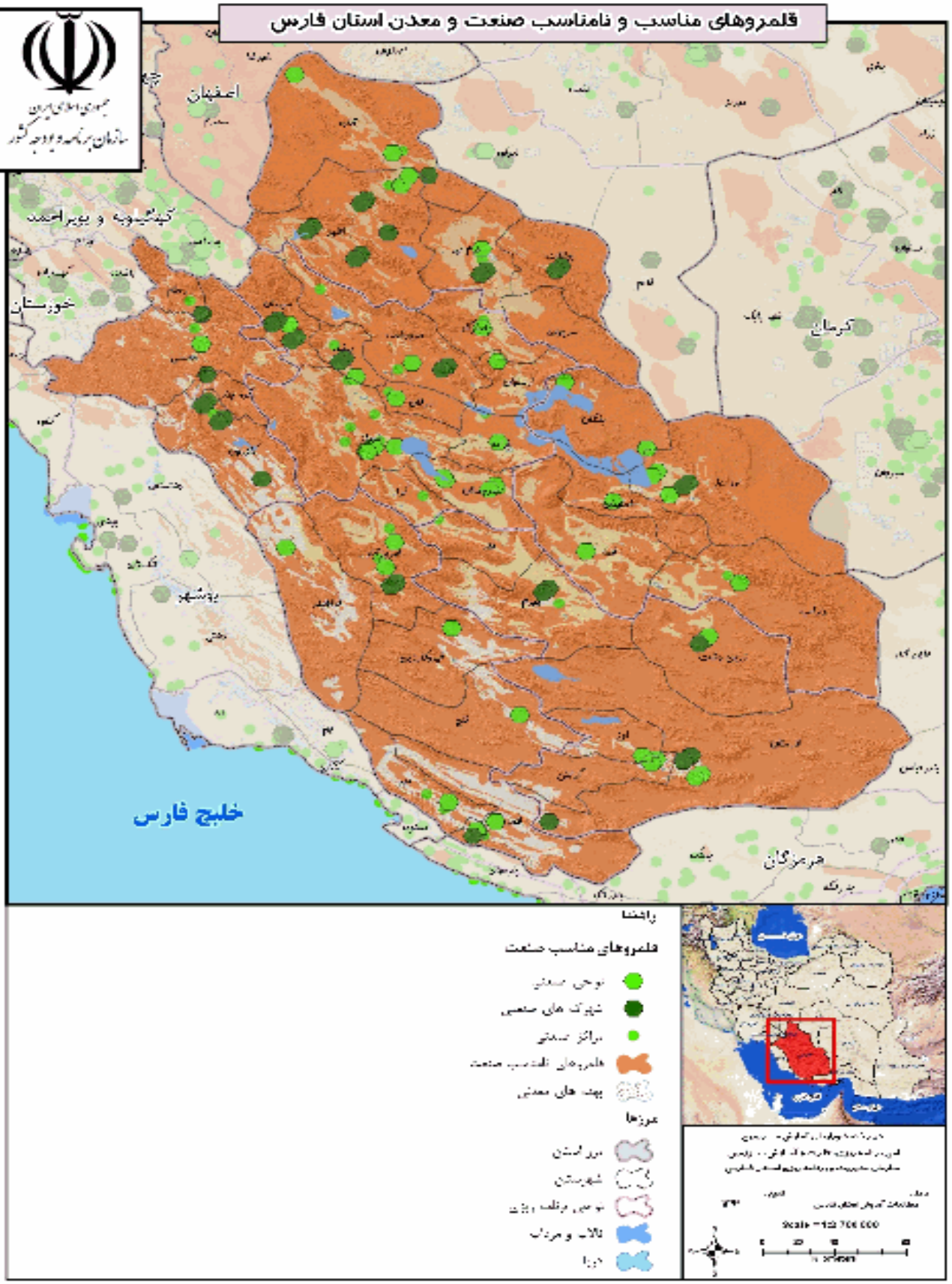

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان فارس

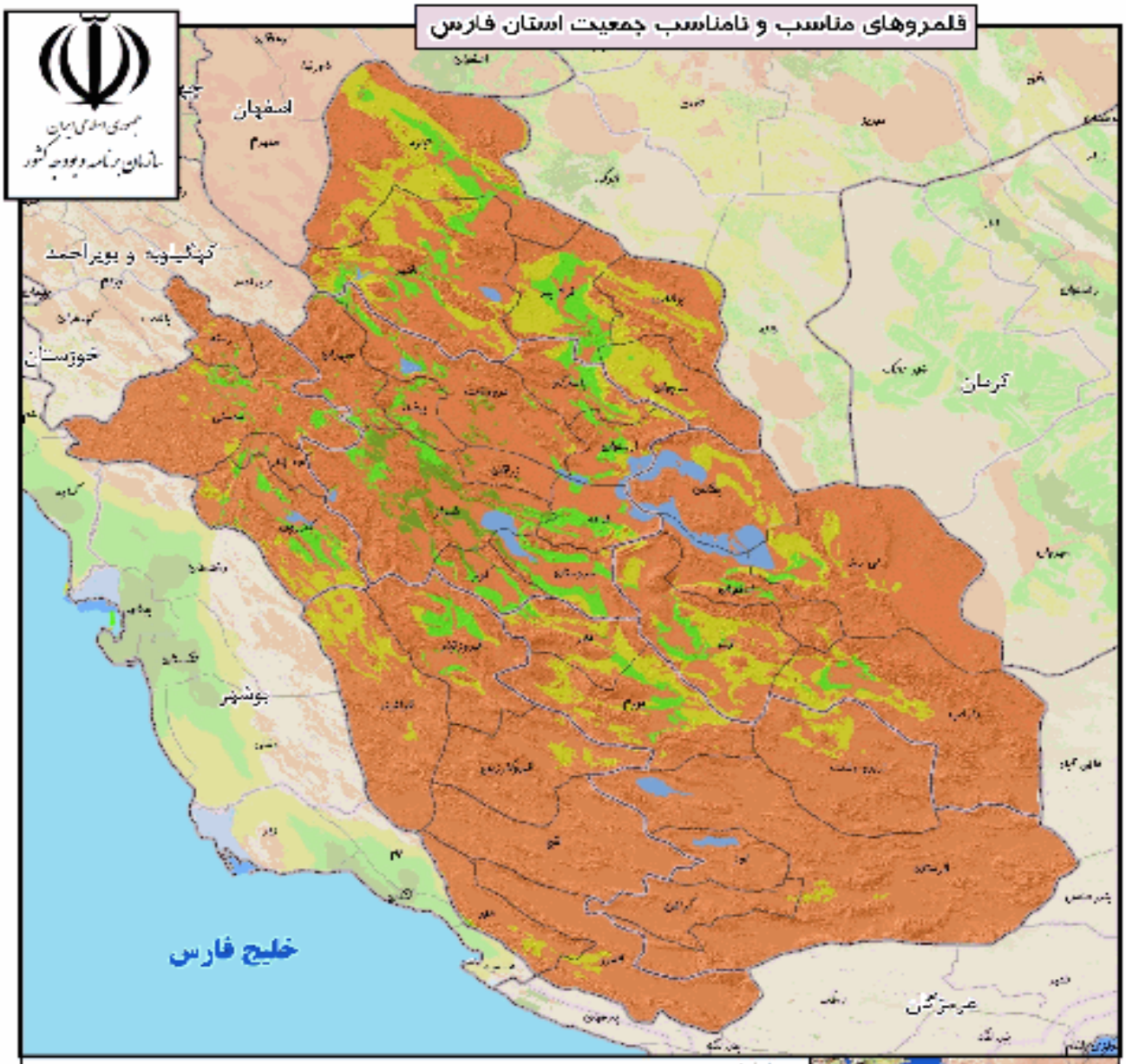

رهنما:

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- خلیج و دریاچه
- خلیج

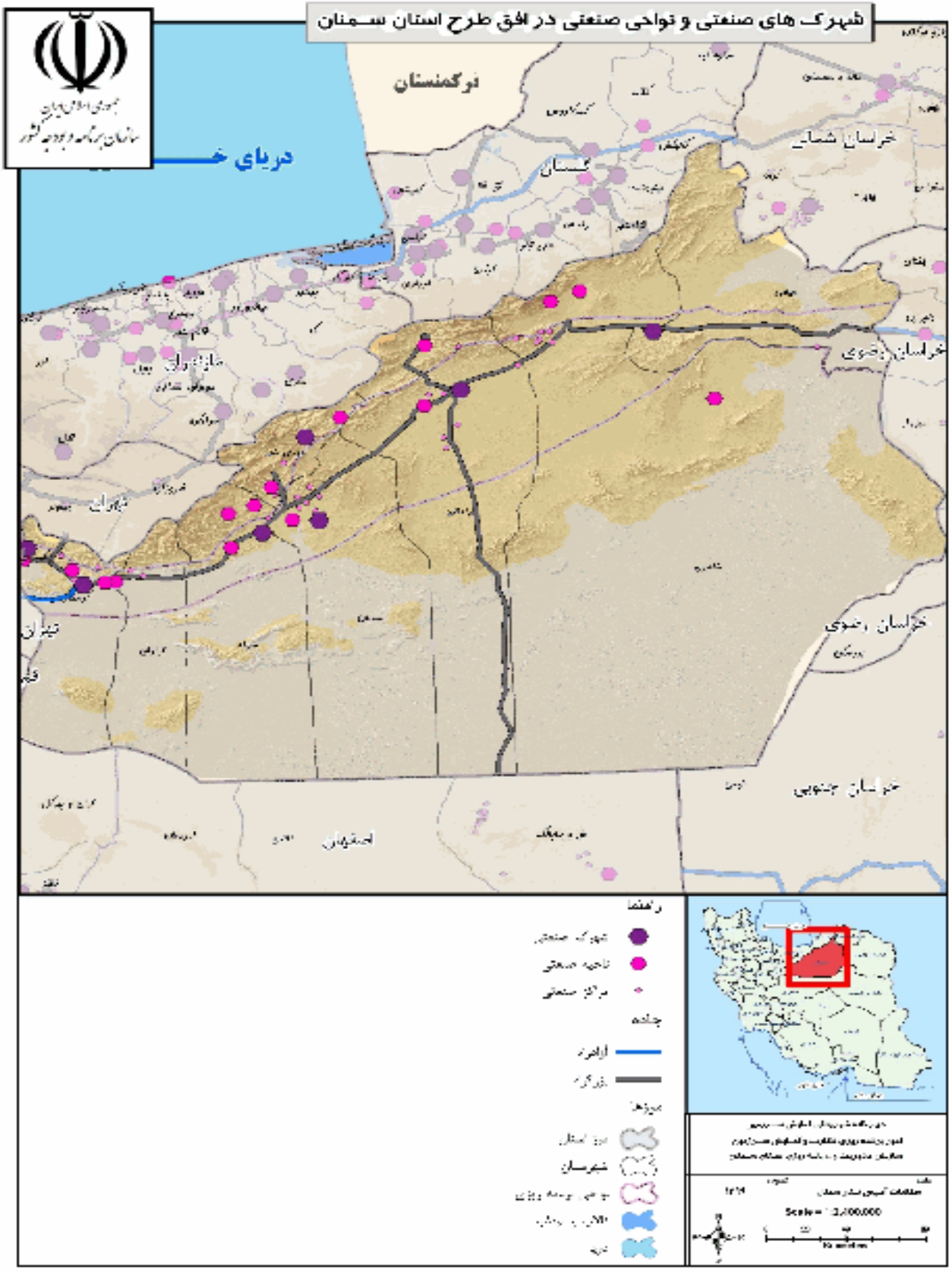
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ترکمنستان
دریای خزر
گلستان
خراسان شمالی
خراسان رضوی
مازندران
قزوین
تهران
قم
اصفهان
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
آزادراه
بزرگراه
مرزها
شهرستان
Scale = 1:2,000,000

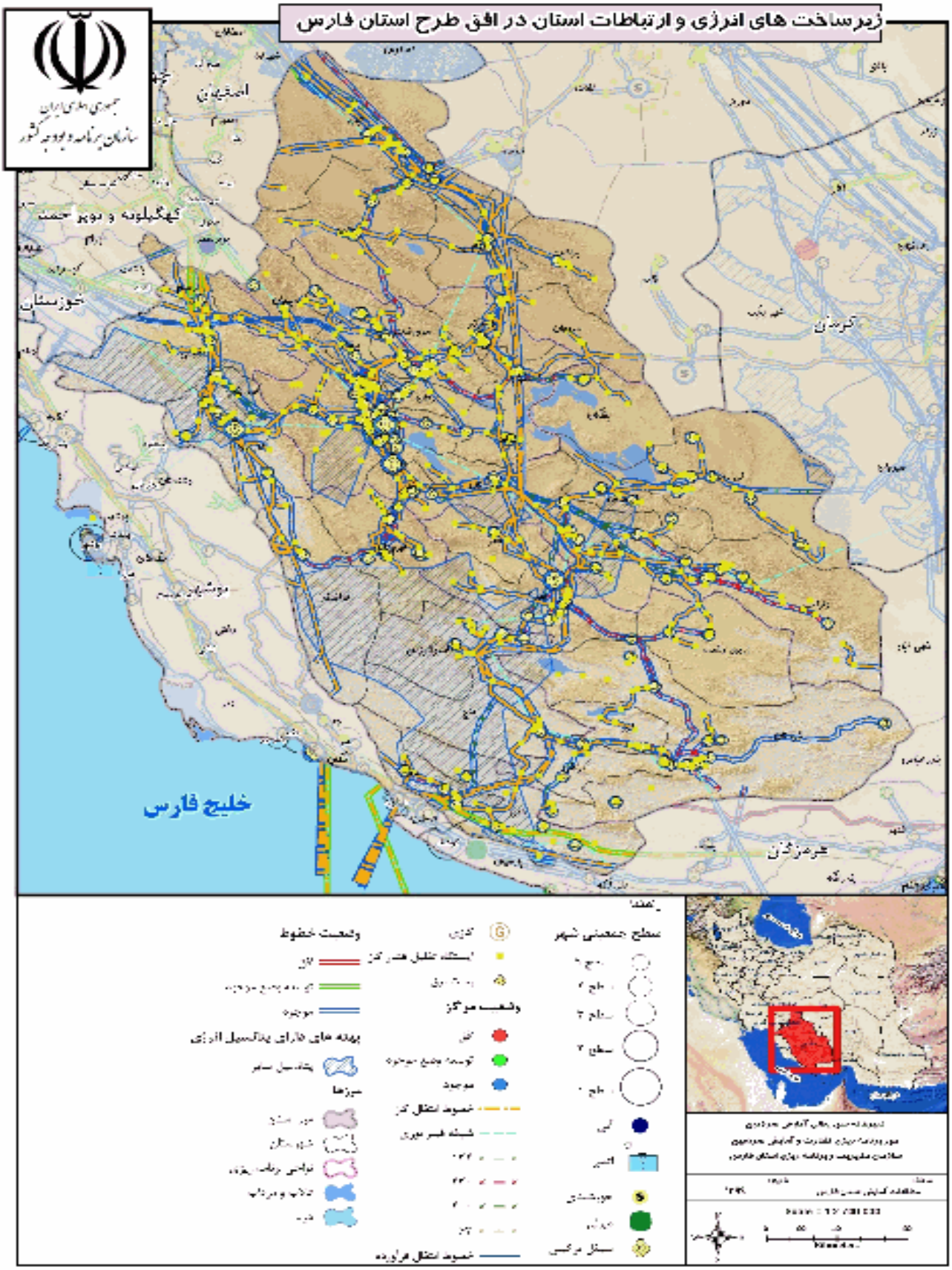
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
خلیج فارس
اصفهان
کهگیلویه و بویر احمد
خوزستان
کرمان
هرمزگان
یزد
راهنما
سطح جمعیتی شهر
وضعیت مرکز
وضعیت خطوط
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
مرزها

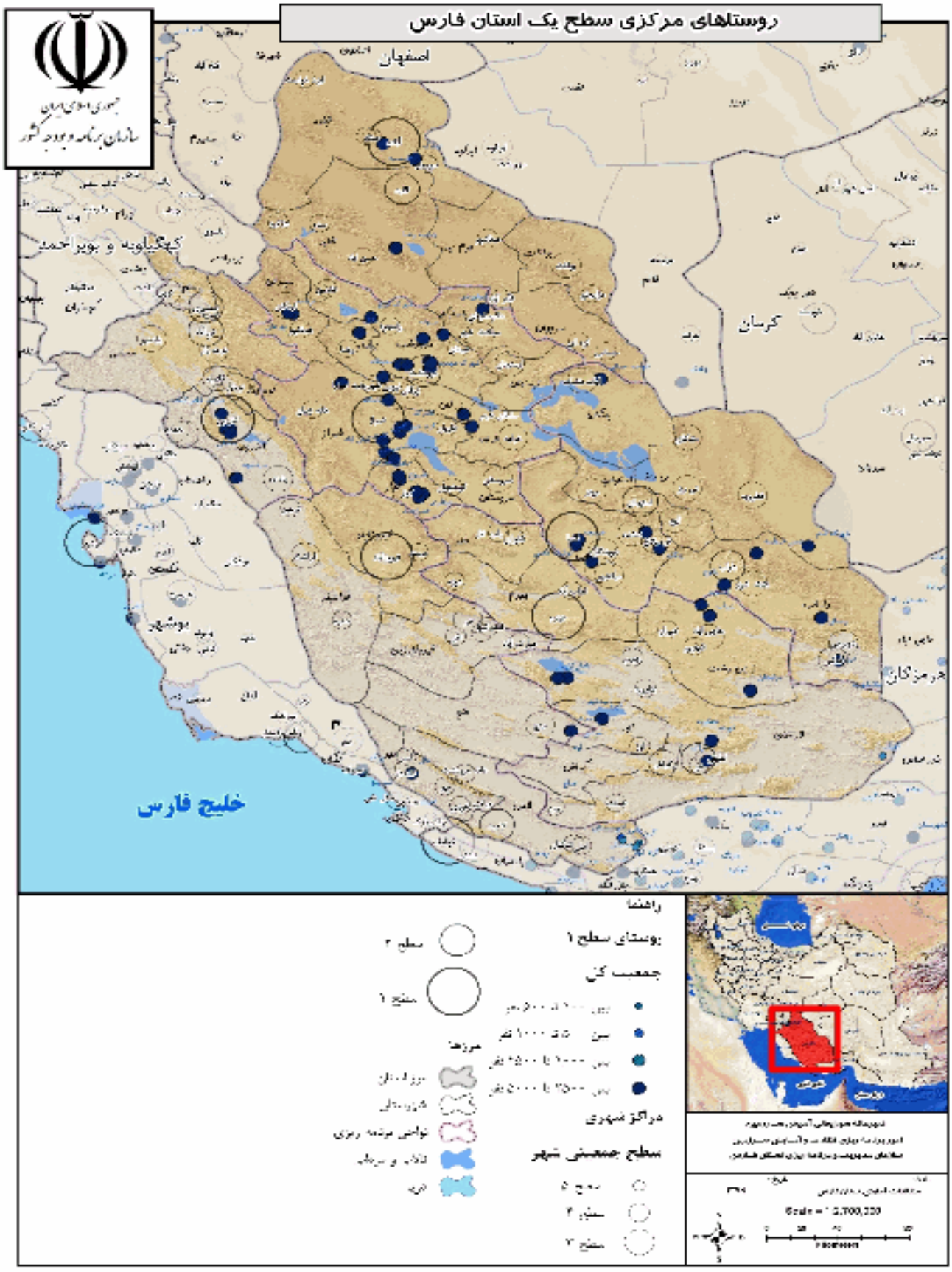
روستاهای مرکزی سطح یک استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
کهگیلویه و بویر احمد
کرمان
خلیج فارس
راهنما
روستای سطح ۱
سطح ۲
سطح ۱
جمعیت کل
مرزها
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
Scale = 1:2,700,000

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان فارس

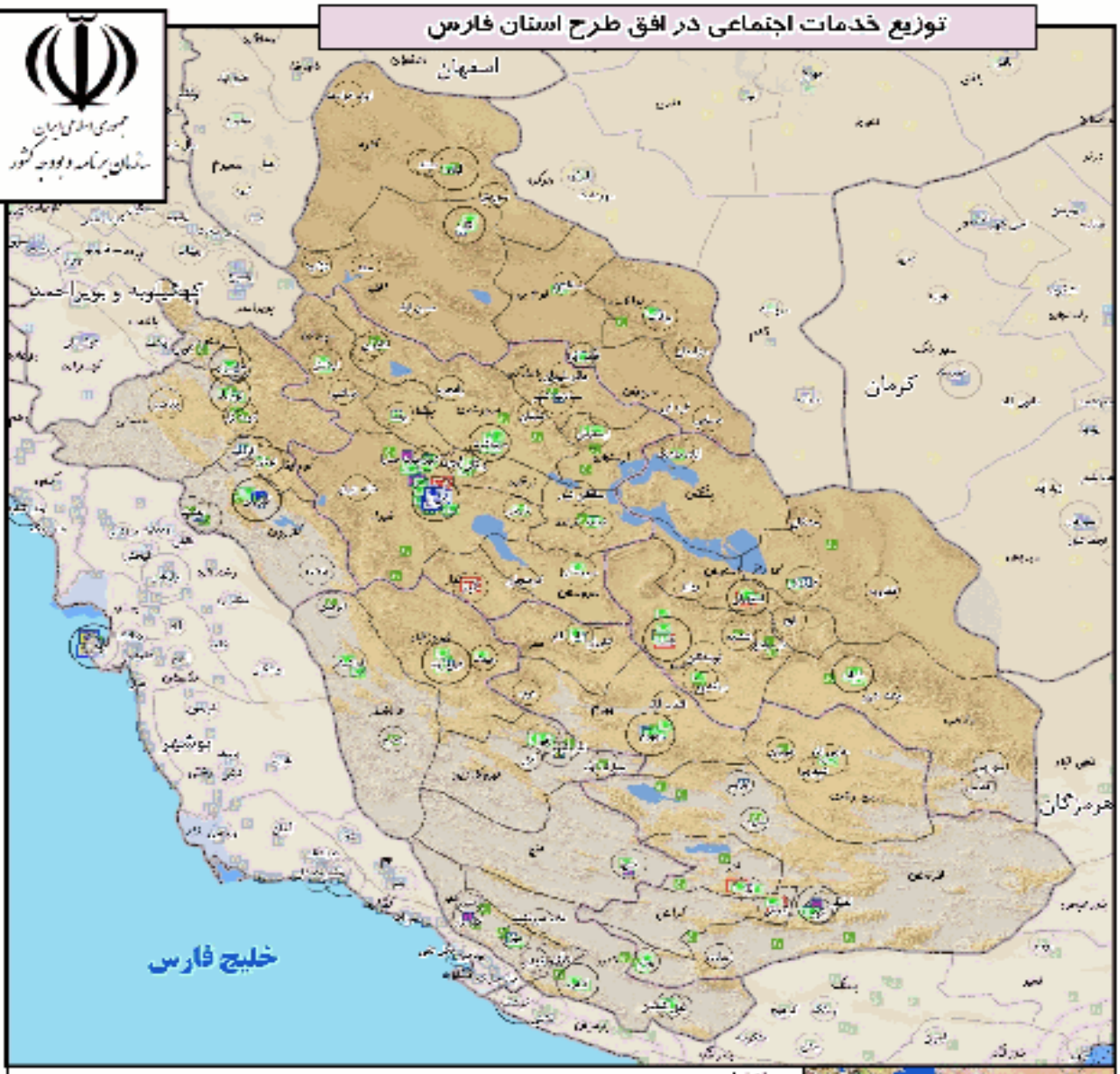

راهنما

پستوسان
- عصبر
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- فرآمایی، حوزه پزشکی
- فرآمایی، جمع
- مبی جامع
- استثنی، جدید

مراکز فرهنگی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فراملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- واحی برنامه ریزی

دریاچه و مرداب
دریا

Scale = 1:2,700,000

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان فارس

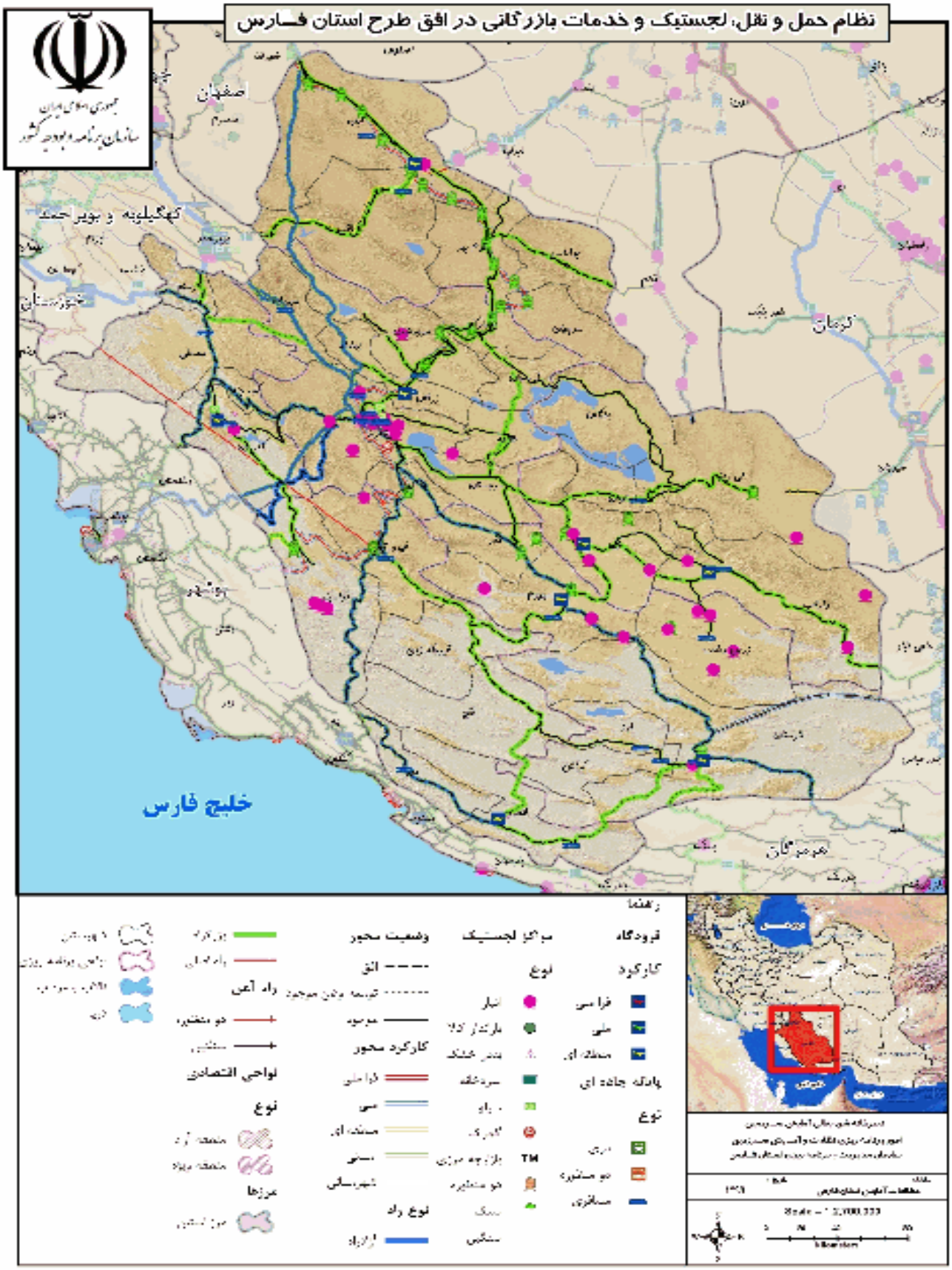

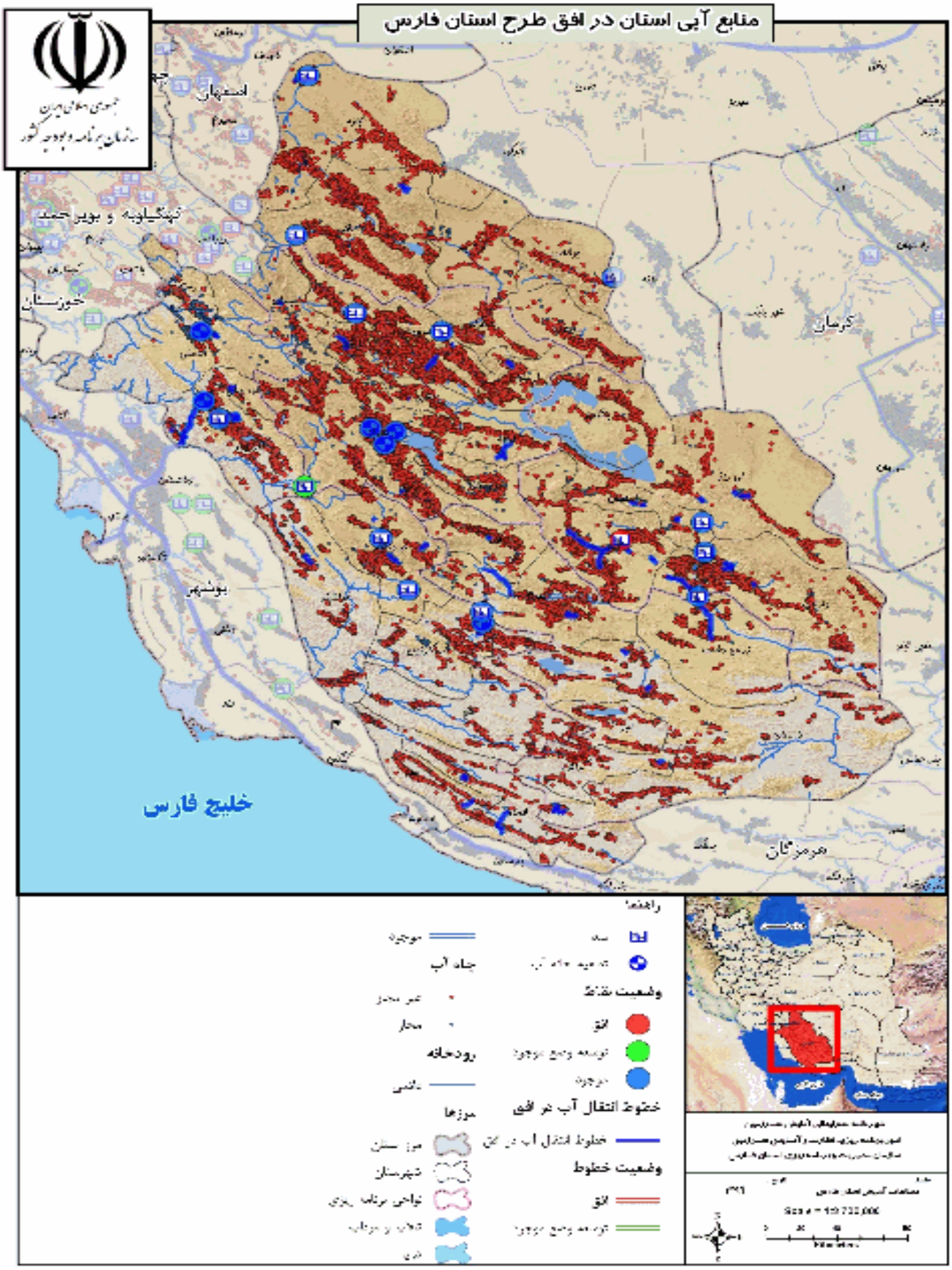
منابع آبی استان در افق طرح استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
کهگیلویه و بویر احمد
خوزستان
کرمان
بوشهر
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
سد
موجود
وضعیت نقاط
افق
موجود
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
موجود
رودخانه
دائمی
مرزها
شهرستان

گردشگری در افق طرح استان فارس

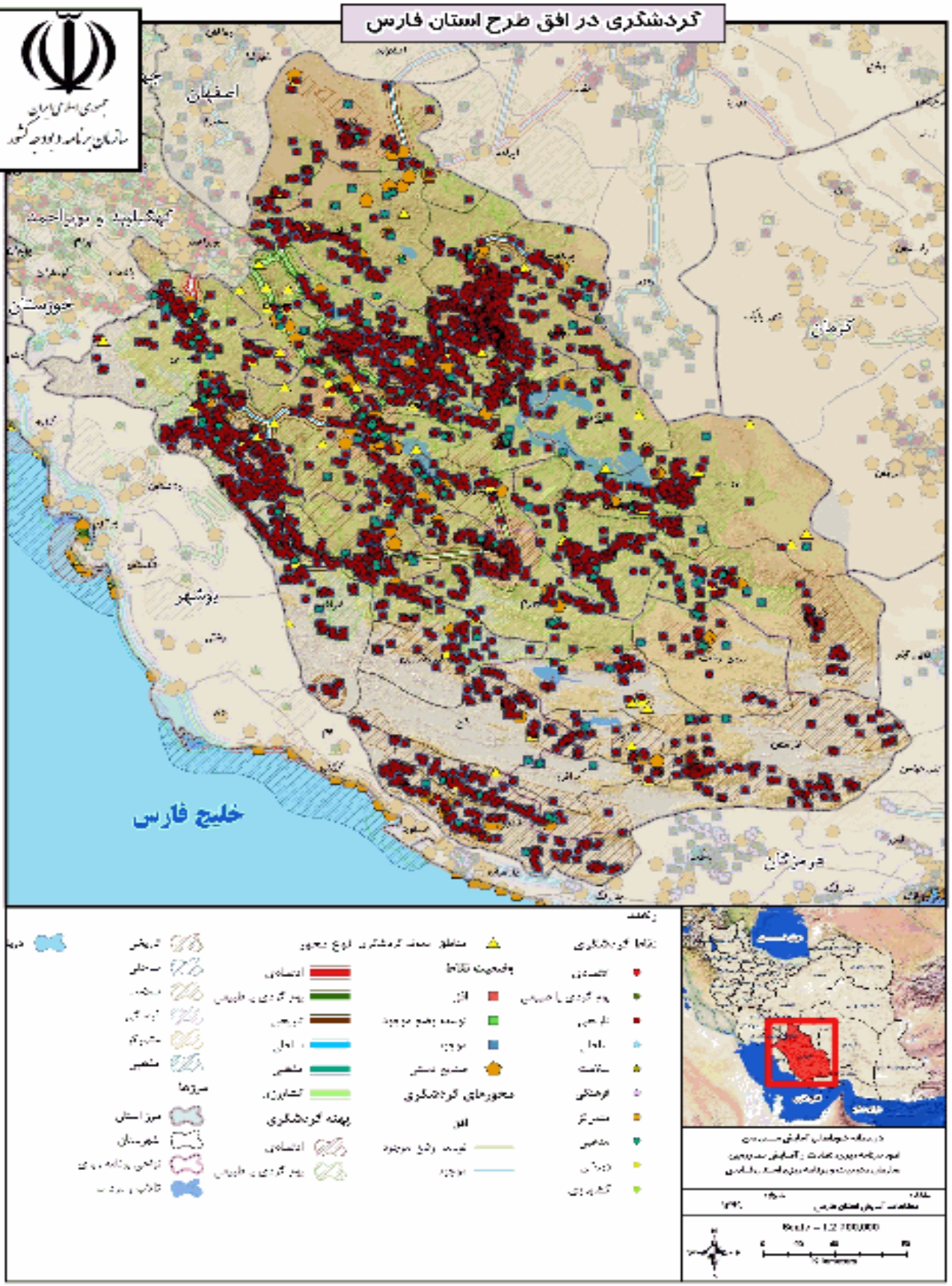

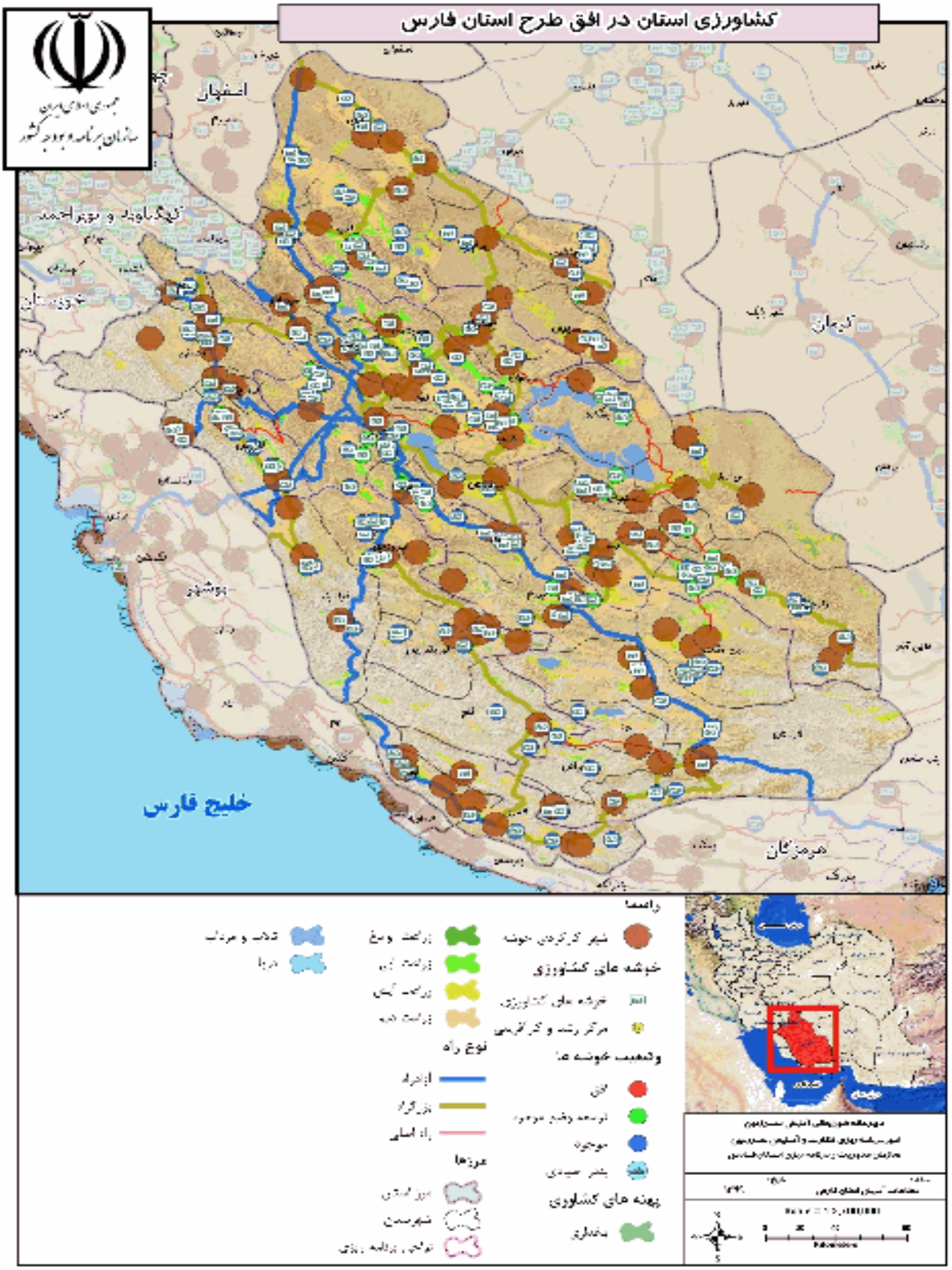
کشاورزی استان در افق طرح استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
کهگیلویه و بویراحمد
خوزستان
کرمان
بوشهر
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
شهر کارکردی خوشه
خوشه های کشاورزی
خوشه های کشاورزی
مرکز رشد و کارآفرینی
ویژگیهای خوشه ها
اول
توسعه و تنوع موجود
موجود
بذر صیادی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت وسیع
زراعت آبی
زراعت دیم
نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی زراعی باغی
دریاچه و مرداب
دریا

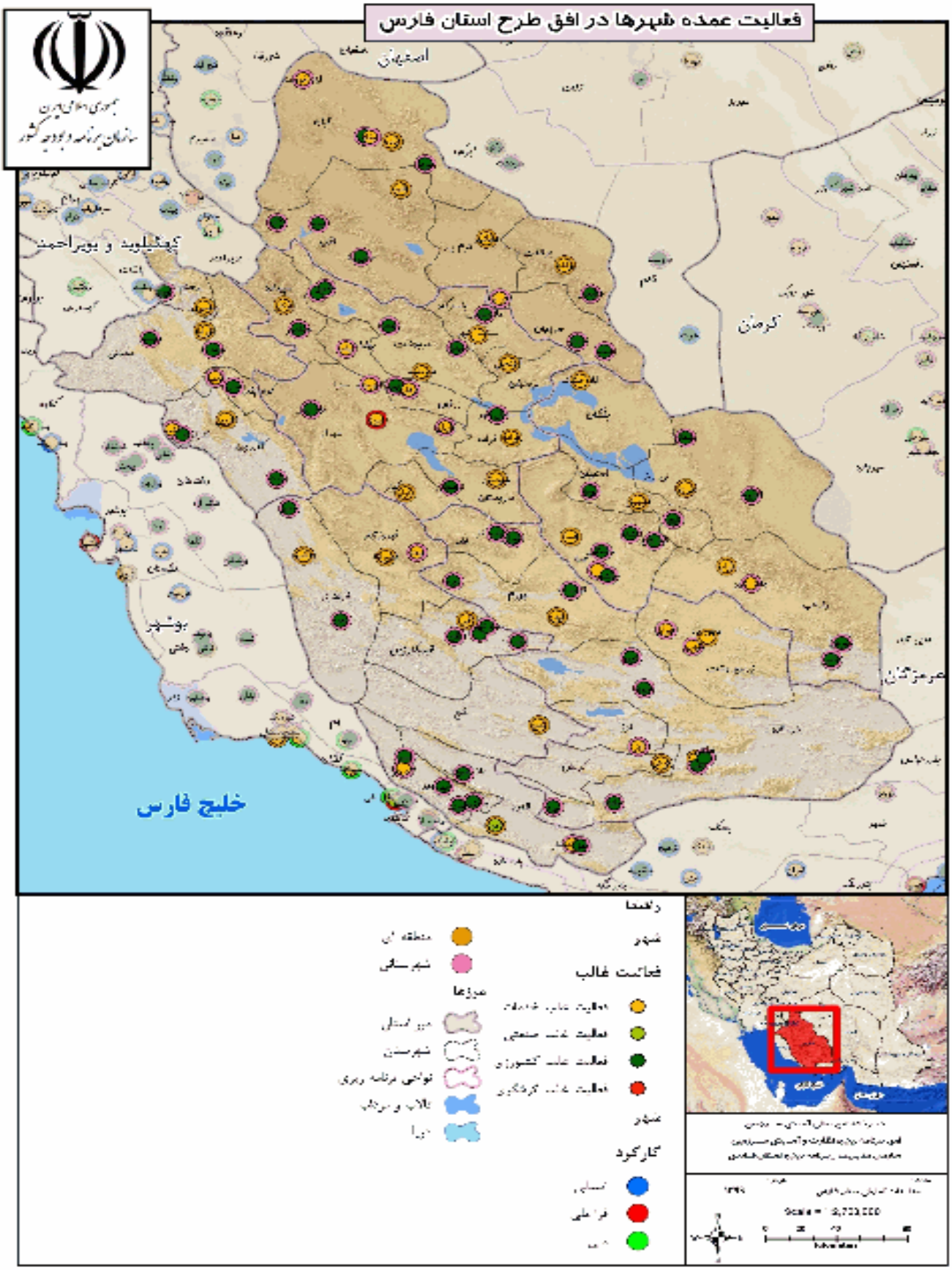
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
کهگیلویه و بویراحمد
کرمان
هرمزگان
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
شهر
فعالیت غالب
منطقه آزاد
شهرک صنعتی
مرزها
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و دریاچه
دریا
عنصر
کارکرد
اقتصادی
فرا ملی
Scale = 1:2,000,000

صنعت و معدن در افق طرح استان فارس

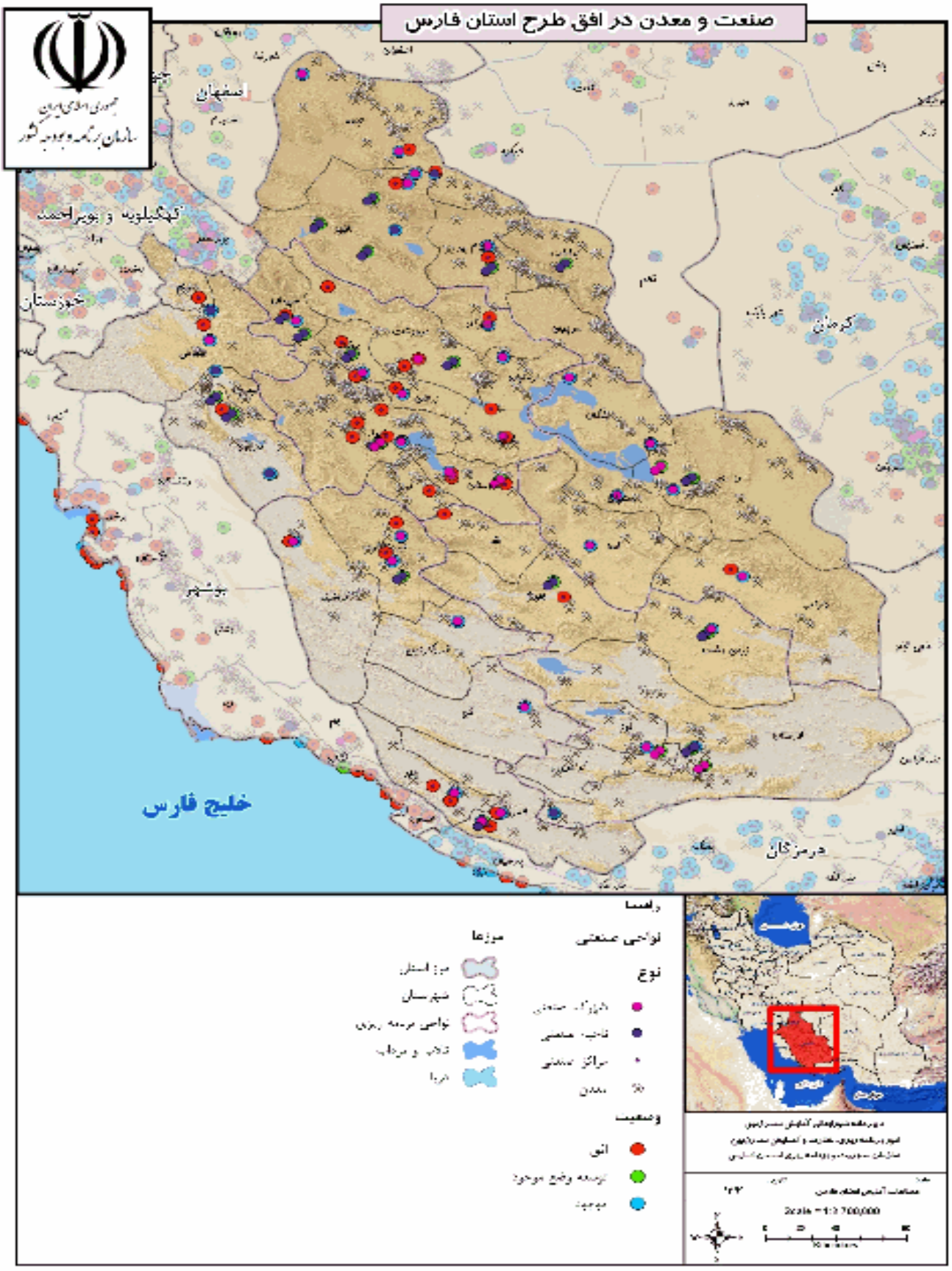

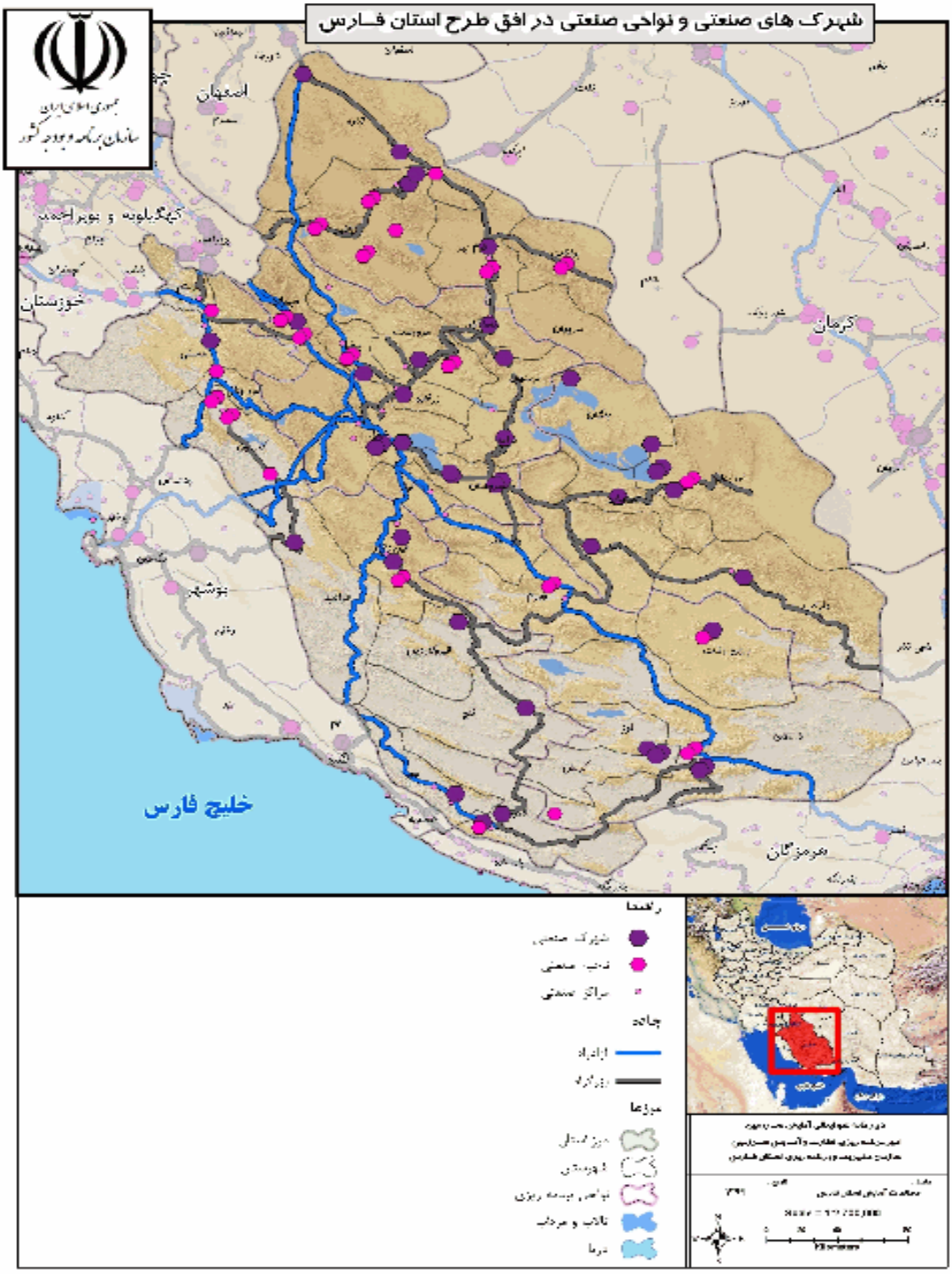
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
کهگیلویه و بویراحمد
خوزستان
کرمان
بوشهر
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراتع صنعتی
جاده
آزادراه
راه اصلی
مرزها
مرز استانی
کشور همسایه
نواحی توسعه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

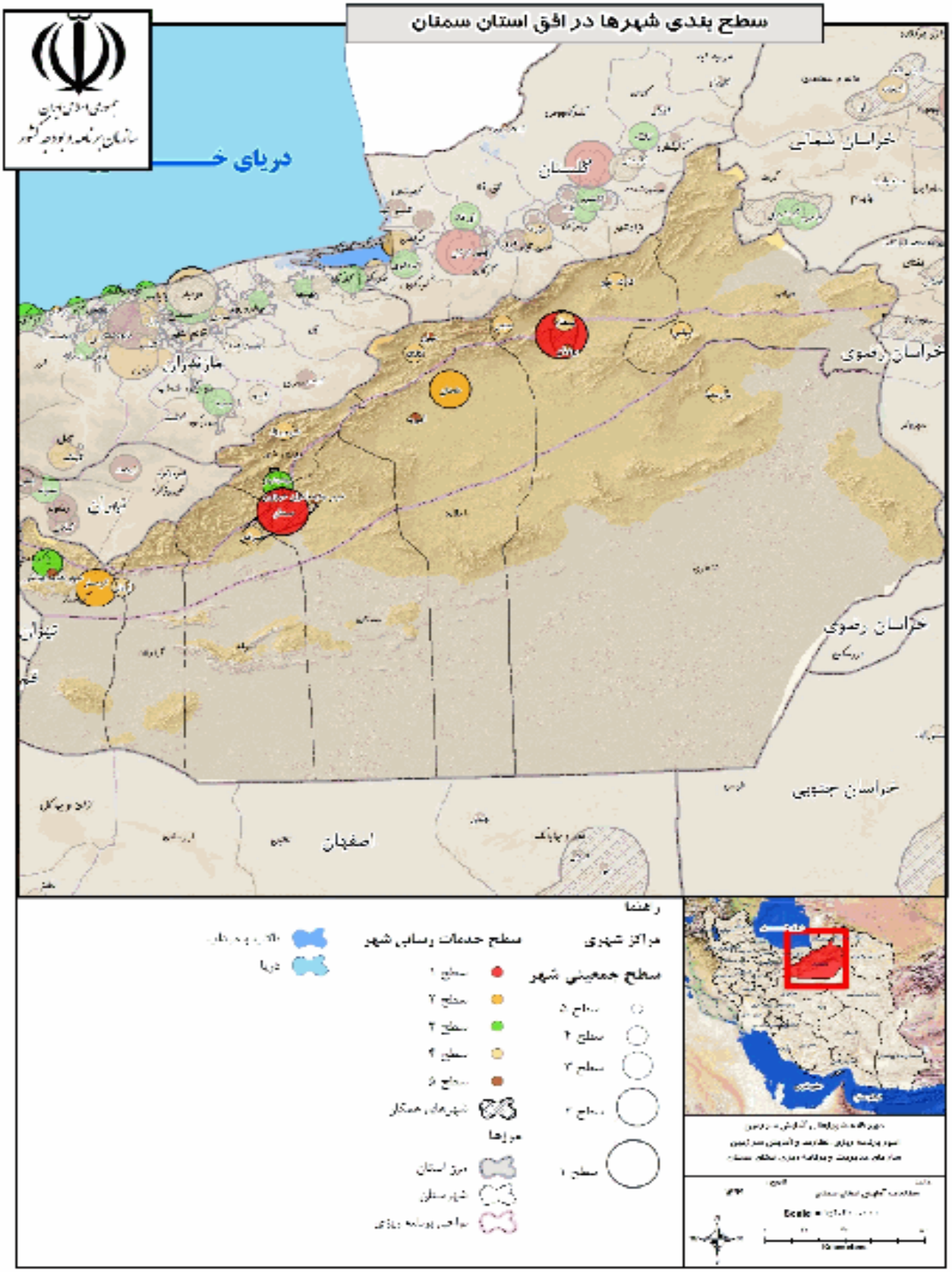
سطح بندی شهرها در افق استان سمنان
دریای خ
گلستان
خراسان شمالی
خراسان رضوی
مازندران
تهران
قزوین
اصفهان
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
مرزها
مرز استان
شهرستان
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
دریا
Scale

سطح بندی شهرها در افق استان فارس

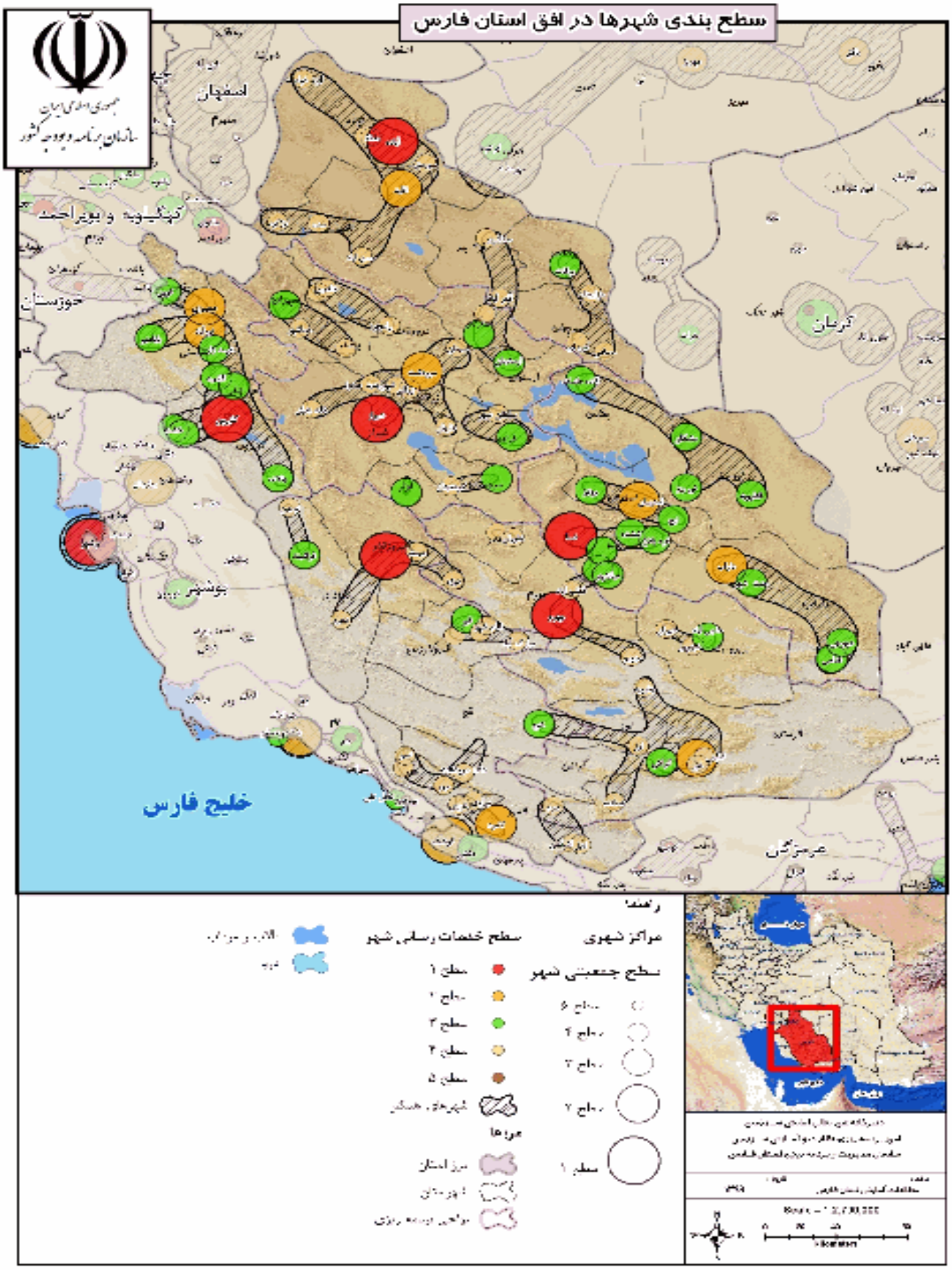

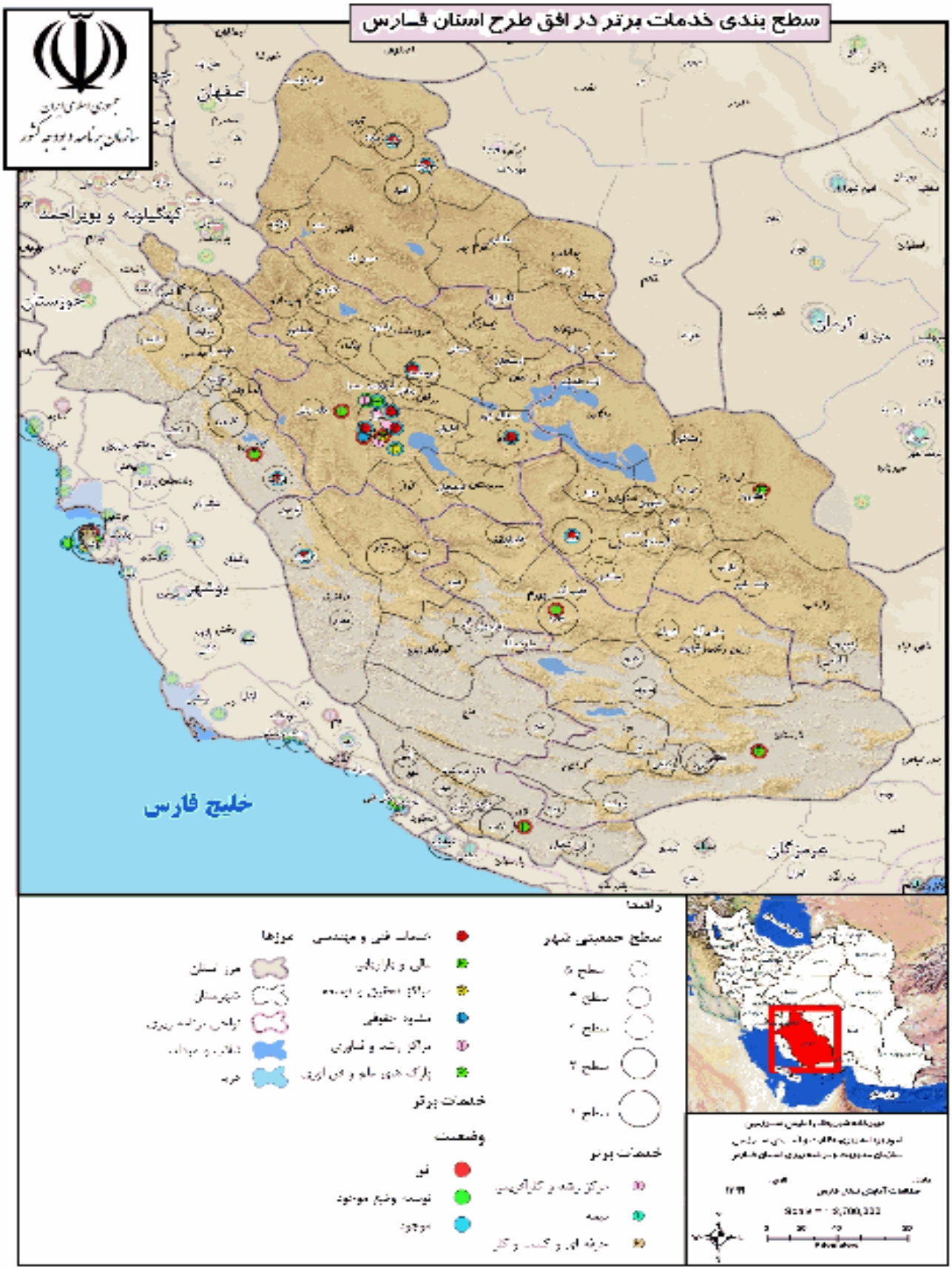
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان فارس
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
کهگیلویه و بویراحمد
خوزستان
کرمان
بوشهر
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
مرکز رشد و کارآفرینی
بیمه
مرزها
مرز استان
شهرستان
وضعیت
نو
توسعه وضع موجود
موجود

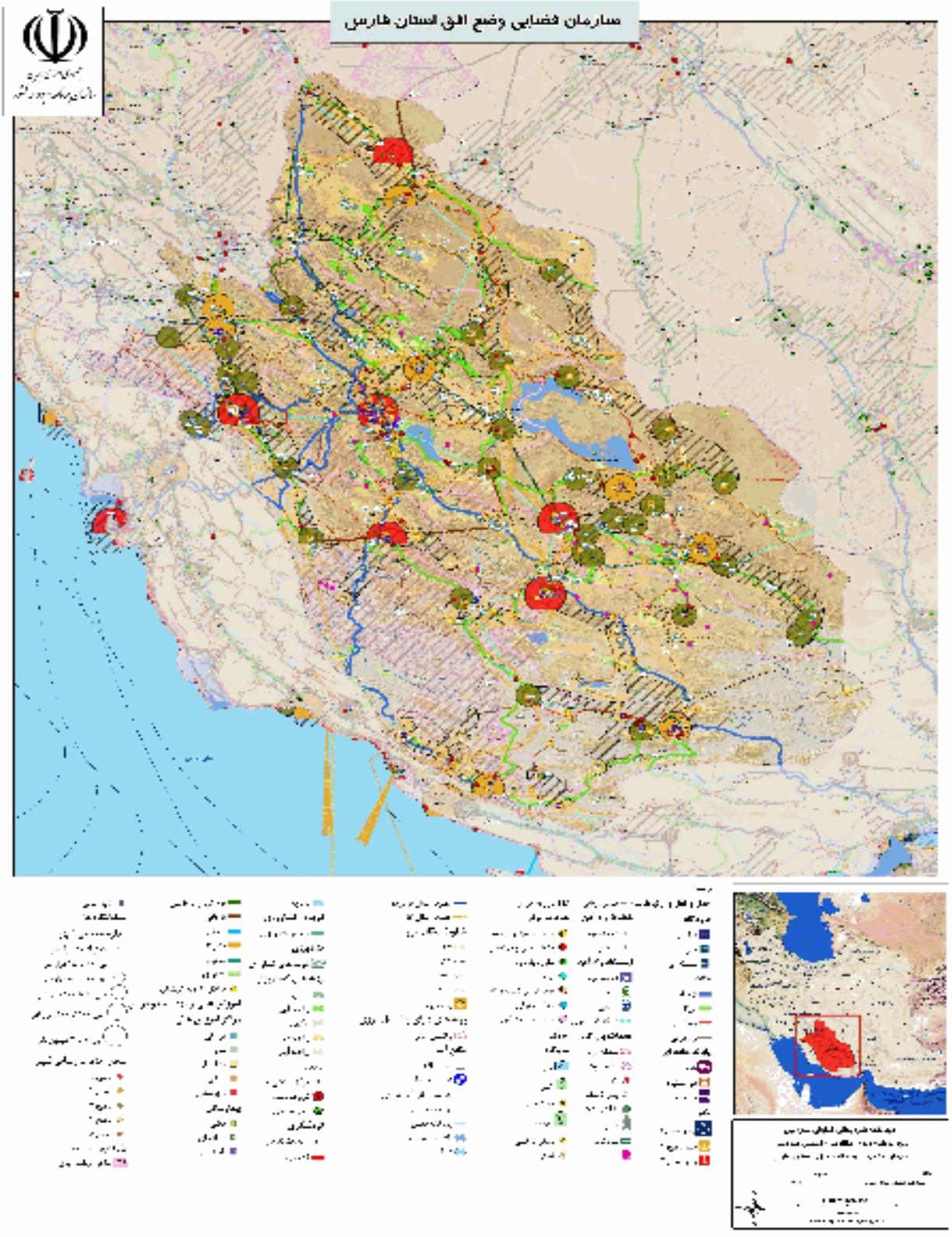
سازمان فضایی وضع افق استان فارس

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان کهگیلویه و بویراحمد در افق ۱۴۰۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان کهگیلویه و بویراحمد

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامتناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان کهگیلویه و بویراحمد به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- توسعه اقتصادی، خلق ثروت و افزایش بهره وری
- توسعه انسانی، اجتماعی و فرهنگی
- امنیت حیاتی، تعادل و توازن منطقه‌ای
- توسعه و تقویت هویت و فرهنگ ایرانی - اسلامی
- بهبود نظام سیاسی ، اداری و قضایی
- توسعه و تولید پایدار محصولات کشاورزی، تامین سلامت و امنیت غذایی
- توسعه و تقویت زیرساخت های حیاتی(تولیدو سکونت) حمل و نقل، فناوری، انرژی، صنعت، گردشگری و کشاورزی
- حفاظت از جنگل، مرتع، تنوع زیستی، ژن، گونه، اکوسیستم و حیات وحش استان
- توسعه و تقویت پیوندهای درون و برون استانی
- مدیریت یکپارچه منابع آبی
- گسترش اقتصاد دانش بنیان، افزایش سهم صادرات غیرنفتی و ارتقاء جایگاه صادراتی استان
- تحقق رشد اقتصادی پیوسته و پرشتاب، ایجاد اشتغال مولد و کاهش نرخ بیکاری در استان
- توسعه و تکمیل زنجیره تولید در بخش های کشاورزی ، صنعت و خدمات
- تربیت و توانمندسازی سرمایه و منابع انسانی استان
- محرومیت زدایی و کاهش فقر
- ارتقاء زیست پذیری و پایداری در ابعاد مختلف
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- شیلات و آبزی پروری(اصلاح نژاد ماهیان سردابی)، تولیدات باغی،کشت و فرآوری گیاهان دارویی، تولیدات دامی، تولیدات زراعی.

صنعت و معدن

- نفت، گاز و تامین انرژی، صنایع میان و پایین دستی حوزه نفت و گاز، استخراج و فرآوری کانی های غیرفلزی، صنایع غذایی و تبدیلی تکمیلی کشاورزی.

نظام سکونتگاهی

- تعادل بخشی به نظام سکونت و فعالیت در پهنه ی جنوب غرب کشور
- نقش آفرینی شهر میانی یاسوج در پهنه ی جنوب غرب کشور

بازرگانی

- ایفای نقش پیشتیبان برای استان های خوزستان، فارس، بوشهر و اصفهان در زمینه ترانزیت کالا و مسافر
- امکان ایجاد زمینه فعالیت کارآفرینان و توسعه کسب و کارهای دانش‌بنیان.

گردشگری، میراث فرهنگی

- طبیعت گردی، گردشگری سلامت و ورزشی، گردشگری روستایی-عشایری و بوم گردی، گردشگری تاریخی- فرهنگی.

خدمات برتر

- قطب کشوری خدمات گردشگری به ویژه در شهرستان بویراحمد و دنا

حمل ونقل و شبکه ارتباطی

- موقعیت مناسب جغرافیایی و ترانزیتی در سطح کشور
- موقعیت مطلوب لجستیکی و پشتیبان خدمات در جنوب غرب کشور

منابع آب

- تامین کننده بخشی از منابع آبی جنوب غرب کشور

انرژی

- تولید انرژی های خورشیدی، آبی، بادی و زیست سوخت(زیست توده)

محیط زیست

- تنوع اقلیمی و زیست محیطی(گونه های گیاهی-جانوری)

منابع طبیعی و آبخیزداری

- ایفای نقش در زمینه جنگل و مرتع در سطح کشور

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

- شیلات و آبزی پروری در شهرستان های بویراحمد، دنا، لنده و چرام

- تولیدات باغی در قلمرو فضایی استان به ویژه در شهرستان‌های بویراحمد، دنا، باشت، گچساران و کهگیلویه
- کشت و فرآوری گیاهان دارویی در پهنه ی فضایی استان
- تولیدات دامی در قلمرو فضایی استان به ویژه در شهرستان های بویراحمد، کهگیلویه، گچساران ، چرام و بهمئی
- تولیدات زراعی در قلمرو فضایی استان به ویژه در شهرستان کهگیلویه، چرام، باشت، بویراحمد، بهمئی، گچساران و لنده

صنعت و معدن

- نفت، گاز و تامین انرژی، صنایع میان و پایین دستی حوزه نفت و گاز در شهرستان های گچساران، بهمئی و کهگیلویه
- استخراج و فرآوری کانی های فلزی و غیرفلزی در قلمرو فضایی استان به ویژه در شهرستان های چرام، کهگیلویه، بهمئی، دنا و بویراحمد
- صنایع غذایی و تبدیلی تکمیلی کشاورزی در شهرستان های بویراحمد، گچساران و کهگیلویه.

نظام سکونتگاهی

- نقش آفرینی شهر میانی یاسوج در منطقه ۵ برنامه ریزی آمایش

بازرگانی

- ایفای نقش پیشتیبان برای استان های خوزستان، فارس، بوشهر و اصفهان در زمینه ترانزیت کالا و مسافر
- امکان ایجاد زمینه فعالیت کارآفرینان و توسعه کسب و کارهای دانش‌بنیان.

گردشگری، میراث فرهنگی

- طبیعت گردی، گردشگری سلامت و ورزشی، گردشگری روستایی-عشایری در قلمرو فضایی استان به ویژه در شهرستان های بویراحمد، دنا ، باشت و چرام.
- گردشگری تاریخی- فرهنگی ، گردشگری روستایی-عشایری و بوم گردی در قلمرو فضایی استان به ویژه در شهرستان های کهگیلویه، بهمئی، گچساران، لنده

خدمات برتر

- قطب منطقه ای خدمات گردشگری در شهرستان های بویراحمد و دنا
- قطب منطقه ای در بخش بهداشت ، درمان و علوم پزشکی در شهرهای یاسوج و دوگنبدان
- قطب منطقه ای در بخش آموزش عالی در شهر یاسوج

حمل ونقل و شبکه ارتباطی

- موقعیت مناسب جغرافیایی و ترانزیتی با عبور دو کریدور ارتباطی شمال به جنوب و جنوب غربی به شمال شرقی(طریق الرضا)
- موقعیت مطلوب لجستیکی و پشتیبان خدمات در جنوب غرب کشور

منابع آب

- تامین کننده بخشی از منابع آبی جنوب غرب کشور

انرژی

- تولید انرژی های خورشیدی، آبی، بادی و زیست سوخت(زیست توده)

محیط زیست

- تنوع اقلیمی و زیست محیطی(گونه های گیاهی-جانوری)

منابع طبیعی و آبخیزداری

- ایفای نقش در زمینه جنگل و مرتع در سطح کشور

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

کهگیلویه و بویراحمد استانی است برخوردار و توسعه یافته که با بهره گیری ازنیروی انسانی، فناوری‌های نوین و زیرساخت های مناسب در عرصه‌های گردشگری، منابع آبی، صنایع معدنی، نفت و گاز و کشاورزی نوین با تاکید بر پایداری و حفظ ارزش‌های زیست محیطی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل توانسته ضمن ایجاد هارمونی میان جامعه روستایی و شهری پیوند مناسبی با مناطق همجوار ایجاد نماید.

بر این اساس چشم انداز در زیربخش‌های عمده بر موارد ذیل استوار است:

- بهره‌مند از موقعیت سرزمینی در پیونددهی فضاهای توسعه کشور با بنادر جنوب در چارچوب توسعه فضایی یکپارچه و پایدار
- پیشتاز در حفاظت از محیط‌زیست و حراست از منابع‌طبیعی و ایجاد محیطی پایدار و پویا
- برخوردار از نیروی انسانی توانا در تولید علم و فن‌آوری متناسب با پتانسیل‌های نواحی و متکی بر سرمایه اجتماعی ریشه‌دار در فرهنگ محلی- بومی با جایگاه ویژه در تولید ملی
- برخوردار از رشد اقتصادی پایا در ارتقاء سطح اشتغال و درآمد سرانه با رعایت اصل عدالت سرزمینی
- متکی بر عدالت اجتماعی در توزیع فرصت‌های برابر و توزیع عادلانه درآمد، به دور از فقر و فساد و تبعیض
- دارای جایگاه ویژه در همگرایی قومی، تقویت و پیوندهای اجتماعی و فرهنگی و تضمین وحدت ملی

- دست‌یافته به نهادهای مشارکتی و مدنی با الگوی مردم‌سالاری دینی، نواندیشی و پویایی فکری در حراست از فضایل اخلاقی

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

-تقویت شبکه حمل و نقل زمینی ، ریلی و هوایی استان با مراکز و قطب‌های توسعه کشور.

- تقویت و توسعه بخش گردشگری با توجه به جاذبه‌های طبیعی و تاریخی با تاکید بر حفظ ارزش‌های زیست محیطی.

- حفظ، احیاء و توسعه منابع طبیعی به ویژه جنگل‌ها و مراتع.

- اعتلاء معرفت دینی، ارزش‌های فرهنگی و ویژگی‌های هویتی و ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی، فرهنگی و اجتماعی متناسب با ضرورت‌های توسعه استان.

- افزایش نقش استان در تولید فرآورده‌های حاصل از نفت و گاز با تاکید بر صنایع پتروشیمی و استفاده از خطوط انتقال انرژی که از استان عبور می‌کند.

- نوسازی و توسعه بخش معدن، با تاکید بر معادن فسفات رسوبی، بوکسیت، دولومیت، سیلستین و سنگ‌های ساختمانی، به عنوان قابلیت ممتاز معدنی استان.

- توسعه بخش صنعت و به دست آوردن جایگاه مناسب در شبکهٔ صنعتی کشور با توجه به زیرساخت‌های موجود و رعایت ملاحظات زیست‌محیطی.

- افزایش بهره‌وری، کمیت و کیفیت تولید محصولات کشاورزی با توجه به قابلیت‌های منابع طبیعی.

- تامین آب لازم برای حفظ و توسعه مراکز زیست و فعالیت.

- ایجاد نظام سلسله مراتب عملکردی بین مراکز شهری، تقویت و تجهیز روستاهای مرکزی و ساماندهی کوچ و اسکان عشایر.

- نهادینه سازی بهره وری و افزایش آن در بخشهای اقتصادی و عوامل تولید.

- ارتقاء نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی و تقویت توانمندی‌های افراد و گروه های اجتماعی.

- دست یابی به هدف های توسعه هزاره (M. D. G) در استان

- توانمندسازی بخش تعاونی و ایجاد شرکتهای تعاونی دانش بنیان برای ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه های اقتصادی بزرگ

- توسعه نقش و جایگاه زنان در سطوح تصمیم سازی و تصمیم گیری استان

- ارتقاء خدمات برتر و عمومی در سطح استان به منظور تحقق چشم انداز استان

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان سمنان

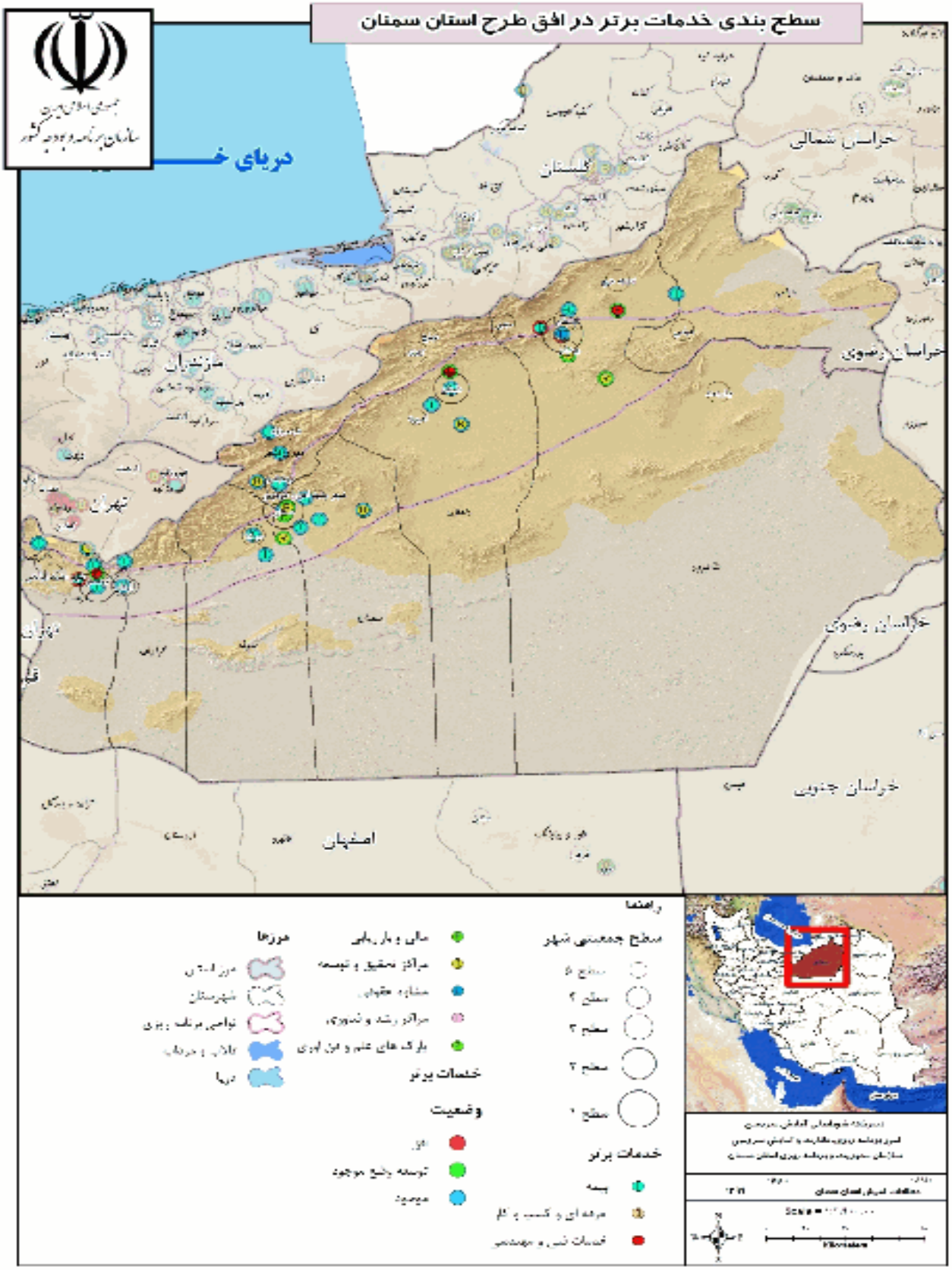

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- توسعه و نوین سازی بخش کشاورزی، ارتقاء سطح فن آوری و بهره وری عوامل تولید با تاکید بر تبدیل اراضی دیم کم بازده به کشت آبی و توسعه باغداری همراه با تکمیل زنجیره های تولید
- اصلاح الگوی کشت و تأکید بر توسعه باغات و فعالیت های متمرکز کشاورزی شامل کشت های گلخانه ای، دامداری‌های صنعتی، پرورش دام و طیور و آبزی پروری
- تاکید بر توسعه جنگل ها با توجه به استعداد استان با رعایت اصول پایداری در بهره‌برداری و به ویژه گیاهان دارویی
- حفظ و احیاء جنگل ها و مراتع استان با ایجاد تعادل بین دام و مرتع، توسعه فعالیت های آبخیزداری و مدیریت جنگل با رعایت اصول پایداری در بهره برداری
- تامین آب مورد نیاز مراکز زیست و فعالیت استان متناسب با گسترش این مراکز از طریق ذخیره سازی و جلوگیری از هدر رفتن آب های سطحی، استفاده از آب‌های زیرزمینی و تاکید بر حفاظت کیفی منابع آب.
- توسعه صنایع متناسب با قابلیت ها مزیت های استان در صنایع وابسته به نفت و گاز و صنایع جانبی آن (به ویژه پتروشیمی)، صنایع تبدیلی کشاورزی و صنایع جانبی متناسب با تولید فرآورده های دامی و جنگلی و صنایع معدنی
- مدیریت جامع منابع آبی(توسعه صنعت بسته بندی آب، حفاظت از بستر و حریم رودخانه ها، چشمه ها و ...، جلوگیری از حفر چاه های غیرمجاز، تسویه پساب ها، گسترش شبکه فاضلاب شهری و روستایی، تامین حقابه ها و ...)
- توسعه صنایع دستی و دست بافته ها به منظور ارتقاء کیفیت این صنایع با تاکید بر جنبه‌های صادراتی
- ایجاد و گسترش زیرساخت های گردشگری و گذران اوقات فراغت، تاسیسات اقامتی، تسهیلات و تجهیزات در مراکز و کانون های گردشگری، با تاکید بر قابلیت ها و جاذبه های طبیعی استان
- توسعه و ارتقاء شبکه های ارتباطی درون و بین استانی جهت اتصال به کریدورهای اصلی کشور و توسعه ارتباطات هوایی مطمئن (تقویت شبکه‌های ارتباطی اعم از ارتباطات سایبری، جاده‌ای، ریلی و هوایی)
- توسعه و تجهیز شبکه های توزیع و انتقال انرژی با توجه به چشم انداز افزایش جمعیت و گسترش فعالیت ها در استان
- توسعه و تکمیل تاسیسات و تجهیزات مخابراتی جهت ارائه خدمات ارتباطی با سرعت و امنیت بالا و افزایش مراکز ارائه دهنده خدمات اطلاعاتی همراه با توسعه مراکز آموزش این مهارت

- تقویت نظام شهری و اصلاح ساختار کالبدی، فرهنگی و زیربناهای شهری جهت افزایش توان استان در پذیرش نقش بیشتر در فرآیند توسعه، همچنین انتخاب مراکز شهری مستعد و توسعه و تقویت و تجهیز آن ها به منظور ایجاد کانون های توسعه محلی
- ساماندهی کوچ و اسکان عشایر و ارتقاء خدمات رسانی روستایی از طریق ایجاد منظومه های خدمات رسانی روستایی و تجمیع خانوارهای روستایی پراکنده
- ایجاد بسترهای لازم برای توسعه فرهنگ بومی و تقویت و گسترش مناسبات فرهنگی استان با سطح ملی
- توسعه فعالیت های آموزشی و تحقیقاتی مراکز آموزش عالی استان با هدف آموزش نیروی انسانی متخصص
- ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی استان با تاکید بر سواد و فرهنگ عمومی، بهداشت و درمان ودرآمد سرانه
- ایجاد زمینه ها و بسترهای لازم برای حضور کارآفرینان و سرمایه گذاران در استان
- توسعه آموزش‌های فنی و حرفه ای با توجه به الزامات توسعه و گرایش های تخصصی فعالیت ها در استان.
- توزیع متناسب ، توسعه، تجهیز و ایجاد خدمات تخصصی بهداشتی- درمانی در سطح استان
- باز توزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت , متناسب با ظرفیت زیستی، بازآفرینی بافت های ناکارآمد، ساماندهی و توانمندسازی سکونتگاه های غیررسمی شهری
- برنامه ریزی و مدیریت جامع بحران و پدافند غیرعامل(مراحل پیشا بحران، پاسخ به بحران، پسابحران)، توسعه امکانات و تجهیزات برای مقابله با بلایای طبیعی و انسانی در گستره ی استان
- توسعه و حمایت از احزاب،کانون‌ها، اصناف و سازمانهای مردم نهاد برای مشارکت در امور اجتماعی و فرهنگی
- ایجاد زمینه های متنوع اشتغال، کنترل ساخت و سازها و جلوگیری از تخریب اراضی در مناطق روستایی
- تدوین مدیریت جامع پسماند و الزام تمامی‌فعالیت‌های عمرانی‌واقتصادی به رعایت استانداردهای زیست محیطی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

قلمرو شرقی، جنوب شرقی و شمال استان با مرکزیت شهر یاسوج

- تقویت سکونتگاه های چیتاب، مارگون، گراب سفلی، پاتاوه، سی سخت، دشت روم و سپیدار به عنوان مراکز میانی

قلمرو جنوب استان با مرکزیت شهر دوگنبدان

- ارتقاء نقش عملکردی روستاهای باباکلان، مظفرآباد، دیل، امامزاده جعفر و سرآبیز به منظور توزیع متعادل جمعیت در قلمرو جنوبی استان.

قلمرو غرب و شمال غرب استان با مرکزیت شهر دهدشت

- تقویت شهر دهدشت در بالاترین سطح عملکردی سکونتگاهی
- شهرهای چرام، لنده و لیکک به عنوان مرکز شهرستان در سطوح دوم عملکردی
- سطح سوم شهرهای سوق، دیشموک، قلعه رئیسی و سرفاریاب

-سطح چهارم روستاهای طولیان، شوتاور، اسفندان، جاورده در شهرستان کهگیلویه، روستاهای سواری، کره شهبازی، القچین سفلی و بردیان در شهرستان چرام، روستاهای قلعه ممبی، سرآسیاب یوسفی و کت در شهرستان بهمئی و روستای جان خانی(قیام) و مالشیخ در شهرستان لنده

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (فعالیتهای کشاورزی، صنعت ومعدن وخدمات)

- قلمرو شرقی، جنوب شرقی و شمال استان با مرکزیت شهر یاسوج(شامل شهرستان های بویراحمد و دنا) با عملکرد غالب کشاورزی و دامپروری نوین، گردشگری طبیعت گردی-روستایی-عشایری، خدمات برتر و صنایع تبدیلی و تکمیلی
- قلمرو جنوب استان با مرکزیت شهر دوگنبدان(شامل شهرستان های گچساران و باشت) با عملکرد غالب صنعتی(نفت و گاز)کشاورزی، گردشگری مذهبی-طبیعت گردی، صنایع تبدیلی و تکمیلی
- قلمرو غرب و شمال غرب استان با مرکزیت شهر دهدشت(شامل شهرستان های کهگیلویه، چرام، بهمئی و لنده) با عملکرد غالب فعالیت های معدنی-صنعتی،کشاورزی و دامپروری نوین، گردشگری تاریخی-روستایی عشایری، صنایع دستی

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

- محدوده شمال شهرستان کهگیلویه و لنده و جنوب شهرستان دنا و بویراحمد از قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت
- محدوده هایی از جنوب شرق، جنوب و شمال غرب استان نامناسب برای استقرار جمعیت به دلیل تهدیدات طبیعی ناشی از وقوع زلزله
- محدوده جنوب شرق استان نامناسب برای استقرار جمعیت به دلیل وجود گسل های زاگرس مرتفع، دنا، چشمه چنار، سیوک و سرداب
- وجود گسل‌های گچساران و میشان در قسمت جنوب و گسل پیشانی در شمال غرب نامناسب برای استقرار جمعیت
- پهنه های واقع در حریم سیل گیر رودخانه ها (۷۹ آبادی)
- قلمرو واقع در محدوده سازندهای مستعد لغزش نامناسب استقرار جمعیت

- اراضی کشاورزی (دیم و آبی)، مناطق حفاظت شده و شکارممنوع نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت (مستلزم رعایت ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیتهای صنعتی و تولیدی)
- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی–حفاظتی و ...)

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان کهگیلویه و بویراحمد به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

مدیریت منابع آب، زراعت و باغبانی، گردشگری طبیعی، صنایع وابسته به نفت و گاز، شبکه حمل و نقل، آموزش و فرهنگ سازی، دامپروری و شیلات، صنایع کوچک و متوسط، صنایع دستی و دست بافته ها، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، توسعه سکونتگاه‌های روستایی، انرژی های نو و پاک، صنایع بزرگ، بازرگانی و تجارت، فناوری اطلاعات و صنایع معدنی به جز نفت.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

اجتماعی و فرهنگی

- توسعه و حمایت از احزاب، کانون‌ها، اصناف و سازمانهای مردم نهاد.
- توسعه همکاری های بین دانشگاه و دستگاه های اجرایی در حوزه های اجتماعی–فرهنگی
- بکارگیری علوم روز، فناوری و هنر برای افزایش اثربخشی فعالیت‌های فرهنگی دینی و ملی.
- زمینه سازی جهت توسعه و انسجام فعالیت‌های فرهنگی، ملی و مذهبی از طریق مراکز علمی و آموزشی و پایگاه های بسیج استان.
- تقویت حقوق، تکالیف و هویت شهروندی در استان
- افزایش اعتماد اجتماعی مردم به نهاد های دولتی و مدنی
- توانمندسازی نیروی انسانی با فرهنگ سازی، مهارت آموزی و کارآفرینی متناسب با نیازها، استعدادها و علایق جوامع محلی استان.
- جهت‌دهی سیاست‌های حمایتی به سمت مناطق محروم و اقشار آسیب‌پذیر استان.
- ظرفیت سازی نهادی در سطوح مختلف به منظور تقویت دانش آموزی و توسعه فرهنگ یادگیری.
- ارائه خدمات آموزشی متناسب با ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی نواحی مختلف استان.
- توسعه ظرفیت ها و ارتقا قابلیت های موجود در زمینه حفاظت میراث تاریخی، طبیعی، فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

آموزش، علم و فناوری

- بسترسازی آموزش های مهارتی و کارآفرینی در دانشگاه‌ها و جامعه
- توسعه فعالیت‌های آموزشی و تحقیقاتی مراکز آموزش عالی استان
- ترویج فرهنگ آموزش، کار، علم و فناوری
- بکارگیری خلاقیت دانشگاه ها در تبدیل آموزش به فرآیند تولید دانش
- بکارگیری و گسترش شبکه های علم و فناوری در مقیاس ملی و بین المللی
- توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با توجه به الزامات توسعه و گرایش‌های تخصصی فعالیت‌ها در استان.
- توسعه زیرساخت های بخش آموزش پایه و هوشمندسازی مدارس
- شناسایی و هدایت نیروهای مستعد و خلاق به سمت رفع نیازهای جامعه.
- گسترش زیرساخت های فناوری ارتباطات و اطلاعات

حکمروایی و نظام تصمیم گیری

- پیاده سازی مدیریت یکپارچه در سطوح مختلف مدیریتی استان
- چابک سازی و متناسب سازی تشکیلات اداری استان
- توانمندسازی منابع انسانی دستگاه های دولتی استان
- بستر سازی مشارکت گروه های مردمی
- شفاف سازی فعالیت و عملکرد نهاد های دولتی
- توسعه همکاری های متقابل منطقه ای بین استان های کهگیلویه و بویر احمد، فارس و بوشهر(منطقه ۵)
- بهره گیری از مدیریت مشارکتی سطوح محلی استان

جمعیت و نظام سکونتگاهی

- تدوین و اجرای ساز و کارهای مناسب برای مدیریت مهاجرت‌های داخلی و برون استانی.
- بهبود وضع کالبدی نظام سکونتگاهی از طریق بازسازی بافت‌های فناکارآمد ، سکونتگاه های غیررسمی وایجاد بافت‌های جدید
- ارتقاء پویایی و بالندگی جمعیت با افزایش نرخ باروری.
- آمادگی و پیشگیری در راستای کاهش خسارات بلایای طبیعی در روستاها و شهرهای استان
- پایداری و هویت بخشی به کالبد و سیمای نظام سکونتگاهی، تقویت و احیای معماری و شهرسازی ایرانی اسلامی در آنها
- توزیع متعادل و متوازن زیرساخت ها و خدمات اجتماعی و رفاهی در سطح سکونتگاه های استان
- توزیع و توسعه فعالیت‌های عمده اقتصادی در بین روستاها، شهرهای کوچک و متوسط

- تقویت شهرهای کوچک و ایجاد روستا – شهرهای جدید در نقاط مستعد نواحی شمالی و مرکزی استان به منظور افزایش توان نگهداشت جمعیت در این مناطق

گردشگری

- توسعه زیرساخت های گردشگری، ایجاد تاسیسات و توسعه تجهیزات گردشگری در مناطق و روستاهای هدف گردشگری استان
- ارتقای کمی و کیفی خدمات اقامتی و رفاهی استان با هدف تسهیل گردشگری طبیعی(اکوتوریسم، ژئوتوریسم و بوم گردی)
- توسعه کمی و کیفی خدمات مسافرتی گردشگری (تورگردانی، اطلاع‌رسانی، تبلیغات، بازاریابی، ارائه خدمات حمل و نقل و جابجایی)
- بهره گیری از جاذبه های معماری، بافتها و محوطه های تاریخی-فرهنگی شهرها و روستاهای استان به منظور برندسازی معماری و ثبت ملی و جهانی آنها
- تقویت بازارهای عشایری در قلمروهای ییلاقی و قشلاقی عشایر برای عرضه و فروش تولیدات دامی و تولیدات صنایع دستی
- استفاده از ظرفیت بوم گردی برای توسعه گردشگری
- بهره‌گیری از مشارکت بخش خصوصی، تعاونی و سازمانهای غیردولتی (N.G.O) در جهت حفظ و احیاء و توسعه منابع طبیعی و گردشگری
- ساماندهی و اتصال جاذبه های گردشگری موجود به محور های اصلی ارتباطی وتوزیع تسهیلات گردشگری در سطح استان و منطقه جنوب غرب کشور
- فرهنگ سازی و ارتقاء دانش شهروندان در صنعت گردشگری
- برنامه ریزی، توسعه و هدایت مسیر پیشنهادی گردشگری (توسعه و تجهیز مراکز و محورهای گردشگری موجود و شناسایی و ایجاد مراکز و محورهای گردشگری جدید)
- احیاء هنرهای منسوخ شده صنایع دستی استان نظیر (سیاه چادر، بهون، نمد، وریس بافی، گلیم سوزنی و رند بافی)

کشاورزی و امنیت غذایی

- ایجاد و ارتقای زنجیره ی ارزش برای تمام تولیدات زیستی
- حمایت از پژوهش های به نژادی و زیست فناوری برای بهبود تولیدات
- توسعه بازار و نظام بازرگانی محصولات کشاورزی

- مدیریت دانش و توانمندسازی منابع انسانی و بهره برداران و ترویج دستاوردها
- افزایش بهره وری و سطح زیر کشت آبی با توجه به توان اکولوژیک با اجرای طرح‌های تامین آب اراضی کشاورزی استان.
- تثبیت و حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهی، دام و آبزیان
- تقویت تشکل های جمعی (تعاونی های تولید، عرضه و بازاریابی محصولات کشاورزی)
- بهینه سازی الگوی کشت بر اساس تناسب اراضی و صیانت از منابع آب و خاک
- تعیین میزان سطح زیر کشت و الگوی کشت متناسب با مزیت نسبی منطقه و قابلیت تولید.
- سرمایه گذاری در زمینه ی تولید، بازاریابی، بازاررسانی و صادرات ماهی.
- توسعه ارقام باغی متناسب با شرایط اقلیمی استان
- توسعه و بهبود کشت های گلخانه ای و خارج از فصل
- توسعه واحدهای پرورش مرغ گوشتی و تخم گذار متناسب با نیاز مصرفی استان.
- توسعه کشت و فرآوری کشت گیاهان دارویی
- سرمایه گذاری در بخش زیرساخت ها و تاسیسات زیربنایی و صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی
- بهبود کیفی و کمی تولیدات دام و طیور
- تسهیل گری و شتابدهی کارآفرینی فناورانه، توسعه کشاورزی دانش بنیان

نفت ، گاز و انرژی

- بهبود و ارتقاء زیر ساخت های شبکه انرژی، تاسیسات و تجهیزات مربوطه
- ساماندهی هدفمند فعالیت های مرتبط با مسئولیت های اجتماعی
- تسهیل فرآیند جذب سرمایه گذار در صنایع میان دستی و پایین دستی
- پتانسیل سنجی و ترویج انرژی های تجدید پذیر(خورشیدی، بادی و بیوماس) در مناطق مستعد استان
- تکمیل و توسعه صنایع پائین دستی نفت و گاز و گسترش صنایع کوچک و خدماتی در جوار صنایع بزرگ
- گسترش الگوی جایگزینی گاز طبیعی (CNG) به جای فرآورده‌های نفتی و کاهش مصرف سوخت
- فرهنگ‌سازی، آموزش و اطلاع‌رسانی در نحوه مصرف بهینه انرژی
- زیر پوشش قرار دادنسکونتگاه ها از طریق توسعه شبکه گاز طبیعی و مقاوم سازی و بازنگری شبکه گازی شهری و روستایی

- اولویت توسعه و ارائه خدمات به: صنایع پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی، صنایع تبدیلی و تکمیلی و شهرک های صنعتی

آب

- ارزش گذاری واقعی آب، سازگاری با کم آبی و مدیریت بهینه مصرف آب
- مهارآب های سطحی و بهره برداری از آب های نا متعارف
- هم افزایی سازوکارهای جلوگیری از برداشت غیر مجاز آب
- تامین اعتبار جهت تکمیل پروژه های عمرانی نیمه تمام استان در زمینه توسعه ذخیره‌گاه های منابع آب-های سطحی استان
- هوشمندسازی، نوسازی و بهسازی شبکه توزیع آب
- توسعه و بهینه سازی شبکه های انتقال آب
- آبرسانی، تکمیل و توسعه شبکه‌های آب و فاضلاب استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفاظت فعال مشارکتی بین دستگاهی از منابع آب و خاک و ارتقاء بازدهی و کیفیت خاک
- تقویت آبخوان از طریق طرح های تغذیه مصنوعی
- بیابان زدایی مشارکتی و کنترل کانون های بحرانی گرد وغبار
- مدیریت مشارکتی اکوسیستم ها و گونه های حساس و آسیب پذیر
- احیای زیست‌بوم‌ها ،گونه‌های حیات‌وحش و کاهش مخاطرات زیست‌محیطی جهت حفظ تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی
- ایجاد مدیریت یکپارچه زیست بومی جنگل و مرتع
- توانمندسازی جوامع محلی اشاعه فرهنگ حفاظت از منابع طبیعی و حفاظت از ذخایر و تنوع ژنتیکی گیاهی، دامی و آبزیان با مشارکت مردم و همه دستگاه‌ها.
- تأکید بر انجام ارزیابی زیست‌محیطی در رابطه با احداث کلیه طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ و متوسط و اجرایی نمودن نتایج آنها
- به کارگیری فناوری های نوین در صنایع و ارتقا کیفیت هوا از طریق مشارکت نهادی

صنعت

- بکارگیری شبکه همکاری ملی و بین المللی در حوزه صنایع دانش بنیان

- فراهم آوردن زمینه های نوآوری و خلق ایده های مؤثر، سازنده وکارآمد برای دستیابی به مزیت رقابتی اکتسابی
- توسعه هدفمند صنایع وابسته به کشاورزی نوین و صنعتی
- حمایت همه جانبه در راستای توسعه و توانمندسازی واحدها، تشکل های صادراتی، خوشه های صادرات گرا، کنسرسیوم های صادراتی و شرکت‌های مدیریت صادرات
- گسترش و تنوع بخشی به بازارهای هدف در زمینه صنایع و معادن با فناوری بالای استان
- حمایت ازتولید و عرضه کالاها در عرصه های نوین و پیشتاز فناوری
- توسعه فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی با هدف ایجاد و تکمیل زنجیره ارزش (اکتشاف، استخراج و فرآوری معادن) و به حداقل رساندن خام فروشی مواد معدنی با رویکرد صادرات
- بسترسازی توان رقابت پذیری صنایع و معادن استان
- تسریع در تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام به ویژه طرح‌های پیشران و مهم صنعتی و معدنی استان
- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه، محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی

تجارت

- توسعه شیوه های نوین تامین، توزیع، بازاریابی، فروش و خدمات مهندسی و بازرگانی
- رقابت پذیرکردن صنایع و محصولات تولیدی استان با نگاه به بازارهای داخلی و خارجی
- تقویت سامانه های عملیاتی، اداری و اجرایی نظام صادرات استانی همراه با تقویت پایانه های صادراتی
- توسعه ظرفیت‌ها و توانمندی‌های تجاری استان، تقویت فرهنگ صادراتی و شناخت جامع از بازارهای هدف

خدمات برتر

- توسعه فعالیت های دانش پایه،پارک های علمی‌وفن آوری، شهرک های‌فن آوری، مراکز رشد فناوری
- ایجاد و توسعه مراکز ملی پژوهشی در خوشه های کانی ها، گیاهان دارویی، صنایع شیمیایی، گردشگری، مدیریت منابع آبی و انرژی های غیرفسیلی
- گسترش گرد شگری ملی و فراملی طبیعی، تاریخی و میراث فرهنگی و پا سداری از میراث تاریخی و طبیعی استان
- توسعه صنایع دستی و دست بافته ها

- افزایش آموزش، پژوهش و بهره‌وری نیروی کار و بالابردن سهم منابع انسانی در ترکیب عوامل مؤثر در تولید
- ایجاد و تقویت زیرساخت های خدمات تأمین اجتماعی، بهداشتی و درمانی، فرهنگی و ورزشی در سراسر استان
- گسترش اقتصاد دانش بنیان، پشتیبانی از تولید و صدور کالاها و خدمات
- ایجاد پیوند میان نظام آموزش عالی با زنجیره تحقیقات کاربردی و توسعه‌ای، فناوری و تولید صنعتی

حمل و نقل

- ایجاد و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و اتصال به کانون‌ها و کریدورهای اصلی فعالیتی و جمعیتی
- افزایش سطح کیفی و توسعه کمی شبکه حمل و نقل متناسب با کارکردهای تخصصی هر کریدور
- تقویت شبکه حمل و نقل در نواحی شمال، مرکز، جنوب (مناطق نفتی) و غرب استان
- ایجاد، توسعه و تنوع در راه های دسترسی به مناطق، روستاهای هدف و جاذبه های گردشگری در استان
- ایجاد و توسعه سیستم یکپارچه حمل ونقل
- اولویت‌بندی ساخت، توسعه و نگهداری شبکه راه‌های استان با تأکید بر اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام
- توسعه خدمات بین راهی، ترانزیت کالا در محورهای آزاد راه و بزرگراهی استان
- تقویت کریدورهای ارتباطی استان با استان های مجاور و اتصال به کریدورهای ترازیتی ملی

بهداشت و درمان

- ارتقاء و توسعه متوازن شاخص‌های بهداشتی و درمانی (بیمارستان، کلینیک، درمانگاه و مراکز بهداشتی درمانی) در سطح استان
- پیشگیری و کنترل بیماری‌ها (با تاکید بر بیماری قلبی و عروقی) رفع معضلات بد غذایی و تغذیه در جهت ارتقای نظام سلامت.
- ساماندهی، تجهیز و بهسازی بیمارستان های موجود و در دست احداث در استان.
- ارتقا و توسعه تسهیلات امداد و نجات جاده ای در استان.
- تربیت نیروی انسانی متخصص بومی با اولویت به آموزش تخصص‌های مورد نیاز استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

در راستای تبیین تخصص‌های اصلی مناطق در قالب کدهای تفصیلی تر فعالیت ها و عرصه های اولویت دار توسعه، مناطق سه گانه برنامه ریزی استان در ارتباط با جهت‌گیری های اصلی توسعه استان به شرح زیر مورد

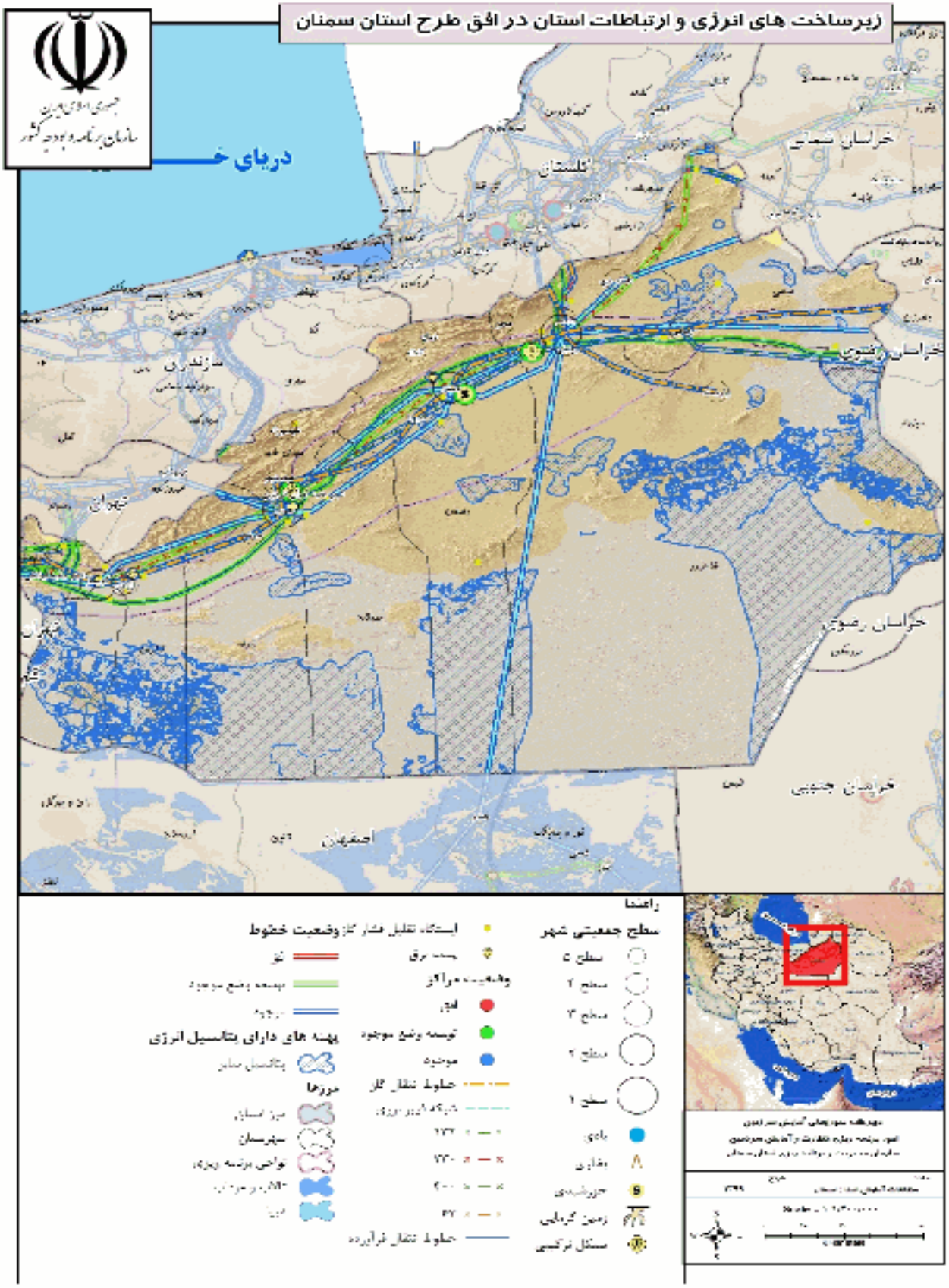
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خ
خراسان شمالی
گلستان
مازندران
خراسان رضوی
تهران
قزوین
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
دایی
بخارن
جزیره‌ای
زمین گردنلی
مسئول ترکیبی
ایستگاه تقلیل فشار گاز
وضعیت خطوط
نفت
توسعه وضع موجود
موجود
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل مقدار
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریا و مرز آبی
آب
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال فرآورده

بررسی بیشتری قرار می گیرد.لازم به ذکر است که هرگونه توسعه کشاورزی شامل توسعه کشت گلخانه‌ای و توسعه باغات در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سُنتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مَصارف کشاورزی می‌باشد.

.بخش کشاورزی

منطقه برنامه ریزی شرق، جنوب شرق و شمال استان

- توسعه کشاورزی نوین(غلات، حبوبات، باغات)
- توسعه فعالیت دامداری و دامپروری نوین
- توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی، درختان بلوط و زیتون
- توسعه مراکز پرورش آبزیان به ویژه ماهیان سردابی با رویکرد اصلاح نژادی
- توسعه فعالیت زنبورداری، بسته بندی و فرآوری عسل
- توسعه کشت های گلخانه ای، متمرکز با تاکید بر تولید گل رز

منطقه برنامه ریزی جنوب استان

- صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی
- توسعه کشاورزی نوین(غلات، مرکبات، نخلستان، باغات دیم انگور، بادام و انجیر)
- توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- توسعه کشت های گلخانه ای و متمرکز
- ایجاد و توسعه مجتمع های دامداری و دامپروری نوین
- توسعه مراکز پرورش ماهیان گرم آبی، خاویاری و زینتی
- توسعه کشت و بسته بندی صیفی‌جات و مزارع سبزی

منطقه برنامه ریزی غرب و شمال غرب استان

- توسعه کشاورزی نوین(غلات، مرکبات، باغات دیم انگور، زیتون، بادام و انجیر)
- توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- توسعه کشت های گلخانه ای و متمرکز
- توسعه فعالیت دامداری و دامپروری نوین
- توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی ،درختان بلوط و زیتون
- توسعه مراکز پرورش آبزیان به ویژه ماهیان سردابی
- قطب صنایع تولیدات لبنیات، پوست و چرم استان

بخش صنعت

منطقه برنامه ریزی شرق، جنوب شرق و شمال استان

- استقرار و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی.
- توسعه و تکمیل صنعت داروسازی(دارویی-بهداشتی)
- اکتشاف، استخراج و بهره برداری از منابع معدنی
- توسعه و تکمیل صنایع سنگین(فولاد، پتروشیمی و ...)
- توسعه خوشه های دست بافته ها، نساجی، صنایع غذایی، کانی غیرفلزی و کسب و کارهای نوپا
- توسعه صنایع الکترونیکی و مخابراتی

منطقه برنامه‌ریزی جنوب استان

- اکتشاف، استخراج و بهره برداری از منابع معدنی
- توسعه و تکمیل صنایع سنگین(نفت،گاز و پتروشیمی ...)
- توسعه خوشه های پتروشیمی، شیمیایی، سلولزی، گیاهان دارویی، لاستیک، پلاستیک، کانی غیرفلزی و کسب و کارهای نوپا
- استقرار و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی.

منطقه برنامه ریزی غرب و شمال غربی استان

- اکتشاف، استخراج و بهره برداری از منابع معدنی
- استقرار و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی.
- توسعه و تکمیل صنایع سنگین(نفت، گاز و پتروشیمی ...)
- توسعه خوشه های پتروشیمی، فرآورده های دامی، مرکز رشد، گیاهان دارویی، دست بافته ها،کانی غیرفلزی و کسب و کارهای نوپا

بخش گردشگری

منطقه برنامه ریزی شرق، جنوب شرق و شمال استان

- قطب گردشگری استان به ویژه در اکوتوریسم ، ژئوتوریسم و گردشگری روستایی-عشایری، سلامت، گردشگری شهری

منطقه برنامه ریزی غرب و شمال غرب استان

- قطب گردشگری در گردشگری تاریخی-فرهنگی ، گردشگری روستایی-عشایری، طبیعت گردی و بوم گردی

منطقه برنامه ریزی جنوب استان

- قطب گردشگری در گردشگری مذهبی-فرهنگی ، گردشگری روستایی-عشایری، طبیعت گردی و بوم گردی

تعیین شکل بندی بندی کلی الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سطح یک: شهرهای یاسوج، دوگنبدان و دهدشت

سطح دو: شهرهای سی‌سخت، چرام، لنده ، لیکک و باشت

سطح سه: شهرهای مادوان علیا، چیتاب، گراب سفلی، مارگون، پاتاوه، دیشموک، قلعه رئیسی، بوستان، سوق و سرفاریاب

سطح چهار: روستاهای مکان مرکز پیشنهادی که عبارتند از روستاهای قلعه ممبی، سرآسیاب یوسفی و کت از شهرستان بهمئی، روستاهای طولیان، جاورده، شوتاور و اسفندان از شهرستان کهگیلویه، روستاهای الغچین سفلی، سواری، بردیان و کره شهبازی از شهرستان چرام، روستاهای توت نده و دزدک از شهرستان دنا، روستای سرآبیز از شهرستان باشت، روستاهای دیل، مظفرآباد، امامزاده جعفر و باباکلان از شهرستان گچساران و روستاهای گوی زنان، دشت روم، شهنیز و سفیدار مرکزی از شهرستان بویراحمد.

تبیین الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

سطح بندی خدمات بهداشت و درمان در طرح پیشنهادی

-سطح یک: برای شهر یاسوج در افق طرح علاوه بر توسعه و تجهیز بیمارستان ها و سایر مراکز خدمات درمانی در آن، دو بیمارستان ناحیه ای و منطقه ای با تمام تخصص‌ها، امکانات و تجهیزات پیشنهاد شده است. همچنین توسعه کلینیک‌های درمانی، مرکز درمان ناباروری، پارک علم و فناوری سلامت، توسعه و تجهیز پایگاه انتقال خون و توسعه و تجهیز بیمارستان‌های موجود در این سطح برای شهر یاسوج.

-سطح دو: برای شهر دهدشت که مرکز ناحیه غرب استان است، در افق طرح یک بیمارستان منطقه‌ای ۳۵۰ تا ۷۰۰ تختخوابی با تخصص ها و امکانات پیشرفته، ایجاد بخش سوختگی در بیمارستان امام خمینی دهدشت، توسعه کلینیک‌های درمانی و توسعه و تجهیز بیمارستان امام خمینی.

-سطح سه: شهر دوگنبدان مرکز ناحیه جنوب استان با توجه به پهنه تحت پوشش خود در افق طرح یک بیمارستان ناحیه‌ای با ۲۰۰ تا ۳۴۰ تختخواب، توسعه و تجهیز پایگاه انتقال خون، توسعه کلینیک درمانی و توسعه و تجهیز بیمارستان‌های موجود.

-سطح چهار: در سطح بعد مراکز شهرستانی با ایجاد بیمارستان محلی ۳۰ تا ۴۵ تختوابی دارای تخصص‌های جراحی عمومی، داخلی و مامایی (توسط ماما زیر نظر جراح عمومی) همراه با توسعه کلینیک‌های درمانی

-سطح پنج: شهرهای کوچک استان(مارگون، چیتاب، مادوان علیا، گراب سفلی، دیشموک، قلعه رئیسی، سوق، پاتاوه و سرفاریاب.) با مراکز درمانی مجهز به نیروی پزشک متخصص و همچنین مجهز شده به تجهیزات و امکانات نوین پزشکی

-سطح شش: روستاهای مکان مرکز پیشنهادی با مراکز درمانی مجهز به تسهیلات زایمان، داروخانه و دیگر امکانات برای این روستاها.

سطح بندی خدمات آموزشی در طرح پیشنهادی

-سطح یک: تقویت و توسعه دانشگاه سراسری یاسوج و همچنین دانشگاه علوم پزشکی ،ایجاد پارک علم و فناوری، پژوهشکده گیاهان دارویی و باغ گیاه شناسی ، ساماندهی و ایجاد مجموعه‌ای از مراکز علمی، پژوهشی و فناوری در قالب کریدور فناوری با توجه به ترکیب فعالیت‌های استان در یاسوج

-سطح دو: مرکز تحقیقات کاتالیست و پژوهشکده نفت و گاز، ایجاد و احداث مجتمع عالی آموزش فنی و حرفه ای و علمی و کاربردی، در شهر دوگنبدان

سطح سوم: ایجاد دانشکده پزشکی، ایجاد پارک های علم و فناوری، ایجاد و احداث مجتمع عالی آموزش فنی و حرفه ای و علمی و کاربردی در شهر دهدشت.

سطح چهار: مراکز رشد در سایر مراکز شهرستانی با توجه به مزیت‌های نسبی آنها، توسعه و ایجاد پژوهشکده گیاهان دارویی و طب سنتی در سی سخت.

سطح بندی خدمات گردشگری در طرح پیشنهادی

-سطح یک: دو شهرستان بویراحمد و دنا به عنوان قطب گردشگری و دو شهر سی‌سخت و یاسوج نیز به عنوان کانون خدمات گردشگری در نظر گرفته شده است.

-سطح دو: در سطح دوم توسعه گردشگری شهرهای دهدشت، دوگنبدان، چرام و باشت تعریف شده‌اند.

-سطح سه: در سطح سوم توسعه گردشگری استان کهگیلویه و بویراحمد شهرهای لنده، لیکک، قلعه رئیسی، دیشموک، سرفاریاب، مارگون و لوداب قرار گرفته‌اند.

-سطح چهار: در سطح چهارم مناطق نمونه گردشگری روستایی-عشایری و روستاهای ویژه گردشگری قراردارند.

طراحی شبکه های اصلی زیربنایی با توجه به ساختار فضایی قلمروها و مراکز زیست و فعالیت

-محورهای یاسوج – سمیرم، یاسوج – بابا میدان، بابامیدان- گچساران- بهبهان ، محور پاتاوه – دهدشت و از آنجا تا بهبهان ، محورهای دوگنبدان- دیلم -گناوه جهت ارتباط موثر با بنادر جنوبی کشور تا سطح اصلی درجه یک استان.

-ارتقاءمحورهای یاسوج- شیراز، بابامیدان- بوشهر(دسترسی به استان های فارس و بوشهر) به بزرگراهی؛ محور اقلید- یاسوج (دسترسی استان را به شهر یزد و شرق کشور) نیز تا سطح اصلی درجه یک.

- برنامه ریزی سه پایانه ترانزیت حمل کالا در یاسوج، دهدشت و دوگنبدان جهت تسهیل در ترانزیت کالا

- توسعه و تجهیز محورهای آزاد راهی و بزرگراهی استان به مجتمع های خدمات بین راهی جهت ایفای نقش موثرتر در شبکه ترانزیتی کشور.

-احداث و ایجاد دو خط ریلی اقلید- یاسوج و خط ریلی در دست مطالعه فیروزآباد در استان فارس ؛ فیروزآباد- گچساران- اهواز

-توسعه، تقویت و تجهیز فرودگاه‌های استان(گچساران، احداث فرودگاه دهدشت و یاسوج) به‌ویژه فرودگاه یاسوج تا سطح فرودگاه بین‌المللی.

-دسترسی به شهرک‌ها و نواحی صنعتی، طرح ها و پروژه های مهم صنعتی-تولیدی، مناطق نمونه گردشگری و روستاهای هدف گردشگری، دسترسی به روستاهای مکان مرکز پیشنهادی، به عنوان محور فرعی درجه یک استان

-توسعه و تکمیل شبکه انتقال گاز در نواحی شمالی، شمال غربی و غربی استان(بخش های مارگون، لوداب، دیشموک و بهمنی گرمسیری) و دسترسی کامل شبکه به سکونتگاه ها

تصویر سازمان فضایی استان در افق طراحی

سازمان فضایی استان براساس الگوی استقرار فعالیت‌ها و پتانسیل‌های هر منطقه و سطح‌بندی مراکز سکونتگاهی استان تعیین گردیده و نتیجه برهم‌گذاری لایه های مربوط به ارزیابی توان اکولوژیک مراتع، جنگل و کشاورزی و پتانسیل‌های مربوط به استقرار فعالیت‌های صنعتی (صنایع بزرگ و کوچک و صنایع تبدیلی و تکمیلی)، پتانسیل-های گردشگری و خدماتی، شبکه انرژی، سطح بندی مراکز سکونتگاهی و خدماتی و شبکه معابر پیشنهادی می باشد.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان کهگیلویه و بویراحمد به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)
- برنامه اصلاح و بهبود نظام توزیع

صنعت و معدن

- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین، هماهنگی جهت فعال‌سازی معادن کوچک، افزایش ظرفیت معادن از طریق شناسایی منابع و ذخایر معدنی، نوسازی و تقویت تجهیزات معدنی، نظارت اصولی مطابق با استاندارد در بهره‌برداری از معادن با همکاری تشکل‌ها و ...)
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع و معادن از طریق توسعه و تقویت بنگاههای تولیدی (مصرف بهینه آب، اجرای طرح بازسازی و نوسازی بنگاههای صنعتی و صنوف تولیدی و ...)
- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه صنایع نفت و گاز با تاکید بر صنایع پتروشیمی و صنایع پایین‌دست با استفاده از خطوط انتقال انرژی
- برنامه توسعه بخش معدن با تاکید بر استخراج و فرآوری مواد معدنی فسفات‌رسوبی، بوکسیت، دولومیت، سلستین و مصالح ساختمانی
- برنامه توسعه و ساخت فرآورده‌های نفتی‌تصفیه‌شده ساخت مواد شیمیایی اساسی بجز انواع کود و ترکیبات ازت
- برنامه ساخت‌محصولات‌دارویی، مواد شیمیایی مورد استفاده در دارو سازی و محصولات گیاهی دارویی
- برنامه ساخت محصولات سرامیکی‌نسوزاستخراج‌کانی‌های شیمیایی‌وکود، پوشاک، به استثنای پوشاک از پوست خزدار

تولید،عمل‌آوری وحفاظت‌گوشت و محصولات گوشتی از فساد، ساخت سایر محصولات غذایی(صنایع غذایی و تبدیلی کشاورزی)

کشاورزی و امنیت غذایی

- ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- مدیریت، تنظیم بازار و تامین نهاده های تولید با تأکید بر کاهش مصرف کود و سم در کلیه زیر بخش ها

- ساماندهی زندگی روستایی- عشایری
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک
- مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری، بازسازی و تکثیر آبزیان
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه مبارزه با آفات و بیماری ها
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارز ش محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها،تشکل های و بهره‌برداران کشاورزی
- توسعه پرورش دام و طیور با تاکید بر دامداری صنعتی
- برنامه مکانیزاسیون ، هوشمند سازی، تجاری کردن و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان(در کلیه زیر بخش ها)
- برنامه توسعه کشت گلخانه ای و متمرکز
- برنامه کشت، توسعه، بهره برداری و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه کمک های فنی اعتباری به زیربخشهای کشاورزی (زراعت – باغبانی – دام وطیور- شیلات –آب و خاک و .....)
- برنامه ایجاد اشتغال پایدار(توسعه و افزایش بهره وری) در مناطق روستایی-عشایری

آب

- برنامه تأمین آب(کشاورزی، شرب و صنعتی) از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخواندار‌ی
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه احیاء و بهره برداری پایدار از مراتع و جنگلها
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
- برنامه جامع مدیریت و بازیافت پسماند
- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- برنامه حفاظت از گونه های گیاهی و جانوری با ارزش و خاص
- برنامه راتقای کمی و کیفی مدیریت درمناطق چهارگانه تحت مدیریت (جنگل، مرتع، بیابان و ابخیزداری)

انرژی

-برنامه افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
-برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز
-برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
-برنامه بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه های انتقال و توزیع انرژی
-برنامه تامین انرژی

حمل و نقل

- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه های حمل و نقل
- برنامه توسعه حمل و نقل یکپارچه
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه توسعه زیرساخت های ارتباطی با سطح دسترسی به آخرین فناوری های برتر
- برنامه توسعه فعالیت های زیربخش فناوری اطلاعات به کمک سرمایه گذاری بخش خصوصی و تسهیل گری دولت

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تاب‌آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستان‌ها،شهرها و روستاها)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونت گاه‌ها
- برنامه ساماندهی عشایر
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونت گاه‌ها(شهری،روستایی)
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاه‌ها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌های شهری(نواحی خاص و ویژه)
- برنامه ساماندهی سیما و منظر شهری

فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی – هنری
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی

میراث فرهنگی

- برنامه حفاظت از میراث طبیعی، تاریخی و فرهنگی
- برنامه مرمت و ساماندهی محوطه‌ها و آثارتاریخی-فرهنگی
- برنامه آموزش، ترویج و معرفی میراث فرهنگی ملموس و ناملموس
- توسعه کمی و کیفی موزه ها

گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه توسعه و ساماندهی صنایع دستی

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار
- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت های آموزش و پرورش
- برنامه ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه‌ها با مزیت های استانی
- برنامه توسعه ی زیرساخت ها و ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی - درمانی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

بخش اقتصاد و سرمایه گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها
- برنامه بهبود فضای کسب و کار

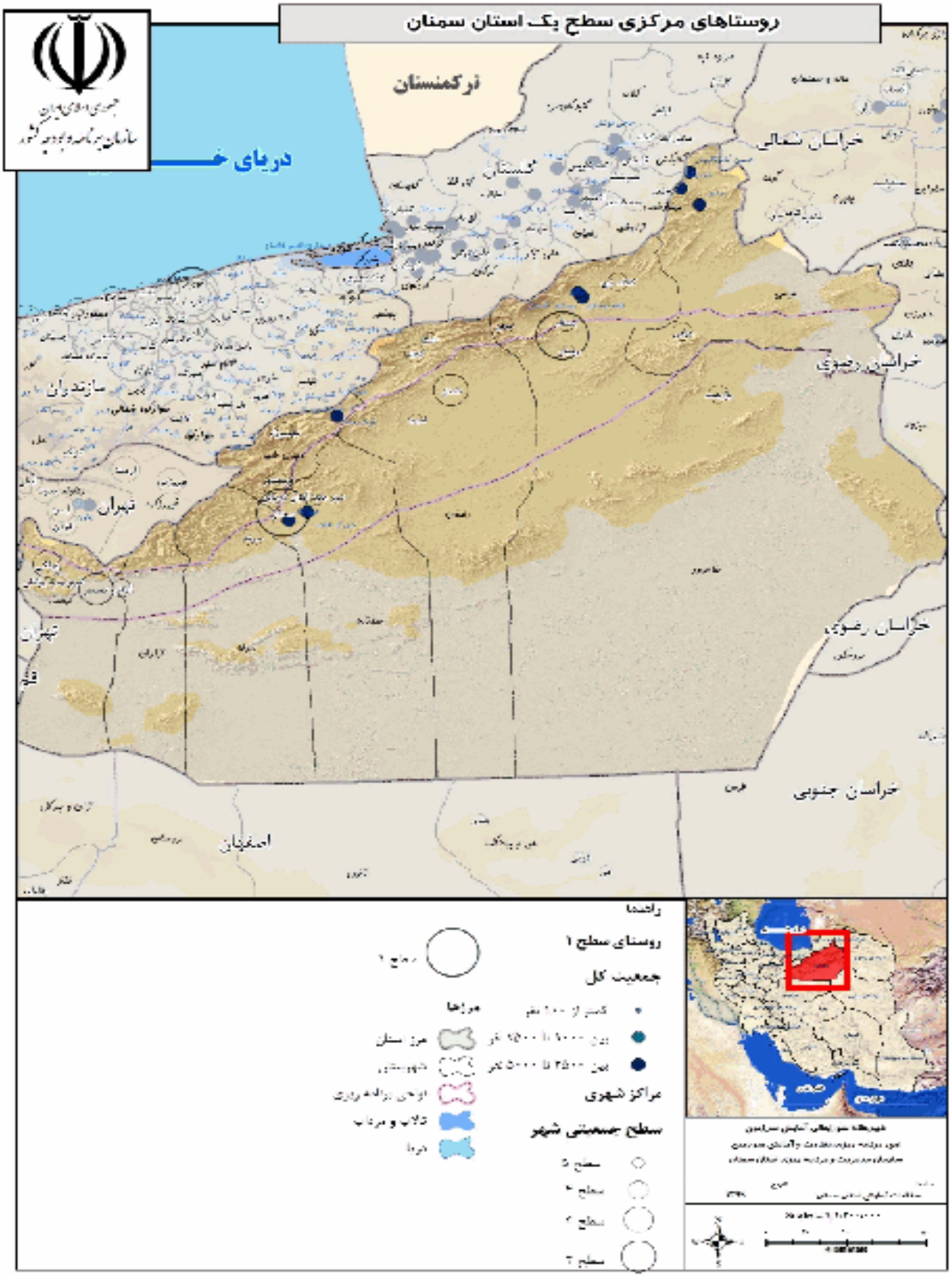
روستاهای مرکزی سطح یک استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ترکمنستان
دریای خزر
خراسان شمالی
گلستان
خراسان رضوی
مازندران
تهران
قم
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
روستای سطح ۱
جمعیت کل
کمتر از ۱۰۰ نفر
بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲

- برنامه توسعه کارآفرینی

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست گذاری ها مبتنی بر آمایش سرزمین
- برنامه تدوین ضوابط، دستورالعمل ها و ملاحظات و ارائه آموزشهای لازم برای بهبود سیستم مدیریت
- برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و برر سی، معماری و مهند سی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ٥- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای با شد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- با شد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

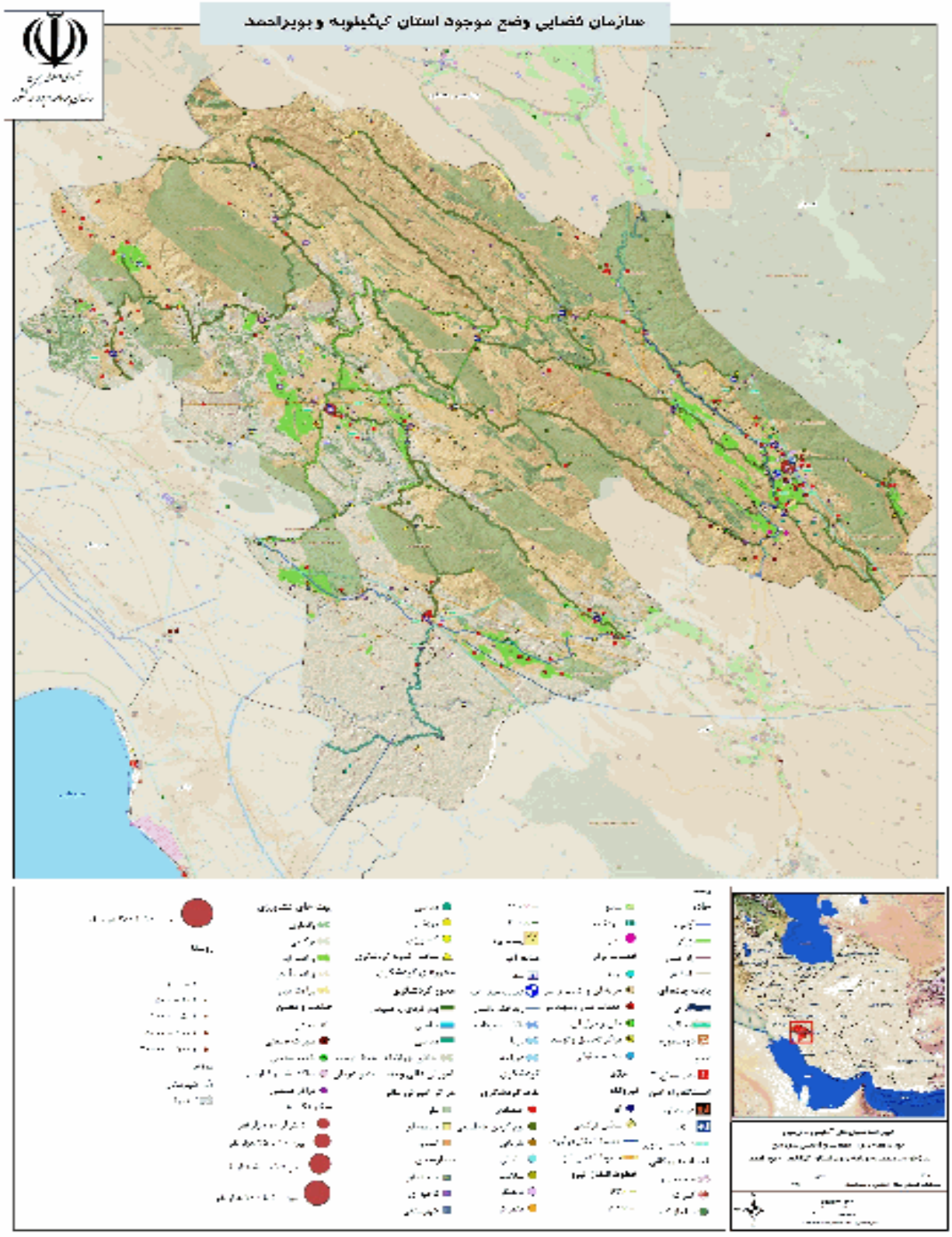
سازمان فضایی وضع موجود استان کهگیلویه و بویراحمد

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان کهگیلویه و بویراحمد

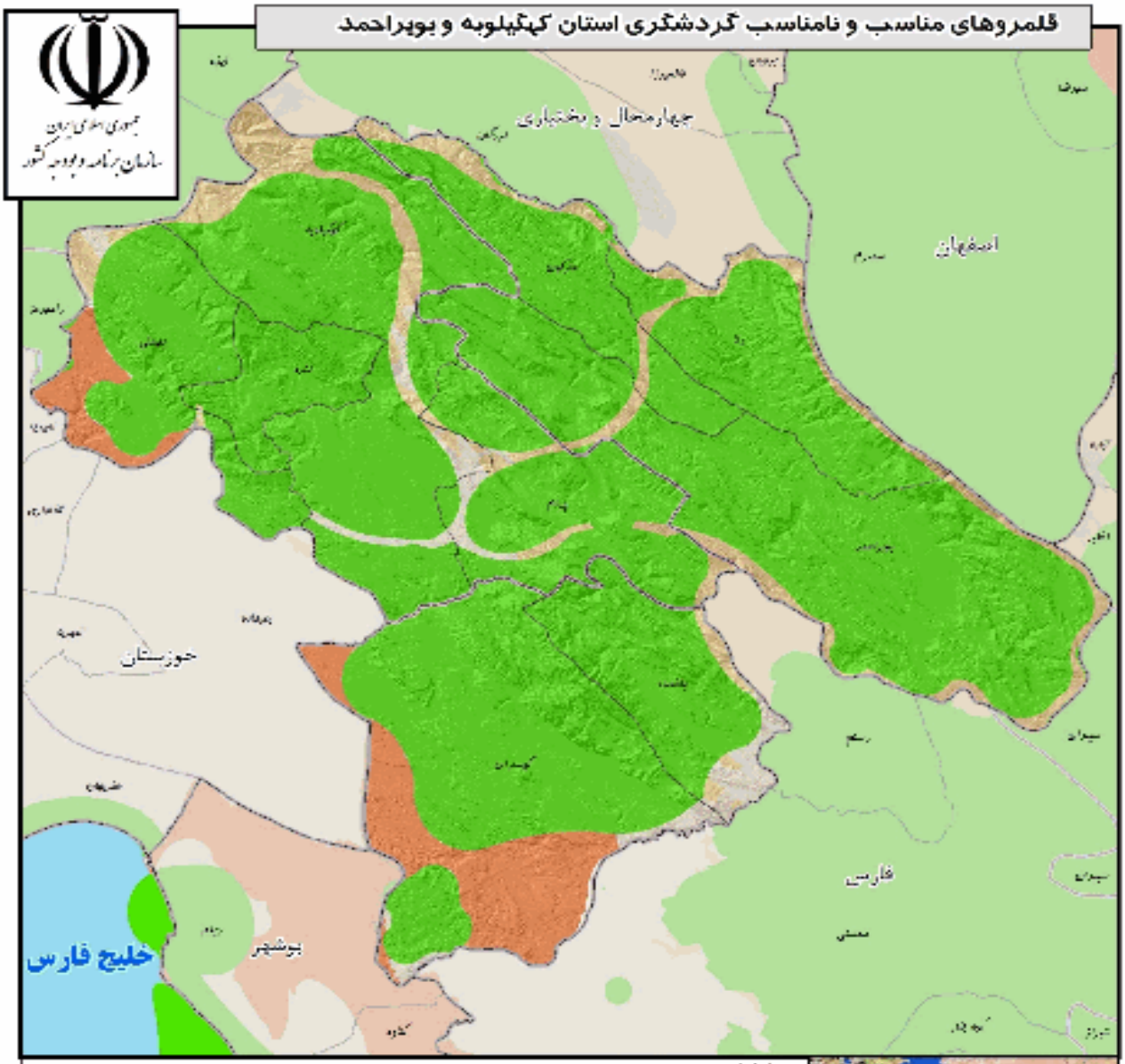

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- راه‌های درجه یک
- تالاب و سرداب
- دریا

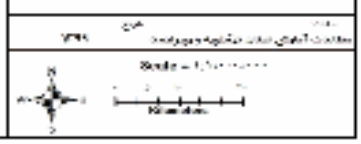

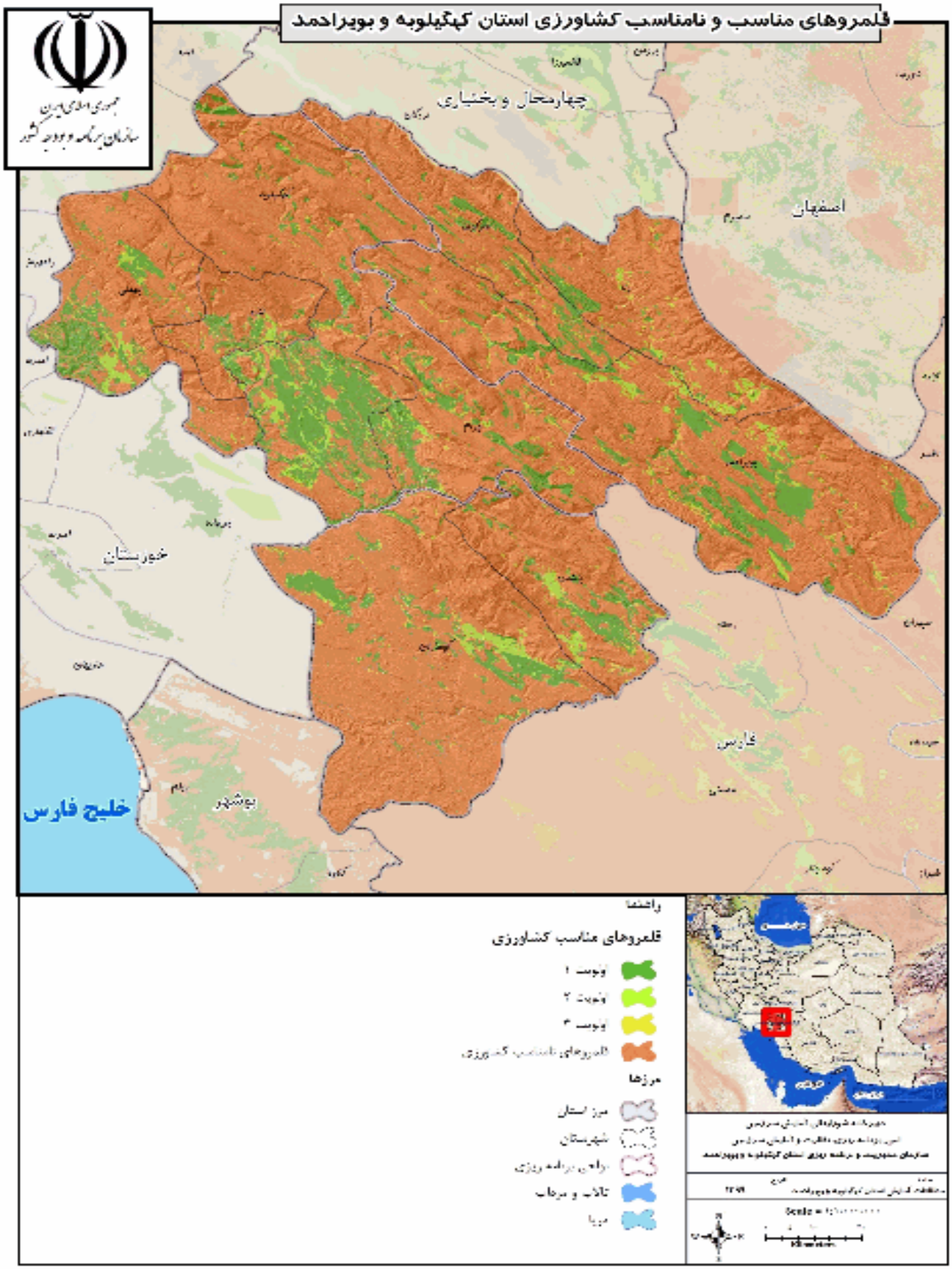
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
پتانسیل ۱
پتانسیل ۲
پتانسیل ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
برنامه‌ریزی
تالاب و مرداب
دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان کهگیلویه و بویراحمد

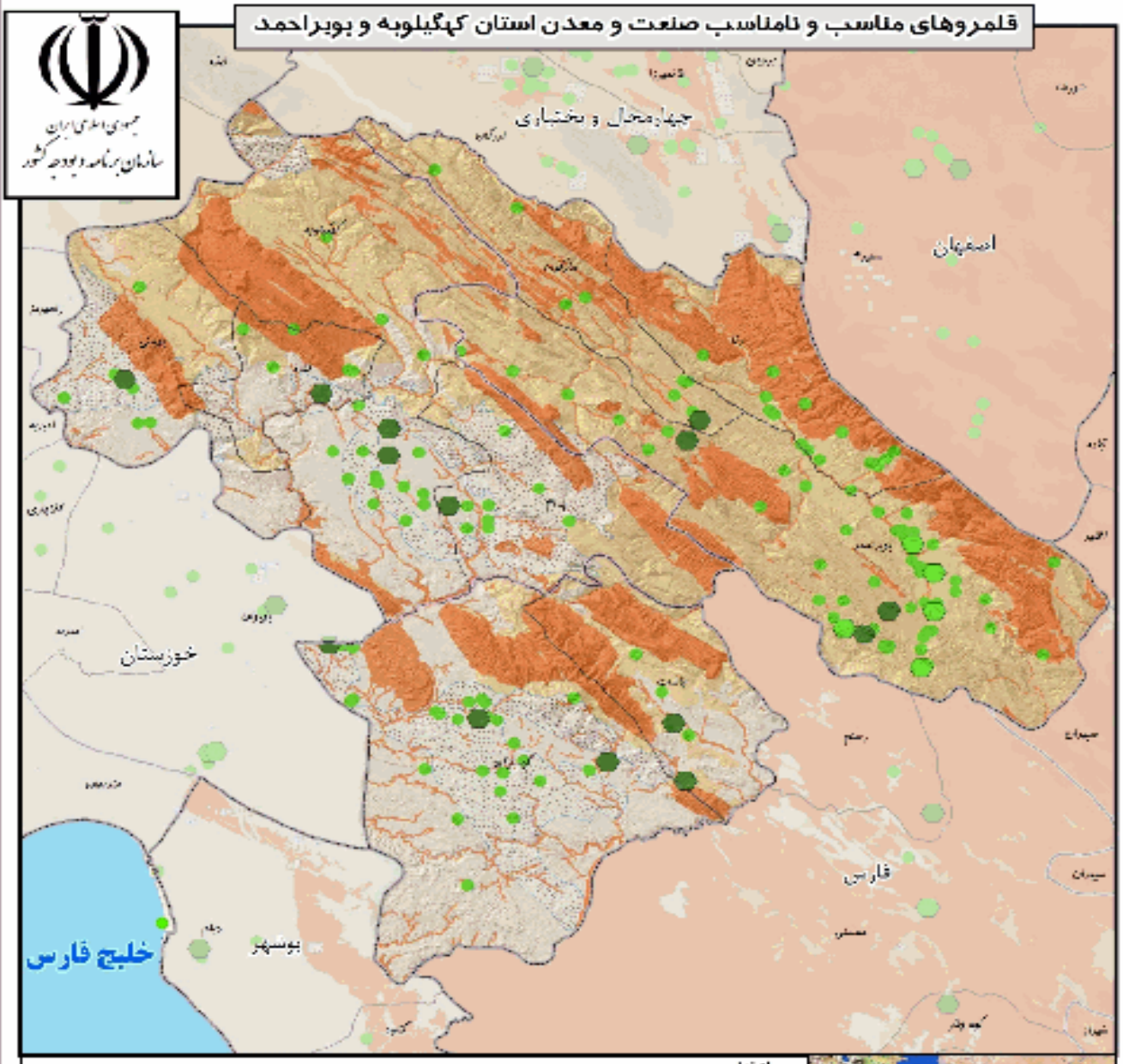

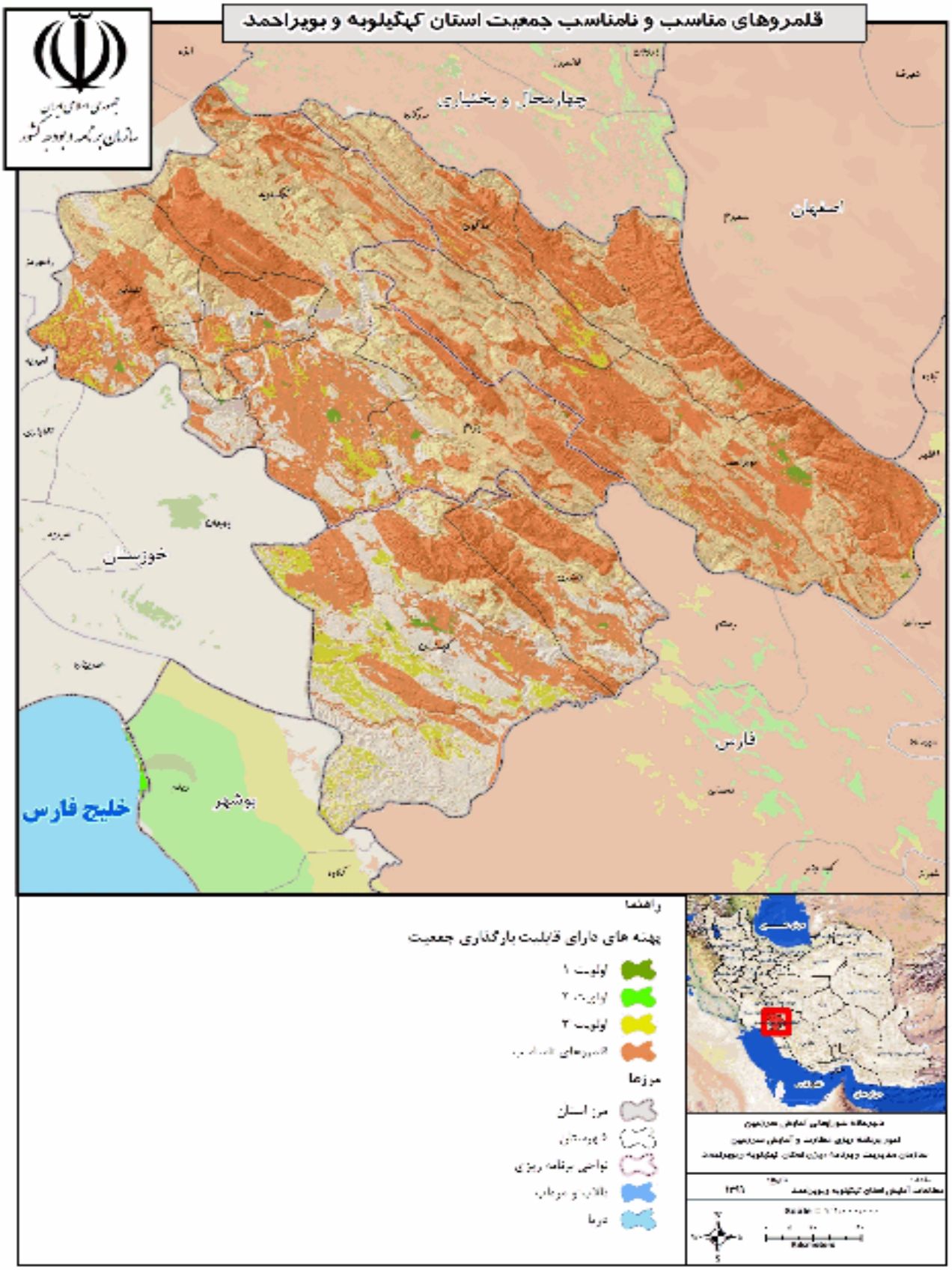
قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان کهگیلویه و بویراحمد
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
خلیج فارس
بوشهر
راهنما
پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت
اولویت ۱
اولویت ۲
مرزها
مرز استان
نواحی برنامه ریزی
دریا

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد

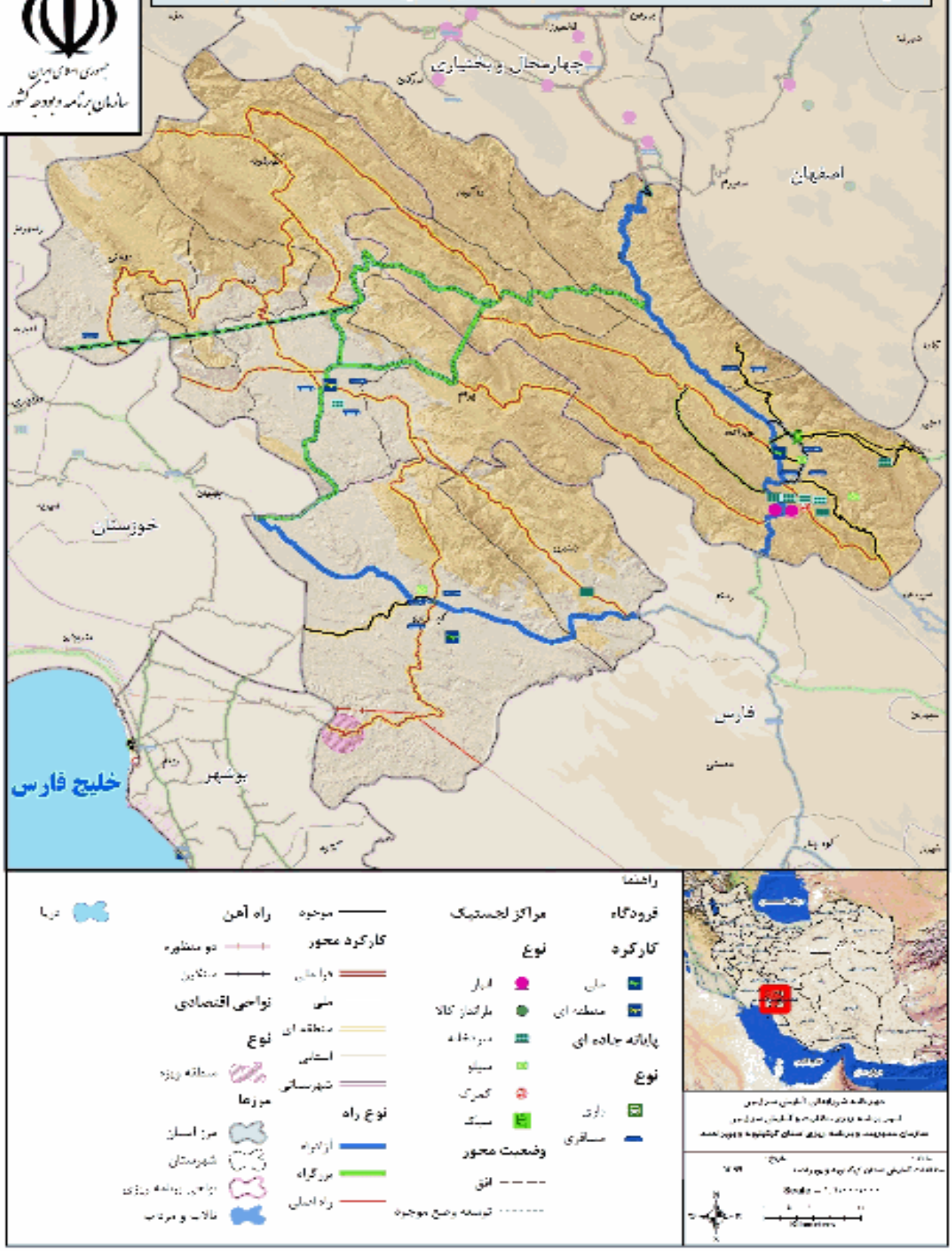

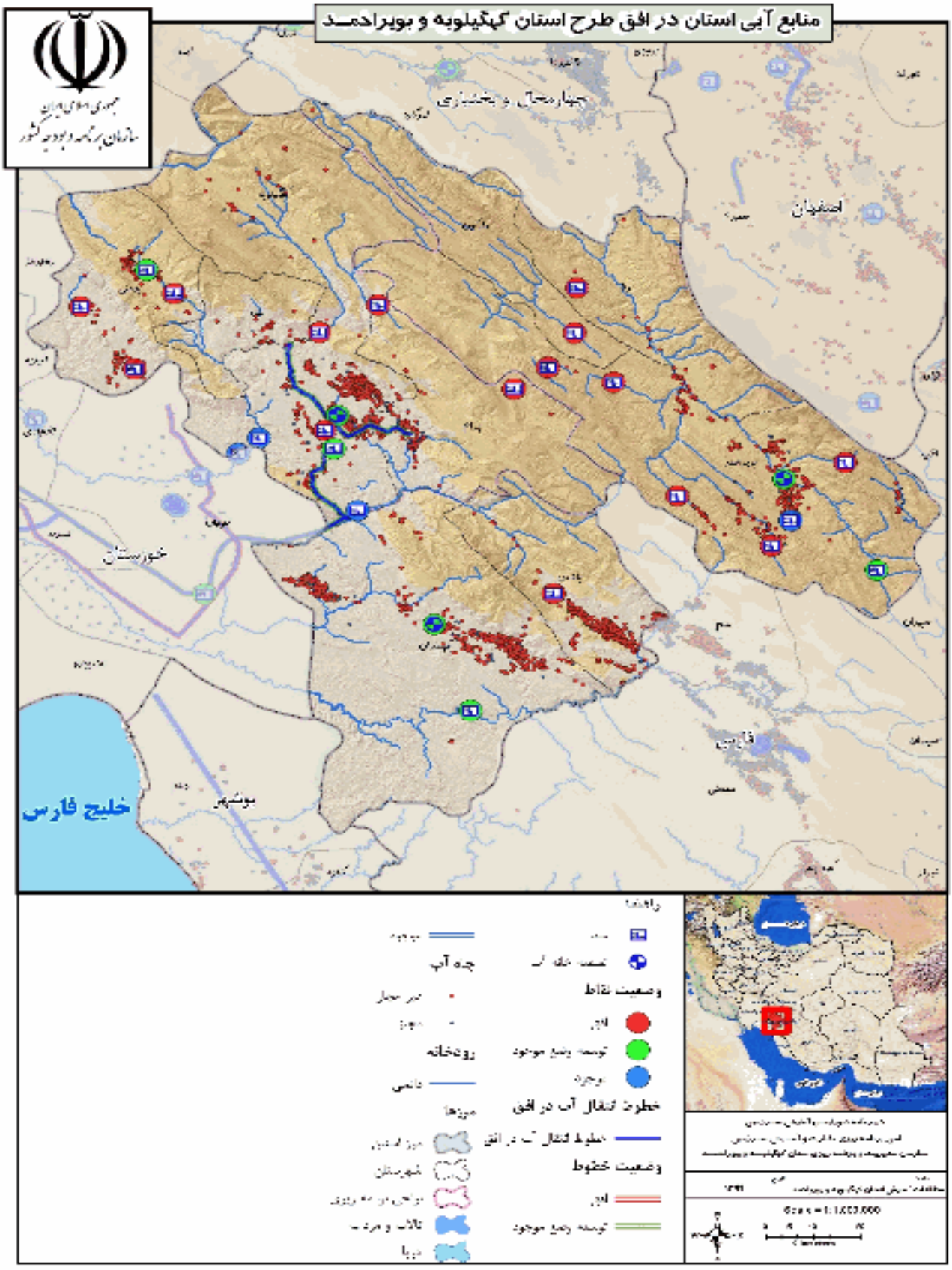
منابع آبی استان در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
لایر
توسعه یابنده موجود
برچیده
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
لایر
توسعه یابنده موجود
چاه آب
تیر معمار
روستا
دائمی
مرزها
شهرستان
تالاب و مرداب
دریا
Scale = 1:1,000,000

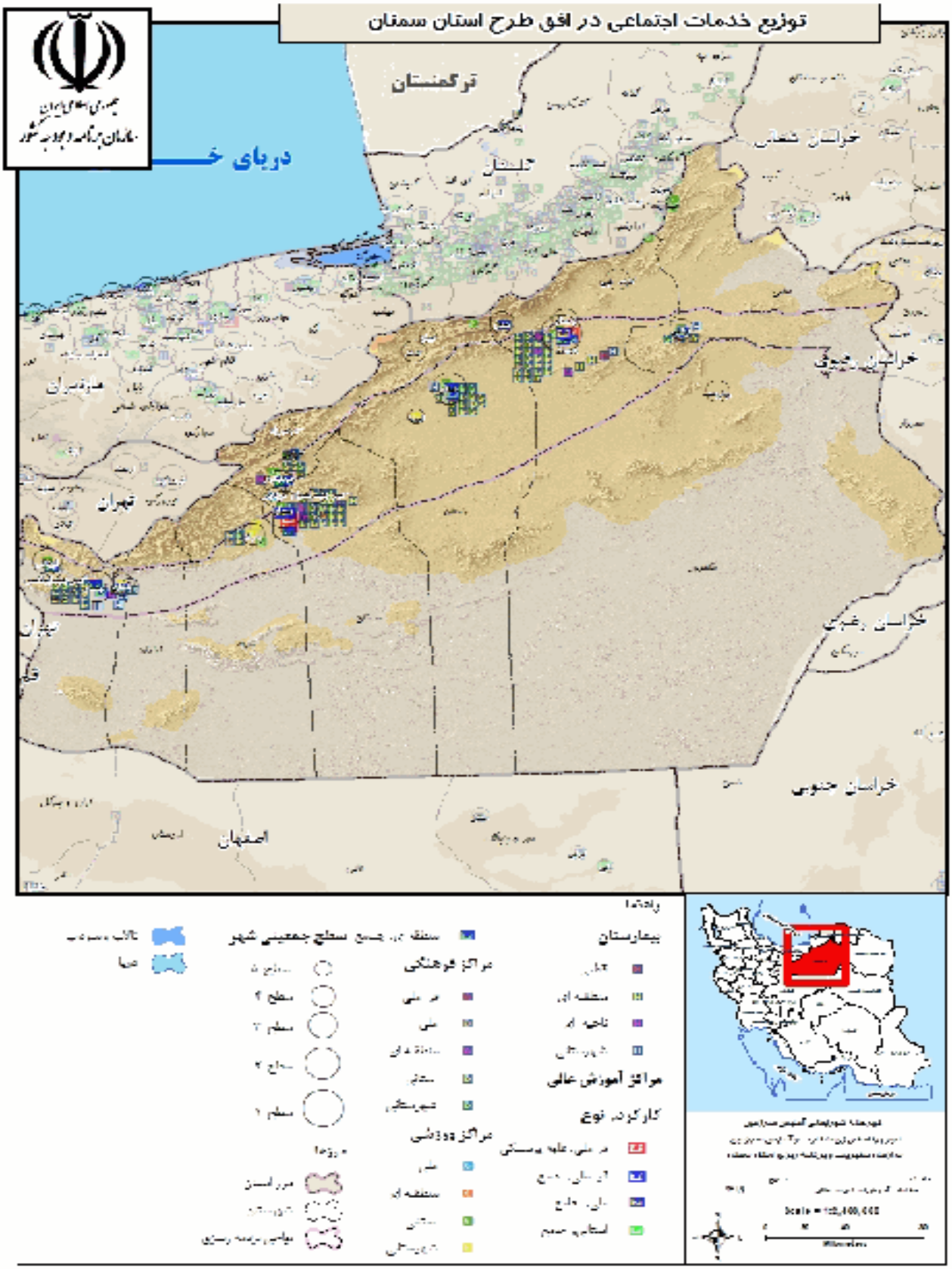
توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان سمنان
سازمان برنامه و بودجه کشور
ترکمنستان
دریای خزر
گلستان
خراسان شمالی
خراسان رضوی
مازندران
تهران
قم
خراسان رغربی
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
بیمارستان
مراکز آموزش عالی
کاربری نوع
مراکز فرهنگی
مراکز ورزشی
سطح جمعیتی شهر
مرز استان
مرز شهرستان
Scale = 1:2,500,000

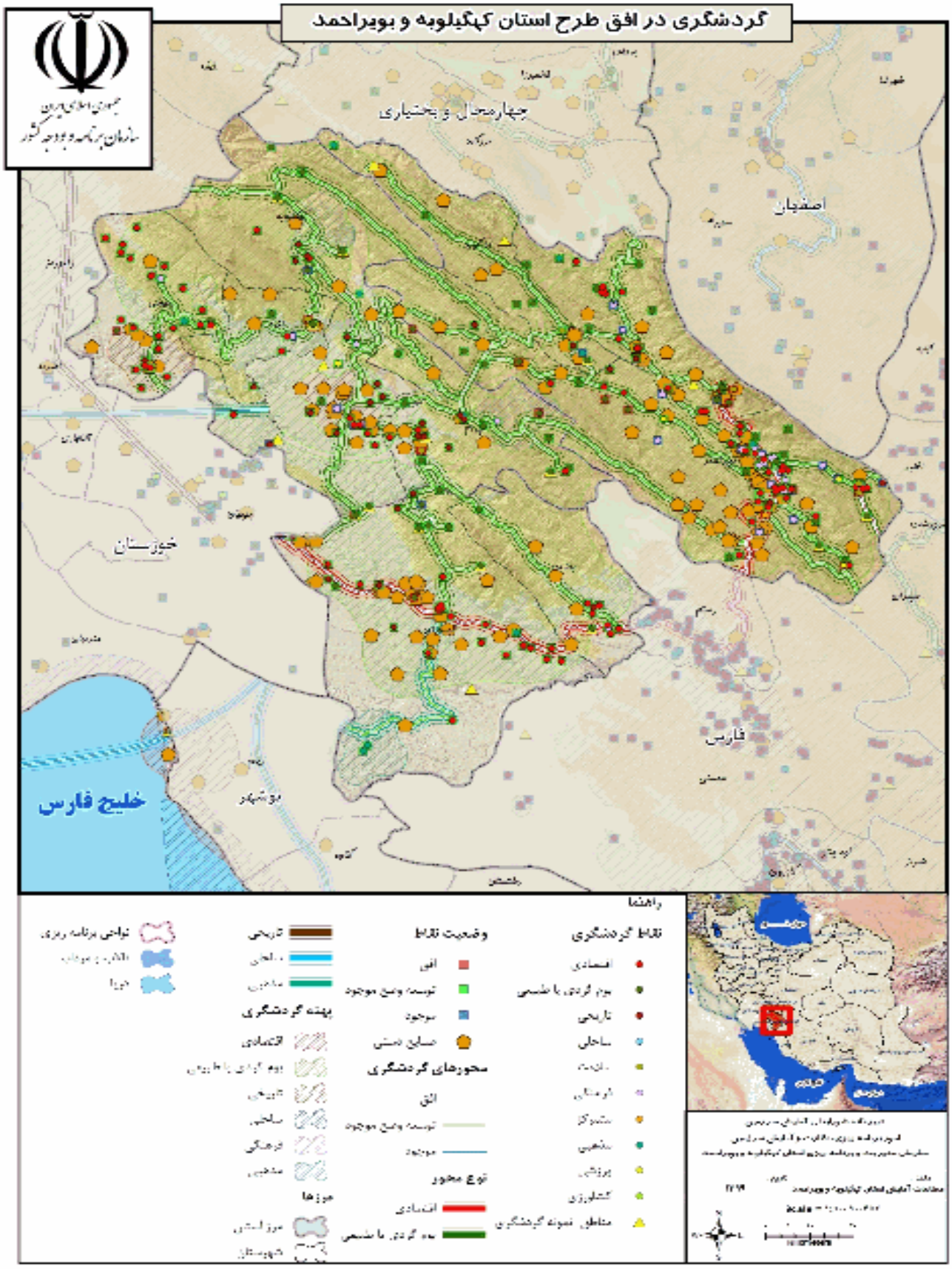
گردشگری در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
اقی
توسعه واقع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
افق
توسعه واقع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
فرهنگی
مذهبی
مرزها
مرز استان
شهرستان
تاریخی
ساحلی
پهنه گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
فرهنگی
مذهبی
تراکم برنامه ریزی
دریا

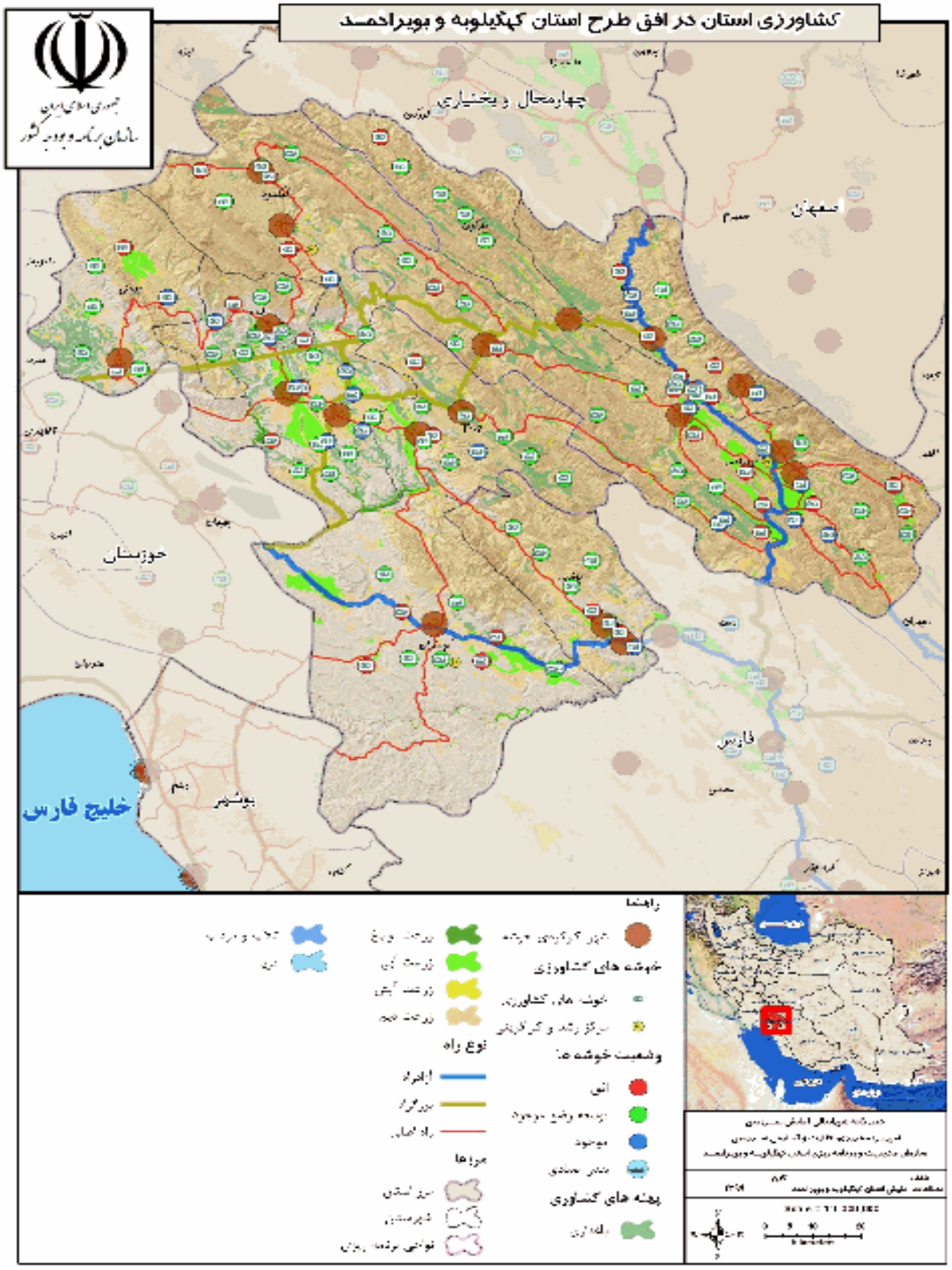
کشاورزی استان در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
خوشه های کشاورزی
وضعیت خوشه ها:
پهنه های کشاورزی
نوع راه
مرزها

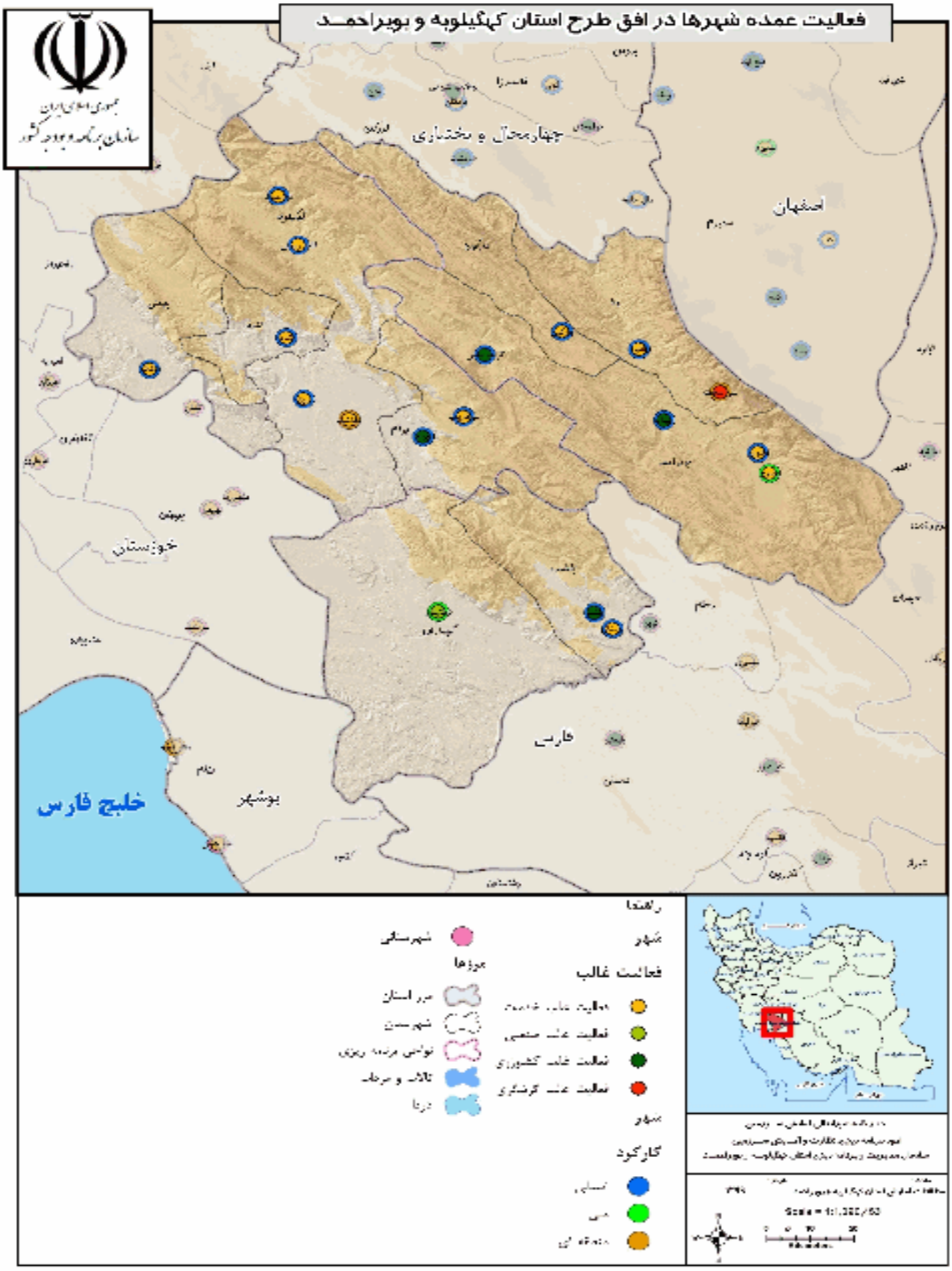
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
شهر
فعالیت غالب
فعالیت عمده خدمات
فعالیت عمده صنعتی
فعالیت عمده کشاورزی
فعالیت عمده گردشگری
مرزها
مرز استان
شهرستان
توانی مرزی
تالاب و مرداب
دریا
کارکرد
Scale = 1:1,000,000

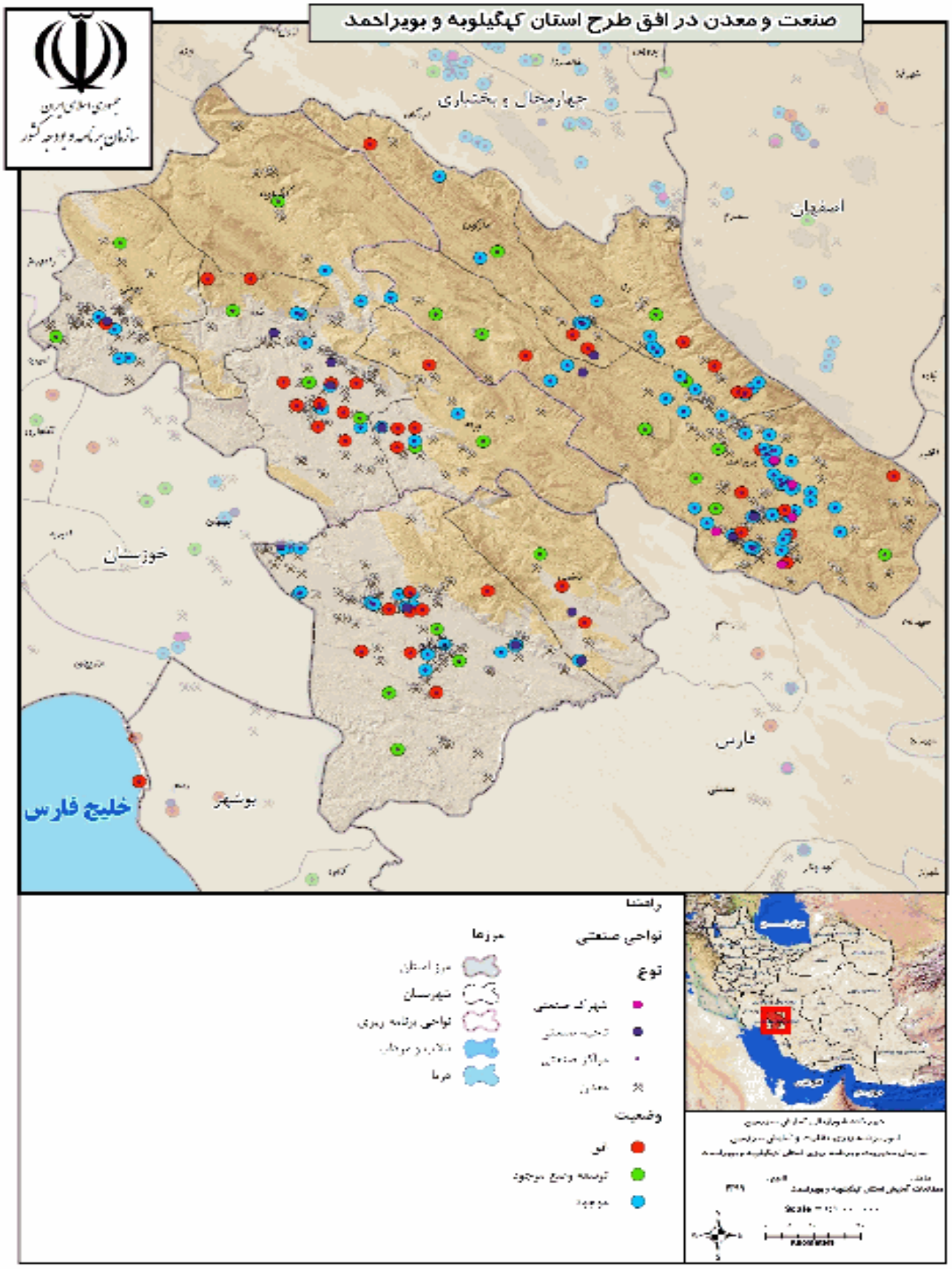
صنعت و معدن در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
وضعیت
فعال
توسعه و منبع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صلعتی و نواحی صلعتی در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد

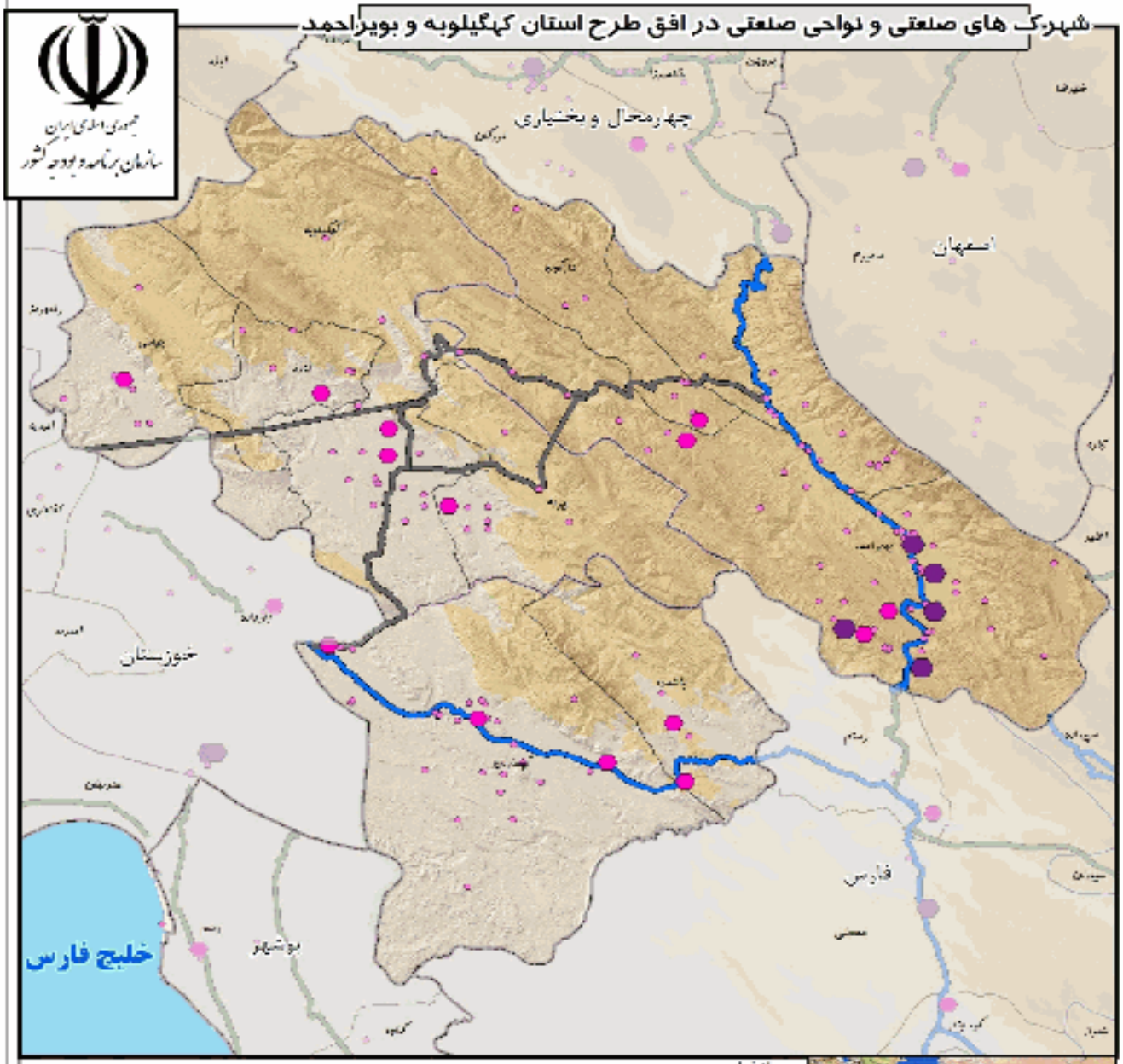

راهنما

شهرک صلعتی

ناحیه صلعتی

مراکز صلعتی

جاده

آزاد راه

بزرگراه

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

دریا

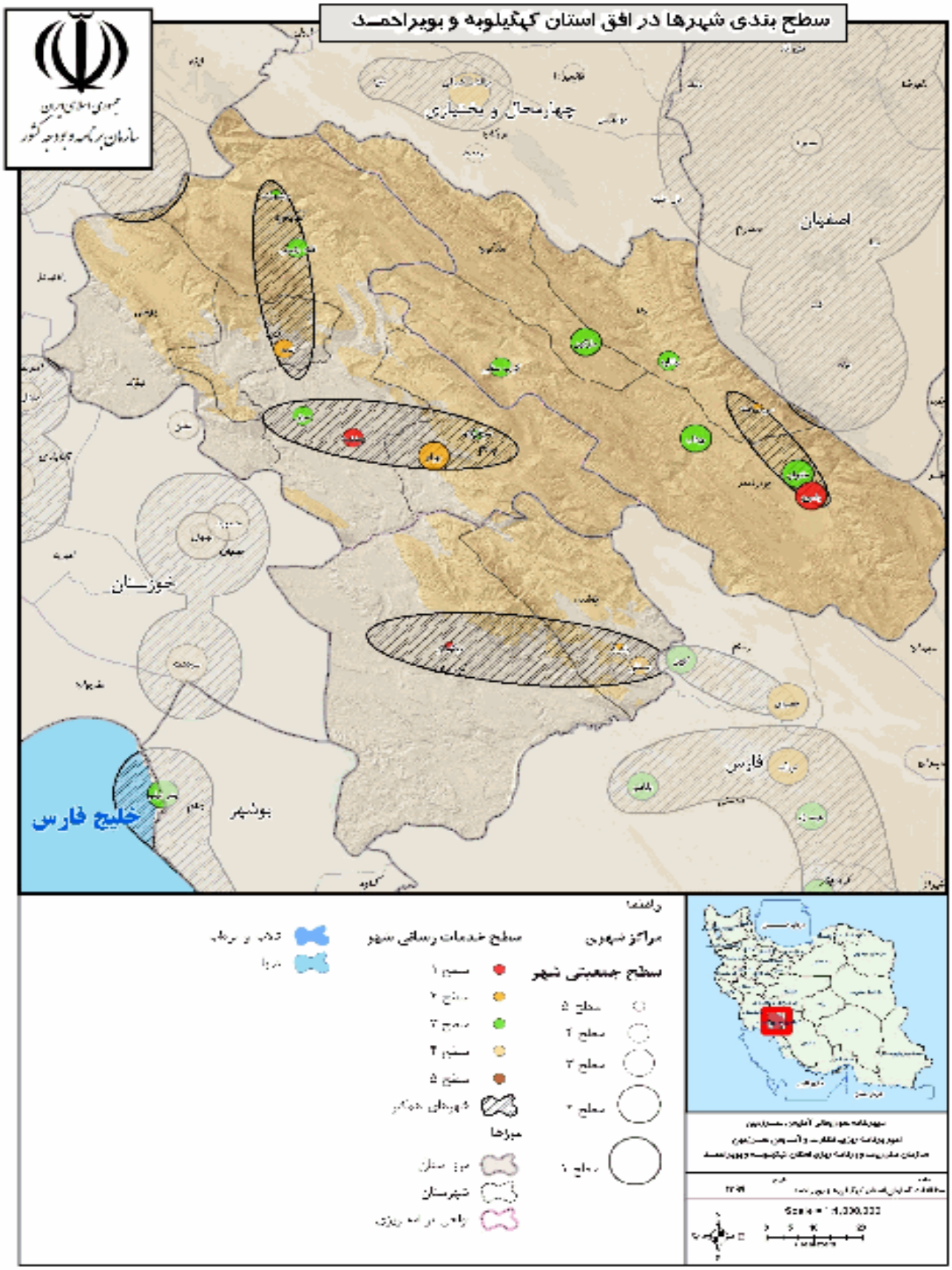
سطح بندی شهرها در افق استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همجوار
مرزها
مرز استان
شهرستان
راههای درجه یک
دریا و دریاچه
Scale = 1:1,000,000

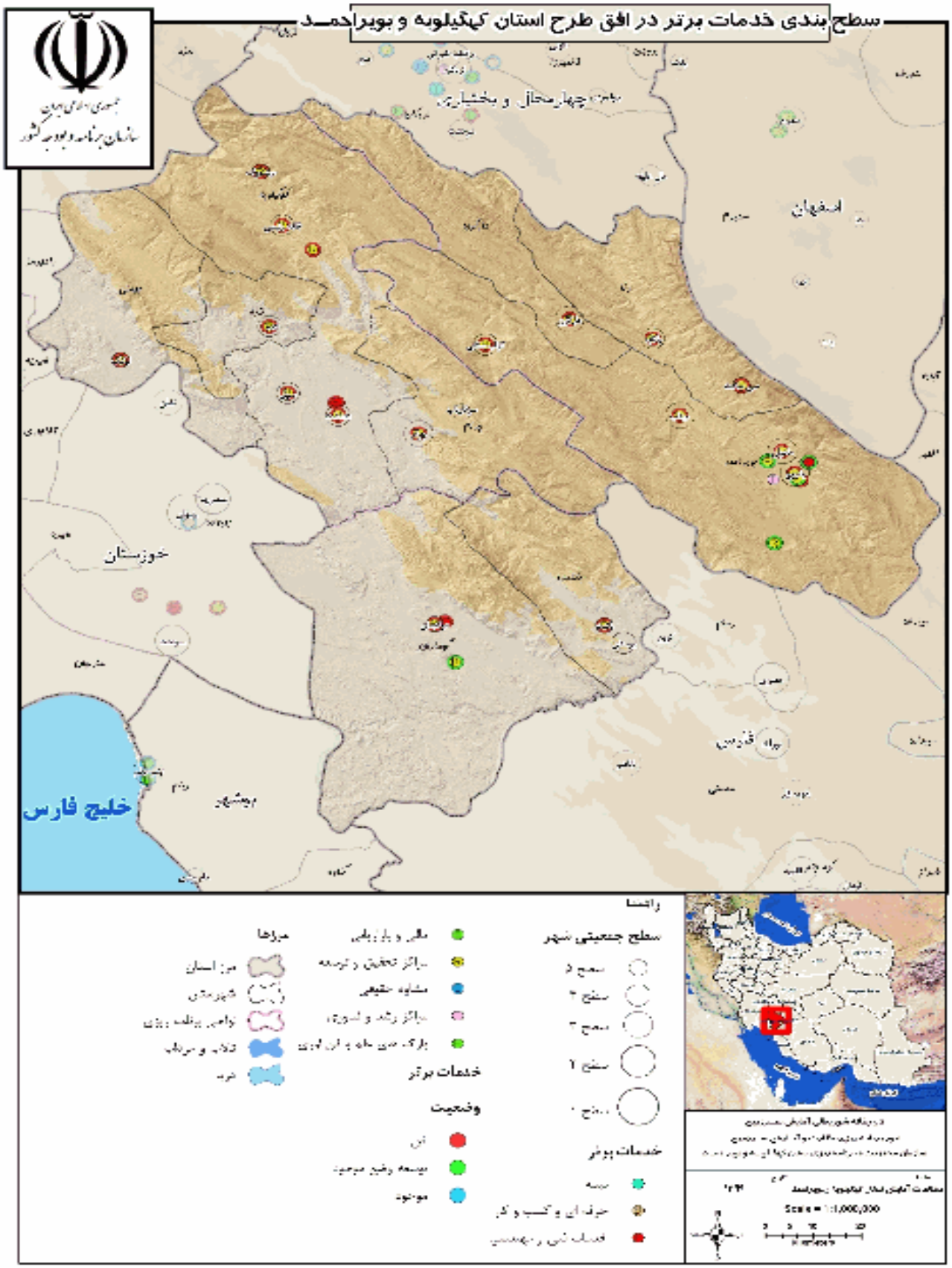
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
مالی و بازرگانی
مراکز تحقیق و توسعه
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و آموزش
پارک علم و فن آوری
وضعیت
آن
توسعه و تغییر مرجعیت
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه و مرداب
خلیج فارس
خدمات پرتر
بیمه
حمل و نقل و انبار
فعالیت های بهداشتی
Scale = 1:1,000,000

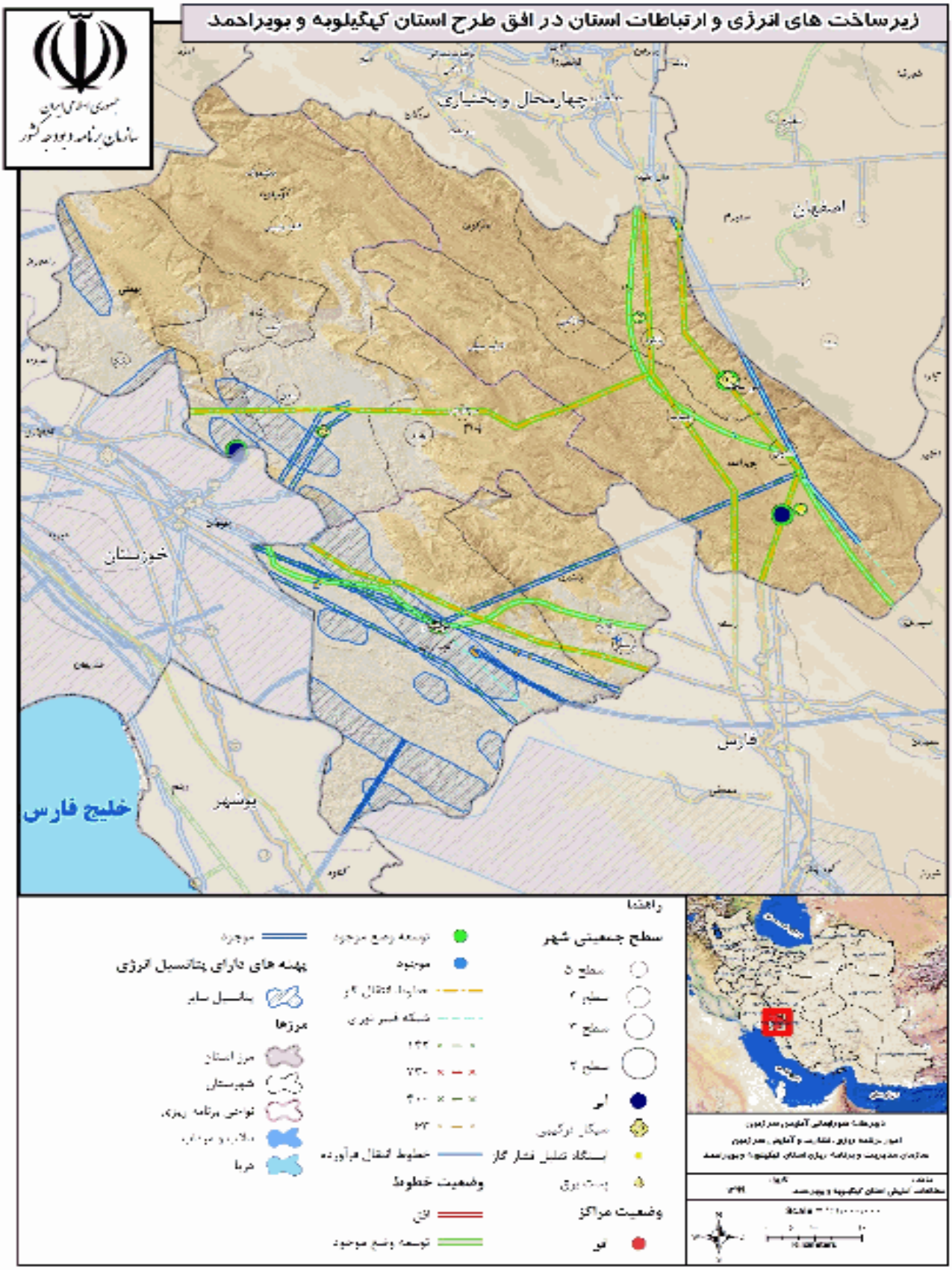
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
آب
تونل ترکیبی
ایستگاه تقلیل فشار گاز
پست برق
وضعیت مراکز
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
حداول انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۱۶۲
۷۳۰
۴۰۰
۶۳
خطوط انتقال فرآورده
وضعیت خطوط
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دلایر و دریاچه
خرما

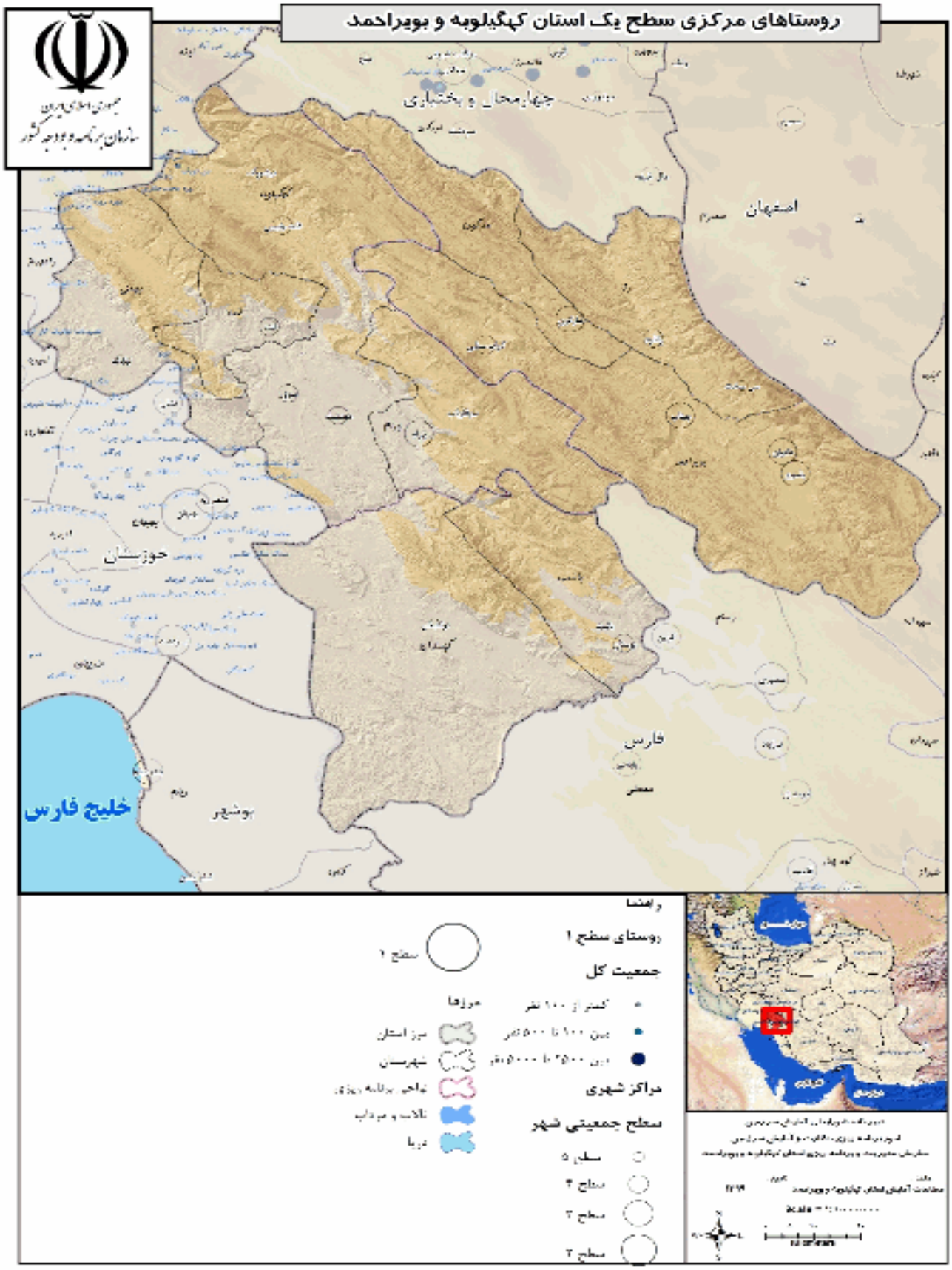
روستاهای مرکزی سطح یک استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
فارس
خوزستان
خلیج فارس
بوشهر
راهنما
روستای سطح ۱
سطح ۱
جمعیت کل
کمتر از ۱۰۰ نفر
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
مرزها
مرز استان
شهرستان
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲

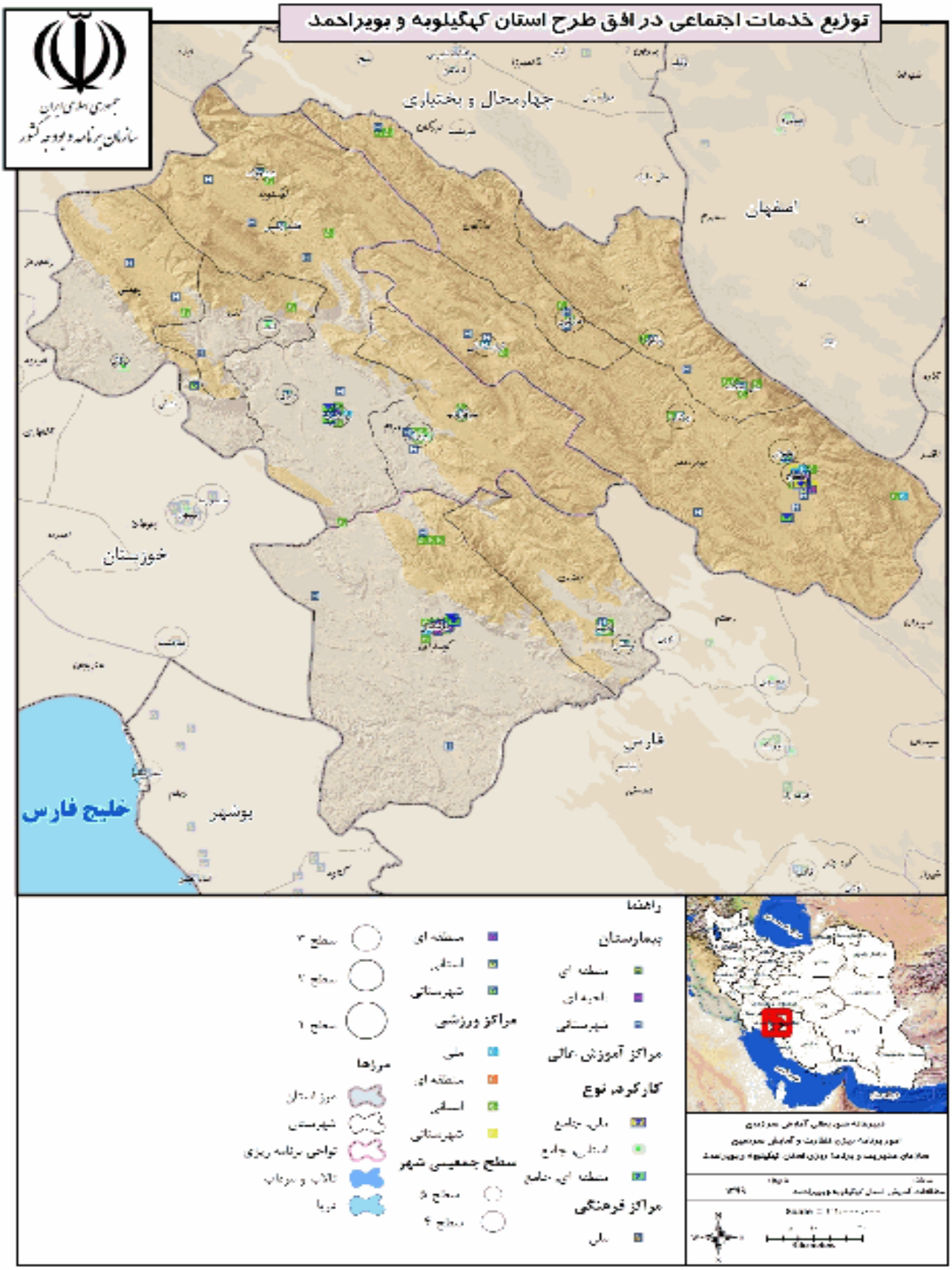
توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان کهگیلویه و بویراحمد
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
چهارمحال و بختیاری
اصفهان
خوزستان
فارس
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
بیمارستان
منطقه ای
ناحیه ای
شهرستانی
مراکز آموزش عالی
کارکرد، نوع
دارای جامع
فاقد جامع
منطقه ای جامع
مراکز فرهنگی
دارد
منطقه ای
ناحیه ای
شهرستانی
مراکز ورزشی
دارد
منطقه ای
ناحیه ای
شهرستانی
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و دریاچه
دریا

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان سمنان

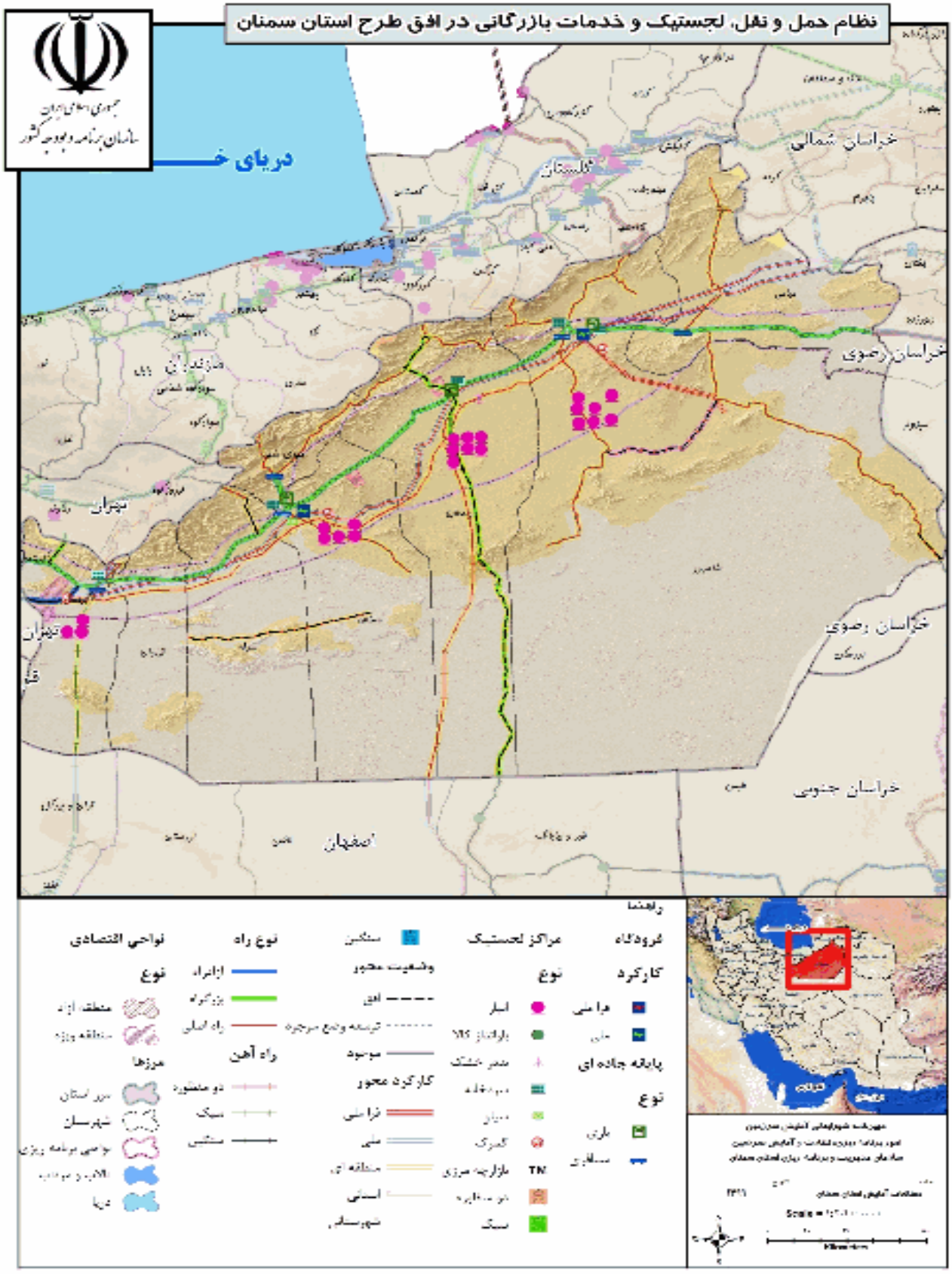

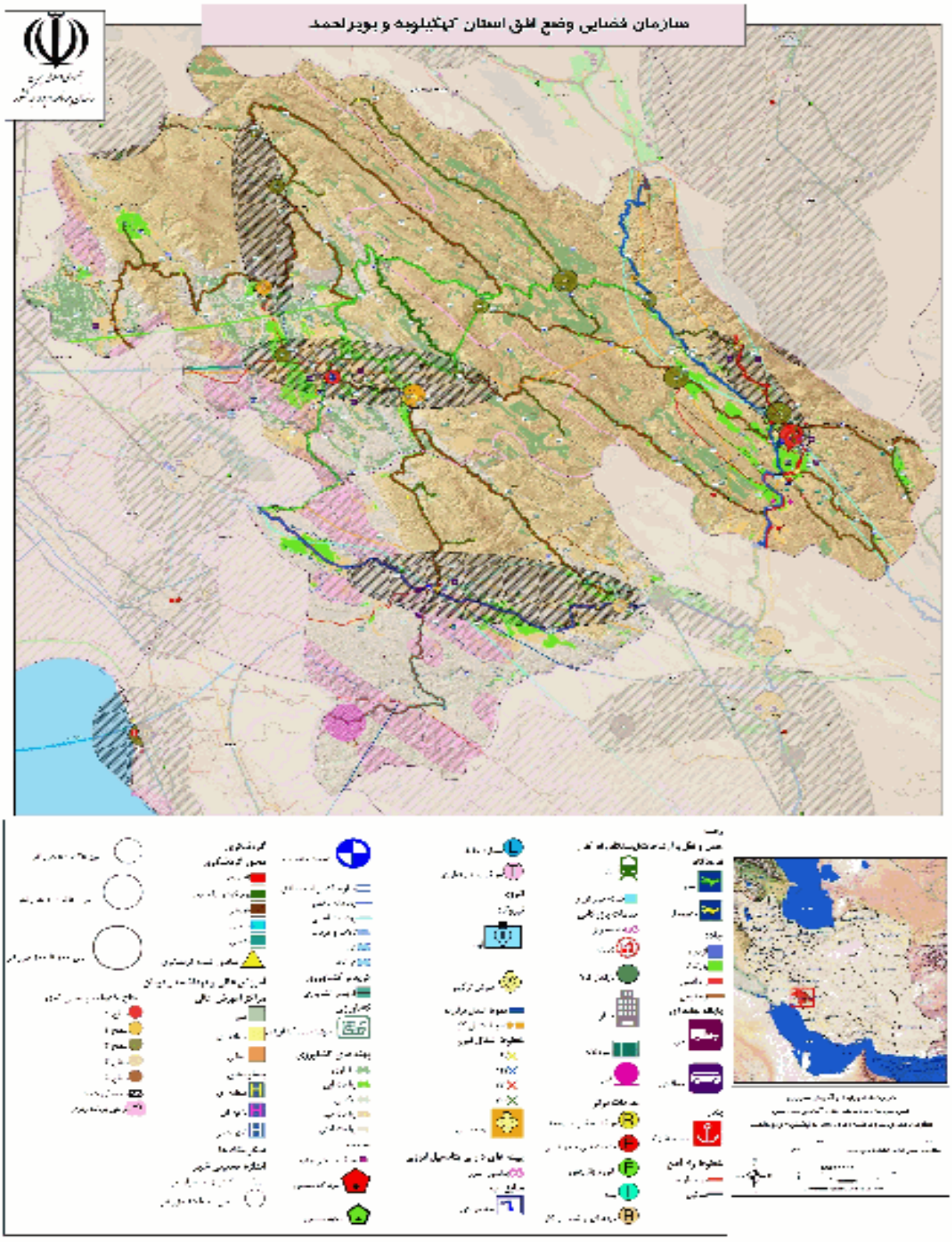
سازمان فضایی وضع اقلیم استان کهکیلویه و بویراحمد

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان البرز در افق ۱۴۱۰ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان البرز

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان البرز به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- بهبود نظام بهره‌وری از محیط
- پالایش زیست‌محیطی فعالیت‌ها

- تقویت نظام توسعه در راستای پایداری
- ارتقای جایگاه اجتماعی و فرهنگی استان در کشور
- ارتقای ظرفیت اجتماعی و فرهنگی استان در سطح منطقه
- تحول ساختار صنعتی - خدماتی استان
- تقویت تنوع اقتصادی متناسب با ظرفیت استان
- تقویت نظام مدیریت غیرمتمرکز و یکپارچه همسو با تحکیم ساختار
- نهادینه‌سازی نظام مدیریت مبتنی بر ظرفیت‌های درونی استان
- توسعه نظام ارتباط‌پذیری استان در سطح منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
- بهبود و ارتقای سازمان فضایی و شبکه سکونتی - فعالیتی استان
- تقویت نظام تعادل فضایی در سطح استان در راستای توازن فضایی و تعادل منطقه ای، محرومیت زدائی و تجهیز فضائی-عملکردی
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

- استان دارای نقشی چندگانه (صنعتی، خدماتی، کشاورزی) در نواحی مختلف
- تولیدکننده صنعت در مقیاس ملی
- تمرکز زدا(جمعیتی و فعالیتی) از شهر تهران
- دارای نقش‌های ملی در بخش گردشگری
- مفصلی مهم در شبکه ارتباطات ملی و بین‌المللی
- دارای ظرفیت های پژوهشی کشاورزی و مراکز تحقیقاتی در سطح ملی

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

- قطب فعالیت‌های صنعتی، خدماتی و بازرگانی منطقه (با تمرکز بر محور کرج-قزوین)
- مرکز سطح دوم مجموعه شهری تهران(تمرکز جمعیت و فعالیت)

- مرکز گردشگری منطقه البرز جنوبی
- مکمل نقش پایتخت(در سطح و عملکرد منطقه‌ای)
- قطب خدماتی ویژه در منطقه البرز جنوبی
- مفصل مهم ارتباطی(جمع‌وپخش‌کننده) شرق و غرب منطقه البرز جنوبی
- دارای نقش‌های منطقه‌ای چندگانه با پیوندهای منطقه‌ای درونی و بیرونی
- متمایل به پذیرش نقش‌های جدید در سطح منطقه و در ارتباط با همسایگان

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

"استان البرز، منطقه‌ای است استراتژیک و حیاتی در زنجیره فعالیتی کلان اقتصادی کشور که ضمن تأمین نیازهای اشتغال استان و مناطق هم‌جوار(از جمله استان تهران) و سهم بسزا در تولید ناخالص ملی، متکی به ویژگی‌های محیطی و موقعیت نسبی خود بوده و ضمن برخورداری از محیط زیست سالم و مطلوب، توسعه‌ای پایدار را در تمامی زمینه‌ها به‌ویژه منابع محیطی دارا بوده و ضمن برخورداری از توازن منطقه‌ای، توسعه متعادل و امکانات متنوع و تخصصی در ساختار فضایی و عملکردی خود، نقشی مکمل را برای سطوح مدیریتی و عملکرد اقتصادی پایتخت کشور، در عین استقلال عملکردی، ایفا نموده و در عین حال از شبکه نهادی و سکونتگاهی و ساختار سیاسی و اجتماعی مترقی و هم‌پیوند در درون خود برخوردار بوده و نواحی سکونتگاهی و فعالیتی این استان از ارتباطات منطقی، تنگاتنگ و تعریف‌شده‌ای برخوردار است."

ویژگی‌های استان البرز در افق چشم‌انداز با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به صورت زیر ترسیم گردیده است:

- منطقه ای استراتژیک و حیاتی در زنجیره فعالیتی کلان اقتصاد کشور
- برتر در تامین نیازهای اشتغال استان و مناطق همجوار
- برخوردار از توسعه پایدار در تمامی زمینه ها (صنعت،کشاورزی،بازرگانی،گردشگری)، متناسب با توان اکولوژیکی استان
- موفق در مدیریت محیط زیست و برخوردار از محیط زیست سالم و مطلوب
- برخوردار از توازن منطقه ای و دارای توسعه متعادل در ساختار فضایی و عملکردی پهنه جغرافیایی

- پذیرنده نقش مکمل در سطوح مختلف مدیریتی و عملکرد اقتصاد پایتخت در عین صیانت از استقلال عملکردی خود
- استانی مترقی به لحاظ ساختار اجتماعی
- برخوردار از ارتباطات منطقی و تعریف شده در نظام سکونتگاهی و فعالیتی

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- تأمین بستر مناسب برای پذیرش عملکردی وظایف استان تهران
- دستیابی به شبکه متعادل سکونتگاهی
- زمینه‌سازی برای دریافت نقش‌های جدید ملی و منطقه‌ای
- آماده شدن برای تحقق ساختار اقتصادی مولد و پایدار
- دستیابی به توسعه همه‌جانبه فضایی

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- به‌کارگیری راهبرد توسعه مناطق شهری چند مرکزی(PUR) و توسعه شهرهای مجاور هم رتبه در توزیع خدمات تخصصی و متنوع
- تمرکز زدایی از منطقه کلان‌شهری کرج و تقویت سایر مناطق مستعد برای پذیرش جمعیت و فعالیت
- برقراری پیوندهای اقتصادی فراملی و تسهیل روابط درونی و بیرونی اقتصاد (به‌کارگیری توان فرودگاه پیام و...)
- جلوگیری از توسعه ناهمگون با ساختار طبیعی و یا مخاطره‌آمیز
- تقویت استقلال و خودبسندگی درونِ مجموعه‌ها و نواحی شهری موجود
- تأمین شبکه همگن و هم‌پیوند در ساختار شبکه شهری و روستایی استان، با توجه به زیرساخت‌های موجود
- تقویت و توسعه نظام ارتباطات و هم پیوندی‌های استان با استان‌های هم‌جوار
- ارتقاء عملکرد شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود و ایجاد شهرک‌های صنعتی جدید تخصصی مبتنی بر فناوری‌های برتر
- توسعه ارتباطات متعامد و غیر کرج مبنا
- گسترش فضای توسعه از نواحی شرقی و مرکزی استان به نواحی غربی و جنوبی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- بخش مرکزی استان و کاهش نفوذ کلان‌شهر کرج بر ساختار نظام شهری استان
- اراضی واقع در غرب و جنوب غرب استان در شهرستان‌های نظرآباد و اشتهارد
- مراکز حاشیه به دور از کریدورهای جمعیتی فعلی استان به خصوص در قسمت‌های جنوبی، غربی و تا حدودی شمال استان

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت(فعالیتهای کشاورزی، صنعت ومعدن،خدمات و ...)

- بخش شمالی و بکر استان و قسمت شمالی شهرستان ساوجبلاغ با اولویت توسعه فعالیت‌های گردشگری و کشاورزی بسیار محدود(دام‌پروری و باغداری و زراعت دیم) و فعالیت‌های معدنی
- منطقه شرقی استان(مجموعه شهری کرج) با اولویت گسترش خدمات برتر و توسعه صنایع کم آب بر، با فنآوری بالا (High Tech) و سبز
- منطقه غربی و جنوبی استان(به‌ویژه بخش جنوبی شهرستان نظر آباد و شهرستان اشتهارد) با اولویت توسعه فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی
- منطقه بیابانی مرکزی با اولویت توسعه فعالیت‌های ورزشی و گردشگری

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- پهنه‌های با ارتفاع بالا و شیب زیاد، کاربری جنگل، مراتع و حفاظت شده و پهنه‌هایی باقابلیت مناسب جهت توسعه فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی و حرائم کمی و کیفی رودخانه ها
- شهرستان کرج و طالقان به ترتیب دارای بیشترین سطح فاقد توان برای استقرار جمعیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت

- منطقه جنوب غربی شهرستان نظرآباد
- منطقه شمالی شهرستان اشتهارد و قسمت جنوبی شهرستان‌های نظرآباد و ساوجبلاغ، منطقه کوهپایه‌ای کوهستان‌های البرز

- منطقه کوهستانی شمال استان و همچنین جنوب شهرستان اشتهارد
- مناطق حفاظت شده و شکار ممنوع بخش شمال غربی استان، شمال طالقان و پیرامون رودخانه شور در اشتهارد
- منطقه کوهستانی شمال استان به‌استثنای بخش کوچکی از جنوب شهرستان اشتهارد بر اساس پهنه بندی توان اکولوژیک و قابلیت اراضی
- ذخیره گاه‌های جنگلی و مراتع استان
- مناطق بیابانی مرکزی
- محدوده سکونت و فعالیت شرقی استان به دلیل تمرکز بیش از حد(به‌ویژه برای صنایع آب بر و سنگین)
- پهنه های در معرض مخاطرات طبیعی از جمله پهنه های سیل خیز، مستعد فرسایش، زمین لغزش و ...

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان البرز به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- گردشگری طبیعی، کشاورزی-باغداری، دامداری، معدنی در پهنه شمالی استان
- خدمات بین راهی، صنعتی،گردشگری شهری، حمل‌ونقل و بازرگانی، کشاورزی-باغداری در پهنه مرکزی استان
- فعالیت‌های صنعتی- خدماتی و معدنی در پهنه جنوبی استان

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

بخش طبیعی

- پیش‌بینی و تدوین ضوابط ویژه محدودکننده استفاده از اراضی طبیعی، در چارچوب پهنه‌بندی و چشم‌انداز توسعه سرزمینی استان
- الزام رسمی در به‌کارگیری راهکارهای پایدار در هر گونه اقدامات محیطی و پایش مداوم آن
- تشکیل کارگروه‌های مشترک بین سازمانی(محیط زیست، استانداری، شهرداری‌ها و ...) در ارتباط با نحوه پالایش فعالیت‌ها و توسعه فعالیت‌های جدید
- برنامه احیای سفره های زیرزمینی ، تعادل موازنه بیلان دشت ها و کنترل فرونشست ها
- ارتقای مؤلفه های توسعه پایدار و بهبود محیط زیست طبیعی و انسانی

بخش اجتماعی-فرهنگی

- زمینه‌سازی برای افزایش تعاملات بین قومی، مانند همایش‌ها و نشست‌های فرهنگی، چند فرهنگی و اقدامات تبلیغی و ترویجی مرتبط
- زمینه‌سازی برای توجه به ظرفیت‌های بومی و فرهنگی در راستای توسعه منطقه‌ای
- توسعه و عرضه نیروی انسانی ماهر و خلاق و ارتقای منابع انسانی و سطح فرهنگی جامعه
- کاهش شدید روند مهاجر پذیری استان، تغییر نوع و بافت مهاجرت، ضمن مهار مهاجرت‌های بی رویه و کیفی نمودن مهاجرت ها
- کنترل و هدایت جریان‌های مهاجرتی از روستا به شهر و تلاش در جهت افزایش سهم نقاط شهری کوچک
- برنامه‌ریزی برای ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی (دست یابی به هدف‌های توسعه هزاره M.D.G)
- توسعه امکانات ورزشی و فرهنگی روزآمد و متناسب با نیازهای جمعیت جوان و حمایت از تشکیل تیم‌های ورزشی قهرمانی با هویت استانی و برگزاری مسابقات ملی و استانی
- زمینه سازی برای تشکیل تشکل‌های غیردولتی، ارتقاء مهارت‌های حرفه ای و بسترسازی مناسب برای حضور فعال‌تر زنان در فرآیند توسعه

بخش سیاسی-اداری

- آموزش کارکنان ادارات استان در راستای ارتقای آگاهی‌های وظایف سازمانی و تقویت انگیزش‌های درون‌سازمانی
- زمینه‌سازی برای ایجاد همکاری‌های بین سازمانی، با هدف افزایش سطح تعاملات درون‌استانی
- تشکیل کارگروه‌های مشترک بین استانی، به‌منظور بسترسازی برای توسعه ظرفیت‌های درون‌استانی و همکاری‌های بین استانی
- پیش‌بینی ساختارهای جدید سازمانی در راستای نظارت و پایشِ اقدامات مرتبط با آمایش سرزمین

بخش کالبدی-فضایی

- همسو کردن مطالعات ناحیه‌ای و محلی با اصول و چشم‌اندازهای آمایش سرزمین (در نحوه استفاده از زمین، ارتباطات، الگوی توسعه و ...)
- پیش‌بینی برنامه‌ها و طرح‌های موضوعی دیگر در سطح منطقه و پهنه‌های استان

- حمایت ویژه و حفظ روستاهای در معرض شهری شدن، ضمن تسهیل و تجهیز بیشتر و خدمات رسانی شهرهای همجوار حتی الامکان پرهیز از شهری شدن
- سیاست تعدیل و کاهش وسعت حریم شهرها و پرهیز از پراکنده رویی در اراضی کشاورزی و منابع طبیعی
- ساماندهی حاشیه نشینی، اصلاح محیط و زیباسازی منظر شهری بر اساس طرح‌های نوین توسعه شهری

حوزه گردشگری

- توسعه همه جانبه خدمات گردشگری و اوقات فراغت
- گردشگری ورزش و دیپلماتیک در شمال شرق استان
- ارتقای ظرفیت‌های گردشگری طبیعی و تاریخی
- ساماندهی مراکز و نواحی دارای جاذبه و تجهیز آن‌ها به امکانات زیربنایی و پذیرایی از گردشگران
- تشویق سرمایه گذاری برای احداث و ایجاد سایت گردشگری و استراحتگاه های موقت
- ایجاد زیرساخت های لازم برای توسعه گردشگری طبیعی و کویرگردی در حاشیه نواحی جنوب و غرب استان
- توسعه و اصلاح راه‌های فرعی منتهی به نقاط دارای جاذبه های گردشگری
- ارتقای ظرفیت اقامتگاه ها و هتلها به ویژه در شهر کرج و سایر پهنه های متناسب برای تفرج متمرکز

حوزه کشاورزی

- آبیاری مکانیزه، تغییر الگوی کشت و الگوی توسعه کشاورزی بر مبنای آب مجازی و راندمان تولید
- مطالعات راهبردی کشاورزی با توجه به شرایط بحرانی منابع آب و ارزش افزوده پایین فعالیتهای کنونی به منظور ارتقای بهره وری و تغییر و اصلاح الگوی کشت و کاهش مصرف آب با توجه به توانمندی دانشگاه ها و پژوهشکده های کشاورزی استان
- اصلاح الگوی کشت و توسعه کشت‌های کم آب بر و مقاوم در برابر شوری
- تاکید بر ساماندهی توسعه بهره‌وری باغات، کشت‌های متراکم و گلخانه ای در استان
- توسعه کشت گیاهان دارویی
- توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی

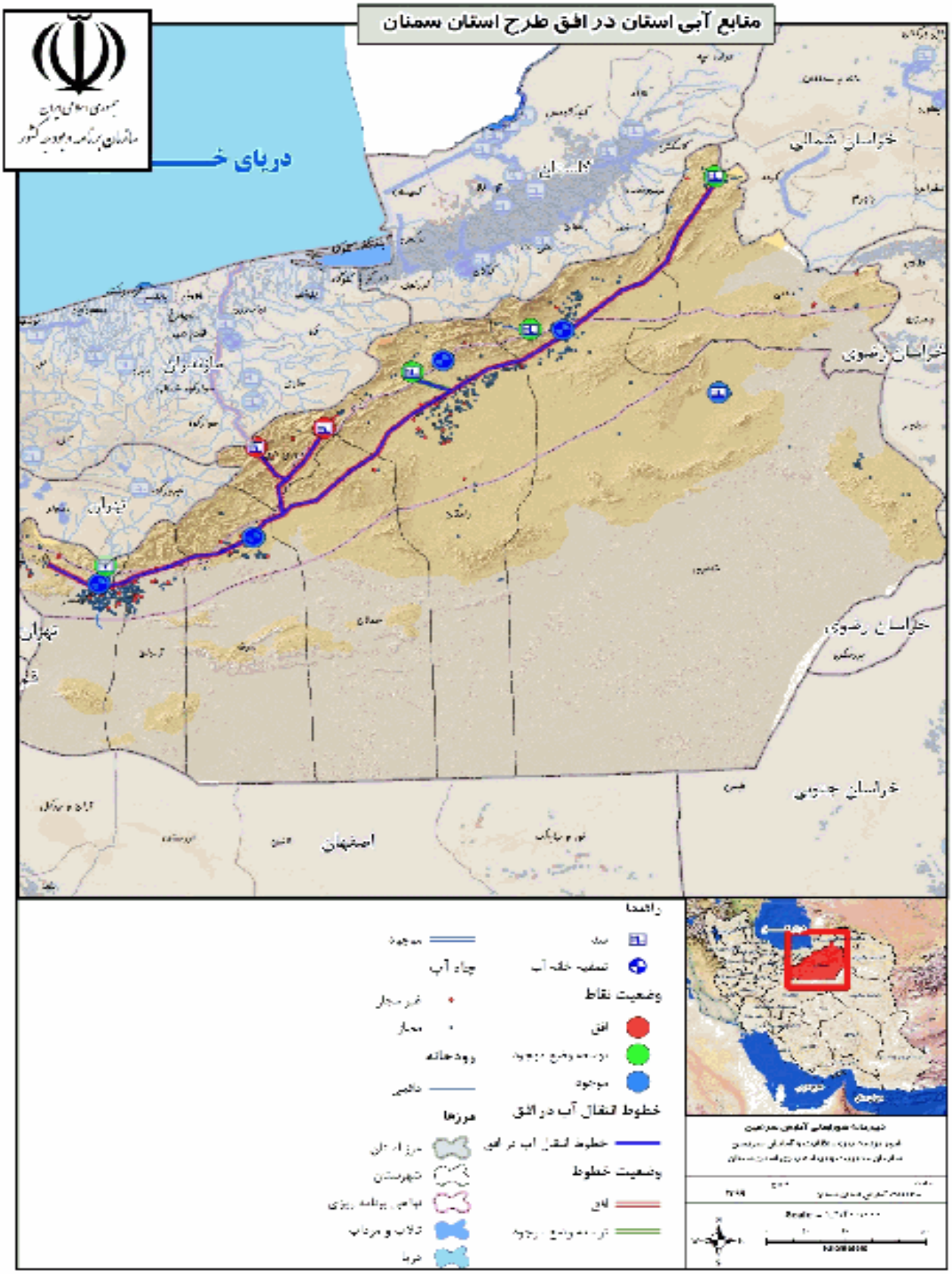
منابع آبی استان در افق طرح استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
خراسان شمالی
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
مازندران
تهران
اصفهان
راهنما
حوضه
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
آفتی
در حد وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
آفتی
در حد وضع موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
شرح
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی

حوزه خدمات

- توسعه مراکز پیشرفته درمانی و اقامتی در غرب و مرکز استان
- گسترش آموزش عالی وتحصیلات تکمیلی بویژه در غرب استان
- افزایش تعامل دانشگاه با فعالان و مدیران و صاحبان صنایع استان در غالب پارک های علم و فناوری
- گسترش فناوری اطلاعات و تسریع در احداث شهرک IT و پارک فناوری اطلاعات در منطقه ویژه اقتصادی فرودگاه پیام
- افزایش ضریب نفوذ اینترنت در شهرها و روستاها، بویژه گسترش شبکه فیبر نوری
- حمایت از مؤسسات و شرکت‌های بخش خصوصی در ارائه خدمات IT
- تقویت سخت افزاری و نرم افزاری دستگاه‌هایی دولتی
- گسترش بازرگانی نوین و مبتنی بر فناوری های ارتباطی
- ایجاد مجتمع بزرگ بار انداز کالا وابسته به منطقه ویژه شامل پایانه های باری با استفاده از قابلیت بندر خشک و یا به صورت پارک لجستیک
- تقویت اتاق‌های بازرگانی و تعاون برای فراهم نمودن زمینه های مبادله با کشورهای هدف
- حمایت‌های مالی و اجرایی از برگزاری نمایشگاه های ملی، منطقه ای و بین‌المللی در استان

حوزه صنعت

- توسعه خوشه صنعتی و تکمیل زنجیره ارزش افزوده صنایع ریلی، صنایع صنایع غذایی و دارویی و صنایع ساخت خودرو و ماشین آلات با ملاحظات آب و محیط زیست
- برنامه ریزی در خصوص انتقال صنوف آلاینده به شهرکها و مناطق تعیین شده
- توسعه صنایع مبتنی بر فناوری و دانش بنیان و پاک و کم آب بر در تمامی حوزه های صنعتی مجاز استان
- ارتقاء کیفیت و استاندارد سازی محصولات صنعتی و معدنی استان
- توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تأکید بر صنایع بسته بندی محصولات با توجه به موقعیت جغرافیایی استان
- ارتقاء عملکرد شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود و تکمیل ظرفیت آن‌ها متناسب با توان زیست محیطی نواحی مختلف استان

- اتصال شهرک‌های صنعتی استان به شبکه راه آهن

حوزه حمل و نقل و ارتباطات

- تنوع‌بخشی به نظام ارتباطی استان، با تأکید بر توسعه حمل و نقل درون‌منطقه‌ای و پایدار
- تقویت ساختارِ حمل و نقل درونی و بهبود شبکه ارتباطات، درونِ هسته‌های سکونتی-فعالیتی موجود و مجموعه‌ها و نواحی شهری
- جداسازی دسترسی‌های ملی از منطقه‌ای، با توجه به نقش و کارکرد مجموعه‌ها و نواحی سکونتی-فعالیتی
- تقویت نظام ارتباطات و هم‌پیوندی‌های درون‌مجموعه‌ای، و جدا ساختن آن از ارتباطاتِ منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل در ابعاد مختلف، در راستای تقویت جایگاه ملی و منطقه‌ای
- ساماندهی نظام ارتباطیِ شمال استان، ناشی از گردشگری در ارتفاعات
- رفع تعارضات موجود در شبکه حمل و نقلی و نظام ارتباطاتِ درون‌استانی، با رویکرد توسعه ناحیه‌ای
- توسعه حمل و نقل محور(TOD) در پیرامون کانون‌های حمل و نقل انبوه مسافر، ایستگاه مترو و راه‌آهن
- حمل و نقل عمومی پیوسته درون و برون شهری

حوزه زیرساخت‌ها و تاسیسات

- تولید انرژی تجدید پذیر در محل بویژه در مناطق روستایی و گردشگری
- بازسازی شبکه های انتقال و توزیع آب بویژه در مناطق شهری
- گسترش و پوشش کامل شبکه جمع‌آوری فاضلاب و توسعه و تکمیل تصفیه خانه‌ها
- توسعه و اصلاح شبکه های برق و گاز با افزایش اتصالات شبکه ای و کاهش ریسک نوسان و قطعی برق
- بهبود زیرساخت‌های مخابراتی و افزایش پهنای باند و سرعت خطوط انتقال اطلاعات و اینترنت
- تخصیص حداقل ۲۰٪ آب پساب به حقآبه طبیعی سفره های زیرزمینی و رودخانه‌ها
- شبکه ای نمودن زیرساخت گازرسانی استان و کاهش آثار قطعی و سوانح و نوسانات افت فشار

حوزه اقتصادی و مالی

- افزایش ارزش افزوده و بهره‌وری سرانه

- ایجاد زمینه های لازم برای افزایش سرمایه گذاری‌های مولد در بخش‌های تخصصی استان مثل گردشگری، آموزش، فرهنگی و صنعت و معدن با اولویت فعالیت‌های نوین و دانش پایه
- ایجاد و توسعه مراکز رشد در زمینه‌های مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی استان و ارائه تسهیلات لازم برای استقرار فعالیت‌های دانش پایه در این مراکز
- تلاش در جهت بومی نمودن سرمایه گذاری‌های صنعتی و کاهش خروج ارزش افزوده آن‌ها از استان با توجه به نزدیکی به تهران
- ارتقاء کیفیت و استاندارد سازی محصولات صنعتی و معدنی استان
- ترویج به کارگیری فناوری‌های نوین و دانش پایه در بخش‌های تولیدی و خدماتی
- تقویت و سازماندهی تشکل‌های صادراتی استان
- تقویت تالار بورس اوراق بهادار به منظور تمرکز کارگزاریهای بورس
- توسعه خدمات بازرگانی نوین و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز با تأکید بر تمرکززدایی محوری

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت و جمعیت در استان

ناحیه یک(مجموعه شهری کرج): کلانشهری مدرن با هویت مستقل در عرصه ملی، قطب دانشگاهی و پژوهشی کشاورزی

ناحیه دو(هشتگرد و نظرآباد): تولید پاک، رقابتی و پایدار

ناحیه سه(طالقان و آسارا): کوهستانی پاک، بهشت گردشگران با محیط زیستی بالنده و پایدار

ناحیه چهار(شهرستان اشتهارد): صنعت مدرن و ارتباطات توسعه یافته

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- دشت گسترده و حاصلخیز کرج و ساوجبلاغ در نوار مرکزی استان با قابلیت کشت آبی زراعت(با تأکید بر کشت گلخانه‌ای)، باغی و پرورش گل
- مجموعه روستایی منطقه طالقان در شمال با قابلیت های کشت دیم و محصولات باغی
- توسعه کاشت گیاهان دارویی در کوهپایه ها و ارتفاعات شمال و جنوب استان

- کشت پسته در اراضی پست و کم ارتفاع و لب شور جنوب و جنوب غربی استان با رویکرد جایگزینی با کشت های آب بر
- تجمیع اراضی و اصلاح الگوی کشت و آبیاری در قلمرو اصلی دشت مرکزی استان
- متنوع سازی پرورش ماهی در استخر آب مزارع و نیز سرچشمه رودها، زنبورداری در مراتع و مزارع و پرورش اسب، شتر و شترمرغ در مناطق مستعد

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- محور آزادراه تهران - کرج و کرج - قزوین برای توسعه سرمایه گذاری(خارجی) در حوزه‌های ماشین آلات و خودروسازی،صنایع های‌تک‌و سبز، صنایع دارویی، غذایی و استقرار کارگاه های بالای ۱۰۰ نفر کارکن
- پهنه شمالی(طالقان، شمال شهرستان کرج و شمال شهرستان ساوجبلاغ) برای صنایع تبدیلی و بسته بندی غذایی و آب معدنی
- محور ماهدشت به اشتهارد، توسعه و تکمیل صنایع با رعایت الزامات زیست محیطی و محدودیت های آب و رویکرد تکمیل زنجیره ارزش افزوده صنایع
- حوزه پیرامون فرودگاه پیام، صنایع با محصولات صادراتی کم حجم و باارزش مبتنی بر فناوری
- حوزه نظرآباد و نجم آباد توسعه عام با ملاحظات آب و محیط‌زیست
- حوزه صنعتی اشتهارد، توسعه صنایع پایین دستی نفت و گاز
- حوزه صنعتی سیپورکس و سیمان آبیک در زمینه احیای زنجیره ارزش افزوده صنعتی و معدنی صنایع‌ساختمانی
- در غرب کرج تا هشتگرد جدید توسعه صنایع های تک، بیو و نانو و فناوری های مرتبط با صنایع عمده مستقل

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- تمام دره رودهای شمالی استان(شامل مجموعه کوهستانی دیزین ـ گچسر، حوزه کردان و برغان، آزادراه تهران ـ شمال، جاده شمشک به تهران، جاده چالوس به کرج و جاده فرعی به سمت طالقان) در حوزه‌های

گردشگری سلامت(تندرستی و درمانی)، دهکده دیپلماتیک، گردشگری کشاورزی، پرورش لاله، گردشگری ورزشهای زمستانی و پیست های اسکی

- حوزه میانی با گستره باغات و مزارع کشاورزی در گردشگری کشاورزی
- حوزه جنوبی با چشم انداز خشک و بیابانی و مناظر ارتفاعات حلقه دره و فرصت های کویرنوردی و کمپینگ و ورزشهای موتوری و آفرود
- گردشگری تاریخی- فرهنگی و شهری در مجموعه شهری کرج ومنطقه نظرآباد
- توسعه گردشگری متمرکز در محدوده اراضی فرودگاه پیام

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- شهر کرج در سطح ۱، شهرهای فردیس، شهر جدید هشتگرد – نظرآباد – ماهدشت در سطح۲،شهرهای اشتهارد – هشتگرد – کمال شهر – محمدشهر – مشکین دشت در سطح ۳ جمعیتی، چهارباغ در سطح۴، شهرهای لشگرآباد، هیو، گلسار ، گرمدره، کوهسار در سطح ۵، طالقان، تنکمان، کردان، دیزین، شهرستانک، نجم آباد، در سطح ۶ و آسارا در سطح ۷ طبقه بندی جمعیتی شهرهای استان البرز در افق طرح دیده شده اند.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- شهر کرج با بعد خدماتی گسترده خود با اختلاف زیادی در سطح یک درمیان شهرهای استان قرار گرفته است. با اختلاف زیاد در سطح دوم شهرهای فردیس کمال‌شهر، محمدشهر و نظرآباد و سپس شهرهای هشتگرد، مشکین‌دشت و ماهدشت در سطح سوم سلسله‌مراتب خدماتی استان قرار می گیرند. پس از آن شهرهای اشتهارد و شهر جدید هشتگرد در سطح چهارم سلسله‌مراتب و شهرهای طالقان، کوهسار، سیف‌آباد، چهارباغ، تنکمان، آسارا و گرم‌دره در سطح پنجم سلسله مراتب واقع شده اند.
- خدمات بیمه با عملکرد فراملی در کلانشهر کرج و فرودگاه پیام پیش بینی می شود.
- تمرکززدایی از فعالیت های مهندسین مشاور و پیمانکاران و مشاورین حقوقی از تهران و توسعه خدمات فنی و مهندسی تهران و توسعه خدمات حقوقی در البرز عمدتا متمرکز بر کلانشهر کرج
- کلانشهر کرج و دو بازوی شرقی و جنوبی آن کانون توسعه فعالیت های خدمات فناورانه
- دو حوزه کرج در شرق و هشتگرد در غرب مزیت مکانی برای استقرار خدمات موسسات بازاریابی

- توسعه خطوط ریلی از کرج به سمت ماهدشت، اشتهارد و بویین زهرا و تاکستان، پیشنهاد بندر خشک و ترمینال ریلی و توسعه بحث کارگو در فرودگاه بین المللی پیام و همچنین توسعه ظرفیت سردخانه‌ای در این فضاها

خدمات اداری، سیاسی، بانکی و مالی

- توسعه مشترک حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد، تاکید بر شکل گیری مفهوم جدید چند شهری در فضای اداری و سیاسی استان
- کلانشهر کرج قطب مبادلات بانکی و مالی استان و استقرار فعالیتهای بورس و شعب موسسات سرمایه گذاری و اعتباری
- حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد به عنوان قطب توسعه جدید استان و اشتهارد به عنوان معین خدمات بانکی مرتبط با شهرک صنعتی اشتهارد

آموزش عالی

- توسعه و ساماندهی آموزش عالی به ترتیب در کلانشهر کرج، حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد و حوزه شهری مشکین دشت-محمدشهر ـ ماهدشت ـ فردیس

خدمات درمانی- بهداشتی

- توسعه شبکه درمانی به ترتیب در کلانشهر کرج، حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد و حوزه شهری مشکین دشت-محمدشهر ـ ماهدشت ـ فردیس

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- شهرستان کرج به عنوان کانون حمل و نقل چندوجهی
- خط آهن کرج ماهدشت —اشتهارد- بویین زهرا تاکستان و پتانسیل توسعه ترمینال ریلی و پارک لجستیک و بندر خشک، گمرک، انبارداری و توسعه صنعتی مجاور خط آهن
- تعریف یک محور پیوسته اصلی از هشتگرد جدید به طالقان(در امتداد بزرگراه نظرآباد به هشتگرد جدید)
- تبدیل فرودگاه آزادی در غرب استان به یک کانون گردشگری و هوانوردی و آموزش پرواز فعال در منطقه
- توسعه نیروگاه های خورشیدی و بادی و پکیج های نیروگاهی کوچک در کنار مصرف کنندگان عمده نظیر شهرک های صنعتی و یا فرودگاه

- توسعه شبکه جمع آوری و تصفیه فاضلاب در سطح کل استان
- توسعه فرودگاه پیام و افزوده شدن خدمات مسافری و توسعه خدمات وابسته به فرودگاه و دسترسی به مترو و شکل گیری شهرک فناوری و بسط ایده شهر فرودگاهی در پیرامون آن
- تبدیل حوزه شهری هشتگرد-نظرآباد با توجه به رشد جمعیت و فعالیت به کانون منطقه ای ترابری
- تبدیل شهر اشتهارد با عبور کمربندی چهارم تهران به یکی از کانون های ارتباطی عمده استان

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان البرز به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه تاب‌آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها (شهرستان ها، شهرها و روستاها)
- برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاه‌ها
- برنامه هوشمندسازی شهر

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه‌فعال صنعتی
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب ، حامل های انرژی و..)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- کادرسازی و برنامه تربیت انسانی در بخش فناوری
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد

- برنامه بهره‌گیری از تفکر دانشی و ایده‌های فناورانه (نخبگان،انجمن ها و..)

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی- عشایری و کشاورزی

حمل و نقل

- برنامه تجاری‌سازی زیر ساخت‌های حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

بازرگانی

- برنامه توسعه و گسترش تجارب مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم‌سازی زیرساخت‌ها و تسهیلات مرتبط

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارزش محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها،تشکل های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- توسعه پرورش دام و طیور
- توسعه کشت گلخانه‌ای
- مقابله با بیابان‌زایی

آب

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها
- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند

انرژی

- برنامه تامین انرژی
- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها
- برنامه بهبود فضای کسب و کار

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری ها مبتنی بر طرح آمایش سرزمین

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

سند ملی آمایش سرزمین

به استناد جزءِ یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند ملی آمایش سرزمین در افق ۱۴۲۴ مشتمل بر ۱۶ ماده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱) تعاریف و اصطلاحات

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

کمیسیون: کمیسیون تخصصی شورایعالی آمایش سرزمین

سند: سند ملی آمایش سرزمین

سند استانی: سند استانی آمایش سرزمین

افق: سال ۱۴۲۴ هجری شمسی

چشم انداز توسعه فضایی سرزمین: بیانگر تصویری مطلوب از توسعه فضایی سرزمین است که مجموعهٔ کنشگران توسعه می‌خواهند با مشارکت یکدیگر و بکارگیری قابلیت‌ها، ظرفیت‌ها و مزیت‌های سرزمینی، در افق ۱۴۲۴ به آن دست پیدا کنند.

هدف: مقصد نهایی برای تحقق چشم انداز توسعه فضایی سرزمین است.

راهبرد سرزمینی: جهت‌گیری اصلی و بلندمدت توسعه فضایی سرزمین با در نظر گرفتن قابلیت‌ها، فرصت ها و محدودیت‌ها در مواجهه با چالش ها برای تحقق اهداف توسعه فضایی مطلوب سرزمین است.

سیاست سرزمینی: بیانگر خط مشی تحقق راهبردهای توسعه فضایی سرزمینی است.

سازمان فضایی مطلوب: شبکه‌ای منسجم و هم پیوند از کانون ها، محورها و پهنه های عملکردی و طبیعی که حاصل تعامل سازنده جامعه، طبیعت و نظام مدیریت سرزمین در چارچوب چشم انداز و اهداف توسعه فضایی سرزمین است.

آب قابل برنامه ریزی: مقدار کل منابع آب تجدیدپذیر در حوضه آبریز براساس شرایط هیدرولوژیکی و توسعه زیرساخت ها، پس از کنارگذاشتن آب برای محیط‌زیست است که قابلیت بهره‌برداری برای مصارف مختلف در قالب منابع آب سطحی، زیرزمینی و غیرمتعارف را دارد.

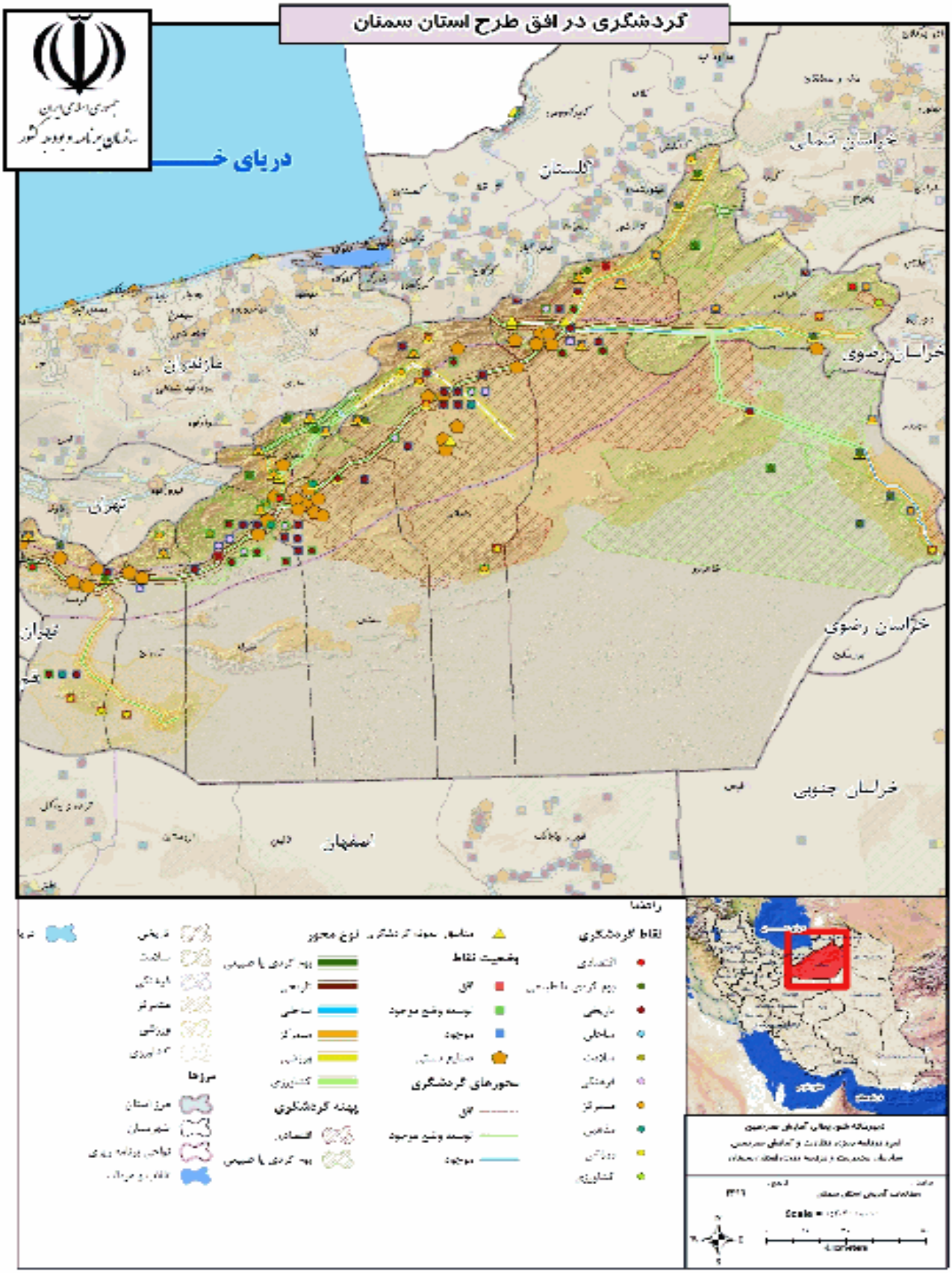
گردشگری در افق طرح استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
گلستان
خراسان شمالی
مازندران
خراسان رضوی
تهران
قزوین
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
اصفهان
راهنما
نقاط گردشگری
اقامتی
زیارتی با طبیعی
تاریخی
ساحلی
تفریحی
فرهنگی
مسافرتی
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
وضعیت نقاط
فاقد
جمعه وضع موجود
موجود
محورهای گردشگری
فاقد
جمعه وضع موجود
موجود
پهنه گردشگری
اقتصادی
زیارتی با طبیعی
مرزها
مرز استان
شهرستان
مناطق برنامه ریزی
دریا
مذهبی
سلامت
بایدنی
مشترکر
ورزشی
کشاورزی
نوع محور
زیارتی با طبیعی
تاریخی
ساحلی
مسافرتی
ورزشی
کشاورزی
Scale =
Kilometers

پیوست

سازمان فضایی وضع افق استان البرز

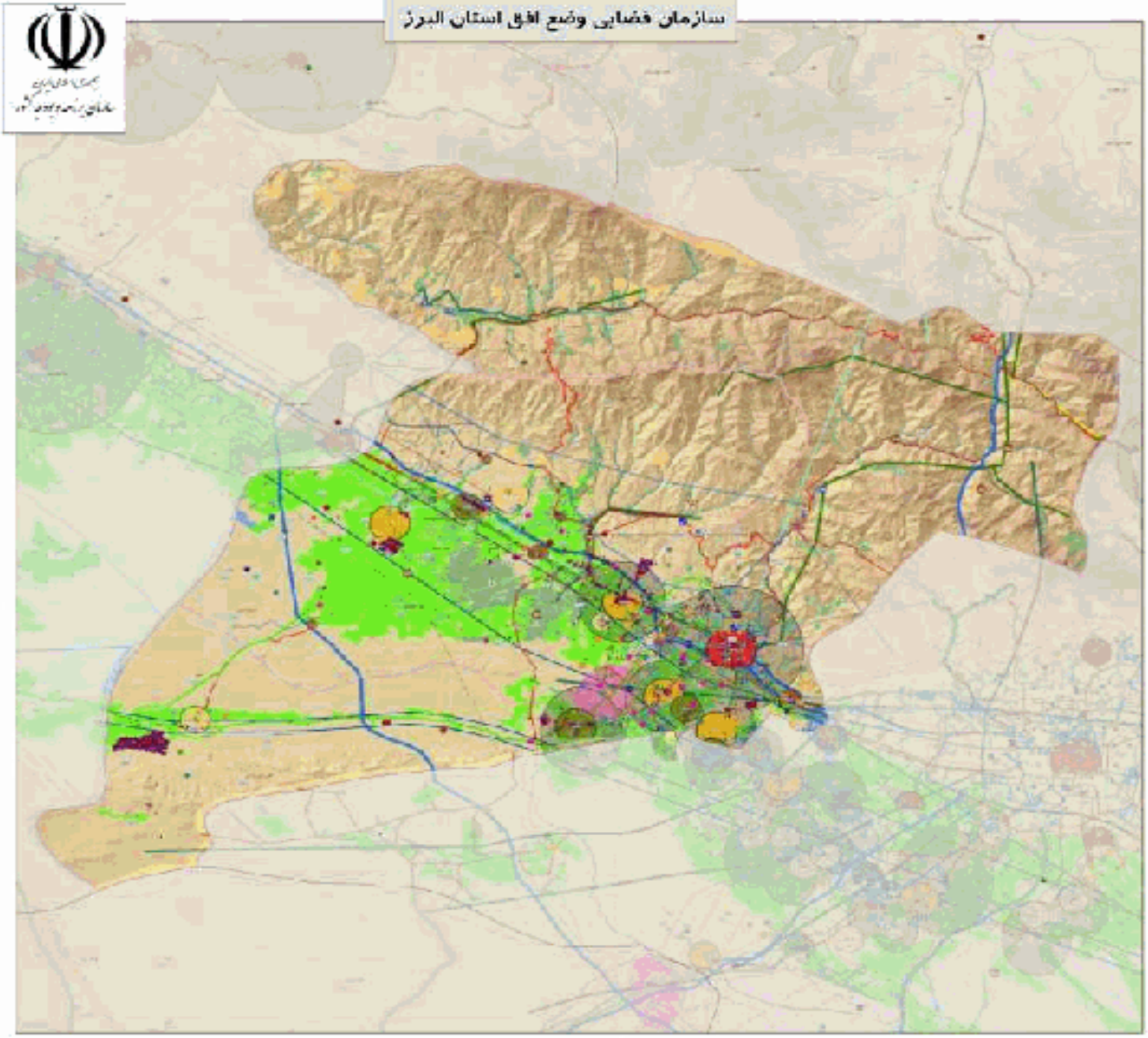

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان البرز

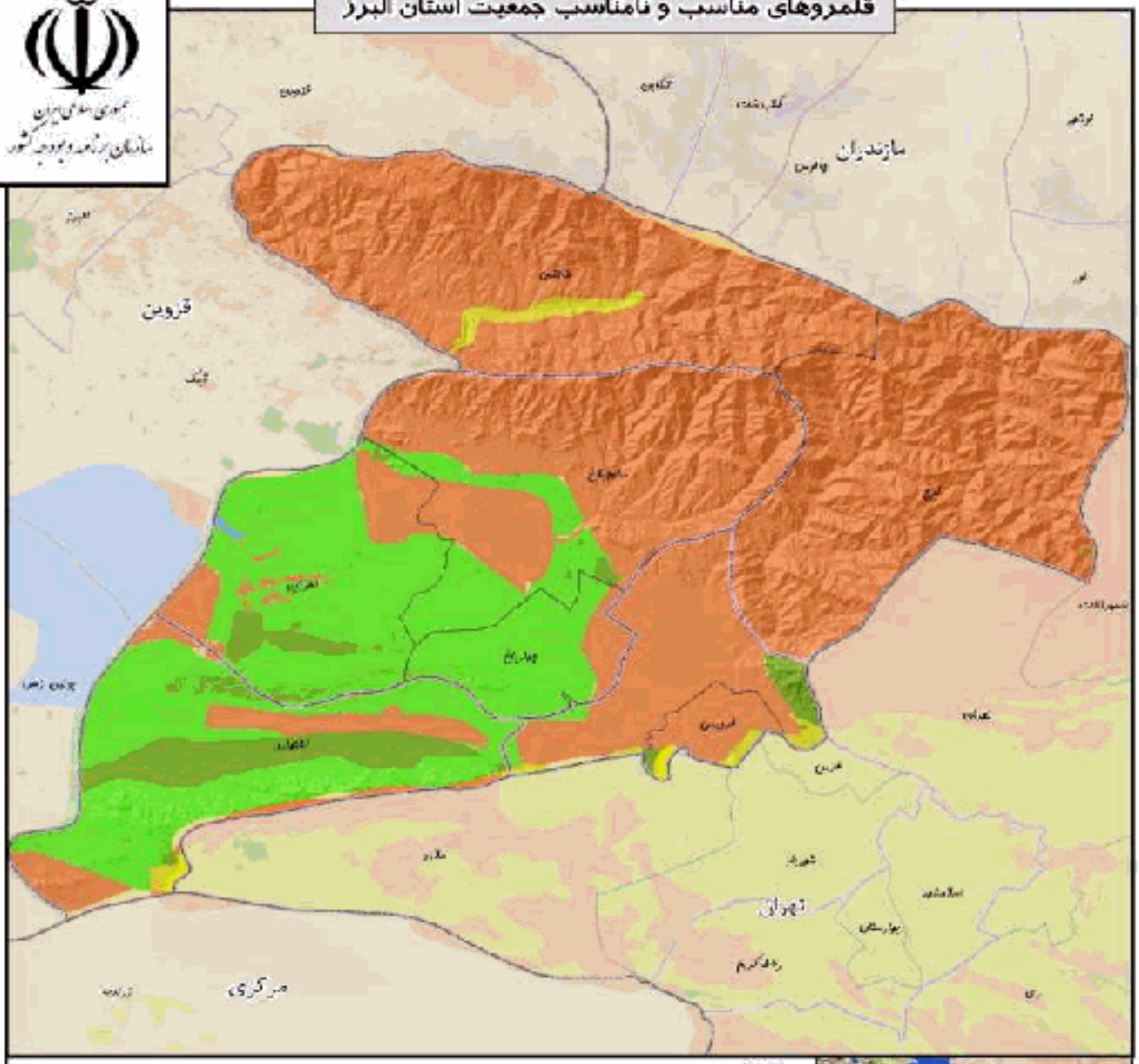

راهنما

پهنه های داوای قابلیت پارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و سرداب

Scale = 1:600,000

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان البرز

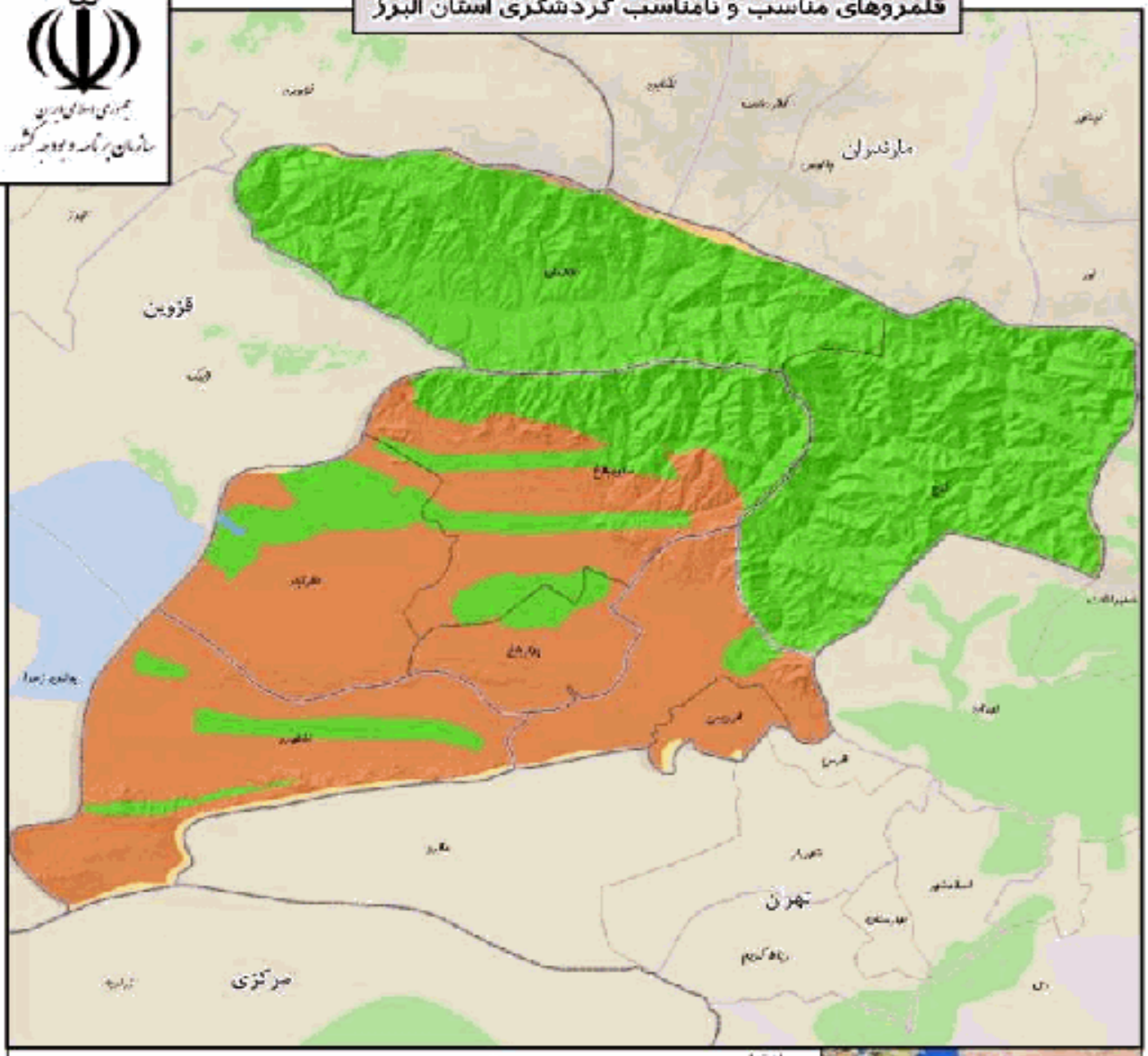

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

قلمروهای مناسب گردشگری

قلمروهای نامناسب

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

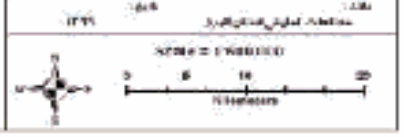

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان البرز

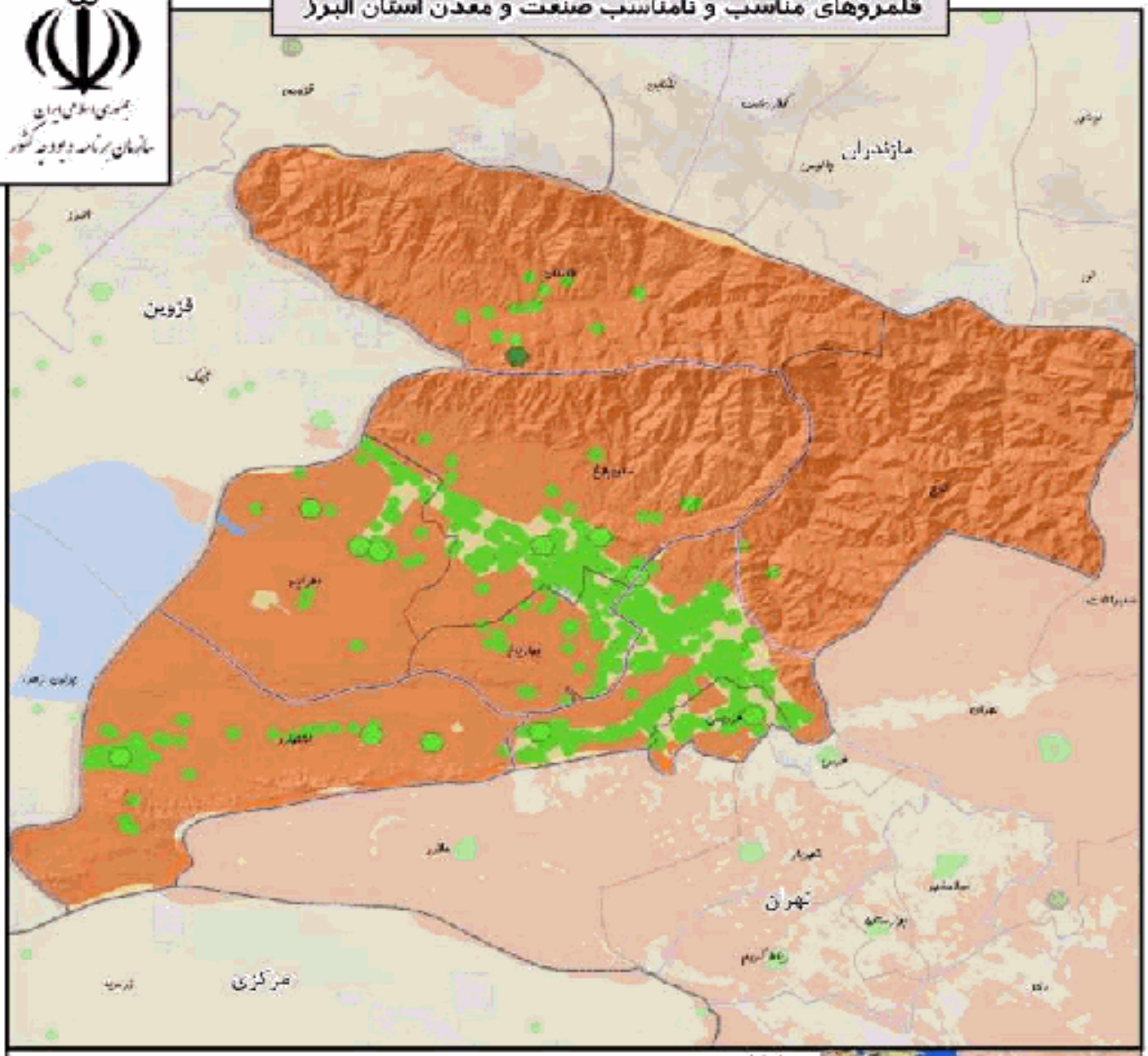

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- نالاب و مرداب

Scale = 1:600,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان البرز

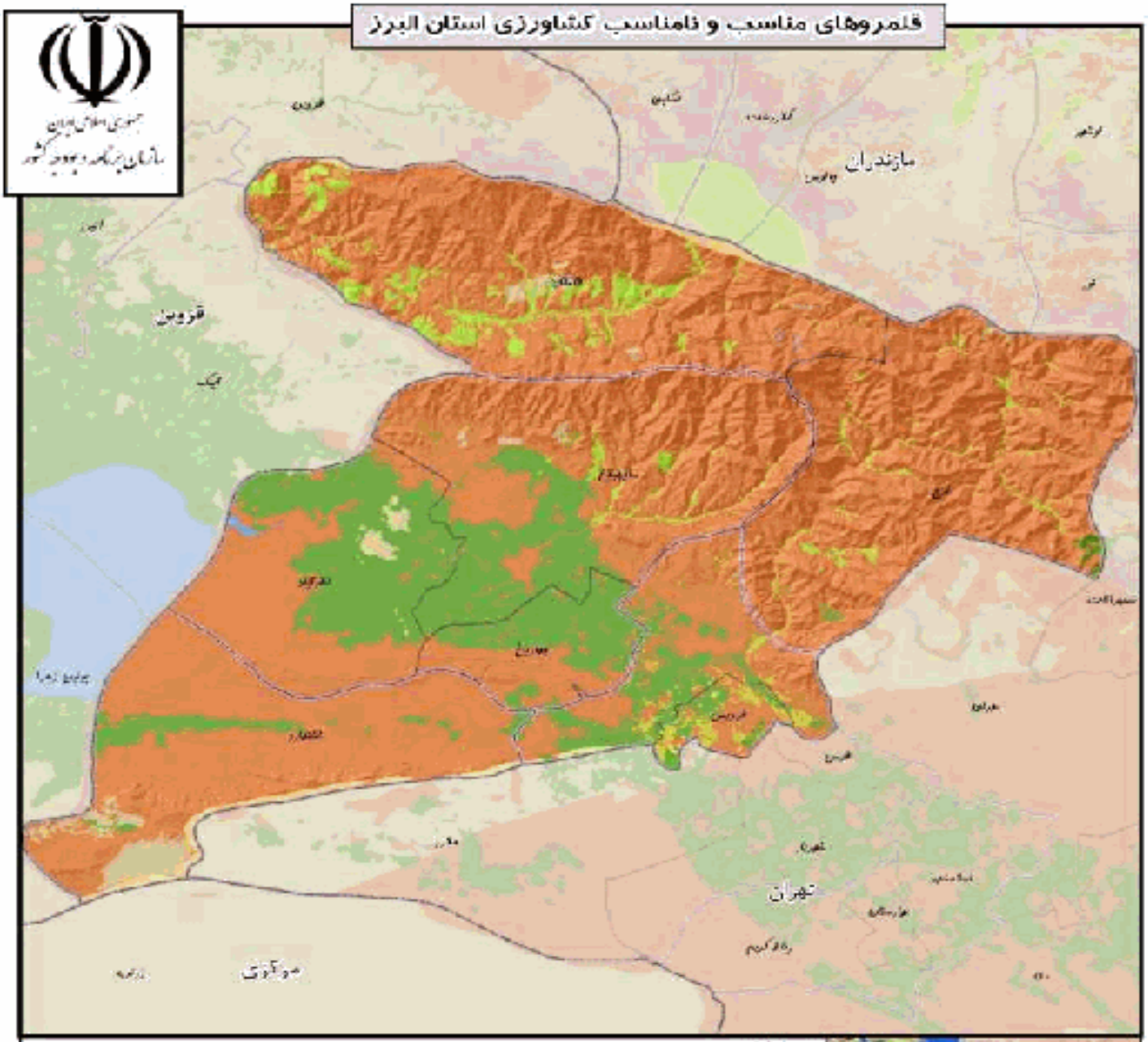

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:600,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان البرز

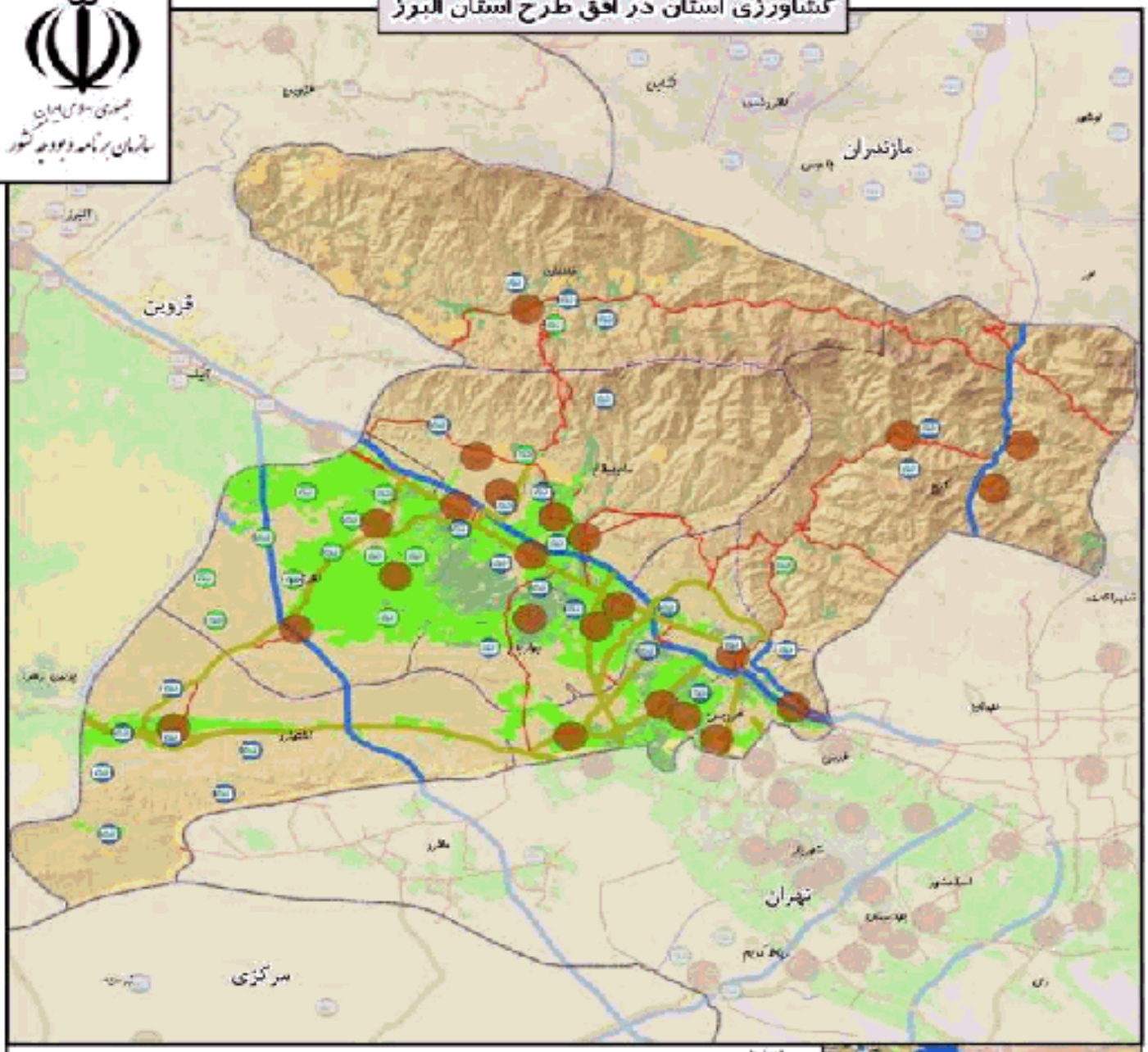

راهنما

- شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

- خوشه های کشاورزی
- مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

- اتق
- توسعه و تنوع موجود
- موجود

پهنه های کشاورزی

- باغداری
- زراعت و باغ
- زراعت آبی
- زراعت آبش
- زراعت دیم

نوع راه

- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان البرز

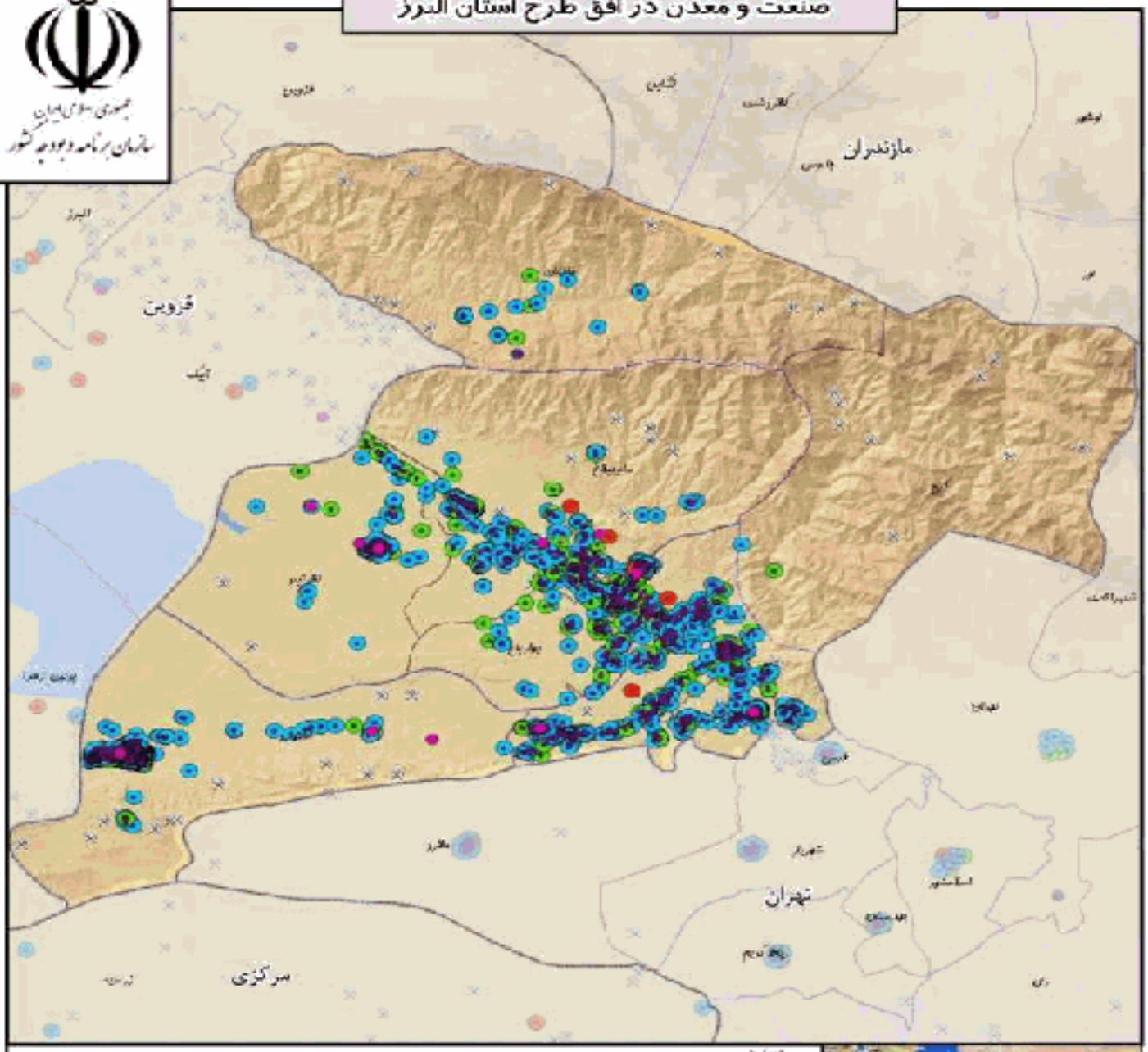

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی
- معدن

وضعیت

- اتق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

گردشگری در افق طرح استان البرز

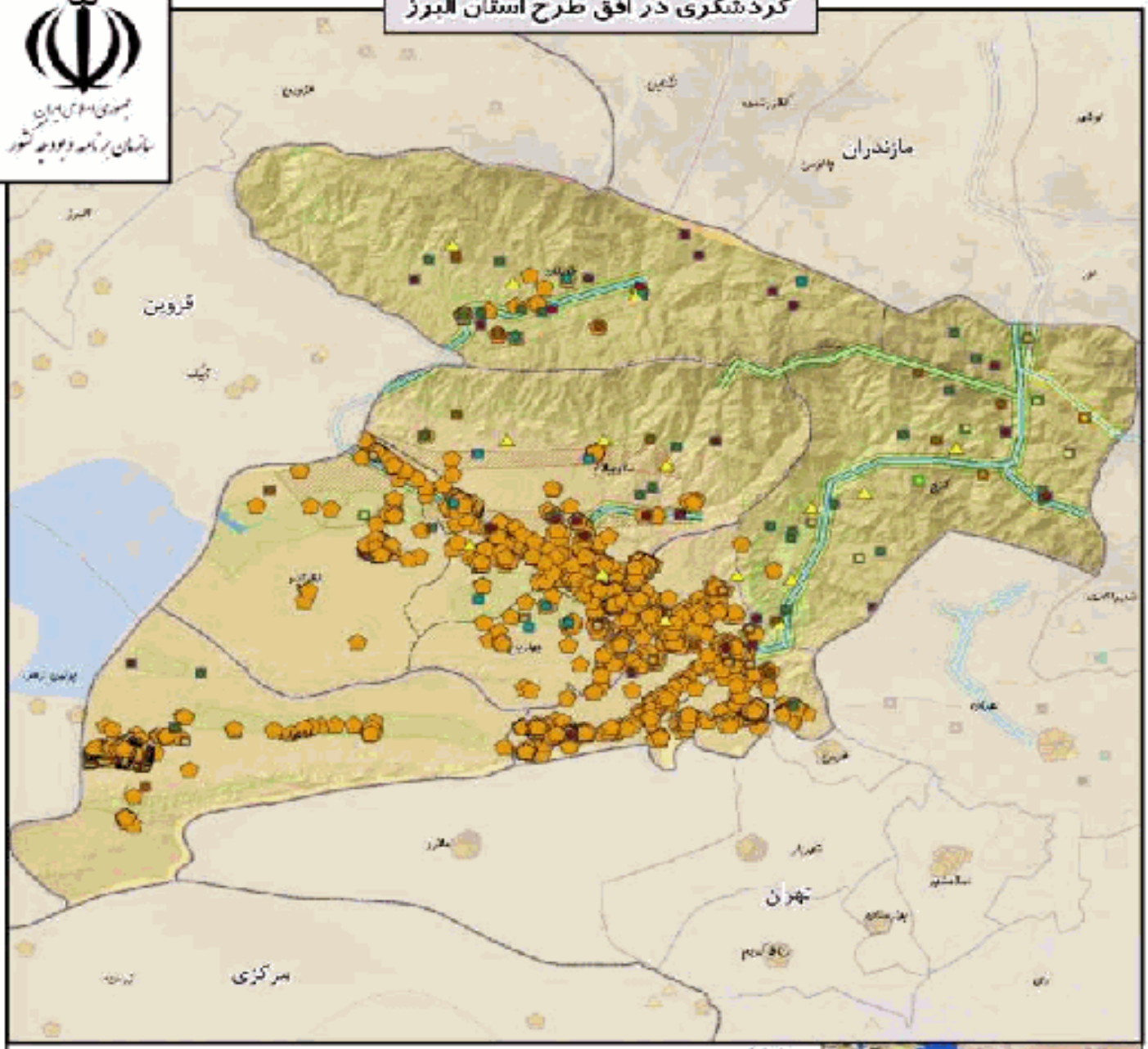

راهنما

نقاط گردشگری
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی
- کشاورزی
- مناطق ویژه گردشگری

وضعیت نقاط
- آتی

توسعه وضع موجود
- موجود
- صنایع دستی

محورهای گردشگری
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

نوع محور
- بوم گردی یا طبیعی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی

کشاورزی
تالاب و مرداب

پهنه گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- فرهنگی
- متمرکز
- ورزشی

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش منطقه ای
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

مقیاس به آبخیزی استان البرز — تاریخ ۱۳۹۸

Scale = 1:400,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان البرز

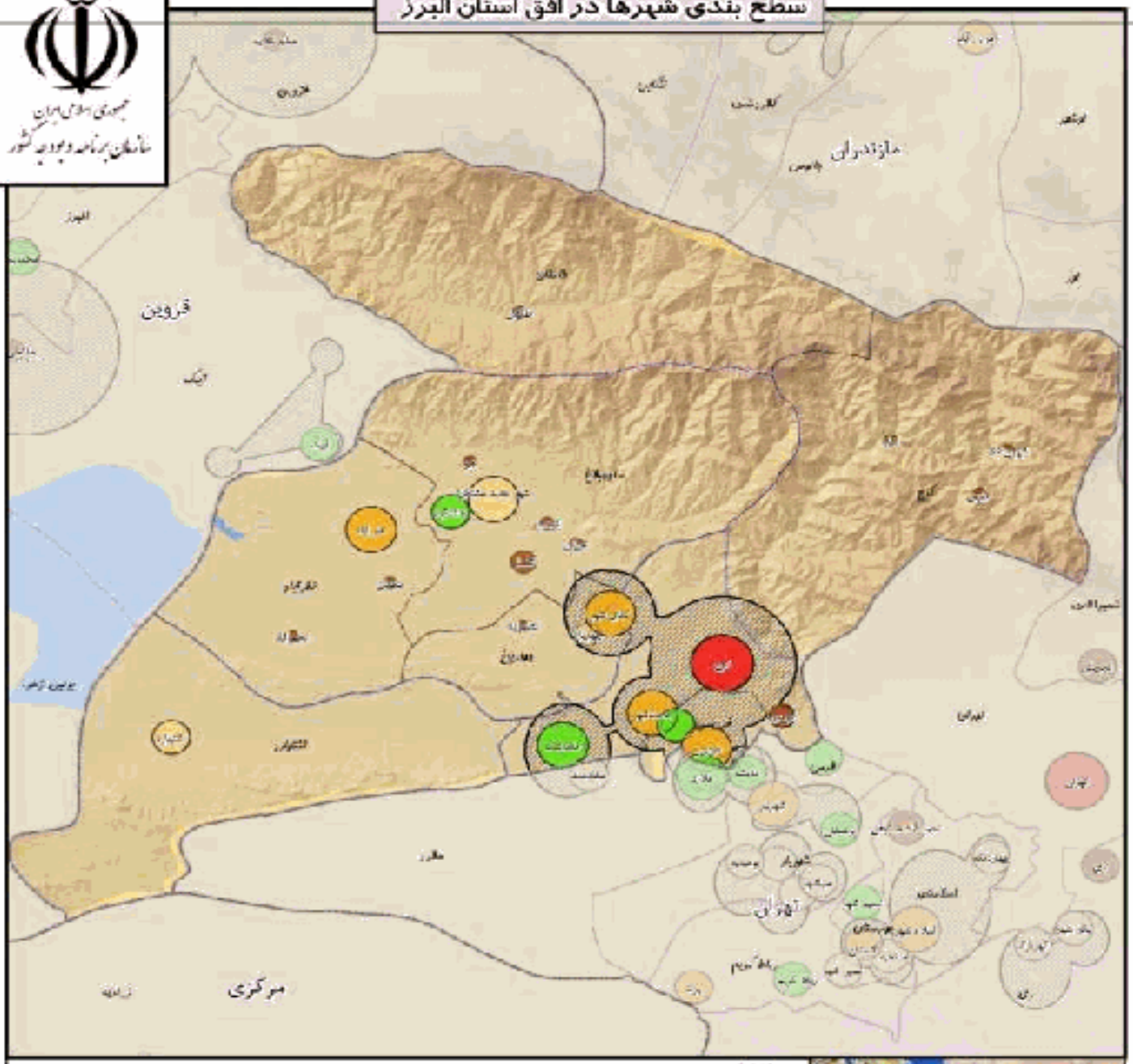

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات و عملکرد شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای هسکر

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و دریاچه

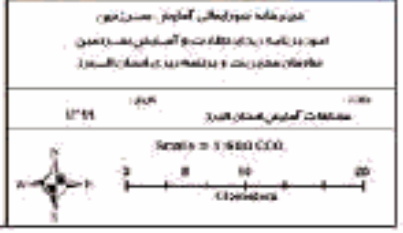

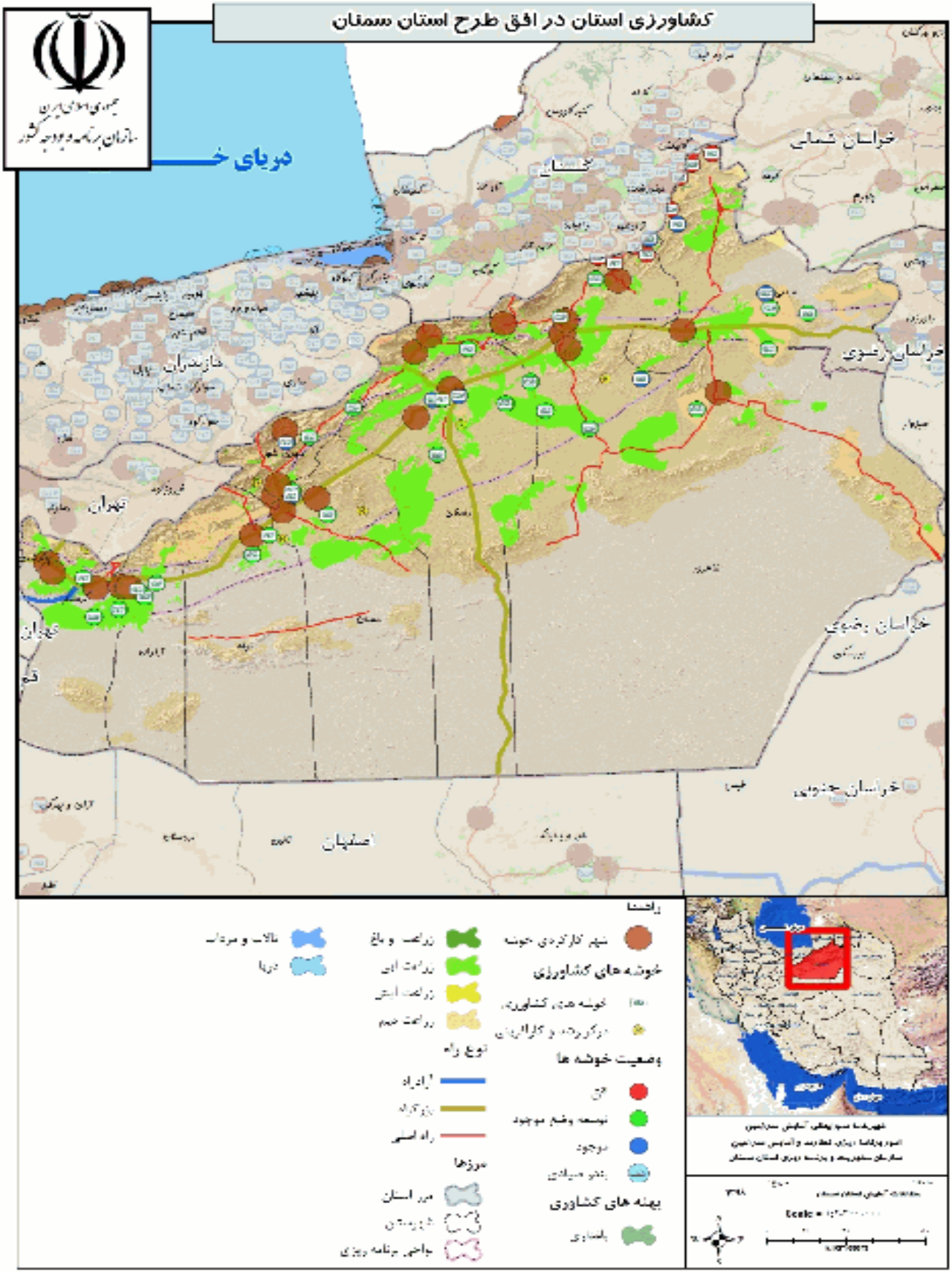
کشاورزی استان در افق طرح استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
خراسان شمالی
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
مازندران
تهران
قم
اصفهان
راهنما
شهر کارکردی خوشه
خوشه های کشاورزی
خوشه های کشاورزی
کارکردها و کاربری ها
وضعیت خوشه ها
فعال
توسعه و ضع موجود
موجود
بالقوه میادین
پهنه های کشاورزی
کشاورزی
زراعت و باغ
زراعت آبی
زراعت دیم
نوع راه
آزادراه
راه اصلی
مرزها
مرز استان
مرز شهرستان
محاسبه برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان البرز

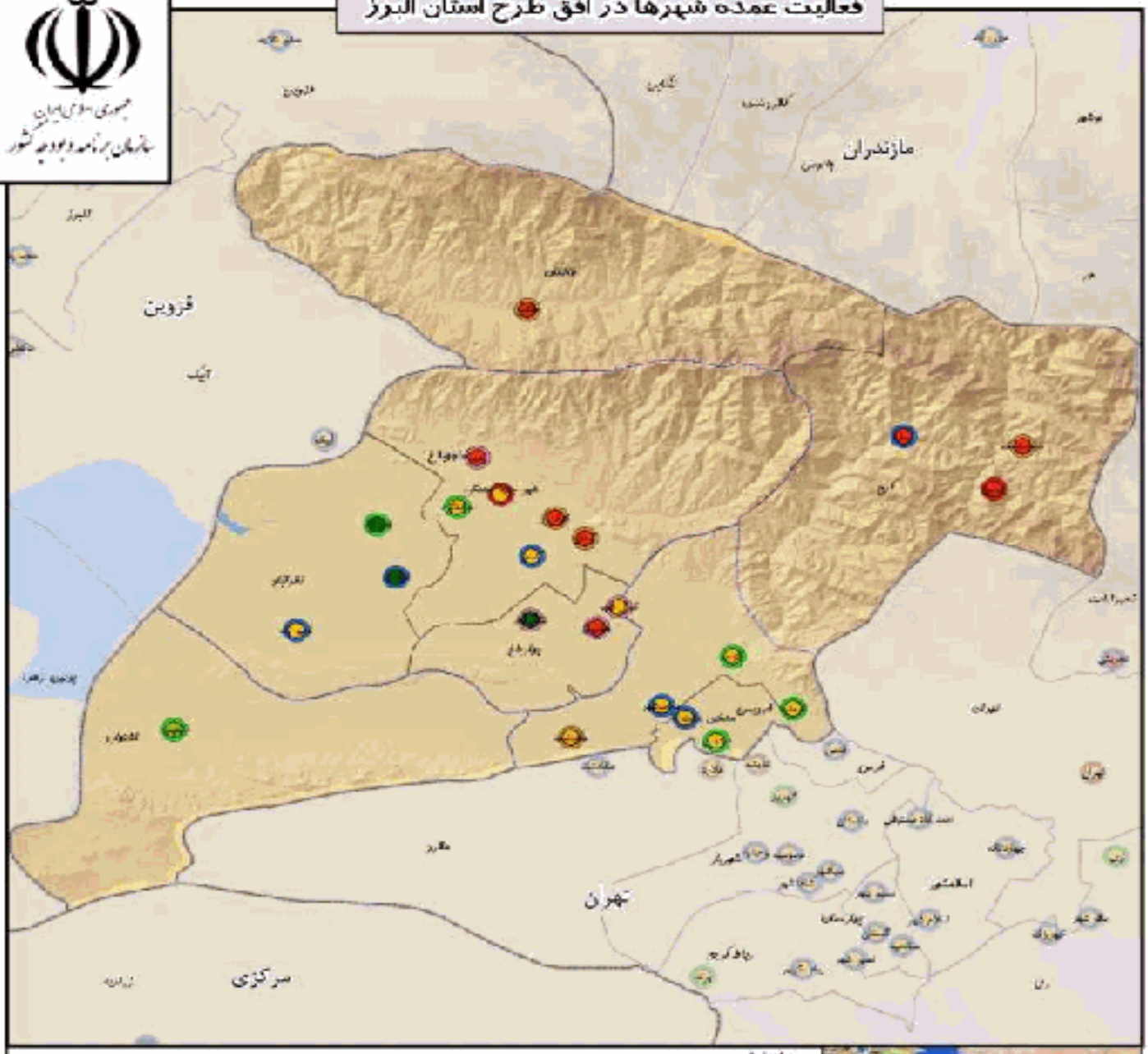

راهنما

شهر

منطقه ای

شهرستانی

فعالیت غالب

فعالیت غالب خدمات

فعالیت غالب صنعتی

فعالیت غالب کشاورزی

فعالیت غالب گردشگری

مرزها

مرز استان

شهرستانی

نواحی برنامه ریزی

دلایل و مردابی

شهر

کارکرد

استانی

فرا ملی

ملی

Scale = 1:600,000

Kilometers

۳۰

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

روستاهای مرکزی سطح یک استان البرز

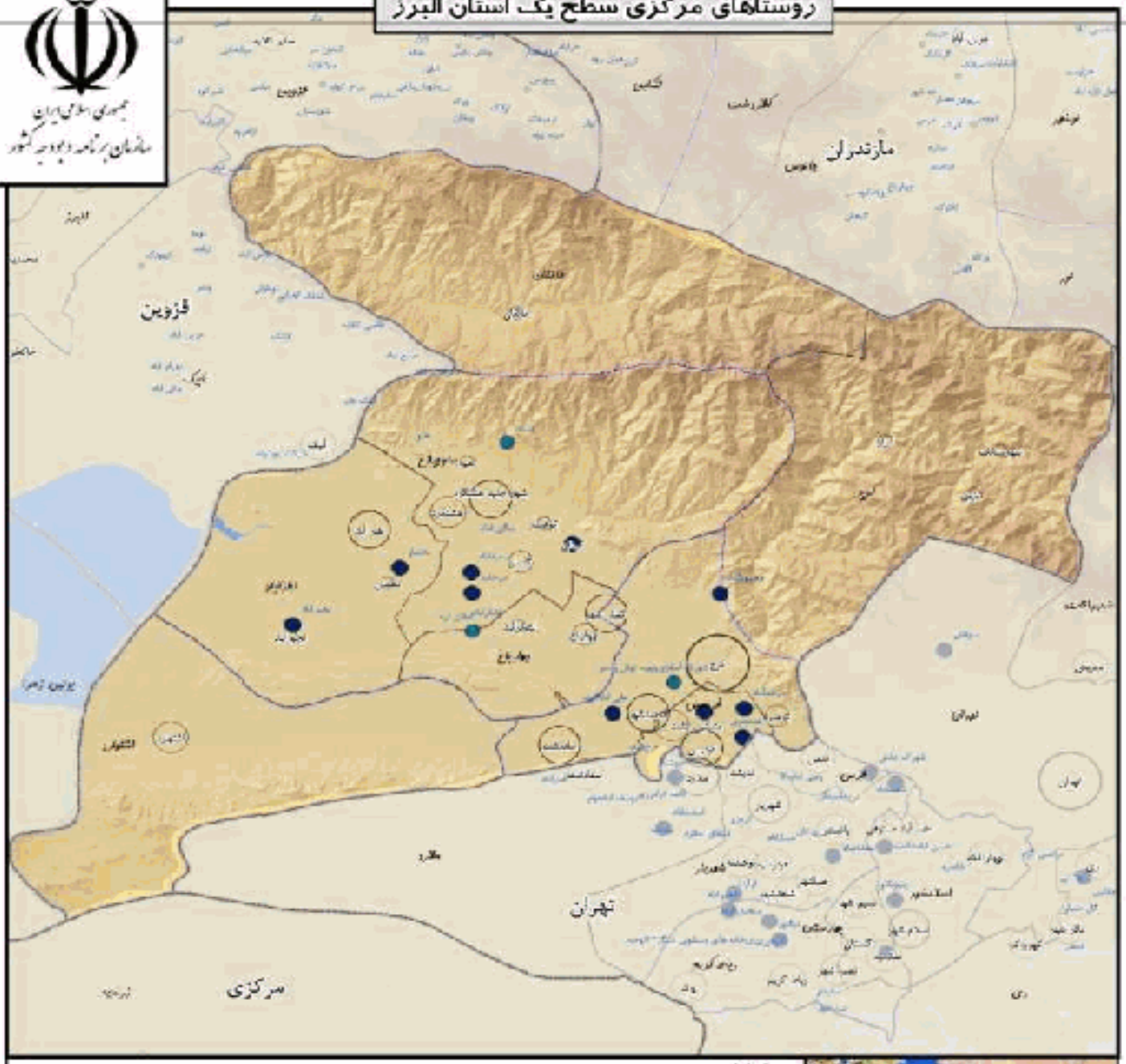

راهنما

روستای سطح ۱

سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه و مرداب

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲

طرح برنامه سرزمینی استان البرز
افق برنامه ریزی ۱۴۰۰
مشاور مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

سال ۱۳۹۱

Scale = 1:650,000

0 5 10 20
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان البرز

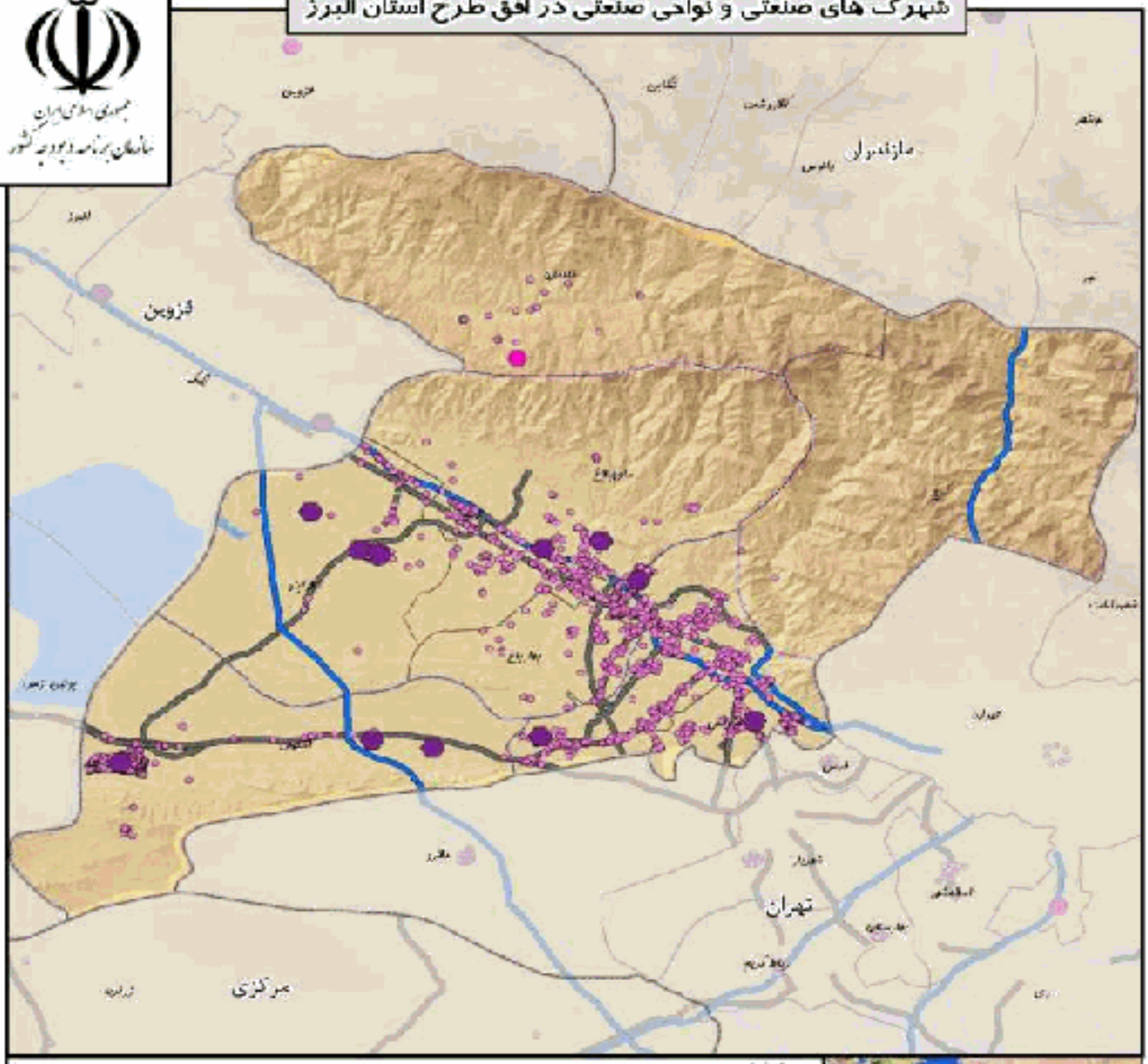

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دامنه و مرتفعات

Scale = 1:600,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان البرز

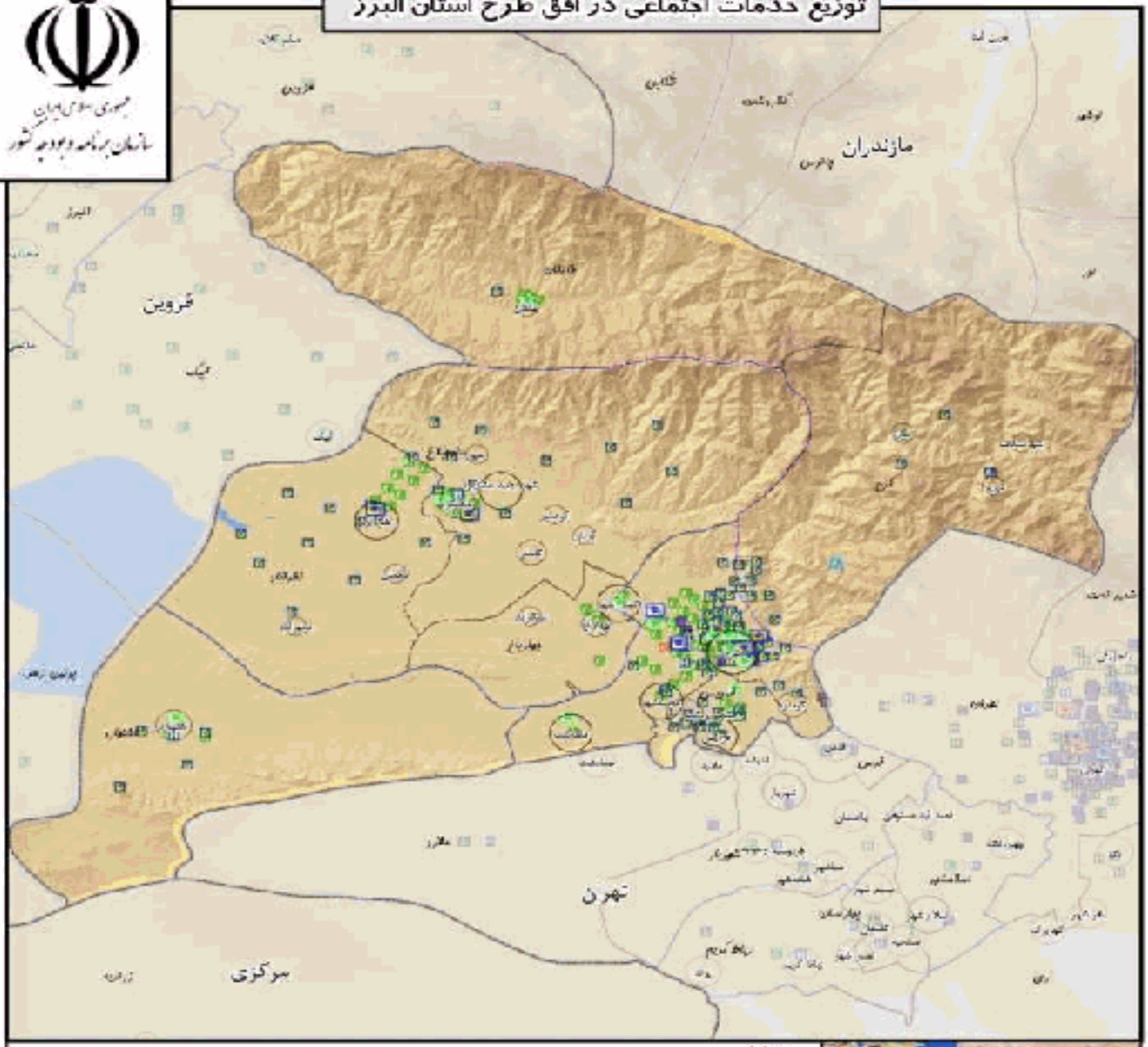

راهنما

پهنه‌بندی
- فعلی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- فرا ملی، علوم پزشکی
- فرا ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع

منطقه ای، جامع سطح جمعیتی شهر

مراکز فرهنگی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان البرز

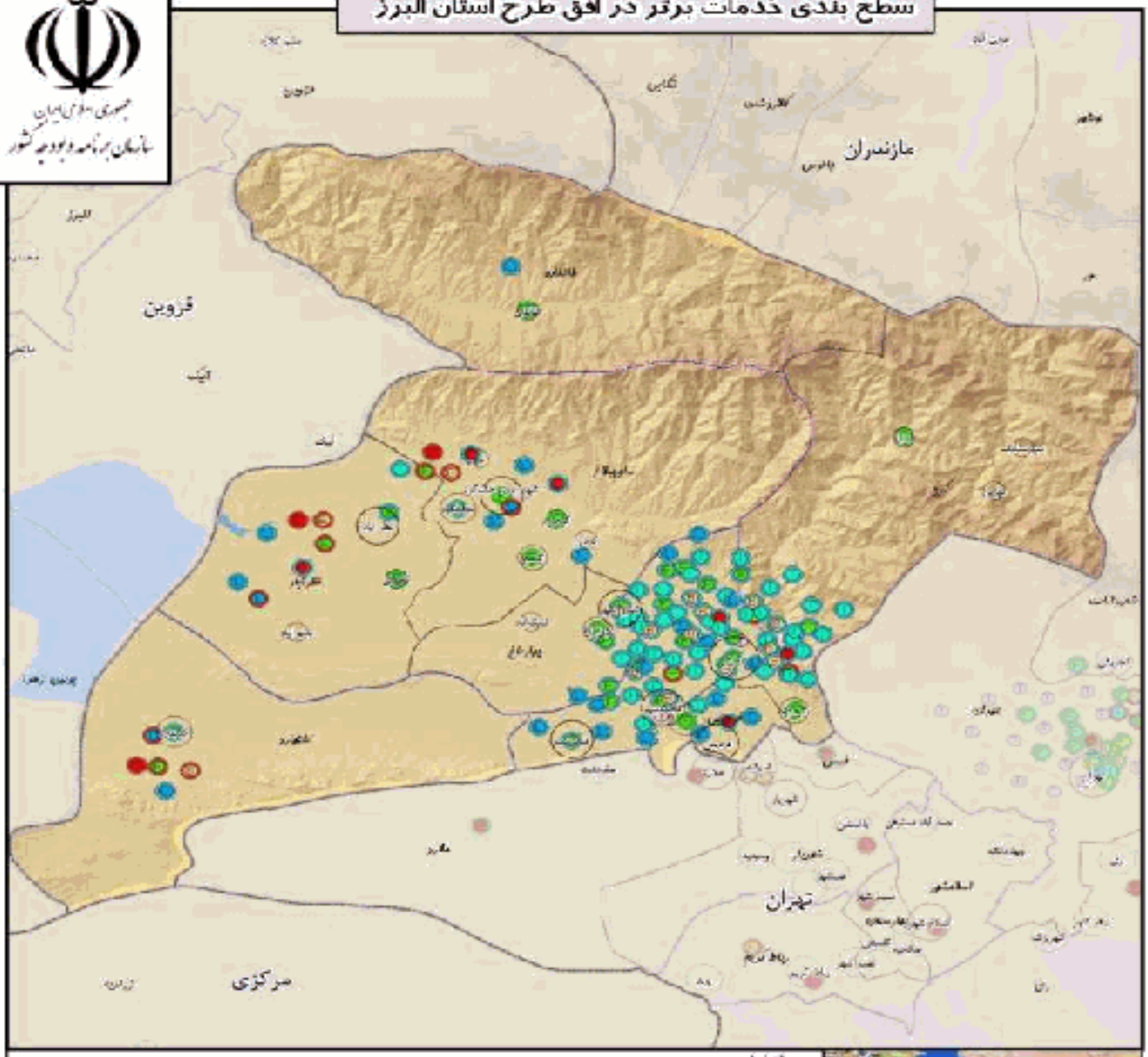

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشته و فناوری
- پارک علمی علم و فن آوری

محورها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

وضعیت

- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان البرز

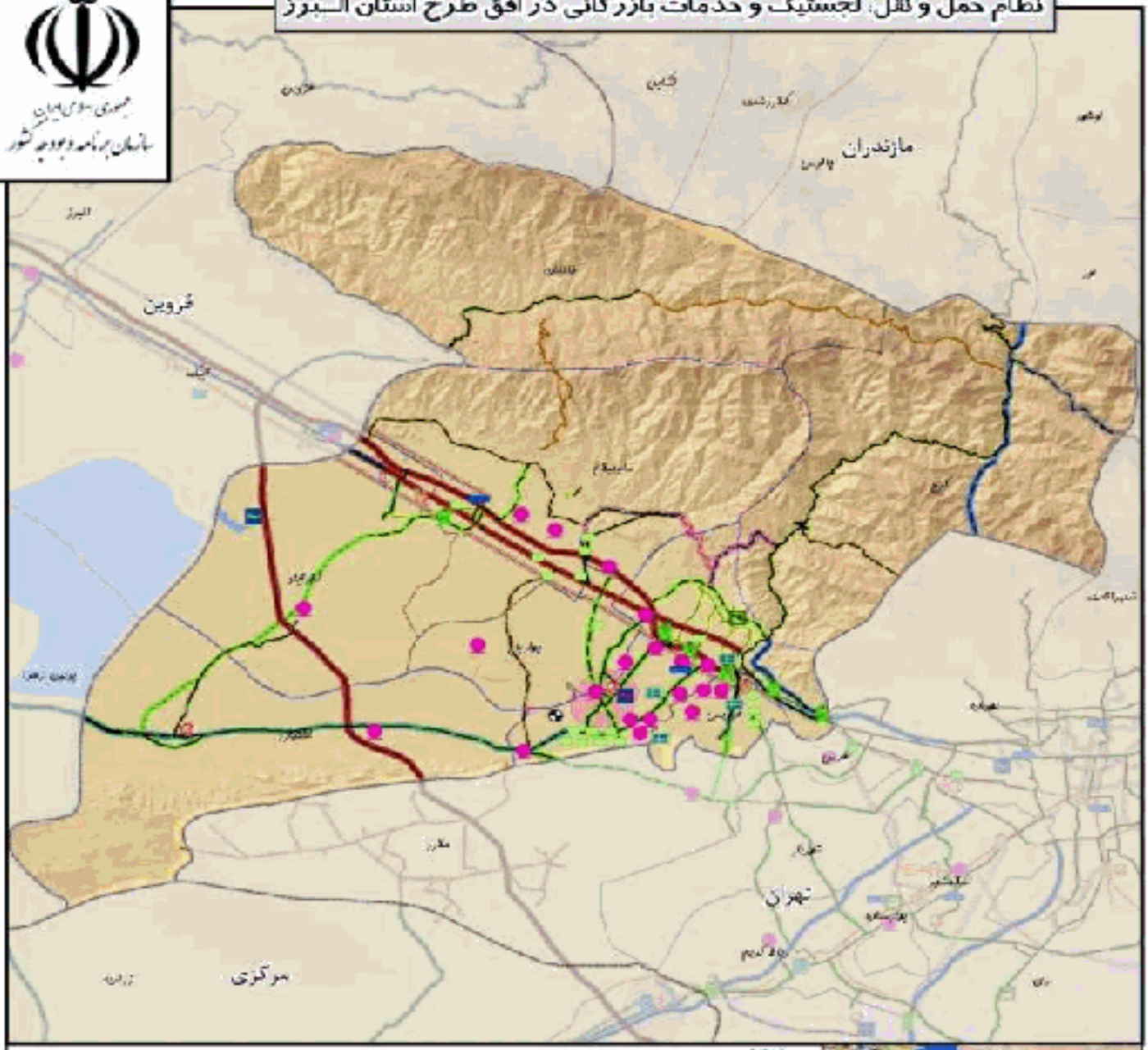

راهنما

فرودگاه
کارکرد
نوع
فرا ملی
ملی
پایانه جاده ای
نوع
جاری
مسافری

مراکز لجستیک
نوع
انبار
بندر خشک
سردخانه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
نو منظوره
سک
سنگین

وضعیت محور
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
کارکرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
سک
سنگین

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه، مدیریت مقامات و آسایش مسافرین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

سال: ۱۳۹۵ مقیاس: محاسبه به آمایش استانی البرز

Scale = 1:600,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان البرز

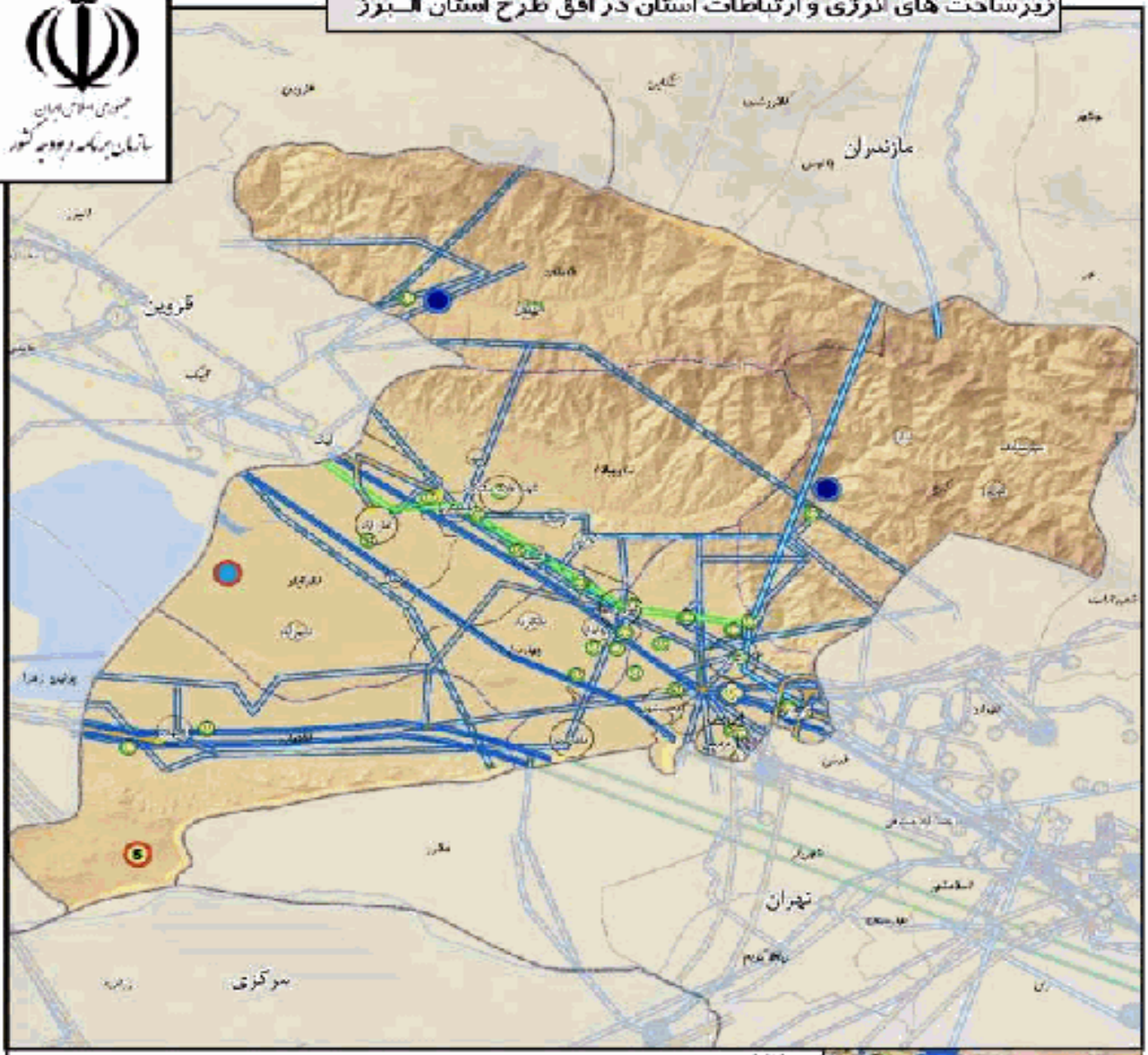

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

- آبی
- بادی
- بخاری
- خورشیدی
- دیزل ژنراتوری
- گازی

- ایستگاه تقابل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- لغو
- توسعه وضع موجود
- موجود

- خطوط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۲۳۲
- ۶۳
- ۴
- ۴۳
- خطوط انتقال نیروبرق

وضعیت خطوط
- آتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل بالا

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور حمایت از بازی، دفاتر و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

سال: ۱۳۹۱ تاریخ: بهمن ۱۳۹۱

Scale = 1:600,000

منابع آبی استان در افق طرح استان البرز

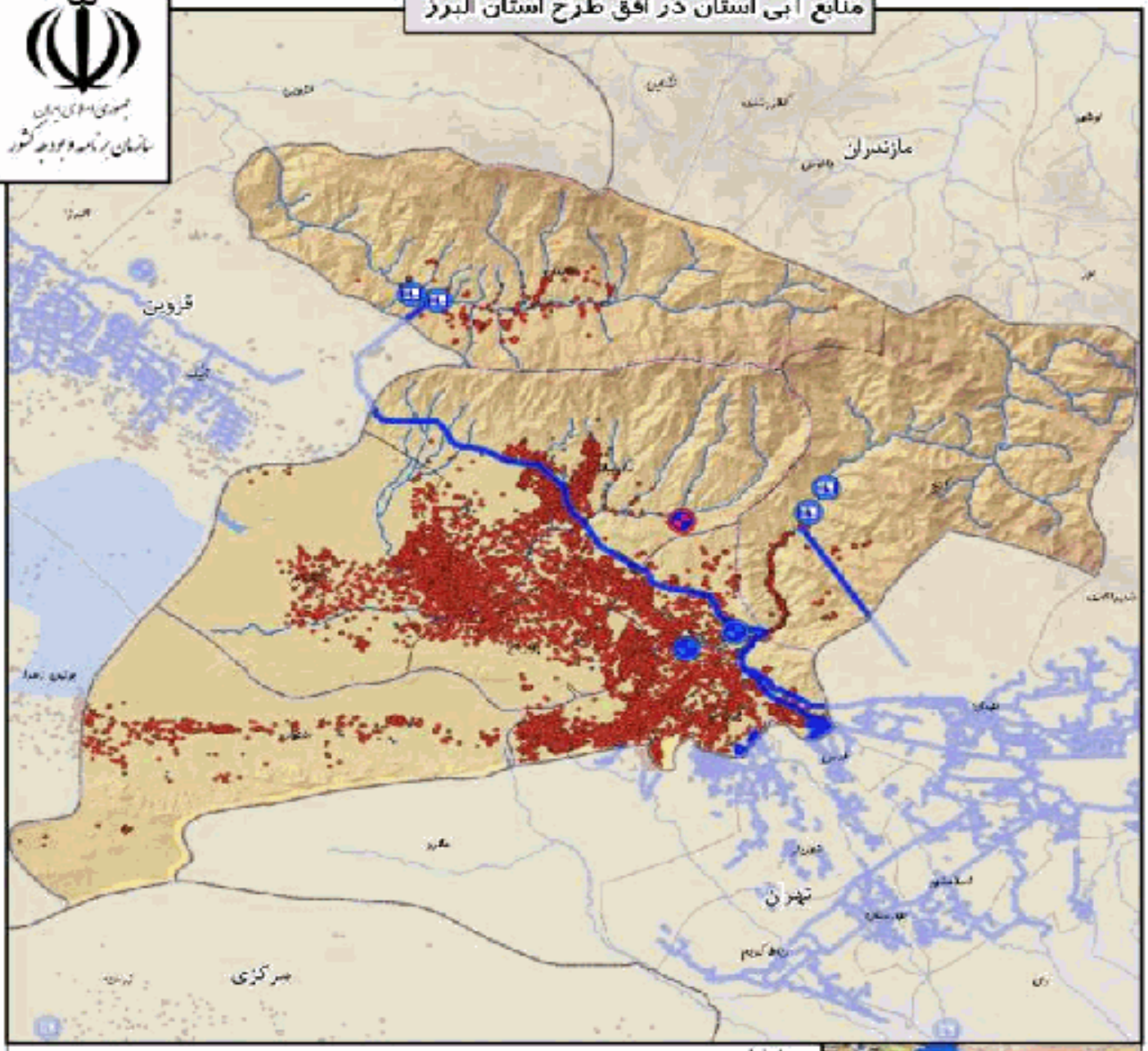

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
جاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب

سازمان فضایی وضع افق استان البرز

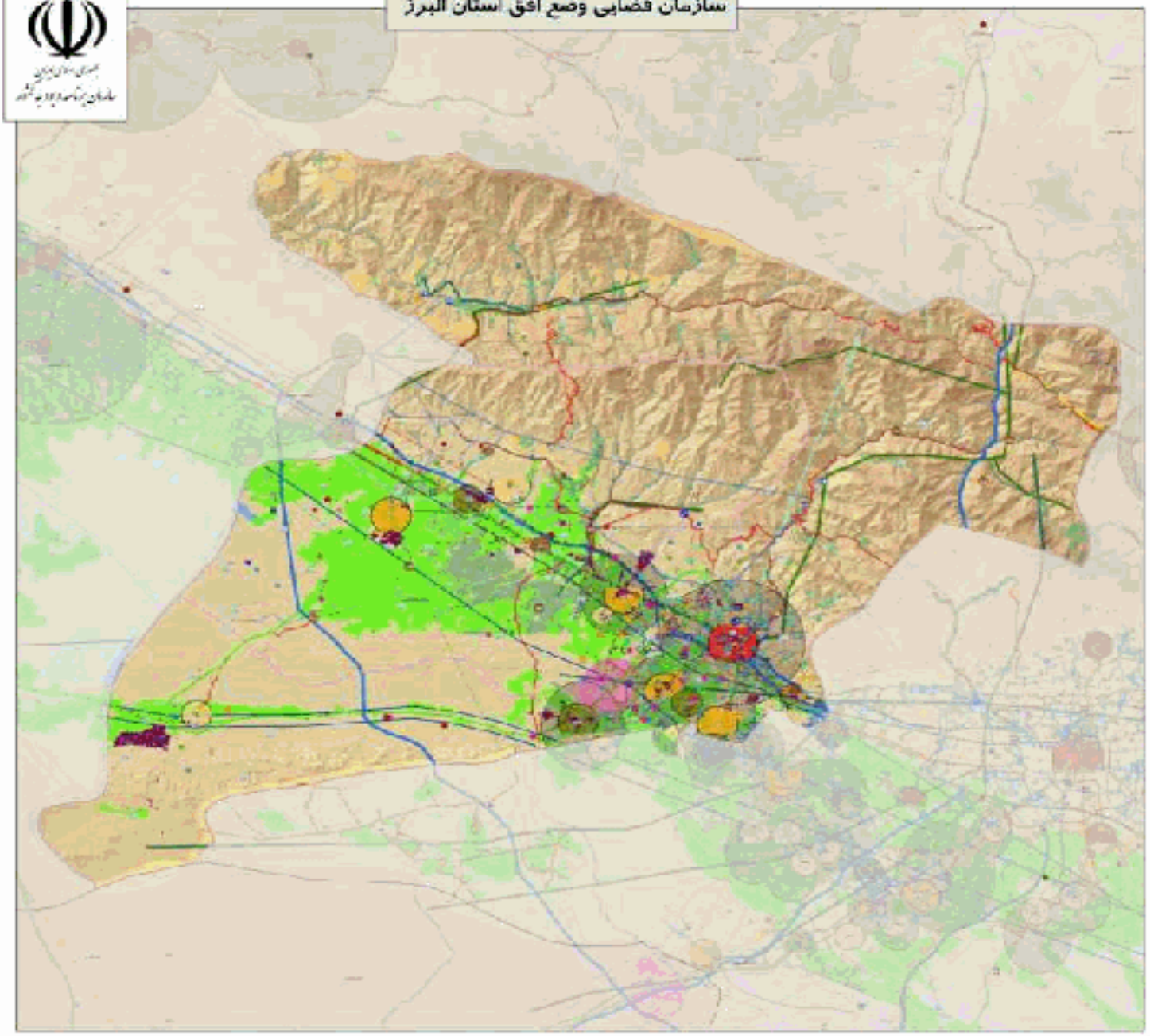

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان تهران در افق ۱۴۲۵ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان تهران

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

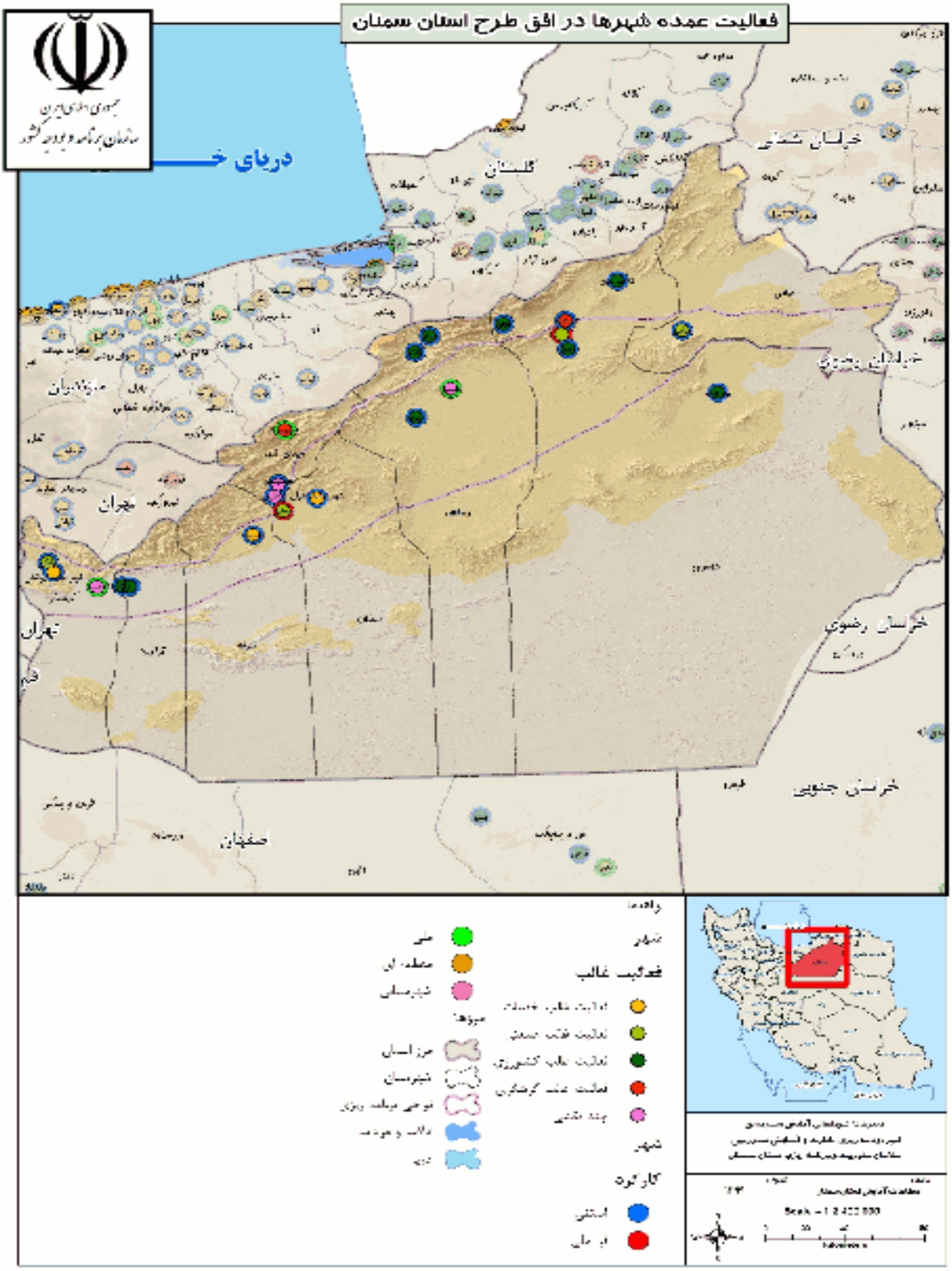
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان سمنان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خ
خراسان شمالی
گلستان
مازندران
تهران
قم
خراسان رضوی
خراسان جنوبی
اصفهان
فعالیت غالب
شهر
کارکرد
استانی
ملی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان تهران به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

-تحقق مدیریت مطلوب بهره‌برداری از منابع طبیعی به ویژه آب، متناسب با ظرفیت‌ها و توان محیطی استان

-زمینه‌سازی جهت مهاجرت معکوس از استان به منظور تعادل بخشی به توزیع جمعیت در سرزمین

-تحقق سطح مطلوب تاب‌آوری و کاهش آسیب‌پذیری استان در وجوه اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و...

-رفع محرومیت‌های خدماتی، امکاناتی و.. و دستیابی به سطح مناسبی از برخورداری در استان

-دستیابی به توازن جمعیتی در استان مطابق با ظرفیت‌های زیستی

-تحقق و تقویت سرمایه اجتماعی در استان

-رفع آسیب‌های اجتماعی و فقر در استان

-تمرکززدایی از فعالیت‌های اقتصادی غیربرتر تهران و پالایش توزیع فعالیت‌های اقتصادی در استان مطابق با ظرفیت‌های زیستی و ظرفیت و تخصص نیروی انسانی با توجه به مزیت‌های اقتصادی فضا

-اصلاح ساختار اقتصاد و تولید استان بر مبنای ظرفیت‌های «علم و فناوری»

-تحقق توسعه رقابت پذیر تهران در سطح فراملی و تبدیل آن به یکی از کانون‌های اقتصادی مهم آسیا

-تحقق مدیریت هماهنگ، کارآمد و بهینه استان در هماهنگی با سطوح ملی و محلی

-اصلاح نظام تصمیم‌گیری توسعه استان، رفع تعارض‌ها، ناهماهنگی‌ها، افزایش شفافیت و پاسخگویی

- رشد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری متناسب با ساختارجمعیت فعال (بویژه زنان)، جمعیت تحصیل کرده و جمعیت جوان استان

-ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲-نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کلان

-نقش اول در تعاملات بین‌المللی کشور

-پایتخت اداری و سیاسی کشور

- قطب اقتصادی کشور در برخورداری از مراکز اقتصادی بزرگ‌مقیاس

-مهم‌ترین عرصه تولید ناخالص داخلی در ایران

-بیشترین سهم‌بری از نیروی شاغل و متخصص

کشاورزی

- ایفای نقش برتر در تولید محصولات کشاورزی در حوزه گلخانه‌ای، پرورش قارچ، تخم‌مرغ و گل شاخه بریده

صنعت و معدن

-تولید بخش قابل‌توجهی از برخی از گروه‌های صنعتی ازجمله قطعات خودرو و مصالح ساختمانی با تولید به شیوه‌های هایتک

گردشگری

-ایفای نقش محوری در خدمات برتر گردشگری ورزشی، فرهنگی، مذهبی و هتلداری

-سهم دروازه‌ای در گردشگری بین‌المللی

خدمات

-سهم قابل توجه در فعالیت‌های مالی و بیمه

-مرکز مبادلات بازرگانی و مالی

-مرکز ثقل ارتباطی در حوزه جاده‌ای، ریلی، هوایی به‌عنوان مهم‌ترین گره مواصلاتی کشور

آموزش عالی

- استقرار بیشترین فضاهای مربوط به پارک‌های علم و فناوری
- مرکز اصلی فضاهای مرتبط با آموزش عالی کشور

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کلان

-مهم‌ترین عرصه فضاهای فعالیت و اشتغال با اصلاح سهم استان در کشورجایگاه برتر و اصلی ترین پشتیبان تولید ناخالص داخلی در منطقه بلافصل

-جایگاه برتر در فعالیت‌های اقتصاد سبز در منطقه

کشاورزی

-عرصه اصلی گستره کشاورزی با تولیدات زراعی، دامی و باغی سالم و گواهی شده

-جایگاه نخست کشور در کشاورزی هوشمند و پیشرفته

-جایگاه برتر منطقه در بهره وری تولید به ویژه محصولات گلخانه ای

-دارای جایگاه برتر در حفظ کاربری اراضی (به ویژه باغ‌ها)

صنعت و معدن

-جایگاه برتر تولیدات با فناوری بالا، معدنی و معادن ساختمانی

- مرکز تولید محصولات پتروشیمی در منطقه

مرکز خدمات تأمین قطعات خودرو سواری

گردشگری

-یکی از قطب‌های گردشگری سلامت، تاریخی و ورزشی

خدمات

-مرکز ثقل اصلی ترددهای مواصلاتی در منطقه

-مرکز خدمات لجستیک و برتر خدماتی

-مهم‌ترین تأمین‌کننده انرژی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان تهران در افق ۱۴۲۵ استانی است که به لحاظ اکولوژیکی، محیط‌زیستی و رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل در شرایط پایداری قرار گرفته و با حفاظت از عرصه‌ها و منابع طبیعی، ترمیم عرصه‌های آسیب‌دیده و مدیریت بهره‌برداری از منابع طبیعی به‌ویژه آب، توانسته تهدیدهایی از جمله خط فرونشست، فرسایش خاک و بیابان‌زایی را رفع نماید و میان منابع و مصارف تعادلی منطقی برقرار نماید.

استان تهران با توجه به توزیع متوازن خدمات و امکانات، میزان نابرابری میان شهرستان‌های استان را به میزان قابل توجهی تقلیل داده و نرخ آسیب‌های اجتماعی استان روندی کاهشی را تجربه می‌نماید. همچنین با توجه به پالایش توزیع فعالیت‌های اقتصادی در استان، از طریق تمرکز فعالیت‌های مرتبط با رقابت‌پذیری ملی و بین‌المللی درتهران از جمله فعالیت‌های دانش‌پایه و خدمات برتر؛ و تمرکززدایی از فعالیت‌های غیربرتر از شهر تهران و توزیع متوازن آن در سایر شهرستان‌های استان و همچنین خروج برخی از فعالیت‌ها از استان تهران به استان‌های دیگر (در قالب سند آمایش ملی) به لحاظ اقتصادی به توازن و رشد مطلوبی دست یافته که حافظ تعادل‌های اجتماعی و محیط زیستی استان نیز هست.

با تمهید یک مدیریت یکپارچه و هماهنگ در سطح استان و مجموعه شهری تهران ، تعارضات و ناهماهنگی‌های گذشته رفع گردیده است و تصمیم‌گیری‌های استان با اتکا بر عقلانیت برنامه‌ای، شفاف و مبتنی بر پاسخگویی انجام می‌شود. کلانشهر تهران بیش‌ازپیش به عنوان یکی از کانون‌های اصلی رقابت‌پذیری در سطح آسیای غربی شناخته می‌شود که توانسته سطح تاب‌آوری خود را در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی به میزان قابل‌توجهی ارتقا دهد. با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌باشد.

۲-٤-ماموریت‌های توسعه استان

-تمرکززدایی اداری- سیاسی از شهر تهران

-تمرکززدایی فعالیتی اقتصادی از شهر تهران

-لزوم مدیریت بهینه منابع محیطی بویژه آب

-لزوم کاهش آسیب‌های اجتماعی

-توسعه دانایی‌محور استان تهران

-لزوم توزیع عادلانه امکانات و خدمات در استان

-لزوم تقویت جایگاه و نقش‌های ملی و فراملی تهران به لحاظ ژئوپلیتیکی و ژئواکونومیکی

-لزوم تمرکز و حمایت از خدمات برتر، صنایع با فناوری بالا و دانش بنیان در استان

-لزوم ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و زندگی حاشیه‌نشینان

-لزوم مدیریت یکپارچه و هماهنگ و رفع تعارضات در استان

-لزوم تقویت شهرهای کوچک و متوسط و روستاهای استان در سلسله مراتب جمعیتی-فعالیتی

-لزوم آمایش سرزمینی در سطح ملی به‌منظور توزیع متوازن امکانات در کشور و مهاجرت معکوس از استان

-لزوم کاهش سهم تهران از جمعیت و فعالیت در کشور

۲-۵-راهبردهای پابرجا

ساختار تولید (اقتصاد کلان)

-اصلاح ساختار تولید و اقتصاد استان با تکیه بر علم و فناوری در راستای تقویت بهره‌وری و کاهش فشار به منابع طبیعی

-رشد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری، متناسب با ساختار نیروی انسانی و حوزه فعالیت‌های تعریف‌شده هر شهرستان

-توسعه خدمات بازرگانی با تاکید بر تقویت حوزه تجارت الکترونیک

-تقویت گردشگری به‌عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی با پتانسیل بالا

-تسهیل سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در استان متناسب با جایگاه و تخصص هر شهرستان

-تسهیل راه‌اندازی فعالیت‌های اقتصادی در استان و رفع موانع حقوقی، قانونی و بوروکراتیک در چارچوب تخصص‌های تعریف‌شده در هر شهرستان

ساختار و الگوی حمل‌ونقل و ارتباطات

-بسترسازی جهت ارتقاء جایگاه ژئوپلیتیک تهران به‌عنوان هاب منطقه‌ای در سطح کشور و منطقه آسیای غربی

-افزایش مطلوبیت حمل‌ونقل همگانی ریل پایه

-بهبود روانی و کارایی شبکه حرکت در استان

-ارتقا زیرساخت‌های حمل بار منطقه‌ای

-توسعه حمل‌ونقل عمومی ریل پایه در استان (شهری و بین‌شهری)

-توسعه و تأمین زیرساخت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات

ساختار تولید و مصرف انرژی

-بسترسازی جهت توسعه انرژی‌های نو و تجدید پذیر در استان تهران

-افزایش بهره‌وری مصرف انرژی

-مدیریت مصرف انرژی

-توسعه، بهبود وتکمیل زنجیره‌های تولید و توسعه خوشه‌های صنعتی و کشاورزی

ساختار و الگوی نظام سکونتگاهی (شهری و روستایی)

-توجه جدی به برنامه ریزی و مدیریت مجموعه شهری تهران

-تعادل‌بخشی به سلسله مراتب نظام سکونت گاهی استان

-تقویت شهرهای میانی و کوچک استان

-ارتقای کیفیت زندگی و افزایش خدمات عمومی در سطح سکونتگاه‌ها

ساختار و الگوی تحولات اجتماعی- فرهنگی

- اشتغال‌زایی و کاهش فقر به‌منظور کاهش معضلات اجتماعی ناشی از آن‌ها
- توازن بخشی به توزیع خدمات غیر برتر در سطح شهرستان های استان
- تقویت گردشگری در شهرستان های دارای اولویت

ساختار نظام تصمیم‌گیری

- شناسایی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های قانونی موجود در جهت تحقق‌پذیری سند آمایش استان
- تقویت مکانیزاسیون و بهره گیری از ظرفیتهای ارتباطات در راستای ارتقاء بهره وری و کاهش مصرف

ساختار طبیعی، اقلیمی و چالش‌های محیط‌زیستی

- مدیریت پایدار منابع و مصارف آب
- حفاظت از عرصه‌های طبیعی و محافظت‌شده استان و کنترل بیابان‌زایی
- اولویت‌دهی به حقابه محیط‌زیستی، رودخانه‌ها، رواناب‌ها، آبخوان‌ها و... در استان
- کنترل و کاهش آلودگی‌های آب، خاک و هوا

مدیریت بحران و پدافند غیرعامل

- بهبود زیرساخت‌های آمادگی در برابر وقوع بحران متناسب با پهنه‌بندی خطر در استان
- تقویت توان پیشگیری و واکنش(مقابله)در برابر وقوع بحران‌ها

جهانی‌شدن، رقابت‌پذیری و رشد هوشمند

- تقویت نقش‌های فراملی و ملی استان تهران (به‌خصوص شهر تهران) در راستای بهبود رقابت‌پذیری بین‌المللی
- تقویت صنایع دانش‌بنیان و با تکنولوژی بالا، خدمات برتر در استان

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- قلمرو اولویت دار استقرار جمعیت شامل شهرستانهای پردیس، فیروزکوه و رباط کریم

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (فعالیتهای کشاورزی، صنعت ومعدن وخدمات)

- فعالیت کشاورزی در شهرستانهای ورامین، پیشوا، پاکدشت، ری، شهریار، دماوند، ملارد، فیروزکوه
- فعالیت‌های صنعت و معدن (صنایع دانش بنیان) در شهرستان‌های تهران، پردیس، شمیرانات و ری
- فعالیت‌های صنعت ومعدن (سایر صنایع) در شهرستان‌های رباط کریم، بهارستان، اسلامشهر، ری، پاکدشت،
- خدمات برتر درشهرستان‌های تهران، شمیرانات و پردیس
- خدمات گردشگری در شهرستان تهران، شمیرانات، فیروزکوه، دماوند، ری
- خدمات ترانزیت سناریوی ساماندهی در شهرستان ری، شهرستان تهران و شهرستان اسلامشهر

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی- حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- شهرستانهای تهران، ری، اسلامشهر، قدس، ملارد، شهریار، بهارستان و شمیرانات
- پهنه‌های در معرض خطرات حرکات دامنه‌ای، سیل‌خیزی و حاشیه و حرائم رودخانه‌ها: رودخانه لار، کرج، جاجرود، سرخه حصار، حبله‌رود، نمرود، کن و دماوند، سدها و پیکره های آبی

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- مناطق محیط زیستی: پارک ملی خجیر و سرخه حصار، پناهگاه حیات وحش کاوده، مناطق حفاظت شده البرز مرکزی، کویر مرکزی و جاجرود
- حرائم خطوط گسل: گسل گرمسار، ری، شمال تهران و مشاء
- حرائم امنیتی و انتظامی: منطقه نظامی ملارد
- حرائم میراث فرهنگی و آثار باارزش و ثبت شده ملی و جهانی

قلمروهای فاقد مزیت برای استقرار جمعیت و توسعه سکونتی (شهری و روستایی)

- مناطق دارای تراکم جمعیت بالا شامل شهرستانهای تهران، ری، اسلامشهر

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی، صنعتی و معدنی و ...

- فعالیت کشاورزی در شهرستان تهران، شهرستان قدس
- فعالیت‌های دانش بنیان در همه شهرستان‌های استان به جز تهران، پردیس، شمیرانات و ری
- سایر فعالیت های صنعتی و معدنی در شهرستان تهران، شمیرانات، دماوند، فیروزکوه، شهریار، ورامین، پیشوا، قدس
- خدمات برتر در کلیه شهرستان های استان به جز شهرستان های تهران، شمیرانات و پردیس

- لجستیک در کل شهرستان‌های استان به جز تهران، ری و اسلامشهر

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان تهران به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

بخش صنعت

- برخی فعالیت‌های اقتصادی به‌ویژه فعالیت‌های غیرتخصصی در حوزه صنعت و خدمات، به شهرستان‌های استان محول خواهد شد.
- صنایع با فناوری بالا، صنایع در حال رشد و صنایع دارای مزیت هر شهرستان در مکان خود باقی‌مانده و تقویت می‌شوند.
- صنایع با فناوری بالا در شهرستان‌های استان در چهار سطح دسته‌بندی‌شده که شهرستان تهران در سطح اول و شهرستان‌های شمیرانات، فیروزکوه و دماوند در سطح دوم قرار خواهند گرفت.

بخش خدمات

- خدمات برتر تنها در شهرستان تهران به دلیل مزیتی که در این بخش دارا است، امکان تقویت و ایجاد خواهد داشت
- در ارتباط با سایر خدمات ۹ گانه اجتماعی، در تمام شهرستان‌ها به‌جز تهران این بخش دارای تخصص خواهد بود

بخش کشاورزی

- شهرستان‌هایی که از منظر توان اکولوژیک و تهدیدات زیست‌محیطی در بازه بسیار کم و کم قرار داشته شناسایی و با توجه به مقدار عددی ضریب تمرکز مکانی در هرکدام از زیر بخش‌های کشاورزی، تخصص شهرستان مذکور در آن بخش استخراج‌شده است.

بخش گردشگری

- گردشگری طبیعی و ماجراجویانه : ورامین و فیروزکوه
- گردشگری سلامت: تهران، دماوند و شهریار
- گردشگری کشاورزی: شهریار و دماوند
- گردشگری تاریخی و زیارتی: ری و تهران
- گردشگری ورزشی: دماوند و شمیرانات

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

حوزه منابع طبیعی و محیط زیست

- توقف توسعه/ انتقال توسعه آتی واحدهای صنعتی و کشاورزی آب‌بر و آلاینده (ضمن لحاظ وضعیت اقتصادی صنایع) از سطح استان و شهرستان
- کاهش برداشت و مصرف بهینه آب‌های زیرزمینی و استفاده از آب‌های نامتعارف
- جلوگیری از تغییرات کاربری زمین در عرصه‌های طبیعی و کشاورزی و باغی
- ترمیم عرصه‌های آسیب‌دیده استان
- حرکت به سمت جوامع تاب آور در راستای سازگاری با تغییرات اقلیمی
- استفاده از پتانسیل بخش خصوصی، سمن‌ها، NGOها در جهت حفاظت از محیط‌زیست و اولویت‌دهی به حقابه محیط‌زیستی
- اعمال کنترل‌های محیط‌زیستی برای صنایع غیر برتر داری اولویت (شناسایی‌شده در طرح)
- تغییر فناوری صنایع در جهت کاهش و کنترل کیفیت آلایندگی
- اولویت‌دهی به محیط‌زیست و حقابه‌های آن در تخصیص منابع آبی

مدیریت نهادی

- تدوین سازوکار مدیریتی پیشنهادی برای تحقق راهبردهای پیشنهادی
- تعیین تکلیف تقسیمات کشوری در قالب تهیه طرح مجموعه شهری در محدوده استان تهران
- ارائه سازوکار تصمیم‌گیری در خصوص موضوعات فرا بخشی و بین شهرستانی واقع در مجموعه شهری تهران
- ظرفیت‌سازی قانونی برای افزایش اختیارات نهادهای محلی، شوراها و سمن‌ها در تصمیم‌گیری‌های استانی
- تدوین سازوکار مناسب برای هرگونه تغییر در تقسیمات سیاسی استان و یا تبدیل روستا به شهر
- مرجعیت قرار دادن مدیریت استان، در تصمیم‌گیری‌های مربوط به استان تهران
- راه‌اندازی سیستم پاسخگویی و نظارت بر تصمیم‌گیری‌های بخشی و فرا بخشی در استان
- مدیریت یکپارچه مجموعه شهری تهران- البرز و (قزوین)
- کاهش سهم درآمدهای ناپایدار در نظام مالیه شهری
- کاهش هزینه‌های غیرضروری و صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری و...
- ایجاد زیرساخت‌های حقوقی و اجرایی جهت همگرایی شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها با رهیافت‌های اسناد توسعه استان و سند آمایش و هزینه‌کرد منابع حاصله از اجرای قوانین موضوعه به‌ویژه قانون مالیات بر ارزش افزوده
- ایجاد بسترهای لازم جهت تحقق نظام درآمد-هزینه استانی و تاکید خود اتکایی مالی و بودجه‌ای استان

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- تقویت عملکرد روستاها در استان
- هدایت جمعیت به سمت نواحی مستعد توسعه استان
- کاهش میزان نخست شهری تهران و تقویت شهرهای میانی استان
- ارتقا و بهبود نقش تولیدی روستاها و ارائه خدمات عمومی موردنیاز
- ساماندهی و افزایش خدمات عمومی موردنیاز در سکونتگاه‌های غیررسمی
- تدوین سیاست‌های هماهنگ برای مواجهه با پدیده اسکان غیررسمی

کشاورزی و امنیت غذایی

- جلوگیری از کاهش فعالیت‌های کشاورزی و افت بهره‌وری اقتصادی در این بخش
- ساماندهی فعالیت‌های کشاورزی متناسب با سطح آب‌بری محصولات
- توقف و جلوگیری گونه محصولات کشتی از محصولات آب بر به محصولات کم آب بر
- تغییر الگوی کشت و فناوری آبیاری زمین‌های کشاورزی

صنعت و معدن

- تکمیل، توسعه و تقویت صنایع با فناوری بالا و دارای مزیت رقابتی
- پایش مراکز صنعتی و شهرک (های) صنعتی موجود به لحاظ مصرف آب و آلودگی
- تثبیت برخی از صنایع غیر برتر و انتقال توسعه آتی این صنایع به شهرستان‌های دیگر استان
- منع توسعه آتی صنایع فاقد اولویت شناسایی‌شده در سند آمایش در کل استان تهران
- توسعه مراکز تحقیقاتی و تعمیق ارتباط با مراکز آموزش عالی و مراکز پژوهشی مرتبط با واحدهای صنعتی
- تکمیل زنجیره‌های ارزش و خوشه‌های صنعتی موجود

بازرگانی

- ساماندهی و تقویت فرودگاه بین‌المللی امام خمینی به‌منظور ایفای نقش به‌عنوان یکی از هاب‌های ترانزیت مسافر و کالا در منطقه
- توسعه شیوه‌های نوین تأمین، توزیع و فروش و ارائه خدمات تجارت الکترونیک

گردشگری

- ساماندهی، توسعه و تقویت بخش گردشگری سلامت، طبیعی ـ ورزشی، تاریخی ـ مذهبی در جهت بهره‌گیری از پتانسیل‌های گردشگری استان
- توسعه و تقویت زیرساخت‌های گردشگری سلامت در شهرستان تهران
- توسعه و تقویت زیرساخت‌های گردشگری طبیعی-ورزشی

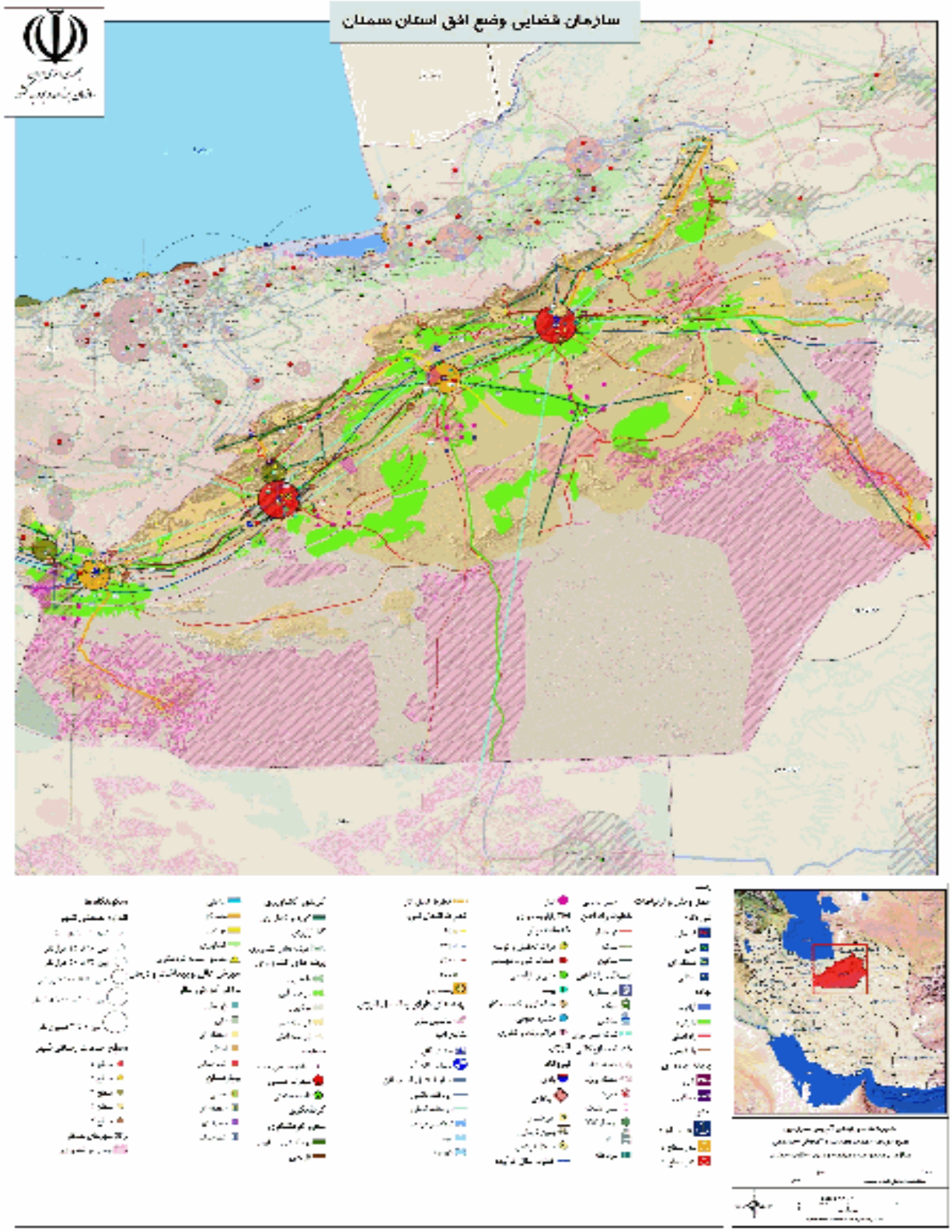
سازمان فضایی وضع افق استان سمنان

- توسعه و تقویت زیرساخت‌های گردشگری تاریخی-مذهبی
- برنامه‌ریزی جشنواره‌های شهرستانی در استان تهران

خدمات برتر

- سرمایه‌گذاری و تقویت بخش خدمات برتر و خدمات ۹ گانه اجتماعی در شهرستان‌های دارای مزیت نسبی
- حفظ بخش‌های ۹ گانه خدمات اجتماعی دارای مزیت رقابتی در شهرستان‌های استان (شناسایی‌شده در طرح)
- تقویت بخش‌های ۹ گانه خدمات اجتماعی فاقد مزیت رقابتی در شهرستان‌های استان (شناسایی‌شده در طرح)

حمل و نقل

- افزایش کانکتینگ فلایت‌ها با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک استان تهران
- به‌کارگیری ابزارهای هوشمند در جهت کاهش استفاده از خودروهای شخصی
- بهبود دسترسی و تکمیل شبکه‌ی حمل‌ونقل همگانی در دست اقدام
- توسعه و بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقلی قطارهای حومه‌ای و اولویت‌بخشی به قطارهای پرسرعت
- پایش توسعه‌ی منطقه‌ای بر اساس الگوی توسعه‌ی مبتنی بر حمل‌ونقل همگانی
- مدیریت تقاضای سفرهای شهری و منطقه‌ای
- نظارت بر ایمنی معابر درون و برون‌شهری
- اعمال ضوابط و مقررات محیط‌زیستی متناسب با بخش حمل‌ونقل
- پایش اثرات محیط زیستی شبکه حمل‌ونقل
- کاهش تردد وسایل پرخطر
- به‌کارگیری فناوری‌های به‌روز برای مدیریت حمل بار
- تاب‌آوری شبکه حمل‌ونقل در سناریوهای مختلف حوادث غیرمترقبه
- مدیریت یکپارچه حمل و نقل

آب

- کاهش برداشت و مصرف بهینه آب‌های زیرزمینی و استفاده از آب‌های نامتعارف
- پایش مراکز صنعتی و شهرک (های) صنعتی موجود به لحاظ مصرف آب و آلودگی

انرژی

- توسعه استفاده از انرژی خورشیدی
- تشویق و ترویج مشارکت عمومی- خصوصی در حوزه انرژی‌های تجدید پذیر
- کاهش هزینه‌های مشارکت بخش خصوصی از طریق اختصاص اراضی دولتی ارزان‌قیمت

- اصلاح قراردادهای مدیریت تقاضا برای مصرف‌کنندگان بزرگ
- طراحی مشوق‌هایی برای جایگزینی موتورسیکلت‌ها، خودروها و وسایل مصرفی خانگی و تجاری گازی، بنزینی و نفتی با جایگزین‌های کارای برقی (منوط به توسعه تولید برق تجدید پذیر)
- طراحی و پیاده‌سازی ابزارهای مالیاتی (مانند مالیات کربن و مالیات استفاده از سوخت‌های فسیلی) به‌منظور کاهش تولید گازهای گلخانه‌ای و افزایش بهره‌وری نیروگاه‌های فسیلی
- نوسازی تجهیزات شبکه انتقال و توزیع و جایگزینی آن‌ها با فناوری‌های هوشمند
- تشویق/حمایت از توسعه شرکت‌های خدمات انرژی به‌منظور افزایش بهره‌وری انرژی
- حمایت از دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های فعال در حوزه فناوری‌های جذب و نگهداشت گازهای گلخانه‌ای و فناوری‌های انتشار منفی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- استانداردسازی و یکپارچه‌سازی سیستم‌ها و نظام‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات استان
- حرکت در مسیر توسعه بسترهای دولت الکترونیک و ایجاد شهرهای هوشمند
- تقویت زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات لازم در استان

بهداشت و درمان

- تقویت نظام اجتماعی و سلامت متناسب با نیازهای جمعیت سالمند
- رفع محرومیت و افزایش دسترسی به خدمات بهداشتی –درمانی در استان در چارچوب استانداردهای ملی

سرمایه اجتماعی

- رفع محرومیت و افزایش دسترسی به مسکن توان پذیر
- رفع محرومیت و افزایش دسترسی به خدمات ورزشی، فرهنگی و هنری در استان در چارچوب استانداردهای ملی
- رفع محرومیت و افزایش اشتغال با توجه به سطح‌بندی محرومیت پیشنهادی این طرح
- توانمندسازی اجتماعی-اقتصادی اقشار کم‌درآمد
- سیاست‌گذاری مناسب جهت توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- سنجش وضعیت تاب‌آوری استان
- شناسایی و مدیریت یکپارچه زیرساخت‌های مدیریت بحران در استان و تجهیز آن‌ها

- افزایش سطح امنیت و ایمنی سکونتگاه‌ها و تأسیسات حساس و حیاتی
- یکپارچگی مدیریت بحران در استان تهران

اقتصاد و سرمایه گذاری

- زمینه‌سازی برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی(FDI) در تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی ایده‌های نوآورانه با تکیه‌بر نقاط قوت و فرصت‌های موجود و نقش اقتصادی استان تهران

آموزش، علم و فناوری

- بهره‌گیری از پتانسیل تولید و منابع انسانی با دانش فنی با توجه به وجود مراکز و قطب‌های علمی و پژوهشی و دانشگاه‌های معتبر کشور
- توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی و کاهش تمرکز فعالیت‌های آموزش عالی در شهرستان تهران
- توسعه زیرساخت‌ها، بازسازی و نوسازی مراکز آموزشی استان
- انتقال برخی فعالیت‌های آموزش عالی به سایر شهرستان‌های استان و استان‌های دیگر

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- منطقه ۱ برنامه‌ریزی: حوزه ارتباطی شهرستان شهریار به‌ویژه اتصال حمل و نقل ریلی شهری به پیرامون تهران در خطوط مواصلاتی شهریار-اندیشه
- توسعه اتصال بین استانی تهران و البرز در گلوگاه ارتباطی فردیس _ ملارد و توسعه خطوط حمل و نقل جاده‌ای در دهستان اخترآباد
- منطقه ۲ برنامه‌ریزی: تقویت اتصال سایت فرودگاه بین‌المللی امام(ره) و اتصال شهر جدید پرند با امکان ظهور محورهای نوین ارتباطی در کریدور تهران-اسلامشهر-بهارستان-رباط کریم
- اتصال ریلی کانون های حمل و نقلی بزرگ از جمله فرودگاه امام، فرودگاه مهرآباد، ایستگاه های مرکزی مترو و چند عملکردی (همچون میدان آزادی) و...
- ارتقای وضعیت تامین انرژی به‌ویژه خطوط نیروی برق جهت تاب‌آوری و جهت شهرک‌های صنعتی خصوصی در این منطقه به‌ویژه شهرستان رباط کریم و بهارستان
- منطقه ۳ برنامه‌ریزی: توسعه زیرساخت‌های ارتباطی در منطقه فرودگاهی امام خمینی(ره)، منطقه ویژه اقتصادی ری و شهرک های صنعتی با فناوری بالا در قلمرو اداری-سیاسی شهرستان ری
- منطقه ۴ برنامه‌ریزی: اتصال مدور در اتصال خطوط مستقیم ارتباطی مطقه جوادآباد و استفاده از ظرفیت توسعه فعالیتی در این منطقه با وصل نمودن این پهنه به ارتباطات بین استانی

- اتصال کمربندی سوم تهران به عنوان یک فرصت اقتصادی از منظر اتصالات ارتباطی جهت توسعه خوشه کسب و کار چرم در حوزه شهرستان ورامین
- منطقه ۵ برنامه‌ریزی: تقویت اتصال شهر جدید پردیس به تهران به عنوان کریدور مرکز پیرامون در حوزه سرزمینی شرق استان به عنوان مهمترین عرصه سکونتی جدید در مجاورت کلانشهر
- توسعه زیرساخت‌های ارتباطی به‌ویژه در حوزه فن‌آوری و اطلاعات در شهرستان‌های دماوند و فیروزکوه

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- منطقه ۱ برنامه‌ریزی (شامل شهریار، ملارد و قدس) با محوریت شهریار: در حوزه های دام‌پروری، جنگل کاری، کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان و فعالیت پشتیبان کشاورزی.
- منطقه ۳ برنامه‌ریزی (شامل تهران، ری و شمیرانات) با محوریت ری: در حوزه های دام‌پروری، جنگلداری، کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان و فعالیت پشتیبان کشاورزی.
- منطقه ۴ برنامه ریزی (شامل ورامین، پیشوا، پاکدشت و قرچک) با محوریت ورامین و پیشوا: وجود اراضی کشاورزی در شهرستان ورامین و پرورش گل‌وگیاه در شهرستان پیشوا سبب شده تا در زیر بخش‌های کشاورزی (کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان، دام‌پروری، فعالیت پشتیبان کشاورزی) نیز دارای تخصص باشد. نکته حائز اهمیت در این منطقه مشکلات شدید کم‌آبی و همچنین کیفیت پایین آن می‌باشد که فعالیت‌های کشاورزی را تحت‌الشعاع خود قرار داده است.
- منطقه ۵ برنامه‌ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): کمترین میزان تهدیدات زیست‌محیطی را به خود اختصاص داده و همین امر سبب شده تا با توان اکولوژیک بالا بتواند در تمامی زیر بخش‌های کشاورزی (دام‌پروری، جنگلداری، کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان و فعالیت پشتیبان کشاورزی) دارای تخصص باشد.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- منطقه ۱ برنامه‌ریزی (شهریار، ملارد و قدس): شهرستان‌های این منطقه دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط می‌باشند.
- منطقه ۲ برنامه‌ریزی (رباط کریم، بهارستان و اسلامشهر): در صنایع با فناوری متوسط به بالا شهرستان رباط‌کریم دارای اولویت توسعه می‌باشد و در صنایع با فناوری متوسط به پایین شهرستان‌های اسلامشهر و رباط‌کریم از اولویت توسعه برخوردار هستند.
- منطقه ۳ برنامه‌ریزی (تهران، ری و شمیرانات): شهرستان تهران در صنایع در صنایع با فناوری متوسط به بالا دارای اولویت توسعه است و شهرستان ری دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط به پایین می‌باشد.

- منطقه ۴ برنامه‌ریزی (قرچک، ورامین، پاکدشت و پیشوا): شهرستان‌های این منطقه دارای اولویت توسعه در فعالیت‌های صنعتی با فناوری متوسط می‌باشند.
- منطقه ۵ برنامه‌ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): شهرستان پردیس دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط به بالا و شهرستان فیروزکوه دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط به پایین می باشد.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه خدمات با تأکید بر خدمات برتر در شهرستان تهران و تقویت فعالیت‌های سایر خدمات در شهرستان-های دیگر استان، متناسب با جمعیت آنها
- منطقه ۱ برنامه‌ریزی (شهریار، ملارد و قدس): شهرستان‌های این منطقه در۳ فعالیت خدماتی هتل و رستوران، حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات و سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی دارای اولویت توسعه هستند. همچنین شهرستان شهریار در فعالیت اداره امور عمومی و خدمات شهری و شهرستان‌های قدس و ملارد در فعالیت عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها، دارای اولویت توسعه می‌باشند.
- منطقه ۲ برنامه‌ریزی (رباط کریم، بهارستان و اسلامشهر): شهرستان‌های این منطقه در فعالیت خدماتی حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات دارای اولویت توسعه هستند. همچنین شهرستان‌های اسلامشهر و بهارستان در فعالیت خدماتی هتل و رستوران و فعالیت عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها، دارای اولویت توسعه می‌باشند. شهرستان بهارستان در سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی نیز دارای اولویت توسعه است. رباط کریم در فعالیت خدماتی آموزش و اداره امور عمومی و خدمات شهری دارای اولویت می‌باشد.
- منطقه ۳ برنامه‌ریزی (تهران، ری و شمیرانات): شهرستان تهران علاوه بر خدمات برتر، در فعالیت‌های واسطه‌گری‌مالی، مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار، آموزش و بهداشت و مددکاری اجتماعی دارای اولویت است. شهرستان ری در اکثر فعالیت‌های اجتماعی غیر از موارد خدمات اشاره‌شده در شهرستان تهران، دارای اولویت توسعه می‌باشد. شمیرانات در هتل و رستوران و خدمات مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار و همچنین سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی دارای اولویت است.
- منطقه ۴ برنامه‌ریزی (قرچک، ورامین، پاکدشت و پیشوا): شهرستان‌های این منطقه دارای اولویت توسعه خدمات در فعالیت‌های حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات، اداره امور عمومی و خدمات شهری و آموزش می-باشند. علاوه بر این شهرستان پاکدشت در فعالیت اداره امور عمومی و خدمات شهری و عمده‌فروشی و خرده-فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها نیز دارای اولویت توسعه است. همچنین شهرستان‌های ورامین و قرچک در سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی نیز دارای اولویت توسعه می‌باشند.

- منطقه ۵ برنامه‌ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): شهرستان‌های این منطقه در فعالیت خدماتی حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات و اداره امور عمومی و خدمات شهری، دارای اولویت توسعه هستند. همچنین شهرستان‌های پردیس و دماوند در فعالیت مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار نیز دارای اولویت هستند. دماوند علاوه بر اولویت‌های ذکر شده در هتل و رستوران، آموزش و سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی نیز دارای اولویت توسعه می‌باشد. سایر اولویت‌های توسعه‌ای شهرستان فیروزکوه عبارت است از: هتل و رستوران، آموزش، بهداشت و مددکاری اجتماعی و سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- منطقه ۳ برنامه ریزی (تهران، ری و شمیرانات): به دلیل وجود ظرفیتهای طبیعی، آب و هوا، مناظر وچشم اندازهای ویژه و همچنین ظرفیت مناسب خدمات رسانی در این حوزه، شهرستانهای شمیرانات و تهران دارای مزیت جهت توسعه گردشگری طبیعی هستند. همچنین به دلیل وجود مراکز و جاذبه‌های تاریخی و مذهبی در شهرستان های تهران و ری، گردشگری مذهبی- تاریخی یکی دیگر از تخصص های این منطقه برنامه ریزی است. علاوه بر این، شایان ذکر است، شهرستان تهران به دلیل وجود پتانسیل های فراوان در زمینه هایی چون گردشگری ورزشی، گردشگری سلامت و درمان، گردشگری هنری، گردشگری تجاری و...، در کلیه انواع گردشگری دارای مزیت و تخصص می باشد.
- منطقه ۵ برنامه ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): این منطقه با تنوع اقلیمی و طبیعی، پوشش گیاهی و حیات جانوری دارای مزیت های فراوان در عرصه گردشگری طبیعی و سایر انواع گردشگری های مرتبط با آن از جمله گردشگری سلامت، کشاورزی، گردشگری ورزشی (ورزش های هوایی، زمستانی، کوهنوردی و...) و... نیز می باشد.
- سایر مناطق برنامه ریزی استان: کلیه مناطق برنامه ریزی استان به دلیل ویژگی های منحصر بفرد جغرافیایی و اقلیمی و همچنین به دلیل وجود اماکن تفریحی، زیارتی و... به صورت بالقوه دارای پتانسیل توسعه گردشگری اند؛ فلذا توسعه گردشگری در استان تهران بدون هیچگونه محدودیتی پیشنهاد شده است.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- شهرهای سطح ۱ شامل: تهران
- شهرهای سطح ۲ شامل: پرند، اسلامشهر، شهریار و گلستان
- شهرهای سطح ۳ شامل: پردیس، دماوند، ملارد، ورامین، پاکدشت، اندیشه، رباط کریم، قدس، قرچک، باغستان و نسیم شهر

– شهرهای سطح ۴ شامل: فیروزکوه، باقرشهر، پیشوا، چهاردانگه، بومهن، حسن آباد، رودهن، صالحیه، فردوسیه، کهریزک، جوادآباد، شاهدشهر، صباشهر، صفادشت ، شریف آباد،وحیدیه، نصیرشهر و لواسان

– شهرهای سطح ۵ شامل: ارجمند، فشم، فرون آباد، آبسرد، آبعلی، کیلان ، شمشک و روستاهایی که قابلیت تبدیل به شهر را دارند

– با توجه به توسعه نقش تفرجگاهی در شهرستان های شمیرانات، فیروزکوه و دماوند، توسعه سکونت موقت در این شهرستان ها صرفا با رعایت ملاحظات زیست محیطی، حقوقی و ... و با تایید مراجع ذیصلاح مجاز خواهد بود

الگوی توزیع خدمات اجتماعی

بخش مسکن

- سطح ۱ شامل: تهران (ظرفیت بافت های فرسوده)، پردیس، شهریار (به دلیل ظرفیت اندیشه) و رباط کریم (به دلیل ظرفیت پرند)
- سطح۲ شامل: پاکدشت، شمیرانات
- سطح۳ شامل: ورامین، قرچک، پیشوا، ری، بهارستان، ملارد، اسلامشهر و قدس، فیروزکوه و دماوند

خدمات بهداشتی – درمانی

- سطح ۱ شامل: تهران
- سطح۲ شامل: شهریار، ری، پردیس، رباط کریم، شمیرانات
- سطح۳ شامل: ورامین، قرچک، پیشوا، پاکدشت، بهارستان، ملارد، اسلامشهر و قدس، فیروزکوه، دماوند

خدمات آموزشی

- سطح ۱ شامل: تهران
- سطح۲ شامل: پردیس، ورامین، پیشوا، شمیرانات، ری، بهارستان، شهریار و رباط کریم
- سطح۳ شامل: دماوند، فیروزکوه، قرچک، پاکدشت، ملارد، اسلامشهر و قدس
- الگوی توزیع خدمات برتر
- بخش های مالی، اعتباری، بانکداری و بیمه: شهرستان تهران، پردیس، شمیرانات
- بخش های گمرکات، بازرگانی و لجستیکی: تهران، ری، اسلامشهر
- مخابرات: کلیه شهرستان های استان
- مشاوره ای سخت افزار و نرم افزار کامپیوتر و سایر فعالیت های کامپیوتر: تهران، پردیس
- پردازش داده ها: تهران، پردیس، دماوند

- فعالیت پخش برخط: تهران، ری، ملارد
- تعمیر و نگهداری ماشین‌های دفتری، حسابداری: تهران، شمیرانات، پردیس
- تحقیق و توسعه در علوم طبیعی: فیروزکو، دماوند و شمیرانات
- تحقیق و توسعه تجربی در علوم اجتماعی و انسانی: تهران
- تولید فیلم سینمایی، رادیو، تلویزیون: تهران؛ ری، ملارد

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان تهران به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

-برنامه هوشمندسازی شهری

-برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها

-برنامه سیاست گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

-برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی)

صنعت و معدن

-برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع

-برنامه توسعه، تکمیل، و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

-برنامه ارتقاء بهره وری و سطح فناوری فعالیت‌های صنعتی (مصرف بهینه آب، حامل های انرژی و...)

-برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

-برنامه توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیتهای مجازی

-برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری(برای همه استان‌ها)

آموزش، علم و فناوری

-برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک‌های علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد

-برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

-برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

-برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

-برنامه ظرفیت سازی، انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

-برنامه توسعه زیرساختها و تاسیسات و خدمات مرتبط با انواع گردشگری

-برنامه توسعه گردشگری طبیعی

-برنامه توسعه گردشگری سلامت

-برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

-برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه ها و فعالیتهای گردشگری

حمل و نقل

- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل هوایی
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل با کارکرد فراملی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل
- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه هوشمند سازی حمل و نقل کالا و مسافر

بازرگانی

- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه‌های بازرگانی
- توسعه زیرساخت‌های بخش تجارت خارجی با رویکرد بهره گیری از فناوری های پیشرفته

کشاورزی و امنیت غذایی

- ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارز ش محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای

برنامه توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی در بخش کشاورزی

آب

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

- برنامه توسعه ظرفیت و شیوه های نوین استحصال و مدیریت پایدار و یکپارچه منابع آب
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه توسعه و حفاظت پایدار مناطق طبیعی و محیط زیستی
- تحقیق و توسعه امور محیط زیست
- برنامه توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- برنامه احیاء و بهره برداری پایدار از مراتع و جنگلها
- برنامه آبخیزداری و آبخواندارری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه‌ریزی جهت ترمیم و بازیابی عرصه‌های طبیعی آسیب‌دیده

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه تامین انرژی
- افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی
- برنامه‌ریزی اصلاح نظام قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان مازندران در افق ۱۴۱۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان مازندران

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها
- برنامه خلق و بسط نوآوری و خلاقیت
- برنامه توسعه کارآفرینی
- برنامه توسعه اقتصادی پایدار

بهداشت و درمان

-برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستان‌های تخصصی و فوق تخصصی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

سرمایه اجتماعی

- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه توسعه و ارتقای سطح خدمات فرهنگی-اجتماعی
- برنامه ارتقای توان انسجام اجتماعی مابین مهاجرین خارجی مقیم استان

فرهنگ و هنر

- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه ارتقاء رقابت پذیری و جایگاه ژئوپلیتیک تهران در آسیا

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین
- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان تهران

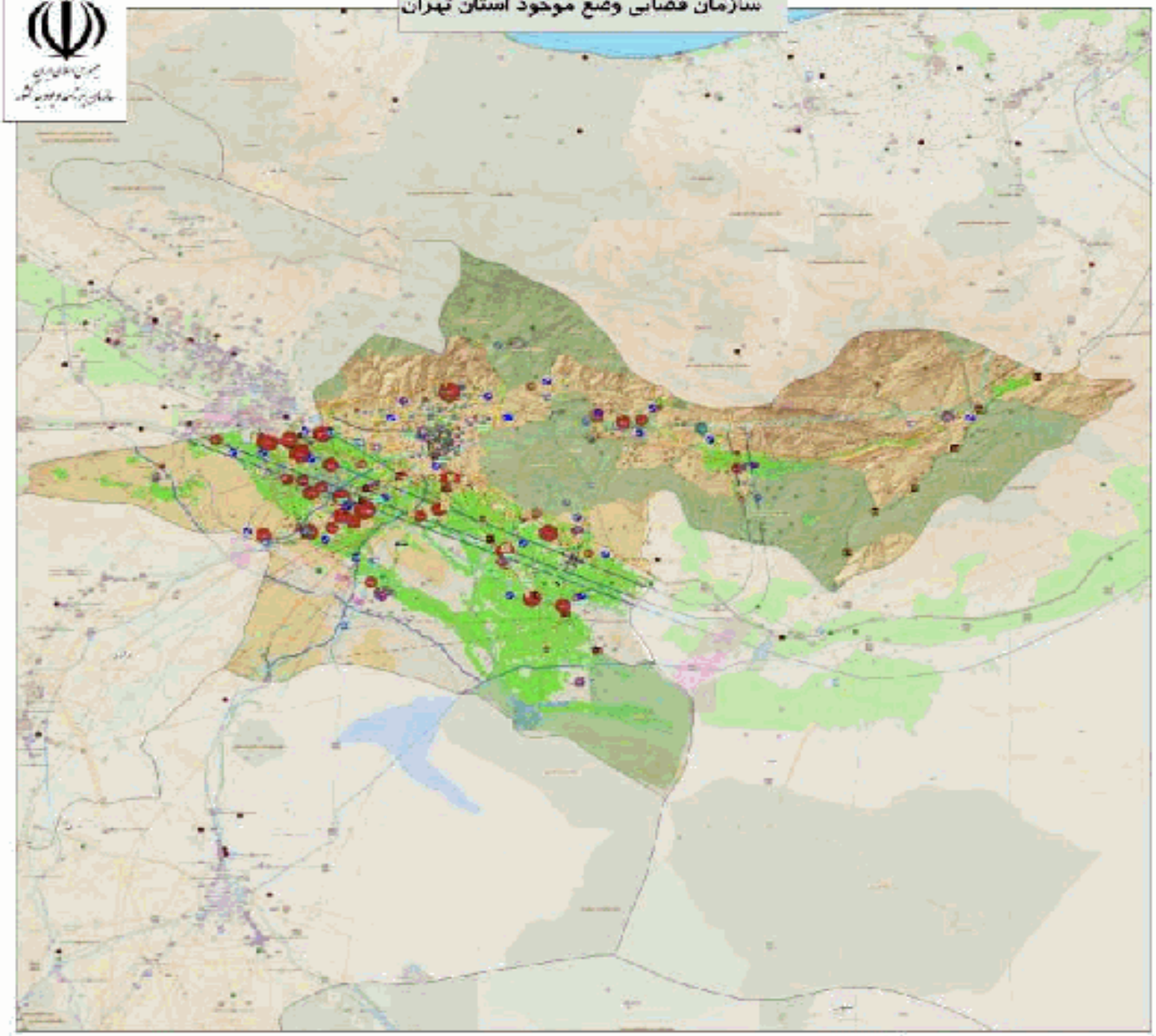

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان تهران

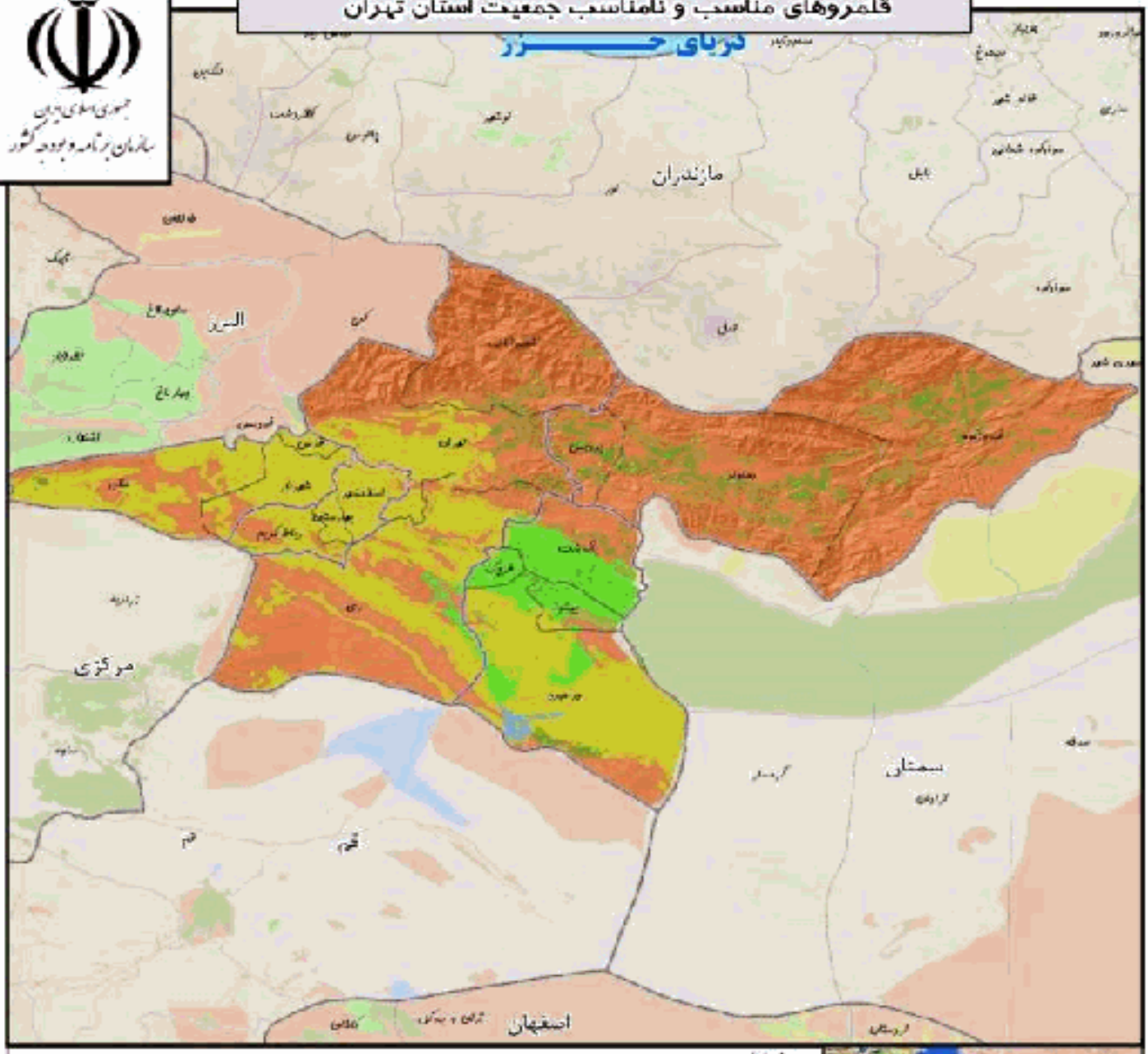

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دائمی و مرداب
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان تهران

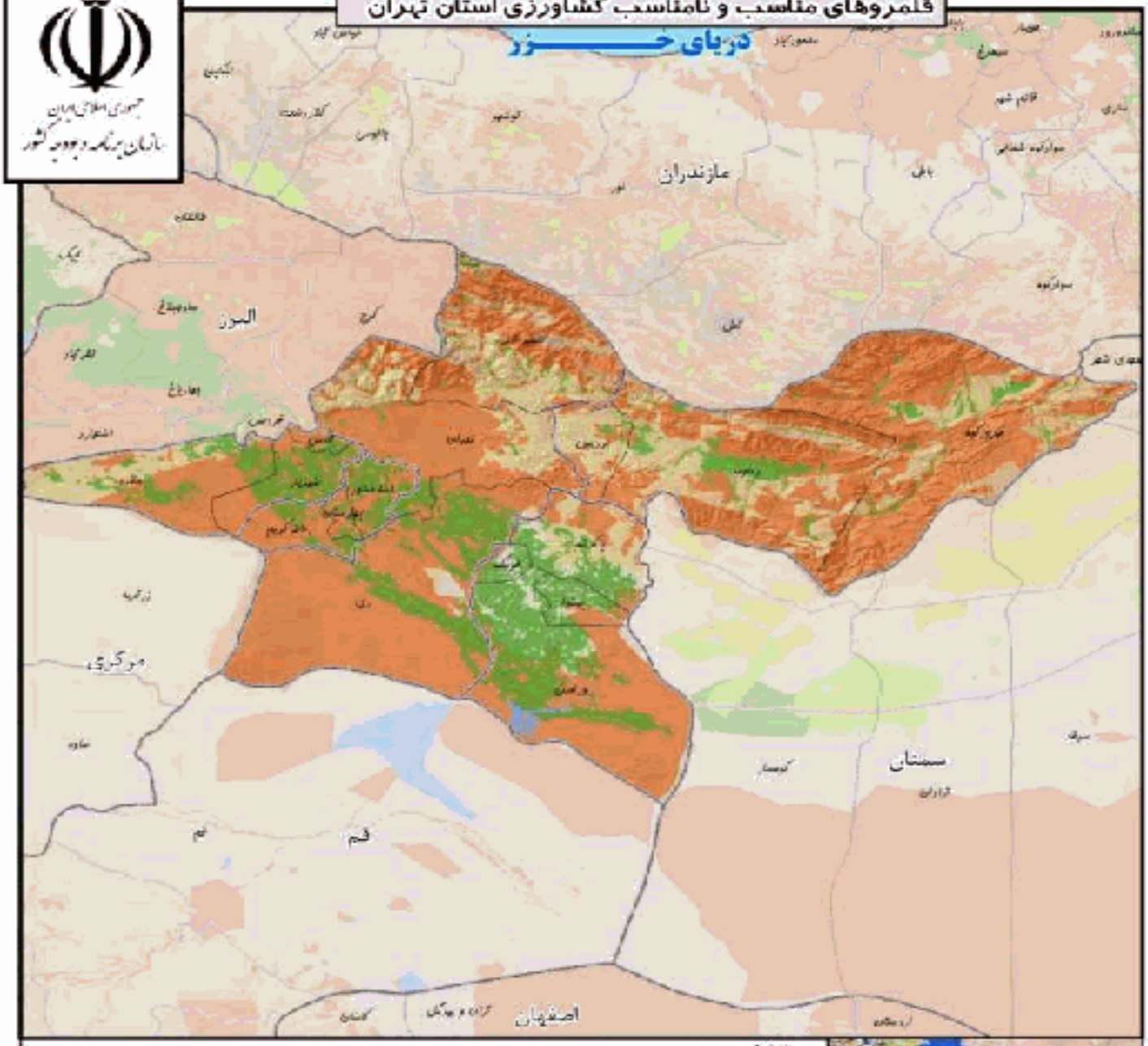

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- راه‌های برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان تهران

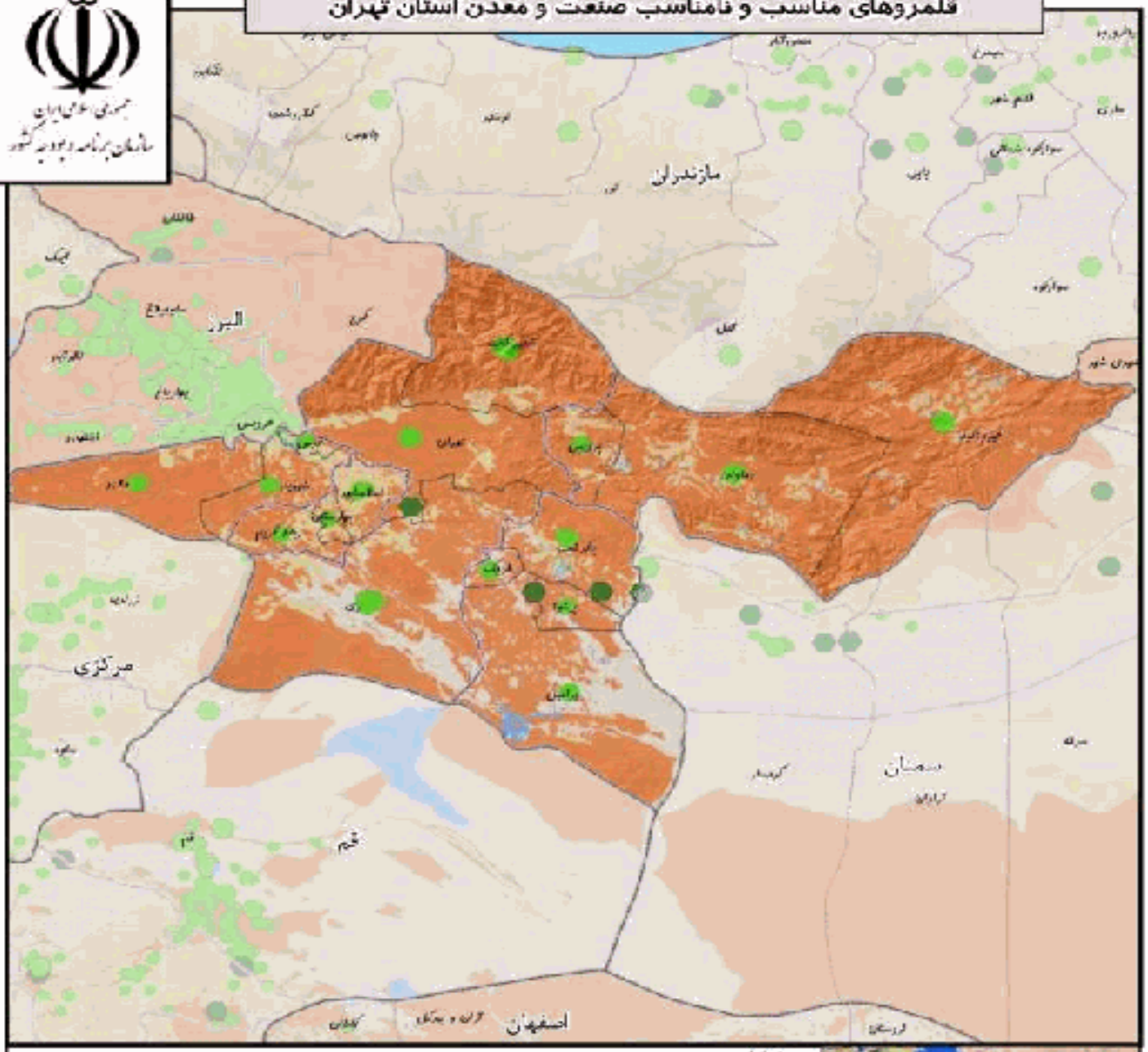

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

Scale = 1:1,200,000

Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان تهران

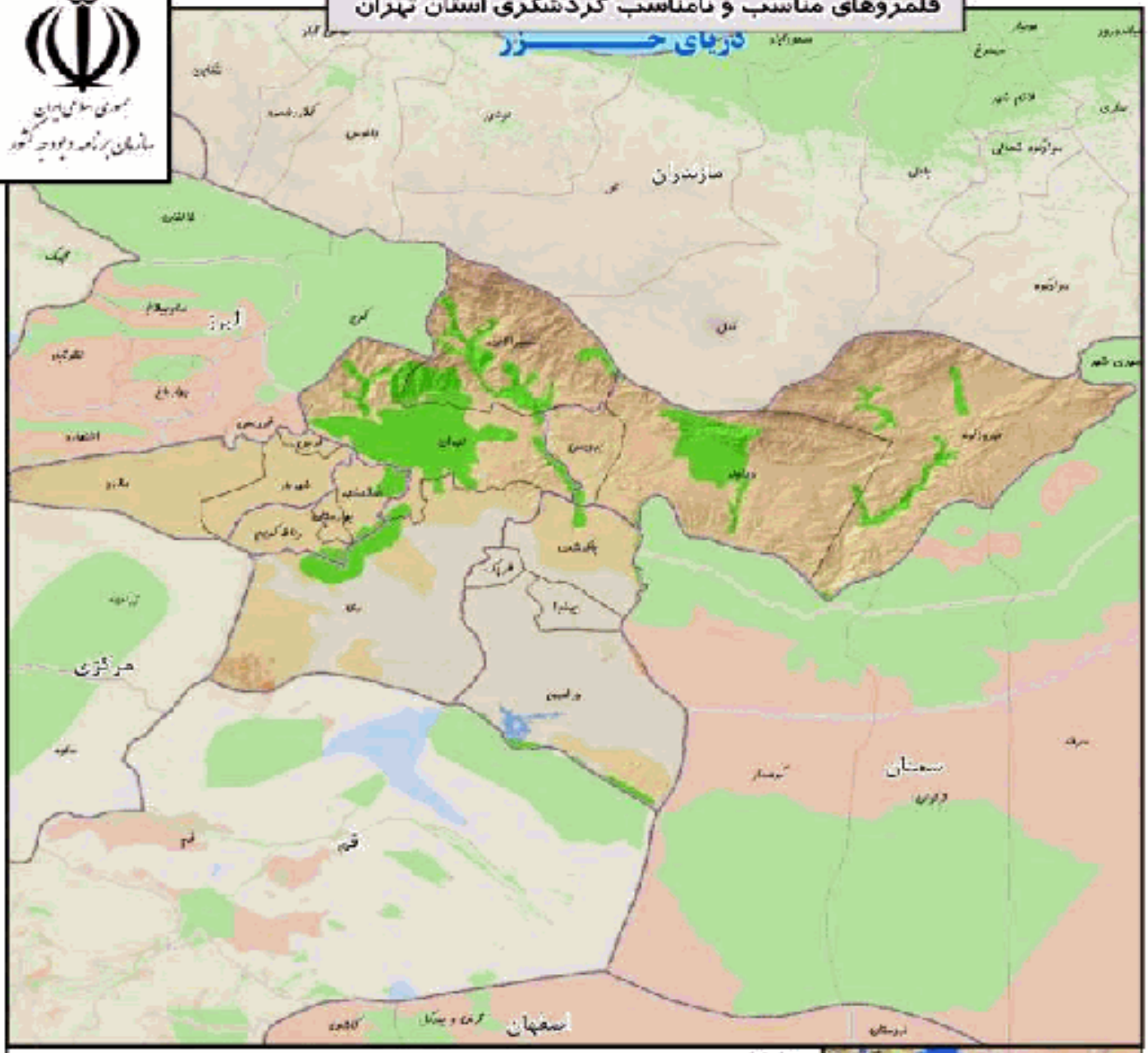

راهنما

- مرز استان

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

Scale = 1:1,300,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان تهران

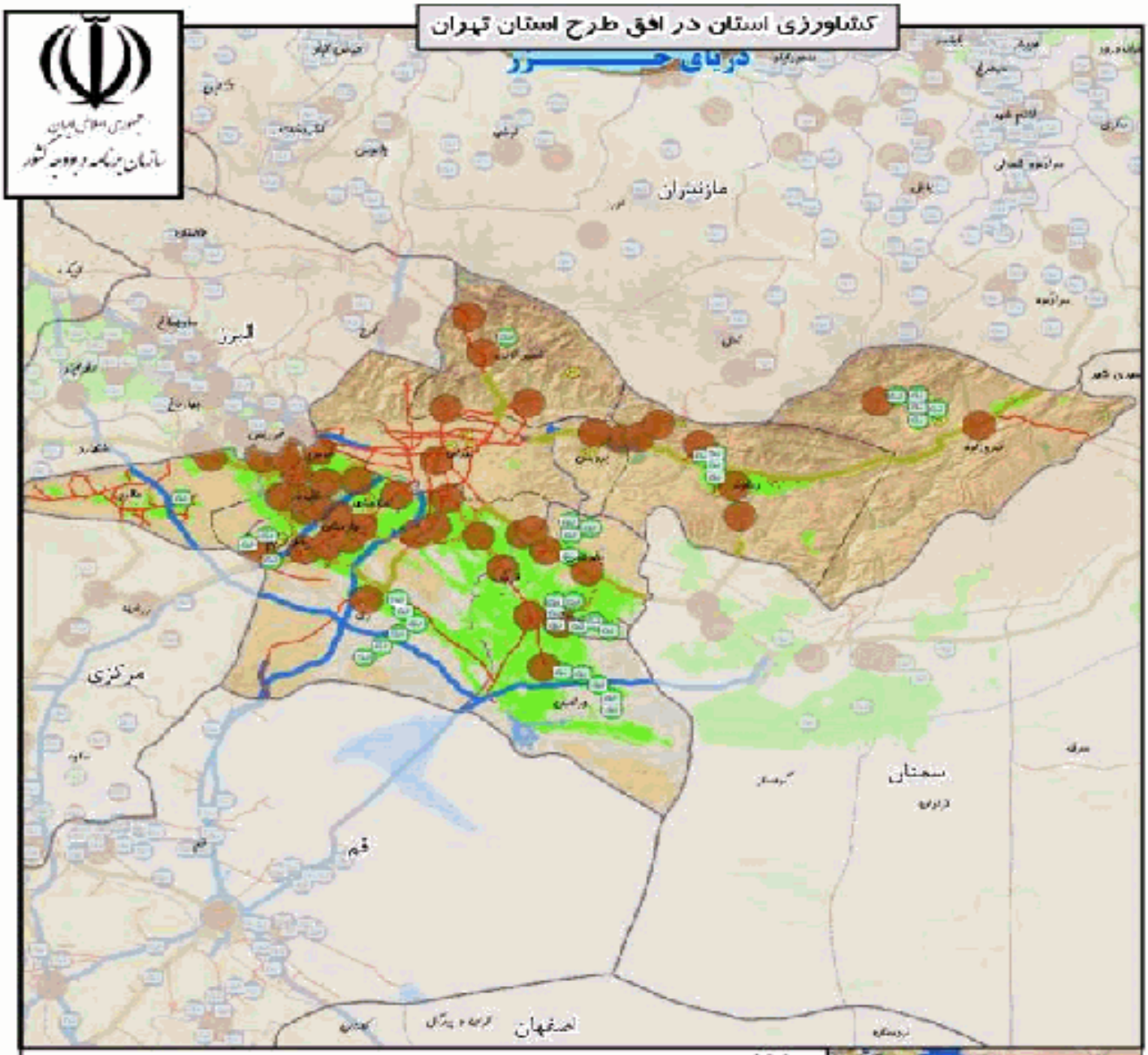

راهنما

شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

محدوده های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

ادامه

توسعه وضع موجود

سو وجود

بستر حیاتی

پهنه های کشاورزی

زراعت

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت آبش

زراعت دیم

تالاب و مرداب

دریا

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان تهران

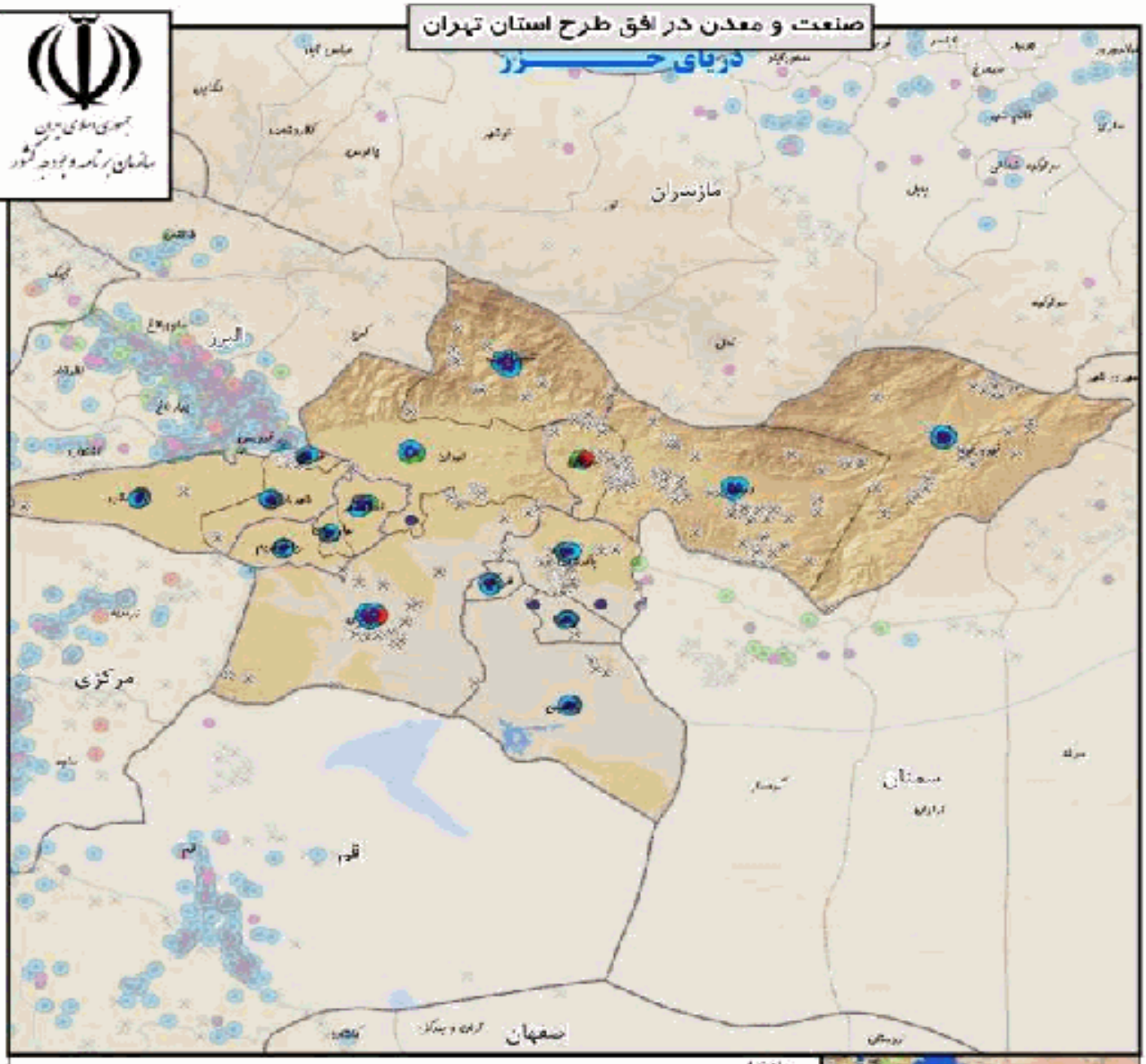

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ذخیره صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- اتاق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استانی
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

منطقه آمایش استان تهران

Scale = 1 : 300,000

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان مازندران به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان تهران

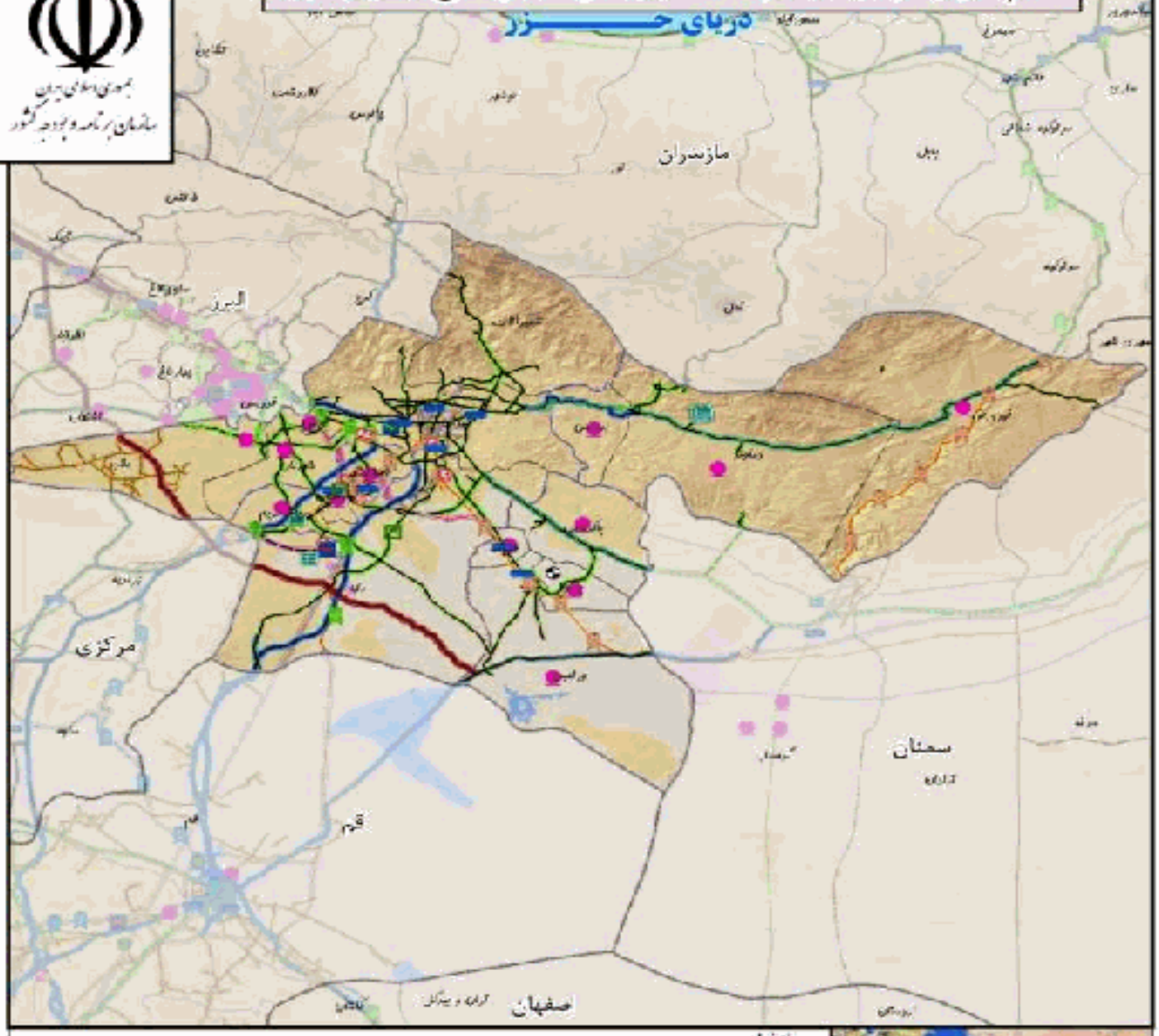

راهنما

کارکرد
- فرا ملی
- ملی

پایانه جاده ای
نوع
- بار
- مسافری

مراکز لجستیک
نوع
- انبار
- پرانداز کالا
- بندر خشک
- سردخانه
- سیلو
- پارک لجستیک
- گمرک
- دو منظوره
- سبک

سنگین
وضعیت محور
- اتی
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی
نوع
- منطقه ویژه

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و سرداب
- دریا

مدیریت مطالعات آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی منطقه ای و آمایش سرزمین
معاونت امور اقتصادی و برنامه ریزی منطقه ای

مطالعات آمایش سطح پهنای ۱۳۹۱

Scale = 1 : 300,000

گردشگری در افق طرح استان تهران

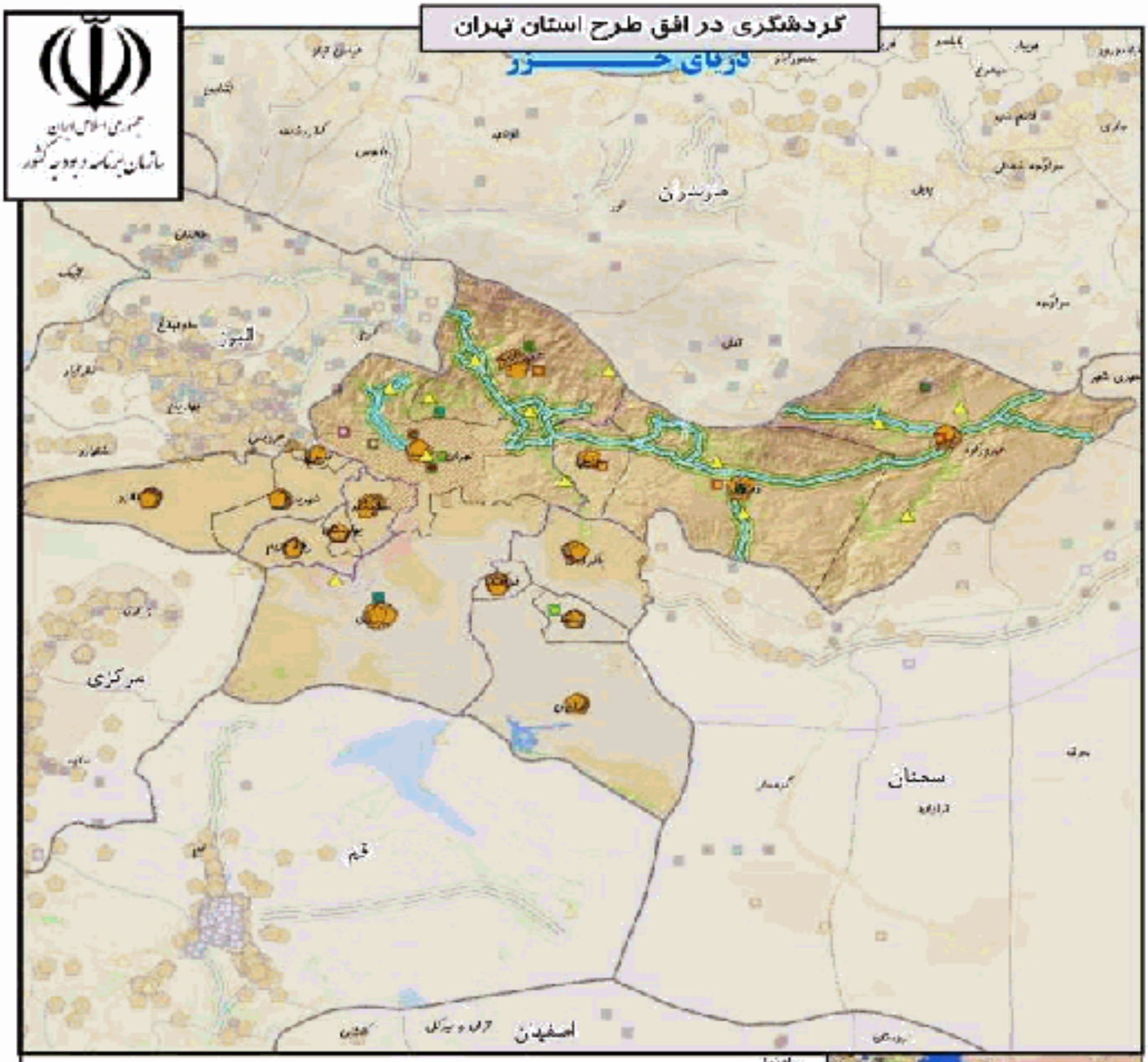

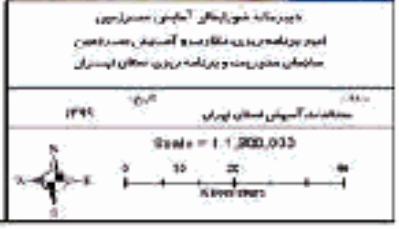

سطح بندی شهرها در افق استان تهران

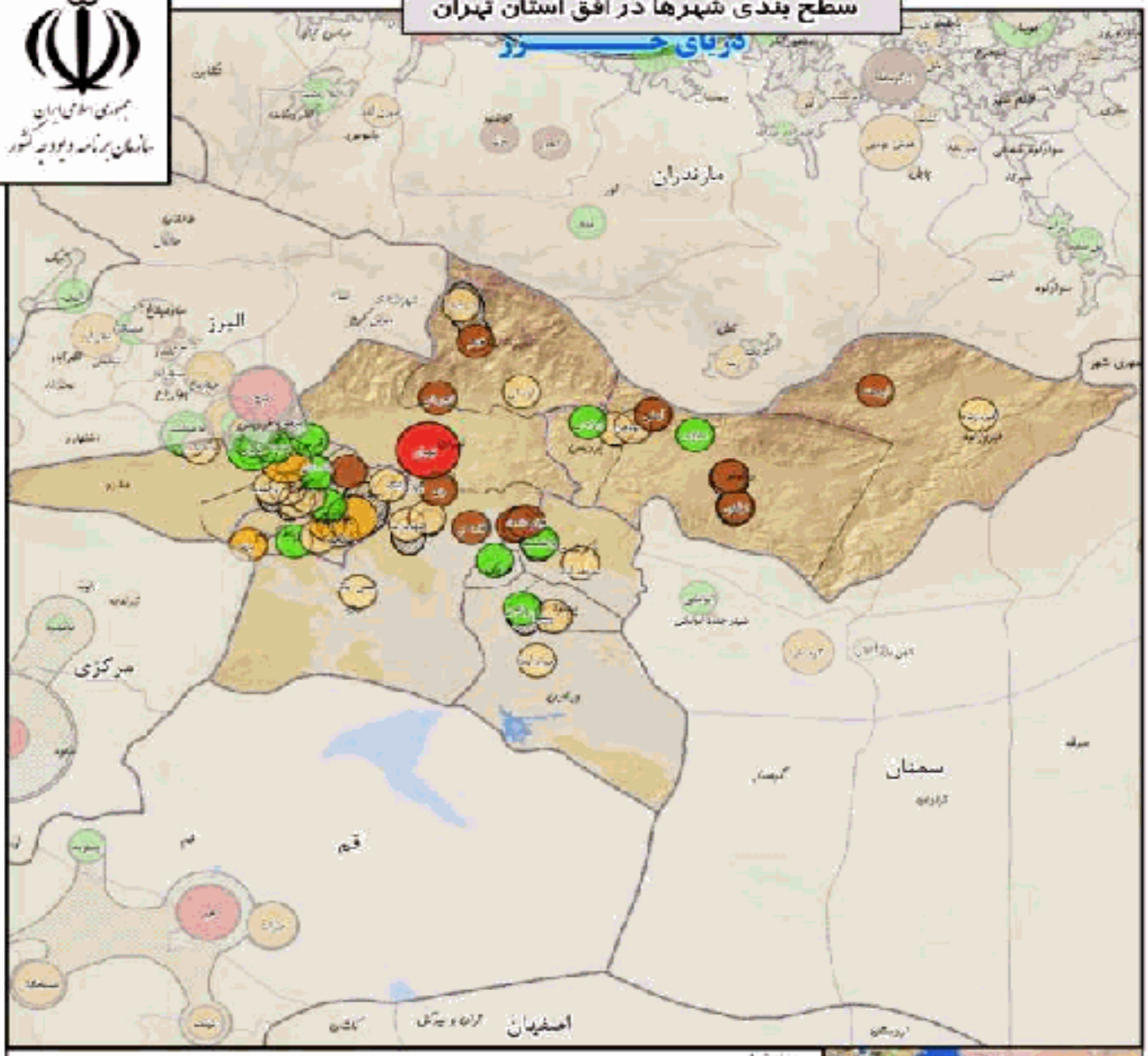

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای هسکار

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

تالاب و مرداب

دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی منطقه ای و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران

سال تهیه: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان تهران

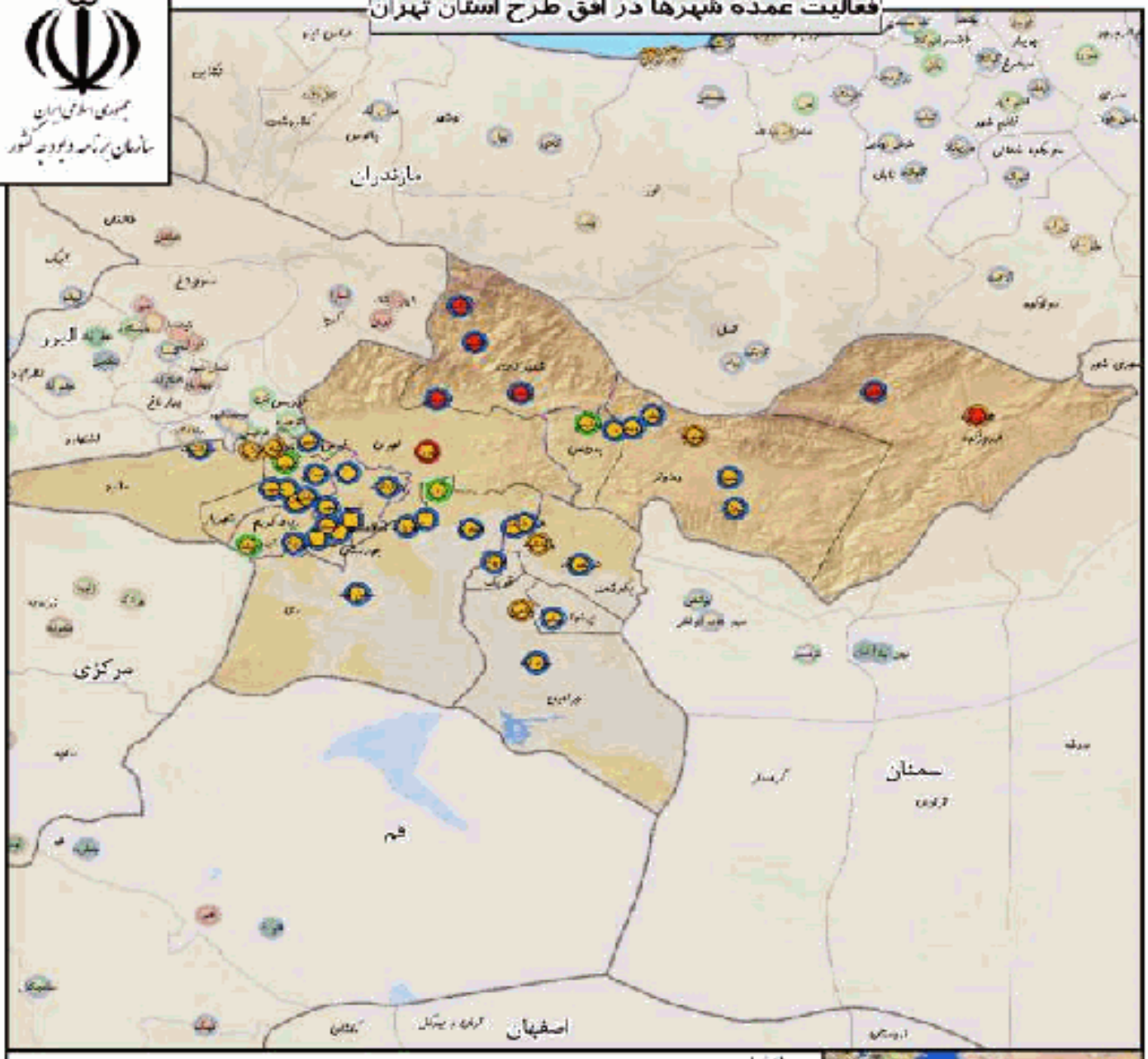

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غلبه خدمات
- فعالیت غلبه صنعتی
- فعالیت غلبه کشاورزی
- فعالیت غلبه گردشگری
- چند فعالی

شهر

- ملی
- منطقه ای
- شهرستانی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه و مرداب
- دریا

کارکرد

- استانی
- فراملی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

روستاهای مرکزی سطح یک استان تهران

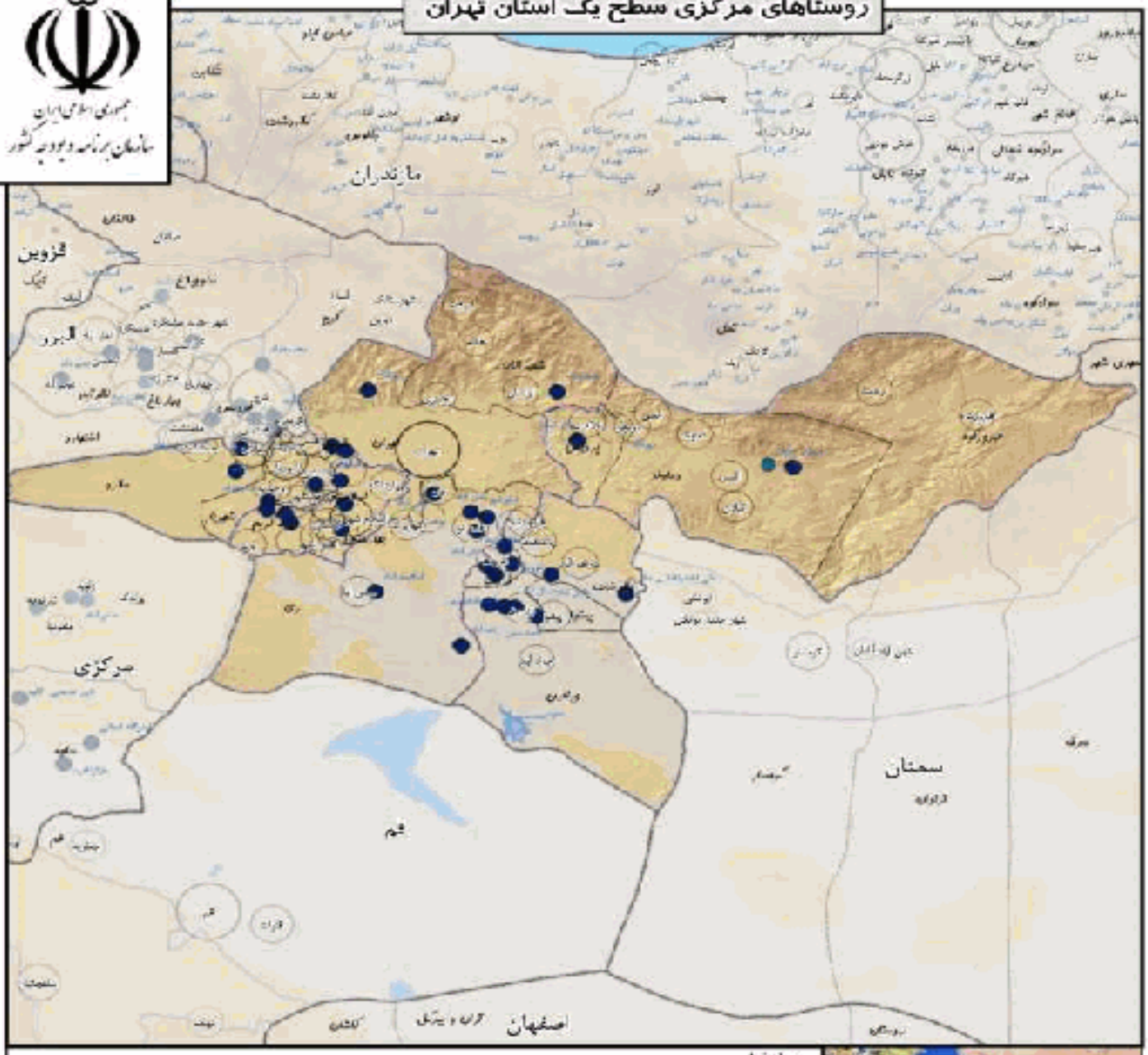

راهنما

روستای سطح ۱

سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰ تا ۲۵۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلاپ و مرداب
- دریا

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان تهران

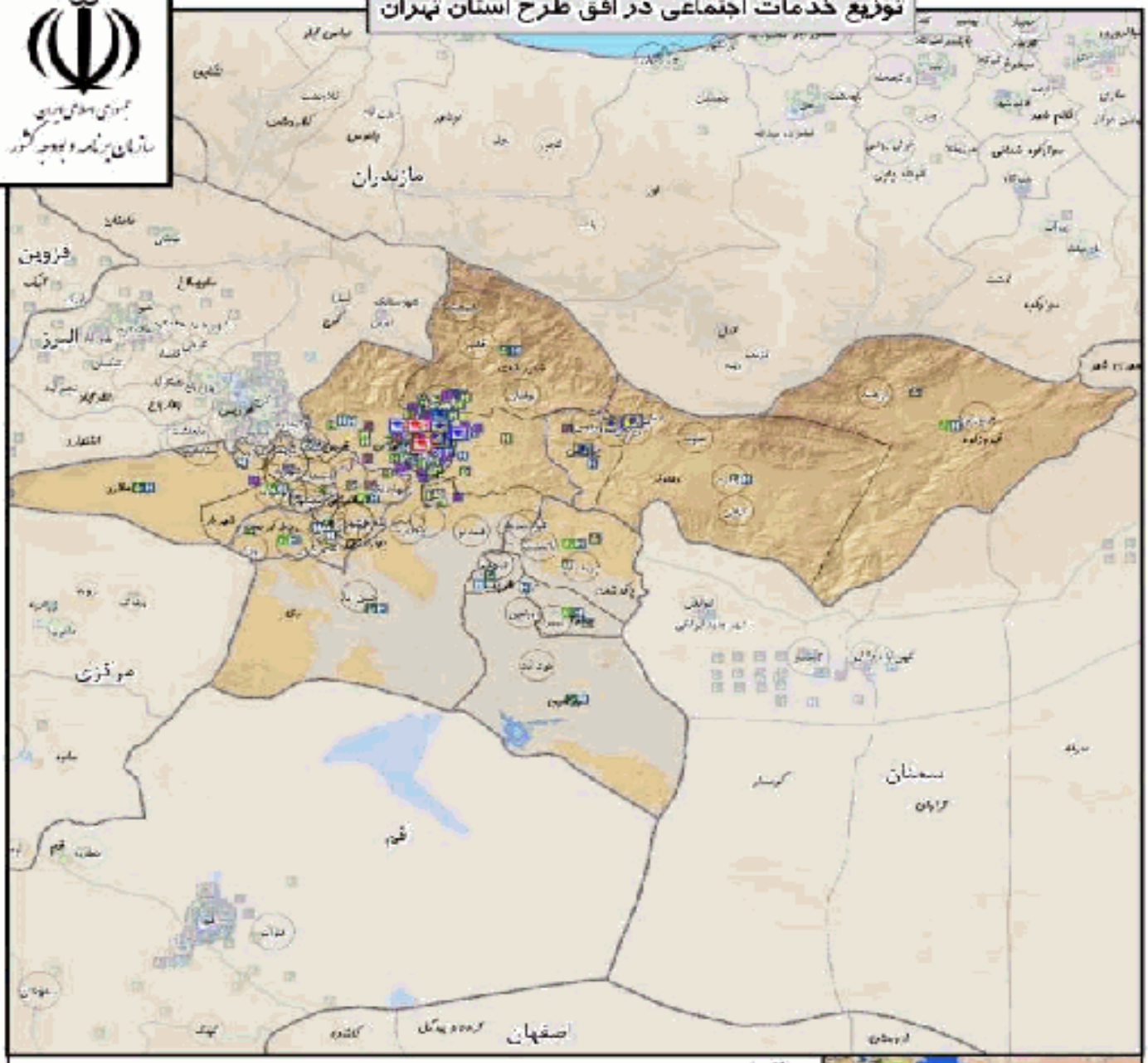

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان تهران

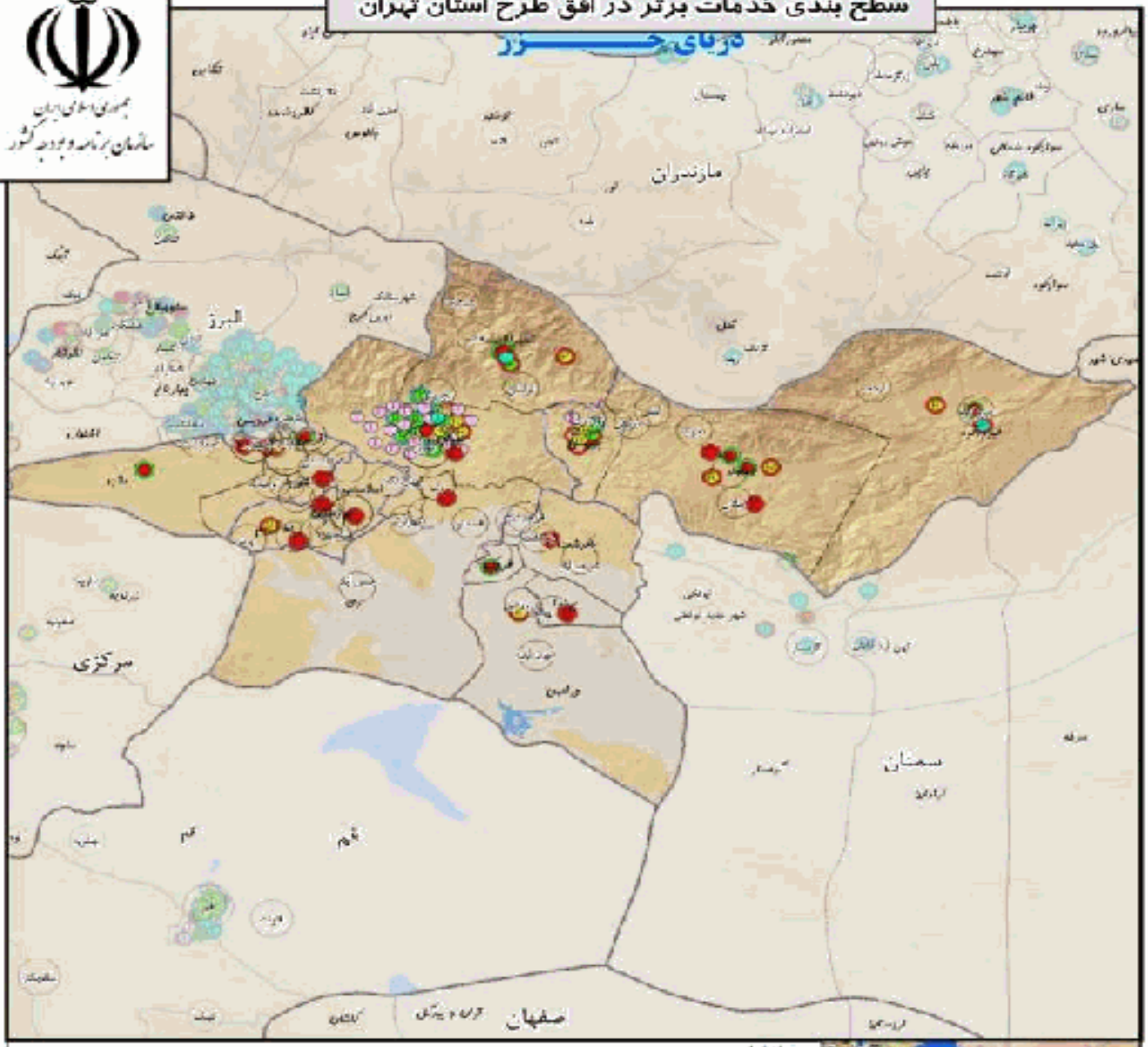

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازرگانی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشته و تشویری
- پارک های علم و فن آوری

خدمات برتر

وضعیت

- فاق
- توسعه وضع موجود
- موجود

عوارض

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

Scale = 1:1,000,000

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان تهران

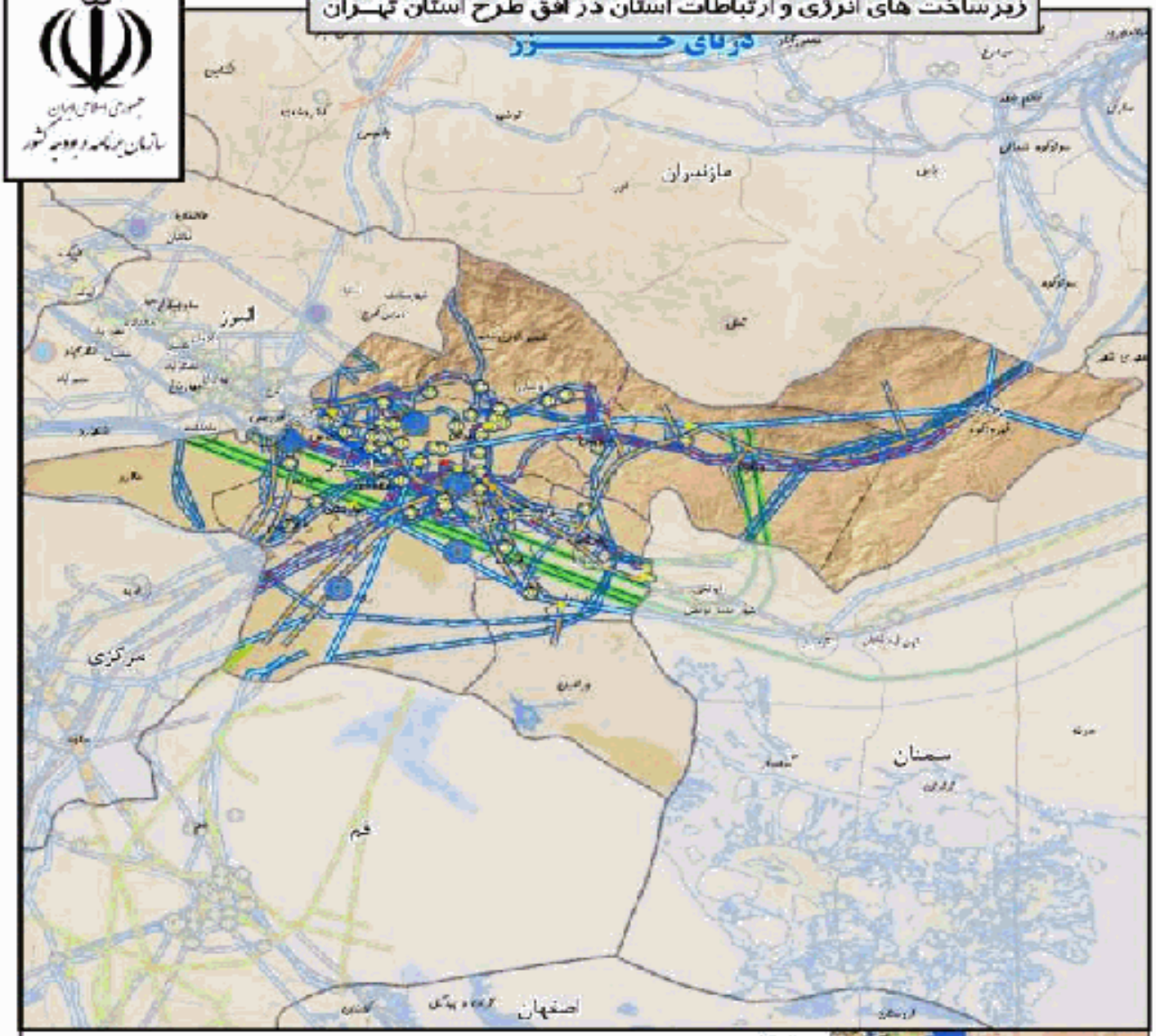

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱
- آب
- بادی
- بخاری
- سیکل ترکیبی
- گازی

- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- اتن
- توسعه وضع موجود
- موجود
- خطوط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۱۳۲
- ۲۳۰
- ۴۰۰
- ۵۲
- خطوط انتقال فراورده

وضعیت خطوط
- اتن
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل بادی
- پتانسیل سایر

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و برکه
- دریا

مطالعات آمایش استان تهران
تهیه در برنامه : بازنگری مطالعات جوآمایش سرزمین
مقیاس نقشه ۱:۱,۲۰۰,۲۰۰
تاریخ ۱۳۹۹

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان تهران

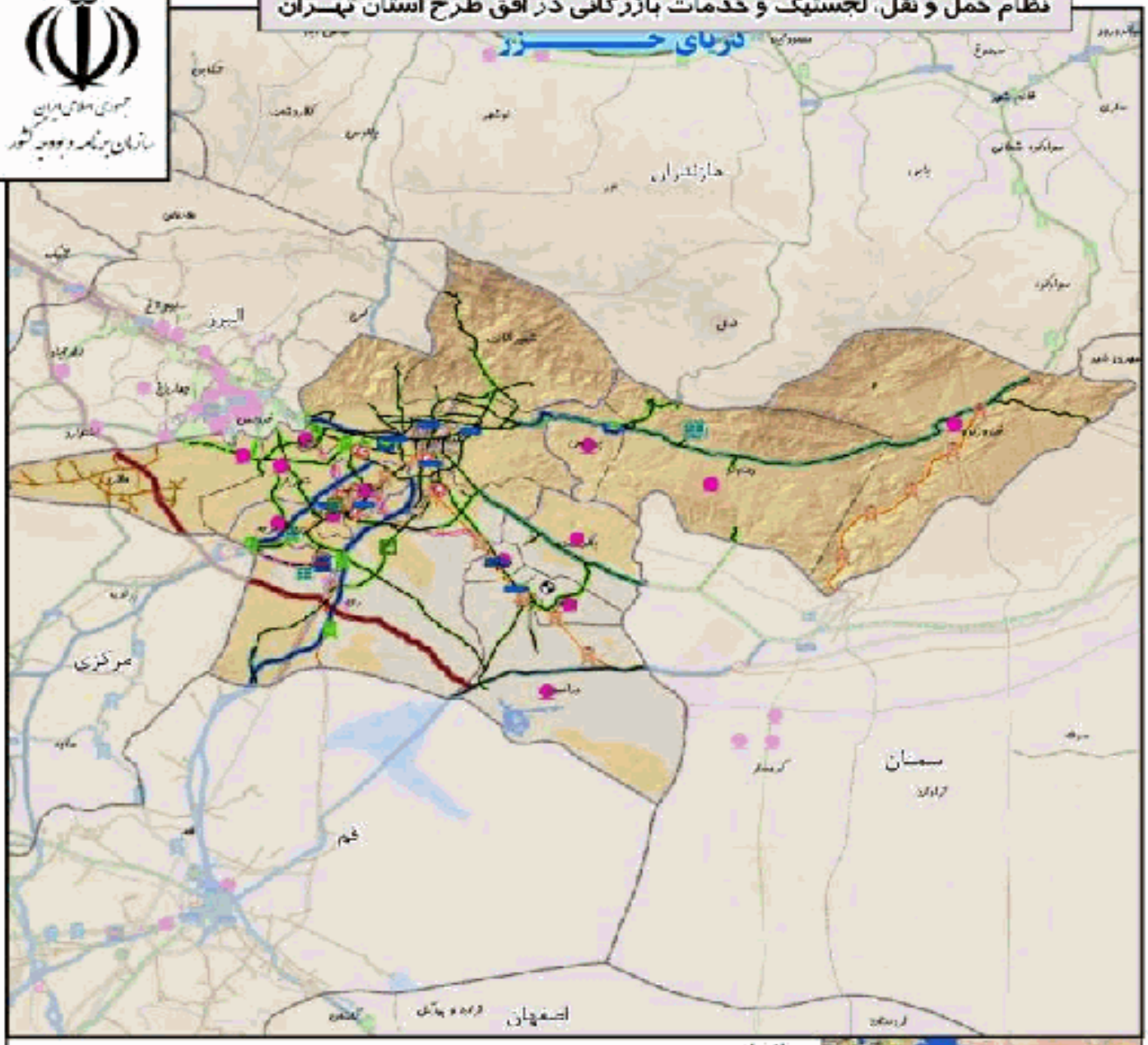

راهنما

فرودگاه
کارکرد
فرا ملی
ملی
پایانه جاده ای
نوع
داری
مسافری

مراکز لجستیک
نوع
انبار
بازارچه کالا
بندر خشک
سردخانه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
دو منظوره
سیلک

سنگین
وضعیت محور
اتو
توسعه وضع موجود
موجود
کاربرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نوع راه
اتوبان
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دلتا و هرتاب
دریا

Scale = 1:1,300,000

منابع آبی استان در افق طرح استان تهران

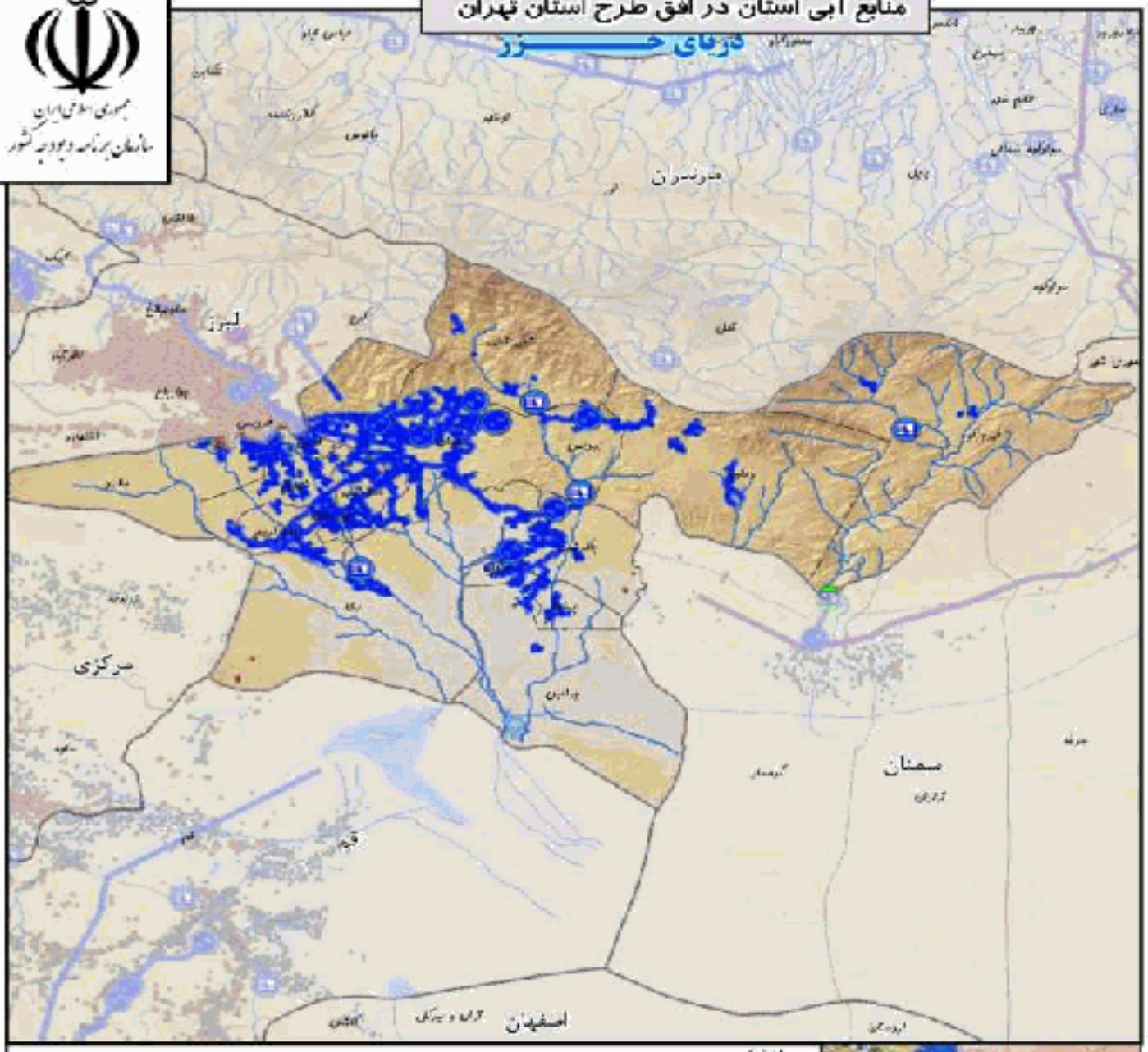

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
آتی
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

- تقویت و توزیع متناسب ساختار عناصر پهنه‌ای، محوری و کانونی
- توسعه پایدار بخش کشاورزی در عرصه رقابت‌های بین بخشی اقتصاد منطقه
- کنترل توسعه بخش گردشگری به‌عنوان الگویی پایدار و تغییر الگوی کنونی مبتنی بر کسب درآمد پایدار
- هدایت بخش صنعت به عنوان یکی از محورهای پشتیبان توسعه فضایی استان
- تحول بنیادین در ساختار خدمات استان به‌سوی خدمات دانش‌بنیان و برتر در مقیاس منطقه‌ای و خدمات بازرگانی در مقیاس ملی و فراملی
- ارتقاء زیست‌پذیری و افزایش سرمایه اجتماعی
- توسعه انرژی‌های پاک دوستدار محیط‌زیست جایگزین انرژی‌های تجدید ناپذیر فسیلی
- ارتقاء توان جابه‌جایی انسان و کالا و ایمنی آن و توان تولید، دسترسی و جابه‌جایی اطلاعات
- تقویت بازدارندگی فعال، پدافند غیرعامل و ایمنی استان
- ارتقاء پیوستگی، یکپارچگی و دربرگیرندگی در ساختار تصمیم‌گیری
- توزیع بهینه و متعادل جمعیت در پهنه استان
- توسعه منطقه‌ای پایدار اثرگذار بر منابع طبیعی و محیط‌زیست در چارچوب توان محیطی سرزمین
- تعادل در منابع محیطی ـ کالبدی در استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم‌کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- زراعت برنج، سویا، کلزا، گیاهان دارویی در شهرستان‌های نواحی شرقی و میانی؛ سبزیجات و گل و گیاهان زینتی در نواحی سه‌گانه
- تولید مرکبات و کیوی در نواحی شرقی و غربی
- تکثیر، تولید، رهاسازی و صید ماهیان دریایی، خاویاری، سردآبی، گرم‌آبی و پرورش ماهی در قفس در نواحی سه‌گانه

سازمان فضایی وضع افق استان تهران

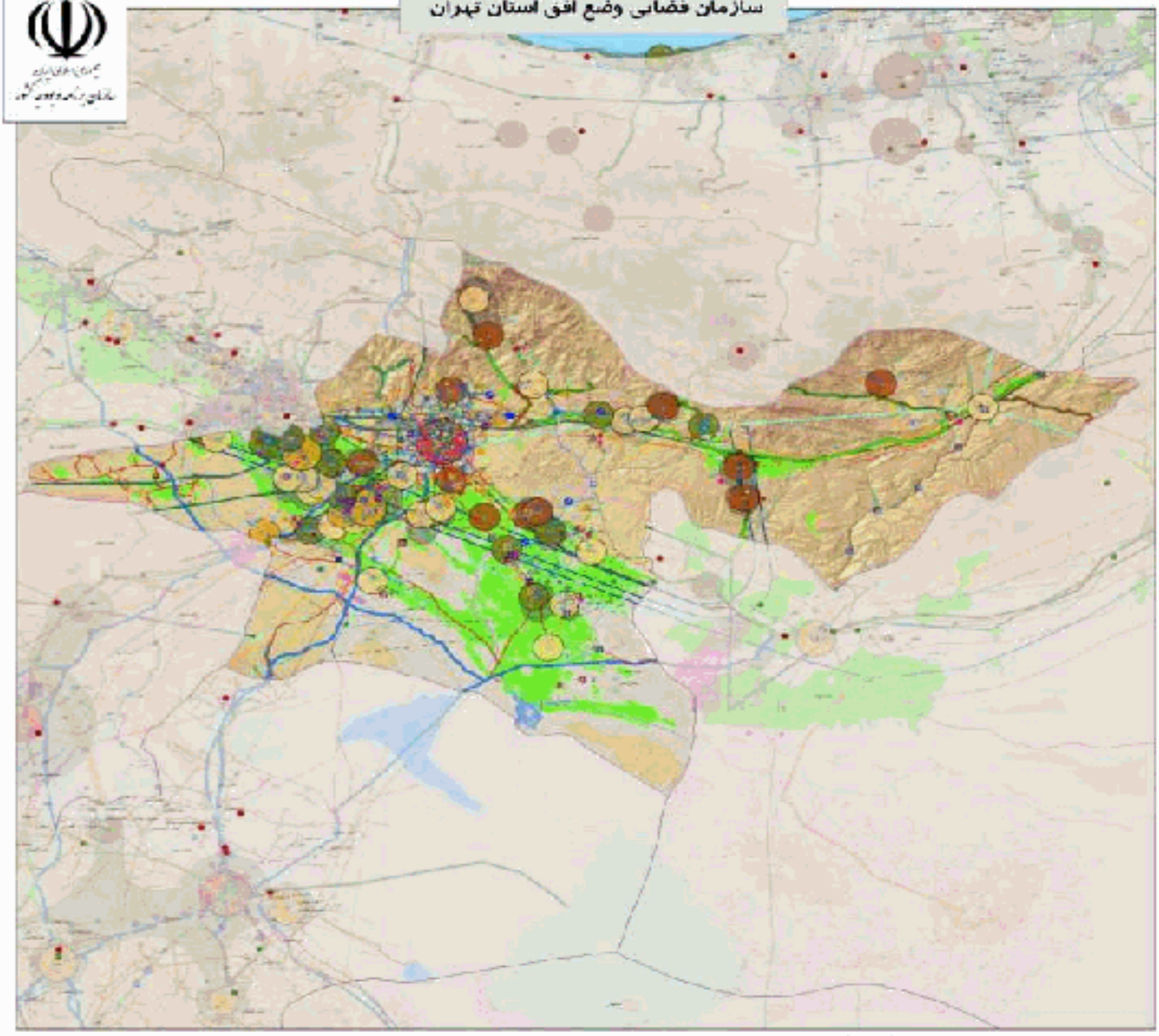

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان قم در افق ۱۴۱۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان قم

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی

هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان قم به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- تقویت فرهنگ اسلامی- ایرانی در استان
- گردشگری زیارتی پایدار و پیشرفته

- مراکز حوزوی و دانشگاهی پیشرفته با عملکرد ملی و فراملی
- خدمات توسعه‌یافته و افزایش سهم فعالیت‌های نوین و دانش‌پایه در بخش‌های مختلف خدماتی
- افزایش تولید ناخالص سرانه متناسب با ظرفیت‌های استان و بهبود بهره‌وری سرانه
- بازرگانی پیشرفته متناسب با فعالیت‌های تولیدی و خدماتی
- صنایع پیشرفته با فناوری‌های پاک با تأکید بر تخصصی شدن استان در رشته‌های صنعتی منطبق بر قابلیت‌های استان و کسب جایگاه مناسب در بهره‌برداری از ذخایر معدنی
- حفظ و نگه داشت سطح فعالیت‌های کشاورزی به همراه ارتقای کیفی و کمی تولید
- حفاظت از محیط‌زیست و منابع پایه
- سازمان فضایی متعادل
- ایفای نقش فعال استان در تقسیم کار ملی و مشارکت با تهران در پذیرش نقش‌های ملی و منطقه‌ای پایتخت متناسب با توان‌ها و قابلیت‌های استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

آموزش حوزوی و عالی

- ارائه‌کننده فعالیت‌های مرتبط با آموزش علوم دینی(حوزه‌های علمیه) در سطوح عالی
- ارائه‌دهنده خدمات آموزش عالی با تأکید بر رشته‌های علوم انسانی و اسلامی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های حوزوی استان

فرهنگی و مذهبی

- پایگاه ارتباطات فرهنگی و مذهبی با کشورهای اسلامی و مبادله کننده تولیدات فرهنگی و رسانه‌ای.
- یکی از مکان‌های(شهر قم) برگزاری اتفاقات و مناسبت‌های خاص فرهنگی ملی و بین‌المللی.
- برخوردار از جایگاه ویژه در حفظ و بالندگی هویت اسلامی- ایرانی کشور و شناساندن ابعاد این هویت به سایر ملل جهان و به‌ویژه کشورهای منطقه.

گردشگری

- یکی از کانون‌های توسعه گردشگری زیارتی و تاریخی در جهان تشیع با تاکید بر آثار قدسی حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه(س) و مسجد مقدس جمکران.
- ارائه‌دهنده خدمات گردشگری سلامت و خدمات بهداشتی و درمانی.

خدمات برتر

– کانون جذب طلاب و دانشجویان خارجی از طریق تقویت آموزش حوزوی و عالی.

– استقرار خدمات برتر در زمینه ملی و بازرگانی با توجه به قابلیت‌های موجود و تسهیلات قانونی منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان به منظور جلب و جذب سرمایه گذار.

– ارائه دهنده خدمات برتر در زمینه‌های فرهنگی – هنری و رسانه ای

حمل‌ونقل

– برقرارکننده پیوندهای ارتباطی در شبکه کریدورهای ترانزیتی کشور و پیشگام در برقراری تعامل و همکاری بین استان‌های مستقر در طول این محورها.

– یکی از مناطق بارانداز و توزیع کالا در کشور با توجه به موقعیت ممتاز ترانزیتی استان.

– ارائه دهنده خدمات در امور حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی و هوایی با توجه به موقعیت ممتاز ارتباطی استان در حمل‌ونقل و ترانزیت مسافر و کالا.

– برقرارکننده پیوند ارتباطی(جاده‌ای و ریلی) استان با استان های مرکزی، قزوین و سمنان جهت تسهیل ارتباط مستقیم شبکه‌های جنوب کشور با مناطق شمال غربی و شمال شرقی مستقل از تهران.

نهادی- اداری

– همکاری در تقسیم کار ملی و مشارکت با تهران از طریق کارآمد کردن نظام اداری و اجرایی استان و فراهم نمودن زمینه‌های لازم.

سکونتگاهی

– شهر قم به عنوان کلان شهر مذهبی ایران و پایتخت جهان تشیع

بازرگانی

– ارائه دهنده خدمات تجاری و بازرگانی نوین در صنایع پاک، صنایع فرهنگی و چاپ و همچنین فرش ابریشم قم(دارای برند جهانی).

صنعت و معدن

– یکی از کانون‌های تولید و صادرات صنعتی و معدنی استان نظیر صنایع پاک و کم آب‌بر، نساجی،چرم و پوشاک، ماشین آلات و تجهیزات پزشکی، صنایع فرآوری از شورابه‌های دریاچه نمک، معدن منگنز و باریت، نیروگاه‌های خورشیدی و صنعت چاپ، فرش و سوهان.

کشاورزی

– تولید، توزیع و مبادله دام و طیور.

محیط‌زیست و منابع طبیعی

– حفاظت از مناطق چهارگانه حفاظت شده (پلنگ دره، دریاچه حوض سلطان، دریاچه نمک و پارک ملی کویر) از طریق مشارکت جوامع محلی.

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

آموزش حوزوی و عالی

– پایگاه مرکزیت حوزه علمیه و مرجعیت شیعه و پذیرای طلاب داخلی برای آموزش علوم اسلامی در سطوح عالی

فرهنگی و مذهبی

– چاپ و انتشار کتاب و تولید محتوا در سطح منطقه‌ای و تولید نرم‌افزارهای فرهنگی.

گردشگری

– ارائه امکانات و خدمات و تسهیلات در گردشگری زیارتی- فرهنگی، تاریخی و گردشگری طبیعی.

خدمات برتر و بازرگانی

– کلان‌شهر قم به عنوان مرکزیت خدمات استانی و خدمات برتر به استانهای همجوار

– یکی از مناطق بارانداز تجاری و نگهداری و صادرات کالا در کشور با توجه به وجود منطقه ویژه اقتصادی با تأسیسات گمرکی، بازرگانی، صنعتی و موقعیت جغرافیایی مناسب.

حمل‌ونقل

– ارائه‌کننده خدمات حمل‌ونقل کالا و مسافر با توجه به موقعیت ممتاز و توسعه زیرساخت‌ها و ارتقاء راه‌های ارتباطی درون استانی.

نهادی- اداری

– پذیرش برخی از عملکردهای سیاسی، اداری و فرهنگی و فعالیت های تولیدی و خدماتی قابل انتقال از پایتخت به استان.

سکونتگاهی

– پشتیبانی و کمک به تهران در حوادث و بلایای طبیعی.

– ارائه خدمات به برخی از شهرهای استان‌های همجوار

صنعت و معدن

– یکی از کانون‌های تولید خوشه‌های صنعتی و ارتقاء تکنولوژی صنایع بومی شده در استان نظیر کفش ، مبلمان ، سنگ، خوشه های گچ، صنایع پلاستیک، لاستیک و صنایع فلزی.

کشاورزی

– کشاورزی دانش بنیان، ارگانیک، سالم در تولید محصولات کشاورزی

محیط‌زیست و منابع طبیعی

– حفاظت، احیاء و توسعه پوشش گیاهی کم آبر و فضای سبز کم آب بر جهت جلوگیری از پیشروی کویر و ریز گردها.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان قم در افق چشم‌انداز استانی است پیشرفته با مردمی مومن و فرهیخته، فضای معنوی و امن و متناسب با نقش و جایگاه بین‌المللی آن که با برخورداری از اماکن مقدس متعدد، حوزه‌های معتبر علوم دینی، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پیشرفته، خدمات و تولید با کیفیت، توسعه خویش را بر پایه سه محور مرکزیت تولید و نشر علوم و معارف دینی، شهر زیارتی در مقیاس جهانی و الگوی مدنیت اسلامی استمرار می‌بخشد.

این استان با استفاده از موقعیت جغرافیایی خویش، زیربناهای توسعه‌یافته، خدمات پیشرفته و توان‌های متعدد کلان‌شهر قم، ضمن مشارکت با تهران در ایفای برخی از وظایف ملی و منطقه‌ای ، نقش تمرکززدایی ارتباطی از مرکز کشور را به خوبی ایفا می‌نماید.

کلان‌شهر قم به عنوان یکی از مراکز مقدس شیعیان جهان، شهری است پیشرفته و فارغ از فعالیت‌های غیرضروری که به همراه سایر نقاط آباد شهری و روستایی استان شبکه سکونتگاهی با شدت تمرکز کمتر نسبت به مراحل اولیه توسعه را شکل می‌دهند.

این استان در افق چشم‌انداز از نظام‌ها و تأسیسات تولیدی و خدمات پیشرفته برخوردار است. وجه غالب فعالیت‌های تولیدی این استان را صنایع با فناوری برتر، پاک و کم آب‌بر و کشاورزی متمرکز و صنعتی شکل می‌دهند به‌گونه‌ای که ضمن استفاده منطقی از منابع طبیعی، توسعه پایدار را برای برخورداری نسل‌های آینده تضمین می‌نمایند.

ویژگی‌های استان قم در افق چشم‌انداز با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پداقندغیرعامل به صورت زیر ترسیم گردیده است:

– استانی پیشرفته با مردمی مومن و فرهیخته، فضای معنوی و امن و متناسب با نقش و جایگاه بین‌المللی آن.
– برخورداری از اماکن مقدس متعدد و برتر در بخش گردشگری مذهبی.
– دارای حوزه‌های معتبر علوم دینی و قطب آموزش علوم انسانی.
– برخورداری از دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پیشرفته و خدمات و تولید با کیفیت.
– بهره‌مندی از زیربناهای توسعه‌یافته، خدمات پیشرفته و توان‌های متعدد کلان‌شهر قم.
– ایفای برخی از وظایف ملی و منطقه‌ای و تمرکززدایی ارتباطی از مرکز کشور.
– کلان‌شهر قم به عنوان یکی از مراکز مقدس شیعیان جهان، شهری پیشرفته و فارغ از فعالیت‌های غیرضروری.

– استقرار صنایع با فناوری برتر، پاک و کم آب‌بر و کشاورزی متمرکز و صنعتی متناسب با منابع آبی و توان های محیطی در استان.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

– شناساندن ابعاد هویت اسلامی- ایرانی به سایر ملل جهان و به ویژه کشورهای منطقه و استفاده از جایگاه ویژه فرهنگی استان در حفظ و بالندگی هویت اسلامی- ایرانی کشور.

– معرفی جامعه توسعه‌یافته مبتنی بر شاخص‌های توسعه انسانی متناظر با اهداف ملی و جهانی.

– ارتقای همه‌جانبه و پایدار گردشگری زیارتی استان در مقیاس ملی و فراملی از طریق توسعه امکانات و تأسیسات در بخش گردشگری و به بارگیری شیوه‌های نوین مدیریت و بازاریابی.

– افزایش ماندگاری زائرین و گردشگران از طریق به‌کارگیری تمهیدات لازم و جاذبه‌های استان.

– تمرکز بر سطوح برتر تحصیلات حوزوی در استان و انتقال سطوح پایین‌تر به سایر مناطق کشور.

– بهره‌گیری از ظرفیت‌های حوزوی استان در توسعه کمی و کیفی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی استان در رشته‌های علوم انسانی.

– تخصصی شدن استان در بخش خدمات با عملکردهای ملی از طریق ایجاد تحول بنیادین در بخش‌های خدماتی و ارتقای سهم فعالیت‌های نوین در آن‌ها.

– جذب سرمایه‌گذاری‌های متمایل به مناطق پرتراکم کشور به‌ویژه تهران با استفاده از موقعیت ممتاز جغرافیایی استان.

– تخصصی شدن استان در صنایع حمل‌ونقل.

– برقراری پیوندهای اقتصادی فراملی و تسهیل روابط درونی و بیرونی اقتصاد با استفاده از فرصت برخورداری از منطقه ویژه اقتصادی و بندر خشک سلفچگان.

– معرفی و زمینه‌سازی برای حضور و فعالیت هرچه بیشتر بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی استان.

– ارائه خدمات بهینه و پیشرفته به زوار و گردشگران با ساماندهی اصناف و سایر واحدهای بازرگانی شهر قم.

– تنظیم فرایند توسعه استان بر پایه ملاحظات محیط زیستی به‌منظور ارتقاء سطح پایداری توسعه از طریق اعمال مدیریت جامع زیست‌بوم مبتنی بر رویکرد مشارکتی.

– بهره‌برداری بهینه و پایدار از منابع پایه (آب‌وخاک) و حفظ تنوع زیستی و جلوگیری از پیشروی کویر.

– پشتیبانی از استان تهران در شرایط بحرانی با پذیرش برخی از نقش‌های ملی و منطقه‌ای پایتخت به‌ویژه در زمینه‌های فرهنگی و اداری- سیاسی (انتقال برخی از نهادهای حکومتی مثل نهادهای قضایی، سازمان تبلیغات، شورای نگهبان،...).

– کمک به تمرکززدایی ارتباطی از تهران از طریق تقویت پیوند بین شهرهای قم (به عنوان نقطه تلاقی محورهای ارتباطی جنوب) و شهرهای گرمسار در شرق و بویین‌زهرا در غرب تهران).

۲-۵- راهبردهای پابرجا

– برقراری تعادل در افزایش جمعیت و جلوگیری از مهاجرت‌های بی‌رویه به استان.

– گسترش امنیت اجتماعی ، اقتصادی و فضایی متناسب با شأن و جایگاه استان و تقویت سرمایه اجتماعی و کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی و فرهنگی.

– افزایش سطح کمی و کیفی تولیدات فرهنگی و نرم‌افزارها با تأکید بر حوزه¬های تخصصی استان.

– ارتقای سطح بهداشت عمومی ، تأمین دسترسی همگانی به خدمات درمانی و گسترش پوشش بیمه های اجتماعی.

– توسعه فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ارتقاء نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی و تقویت توانمندی‌های افراد و گروه‌های اجتماعی.

– توسعه مناطق مستعد گردشگری و حفظ و احیاء آثار فرهنگی، تاریخی و مذهبی.

– ایجاد زیرساخت‌های گردشگری پیشرفته متناسب با عملکرد ملی و فراملی استان.

– تقویت صنایع‌دستی و بومی استان در زمینه‌های تولید، معرفی و بازاریابی.

– توسعه زیرساخت‌های آموزش علوم دینی (حوزه‌های علمیه) در سطوح عالی و گسترش مؤسسات تخصصی مرتبط با توجه به عملکرد ملی و فراملی.

– توسعه سطوح بالای تحصیلات حوزوی در استان و کاهش سطوح پایین‌تر به نفع سایر مناطق کشور.

– توسعه کمی و کیفی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی استان با بهره¬گیری از ظرفیت‌های حوزوی استان در رشته¬های علوم انسانی و تنوع‌بخشی و تقویت واحدهای دانشگاهی در رشته‌های علوم پزشکی.

– ساماندهی و تجهیز مراکز رشد و پارک‌های علمی– فناوری در ارتباط با مراکز آموزش عالی، مراکز تولیدی و سکونتگاه‌ها.

– سازمان‌دهی و تقویت خدمات برتر و دانش‌بنیان در جهت پشتیبانی از فرآیند توسعه استان.

– فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای جلب سرمایه¬های داخلی و خارجی در فعالیت‌های اقتصادی و بهره گیری از ظرفیت‌های مشارکت مردمی و ارتقای نقش تشکل‌ها (اتحادیه‌ها و تعاونی‌ها و سازمان‌های غیردولتی) در فعالیت‌های اقتصادی.

– نهادینه‌سازی بهره‌وری و افزایش آن در بخش‌های اقتصادی و عوامل تولید و افزایش فعالیت‌های دانش‌پایه، نوآوری و کارآفرینی در استان.

– ارتقای مهارت‌های نیروی انسانی و استفاده از فناوری‌های نوین در فعالیت‌های مختلف اقتصادی.

– نوین‌سازی بخش بازرگانی استان و ساماندهی اصناف و سایر واحدهای بازرگانی.

– توسعه و گسترش زیرساخت‌ها و تأسیسات نگهداری و انتقال کالا (سورتینگ، بسته‌بندی و انبارداری)

– افزایش بهره‌وری منابع پایه آب‌وخاک با استفاده از روش‌های علمی روزآمد.

– حفاظت، احیاء و توسعه پوشش گیاهی استان، بهره‌برداری بهینه از آن و جلوگیری از پیشروی کویر و ریزگردها.

– تنظیم فرایند توسعه استان بر پایه ملاحظات محیط زیستی به منظور ارتقاء سطح پایداری توسعه از طریق اعمال مدیریت جامع زیست‌بوم مبنی بر رویکرد مشارکتی.

– انتقال بین حوضه‌ای آب به عنوان اساسی‌ترین راهبرد در نظر گرفته شده برای مناطق کم آب با رعایت ملاحظات ملی و محیط زیستی.

– مدیریت بهینه پساب‌های شهری.

– اصلاح الگوی کشت و تأکید بر توسعه باغات و فعالیت‌های متمرکز کشاورزی شامل کشت‌های گلخانه‌ای، دامداری‌های صنعتی، پرورش طیور و آبزی‌پروری.

– توسعه صنعتی استان با تأکید بر صنایع پاک و فناوری‌های پیشرفته در ایجاد واحدهای صنعتی جدید و نوسازی و افزایش بهره‌وری صنایع موجود.

– دگرگونی ساختار فعالیت‌های صنعتی در راستای تکمیل زنجیره‌های صنایع موجود و خوشه‌های صنعتی متناسب با طرح آمایش.

– گسترش بهره‌برداری از ذخایر معدنی موجود در استان با توجه به تنوع قابلیت‌های معدنی و کانسارهای موجود استان به‌ویژه نمک، منگنز و منیزیم (دریاچه نمک) و سنگ‌ها و مصالح ساختمانی.

– توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای شاخص‌های بهره‌وری حمل‌ونقل زمینی (اعم از راه و راه‌آهن) با توجه به موقعیت ممتاز ارتباطی استان در حمل‌ونقل و ترانزیت مسافر و کالا.

– ارتقاء عملکرد شبکه‌های انتقال نفت خام، گاز، فرآورده‌های آن و خطوط و پست‌های انتقال نیرو.

- تولید گوشت قرمز و گوشت مرغ در ناحیه شرقی و میانی

گردشگری

گردشگری (طبیعی، دریایی، سلامت، کشاورزی، تاریخی، بوم‌گردی، فرهنگی) و ارائه خدمات و کالاهای فرهنگی جوامع سنتی در پهنه‌های ساحلی، جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی نواحی سه‌گانه

صنعت و معدن

- صنایع دستی، صنایع (نوین و High Tec، بایو و نانوتکنولوژی، الکترونیک، صنایع دریایی، ساخت و تعمیر انواع قایق‌های تفریحی و ورزشی، صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی، تولید فرآورده‌های لبنی و فرآوری محصولات دریایی در نواحی سه‌گانه
- صنایع کانی غیرفلزی(سیمان)، صنایع فلزات اساسی(فولاد)، صنایع پتروشیمی (صنایع پایین‌دستی)، تولید مقوا،کاغذ و فرآورده‌های کاغذی، صنایع قطعه‌سازی، خودرو سازی، ساخت کودها و ترکیبات ازته، تولید موتورهای برقی، ژنراتور، ترانسفورماتور و توربین‌ها به‌جز موتورهای وسایل نقلیه هوایی، آماده‌سازی و ریسندگی الیاف نساجی، بافندگی منسوجات و تولید پوشاک به استثنای پوشاک از نوع خزدار در نواحی شرقی و میانی
- استخراج ذغال‌سنگ و کک‌سازی و ... در ناحیه شرقی

بازرگانی

- خدمات بازرگانی خارجی، خدمات حمل و نقل کالا از طریق بندر امیرآباد به عنوان بزرگ‌ترین بندر شمال کشور و بنادر فریدونکنار و نوشهر به کشورهای پیرامون دریای خزر و سایر استان‌های کشور

حمل و نقل

- فرودگاه‌های دشت ناز، رامسر و نوشهر با عملکرد بین‌المللی و ملی در نواحی شرقی و غربی
- بنادر امیرآباد، فریدونکنار و نوشهر در نواحی شرقی و غربی و ارتباط دریایی با کشورهای پیرامون دریای مازندران
- برقراری ارتباط ریلی با مرکز کشور و اتصال آن به بندر امیرآباد و استان گلستان در ناحیه شرقی استان
- وجود شبکه‌های ارتباطی جاده‌ای در سطح استان و دسترسی به استان‌های هم‌جوار و مرکز کشور با ۷ محور ارتباطی جاده‌ای

– توسعه جایگاه های توزیع، مخازن ذخیره و خطوط انتقال نفت و گاز متناسب با ویژگی ترانزیتی استان و نیازهای مصرف داخلی.

– توسعه کاربری های فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان محرک توسعه فعالیت های خدماتی، علمی و صنعتی در فرآیند توسعه استان.

– بهره گیری از موقعیت ممتاز جغرافیایی استان و نزدیکی آن با منطقه شهری تهران برای افزایش نقش و سهم استان در ساختار اقتصاد ملی.

– ایجاد شرایط، امکانات و بسترهای مناسب قانونی، مدیریتی و زیر بنائی لازم برای پذیرش بخشی از فعالیت‌های تولیدی و خدماتی قابل انتقال از مجموعه شهری تهران به استان.

– اصلاح چهره کالبدی شهر قم و تداوم انتقال فعالیت های مزاحم، آلاینده و غیرضروری متناسب با نقش و جایگاه مقدس و بین‌المللی این شهر.

– به‌کارگیری ملاحظات پدافند غیرعامل در توسعه سکونتگاه‌ها و ایمن‌سازی آن‌ها در نواحی مختلف استان به‌ویژه در راستای کاهش اثرات زلزله، سیل و سایر بلایای طبیعی.

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

– در نقاط شهری استان بخصوص شهرهای قنوات، سلفچگان، جعفریه و نیز نواحی دارای مزیت در شهر قم

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (فعالیتهای کشاورزی، صنعت‌ومعدن، خدمات و ...)

– در نواحی کوهستانی با اولویت گردشگری طبیعی و تثبیت فعالیت‌های باغداری، دامپروری و خدمات

– در نواحی کوهپایه‌ای با اولویت توسعه بخش خدمات(حمل‌ونقل، ترانزیت، بازرگانی، گردشگری ارتباطی)، بخش صنعت(تولید و صادرات صنعتی و معدنی) بخش کشاورزی جایگزینی کشت های موجود با کشت های متراکم و گلخانه‌ای

– در نواحی دشتی و کویری با اولویت توسعه گردشگری(مذهبی ، فرهنگی) و خدمات آموزش حوزوی، عالی و فرهنگی و بخش صنعت با اولویت تولیدات صنعتی و معدنی با تأکید بر صنایع سنگ، مبلمان، فرش و سوهان و ایجاد و توسعه نیروگاه‌های برق خورشیدی

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات(از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی- حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

– استقرار جمعیت در تمامی پهنه‌های دارای ارزش‌های محیط زیستی(مناطق حفاظت‌شده و مناطق شکارممنوع) و نیز پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد (زلزله‌خیزی، سیل‌خیزی و خشک‌سالی) و نواحی کویری

– پهنه‌های منابع طبیعی(مراتع و جنگل‌ها)، حفاظت و پهنه‌های مناسب برای توسعه فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و گردشگری و نواحی اطراف دریاچه نمک و حوض‌سلطان

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و معدنی

– توسعه فعالیت صنعتی در تمامی پهنه‌های حساس و دارای ارزش‌های محیط زیستی (مناطق حفاظت‌شده و مناطق شکارممنوع) و نیز پهنه‌های در معرض خطرات طبیعی با شدت زیاد (زلزله‌خیزی، سیل‌خیزی و خشک‌سالی) و شعاع مناسب از کلان‌شهر قم دارای محدودیت است.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان قم به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

– بخش خدمات توسعه‌یافته و در راستای آن توسعه بخش‌های فرهنگی و زیارتی اصلی‌ترین و مهم‌ترین اولویت استان است. بارگاه مطهر حضرت معصومه (س) و مسجد مقدس جمکران به همراه حوزه‌های معتبر علوم دینی، مؤسسات متعدد آموزشی و تحقیقاتی باعث پیدایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های مذهبی و فرهنگی قابل‌توجهی برای استان شده‌اند.

– در حال حاضر بخش صنعت استان یکی از بخش‌های پیشرو و توانمند در اقتصاد استان است. افزایش قابل‌توجه سهم بخش مولد صنعت و معدن در تولید ناخالص استان در سال‌های اخیر نشانگر وجود زمینه‌های مساعد توسعه این بخش در استان است. بخش صنعت با توجه به توان‌های صنعت استان در عرصه ملی به عنوان اولویت دوم توسعه محسوب می‌گردد.

– توسعه فعالیت‌ها و افزایش محصولات کشاورزی در سطح ملی و به تبع آن در سطح استانی از اهمیتی استراتژیک برخوردار بوده؛ بنابراین توسعه فعالیت‌های بخش کشاورزی به عنوان اولویت سوم ضمن تمرکز بر شیوه‌ها و الگوی کشت کم‌آب‌بر، بر توسعه کیفی و افزایش سطح تولید همراه خواهد بود.

– استان قم با توجه به موقعیت ترانزیتی و برخورداری از منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان، می‌تواند نقش مهمی در بازرگانی خارجی و همچنین فعالیت‌های عمده فروشی (تهیه و توزیع کالا در سطح مناطق مرکزی کشور) داشته باشد. لزوم توسعه همه جانبه این فعالیت‌ها و هماهنگی آن با سایر فعالیت‌های اقتصادی، اعم از بخش‌های تولیدی و خدماتی استان در تدوین اهداف باید مورد توجه قرار گیرد.

مناطق برنامه‌ریزی استان

گستره کوهستانی(غرب و جنوب استان)

- گردشگری طبیعی(اکوتوریسم متمرکز و اکوتوریسم گسترده).
- کشاورزی (باغداری ، دامپروری و کشت گیاهان دارویی).
- گردشگری سلامت.

گستره کوهپایه‌ای(غرب و شمال استان)

- حمل‌ونقل و ترانزیت و بازرگانی و پیوندهای ملی ارتباطی و مواصلاتی.
- تولید و صادرات صنعتی و معدنی.
- خدمات گردشگری ارتباطی.
- خدمات پشتیبان تولید صنعتی ، کشاورزی ، گردشگری، بازرگانی و تجاری در مقیاس منطقه‌ای، کشاورزی(زراعت، باغداری ، پرورش دام و طیور) در مقیاس منطقه‌ای.

گستره دشتی و کویری(شرق و جنوب شرق استان)

- گردشگری مذهبی، فرهنگی و تاریخی.
- خدمات آموزش حوزوی و عالی و فرهنگی و مذهبی.
- تولیدات صنعتی و معدنی با تأکید بر صنایع سنگ، مبلمان، فرش و سوهان در مقیاس ملی.
- ایجاد و توسعه نیروگاه‌های برق خورشیدی و سایر انرژی‌های تجدیدپذیر.

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

- انجام مستمر اقدامات ترویجی و آموزش بهره‌برداران (در کلیه زیر بخش‌ها) در راستای افزایش بهره‌وری.
- انجام اقدامات اصلاحی در اراضی کشاورزی در جهت افزایش اراضی دارای توان و تبدیل اراضی نامرغوب به مرتع.
- تأمین و بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی، اصلاح روش‌های آبیاری سنتی و استفاده از شیوه‌های مدرن آبیاری.
- اصلاح الگوی کشت و توسعه کشت‌های کم آب‌بر و مقاوم در برابر شوری.
- تأکید بر توسعه باغات، کشت‌های متراکم و گلخانه‌ای.
- زمینه‌سازی برای توسعه کشت گیاهان داروئی.
- حمایت، تقویت و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی.
- ارتقاء شاخص‌های بهداشتی و سلامت در تولیدات دامی.

– استفاده از شیوه‌های نوین بهره‌برداری کشاورزی و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای بهره‌برداران و تولیدکنندگان با اعمال روش‌های نوین مدیریت مزرعه و واحدهای دامداری مبتنی بر افزایش بهره‌وری عوامل و نهادهای تولید.

– ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه پرورش آبزیان (ماهیان زینتی، گوشتی، آرتمیا، تیلاپیا).

صنعت و معدن

– توسعه و حمایت از فعالیت‌های تحقیقاتی در زمینه افزایش بهره‌وری تولیدات صنعتی و معدنی.

– کمک به توسعه صنایع تخصصی استان با تأکید بر صنایع حمل و نقل، صنایع پایین دست پتروشیمی و فولاد، غذایی و دارویی، معدنی، نساجی و پوشاک.

– توسعه صنایع تخصصی استان با تأکید بر صنایع غذایی و دارویی، معدنی، نساجی و قطعات خودرو

– ارتقاء کیفیت و استانداردسازی محصولات صنعتی استان.

– توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تأکید بر صنایع بسته‌بندی محصولات با توجه به موقعیت جغرافیایی استان.

– استفاده از موقعیت و مزیت‌های منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان در توسعه صنعتی با استفاده از امکان صادرات مجدد.

– ارتقاء عملکرد شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود و تکمیل ظرفیت آن‌ها متناسب با توان زیست محیطی نواحی مختلف استان.

– اعطا و تمدید معافیت‌ها و سایر مشوق‌های لازم برای گسترش صنایع پاک (جدید و موجود).

– سرمایه گذاری و ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه صنایع هوا- فضا با توجه به زمینه‌های موجود در جوار فرودگاه بین‌المللی قم.

– انجام حمایت‌های لازم برای اصلاح خط تولید و استفاده از فناوری‌های روز در صنایع موجود با توجه به مساله اشتغال و بیمه‌های اجتماعی و جلوگیری از تبعات آن.

– حفظ هویت صنعت فرش دستباف قم به عنوان یک تولید صنعتی- هنری با توجه به جایگاه آن در بازارهای بین‌المللی.

– توسعه صنایع دستی و سایر صنایع قابل استقرار در نواحی روستایی در راستای متنوع سازی فعالیت‌ها و نگهداشت جمعیت روستایی.

– توسعه خوشه‌های صنعتی استان در زمینه‌های تخصصی (با تأکید بر خوشه‌های کفش، فرش دستباف و مبلمان).

– زمینه سازی برای ایجاد صنایع معدنی با اولویت منگنز و فرو منگنز و پودرهای معدنی.

– نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات معادن.

– توسعه آموزش‌های کاربردی و مهارت افزایی مستمر نیروی کار بخش ، ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید.

– انجام اقدامات لازم(آموزشی و سرمایه‌گذاری) برای ارتقاء سطح فناوری در معادن و صنایع فراوری.

– تکمیل و ارتقا زیرساخت‌های صنعتی، معدنی و تجاری نظیر شهرک‌ها و نواحی صنعتی، پایانه‌های صادراتی، انبارها و سردخانه‌ها، زیرساخت‌های آب و انرژی در شهرک‌ها و استقرار واحدهای صنعتی در شهرک‌ها.

نظام سکونتگاهی

– ایجاد شرایط و تسهیلات لازم برای پذیرش و اسکان مهاجران وارد شده به استان در سایر نقاط شهری (غیر از قم).

– ساماندهی حاشیه نشینی، اصلاح محیط و زیباسازی منظر شهری بر اساس طرح‌های نوین توسعه شهری.

– تقویت و تعمیق فرهنگ اسلام شیعی در طرح‌های توسعه شهری (اعم از ساخت و سازها، بهداشت و نظافت عمومی و توسعه معابر).

– اعمال سیاست‌های تشویقی جهت انتقال واحدهای صنعتی شهر قم به شهرک‌ها و نواحی صنعتی در مراحل اولیه و الزام آن‌ها به انتقال در مراحل بعدی.

– اصلاح چهره کالبدی و تأسیسات خدماتی نقاط روستایی در جهت حفظ حداکثر جمعیت ممکن.

– ضابطه‌مند نمودن ساخت و ساز شهری و روستایی و اعمال ضوابط اصولی معماری و شهرسازی در ساخت و سازها برای مقاوم سازی در برابر سیل و زلزله.

– بهبود الگوی ساخت و ساز مسکن روستایی و مقاوم سازی مسکن و تأسیسات خدمات روستایی.

بازرگانی

– استفاده بهینه از تسهیلات قانونی، فیزیکی و جغرافیایی منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان در راستای توسعه صنعتی و بازرگانی استان.

– برنامه ریزی در خصوص انتقال صنوف آلاینده به شهرک‌ها و مناطق تعیین شده.

– تشویق واحدهای صنفی و بازرگانی استان به استفاده بیشتر از فناوری‌های روز.

– تقویت و سازماندهی تشکل‌های صادراتی استان.

– تقویت اتاق‌های بازرگانی و تعاون برای فراهم نمودن زمینه‌های مبادله با کشورهای هدف.

– حمایت‌های مالی و اجرایی از برگزاری نمایشگاه‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در استان.

گردشگری

– ایجاد تسهیلات و معافیت‌های لازم برای جذب سرمایه گذاری در توسعه زائرسراها در شهر قم و اطراف مسجد جمکران.

– ایجاد تسهیلات و حمایت از مؤسسات گردشگری برای برگزاری تورهای زیارتی داخلی و بین‌المللی.

– گسترش حمل و نقل عمومی بین شهری و داخل شهری برای تسهیل دسترسی زائرین به اماکن زیارتی .

– تشویق سرمایه‌گذاری برای احداث و ایجاد سایت گردشگری و استراحتگاه‌های موقت.

– برقراری تسهیلات لازم برای حفظ، احیاء و بازسازی بافت‌های تاریخی شهر .

– حمایت از ساخت مراکز پذیرایی و اقامتی در سطح استان.

– حمایت از آژانس‌های مسافرتی جهت برقراری تورهای تفریحی بازدید از کویر، دریاچه نمک و سایر جاذبه‌های گردشگری استان.

– حمایت از ایجاد کارگاه‌ها،نمایشگاه‌ها و بازارچه‌های موقت و دائمی صنایع‌دستی.

خدمات برتر

– توسعه کاربردهای فناوری اطلاعات و دولت الکترونیک در همه زمینه‌ها.

– توسعه کاربری‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان محرک توسعه فعالیت‌های خدماتی، علمی و صنعتی در فرآیند توسعه استان.

– ارتقای سهم فناوری‌های نوین اداری و اطلاعاتی در دستگاه‌های دولتی.

– گسترش و تسهیل استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در مناطق مختلف استان.

– ایجاد، توسعه و بهبود زیرساخت‌های ارتباطی، مخابراتی و فناوری اطلاعات در سطوح مختلف.

– ارتقای مهارت‌های نیروی انسانی و استفاده از فناوری‌های نوین در فعالیت‌های مختلف اقتصادی.

– استفاده از فناوری اطلاعات و اینترنت برای راهنمایی، مشاوره، ذخیره اسکان و حمل و نقل زائرین.

حمل و نقل

– تعامل و هماهنگی با دستگاه‌هایی ملی (مثل وزارت راه و شهرسازی، سازمان راهداری و حمل و نقل، راه آهن) جهت تائید و تعیین قم به عنوان گلوگاه ارتباطات جنوب برای تمرکز زدایی ارتباطی از تهران.

– زمینه‌سازی برای شرکت‌های حمل و نقل و رانندگان برای استفاده از مسیرهای جایگزین مستقل از تهران.

– ایجاد امکانات و تسهیلات برای احداث و توسعه مجتمع‌های خدماتی – رفاهی میان جاده‌ای توسط بخش خصوصی در محورهای مواصلاتی استان با تأکید بر محور قم- گرمسار.

– ارتقای سطح کیفی خدمات ایستگاه‌های راه آهن استان.

– ارتقاء سطح خدمات شرکت‌های حمل و نقل مسافربری و کاربرد فن آوری های جدید در کاهش تلفات.

– تعامل و هماهنگی با استان‌های تهران، قزوین و سمنان در راستای جهت‌دهی ناوگان حمل‌ونقل به استفاده از مسیرهای جایگزین مستقل از تهران.

اجتماعی و فرهنگی

– برنامه‌ریزی برای ارتقای شاخص‌های توسعه انسانی (دست‌یابی به هدف‌های توسعه هزاره M.D.G).

– استفاده از توان‌های مراکز علمی و فرهنگی استان در ارتقاء سطح فرهنگ و روابط اجتماعی حاکم بر سطح جامعه با تأکید بر الگوی رفتار اسلامی.

– توسعه فرهنگسراها و حمایت از برگزاری برنامه‌های مفید و جذاب برای اوقات فراغت جوانان.

– تقویت نیروهای انتظامی و قضایی در راستای افزایش امنیت قضایی و اجتماعی.

– برنامه‌ریزی برای کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی، بیکاری و فقر.

– فراهم نمودن امکان دستیابی همگانی به آموزش عمومی (تا پایان متوسطه).

– آموزش و توانمندسازی زنان.

– گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با توجه به قابلیت‌ها و ضرورت‌های استان.

– توسعه آموزش‌های بهداشتی به‌منظور ارتقا سطح بهداشت جامعه.

– فراهم‌سازی امکان دسترسی به خدمات درمانی در شهر و روستا .

– تعمیم پوشش بیمه‌های اجتماعی، درمانی و حوادث.

– گسترش ورزش‌های همگانی، تفریحی، قهرمانی و حرفه‌ای.

– توسعه امکانات ورزشی و فرهنگی روزآمد و متناسب با نیازهای جمعیت جوان و حمایت از تشکیل گروه‌های ورزشی قهرمانی با هویت استانی و برگزاری مسابقات ملی و استانی.

– زمینه‌سازی برای تشکیل تشکل‌های غیردولتی، ارتقاء مهارت‌های حرفه‌ای و بسترسازی مناسب برای حضور فعال‌تر زنان در فرآیند توسعه.

– حمایت و تقویت مؤسسات خیریه و مردم‌نهاد در جهت تسهیل ازدواج جوانان.

– فراهم‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و رسانه‌ای مناسب برای توسعه در عرصه فرهنگ و علوم اسلامی.

– زمینه‌سازی برای ایجاد مرکز گفتگوی ادیان و مذاهب در سطح بین‌المللی.

– زمینه‌سازی برای ایجاد نمایشگاه دائمی کتاب و بازارچه نرم‌افزارهای اسلامی .

– راه‌اندازی شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت اسلامی.

– توسعه زیرساخت‌ها و امکانات تألیف، ترجمه، چاپ و نشر معارف دینی.

- حمایت از صنعت تخصصی چاپ و نشر و توسعه انتشارات در فضای مجازی .
- زمینه‌سازی برای انتشار مجلات دارای اعتبار بین‌المللی در علوم اسلامی.
- ارتقای کمی و کیفی برگزاری مسابقات قرآنی، دینی، ورزشی.
- آماده‌سازی شهر قم برای پذیرش برگزاری کنفرانس‌ها و همایش‌های ملی و بین‌المللی.

محیط زیست

- تقویت ذخایر سفره‌های آب زیرزمینی با استفاده از شیوه‌های علمی و نوین.
- تقویت و توسعه عملیات آبخیزداری.
- اصلاح شبکه‌های آب رسانی شهری و کاهش تلفات در شبکه.
- تبلیغ و ترویج روش های صرفه جویی در مصرف برای مصرف کنندگان خانگی، تجاری، کشاورزی و صنعتی.
- فراهم نمودن بسترهای سرمایه‌گذاری مشترک بخش خصوصی و دولتی در زمینه تأمین و گسترش شبکه توزیع آب شرب.
- حمایت‌های مالی و فنی از مؤسسات و مراکز تحقیقاتی مرتبط با مصرف و توزیع آب.
- تدوین ضوابط و مقررات قانونی و استفاده از آن‌ها برای حفظ کاربری‌های مرتعی، زراعی و باغی.
- مدیریت بهره‌برداری از مراتع بر پایه توان اکولوژیک مراتع.
- جذب مشارکت و ارتقای نقش تشکل‌ها (اتحادیه‌ها و تعاونی‌های و سازمان‌های غیردولتی) در فرآیند توسعه پایدار.
- اعمال مدیریت جامع در مناطق تحت مدیریت.
- توسعه تشکل‌های غیردولتی زیست محیطی از میان جامعه روستایی و عشایری.
- ایجاد نظام مدیریت جامع پسماندهای شهری و صنعتی.
- تدوین برنامه حفاظت و بهره‌برداری پایدار از تنوع زیستی استان.

علم و فناوری

- حمایت از مؤسسات پژوهشی و فرهنگی استان در جهت ارتقاء کیفی آموزش و پژوهش.
- تشویق مراکز تحقیقات اسلامی در جهت استفاده از امکانات فناوری اطلاعات.
- توسعه آموزش‌های مجازی در حوزه‌های علمی و پذیرش طلاب و آموزش آنان از طریق شبکه‌های اینترنتی.
- زمینه سازی برای ایجاد نمایشگاه دائمی کتاب و بازارچه نرم‌افزارهای اسلامی.
- ارتقاء سطح دانشکده‌های فنی و مهندسی و توسعه علوم پایه.

– ارتقاء سطح دانشگاه جامع علوم پزشکی.

– توسعه و تجهیز مراکز رشد و پارک‌های علمی و فناوری در ارتباط با مراکز آموزش عالی، مراکز تولیدی و سکونتگاه‌ها.

انرژی

– عملیات کنترل و متعادل‌سازی در شبکه گاز استان با انجام شبکه‌های تغذیه و ایستگاه‌های تقلیل فشار در رینگ استانی.

– بسترسازی و صدور مجوز احداث مجاری عرضه گاز اعم از مایع و CNG.

– حمایت و سرمایه گذاری انرژی های نو و تجدیدپذیر با تاکید بر ایجاد نیروگاه‌های برق خورشیدی.

– حمایت از سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی (خصوصی و تعاونی) در زمینهٔ انرژی‌های تجدیدپذیر و بهینه‌سازی مصرف انرژی.

– استفاده از تکنولوژی LED در سیستم روشنایی معابر.

اقتصاد

– ایجاد زمینه‌های لازم برای افزایش سرمایه گذاری‌های مولد در بخش‌های تخصصی استان مثل گردشگری، آموزش، فرهنگی- مذهبی و صنعت و معدن با اولویت فعالیت‌های نوین و دانش‌پایه.

– تلاش در جهت بومی نمودن سرمایه گذاری‌های صنعتی و کاهش خروج ارزش افزوده آن‌ها از استان با توجه به نزدیکی به تهران.

– ترویج به کار گیری فناوری‌های نوین و دانش‌پایه در بخش‌های تولیدی و خدماتی.

نظام تصمیم‌گیری

– مهار استقرار فعالیت‌های جدید تولیدی و خدماتی غیرضروری در شهر قم و زمینه سازی برای انتقال تدریجی فعالیت‌های مشابه موجود در راستای آماده سازی این شهر برای پذیرش عملکردهای ملی.

– ایجاد مشوق‌های لازم برای سرمایه گذاران بخش خصوصی جهت جذب سرمایه گذاری‌های بزرگ متمایل به تهران.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

– الگوی استقرار مراکز سکونتگاهی گرایش به سمت کاهش تمرکز شهر قم است.

– در استقرار فعالیت‌ها علاوه بر تلاش در جهت عدم تمرکز فضایی فعالیت‌ها در شهر قم و توزیع آنها در سایر نقاط استان، نظر به شرایط دشوار طبیعی و با توجه به وضعیت و شرایط تأمین آب استان برای استقرار فعالیت‌ها الگوی تمرکز غیرمتمرکز دنبال خواهد شد.

– با توجه به موقعیت ممتاز جغرافیایی و پیوندهای قوی بیرونی استان با مرکز کشور، استان‌های هم‌جوار و سایر مناطق کشور، تقویت این پیوندها و شبکه های ارتباطی استان به عنوان عامل اصلی برقراری این پیوندها، در شکل گیری سازمان فضایی تعیین کننده خواهند بود.

– کلان‌شهر قم با ایفای نقش مرکز خدمات منطقه‌ای و یکی از مراکز اصلی گردشگری مذهبی، فرهنگی، تاریخی و زائرپذیری در سطح ملی و بین‌المللی، همچنان نقش اصلی را در الگوی کلان سازمان فضایی استان ایفا خواهد نمود.

– کریدور توسعه تهران-قم -کاشان شامل شبکه‌های آزادراهی، راه‌های اصلی، راه‌آهن و شبکه‌های سوخت و انرژی که قم را از یکسو با مرکز کشور و از سوی دیگر با بیشتر مناطق جنوب و جنوب شرق کشور پیوند می‌زند، همچنان به عنوان ستون فقرات ساختار فضایی استان در آینده عمل خواهد کرد. محور قم-سلفچگان نیز با ارتقای عملکرد در کنار محور فوق، نقش اصلی را به عنوان محورهای توسعه استان خواهند داشت.

– توسعه و ارتقای عملکرد محورهای قم-گرمسار و قم- ساوه از الزامات سازمان فضایی مطلوب خواهد بود و محور ارتباطی قم-دلیجان نیز با ارتقای عملکرد، به تقویت نقش ارتباطی استان کمک خواهند کرد.

– نقاط مهمی همانند منطقه ویژه، فرودگاه، شهرک‌های صنعتی و پارک علم و فناوری دیگر عناصر تأثیرگذار در الگوی کلان سازمان فضایی هستند.

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– ارتقای سطح و عملکرد محور قم-جعفریه-ساوه (محور قم-بویین زهرا) تا سطح آزادراه.

– ارتقای محورهای قم-نیزار، و محورهای منتهی به کهک (از جاده قم-کاشان و قم-نیزار)تا سطح راه اصلی

– ارتقای محور قم-قنوات و ادامه آن تا سراجه، محور قم-کهک، محور سلفچگان-دستجرد و جاده قدیم سلفچگان-ساوه تا سطح راه اصلی.

– ارتقای مسیر فرعی کهک با نواحی شمالی شهرستان کاشان تا سطح راه اصلی برای تقویت پیوندهای بیرونی استان و استفاده بهتر از قابلیت‌های توریستی این ناحیه.

– احداث محورهای ارتباطی جهت ارتباط مناطق گردشگری طبیعی، تاریخی و اتصال آن‌ها به شبکه ارتباطات فعلی و آتی استان.

– حمایت از تکمیل هرچه سریع‌تر فرودگاه بین‌المللی قم و برقراری شبکه پروازی در این فرودگاه

– تکمیل محور ریلی دوخطه جدید تهران-قم تا تقاطع با محور قم-کاشان و تکمیل شبکه کمربندی راه‌آهن شهر قم.

خدمات برتر

- ارائه خدمات آموزشی با توجه به مراکز آموزش عالی در زمینه‌های کشاورزی، منابع طبیعی، پزشکی، مهندسی، علوم اجتماعی و علوم نظامی
- ارائه خدمات تخصصی رفاه عمومی شامل طبیعت‌درمانی، ورزشی، فرهنگی، خدمات سالمندان و ....
- ارائه خدمات گمرکی و لجستیکی، مهندسین مشاور، حقوقی، حسابرسی، بیمه، مالی، بازاریابی و بورس

نظام سکونتگاهی

- وجود یک شهر منطقه چندمرکزیتی، مناطق شهری عملکردی به‌هم‌پیوسته و مجموعه شهری ساری، قائم‌شهر و بابل که بدون کسب مزایای کلان‌شهری، در حد آن در منطقه شمال کشور ایفای نقش می‌کند
- استقرار سکونتگاه‌های شهری و روستایی بسیار به صورت پراکنده در مجاورت هم در پهنه جلگه‌ای استان.

انرژی

- امکان تبادل انرژی الکتریکی از کشور ترکمنستان و تامین بخشی از برق مورد نیاز کشور(خراسان و تهران)
- امکان عملیات سوآپ نفتی با توجه به تاسیسات پایانه نفتی نکا و خطوط انتقال نفت نکا- ساری و ری

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل

نقش استان در تقسیم‌کار منطقه‌ای

کشاورزی

- زراعت جو،گندم و لوبیا در شهرستان‌های نواحی شرقی، میانی و غربی
- تولید انار، انجیر، زیتون در نواحی شرقی، تولید انگور گل گاوزبان و گل محمدی در ناحیه شرقی و میانی
- تولید سیب در نواحی سه‌گانه و چای در ناحیه غربی
- تولید شیر، عسل و تخم مرغ در ناحیه شرقی، میانی و غربی

گردشگری

- گردشگری (طبیعی، دریایی، سلامت، کشاوزی، تاریخی، بوم‌گردی، فرهنگی) و ارائه خدمات و کالاهای فرهنگی جوامع سنتی در پهنه‌های ساحلی، جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی نواحی سه‌گانه

صنعت و معدن

- صنایع نساجی (نخ و الیاف، پوشاک و چرم) در نواحی سه‌گانه و فرش و موکت در ناحیه شرقی

– احداث خط آهن جدید قم-ساوه در مسیر موازی محور جاده‌ای موجود برای تثبیت نقش ترانزیتی قم و تقویت مسیر مستقیم جنوب کشور به مناطق شمال غربی مستقل از تهران.

– خط آهن سریع‌السیر قم- اصفهان.

– اتصال شهرک‌های صنعتی استان به شبکه ریلی موجود و آتی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– در راستای حفظ سطح فعالیت‌های کشاورزی و اقتصادی نمودن این فعالیت‌ها، توسعه فعالیت‌های متمرکز در زیر بخش‌های مرتبط نظیر احداث واحدهای بزرگ مرغداری با هدف تجمیع مرغداری های گوشتی و مجتمع‌های گلخانه‌ای با جایگزینی کشاورزی موجود پیشنهاد می‌شود.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– شهرک های صنعتی استان شامل شهرک های شکوهیه، محمودآباد، قنوات، الغدیر، چاپ و نشر (ICT) و سلفچگان و نواحی صنعتی شامل خورآباد، سیرو، طغرود، دستجرد و نیزار که با توجه به طراحی‌ها و آماده‌سازی‌های انجام شده در این شهرک‌ها، هنوز ظرفیت‌های استفاده نشده فراوانی برای استقرار واحدهای صنعتی جدید وجود دارد.

– در بخش معدن استان علاوه بر دارا بودن معادنی همچون سنگ گچ، سنگ لاشه، نمک آبی دریاچه حوض سلطان، منیزیم سیلویت و هالت دریاچه نمک، منگنز، مارن، آلوویوم ، آهک، سولفات سدیم که اکثر این معادن در نیمه غربی استان متمرکز شده‌اند؛ دارای کانسارهایی از جمله خاک صنعتی چشمه شور، خاک صنعتی باغیک، باریتین کندرود، باریتین ملک آباد، فلدسپات چال گنبد، فلدسپات علی‌آباد، باریت نیزار، مس گلستان، منیزیم مرنجاب، منگنز بیدهند، اپیدوت انجیله، سولفات سدیم علی‌آباد کورگل، مرمرت گلستان است که شناسایی شده و در آینده در صورت صرفه اقتصادی امکان تبدیل شدن آن‌ها به معدن وجود دارد.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

– شهر قم در زمینه خدمات و بخش بازرگانی

– منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان در حوزه خدمات بازرگانی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

– توسعه فعالیتهای گردشگری مذهبی، فرهنگی در قم(حرم مطهر، مسجد جمکران و...)

– گردشگری تاریخی و مذهبی، طبیعی-کویری در حوض سلطان و دریاچه نمک و مناطق ییلاقی کهک و خلجستان

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

– کلان‌شهر قم با توجه به پیش بینی‌های انجام شده، در افق طرح جمعیتی تا سقف ۱/۷میلیون نفر را خواهد داشت.

– شهر قنوات با توجه به لزوم پذیرش بخشی از سرریز جمعیتی قم، با نرخ رشدی بیش از مقاطع گذشته امکان رشد جمعیت تا سطح ۲۵ هزار نفر را خواهد داشت. این شهر از نظر خدماتی، حوزه روستایی اطراف خود را پوشش خواهد داد.

– شهر جعفریه علاوه بر آن که در مرکزیت یک ناحیه روستایی نسبتاً پرجمعیت واقع شده، در مسیر قم–ساوه–بویین‌زهرا قرار گرفته که پذیرای جمعیت تا ۲۰ هزار نفر را خواهد داشت.

– شهر کهک با توجه به قابلیت‌های کشاورزی و گردشگری در آینده شاهد رشد بیشتری بوده و جمعیت آن به ۱۵ هزار نفر خواهد رسید، این شهر خدمات محلی حوزه نفوذ خویش را ارائه خواهد نمود.

– شهر سلفچگان با توجه به ظرفیت‌های توسعه منطقه ویژه، یکی از مناطقی است که نقش تحول‌آفرین در استان خواهد داشت. جمعیت این شهر تا افق طرح به حدود ۲۵ هزار نفر خواهد رسید. حوزه نفوذ خدماتی این شهر از حد محلی فراتر رفته و بخش‌هایی از جنوب غربی و غرب استان را در محدوده بخش‌های سلفچگان و خلجستان در بر خواهد گرفت.

– شهر دستجرد در افق طرح در مقیاس کمتر از ۱۰ هزار نفر پیش‌بینی شده است. این شهر خدمات محدودی را در حوزه روستایی اطراف خود ارائه خواهد کرد و از نظر خدماتی در مرحله اول به سلفچگان و در مرحله بعدی به قم وابسته خواهد بود.

– نقاط روستایی استان به عنوان شکل دوم سکونت در استان، بخش کوچکی از جمعیت استان را در خود جای خواهند داد.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

– کلان‌شهر قم به لحاظ جایگاه خدماتی علاوه بر مرکزیت سیاسی– اداری استان و مرکزیت خدمات استانی، همچنان مرکزیت خدمات برتر در مقیاس برخی از شهرهای استانهای همجوار خواهد بود.

ماده ٤– برنامه‌های اجرایی آمایش استان قم به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

– برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها.

– برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها.

– برنامه ساماندهی کالبدی– فضایی سکونتگاه‌های شهری.

– برنامه سیاستگذاری زیرساختی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی.

صنعت و معدن

– برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی.

– برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

– برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)

– برنامه ایجاد ، توسعه ، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها و تسهیلات مرتبط با صنایع.

– برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی های منتج از فعالیت‌های صنعتی و معدنی.

ارتباطات و فناوری اطلاعات

– برنامه توسعه کاربرد ارتباطات و فناوری اطلاعات در بخش‌های مختلف

– برنامه توسعه زیرساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات.

سرمایه اجتماعی

– برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار ضعیف.

– برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی.

– برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی– اجتماعی.

– برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال

بهداشت و درمان

– برنامه توسعه زیرساخت های بهداشتی– درمانی.

تربیت بدنی

– برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی.

آموزش، علم و فناوری

– برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش دینی.

– برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

– ماموریت گرایی(محوری) دانشگاه ها با مزیت استانی.

– برنامه توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری ، ایستگاه های تحقیقاتی و مراکز رشد.

– برنامه انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی بخش‌های خدماتی.

– برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه و ارتقاء کمی و کیفی زیرساخت ها و تاسیسات و خدمات گردشگری.
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی، فرهنگی و مذهبی.
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی .
- برنامه توسعه گردشگری سلامت.
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

حمل و نقل

- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه های حمل و نقل.
- برنامه حمایت از تجاری سازی زیرساخت های حمل و نقل جاده‌ای.
- برنامه حمایت از تجاری سازی زیرساخت های حمل و نقل ریلی.
- برنامه حمایت از تجاری سازی زیرساخت های حمل و نقل هوایی.
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی.
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل.

بازرگانی

- برنامه توسعه ، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و...).
- برنامه توسعه و گسترش تجارت مدرن و الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط.
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز.

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه ساماندهی پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای.
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه ذخیره‌سازی نهاده‌های تولیدی(دام و طیور) و محصولات استراتژیک
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها،تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه مقابله با بیابان‌زایی.

آب

- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه احیاء قنوات

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- برنامه مدیریت و بازیافت پسماند
- برنامه آبخیزداری و آبخوانداری
- برنامه حفاظت خاک

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر.
- برنامه افزایش بهره وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی.
- برنامه بهسازی ، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی.

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، شناسایی، پایش، مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

– برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

– برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

– برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها.

– برنامه توسعه کارآفرینی.

– برنامه تکمیل زنجیره تولید در بخش‌های تولیدی

مدیریت نهادی

– برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور.

– برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح تقویت سیاستگذاری ها ی مبتنی بر آمایش سرزمین.

ماده ۵– تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦– کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد– باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷– سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰– سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان قم

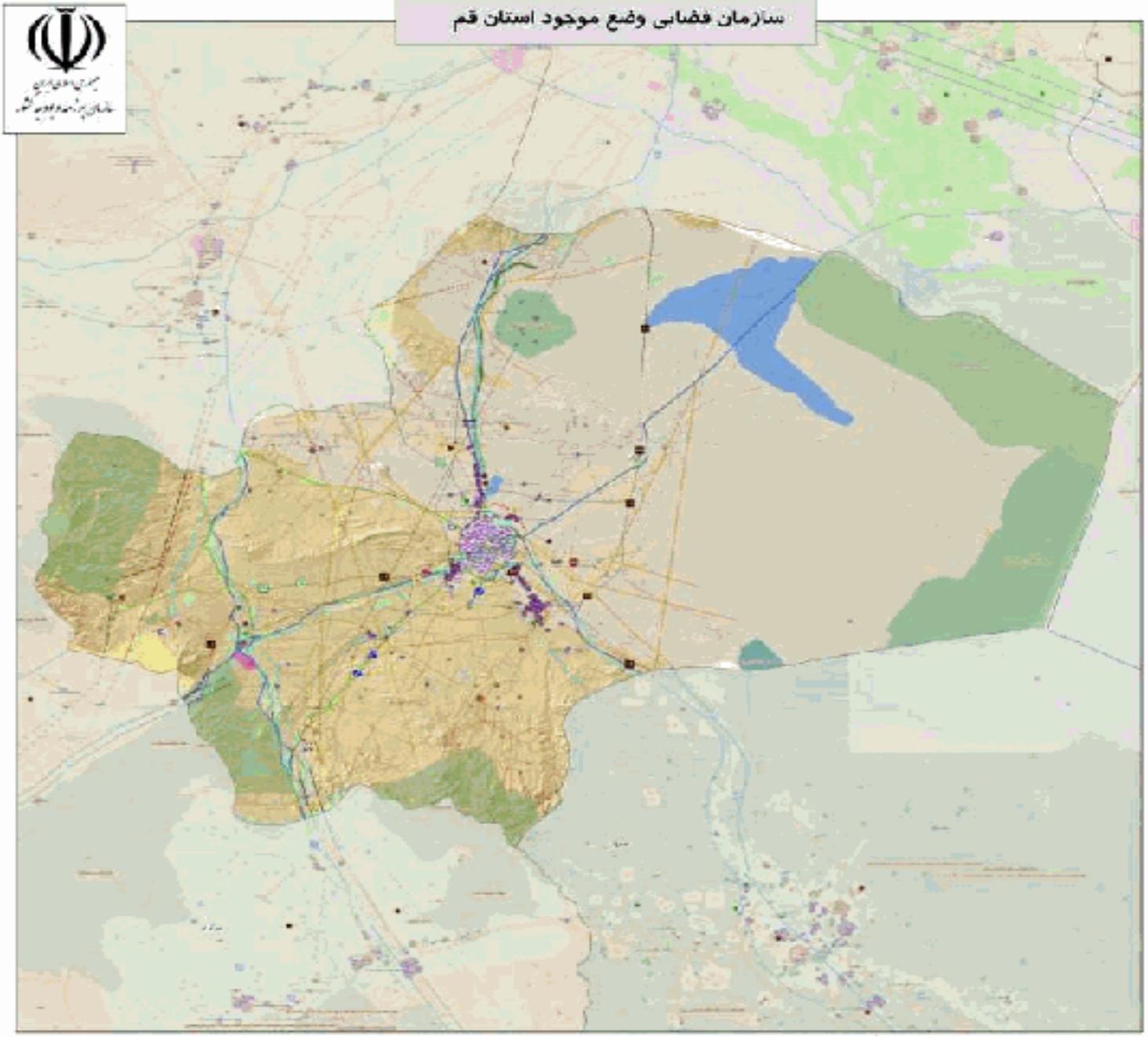

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان قم

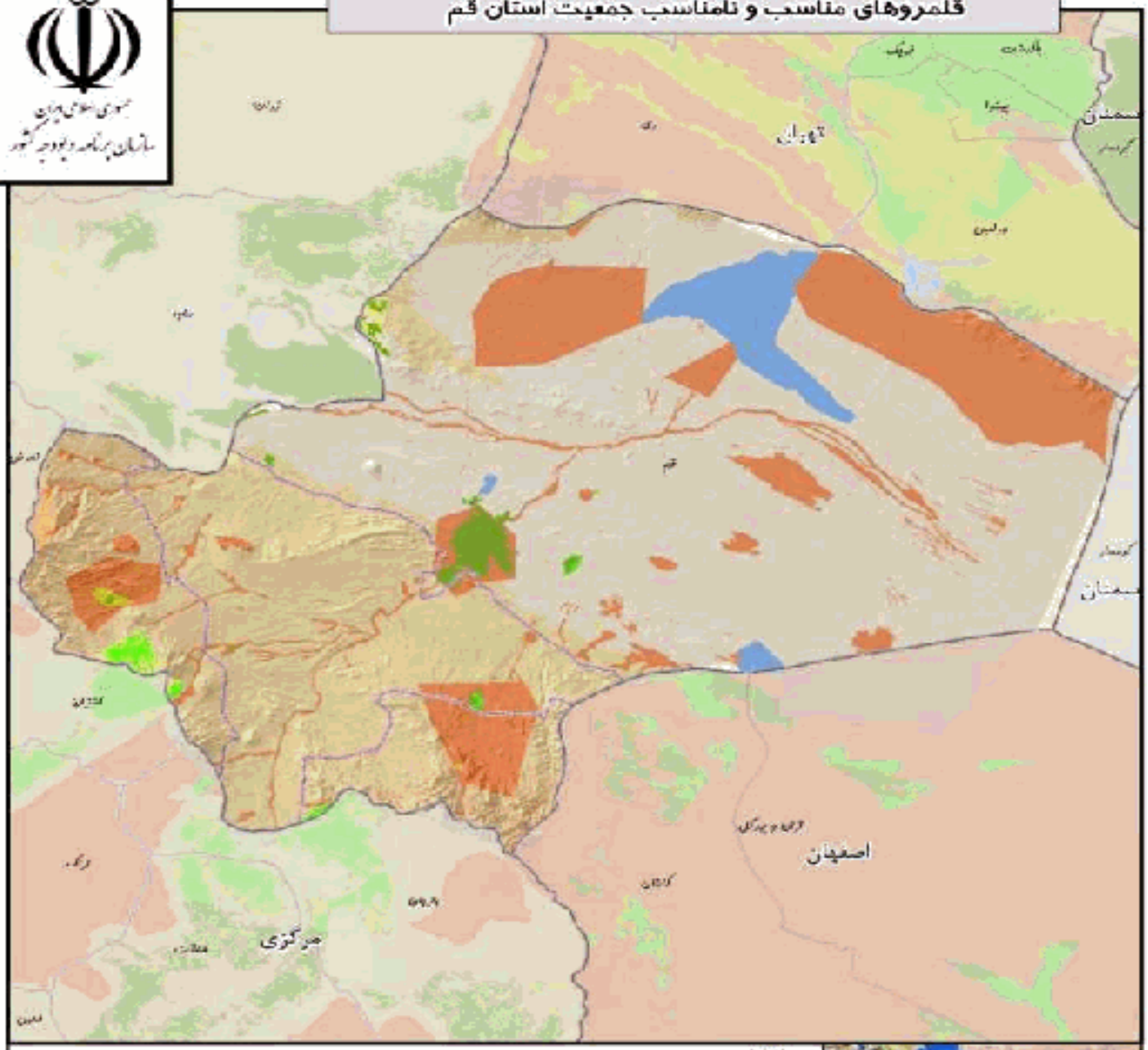

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان قم

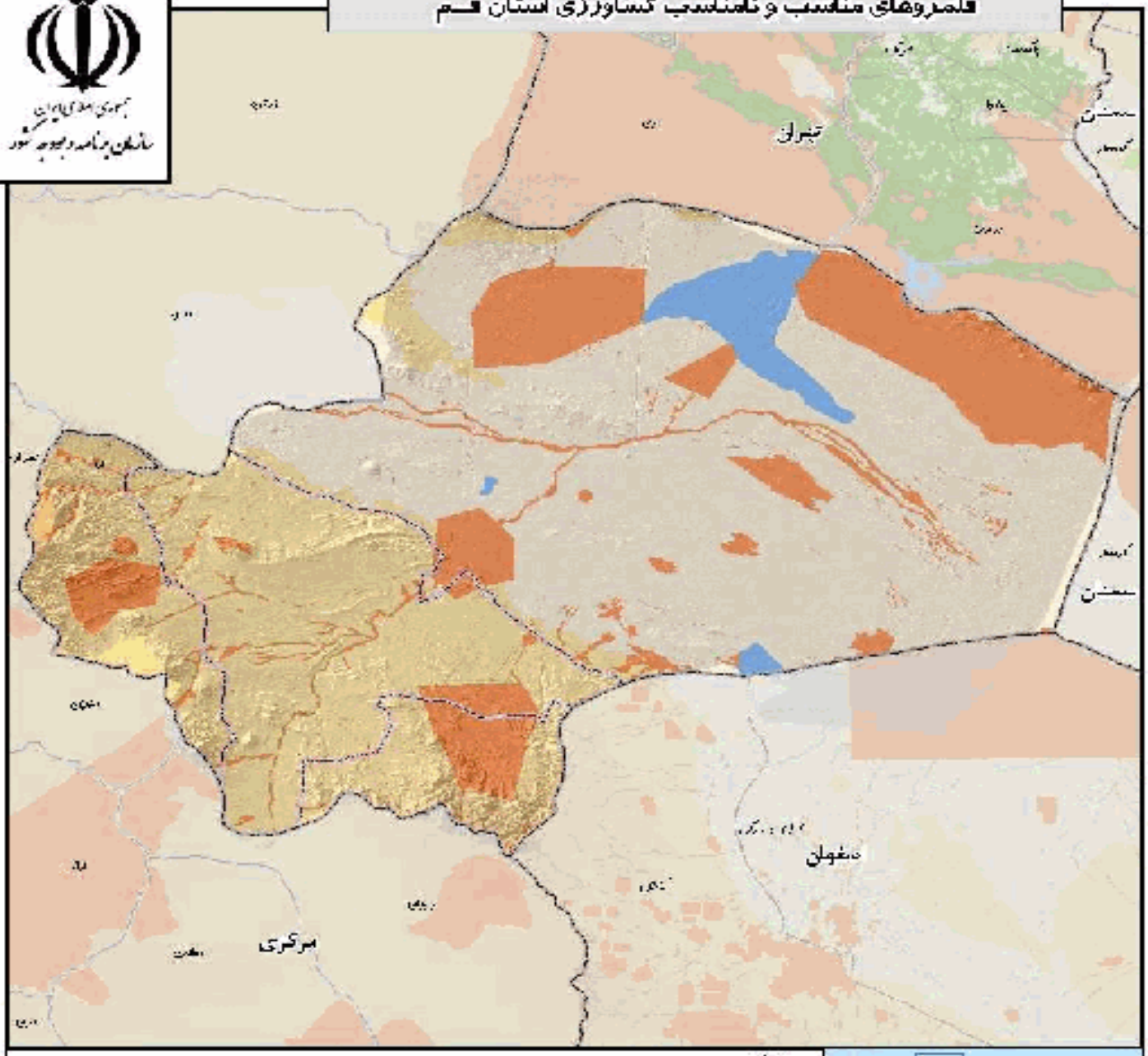

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- محدوده‌ی نامناسب کشاورزی

عوارض

- مرز استان
- شهرستان
- توپوگرافی و شبکه‌ی رودخانه
- دریاچه

- صنایع شیمیایی (کود، سم، شوینده و پاک‌کننده‌ها) در نواحی شرقی و میانی
- استخراج سرب و روی در ناحیه غربی

بازرگانی

- خدمات بازرگانی، خدمات حمل و نقل کالای منطقه از طریق بنادر امیرآباد، فریدونکنار و نوشهر به استان‌های منطقه

حمل و نقل

- فرودگاه‌های دشت ناز ، نوشهر و رامسر در نواحی شرقی و غربی
- بنادر امیرآباد، فریدونکنار و نوشهر در نواحی شرقی و غربی و ارتباط دریایی با استان‌های هم‌جوار
- برقراری ارتباط ریلی با سمنان و گرگان و اتصال خط ریلی به بندر امیرآباد در ناحیه شرقی استان
- وجود شبکه‌های ارتباطی جاده‌ای در سطح استان و دسترسی مستقیم به همه استان‌های منطقه و مرکز کشور با ۷ محور ارتباطی جاده‌ای

خدمات برتر

- ارائه خدمات آموزشی با توجه به مراکز آموزش عالی در زمینه‌های کشاورزی، منابع طبیعی، پزشکی، مهندسی، علوم اجتماعی و علوم نظامی
- ارائه خدمات تخصصی رفاه عمومی شامل طبیعت‌درمانی، ورزشی، فرهنگی، خدمات سالمندان و ....
- ارائه خدمات گمرکی و لجستیکی، مهندسین مشاور، حقوقی، حسابرسی، بیمه، مالی، بازاریابی و بورس

نظام سکونتگاهی

- وجود یک شهر منطقه چندمرکزیتی، مناطق شهری عملکردی به‌هم‌پیوسته و مجموعه شهری ساری، قائم‌شهر و بابل که بدون کسب مزایای کلان‌شهری در حد آن در منطقه شمال کشور ایفای نقش می‌کند
- استقرار سکونتگاه‌های شهری و روستایی بسیار به صورت پراکنده در مجاورت هم در پهنه جلگه‌ای استان

انرژی

- تبادل انرژی برق در سطح منطقه و تامین بخشی از نیازهای منطقه
- تامین سوخت مورد نیاز نیروگاه‌های شمال کشور (نکا، نوشهر، انزلی و علی‌آباد)

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان قم

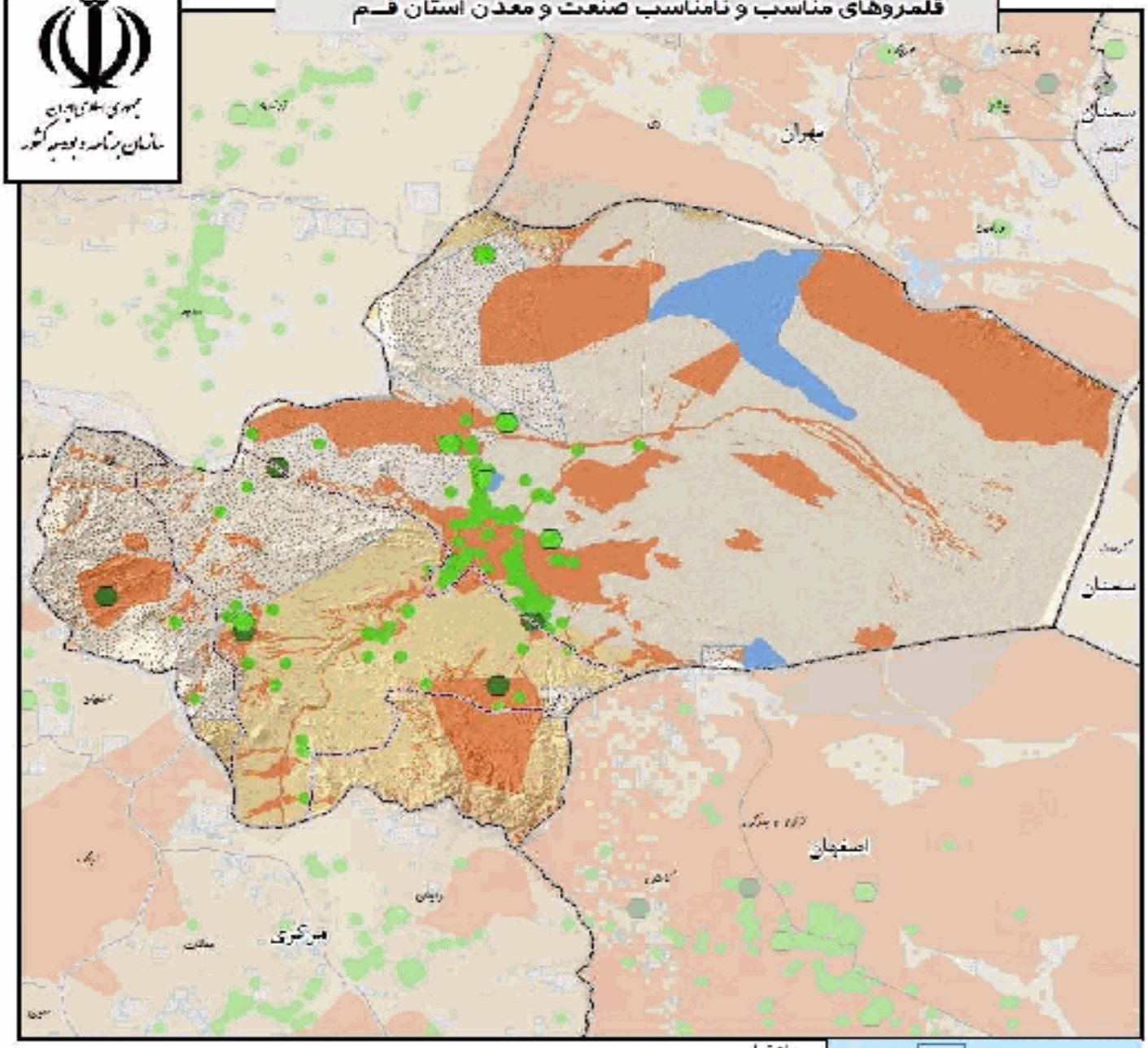

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نوار صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- [illegible]
- [illegible]

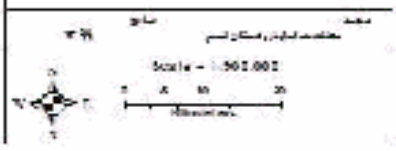

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان قم

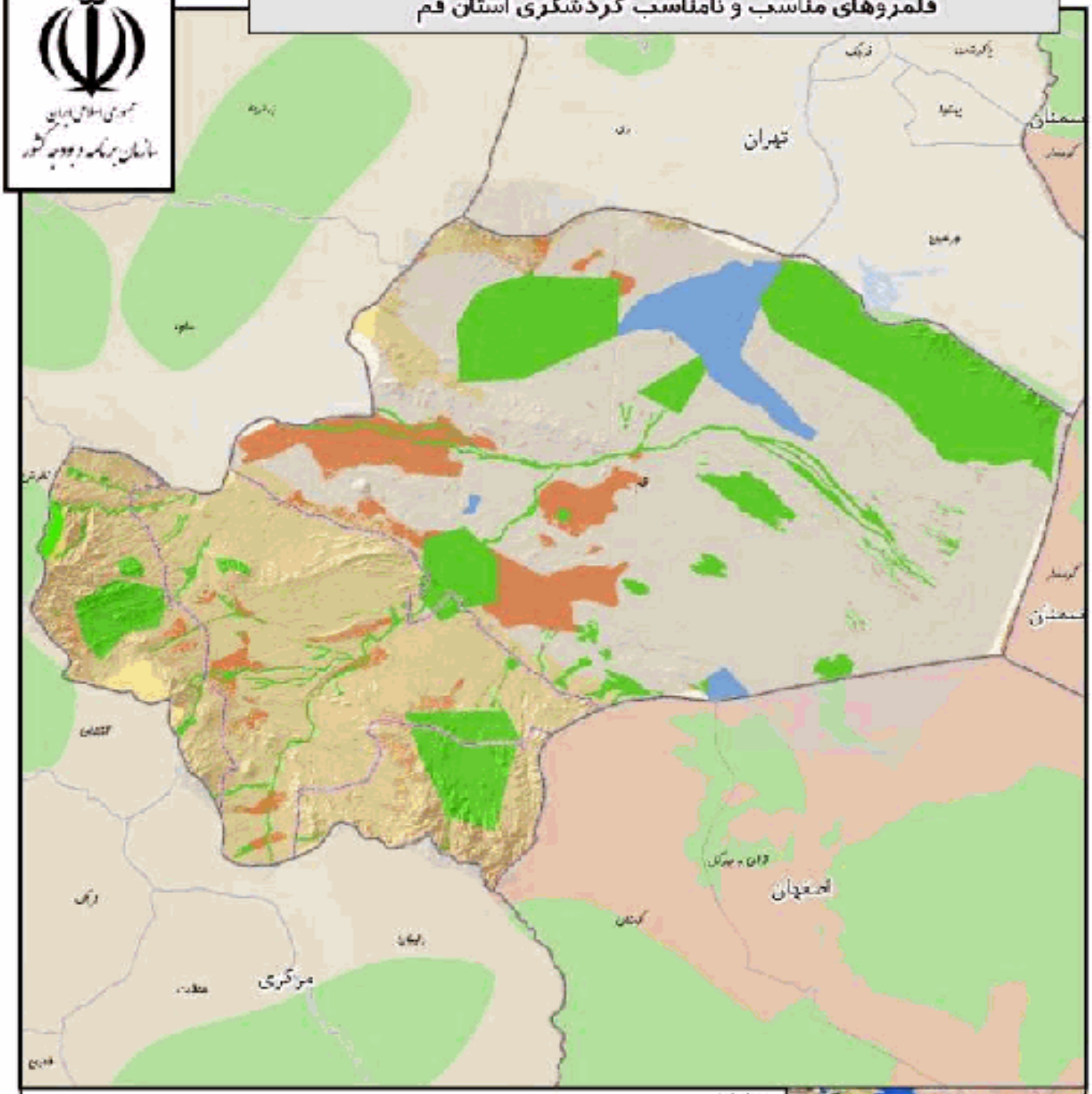

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرتاب

تهیه شده در واحد آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی مطالعات و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان قم

تاریخ ۱۳۹۰

نقشه آمایش استان قم

Scale = 1:800,000

0 5 10 20

Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان قم

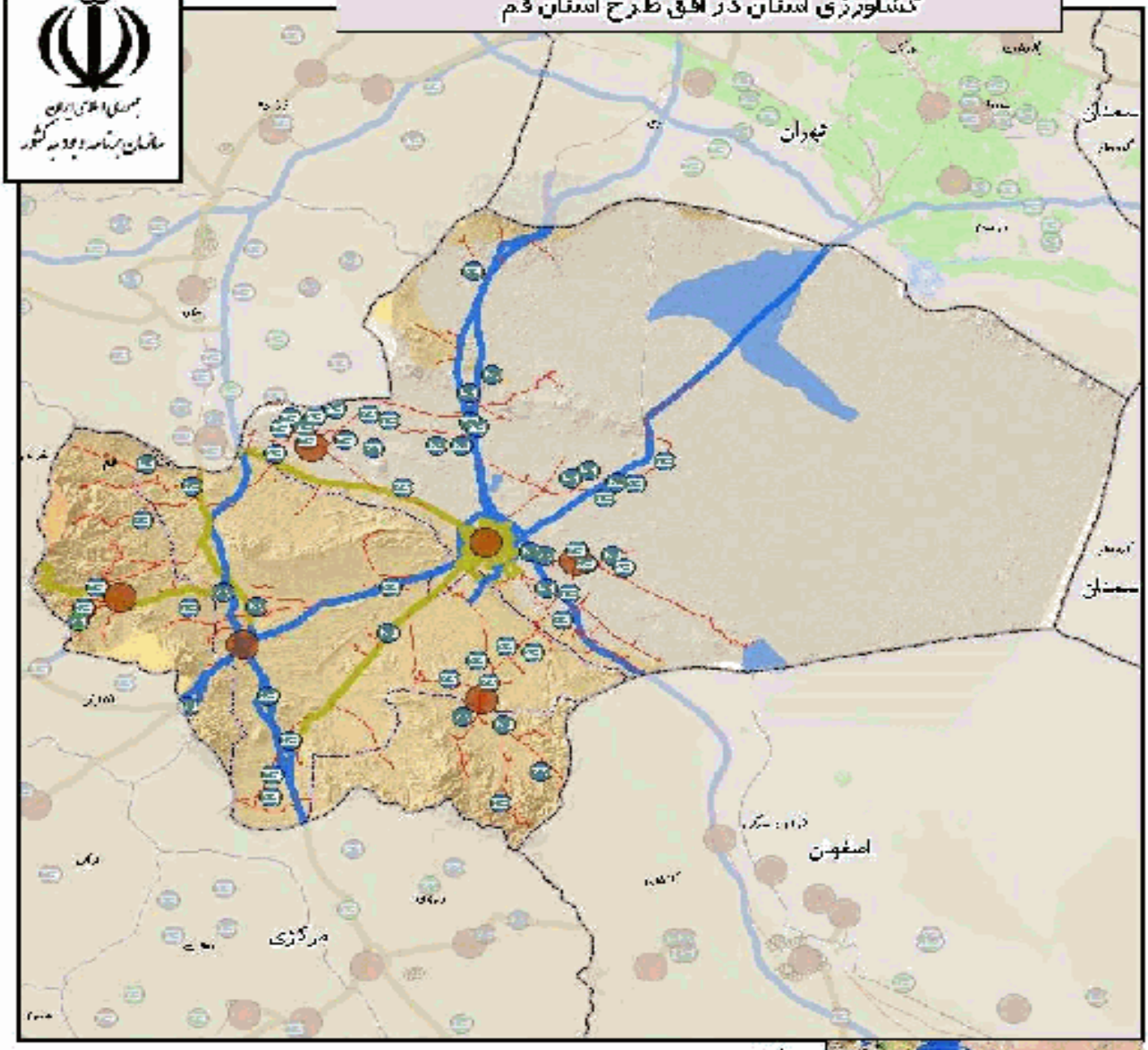

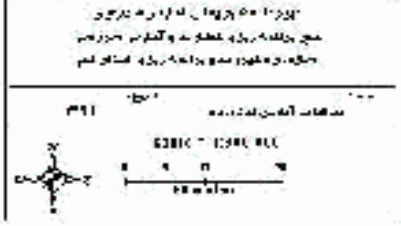

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان قم

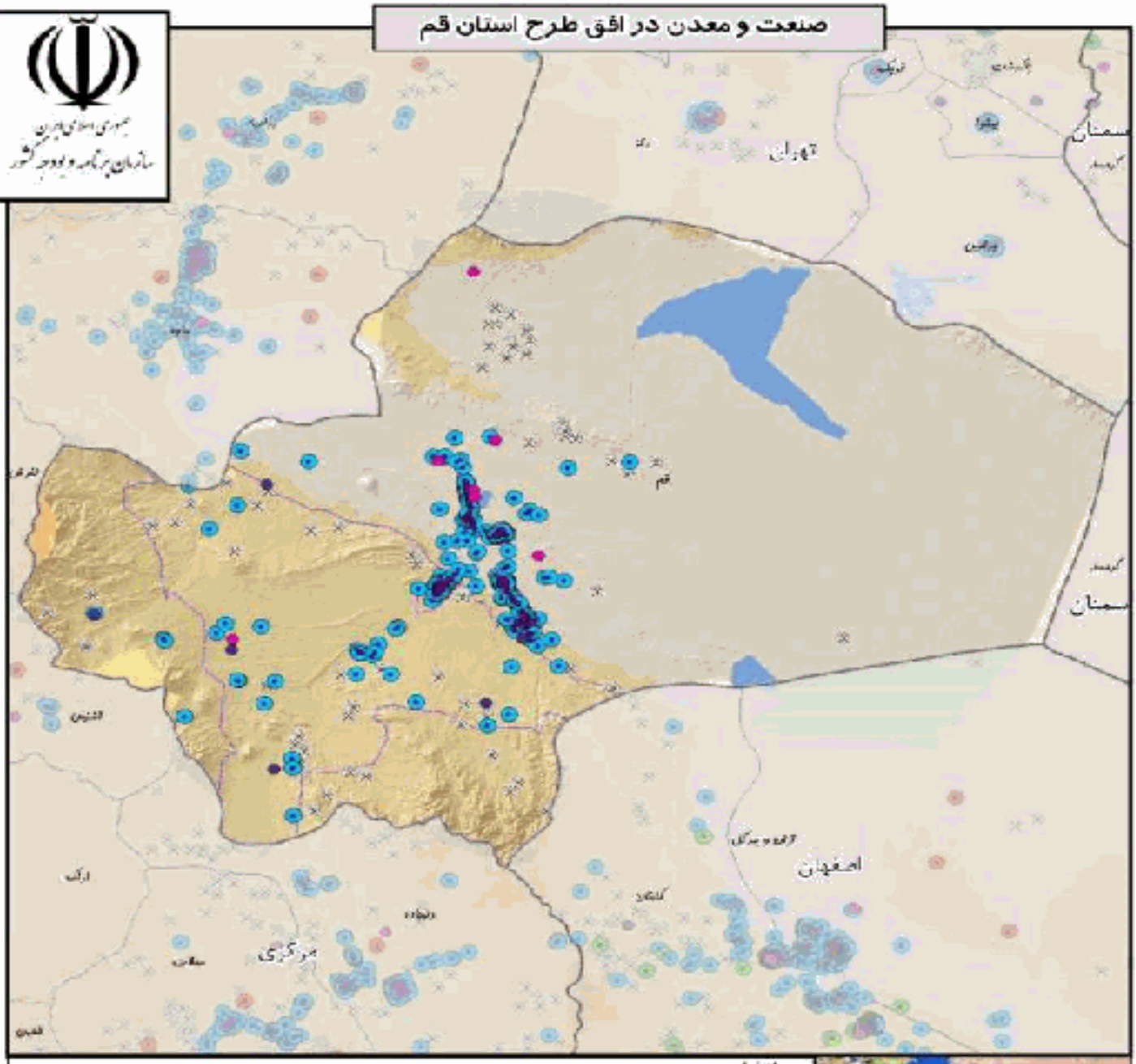

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان قم

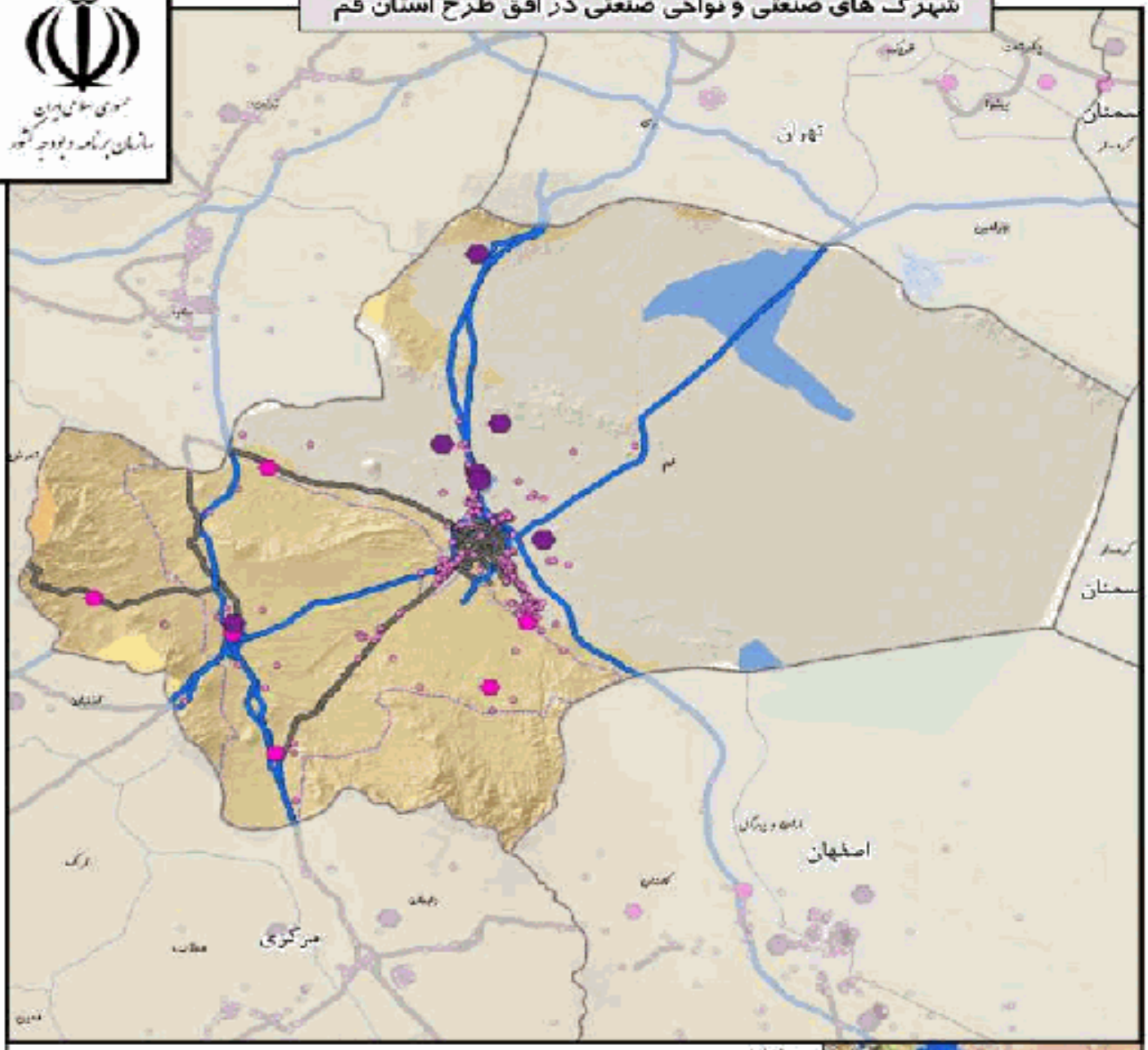

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مرکز صنعتی

جاده

- راه آهن
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

Scale = 1:300,000

گردشگری در افق طرح استان قم

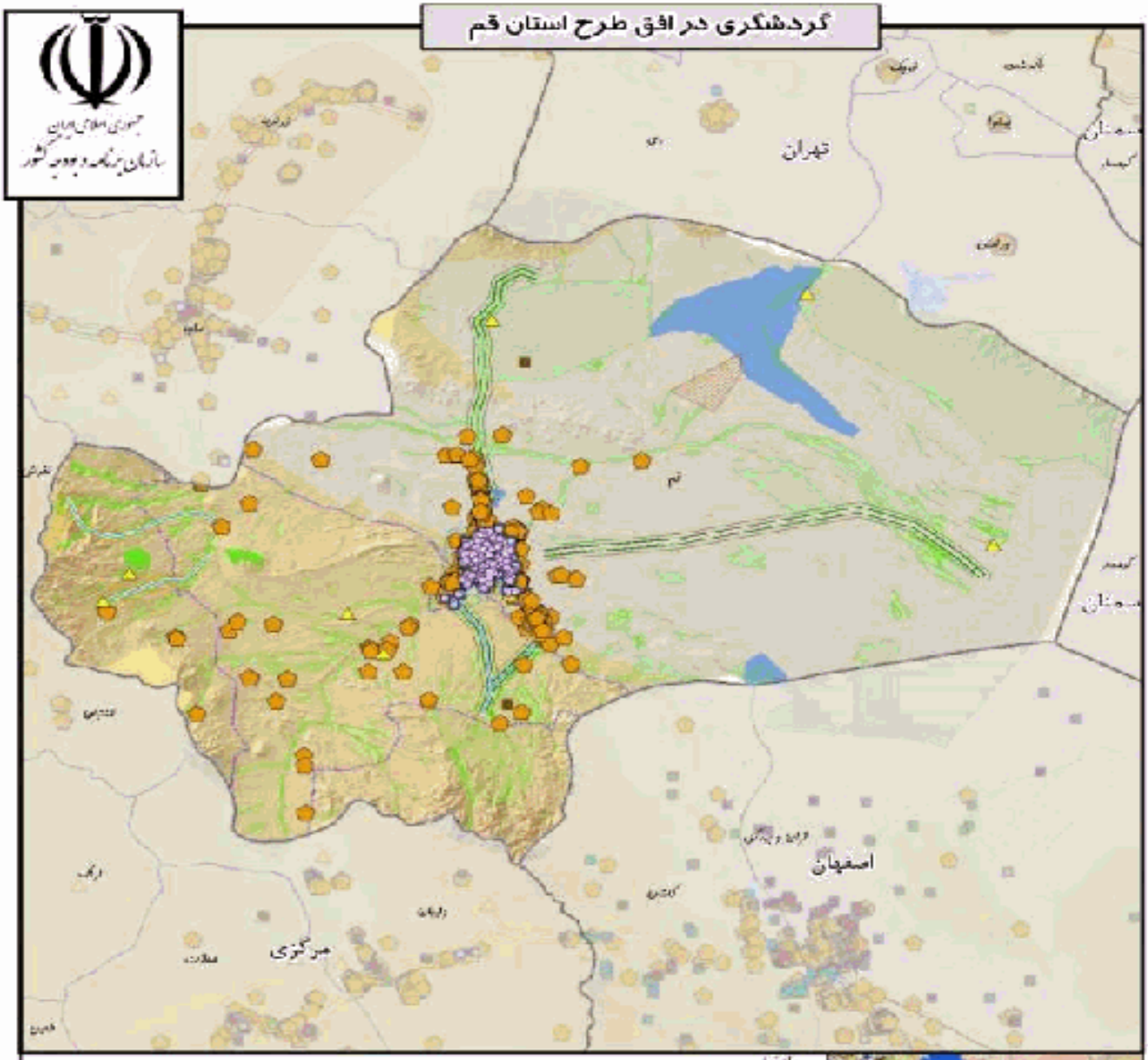

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان قم

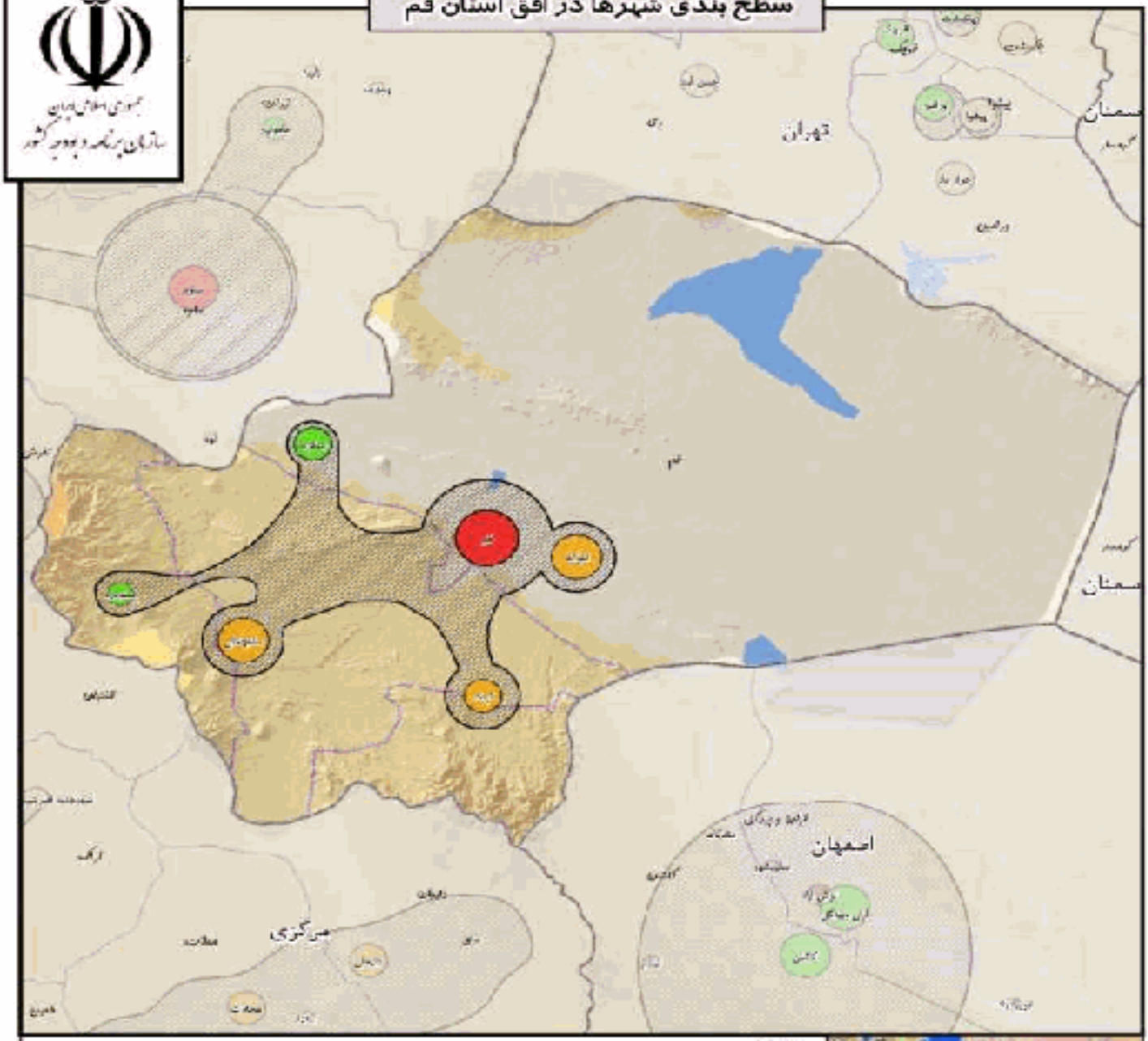

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر

- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار

تالاب و مرداب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

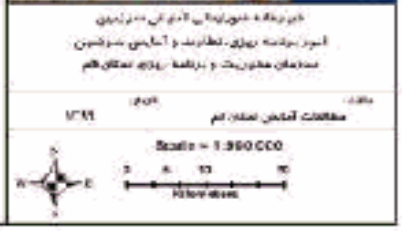

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان قم

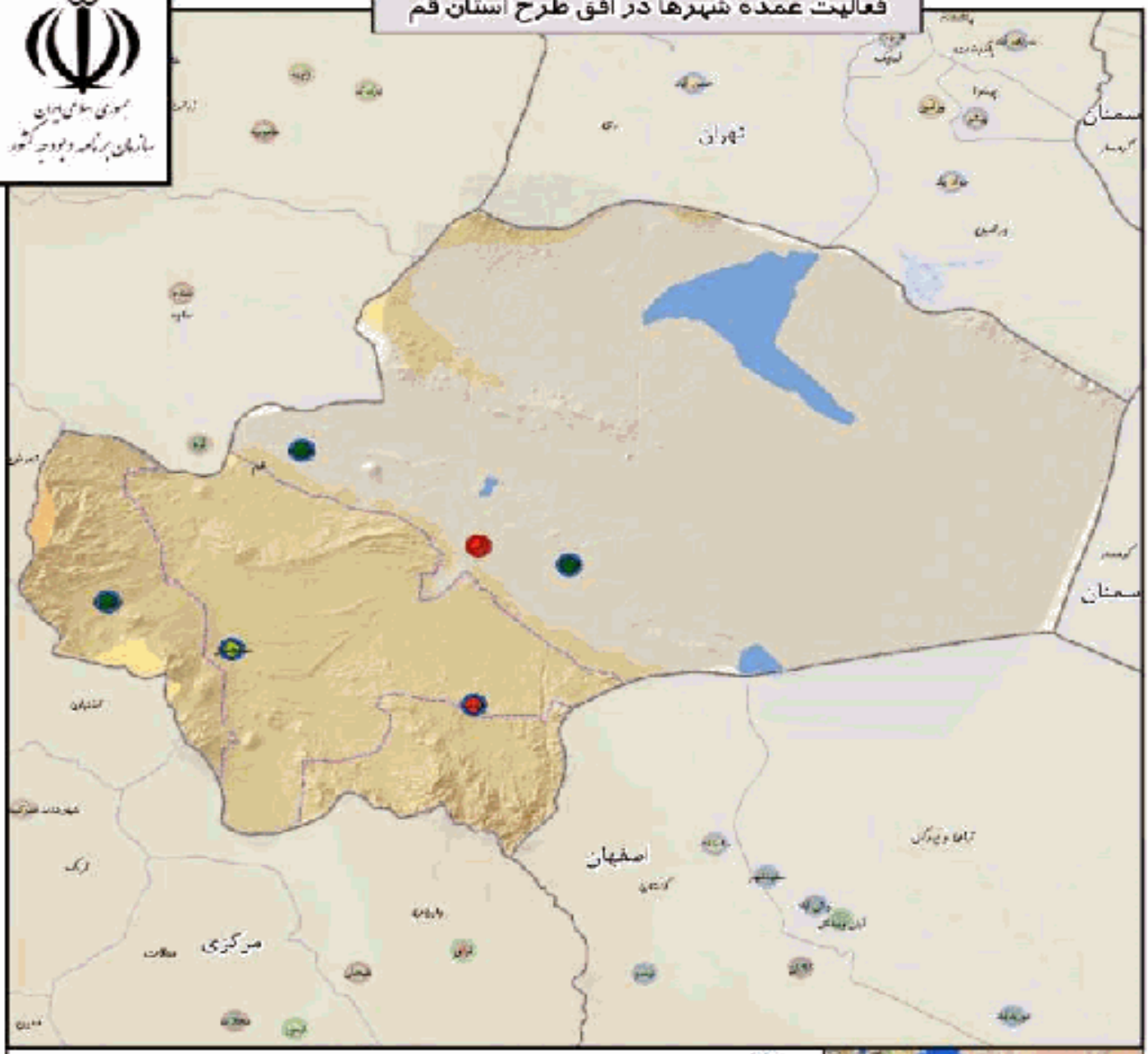

راهنما

شهر

- منطقه ای
- شهرستانی

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دلاب و مرداب

شهر

کارکرد

- ادارای
- فرا ملی
- ملی

روستاهای مرکزی سطح یک استان قم

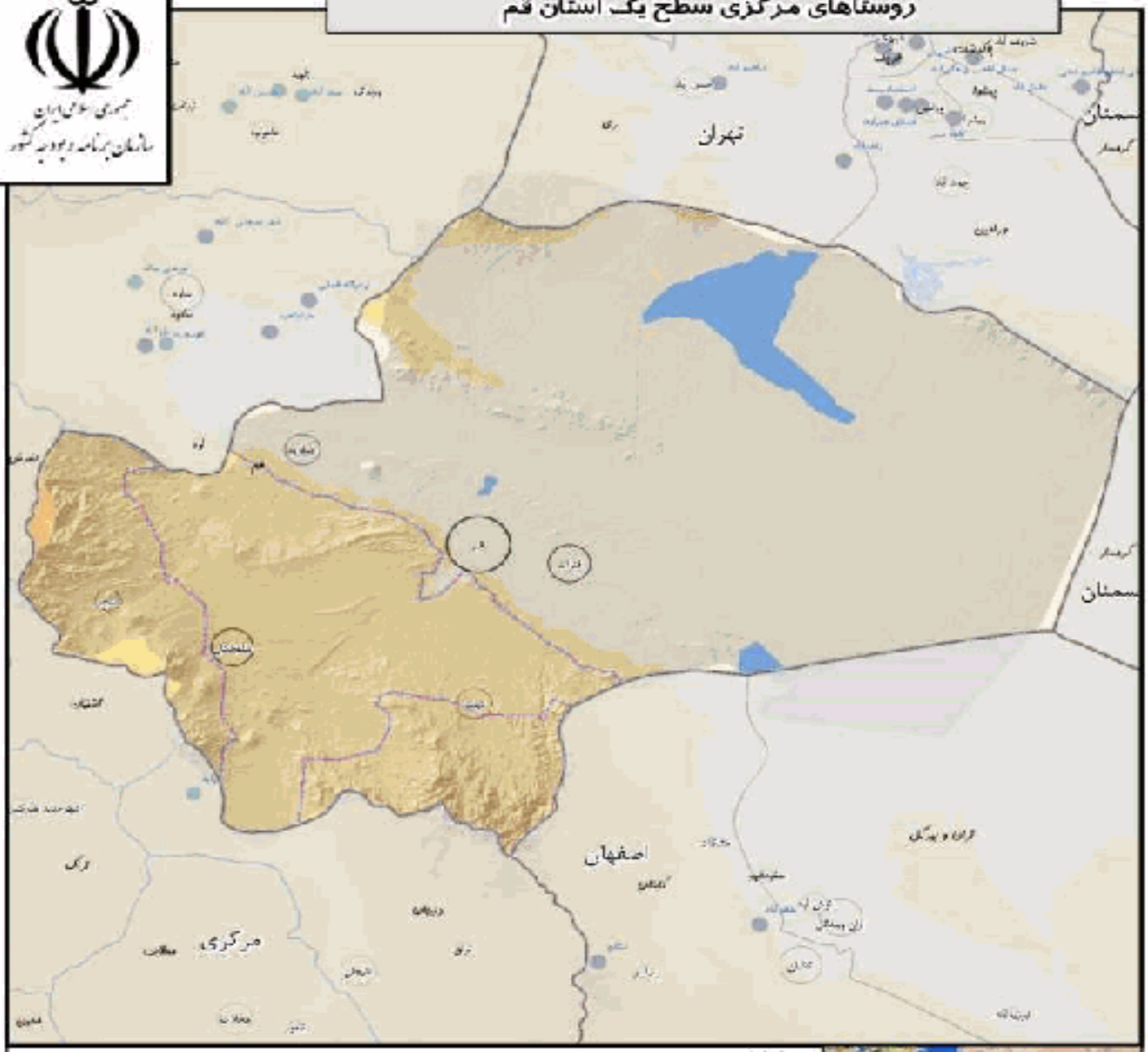

راهنما

روستای سطح ۱

سطح ۱

جمعیت گل

بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر

بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

شهرستان

سطح جمعیتی شهر

سطح ۵

سطح ۴

سطح ۳

سطح ۲

Scale = 1:300,000

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان قم

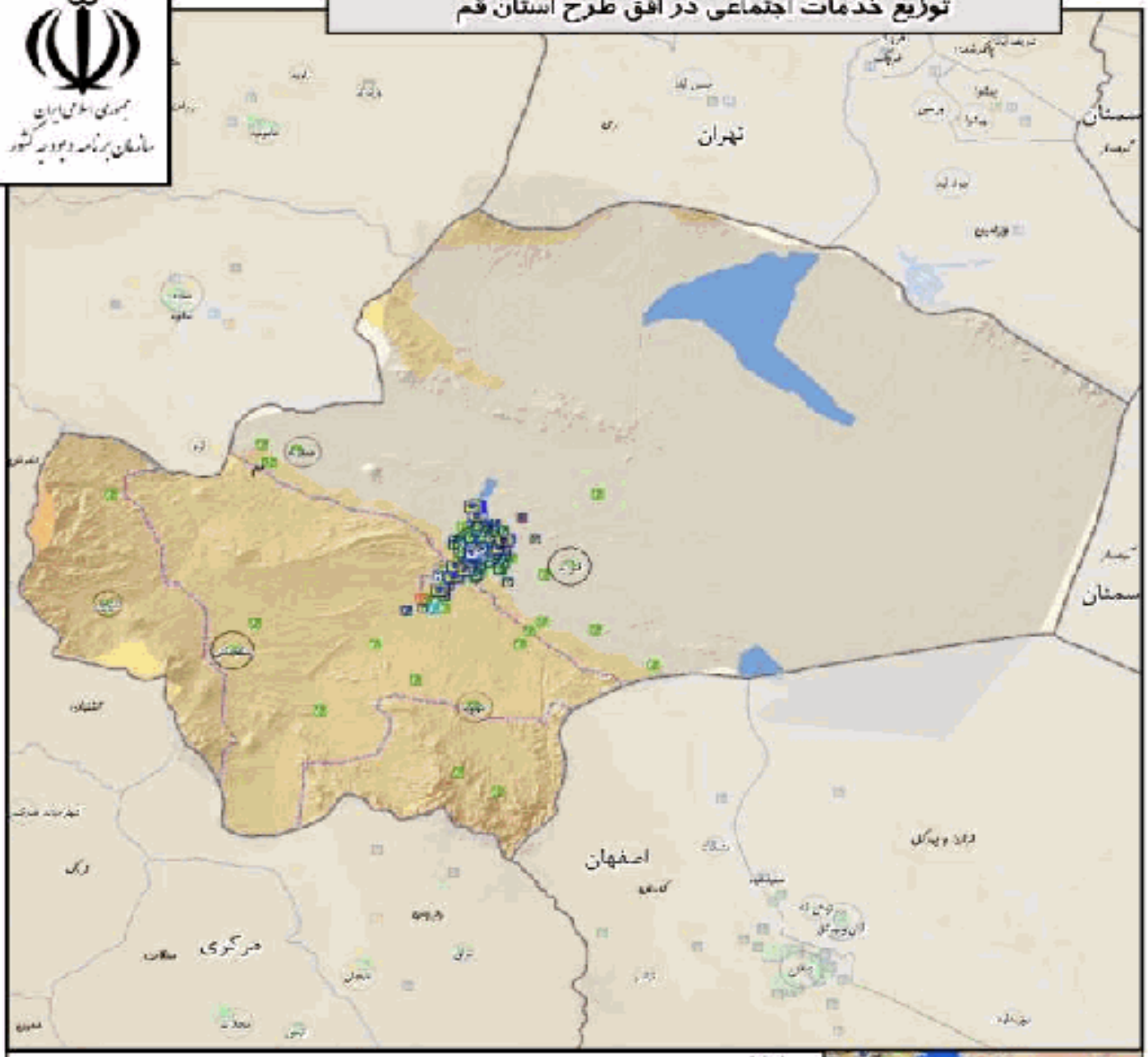

راهنما

بهداشتی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کاربری نوع
- فراملی جامع
- ملی جامع
- استانی جامع

مراکز فرهنگی
- فراملی
- ملی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فراملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و برکه آب

Scale = 1:500,000